

నొవ్వి ప్రమానుమ్

Kupia NT

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

మత్తయి.....	4
మార్కు.....	36
లూకా	57
యోహాను.....	97
బారికుల్ కమె	124
రోమా	156
1 కొరింది.....	172
2 కొరింది.....	186
గలతీ.....	195
ఎపెసి	201
ఫిలిప్పీ.....	207
కొలోస్సి.....	211
1 దెస్సలోనీ	215
2 దెస్సలోనీ	219
1 తిమోతి	221
2 తిమోతి	226
తీతు	229
ఫిలేమోను	232
ఎబ్రీయుల్	234
యాకోబు	246
1 పేతురు.....	250
2 పేతురు.....	255
1 యోహాను.....	258
2 యోహాను.....	262
3 యోహాను.....	263
యూదా	264
ప్రకటన	266

మత్తయి

యేసుక్రీస్తుచి వంసుమ్ వర్స తెన్ రెగిడ్లిసి

(లూకా 3:23-38)

1 అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలో దావీదు రానోచి వంసుమ్తె యేసుక్రీస్తు జా జెర్మిలన్. జోచి వంసుమ్ ఇసి జలి. 2 అబ్రాహామ్ ఇస్సాకుకు పాయిలన్. ఇస్సాకు యాకోబుకు పాయిలన్. యాకోబు యూదాకు చి జోచ అన్నసీంక బావుడ్చివోక పాయిలన్. 3 యూదా తామారు మెలి తేర్చి తెన్ పెరెసుక చి జెరహుక పాయిలన్. 4 పెరెసు ఎస్ట్రాముక పాయిలన్. ఎస్ట్రాము అరాముక పాయిలన్. అరాము అమ్మినాదాబుక పాయిలన్. 5 అమ్మినాదాబు నయస్సోనుక పాయిలన్. నయస్సోను సల్యానుక పాయిలన్. సల్యాను రాహాబు మెలి తేర్చి తెన్ బోయజుక పాయిలన్. బోయజు రూతు మెలి తేర్చి తెన్ ఓబేదుక పాయిలన్. ఓబేదు యెస్సయికు పాయిలన్. 6 యెస్సయి దావీదు రానోక పాయిలన్. ఈంజో దావీదు రానో ఊరియా మెలో ఎక్కిలోచి తేర్చి తెన్ సాలొమోనుక పాయిలన్. 7 సాలొమోను రెహబాముక పాయిలన్. రెహబాము అబీయాక పాయిలన్. అబీయా ఆసాక పాయిలన్. 8 ఆసా యెహోసాపాతుక పాయిలన్. యెహోసాపాతు యెహోరాముక పాయిలన్. యెహోరాము ఉజ్జియాక పాయిలన్. 9 ఉజ్జియా యోతాముక పాయిలన్. యోతాము ఆహాజుక పాయిలన్. ఆహాజు హిజ్కియాక పాయిలన్. 10 హిజ్కియా మనస్సేక పాయిలన్. మనస్సే ఆమోనుక పాయిలన్. ఆమోను యోసీయాక పాయిలన్. 11 పడ్డో యూదుల్క బబులోను దేసిమి విరోదుమ్ సుదల్ దెర గెలి కాలుమ్, యోసీయా యెకోన్యాక చి జోచ బావుడ్చివోక పాయిలన్.

12 యూదుల్క బబులోను దేసిమిచి విరోదుమ్ సుదల్ దెర గెలి పడ్డో, యెకోన్యా సయల్లియెలుక పాయిలన్. సయల్లియెలు జెరుబ్బాబెలుక పాయిలన్. 13 జెరుబ్బాబెలు అబీహూదుక పాయిలన్. అబీహూదు ఎల్యాకీముక పాయిలన్. ఎల్యాకీము అజోరుక పాయిలన్. 14 అజోరు సాదోకుక పాయిలన్. సాదోకు ఆకీముక పాయిలన్. ఆకీము ఎలీహూదుక పాయిలన్. 15 ఎలీహూదు ఎలీయాజరుక పాయిలన్. ఎలీయెజెరు మత్తానుక పాయిలన్. మత్తాను యాకోబుక పాయిలన్. 16 యాకోబు మరియచో మున్నుసి జలొ యోసేపుక పాయిలన్. మరియచి పెట్టి క్రీస్తు మెంతో యేసు జెర్మిలన్.

17 ఇసి, అబ్రాహామ్ తెంతో మొదోల్ కెర, దావీదు రానో ఎదక, వర్స తెన్ మొత్తుమ్ చొవ్త తరుమ్లు జల. అన్నె, దావీదు రానో తెంతో మొదోల్ కెర, యూదుల్క బబులోను దేసిమి విరోదుమ్ సుదల్ కడ నిలి ఎద చొవ్త తరుమ్లు జల. బబులోనుతె గెలి తెంతో అన్నె మొదోల్ కెర, క్రీస్తు ఎద కి చొవ్త తరుమ్లు జల.

యేసుక్రీస్తు జెర్మిలిసి

(లూకా 2:1-7)

18 †యేసుక్రీస్తు జెర్మిలిసి కిసి జలి మెలె, మరియచ అయ్యసిసి, "అమ్చి బోదక తుక దెమ్దె" మెన యోసేపుక సంగిలి పడ్డో, జేవ్

† 'ప్రబు' మెన రెగిడ్లె, 'ఎత్తిక ఎలువ కెర్కొసా' మెలి అర్దుమ్ తయెదె. యెహోవ అబ్బొనక కి యేసు పూత్తుక కి 'ప్రబు' మెనుల.

దొగుల నే బెదితె అగ్గె, దేముడుచి † సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ మరియ అంగి జలి. 19 మరియచో మున్నుసి జంక తిలొ యోసేపు, జా దస్సి జా అస్సి మెన సూన కెర, జో పున్నిమ్ జలొసా మాన్నుచి రిసా, పడ్డో మాన్నుల్చి మొక్కె జాక లాజ్ కెరుక నెన కెర, గగ్గోల్ నే జెతె లుంకవ జాక ముల దెంక మెల ఉచర్లన్. 20 జో ఇసి కెరుక మెన ఉచర్లె తతికయ్, ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో సిన్న తెన్ జోక డీన కెర, "దావీదు రానోచి సెకుమ్చో ఓ యోసేపు, తుచి తెర్చి జతి మరియక ఆననుక తుయి బి నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కిక జా అంగి జా అస్సి. 21 జాచి పెట్టి ఏక్ పుత్తుసి జెర్మెదె. జొయ్యి జోచ పైజల్క జోవయించ పాపల్ తెంతో రచ్చించువ కెరెదె. జాచి రిసా, జోక 'యేసు' మెన నావ్ తీ" మెన జో దూత సంగిలన్.

22 ఈంజ ఎత్తి కిచ్చొక జర్గు జలి మెలె, దేముడు జోచ † కబుర్లు సంగిలొసాచి అత్తి సంగిలి కోడు నెరవెర్చువ జంకయ్ ఇసి జలి.

23 "ఈందె, విడ్డి బోద అంగి జయెదె, చి జాచి పెట్టి ఏక్ పుత్తుసి జెర్మెదె. జోక 'ఇమ్మానుయేలు' మెన నావ్ తిస్తె," జా నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'దేముడు అమ్క తోడె తయెదె'.

24 జలి, యోసేపు నిజ తా ఉట్ట కెర, ప్రబుచో దూత జోక సంగిలి రితి, జోచి తేర్చిక ఆనన్లన్. 25 దస్సి, జాచి పుత్తుసి నే జెర్మిలె ఎదక, జాచి తెన్ బెద నిజె నాయ్, జో జెర్మితికయ్, యోసేపు జోక 'యేసు' మెన నావ్ తిలన్.

తూర్పు దేసిమచ పండితుల్ యేసుక చజ బక్తి కెర్లిసి

2 హేరోదు రానో జా యూదయ ప్రదేసిమి ఏలువ కెర్తె తిలి పొది, జా ప్రదేసిమిచి బేత్తెహేమ్ పట్టుమ్తె యేసు జెర్మిలి పిమ్మట్, ఈందె, తూర్పు దేసిమచ పండితుల్ సగుమ్జెన్ యెరూసలేమ్ మెలి వెల్లి పట్టుమ్తె జా కెర, 2 "యూదుల్క † రానో జంక జెర్మిలొసా కేనే అస్సి? తూర్పు పక్క జోచి సుక్కొక దెకిలమ్, చి జోక బక్తి కెరుక జా అస్సుమ్" మెన పైజల్క సంగితె తిల.

3 హేరోదు రానో ఈంజ కోడు సూన కెర, జో కి, జో తెన్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ ఎత్తిజిన్ కి 'అన్నెక్టో రానో జంక ఉచరెదె' మెన బియర కెర, పంబ్ర జా. 4 దేముడు నిసాన యూదుల్చ వెల్లెల పూజర్లుక చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన ఎత్తిజిన్క, బుకారా కెర, " †క్రీస్తు కేనే జెర్మిలె అస్సి?" మెన పుసిలన్. 5 జేవ్, "ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమిచి బేత్తెహేమ్ పట్టుమ్తె జెర్మెదె.

6 'ఓ యూదయ ప్రదేసిమిచి బేత్తెహేమ్ పట్టుమ్, తుయి యూదయ ప్రదేసిమిచి తిలి దాక్ పట్టుమ్ నెంజిన్.

† అస్సి తెంతో జోవయింక 'దేముడు' మెన రెగుడుమ్దె. ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ తెంతో జోక 'యెహోవ' మెన నావ్ తయెదె, గని యేసుచి జీవితముచి రిసా రెగిడ్లె ఈంజ పుస్తకుమ్చ సాచులు బుల్లె తిల పొదులె, 'యూదుల్' మెన జో పూర్గుమ్ నిసాన పైజల్ జోచి నావ్ దెర్తె నాయ్. 'యెహోవ' మెలి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'ఎత్తి జెర్మిలొసా, ఎత్తిక జేవ్ దెతొసా, కెయక తెయక తతొసా'. ‡ 'జోచ కబుర్లు సంగిలన్' మెలె, పూర్గుమ్ తెంతో కక్క ప్రబు నిసాన, జోచ కబుర్లు మాన్నుల్క జేవ్ సంగితి రిసా, జోచి ఆత్మసెక్కి జోవయింక దెయెదె. †† 'యూదుల్' మెలె, 'అంచయ్ మాన్నుల్ జతు, ఎక్కి అంకయ్ జొక్కర్' మెన ప్రబు పూర్గుమ్ నిసాన పైజల్. ముక్కిమ్క ఇస్సాయేలు దేసిమి జివుల. యూదుల్కె, జా ఇస్సాయేలు దేసిమి, యేసు మాన్ను జా జెర్మిన్, జా బుల్లె తిలన్. ‡ ‡ 'క్రీస్తు' మెలె, దేముడు టేచడ్లె దొర్లు జలొ రచ్చించువ కెర్కొసా.

కిచ్చొక మెలె, ఇస్రాయేలులు మెలె
అంచ పైజల్క ఏలుప కెర్టొసా తుచితె జెర్దెదే'
దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో పూర్లుమోచి ఎక్కిలోచి అత్తి రెగ్గ అస్సె"
మెన జబాబ్ దిల.

7 తెదొడి హేరోదు రానొ తూర్పు దేసిమి తెంతొ అయ్ల పండితుల్క
గుట్టు తెన్ బుకారా కెర, జేవ్ దెకిలి సుక్కో కెయ డీసిలి గే సూన కెర,
8 "తుమ్ గెచ్చ, జో బోద కేనె అస్సె గే సరిగా చజ దెక జా, అన్నె జా
కెర, అంక సంగ. ఆవ్ కి గెచ్చ, జోక బక్తి కెరిందె" మెన మోసిమ్ తెన్
సంగ, జేక బేత్సేహేమ్ పట్టుమ్తె తెద్రయ్లన్.

9 జేవ్ పండితుల్ జో రానొచ కొడొ సూన కెర, బార్ జా గెతె
తతికయ్, ఈందె, తూర్పు దేసిమి జేవ్ దెకిలి సుక్కో జేవ్చి కంట అగ్గె
ఇండ గెతె తా, జో బోద తిలో గేచి ఉప్పిరి టీవో జలి. 10 జా సుక్కో
టీవో జలిసి దెక కెర, ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జా, 11 జా గెరి పెస,
మరియ అయ్యస్ తెన్ తిలో జో బోదక దెక, సెర్ను సేడ జోక జోకర,
జోవయించ పెట్టెల్ ఉగ్గ కెర, బజార్, దూపుమ్, చెంగిలి వాసిన తేలు,
దసచ, బవుమానుమ్క దిల.

12 బక్తి కెర్లి పిమ్మట్, "హేరోదు రానొతె అన్నె గెచ్చ నాయ్" మెన,
సిమ్మతె దేముడు జేవ్క జాగర్త సంగితికయ్, జేవ్ వేర వాటు
జోవయించి దేసిమి బుల, ఉట్ట గెల.

యోసేపుక ఐగుప్తు వెయిలు దేసిమి తెద్రయ్లసి

13 జేవ్ తూర్పు దేసిమ్చ ఉట్ట గెలి పిమ్మట్, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో
సిమ్మ తెన్ యోసేపుక డీసి కెర, "హేరోదు ఈంజొ బోదక మార గెలుక
ఉచర్తయ్. జాచి రిసా, తుయి ఉట్ట, ఈంజొ బోదక చి అయ్యస్క కడ
దెరన, ఐగుప్తు దేసిమి ఉట్ట గో. ఆవ్ తుక అన్నె సంగితె ఎద ఒత్త తా"
మెన యోసేపుక జో దూత సంగితికయ్, 14 జో ఉట్ట కెర, అందరె బోదక
చి అయ్యస్క కడ దెరన, ఐగుప్తు దేసిమి ఉట్ట గెచ్చ, 15 హేరోదు రానొ
మొర గెతి ఎదక ఒత్త తా గెల. దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో
పూర్లుమోచి అత్తి సంగిలి కొడొ నెరవెర్చుప జంకయ్ ఇసి జగ్గు జలి.

"ఐగుప్తు దేసిమి తెంతొ అంచొ పుత్తుక బుకార్లయ్.", మెన సంగిలిసి.

16 తెదొడి, 'జా దీసి జా తిల పండితుల్ అంక మోసిమ్ కెర్ల' మెన
హేరోదు రానొ జాన కెర, ఒగ్గర్ కోపుమ్ ఆనన, యేసుక మారుక మెన,
కెయ జెర్మ తయెదె గే జేవ్ పండితుల్ అగ్గె సంగిల కొడొక ఉచర,
బేత్సేహేమ్తె, పడ్డొ జా పట్టుమ్చి సుట్టునంతచ గావ్వొ ఎత్తితె, దొన్ని
వెర్చుల్ తెంతొ మొదొల్ కెర, తొక్కి వయసుచ మున్నుబోదల్ ఎత్తిక
మొరవ గెల్న్. 17 ఇన్నెతెన్ కి యిర్మీయా మెలొ పూర్లుమోచి అత్తి
దేముడు సంగిలి కొడొ నెరవెర్చుప జలి.

18 "రామా మెలి పట్టుమ్చి ఎది దూరి తెంతొ,
ఒగ్గర్ ఏడుకుడు జతిసి, దుకుమ్ జతిసి, సూన్.
జేవ్చ బోదల్ మొర గెలి రిసా,
రాహేలు ఏడ ఏడ సేంతుమ్ జయ్యె నాయ్."

యోసేపు సొంత దేసిమి అన్నె ఉట్ట అయ్లసి

19 హేరోదు రానొ మొర గెలి పడ్డొ, ఈందె, ప్రబుచొ దూత ఐగుప్తు
దేసిమి యోసేపుక సిమ్మ తెన్ అన్నె డీసి కెర, 20 "తుయి ఉట్ట, బోదకచి
అయ్యస్క కడ దెరన, తుమ్చి ఇస్రాయేలు దేసిమి అన్నె ఉట్ట గెచ్చ.
బోదక మార గెలుక ఉచర్టొసా మొర గెల్న్" మెన సంగితికయ్, 21 జో
ఉట్ట కెర, బోదకచి అయ్యస్క కడ దెరన, ఇస్రాయేలు దేసిమి అన్నె ఉట్ట
అయ్ల.

22 జెలె, హేరోదు రానొ మొర గెలి రిసా, అప్పె జా యూదయ
ప్రదేసిమి జోచొ పుత్తుసి అర్కెలాయు ఏలుప కెర్తయ్ మెన సూన కెర,
యోసేపు ఒత్త గెచ్చుక బియక కెర, అన్నెక్ సిమ్మ తెన్ ప్రబుచి అన్నెక్

కబుర్ సూన కెర, 23 గలిలయ ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెచ్చ. నజరేతు గచ్చె
జా కెర, ఒత్త జితె తిల. ఒత్త జిలిన్ తెన్,
"యేసుక 'నజరేయుడు' మెనుక జయెదె"
మెన పూర్లుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసచి అత్తి జో సంగిలిసి కోడు
నెరవెర్చుప జంకయ్ ఇసి జగ్గు జలి.

యోహాను బాప్తిసుమ్ మెంతి ఉపదెసిమ్ దెతె తిలిసి
(మార్కు 1:1-8; లూకా 3:1-9,15-17; యోహా 1:19-28)

3 జా దీసల్తె, బాప్తిసుమ్ దెతో యోహాను మెలొసా బార్ జా,
2 "దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అస్సె. జాకయ్ తుమ్చి
పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా ఒప్పున, పాపుమ్బుద్ది ముల దాస" మెన
యూదయ ప్రదేసిమ్చి బయిలె బుల బుల సాట్టు కెర్లె తిలన్. 3 జోచ
కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్లుమోచొచి అత్తి ఈంజొ యోహానుచి
రిసాయి దేముడు సంగిలి కొడు ఇన్నెతెన్ నెరవెర్చుప జలి.
"ఎక్కిలో అంచొ బారికి రితొ జా, అంచొ అవాడ్ రితొ జా.
ప్రబు జెతికయ్ వాటు తిన్నగ కెర్లి రితి,
తుమ్ ఎత్తిజిన్ బుద్ది జా మెన,
బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక్ గల సాట్టు కెరెదె."

4 ఈంజొ యోహాను ఒంటెచ రోమల్క పాలల్ గలన, చామ్క కెర్లి
పట్టు నెడిమి బందన తయెదె. చిట్టల్చి ఒండె తేల్ జో కయెదె.

5 జా దీసల్తె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తెచ మాన్సుల్ కి, జా ఒంటి
యూదయ ప్రదేసిమ్చ మాన్సుల్ కి, ఒంటి యోర్దాను మెంతి గాడు
పాసిచ మాన్సుల్ కి, యోహానుతె జా కెర, 6 జేవ్ కెర్ల పాపల్ దుకుమ్
తెన్ ఒప్పున ఎదార్డుమ్ సంగ, యోర్దాను గడ్డె జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్
నజన్తె తిల.

పరిసయ్యుల్క యోహాను గోల కెర్లిసి

7 †పరిసయ్యుల్క కి, ††సద్దూకయ్యులుక కి, ఒగ్గజిన్ జా బాప్తిసుమ్
నజనుక జెతిసి యోహాను దెక కెర, "అయివొచి రితి విస్సుమ్ పెట్టి
తిలస, తుమ్! దేముడు కెర్లి సిచ్చ పిట్టవనుక ఉచరుక మెన తుమ్క
సికడ్లొసా కొన్నొ? 8 తుమ్ కెర్ల పాపల్ ముల దా, చెంగిల్ బుద్దితె ఇండ,
ఆత్మచి పంటొ దెర. 9 పిమ్మట్, 'అబ్రాహామ్ అమ్క అబ్బొ జయెదె, చి
రిసా దేముడు తెన్ బెద అస్సుమ్' మెన తుమ్క తూమ్ ఉచరన,
సొంత గవురుమ్ సంగనుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఇన్నెచ పత్తల్ తెన్ కి
దేముడు అబ్రాహామ్చి రిసా బోదల్క జెర్మవుక తెరె, మెన తుమ్క ఆవ్
సంగితసి. 10 ఈందె, అప్పె కి ప్రబు కురాడు వాండి కెర, రూకుక బుంది
కండితి రితి, కురాడు దెర టీవో జా అస్సె. జలె, చెంగిల్ పంటొ నే దెర్టొ,
ఎత్తి రూకుక కండ కెర ఆగితె గలుల" మెన, జేవ్క యోహాను
సంగిల్న్.

11 తెదొడి, పైజల్క యోహాను "తుమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా తుమ్
దుకుమ్ జా ముల దెతి గుర్తుకయ్ ఆవ్ తుమ్క ఇసి పానితె
బాప్తిసుమ్ దెతసి. గని, అంచి పడ్డొ అన్నెక్లొ అప్పె జెతయ్. జో అంచి
కంట వెల్లొ, జోక అదికారుమ్ ఒగ్గరి. జోచ జోడ్లు వయుక జలెకు, ఆవ్
విలువ నాయ్. జో, †దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ చి ఆగి తెన్
తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయెదె. 12 జోచి పూన్తి సూపు జోచి అత్తి అస్సె,
చి జోచి కెల్లి సుబ్బుమ్ కెర, జోక కామ్క జెతికయ్ గోదుమ్ పంటొ గుడ్డ

† పరిసయ్యుల్ చి సద్దూకయ్యులు యూదుల్క ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జవుల. ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు తెన్ యూదుల్చి వెల్లి నబతె వెసుల. జేవ్ దీసల్తె ముక్కిమ్క జెచ్చి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్లన తెన్, దేముడుచి నిదానుమ్ వైజల్క సికడుక. †† సద్దూకయ్యులు మెలె జేవ్ దూతల్ అస్తి మెన నంపజతి నాయ్. మొర గెలన ఉబుల మెన నంపజతి నాయ్. జేవ్ కి యూదుల్ ముక్కిమ్చ ఎక్కి జటు. జేవ్ పరిసయ్యుల్ తెన్ బెద ఎదివాట్ సుటు యేసుప్రబుక పరిచ్చ కెర్ల. † "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ" మెలె, యోహాను దేముడు అబ్బొనచి కి యేసు దేముడు పుత్తునచి కి జయెదె.

కెర కొట్టుతె కుడవనెదె, చి కో విజవుక నెతిర్లి ఆగితె పోటు గల, డయ గెలెదె" మెన సంగిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి
(మార్కు 1:9-11; లూకా 3:21-22)

13 జా సమయుమి, ఈంజ బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన యేసు గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో ఉట్ట జా కెర, యోర్దాను గడ్డె యోహానుతె అయ్లన్. 14 యోహాను జోక దెక కెర, "ఆవ్ తుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనుక అస్సె. తుయి కిచ్చొక అంచితె బాప్తిసుమ్ నజనుక జెతసి? బెదె నాయ్" మెన యేసుక సంగితికయ్, 15 యేసు "అలై, అప్పెచి మట్టుక ఇసి జర్గు జవున్. దేముడుచి నీతి ఎత్తి ఇసి నెరవెర్పువ కెరుక అమ్క చెంగిలి" మెన యేసు జబాబ్ దెతికయ్, యోహాను జోక బాప్తిసుమ్ దిలో.

16 యేసు ఈంజ బాప్తిసుమ్ నజన్సి బేగి, గడ్డె తెంతో బార్ జతికయ్, ఆదె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పార్వ పిట్టచి రితి జా ఉత్త జా కెర, యేసుచి ఉప్పిరి వెసిలిన్ జో దెకిలో.

17 "ఈందె, ఈంజొయి అంచొ ప్రేమ తిలో పూత్తు. ఇనాచి రిసా అంక సర్దసంతోసుమ్" మెన, ఇసి పరలోకుమ్ తెంతో సంగిలిన్చి అవాడ్ అయ్లి.

యేసుక సయ్తాన్చి అత్తి పరిచ్చ జలిసి
(మార్కు 1:12-13; లూకా 4:1-13)

4 తెదొడి సయ్తాన్చి అత్తి జోచి పరిచ్చ కెరవనుక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోక కో నెంజిలి డొంగై కడ నిలన్. 2 జలె, దొన్ని విసాన్ పొదులు, దొన్ని విసాన్ అందర్లు యేసు చువ్వె తతికయ్, జోక చూ కెర్తికయ్, 3 పాపుమ్ కెరవుక ఉచర సయ్తాన్ జోతె జా కెర, "తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, ఈంజేవ్ పత్తల్ పోడియె జతి రితి సంగు" మెలన్. 4 తెదొడి యేసు,

"ఎక్కి పోడియె తెన్ నాయ్, గని దేముడుచి చోడి తెంతో జెతి ఎత్తి కోడు తెన్ మాన్సుల్ జింక అస్సె" మెన దేముడుచి కోడుతె రెగ్గ అస్సె" మెలన్.

5 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుక దేముడుచి గుడి తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కడ నా కెర, జా దేముడుచి గుడితెచి వెన్గొపుచి ఉప్పిరి జోక టీవొ కెర, 6 "తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, ఎట్టొ డేవు. 'తుక ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి, జోచ దూతల్క దేముడు ఆడ్ర దా తెద్రయెదె',

'తుచ చట్టొ పత్తె నే లయతి రితి, జేవ్ దూతల్ జోవయించ అత్తో చంపా కెర, తుక ఉక్కులనుల,' మెన దేముడుచి కోడుతె రెగ్గ అస్సె" మెన యేసుక సంగిలన్.

7 సయ్తాన్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోక "ప్రబు జలొ తుమ్చొ దేముడుక పరిచ్చ కెరుక నాయ్"

మెన అన్నెక్ టాన్తె రెగ్గ అస్సె" మెన సయ్తాన్క సంగిలన్.

8 పడ్డొ అన్నె, ఒగ్గర్ డొంక్ తిలి ఏక్ డొంగుర్ ఉప్పిరి సయ్తాన్ యేసుక కడ నా కెర, ఈంజ లోకుమ్చ రాజిమ్లు ఎత్తి, జేవ్చి విలువ ఎత్తి జోక దెకవ కెర, 9 "తుయి సెర్ను సేడ అంక జొకర్లెగిన, ఈంజ ఎత్తి తుక దెయిందె" మెన యేసుక సంగిలన్. 10 యేసు జోక, "సయ్తాన్, తుయి ఉట్ట గో. కిచ్చొక మెలె,

'ప్రబు జలొ తుమ్చొ దేముడుకయ్ జొకర, జో ఎక్కిలొచి సేవ తుమ్ కెరుక అస్సె'

మెన రెగ్గ అస్సె." మెన సంగిలన్. 11 తెదొడి సయ్తాన్ జోక ముల దా ఉట్ట గెలన్, చి ఈందె దేముడుచ దూతల్ జా కెర, యేసుక సావైచన కెర, సుక్కుమ్ కెర్ల.

యేసు గలిలయ ప్రాంతుమ్తె బస జలిసి
(మార్కు 1:14-15; లూకా 4:14-15)

12 ఒత్త తెంతో 'బాప్తిసుమ్ దెతో యోహానుక జేలి కెర జేల్తె గల అస్తి' మెన యేసు సూన కెర, ఉత్తర పక్క గలిలయ ప్రాంతుమ్తె బుల ఉట్ట గెచ్చ కెర, 13 ఒత్తచి నజరేతు మెలి జో వడ్డిలి గావ్ తెంతో ముల దా కెర, జెబులూను చి నష్టాలి మెల పూర్గుల్చ నవ్వొ దిలి ప్రాంతుమ్తెచి సముద్దుమ్చి పాసిచి కపెర్నహూమ్ మెంతి పట్టుమ్తె ఉట్ట జా జితె తిలన్. 14 దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి జో సంగిలి కోడు ఇసి నెరవెర్పువ జలి.

15 "జెబులూను ప్రదేసిమి, నష్టాలి ప్రదేసిమి, యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తో తిలి వెల్లి సముద్దుమ్చి పక్క, పూర్గుమ్ యూదుల్ నెంజిలస జితె తిలి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె తిల ప్రెజల్

16 అగ్గె అందబుద్ది తెన్ తిలె కి, అప్పె వెల్లి ఉజిడి దెక అస్సి. జేవ్ పాపుమ్ తెన్ మొర గెల రిత జా తిలె కి, జోవయింక రాత్ పాయిలి రితి జా, పరలోకుమ్చి ఉజిడి జోవయింక డీస అస్సె" మెన సంగిలి కోడు.

17 జా దీసి తెంతో, జా ప్రాంతుమ్చ ప్రెజల్క యేసు బోదన కెర్తిసి కిచ్చొ మెలె, "పరలోకుమ్చి రాజిమ్ ఇన్నె పాచ జా అస్సె. జాచి రిసా, తుమ్చ పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా, పాపుమ్బుద్ది ముల దాస" మెన బోదన కెర్తె తిలో.

యేసు తొలితోచ సిస్సుల్క బుక్కార్లిసి
(మార్కు 1:16-20; లూకా 5:1-11)

18 యేసు జా గలిలయ సముద్దుమ్చి గట్టుతె ఇండితె తా, 'పేతురు' మెన ఆసిమ్ నావ్ తిలొ సీమోను, చి జోచొ అంద్రెయ మెలొ బావొసి దొగులక దెకిలన్. జేవ్ దొగుల సముద్దుమ్తె వల గల్తె తిల. జేవ్ జాలర్లు. 19 జలె, జోవయింక దెక కెర, "జలె, తుమ్ అంచి పట్టి జా, చి మాన్సుల్ అంక నంపజతి రిసా తుమ్ జోవయింక అంచితె కడ ఆన్త జాలర్లు జతి రితి, తుమ్క ఆవ్ కెరిందె" మెన సంగిలన్. 20 ఇసి సంగ బుక్కార్లి బేగి, జేవ్ జోవయించ వలల్ ముల దా కెర, జోచి పట్టి గెచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

21 ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దూరి గెచ్చ, యాకోబుచి యోహాను మెల అన్నె దొగుల అన్నొబావొక యేసు దెక జేవ్క బుక్కార్లన్. జేవ్ దొగుల జెబెదయ మెలొ అబ్బొసి తెన్ జోవయించి దోసితె వెస తా, జోవయించ వలల్ చెంగిల్ కెర్తె తిల. 22 యేసు బుక్కార్లి బేగి, జోవయించొ అబ్బొన్క చి దోనిక ముల దా కెర, జోచ సిస్సుల్ జతి రితి జోచి పట్టి గెల.

యేసు మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్లిసి

23 యేసు జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె బుల బుల, యూదుల్చ ఒత్తచ సబ గెరలె గెచ్చ గెచ్చ, "పరలోకుమ్చి రాజిమ్ ఇత్తల్ పాచ జా అస్సె" మెన సుబుమ్ కబుర్ సంగ, ప్రెజల్క, కిచ్చొ జబ్బు తిలె కి, జబ్బులు బాదల్ ఎత్తి గెచ్చయ్లన్. 24 ఒండి సిరియ దేసిమ్చ ఎత్తిజన్ జోచి రిసా సూన్, చి రగరగాల్చ జబ్బుల్ తిలసక, జొర్లొల్ నొప్పుల్ తిలసక, బూతల్ దెర్లసక, మొర్చల్క, చి అత్తో చట్టొ కడుల్ కెరుక నెత్తిర్లసక, ఇసచ ఎత్తిక యేసుతె కడ ఆన్తికయ్, జోవయింక చెంగిల్ కెర్లన్. 25 ఈంజ ఎత్తిచి రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో, దెకపొలి ప్రాంతుమ్ తెంతో, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో, యూదయ ప్రదేసిమ్ తెంతో, పడ్డొక యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తో తెంతో, ఒగ్గజ్జన్ మాన్సుల్ జట్లు తెన్ జోచి పట్టి గెల.

యేసు మెట్టయ్ ఉపీర్ కెర్లి బోదన

(లూకా 6:20-23)

5 యేసు జేవ్ ఒగ్గజ్జిన్ పట్టి అయ్యలసక దెక కెర, ఏక్ మెట్టయ్ వెగ వెసితికయ్, జోచ సిస్సుల్ జోతె జెతికయ్ ² జో చోడి పుటవ జేవ్ ఎత్తిజిన్క బోదన కెరుక దెర్లన్.

3 "అమ్ ఆత్మతె ఎద్దరె తొక్కిచ సుదల్ మెన కో చినసుల గే, జోవయింక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దస మాన్సుల్కయ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె వాట తయెదె.

4 "దుకుమ్ సేడ్డసక చెంగిలి, కిచ్చొక మెలె, దేముడు జోవయింక బురియవెదె.

5 "సొంత గవురుమ్ నే ఉచరంతసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, †జేవ్ ఈంజ బులోకుమ్తె ఏలువ కెరుల.

6 "చూ తాన్ గెతె ఎదక మాన్సుల్ కిసి అన్నిమ్క పితిన్క ఆస జవుల గే, దస్సి, పున్నిమ్ ఇండుక కో ఎక్కి ఆస జవుల గే, జోవయింక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడు జోవయింక పున్నిమ్ దా సర్దసంతోసుమ్ కెరెదె.

7 "మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెకితసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడు జోవయింక కన్కారుమ్ దెకెదె.

8 "పెట్టి సుద్ది తతసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దేముడుక దెకుల.

9 "కోపుమ్ జలసక కో సేంతుమ్ కెర్లన జవుల గే, జోవయింక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచ పుత్తర్లులు, మెన జోవయింక సంగుక జయెదె."

10 "సత్తిమ్ ఇండితి రిసా కో అన్నె మాన్సుల్చి అత్తి అల్లలుఫ్ సిచ్చలు సేడుల గే, జోవయింక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దస మాన్సుల్కయ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె వాట తయెదె."

11 "తుమ్ అంచ మాన్సుల్ జలి రిసా తుమ్క మాన్సుల్ ఆరిక దూసుప కెర్లెగిన, అల్లర్ కెర్లెగిన, ఎత్తి రగల్ అబద్దుమ్ సంగిలెగిన, తుమ్క చెంగిలి. ¹² జేవ్ దస్సి కెర్లె కి, సర్దసంతోసుమ్ తెన్ తా. కిచ్చొక మెలె, పరలోకుమ్తె తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. పూర్ణమ్ కి, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల మాన్సుల్ కి జేవ్ దస అల్లర్ కెర్లె."

లోన్క చి ఉజిడిక టాలి

(మార్కు 9:50; 4:21; లూకా 14:34-35; 8:16)

13 "తుమ్ ఈంజ లోకుమ్క లోన్చి రితి జస్తె. గని జాగర్ల తెన్ తా, లోన్చి కారు గెలెగిన, జా లోన్ కిసి అన్నె కారు జయెదె? అన్నె కిచ్చొక కి కామ్క నే జయె. ఎత్తి వెంట గెలుక జయెదె. దస్సి వెంట గెలెగిన, మాన్సుల్ సుడుక జయెదె."

14 "తుమ్ ఈంజ లోకుమ్క ఉజిడి జా అస్సున్. ఏక్ పట్టుమ్ మెట్టచి ఉప్పిరి తిలెగిన, జా పట్టుమ్క లుంకడుక నెంజె. ¹⁵ దస్సి, మాన్సుల్ దీవు లంబడ తిలెగిన, జా దీవుక నాడి గట్ట డంకితి నాయ్, గని దీవు కంబుమ్తె టీవుల, చి జా గెరి తిలస ఎత్తిక జా ఉజిడి కామ్క జయెదె. ¹⁶ తుమ్చి తెన్ కి దస్సి తంక అస్సి. తుమ్ చెంగిల్ బుద్ది ఇండితిసి మాన్సుల్ దెక, పరలోకుమ్ తిలొ అబ్బొది జలొ దేముడుక గవురుమ్ దెతు మెన, తుమ్చి పెట్టి తిలి ఉజిడి మాన్సుల్చి ముక్కె లగితి రితి తుమ్ ఇండ."

పూర్ణమ్ దిల ఆగ్గుల్చి రిసా యేసు సంగిలి బోదన

17 "మోసి పూర్ణమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్ జలెకు, పూర్ణల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు జలెకు, పెట గెలుక ఆవ్ అయ్యలయ్ మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. జా ఎత్తి నెరవెర్లుప కెరుకయ్

† 'ఆకక' మెలె, ఈంజ లోకుమ్ నొవర్ జతి రితి ప్రబు మార్కుప కెర్లి పొదిక.

ఆవ్ అయ్యలయ్, గని పెట గెలుక మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. ¹⁸ కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితిసి మెలె, ఆగాసుమ్ బుయి పాడ్ జా గెతె ఎదక, మోసి పూర్ణమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డిసి దేముడుచ †ఆగ్గుల్చి కొడొ పూర్తి నెరవెర్లుప జతె ఎదక, జేవ్తె ఎక్కి కోడు కి ఎక్కి కామ కి పిట్టె నాయ్. ¹⁹ జాచి రిసా, ఈంజ ఆగ్గుల్ రితి కెర్లిన్క కో విలువ దెకితి నాయ్ గే, చి విలువ నే దెకితి రితి అన్నె మాన్సుల్క సికడుల గే, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె జో దాకు జవుల. గని కో జేవ్ కొడొ రితి నిదానుమ్ కెర, దస్సి నిదానుమ్ కెరుక అన్నె మాన్సుల్క సికడుల గే, జెవ్వి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె గవురుమ్ జవుల. ²⁰ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్, కెర్లి కంట తుమ్ పున్నిమ్ ఇండిలెకయ్ నెంజెలె, తుమ్ కచితుమ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదున్ నాయ్."

నీతిచి రిసా యేసు సంగిలి బోదన

²¹ 'నరు అత్త్య కెర నాయ్. నరు అత్త్య కో కెర్లె, సిచ్చ జంక అస్సి' మెన పూర్ణమ్చక సంగిలిసి తుమ్ సూన్తను. ²² ఆవ్, జలె, తుమ్క అన్నె కిచ్చొ సంగితిసి మెలె, కక్క జలెకు కో జలెకు కోపుమ్ జలె, జో కోపుమ్ జలొ సిచ్చ జతి తప్పు కెర అస్సి, కో జలెకు అన్నెక్కోక నిస్కారుమ్ సంగిలె, వెల్లి సబచి అత్తిచి సిచ్చ జతి తప్పు కెర అస్సి. కో జలెకు అన్నెక్కోక 'తుమ్ గడ్డు' మెలి ఎదిలి కోడు సంగిలె, వెల్లి ఆగిచి గొయిచి సిచ్చ జతి తప్పు కెర అస్సి. ²³ జలె, తుమ్చితె కో గే కిచ్చొగె అర్పితుమ్ దెంక మొదొల్ కెర తిలె జవున్, ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొగె కెర్లిన్చి రిసా అన్నెక్కో ఇనాచి ఉప్పిరి కోపుమ్ తెన్ అస్సి మెన ఈంజొ ఏద్దస్త కెర్లెగిన, ²⁴ ఈంజొ అర్పితుమ్ దెతిసి బలి దెతి టాన్తె నే దెతె, పాసి ముల దా కెర, తొలితొ గెచ్చ, జో అన్నెక్కో తెన్ సేంతుమ్ కెరన, అన్నె జా కెర, ఇన్నెచి అర్పితుమ్ ఈంజొ దెవుసు.

²⁵ "తుమ్చితె ఎక్కిలోక కో గే నేరిమ్ వయడ తిలెగిన, తుమ్ బెద గెతె తా తీర్పు కెర్లి గెరి నే పాచితె అగ్గె, జో నేరిమ్ వయడ్డొ మాన్సు తెన్, నేరిమ్ జలొసా బేగి సేంతుమ్ జంక అస్సి. నెంజెలి నేరిమ్ వయడ్డొసా తుమ్క తీర్పు కెర్లొసాతె సార్ప కెర్లె, జో తీర్పు కెర్లొసా తుమ్క జమాన్లుచి అత్తి సార్ప కెర్లె, జో జమాన్లు తుమ్క జేల్తె గల దెయెదె. ²⁶ దస్సి, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితిసి మెలె, తుమ్చితె కో సిచ్చ జవుల గే, ఆకచిఫ కాసు ఎద కి పూర్తి తీర్పుప కెర్లె ఎదక, తుమ్క ములుక నెంజె."

లంజెచి రిసాచి తీర్పు

²⁷ "పడ్డొ 'తుమ్ లంజెకమొ కెర నాయ్' మెన సంగిలి కోడు తుమ్ అగ్గె తెంతొ సూన అస్సున్. ²⁸ గని ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, ఏక్ తేబొడక దస్సి దెకుక కి కో దెకెదె గే, ఎక్కి దెకిలి రిసా, జోచి మెన్సుతె జా తెన్ లంజె కెర అస్సి."

²⁹ "జలె, తుమ్చితె కచి గే ఉజెల్ అంకి జవున్ జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, పాపుమ్ నే కెర్లి రిసా, జో జా అంకి కడ వెంట గెలి రితి జవున్. జోవయించ ఆగ్తె తత్తస ఎత్తి తెన్ ఒండొయి మాన్సు వెల్లి ఆగి గొయ్తె గలి జతి కంట, జోచి ఆగ్తె తత్తసతె ఎక్కి జవున్ పిట్ట గెలి రితి జలె, జోక చెంగిలి. ³⁰ దస్సి, తుమ్చితె ఎక్కిలోచొ ఉజెల్ ఆతు జవున్ జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జా దీసి తెంతొ అన్నె దస్సి పాపుమ్ నే కెర్లి రిసా, జో ఆతు కండ గలి రితి జా, జోచి తెంతొ వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, జోచ ఆగ్తె తిల వాటల్ ఎత్తి తెన్

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి, బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్డయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్ణమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్డవ అస్సి.

బండాయి మాన్సు వెల్లి ఆగి గొయ్తె గలి జతి కంట, జోచ ఆగ్తె తత్తన ఎక్కి ఆతు పిట్ట గలి రితి జలె, జోక చెంగిలి."

పెండ్లి జా ములవులి జలసచి రిసాచి తీర్పు

31 'కో జలెకు జోచి తేర్చిక ముల దెయెదె గే, జో జాక ముల దెంక మెన ఏక్ కాగుమ్ రెగ్గ దెంక అస్సె' మెన పూర్గుమ్ తెంతో సంగిలి కోడు అస్సె. 32 గని ఆవ్ తుమ్క కిచ్చో మెన సంగితిసి మెలె, జా తేర్చి లంజె జలిన్క పిట్టన, కో జలెకు తేర్చిక ముల దెయెదె గే, జొయ్యి జాక లంజె కెర్తయ్. అస్సె, మున్సున్ ముల దిలి తేబోదక పెండ్లి జతోసా కో జలెకు, లంజె జతయ్.

అప్పిడ్డిన్చి రిసాచి తీర్పు

(మత్త 19:9; మార్కు 10:11-12; లూకా 16:18)

33 "అస్సె, 'ఆరిక అప్పుడుక నాయ్, గని కిచ్చో జవున్ కెర్తి రిసా కో గే ప్రమానుమ్ తిలెగిన, 'ప్రబుక సత్తిమ్ కెర్తి రిసా జో మాన్సు జో సంగిలిసి జర్గు కెరుక అస్సె' మెన పూర్గుల్క సంగిలి కోడు తుమ్ సూన అస్సెన్. 34 గని ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చో మెలె, ఎద్దరె ఒట్టు గలన్క నాయ్. 'పరలోకుమ్ సాచి' మెన జవున్ ఒట్టు గల నాయ్. కిచ్చోక మెలె, జా †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సిజాసనుమ్. 35 'బుయ్చి సాచి' మెన జవున్, ఒట్టు గలన్క నాయ్. కిచ్చోక మెలె, జా దేముడు సుదితి పొద్దొ. అస్సె, 'యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ సాచి' మెన జవున్, ఒట్టు గలన్క నాయ్. కిచ్చోక మెలె, ‡ జా పరలోకుమ్చొ రానొ జలొ దేముడుచి గుడిక నిసాన్ల పట్టుమ్. 36 అస్సె, 'బోడిచి ఒటు జవున్' మెననుక నాయ్. కిచ్చోక మెలె, ఎక్కి సెండి వాడొ కి నీడి జతి రితి జలెకు, చొక్కిల్ జతి రితి జలెకు మార్పున కెరుక తూమ్ నెతుర్పు. 37 జలె, తుమ్ 'ఎఁ ఎఁ' మెనుక అస్సె మెలెగిన, 'ఎఁ ఎఁ' మెన. తుమ్ 'నాయ్' మెనుక అస్సె మెలెగిన, ఎక్కి 'నాయ్' మెన. ఇన్నెక జీనీతిన్ సయ్తాన్ తెంతోయ్ జతయ్."

అల్లర్ కెర్తినచి రిసాచి తీర్పు

(లూకా 6:29-30)

38 'ఏక్ మాన్సుచి అంకి జవున్ అన్నెక్టొ కోపుమ్క కడ్డెగిన, జో కడ్డొసాచి అంకి కి జో అంకి గెలొ మాన్సు గెచ్చు కడుక అస్సె. అస్సె, ఏక్ మాన్సుచొ దాంతు అన్నెక్టొ పెట బగయ్లెగిన, ఈంజొ కి జోచి దాంతు పెట బగవ గెలుక అస్సె' మెన పూర్గుమ్ సంగిలి కోడు తుమ్ సూన అస్సెన్. 39 జలె, ఆవ్ తుమ్క కిచ్చో సంగితిసి మెలె, తుమ్క అల్లర్ కెర్తొసాక తుమ్ అల్లర్ కెర్క నాయ్. మూర్కుడు జవున్ తుమ్చితె ఎక్కిలోక ఉజిల్ గలి జవున్ పెట్టెగిన, దెబ్బ కయ్లొసా తుక్తె తా, జోచి డెబ్లి గలి కి జో అన్నెక్టొ అన్నె పెటితి రితి, జోచి పక్క పన్నవుక అస్సె. 40 "అస్సె దస్సి, తుమ్చితె ఎక్కిలోక కో జలెకు తీర్పు కెర్తి గేత్తె కడన, ఇనెతె సొక్క నజెలె, ఈంజొ ఇనాచి కోటు కి దా గెల్పు. 41 కో జలెకు తుమ్చితె ఎక్కిలోక 'ఏక్ మయిలు దూరి బెద జె' మెన బలవంతుమ్ కెర్తెగిన, జో తెన్ ఈంజొ దొన్ని మయిలు దూరి బెద గెస్సు. 42 కో జలెకు తుమ్చితె ఎక్కిలోక కిచ్చో జవున్ నజెలె, దెంక. అస్సె, కో జలెకు తుమ్చితె ఎక్కిలోక బదుల్ నజెలె, తుక నే దెయింద్ మెనుక నాయ్, దెంకయ్."

విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర్తినచి రిసాచి తీర్పు

(లూకా 6:27-28,32-36)

43 "అస్సె, 'తుమ్చి తెన్ బెదితనక ప్రేమ కెర' మెన, 'తుమ్క విరోదుమ్ జలసచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ తెన్ తా' మెన సంగిలిసి సూన అస్సెన్. 44 గని ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చో మెలె, తుమ్క విరోదుమ్ జలసక ప్రేమ కెర. తుమ్క అల్లర్ కెర్తసచి రిసా 'చెంగిల్ జతు' మెన ప్రార్దన కెర్తె తా. 45 తుమ్ ఇసి కెర్తెగిన, తుమ్చొ పరలోకుమ్తె తిలొ దేముడు జలొ అబ్బొన్చ పుత్తర్లు జలదు మెన డీసెదె. కిచ్చోక మెలె, గార్ సుదల్క కి చెంగిల్ సుదల్క కి రోజాక జో పొద్దు బార్ కెర్తయ్. సత్తిమ్ ఇండితనచి రిసా కి, పాపుమ్ ఇండితనచి రిసా కి పాని పెటయ్తయ్. 46 ఎక్కి తుమ్క ప్రేమ కెర్తనకయ్ తుమ్ ప్రేమ కెర్తెగిన, తుమ్క కిచ్చో పున్నిమ్ జా? ††† సిస్తు నజితన కి దస్సి కెరుల. 47 ఎక్కి తుమ్చ సొంత మాన్సుల్క ముద్దు కెర్తె, గని వేర మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, మాములుమ్ మాన్సుల్ కెర్తినచి కంట జా కిచ్చో జీన్లిసి! దేముడుక నేన్ల మాన్సులి దస్సి కెరుల. 48 తుమ్, జలె, సూన. పరలోకుమ్ తిలొ అబ్బొసి జలొ దేముడు కీసి ప్రేమక పూర్తి అస్సె గే, తుమ్ కి దస్సి ప్రేమక పూర్తి జా తంక అస్సె."

దర్ముమ్ కిచ్చో బుద్ది తెన్ దెంక గే సికడ్డిసి

(లూకా 11:2-4)

6 "మాన్సుల్చి మొక్కె గవురుమ్ ఆనన్తి రితి తుమ్చ నీతికమొ కెర నాయ్. మాన్సుల్చి గవురుమ్ ఆనన్తి రిసా కెర తిలెగిన, తుమ్చొ పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు జలొ అబ్బొదెత్ బవుమానుమ్ తుమ్క దొర్కు జయె నాయ్. 2 జాచి రిసా, తుమ్ దర్ముమ్ దెంక జలె, నప్పిర్ బజయ్లి రితి జా మాన్సుల్చి మొక్కె గవురుమ్ జతి రిసా దాస నాయ్. కిచ్చోక మెలె, మాన్సుల్ గవురుమ్ దెతి రిసా ఉప్రమెన్నుచొ మాన్సుల్ సబ గెరలె జవున్, వీదులె జవున్, దస్సి, ఎత్తిజిన్ దెకితి రితి, నప్పిర్ బజవ కెర దెతతి. దస్సి గవురుమ్ ఆనన్తనచి రిసా ఆవ్ తుమ్క కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, జేవ్ ఈంజయి లోకుమ్తె జోవయించి బవుమానుమ్ నజన గెల అస్సి." 3 "తుమ్, జలె, దర్ముమ్ దెతె పొది, తుమ్చి దర్ముమ్ గుట్టు తెన్ తతి రితి, తుమ్చొ ఉజిల్ ఆతు తెన్ దర్ముమ్ దిలె, తుమ్చొ డెబ్బొ ఆతుక నేన్తె నే జాన్తి రితి దాస. 4 దస్సి తుమ్ దిలదు మెలె, అస్సె కోయి నేన్లె కి, తుమ్చొ దేముడు అబ్బొసి దెక, తుమ్క బవుమానుమ్ దెయెదె."

ప్రార్దన కెరుక సికడ్డిసి

(లూకా 11:1-4)

5 "పడ్డొ, తుమ్ ప్రార్దన కెర్తి పొది, ఉప్రమెన్నుచొ మాన్సుల్చ రిత జా నాయ్. దస మాన్సుల్ సొంత గవురుమ్ ఆనన్తి రితి, మాన్సుల్ దెకుత్ మెన, సబ గెరలె, వీదులె టీచొ జా ప్రార్దన కెరుక ఓజ జా అస్సి. తుమ్క కచితుమ్ కిచ్చో సంగితసి మెలె, జేవ్ జోవయించి బవుమానుమ్ నజన గెల అస్సి. 6 దస్సి తుమ్ ప్రార్దన కెరుక జలె, మాన్సుల్ నే దెకితి రితి, గని తుమ్చి గదితె పెన, కెప్పె డంకన, నే డీసయ్ జతో తుమ్చొ దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్దన కెర. మాన్సుల్ నే దెకితిసి కి జో అబ్బొసి జలొ దేముడు దెకితయ్, తుమ్ ప్రార్దన కెర్తెసి జో జానన, తుమ్క బవుమానుమ్ దెయెదె. 7 పడ్డొ, తుమ్ ప్రార్దన కెర్తి పొది, దేముడుక నేన్ల మాన్సుల్ కెర్తి రితి పొన. మెలె, కామక నెంజిత కొడెచి ఉప్పిరి కొడొ లట్టబా నాయ్. కిచ్చోక మెలె, దేముడుక నేన్ల మాన్సుల్ కిచ్చో ఉచర్తతి మెలె, 'ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ కొడొ సంగిలె దేముడు అమ్చ ప్రార్దనల్ మెన్నెదె' మెన ఆరిక ఉచర్తతి. 8 తూమ్ జోవయించి

† 'ప్రబు' మెలె కి, 'దేముడు' మెలె కి, 'పరలోకుమ్చొ రానొ జలొ ప్రబు' మెలె కి, ఎక్కిలోచి రిసా సంగితయ్. జేవ్ తిన్ని ఎక్కిలోక తిన్ని నవ్వొ జయెదె. †† 'ప్రబు' మెలె కి, 'దేముడు' మెలె కి, 'పరలోకుమ్చొ రానొ జలొ ప్రబు' మెలె కి, ఎక్కిలోచి రిసా సంగితయ్. జేవ్ తిన్ని ఎక్కిలోక తిన్ని నవ్వొ జయెదె. ‡ 'ప్రబు' మెలె కి, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు' మెలె కి, 'పరలోకుమ్చొ రానొ జలొ ప్రబు' మెలె కి, ఎక్కిలోచి రిసా సంగితయ్. జేవ్ తిన్ని ఎక్కిలోక తిన్ని నవ్వొ జయెదె.

†† 'సిస్తు' మెలె, జా దేసిమ్క ఆకమించున కెర్తి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి వాట దబ్బుల్. జా ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ పన్ను నజితనక యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల.

రితి జా నాయ్. తుమ్ దేముడు అబ్బొనతె నే నజితె అగ్గె, తుమ్క కిచ్చొ కామ్క జెయెదె గే జో జానె."

9 "జాకయ్, తుమ్ ఇసి ప్రార్దన కెర.

ఓ పరలోకుమ్ తిలో అమ్చొ దేముడు జలో అబ్బొ, తుచి నావ్ గవురుమ్ జవుస్.

10 తుచి రాజిమ్ అమ్చి తెన్ జెవుసు.

తుచి ఇస్టుమ్ రితి పరలోకుమ్తె కీసి కెర్తతి గే, ఈంజ లోకుమ్తె కి ఆమ్ కెరుక మెన, అమ్క దయ కెర సికడు.

11 అమ్క సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అమ్క రోజాక దె.

12 పడ్డొ, అమ్క తప్పు కెర్ల మాన్యుల్క

ఆమ్ కెర్తి చెమించుప కెర అస్సుమ్ గే,

ఆమ్ కెర్ల తప్పుల్ తుయి అమ్క చెమించుప కెరు.

13 పడ్డొ, అమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రితి, సయ్తాన్ కెరయ్తిసి

తెంతో అమ్క పిట్టవు, అన్నె, సయ్తాన్ కెర్త అల్లర్ తెంతో కి అమ్క పిట్టవు."

14 "కిచ్చొక మెలె, కో కో తుమ్క తప్పు కెర తిలెగిన, తుమ్ జోవయింక చెమించుప కెర్తెగిన, తుమ్చొ పరలోకుమ్ తిలో దేముడు జలో అబ్బొ తుమ్క చెమించుప కెరెదె. 15 గని మాన్యుల్ తుమ్క కెర్త తప్పుల్ తుమ్ నే చెమించుప కెర్తెగిన, తుమ్చొ అబ్బొ జలో దేముడు తుమ్క చెమించుప కెరె నాయ్."

చువ్వె తతినచి రిసా సంగిలిసి

16 "పడ్డొక, తుమ్ చువ్వె తంక జలె, ఏడ్డి రితి మొకోమ్ తెన్ తా నాయ్. ఉప్రమెన్నుచొ మాన్యుల్, జలె, 'చువ్వె అస్సుమ్' మెన, 'అమ్క నీతి మెన మాన్యుల్ గవురుమ్ సంగుతు' మెన, మొకోమ్ వెక్కారుమ్ తెయార్ కెరన తవుల. తుమ్క ఆచ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, దస్సి కెర్ల మాన్యుల్ జోవయించి బవుమానుమ్ నజన గెల అస్సి.

17 తుమ్, జలె, తుమ్ చువ్వె తతె పొది, మాన్యుల్ నేస్లి రితి, తుమ్చి బోడి తేలు గాంసన, ఓడన, తుమ్చి మొకోమ్ దోవన, సర్ల తెన్ తా.

18 మాన్యుల్ నే దెకిలెకి, తుమ్చొ అబ్బొసి జలో దేముడు దెక కెర, తుమ్క బవుమానుమ్ దెయెదె.

19 "బూలోకుమ్తెచి దనుమ్ తుమ్క తూమ్ కుడవన్క నాయ్. ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్ కుడవన్లెగిన, రుస్సి కా గెలెదె, నెంజిలె కిచ్చొ కా గెలెదె, నెంజిలె చోర్లు గెరి బోరో కెర చోర నెవుల. 20 తుమ్, జలె, రుస్సి కిచ్చొ నే కతి లోకుమ్తె, చోర్లు నే పెసితి లోకుమ్తె, మెలె పరలోకుమ్తె, ఒత్తచి దనుమ్ కుడవన కెరన. 21 తుమ్ కేన్ లోకుమ్తె దనుమ్ కుడవన తస్సి గే, ఒత్త తిలిసచి రిసా తుమ్చి పెట్టి ఉచర్తె తస్సె.

22 "ఆగుక దీవు అంకివో. జాచి రిసా, తుమ్చ అంకివో టేంట తిలెగిన, తుమ్చి ఒండి ఆగ్ ఉజ్జడ తెన్ తయెదె. 23 తుమ్చ అంకివో మయల జా తిలెగిన, తుమ్చి ఆగ్ ఎత్తి ఆమస్ రితి అందర్ జా తయెదె. దస్సి, తుమ్చి పెట్టి తిలి బుద్ది అందర్ తిలెగిన, కెర్తి అందర్ జయెదె!

24 "ఎక్కిలో గొత్తి సుదొ కో జలెకు దొగుల ఎజొమాన్లుచి సేవ ఎక్కి దడి కెరుక నెత్తె. ఎక్కిలోక విరోదుమ్ కెర, అన్నెక్కోక ప్రేమ కెరెదె. నెంజిలె ఎక్కిలోక నిదానుమ్ దెక, అన్నెక్కోక నిస్కారుమ్ దెకెదె. జలె, దేముడుక చి ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క ఎక్కి దడి సేవ కెరుక నెత్తురు.

25 జాకయ్, ఆచ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, 'కిచ్చొ కమ్దె గే కిచ్చొ పిమ్దె గే కిచ్చొ గలనుమ్దె గే కిసి జా జిమ్దె' మెన, తుమ్చి మెన్నుతె చింత గలన నాయ్. అన్నిమ్చి కంట ఆత్మ విలువ, గెద. పాలలచి కంట ఆగ్ విలువ, గెద.

26 "ఆగాసుమ్చ పిట్టలచి రిసా ఉచర. జేచ్ పిట్టల్ ఉంపితి నాయ్. ఉంప లాయితి నాయ్. లాయ కొట్టుతె ఆన కుడవంతి నాయ్. జలెకి, తుమ్చొ పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొ జలో దేముడు జోవయింక

పోస్తయ్. తుమ్, జలె, జోవయించి కంట విలువ నెంజాసు గే? 27 పడ్డొ, తుమ్చితె కో కెర్తి చింత గలనలెకి, జోచి బత్తుక కొల్లక ఏక్ అత్తెక్ జవున్ ఒగ్గర్ కెరనుక తెరె గే? నెత్తె.

28 "పాలలచి రిసాచి చింత గలనుక కిచ్చొక? డొగ్గెచ పుల్లొ కీసి వడ్డితతి గే ఉచరన. జేచ్ కామ్ కెర్తి నాయ్, పాలల్ వీంతి నాయ్.

29 జలెకి, ఎదివాట్ సామ్మారుమ్ కలుగు జలో సాలోమోను మెలో పూర్లుమ్చొ రానొ కి ఈంజేచ్ పుల్లొచి రితి సూటి కెరనుక నేస్లొ.

30 తుమ్ తొక్కి నముకుమ్ తిలన, ఏక్ కోడు ఉచరన. అజి తా కెర కలిక డయ దెతి చివ్వక దేముడు ఎదిలి సూటి కెర్తయ్ జలె, తుమ్క అన్నె ఒగ్గర్ చెంగిల్ గలంతిసి దొర్కు కెరె నాయ్ గే? దొర్కు కెరెదె.

31 "జాకయ్, 'కిచ్చొ కమ్దె గే, కిచ్చొ పిమ్దె గే, కిచ్చొ గలనుమ్దె' మెన చింత గలన ఉచర నాయ్. 32 దేముడుక నేస్లొ మాన్యుల్ కి ఇసిచి ఎత్తిక ఉచరంతె తవుల, అన్నె, ఇన సామన్లు తుమ్క కి దొర్కు జతతి మెన; తుమ్చొ పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొసి జలో దేముడు జానె.

33 తుమ్, కిచ్చొ కెరుక అస్సి మెలె, తొలితొ దేముడుచి రాజిమ్ జోచి పున్నిమ్ చజ, జో సికడ్డి బుద్ది ఇండుక ఆన జా తా. తుమ్ ఇసి జలదు మెలె, తెదొడి ఎత్తి, తుమ్క దొర్కు జవుల. 34 జాకయ్, 'కలిక కిసి జా జిమ్దె?' మెన తుమ్ చింత గలన ఉచర నాయ్. కలికచి రిసా సమ్మందుమ్ జతిసి కలిక దొర్కు జయెదె. కేన్ దీసిచి బాద జయి దీసిక సాలు."

తీర్పు కెర్తి బుద్దిచి రిసా సంగిలిసి

(లూకా 6:37-38,41-42)

7 "తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కుస్సిదుమ్ తెన్ తీర్పు ఉచర నాయ్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుమ్క తీర్పు కెర సిచ్చు కెరుక నాయ్. 2 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అన్నె మాన్యుల్ కిసి తీర్పు దెకితె గే, దేముడు తుమ్కయ్ కి దస్సి దెకెదె. తుమ్ అన్నె మాన్యుల్చి రిసా కట్టడ్డి కొల్ల రితి దేముడు తుమ్క కి జయ్యి కొల్ల తెన్ కట్టడెదె.

3 "తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకితె ఏక్ దూలుమ్ బెర తిలెగిన, బావొచి అంకితె ఇదిలిదిల్ తొక్కు సేడ తిలెగిన, అంకితె దూలుమ్ తిలోసా కిచ్చొక జోచి బావొచి అంకితె తిలి ఇదిలిదిల్ తొక్కు దెకితసి, గని సొంత అంకితెచి దూలుమ్ దెకిన్ నాయ్? 4 నెంజిలె, తుచి అంకితెచి తొక్కు కడిందె" మెన చిల్పి అంకితె తిలోసా కీసి తుచొ బావొక సంగుక జయెదె! 5 తుయి ఉప్రమెన్నుచొ, తొలితొ తుచి సొంత అంకితెచి చిల్పి కడను, చి తుచొ బావొచి అంకితెచి తొక్కు కడితి రితి టేంట దెకితె.

6 "నుద్ది తిలిసి సూనర్లుక దాస నాయ్. అండ్రుల్చి చట్టి ముత్త్యల్ గల దాస నాయ్. అండ్రుల్క దిలె, విలువ నే దెకితె సుఁద కెర, పస్ల కెర, తుమ్క చిర గెలుల.

7 "నజ తుమ్క దెయెదె. ఎక్కి మెన్ను తెన్ చజిలె, దొర్కు జయెదె. కెర్తితె పెట్టె, తుమ్క కెర్తి ఉగిడిందె. 8 కో సంగిలె, జోక దొర్కు జయెదె, చి చజిలె, దొర్కు జయెదె, చి జోచి కెర్తితె పెట్టె, జోచి రిసా ఉగ్గి జయెదె.

9 "తుమ్చి తెన్ కేన్ మాన్యు జలెకు జోచొ పుత్తుసి పోడి నజిలె, జోక పత్తురు దెయెదె గే? నాయ్. 10 జో పుత్తుసి మొస్సా నజిలె అయి దెయెదె గే? నాయ్. 11 జలె, తుమ్ మాన్యుల్ పాపుమ్ సుదల్ జలెకి, తుమ్చ బోదల్క చెంగిల్ వస్తువల్ దెంక జాన్సు. జలె, పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొన్ జలో దేముడుతె కో చెంగిల వరల్ నజిలె, మాన్యుల్ దెతి కంట జో అన్నె ఒగ్గర్ చెంగిల్ వరల్ దెయెదె!

12 "మాన్యుల్ తుమ్క కిసి కెరుక మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జస్సె గే, తూమ్ కి జోవయింక దస్సి కెర. కిచ్చొక మెలె, మోసే పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గల్, అన్నె పూర్లుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు ఎత్తితె ఈంజ కోడు బెదితయ్.

† మీస్సి

పరలోకుమ్ పెసితి గుమ్ముమ్చి రిసా సంగిలి బోదన
(లూకా 13:24)

¹³ "వెల్లో నాసెనుమ్తె గెతి వాట్ సుల్లు, జా వాట్ పెసితి గుమ్ముమ్ రూండు. జా వాట్ ఒగ్గజిన్ గెతతి. తూమ్, మాత్తుమ్, ఇర్కు వాట్చి గుమ్ముమ్ పెన. ¹⁴ కిచ్చొక మెలె, పరలోకుమ్తె బెదితి వాట్చి గుమ్ముమ్ ఇర్కు అస్సి, జా వాట్ సుల్లు నాయ్, చి ఒత్త పావితస ఒగ్గర్ తొక్కిజిన్ జవుల.

¹⁵ "దేముడు తెంతొ కబుర్ ఆన్తోసా ఆవ్" మెన అబద్దుమ్క సంగితస సగుమ్జిన్ జెవుల, ఉప్రమెన్నుచ జేవ్. దస మాన్సుల్చి రిసా తుమ్ జాగర్ తెన్ తా. చెంగిల్ మాన్సుల్ రితి, జేవ్ మెండల్చ రోమల్ గలన డీనయ్ జవుల, గని జోవయింబి పెట్టి తెడి డుర్కొవ రితి కుస్సిదుమ్ తిలస. ¹⁶ జోవయింబి కమెచి పలితుమ్ దెకిలె, జోవయింబి బుద్ది తుమ్ చినితె. కంట చెట్టె ద్రాచ పండ్లు కోడుక జయెదె గె? లస్వన్ రూకి తెన్ †అంజూరుమ్ పండ్లు కోడుక జయెదె గె? నెంజె. ¹⁷ ఎత్తి చెంగిలో రూకతె చెంగిలి పండ్లు దెరుల, గని కామ్క నెంజితె రూకతె కామ్క నెంజిత పండ్లు దెరుల. ¹⁸ చెంగిల్ రూకతె కామ్క నెంజితె రగుమ్ పండ్లు దెర్తి నాయ్. కామ్క నెంజితె రూకతె చెంగిల్ పండ్లు దెర్తి నాయ్, ¹⁹ అన్నె, చెంగిల పండ్లు నే దెర్తి ఎత్తి రూకుక కండ కెర, ఆగితె గలుల. ²⁰ తుమ్చితె జెతసచి పలితుమ్ దెకిలె, జోవయింబి రగుమ్ చినితె.

²¹ "ప్రబు, ప్రబు! మెన, అంక సంగితస ఎత్తిజిన్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె పెసితి నాయ్. గని పరలోకుమ్ తిలో అంచొ అబ్బొ జలో దేముడు సికడ్డి కోడు రితి కెర్తసయ్ ఒత్త గెచ్చుల. ²² ఈంజ లోకుమ్చి ఎత్తిక వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసిక, అంక ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్, 'ప్రబు, ప్రబు', తుచి నావ్ తెన్ తూయి సంగిల కబుర్లు సంగిలమ్, నాయ్ గె? తుచి నావ్ తెన్ బూతల్ గట్టక ఉదడ్లమ్, నాయ్ గె? తుచి నావ్ దెర ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అద్బుతుమ్ కమె కెర్తమ్, నాయ్ గె?" మెన సంగుల. ²³ జలె "ఆవ్, తుమ్క అగ్గె తెంతొ నేని. తుమ్ గార్ కమె కెర్తతస, అంచి తెంతొ దూరి ఉట్ట గెచ్చ" మెన జోవయింక సంగెదె.

సాప్రయ్ బందిలో గేరుచి ఇస్కతె బందిలో గేరుచి రిసాచి టాలి
(లూకా 6:47-49)

²⁴ "అంచ కొడొ సూన అంచి కోడు రితి ఇండుల గే కీస జవుల, జో బుద్ది తిలోసా కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోచొ గేరు రెంగ్గిచి ఉప్పిరి బందిలో. ²⁵ బందితికయ్, పాని పెట్టి, వర్లల్ జలి, చి గట్టిజ వాదు జో గేరుచి సుట్టునంత కెర్లె కి, జా గేచి పునాది రెంగ్గిచి ఉప్పిరి తిలి రిసా, కెద్ది వాదు పాని కెర్లె కి, సేడె నాయ్.

²⁶ "జలె, కో అంచ కొడొ సూన కి నే కెరుల గే, జేవ్ కీసి జవుల మెలె, బుద్ది నెంజిలో ఎక్కిలోచి రితి జవుల. జో బుద్ది నెంజిలోసా కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోచొ గేరు ఇస్కచి ఉప్పిరి బందిలో. ²⁷ జో గేరు ఇస్కచి ఉప్పిరి బంద తతికయ్, పాని పెట్టి, వర్లల్ అయిలి చి గట్టిజ వాదు జో గేరుచి సుట్టునంత కెర్లె, చి జా గేరు సేడె గెలో. జా గేరు ఎద్దరె సేడయ్ గెలి!" మెన యేసు సంగిలన్.

²⁸ యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, జనాబ్ ఎత్తి జో కెర్లి బోదనచి రిసా ఆచారిమ్ జల. ²⁹ కిచ్చొక మెలె, జేవ్చ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన కెర్తి రితి నాయ్, గని దేముడు దిలి అదికారుమ్ తెన్ జో సొస్టుమ్ బోదన కెర్తి తిలన్.

† 'అంజూరుమ్ పండ్లు' మెలె, బొడ్డ పండ్లు రిత జవుల.

వెల్లి రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 1:40-45; లూకా 5:12-16)

8 జేవ్ జా మెట్ట తెంతొ ఉత్త జెతె తిలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ జోచి పట్టి అయిల. ² జేవ్ ఎత్తిజిన్ దస్సి ఉత్తిర్తె తతికయ్, వెల్లి రోగి ఎక్కిలో యేసుక దస్సుల్ జా, సెర్కు సేడ జొకర, "ప్రబు తుక ఇస్టుమ్ జలె, తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్సి" మెన సంగిలన్. ³ యేసు ఆతు చంప కెర జోక చడ, "అంక ఇస్టుమి. చెంగిల్ జా సుద్ది జా" మెన సంగిలి బేగి, జోచి వెల్లి జబ్బు గెతికయ్, చెంగిల్ జా సుద్ది జలన్. ⁴ యేసు జోక "వట్టి కక్క కిచ్చొ సంగు నాయ్. గని, దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, తుచి ఆగ్గె సుద్ది జలి మెన, ఒత్త పూజరిక దెకవ, చి తుయి సుద్ది జలిసి ఒత్త తిల మాన్సుల్క రుజ్జా జతి రితి, మోసే పూర్గుమ్ సంగిలి కానుక దేసు" మెన సంగ, అన్నె ఉట్ట గెలన్.

పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లిచొ గొత్తి సుదొక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(లూకా 7:1-10; యోహా 4:43-54)

⁵ యేసు కపెర్నూహామ్ పట్టుమ్తె అన్నె పావితకయ్, రోమ్ దేసిమ్చొ పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లి ఎక్కిలో జా కెర, ⁶ యేసుక "బాబు, అంచొ గొత్తి నాడు కదుల్ జంక నెత్త కెర ఒగ్గర్ బాద జా గెరి ఎంగ్గ తత్తయ్" మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్ ⁷ యేసు జోక "ఆవ్ జెయిందె, చి జోక చెంగిల్ కెరిందె" మెన సంగిలన్. ⁸ గని జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లి మాన్సు జోక, "ప్రబు, తుయి అంచి గెరి జెంక మెలె, ఆవ్ విలువ నాయ్. తుయి ఇన్నె తెంతొ ఎక్కి సెలవ్ కోడు దిలది మెలె, అంచొ గొత్తి నాడు చెంగిల్ జయెదె. ⁹ ఆవ్ కి అదికారుమ్క బితొసా. అంచి తెడి జమాన్లు అస్తి. ఆవ్ ఎక్కిలోక 'గో' మెలె, గెచ్చెదె. అన్నెక్కోక 'జె' మెలె, జెయెదె. అంచొ గొతిమాన్సుక 'ఈంజ కామ్, జా కామ్ కెరు' మెలె కెరెదె" మెన సంగిలన్.

¹⁰ యేసు ఈంజొ సంగిలిసి సూన సర్ల జా, పట్టి జెతె తిలసక దెక, జోవయింక, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె ఆవ్ కక్క కి ఎదిలి నముకుమ్ తిలసక అప్పి ఎదక కి దెకుక నాయ్. ¹¹ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తూర్పు దేసిమ్లు తెంతొ, పడమర దేసిమ్లు తెంతొ కి యూదుల్ నెంజిల ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ జాక కెర, అమ్చ యూదుల్చ పూర్గుమ్చ అబ్రాహామ్, ఇస్సాకు చి యాకోబు తెన్ పరలోకుమ్తె ఎక్కితె అన్సిమ్ కవుల. ¹² గని, అమ్చి రాజిమ్చి రిసా తుమ్క నిసాన అస్సి మెన, అమ్చ యూదుల్క దేముడు సంగ తిలె కి, ఈంజేవ్ అమ్చ యూదుల్తె ఒగ్గజిన్ అందచి ఉప్పిరి అందతె బయిలె గలి జవుల. ఒత్త మాన్సుల్ ఏడ్తె తవుల, దంతొ చప్పిలై తవుల." మెన సంగ కెర, ¹³ యేసు జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లిక "సరె, గో. తుయి నంపజలి రితి తుక జర్గు జవున్" మెన సంగిలన్. సంగిలి బేగి, జో మాన్సుచొ గొత్తి నాడు చెంగిల్ జలన్.

పేతురుచి అత్తన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 1:29-34; లూకా 4:38-41)

¹⁴ పడ్డొ, యేసు పేతురు మెలో జోచొ సిస్సుడుచి గెరి గెచ్చ కెర, పేతురుచి అత్తన్ జొర్ణొ సేడ ఎంగ్గ అస్సి మెన దెక కెర, ¹⁵ జాచి ఆతు దెర్తికయ్, జా జొర్ణొ గెలి, చి జా ఉట్ట కెర, యేసుక మరియాద ఎత్తి కెరుక దెర్తి.

¹⁶ సాంజ్ జతికయ్, ఒగ్గజిన్ బూతుమ్ దెర్తసక ఒత్త తిల పైజల్ యేసుకె కడ ఆన్తికయ్, జేవ్ బూతల్ ఎక్కిక "ఉట్ట గో" మెన ఎక్కి కోడు తెన్ యేసు ఉదడ గెలన్. కిచ్చొ కిచ్చొ జబ్బుల్ తిలసక కి చెంగిల్ కెర్లన్.

17 "జొయ్యి అమ్చ బాదల్ జబ్బుల్ దెర గెచ్చయ్లో" మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్ణమచోచి అత్తి జో సంగిలి కోడు నెరవెర్చుప జంకయ్ మెన ఇసి జలి.

యేసు తెన్ బుల్లన ఎక్కి మెన్చు నిదానుమ్ తంక మెన సంగిలిసి
(లూకా 9:57-62)

18 సుట్టునంత ఒగ్గర్ ఒగ్గజ్జిన్ బెర తిలిసి యేసు దెక, కెర, "సముద్రుమ్ ఒత్తల్తో గెచ్చుమ్" మెన సిస్సుల్క సంగిలన్. 19 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డాసా ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు, తుయి కేనె గెలె కి, ఆవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెయిందె" మెన సంగిలన్. 20 యేసు జోక "నక్కల్క పార్లు, ఆగాసుమ్చ పిట్టల్క గూడలు, గని ఆవ్ మాన్చు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక బోడి వంపా కెర్తి టాన్ నాయ్" మెన సంగితికయ్, 21 సిస్సుల్తె అన్నెక్టో యేసుక "ప్రబు, ఆవ్ తుచి తెన్ నే జెతె అగ్గె, గెచ్చ కెర, అంచో అబ్బొ మొర గెతె ఎదక జోక పోస కెర, జో మొర్లె జోక రోవ గెలుక మెన, అంక సెలవ్ దె" మెన సంగిలన్. చి యేసు జోక దెక, 22 "మొర్లన జోవయించ సొంత మొర్లనక రోవ గెల్లు, గని తూయి బేగి అంచి పట్టి బులుక జె." మెన జో సిస్సుడుక సంగిలన్.

యేసు దోనితె గెతె వాదుపానిక సేంతుమ్ కెర్లిసి
(మార్కు 4:35-41; లూకా 8:22-25)

23 తెదొడి యేసు దోనితె వెగితికయ్, జోచ సిస్సుల్ జోచి పట్టి వెగిల. 24 జేవ్ సగుమ్ దూరి ఇండయ్తికయ్, సముద్రుమ్తె వాదు కెర్తికయ్, వెల్లెల కెర్లల్ జా దోనితె డేవితె తిల, గని యేసు నిజ తిలన్. 25 జేవ్ సిస్సుల్ జోతె గెచ్చ, ఉట్టవ కెర, "ప్రబు మొర గెతసుమ్. అమ్క రచ్చించుప కెరు!" మెన సంగితికయ్, 26 యేసు ఉట్ట కెర, జోవయింక "ఇదిల్ నముకుమ్చ, తుమ్, కిచ్చొక బితసు?" మెన జోవయింక సంగ కెర, వాదుక సముద్రుమ్క గట్టిజ ఆడ్ర దిలన్. వాదు కెర్లలు ముల దిలి, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జలి రిసా, 27 సిస్సుల్, "ఈంజొ కీసా మాన్చు, చి వాదు కి సముద్రుమ్ కి ఇన్నెచి కోడక వంపా జత్తయ్!" మెన ఆచారిమ్ జల.

బూతల్ దెర్ల దొగులక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 5:1-20; లూకా 8:26-39)

28 జో సముద్రుమ్ జీన కెర, ††గదరేనులుచి ప్రాంతుమ్తె పాచితికయ్, బూతల్ దెర్లన దొగుల మెన్నె తెంతో బార్ జా కెర, యేసుక దస్సుల్ జల. జేవ్ దొగులచి ఎదివాట్ కోపుమ్చి రిసా, కో కి జా వాట్ గెచ్చుక దయిరిమ్ నాయ్. 29 యేసు జా వాట్ జెతికయ్, "ఈందె, దేముడుచొ పుత్తుసి, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చొ? అమ్ సిచ్చు జతి పొది నే జెతె అగ్గె అమ్క అల్లర్ కెరుక ఇన్నె అయ్లది గే?" మెన కేకుల్ గలిల. 30 జలె, జోవయించి ఇదిల్ ఒత్తల్క ఒగ్గర్ అండ్రుల్ తిలి మంద కతె తతికయ్, 31 జేవ్ బూతల్ యేసుక "తుయి అమ్క ఇన్నె తెంతో ఉదడ్డెగిన, అండ్రుల్ తిలి జా మందతె అమ్క తెద్రవ్" మెన, యేసుక బతిమాల్చు జా సంగిల. 32 జో జోవయింక "గెచ్చ!" మెన సంగితికయ్, జేవ్ బూతల్ బార్ జా, జేవ్ మాన్చుల్క ముల దా, అండ్రుల్చి పెట్టి పెన గెల, చి జా మందచ అండ్రులు ఎత్తి వెర్తి జా, జా వెల్లి గాటిక నిగ ఉత్త, సముద్రుమ్తె సేడ మొర గెల.

33 దస్సి జర్లు జతికయ్, మంద రకితస బమ్మ జా, జా పట్టుమ్తె నిగ గెచ్చ, బూతల్ దెర్లనక జర్లు జలిసి ఎత్తి, కిచ్చొ నే పిట్టె,

† 'మాన్చు జా జెర్మున్ అయ్లోసా' మెన బయ్బిల్తె రెగ్గ తిలె, జాచి అర్థుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా'. యేసు ఈంజ లోకుమ్తె బుల్లె తిలి పొది, బయ్బిల్చి పొర్లి ప్రమానుమ్ ఒగ్గర్ సదు కెర్ల పండితుల్ జా అర్థుమ్ కెరనుల, గని మాములుమ్ మాన్చుల్ నేన్తి. †† గెరాసీనుల్ నావ్ కి తిలి

పట్టుమ్చక సంగిల. 34 జాచి రిసా, పట్టుమ్చ ఎత్తి జిన్ యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక మెన బార్ జా, దెక కెర, "అమ్చి దేసిమ్ తెంతో ముల దా ఉట్ట గే!" మెన బతిమాల్చు జా, జోక బమ్మ తెన్ సంగిల.

ఉట్టుక నెత్తిల్లో మాన్చుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 2:1-12; లూకా 5:17-26)

9 ఒత్త తెంతో, యేసు దోనితె వెగ కెర, జా సముద్రుమ్ జీన కెర, జోచి సొంత పట్టుమ్తె పాచితికయ్, 2 ఒత్త తిల మాన్చుల్ వాతుమ్ జొర్లొ తెన్ తిలోసా, ఉట్టుక నెత్తిల్లో అంతుర్వొతె ఎంగ్గ తిలోసా ఎక్కిలోక జోతె కడ ఆన్ల. యేసు జేవ్ కడ ఆన్లనచి నముకుమ్ దెక కెర, జో ఉట్టుక నెత్తిల్లోసాక దెక, "ఓ పూత్తు, తుయి దయిరిమ్ జా. తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి" మెన జోక సంగిలన్.

3 జలె, ఒత్త తిల మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన సగుమ్జిన్ 'యేసు దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగితయ్. జా వెల్లి పాపుమ్' మెన బమ్మ జా, లట్టబన్ల. 4 యేసు జోవయించి మెన్చుతె తిలిసి చిన కెర, "తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక కుస్సిదుమ్ ఉచర్లను? 5 'తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి' మెనుక సుల్లు గే, 'ఉట్ట ఇండు' మెనుక సుల్లు గే? 6 జలె, 'మాన్చు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ అంక అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె తిలె కి, మాన్చుల్చి పాపల్ చెమించుప కెర్తి అదికారుమ్ అస్సి' మెన తుమ్క రుజ్జా దెకయిందె" మెన, జో ఉట్టుక నెత్తిల్లో మాన్చుక అన్నె దెక, యేసు జోక, "తుయి ఉట్ట కెర, తుచి అంతుర్వొ వయన గెరి గే" మెన సంగితికయ్, 7 జో మాన్చు ఉట్ట కెర, గెరి గెలన్. 8 ఇసి జర్లు జతికయ్, పైజల్ దెక కెర, బియఁ గెచ్చ, మాన్చుచి అత్తి జో ఇసి అదికారుమ్ దిలిన్చి రిసా, దేముడుక గవురుమ్ కెల.

యేసు మత్తయక బుకార్లన్
(మార్కు 2:13-17; లూకా 5:27-32)

9 యేసు ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దూరి ఇండ గెచ్చ, జా పట్టుమ్చి సిస్టు కడన్తి గెరిచి వాట్ గెచ్చ కెర, ఒత్త పెన తిలో మత్తయి మెలో సిస్టు నజీతొసాక దెక, "అంచి పట్టి జా అంచొ సిస్సుడు జా" మెన జోక సంగిలన్, చి జో ఉట్ట కెర, యేసుచి పట్టి గెలన్. 10 జో మత్తయి మెలోసాచి గెరి అన్నిమ్ కంక మెన యేసు గెచ్చ వెన తతికయ్, జా దేసిమ్చ నిస్కారుమ్ దెకిల సిస్టు నజీతస కి, చి నీతి నే కెరంత 'పాపుమ్ కెర్లన' మెన ఒత్తచ యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకిలన ఒగ్గజ్జిన్ జోతె జా కెర, జో తెన్ సిస్సుల్ తెన్ వెసిల. 11 జేవ్ ఇన్నె బెద వెసిలిసి దెక కెర, పరిసయ్యుల్ మెంత పండితుల్ యేసుచ సిస్సుల్తె జా కెర, జోవయింక "తుమ్చొ గురు సిస్టు నజీతస తెన్ పాపుమ్ కెర్లన తెన్ కిచ్చొక వెన అన్నిమ్ కతయ్?" మెన పుసిల.

12 జేవ్ దస్సి సంగిలిసి యేసు సూన కెర, "జబ్బు తెన్ అస్సుమ్ మెన చినన్లన డాక్టర్ అవ్సురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలనక డాక్టర్ అవ్సురుమ్ నాయ్." 13 జలె,

"తుమ్ కిచ్చొ కెర్లిసి అంచి ఆస మెలె, బలి దెతిసి నాయ్, గని మాన్చుల్క కన్కారుమ్ దెకితిసి మెలి కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే, తుమ్ గెచ్చ సిక్క. 'ఆమ్ పాపుమ్ కెర్లన' మెన చినంతనకయ్ బుకార్క ఆవ్ అయ్లయ్, గని ఆమ్ పున్నిమ్ తిలస మెన ఉచరంతనక బుకార్క నాయ్." మెన యేసు సంగిలన్.

14 తెదొడి బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుచ సిస్సుల్ యేసుతె జా కెర "పరిసయ్యుల్ కి ఆమ్ కి చువ్వె తంక అలవాట్, గని తుచ సిస్సుల్ చువ్వె తతి నాయ్. కిచ్చొక?" మెన, యేసుక పుసిల. 15 ఇసి పుసితికయ్, యేసు జోవయింక, "కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడొ తిలె పొది, పెండ్లి విందుతె బుకార్లన ముసుర్లు తవుల గె? నాయ్. బెదె నాయ్. జలె, పెండ్లిఉబేడొచి పచ్చెన జలసచి నెడెమె

తెంతో జోక దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ పొదుల్క జోచ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల.

16 "జలెకు, పొర్ని పాలుమ్ చిరి జా తిలెగిన, మాసికిచి రిసా నే కేడయలి నే కేడ్డె నోవి బట్ట గండ కో జాన్ల మాన్సుల్ గల్లి నాయ్. దస్సిచి పొర్నిచితె గల తిలెగిన, జో పాలుమ్ కేడ్డె, జా మాసిక కడదే. మాన్సు జా పాలుమ్ గలనై, అప్పు జలి పొర్ని బట్ట నోవి బట్టచి మాసిక బెదయలి కుటు సాడి చిరి జయెదె, చి అగ్గెచి కంట వెల్లి బోరో జయెదె. 17 పడ్డె, జలె, ఒత్త నోవి ద్రాచ రస్సుమ్ పొర్నిచి కాయ తెన్ కో సువితి నాయ్. జా కాయ పొర్ని జలి రిసా, దస్సితె నోవి రస్సుమ్ సువితిగిన, జా కాయ పులుక నెతిరి రిసా, జా రస్సుమ్ పొంగుప జలె, జా కాయ పుట్టెదె. పుట్టిలె, జా రస్సుమ్ నూయి జయెదె, చి కాయ కి పాడ్ జా గెచ్చెదె. జాచి రిసా, నోవి ద్రాచ రస్సుమ్ నోవి కాయల్తె సువుల. దస్సి, జా రస్సుమ్ కి జా కాయ కి పాడ్ నే జస్సె, చెంగిల్ తయెదె" మెన, జోక పరిచ్చ కెర్ల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

బార వెర్సుల్ బాద తెన్ తిలి తేబోదక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 5:21-43; లూకా 8:40-56)

18 ఒత్త జా తిల మాన్సుల్క యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగితె తతికయ్, ఒత్తచి సబ గెవో అదికారి ఎక్కిలో జా కెర, యేసుక దస్సుల్ జా, సెర్ను సేడ జోకర, "అంచి దూ అప్పె మొర గెచ్చ అస్సె. తుయి, జలె, అమ్తె జా కెర జాక చడిలెగిన, అన్నె జయెదె" మెలన్. 19 జో దస్సి మెంతికయ్, యేసు ఉట్ట కెర జోచి పట్టి గెలన్. జోచ సిస్సుల్ కి బెద గెల.

20-21 జేవ్ వట్టి గెతె తతికయ్, బార వెర్సుల్ తెంతో లోయి గెతి బాద తెన్ తిలి ఏక తేబోద యేసుచి పట్టి జా, పాచ కెర, "ఆవ్ ఎక్కి జోచో పాలుమ్ జవున్ చడిలెగిన, చెంగిల్ జయిందె" మెన, జాక జయ్యి ఉచరన, జోచో పాలుమ్చి కొంగు చడిలి. 22 జా చడితికయ్, యేసు పడ్డె పస్స జాక దెక, "ఓ దూ, దయిరిమ్ తెన్ తా. అంచి ఉప్పిరిచి తుచి నముకుమ్ తుక చెంగిల్ కెర్లి." మెన సంగిలన్. జా బేగి చెంగిల్ జలి.

23 తెదొడి యేసు జో అదికారిచో గెరి పాచ కెర, నాడి మొర్లి రిసా మూరి పుజేతన, చి బెర తిల ఏడుకుడు జతన ఒగ్గర గొడబ జతిసి దెక కెర, 24 "తుమ్ గెచ్చ. ఈంజ నాడి మొర గెచ్చె నాయ్. నిజ అస్సె" మెన జోవయింక సంగితికయ్, జోక ఆసిల. 25 జలె, జనాబ్ ఎత్తిక బార్ కెరవడ కెర, యేసు తెడి గెచ్చ, జా నాడిచో ఆతు దెర్లి బేగి, జీవ్ జా ఉట్టి. 26 ఈంజ కామ్చి రిసా జా ప్రాంతుమ్ ఎత్తితె పాచిలి.

దొగుల గుడ్డి మాన్సుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

27 యేసు బార్ జా కెర, ఒత్త తెంతో గెరి గెతె తతికయ్, దొగుల గుడ్డి మాన్సుల్ జోచి పట్టి జా, "దావీదు రానోచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్లిసా, అమ్చి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ, అమ్క చెంగిల్ కెరు!" మెన కేకుల్ గల్లె తిల.

28 యేసు గెరి గెచ్చ పెసిలి పడ్డె, జేవ్ గుడ్డి మాన్సుల్ ఒత్త జోతె అయ్ల. జెతికయ్, యేసు జోవయింక "తుమ్ ఉచర్లిసి అంక 'కెరుక తెరె' మెన తుమ్ నంపజతను గే?" మెన జోవయింక పుసితికయ్, జేవ్, "ప్రబు, అమ్ నంపజతనుమ్" మెన జోక సంగిల. 29 యేసు జోవయింక అంకివొతె చడ కెర, "ఆవ్ తుక 'చెంగిల్ కెరుక తెరె' మెన తుమ్ నంపజలిసి రిసాయి తుమ్క జర్గు జవున్!" మెన, సంగిలన్.

30 సంగిలి బేగి, జోవయింక అంకివొ డీసిల. పిమ్మట్, యేసు జోవయింక "ఈంజ కామ్ కో కి నేనేతె రితి దెకన, తుమ్ దొగుల తుక్లె తా" మెన గట్టిజ సంగిలన్. 31 గని, జేవ్ ఉట్ట గెచ్చ, జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె జోచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

గుల్లో కెర్లొ బూతుమ్క యేసు ఉదడ గెలిసి

32 యేసు సిస్సుల్ తెన్ బార్ జా కెర, అన్నె బులుక గెతె తతికయ్, బూతుమ్ దెర్లొ గుల్లో సుదొ ఎక్కిలోక జోతె కో గే కడ ఆన్ల. 33 యేసు జో బూతుమ్క ఉదడ గెలి బేగి, జో గుల్లో సుదొ లట్టబన్లొ. ఒత్త బెర తిల జనాబ్ ఆచారిమ్ జా, "అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె ఇసిచి జర్గు జలిసి కెయ్య దెకుమ్ నాయ్. ఆజి జర్గు జలి!" మెన లట్టబన్ల. 34 గని పరిసయ్యుల్ కిచ్చొ మెల మెలె, "బూతల్క రానొ జలొసాచి నావ్ తెన్ ఈంజొ బూతల్క ఉదడయ్" మెన అరుగురు జా, గోసక సంగిల.

35 యేసు జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ ఒండిచ పట్టులె గవ్విలె బుల బుల, జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చ, పరలోకుమ్చి రాజిమ్ పాసి జా అయ్లిన్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సంగ, ఎత్తి రగల్చ జబ్బులు నొప్పులు గెచ్చన, మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్లె తిలన్.

36 దస్సి బులై పొది, ఒగ్గర జనాబ్ జోతె అయ్ల జేవ్ మాన్సుల్క దెక దెక, జేవ్ గొవుడు నెంజిల మెండల్ రిత మాలజ్ జా సైమల్ తెన్ తిలిసి దెక, జోవయించి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా, 37 "గట్టిజ పంటొ పిక లాయితి సమయ్యమ్ జా అస్సె. 38 జాచి రిసా, 'ఈంజ పంటొ లాయితి రితి, ఈంజ పంటొ ఎజొమాని జలొ ప్రబు లాయిత మాన్సుల్క తెద్రవును' మెన, తుమ్ జోక ప్రార్దన కెర" మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దిలిసి
(మార్కు 3:13-19; 6:7-13; లూకా 6:12-16; 9:1-6)

10 తెదొడి యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క పాసి బుకారా కెర, బూతల్ గట్ట ఉదడ గెలుక మెన, రగరగాల్చ జబ్బులు బాదల్ జల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెరుక మెన, జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్. 2 జేవ్ బారజిన్ యేసుచ, బారికుల్చ నవ్వొ కిచ్చొ కిచ్చొ మెలె, తొలితా పేతురు మెన అన్నెక్ నావ్ తిలొ సీమోను, చి జోచో బావొసి అంద్రెయ. ఒత్త తెంతో, జెబెదయిచొ పుత్తుసి యాకోబు, చి యాకోబుచొ బావొసి యోహాను. 3 ఒత్త తెంతో, పిలిప్ చి బర్తోలోమయి, తోమా చి మత్తయి మెలొ సిస్టు నజేతోసా. ఒత్త తెంతో, అల్యిచొ పుత్తుసి యాకోబు, చి తద్దయి మెలొసా. 4 ఒత్త తెంతో, కనానుచొ సీమోను మెలొ అన్నెక్, చి పడ్డె యేసుక దెర తిలొ ఇస్కరియోతు మెలి గవ్విచొ యూదా.

5 యేసు జేవ్ బారజిన్క అదికారుమ్ దా కెర బులుక తెద్రయ్లి పొది, కిచ్చొ సెలవ్ దిలన్ మెలె, "యూదుల్ నెంజిలసతె అప్పె గెచ్చుక పొన, చి సమరయ ప్రదేసిమ్చ పట్టులె పెన నాయ్. 6 జలె, పిట్ట గెల గొవుడు నెంజిలి మంద రితి జా తిల ఇస్రాయేలుల్తె తుమ్చ సాంత మాన్సుల్తె తుమ్ గెచ్చ. 7 తుమ్ గెచ్చ, చి 'పరలోకుమ్చి రాజిమ్ పాసి జా అస్సె' మెన బోదన కెర. 8 జబ్బు మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర. మొర గెలసక జీవ్ కెర. వెల్లి జబ్బుల్ తిలసక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెర, చి బూతల్క ఉదడ గెల. ఆవ్ దెతిసి ఆరి తుమ్క దొర్కు జలి. మాన్సుల్క ఆరి తుమ్ దాస.

9 "తుమ్ బులై పొది, బజార్ గే వెండి గే రాగిచ కాసుల్ గే, కిచ్చొ రగుమ్ డబ్బుల్ జలెకు దెరన బార్ జా నాయ్. 10 దస్సి, సెంచె జలెకు, దొన్ని సొక్కల్ జలెకు, జోడ్లు జలెకు, టెక్నొ డండొ జలెకు దెరన బార్ జా నాయ్. తుమ్ కచి రిసా కామ్ కెర్లె గే, తుమ్ కెర్లె కామ్చి రిసా జో దెతి అన్నిమ్ తుమ్ నజనుక నాయిమ్.

11 "అన్నె, తుమ్ కేన్ పట్టుమ్తె జలెకు గవ్వి జలెకు పెసితె పొది, ఒత్త తగుప జలొసా కో గే జానన, చి తుమ్ ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెతె ఎదక జోచితె తా. 12 జోచి గెరి తుమ్ పెసితె పొది, జా గేచఫక, తుమ్క సెంతుమ్ తవుసు మెన చెంగిల్ సంగ. 13 జా గేర్ సెంతుమ్క తగుప

† 'బూతల్క రానొ జలొసా' మెలె, నయ్తాన్.

జతిన్ జలె, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ జోవయింక జర్గు జా, తవుసు. జా గెచా సేంతుమ్క నే తగుప జతిన్ జలె, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ జోవయింక నే తత తుమ్క అన్నె బుల జెయెదె. ¹⁴ కో జలెకు తుమ్క మరియాద నే కెర్తెగిన, తుమ్ ఆన్తి కబుర్ నే సూన్లెగిన, జో గేరు జలెకు, జా గావ్ జలెకు ముల దా, తుమ్ ఉట్ట గెతె పొది, జా గుర్తుక, తుమ్చ చట్టో జా టాన్తెచి లంబిలి దూడి పంప్త గెల, చి ఉట్ట గెచ్చు. ¹⁵ ఈంజ లోకుమ్చక వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసి అయ్లె, సాదోమ చి గొమెరా మెల పూర్గుమ్ కుడ్డె నాసెనుమ్ జల పట్టుల్చి గత్తిచి కంట, తుమ్క మరియాద నే కెర్తి కేన్ గచ్చెచచి గత్తి ఒగ్గర్ సిచ్చుచి జయెదె, మెన నిజామి తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

¹⁶ “ఈంజ, డొర్లొవచి నెడమె మెండల్క తెద్రయ్లి రితి, దస్సి, తుమ్క మాన్సుల్తె ఆవ్ తెద్రయ్తసి. జాచి రిసా, అయ్లొ కెడ్డి తెలివి అస్తి గే, తుమ్ కి తెడ్డి తెలివి జా తా. గని, దస్సి తెలివి జలెకి, పార్వ పిట్టల్చి రితి, తేట మెన్ను తిల సుదల్ జా తా. ¹⁷ కోపుమ్ జత మాన్సుల్చి రిసా జాగర్త తెన్ తా. జేవ్ తుమ్క తీర్పు కెర్తె సబల్తె సార్చ కెర, జోవయింక సబ గెరలె తుమ్క కొర్తల్ తెన్ పెటుల.

¹⁸ తెదోడక అంచి రిసా జేవ్ మాన్సుల్ తుమ్క దెర అదికారుల్తె, రానల్తె ఒగ్గడ నెవుల. చి జోవయింక మొక్కె కి, వేర దేసిమ్లు తెంతో అయ్ల ఆమ్చ యూదుల్ నెంజిలసచి మొక్కె కి తుమ్ అంచి రిసా సాచి సంగితె. ¹⁹ మాన్సుల్ తుమ్క దస్సి సార్చ కెర్తె పొదిక, కీసి లట్టబుక గే, కిచ్చొ సంగుక గే, ఉచర చింత గలన నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ జోవయింక కిచ్చొ సంగుక గే, తెదోడకయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క దెయెదె. ²⁰ మెలె, తుమ్చో అబ్బొసి జలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి తా కెర, జొయ్యి లట్టబెదె. తుమ్ ఉచర లట్టబ్బు నాయ్.

²¹ “జా పొదిక, అన్నొన్క బావొసి జలెకు, పుత్తున్క అబ్బొసి జలెకు, మొర్తి సిచ్చతె సార్చ దెవుల. అన్నె, పుత్తర్పుల్ అయ్యెన్ అబ్బొన్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జా, జోవయింక మొరవుల. ²² అంచి నావచి రిసా ఒగ్గర్ ఒగ్గజెన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. ఈంజేవ్ అల్లర్ పూర్తి జతె ఎదక కో అంక నిదానుమ్ తా ఓర్పుప జవుల గే, రచ్చించుప జవుల. ²³ మాన్సుల్ ఏక్ పట్టుమ్తె తుమ్క అల్లర్ కెర్తె, అన్నెక్ పట్టుమ్తె ఉట్ట నిగ. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసా అన్నె జెతె ఎదక, అమ్చ ఇస్రాయెలుల్చ పట్టుల్ ఎత్తితె తుమ్ బుల కేడవుక నెతుర్పు.

²⁴ “జోచొ గురుచి కంట సిస్సుడు వెల్లొ నెంజె. దస్సి కి, జోచొ ఎజొమానిచి కంట గొత్తి మాన్సు వెల్లొ నెంజె. ²⁵ సిస్సుడు జోచొ గురుచొ రితొ, గొత్తి మాన్సు జోచొ ఎజొమానిచొ రితొ జలె, సరి జతయ్. దస్సి, ఆవ్ గెచొ ఎజొమానిక † బయెల్జెబూల్ మెన కోపుమ్ జల మాన్సుల్ సంగ అస్తి జలె, తుమ్ అంచి గెచా ఎత్తిక కి కచితుమ్ దస్సి దూసుప కెరుల.

కక్క బింక గే నే బింక గే యేసు సంగిలిసి
(లూకా 12:2-7)

²⁶ “జలె, జేవ్ అల్లర్ కెర్తెసక తుమ్ బియఁ నాయ్. డంక తిలిసి కిచ్చొ జలెకి కెయఁక తెయఁక నే డీస్తె తయె నాయ్, లుంకడ్డిసి కిచ్చొ జలెకి కెయఁక తెయఁక ఎత్తిక నే జాన్తి రితి తయె నాయ్. ఆకకా డీసెదె, ఆకకా జానన్క జయెదె. ²⁷ ఆవ్ గుట్టు తెన్ తుమ్క సంగిలిసి తూమ్ ఎదార్దుమ్ సంగ. కంగ్లయి తుమ్క ఆవ్ సంగిలిసి తూమ్ మేడల్చ ఒర్తెలె తెంతొ సాట్టు కెర. ²⁸ తుమ్చి ఆగుక మారుక తెర్తెసక తుమ్ బియఁ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క మార్తె కి, తుమ్చి ఆత్మక మారుక నెత్తిర్తి. గని ఆత్మక కి ఆగుక కి మార వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దా, నాసెనుమ్ కెరుక తెర్లొసాకయ్ తుమ్ బియఁ.

† ‘బయెల్జెబూల్’ మెలె, సయ్తాన్, బూతల్క రావొ జలొసా.

²⁹ “ఈంజ దేసిమ్చ మాన్సుల్ దొన్ని గెపిఫట్టల్ ఎక్కి కాసుక వికుల. జలెకి, తుమ్చో అబ్బొసి జలొ దేముడుచి సెలవ్ నెంజిలె, దస పిట్టల్తె ఎక్కి కి బుయ్యె సేడె నాయ్. ³⁰ తుమ్చి బోడిచ సెండి వాడల్ ఎత్తి మొత్తుమ్ కెత్తి అస్తి గే జొయ్యి జానె. ³¹ జాచి రిసా, తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్ పిట్టల్చి కంట ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్.

³² “కో అంక నంపజా, మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పునుల గే, జోక అమ్చ మాన్సుల్ ఈంజేవ్ మెన, పరలోకుమ్ తిలొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి మొక్కె ఆవ్వి సాచి సంగిందె. ³³ గని, మాన్సుల్చి మొక్కె కో అంచి రిసా ‘జోచొ నెంజి’ మెనుల గే, దస్సి పరలోకుమ్ తిలొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి మొక్కె జోక ‘అమ్చ నెంజితి’ మెన సంగిందె.

³⁴ “జో బూలోకుమ్తె అయ్లిసి మాన్సుల్తె ఎక్కి సేంతుమ్ కెరెదె’ మెన తుమ్ అంక ఉచర నాయ్. సేంతుమ్ నాయ్, గని జట్టి కెరయ్తి రితి అయ్లయ్. ³⁵ కీసి మెలె, ఆవ్ అయ్లి రిసా, జోచొ అబ్బొన్క పుత్తుసి, జాచి అయ్యెన్క దువిసి, జాచి అత్తెన్క సూనుసి విరోదుమ్ జవుల. ³⁶ దస్సి, ఏక్ మాన్సుచి కుటుంబుమ్చయ్ జోక విరోదుమ్ సుదల్ జవుల.

³⁷ “అబ్బొన్క జలెకు, అయ్యెన్క జలెకు అంచి కంట కో ఒగ్గర్ ప్రేమ కెరుల గే, దస్సి మెననుక అంక తగుప జలస నెంజితి. పుత్తున్క జలెకు, దువిన్క జలెకు అంచి కంట కో ప్రేమ కెరుల గే, దస్సి మెననుక అంక తగుప జలస నెంజితి. ³⁸ అంచి రితి జోవయింక సొంత సిలువ వయ్లి రితి జా, కో అంచి పట్టి జెతి నాయ్, దస్సి మెననుక అంక విలువ జలస నెంజితి. ³⁹ కో జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక చజాల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె. గని అంచి రిసా కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జా జోక దొర్కు జయెదె.

⁴⁰ “తుమ్క కో మరియాద కెరుల గే, జేవ్ తుమ్క మరియాద కెర్లిసి, అంకయి మరియాద కెర్లిసి జతయ్. అన్నె, అంకయి కో మరియాద కెరుల గే, జేవ్ దస్సి కెర్లిసి అంక తెద్రయ్లొసాక కి మరియాద కెర్లిసి జతయ్. ⁴¹ జలె, ‘దేముడు సంగిలి కబుర్ ఆన్తొసా, ఈంజొ’ మెన కో దస మాన్సుల్క మరియాద దెకుల గే, జోవయింక కి ప్రబుచి కబుర్ సంగితొసాక దెతి రితి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. పడ్డొ, ‘ప్రబుచి నీతి తెన్ తిలొసా, ఈంజొ’ మెన చిన, కో దసా మాన్సుక మరియాద కెరుల గే, జోక కి నీతి తిలొసాక దెతి రితి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. ⁴² పడ్డొ, ‘యేసుచ సిస్సుల్’ మెన కో ఈంజేవ్ గవురుమ్ నెంజిల నంపజలసతె ఎక్కిలొక కి ఎక్కి బుక్కెక్ పాని కి పియడుల గే, జోవయింక కి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె, మెన నిజామి సంగితసి” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

11 యేసు జోచ బారజెన్ సిస్సుల్క బోదన కెర్లిసి కేడ్డి పడ్డొ, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చ పట్టుల్తె బోదన కెరుక మెన బార్ జలన్.

జేల్తె తిలొ యోహాను యేసుక తెద్రయ్లి కబుర్
(లూకా 7:18-35)

² బాప్తిసుమ్ దెతొ యోహానుక హేరోదు రానొ జేల్తె గల తిలొ. జలె, క్రీస్తు కెర్తె కమెచి రిసా యోహాను జేల్తె సూన కెర, జోచ సిస్సుల్ తెన్ యేసుక కిచ్చొ కబుర్ తెద్రయ్లన్ మెలె, “దేముడు తెద్రయిందె మెలొ రచ్చించుప కెర్లొసా నిజామి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్లొక రకుక గే? ³ మెన పుస” మెన సంగ తెద్రయ్లొ. ⁴ యేసు యోహానుచ సిస్సుల్క, దెక కెర సూన కెర, “తుమ్ గెచ్చ, చి దెకిలిసి సూన్చి ఎత్తి యోహానుక సంగ. ⁵ గుడ్డి జా తిల మాన్సుల్ దెకితతి, సాట్టు జా తిల మాన్సుల్ ఇండితతి, వెల్లి రోగుమ్ సేడ తిలస చెంగిల్ జా సుద్ది జతతి, బొయ్రో జా తిల మాన్సుల్ సూన్తతి, మొర గెలన జేవ్ జతతి, సుబుమ్ కబుర్ బీద మాన్సుల్క సూనయ్తసి. ⁶ జలె, ‘కో జలెకు అంచి రిసా అన్యానుమ్ నెంతె తవుల గే, జోక చెంగిలి”’ మెన యేసు సంగ తెద్రయ్లన్.

యోహానుచి రిసా యేసు సంగిలిసి

7 యోహానుచ సిస్సుల్ ఉట్ట గెతె తతికయ్, ఒత్త తిల ప్రెజల్ క యోహానుచి రిసా యేసు ఇసి మెన సంగుక దెర్లన్. "తుమ్ కిచ్చొ దెకుక జా బయిలె గెచ్చ తిలదు? వాదుతె చివ్వర్ పెల్లి జతిసి దెకుక గెచ్చ తిలదు గే? 8 నాయ్ మెలె, కిచ్చొ వేరచి దెకుక గెలదు? సొమ్మార్లు గలంత పాలల్ గలన్లో మాన్సుక దెకుక గెలదు గే? ఈందె, దస్సు పాలల్ గలంతస రానల్చి గెరలె తవుల. 9 జలె, కిచ్చొ దెకుక గెలదు? దేముడు తెద్రయ్లి కబుర్ సంగిలొసా ఎక్కిలొక దెకుక గెలదు గే? నిజమి. గని, జో ప్రబుచ మాములుమ్ కబుర్లు సంగితసచి కంట యోహాను ముక్కిమ్చొ జయెదె," మెన తుమ్క ఆచ్ సంగితసి.

10 "ఈందె, అంచి కబుర్ సంగిలొసా జతి రితి ఎక్కిలొక తుచి పురె తెద్రయ్తసి. తుచి కంట అగ్గె గెచ్చ, తుయి జెతిసి సాట్ట కెరెదె" మెన రెగిడ్డి కోడ్ అస్సె. జా కోడు యోహానుచి రిసాయి 'అంచి కబుర్ సంగిలొసా' మెన కచి రిసా సంగితయ్. 11 జాచి రిసా, తెర్నిమున్ను లట్టల్లి రిసా జెర్లిలసతె బాప్తిసుమ్ దిలో యోహానుచి కంట వెల్లొచొ కోయి నాయ్ మెన ఆచ్ కచితుమ్ తుమ్క సంగితసి. జలెకి, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితసతె, కో ఎత్తిచి కంట దాక్ జవుల గే, జో యోహానుచి కంట వెల్లెల జవుల.

12 "బాప్తిసుమ్ దిలో యోహానుచ దీసల్ తెంతొ మొదొల్ కెర, పరలోకుమ్చి రాజిమ్ పెలయ్లి రితి జెతె అస్సె, చి మాన్సుల్ బమ్మ తెన్ జేవెతె బెదితతి. 13 యోహాను ఎదక దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస, మోసే పూర్ముచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్చి కొడొ ఎత్తి పరలోకుమ్చి రాజిమ్ జెతిన్చి రిసా సంగితయ్. జేవ్ ఎత్తిజిన్చి అకతె యోహాను అయ్లో. 14 అంచి కబుర్ పూర్ముమ్ సంగిలొ ఏలియా రితిసా ఎక్కిలొక తెద్రయందె" మెన ప్రబు అగ్గె సంగ తిలొ. జలె, తుమ్ నంప కెరె గే నాయ్ గే, గని జో తెద్రయ జలొసా యోహాను. 15 సూన్త కంగ్గొ తిలస సూన.

అన్యాయమ్ జతసచి రిసా యేసు గోల కెర్లిసి

16 "జలె, ఈంజ ఉగుమ్చ మాన్సుల్చి బుద్దిక కిచ్చొ టాలి జయెదె? వీదులె వెన కెల్ల బోదల్చ రిత జతతి, జేవ్ బోదల్ జోవయింతెన్ బెద కెల్ల బోదల్ బుకార కెర,

17 తుమ్క 'నచ్చుతు' మెన బచ్చి పుంగిలెకి నచ్చుసు నాయ్. అమ్ ఏడ్లెకి, తుమ్ బెద ఏడ్లు నాయ్, మెన దస బోదల్ కీసి సంగుల గే, దస్సి ఆచ్ చి యోహాను కిచ్చొ కెరె కి, తుమ్ మెన్సున్ నాయ్. 18 కిచ్చొక ఆచ్ ఇసి టాలి కెర్లిసి మెలె, యోహాను చువ్వె తన్నె తతొసాచి రిసా, 'జోక బూతుమ్ దెర అస్సె' మెన సంగితె తిల. 19 ఆచ్, జలె, మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా, మాములుమ్ కతె పితె తతిన్చి రిసా కిచ్చొ మెంతతి మెలె, 'అదె, కయ్రో మత్వాలొ ఈంజొ. సిస్టు నజితస తెన్ పాపుమ్ కెర్లస తెన్ బెదిలొసా' మెన అంక నిస్కారుమ్ సంగితతి. గని ఎక్కిలొచి పెట్టి చెంగిల్ తెంతొ చి బుద్ది తిలె, జోచ కమొచి పలితుమ్తె రుజ్జా జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

పట్టల్ క యేసు గట్టిజ గోల కెర్లిసి

(లూకా 10:13-15)

20 యేసు జా గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచ సగుమ్ పట్టల్తె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అద్దుతుమ్ కమొ కెర్లన్. ఈంజేవ్ కమొ జోచి అదికారుమ్క రుజ్జా దెకయ్లెకి, ఒత్త తిల మాన్సుల్ జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జతి

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మాశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు ర్గయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగెచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుసేయి బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ముచొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన ర్గవ అస్సె.

నాయ్, ములితి నాయ్. జాచి రిసా, యేసు ఇసి మెన జోవయింక గోల కెరుక దెర్లన్: 21 "అయ్యు! కొరాజీనా పట్టుమ్తెచ చి బేత్తుయిదా పట్టుమ్తెచ, తుమ్చి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! తుమ్చి నెడిమి కెర్ల కమొ అమ్చ యూదుల్ నెంజిల తూరు చి సీదోను మెల పట్టుల్తె ఆచ్ కెర్లయ్ జలె, జేవ్ పట్టుల్చ మాన్సుల్ అగ్గయి జేవ్ కెర్ల పాపల్క దుకుమ్ జా, ములిత. జేవ్ కెర్ల పాపల్చి దుకుమ్చి రుజ్జాక బస్తల్ బందన సార్ గాంసంత. 22 పూర్ముమ్ జేవ్ తూరు పట్టుమ్చ కి సీదోను పట్టుమ్చ కి ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెరె తిలె కి, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్క వెల్లి తీర్పు కెర్లి జా దీసిక, తూమ్ జతి సిచ్చ జేవ్ పట్టుల్ జతి సిచ్చచి కంట ఒగ్గరి జయెదె, మెన తుమ్క ఆచ్ కచితుమ్ సంగితసి.

23 "పడ్డొ, తుమ్ కపెర్నూహూమ్ పట్టుమ్తెచ, తుమ్ పరలోకుమ్తె ఉక్కిల్ జస్సె గే? నాయ్. తుమ్ మొర్లస రకితి టాన్తె ఉత్త గెతె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చితె ఇస వెల్లొ కమొ అమ్చ యూదుల్ నెంజిలి సాదొమ్ పట్టుమ్తె పూర్ముమ్ కెర తత్తయ్ జలె, ఒత్త తిలస నంపజత, చి జా పట్టుమ్ నాసనుమ్ నే జతె, ఆజి ఎద తత్తి. 24 సాదొమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెరె తిలె కి, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్లి దీసిక, తూమ్ జతి సిచ్చ జా పట్టుమ్చ జతి సిచ్చచి కంట ఒగ్గరి జయెదె, మెన ఆచ్ తుమ్క సంగితసి." మెన యేసు సంగిలన్.

25 తెదొడి యేసు కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "పరలోకుమ్క కి బూలోకుమ్క కి అదికారుమ్ తిలొ ఓ అబ్బొ, 'జానుమ్' మెన జేవ్క జెచ్చి గవురుమ్ ఉచరంతసక చి ఒగ్గర్ సదు కెర్లసక ఈంజ జర్లు జతిసి ఎత్తిచి అర్దుమ్ లుంకడ, బాలబోదల్ జల రిత గవురుమ్ నెంజిలసక అర్దుమ్ దెకవ అస్సిసి మెన తుక జోబర, మెన అంచి స్ద్ర జతసి. 26 తుచి దయ తెన్ ఇసి కెర్లదె" మెన ప్రార్లన కెర్లన్. దస్సి ప్రార్లన కెర, అన్నె ఇసి మెన సంగిలొ. 27 "అచొ అబ్బొ ఎత్తి అంచి అత్తి సొర్పు కెర దా అస్సె. అన్నె, అబ్బొ ఎక్కిలొయి ఆచ్ పుత్తున్క సరిగా జానె అన్నె కో కి నేన్తి. పడ్డొ, ఆచ్ పుత్తుసి అంక పిట్టవ కో కి అబ్బొక నేన్తి చి అన్నె కక్క ఆచ్ అబ్బొక దెకవుక మెన నిసాన్చదె గే, జో కి జానెదె.

28 "సైమల్ బాదల్చ జాడ్లు వయ టక్క తిలస ఎత్తిజిన్ అంచితె జా, చి తుమ్చి జాడు ఆచ్ వయలి రితి జా, తుమ్క పుండయందె. 29 అంచి తెన్ లంకె జా, చి అంచితె బుద్ది సిక్క. కిచ్చొక మెలె, ఆచ్ గవురుమ్ నే ఉచరంతె, పెట్టి అమ్మయికుమ్ తెన్ అస్సి, చి తుమ్చ ఆత్మల్తె పుండితె. 30 కిచ్చొక మెలె, ఆచ్ గల్లి పూందు సుల్లు అస్సి, ఆచ్ వయడ్డి జాడు సుల్కు అస్సి" మెన యేసు సంగిలన్.

బక్తి కెర్లి దీసి రిసా యేసు సంగిలిసి

(మార్కు 2:23-28; లూకా 6:1-5)

12 జా పొదులె, †సెలవ్ కడన్లి దీన్తె, యేసుచి సిస్సుల్, పంట్ొ పికిలి బుయి వాట్ గెతె తిల. జలె, యేసుచ సిస్సుల్క చూ కెర్లికయ్. జా వాట్ సాడిచి పికిలి పంట్ొచ ఎన్నులు దొన్ని కోడ కంక దెర్ల. 2 జలె, పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్, జేవ్ సిస్సుల్ కెర్లిసి దెక కెర, "అదె, †బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజిలిసి తుచ సిస్సుల్ కెర్లితి" మెన యేసుక గోల కెర్లికయ్, 3 జో జోవయింక ఇసి

†† ఎత్తి సెస్టర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచ కొజొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోక్లిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్లితి. † ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ఒగ్గర్ పూర్ముమ్ పొది సంగిలి రితి, యూదుల్ ముక్కిమ్క సెస్టర్ దీసి సబతె గెచ్చ బోచన సూన బక్తి కెరుల, చి కిచ్చొ కామ్ కెర్లి నాయ్. కామ్ నే కెర్లి ఆగ్గు ప్రెజల్ నే పిట్టయ్లి రితి, జోవయింక వెల్లెల మాన్సుల్, కన్యారుమ్ పచ్చ, ప్రబు సంగిలి కంట అన్నె ఒగ్గర్ ముద్దొ కెర్లితి.

మెలన్: “పూర్ణుమ్ తిలో దావీదు రానో, జోక చి జో తెన్ తిలసక చూ కెర్తికయ్, జో కెర్తిన్చి రిసా తుమ్ సదు కెర్పు నాయ్ గే? ⁴ కిచ్చొ కెర్తిసి మెలె, దేముడుచి గుడితె జో పెసిలన్, చి ఒత్త తిల పూజర్లు అర్పితుమ్ దిల పోడియొ కయ్ల. జేవ్ పోడియొ పూజర్లు కంక జయెదె, గని అన్నె కో కంక జయె నాయ్. జో కి, జో తెన్ తిలస కి జా కంక నాయిమ్ నెంజిలె కి జేవ్ కయ్ల. ⁵ పడ్డొ, ఎత్తి, బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడన్లి దీసి, దేముడుచ పూజర్లు దేముడుచి గుడితె సెవ కెర్తతి. జా సేవక ‘కామ్. సుద్ది దీసి పిట్టవ గార్ కెర్తతి మెన ఉచరుక జయెదె జలెకి, పాపుమ్ నెంజె’ మెన మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ [†]అగ్గుల్తె తిలిసి సదు కెర్పు నాయ్ గే? ⁶ జలె, ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, దేముడుచి గుడిచి కంట వెల్లో సుదొ ఇన్నె అస్సె.

⁷ ‘తుమ్ కిచ్చొ కెర్తిసి అంక ఆస మెలె, బలి దెతిసి నాయ్, గని మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెకితిసి’ మెన తెదొడి సంగిలి కోడు తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతదు జలె, పాపుమ్ నే కెర్ల ఈంజేవ్ సిస్సుల్క ‘పాపుమ్ కెర్ల’ మెన, నింద కెర్తదు నాయ్. ⁸ సెలవ్ కడన్లి దీసిచి ఉప్పిరి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక అదికారుమ్ అస్సె.” మెన, జేవ్ పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

ఆతు లంబిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

(మార్కు 3:1-6; లూకా 6:6-11)

⁹ యేసు ఒత్త తెంతొ గెచ్చు, జా కపెర్నూహామ్ పట్టుమ్తెచి సబ గెరి పెసిలొ. ¹⁰ ఓదె, ఆతు లంబ గెలోసా ఎక్కిలో ఒత్త తిలన్. జేవ్ పండితుల్, కి, జో బాద తిలో మాన్సు అస్సె మెన దెక కెర, యేసుక నేరిమ్ వయడుక ఉచర, “సెలవ్ కడన్లి దీసి ఏక్ బాద తిలో మాన్సుక చెంగిల్ కెరుక నాయిమ్ గే, నాయ్?” మెన జోక పుసిల. ¹¹ జో జోవయింక, “తుమ్చితె కేన్ మాన్సుక జలెకు ఎక్కి మెండ జవున్ తిలెగిన, జా మెండ బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడన్లి దీసి ఏక్ గొయితె సేడ తిలెగిన, జో ఎజొమాని జాక జా గొయి తెంతొ కడె నాయ్ గే? ¹² జలె, మెండచి కంట మాన్సు ఒగ్గర్ విలువ. జాకయ్, సెలవ్ కడన్లి దీసి కి మాన్సుక చెంగిల్ కెరుక నాయిమి” మెన జబాబ్ దా, ¹³ యేసు జో ఆతు లంబిలోసాక దెక, “తుచి ఆతు చంపొ కెరు” మెలన్. జో మాన్సు ఆతు చంపొ కెర్లన్, చి ఈంజొ ఆతు బేగి అన్నెక్ చెంగిల్ తిలి ఆతుచి రితి చెంగిల్ జలి. ¹⁴ గని యేసు దస్సి కెర్తికయ్, పరిసయ్యుల్ కిచ్చొ కెర్ల మెలె, బార్ జా కెర, యేసుక కీసి మారుక గే కుట్ల ఉచరన లట్టబన్.

¹⁵ జేవ్ పరిసయ్యుల్ ఉచర్తిసి యేసు జానెచి రిసా, ఒత్త తెంతొ ఉట్ట గెలన్. ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ జోచి పట్టి గెల, చి జోవయింతె జొర్టొ తిలస ఎత్తిజిన్క జో చెంగిల్ కెర, ¹⁶ “అంచి రిసా తుమ్ కేనె తెర్తె ఒత్త సంగ నాయ్” మెన, జేవ్ ప్రెజెల్క ఆడ్ర దిలన్. ¹⁷ ఈంజ ఎత్తి కిచ్చొక జర్లు జలి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి సంగిలి కోడ్ నెరవెర్పువ జతి రిసాయి.

¹⁸ “ఈంజొ, ఆవ్ నిసాన్ల అంచొ సేవ కెర్తొసా, ఈంజొ ఆవ్ ప్రేమ కెర్తొసా, చి రిసా అంక పూర్తి సర్లసంతొసుమ్. ఇనాచి పెట్టి అంచి ఆత్తు తియిదె, చి ‘యూదుల్ నెంజిలె మాన్సుల్ కి రచ్చించువ జంక జయెదె’ మెన సూనదె. ¹⁹ ఈంజొ పోటి జయె నాయ్. గగ్గల్ జయె నాయ్, అన్నె, గవురుమ్ ఆనన్తి రితి వీదులె గట్టిజ లట్టబ జోచి అవాడ్ సూనయె నాయ్. ²⁰ జలె, ఆకర్ దీసిక సత్తిమ్ తెన్ ఎత్తిక పరిచ్చు కెర తీర్పు కెర, సిచ్చల్ గే బవుమానల్ గే దెతి ఎద, కామ్క నెంజిలి పీరి గండక జో మోడ కెర వెంట గెల్తి నాయ్. సరిపుచువ జతి ఉజిడి నే దెతి వత్తి జో నే విజవ దెవుల. ²¹ పడ్డొ, ఇనాచి నావ్చి తెడి యూదుల్ నెంజిలస దయిరిమ్ జా ఆస జవుల”

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మాస్తుమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్లి అగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడ్ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయి బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ అగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సె.

మెన, దేముడు సంగిలి కోడు నెరవెర్పువ జలి.

యేసుక పండితుల్ దూసువ కెర్తిసి

(మార్కు 3:20-30; లూకా 11:14-23; 12:10)

²² తెదొడి బూతుమ్ దెర్తి రిసా గుడ్డి జా గుల్లో జా తిలో మాన్సుక ఒత్త తిల మాన్సుల్ యేసుతె కడ ఆన్తికయ్, యేసు జోక చెంగిల్ కెర్లన్. జో మాన్సు లట్టబుక దెర్లొ చి అంకివొ డీసిల. ²³ ఇస్సె జలి రిసా, ప్రెజెల్ ఎత్తి ఆచారిమ్ జా, “ఈంజొ యేసు కొన్సొ? దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్ముక తిలో రచ్చించువ కెర్తొసా ఈంజొ ఏక్ వేల జయెదె గే?” మెన లట్టబ్క దెర్లొ.

²⁴ పరిసయ్యుల్, జా కోడు సూన కోపుమ్ జా. “బూతల్క రానొ జలొ బయెల్జెబూల్చి నావ్ తెన్ ఈంజొ బూతల్క ఉదడ్డయ్” మెన గోసక సంగిల. ²⁵ గని జేవ్ ఉచర్తిసి యేసుక జానెచి రిసా, ఇసి మెలన్. “కేన్ జవున్ రాజిమ్తెచ మాన్సుల్, జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ జా వర్న వర్న జా యుద్దుమ్ కెరన్లె, జా రాజిమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె. కేన్ పట్టుమ్ జవున్ కేన్ గేరు జవున్ మాన్సుల్ వర్న వర్న జా జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ కెరన్లె, జా పట్టుమ్ జవున్, గేరు జవున్ టీవొ జయె నాయ్. ²⁶ దస్సి, సయ్తాన్చక సయ్తాన్ ఏక్ వేల ఉదడ గెలెగిన, జోవయింక జొయ్యి యుద్దుమ్ కెర్తయ్, జోవయింక జొయ్యి యుద్దుమ్ కెర్లె, జోచి రాజిమ్ కీసి జా టీవొ జయెదె? ²⁷ ఆవ్ ఏక్ వేల బయెల్జెబూల్చి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డెగిన, తుమ్చ సెస్సుల్ కచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డెతి? బూతల్క ఉదడ్డె తుమ్చయ్ సెస్సుల్ అంచి రిసా తుమ్క తీర్పు సంగుతు! ²⁸ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుసెక్కి ఆవ్ బూతల్క ఉదడ గెల్తిసి జలె కచితుమ్ దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్తె అప్పె పావ జా అస్సె.

²⁹ “అన్నెక్ టాలి ఉచర, కిచ్చొ మెలె, కేన్ జవున్ బలుమ్ సుదొచి గెరి పెన జోచి ఆస్తి దెర గెచ్చుక చోరు ఉచర్లెగిన, తొలితొ జో చోరు జో బలుమ్ సుదొక నే బంద తిలెగిన, చోరుక నెత్తె. జో బలుమ్ సుదొక తొలితొ బందెలెగిన, గెరిచి సామన్ జో చోర గెలుక జయెదె” మెన సంగిలన్.

³⁰ దస్సి సంగ, యేసు అన్నె, “కో అంచి పచ్చెన జయె నాయ్ గే, అంక విరోదుమ్ జా అస్సె, చి అంచి రాజిమ్తె జేవ్ బెదిత్ రితి కో అంచి తెన్ మాన్సుల్క ఆనె నాయ్ గే అంచి మందక చెదుర్పు కెర్తయ్.

³¹ “జలె, ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిక పిట్టవ మాన్సుల్ కెర్ల పాపల్ దూసినల్ ఎత్తి జోవయింక చెమించువ కెరుక జయెదె. గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక దూసువ కెర్తిసి చెమించువ జయె నాయ్. ³² కో గడియ బమ్మ జా ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాచి రిసా అన్కానుమ్ కోడ్ లట్టబెదె గే, జోవయింక చెమించువ కెరుక జయెదె. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక కో దూసువ కెరుల గే, ఈంజ ఉగుమ్తె కి జా ఉగుమ్క కి చెమించువ జతి నాయ్.

³³ “రూక్చి పండ్లు చెంగిల్చి జలె, జా రూకుక చెంగిల్ మెన ఒప్పున. రూక్చి పండ్లు గర్పి జలె, జా రూకుక గర్పొ మెన ఒప్పున. రూక్చి పండ్లు దెకిలెగిన, జా రూకుక చెంగిల్ గే, గర్పొ గే చినుక జయెదె.

³⁴ పెట్టి అయివొచి రితి విస్సుమ్ తిల మాన్సుల్, తుమ్. తుమ్చి పెట్టి విస్సుమ్ తిలి రిసా తుమ్ కీసి చెంగిల్చి లట్టబుక జయెదె! పెట్టితె తిలి బుద్దిచి కొల్లి చొండి లట్టబెదె. ³⁵ చెంగిల్ మాన్సు జోచి చెంగిల్ బుద్ది బెర్తుచి కొల్లి చెంగిల్చి బార్ కెరెదె. గర్పొ మాన్సు జోచి పెట్టిచి విస్సుమ్చి బెర్తుచి కొల్లి విస్సుమ్ బార్ కెరెదె. ³⁶ ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిక వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసిక మాన్సుల్ లట్టబ్లి ఎత్తి కామ్క నెంజిలి కోడుచి రిసా నేరిమ్ వయుల. ³⁷ తుమ్చ కొడ్ తుమ్చి పెట్టి తిలిన్క సాచి జలి రిసా నీతి సుదొ గే, నెంజిలె పాపుమ్ సుదొ గే బార్ కెరెదె.” మెలన్.

జేవ్ యూదుల్ అన్యాయుమ్ జలిన్చి రిసాచి తీర్పు
(మార్కు 8:11-12; లూకా 11:29-32)

³⁸ తెదొడి పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన సగుమ్జిన యేసుక, "గురుబాబు, దేముడుచి అదికారుమ్ తుక అస్సె మెన రుజ్జు దెకయ్తి వెల్లి కామ్ ఏక్ అస్సె కెరు. దెకుమ్దె" మెన యేసుక సంగిల. ³⁹ గని, జో జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ప్రబుక నిదానుమ్ నెంజ లంజెబుద్ది పాపుమ్బుద్ది జల తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్, రుజ్జు దెకయ్త కమొక కోఫ జతసు. అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా ఎక్కి పిట్టచ, కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. జా రుజ్జుచి కామ్ కిసిచి జయెదె మెలె, దేముడుచ కబుర్లు పూర్లుమ్ సంగిలో యోనాక జర్గు జలిన్చి రితి జయెదె. ⁴⁰ మెలె, యోనా కిసి తిర్తతి అందరి మెద్దెనె సముద్దుమ్చి వెల్లి మొస్సాచి పెట్టి తిలన్ గె, దస్సి, మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ ఆవ్ తిన్ని అందర్లు తిన్ని మెద్దెనె బుయి తెడి తయిందె. ⁴¹ అస్సె, ఈంజ లోకుమ్ ఎత్కిక వెల్లి పరిచ్చ కెర్లి దీసిక, తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ అన్యాయుమ్ జల యూదుల్ కి, యోనా బోదన కెర్ల నీనెవె పట్టుమ్చ ప్రజల్ కి, బెద టీవో జా, జేవ్ తుమ్క 'గర్చ' మెన రుజ్జు దెకవుల. కిచ్చొక మెలె, జా పట్టుమ్చ మాన్సుల్ యోనా కెర్లి బోదన సూన కెర, జేవ్ కెర్ల పావల్చి రిసా దుకుమ్ జా, నంపజా, బుద్ది జల. ఈందె, యోనాచి కంట వెల్లి తుమ్చి నెడిమి అస్సె. ⁴² పడ్డా, వెల్లి తీర్పు కెర్లి జా దీసిక, దచ్చెన దేసిమ్చి పూర్లుమ్ తిలి రాని ఎక్కి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ టీవో జా, తుమ్క 'గర్చ' మెన రుజ్జు దెకయెదె. కిచ్చొక మెలె, పూర్లుమ్ జా రాని 'సాలోమోను రానొ సంగితి బుద్దిచి కోడు సూనిందె' మెన, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూరి తెంతో అయ్లి. గని, ఈందె, సాలోమోనుచి కంట వెల్లి సుదో తుమ్చి నెడిమి అస్సె.

⁴³ "ఏక్ మాన్సుక బూతుమ్ దెర తిలెగిన, జా బూతుమ్ జో మాన్సుచి తెంతో ముల దా తత్తిచి రిసా టాన్ చజన, బయిలె గెచ్చు బులై తయెదె, గని, టాన్ నే దొర్కు జలి రిసా, ⁴⁴ జో ఉచరన, ఆవ్ ముల దిలో గెరి అస్సె గెచ్చిందె మెన, జా గేర్ విడి అస్సె మెన, జా గెచో మాన్సు వడ్డవ కెర సుబ్రుమ్ కెర అస్సె మెన దెక కెర, ⁴⁵ అస్సె గెచ్చు, జాచి కంట గర్చ సత్తు బూతల్క పట్టి కడ ఆనెదె, చి జేవ్ ఎత్కి. జో మాన్సుచి తెడి పెన కెర, ఒత్తయ్ బస జవుల. జాచి రిసా, జో మాన్సుక అగ్గెచి కంట, ఆకకక ఒగ్గర్ అల్లర్ తయెదె. గర్చి బుద్దిచి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ దస్సి జయెదె." మెన, యేసు బోదన కెర్లన్.

⁴⁶ యేసు ప్రజల్క అస్సె బోదన కెర్ల తతికయ్, ఈందె, జోచి అయ్యసి బావుడ్డివో జా కెర, 'జో తెన్ లట్టబుమ్దె' మెన వీదె టీవో జా తిల. ⁴⁷ †తెదొడి ఎక్కిలో "ఈందె, తుచి అయ్యది తుచ బావుడ్డివో తుచి తెన్ లట్టబుక మెన వీదె టీవ అస్తి" మెన యేసుక సంగిలన్. ⁴⁸ జోక సంగిలో మాన్సుక యేసు "కొన్సి అంక అయ్య, కొన్సి అంక బావుడ్డు జవుల గే జాన్సు గే?" మెన సంగ, ⁴⁹ జోచి సిస్సుల్ తిలి పక్క ఆతు చంప కెర, "ఈందె, అంచి అయ్య, అంచ బావుడ్డు. ⁵⁰ కిచ్చొక మెలె, పరలోకుమ్ తిలో అంచో దేముడు అబ్బొ సంగిలి రితి కో కెరుల గే, జెవ్వి అంచ బావుడ్డు, అంచ బేనివో, అంచి అయ్య" మెన సంగిలన్.

బీ ఊంపిల్స్క టాలి
(మార్కు 4:1-9; లూకా 8:4-8)

13 జా దీసి, యేసు గెరి తెంతో బార్ జా, సముద్దుమ్చి ఒడ్డుతె గెచ్చు, వెసిలన్. ² ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జోతె జా కెర, సుట్టునంత బెర †పెలపెలి జలి రిసా, జో ఏక్ దోన్తి వెగ వెసిలన్. అస్సె బెర తిల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ సముద్దుమ్చి ఒడ్డుతె టీవో జా

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తిలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 47 కోడు తయె నాయ్. †† పెలపులి

తతికయ్, ³ యేసు జోవయింక దెక దెక, బోదన కెర్లి రిసా ఒగ్గర్ టాలివో సంగుక దెర్లన్. "ఈందె, ఉంపితొసా ఎక్కిలో బీ ఉంపుక బార్ జలన్. ⁴ జో ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బయిలె వాట్ పక్క సేడ్డికయ్, పిట్టల్ ఉత్త జా, జా బీ కాఁ గెల. ⁵ అస్సె సగుమ్ బీ ఒగ్గర్ మత్తి నెంజిలి పత్తురు బుయ్యె సేడ్లన్. ఉప్పిరి ఇదిలిదిల్ మత్తి తిలి రిసా, ఒత్త సేడ్డి బీ బేగి గజ్జల్ జలి ⁶ ఒప్పడె లయతికయ్, మొక్కల్ డడ్డ గెల. చి చెర్లో బుయి తెడి పెన వడ్డుక నెత్తిలి రిసా, జేవ్ మొక్కల్ సుకా గెచ్చు, మొర గెల. ⁷ అస్సె సగుమ్ బీ కంట మొక్కల్ తిలిన్తె సేడ గజ్జల్ జా మొక్కల్ జల. గని ఒత్త తిల కంట మొక్కల్ వడ్డ కెర, ఒత్త సేడ్డి బీచ మొక్కల్క పెల గెల్లికయ్, జేవ్ మొక్కల్ పలితుమ్ దెర్లి నాయ్. ⁸ గని అస్సె సగుమ్ బీ చెంగిల్ బుయ్యె సేడ కెర, కేన్ మొక్క పుంజెక్ వంతుల్, †అరవయ్ వంతుల్, ముప్పుయ్ వంతుల్, పలితుమ్ దిల. ⁹ సూన్త కండ్లో తిలస, సూన" మెన సంగిలన్.

¹⁰ పడ్డా యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "తుయి కిచ్చొక టాలివో సంగయ్ ప్రజల్క బోదన కెర్లసి?" మెన జోక పుసిల. ¹¹ యేసు జోవయింక, "పరలోకుమ్చి రాజిమ్చి రిసాచి గుట్టుల్ జానన్క తుమ్క సెలవ్ దా అస్సె. గని జోవయింక జా సెలవ్ నాయ్. ¹² కిచ్చొక మెలె, తిలోసాక అస్సె దెంక జయెదె, చి జోక ఒగ్గర్ కలుగు జయెదె. గని, నెంజిలోసా జలె, జోక తిలిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె. ¹³ జేవ్ ప్రజల్ దెక నే దెకిలి రితి, సూన నే సూన్లి రితి, అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. ఇసిచి రిసా ఆవ్ టాలివో కెరయ్ జోవయింక బోదన కెర్లసి. ¹⁴ జేవ్ నంప నే జతిన్చి రిసా యెసయాచి అత్తి పూర్లుమ్ దేముడు సంగిల్ కోడ్ కచితుమ్ నెరవెర్చుప జతయ్.

తుమ్ నిజామ్ సొంత సూన్లె కి, కచితుమ్ కెయ్క అర్దుమ్ కెరన్సు నాయ్, నిజామ్ సొంత దెకిలెకి, కచితుమ్ అర్దుమ్ చినున్ నాయ్. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, ఈంజ ప్రజల్చి పెట్టి బేడు బంద అస్సె, ఇనాచి కండ్లల్ దిమ్మల్ డంకి జలి రితి జా అస్సె. ఇనయింప అంకివో డంకన్లి రితి జా అస్సి. నెంజిలె, ఇనయింప అంకివో దెక చినిత, ఇనయింప కండ్లల్ సూన సూనిత, చి ఇనాచి పెట్టి అర్దుమ్ కెరంత, చి ఆవ్ ఇన్నెక చెంగిల్ కెర్లి రితి పసుల కెర అంచితె జిత". మెన జేవ్చి రిసా సంగిలి కోడు.

¹⁶ "జలె, తుమ్ నంపజలసచ అంకివో డీస్తతిచి రిసా తుమ్క చెంగిలి. తుమ్క అర్దుమ్ సూన్త కండ్లల్ అస్తిచి రిసా తుమ్క చెంగిలి. ¹⁷ పూర్లుమ్చక చి కంట తుమ్క ఒగ్గర్ చెంగిలి మెన కచితుమ్ తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. కిచ్చొక మెలె, పూర్లుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస ఒగ్గర్జిన్, సత్తిమ్ ఇండిలస ఒగ్గర్జిన్, తూమ్ దెకితిసి దెకుక జేవ్ కోఫ జలెకి, దెకుక నెత్తిర్ల. తూమ్ సూన్తిసి సూనుక జేవ్ కోఫ జలెకి, సూనుక నెత్తిర్ల. జా అవ్కాసుమ్ జోవయింక దొర్కు జయె నాయ్.

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిన్
(మార్కు 4:13-20; లూకా 8:11-15)

¹⁸ "ఉంపితొసాచి రిసా సంగిలి టాలి తుమ్ అర్దుమ్ కెరన. ¹⁹ కో జలెకు పరలోకుమ్చి రాజిమ్చి రిసాచి బోదన సూన అర్దుమ్ నే కెరన్లె, సయ్తాన్ జా కెర, జో మాన్సుచి పెట్టి ఉంపిలి జా బోదన ఉర్ల కెర దెర గెచ్చెదె. వట్టిచి ఉంపిలి బీ ఈంజ జయెదె. ²⁰ పత్తల్ బుయ్యె ఉంపిలిసి, కో జలెకు చి బోదన సూన్లి బేగి, సర్ల జా నంపజతసి మెనెదె, ²¹ గని జోచి సొంత పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్లో నెంజిలి రిసా, జో జలి రితి జా గడియ టీవో జా తిలె కి, సుబుమ్ కబుర్ జో నంపజిన్చి రిసా కిచ్చొ జవున్ బాద సేడ్లె జలెకు, నెంజిలె విరోదుమ్ జలస జోక అల్లర్ కెర్లె జలెకు, జో మాన్సు బమ్మ జా, బే బేగి నమ్ముమ్ ముల

† తిని విస్సా † 12 ఇస్సెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'నంపజా అర్దుమ్ తిలసకయ్ అస్సె అర్దుమ్ సేకడుక జయెదె...గని నంప నెంజ అర్దుమ్ నెంజలసక తిలి అర్దుమ్ కి జోవయింక తెంతో కడ నెంక జయెదె'.

దెయ్యెదె. ²² కంట దుబ్బుల్ తిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీ, కో జలెకు, చి బోదన సూన్లె కి, ఈంజయ్ లోకుమతె తిలిసి ఎత్తిక ఉవరె తా, కిసి జా జియిందె? మెన చింత గలనెదె జలెకు, సామ్మారుమ్ జంక ఆన జయెదె జలెకు, దస్సి, జా ఆన జవున్, జా చింత జవున్, జా బోదనక పెలగలి రితి జతయ్చి రిసా జా బోదన జోతె పలితుమ్ దెరె నాయ్. ²³ గని, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీ, చి బోదన సూన కో అర్దుమ్ కెరనెదె గే, జో మెలె, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీతె కేన్ గిడ్డ పుంజెక్ వంతుల్, అరవయ్ వంతుల్, ముప్పుయ్ వంతుల్ కిసి పలితుమ్ దెరుల గే, దస్సి, సూన అర్దుమ్ కెరంతో మాన్సు తమ్మన్ 'పలితుమ్ దెరెదె' మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

చెంగిల మొక్కల్క చి వెర్రి మొక్కల్క టాలి

²⁴ యేసు ప్రెజల్క సంగిలి అన్నెక్ టాలి ఇసి జలి. "పరలోకుమచి రాజిమ్ తెన్ కిసి మెలె, జోచి వెడయ్ చెంగిల్ గోదుమచి బీ ఉంపిలిన్చి ఏక్ మాన్సు రితి జతయ్. ²⁵ మాన్సుల్ నిజ గెల తతికయ్, జో ఉంపిలోసాచో విరోదుమచో జా కెర, జా చెంగిల్ బీ ఉంప తిలిన్తె వెర్రి గిడ్డల్ ఉంప దా, ఉట్ట గెలన్. ²⁶ చెంగిల్ బీచ మొక్కల్ ఉట్ట వడ్డ ఎన్నులు దెర్లి పొది, జేవ్ వెర్రి మొక్కల్ కి డిసిల. ²⁷ జో ఉంపిలో ఎజోమానితె జోచ గొత్తి సుదల్ జా కెర, 'బాబు, తుయి తుచి వెడయ్తె చెంగిలి బీ ఉంపిలది. జలె కిసి ఒత్త వెర్రి మొక్కల్ కి ఉట్ట అస్తి?' మెన పుసితికయ్, ²⁸ జో జేవ్క, 'ఈంజ కో గే విరోదుమచో కెర్లి కామ్ జయెదె' మెన సంగిలన్. జోచ గొత్తి సుదల్ జోక, 'దస్సి జలె, అమ్ వెడయ్ గెచ్చ జేవ్ వెర్రి మొక్కల్ కడ గెలుక తుక ఇస్టుమ్ గే?' మెన పుసిల. ²⁹ దస్సి జో, 'పోన. జేవ్ వెర్రి మొక్కల్ అప్పె కడ్డెగిన, ఏక్ వేల జోవయింతెన్ ఎక్కె దడి గోదుమచ మొక్కల్ కి బెదవ కడితె. అప్పె పోన. ³⁰ లాయితి కాలుమ్ ఎద దొన్ని కి బెద వడ్డుతు. లాయితె పొదిక, వెర్రి మొక్కల్ తోలితో కడ కెర, డయ గెల్లి రిసా కట్టల్ బందిలి పడ్డొక, గోదుమ్ లాయ కెర అంచి కొట్టుతె ఆన్' మెన లాయితనక సంగిందె. మెన జో ఎజోమాని సంగిలన్" మెన యేసు సంగిలన్.

సార్సు గిడ్డక టాలి

(మార్కు 4:30-34; లూకా 13:18-21)

³¹ యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. "పరలోకుమచి రాజిమ్ ఏక్ మాన్సు జోచి పట్టయ్ ఉంపిలి సార్సుగిడ్డచి రితి జతయ్. ³² గిడ్డల్ ఎత్తిచి కంట జా గిడ్డ ఇదిలిసి డిసిలెకి, జా మొక్క వడ్డిలి మెలె, రోన్తె గల్లి మొక్కల్ ఎత్తిచి కంట వెల్లొ జా, రూకు జయెదె, చి ఆగాసుమ్చ పిట్టల్ జా కెర, జో చెట్టెచ కొమ్మల్తె గూడల్ బందుల" మెన సంగిలన్.

³³ యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. "పరలోకుమచి రాజిమ్ తెన్ కిసి మెలె, అన్నిమ్ కెర్లి పీట్ ఎత్తి పొంగుప జా పులితి రిసా, ఏక్ తేబోద ఏక్ తీనడి పీట్తె గలిలి పులయ్తి పీట్చి రితి జతయ్. ఇదిలిదిల్ గలిలెకి, జా కలాయ్లి సామన్ ఎదివాట్ పుల కెర ఒగ్గర్ జయెదె", మెన, యేసు సంగిలన్.

³⁴ ప్రెజల్క సంగిలి బోదన ఎత్తి టాలివొ తెన్ యేసు సంగితె తిలన్. టాలివొ నెంతె జేవ్ ప్రెజల్క జో కిచ్చొ సంగి నాయ్. ³⁵ ఇసి, దేముడు జోచ కబుర్లు సంగిలో ఎక్కిలాచి అత్తి రెగిడ్డి కోడ్ నెరవెర్నుప జలి. "టాలివొ సంగ ఆన్ అంచి చొండి పుట్టయిందె, చి బూలోకుమ్ జెర్మన్ జలి మొదోల్ తెంతో లుంకడ్డిసి సంగిమ్దె" మెన రెగిడ్డి కోడు.

† 'అత్తపలితుమ్ దెరెదె' మెలె, దసా మాన్సు ప్రబుచి బుద్ధి ఇండెదె, చి అన్నె మాన్సుల్ దెక, జేవ్ కి ప్రబుచి రాజిమ్తె బెదుక ఇస్టుమ్ జా, సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా బెదుల.

బట్టి ఉంపిల వెర్రి గిడ్డల్చి టాలిక అర్దుమ్ సంగిలిసి

³⁶ తెదొడ్ యేసు ప్రెజల్చి జనాబ్క ముల దా, గెరి గెలన్. జోచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "బట్టిచ వెర్రి మొక్కల్చి రిసా సంగిలి టాలి అమ్క అర్దుమ్ సంగు" మెన పుసితికయ్, ³⁷ జో జోవయింక ఇసి మెలన్. "చెంగిల్ బీ ఉంపిలోసా కొన్సొ మెలె, ఆన్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా. ³⁸ బాటి కిచ్చొ మెలె, ఈంజ లోకుమ్. చెంగిల్ బీ కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమచి రాజిమ్చ బోదల్ జల మాన్సుల్. వెర్రి మొక్కల్ కిచ్చొ మెలె, సయ్తాన్చ బోదల్ జల మాన్సుల్. ³⁹ జా వెర్రి బీ ఉంపిలోసా కొన్సొ మెలె, సయ్తాన్. పంటో లాయితి పొది కెయ్క మెలె, ఈంజ ఉగుమ్ పూర్తి జతి ఆకర్ దిసి. లాయితన కొన్సొ మెలె, దేముడుచి దూతల్.

⁴⁰ "వెర్రి మొక్కల్క కిసి కుడవ ఆగితె గలుక జయెదె గే, దస, ఈంజ ఉగుమ్ పూర్తి జతి పొదిక, దస్సి సిచ్చ తయెదె. ⁴¹ జా పొదిక, ఆన్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా అంచ దేముడుచి దూతల్క తెద్రయిందె, చి పాపుమ్ కెరయ్తి వెట్టూరుమ్చి ఎత్తిక కి, పాపుమ్ ఇండితన ఎత్తిక కి, ఈంజ లోకుమ్ తెంతో కడ కెర, ఎక్కితె కుడవ కెర, ⁴² జేవ్ దేముడుచి దూతల్ జోవయింక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెవుల. ఒత్త గలి జలన ఏడుల, దంతో చప్పిల్లై తవుల. ⁴³ తెదొడ్క, పొద్దుచి ఉజడి కెర్లి జతయ్ గే, దస్సి, అంక నంపజా పున్నిమ్ జలన జోవయించో దేముడు అబ్బొనచి రాజిమ్తె ఉజడి జవుల. సూన్త కంగ్గొ తిలన సూన.

లుంకడ్డి దనుమచి టాలి

⁴⁴ "పడ్డా, పరలోకుమచి రాజిమ్క కిచ్చొ టాలి కెరుక జయెదె మెలె, ఏక్ వెడయ్తె లుంకడ తిలి దనుమచి రితి జయెదె. ఎక్కిలో జా దనుమ్ చజ కెర, అన్నె లుంకడ కెర, జా దొర్కు జలి మెన, సంతోసుమ్ తెన్ గెచ్చ, జోక కలుగు జలిసి ఎత్తి, ఏక గెల కెర, జా దనుమ్ రోవిలి వెడ గెనెదె.

చెంగిలి ముత్త్యల్క చజ గెన్లోసాచి టాలి

⁴⁵ "అన్నె, పరలోకుమచి రాజిమ్తె బెదితిసి చెంగిలి ముత్త్యల్ గెన్తో సావుకరి కెర్లిన్చి రితి జతయ్. ⁴⁶ జో ఒగ్గర్ విలువచి ముత్త్యల్ ఏక్ చజ కెర, గెచ్చ, జోక కలుగు జలిసి ఎత్తి, ఏక గెల కెర, జా ముత్త్యల్ గెనెదె.

సముద్రుమ్తె గల్లి వలచి టాలి

⁴⁷ "అన్నె, పరలోకుమ రాజిమ్తె బెదయ్తిసి కిసి మెలె, సముద్రుమ్తె గలిలి రగరగాల్చ మొస్సు దెర్లి వలచి రితి జతయ్. ⁴⁸ జా బెరిలె పొది మాన్సుల్ జేక ఒడ్డుతె కడ కెర, వెస కెర, చెంగిలచ త్రితె బెరవ కెర, గర్చ బయిలె వెంట గెలుల. ⁴⁹ దస్సి, ఈంజ ఉగుమ్ పూర్తి జతి ఆకర్ దిసిక అమ్చ దేముడుచి దూతల్ జా కెర, నంపజా పున్నిమ్ జలనక ఏక్తె, నంపనెంజిల్ రిసా గార్ జలనక వేరతె కుడవ తా, ⁵⁰ జేవ్ నంపనెంజిలనక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెవుల. ఒత్త గలి జలన ఏడుల, దంతో చప్పిల్లై తవుల.

⁵¹ "ఈంజ ఎత్తిచి అర్దుమ్ కెరన్లదు గే నాయ్?" మెన యేసు జేవ్ సిస్సుల్క పుసిలన్, చి "అమ్క అర్దుమ్" మెల. ⁵² జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక "జలె, కేన్ జలెకు మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డాసా, పరలోకుమచి రాజిమ్చి సుబుమ్ కబుర్ కామ్తె బెదితి రిసా కో సిస్సుల్ జా జవుల గే, జో ఏక్ గెచొ ఎజోమాని కిసి జోచి దనదాన్సుమ్ తెంతో నొవ పోర్న సామన్లు వెంట వాడిక కెరెదె గే, దస్సి అస్సె."

యేసు సొంత మాన్యుల్ జోచి అదికారుమ్ నే చినిలిసి

(మార్కు 6:1-6; లూకా 4:16-30)

⁵³ యేసు ఈంజేవ్ టాలివొ సంగ కేడయ్లి పడ్డో, ఒత్త తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెచ్చు, ⁵⁴ జోచి సొంత గవ్వి పాచ కెర, జోవయించ సబ గెరత బోదన కెరుక దెర్లొ. జో కెర్లి బోదన సూన ఆచారిమ్ జా, “ఈంజ గ్యానుమ్చి, ఈంజొ కెర్త కమెచి కెర్లి సెక్తి ఇన్నెక కేనె తెంతో అయ్లి? ⁵⁵ ఈంజొ మాములుమ్, ఈంజ గవ్విచో దాచా కామ్ కెర్లొసాచో పుత్తుసి గెద? ఇన్నెచి అయ్యనీచి నావ్ మరియ గెద? అన్నె, యాకోబు, సీమోను అన్నె యూదా జోచ బావుడ్డివొ జవుల గెద? ⁵⁶ ఇన్నెచ బేన్నివొ ఎత్తిజిన్ అమ్చి తెన్ అస్సి గెద? దస్సి జలె, ఇన్నెక ఈంజ గ్యానుమ్ ఎత్తి కేనె తెంతో అయ్లి?” మెన లట్టబన్న, ⁵⁷ యేసుచి రిసా అన్యానుమ్ జా గెల. జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, “కేన్ జవున్ మాన్యు దేముడుచి కబుర్ ఆన్తోసా జలె, జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్యుల్ సొంత గెచా మాన్యుల్ జోక గవురుమ్ దెకిత్ నాయ్” మెన జోవయించి అన్యానుమ్చి రిసా సంగిలన్. ⁵⁸ జలె, జా గవ్విచ మాన్యుల్చి అన్యానుమ్చి రిసా, యేసు ఒత్త వెల్లొ కమె ఒగ్గర్ కెరె నాయ్.

హేరోదు రానో యేసుచి రిసా బిలిసి

(మార్కు 6:14-29; లూకా 9:7-9)

14 జా సమయుమ్తె, హేరోదు మెలో జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చో అదికారి, యేసు కెర్త కమెచి రిసా సూన తా, ² బియఁ కెర, జోచి గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, జోవయింక, “ఈంజొ యేసు, జో బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను మొర గెచ్చు అన్నె జియ అస్సి. జాచి రిసా, ఇన వెల్లొ కమె కెరుక జోక సెక్తి అస్సి” మెన ఉచర సంగిలన్.

³⁴ కిచ్చొక జో అదికారి దస్సి బియఁ కెర ఉచర్లన్ మెలె, జోచో పిలివ్ మెలో అన్నోసీచి హేరోదియ మెలి తేర్లిక హేరోదు నెతికయ్, యోహాను జోక “తుయి జాక తియనుక నాయిమ్ నాయ్” మెన సంగితె తిలి రిసా, జో అదికారి యోహానుక దెర, బందవడ, జేల్తె గల తిలన్. ⁵ జోక మారుక ఉచర్లె కి, దేముడుచి కబుర్ సంగిలొసా, మెన ప్రెజల్ యోహానుక ఉచర్లి రిసా, జోవయింక బియఁ కెర, మారుక వాయిద కెర తిలన్.

⁶ జలె, హేరోదుచి జెర్మున్ పండుగు దీసి అయ్లె, జోచి హేరోదియ మెలి తేర్లిచి దువిసి విందుతె బుకారా తిలసచి నెడిమి నచితికయ్, హేరోదు రానో మెన్సిలన్, చి ⁷ జో ఒట్టు గలన, “తుయి కిచ్చొ నజీలె కి దెయిందె.” మెన జాక సంగిలన్. ⁸ జా నాడిచి అయ్యసి సంగితికయ్, బెర్ల మాన్యుల్చి మొక్కె జా దువిసి, “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహానుచి బోడి, గండ కెరవ పలెరుమ్తె గల, అంక ఇత్తల్ ఆన దె” మెన రానొక సంగిలి. ⁹ ఈంజ కోడు సూన దుకుమ్ జలెకి, హేరోదు జేవ్ బుకార్ల మాన్యుల్చి మొక్కె ఒట్టు గల తిలి రిసా, జా సంగిలిసి దెంక మెన ఒప్పన తిలో, చి ¹⁰ జమాన్లుక తెద్రవ కెర, “జేల్తె యోహానుచి బోడి కండ కెర దా” మెలో. ¹¹ జో జమాను, దస్సి కెర, యోహానుచి బోడి పలెరుమ్తె గల ఆన నాడిక దెతికయ్, జా నాడి అయ్యసిక నా దిలి.

¹² యోహానుచ సిస్సుల్ జో మొర్లిన్చి సూన కెర, జా కెర, పీనుమ్ ఉక్కుల దెర గెచ్చ రోవ గెల, అన్నె యేసుతె జా కెర, జోక సంగిల.

పాచ్ వెయిల్జిన్ మాన్యుల్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

(మార్కు 6:30-44; లూకా 9:10-17; యోహా 6:1-14)

¹³ యోహానుక జర్లు జలిసి యేసు సూన కెర, దోనితె వెగ కెర, మాన్యుల్ నెంజిలి టాన్తె గెచ్చుక మెన సముద్దుమ్ జీన, ఉట్ట గెలన్. యేసు ములిలి ఏక్ తిల జనాబ్ ‘జో ఒత్తల్తో గెతయ్’ మెన సూన కెర, పట్టుల్తె గవ్విలె తెంతో బార్ జా, ఇండ కెర, జోచి పట్టి గెల.

¹⁴ యేసు జా ఒడ్డుతె పాచ కెర, ఒత్త బెర తిల పట్టి అయ్లె ప్రెజల్ ఎత్తిక దెక కెర, జోవయించి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా, జోవయింతె జబ్బుల్ తిల మాన్యుల్ ఎత్తిక చెంగిల్ కెర్లన్.

¹⁵ సాంజ్ జతికయ్, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, “ఈంజ డొంగుర్ దేసిమ్ గెద, పొద్దు గెలి రిసా, అన్నిమ్ సామన్ గెనన్తి రిసా, ఈంజేవ్ ప్రెజల్క గవ్విలె తెద్రవు” మెన సంగిల. ¹⁶ యేసు జోవయింక, “జేవ్ గెచ్చుక నాయ్. తుమి జోవయింక కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ దాన” మెన సంగిలన్. ¹⁷ జేవ్ సిస్సుల్ జోక, “అమ్చితె పాచ్ పోడియె, చి దొన్ని మొస్సు పిట్టవ, అన్నె కిచ్చొ నాయ్” మెన, యేసుక సంగిల. ¹⁸ యేసు, “దస్సి జలె, జా తిలి సామన్ అంచితె ఆన దా” మెన, సిస్సుల్క సంగ కెర, ¹⁹ ప్రెజల్క దెక, “తుమ్ ఎత్తిజిన్ వెన” మెన సంగ, జా చివ్వచి బుయ్యె వెసడ కెర, జేవ్ పాచ్ పోడియె చి దొన్ని మొస్సు దెరన, ఆగానుమ్ పక్క దెక, “ఈంజ అన్నిమ్ తుయి దిలది” మెన దేముడు అబ్బొన్క జోకర కెర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, జోచ సిస్సుల్క దెతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ ప్రెజల్క వంట దిల.

²⁰ జేవ్ బెర తిల ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ పేట్ బెర్లు కయ్ల. కయ్లి పడ్డో, సింసిల గండల్ బార గంపల్తె బెర్లు సిస్సుల్ గుడ్డిల. ²¹ తేబోదల్ బాలబోదల్క ములై, అన్నిమ్ కత్తన పాసి పాసి పాచ్ వెయిల్జిన్ మున్సుబోదల్ జల.

యేసు సముద్దుమ్చి ఉప్పిరి ఇండిలిసి

(మార్కు 6:45-52; యోహా 6:16-21)

²² జా ఎత్తి జర్లు జలి పడ్డో, “ప్రెజల్క అవ్వి తెద్రయిందె. తూమ్ దోనితె వెగ, అంచి కంట అగ్గ ఒత్తల్తోచి గట్టుతె గెచ్చు” మెన, సిస్సుల్క యేసు బలవంతుమ్ కెర్లొ. ²³ పడ్డో, జో జేవ్ ప్రెజల్క తెద్రవ దా కెర, ప్రార్దన కెర్లి రిసా, మెట్టయ్ ఎక్కిలొయి వెగ గెలన్.

సాంజ్ జతికయ్, యేసు ఎక్కిలొయి ఒత్త తిలన్. ²⁴ సిస్సుల్ తిలి జా దోని మాత్తుమ్, ఒడ్డు తెంతో దూరి గెతికయ్, వాదు కెర పెలయ్తె తతికయ్, కెర్లల్ జా దోనితె పెట్టి జస్సి తిల. ²⁵ అందరి, పాసి పాసి కుకుడొ వాంసెనె, యేసు జా సముద్దుమ్చి ఉప్పిరి ఇండ జా, జేవ్ సిస్సుల్ తిలిన్తె జెతె తిలన్. ²⁶ జో సముద్దుమ్చి ఉప్పిరి ఇండిలిసి జోచ సిస్సుల్ దెక కెర, బమ్మ జా బియఁ గెచ్చ, “డుంబొ!” మెన బియఁ కెర కేకుల్ గల్లికయ్, ²⁷ యేసు బేగి, “దయిరిమ్ ఆనన. బియఁ నాయ్. ఆవ్వి జెతసి” మెన సంగిలన్.

²⁸ యేసు “ఆవ్వి జెతసి” మెన సంగితికయ్, పేతురు జోక కేక్ గల, “ప్రబూ, తుయి జలె, ఆచ్ కి పానిచి ఉప్పిరి ఇండ తుచితె జెతి రితి అంక సెలవ్ దే” మెన సంగిలన్ ²⁹ యేసు జోక “జే!” మెంతికయ్, పేతురు దోని తెంతో ఉత్త కెర, యేసుతె గెతి రిసా పానిచి ఉప్పిరి ఇండ కెర, సగుమ్ దూరి గెలన్. ³⁰ గని, వాదుక దెక కెర, బియఁ కెర, డుంబ గెచ్చె తా, “ప్రబూ, ప్రబూ, అంక రచ్చించువ కెరు!” మెన, కేక్ గలన్.

³¹ యేసు బేగి ఆతు చంప కెర, పేతురుచి ఆతు దెరన, “తోక్కి నముకుమ్చో, తుయి కిచ్చొక అన్యానుమ్ జలది?” మెన పేతురుక సంగిలన్. ³² తెదొడి, జేవ్ దొగుల దోనితె వెగిల, చి వాదు ముల దిలి.

³³ దస్సి జర్లు జలి రిసా, దోనితె తిలన యేసుక జోకర, “తుయి నిజామి దేముడుచో పుత్తుసి” నేన, జోచి గవురుమ్ చిన సంగిల.

గెన్నేసరెతు మెలి టాన్తె మాన్యుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మార్కు 6:53-56)

³⁴ జేవ్ యేసు ఒత్తల్తోచి గట్టుతె పాచ కెర, గెన్నేసరెతు మెలి టాన్తె ఉత్తిర్ల. ³⁵ ఒత్తచ ప్రెజల్ యేసుక చిన కెర, సుట్టుపట్టు గవ్విలె కబుర్లు తెద్రవ, జబ్బుల్ తిలన ఎత్తిజిన్క జోతె కడ ఆనయ్తికయ్,

³⁶ యేసుచో పాలుమ్చి అంచు జలెకు జేవ్ చడుక మెన బతిమాల్ప

జా సెలవ్ నజన్తె తిల, చి జోచొ పాలుమ్చి అంచు చడిలస ఎత్తిజన్ చెంగిల్ జల.

అత్తో నే దొవన్తె కయ్లిన్చి రిసా పరిసయ్యుల్ యేసుక సంగిల
(మార్కు, 7:1-23)

15 జా పొది, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస యేసుతె బెద జా కెర, ² "తుచ సిస్సుల్ అత్తో నే దొవన్తె అన్నిమ్ కతతి. జేవ్ కిచ్చొక ఇసి పాపుమ్ కెర పూర్ణుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సికయ్లి రితి కెర్తి నాయ్?" మెన సంగిల. ³ యేసు జోవయింక, "తుమ్ తుమ్చ పూర్ణుమ్చ అవ్వి ఉచర్లిసి కెర్తి ఆసక, కిచ్చొక పాపుమ్ కెర దేముడుచి ఆగ్గు రితి కెర్చు నాయ్? ⁴ కిచ్చొ ఆగ్గుచి రిసా ఆవ్ సంగితసి మెలె, అయ్యదాబ్బొద్క చెంగిల్ దెక గవురుమ్ కెర" మెన సంగిలి కోడు. అన్నెక్ కిచ్చొ మెలె, "అబ్బొన్క జలెకు అయ్యన్క జలెకు కో దూసుప కెరుల గే, నే పిట్టె మొర్చుచి సిచ్చ దెంకయ్" మెన సంగిలి కోడు. ⁵ తూమ్, మాత్రుమ్, కిచ్చొ మెంతసు మెలె, తుమ్ అవ్వి ఉచర్లి కోడు. కిచ్చొ కోడు మెలె, 'అంచితె తుమ్క కిచ్చొ కలుగు జతి గే, జయ్యి అమ్చొ దేముడుక దెంక సంగ అస్సి మెన కో అయ్యన్క అబ్బొన్క సంగుల గే, జేవ్ దస్సి సంగిలస అయ్యన్క జలెకు, అబ్బొన్క జలెకు, అన్నె తోడు దెంక నాయ్', మెన, తుమ్ సంగితసు. ⁶ జలె, తుమ్ దస్సి మెన తుమ్చ పూర్ణుమ్చ అవ్వి ఉచర్లిసి కెరుక ముక్కిమ్ మెలి రితి, 'దేముడుక అదికారుమ్ నాయ్' మెలి రితి జా, జో సంగిలి ఆగ్గు మార్చుప కెర అస్సున్.

⁷ "తుమ్ ఉప్రమెన్నుచొ! యెసయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు సంగిలి కోడు తుమ్చితె నిజామి నెరవెర్చుప జతయ్.

⁸ ఈంజ పైజల్ అంక జేవ్చి ఒటొ తెన్ గవురుమ్ కెర్త రిత కొడొ సంగిలి కి, జోవయింక పేట్ అంక దూరి అస్సి. ⁹ మాన్సుల్ అవ్వి ఉచర్ల కొడొక 'దేముడు సంగిలస' మెన, పైజల్క సికడ, అంక ఆరిక జోకర్తతి. మెన తుమ్చి రిసాచి కోడు" మెన, యేసు జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క సంగిలన్.

మాన్సుక గార్ కెర్తిసి కిచ్చొ జయెదె గే యేసు సంగిలిసి

¹⁰ యేసు జేవ్క దస్సి సంగ కెర, పాసి తిల పైజల్క బుకారా కెర, జోవయింక ఇసి మెన బోదన కెర్లన్. "తుమ్ సూన అర్దుమ్ కెరన.

¹¹ మాన్సుక గార్ కెర్తిసి కిచ్చొ మెలె, చోడి తెడి తెంతొ గెతిసి నెంజె, గని చోడి తెంతొ బార్ జతిసి. జయ్యి మాన్సుక గార్ కెర్తిసి" మెన సంగిలన్.

¹² యేసు దస్సి సంగిలి పిమ్మట్, జోచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "పరిసయ్యుల్ జా కోడు సూన కోపుమ్ జల మెన జాన్చి గె?" మెన, యేసుక పుసిల. ¹³ జలె జో, "వెర్తి రూకుక కీసి ఉట్కవుల గే, దస్సి, పరలోకుమ్ తిలొ అంచొ దేముడు అబ్బొ జోక కామ్క నెంజెత్తి ఎత్తి మాన్సుక ఉట్కయ్లి రితి గెచ్చవ కెర గెలెదె. ¹⁴ జాకయ్, జేవ్ సంగితిన్చి రిసా తుమ్ చింత గలన నాయ్. జేవ్ నంప నెంజ ఆత్మ గుడ్డి జా, మాన్సుల్క వాట్ దెకడుక ఉచర్లిసి. గని గుడ్డి సుదొ గుడ్డి సుదల్క వాట్ దెకయ్లెగిన, జో కి ఈంజొ కి గొయితె సిడుల." మెలన్.

¹⁵ జలె, పేతురు యేసుక, "జా టాలిచి అర్దుమ్ అమ్క సంగు" మెన సంగిలన్, చి ¹⁶ యేసు జోవయింక, "అప్పె ఎద తూమ్ కి అర్దుమ్ నెంతె అస్సున్ గే? ¹⁷ ఈందె, చోడి గలంతిసి కిచ్చొ జలెకి పెట్టి గెచ్చ కెర, కామ్క నెంజెలెగిన, బార్ జా గెచ్చెదె, మెన తుమ్క అర్దుమ్ నాయ్ గె? ¹⁸ మాన్సుచి చోడి తెంతొ బార్ జతి ఎత్తి కోడు, మాత్రుమ్, జోవయింక పెట్టితె జెర్మ కెర బార్ జతయ్. జా కోడు లట్టణ్ణొ మాన్సుక జయ్యి గార్ కెరెదె, ¹⁹ కిచ్చొక మెలె, గర్చ ఉద్దెసుమ్లు, నరు అత్త్యల్, లంజెకమె, చోరు కమె, అబద్దుమ్ సాచి, మాన్సుల్క దూసుప కెర్తిసి,

దసచ ఎత్తి, మాన్సుచి పెట్టి తెంతొ జెయెదె. ²⁰ దసచయ్ మాన్సుక గార్ కెరుల, గని అత్తో నే దొవన్తె కతిసి మాన్సుక గార్ కెరె నాయ్" మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

వేర దేసిమ్చి తేబోదచి దువిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

²¹ యేసు ఒత్త తెంతొ బార్ జా ఉట్ట గెచ్చ, తూరు పట్టుమ్ చి సిదోను పట్టుమ్చి ప్రాంతుమ్తె గెతికయ్, ²² ఈందె, జా ప్రాంతుమ్చ కనానుచి సెకుమ్చి తేబోద ఎక్లి బార్ జా, జోక దస్సుల్ జా కెర, "ప్రబువ, దేముడు తెద్రయ్లొ, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలొ, క్రీస్తు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా తుయి. అంచె ఉప్పిరి దయ తీ. అంచె దూక బూతుమ్ దెర అస్సి, చి ఒగ్గర్ ప్రెమ జతయ్" మెన యేసుక కేకుల్ గలిలి.

²³ గని యేసు తుకై తా, జాక ఎక్కి కోడు కి జబాబ్ సంగె నాయ్. తెదెడి, జోచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "ఈంజ అమ్చి పట్టి జా జా, కేకుల్ గలితయ్, ఇన్నెక తెద్రవ దేసు" మెన, యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

²⁴ యేసు, "గొవుడు నెంజెల మెండల్ రిత జా అమ్చి ఇస్రాయేలుచ పైజల్తెయి అంక అబ్బొ తెద్రయ్లన్, గని వేర మాన్సుల్తె నాయ్" మెలన్. ²⁵ యేసు దస్సి మెలె కి, జా తేబోద అన్నె పాసి జా కెర, సెర్చు సిడ జోకర, "ప్రబు, అంక తోడు కెరు" మెన సంగిలి. ²⁶ యేసు జాక దెక, "బోదల్చి అన్నిమ్ గుడ్డ కెర, సూనకూనర్లక గల దెంక చెంగిల్ నాయ్" మెన సంగిలన్. ²⁷ జా కిచ్చొ మెలి మెలె, "నిజామి, ప్రబు, గని సూనకూనర్ల కి జోవయింకొ ఎజొమానిచి బల్ల తెంతొ సేడ్డి ఉస్టా వెంట కవుల" మెన, సంగిలి. ²⁸ జా తేబోద దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు జాక, "అమ్మ, తుయి గట్టిజ నంపజతసి. తుయి కోఫ జలిసి తుక జర్ల జవున్" మెన, జాక వరుమ్ దిలన్. చి బేగి జాచి దువిసి చెంగిల్ జలి.

²⁹ యేసు ఒత్త తెంతొ ఉట్ట గెచ్చ, గలిలయచి సముద్రుమ్తెచి ఒడ్డుతెచి వట్టి గెచ్చ, ఏక్ మెట్టయ్ వెగ వెసితికయ్, ³⁰ ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ మాన్సుల్ జోతె సొట్ట జలనక, అత్తో చట్టొ నెంజెలనక, గుడ్డి జలనక, గుల్ల జలనక, అన్నె వేర బాదల్ తిలస ఎత్తిక, కడ ఆన, జోచి పాసి వెసయ్తికయ్, యేసు జేక చెంగిల్ కెర్లన్. ³¹ గుల్ల మాన్సుల్ లట్టణ్ణి, అత్తో చట్టొ నెంజెలన చెంగిల్ జలిసి, సొట్ట మాన్సుల్ ఇండిలిసి, గుడ్డి మాన్సుల్ దెకిలిసి ఒత్త తిల మాన్సుల్ దెక కెర, ఆచారిమ్ జా, ఇస్రాయేల్ పైజల్చొ దేముడుక గవురుమ్ కెర్ల.

చెత్తర్ వెయిల్ జిన్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

³² జేవ్ జనాబ్ ఎత్తిజిన్ యేసు తెన్ జా మెట్టయ్ తిర్తతి తతికయ్, జోచి సిస్సుల్క యేసు పాసి బుకారా కెర, "ఈంజేవ్ పైజల్ తిర్తతి అంచితె అస్తి. జోవయింక అన్నిమ్ కిచ్చొ కి నాయ్, చి జోవయింక ఉప్పిర్ ఆవ్ కనూరుమ్ జతసి. జేవ్ నే కతె ఉట్ట గెలిగిన, వట్టి మొకోమ్ గుంజు సేడుక జయెదె, చి రిసా జోవయింక చువ్వె తెద్రవుక అంక ఇష్టుమ్ నాయ్" మెన సంగిలన్. ³³ సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జా, జోవయింక "ఎతివాట్జిన్ మాన్సుల్క అన్నిమ్ దెంక మెలె, జోవయింక సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ ఈంజ బయిలె అమ్క కేనె దొర్చు జవుల?" మెన సంగిల, చి ³⁴ యేసు జోవయింక, "జలె, తుమ్చితె కెత్తి పొడియె అస్తి?" మెన పుసిలన్, చి జేవ్ సిస్సుల్ చజన కెర, "అమ్చితె సత్తు పొడియె, చి ఇదుద్ల మొస్సు దొన్చి అస్తి" మెన సంగితికయ్, ³⁵ యేసు పైజల్ ఎత్తిక "వెస" మెన సంగ కెర, ³⁶ జేవ్ సత్తు పొడియెచి జేవ్ మొస్సు నజన, అత్తి దెరన, 'తుయి దా దయ కెర్లదె' మెలి రితి దేముడు అబ్బొన్క ఉచర, పొడియె మోడ కెర, జోచ సిస్సుల్క వంట దెతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ పైజల్క జా ఎత్తి వంట దిల.

† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచ 'బోదల్' రిత జల యూదుల్చి రిసా సంగితయ్.

37 జేవ్ ప్రజల్ ఎత్కిజన్ పేట్ బెర్తు కయ్లి పడ్డా, సేంసిల గండల్ సత్తు గంపల్తె సిస్సుల్ గుడ్ల బెరయ్ల. 38 తేబోదల్ బాలబోదల్ కముల్లె, చెత్తర్ వెయిల్ జిన్ మున్సుబోదల్ కయ్ల. 39 పడ్డా, జేవ్ బెర తిల జనాబ్ తేద్రవ దా కెర, దోనితె వెగ, యేసుచి సిస్సుల్ మగదాన్ మెంతి ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెల.

యాదుల్చి వెల్లి సబతె యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి
(మార్కు 8:11-13; లూకా 12:54-56)

16 తెదోడి, పరిసయ్యుల్ చి సద్దూకయ్యులు యేసుతె జా కెర, జోక పరిచ్చ కెర్లి రిసా, "అన్నె, తుక పరలోకుమ్చి అదికారుమ్ అస్సె మెన అమ్ చినితి రిసా, అమ్చి మొక్కె వెల్లి కామ్ ఏక్ కెరు" మెన, మోసిమ్క జోక సంగిల. 2 యేసు జోవయింక ఏక్ టాలి సంగిలన్. "సాంజ్ జతి పొది ఆగాసుమ్తె మబ్బు నెంజ పొద్దు బగుక ఎరన లగితయ్ మెన దెకిలెగిన, 'కలిక చెంగిల్ కెరెదె' మెన తుమ్ చినితసు. 3 పడ్డా, పెందలె ఒగ్గర్ మబ్బు కెర్లిగిన, 'వెల్లో పాని పెటెదె' మెన చినితసు గెద? జలె ఆగాసుమ్ కీసి తిలె కీసి కెరెదె గే తుమ్ చినితసు, గని అప్పె జర్గు జత కమెచి అర్దుమ్ చినుక నెత్తురు. 4 ప్రబుక నిదానుమ్ నెంజ లంజెబుద్ది పాపుమ్బుద్ది జల తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్, రుజ్జు దెకయ్త కమెక కోఫ జతసు. అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా, ఎక్కి ముల కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. దేముడుచ కబుర్లు పూర్గుమ్ సంగిలో యోనాక జర్గు జలిన్చి రితి జయెదె."

పండితుల్చి రిసా యేసు సిస్సుల్క జాగర్త సంగిలిసి
(మార్కు 8:14-21)

5 పడ్డా యేసు సిస్సుల్ తెన్ గాడు ఒత్తలెతో జీన ఒడ్డుతె పాచ కెర, "పోడియె గల్ల ఆనుక పచ్చ గెలమ్" మెన సిస్సుల్ ఏద కెర్లికయ్, 6 యేసు జోవయింక టాలి సంగిత్ రితి ఇసి మెలన్. "తుమ్ దెకన. పరిసయ్యుల్చి సద్దూకయ్యుల్చి పులయ్తి పీట్చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా" మెన, జోవయింక సంగిలన్. 7 జేవ్ ఎక్కిలా తెన్ ఎక్కిలా "కిచ్చో పోడియె రిసా సంగితయ్? అమ్ పోడియె నే ఆన్లి రిసాయి ఇస్సె మెలన్." మెన బమ్మ జా లట్టబన్. 8 యేసు, మాత్రుమ్, జేవ్ ఉచర్లిసి జాన కెర, "తోక్కి నముకుమ్చ, తుమ్. తుమ్చితె పోడియె నెంజలిన్చి రిసా కిచ్చోక ఉచరన లట్టబంతసు? 9 తుమ్ అప్పెక అర్దుమ్ కెరన్సు నాయ్ గె? పాచ్ పోడియె పాచ్ వెయిల్ జిన్క వంటిత్కయ్, కెత్తి గంపల్తె సేంసిలిసి బెరయ్లదు గె? 10 సత్తు పోడియె చెత్తర్ వెయిల్ జిన్క వంటిత్కయ్, కెత్తి గంపల్తె సేంసిలిసి బెరయ్లదు గె? తుమ్ ఏద కెర్సు నాయ్ గె? 11 జలె, ఆవ్ మాములుమ్ అన్నిమ్చి రిసా తుమ్క సంగుక నాయ్, మెన కిచ్చోక అర్దుమ్ కెరన్సు నాయ్? పరిసయ్యుల్చి, సద్దూకయ్యుల్చి పులయ్తి పీట్చి రితి బోదనచి రిసా జాగర్త తెన్ తా" మెన యేసు అన్నె సంగిలన్. 12 తెదోడి 'మాములుమ్ పులయ్తి పీట్చి రిసా నాయ్, గని సద్దూకయ్యులు చి పరిసయ్యుల్ సికడ్డిసిచి రిసా అమ్క జాగర్త సంగితయ్' మెన సిస్సుల్ అర్దుమ్ కెరన్.

మాన్సుల్ అంక కో మెన ఉచర్తి గె?
(మార్కు 8:27-30; లూకా 9:18-21)

13 యేసు సిస్సుల్ తెన్ ఇండ గెచ్చ కైసరియ పిలిప్పిచి ప్రాంతుమ్తె పాచ అయ్లె పొది, "మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లయ్ అంక, కో మెన ప్రెజల్ సంగితతి?" మెన పుసిల. జేవ్ సిస్సుల్ జోక, 14 "సగుమ్జిన్ తుక 'బాప్తిసము దెతె తిలో యోహాను' మెంతతి. సగుమ్జిన్ తుక 'దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఏలీయా జయెదె' మెంతతి. అన్నె సగుమ్జిన్, యిర్మీయా, నెంజలె ప్రబుచ కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో

జయెదె." మెన, సిస్సుల్ సంగిల. 15 యేసు జోవయింక, "జలె, తూమ్ అంక కో మెన ఉచర్తుసు?" మెన పుసిత్కయ్, 16 "తుయి ఎక్కిలో జివ్ తిలో దేముడుచొ పుత్తుసి. జో తెద్రయ్లో క్రీస్తు మెలో రచ్చించుప కెర్టొసా తుయి" మెన, సీమోసు పేతురు ఒప్పున సంగిలన్. 17 యేసు జోక, "ఓ సీమోసు, యోహాను మెలోసాచొ పుత్తుసి, తుక చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, ఈంజ కోడు తుక కో మాన్సు సికయ్లిసి నెంజె, గని పరలోకుమ్ తిలో అంచొ అబ్బొయి జలో దేముడు తుచి ఆత్మతె ఇసి మెన సికడ అస్సె. 18 అన్నె, తుక ఆవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, తుక 'పేతురు' మెన నాన్ తియ అస్సి. 'వెల్లో పత్తుర్' మెలి అర్దుమ్ తెన్. ఈంజ రంగ్వి పత్తుత్తె అంచి సంగుమ్ బందిందె, చి మొర్సు ఆన్తె సెక్కిసి కి జేవ్చి ఉప్పిరి జీనుక నెత్తి. 19 పరలోకుమ్చి తాలుమ్ము వాడిక కెరుక మెలి రితి, తుక అదికారుమ్ దెతసి. మెలె, బూలోకుమ్తె కిచ్చోచి రిసా 'పోని' మెనిస్తె గే, పరలోకుమ్తె 'పోని' మెనుమ్దె. అన్నె, కిచ్చోచి రిసా సెలవ్ దెస్తె గే, పరలోకుమ్చి సెలవ్ దెమ్దె" మెన, యేసు పేతురుక అదికారుమ్ దిలన్. 20 తెదోడి, "ఆవ్, 'ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్టొసా జయెదె' మెన కక్క సంగ నాయ్" మెన, యేసు సిస్సుల్క గట్టిజ సంగిలన్.

యేసు సైముల్ సేడ మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె
(మార్కు 8:31-9:1; లూకా 9:22-27)

21 జా దీసి తెంతొ, "ఆవ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చ కెర, వెల్లి సబ కెర్తె వెల్లెల మాన్సుల్, పూజర్లు చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనతె, చి అత్తి ఒగ్గర్ సైముల్ సేడ మొరుక అస్సి. గని, తిర్తెత్క అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగుక దెర్లన్. 22 తెదోడి, పేతురు జోక పక్కయ్ కడ నా కెర, "ప్రబు, దేముడుచి దయక తుక జా పిట్టవుసు! దస్సిచి తుక కెయ్యక కి జర్గు జవున్ నాయ్" మెన, యేసుక గోల కెర్లన్. 23 పేతురు దస్సి సంగిత్కయ్, యేసు పస్ల కెర, జోక దెక, "సయ్తాన్, అంచి పడ్డా గో! అంచి తిలి కామ్క తుయి అడ్డు అస్సిన్. దేముడుచి పచ్చెనచి బుద్ది ఉచర్లది నాయ్, గని మాన్సుల్ ఉచర్లి రగుమ్ ఉచర్లది" మెన, పేతురుక సంగిలన్.

నంపజలన నిదానుమ్ తెన్ అంచి పట్టి బులుక అస్సి

24 యేసు పేతురుక దస్సి సంగ కెర, సిస్సుల్ ఎత్కిక, "కో నంపజా, అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సాంత ఇస్టుమ్ ఎత్కి ముల దా, జోచి సాంత సిలువ వయన్లి రితి జా, అంచి పట్టి బులుక అస్సి. 25 కిచ్చోక మెలె, జోచి సాంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరన తంక, కో కోఫ జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె. గని, అంచి రిసా కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జా జోక దొర్కు జయెదె. 26 ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్కి కేన్ మాన్సు జవున్ కలుగు కెరన, జోచి సాంత ప్రానుమ్ పాడ్ కెరన్లెగిన, జోక కిచ్చో లాబుమ్? కిచ్చో లాబుమ్ నాయ్. అన్నె, కేన్ మాన్సుచి ఆత్మ పాడ్ జలెగిన, జోచి ప్రానుమ్ దేముడు తెన్ అన్నె బెదవంతి రితి కిచ్చో దిలె సరిపుచుప జయెదె గె?

27 "కిచ్చోక ఈంజ ఎత్కి ఆవ్ సంగితసి మెలె, పడ్డాక ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా, అంచ దూతల్ తెన్, కచితుమ్ అంచొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్, అన్నె జెంక అస్సి. ఎత్కి మాన్సు ఇండిలి కొల్లి జోక సిచ్చ గే బవుమానుమ్ గే దెయిందె. 28 అన్నె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఇన్నె టీచో జా తిలసతె సగుమ్జిన్ నే మొర్తె అగ్గె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా అంచి రాజిమ్చి అదికారుమ్ తెన్ డిస్టిసి దెకుల" మెన యేసు సంగిలన్.

సిస్సుల్చి మొక్కె యేసు పరలోకుమచి ఉజిడి జా మార్పువ జలిసి
(మార్కు 9:2-13; లూకా 9:28-36)

17 అన్నె సొవ్వు దీసల్ గెలి పడ్డొ, యేసు పేతురుక, యాకోబుక
చి యాకోబుచొ బావొన్ జలొ యోహానుక పట్టి కడ దెరన,
డోక్ తిలి ఏక్ మెట్టయ్ వెగ కెర, 2 జోవయించి మొక్కె జోచి రూపుమ్
మార్పువ జా, జోచి మొక్కొమ్ పొద్దు రితి తల్కున ఉజిడ్ జలి, చి జోచ
పాలల్ ఉజిడ్ రితి చోక్ డీసిల.

3 పడ్డొ, ఈందె, పూర్ణుమచ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసే చి
ఏలీయా దొగుల యేసు తెన్ లట్టబై తా. జేవ్ తీగ్గ సిస్సుల్క డీసన్
సేడ్ల. 4 జేవ్ దొగుల పూర్ణుమచ యేసు తెన్ లట్టబై తతికయ్, పేతురు
యేసుక, “ప్రబు, అమ్ ఇన్నె తంక చెంగిలి. తుక ఇస్టుమ్ తిలె, ఏక్
తుక, ఏక్ మోసేక, ఏక్ ఏలీయాక, మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్
బందిందె” మెన సంగిలన్.

5 పేతురు దస్సి సంగితె తతికయ్, ఈందె, ఉజిడ్ తిలి ఏక్ మబ్బు
జోవయింక డంకి జలన్, చి “ఈందె, ఈంజొ అంచొ ప్రేమ తిలొ సొంత
పుత్తు. ఇన్నెచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్. ఇన్నెచి కోడు తుమ్
సూస” మెన, జా మబ్బు తెంతొ అవాడ్ సంగిలిసి సూస్. 6 సిస్సుల్
ఈంజ కొడు సూస పుడ్డొ సేడ ఒగ్గర్ బియఁ గెల. 7 గని యేసు
జోవయించి పాసి జా కెర, జోవయింక చడ, “ఉట్ట. బియఁ నాయ్”
మెన సంగిలన్. 8 జేవ్ సిస్సుల్ అంకివొ ఉగుడ దెకిలె, యేసు
ఎక్కిలొయి డీసిలన్, అన్నె కక్క దెకిత్ నాయ్.

మొర గెలె అన్నె జీవ్ జిసిచి రిసా యేసు అన్నె సంగిలిసి

9 యేసుచి సిస్సుల్ జా మెట్టయ్ తెంతొ ఉత్త జెతె తతికయ్, “అవ్
మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జెతె ఎద,
ఈంజ తుమ్క డీసిలినచి రిసా తుమ్ కక్క సంగ నాయ్” మెన యేసు
జోవయింక సంగిలన్.

10 తెదొడి జోచ సిస్సుల్, “క్రీస్తు మెలొ రచ్చించుప కెర్తొసా నే జెతె అగ్గె
ఏలీయా పూర్ణుమచొ జెంక అస్సి, మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి
ఆగ్గుల్ సికడ్డన కిచ్చొక సంగితతి?” మెన, యేసుక పుసిల. 11 జో
జోవయింక, “ఏలీయా పూర్ణుమచొ జా కెర ఎత్తి తెయార్ కెరుక
అస్సె” మెన పూర్ణుమ్ దేముడు సంగిలి కోడు నిజామి, 12 గని తుమ్క
అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజొ ఏలీయా అగ్గెయి అయ్లన్.
అయ్లె కి, జేవ్ జోక చినితి నాయ్, చి జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్లి
రితి జేవ్ జోక కెర్ల. అవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా కి
జోవయింతె దస సైమల్ సేడిందె” మెన యేసు సంగిలన్. 13 జో
బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహానుచి రిసాయి ఏలీయా పూర్ణుమచొ
రితొసా మెన యేసు సంగిలన్, మెన సిస్సుల్ అర్దుమ్ కెరన్.

మొర్చ సేడ్లె తిలొ బూతుమ్ దెర్లొ నాడుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 9:14-29; లూకా 9:37-43)

14 యేసుచి సిస్సుల్ జా మెట్టయ్ తెంతొ ఉత్త జా కెర, ఒత్త బెర్లి
జనావేతె పాచితికయ్, ఎక్కిలొ యేసుతె జా కెర, సెర్పు సేడ జొకర,
15 “బాబు, అంచొ పుత్తుచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తీ. జో మొర్చ జబ్బు
తెన్ ఒగ్గర్ బాద సేడ్లె తత్తయ్. జో కెయఁక తెయఁక ఆగితె నెంజిలె
గడ్డె సేడుక అస్సె. 16 తుచ సిస్సుల్తె జోక కడ అన్లయ్, గని జోక
చెంగిల్ కెరుక జేవ్ నెత్తిర్” మెన సంగిలన్. 17 యేసు, “నముకుమ్
నెంజిలి వెర్రి బుద్దిచి కాలుమ్చ, తుమ్. తుమ్చి తెన్ అవ్ కెత్తి దీసల్
తంక? కెత్తి దీసల్ తుమ్క అవ్ ఓర్పువ జంక? అల్లె, జో నాడుక
అంచితె కడ ఆన” మెన, సంగిలన్. 18 జో నాడుక కడ అన్తికయ్,
యేసు జోక దెర్లి బూతుమ్క గోల కెర్లికయ్, జా బూతుమ్ జోక ముల
దా, ఉట్ట గెలన్. గెలి వెంటెన, జో నాడు చెంగిల్ జలన్.

19 పడ్డొ, అన్నె కో నెంతె, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, “అమ్
కిచ్చొక జా బూతుమ్క ఉదడుక నెత్తిర్మ?” మెన పుసిల, 20 చి యేసు
జోవయింక, “తుమ్ తొక్కి నంపతిలి రిసా, తుమ్క సొర్పుగిడ్చి ఎదిలి
నముకుమ్ తిలిగిన, ఈంజ మెట్టక జవ్సన్ దెక ‘ఇన్నె తెంతొ ముల దా,
ఒత్తలెతో గో మెలె బేగి గెచ్చెదె. తుమ్ కిచ్చొ నంపజలెకి, జయ్యు
జెయిమ్ జయెదె, మెన తుమ్క అవ్ కచితుమ్ సంగితసి 21 †గని ఎక్కి
చువ్వె తా ప్రార్దన కెర్లెకయ్ ఇసిచిక ఉదడుక జయెదె.” మెన యేసు
సంగిలన్.

22 పడ్డొ, జేవ్ గెలిలయ ప్రాంతుమ్తె బెద బుల్లె తతికయ్. యేసు
సిస్సుల్క దెక, “అవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక మాన్సుల్చి
అత్తి విరోదుమ్ సుదల్ దెర దెవుల, 23 చి అంక జేవ్ మారుల. మార్లె
కి, తిర్తెక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె” మెన, యేసు అన్నె సంగిలి రిసా,
సిస్సుల్ ఒగ్గర్ దుకుమ్ జల.

దెంక తిలి పన్నుచి రిసా యేసు సంగిలిసి
(మార్కు 9:30-32; లూకా 9:43-45)

24 యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె పాచిలి పొది, దేముడుచి
గుడితె దెతి చెత్తర్ వెండ్లుచి †పన్ను నజేతస పేతురుతె జా కెర,
“తుమ్క బోదన కెర్తొసా ఈంజ చెత్తర్ వెండ్లుచి పన్ను దెయెదె గే
నాయ్?” మెన పుసిల, చి “దెయెదె” మెలన్.

25 జో పేతురు గెరి జా కెర, నే లట్టబై అగ్గె, యేసు జా సంగతి జాన్చి
రిసా, “ఓ సీమోను, తుయి కిచ్చొ ఉచర్తసి? ఈంజ లోకుమ్చ రానలు
కచితె పన్ను నజుల? సొంత పుత్తర్పుల్తె గే, వేర మాన్సుల్తె గె?”
మెన పుసిలన్, 26 చి పేతురు “వేర మాన్సుల్తె” మెంతికయ్, యేసు,
“దస్సి జలె, పుత్తర్పుల్తె సంగుక నాయ్. 27 గని, దేముడుచి గుడిక
ఈంజ పన్ను నజేతసక అన్మానుమ్ నే కెర్తి రిసా, తుయి సముద్రుమ్తె
గెచ్చు, గాలుమ్ గలు. తొలితొ దెర్పు సేడ్లె మొస్సాక దెర, జో మొస్సాచి
చోడి చిర దెకిలె, ఒత్త ఏక్ అట్టు వెండ్లుచి విలువచి కాసు డీసెదె. జా
దెర జా కెర, తుచి రిసా కి అంచి రిసా కి జోవయింక దేసు” మెన,
యేసు పేతురుక సంగిలన్.

పరలోకుమ్తె కో వెల్లొ జయెదె గే
(మార్కు 9:33-37; లూకా 9:46-48)

18 జా పొదుల్తె, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, “పరలోకుమ్చి
రాజిమ్తె కో వెల్లొ జయెదె?” మెన పుసితికయ్, 2 జో ఏక్
బాలబోదక జోచి పాసి బుకారా కెర, జోవయించి నెడిమి టీచొ కెర,
3 ఇసి మెలన్. “తుమ్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్
బుద్ది మార్పువ కెరన బాలబోదల్ రిత గవరుమ్ నే ఉచరంతి రితి
జలెకయ్, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదుక తెరితె, జయె నాయ్.
4 జాకయ్, ఈంజొ బోదచి రితి కో దాక్ కెరన తయెదె గే, జొయ్యు
పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె వెల్లొ జయెదె. 5 అన్నె ‡ఇన బాలబోదల్తె
ఎక్కిలొక జలెకు, కో †అంచి నావ్ తెన్ మరియాద కెరుల గే, అంకయి
మరియాద కెర్లి రితి జవుల. 6 గని అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్
జల రితసతె ఎక్కిలొక కి, కో ‡పాపుమ్ కెరవుల గే, జోవయించి
టొట్రయ్ తిర్వెలి రితి వెల్లొ పత్తురు ఒడొవ దా, జోక సముద్రుమ్తె
బుడ్డవ గెలుక చెంగిలి.

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల పుస్తకల్తె 21 కోడు తయె నాయ్.
‡ ‘పన్ను’ మెలె, సిస్సుచి రితి జయెదె. ఈంజ పన్ను జలె, విస్సుక్ వెర్పుల్చి జలి తెంతొ
ఎత్తి యూదుడు వెర్సెక్ వెర్సెక్ దేముడుచి గుడిచి రిసా చెత్తర్ వెండ్లు దెంక తిలిసి.
‡ ఇన బాలబోదల్తె మెలె, బాలబోదల్తెకయ్ ఇసి మెనుక జయెదె, నెంజిలె నంపజా
బాలబోదల్ రిత జా దాక్ కెరన్లక కి ఇసి మెనుక జయెదె. దొస్సె అర్లల్ కి కెరనుక
జయెదె. † నెంజిలె 5. మొత్తుమ్: అన్నె జో అంక నంపజలి రిసా, ఇన బాలబోదల్తె
ఎక్కిలొక జలెకు కో మరియాద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జయెదె.
‡ నెంజిలె జోవయించి నముకుమ్ పట్టవుల గే,

7 "అయ్యో! పాపుమ్ కెరయ్ తిన్ చి రిసా ఈంజ లోకుమ్ క క్షుమ్! †పాపుమ్ కెరయ్ తిన్ క చితుమ్ జెయెదె, గని క చి అత్తి దస అల్లర్ జవుల గే, 8 అయ్యో! జాచి రిసా, తుమ్ చితె ఎక్కిలోచో ఆతు జలెకు, చాటు జలెకు, జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జోచి ఆతు జవున్, జోచి చాటు జవున్, కండ గెల వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అత్తో దొన్ని చట్టో తెన్ కెయక నే వెజితి ఆగితె గలి జతి కంట, ఆతు జలెకు, చాటు జలెకు నెంజ పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె బెదుక తుమ్ క చెంగిలి. 9 అన్నె, తుమ్ చితె ఎక్కిలోచి అంకి జవున్ తుమ్ క †పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, అన్నె జా అంకి జోతె తెంతో కడ వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అంకిచో తెన్ వెల్లి ఆగి గొయ్ తె గలి జతి కంట, ఎక్కి అంకి తెన్ పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె బెదుక తుమ్ క చెంగిలి.

నంపజతనక దేముడు విలువ దెకితిసి

10 "ఈంజేవ్ బాలబోదల్ రితనతె ఎక్కిలోక కి నిస్కారుమ్ నే దెకితి రితి దెకన. కిచ్చొక మెలె, ఇన్నెక రకిత దూతల్ కెయక తెయక పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొచి మొకోమ్ దెకితె తవుల మెన ఆవ్ తుమ్ క కచితుమ్ సంగితసి. 11 †కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్ లోసా కిచ్చొక అయ్ లయ్, మెలె, జోవయించి ఆత్మక నెస గెల మాన్సుల్ క రచ్చించుప కెరుక అయ్ లయ్.

నెస గెలి మెండపిల్లచి రిసాచి టాలి

12 "అల్లె, తుమ్ కిచ్చొ ఉచర్తస? ఏక్ మాన్సుక పుంజెక్ మెండల్ తిలె, జోవయంతె ఎక్కి పిట్ట తిలెగిన, ఏక్ తకు పుంజెక్ మెండల్ క ఒత్త డొంగై ముల దా కెర, జా పిట్ట గెచ్చ తిలి మెండక చజాక గెచ్చె నాయ్ గె? 13 అన్నె జేవ్ కెయ నే నాసిల ఏక్ తకు పుంజెక్ మెండల్ చి రిసా సంతోసుమ్ జతి కంట, ఈంజ † నాస గెలి మెండక చజలె, డీసిలె, జో గొవుడు ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జయెదె మెన, తుమ్ క కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి. 14 దస్సి కి, ఈంజేవ్ బోదల్ ఎక్కిలో కి నాసెనుమ్ తె గెచ్చుక పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొచి ఇప్పుమ్ నాయ్.

15 "తుమ్ చితె బావో ఎక్కిలోక అన్నెక్టో పాపుమ్ కెర తిలెగిన, జో జా పాపుమ్ నే కెర్లొసా పాపుమ్ కెర్లొసాతె గెచ్చ కెర, అన్నె కో నెంతె, జో కెర్లొ పాపుమ్ జోకయ్ సంగుక అస్సి. జో పాపుమ్ కెర్లొసా జా కోడు సూన్లెగిన, నిజామి, పాపుమ్ కెర్లయ్ మెన, ఒప్పున సంగిలెగిన, జోక అన్నె బెదవన తస్సె. 16 గని, జో నే సూన్లెగిన, జా తగుచి రిసా తుమ్ లట్టబ్బిన్ చి రిసా దొగుల తీగ్ల సాచి జతి రితి, అన్నెక్టో గే అన్నె దొగులక గే కడన, జో పాపుమ్ కెర్లొసాతె గెచ్చ, సంగ. 17 జో తీగ్లచి కోడు నే సూన్లెగిన, అంక నంపజలస మొత్తుమ్ బెద సబ కెర్లొసెతె జా తగు సూనవ. జో జా సంగుమ్ సబ కెర్లొచి కోడు కి నే సూన్లెగిన, జోక తుమ్ చితె నే బెదవంతె, బార్ కెర, దస్సి, యూదుల్ నెంజిలసక కి సిస్తు నజీతనక కి యూదుల్ కీసి బెదవంతి నాయ్ గే, దస్సి దెక సిచ్చ కెర.

18 తుమ్ నంపజలస బెద ఈంజ లోకుమ్ తె సబ కెర కిచ్చొ రుజ్జు సంగితె గే, జాకయ్ పరలోకుమ్ తిలి అమచి అదికారుమ్ దెతసుమ్, మెన నిజామి తుమ్ క ఆవ్ సంగితసి.

19 "పడ్డో, తుమ్ క అన్నె కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్ తె తుమ్ చితె కో కో, ఎక్కి దొగులయ జలెకి, మెన్నుతె ఎక్కి రితి ఉచర, కిచ్చొచి రిసా ప్రార్దన కెరై గే, పరలోకుమ్ తిలో అంబో అబ్బొ తుమ్ చి రిసా జాక జర్గు కెరెదె. 20 కిచ్చొక మెలె, దొగుల తీగ్ల అంబి నావ్ తెన్

కేనె ఎక్కితె తవుల గే, ఒత్త జోవయించి నెడిమి ఆవ్ తయిందె" మెన, యేసు సంగిలన్.

మాన్సుల్ క కెత్తి సుట్లు చెమించుప కెరుక గే

21 తెదొడి పేతురు పురై జా కెర, యేసుక, "ప్రబు, కేన్ జవున్ బావో అంక కెత్తి సుట్లు పాపుమ్ కెర్లొసి, ఆవ్ జోక చెమించుప కెరుక? సత్తు సుట్లు ఎద గే?" మెన, పుసిలన్. 22 యేసు జోక, "సత్తు సుట్లు నాయ్. తిని విసా సత్త సుట్లు ఎదక." మెలన్.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించుప కెర

23 "పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె బెదితన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించుప కెర్లొచి రిసా కిచ్చొ టాలి సంగుక జయెదె మెలె, జోచ గొత్తి సుదల్ దెంక తిలి డబ్బుల్ ఏక్ రానో నజనుక దెర్లొ. 24 నజనుక దెర్లొ పొది, ఈందె, జోక దెస్సు వెయ వెండ్లు దెంక తిలో ఎక్కిలోక బుకార్తయ్, జమాన్లు జోక జో రానోతె కడ ఆన్. 25 జా రునుమ్ తీర్పుప కెరుక మెన జో మాన్సుతె కిచ్చొ నెంజిలి రిసా, జోచో ఎజోమాని, 'జోక కి జోచి తేర్చిక కి, జోచ బోదల్ కి, జోక కలుగు జలిసి ఎత్తి, కి విక గెల కెర, రునుమ్ తీర్పుప కెరవడ' మెన, జమాన్లుక సంగిలన్. 26 జలె, రునుమ్ జలో జో గొత్తి సుదో సెర్ను సేడ, జోకర, బాబు, అంబి ఉప్పిరి దయ తియ, దొరత్ రక్కు. జా రునుమ్ ఎత్తి ఆవ్ తీర్పుప కెరిందె" మెన, బతిమాల్ప జా సంగితికయ్, 27 జో రానో జోచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా, జోక ముల కెర, జోచి రునుమ్ చెమించుప కెర్లన్.

28 "గని, జో దస్సి బార్ జా కెర, జోచి జతచ గొతి మాన్సుల్ తె ఎక్కిలో జోక దొన్ పుంజో †వెండ్లు దెంక తిలోసాక దస్సుల్ జా, జోచి ఏకతె దెర, 'తుయి అంక దెంక తిలిసి అంక దే' మెన సంగిలన్. 29 జోచి జతచో జో గొత్తి సుదో సెర్ను సేడ, జోకర జోకర, 'అంబి ఉప్పిరి దయ తియ దొరత్ రక్కు. తుక దా గెలిందె" మెన, బతిమాల్ప జా సంగిలె కి, 30 జో నే ఒప్పునతె, జో అన్నెక్టో దెంక తిలిసి దా గెల్తె ఎద జోక జేల్ తె గలయ్ లన్.

31 "తెదొడి, ఈంజో కన్కారుమ్ నే దెకిలో గొత్తి సుదొచి ఒత్తచ గొత్తి సుదల్ జా జర్గు జలిసి దెక కెర, ఒగ్గర్ బాద సేడ, జర్గు జలిసి ఎత్తి, జోచో ఎజోమానిక సంగిల. 32 తెదొడి, జో ఎజోమాని, జో కన్కారుమ్ నెంజిలో గొత్తి సుదోక బుకారా కెర, జోక, 'తుయి, గర్చొ గొత్తి సుదో, తుయి అంక బతిమాల్ప జా జోకర్లది, చి తుచి ఎదివాల్ తిలి రునుమ్ పెట గెలయ్. 33 ఆవ్ తుక చెమించుప కెర్లొ రితి, తుయి తుచో జతచో గొత్తి సుదోక చెమించుప కెరుక తిలి నాయ్ గె?' మెన, జోక సంగ కెర, 34 జో గొత్తి సుదో రునుమ్ జలిసి ఎత్తి దెతె ఎద, సిచ్చల్ కెర్లొసెతె జో జేలి తంక మెన జోచో ఎజోమాని సొర్చ కెర దిలన్.

35 "జలె, తుమ్ తె కో తుమ్ చో బావో జలో అన్నెక్టో పెట్టి ఎత్తి చెమించుప నే కెర్లై, పరలోకుమ్ తిలో అంబో అబ్బొ కచితుమ్ జో మాన్సుక సిచ్చ దెయెదె" మెన యేసు బుద్ధి సంగిలన్.

19 యేసు ఈంజేవ్ కొడో సంగ కేడయ్ లి పడ్డో, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో ముల దా, యూదయ ప్రదేసిమ్ తెచి యోర్దాను గాడు ఒత్తల్ తో పక్క ఉట్ట అయ్ లన్. 2 ఒగ్జెన్ జనాబ్ జోచి పట్టి జెతికయ్, జోవయించ జబ్బులు ఒత్త చెంగిల్ కెర్లన్.

పెండ్లి జలస ముల ములి జతిన్ చి రిసా యేసు సంగిలిసి

3 పరిసయ్యుల్ సగుమ్ జిన్ యేసుక పరిచ్చ కెర, తెర్లై నింద కెరుక మెన, జోతె అయ్ ల, అన్నె, "కేన్ చి రిసా జలెకు మున్నుబోద జోచి తేర్చిక ములుక నాయ్ మే గే?" మెన, పుసిల, చి యేసు జోవయింక,

4 "ఈంజ లోకుమ్ జెర్మయ్ లి పొది తెంతో, మున్నుబోద తేబోద మెన, జెర్మిలోసా జేక జెర్మయ్ లో.

† నెంజిలె 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తిన్ చి రిసా'. †† నెంజిలె 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తిన్'. ‡ పాపుమ్...రిసా, నెంజిలె 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్నె దస్సి నే జతి రిసా' చి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగిడ్లీన్ తెన్ బెదెదె. †† పాపుమ్...రిసా, నెంజిలె 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తి రితి జలెగిన, జో దీసి తెంతో అన్నె దస్సి నే జతి రిసా' చి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగిడ్లీన్ తెన్ బెదెదె. †† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్లీ సగుమ్ పుస్తకల్ తె 11 నంబచి కోడు తయ నాయ్. ††† పీట గెలి

⁵ ఇసికయి మున్నుబోద అయ్యన్ అబ్బొన్ క ముల దా, జోచి తేర్చి తెన్ బెద తంక అస్సి, అన్నె జేవ్ దొగుల ఎక్కి ఆగ్ జా తవుల మెన జెర్మయ్ లొసా సంగిలన్
 మెన సరు కెర్చు నాయ్ గె? ⁶ జలె, జేవ్ దొగుల ఎక్కి జేవ్ జా అస్సి. జాచి రిసా, దేముడు పెండ్లితె కక్క జత కెరవ తయెదె గే, కేన్ మాన్సు ములవుక జయె నాయ్." మెన యేసు సంగిలన్. ⁷ జేవ్ పరిసయ్యుల్ యేసుక "జలె, 'ముల దెతి పుస్తకుమ్ రెగ్గ దిలెగిన ముల దెంక జయెదె' మెన మోసే పూర్ముచో కిచ్చొక ఆడ్ర దిలన్?" మెన, సంగిల. ⁸ యేసు జోవయింక, "తుమ్ రాడ్ జీవ్ చ మాన్సుల్ చి రిసా 'తుమ్ చ తేర్చివొక ముల దెంక జయెదె' మెన మోసే సెలవ్ దిలన్, గని మాన్సుల్ క జెర్మయ్ లి కెర్చి మొదొల్ తెంతో దస్సి తయె నాయ్. ⁹ ఆవ్ కిచ్చొ మెన తుమ్ క సంగితసి మెలె, జా లంజె జలి రిసా పిట్టవ, కో జలెకు జోచి తేర్చి క ముల దా అన్నెక్కి పెండ్లి జయెదె గే, లంజె వంసుమ్ చొ జతయ్, మెన గట్టిజ సంగితసి" మెన, జోవయింక సంగిలన్.

పెండ్లి నే జతిన్ చి రిసా సిస్సుల్ ఉచర పుసిలిసి

¹⁰ ఈంజ కోడు సూన కెర, యేసుచ సిస్సుల్ జోక "తెర్చిమున్ను చి నెడిమి ఇసి తిలెగిన, పెండ్లి నే జలెగిన చెంగిల్." మెన యేసుక సంగిల, ¹¹ చి యేసు జోవయింక, "దేముడు జా సెక్తి దిలెకయ్, నెంజెలి కో కి జా కోడు ఓర్చువ జంక నెత్తిర్చి. ¹² ఈందె, జెర్మన్ తెంతో గొడ్డు జలస తవుల, మాన్సుల్ సగుమ్ జిన్ క గొడ్డు జతి రితి కెర్ల, పడ్డో పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ చి సేవ ఎక్కి మెన్ను తెన్ కెర్చి రిసా, సగుమ్ జిన్ కి గొడ్డు రితి జా తవుల. జలె, తుమ్ ఉచర్చి రితి తంక కో తెరుల గే, దస్సి తత్తు." మెన సంగిలన్.

యేసు బాలబోదల్ క చడ వరుమ్ దిలిసి

¹³ పడ్డో, యేసు జోవయింక చడ ప్రార్దన కెరుక మెన, సగుమ్ జిన్ జోవయింక బాలబోదల్ క జోతె కడ ఆన్ల. ¹⁴ జలె, జేవ్ బోదల్ క కడ ఆన్ల మాన్సుల్ క యేసుచ సిస్సుల్ "పోన" మెన గోల కెర్ల. గని, యేసు, "జోవయింక అడ్డు కెర నాయ్. బోదల్ అంచితె జెతు. కిచ్చొక మెలె, పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ ఇన సుదల్ చియి" మెన, సిస్సుల్ క సంగిలన్. ¹⁵ జేవ్ బోదల్ క బోడి చడ కెర ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెలన్.

పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె కిసి బెదుక గే యేసు సంగిలిసి
 (మార్కు 10:17-31; లూకా 18:18-30)

¹⁶ పడ్డో, ఈందె, ఉబెడొ ఎక్కిలొ యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు, జోబర. ఆవ్ పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె కెయెక తెయెక జితి వాట అంక దొర్చు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ చెంగిల్ కామ్ కెర్లె జయెదె?" మెన పుసిలన్. ¹⁷ యేసు జోక, "కేన్ చెంగిల్ చి మెన కిచ్చొక అంక తుయి పుసితసి? చెంగిల్ తిలొసా ఎక్కిలొయి. అన్నె కోయి నాయ్. పరలోకుమ్ తె జితి వాట కావలె మెలె, దేముడుచ ఆగ్గుల్ రితి కెర్లె తా" మెన సంగిలన్. ¹⁸ జో ఉబెడొ, "కేన్ కేన్ ఆగ్గుల్ రితి కెరుక?" మెన యేసుక పుసిలన్, చి యేసు, "నరు అత్య కెరు నాయ్, లంజెకమొ కెరు నాయ్, కిచ్చొ చోరు నాయ్, అబద్దుమ్ సాచి సంగు నాయ్, ¹⁹ అయ్యద్ అబ్బొద్ క గవురుమ్ దెకితె తా, అన్నె తుక్క తుయి కిసి ప్రేమ కెరంతసి గే దస్సి, వేర సుదల్ క కి ప్రేమ కెర్లె తా" మెన సంగిలన్. ²⁰ జో మాన్సు యేసుక, "ఇసచ ఎత్తి ఆవ్ నిదానుమ్ కెర దెకన్ తసి. గని కిచ్చొగి పిట్ట అస్సి మెన అంక అజ్జె. అన్నె కిచ్చొ పిట్ట

అస్సి?" మెన పుసిలన్, చి యేసు జోక, "తుయి పూర్తి జంక ఆస తిలెగిన, గో, చి ²¹ తుచి ఆస్తి ఎత్తి విక కెర, బీద సుదల్ క దేసు, చి పరలోకుమ్ తె తుక ఆస్తి కలుగు జెయెదె. అన్నె, అంచి తెన్ బెద, అంచి పట్టి జే!" మెలన్. ²² గని, జో ఉబెడొ ఒగ్గర్ సామ్మారుమ్ చి రిసా, యేసు దస్సి సంగితకయ్, దుకుమ్ జా మొకోమ్ ఇదిలిసి కెర ఉట్ట గెలన్.

సామ్మార్లు పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె బెదుక కష్టుమ్

²³ తెదొడి యేసు జోచి సిస్సుల్ క, "ఆవ్ తుమ్ క కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, సామ్మార్లు పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె బెదుక కష్టుమ్. ²⁴ అన్నె, దస సామ్మార్లు దేముడుచి జా రాజిమ్ తె బెదితి కంట, సూజిబొరొ వాట్ ఒంటె గెచ్చుక సుల్లు, మెన తుమ్ క ఆవ్ సంగితసి" మెన సంగిలన్. ²⁵ సిస్సుల్ ఈంజ కోడు సూన కెర, ఆచారిమ్ జా, "దస్సి జలె, కో రచ్చించువ జంక జయెదె?" మెన, సంగితకయ్, ²⁶ యేసు జోవయింక దెక, "మాన్సుల్ కెర్క నెత్తిర్చిసి, గని ఎత్తి జగ్గు కెరుక కి దేముడుక సెక్తి అస్సి." మెన సంగిలన్. ²⁷ పేతురు, "ఈందె, ఆవ్ ఎత్తి ముల దా తుచి పట్టి బులితసుమ్, చి రిసా అమ్ కయి కిచ్చొ దొర్చు జయెదె?" మెన పుసిలన్. ²⁸ యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్, "తుమ్ క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్ క నొవర్ చెంగిల్ కెర్లె పొదిక, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్ లొసా ఎత్తిక ఏలువ కెర్చి రిసా, అంచి పరలోకుమ్ చి ఉజిడిచి సింగాసనుమ్ తె వెసితె పొదిక, అంక నంపజా తుమ్ బారజిన్, బార సిజాసనల్ తె వెస, ఇస్రాయేలుల్ చ బార సెకుమ్ లుచక అంచి తెడి తుమ్ తీర్చు కెర్లె. ²⁹ అన్నె, అంచి నావ్ చి రిసా గెరల్ జలెకు, అన్యోబావొక జలెకు, బయిబేనిక జలెకు, అబ్బొన్ క జలెకు, అయ్యన్ క జలెకు, బోదల్ క జలెకు, బుయి జలెకు, జో ముల తయెదె గే, జోక దసచ పుంజెక్ వంతుల్ దొర్చు జయెదె, అన్నె, పరలోకుమ్ తె గెచ్చు కెయెక తెయెక చెంగిల్ తా జివుల. ³⁰ ఈంజ అగ్గె జల మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ పడ్డో జవుల, పడ్డో జలస అగ్గె జవుల."

ద్రాచ తోటచొ ఎజొమానిచి దయచి రిసా టాలి

20 "పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె మాన్సుల్ క బెదయ్ తొసాచి దయ కిసి మెలె, ఎజొమాని ఎక్కిలొచి దయచి రితి జయెదె. జో జోచి ద్రాచ తోటతె కామ్ కెరవుక మెన, కూలి మాన్సుల్ క బుకార్చి రిసా, పెందలె బార జా కెర, ² ఏక్ దీసిచి కామ్ క ఏక్ ఒండి మెద్దెన్ చి కూలి డబ్బుల్ దెయిందె" మెన, జేవ్ కూలి మాన్సుల్ చి మొక్కె ఒప్పున సంగ తా, ద్రాచ తోటతె జేవ్ కామ్ కెర్చి రిసా జోవయింక తెద్రయ్ లొ. ³ "ఏమ్మట్, పాసి పాసి నొవ్వు గంటల్ క, జో ఎజొమాని, సంతవీది గెచ్చు కెర, కామ్ నెంజ ఆరి టీవొ జా తిలెన్ క సగుమ్ జిన్ ఒత్త తిలిసి దెక కెర, ⁴ తూమ్ కి అంచి ద్రాచ తోటతె గెచ్చు, కామ్ కెర, చి సరిపుచువ జతి కూలి డబ్బుల్ తుమ్ క దెయిందె" మెన, జోవయింక సంగితకయ్, జేవ్ జోచి కామ్ తె గెల. ⁵ అన్నె, పాసి పాసి బార గంటల్ మెద్దెనె కి, తిన్ని గంటల్ క కి, జా వీదె జో ఎజొమాని గెచ్చు కెర, అన్నె దస్సి కెర్లన్. ⁶ "ఒత్త తెంతో, పావ్ గంటల్ సంజె, జా వీదె అన్నె గెచ్చు కెర, అన్నె సగుమ్ జిన్ దస్సి ఒత్త టీవొ జా తతికయ్, తుమ్ ఒండి మెద్దెనె కిచ్చొక దస్సి, కామ్ నే కెర్లె కిచ్చొక టీవొ జా అస్సున్?" మెన పుసితికయ్, ⁷ జేవ్, "కో అమ్ క కూలి కెరయ్ తి నాయ్" మెన సంగిల. సంగితకయ్, జో ఎజొమాని, "జలె, తూమ్ కి అంచి ద్రాచ తోటతె గెచ్చు కామ్ కెర" మెన, జోవయింక కి తెద్రయ్ లన్. ⁸ "సాంజ్ జతికయ్, జో ద్రాచ తోటచొ ఎజొమాని జోచొ గెచి డబ్బుల్ దెకితో మాన్సుక, 'జేవ్ కూలి కెర్లెనక బుకారా కెర, పడ్డో

† ఏక్ దీసిచి కామ్ క కూలి ఏక్ దేనారము ఇస్రాయేలు దేసిమ్ చ దా అస్సి

అయ్యలసక తెంతో తొలితో అయ్యలసక ఎద, ఎత్కిక ఆవ్ సంగిలి కూలి డబ్బుల్ దేసు' మెన, జోక సంగిలన్. ⁹ జాచి రిసా, పాచ్ గంటల్ సంజె జా కెర గడియయ్ కామ్ కెర్లసక కి, ఒండి మెద్దెన్చి ఎదిలి కూలి డబ్బుల్ దిలన్. ¹⁰ జేవ్ అల్లిమ్ అయ్యలసక తెద్దిలి దిలి రిసా, జేవ్ అగ్గ అయ్యలస, 'అమ్క ఒగ్గర్ దెయెద' మెన ఉచర్ల. ఎత్కిజిన్క ఎక్కి రితి ఒండి మెద్దెన్చి కూలి డబ్బుల్ దొర్కు జలి. ¹¹ జాచి రిసా, జేవ్ అగ్గ అయ్యలస జా కూలి డబ్బుల్ నజన, 'పెందలె తెంతో సాంజ్ ఎద ఒప్పణ్క కెర్తి సైమ జా, అమ్ కామ్ కెర్లమ్. ¹² జేవ్ ఎక్కి గంట కెర్లసక అమ్చి తెన్ సమానుమ్ దిలది' మెన గోస లట్టబ, ఎజోమానిక సంగిల. ¹³ ఈంజో ఎజోమాని జోవయింతె ఎక్కిలోక, 'నేస్తమ్ †, ఆవ్ తుమ్క అన్యాయిమ్ కెరుక నాయ్. తుయి ఏక్ ఒండి మెద్దెన్చి కూలి డబ్బుల్ నజనుక ఒప్పన్లది. ¹⁴ అల్లె, తుయి ఒప్పన్సిని నజన గో' మెన సంగ కెర, పడ్డో అయ్యలో ఎక్కిలోక దెకవ, జో తొలితో అయ్యలోసాక అన్నె, 'తుక దిలి రితి, ఈంజో పడ్డో అయ్యలోసాక కి దెంక అంక ఇష్టుమ్ జలి. ¹⁵ అంచి సాంత ఆస్తి అంచి ఇష్టుమ్ అయ్యలి రితి వంట దెంక నెంజె గే? అంచి సర్లక జోవయింక దర్కుమ్ తెన్ దిలి రిసా తుమ్క గోస గే? మెన, జో ఎజోమాని సంగిలో మెన యేసు సంగ కెర, ¹⁶ అన్నె, జలె, తొలితో బెదిలస పడ్డో బెదిలస జవుల. పడ్డో బెదిలస తొలితో బెదిలస జవుల", మెన సంగిలన్.

యేసు మొర అన్నె జింక తిలిన్చి రిసా అన్నెక్ సుట్టు సంగిలిసి
(మార్కు 10:32-34; లూకా 18:31-34)

¹⁷ యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన బార్ జా, ఇండ గెతె తిలి పొది, వట్టి గెతనతె తెంతో జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క పాసి బుకారాన, ఇసి మెలన్. ¹⁸ "ఈందె, యెరూసలేమ్తె గెతనుమ్. ఒత్త కిచ్చొ జయెదె మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్యలోసాక, మాన్సు దెర్లె, వెల్లెల మాన్సుల్ పూజర్లతె చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లసతె దెర్ను సేడిందె, చి జేవ్ అంక మొర్తి సిచ్చ వయడ కెర, ¹⁹ అంక కొంకడ్డి రిసా, అంక కొర్లల్ తెన్ పెటితి రిసా, అంక సిలువతె టీవో కెర మార్తి రిసా, అమ్చ యూదుల్ నెంజిల అదికారుల్చి అత్తి అంక సార్ప కెర దెవుల. గని తిర్తెక అన్నె జేవ్ జా ఉట్టిందె" మెన సంగిలన్.

అయ్యసి జాచి దొగుల పుత్తర్లులుచి రిసా కోఫ జలి

²⁰ తెదొడి యేసుచ సిస్సుల్ జల జెబెదయచ దొగుల పుత్తర్లుల్చి అయ్యసి, జేవ్ పుత్తర్లుల్ తెన్ యేసుతె జా కెర, సెర్ను సేడ జోకర, "ఏక్ వరుమ్ దే" మెన, సంగితికయ్, ²¹ యేసు జాక, "తుయి కిచ్చొ కోఫ జతసి?" మెన పుసిలన్, చి ఈంజ, "తుచి రాజిమ్తె అంచ పుత్తర్లు దొగుల, తుచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, డెబ్లి పక్క ఎక్కిలో వెస తతి రితి ఆడ్ర దేసు" మెన సంగిలి. ²² చి యేసు, "తుమ్ కిచ్చొ పుసితను గే, తుమ్ నేన్ను. అంచి గిన్నతె బెద పితి రితి, ఆవ్ సేడుక తిలి దుకుమ్తె బెదుక ఒర్పుప జంక తెర్పు గే?" మెన సంగితికయ్, జేవ్ "అమ్ తెరుమ్దే" మెలె. ²³ దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు, "ఆవ్ పితి గిన్నచి తుమ్ పిస్తి, గని అంచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, అంచి డెబ్లి పక్క అన్నెక్తో తుమ్ వెసుక మెన సెలవ్ దెంక అంచి అత్తి నాయ్. పరలోకుమ్ తిలో అంచొ దేముడు అబ్బొ కక్క కక్క సెలవ్ దా తయెదె గే, జెవ్వి ఒత్త వెసుల." మెలన్. ²⁴ తెదొడి, జేవ్ దొగుల బావుడ్లు ఎత్కిచి కంట వెల్లెల మాన్సుల్ జంక ఉచర్లన్చి రిసా సేసిల దెస్సుజిన్ సిస్సుల్ జా ఎత్కి నూన కెర, జోవయింక ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కోపుమ్ జల.

† మింత

సిస్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కీసి దెకుక గే యేసు సంగిలిసి

²⁵ తెదొడి యేసు జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్క జోతె బుకారా కెర, "యూదుల్ నెంజిల అదికారుల్ జోవయింక తెడి తిల వెల్లెల మాన్సుల్, సాంత గవురుమ్ ఉచరన, ప్రెజల్క జాడ్లు వయడ్డి రితి, జోవయింక పోటి తెన్ ఏలుప కెర్తతి మెన తుమ్ జాన్సు. ²⁶ గని తుమ్చితె దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చితె కో వెల్లొ జంక ఉచరెదె గే, జొయ్యి తుమ్చొ సేవ కెర్తొసా రితి జా తంక. ²⁷ తుమ్చితె కో ముక్కిమ్ జంక ఉచరెదె గే, జో తుమ్చొ గొతిమాన్సు రితి జా తంక. ²⁸ దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్యలోసా కి మాన్సుల్చి అత్తి సేవ కెరవడనుక నాయ్, గని మాన్సుల్క ఆవ్ సేవ కెరుకయ్ అయ్యలయ్. మెలె, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్క సయతాన్చి రాజిమ్ తెంతో నెతోవ గెల్లి రిసాయి మొర అంచి ప్రానుమ్ దెంక అన్నెచి రిసా ఈంజ లోకుమ్తె అయ్యలయ్" మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

దొగుల గుడ్డి జలసక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 10:46-52; లూకా 18:35-43)

²⁹ పడ్డో, యేసుచి సిస్సుల్ యెరికో పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెతె తిలి పొది, ఒగ్గజిన్ ప్రెజల్ జోచి పట్టి గెతె తిల. ³⁰ జలె, ఈందె, వాట్ సాడి దొగుల గుడ్డి మాన్సుల్ వెస తిల. యేసు జా వాట్ జెతయ్ మెన నూన తా, "ఓ యేసుప్రబు, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించువ కెర్తొసా, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, చెంగిల్ కెరు!" మెన, బతిమాల్సు జా కేక గల.

³¹ తిల జనాబ్, జలె, "తుక్కె తా" మెన గోల కెర్లె కి, జేవ్ గుడ్డి మాన్సుల్ అన్నె, "ప్రబు, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించువ కెర్తొసా, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ చెంగిల్ కెరు!" మెన, అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గల్లికయ్, ³² యేసు టీవో కెర, జోవయింక బుకారా కెర, "ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ కెరుక మెన తుమ్ ఉచర్లను?" మెన పుసిలన్. ³³ జేవ్ జోక, "అమ్చ అంకివో దెకితి రితి కెరు" మెన సంగిల. ³⁴ జేవ్చి ఉప్పిర్ యేసు కన్యారుమ్ జా, జోవయింక అంకివో చడిలన్. చడిలి బేగి, జోవయింక అంకివో టేంట డీసిల, చి జేవ్ జోచి పట్టి గెల.

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చ పాచిలిసి
(మార్కు 11:1-11; లూకా 19:28-38; యోహా 12:12-19)

21 పడ్డో, యేసు ఇసి ఇండ జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి పాసి జా కెర, †ఒలివ మెలి మెట్టచి పాసి తిలి బేత్సగే మెలి గవ్వి అయ్యలి పొది, జోచ సిస్సుల్తె దొగులక, ² "తుమ్చి మొక్కె తిలి గవ్వి గెచ్చ వెస, చి బేగి, ఒత్త బంద తిలి ఏక్ గాడ్చి, జాచి తెన్ తిలి ఏక్ గాడ్డె పిల్ల తుమ్క డీసుల. జోవయింక యిప కెర, అంచితె ఉడడ ఆన. ³ కో జలెకు తుమ్క కిచ్చొ జలెకు సంగిలెగిన, 'ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్స' మెన సంగ. సంగిలె, బేగి జో మాన్సు జేవ్ గాడ్డెల్క తెద్రయెదె" మెన సంగిలన్.

⁴ పూర్గుమ్ దేముడు జోచి కబుర్ సంగిలో అత్తి సంగిలి కోడు నెరవెర్పుప జంక మెన, ఈంజ జర్గు జలి. ⁵ "తుమ్చొ సేంతుమ్ తిలో రానొ గాడ్డె పిల్లతె వెగ జెతయ్, మెన దేముడు నిసాన 'సీయోను పట్టుమ్తెచ ప్రెజల్క సాట్సు కెర" మెన, రెగిడ్డి కోడు. ⁶ జలె, జేవ్ దొగుల సిస్సుల్ గెచ్చ, యేసు జోవయింక సంగిలి రితి కెర, ⁷ జా గాడ్డెక చి, జాచొ పిల్లక ఉడడ ఆన, జోచి సిస్సుల్ జోవయింక దుప్పట్లు జా పిల్లచి ఉప్పిర్ గల్లికయ్, యేసు వెగ వెసిలన్.

† ఒత్త ఒలివ పండ్లు రూకుల్ తవుల చి ఇసి నాచ్ తయెదె. ‡ 'సీయోను' మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అన్నెక్ నాచ్ జయెదె.

8 అన్నె, ఒత్త బెర్ల జనాబ్తె ఒగ్గజ్జన్ జోవయించ దుప్పట్టు వట్టె అంతిర్ల. అన్నె సగుమ్జిన్ రూక్చ మట్టల్ రొడ్డల్ కండ కెర వట్టె అంతిర్ల. 9 అంత కెర, జోవయించి పురైతో గెతె తిలస కి పడ్డో గెతె తిలస కి, "దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో అమ్చో రచ్చించుచు కెర్తొసాక †జోబర, జోబర! దేముడు ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసాక ఓసన్న, ఓసన్న! ఎత్తిచి కంట ఉప్పిచి టాన్తె తిలోసాక ఓసన్న!" మెన, కేకుల్ గల్లె తిల.

10 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె పావెతికయ్, పట్టుమ్చె ఎత్తిజిన్ "ఈంజో కో?" మెన, బమ్మ జతికయ్. 11 ఒత్త జో తెన్ అయ్ల పైజల్ కిచ్చొ మెల మెలె, "దేముడుచి కబుర్ ఆన్తో, గలిలయ ప్రాంతుమ్చి నజరేతు గవ్విచొ, యేసు ఈంజో" మెన సంగిల.

దేముడుచి గుడితె సామన్లు వికితస గల్లక యేసు ఉదడ్డిసి
(మార్కు 11:15-19; లూకా 19:45-48; యోహా 2:13-22)

12 తెదొడి యేసు †దేముడుచి గుడితె పెస కెర, ఒత్త, సామన్లు వికితస, గెంతస ఎత్తిజిన్క ఉదడ కెర, డబ్బుల్ పల్లయ్తసచ, బల్లల్ చి పార్వ పిట్టల్ వికితసచ, బల్లల్ సేడవ దా.

13 "అంచి గేరు ప్రార్దన కెర్తి గేరు జా అస్సె. దస్సి తవున్' మెన రెడ్ల అస్సె, గని తుమ్ కిసి కెర అస్సున్ మెలె, ఈంజ దేముడుచి గేరుక, చోర్లు జెతో రిత్తొ గేరు జతి రితి తుమ్ మార్పువ కెర అస్సున్" మెన సంగిలన్.

14 తెదొడి, గుడ్డి మాన్సుల్, సొట్ట మాన్సుల్ దేముడుచి గుడితె యేసుతె అయ్ల, చి జోవయింక చెంగిల్ కెర్లన్. 15 గని, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సేకడ్డన కి, యేసు కెర్ల కమొ దెక, పడ్డొ, "దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో అమ్చో రచ్చించుచు కెర్తొసా, తుక జెయ్యి, జెయ్యి!" మెన, దేముడుచి గుడితె బోదల్ యేసుక కేకుల్ గల్లె తిలిసి దెక, కోపుమ్ జల.

16 కోపుమ్ జా, యేసుక, "ఈంజేవ్ సంగిలిసి తుయి సూన్తసి గే?" మెన పుసిల, చి యేసు జోవయింక, "సూన్తసి. ఈందె,

బాలబోదల్చి కొవ్న బోదల్చి చోడివాట్ గవురుమ్ ఆనన్లది" మెన దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్డి కోడు తుమ్ కెయ్యు సదు కెర్పు నాయ్ గే? మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క సంగ కెర, 17 జోవయింక ముల దా కెర, జా పట్టుమ్తె తెంతొ బార్ జా, బేతనియ గవ్వి గెచ్చ, ఒత్త నిర్ల తిలన్.

పండ్లు నే దెర్లొ రూకుక జర్లు జలిసి
(మార్కు 11:12-14,20-24)

18 అన్నెక్ దీసి పెందలె, యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె అన్నె జెతె తతికయ్, జోక చూ కెర్లన్. 19 తెదొడి వాట్ సొడి తిలో ఏక్ †అంజూరుమ్ రూకుక దెక కెర, రూక్చి పాసి గెలె, జా రూక్తె † అక్కయ్ల పిట్టవ అన్నె కిచ్చొ కి నాయ్. జాకయ్, జో రూకుక దెక, "అప్పె తెంతొ తుచితె కెయ్యుక కి కాయల్ దెర్లు నాయ్" మెన సంగిలన్, చి జా రూకు బేగి సుక్క గెలి.

† 'రచ్చించుచు కెర్తొసా' మెన జేవ్ సంగిలె, ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్చి రాజిమ్క ఏలువ కెర జోవయింక ఆక్రమించుచు కెర్లన్ తెంతొ జోవయింక ఈంజ లోకుమ్చు బాదల్ తెంతొ రచ్చించుచు కెరెదె మెన జేవ్ పైజల్ ఒగ్గజ్జన్ ఉచర్ల. జోచి రాజిమ్ ముక్కిమ్క అత్త రగుమ్చి జయెదె మెన అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. †† జోవయించి బాస తెన్ 'జోబర, జోబర!' మెలి అర్దుమ్ తెన్ 'ఓసన్న!' మెన కేక్ గల్లె తిల. ‡ అర్దితుమ్ దెత పిట్టల్ గల్లె గెనుక జలె, జోవయింక ఆక్రమించుచు కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి డబ్బుల్ దిలె నెంజె. జేక, జోవయించి డబ్బుల్ పల్లవన, దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగుమ్ డబ్బుల్కయ్ పిట్టల్ గల్లె గెనుక, నెంజలె డబ్బుల్ కి దేముడుచి గుడిక దెక జయెదె. †† అంజూరుమ్ రూక్చ కాయల్ బొడ్డ పండ్లు రిత జవుల. †† రూకు చెంగిలొచొ జలె, అక్కల్ దెర్లె పొది పండ్లు కి దెర తంక.

ప్రార్దన కెర్తిసిచి రిసా యేసు బోదన కెర్లిసి

20 యేసుచె సిస్సుల్ జా జర్లు జలిసి దెక బమ్మ జా, "ఈంజ రూకు కిసి జా బేగి సుక్క గెలి గే?" మెన లట్టబంతికయ్, 21 యేసు, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ నంపజా ఎదిలి అన్మానుమ్ కి నే జతె నంపజలెగిన, ఈంజొ చెట్టొక జర్లు జలి రితి తుమ్ కి వెల్లొ కమొ కెర్లె. గని అన్నె, ఈంజ మెట్టక జలెకు దెక, ఉట్టి జా, సముద్రుమ్తె గలి జా మెన సంగిలెగిన, దస్సి జర్లు జయెదె మెన తుమ్క నిజామి ఆవ్ సంగితసి. 22 మెలె, తుమ్ ప్రార్దన కెర్లె పొది కిచ్చొ నజేతె గే, జా దొర్కు జలి మెన నంపజలెగిన, తుమ్ నజేతిసి నే పిట్ట తుమ్క దొర్కు జయెదె." మెన, యేసు సంగిలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక అన్నె పరిచ్చ కెర్ల
(మార్కు 11:27-33; లూకా 20:1-8)

23 యేసు దేముడుచి గుడితె పావ కెర బోదన కెర్లె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ జోతె జా కెర, "తుయి కెర్ల కమొ కెరుక, తుయి ఇన్నె బోదన కెరుక తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ అస్సె? కొన్నొ తుక అదికారుమ్ దిలన్?" మెన జోక పుసిల. 24 యేసు జోవయింక, "ఆవ్ కి తుమ్కయ్ ఏక్ కోడు పుసిందె. ఈంజ కోడుక తుమ్ జబాబ్ సంగిలెగిన, ఆవ్ కిచ్చొ అదికారుమ్క ఇసి కెర్లెసి గే, తుమ్క సంగిందె. 25 యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిన్చి అదికారుమ్ కేనె తెంతొ చి? పరలోకుమ్ తెంతొ చి గే, మాన్సు తెంతొ చి గే?" మెన పుసిలన్. జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, 'పరలోకుమ్ తెంతొ చి' మెన అమ్ సంగిలెగిన, ఈంజొ 'దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చొక జోక నంప కెర్పు నాయ్?' మెన అమ్క సంగిందె. 26 గని, 'మాన్సు తెంతొ చి' మెన అమ్ సంగిలెగిన, జబాబ్ కిచ్చొ మెనుల గే బితసుమ్. కిచ్చొక మెలె, యోహానుక 'దేముడుచి కబుర్ సంగిలొసా జయెదె' మెన ఎత్తిజిన్ నంపజతతి మెన వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక జెవ్వి ఉచరన, "అమ్ నేనుమ్" మెన జబాబ్ సంగిల.

27 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు "జలె, కిచ్చొ అదికారుమ్తె ఆవ్ ఈంజేవ్ కమొ ఆవ్ కెర్లెసి గే, తుమ్క సంగి నాయ్" మెన సంగిలన్.

దొగుల పుత్తర్లుచి రిసా సంగిలి టాలి

28 ఒత్త తెంతొ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు అన్నె ఇసి మెలన్. "ఏక్ టాలి ఉచర. ఏక్ మాన్సుక దొగుల పుత్తర్లు తిల. అబ్బొసి జో వెల్లొ పుత్తున్క 'ఓ పూత్తు, తుయి ఆజి గెచ్చ, అమ్చి ద్రాచ తోటతె కామ్ కెరు మెన' మెలన్. 29 జో పుత్తుసి 'నేసి' మెన జబాబ్ సంగిలొ, గని పడ్డొ తప్పు ఒప్పున దుకుమ్ జా బుద్ది ఆననా, జా కామ్తె గెలన్. 30 పడ్డొ జో అబ్బొసి అన్నెల్లొ పుత్తున్తె జా కెర, తొలితొచొక సంగిలి రితి, ఇన్నెక కి సంగిలన్, చి 'గెచ్చిందె, బ' మెలన్. గని గెచ్చె నాయ్.

31 "జలె, ఈంజేవ్ దొగులతె కో అబ్బొన్చి కోడు రితి కెర్లొసా జయెదె?" మెన, యేసు జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క పుసితికయ్, జేవ్ "తొలితొచొ" మెన సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఈంజ దేసిమ్చ తుమ్ నిస్కారుమ్ దెకిత సిస్సు నజేతస కి లంజె కమొచ తెబోదల్ కి తుమ్చి కంట సుల్లు తెన్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుల. 32 కిచ్చొక మెలె, యోహాను సత్తిమ్ వాట్ ఇండ, సత్తిమ్ వాట్ దెకయ్తి రిసా తుమ్చితె అయ్లె కి, తుమ్ జోక నంపజసు నాయ్. గని, సిస్సు నజేతస కి లంజె కమొచ కి జోక నంపజల. జలె, జేవ్ నంపజా చెంగిల్ జలిసి తుమ్ దెకిలెకి, తుమ్ కెర్లె పాపల్క విసారుమ్ జసు నాయ్, చి యోహానుచి కోడు నంపజసు నాయ్." మెన రుజ్జు సంగిలన్.

ద్రాచ తోటచో గుత్త మాన్యుల్చి టాలి

(మార్కు 12:1-12; లూకా 20:9-19)

³³ పిమ్మట్ యేసు, “అన్నెక్ టాలి సంగిందె. సూన, ఏక్ ఎజొమాని తిలన్. జో ద్రాచ తోట రోవడ కెర, జా తోట సుట్టునంత కోట గలవ కెర, ఒత్త ద్రాచ రస్సుమ్ కడవనుక వెల్లో పత్తుర్ కూనవ కెర, తోట రకితి గోపురుమ్ బందవ కెర, రకితసక నిసాన, జోవయింక జా తోట గుత్త దా కెర, వేర దేసిమ్ ఉట్ట గెలన్.

³⁴ “పండ్లుచి పంటో లాయితి సమయుమ్ జెతికయ్, జోచి వాట నజన్తి రిసా, తోట రకితసక జోచ గొత్తి సుదల్క, జో ఎజొమాని తెద్రయ్లో. ³⁵ గుత్త నజిలన, ఒత్త రక తిలస జో ఎజొమానిచ గొతి మాన్యుల్తె ఎక్కిలోక దెర పెట్ట, అన్నెక్కోక మార గెల, అన్నెక్కోక పత్తల్ గల పెట్ట. ³⁶ జేవ్ రకితస దస్సి కెర్కయ్, జో ఎజొమాని అగ్గిచి కంట ఒగ్గజ్జిన్ వేర గొత్తి సుదల్క తెద్రయ్లన్, గని జేవ్ తోట రకితస ఇన్నెయింక కి దస్సి అల్లర్ కెర్.

³⁷ “పడ్డా, జో ఎజొమాని కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, ‘అంచొ పూత్తుక తెద్రయ్లెగిన, జోక మరియాద దెకుల, కిచ్చొగె’ మెన, పుత్తున్క జేవ్ గర్చ రకితసక తెద్రయ్లన్. ³⁸ జేవ్ జో ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దెక కెర, ‘ఇన్నెకయి అబ్బొనచి దనుమ్ కలుగు జయెదె, అల్లె, ఇన్నెక మార కెర, ఇన్నెక జెతి దనుమ్ అమ్క కడనుమ్.’ మెన ఉచర, ³⁹ జోక దెర కెర, ద్రాచ తోట తెంతో బార్ కెర మార్. ⁴⁰ జలె, జా తోటచొ ఎజొమాని అయ్లె, గుత్త నజిలన, జేవ్ రకితసక కిచ్చొ కెరెదె?” మెన యేసు పుసిలన్. ⁴¹ జో ఎజొమాని, “జేవ్ గార్చ సుదల్క మార, పంటో లాయితె పొదిక జోచి వాట జోక నిదానుమ్ తెన్ దెతు మెన, వేర మాన్యుల్క నిసాన, జోవయింకయి జా తోట రకుక గుత్త దెయెదె” మెన జబాబ్ దిల.

⁴² జలె, యేసు జోవయింక, “దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్లిసి కెయ సదు కెర్చు నాయ్ గే?

‘గేరీ బందిత సుదల్ కామ్క నే జయె మెన పక్కయ్ పెలవ దిలి పత్తుర్ మెన ఉచర్లె కి, జొయ్యి పత్తురు బోడిపత్తురు జయెదె. ప్రబుయి సొంతయ్ ఇసి ఇర్గు కెర్లె. జో ఇసి కెర్లి రిసా, అమ్ దెకిలె ఆచారిమ్ జతయి!’

మెన రెగిడ్లి కోడు. ⁴³ దేముడుచి రాజిమ్క దెకితి కామ్ తుమ్చితె తెంతో కడ కెర, జోచి రాజిమ్ తెన్ బెదితి పలితుమ్ దెర్త పైజల్చి అత్తి దెయెదె మెన తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి.

⁴⁴ “పడ్డా, ఈంజొ ముక్కిమ్ జిలో పత్తుచి ఉప్పిరి కో సేడుల, బద్దల్ జా గెచ్చుల, గని కచి ఉప్పిరి పత్తురు సేడెదె గే, జోక బీడవ గెలెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

వెల్లెల మాన్యుల్ యేసుక దెరుక కోర్ప జలిసి

⁴⁵ వెల్లెల పూజర్లు చి పరిసయ్యుల్ జో సంగిల టాలిచొ సూన కెర, “అమ్చి రిసాయి సంగితయ్” మెన అర్దుమ్ కెరన, ⁴⁶ యేసుక దెరుక మెన ఉచర్ల. గని జనాబ్ జోక దేముడు తెద్రయ్లో కబుర్ సంగితొసా మెన ఉచర్లి రిసా, జోవయింక బియఁ కెర, జా పొది జోక దెరుక ముల దిల.

పెండ్లి విందు దిలో ఎక్కిలో రానొచి టాలి

(లూకా 14:15-24)

22

అన్నెక్ టాలి కెర, యేసు జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్యుల్క ఇసి సంగిలన్ ² “పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదుక బుకార్లిసి కిసి మెలె, జోచొ పుత్తున్చి రిసా పెండ్లి విందు దిలో ఎక్కిలో రానొ కెర్లిన్చి

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 44 నంబచి కోడు తయి నాయ్.

రితి జయెదె. ³ జా పెండ్లి విందుతె బుకార్లసక కడ ఆన్తి రిసా, జో రానొ జోచ గొత్తి సుదల్క తెద్రయ్లన్. గని, జేవ్ బుకార్లస జెంక నెసిల. ⁴ జాకయ్, జో రానొ, ‘ఈందె, అంచి విందు తెయార్ కెర అస్సి. బెయిలల్క, బేడు జల సొమ్ముల్క కండ అస్సి, ఎత్తి తెయార్ కెర అస్సి. విందు కంక జా’ మెన బుకార్లసక అన్నె సంగ” మెన, వేర గొత్తి సుదల్క జో రానొ అన్నె సంగ తెద్రయ్లన్. ⁵ జేవ్ బుకార్లస జో మాన్యు బుకార్లిన్క మరియాద నే దెకితె, జోవయింతె ఎక్కిలో జోచి బుయింతె గెలో, అన్నెక్కో జోచి బియ్యూత్తె ఉట్ట గెలో. ⁶ అన్నె సేన్ల సుదల్, జో రానొచ కబుర్ గెల గొత్తి సుదల్క దెర కెర, జోక నిస్కారుమ్ కెర, మార గెల. ⁷ జాచి రిసా, జో రానొ కోపుమ్ జా, జోచ జమాన్సుక తెద్రవ దా, జేవ్ అత్య కెర్లసక మొర్తి సిచ్చ దిలో, చి జోవయింక పట్టుమ్క ఆగి లంబడ డయవడ్డె.

⁸ “తెదొడి జో రానొ గొత్తి సుదల్ ఇసి మెన సంగిలన్. ‘పెండ్లి విందు తెయార్ కెర అస్సి, గని బుకార్లస ఈంజ విందుతె జెంక తగుప జలన్ నెంజి. ⁹ జాచి రిసా, వీదుల్తె గెచ్చ కెర, తుమ్క డిస్తస ఎత్తిక పెండ్లి విందుతె జా మెన, తుమ్ బుకారా.’ మెన, జోచ గొత్తి సుదల్క జో రానొ తెద్రయ్లన్. ¹⁰ జేవ్ గొత్తి సుదల్ వీదుల్తె గెచ్చ కెర, ఒత్త డీసిల మాన్యుల్ ఎత్తిక విందుతె బుకారా ఆస్స, చి జా పెండ్లి బడ్డితె బెర్ల. ¹¹ “పడ్డా జో రానొ, ‘పెండ్లి బడ్డితె వెసిలసక దెకిందె’ మెన, జా పెండ్లి బడ్డిచి తెడి జా కెర, ఒత్త పెండ్లి పాలల్ నే గలన్లొ ఎక్కిలోక దెక కెర, ¹² ‘ఓ †నేస్తమ్, తుయి పెండ్లి పాలల్ నెంజితె ఇన్నె కిసి అయ్లది?’ మెన, జో రానొ సంగితకయ్, జో మాన్యు బియఁ గెచ్చ, తుక్లె తిలన్. ¹³ తెదొడి రానొ, ‘ఇన్నెక చట్టొ అత్తో బంద కెర, ఇన్నెక బయిలె అందచి కంట అందతె గల దాస. ఒత్త గెతస ఏడ ఏడ, దంతొ చప్పిలై తవుల’ మెన, జోచ గొత్తి సుదల్క రానొ సంగిలన్. ¹⁴ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదుక బుకార్లస ఒగ్గజ్జిన్ గని నిసాన జలస తొక్కిజిన్ జవుల.” మెన సంగిలన్.

యేసుక కొడొతె అడ్డువుక మెన మాన్యుల్క జోతె తెద్రయ్లిసి

(మార్కు 12:13-17; లూకా 20:20-26)

¹⁵ తెదొడి పరిసయ్యుల్, కొడొతె యేసుక అడ్డువుక మెన, ¹⁶ హేరోదు పచ్చెన జతస తెన్ పరిసయ్యుల్ జోచ సొంత సిస్సుల్క కి యేసుతె తెద్రయ్తికయ్, జేవ్ యేసుక, “గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్చొ మెన జానుమ్. మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్యుల్ కిచ్చొ ఉచరుల గే నే బితె, దేముడు దెకయ్లి వాటిచి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్లసి మెన జానుమ్” మెన, పులయ్తి రితి సంగ, అన్నె, ¹⁷ “జలె, రోమ్ దేసిమ్చొ కైసర్ రానొక అమ్ †సిస్తు దెంక నాయిమ్ గే నాయ్ గే? తూయి కిసి ఉచర్లసి? తుయి అమ్క సంగు” మెన, పరిసయ్యుల్ తెద్రయ్లస యేసుక పుసిల.

¹⁸ గని యేసు జోవయింక పెట్టిచి విస్సుమ్ జాన, “ఉప్తమెన్నుచొ మాన్యుల్, తుమ్. అంక కిచ్చొక పరిచ్చ కెర్లసు? ¹⁹ అల్లె, జా సిస్తు దెతి డబ్బుల్చి కాసు ఏక్ అంక దెకవ” మెన, జోవయింక సంగితకయ్, జేవ్ జోక ఏక్ వెండి కాసు దెకయ్ల. ²⁰ యేసు “ఈందె, ఇన్నె కచి పొలిక, కచి నావ్ డీస్తయ్?” మెన జోవయింక పుసిలన్, ²¹ చి జేవ్, “కైసర్ రానొచి” మెంతికయ్, యేసు జోవయింక, “కైసర్క దెతిసి కైసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ దెంక అస్స” మెన, జోవయింక సంగిలన్.

²² జోచి కోడు సూన ఆచారిమ్ జా, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ తెద్రయ్ల మాన్యుల్ యేసుక ముల దా, ఉట్ట గెల.

†† మింత † జా సిస్తు మెలె, రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి సిస్తు.

సద్దాకయ్యులు యేసుక పరిచ్ఛ కెరుక అయ్లినీ
(మార్కు 12:18-27; లూకా 20:27-40)

23 'మొర గెలెగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక నెంజె' మెన ప్రెజల్క సికయ్తె సద్దాకయ్యులు జా దీసి యేసుతె జా కెర, 24 "ఓ గురుబాబు,

ఎక్కిలో బోదల్ నెంజెతె మొర గెలెగిన, జోచో బావోసి జో అన్నోసిచి తేర్చిక పెండ్లి జా, జోచో అన్నోసిచి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయ దెంక అన్నె, మెన, మోసే పూర్ణుమ్చ సంగిలన్. 25 జలె, అమ్చి తెన్ సత్తుజిన్ బావుడ్లు తిల. వెల్లో పెండ్లి జా మొర గెలన్. ఇన్నెక్ బోదల్ నెంజెలి రిసా, ఇన్నెచి పట్టి జెర్మిలో బావోస్క ఈంజ తేర్చి పెండ్లి కెరన్.

26 తొల్పుర్ తెంతో కర్వడచో ఎద, వర్చ తెన్ వెల్లోచి తేర్చిక దస్సి పెండ్లి జర్గు కెరన మొర గెల. 27 ఎత్తి మొర గెలి పడ్డో, ఈంజ తేబోద కి మొర గెలి. 28 జలె, మొర గెలస అన్నె జీవ్ జతె పొదిక, ఈంజేవ్ సత్తుజిన్తె కక్క ఈంజ తేర్చి జా తయెదె? ఈంజేవ్ సత్తుజిన్ వర్చ తెన్ ఇన్నెక్ పెండ్లి జా తిల గెద?" మెన యేసుక పుసిల.

29 గని, యేసు జేవ్క, "తుమ్ దేముడుచి కొణొ నేన అస్సున్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొణొతె రెగ్గయ్లి తుమ్ సదు కెర్లె కి, ఒత్త తిలిసి అర్దుమ్ కెరన్చు నాయ్, చి జో దేముడు కెరయ్త కమె దెకిలెకి, జోచి అదికారుమ్, సెక్కి, కెర్లి గే చినున్ నాయ్. 30 మెలె, మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జతిన్తె, పెండ్లిచో నే జతె, మాన్సుల్ దూతల్చి రితి దస్సి తవుల.

31 పడ్డో, 'మొర గెలస అన్నె జితి నాయ్' మెన ఉచర, తుమ్ అన్యాయ్ తెన్ అస్సున్. జలె, దేముడు తుమ్క సొంత సంగిలిసి సదు కెర్చు నాయ్ గె? మొర జీవు జా ఉట్టితి రిసా, 'ఆవ్ అబ్రాహామ్క, ఇస్సాకుక చి యాకోబుక దేముడుయి', మెన, దేముడు సంగిలి కొడు. 32 జలె, జేవ్ పూర్ణుల్ మొర తిలె కి, జోవయింక జో దేముడు జా తా కామ్క జెతయ్ జలె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చ జిచ్చి అస్తి మెన రుజ్జు జతయ్. రితి మొర గెలసక నాయ్, గని జీవ్ తిలసకయ్ జో దేముడు." మెన, యేసు జేవ్ సద్దాకయ్యుల్క సంగిలన్. 33 ప్రెజల్, జలె, జో బోదన కెర్లిసిచి రిసా సూన కెర, ఆచారిమ్ జల.

పరిసయ్యుల్ యేసుక అన్నె పరిచ్ఛ కెర్లిసి
(మార్కు 12:28-34; లూకా 10:25-28)

34 'యేసు సద్దాకయ్యులు చి చోడి ముద్దో కెర దిలో' మెన పరిసయ్యుల్ సూన కెర, యేసుతె బెద అయ్ల, 35 చి జోవయింతె మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డోసా ఎక్కిలో యేసుక పరిచ్ఛ కెరుక మెన, ఏక్ కొడు పుసిలన్. 36 "గురుబాబు, ఒండి మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ కేన్ ఆగ్గు తొలితోచి ముక్కిమ్చి?" 37 యేసు జోక,

"తుమ్చో ప్రబు జలొ దేముడుక తుమ్చి ఒండి ప్పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి ఆత్మ తెన్, ఒండి మెన్ను తెన్ ఎక్కి ప్రేమ కెర్లె తంక.

38 ఎత్తి ఆగ్గుల్తె ఈంజ తొలితో చి, ముక్కిమ్చి. 39 అన్నె, 'తుమ్క తుమ్ కెర్లి ప్రేమ కెరంతను గే, తుచి పక్క సుదొక కి తెర్లి ప్రేమ కెర్లె తంక' మెన, అన్నెక్ ఆగ్గు ముక్కిమ్. 40 మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్ ఎత్తిక కి, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస సంగుల ఎత్తి కొడు కి, ఈంజేవ్ దొన్ని ఆగ్గుల్ ఆదారుమ్ జా అస్తి" మెన, యేసు సంగిలన్.

41 పరిసయ్యుల్ ఎత్తి యేసుచి సుట్టునంత బెర తతికయ్, యేసు జోవయింక ఏక్ కొడ్ పుసిలన్. 42 "రచ్చించువ కెర్లొసా జతొ క్రీస్తుచి

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అన్నె. ఈంజ దెకవుక మెన కుసియి బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రెగ్గ అన్నె. †† పేట్ తెన్

రిసా తుమ్ కిచ్చొ మెన ఉచర్తసు? జో కచ్చొ పుత్తుసి జయెదె?" మెన పుసితికయ్, జేవ్ జోక, "దావీదు రానొచొ పుత్తుసి, జోవయించి సెకుమ్చో" మెలన్. 43 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, "దస్సి జలె, క్రీస్తు దావీదుక పుత్తుసి జలెగిన, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సికయ్తికయ్, దావీదు రానొ కిచ్చొక క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగిలన్. కిచ్చొ కొడుతె దస్సి సంగిలన్ మెలె;

44 'తుచ విరోదుమ్ సుదల్క తుయి సుదితి రితి ఆవ్ కెర్లె ఎద, అంచి ఉజెతో పక్కయ్ తుయి పెస తా' మెన, ప్రబు అంచొ ప్రబుక సంగిలన్."

45 దస్సి దావీదు రానొ క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జా జోక పుత్తుసి జయెదె? ఉచర మెన యేసు జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క సంగితికయ్, 46 కో కి అన్నెక్ కొడ్ సంగుక నెతిర్ల. అన్నె, జా దీసి తెంతో, జోవయింతె కో కి యేసుక ఎక్కి కొడు కి పుసుక దయిరిమ్ తిలె నాయ్.

ప్రెజల్క సిస్సుల్క యేసు జాగర్ల సంగిలిసి
(మార్కు 12:38-40; లూకా 11:37-52; 20:45-47)

23 తెదొడి యేసు జా దేముడుచి గుడితె బెర్ల ప్రెజల్క కి జోచ సిస్సుల్క కి ఇసి మెలన్. 2 "మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ మోసే పూర్ణుమ్చోచి పీటత వెసిలి రితి జా ప్రెజల్క మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డక అదికారుమ్ అన్నె. 3 జాకయ్, జేవ్ తుమ్క సికయ్తిసి ఎత్తి కెర, గని, జోవయింక కమె రితి తుమ్ కెర నాయ్. జేవ్, ఇసి కెర, దస్సి కెర, మెన సంగితిసి జేవ్ సొంత కెర్లి నాయ్. 4 పిమ్మట్, కూలి మాన్సుల్క సావుకర్లు కీసి కంది వయితి జాడు వయడుల గే, దస్సి ఈంజేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్, ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ రితి కెరుక అన్నె మెన, ప్రెజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర్లెతి. గని, జేవ్ వయడ్ల జాడ్లు రిత కమె సుల్కున కెర్లి రిసా జేవ్చి కిడి ఈంటి కి నే తెన్ జవున్ కదుల్ప కెర్లి నాయ్, ప్రెజల్క కన్యారుమ్ జతి నాయ్. 5 జోవయింక కమె కిచ్చొ బుద్ది తెన్ కెర్లెతి మెలె, అమ్ కెరంతి పున్నిమ్ మాన్సుల్ మెన్నుతు మెన, దేముడుచ ఆగ్గుల్ రెగ్లె రచ్చల్ రిత బంద, రూండు వెల్లో కెర, నిర్లె బందంతతి, చి జోవయింక పాలల్చ జాల్పల్ దీగు కెర్లెతి. 6 పడ్డో, విందుల్తె ముక్కిమ్ టాన్లుక కోర్ఫ జతతి. అన్నె, జోవయింక సబ గెరలె కి ముక్కిమ్చ వెసిత పీటల్ కడన్తతి. 7 పడ్డో సంతవీదులె, మాన్సుల్ ఎత్తి అమ్క జోకర్లు మెన కోర్ఫ జతతి. పడ్డో, మాన్సుల్ జోక 'గురుబాబు' మెన జోకరుక కి కోర్ఫ జతతి" మెన యేసు సంగిలన్.

యేసు సంగిలి బోదన

8 "తుమ్, జలె, తుమ్తె కక్క 'గురుబాబు' మెన నాయ్. తుమ్క ఎక్కిలోయి తుమ్చో గురుబాబు రితొ జా అన్నె, చి తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కి జతి రిత బావుడ్లు జా అస్సున్. 9 అన్నె, ఈంజ లోకుమ్తెచ కక్క కి 'దేముడు జలొ అబ్బొ' మెలి రితి నావ్ తియ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కిలోయి తుమ్చో అబ్బొసి జలొ దేముడు, పరలోకుమ్తె తిలొసా. 10 అన్నె, తుమ్తె కక్క 'గురు' మెనుక పోన. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క క్రీస్తు ఎక్కిలోయి గురు జా అన్నె. 11 అన్నె, తుమ్చితె కో వెల్లొ జయెదె గే, జో తుమ్క గొత్తి సుదొ జా సేవ కెర్చు. 12 కో జోవయింక జెచ్చి గవురుమ్ కెరంతి రితి జవుల గే, జేవ్ దాక్ జవుల, చి కో జోవయింక జెచ్చి దాక్ కెరనుల గే, వెల్లెల్ జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలి తీర్పు

13 పడ్డో వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు ఇసి మెన తీర్పు సంగిలన్. "అయ్యో! ఉప్రమెన్నుచొ పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, నానుమ్ జన్మ! కిచ్చొక మెలె, మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరలోకుమ్చి కెచ్చివొ డంకితసు. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ జా

రాజిమతె సొంత బెదున్ నాయ్, చి బెదుక ఇప్పుమ్ జలస బెదుక తుమ్ ఒప్పున్ నాయ్. ¹⁴ †అయ్యో! తుమ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, పరిసయ్యుల్, నాసెనుమ్ జస్తె! తుమ్ రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ విక కయ్లేకి, 'మాన్సుల్ అమ్చి బుద్ది చినుతు నాయ్' మెన మాన్సుల్చి మొక్కె దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తసు. జాకయ్ తుమ్చి పాపుమ్ ఒగ్గర్, చి వెల్లి సెచ్చ జస్తె.

¹⁵ "అయ్యో! ఉప్రమెన్సుచో పరిసయ్యుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, నాసెనుమ్ జస్తె! తుమ్ కక్క జలెకు తుమ్చి మొత్తుమ్తె బెదవంతి రిసా, సముద్దుమ్ బుయి దెకజెతసు, చి జో తుమ్చితె బెదిలో మెలె, జోవయించి బుద్ది తుమ్చి బుద్దిచి కంట దొన్ని వాటల్ గార్ జతి రితి కెర్తసు, చి వెల్లి ఆగి గోయ్తె తుమ్ గెతె జలె, జో అన్నె దస్సి సెచ్చ జంక విలువ జయెదె.

¹⁶ "అయ్యో! తుమ్ గుడ్డి రిత జా, 'మాన్సుల్చ చెంగిల్ వాట్ దెకడుమ్దె' మెన తుమ్క తుమ్ ఉవర్లె కి, చెంగిల్ వాట్ పిట్టయ్తన, తుమ్ నాసెనుమ్ జస్తె. తుమ్ సికడ్డిసి ఏక్ కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిలో 'దేముడుచి గుడి తోడు' మెన ఒట్టు గలనై కిచ్చొ నెంజె, గని 'దేముడుచి గుడితె తిలి బజరి తోడు' మెన ఒట్టు గలనై, జో గలిలి ఒట్టు నెరవెర్చుప కెరనుక అస్సె మెన తుమ్ సంగితను. ¹⁷ తుమ్ బుద్ది నెంజెల గుడ్డి జల మాన్సుల్. దొన్నితె కేన్ ముక్కిమ్? బజరి గే, బజకక చెంగిల్ కెర్తి దేముడుచి గుడి గే?

¹⁸ "అన్నె, 'బలి దెతి టాన్ సాచి' మెన ఎక్కిలో ఒట్టు గలనై కిచ్చొ నెంజె, గని 'జాచి ఉప్పిరి తిలి అర్పితుమ్ సాచి' మెన ఒట్టు గలనై, జో మాన్సు గలిలి జా ఒట్టు నెరవెర్చుప కెరనుక అస్సె" తుమ్ మెంతను.

¹⁹ తుమ్ గుడ్డి జల రిత మాన్సుల్, దొన్నితె కేన్ ముక్కిమ్? అర్పితుమ్ గే, అర్పితుమ్క సుద్ది కెర్తి బలి దెతి టాన్ గే? ²⁰ జలె, బలి దెతి టాన్ తోడు మెన కో ఒట్టు గలన తవుల గే, 'జేవచి ఉప్పిరి తిలిసి ఎత్తి సాచి' మెన ఒట్టు గలనై రితి జతయ్. ²¹ పడ్డా, 'ఈంజ దేముడుచి గుడి సాచి' మెన కో ఒట్టు గలన తవుల గే, దేముడు సాచి మెన ఒట్టు గలనై రితి జతయ్. జో ఒత్త జతయ్చి రిసా. ²² అన్నె, 'పరలోకుమ్ తోడు' మెన కో ఒట్టు గలన తవుల గే, 'దేముడుచి సిజాసనుమ్ తోడు' మెలి రితి జా, 'ఒత్త వెసితోసా తోడు' మెలి రితి ఒట్టు గలనై రితి జతయ్.

²³ "అయ్యో! ఉప్రమెన్సుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్, తుమ్ నాసెనుమ్ జస్తె! తుమ్ పొచ్చెడొ రొడ్డెతె, చెరమల్లితె, జిల్లకరతె, దస్సవతె దెస్సు వంతుల్ కెర, ఏక్ వంతు దేముడుక దెతను, గని మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెవ ముక్కిమ్ జల సెలవ్ కొడొ పచ్చ అస్సును. కిచ్చొ కిచ్చొ సెలవ్ కొడొ రితి కెరుక ముల అస్సున్ మెలె, సత్తిమ్ తెన్ రుజ్జు కెర తీర్చు కెర్తిసి, కన్యారుమ్ జతిసి, చి దేముడుచి ఉప్పిరి నిదానుమ్ నముకుమ్ తితిసి. జోవయించి వంతు దస్స వస్తువల్క దెంక తప్పు నాయ్, గని అన్నె ముక్కిమ్ జల సెలవ్ కొడొ రితి తుమ్ కెర్తదు జలె, తుమ్క చెంగిల్ తత్తి ²⁴ గుడ్డి జల రిత వాట్ దెకయ్తన, తుమ్. పితిన్తె డోమ తిలె జాక వెంట గెల, ఒంటి తిలె కి నాయ్ మెన జాక గిడ్డి రితి జతను.

²⁵ "అయ్యో! ఉప్రమెన్సుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్, నాసెనుమ్ జస్తె! గలన్లు గిన్నలు ఉప్పిరి పక్క మజితి రితి, చెంగిల్ వేసిమ్ గలంతి రితి జతను, గని తుమ్చి పేట్ తెడి పక్క చోరు బుద్దిచి ఆస బెర అస్సె. ²⁶ తుమ్ గుడ్డి రిత పరిసయ్యుల్, గలన్ చి గిన్న తెడి సుబ్దుమ్ కెరుక కిసి ముక్కిమ్ తయెదె గే, దస్సి, తుమ్చి బుద్ది చెంగిల్ జలెగిన, నిజామి పున్నిమ్ రితి చెంగిల్ జంక జయెదె.

²⁷ "అయ్యో! ఉప్రమెన్సుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, పరిసయ్యుల్, తుమ్ నాసెనుమ్ జస్తె! తుమ్ చున్నుమ్

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తిలి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 14 నంబిక్ కొడు తయ్ నాయ్.

సరొయ్లి మెస్సున్చి రితి అస్సున్. ఉప్పిరి చొక్కిల్ సూటి డీస్తయ్, గని తెడి మొర గెల మాన్సుల్చ అడ్డె, కువ గెలి ముక్కల్ తయెదె. ²⁸ దస్సి, తుమ్క దెకిత మాన్సుల్క నీతిసుదల్చ రిత డీస్తసు, గని తుమ్చి ఆత్మ తెడి ఉప్రమెన్సు, మూర్కుమ్ బుద్ది బెర అస్సె.

²⁹ "అయ్యో! ఉప్రమెన్సుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్, తుమ్ నాసెనుమ్ జస్తె! దేముడుచి కబుర్లు సంగిలసక తుమ్చి పూర్ణుమ్చి మార్లి రిసా తుమ్క లాజాచి రిసా, జేదే నీతిసుదల్చి రిసా తుమ్ మెస్సున్లు బందవ, సూటి కెరవ, ³⁰ ఆమ్ అమ్చి పూర్ణుమ్చి తిల దీసలె జితమ్ జలె, దేముడుచి కబుర్ ఆన్లసక మార్లిన్తె ఆమ్ బెదితమ్ నాయ్" మెనన, నీతి సంగితను, తుమ్. ³¹ దస్సి మెనన, దేముడుచి కబుర్ ఆన్లసక మార్లనచ పుత్తర్చులు జా అస్సుమ్ మెన, తుమ్చి ఉప్పిరి తుమ్ సాచి లట్టబంతను. ³² తుమ్చి పూర్ణుమ్చి మొదొల్ తెంతొ కెర్తిసి తుమ్ పూర్తి నెరవెర్చుప కెర, జలె.

³³ "పెట్టి అయిచి విస్సుమ్చ, తుమ్. విస్సుమ్చ అయిచి జట్టుచ, వెల్లి ఆగి గోయ్తెచి సెచ్చ తుమ్ కిసి పిట్టవన్తె? పిట్టవనుక నెతుర్చు.

³⁴ జాచి రిసా, దేముడుచి కబుర్ ఆన్తసక కి, బుద్ది సుదల్క కి, అంచి సుబుమ్ కబుర్ సికడ్డనక కి తుమ్చితె తెద్రయిందె. గని జోవయింతె సగుమ్జిన్క మార్తె, సిలువల్తె గలుల. అన్నె సగుమ్జిన్క తుమ్చి సబ గెరలె కొర్డల్ తెన్ పెట కెర, అల్లర్ కెర, ఏక్ పట్టుమ్ తెంతొ అన్నెక్ పట్టుమ్ ఎద, ఉడడ గెల్తె తస్తె. ³⁵ తుమ్ దస్సి కెర్తసుచి రిసా, మాన్సుల్చి అత్తి మొర గెల నీతిసుదల్ ఎత్తిజిన్చి లోయిచి పాపుమ్ తుమ్క లయెదె. నీతి జలో హేబెలుక మార్లి తెంతొ మొదొల్ కెర, దేముడుచి గుడిచి నెడిమి బలి దెతి టాన్ సాడి తుమ్చి అబ్బిదింసి మార్లొ బరకీయచో పుత్తున్ మెలొ జెకర్యాచి లోయి ఎద, ³⁶ జా పాపుమ్ ఎత్తి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్క లయెదె మెన, తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి.

³⁷ "ఓ యెరూసలేమ్చ, అమ్చి యెరూసలేమ్చ మాన్సుల్! అమ్ తెద్రయిల కబుర్ ఆన్లసక, బోదన కెర్తసక పత్తల్ గల మార్తసు. కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ నే లయితి రితి కుకిడి జాచి పిల్లల్క జాచి రెప్పల్ తెడి కిసి ముద్దొ కెరన తయెదె గే, ఆవ్ తుమ్క కెత్తిగ్ సుల్లు ముద్దొ కెరంతి రితి తుమ్క చెంగిల్ కెర్తయ్, గని తుమ్ నెసిలదు. ³⁸ ఈందె, తుమ్చి గేర్ కో నెంజితె రితి తుమ్క తూమి ముల దెస్సె. ³⁹ అస్సె తెంతొ మొదొల్ కెర, ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసాక 'జెయ్యి, జెయ్యి!' మెన తుమ్ సంగుక దెర్తి ఎదక తుమ్ అంక దెకుక నెతుర్చు మెన, కచితుమ్ సంగితసి" మెన, యేసు సంగిలన్.

దేవులుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

(మార్కు 13:1-31; లూకా 21:5-33)

24

తెదొడి యేసు దేముడుచి గుడి తెంతొ బార్ జా ఉట్ట గెతె తతికయ్, జోచ సిస్సుల్, 'ఈంజ దేముడుచి గుడి కెర్తి సూటి కెర అస్సి!' మెన జోక దెకవుక అయ్ల. ² జాచి రిసా యేసు జోవయింక, "ఈంజ ఎత్తి తుమ్ దెకితను, గని, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, పత్తుచి ఉప్పిర్ పత్తుర్ దొత్తల్ అప్పె తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీచో నే జతి దీసి జెయెదె" మెన, సంగిలన్.

³ పిమ్మట్, యేసు దేముడుచి గుడిచి మొక్కె తిలి ఒలీవ మెట్టయ్ గెచ్చ వెసితికయ్, అన్నె కో నెంతె సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "తుయి సంగిలిసి కెయ్క జర్గ జయెదె? పిమ్మట్, తుయి ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతిసి కి, ఈంజ ఉగుమ్ మార్చుప జతిసి కి పాసి జెతయ్ మెన, అమ్ కిసి చినుక జయెదె?" మెన పుసెల. ⁴ జలె యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. "కో జలెకు తుమ్క మోసిమ్ నే కెర్తి రితి, తుమ్ జాగర్త దెకన. ⁵ కిచ్చొక మెలె, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్, 'అంచి నావ్ తెన్ జా కెర అ.విక్ క్రీస్తు' మెన సంగుక జలెకు, ఒగ్గజిన్క మోసిమ్ కెర, వేర బుద్ది సికడుల. ^{†6} పిమ్మట్, 'యుద్దుమ్ జతయ్' మెన జలెకు, 'యుద్దుమ్

జెయెదే' మొన జలెకు, తుమ్ సూన్తె. గని, బమ్మ నెంతె తా. ఇనచ ఎత్తి జర్గు జంక అస్సి, గని ఈంజ ఉగుమ్ తెద్ది బేగే పూర్తి జయె నాయ్. ⁷ పిమ్మట్, దేసిమ్చి ఉప్పిర దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిర రాజిమ్ యుద్దుమ్క టీచో జవుల. అన్నె, వేర వేర దేసిమ్లుతె కరులు కి బూకంపల్ కి జర్గు జవుల. ⁸ అంచి రాజిమ్ ఏలుప కెర్తి ఉగుమ్క జెర్మయ్తి అగ్గ జెతి సల్వ నొప్పుల్ రితి జా, ఇనచ మొదోల్ జవుల.

⁹ "దస్సి జర్గు జతి పొదిక, ప్రెజల్ తుమ్క సైమల్ కెర్తి రిసా అదికారుల్తె సార్పు కెర మొరవుల. అంచి నావ్చి రిసా, దేసిమ్లు ఎత్తితె తుమ్క విరోదుమ్ కెరుల. ¹⁰ దస్సి జర్గు జతిన్చి రిసా, ఒగ్గజిన్ బమ్మ జా అంక ముల దా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో మోసిమ్ కెర అదికారుల్చి అత్తి దెరవ దెవుల, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో విరోదుమ్ జవుల.

¹¹ "జేవ్ దీసల్క, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ 'దేముడుచి కబుర్ సంగితోసా ఆవ్' మొనన, తుమ్చితె జా కెర, వేర బుద్ది సికడ, ఒగ్గజిన్క అంక ములవ దెవుల. ¹² అన్నె, 'పాపుమ్ కెర్తిసి ఒగ్గర్ జా గెతయ్' మొన, ఒగ్గజిన్తె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తిసి పిట్ట గెచ్చెదె. ¹³ దస్సి జలెకి, ఆకర్ ఎద నముకుమ్ తెన్ తా, కో ఓర్పున జవుల గే, జెచ్చి రచ్చించుప జవుల.

¹⁴ "బుండి లోకుమ్చ వైజల్ ఈంజ సాచి సూన తత్తు' మొన, ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిక పరలోకుమ్చి రాజిమ్చి రిసాచి ఈంజ అంచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయిందె. ఎత్తితె సూనయ్లెకయ్ ఆకర్ దీసి జెయెదే" మొన యేసు సంగిలన్.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

¹⁵ "జాకయ్, పిమ్మట్క, 'జర్గు జయెదే' మొన దానియేలు పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగ్గయ్లి కోడు తిలిసి, మెలె, దేముడుక విరోదుమ్ జా జోక బల్ దూసుప కెర నాసెనుమ్ కెర్తిక దేముడుచి గుడితె టీచో జంక, తుమ్ దెకితె, ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఈంజ సదు కెర్తన తుమ్ చెంగిల్ ఉచరన, జలె, జా గుర్తు తుమ్ దెకిలె, ¹⁶ యూదయ ప్రదేసిమ్తెచ మాన్సుల్ చట్టున డొగ్గలె ఉట్ట నిగుతు. ¹⁷ జా జర్గు జతిసి తుమ్ దెకిలె, కేన్ మిద్దెచి ఉప్పిర్ తిలో సుదో, ఉత్త కెర, జోచి గెరి తెంతో కిచ్చొ జలెకు వెంట నెంక ఉత్త జెంక నాయ్. ¹⁸ వెడయ్ తిలో సుదో, కామ్చి రిసా కడ్ల జోచ సొక్కల్ జవున్ వెంట నెంక పస్ల జెంక నాయ్.

¹⁹ "అయ్యె! జేవ్ దీసల్క వయ తిల తేబోదల్, బోదల్ వడ్డివో ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ సైమల్ జవుల. ²⁰ 'చల్లి పొది జవున్, పిలవ్ కడ్ల దీసి జవున్ అమ్క ఈంజ ఉట్ట నిగితి సైమ జెవున్ నాయ్' మొన, తుమ్ ప్రార్దన కెర. ²¹ కిచ్చొక మెలె, లోకుమ్ జెర్మన్ జలి తెంతో అప్పె ఎదక, దస్సి సైమ కెయ్యక కి కలుగు జయె నాయ్, చి తెద్ది సైమ కెయ్యక కి అన్నె జయె నాయ్. ²² జాచి రిసా, తొక్కి దీసల్క దన సైమల్ జతి రితి ప్రబు సెలవ్ దెతో నాయ్ జలె, కో కి రచ్చించుప జంక నెత్త. గని, నంపజతి రిసా రచ్చనక నిసాన జలన పాడ్ నే జతి రిసాయి, జేవ్ సైమల్ తొక్కి దీసల్ తతి సెలవ్ అస్సి.

యేసు అన్నె జెతిసి కీసి తయెదె గే జొయ్యి సంగిలిసి

²³ "జా కాలుమ్క, 'ఈందె, క్రీస్తు!', 'ఓదె క్రీస్తు' మొన కో జలెకు తుమ్క సంగిలెగిన, తుమ్ నంప కెర నాయ్. ²⁴ కిచ్చొక మెలె, అబర్దుమ్చ జా కెర, 'ఆవ్ క్రీస్తు' మొనన జలెకు 'ఆవ్ దేముడుచి కబుర్ ఆన్తోసా' మొనన జలెకు, రచ్చనక నిసాన్సక మోసిమ్ కెర జోవయించి నముకుమ్ పిట్టపుక మొన ఉచర, వెల్లెల మాయకమొ కెరుల. ²⁵ ఈందె, ఈంజ నే జతె అగ్గ తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. ²⁶ జాకయ్, కో జలెకు, 'ఈందె, క్రీస్తు జా బయిలె అస్సి' మొన సంగిలె జవున్, తుమ్ ఒత్త గెచ్చ నాయ్. నెంజిలె, 'ఈందె, గేర్ తెడి మూలయి పెన అస్సి' మొన సంగిలె జవున్, నంప కెర నాయ్. ²⁷ కిచ్చొక మెలె, బిజిలి తూర్పు పక్క మొల్క, పడమర పక్క గెతె ఎదక కీసి ఉజిడ్ జతయ్ గే, దస్సి కి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా అన్నె జెతె పొదిక, దస్సి, కేన్ పక్క కి డీసిందె. ²⁸ పీనుమ్ కేనె తయెదె గే, ఒత్త గిద్దుల్ బెరుల.

²⁹ "ఆవ్ సంగిలి జా వెల్లి సైమచి దీసల్ కేడ్లె, బేగి పొద్దు అందర్ జయెదె. జోను కి ఉజిడి దెయె నాయ్. ఆగాసుమ్ తెంతో సుక్కల్ గెసురుల, ఆగాసుమ్తె ఎత్తి అర్దుర్ జయెదె. ³⁰ తెదోడ్క ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా జెతిన్క గుర్తు ఆగాసుమ్తె డీసెదె. సొస్టుమ్ డీసెదె, చి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఆగాసుమ్చ మబ్బుల్తె ఉత్త, అంచి అదికారుమ్ అంచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్ జెతిసి బూలోకుమ్ తిలి ఎత్తి ప్రెజల్చ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ దెక, జేవ్ కెర్లె పాపల్చి రిసా దుకుమ్ కెరనుల. ³¹ తెదోడ్క నప్పిర్ గట్టిజ బజవ, అంచ దూతల్క తెర్దయిందె, చి చెత్తర్ పక్కల్ తెంతో ఆవ్ నిసాన అంక నంపజల మాన్సుల్క జేవ్ ఎత్తితె కుడవుల.

³² "అంజూరుమ్ రూకుక టాలి కెర అర్దుమ్ కెరన. మెలె, దసా రూక్చ కొమ్మల్ కొవ్చి జా పలోయ్లె, 'వేసగు అప్పె పావ జెయెదే' మొన, తుమ్ చినితె. ³³ దస్సి, ఆవ్ సంగిల గుర్తుల్ తుమ్ దెకిలె, జా గుమ్ముమె పాచిల్ రితి జా అన్నె జెతికయ్ సమయ్యుమ్ పాసి జా అస్సి మొన తుమ్ జాన్తె. ³⁴ ఆవ్ సంగిల సైమల్, గుర్తుల్ పూర్తి జలెకయ్ ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయెదె మొన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి. ³⁵ జలె, ఆగాసుమ్ బుయి నాసెనుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడొ ఎద్దరె పిట్టితి నాయ్.

కో నేన్చి పొదిక అన్నె జెయిందె మొన యేసు సంగిలిసి

³⁶ "జలె, కేన్ దీసిక ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెయిందె గే, జా దీన్, జా గడియ కెయెక జెయెదె గే, మొన దేముడు అబ్బొక పిట్టవ కేన్ మాన్సు జలెకు, పరలోకుమ్చ దూతల్ జలెకు, దేముడు అబ్బొచొ పుత్తుసి జలెకు, కోయి నేనుమ్. ³⁷ నోవహు పూర్గుమ్చొ తిలి పొది ఎత్తి కీసి తిలి గే, దస్సి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా అన్నె జెతె పొదిక దస్సి తయెదె. ³⁸ మెలె, నోవహు తిలి పొది, దేముడు సంగిలె కి, జా దీసల్తె తిల మాన్సుల్ నంప కెర్లె నాయ్, చి జా వర్దల్చి పాని పెటుక దెర్లి పొది కి, నోవహుచి కుటుంబుమ్ వెల్లి ఓడతె పెన కెల్లి డంకిలి ఎద, అన్నె కో కి కతె తా, పితె తా, పెండ్లివొ కెర్లె తా, కిచ్చొ నే జతి రితి బుల్లె తిల. ³⁹ జా వర్దల్ పాని గెడ్డుప జతిసి నిజామి జర్గు జంక తిలి మొన నంప నే కెరంతికయ్, జా జర్గు జతికయ్, జేవ్ ఎత్తిజిన్క బూరుమ్ గుడ్ల నిలి, చి డుజ గెల. దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా అన్నె ఉత్త జెతిసి తెన్ కి, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ అంక నే సూన్తె, జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి కెర్లె తవుల, చి తెదోడ్క నాసెనుమ్ జా గెచ్చుల.

⁴⁰ "జా కాలుమ్క, దొగుల బట్టి తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్లొక కడ నెవుల. ⁴¹ దొగుల తేబోదల్ తిర్వెల్ తెన్ రోడ్డె తిలె, ఎక్కిక ముల దా, అన్నెక్లొక కడ నెవుల.

†† కెయక మెలె, యేసు పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చ అన్నె నే జెతె అగ్గ. † యేసు జెర్మ డబ్బుయ్-70-వెర్పుల్ గెలి పడ్డో ఈంజ నస్టుమ్ జర్గు జతి. మెలె, యేసు పరలోకుమ్తె గెచ్చ అన్నె విస్సిక్ సత్తు-27-వెర్పుల్ గెతికయ్. †† ఎత్తి సెన్యర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోచ' మొన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మొన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్తిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గల్ అచ్చి ఉచర అస్సి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నుల కోక్లిన్క 'కామ్' మొన నింద కెర్తతి.

42 "జలె, కేన్ సమయుమ్క తుమ్చో ప్రబు ఆవ్ అన్నె జెయిందె గే, తుమ్ నేన్ను. జాచి రిసా, తుమ్ తెలివి తా, అంక రకితె తా. 43 గని ఏక్ టాలి అర్దుమ్ కెరన. 'కేన్ సమయుమ్క చోరు జెయెదె గే, గెచో ఎజోమాని కో జలెకు జాన్తో జలె, జో జా సమయుమ్క చెడ్డోయి తా, రకితె తా, జోచో గెరి చోరు నే పెసితి రితి దెకన్తో' మెలి కోడుక తుమ్ అర్దుమ్ కెరన. 44 మెలె, తుమ్ నే ఉచర్లి సమయుమ్క ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా అన్నె జెయిందె. జాచి రిసా, తుమ్ తెయార్ జా, తెలివి తెన్ రకితె తా.

45 "జలె, ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన ఎజోమాని బార్ జంక జలె, జోచ గేచాక దెక సమయుమ్క అన్నిమ్ దెంక మెన జో నిసాన్లో బుద్ది తిలొ నిదానుమ్చో గొత్తి సుదో కో జవుల? 46 జో ఎజోమాని అన్నె ఉట్ట అయ్లె, జో గొత్తి సుదో జో ఎజోమాని తియార్లి కామ్ కెర్తె తిలె, జోక చెంగిలి. 47 దస్సి, నిదానుమ్ కెర్తె తిలొ మెలె, జో ఎజోమాని అయ్లె, జోచి ఆస్తి ఎత్కివి ఉప్పిరి జో గొత్తి సుదోక అదికారుమ్ దెయెదె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి.

48 "జో గొత్తి సుదో గార్ సుదో జలె, 'ఎజోమాని ఆల్నిమ్ కెర్తయ్' మెన ఉచర, 49 జోచి తెన్ తిల గొత్తి సుదల్క పెటుక మొదోల్ కెర, సూర్ పిత మాన్సుల్ తెన్ బెద, జేవ్ కతిసి పితిన్తె బెద దస్సు అలవాట్లు సికెదె. 50 'ఎజోమాని ఆజి జెయె నాయ్' మెన గొత్తి సుదో ఉచర, నే రకితె దీసిక గడియక జో ఎజోమాని ఉట్ట అయ్లె, 51 జోక మొర్తి సిచ్చ తియడ కెర, ఉప్తమెన్నుచ మాన్సుల్ సిచ్చ జతిన్తె గెదె. ఒత్త గెతస సిచ్చక ఏడ్తె తవుల, దంతో చప్పిలై తవుల.

తెలివి తా ఆవ్ అన్నె జెతిన్క రకితె తా

25 "పరలోకుమ్చి రాజిమిచి ఉజిడి తెన్ ఆవ్ అన్నె జెతిన్క రకితిసి కీసి జయెదె మెలె, పెండ్లి ఉబెడొక దస్సుల్ జంక మెన, దెస్సుజిన్ ఉబెడివో దివ్వొ దెరన బార్ జలిన్చి రితి జయెదె.

2 జోవయింతె బుద్ది నెంజిలస పాచ్జిన్, చి బుద్ది తిలస పాచ్జిన్ తిల. 3 బుద్ది నెంజిలస జోవయించ దివ్వొ దెరన, తేల్ నే దెర్తె గెల.

4 గని బుద్ది తిలస, మాత్తుమ్, జోవయించ దివ్వొ కి, అన్నె సువితి తేల్ కి దెరన గెల.

5 "పెండ్లిఉబెడొ ఆల్నిమ్ కెర్తికయ్, జేవ్ దెస్సుజిన్ గూన్క జామ నిజిల. 6 సాక్కుక, ఈందె, పెండ్లిఉబెడొ జెతయ్. జోక దస్సుల్ జంక బార్ జా" మెన, బారికి కేకుల్ గల్లికయ్, 7 జేవ్ దెస్సుజిన్ ఉబెడివో ఎత్కిజిన్ సూన కెర, ఉట్ట, జోవయించ దివ్వొచ వాటివో చెంగిల్ కెరన, 8 జోవయింతె జేవ్ పాచ్జిన్ బుద్ది నెంజిలస, అమ్చ దివ్వొ విజ గెతతి. తుమ్చి తేల్ సగుమ్ అమ్క దా మెన, బుద్ది తిల తెయార్ జలసక సంగిలి 9 జేవ్ తెలివి జా తిలస అమ్తె తిలిసి అమ్క తుమ్క పావె నాయ్. సావుకర్లుతె తుమ్ గెచ్చ, తుమ్చి రిసా గెనన మెన సంగిలి.

10 "జలె, సమయుమ్క బుద్ది నెంజిలస తేల్ గెనుక గెతె తతికయ్, పెండ్లిఉబెడొ పావ అయ్లన్, చి తెయార్ జా తిలస జోవయింతెన్ బెద పెండ్లి గెరి పెన, విందుతె వెసిల. తెదొడి, విందు దెతోసా కెచ్చి డంక దిలొ. 11 డంక దిలి పిమ్మట్, బుద్ది నెంజిల ఉబెడివో ఒత్త జా కెర, 'బాబు, బాబు, అమ్క కెచ్చి ఉగుడ దే' మెన సంగిల. 12 జో ఎజోమాని జోవయింక, 'ఆవ్ తుమ్క నేని మెన తుమ్క నిజిమి ఆవ్ సంగితసి' మెన సంగెదె. 13 జలె, ఆవ్ ఉట్ట గెలె, కేన్ దీసిక కేన్ గంటక అన్నె జెయిందె గే, తుమ్ నేన్ను, చి రిసా తెలివి తా రకితె తా.

తలంతుల్ దొర్కు కెర్ల తీగ్లచి టాలి

(లూకా 19:11-27)

14 "ఏక్ మాన్సు ప్రయానుమ్ గెచ్చుక తిలి రిసా, జోచ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, 'చెంగిల్ రకుతు' మెన జోచి ఆస్తి ఎత్కి జోవయించి అత్తి

సార్పు కెర దిలన్. 15 ఎక్కిలోక పాంచ్ తాలంతుల్, ఎక్కిలోక దొన్ని తాలంతుల్, ఎక్కిలోక ఎక్కి తాలంతు, దస్సి. కక్క జేవ్ వాడిక కెర్తి సెక్తిచి ఎదిలి వంట దా కెర, బార్ జా, ఉట్ట గెలన్. 16 జలె, జేవ్ గొత్తిమాన్సుల్తె పాంచ్ తాలంతుల్ కడన్లోసా గెచ్చ, జేవ్ తెన్ బియ్యార్ కెర, అన్నె పాంచ్ తాలంతుల్ లాబుమ్ కెరన బెదయ్లన్.

17 దస్సి, దొన్ని తాలంతుల్ కడన్లోసా అన్నె దొన్ని తాలంతుల్ లాబుమ్ కెరన బెదయ్లన్. 18 జలె, ఏక్ తాలంతు కడన్లోసా గెచ్చ, బుయి కూన కెర, జోచో ఎజోమాని దిలి దనుమ్ లుంకడ దిలన్.

19 "ఒగ్గర్ దీసల్ గెలి పిమ్మట్, జేవ్ గొత్తి సుదల్చో ఎజోమాని అన్నె జా కెర, జోవయింక దిలి జోచి ఉబ్బుల్ లెక్క కెర నజనుక మెన, జోవయింక బుకార్లొ. 20 తెదొడి, పాంచ్ తాలంతుల్ కడన్లోసా పురె జా కెర, బాబు తుయి పాంచ్ తాలంతుల్ అంక దిలది, చి ఈందె, ఆవ్ అన్నె పాంచ్ తాలంతుల్ బెదయ్లయ్" మెన, జా ఉబ్బుల్ ఎత్కి ఆన దెకయ్లన్. 21 జలె, జా ఎజోమాని జోక, "తుయి నిదానుమ్ తిలొ చెంగిలొ గొత్తి సుదో, ఈంజ ఇదిల్ తుక దిలయ్, గని తుచో ఎజోమానిచి రిసా నిదానుమ్ తెన్ లాబుమ్ కెర్తది చి రిసా, ఇన్నెచి కంట ఒగ్గర్ ఆస్తిచి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ దెయిందె. తుచో ఎజోమానిచి సంతోసుమ్తె తుయి బెదు" మెన జోక సంగిలన్.

22 "దస్సి, దొన్ని తాలంతుల్ కడన్లోసా కి పురె జా కెర, 'బాబు, తుయి అంక దొన్ని తాలంతుల్ దిలది, చి ఈందె ఆవ్ దొన్ని తాలంతుల్ లాబుమ్ బెదయ్లయ్' మెన సంగితికయ్, 23 జోచో ఎజోమాని, 'నిదానుమ్ తిలొ చెంగిలొ గొత్తి సుదో, తుయి. ఈంజ ఇదిల్ తెన్ అంచి కామ్ నిదానుమ్ కెర్తది. అప్పె ఒగ్గర్చి ఉప్పిరి కి తుక అదికారుమ్ దెయిందె. తుచో ఎజోమానిచి సంతోసుమ్తె తుయి బెదు' మెన జోక సంగిలన్.

24 "పిమ్మట్, ఎక్కి తాలంతు కడన్లోసా జా కెర, బాబు, తుయ్ 'కన్కారుమ్ నెంజిలొసా' మెన, 'తుయి నే ఉంపిలి పంటొ, లాయితోసా' మెన, 'తుయి నే పూన్లిన్తె కుడవంతొసా' మెన, ఆవ్ జాని. 25 జాచి రిసా, ఆవ్ తుక బియ్ కెర, తుయి దిలి తాలంతు జాగర్ల తెన్ బుయ్యె రోవ దిలయ్, చి జెతికయ్, ఉట్టవ ఆన్తయ్. ఈందె, కడను" మెన సంగిలన్. 26 గని, జోచో ఎజోమాని జోక, "గర్చోచో బద్దుకుమ్చో గొత్తి సుదో తుయి. ఆవ్ నే ఉంపిలిన్తె లాయితోసా మెన, నే పూన్లిసి కుడవంతొసా మెన తుయి జాన్లది?

27 జలె అంచి ఉబ్బుల్ కేన్ జవున్ సావుకారితె తుయి దా తత్తది జలె, ఆవ్ అయ్లె అంచి ఉబ్బుల్ వడ్డి తెన్ నజన్తయ్" మెన, జో గొత్తి సుదోక గోల కెర, 28 జా తాలంతు జో గొత్తి సుదో తెంతొ నజన, దెస్సు తాలంతుల్ తిలొసాక దేసు. 29 ఇదిల్ జవున్ తిలొసాక అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలొసాతె తెంతొ జోక తిలిసి కి కడ గెలుక జయెదె.

30 జో కామ్క నెంజిలొ గొత్తి సుదోక అందచి కంట రితి అందతె బయిలె గల దాస. ఒత్త గెలస జా సిచ్చక ఏడ ఏడ, దంతో చప్పిలై తవుల మెన, ఎజోమాని ఆడ్ర దిలన్.

మెండల్ అన్నె గొర్లెల్

31 "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా, అంచ దేముడుచి దూతల్ తెన్ పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్ అన్నె జెతె పొదిక, అంచి ఒత్తచి ఉజిడిచి సింగాసనుమ్తె వెసిందె. 32 మంద రకితోసా, మంద ఎత్కి ఎక్కితె కుడవన, కీసి మెండల్ తెంతొ గొర్లెల్క వేర కెరెదె గే, తెదొడక ఆవ్ అన్నె జెతె పొదిక దేసిమ్లు ఎత్కితెచె పైజల్ ఎత్కిజిన్క అంచి మొక్కె కుడవన కెర, నంపజలస తెంతొ నంపనెంజిలసక వేర కెరిందె. 33 అంచి ఉజెతో పక్క మెండల్ రితె నంపజలసక, డెబ్లి పక్క గొర్లెల్ రితె నంపనెంజిలసక టీవో కెరెదె.

† తాలంతు మెలె బజర కాసు. దేనార కాసు మెలె ఎక్కి దీసిక కూలి. ఎక్కి తాలంతు, 6000 దేనార.

34 “ఒత్త తెంతో, ఆవ్ పరలోకుమ్చో రానో, అంచి ఉజెతొ పక్క తిలసక కిచ్చొ మెనిందె మెలె, అంచొ అబ్బొ రచ్చన వరుమ్ దిలస, తూమ్. బూలోకుమ్ జెర్మయలి పొది తెంతో తుమ్చి రిసా తెయార్ కెర్రి రాజిమ్తె తుమ్చి వాట తూమ్ నజన. 35 కిచ్చొక మెలె, అంక చూ కెర్రికయ్, తుమ్ అంక అన్నిమ్ దిలదు, అంక తాన్ కెర్రికయ్, తుమ్ పాని దిలదు. వేర దేసిమ్చొ జా తిలయ్, గని అంక తుమ్చితె బెదవన్లదు. 36 అంక సరిపుచువ జత పాలల్ నెంజితికయ్, అంక పాలల్ దిలదు. జొర్ణొ తెన్ తతికయ్, అంక దెకుక అయ్లదు. జేల్తె తతికయ్, ఒత్త అంక దయ్రిమ్ కెరుక అయ్లదు” మెన, సంగిందె.

37 “జా కోడు సూన్లె, పున్నిమ్ మెన జో తీర్పు సంగిలస కిచ్చొ మెనుల మెలె, ప్రబు, తుయి కెయ్య చూ జలిసి దెకిలమ్ చి అన్నిమ్ దిలమ్? తుక కెయ్య తాన్ కెర్రిసి దెకిలమ్ చి పాని దిలమ్? 38 తుయి కెయ్య వేర దేసిమ్ తెంతో అయ్లిసి దెకిలమ్ చి అమ్చి తెన్ బెదవన్లమ్? కెయ్య తుక పాలల్ నెంజిలిసి దెకిలమ్ చి పాలల్ దిలమ్? 39 తుక జొర్ణొ తిలిసి, తుయి జేల్తె తిలిసి కెయ్య దెకిలమ్, చి దయ్రిమ్ కెరుక గెలమ్? కెయ్య నాయ్, కిచ్చొగె” మెన సంగుల, జేవ్, పున్నిమ్ జలస. 40 జేవ్ దస్సి సంగిలె, రానో జోవయింక కిచ్చొ మెనిందె మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అంచ బావుడ్లు జల ఈంజేవ్ అంచ మాన్సుల్క తుమ్ మరియాద కెర్రిసి, అంక కి మరియాద కెర్రి రితి జలి మెనిందె.

41 “పడ్డా, జా దీసిక అంచి డెబ్లి పక్క తిలసక కిచ్చొ మెనిందె మెలె, గర్బ, తూమ్, గెచ్చ! సయ్తానుక చి జోచ దూతల్క గల్లి రిసా తెయార్ కెర్రి నే విజితి ఆగితె తుమ్ సేద! 42 కిచ్చొక మెలె, అంక చూ కెర్రి పొది తుమ్ అంక అన్నిమ్ దిలదు నాయ్. అంక తాన్ కెర్రికయ్, పాని దిలదు నాయ్. 43 వేర దేసిమ్చొ ఆవ్ అయ్లె కి, అంక తుమ్ బెదవన్సు నాయ్. సరిపుచువ జత పాలల్ నెంజిలి పొది, అంక తుమ్ పాలల్ దిలదు నాయ్. జబ్బు తెన్ తిలె కి, జేల్తె తిలె కి, తుమ్ అంక దెకుక అయ్లదు నాయ్, మెన అంచి డెబ్లి పక్క తిలసక సంగిందె. 44 తెదొడక జేవ్ కి ఇసి మెన జబాబ్ దెవుల. ప్రబు, తుక చూ కెర్రికయ్, తాన్ కెర్రికయ్, తుయి వేర దేసిమ్చొ జెతికయ్, పాలల్ నెంతె తతికయ్, జొర్ణొ తెన్ తతికయ్, జేల్తె తతికయ్, అమ్ తుక తోడు కెరుక నాయ్ గె? మెన సంగుల. 45 జోవయింక ఆవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దెయిందె మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అంచ మాన్సుల్కె కక్క, కి తుమ్ ఇసి నే కెర్రిసి, అంక కి నే కెర్రి రితి జలి, మెన జోవయింక సంగుమ్దె, 46 చి కెయ్క తెయ్క సిచ్చ జతిన్తె గెచ్చుల, గని పున్నిమ్ జలస కెయ్క తెయ్క పరలోకుమ్తె జింక గెచ్చుల.” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

అంక విరోదుమ్ సుదల్ దెర్రి సమయమ్ పాసి జా అస్సి

(మార్కు 14:1-2; లూకా 22:1-2; యోహా 11:45-53)

26 యేసు సిస్సుల్క ఈంజేవ్ కొడా ఎత్తి సంగ కేడయ్లి పిమ్మట్ జర్గు జలిసి కిచ్చొ మెలె, జో జోచ సిస్సుల్క, 2 “దొరతి గెలె, †పస్కా పండుగు జెయెదె మెన తుమ్ జాన్సు. జా పొదిక, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక సిలువతె టీవో కెర మార్తి రిసా, అంక దెర దెయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

3 జా సమయమి, వెల్లెల పూజర్గు కి వెల్లెల మాన్సుల్కె అస్సె సగుమ్జిన్ కి, కయవ మెంతో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి గేర్తె బెద జా కెర, 4 కిసిగె లుంకచోయ్ యేసుక దెర, మారుక మెన, బెద ఉచర్ల, గని,

† పూర్వమ్ పొది యూదుల్ బగుపు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతో ప్రబు రచ్చించువ కెర్రిసి ఏద కెర్రి పండుగు, ఈంజ. ముక్కిమ్క కిచ్చొ ఏద కెరుల మెలె, ‘అమ్చి యూదుల్క విడ్డల్ కెర్రి’ మెన బగుపు దేసిమ్చ కుటుంబల్ ఎత్తిచ తొల్పుర్ జల మున్సుబోదల్క దూత మార్గిన్తె యూదుల్చ తొల్పుర్ బోదల్ నే మొర్తి రితి ప్రబు జోవయింక పిట్టయ్లిసి ఏద కెరుక. తెదొడి, పూర్వమ్చి జా రాతి కేన్ గెరి యూదుల్ తిల గే, జా గెచా దాబొంద్రల్కె అర్చితుమ్ జలొ ఏక్ మెండపెల్లచి లోయి దెరవుల, చి దూత దెకిలె, జా గెచొ తొల్పుర్ బోదక మారె నాయ్. నిర్గమకాండుమ్ 12:21-30.

5 “పండుగు పొది పోని, నెంజిలె పండుగ్క బెర అయ్లె ప్రజెల్ కుమ్మత్ తెన్ గర్గొల్ జా అమ్క బలె అల్లర్ కెరుల” మెన సంగితె తిల.

తేబోద వాసిన తేల్ యేసుచి బోడి సువిలిసి

(మార్కు 14:3-9; యోహా 12:1-8)

6 జలె, యేసు బేతనియ గవ్వి గెచ్చ కెర, సీమోను మెలొ వెల్లి రోగి జా తిలొ ఎక్కిలొచొ గెరి తిలి పొది, 7 ఏక్ తేబోద, ఒగ్గర్ చెంగిలి విలువచి వాసిన తేల్చి బుడ్డి దెరన, జోతె అయ్లి. అస్సె, జో అన్నిమ్ కంక వెన తతికయ్, జోచి బోడి ఉప్పిరి సుచిలి. 8 సిస్సుల్ దెక కెర, కోపుమ్ జా, “ఈంజ నస్టుమ్ కిచ్చొక? 9 ఈంజ తేల్ ఒగ్గర్ కరీద్క వికిలెగిన, బీద మాన్సుల్క దర్ముమ్ దెంక జతి” మెన సంగిల. 10 యేసు జా కోడు జాన్లి రిసా, “ఈంజ తేబోద అంక కెర్రిసి చెంగిల్ వెల్లొ కామ్. తుమ్ కిచ్చొక ఇన్నెక ఉస్సుర్ కెరుక? 11 బీద మాన్సుల్ కెయ్కె కి తుమ్చి తెన్ తవుల, గని ఆవ్ కెయ్క తెయ్క తెయ్క తుమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె ఇసి తయె నాయ్. 12 ఈంజ తేబోద ఈంజ వాసిన తేల్ అంచి ఆగితె సువ కిచ్చొ గుర్తు కెర్రియ్ మెలె, ఆవ్ నే మొర్తి అగ్గె, అంక నే రోవితె అగ్గె, అంచి ఆగ్ తెయార్ కెర్రి గుర్తు కెర్రియ్. 13 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ నిజమి సంగితసి మెలె, ఒండి లోకుమ్తె కేనె ఈంజ అంచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుల గే, ఒత్తయ్ ఈంజ అస్సె కెర్రిసి సంగ, ఇన్నెచి రిసా ఉచరవడుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యూదా యేసుక దెర దెంక ఉచర వెల్లెల పూజర్గుతె గెచ్చ సంగిలిసి

(మార్కు 14:10-11; లూకా 22:3-6)

14 తెదొడి, బారజిన్ సిస్సుల్కె తిలొ ఇస్సురియోతు గవ్విచొ యూదా, వెల్లెల పూజర్గుతె గెచ్చ కెర, 15 “ఆవ్ యేసుక తుమ్క దెర దిలెగిన, తుమ్ అంక కిచ్చొ దెస్సె?” మెన పుసిలన్. జేవ్ జోక ముప్పయ్ వెండి బిల్లల్ దిల. 16 జా గడియ తెంతో యూదా యేసుక దెర దెంక మెన సమయమ్ చజితె తిలన్.

యేసు సిస్సుల్ తెన్ పస్కా పండుగు కెర్రితి

(మార్కు 14:12-21; లూకా 22:7-14,21-23; యోహా 13:21-30)

17 నే పులయ్ల పోడియె కతి పండుగ్క తొలితొ చి దీసి, సిస్సుల్ యేసుతె జా కెర, “తుయి †పస్కా అన్నిమ్ కెర్రి రిసా, అమ్ కేన్ టాన్ తెయార్ కెరుక?” మెన, జోక పుసిల. 18 చి యేసు జేవ్క, “యెరూసలేమ్తె తిలొ పలాన్ సుదొతె తుమ్ గెచ్చ కెర, ‘అంచి సమయమ్ పాచ జా అస్సె. అంచ సిస్సుల్ తెన్ తుచి గెరి పండుగు కెరిందె’ మెన, ప్రబు తుక సంగ మెన అమ్క తెద్రయ్లొ” మెలన్. 19 యేసు జోవయింక, సంగిలి రితి జేవ్ సిస్సుల్ కెర, పస్కా అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి తెయార్ కెర్రి.

20 సాంజ్ జతికయ్, యేసు జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ అన్నిమ్ కంక వెసిల. 21 జేవ్ అన్నిమ్ కత్తె తతికయ్, యేసు జేవ్క, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్చితె ఎక్కిలొ అంక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్వ కెర దెయెదె” మెలన్. 22 దస్సి మెంతికయ్, జేవ్ ఒగ్గర్ దుకుమ్ తెన్ ఎత్తి మాన్సు, “ప్రబు, ఆవ్ గే?” మెన పుసిల, 23 చి యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అంచి తెన్ పలెరుమ్తె కో ఆతు గల పోడి గండ బుడ్డవ తయెదె గే, జొయ్యి అంక దెర, సార్వ కెర దెయెదె.

24 “ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాచి రిసా రెగిడ్లి రితి ఆవ్ ఉట్ట గెచ్చిందె. గని, అయ్యెస్! ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక, కేన్ మాన్సు దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్వ కెర దెయెదె గే, జో

†† ‘పస్కా పండుగు’ మెలె, యూదుల్ ఒగ్గర్ పూర్వమ్ బగుపు దేసిమి గెచ్చ గొతిమాన్సుల్ జా ఒగ్గర్ సైముల్ సేడ్త తతికయ్ మోసే పూర్వమ్చొచి అత్తి ప్రబు జోవయింక విడ్డల్ కెర బార్ కెర్రిన్. జా రచ్చన నే పచ్చితె రితి ఎత్తి వెర్రి పస్కా పండుగు కెర్రితి.

మాన్సు జతి సిచ్చుచి రిసా, జో నే జెర్మ తిలె జోక చెంగిల్ తత్తి" మెన, యేసు సంగిలన్. ²⁵ జోక దెర దెతో యూదా "గురుబాబు, ఆవ్ గె?" మెన సంగితికయ్, యేసు జోక, "తుయి జా సంగిలి" మెన సంగిలన్.

²⁶ యేసు, సిస్సుల్, జా పస్కా అన్నిమ్ కెరై తా, యేసు పోడియె దెరన, "దయ కెర్లది" మెలి రితి "దేముడు అబ్బొస్క జోకర కెర, జా పోడియె మోడ, సిస్సుల్క వంట దా, జోవయింక, "తుమ్ ఈంజ కడన కా. అంచి ఆగుక ఈంజ గుర్తు జయెదె" మెన కెర, ²⁷ ఏక్ గిన్నచి ద్రాచ రస్సుమ్ దెర, దేముడు అబ్బొస్క అన్నె ఉచర, సిస్సుల్క దా కెర, "ఇన్నెచి రస్సుమ్ పియ. ²⁸ కిచ్చొక మెలె, ఈంజ రస్సుమ్ కిచ్చొ గుర్తుచి మెలె, ఒగ్గజ్జిన్ మాన్సులచి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా అంచి లోయి సూఁయి జంక అస్సె మెన నోవి ప్రమానుమ్. ²⁹ అంచో అబ్బొచి రాజిమ్తె తుమ్చి తెన్ ఇసి ఆవ్ ద్రాచ రస్సుమ్ నోవర్ పితి ఎద, ఇసిచి అన్నె పియ నాయ్ మెన తుమ్క సంగితసి" మెన, సంగిలన్.

³⁰ తెదొడి, జేవ్ దేముడుక గనుమ్ గాయ కెర, బార్ జా కెర, ఒలీవ మెట్టయ్ ఉట్ట గెల. ³¹ తెదొడి యేసు జోవయింక, "ఆజి రాతిక, తుమ్ ఎత్కిజిన్ అంచి రిసా బమ్మ జా అంక ములితె. కిచ్చొక మెలె, మెండల్ రకితోసాక మెరయిందె, చి జోచ మెండల్ ఎత్కిజిన్ చెదుర్చు జా గెచ్చుల

మెన దేముడు రెగ్గయ్లి కోడు నెరవెర్చుప జంక అస్సె. ³² గని, ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి పిమ్మట్, తుమ్చి కంట అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమ్తె గెచ్చిందె" మెన, ప్రమానుమ్ కెర్లన్. ³³ జాకయ్ పేతురు, "తుచి రిసా ఎత్కిజిన్ బమ్మ జా తుక ములితెకి, ఆవ్ తుక కెయంక ములి నాయ్" మెన సంగిలన్. ³⁴ యేసు జోక, "తుక ఆవ్ కిచ్చొ నిజుచి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజి రాతిక, కుకుడో నే వాసితె అగ్గె, 'జోక నేని' మెన అంచి రిసా తివ్వెరి తుయి సంగితె" మెన, సంగిలన్.

³⁵ పేతురు జోక అస్సె, "ఆవ్ తుచి తెన్ మెరుక అస్సె మెలె కి, ఆవ్ తుక 'నేని' మెన, కెయ్యక కి సంగి నాయ్" మెన సంగిలన్, చి సిస్సుల్ ఎత్కిజిన్ కి దస్సి మెల.

గెత్సేమనే మెంతి తోటతె యేసు దుకుమ్ సేడ వీడ్లసి

³⁶ తెదొడి యేసు సిస్సుల్ తెన్ గెత్సేమనే మెంతి తోటతె గెచ్చ కెర, జో "ఆవ్ ఒత్తలతో గెచ్చ ప్రార్దన కెర జెతి ఎద, తుమ్ ఇన్నె వెస తా" మెన సంగ కెర, ³⁷ ఎక్కి పేతురుక చి జెబెదయిచ దొగుల పుత్తర్చుల్ జత యాకోబుక చి యోహానుక పట్టి కడన, ఇదిల్ దూరి గెచ్చ కెర, దుకుమ్ దా, మెన్సుతె ఒగ్గర్ బాద సేడుక దెర్లొ. ³⁸ తెదొడి, "అంచి పెట్టి తిలి దుకుమ్ రిసా మెర గెచ్చుక జయెదె. తుమ్ ఇన్నె తా, అంచి తెన్ చెదొయి తా" మెన, సంగ కెర, ³⁹ సగుమ్ దూరి గెచ్చ కెర, సెర్చు సేడ, దేముడు అబ్బొస్క ఇసి మెన ప్రార్దన కెర్లన్. "ఓ బ, జతి లెక జెలె, ఈంజ గిన్నచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు, గని అంచి ఇష్టుమ్ పోని. తుచి ఇష్టుమ్ జర్గు జవున్" మెన, ప్రార్దన కెర, ఉట్ట కెర, ⁴⁰ జేవ్ సిస్సుల్తె అన్నె ఉట్ట జా, జేవ్ నిజ అస్తి మెన దెక కెర, పేతురుక, "జెలె, ఎక్కి గడియ జలెకు అంచి తెన్ తుయి రకితె తంక నెతిర్లది గె? ⁴¹ జత అల్లెతె తుయి పాపుమ్ నే కెరై రితి జాగర్ల తా ప్రార్దన కెరై తా. 'అత్తు నిదానుమ్ అస్సె' మెన ఉచరన్లెకి, ఆగ్గెక సెక్తి నాయ్" మెన యేసు సంగ కెర, ⁴² అన్నెక్ సుట్టు ఇదిల్ దూరి ఉట్ట గెచ్చ కెర, "ఓ బ, ఈంజ సైమచి గిన్న ఆవ్ పిలెకయి గెచ్చెదె జెలె, తుచి ఇష్టుమ్ జర్గు జవున్" మెన ప్రార్దన కెర, ⁴³ అన్నె ఉట్ట అయ్లె, జేవ్ సిస్సుల్ గూన్క నెత్త కెర అన్నె నిజ అస్తి మెన దెక కెర, ⁴⁴ జోక అన్నె ముల దా, ఉట్ట గెచ్చ, అన్నెక్ సుట్టు తెదొడెచ కొడొ ప్రార్దన కెర్లన్.

⁴⁵ తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్తె అన్నె ఉట్ట జా, జోవయింక, "అప్పెకయ్ సెలవ్ కడన, నే రకితె నిజ అస్సున్ గె? ఈందె, సమయమ్ జఁయి గెలి. ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా

పాపుమ్ కెర్లసచి అత్తి దెర్చు సేడిందె. ⁴⁶ జోమ్మ, గెచ్చుము! ఈందె, అంక దెర దెతోసా పాసి జా అస్సె" మెన, సిస్సుల్క సంగిలన్.

యూదా చి జనాబ్ యేసుక దెరుక అయ్లిసి

(మార్కు 14:43-50; లూకా 22:47-53; యోహా 18:3-12)

⁴⁷ యేసు లట్టబై తతికయ్, బారజిన్ సిస్సుల్తె జో అగ్గె తిలో యూదా పాచ అయ్లన. జో తెన్ కి ఒగ్గజ్జిన్ జనాబ్ కత్తుల్ డండల్ దెరన యూదుల్చ వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్తె యూదా తెన్ అయ్ల. ⁴⁸ జెలె, ఈంజ నే జతె అగ్గె, "ఆవ్ కక్క, చుంబిందె గే, జోయ్యి యేసు. జోకయి దెరన" మెన యేసుక దెర దెతో యూదా జేవ్ జనాబ్క గుర్తు సంగ తిలన్. ⁴⁹ జాచి రిసా, జో యేసుతె బేగి జా కెర, "గురుబాబు, జోబర!" మెన సంగ, జోక చుంబిలన్. ⁵⁰ యేసు జోక దెక, "ఓ నేస్తము, తుయి కిచ్చొ కెరుక అయ్లది గే, జయి కెరు" మెన, జోక సంగిలన్. జేవ్ అయ్లన పాసిక జా, యేసుక దెర్ల.

⁵¹ జెలె, యేసు తెన్ తిలోసా ఎక్కిలో, ఆతు చంపా కెర, కత్తి కడన, ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచొ గొత్తి సుదొక పెట, జోచొ కంగ్గొ సింద గెలన్.

⁵² యేసు జోక, "తుచి కత్తి తియ దేసు. కత్తివొ తెన్ యుద్దుమ్ కెర్లన కత్తి తెన్ మెరుల. ⁵³ అల్లె, ఈంజ సమయమ్ ఆవ్ అంచో అబ్బొక ప్రార్దన కెరుక నెతిరి మెన ఉచర్లసి గె? నెంజెలె, ప్రార్దన కెర్లగిన, జో డబ్బయ్ వెయిలు దూతల్క బేగి తోడ్ తెర్లవుక నెత్తె మెన తుయి ఉచర్లసి గె? ⁵⁴ గని, దస్సి కెర్లగిన, అంక ఈంజ ఎత్కి జర్గు జంక అస్సె మెన దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్లసి కిసి నెరవెర్చుప జయెదె!" మెన జో సిస్సుడుక సంగిలన్.

⁵⁵ తెదొడి, జయి గడియయ్, యేసు జనాబ్క, "ఆవ్ కిచ్చొ చోర్లయ్ చి కత్తులు డండల్ దెరన అంక దెరుక తుమ్ అయ్లదు గె? ఆవ్ రోజాక దేముడుచి గుడితె పెన బోదన కెరై కి, అంక జా పొది దెర్చు నాయ్. ⁵⁶ జెలె, దేముడుచి కబుర్లు రెగిడ్లసచి అత్తి రెగిడ్ల కొడొ నెరవెర్చుప జతి రిసాయి ఈంజ ఎత్కి జర్గు జలి" మెన, యేసు సంగితికయ్, సిస్సుల్ ఎత్కి బియఁ కెర, జోక ముల దా, ఉట్ట నిగిల.

ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచి మొక్కె యేసుక టీచడ్ల

(మార్కు 14:53-65; లూకా 22:54-55,63-71; యోహా 18:13-14,19-24)

⁵⁷ ఒత్త తెంతొ, యేసుక జేవ్ విరోదుమ్ సుదల్ దెర కెర, కయప మెలొ ఎత్కిక వెల్లొ పూజరితె జోక కడ నెతికయ్, ఒత్త దేముడు మోసా తెన్ దిలి ఆగ్గల్ సేకడ్లన చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ బెర తిల.

⁵⁸ పేతురు, మాత్తుమ్, దూరి దూరి యేసుచి పట్టి జా జా, జో ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచి వీదె పాచ కెర, వీదె పెన కెర, ఆకకా కిచ్చొ జర్గు జయెదె గే దెకుక మెన, జమాన్లు తెన్ వెసిలన్.

⁵⁹ వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లొ సబ కెర్లన ఎత్కిజిన్ యేసుక మారుక కోపా జా, జోక నేరిమ్ వయడ్డి సాచి చజితె తిల. ⁶⁰ గని అబద్దుమ్ సాచి సంగితన ఒగ్గజ్జిన్ పురై జెలెకి, సరి జతి సాచి దొర్చు జయె నాయ్. గని, ఆకకా, దొగుల పురై జా కెర, ⁶¹ "ఈంజొ మాన్సు 'దేముడుచి గుడి ఆవ్ సేడవ గెల కెర, తిర్తెక అన్నె బందిందె" మెన సంగిలొ" మెన సంగిల.

⁶² జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, ఎత్కిక వెల్లొ పూజరి టీచొ జా, యేసుక దెక, "ఈంజేవ్ సంగిలిన్క కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెతిర్చి గె? ఈంజేవ్ తుక కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్లతి?" మెన, పుసితికయ్ కి ⁶³ యేసు తుక్లె తిలన్. జాకయ్, ఎత్కిక వెల్లొ పూజరి జోక అన్నె, "తుయి దేముడుచొ క్రిస్తు జలొ పుత్తుసి జస్సె జెలె, 'జీవ్ తిలో దేముడు తోడు' మెన, జోచి నావ్ తెన్ అమ్చి మొక్కె ఒప్పున సంగు" మెల, ⁶⁴ యేసు జోక, "తుయి సంగిలి రితి. గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఆకకా ఎత్కి సెక్తి అదికారుమ్ తిలోసాచి ఉజెతో పక్క ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్

† 'దేముడు అబ్బొసి' మెన కేన్ సుట్టు రెగ్గ తిలె, దేముడుచి రిసా సంగితయ్.

అయ్యేసా వెన తతిసి కి, ఆగాసుమ్చి మబ్బుతె, ఆవ్ పరలోకుమ్ తెంతో అన్నె ఉత్త జెతిసి కి తుమ్ దెకితె" మెన, సంగిలన్. ⁶⁵ జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, కోపుమ్క జో గలన్లి దిగిల్ చొక్క చిరన గెల కెర, "అయ్యె! దేముడుక సమానుమ్ జతసి" ఈంజో సంగుక ప్రబుచి విలువ కడ వెల్లి పాపుమ్ కెర్తయ్. అమ్క అన్నె సాచుల్ అక్కర్ నాయ్. ఈందె, దేముడుక ఈంజో సమ్మందుమ్ సంగన్లిసి. తుమ్ అప్పె సొంత సూన్లదు ఈంజయి సరి జతయ్. ⁶⁶ తుమ్ కిచ్చో రుజ్జు సంగితె?" మెన సబ కెర్తసక పుసితికయ్, జేవ్, "ఈంజో మొర్తి సిచ్చుచి ఎదిలి తప్పు కెర అన్నె" మెన సంగ, ⁶⁷ యేసుచి మొక్కె తుంక దా, జోక కుందిల. అన్నె, సగుమ్జిన్ జోక పెట కెర, ⁶⁸ "క్రీస్తు, తుక కో పెట్ల గే తుయ్ క్రీస్తు గద, అమ్క సంగు!" మెన కొంకడ్ల.

పేతురు యేసుక "జోక నేని" మెన సంగిలిసి

(మార్కు 14:66-72; లూకా 22:56-62; యోహా 18:15-18,25-27)

⁶⁹ ఈంజ మదెనె, పేతురు వీదె వెస తతికయ్, ఒత్తచి తేబోద గొత్తి సుది ఎక్కి జోతె జా కెర, "తుయి కి గలిలయ ప్రాంతుమ్చో యేసు తెన్ తిలది" మెన, జోక సంగిలి. ⁷⁰ జా దస్సి మెన సంగితికయ్, పేతురు, "తుయి సంగిలిసి అంక అర్దుమ్ జయె నాయ్" మెన, ఎత్తిజిన్చి మొక్కె యేసుక నేన్లి రితి సంగిలన్.

⁷¹ పేతురు అన్నె వీదిచి గుమ్ముమ్ పక్క గెతికయ్, అన్నెక్కి తేబోద గొత్తి సుది జోక దెక కెర, "ఈంజో కి నజరేతు గవ్విచో యేసు తెన్ తిలో" మెన, ఒత్త బీచ తిలసక సంగిలి. ⁷² జలె పేతురు ఒట్టు గలన, "జో మాన్సుక ఆవ్ నేని" మెన సంగిలన్.

⁷³ గడియ గెలి పిమ్ముట్, ఒత్త బీచో జా తిలస పేతురుతె జా కెర, "నిజామి, తుయి జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో. తుయి లట్టబ్బె చినుక ఒత్తయ్" మెన, సంగిల. ⁷⁴ జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, పేతురు, "జో మాన్సుక ఆవ్ నేని" మెన సపెన గల కెరన ఒట్టు గలనుక దెర్లొ, చి బేగి కుకుడో వాసిలన్. ⁷⁵ జాచి రిసా, "కుకుడో నే వాన్లె అగ్గె, 'జోక నేని' మెన, తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె" మెన యేసు అగ్గె సంగిలిసి ఏదన్ల కెర, పేతురు బార్ జా ఎదివాట్ దుకుమ్ జా ఏడ గెలన్.

యేసుక అదికారి జలో పాంతి పిలాతుతె నజిలిసి

(మార్కు 15:1; లూకా 23:1-2; యోహా 18:28-32; బారి కమ్ము 1:18-19)

27 రాత్ పాయితికయ్, వెల్లెల పూజర్లు చి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ సబ కెర, యేసుక మారుక మెన తీర్పు కెర, ² జోక బంద కడన, †అదికారి జలో పిలాతుతె సార్పొ దిల. ³ తెదొడి, యేసుక దెర దిలో యూదా, "యేసుక నేరిమ్ వయడ అస్తి, చి మారుల" మెన దెక కెర, "పాపుమ్ కెర్తయ్" మెన దుకుమ్ జా బమ్మ జా, జేవ్ ముప్పుయ్ వెండి బిల్లెల్ జేవ్ వెల్లెల పూజర్లుతె చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్తె అన్నె ఆన కెర, ⁴ "కేన్ తప్పు నే కెర్లొ నీతి తిలోసాక ఆవ్ దెర దా ఆవ్ పాపుమ్ కెర్తయ్" మెన సంగిలన్. గని జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చో మెల మెలె, "జాకయ్ అమ్క కిచ్చో? అమ్చి పూచి నెంజె. తుయి దెకన్" మెన, సంగితికయ్, ⁵ జో యూదా జేవ్ వెండి బిల్లెల్ దేముడుచి గుడితె గల దా, గెచ్చ, ఉరి గలన, మొర గెలో.

⁶ యూదా దస్సి కెర్తికయ్, వెల్లెల పూజర్లు జా డబ్బుల్ వెంట కెర, కిచ్చో మెలె, "ఈంజ ఎక్కిలోచి లోయి సువిలి పాపుమ్ డబ్బుల్. జాచి రిసా, దేముడుచి గుడిచి డబ్బుల్ పెటతె ఈంజ డబ్బుల్ గలుక జయె నాయ్" మెన ⁷ లట్టబన, ఉచరన, 'యూదుల్ నెంజిల వేర దేసిమ్చ మాన్సుల్క ఒత్త రోవ గెలుక జయెదె' మెన, కుమ్మరొ ఎక్కిలోచి బాటి జా డబ్బుల్క గెనిల. ⁸ జాచి రిసా, ఆజి ఎద, జా బాటిక †† ఎక్కిలోచి లోయి సువిలి పాపుమ్చి డబ్బుల్క గెన్లి బాటి' మెంతతి. ⁹ ఇసి జర్లు

† రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ జా దేసిమ్ ఆక్రమించువ కెర ఏలువ కెర్తె తతికయ్, జా రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి నాన్ తెన్ పిలాతు అదికారి జా అన్నె. †† నెంజిలె 'లోయిచి బాటి'.

జలిసి తెన్, దేముడుచి కబుర్ సంగిలో యిర్మీయాచి అత్తి రెగిడ్లి కోడు నెరవెర్పుప జలి.

"ప్రబు సంగిలి రితి, ఇస్రాయేలులు సగుమ్జిన్, ఎక్కిలోక గెనుక మెన ఒప్పున్లి సొమ్ముక, మెలె ముప్పుయ్ వెండి బిల్లెల్క, ¹⁰ కుమ్మరొచి వెడ ఏక్ గెనిల," మెన రెగిడ్లి కోడు.

అదికారి యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

¹¹ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక జో పిలాతు మెలో అదికారిచి మొక్కె టీచో జలో, చి జో అదికారి యేసుక "యూదుల్చో రానో తుయి గె?" మెన పుసితికయ్, యేసు "తుయి సంగిలి రితి," మెన జబాబ్ మెలన్. ¹² గని వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ జోచి ఉప్పిరి నేరిమ్ వయడ్కియ్, జో జబాబ్ కిచ్చో కి సంగె నాయ్.

¹³ జాకయ్, పిలాతు యేసుక అన్నె, "తుచి ఉప్పిరి ఈంజేవ్ కెత్తి నేరిమ్లు వయడ్తె గే, తుయి సూన్సి నాయ్ గే?" మెన జోక సంగిలే కి, ¹⁴ జేవ్ మాన్సుల్ సంగిల నేరిమ్లుతె ఎక్కిక కి యేసు జబాబ్ సంగె నాయ్, చి అదికారి ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జలన్.

¹⁵ జలె, జా పండుగు పొది, పైజల్ కోర్ఫ జలో కేన్ జలెకు జేలి జలోసాక ముల దెంక జో అదికారిక అలవాట్ జా అన్నె. ¹⁶ జా కాలుమ్, జలె, బరబ్బు మెలో ఎత్తిజిన్ జాన్లొ ఒగ్గర్ మూర్కుమ్ తిలో జేలి జలో ఎక్కిలో అదికారిచి జేల్తె తిలన్. ¹⁷ జలె, పైజల్ బెర తతికయ్, పిలాతు జోవయింక "ఆవ్ కక్క ముల దెంక మెన తుమ్ కోర్ఫ జతను? బరబ్బుక గే, క్రీస్తు మెంతో యేసుక గే?" మెన జోవయింక పుసిలన్. ¹⁸ జో అదికారి కిచ్చోక ఇసి జేవ్ పైజల్ నిసానుక సెలవ్ దిలో మెలె, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కి గోసచి రిసా యేసుక తీర్పు కెర్తి టాన్తె ఆన అస్తి మెన జానె.

¹⁹ పిమ్ముట్, రుజ్జు కెర్తి పొది వెసితి పీటతె, జో అదికారి తెదొడి వెసితికయ్, జోచి తేర్పి ఏక్ గొత్తి సుదిచి అత్తి, జో తెన్ కబుర్ తెద్రయ్లి. "జో నీతి తిల మాన్సుక జేవ్ యూదుల్ కెర్లిన్తె తుయి జోలిక గో నాయ్. ఆజి ఆవ్ జోచి రిసా సిమ్మ దెక అల్లర్ జలయ్" మెన, అదికారి జలో మున్సున్తె కబుర్ తెద్రయ్లి.

²⁰ గని, వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చో కెర్ల మెలె, "బరబ్బుక ముల దేను!" మెన సంగ" మెన పైజల్క సికడ్డె తిల. ²¹ జలె, అదికారి జనాబ్ అన్నె కిచ్చో పుసిలన్ మెలె, "దొగులతె ఆవ్ కక్క ముల దెంక?" మెన పుసిలన్, చి జేవ్ "బరబ్బుకయ్" మెన కేక్ గల్లికయ్, ²² పిలాతు "దస్సి జలె, క్రీస్తు మెంతో యేసుక ఆవ్ కిచ్చో కెరుక?" మెన పుసిలన్. జేవ్ జనాబ్ ఎత్తిజిని, "సిలువతె గల, మొర్తి సిచ్చ కెరు!" మెన సంగిల. ²³ జేవ్ జనాబ్ దస్సి జతికయ్, జో అదికారి "కిచ్చో? ఈంజో కిచ్చో నేరిమ్ కెర అన్నె?" మెన పుసిలన్, గని, "సిలువతె గల, మొర్తి సిచ్చ కెరు!" మెన గట్టిజ కేకుల్ గలిల.

²⁴ జలె, 'కెర్లి సంగిలే కి కామ్క నెంజె, గని పైజల్ అన్నె గగ్గోల్ జతతి, చి ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుల. యేసుచి రిసా పూచి సేడుక అంక కిచ్చో లాబుమ్ నాయ్' మెన పిలాతు దెక కెర, పాని నజన, పైజల్చి మొక్కె అత్తో దోవన, "ఈంజో నీతి మాన్సుక మార్తిన్చి రిసా తుమి దెకన్. జోచి లోయి అంచి పూచి నాయ్" మెన పైజల్చి మొక్కె సంగిలన్.

²⁵ జో అదికారి దస్సి సంగితికయ్, పైజల్ ఎత్తి, "జోచి లోయిచి పూచి, అమ్చి ఉప్పిర్ చి అమ్చ బోదల్చి ఉప్పిర్ తవున్." మెన ఒప్పున, కేకుల్ గలిల. ²⁶ తెదొడి, జేవ్ కోర్ఫ జలి రితి, పిలాతు బరబ్బుక ముల కెర, యేసుక కొర్డల్ తెన్ పెటవడ, 'జోక సిలువతె గల్త, జలె' మెన జోవయింక జమాన్లుతె సార్పొ దిలన్.

జమాన్లు యేసుక కొంకడ్డిసి
(మార్కు 15:16-20; యోహా 19:2-3)

27 తెదొడి, అదికారితెవ జేవ్ జమాన్లు యేసుక అదికారి గేచి తెడిచి గదితె కడ నా కెర, జమాన్లు ఎత్తిక ఒత్త ఆనవ కెర, 28 యేసుచ సొంత పాలల్ కడ గెల కెర, ఏక్ ఎరన రగుమ్చి పాలుమ్ యేసుక గల దా, 29 కంటక ఏక్ కిరీటుమ్ గంచ కెర, యేసుచి బోడితె గల దా కెర, ఏక్ డండొ జోచి ఉజల్ అత్తి దెరవ కెర, జోకర జోచి పుర్తొ సెర్ను సేడ, "యూదుల్చొ రానొ, తుక జెయ్యి!" మెన జోక కొంకడ్డ. 30 పిమ్మట్, జోచి ఉప్పిరి తుంక, జా డండొ కడ కెర జా తెన్ జోక బోడితె పెట పెట, 31 జోక దస్సి దూసుప కెర్ల పడ్డొ, జోక గల తిలి ఎరన పాలుమ్ కడ కెర, జోచ సొంత పాలల్ జోక అన్నె గల దా కెర, సిలువతె గల్లి రిసా జోక కడ నిల.

యేసుక సిలువతె టీచడ్డిసి
(మార్కు 15:21-32; లూకా 23:26-39; యోహా 19:17-19)

32 యేసుక సిలువతె గల్లి రిసా, జేవ్ ఎత్తిజన్ గెతె తతికయ్, కురేనియూ దేసిమ్చొ సీమాసు మెలో ఎక్కిలోక డీస్తికయ్, యేసుక గల్లి సిలువ వయతి రిసా జోక బలవంతుమ్ కెర్ల. 33 గొల్లొతా మెంతి టాన్తె, మెలె గిడ్డి పోలికచి ఏక్ మెట్టయ్, పాడ కెర, 34 నొప్పి తొక్కి కెర్ల ఓస్తు బెదయ్లి ద్రాచ రస్సుమ్ యేసుక జమాన్లు దా కెర, "పి" మెన సంగితికయ్, జో జా చక దెక, పియె నాయ్. 35 పిమ్మట్, సిలువతె గల టీచడ కెర, "జోచ పాలల్ వంటును" మెన చీట్లు గల, వంటన్ల. 36 తెదొడి జోక రకుక మెన ఒత్త వెసిల.

37 అన్నె, "ఈంజొ యేసు, యూదుల్చొ రానొ" మెన, జోచి ఉప్పిరి నేరిమ్ రెగిడ్డి †దారుగండ ఏక్ జోచి బోడిచి ఉప్పిరి ఒడొవ దిల.

38 యేసుచి ఉజెతొ పక్క ఎక్కిలోక, డెబ్లి పక్క ఎక్కిలోక, దొగుల చోర్లుక కి ఎక్కెక్ సిలువలతె గల టీచడ్డ.

39 జా వాటు గెతె తిల మాన్సుల్ యేసుక ఆస, ఆస బోడి దున్సొవ, 40 "దేముడుచి గుడి సేడవ తిర్రతేక అన్నె బందితొసా తుయి జలె, తుక తూయి రచ్చించుప కెరను. తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, జా సిలువ తెంతొ ఉత్తు" మెన జోక దూసుప కెర్ల. 41 వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగుల్ సేకడ్డస, చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ కి, జోక దూసుప కెర్ల రితి, 42 కిచ్చొ మెన కొంకడ్డ మెలె, "ఈంజొ వేర సుదల్క రచ్చించుప కెర్లె కి, జోక జొయ్యి రచ్చించుప కెరనుక నెత్తె. ఈంజొ ఇస్రాయేలు ప్రెజల్చొ రానొ జలె, అప్పె సిలువతె తెంతొ ఉత్తుసు, చి జోక నంపజమ్దె. 43 జో దేముడుచి ఉప్పిరి నంపజా అస్సె బెర్తె. ఆవ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచొ పుత్తుసి, మెలన్ గెద? జలె, దేముడుక ఇస్టుమ్ తిలె, ఈంజొ నే మొర్తి రితి ఇన్నెక రచ్చించుప కెర్ను!" మెన, ఆస ఆస, దూసుప కెర్ల. 44 యేసు తెన్ బెదవ సిలువలతె టీచడ్డ దొగు చోర్లు కి, జోక దస్సి దూసుప కెర్ల.

యేసు మొర్తిసి
(మార్కు 15:33-41; లూకా 23:44-49; యోహా 19:28-30)

45 జలె, బార గంటల్ మెద్దెనె తెంతొ మొదొల్ కెర, తిన్ని గంటల్ ఎద, జా ఒండి దేసిమి అందర్ డంక తిలి. 46 జలె, పాసి పాసి తిన్ని గంటల్క, యేసు, "ఏలీ, ఏలీ, లామా సబక్తానీ" మెన సంగ, గట్టిజ

† సిలువ కీసి తయెదె మెలె, ఏక్ టీచేతి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జతొ మాన్సుక జా సిలువతె ఎంగ్రవ కెర, జోచ అత్తో చట్టొ చంపొ కెరవ, అత్తెచట్టొతె మేకుల్ పెట సిలువ బుయ్యె టీచ రోవ కెర దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతొసా దస్సి ఒడొయ్ జా మొదె. రోమ్ దేసిమిచి అలనాల్ తెన్ చి సిచ్చ జా.
‡ యూదుల్క కొకడ్డి రిసా పిలాతు అదికారి జా దార్ గండ రెర్ల తిలన్. యోహాను 19:19.

ఒర్న దిలన్. జా కోడుక కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, 'అంచొ దేముడు ప్రబు, అంచొ దేముడు ప్రబు, అంక కిచ్చొక ఆతు ముల దిలది?'

47 "జలె, ఒత్త టీచొ జా తిలసతె సగుమ్జిన్ జా కోడు నూన కెర, 'ఈంజొ ఏలీయా పూర్లుమ్చొక బుకార్తయ్, కిచ్చొగ'" మెల. 48 బేగి జోవయింతె ఎక్కిలో నిగ గెచ్చ, బూంజా రితిసి వెంట, అమ్డి ద్రాచ రస్సుమ్తె బుడ్డవ కెర, ఏక్ రివ్వతె బంద, చంప కెర, యేసుక 'పి' మెన దిలన్. 49 గని పాసి తిలస, "పోసి. ఏలీయా జోక రచ్చించుప కెరుక ఉత్తెదె గే, నాయ్ గే, దెకుమ" మెన కొంకడ్డ. 50 తెదొడి, యేసు అన్నె గట్టిజ కేక్ గల కెర, ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

51 యేసు మొర గెలి గడియయ్ దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి తెర, †ఉప్పిర్ తెంతొ ఎట్టొ ఎదక చిరి జా దొన్ని గండల్ జలి. బుయి అద్దుర్ జలి. రంగ్విత్తల్ పుట్ట గెల. 52 అన్నె, మెస్సున్లు ఉగ్గి జతికయ్, ఒగ్గజ్జన్ నిజ తిల దేముడుచొ సుదల్ మొర్లన్ మెస్సున్తె జీవ్ జా, ఉట్ల. 53 యేసు జీవ్ జా ఉట్టి పడ్డొ, మెస్సున్లు తెంతొ బార్ జా, దేముడుచి గుడి తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చ కెర, ఒగ్గజ్జన్ డీసిల. 54 జలె, యేసుక రక తిల జమాన్లు, జోవయించొ పుంజెకీజిన్ జమాన్లుక వెల్లొ తెన్, బూకంపుమ్ కెర్ల పొది జర్లు జలిసి ఎత్తి దెక కెర, బలె బియెక కెర, "నిజామి, ఈంజొ దేముడుక పుత్తుసి జా తిలొ" మెన సంగిల.

55 యేసుక సవైచన కెర్ల రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతొ జోచి పట్టి జా తిల తేబోదల్ ఒగ్గజ్జన్ కి జో మొర్లి పొది ఒత్త తిల.

56 జోవయింతె కో కో తిల మెలె, మగ్గలేనే పట్టుమ్చి మరియు మెలిసి, పడ్డొ యాకోబుక చి యోసేపుక అయ్యసి జలి †మరియ, పడ్డొ జెబెదయిచ పుత్తర్నుల్చి అయ్యసి.

యేసుచి పీనుమ్ వెంట గెలిసి
(మార్కు 15:42-47; లూకా 23:50-56; యోహా 19:38-42)

57 సాంజ్ జతికయ్, యేసుక నంపజా సిస్సుడు రిలొ జలొ యోసేపు మెలో అరిమతయ్ గచ్చొచొ సామ్సారి ఎక్కిలో జా కెర, 58 పిలాతు అదికారితె గెచ్చ కెర, "యేసుచి పీనుమ్ అంక దే" మెన సంగితికయ్, జో అదికారి జోక దాన మెన ఆడ్డ దిలన్. 59 జలె, యోసేపు జా పీనుమ్ ఉత్తవ జాక నొవి విలువచి బట్ట పంగ్రవ కెర, 60 జోచి రిసా నొవర్ కెరవ తిలి రంగ్వి పుత్తుచి డొల్లి కెర్ల మెస్సున్తె నా కెర, తెడి రోవ దిలన్, చి గుమ్ముమె వెల్లొ పుత్తురు పెలవ దా డంక గెల కెర, ఉట్ల గెలన్. 61 తెదొడి మగ్గలేనే పట్టుమ్చి మరియు చి జా అన్నె †మరియ ఒత్త మెస్సున్చి మొక్కె వెస తిల.

మెస్సున్క డిట్టుమ్ బంద కెర తిలిసి

62 అన్నెక్ దీసి, మెలె వండుగచి బోగి దీసిక అన్నెక్ దీసి, వెల్లెల పూజర్లు చి పరిసయ్యుల్ పిలాతు అదికారితె బెద జా కెర, 63 జోక, "బాబు, జో మోసిమ్ కెర్లొసా జీవ్ తిలి పొది, మొర్లి తిర్రతేక ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె మెలిసి ఏదస్ట కెర్లనుమ్. 64 జాకయ్, తిర్రతే ఎద మెస్సున్క చెంగిల్ బందు కెరవడు, నెంజెలె జోచ సిస్సుల్ జా కెర, జోక ఉక్కుల నా కెర, యేసు జీవ్ జా మెస్సు తెంతొ బార్ జలొ మెన, ప్రెజల్క సికడుల, చి అగ్గెచి మోసిమ్చి కంట ఆకచి మోసిమ్ ఒగ్గర్ జయెదె" మెన, యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అదికారిక సంగిల. 65 పిలాతు "జమాన్లుక కడన రకవడ, చి తుమ్ గెచ్చ కెర, తుమ్ తెర్లె ఎదిలి డిట్టుమ్ బందు కెరవడ" మెన, జేవ్క సంగిలన్. 66 జేవ్ గెచ్చ కెర, రకితనక టీచడ కెర, జోక అడ్డు కెర్లొ పుత్తురు డిట్టుమ్ రెవ కెర, ముద్ద గల దా, మెస్సున్క కో లుంకచొ నే ఉగిడ్డి రితి కెర్ల.

† ఎక్కి ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి వెర్లెక్ ఎక్కి సుట్టు పెన అర్చితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్లె తెర, ఈంజ. ‡ ఈంజ మరియు యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మత్తయి 13:55.
‡ యేసుచి అయ్యసి జయెదె.

యేసు జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె

(మార్కు 16:1-8; లూకా 24:1-12; యోహా 20:1-10)

28 † సెలవ్ కడన్లి దీసి జీన గెలి పడ్డా, సెలవ్ కడన్లి దీసి రాత్ పాయితె తతికయ్, మగ్గలేనే పట్టుమ్చి మరియ కి, జా అన్నెక్ మరియ కి, జా మెస్సున్ దెకుక గెల. ² ఒత్త పావిలె, ఈందె, దేముడుచి దూత ఎక్కిలా పరలోకుమ్ తెంతొ ఉత్తిర్తికయ్, ఒగ్గర్ బూకంపుమ్ జర్గు జలి, చి జో దూత జో అడ్డు తిలో పత్తురు ఒస్సుల్ కెర, పత్తుచి ఉప్పిరి వెసిలన్. ³ జోక దెకిలె, ఉజిడ్ తిలి రితి డీసిలో, జోచ పాలల్ మంచుచి ఎదిలి చొక్కిల డీసిల. ⁴ జోక బియ: కెర, ఒత్త రక తిల జమాన్లు మొర గెల రిత జల. ⁵ గని, జో దేముడుచి దూత జేవ్ దొగుల తేబోదల్క దెక, జేవ్క, "తుమ్ బియ: నాయ్. సిలువతె జేవ్ టీచడ్డా యేసుక తుమ్ చజితసు మెన ఆవ్ జాని. ⁶ జో ఇన్నె నాయ్. జో సంగిలి రితి, జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. ఈందె, తుమ్ జా కెర, జో తిలి టాన్ దెక కెర, ⁷ బే బేగి గెచ్చ, చి జోచ సిస్సుల్క ఇసి మెన సంగ. యేసుప్రబు మొర గెచ్చ తా, జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె, చి ఈందె, జో తుమ్చి కంట అగ్గ గెలిలయతె గెతయ్. తుమ్ ఒత్త జోక దెకితె, మెన జోవయింక సంగ దాస." మెన జేవ్ తేబోదల్క జో దూత సంగిలన్. ⁸ జాచి రిసా, జేవ్ దొగుల బి తెన్, సర్ల తెన్, మెస్సి తెంతొ బార్ జా, యేసుచ సిస్సుల్తె గెచ్చ జా కబుర్ బేగి సంగుక మెన, ఉట్ట నిగిల. ⁹ జేవ్ దొగుల తేబోదల్ యేసుచ సిస్సుల్తె గెచ్చుక నిగితె తతికయ్, యేసు జోవయింక వట్టె దస్సుల్ జా, "చెంగిల్ అస్సున్ గే?" మెన సంగిలన్, చి జేవ్ జోచి పాసి జా కెర, జోచ చట్టా దెరన జోకర్తికయ్, ¹⁰ యేసు జోవయింక, "బియ: నాయ్. అంచ సిస్సుల్తె

† ఎత్తి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొజా నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర కామ్ నె కెర్తినచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె దొన్ని ఎన్నులు కోడ్లన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్తితి.

గెచ్చ జోవయింక కిచ్చొ మెన సంగ దాస మెలె, గెలిలయతె గెచ్చ. ఒత్త అంక దెకితె మెన యేసు తుమ్క సంగ తెర్తయ్లన్, మెన సంగ దాస" మెన యేసు సంగిలన్.

¹¹ జేవ్ దొగుల తేబోదల్ యేసుచ సిస్సుల్తె గెతె తతికయ్, జా మెస్సి రక తిల జమాన్లు సగుమ్జిన్ యెరూసలేమ్తె గెచ్చ కెర, మెస్సి జర్గు జలిసి ఎత్తి వెల్లెల పూజర్లుక సంగిల. ¹² జాకయ్ జేవ్ పూజర్లు, అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ సబ కెర, లట్టబన, జేవ్ జమాన్లుక లంచుమ్ దా కెర, ¹³ జోవయింక ఇసి మెన సికడ్ల. "ప్రజల్క తుమ్ ఇసి మెన: 'జోవయింక సిస్సుల్ అందరె జా కెర, అమ్ నిజ తతికయ్, జోక ఉక్కుల నిల' మెన సంగ. ¹⁴ ఈంజ ఎత్తి అదికారిక నేన్తె జలెగిన, తుమ్ కిచ్చొ సిచ్చ నే జతి రితి అమ్ జోక సేంతుమ్ కెరుమ్దే" మెన, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పూచి సేడ్ల. ¹⁵ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి సంగితికయ్, జేవ్ జమాన్లు జా లంచుమ్ కడ నా కెర, జోవయింక సంగిలి రితి కెర్ల. ఆజి ఎద కి జా అబద్దుమ్ యూదుల్ సూన నంప కెర్తితి.

యేసు సిస్సుల్ తెన్ అన్నె దస్సుల్ జలిసి కామ్ తియార్లిసి

¹⁶ ఎగరజిన్ సిస్సుల్ గెలిలయతెచి యేసు సంగిలి మెట్టతె ఉట్ట గెల. ¹⁷ గెచ్చ, జోక దెక కెర, సెర్ను సేడ జోక జొకర్ల. గని సగుమ్జిన్ అన్యానుమ్ జల. ¹⁸ తెదొడి, యేసు జోవయింక పాసి జా కెర, "పరలోకుమ్తె, బూలోకుమ్తె ఎత్తి అదికారుమ్ అంక దొర్కు జా అస్సె. ¹⁹ జాచి రిసా తుమ్ దేసిమ్లు ఎత్తితె గెచ్చ కెర, మాన్సుల్ ఎత్తితెచ ప్రజల్తె అంక నంపజా సిస్సుల్ జతి రితి కెర, అబ్బొసి జలో దేముడుచి, దేముడు పుత్తున్చి, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి నావ్ తెన్, జోవయింక బాప్తిసుమ్ దాస. ²⁰ అన్నె, ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ సంగ బోదన కెర అస్సి గే, జా ఎత్తి జేవ్ నంపజతసక కి సంగ బోదన కెర. ఈందె, ఉగుమ్ పూర్తి జతె ఎదక కి, కెయెక తెయెక తుమ్చి తెన్ ఆవ్ తోడ్ అస్సి" మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

మార్కు

క్రీస్తు రచ్చించువ కర్తొసా జెతినచి రిసా యోహాను సాట్టు కెర్తెసి
(మత్త 3:1-12; లూకా 3:1-9,15-17; యోహా 1:19-28)

1 †దేముడుచొ పుత్తుసి జలొ యేసుక్రీస్తుచి †† సుబుమ్ కబుర్ ఇసి మొదొల్ జతయ్.

2 ††దేముడుచ కబుర్ సంగిలొ యెసయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగిడ్డి రితి జర్గు జలి.

“ఈందె, తుక వాట్ తెయార్ కెరయ్తి రితి, అంచొ బారికి జతో ఎక్కిలొక తుచి కంట అగ్గె తెద్రయిందె”

మెన, 3 అన్నె,

“ఎక్కిలొ అంచొ బారికి రితొ జా, అంచి అవాడ్ రితొ జా, ‘ప్రబుకయ్ వాట్ చెంగిల్ కెరు. జోక వాట్ తిన్నగ కెర్లి రితి తుమ్ ఎత్తిజిన్ బుద్ది ఆననా’ మెన, బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక్ గల సాట్టు కెరెదె” మెన, రెగిడ్డి కోడు.

4 ఈంజేవ్ కొడొ కీసి నెరవెర్నుప జల మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతొ యోహాను మెలొసా బయిలె బార్ జా బులుక దెర కెర, “తుమ్చి పాపల్చి రిసా తుమ్ పెట్టి దుకుమ్ జా, పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా, దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించువ కెర్లి గుర్తుక, తుమ్ బాప్తిసుమ్ నజన.” మెన సాట్టు కెర్తె తిలన్. 5 యోహాను ఇసి కెర్తె తతికయ్, యూదయ మెలి జా ప్రదేసిమ్చ ప్రజల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జా ప్రదేసిమ్చి ††యెరూసలేమ్ మెలి వెల్లి పట్టుమ్చ ప్రజల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్, జోతె జా బయిలె జా కెర, జేవ్ కెర్తె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా, ఎదార్దుమ్ తెన్ ఒప్పున సంగ కెర, యార్దాను మెంతి ఒత్తచి గడ్డె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన్తె తిల.

6 యోహాను కీసా తిలొ మెలె, ఒంటెచ రోమల్చ పాలల్ గలన, చామ్ తెన్ కెర్లి పట్టు కెరంటి బందన, డొగ్గెచి ఒండాల తేల్, చిట్కల్ కతోసా.

7 కిచ్చొ మెన యోహాను బోదన కెర్తె తిలన్ మెలె, “అంచి పట్టి అన్నెక్కో జెతయ్, అంచి కంట జోక అదికారుమ్ ఒగ్గరి. ఆవ్ వంపా జా జోచ చట్టొతెచ జోడ్లుతెచ వాలివొ యిప్పుక జలెకు అంక విలువ నాయ్.

8 ఆవ్ జలె, పానితె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని అప్పె జెతొసా జలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయెదె” మెన సాట్టు కెర్తె తిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్తెసి

9 తెదొడి ఏక్ దీసి, యేసు గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచి నజరెతు గచ్చొ తెంతొ ఉట్ట జా కెర, ఒత్త యార్దాను గడ్డె యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన్తె. 10 యేసు పాని తెంతొ బార్ జలి బేగి యోహాను కిచ్చొ దెకిలన్

† అప్పె తెంతొ జోక ‘దేముడు’ మెన రెగుడుమ్దె. †† ‘సుబుమ్ కబుర్’ మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దొర్లు కెర్తె రచ్చనచి కోడు. అమ్చ పాపల్ జో చెమించువ కెర్తెచి రిసాచి కబుర్. యేసుయి దొర్లు జలొ రచ్చించువ కర్తొసా జలిన్చి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయ్లి రిసా నంజల మాన్సుల్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదెతి అవ్కాసుమ్ దొర్లు జలిన్చి కబుర్. † ‘జోచ కబుర్లు సంగిలన’ మెలె, పూర్ణుమ్ తెంతొ కక్క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రబు నిసాన, జోచ కబుర్లు మాన్సుల్క జేవ్ సంగితి రిసా, జోచి ఆత్మనెక్కి జోచయంక దెయెదె. †† యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ యూదుల్క ఒగ్గర్ ముక్కిమ్ జయెదె. కిచ్చొక మెలె, ఒత్త దేముడుచి గుడి తయెదె. ఒండి బూలోకుమ్క ఎక్కి ఒత్తయ్ జోచయింబి దేముడుచి గుడి తయెదె.

మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పార్వ పిట్టచి రితి జా, ఉత్త జా యేసుచి ఉప్పిరి టీవొ జలి. 11 అన్నె, “తుయి అంచొ ప్రేమ తిలొ పూత్తు. తుచి రిసా అంక సర్దసంతోసుమ్” మెన పరలోకుమ్ తెంతొ సంగిలిన్చి అవాడ్ అయ్లి.

సయ్తాన్చి అత్తి యేసు పరిచ్చ జా జీన్తెసి

(మత్త 4:1-17; లూకా 4:1-15)

12 దన్నె జలి బేగి, కో నెంజలి బయిలె యేసు గెతి రితి, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోక పెలవ నిలన్. 13 యేసు ఒత్త దొన్ని విసా దీసల్ తతికయ్, సయ్తాన్ జోక పాపుమ్ కెరవుక ఉచర్లన్. ఒత్త రితయ్ జంతువుల్ తిల. దేముడుచి దూతల్ జా కెర, యేసుక సావ్రెచన కెర, సుక్కుమ్ కెర్తె.

14 జా పొది, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహాను జేలి జలొ. జో యోహాను జేలి జలి పిమ్మట్, యేసు, దేముడు జలొ అబ్బొన్చి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర కెర, బుల బుల, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అన్నె ఉట్ట అయ్లన్. 15 “ ††దేముడుచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జెతినక రకితి కాలమ్ పూర్తి జా అన్నె. దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అన్నె. జాచి రిసా, తుమ్ కెర్తె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా. పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా, సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా” మెన బోదన కెర్తె తిలన్.

చెత్తజిన్ సిస్సుల్క యేసు నిసాన బుకార్లిసి

16 యేసు జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి సముద్దుమ్చి గట్టుతె ఇండితె తా, సీమోనుక చి అంద్రెయ మెలొ సీమోనుచొ బావొన్క దెకిలన్. జేవ్ దొగుల గడ్డె వల గల్తె తిల. జేవ్ మొస్సు దెర్తన. 17 జలె, యేసు జోవయింక దెక, “తుమ్ అంచి పట్టి జా, చి మాన్సుల్ అంక నంపజతి రిసా, జోవయింక తుమ్ అంచితె కడ ఆన్తి రితి తుమ్క సికడిందె” మెన సంగిలన్. 18 ఇసి సంగ బుకార్లి బేగి, జేవ్, జోవయింక వలల్ ముల దా కెర, జోచి పట్టి గెచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్తె.

19 ఒత్త తెంతొ అన్నె ఇదిల్ దూరి గెచ్చ కెర, జెబెదయి మెలొ ఎక్కిలొక దొగుల పుత్తర్నుల్క యేసు దెకిలన్. వెల్లొచి నావ్ యాకోబు, బావొన్చి నావ్ యోహాను. జేవ్ దొగుల జోవయింబి దొనితె వెస తా, చిరి జల వలల్ చెంగిల్ కెర్తె తిల. 20 జోవయింక దెకిల్ బేగి, యేసు జోవయింక బుకార్లన్. జెబెదయి మెలొ జోవయింబొ అబ్బొన్క, జోవయింతె కూలి కెర్తెక కి దొనితె ముల దా, జేవ్ దొగుల బావుడ్లు జోచ సిస్సుల్ జతి రితి యేసుచి పట్టి గెల.

బూతుమ్ దెర్లొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్తెసి

(లూకా 4:31-37)

21 జలె, యేసు, జేవ్ సిస్సుల్ తెన్ కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె బెద గెల. అన్నెక్ ††నిలవ్ కడన్తి దీసి, దేముడుక బక్తి కెర్తె యూదుల్చి

†† మత్తయి మెలొ యేసుచ సిస్సుడు రెగిడ్డి రితి, పరలోకుమ్చి రాజిమ్ యేసు తెన్ పాసి జా అయ్లొన్చి కబుర్, ఈంజ. మత్తయి 3:2,3. ††† ఎత్తి సెస్టర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తె నెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక బక్తి కెరల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి.

ఒత్తచి సబ గెరి గెచ్చు, తెడి పెన కెర, యేసు బోదన కెరుక దెర్లన్.
22 మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కెర్తి రితి నాయ్, గని దేముడు దిలి అదికారుమ్ తెన్ యేసు సొస్టుమ్ బోదన కెర్లన్, చి ఒత్త తిల మాన్సుల్ బలె ఆచారిమ్ జల.

23 తెదొడి జేవ్ తిలి సబగెరి బూతుమ్ దెర్తి ఎక్కిలొ డీసిలో. 24 జో జలె "ఓ నజరేతు గవ్వెచొ యేసుప్రబు, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అమ్క పాడ్ కెరుక జా అస్సిన్ గే? తుయి కొన్సొ గే జాని. దేముడుచి 'సుద్ది తిలొసా, తుయి." మెన కేక్ గలో. 25 యేసు, జలె, "తుక్కా ఇన్నెక ముల దా గో!" మెన జో మాన్సుక దెర్తి బూతుమ్క గోల కెర్లన్. 26 బూతుమ్ జో మాన్సుక అద్దుర్ కెర దా, గట్టిజ ఒర్నవడ కెర, జోక ముల దిలో.

27 జర్గు జలిసి ఎత్తిజిన్ దెక ఆచారిమ్ జా, "అబ్బురేయ్య! ఈంజ కెర్తి అదికారుమ్ తిలి బోదన. నొవి రగుమ్. బూతల్క కి అదికారుమ్ తెన్ ఈంజొ 'గో!' మెన సంగిలె, జా సూన, ఈంజొ సంగిల్ రితి ఉట్ట గెతతి!" మెన బమ్మ తెన్ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ సంగన్ల. 28 జా దీసి తెంతొ, జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె, కేనె ఒత్త, యేసుచి రిసొ ఎత్తిజిన్ సూన్ల.

29 బూతుమ్ దెర్తిసొక చెంగిల్ కెర్తి బేగి, సబ గెరి తెంతొ బార్ జా ముల కెర, యాకోబు చి యోహాను తెన్ యేసు బెద గెచ్చు, సీమోను చి అంద్రెయ చి గెరి గెల. 30 జలె, గెరి పెసిలె, సీమోనుచి అత్తన్ జొర్తి సేడ నిజ అస్సి. దస్సి అస్సి మెన దెక కెర, సిస్సుల్ యేసుక సంగిల.

31 యేసు జాచి పాసి జా కెర, ఆతు దెర ఉట్టయ్తకయ్, జొర్తి జాక ముల దిలి, చి చెంగిల్ జలి, జా మంతిరి గెరి తిలసక సవ్రెచన ఎత్తి కెర్తి.

ఒగ్గజిన్ బాద తిలసక యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

32 జా దీసి సాంజ్ జతికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జబ్బుల్ తిలసక కి, బూతుమ్ దెర్లసక కి యేసుతె ప్రెజల్ కడ ఆన్ల. 33 జా పట్టుమ్చ ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ జా గెచిఫ వీదె బెర జా, గుమ్ముమె టీచొ జా తిల.

34 జోవయింతె రగరగాల్చ జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్లన్, ఒగ్గర్ బూతల్క ఉడడ గెలన్. గని జో కొన్సొ గే బూతల్ చినిలి రిసొ, జా గుట్టు బార్ కెర్తు నాయ్ మెన, జేవ్ బూతల్ లట్టబుక సెలవ్ నే దిలో.

35 అన్నెక్ దీసి, రాతి నే పాయితె ఒగ్గర్ అందర్ తత్తయి, యేసు ఉట్ట కెర బార్ జా, కో నెంజిలి టాన్తె గెచ్చు, ప్రార్దన కెరుక దెర్లన్. 36 ప్రార్దన కెర్తి తతికయ్, సీమోను, జో తెన్ తిలస కి, యేసుచి పట్టి జా చజన, 37 జోతె పాచ కెర, "ఇన్నెచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ తుక చజితతి" మెన యేసుక సంగితికయ్, 38 జో, "జొమ్మ, ఈంజ ప్రాంతుమ్తెచ అన్నె గవ్వెలె గెచ్చును, ఆవ్ ఒత్త కి బోదన కెర్తి రిసొ. జాకయ్ బార్ జలయ్,!" మెన యేసు సంగిలన్. 39 జలె, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ ఎత్తితె బుల బుల, ఒత్తచ యూదుల్చ సబ గెరలె బోదన కెర్తి తిలన్, చి మాన్సుల్క దెర్ల బూతల్క ఉడడ గెల్తె తిలన్.

వెల్లి రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

(మత్త 8:1-4; లూకా 5:12-16)

40 జా పొది, వెల్లి రోగి ఎక్కిలొ యేసుతె జా కెర, సెర్పు సేడ, "తుక ఇస్టుమ్ తిలె, తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్సి." మెన బతిమాల్పా జా జొకర్తికయ్, 41 యేసు కన్యారుమ్ జా, ఆతు చంప కెర, జోక చడ, "అంక ఇస్టుమి. తుయి చెంగిల్ జా సుద్ది జా" మెన

అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్తినచి రిసొ ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అవ్వె ఉచర అస్సి. ఇన్నె దొన్సి ఎన్నులు కోడ్లిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్తతి. † దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు, రచ్చించుప కెర్తొసా

సంగిలన్. 42 వెల్లి రోగుమ్ బేగి జో మాన్సుక ముల దిలి, చి చెంగిల్ జా సుద్ది జలన్.

43-44 తెదొడి యేసు జోక, "జర్గు జలిన్చి రిసొ కక్క, సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, ఒత్త సేవ కెర్తొ పూజరితె గెచ్చు, తుయి చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, తుయి చెంగిల్ జా † సుద్ది జలిసి ఎత్తిజిన్క రుజ్జు దెకయ్తి రితి, మోసె పూర్గుమ్చొ సంగిలి కానుక దేసు" మెన యేసు ఆడ్ర దా జోక సంగిలన్.

45 గని, "కేనె ఒత్త సంగు నాయ్" మెన యేసు సంగ తిలె కి, జో మాన్సు బార్ జా ఉట్ట గెచ్చు కేనె ఒత్త సంగుక దెర్లన్. జర్గు జలిసి జో దస్సి ఎత్తిజిన్క సూనయ్తికయ్, 'కేనె పట్టుమ్తె ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఏవార్దుమ్ పెసుక నెంజె' మెన, యేసు జా బయిలె తాఁ గెలో. ఒత్త జా బయిలె తతికయ్, చెత్తర్ దిక్కుల్ తెంతొ కి, ప్రెజల్ జోతె బెర గెతె తిల.

ఉట్టక నెత్తిర్లి రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్లన్

(మత్త 9:1-8; లూకా 5:17-26)

2 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డొ, యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె అన్నె బుల జెతికయ్, జో 'గెరి అస్సి' మెన సూన కెర, 2 ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ జోతె బెర అయ్ల. బెర అయ్లి రిసొ, జోచి గదితె కి, గుమ్ముమె కి, అన్నె కక్క టాన్ నాయ్.

జలె, యేసు జనాబ్క దేముడుచి ‡ బోదన కెర్తె తతికయ్, 3 వాతుమ్ జొర్తి తెన్ తిలొసా ఉట్టక నెత్తిర్లి మాన్సు ఎక్కిలొక, చెత్తజిన్ యేసు తిలిన్తె కడ ఆన్ల. జో మాన్సుక కడ ఆన్లసతె తిల చెత్తజిన్ జోక జోచి అంతుర్నొ తెన్ వయ్ ఆన తిల. 4 జలె, జో రోగిక యేసుతె పాసి కడ ఆనుక చజిలె కి, బెర్ల జనాబ్చి రిసొ నెత్తిర్ల. జోచి పాసి జెంక నెత్తిర్లి రిసొ, జో తిలి గదిచి ఉప్పిర్ ఒర్నెచి వెల్లి బొరొ కెర, జో ఎండ్ల తిలి అంతుర్నొ తెన్ జో రోగిక జా బొరొ వాట్ ఉత్తవ దా, యేసుచి పాసిక పాచడ్ల. 5 జలె, 'కడ ఆన ఉత్తవ తిల జేవ్ మాన్సుల్ నంప తెన్ అస్సి' మెన యేసు రుజ్జు దెక కెర, ఉట్టక నెత్తిర్లి జో రోగిక దెక, "ఓ పూత్తు, తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్సి" మెన సంగిలన్.

6 జలె, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన సగుమ్జిన్ ఒత్త వెన అస్తి. యేసు సంగిలిసి జేవ్ సూన కెర బమ్మ జా, 7 "ఈంజొ మాన్సు కీసొ జా లట్టబ్తయ్! ఇసి లట్టబ దేముడుచి విలువ కడ పాపుమ్ కెర్తయ్! దేముడు ఎక్కిలొక పిట్టవ, కో కి పాపల్ చెమించుప కెరుక నెత్తిర్లి!" మెన, జోవయించి పెట్టి ఉచరన్ల. 8 జోవయించి పెట్టి తిలి అన్మానుమ్ యేసు జోచి ఆత్మతె బేగి చిన కెర, "తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ దస్సి అన్మానుమ్ తియంతసు? 9 ఉట్టక నెత్తిర్లి ఈంజొ మాన్సుక 'తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్సి' మెన సంగుక సుల్లు గే, 'ఉట్టు, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండు' మెనుక సుల్లు గే? 10 జలె, †మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ అంక, ఈంజయ్ లోకుమ్తె కి పాపల్ చెమించుప కెర్తి అదికారుమ్ అస్సి మెన రుజ్జు దెకయిందె, మెన జేవ్క సంగ కెర, ఉట్టక నెత్తిర్లి జో మాన్సుక అన్నె దెక కెర, 11 'అల్లె, తుయి ఉట్ట, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండ గెరి గో, మెన తుక ఆవ్ సంగితసి!" మెన యేసు సంగిలన్. 12 బేగి, జో మాన్సు ఉట్ట కెర, జోచి అంతుర్నొ ఉక్కుల వయన, జేవ్ ఎత్తిజిన్చి మొక్కె ఇండుక దెర, బార్ జా కెర, ఉట్ట గెలన్. ఇసి జర్గు జలి రిసొ, ఒత్త బెర తిలస

† వెల్లి రోగిచి వెల్లి రోగుమ్ గెలె, 'సుద్ది జలన్' మెన తెదొడెచ యూదుల్ సంగితె తిల. కిచ్చొక మెలె, ఏక్ మాన్సుక వెల్లి రోగుమ్ తిలె, 'జో గవ్వె తంక గార్' మెలి రితి, 'జోచి జబ్బు డేవ్ అమ్కయ్ దెరెదె' మెలి రితి బియ: కెర గవ్వె తెంతొ ఉడడుల. దేముడుచి దయచి రిసొ వెల్లి రోగుమ్ పూర్తి గెలె, 'సుద్ది జలొ' మెన గవ్వె అన్నె పెనడుల. ‡ ఇన్నెక 'సుబుమ్ కబుర్' కి మెనుక జయెదె. †† మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లిసొ' మెన పొర్తి ప్రమానుమ్తె రెగిడ్డి తెంతొ జా కొడు కచి రిసొ నాన్ తయెదె మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు 'తెద్రయిందె' మెన సంగ తిలొ 'క్రీస్తు' మెలొ దొర్లు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసొక ఈంజ అన్నెక్ నాన్ తయెదె; జా నాన్చి అర్దుమ్ పండెతుల్ కెర్లెకె, యేసుక 'జొయ్య' మెన ఒప్పునుక నెన ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుల.

ఎత్కిజీన్ ఆచారిమ్ జా, "ఇన కమె అమ్ కెయ్య దెకుక నాయ్. ఆజి దెకిలమ్" మెన, దేముడుక గవురుమ్ సంగిల.

లేవీ మెలో సిస్టు నజీతోసాక యేసు బుకార్లినీ
(మత్త 9:9-13; లూకా 5:27-32)

13 యేసు అన్నె బార్ జా, †సముద్రుమ్చి జా గాడుచి ఒడ్డుతెచి వాట్ గెలన్. ఒత్త ఒగ్గజిన్ జనాబ్ జోతె బెర జెతికయ్, జోవయింక బోదన కెరుక దెర్లన్. బోదన కెర కెర, 14 అన్నె ఇదిల్ దూరి గెలె, †† సిస్టు నజీతి గెరి ఒత్త వట్టి అస్సె. జా గెరితె అల్పయి మెలో ఎక్కిలోచో లేవీ మెలో పుత్తుసి ఎక్కిలో వెస అస్సె. యేసు జోక దెక కెర, "అంచి పట్టి జా, అంచో సిస్టుడు జా" మెన జోక బుకార్లన్. బుకార్లి బేగి, జో ఉట్ట, యేసుచి పట్టి గెలన్.

15 జలె, లేవీయింతె యేసు అన్నిమ్ కంక గెలన్. జోతె అన్నిమ్ కంక మెన యేసు సిస్సుల్ తెన్ వెస తతికయ్, జో తెన్ జా దేసిమ్చ నిస్కారుమ్ కెర్ల ఒగ్గజిన్ బెద వెస తిల. కొన్న మెలె, సిస్టు నజీతస కి, నీతి రితి నే కెర్లస కి సగుమ్జిన్, దస మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ యేసుచి పట్టి గెచ్చ ఒత్త తిల.

16 జలె, †పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదిత మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస సగుమ్జిన్ తిల. 'సిస్టు నజీతస తెన్, నీతి నెంజిలస తెన్ యేసు వెస కతయ్' మెన జేవ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస దెక కెర, "సిస్టు నజీతస తెన్, పాపుమ్ సుదల్ తెన్ ఈంజొ కిచ్చొక కతయ్?" మెన యేసుచ సిస్సుల్క పుసిల. 17 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ పుసిలిసి సూన కెర, యేసు జోవయింక దెక, "జబ్బు తెన్ అస్సుమ్ మెన చినన్లసక డాక్టర్ అవ్సురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలసక డాక్టర్ అవ్సురుమ్ నాయ్. జలె, పాపుమ్ సుదల్ ఆమ్ మెన చినంతసకయ్ బుకార్క ఆవ్ అయ్లయ్, గని ఆమ్ పున్నిమ్ సుదల్ మెన ఉచరంతసక బుకార్క నాయ్" మెన యేసు సంగిలన్.

చువ్వె తతిన్చి రిసా ప్రెజిల్ యేసుక పుసిలిసి
(మత్త 9:14-17; లూకా 5:33-39)

18 బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుచ సిస్సుల్ కి, పరిసయ్యుల్ కి చువ్వె తతికయ్, ప్రెజిల్ సగుమ్జిన్ యేసుతె జా కెర, "యోహానుచ సిస్సుల్, పరిసయ్యుల్చ సిస్సుల్, చువ్వె తంక అలవాట్, గని తుచ సిస్సుల్ చువ్వె తత్తి నాయ్. కిచ్చొక?" మెన జోక పుసిల. 19 ఇసి పుసితికయ్, యేసు జోవయింక, "కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలె పొది పెండ్లి విందుతె బుకార్లన్ చువ్వె తవుల గే? నాయ్! జలె, పెండ్లిఉబేడో జోవయించి నెడిమి తతి ఎదిలి సేంపుక జేవ్ చువ్వె తంక బెదె నాయ్. సర్ల తెన్ తవుల. 20 జలె, పెండ్లిఉబేడోచి పచ్చెన జలసచి నెడిమి తెంతో జోక దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల.

21 "అన్నె, పొర్ని పాలుమ్ చిరి జా తిలెగిన, మాసికచి రిసా నే కేడయ్లి నే కేడ్డె నోవి గండ కో జాన్ల మాన్సుల్ గల్లి నాయ్. ఏక్ వేల, దస్సి, తొలితొ నే కేడ్డె నే కేడయ్తె గల తిలెగిన, జా ఒండి పాలుమ్ కేడ్డె, జా మాసిక కడదే. మాన్సు జా పాలుమ్ గలన్లె, అప్పు జలి పొర్ని బట్ట నోవి బట్టచి మాసిక బెదయ్లి కుటు సాడి చిరి జయెదె, చి అగ్గెచి కంట వెల్లి బోరో జయెదె.

22 "పిమ్మట్, పొర్నిచి కాయ తెన్ ఒత్త నోవి ద్రాచ రస్సుమ్ సుచితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ పొర్ని జలి రిసా, జాచితె నోవి ద్రాచ

† ఇత్తల్ జా గాడు సముద్రుమ్చి రితి రూండు తయెదె. †† 'సిస్టు' మెలె, జా దేసిమ్క ఆక్రమించుచ కెర్ల రోమ్ దేసిమ్చి వాట డబ్బుల్. జా ప్రబుతుమ్చి నాన్ తెన్ సిస్టు నజీతసక యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల; వేర ప్రబుతుమ్చి నాన్ తెన్ జా డబ్బుల్ నజీతతిచి రిసా కి, జేవ్ కెర్ల మోసిమ్లుచి రిసా కి. † పరిసయ్యుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస, సద్ధాకయ్యులు యూదుల్క ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జవుల. ఎత్కి వెల్లెల పూజుల్ తెన్ యూదుల్చి వెల్లి సబతె వెసుల. జేవ్ పొదుల ముక్కిమ్క జెచ్చి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నిదాసుమ్ ప్రెజిల్క సికడుక.

రస్సుమ్ సుచిలెగిన, జా పులుక నెతిరి రిసా, జా రస్సుమ్ పొంగుప జలె పొది జా కాయ పుట్టెదె, జా రస్సుమ్ సూయి జయెదె. దస్సి, కాయ, రస్సుమ్, దొన్ని కి పాడ్ జా గెచ్చుల. జాకయ్, నోవి ద్రాచ రస్సుమ్క నోవి కయ్ అవ్సురుమ్." మెన జోక పుసితి మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

పండితుల్ యేసుక గోల కెర్లినీ
(మత్త 12:1-8; లూకా 6:1-5)

23 జా పొదులె, †† సెలవ్ కడన్లి దీసి, యేసుచి సిస్సుల్ పంటో పికిలి బుయి వాట్ గెతె తిల. వాట్ సాడి పికిలి పంటోచ ఎన్నులు దొన్ని జోచ సిస్సుల్ కోడ కయ్ల. 24 జేవ్ సిస్సుల్ ఎన్నులు కోడ్డిసి, జలె, పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ దెక కెర, 'జేవ్ దస్సి కెర్లినీ కామ్ కెర్లి రితి జతయ్' మెన, "ఈందె, సెలవ్ కడన్లి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజిలిసి కిచ్చొక తుచ సిస్సుల్ కెర్లతి?" మెన యేసుక గోల కెర్ల.

25 యేసు జోవయింక, " ††దావీదు పూర్ణుమ్చో జో తెన్ తిలస, చూ కెర్లికయ్ కిచ్చొ కెర్ల గే తుమ్ కెయ సదు కెర్లు నాయ్ గే? 26 మెలె, అబ్బాతారు మెలోసా ఎత్కిక వెల్లొ పూజరి జా తిలి కాలుమ్, దేముడుచి గుడి తెడి దావీదు పెస కెర, దేముడుచి గుడిచ పూజర్లు దేముడుక అర్పితుమ్ దిల పోడియె వెంటన, పూజర్లు కంక జయెదె గని అన్నె కో కి కంక నెంజె మెన జాన్లె కి, జో తెన్ తిలసక వంట దా, జోవయింతెన్ కయ్ల!" మెన జేవ్ పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్. జోవయింక అన్నె, 27 "సెలవ్ కడన్లి దీసి మాన్సుల్క ఒగ్గర్ ఏలుప కెర్లు మెన నాయ్, గని మాన్సుల్క 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్ దేముడు సెలవ్ కడన్లి దీసి దిలన్. 28 జలె, సెలవ్ కడన్లి దీసిచి ఉప్పిరి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక అదికారుమ్ అస్సె" మెన పరిసయ్యుల్క యేసు జబాబ్ దిలన్.

ఆతు లంబ గెలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లినీ
(మత్త 12:9-14; లూకా 6:6-11)

3 తెదొడి జా కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె యూదుల్చి సబ గెరి యేసు అన్నె గెచ్చ, పెస, కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, ఆతు లంబ గెలోసా ఎక్కిలో ఒత్త అస్సె. 2 జలె, 'బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి యేసు జో మాన్సుక చెంగిల్ కెరెదె గే నాయ్ గే' మెన దెకుక మెన, వెల్లెల మాన్సుల్ రకితె అస్తి. 'జోక చెంగిల్ కెర్లెగిన, సెలవ్ కడన్లి దీసి కామ్ కెర్లి రితి జయెదె, చి యేసుక నేరిమ్ వయడుక జయెదె' మెన ఉచర అస్తి.

3 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి రకితె తతికయ్, యేసు జో ఆతు లంబిలోసాక దెక, "ఇత్తల్ జే!" మెన సంగ కెర, 4 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క దెక, " ††సెలవ్ కడన్లి దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెరుక నాయిమ్ గే, గారె కెరుక నాయిమ్ గే? జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరుక గే, జోక మార గెలుక చెంగిల్ కి?" మెన జోవయింక పుసిలన్. గని జేవ్ తుక్లె తిల. 5 జోవయించి మెన్సుతె ఇదిల్ కన్యారుమ్ కి జతి నాయ్, చి రిసా యేసు దుకుమ్ జా, కోపుమ్ తెన్ ఒత్త తిలసక దెక కెర, జో

†† ఎత్కి సెస్టర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరెలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడో సూన కెర, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోష' మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజిల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లినీచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్డిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్లతి. †† దావీదు ఒగ్గర్ పూర్ణుమ్ యూదుల్క రానో జా తిలన్. యేసు జోచి సెకుమ్తె జెర్లిలన్. అబ్బాహూమ్ తెన్, అన్నె దొంగల తీగ్ల తెన్, దావీదుక 'ముక్కిమ్చో పూర్ణుమ్చో' మెనుల. ††† ఎత్కి సెస్టర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరెలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడో సూన కెర, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోష' మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజిల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లినీచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్డిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్లతి.

మాన్యుక అన్నె దెక, "తుచో ఆతు చంపొ కెరు" మెన జోక సంగితికయ్, జో ఆతు చంపొ కెర్లన్, చి జా ఆతు చెంగిల్ జలి.

⁶ యేసు కెర్లిసి దెక కెర, పరిసయ్యుల్ బార్ జా, హేరోదు పచ్చెన జతన తెన్ సబ కెర, "జోక కీసి మారుమ?" మెన కుట్ర ఉచర్ల.

ఒగ్గజిఫన్ మాన్యుల్ యేసుతె జా కెర బెర తిలిసి

⁷ యేసు బార్ జా కెర, జోచ సిస్సుల్ తెన్ జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ చి సముద్దుమ్ గాడుచి ఒడ్డుతె గెలన్. ఒత్తచ ప్రెజల్ ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ జోచి పట్టి గెల. పిమ్మట్, జో కెర్ల కమెచి రిసా సూన తా, యూదయ ప్రదేసిమ్ తెంతో, ⁸ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో, ఇదుమయ ప్రాంతుమ్ తెంతో, యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తో తెంతో, పడ్డా సిదోనుచి తూరు మెల పట్టుల్చి ప్రాంతుమ్ తెంతో, దూర్దూరిచ మాన్యుల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ జా కెర, ఒత్త యేసుతె జా బెర్ల.

⁹ జలె, "ఈందె, ప్రెజల్ పెలపెలి జతతి. ఇసి జలె, దస్సి ప్రమాదుమ్ నే జతి రిసా, దోని ఏకక సంగ తా" మెన, సిస్సుల్క సంగిలన్.

¹⁰ కిచ్చొక మెలె ప్రెజల్తె ఒగ్గర్ ఒగ్గజిఫన్చ జోర్డోల్ గట్టక యేసు గెచ్చయ్తికయ్, "జోక చడిలె జలెకు చెంగిల్ జమ్దె" మెన, అన్నె జబ్బు తిలన ఎత్తిజిన్, జోక చడుక మెన పెలపెలి జతె తిల.

¹¹ పిమ్మట్ జా పొది అన్నె కిచ్చొ జర్లు జతె తిలి మెలె, బూతల్ యేసుక దెకిలె, జేవ్ దెర్లనక సెర్లు సేడవ దా, "దేముడుచో పుత్తుసి, తుయి" మెన జేవ్ దెర్లనచి చోడివాట్ బూతల్ యేసుచి రిసా కేకుల్ గల్లె తిల. ¹² గని, "ఆవ్ కొన్నో గే తుమ్ కక్క కి సంగుక నాయ్" మెన బూతల్క యేసు ఆడ్ర దిలన్.

బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దిలిసి

¹³ తెదొడి యేసు ఏక్ మెట్టయ్ వెగ గెచ్చ, జో ఇస్టుమ్ జల మాన్యుల్క బుకార్లన్, చి జోతె అయ్ల. ¹⁴⁻¹⁵ యేసు బారజిన్ బారికుల్క నిసాన, "తుమ్ అంచి తెన్ తత్తి రిసా తుమ్క ఆవ్ నిసాన అస్సి. పడ్డా, అంచి నావ్ తెన్ తుమ్ బోదన కెర్లి రిసా, అంచి నావ్ తెన్ బూతల్క తుమ్ ఉదడ్డి రిసా తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్తసి" మెన, జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్.

¹⁶ జో నిసాన అదికారుమ్ దిల బారజిన్ కొన్న మెలె, ఎక్కిలో సీమోను మెలోసా, జోక 'పేతురు' మెన యేసు పడ్డా ఆసిమ్ నావ్ తిలన్. ¹⁷ జెబెదయి మెలో ఎక్కిలోచ దోగుల పుత్తర్లు, మెలె, యాకోబు చి యోహాను మెలో బావోసి. 'ఉర్ముల్ జల మాన్యుల్' మెలి అర్దుమ్ తెన్ 'బోయనేరెస్' మెన జేవ్ దోగులక యేసు ఆసిమ్ నావ్ దిలన్. ¹⁸ పిమ్మట్, అన్నె కొన్న మెలె, అంద్రెయ, పిలిప్, బర్తోలోమయి, మత్తయి, తోమా. పడ్డా అల్పయి మెలో ఎక్కిలోచో యాకోబు మెలో పుత్తుసి, పడ్డా తద్దయి, కనానుచో జలో సీమోను మెలో అన్నెక్కో. ¹⁹ అన్నె కొన్న మెలె, ఇస్కరియోతు మెలి గెచ్చిచో యూదా మెలోసా. జో పడ్డా విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి యేసుక దెర దిలోసా. తెదొడి యేసు కపెర్నహూమ్ గెరి గెలన్.

²⁰ యేసు గెరి గెతికయ్, ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ జోతె అన్నె బెర్ల. జేవ్ ఒత్త బెర్లి రిసా, అన్నిమ్ కంక కి యేసుక సెలవ్ నాయ్. ²¹ దస్సి యేసు జోచి బోదన జోచ కమె కెరుక ఆస జా ఎద్దె పుండె నాయ్ చి రిసా "వెర్లి జా తయెదె" మెన మాన్యుల్ సంగిత్ తిలిసి సూన కెర, జోక దెర, గెరి కడ నెంక మెన, జోచి కుటుంబుమ్చ † బార్ జల.

† 'కనానుడు జలో సీమోను' మెన రెగ్ల అస్సి. సాంత దేసిమ్ ఏలుప కెరంతి అస తిల ఒత్తచ మాన్యుల్క 'కనానులు' మెన ఆసిమ్ నావ్ తయెదె, బెర్లె. †† జోచి నజెరోతు గెచ్చి తెంతో బార్ జల. యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె తిలన్.

పండితుల్ యేసుక నింద కెర దూసుప కెర్లిసి

²² జా మదెనె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో జా తిల, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, యేసు ఉత్తిర్లిన్తె అయ్ల. జా కెర, యేసుచి రిసా "బయెల్లెబూలో మెలో జో వెల్లొ బూతుమ్ జోక దెర అస్సి", "బూతల్క రానో జలోచి నావ్ తెన్ ఈంజొ బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన సంగితె తిల.

²³ జలె, యేసు జోవయింక పాసి బుకారా కెర టాలివో కెర ఇసి మెలన్. "సయ్తాన్ కీసి జా జోక జొయ్యి ఉదడెదె! బెదె నాయ్! ²⁴ మెలె, కేన్ జవున్ రాజిమ్చ ప్రెజల్ జలెకు విరోదుమ్ కెరన వర్న వర్న జా జోవయింక జెచ్చి యుద్దుమ్ కెరనె, జా రాజిమ్ టీవో జంక నెత్త సాసినుమ్ జా గెచ్చెదె. ²⁵ పడ్డా, కేన్ గెచా జలెకు జోవయింక జెచ్చి విరోదుమ్ కెరనె, వర్న వర్న జా గెచ్చుల, చి కట్టు పిట్టవన పాడ్ జా గెచ్చుల. ²⁶ జలె, దస్సి, సయ్తాన్ జోక జొయ్యి విరోదుమ్ జలి రితి జా జోచ సాంత సేవ కెర్లనక ఉదడుక బెదె నాయ్. జో దస్సి జోక జొయ్యి విరోదుమ్ జలెగిన, జోచి రాజిమ్ టీవో జయె నాయ్, నాసినుమ్ జా గెచ్చెదె.

²⁷ "గని, కేన్ గెచో ఎజొమాని బలుమ్ సుదో జలె, జోకయ్ తొలితొ బందిలెకయ్, జోచి గెరి పెస జోచి సామన్ చోరుక జయెదె. గని జోక తొలితొ బంద తిలె, జోచి గెచి ఎత్తి చోర గెలుక జయెదె.

²⁸ "ముక్కిమ్క తుమ్క ఆవ్ గట్టిజ సంగితసి. కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిక పిట్టవ, మాన్యుల్ కెర్ల పాపల్ దూసినల్ ఎత్తి. జోవయింక చెమించుప కెరుక జయెదె. ²⁹ గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక కో దూసుప కెరుల గే, జెచ్చి కెయ్యక కి చెమించుప జతి నాయ్. జోవయించి పాపుమ్ కెయక తెయక తయెదె, చి నాసినుమ్తె గెచ్చుల" మెన జేవ్క యేసు సంగిలన్. ³⁰ కిచ్చొక మెలె, యేసుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జలెకి, 'జోక సయ్తాన్చి ఆత్తు అస్సి' మెలి రితి, "జోక బూతుమ్ దెర అస్సి" మెన జేవ్ దూసుప కెర తిల.

కొన్న యేసుక కుటుంబుమ్ జవుల గే జొయ్యి సంగిలిసి

(మత్త 12:46-50; లూకా 8:19-21)

³¹ తెదొడి, యేసుచి అయ్యసి, బావుడ్లు, జో తిలిన్తె పాచ కెర, వీదె టీవో జా కెర, "అమ్ జా అస్సుమ్. బార్ జవున్" మెన సంగ తెద్రయ్ల. ³² జలె, యేసుచి సుట్టునంత ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ వెస తిల. జేవ్ జలె, జోక "ఈందె, అయ్యది చి తుచ బావుడ్లు జా కెర, వీదె టీవో జా కెర తుక బుకార్తతి" మెన సంగ దిల. ³³ యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "కొన్న అంక అయ్య బావుడ్లు జవుల గే జాన్సు గె?" మెన సంగ, ³⁴ జోచి సుట్టునంత వెస తిల ప్రెజల్క దెక, జోవయింక దెకవ, "ఈందె, అంచి అయ్య, అంచ బావుడ్లు! ³⁵ దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి కో కెరుల గే, జెచ్చి అంక బావో, బేని, అయ్య జవుల" మెన సికడ్డన్.

టాలివో సంగ యేసు బోదన కెర్లన్

(మత్త 13:1-9; లూకా 8:4-8)

4 యేసు సముద్దుమ్ గాడుచి ఒడ్డుతె అన్నె గెచ్చ కెర, అన్నె బోదన కెరుక దెర్లన్, గని ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ జోచి సుట్టునంత బెర పెలపెలి జతె తిలి రిసా, యేసు ఏక్ దోనితె వెగ వెస, ఒడ్డు తెంతో ఇదిల్ దూరి గెలన్. బెర తిల మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్ జా ఒడ్డుతె టీవో జా తిల. ² యేసు జోవయింక కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ్డి రిసా, ఒగ్గర్ టాలివో సంగ బోదన కెరుక దెర్లన్.

‡ 'బూతల్క రానో జలోసా' మెలె, సయ్తాన్.

బుయ్యె ఉంపిలి బీక టాలి

జో జోవయింక బోదన కెరుక, ³ “ఈందె, తుమ్ సూన! ఉంపితోసా ఎక్కిలో, బీ ఉంపుక బార్ జలన్. ⁴ జో ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బయిలె వాట్ పక్కయ్ సేడ్డికయ్, పిట్టల్ ఉత్త జా కాఁ గెల. ⁵ అన్నె సగుమ్ బీ ఒగ్గర్ మత్తి నెంజిలి పత్తురు బుయ్యె సేడ్లన్. ఉప్పిరి ఇదిదిదిల్ మత్తి తిలి రిసా, ఒత్త సేడ్డి బీ బేగి గజ్జల్ జలి. ⁶ బేగి గజ్జల్ జలె కి, ఒప్పడ్ లయితికయ్, పత్తలె మొక్కల్ ఉడ్డ గెల, చి చెర్రో బుయి తెడి పెన వడ్డుక నెతిర్లి రిసా, జేవ్ మొక్కల్ సుకా గెచ్చు మొర గెల. ⁷ అన్నె సగుమ్ బీ కంట దుబ్బుల్ తిలిన్తె సేడ గజ్జల్ జా మొక్కల్ జలన్. గని ఒత్త తిల కంట మొక్కల్ వడ్డ కెర ఒత్త సేడ్డి బీచ మొక్కల్ పల గెల్లికయ్, జా బీచ మొక్కల్ ఎన్నులు నే దెర్రి కిచ్చి పలితుమ్ దెయె నాయ్. ⁸ గని, అన్నె సగుమ్ బీ చెంగిలి బుయ్యె సేడ కెర, చెంగిల్ వడ్డ చెంగిల్ పంటో పిక, విస్సెక్ దెస్సు వంతుల్, తిని విస్సా వంతుల్, పుంజెక్ వంతుల్, పలితుమ్ దిలి.” ⁹ అన్నె, “సూన్త కండ్లో తిలస సూన!” మెన యేసు సంగిలన్.

¹⁰ బెర తిల మాన్సుల్ ఉట్ట గెతికయ్, యేసు తెన్ బెదిల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ బీచి రిసాచి టాలిచి అర్దుమ్చి రిసా పుసిల. ¹¹ చి, జో జోవయింక, “దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి గుట్టు జలిసి జానన్తు మెన తుమ్క సెలవ్ దా అస్సి, గని అమ్చి తెన్ నే బెదిలసక ఎత్తి టాలివో తెన్ని సంగుక అస్సి. ¹² కిచ్చొక మెలె, పూర్దుమ్ రెగిడ్డి రితి,

“ఆవ్ కెర్ కమె కచితుమ్ దెకుత్ గని అర్దుమ్ చినుత్ నాయ్. ఆవ్ సంగితి బోదన కచితుమ్ సూనుల, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్. నెంజిలె అర్దుమ్ కెరన్లెగిన బుద్ది మార్పుప జా అంచి తెన్ పస్స చెమించుప జత, మెన రెగ్గ అస్సి.” మెన సంగిలన్.

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిసి

¹³ తెదొడి యేసు జోవయింక అన్నె, “ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కెరన్తు నాయ్ గె? దస్సి జలె, అన్నె టాలివోచి అర్దుమ్ కిసి కెరంతె! ¹⁴ ఈందె, ఉంపితోసా బీ ఉంపిలి రితి, ఆవ్ బోదన సూనయ్తసి. ¹⁵ వట్టె ఉంపిలి బీక జర్గు జలిసి, జలె, ఈంజ బోదన సగుమ్జిన్ సూన్లెచి రితి జతయ్. వట్టె ఉంపిలి బీక పిట్టల్ కిసి జా కెర కా గెల గే, దస్సి, సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ ఈంజ బోదన సూన్లె బేగి, సయ్తాన్ జా కెర, జోవయించి పెట్టి తెంతో ఉర్లిలి రితి కెర పచ్చు వడ్డయ్.

¹⁶ “పత్తురు బుయ్యె ఉంపిలి బీక జర్గు జలిసి, జలె, అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్చి బోదన సూన జితిన్చి రితి జతయ్. మెలె, జా బీ బేగి గజ్జల్ జలి రితి జా, జేవ్ మాన్సుల్ సుబుమ్ కబుర్ సూన్లె బేగి, సర్ల జా, ‘నంపజతసుమ్’ మెనుల. ¹⁷ గని జోవయించి సొంత పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్రో నెంజిలి రిసా, గడియ జిలి రితి డిసిలెకి, చి రిసా కిచ్చి జవున్ బాద సేడ్డె జలెకు, నెంజిలె వేర మాన్సుల్ జాచి రిసా జోవయింక అల్లర్ కెర్లె జలెకు, జేవ్ మాన్సుల్ బమ్మ జా, బే బేగి నమకుమ్ ముల దెవుల.

¹⁸ “అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్, చి బోదన సూన, కంట దుబ్బుల్ తిలిన్తె ఉంపిలి బీ రితి జతయ్. మెలె, చి బోదన జేవ్ సూన్లె కి, ¹⁹ ఈంజయ్ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తిక ఉచర్తె తా, ‘కిసి జా జిమ్దె’ మెన చింత గలనుల, సొమ్మారుమ్ జంక ఆస జవుల, దస్సి, జా ఆస జవున్, జా చింత జవున్, జోవయించి పెట్టి పెన తా, జా బోదనక

పెలగలి రితి జయెదె, చి రిసా, జా బోదన జోవయింతె పలితుమ్ దెయె నాయ్.

²⁰ “అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ బోదన సూన, చెంగిల్ బుయ్యె ఉంపిలి బీ రితి జతయ్. మెలె, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీతె విస్సెక్ దెస్సు వంతుల్, తిన్ విసా వంతుల్, పుంజెక్ వంతుల్ కిసి పలితుమ్ దెవుల గే, దస్సి, జేవ్ మాన్సుల్ కి బోదన సూన, నంపజా గెచ్చు, “పలితుమ్ దెవుల” మెన బోదన కెర్లన్.

దీవు లగితిన్క టాలి

(లూకా 8:16-18)

²¹ సిస్సుల్క యేసు అన్నె సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె, “దీవు దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల గని ఆరి నాడిచి తెడి జవున్, మంచుమ్చి తెడి జవున్ తింకయ్ మెన కేన్ గెచ్ మాన్సుల్ దీవు ఆనుల గే? నాయ్. ‘కామ్క జెవున్’ మెన దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల. ²² జలె, డిసున్ మెనయ్ కిచ్చొ జవున్ లుంకడ తవుల. ఆకకక బార్ కెర్లి రిసాయి కిచ్చొ జవున్ గుట్టు లుంకడ తవుల. ²³ సూన్తన కండ్లో కక్క తిలె, సరిగా సూన్సు!”

²⁴ అన్నె జోవయింక, “తుమ్ కిచ్చొ సూన్తె గే, సరిగా అర్దుమ్ కెరన దెకన. †తుమ్ కేన్ కొల్త తెన్ కట్టడె తె గె, జయి కొల్త తెన్ అన్నె తుమ్కయ్ కి కట్టడ దెవుల. తుమ్క అన్నెయ్ మీన దెయిందె.

²⁵ తిలోసాక అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలోసాక జలె, జోవయింక తిలిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

బీ గజ్జల్ జా వడ్డితిచి టాలి

²⁶ యేసు సిస్సుల్క అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. “ఎక్కిలో బుయ్యె బీ గల్లి రితి అస్సి. జా బీ కిసి జయెదె గే, దేముడుచి రాజిమ్ పూర్తి జతిన్ తెన్ కి దస్సి. ²⁷ జలె, జో మాన్సు జోచి బట్టి బీ గల తా, జో అలవాట్ జలి రితి, రోజాక అందరె నిజ, పెందలె ఉట్ట, మాములుమ్ జితె తయెదె. మదెసె, జా బీ గజ్జల్ జా వడ్డుక దెరెదె. కిసి వడ్డితయ్ గే జో మాన్సు నేసె. ²⁸ గని జా బీ బుయ్యె తా, దస్సి జేవ్చి ఇస్టుమ్క మెలి రితి జియ గజ్జల్ జా వడ్డ, తోలితో మొక్క, పడ్డో ఎన్నులు, పడ్డో పికిలి పంటో దెయెదె. ²⁹ జలె, పంటో పికిలి పొది, ‘లాయితి సమయుమ్ జా అస్సి’ మెన చీన, జో మాన్సు బార్ జా లాయెదె” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

సొర్పు గిడ్డ రూకు జా గెతిన్చి టాలి

(మత్త 13:31-32,34-35; లూకా 13:18-19)

³⁰ జో అన్నె ఇసి మెలన్, “దేముడుచి రాజిమ్ కిసి జతయ్ గే తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రిసా కిచ్చొ టాలి ఉచరుమ? ³¹ ఇసి జయెదె, బుయ్యె ఉంపిలి సొర్పు గిడ్డక జర్గు జతిన్చి రితి జయెదె. మెలె, జా గిడ్డ ఈంజ లోకుమ్చ గిడ్డల్ ఎత్తిచి కంట ఇదిలిసి తిలె కి, ఉంపిలె, గజ్జల్ జా వడ్డిలి మెలె, ³² రోన్తె గల్తి మొక్కల్ ఎత్తిచి కంట వెల్లో జా, జా మొక్కచ కొమ్మల్ వడ్డిలె, జా రూక్చ కొమ్మల్చి నీడతె ఆగాసుమ్చ పిట్టల్ జోవయించ గూడల్ బంద చెంగిల్ తంక జయెదె” మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

³³ ఒగ్గర్ టాలివో సంగయ్ యేసు ప్రజల్క సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లన్, జేవ్ సూనుక అర్దుమ్ కెరనుక తెరితి రితి. ³⁴ టాలివో నెంతె జోవయింక సికడ్డె నాయ్. గని ప్రజల్ నెంజిలి పొది, జోచ సొంత సిస్సుల్కయ్ అర్దుమ్ ఎత్తి సికడ్డె తిలన్.

† నెంజిలె “జోవయించి పాపుమ్ చెమించుప జతి రితి పనుల అంచితె జెతు నాయ్ మెన, తుమ్ కచితుమ్ దెకితను గని అర్దుమ్ చినుతు నాయ్, ఆవ్ సంగితి బోదన కచితుమ్ సూన్తు, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్”.

†† ‘అత్తపలితుమ్ దెరుల’ మెలె, దన మాన్సుల్ ప్రబుచి బుద్ది ఇండుల, చి అన్నె మాన్సుల్ దెక, జేవ్ కి ప్రబుచి రాజిమ్తె బెదుక ఇస్టుమ్ జా, సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా బెదుల. ‡ ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి కొల్లి తుమ్క అన్నె సికడుక జయెదె. అన్నెయ్ సికడిందె 25 అర్దుమ్ తిలోసాక అన్నె సికడుక జయెదె, గని అర్దుమ్ నెంజిలక తిలి అర్దుమ్ జోవయింతె తెంతో కడ నెంక జయెదె’.

³⁵ జా దీసి సాంజ్ జతికయ్, "సముద్రుమ్ జీన ఒత్తల్తో గెచ్చుమ," మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్. ³⁶ బెర తిల జనాబ్క సిస్సుల్ ముల దా కెర, యేసు అగ్గె తెంతో వెస తిలి దోనితె వెగ కెర, జోవయింతెన్ గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చుక మెన దోని జీనవుక దెర్ల. అన్నె సగుమ్ దోనివో కి జో తిలి దోని తెన్ తిల.

³⁷ జలె, యేసు దోనితె గెతె తతికయ్, వాదు ఒగ్గర్ కెర్తెకయ్, కెర్తెల్ దోనితె పెట్టి జా డేవిత్ తిలి రిసా, దోనితె పాని బెరితె తిలి. ³⁸ ఇసి జతె తిలె కి, యేసు దోనితెచి పడ్డెచి బల్లయ్ నిజ తిలన్. నిజ తతికయ్, సిస్సుల్ బమ్మ జా, గురుబాబు, అమ్ మొర్లె తుక బాద నాయ్ గె? మెన కేకే గల, జోక ఉట్టయ్ల. ³⁹ జో ఉట్ట, వాడుక గోల కెర, "సేంతుమ్ జా తుక్లె తా" మెన సముద్రుమ్క సంగితికయ్, వాదు ముల దిలి, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జా గెలి.

ఇసి సేంతుమ్ జతికయ్, ⁴⁰ జేవ్ సిస్సుల్క యేసు, "కిచ్చొక బితసు? అంచి రిసా తుమ్క ఇదిల్ కి నముకుమ్ నాయ్ గె?" మెన సంగితికయ్, ⁴¹ జేవ్ ఎత్తిజిన్ బియఁ గెచ్చ, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో "ఈంజొ కొన్సొ జయెదె? వాదు సముద్రుమ్ కి ఇన్నెచి కోడె రితి కెర్తెతి!" మెన ఆచారిమ్ జా లట్టబనుక దెర్ల.

బూతల్ దెర్లొసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లసి

(మత్త 8:28-34; లూకా 8:26-39)

5 యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ సముద్రుమ్ జీన కెర, ఒత్త తిలి గెరాసీనులచి ప్రాంతుమ్తె పాచిల. ² యేసు దోని తెంతో ఉత్తిర్లి బేగి, బూతుమ్ దెర్లొ మాన్సు ఎక్కిలో మెస్సెలె తెంతో బార్ జా, జోక దస్సుల్ జలొ. ³ జో మాన్సు మెస్సెలె జితె తిలొ. జోక బూతల్ దెర్లి రిసా, గొల్బుల్ తెన్ కి జోక కో అన్నె బందుక నెత్తిర్. ⁴ ఒగ్గర్ దప్పలు జోచ అత్తో చట్టొక గొల్బుల్ తెన్ మాన్సుల్ అగ్గె బంద తిల, గని కెత్తి సుట్టు జవున్, కెర్లి డిట్టుమ్ బంద తిలె కి, అత్తోచ గొల్బుల్ కుట్టువుక, చట్టొచ గొల్బుల్ గండల్ కెరుక, దస్సి జితె తిలొ. జోక అన్నె ముద్దొ కెరుక కో కి నెత్తిర్. ⁵ జో రాతి మెద్దెనె మెస్సెలె డొంగ్రెల బుల బుల, కెర్లిడి తెడిడి ఒర్చ, జోక జొయ్యి పత్తల్ తెన్ పెటన, బాద కెరంతె తిలన్.

⁶ జలె, జో దూరి తెంతో యేసుక దెక, నిగ జా, సెర్ను సేడ యేసుక జొకర, ⁷ "ఓ యేసుప్రబు, ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ దేముడుచొ పుత్తుసి, తుయి. అంచి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అంక అల్లర్ నే కెర్లి రితి దేముడుచి నావ్ తెన్ ఒట్టు గలను." మెన గట్టిజ కేకుల్ గలుక దెర్లొ. ⁸ కిచ్చొక దస్సి జలొ మెలె, "ఓ బూతుమ్, ఈంజొ మాన్సు తెంతో బార్ జా ముల దేసు!" మెన యేసు సంగ తిలొ.

⁹ జలె, యేసు జో బూతుమ్క అన్నె, "తుచి నావ్ కిచ్చొ?" మెన పుసిలన్, చి జో యేసుక "అంచి నావ్ 'సయన్యమ్'. ఎత్తివాల్ జీన్ బూతల్ అస్సుమ్" మెన సంగ, ¹⁰ "అమ్క ఈంజ దేసిమ్ తెంతో ఉదడ గెలు నాయ్." మెన జో బూతుమ్ యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిలన్.

¹¹ జలె, జా మెట్టయ్ వెల్లి మంద అండ్రులు కతె తిల. ¹² చి "అదె, జేవ్ అండ్రుల్క అమ్ దెర్లి రితి సెలవ్ దా, అమ్క జోవయింతె తెర్తెప్ర" మెన యేసుక జేవ్ బూతల్ బతిమాల్పా జా సంగిల. ¹³ దస్సి జతికయ్, యేసు సెలవ్ దిలన్. సెలవ్ దెతికయ్, జేవ్ బూతల్ బార్ జా జో మాన్సుక ముల దా, జేవ్ అండ్రుల్చి పెట్టి పెసిల, చి జేవ్ పాసి పాసి దొన్ని వెయిలు బోడియె అండ్రులు బమ్మ జా, ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త గెచ్చ, గడ్డె సేడ డుజ మొర గెల. ¹⁴ జేవ్ అండ్రుల్ దస్సి జతికయి, మంద రకితన బమ్మ జా ఉట్ట నిగ, పట్టుమ్తె, ఒండి ప్రాంతుమ్తె సూనయ్ల, చి జర్గు జలిసి దెకుక మెన, ప్రెజల్ ఎత్తి బార్ జల.

¹⁵ జేవ్ ప్రెజల్ ఎత్తి యేసుతె జా, ఒగ్గర్ బూతల్ దెర తిలొ జో వెర్లి జా తిలొసా అప్పె చెంగిల్ బుద్ది జా పాలల్ గలన ఒత్త వెస తిలిసి దెక,

బియఁ గెల. ¹⁶ జో చెంగిల్ జలిసి జర్గు జలి పొది సాంత దెక తిల మాన్సుల్, జలె, జో బూతల్ దెర వెర్లి జా తిలొసాక చి జేవ్ అండ్రుల్క జర్గు జలిసి ఎత్తి పిమ్మట్ అయ్లనక జేవ్ సాచి సంగిల. ¹⁷ ఒత్తచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ "అమ్చి ప్రాంతుమ్ ముల దా ఉట్ట గో" మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

¹⁸ పడ్డె యేసు, సిస్సుల్, ఉట్ట గెచ్చుక మెన దోనితె తతికయ్, బూతల్ అగ్గె దెర తిలొ జో మాన్సు పట్టి జా, "ఆవ్ కి తుమ్చి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ్ దే." మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్. ¹⁹ గని యేసు దస్సి సెలవ్ నే దెతె, జోక, "పోని, తుయి గెరి గెచ్చు తుచ సాంత మాన్సుల్క, ప్రబు తుక కన్యారుమ్ దెక చెంగిల్ కెర ఎదివాల్ దయ కెర్లిసి సంగు" మెన సంగిలన్. ²⁰ జో మాన్సు యేసుక ముల దా ఉట్ట గెచ్చ, యేసు జోక ఎదివాటు దయ కెర్లిచి రిసా దెకపాలి మెలి జా ప్రాంతుమ్తెచ పట్టల్ ఎత్తితె సూనపుక దెర్లొ. జా సూనయ్తికయ్, ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జల.

యాయారు మెలొ అదికారి యేసుచి తోడు నజిలిసి

(మత్త 9:18-26; లూకా 8:40-56)

²¹ యేసు అన్నె దోనితె వెగ గాడు అన్నె జీన్తికయ్, జోచి సుట్టునంత ఎదివాల్జిన్ జనాబ్ బెర అయ్ల. జో జా ఒడ్డుతె ఉత్త తతికయ్, ²² యూదుల్చి ఒత్తచి సబ గెచి అదికారి జలొ యాయారు మెలొసా జా కెర, యేసుక దెక కెర, జోచి చట్టె సెర్ను సేడ, ²³ "అంచి నాడి జొర్టొ సేడ, జియెదె గే, నాయ్ గే, దస్సి జా అస్సి. తుయి, అమ్తె జా కెర జాక చడిలెగిన, జా చెంగిల్ జా అన్నె జియెదె." మెన బతిమాల్పా జా జో సంగితికయ్, ²⁴ యేసు జో తెన్ బెద గెలన్. జేవ్ వట్టి గెతె తతికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ యేసుచి పట్టి జా జోచి సుట్టునంత తా పెలపులి జితె తిల. ²⁵ జలె, బార వెర్నుల్ తెంతో లొయి గెతి బాద తిలి తేబోద ఎక్కి జా జనాబ్తె అస్సి. ²⁶ జా సైమచి రిసా చెంగిల్ కెరంతి రిసా, ఎక్కిలోచి పిమ్మట్ అన్నెక్కో గురుతె వర్చ తెన్ గెచ్చ గెచ్చ, జాక తిలి దనుమ్ ఎత్తి విక కెరవన తిలి. దస్సి కెర కెర జలెకి, జా బాద తెన్ నే చెంగిల్ జితె, ఒగ్గర్ జితె తిలి. ²⁷ జలె, యేసుచి రిసా సూన తా, "ఆవ్ జోచ పాలుమ్ జవున్ చడిలె చెంగిల్ జయిందె" మెన ఉచర, ²⁸ యేసుచి సుట్టునంత తిలి జనాబ్చి తెడి పెన, యేసుచి పడ్డె పాసి పాచ కెర, జోచొ పాలుమ్క చడిలి. ²⁹ చడిలి బేగి లొయి గెతిసి బందు జలి, చి బాద గెచ్చ జివ్ చెంగిల్ జలి మెన చినన్సి.

³⁰ యేసు మాత్తుమ్, జోచి సెక్తిక కో గే, చెంగిల్ జా అస్సి మెన చినిలి బేగి, జా జనాబ్చి నెడిమి టీచొ జా పడ్డె పస్స, "అంచి పాలుమ్ చడిలొసా కో?" మెన సంగిలన్. ³¹ జోచ సిస్సుల్ జోక, "తుచి ఉప్పిరి మాన్సుల్ పెలపెలి జలెకి, 'అంక చడిలొసా కో?' మెన కిచ్చొక పుసితసి?" మెన సంగిల. ³² జలె, కో చడిలన్ గే జానన్క మెన, యేసు అన్నె పస్ల దెకితికయ్, ³³ జా తేబోద జాక జర్గు జలిసి జాన, బియఁ కెర, అడ్డుర్ జా, యేసుచి పుర్రెతో సెర్ను సేడ, జర్గు జలిసి ఎత్తి సత్తిమ్ తెన్ జోక సంగిలి. ³⁴ యేసు జాక, "ఓ పుత్తరి, అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా తుయి చెంగిల్ జా అస్సిసి. సేంతుమ్ తెన్ గెచ్చ, చెంగిల్ జా, చెంగిల్ తా" మెన సంగిలన్.

³⁵ జా తేబోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువిన్చి రిసా యేసుతె జా తిలొ అదికారిచి గెచ సగుమ్జిన్ జా కెర, జో అదికారిక "తుచి నాడి మొర గెచ్చ అస్సి. ఈంజొ గురుబాబుక బుకార్లె లాబుమ్ నాయ్. గురుబాబుక జా బాద పోని" మెన జోక సంగిల.

³⁶ జలె, జేవ్ సంగిలిసి సూన నే సూన్సి రితి జా, యేసు సబగేచొ జో అదికారిక దెక, "జేవ్ సంగిలిన్క కాతర్ నే కెర్తె, బి నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా" మెన జోక సంగిలన్.

† గెరాసీనులుక 'గదరేసులు' కి సగుమ్తె రెర్ల తవుల. మత్తయి 8:28తె 'గదరేసులు' మెన రెర్ల అస్సి.

†† 'ప్రబు' మెలె కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, 'ఎత్తిక వీలువ కెర్లొసా, ఎత్తిక వెల్లొ జలొసా'. జా నావ్ యెహోవ దేముడు అబ్బొన్క కి సంగుల, యేసు దేముడు పుత్తున్క కి సంగుల.

37 ఒత్త తొత్తో పేతురు, యాకోబు, యాకోబుచో బావోసి యోహానుక పిట్టవ, జోచి పట్టి అన్నెకో జెంక సెలవ్ నే దా కెర, 38 యేసు, జేవ్ తెన్ జో అదికారిచి గెరి పాచ కెర, ఒత్త తిలస ఏడుకుడు జా గోల జతిసి దెకిలన్. 39 జో గెరి పెన, ఒత్త తిలసక దెక, "తుమ్ గోల జా ఏడ్డును కిచ్చొక? ఈంజ బోద మొర గెచ్చె నాయ్ నిజ అస్సె." మెన యేసు సంగిలన్. 40 దస్సి సంగితికయ్, జేవ్, జోక ఆసెల. గని యేసు జేవ్ ఎత్తిజిన్క బార్ కెర దా, నాడిచ అయ్యన్అబ్బొన్క కి, జో తెన్ అయ్ల సిస్సుల్క కి కడ ఆన, జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చె, 41 జా నాడిచి ఆతు దెర, జాక "ఆవ్ సంగిలయ్, నాడి, ఉట్టు!" మెలి అర్దుమ్ తెన్ "తలితా కుమి" మెన సంగిలన్. 42 సంగిల్ బేగి, జా నాడి ఉట్టు కెర, ఇండుక దెర్లి. ఒత్త తిలస ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జా బలే ఉచర్ల. 43 పడ్డొ, జర్గు జలిన్చి రిసా కక్క సంగుక జయె నాయ్ మెన జాగర్ల సంగ, "నాడిక కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ దాస" మెన, జా గేచర్క యేసు సంగిలన్.

నజరేతు గవ్వెచ మాన్యుల్ యేసుక నే నంపజలిసి
(మత్త 13:53-58; లూకా 4:16-30)

6 యేసు ఒత్త తొత్తో ముల దా కెర, నజరేతు మెలి జోచి సొంత గవ్వె ఉట్ట జెతికయ్, జోచ సిస్సుల్ జోచి పట్టి అయ్ల. 2 ఒక్కి కెర్లి సెలవ్ కడన్ దీసి, ఒత్తచి సబ గెరి గెచ్చె, యేసు బోదన కెరుక దెర్లన్. జో సంగిలి బోదన సూన, ఒగ్గజిన్ మాన్యుల్ ఆచారిమ్ జా, "ఇసి బోదన ఇన్నెక కేనె తెంతో అయ్లి? ఇన్నెక దిలి గ్యానుమ్ కిసిచి? కెర్లి అందుమ్చ వెల్లెల కమె ఇన్నెచి అత్తి జర్గు జతతి! 3 గని ఈంజొ దాచర్ కామ్ కెర్లిసా జయెదె, మరియచొ పుత్తుసి గెద? యాకోబుక, యోసేక, యూదాక, సీమోనుక అన్నెసి జయెదె గెద? ఇన్నెచ బేస్సివో ఇన్నె అమ్చి తెన్ అస్తి గెద?" మెన యేసుచి రిసా అన్మానుమ్ జా నంప కెర్లి నాయ్.

4 జేవ్ దస్సి అన్మానుమ్ జతికయ్, "కేన్ జవున్ మాన్యు దేముడుచి కబుర్ ఆన్తోసా జలె, జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్యుల్, సొంత గెచర్ మాన్యుల్ జోక గవురుమ్ దెకిత్ నాయ్" మెన యేసు, జోవయించి అన్మానుమ్చి రిసా సంగిలన్.

5 ఒత్తచ మాన్యుల్చి అన్మానుమ్చి రిసా, జలె, ఒత్త యేసు కేన్ వెల్లొ కమె కెరుక బెదిలన్ నాయ్. ఎక్కి సగుమ్జిన్ జబ్బు తిల మాన్యుల్క బోడి చడ చెంగిల్ కెర్లన్. 6 జా పలాన్చ మాన్యుల్చి అన్మానుమ్చి రిసా ఆచారిమ్ జా, విసారుమ్ జలన్. గని, జా ప్రాంతుమ్చ గవ్వెలె బుల బుల బోదన కెర్లె తిలన్.

సిస్సుల్క దొగుల దొగులక తెద్రయ్లిసి
(మత్త 10:1,5-15; లూకా 9:1-6)

7 ఒత్త తొత్తో, జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు పాసి బుకారా కెర, జేవ్ దొగుల దొగులక గవ్వెలె బులక మెన తెద్రవుక దెర్లన్. తెద్రయిలి పొది, బూతల్క జేవ్ ఉదడ్డి రితి జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్. 8 తెదోడి కిచ్చొ ఆద్ర దిలన్ మెలె, "ప్రయానుమ్చి రిసా టెక్సి డండొ పిట్టవ, పోడి జలెకు, సెంచె జలెకు, కెరంటిచి బెల్లుచి జేబితె డబ్బుల్ జలెకు దెరన నాయ్. 9 జోడ్లు గలన, గని దొన్ని సాక్కల్ పోన. ఎక్కి సరి జతయ్" మెన సంగ. 10 అన్నె, "తుమ్ కేనె జలెకు పాచిలె పొది, కేన్ గెచర్ తుమ్క టాన్ దెవుల గే, జా గావ్ తెంతో ఉట్ట గెతె ఎదక జయ్యె గెరి బస జా తా. 11 గని, కేన్ టాన్తె జలెకు తుమ్క

† మాములుమ్ ప్రెజల్ లట్టల్లి అరమయ్ బాస తెన్ చి కోడు, ఈంజ. †† ఎత్తి సెన్గర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చె, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యోహాచ' మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ ప్రెజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిచి రిసా ఒగ్గర్ అగ్గుల్ అవ్వె ఉచర్ అస్సి. ఇన్నె దొన్ని ఎన్నులు కోక్కిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్లెతి.

మరియాద కెర్లి నాయ్ గే, తుమ్చి కబుర్ సూనుక ఎదర్లె ఇస్టుమ్ జతి నాయ్ గే, తుమ్ ఒత్త తొత్తో ఉట్ట గెచ్చె. ఉట్ట గెతె పొది, 'జేవ్ దస్సి జలి రిసా, జేవ్ దేముడుచ నెంజితి' మెలి రితి గుర్తుక తుమ్చ చట్టొచి దూడి పంప్త గెలన" మెన యేసు సంగిలన్. 12 యేసు దస్సి అదికారుమ్ దా బులుక తెద్రయ్తికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ దొగుల, దొగుల బార్ జా, "తుమ్ కెర్లె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా" మెన బోదన కెర బుల్లె తిల. 13 పడ్డొ, మాన్యుల్క దెర్ల ఒగ్గర్ బూతల్క ఉదడ గెల, చి ఒగ్గజిన్ జబ్బుల్ తిలసక బోడి తేల్ సువ దా యేసుచి నావ్ తెన్ జోవయింక చెంగిల్ కెర్లె.

హేరోదు రానొ యేసుచి రిసా ఉచర్లిసి
(మత్త 14:1-12; లూకా 9:7-9)

14 యేసుచ కమెచి రిసా హేరోదు మెలొ జా గలిలయ ప్రాంతుమ్క ఏలుప కెర్లొ రానొ కి సూల్లొ. జా ఒండి దేసిమి యేసుచి రిసా ఎత్తిజిన్ సూన తిల. సగుమ్జిన్ జోక "బాప్తిసుమ్ దెత్తొ యోహాను అన్నె జివ్ జా అస్సి, కిచ్చొగె, చి ఇన వెల్లొ కమె కెర్లి సెక్తి జోచి పెట్టి అస్సి" మెంతె తిల. 15 అన్నె సగుమ్జిన్, "ఏలీయా పూర్గుమ్చొ జా తయెదె" మెంతె తిల. అన్నె సగుమ్జిన్, "దేముడుచ కబుర్లు పూర్గుమ్ సంగిలొ ఎక్కిలొ రిత్తొ జయెదె. దసాచొ జా తయెదె" మెంతె తిల. 16 హేరోదు, మాత్తుమ్, సూన, కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, "ఆవ్ బోడి గండ కెరవ తిలొ యోహాను జా తయెదె. అన్నె జివ్ జా అస్సి, కిచ్చొగె" మెన బియఁ గెలొ.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహానుక హేరోదు మార తిలిసి

17 హేరోదు రానొ కిచ్చొక దస్సి బిలన్ మెలె, జోచొ పిలిప్ మెలొ బావొసిచి హేరోదియ మెలి తేర్లిక ఆనన హేరోదు జాక పెండ్లి జా తిలొ. 18 దస్సి, అన్నెక్కిచి తేర్లిక పెండ్లి జతికయ్, యోహాను హేరోదుక "తుచొ బావొదిసి తేర్లిక తుయి తియనుక నాయిమ్ నాయ్" మెన సంగితె తిలన్. జాక, హేరోదు యోహానుక జేలి కెరవ, జేల్తె గల బందవడ తిలన్. 19 జేల్తె గల తతికయ్, యోహానుచి ఉప్పిరి హేరోదియ కుస్సిదుమ్ తా, జోక మారుక ఆస జా అస్సి. గని నెత్తె. కిచ్చొక మెలె, 20 యోహాను, దేముడుచొ సత్తిమ్ సుదొ, నీతి సుదొ, మెన హేరోదు జాన కెర, జోక కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి రకవ అస్సి. అన్నె, యోహాను సంగితి తీర్పుక హేరోదు బాద సేడ్లె కి, రోజాక సంతోసుమ్ తెన్ జోచి బోదన సూన్తె తిలన్.

21 జలె, జా మదెనె జా తేబోద యోహానుక కిచ్చొ కెరుక నెత్తిల్లె కి, ఆకకక జోక మొరవుక అవ్కాసుమ్ అయ్లి. హేరోదుచి జెర్మున్ పండుగు దీసి జెతికయ్, జోచ మంత్రివొక, వెల్లెల మాన్యుల్క, చి గలిలయ ప్రాంతుమ్చ వెల్లెల మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్క వెల్లి విందుతె రానొ బుకార్లొ. 22 జా విందు కెర్లి పొది, హేరోదియ మెలి జా తేబోదచి దువిసి విందుతె బుకార్లసచి నెడిమి జా నచిలి. హేరోదు, బుకార్లస, ఎత్తిజిన్ జా నచిలిసి మెన్ గెల, చి హేరోదు జా నాడిక, "కిచ్చొ ఇస్టుమ్ జస్తి గే అంక సంగు చి జయ్యె దెయిందె" మెన అన్నె, 23 "తుయి కిచ్చొ నజెలె కి, అంచి రాజిమ్తె ఏక్ అర వాట నజెలె కి, జయ్యె దెయిందె" మెన ఒట్టు గలన్లన్.

24 జలె, జా నాడి బార్ జా, అయ్యన్తె గెచ్చె, "ఆవ్ కిచ్చొ నజుక?" మెన పుసితికయ్, అయ్యసి, "బాప్తిసుమ్ దెత్తొ యోహానుచి బోడి అంక దే మెన సంగు" మెన దువిన్క సంగిలి. 25 సంగిలి బేగి, జా నాడి హేరోదుతె నిగ జా, "బాప్తిసుమ్ దెత్తొ యోహానుచి బోడి ఏక్ పలెరుమ్తె అంక దే" మెన సంగిలి.

26 నాడి ఇసి సంగితికయ్, జో రానొ బలే దుకుమ్ జలెకి, జో గలన తిలి ఒట్టుచి రిసా, విందుతె బుకార్లసచి మొక్కె జాక సంగిలిసి పిట్టవుక నెన కెర, 27 బేగి, "జోచి బోడి ఆను" మెన జమాను ఎక్కిలొక

తెద్రయలన్. జో జమాను గెచ్చు, జేల్తె యోహానుచి బోడి గండ కెర, 28 పల్లెరుమ్తె ఆన, జా నాడిక దెతికయ్, జా నాడి అయ్యున్క నా దిలి. 29 జలె, యోహానుచ సిస్సుల్ నూన కెర, జా కెర, పీనుమ్ నజన ఉక్కుల నా, మెస్సె రోవిల.

బారజన్ సిస్సుల్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట అయ్లిసి
(మత్త 14:13-21; లూకా 9:10-17; యోహా 6:1-14)

30 యేసు తెద్రయల జోచ బారజన్ సిస్సుల్ బోదన కెర కెర మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర కెర, జోతె అన్నె బుల జా, జేవ్ కెర తిలిసి, బోదన కెర తిలిసి ఎత్తి, జోక సంగిల. 31 జలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గజ్జన్ మాన్సుల్ జోవయింతె జెంక గెచ్చుక జతె తిలి రిసా, అన్నిమ్ కంక కి పుండితి సమయుమ్ దొర్కు నెంజితికయ్, యేసు సిస్సుల్క "జొమ్మ, తుమ్ గడియ పుండితి రిసా, కేనెగె, మాన్సుల్ నెంజిలి టాన్తె బెద గెచ్చుమ" మెన సంగిలన్. 32 జేవ్ బార్ జా దోనితె వెగ, అన్నె కోయి నెంజిలి టాన్తె గెచ్చుక బార్ జల. 33 గని, జేవ్ బార్ జా ఉట్ట గెలిసి ఒగ్గజ్జన్ దెక, జోవయింక చిన, వేర వేర పట్టలె గెచ్చెలె తెంతో బార్ జా నిగ, నిగ జోవయించి తొల్లితె జేవ్ గెతె తిలిన్తె పాచిల.

పాచ్ వెయిల్జన్ మాన్సుల్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

34 యేసు జా ఒడ్డుతె పాచ, దోనితె తెంతో ఉత్త, ఒగ్గర్ ఒగ్గజ్జన్ జనాబ్ బెర అయ్లిసి దెక, 'గొవుడు నెంజిల మెండల్ కీసి జా కేనె తెర్ల ఒత్తలి ఉట్ట గెతె తవుల గే దస్సి, ఈంజేవ్ పైజల్ అస్తి' మెన యేసు కన్యారుమ్ జా, ఈంజ ఎత్తి బోదన జోవయింక సికడుక దెర్లన్.

35 సాంజ్ జంక దెర్తికయ్, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "ఈంజ డొంగుర్ దేసిమ్. పొద్దు ఒగ్గర్ జలి, తొక్కి అస్సి. 36 ఈంజేవ్ పైజల్ ఎత్తి ఈంజ పల్లల్చ గెచ్చెలె గెచ్చ, కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ గెనన్తి రిసా ఇన్నెక తెద్రవ." మెన సంగిల. 37 ఇసి సంగితికయ్, యేసు సిస్సుల్క కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమ్ జోవయింక కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ దాస". ఇసి యేసు సంగితికయ్, జేవ్ జోక, "జోవయింక అన్నిమ్ దెంక మెన 'దోన్ పుంజో వెండ్లుచ పోడియె గెనుక ఆమ్ గెచ్చుక గే?' మెంతికయ్, 38 యేసు జోవయింక, "తుమ్తె కెత్తి పోడియె అస్తి గే, గెచ్చ దెక" మెలన్, చి జేవ్ గెచ్చ దెక జా కెర, "పాచ్ పోడియె చి దొన్ని మొస్సు అస్తి" మెన జోక సంగిల. 39 జో, జేవ్ జనాబ్ దెక, జోవయింక "తుమ్ ఎత్తిజిన్ వర్నవర్నల్ తెన్ బుయ్యె వెస" మెన జా చివర్న బుయ్యె వెసడ్లన్. 40 జాకయ్ జేవ్ ఎక్కెక్ వర్నల్తె పుంజెక్ జిన్, యాబయ్జిన్ వెసితికయ్, 41 యేసు జేవ్ పాచ్ పోడియె దొన్ని మొస్సు దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, 'ఈంజ తూయి దిలది' మెన దేముడు జలొ అబ్బొన్క జోకర కెర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, "ఎత్తిజిన్క వంట దాస" మెన సిస్సుల్చి అత్తి సార్చ కెర దా, జేవ్ దొన్ని మొస్సుక కి ఎత్తిజిన్క వంట దిలన్.

42 జేవ్ జనాబ్ ఎత్తిజిన్ పేట్ బెర్తు కతికయ్, 43 సింసిల పోడి గండలు, మొస్సు గండలు బార గంపల్తె సిస్సుల్ గుడ్డ బెరయ్ల. 44 జా దీసి పోడియె కయ్లస, పాచ్ వెయిల్జిన్ ముస్సుబోదల్ జల.

యేసు పాచిచి ఉప్పిరి ఇండిలిసి వాడుక సేంతుమ్ కెర్లిసి
(మత్త 14:22-33; యోహా 6:16-21)

45 తెదొడి బేగి, యేసు పైజల్క నే తెద్రయ్తె తొలితొ, "తుమ్ దోని వెగ అంచి కంట తొలితొ గాడు జీన, బేత్తుయిదా గెచ్చె గెచ్చ" మెన సిస్సుల్క తెద్రవ దా, 46 జేవ్ పైజల్తె సెలవ్ నజన తెద్రవ దా, ప్రార్దన కెర్లి రిసా యేసు డొగ్గె వెగిలన్.

† నెంజిలె, దోన్ పుంజోజన్ మాన్సుల్క ఏక్ దీన్చి కూలి డబ్బుల్ దెతి ఎదిలి డబ్బుల్. †† తేబోదల్ బాలబోదల్ కి తిల, గని మత్తయి 14:21తె రెగిడ్లి తిలి, తేబోదల్ బాలబోదల్క ఒత్తె లెక్క కెర్లి నాయ్.

47 ఒగ్గర్ సాంజ్ జతికయ్, సిస్సుల్ తిలి జా దోని సముద్దుమ్ రితి జా గాడుచి మదెనె పాచ తతికయ్, యేసు ఎక్కిలో గట్టుతె తా, 48 కిచ్చో దెకిలో మెలె, దోనిక వాడు పెలయ్తె తిలి రిసా, దోని ఇండవుక సిస్సుల్ కస్టుమ్ జతె అస్తి.

జలె, అందరె, పాసి పాసి కుకుడొ వాసెనె, యేసు జా సముద్దుమ్చి ఉప్పిరి ఇండ జా, సిస్సుల్చి పాసి పాచ అయ్లొ. జోవయింక జిన్తె ఉట్ట గెచ్చుక మెన్లొ. 49 గని, పాచిచి ఉప్పిరి జో ఇండ గెలిసి సిస్సుల్ దెక, "డుంబొ, కిచ్చోగె" మెన ఉచర బమ్మ జా ఒర్చిల. 50 జేవ్ ఎత్తిజిన్ జోక దెక దస్సి పంబ్ర జలి బేగి, జో, "దయిరిమ్ జా. ఆచ్చి, తుమ్ బియ: నాయ్" మెన జోవయింక సంగ 51 దోనితె జోవయించి నెడిమి వెగితికయ్, వాడు ముల దిలి. జాచి రిసా జేవ్క జెచ్చి ఆచారిమ్ జా ఒగ్గర్ బమ్మ జల. 52 గని పోడియెక యేసు జర్గు కెర్లిసి అర్దుమ్ నే కెరన తిలి రిసా, జో కొన్సొగె, జోచి పెట్టి బేడు బందెల్ జోచి సెక్తి అదికారుమ్ కేనెచి గే అర్దుమ్ నే కెరంతె, బలే ఆచారిమ్ తెన్ తిల.

అన్నె ఒగ్గజ్జన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 14:34-36)

53 జేవ్ దోనితె గాడు జీన గెన్నేసరెతు ప్రాంతుమ్తె పాచ దోని ఒడ్డుతె బంద కెర 54 దోని తెంతో ఉత్తిర్లి బేగి, ఒత్తె తిల మాన్సుల్ జోక చిన కెర, 55 జబ్బు తిల మాన్సుల్ జా ఒండి పలాన్తె కేనె తిలె ఒత్తె గెచ్చ, జేవ్ నిజ తిలి అంతుర్నొ తెన్ ఉక్కుల కెర యేసు కేనె అస్సి గే సూన్లె, ఒత్తయ్ వయ ఆన్తె తిల. 56 జా ప్రాంతుమ్చ పట్టలె గెచ్చెలె బయిలె, కేన్ జలెకు టాన్తె జో అయ్లొ గే, బాద తిలసక కడ ఆన, సంతవీదులె జలెకు ఎంగ్డవ దా, యేసుచొ పాలుమ్చి అంచు జలెకు జేవ్ చడుక మెన బతిమాల్పా జా సెలవ్ నజన్తె తిల. కో జలెకు చడిల గే, జేవ్ చెంగిల్ జల.

అలవాట్లు చి రిసా వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలి తీర్పు
(మత్త 15:1-20)

7 †యెరుసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో సగుమ్జిన్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన కి పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్చి ఒత్తె జా తా, యేసుతె బెద జా కెర, 2 జోచ సిస్సుల్తె సగుమ్జిన్ గర్చ అత్తో తెన్, మెలె నే దోవన్తె, అన్నిమ్ కెర్లిసి దెక కెర, బమ్మ జల. 3 కిచ్చోక మెలె, పరిసయ్యుల్ కి †యూదుల్ ఎత్తిజిన్ కి 'పూర్ణమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సికయ్లిసి కెరుకయ్' మెన, గుర్తు అత్తో దోవన్తెకయ్ కవుల, నెంజిలె నాయ్. 4 అన్నె, సంతయ్ తెంతో గెరి అయ్లె, 'నే దోవన్లె గారు' మెన, †పాచి చించన్లెకయ్ కవుల, నెంజిలె నాయ్. దస్సి, గిన్నలు, గేడివొ, కంచు సామన్, ఈంజ జా ఎత్తి కెయ:క దోవుక గే, కీసి దోవుక గే, కిచ్చో కిచ్చో అలవాట్లు రితి కెరుక పూర్ణమ్చ జోవయించ వెల్లెల మాన్సుల్ సికడ అస్తి. 5 జాచి రిసా, జేవ్ పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన యేసుక, "తుచ సిస్సుల్ కిచ్చోక వెల్లెల మాన్సుల్ సంగిలి రితి ఇండుక ముల దా, గర్చ అత్తో తెన్ అన్నిమ్ కతతి?" మెన పుసిల.

6 జలె, యేసు జోవయింక, "తుమ్ ఉప్రమెన్నుచొచి రిసా యెసయా పూర్ణమ్చొచి అత్తి దేముడు సంగిలి కోడు సత్తిమ్.

ఈంజ పైజల్ అంక గవురుమ్ కెర్ల రిత్ కొడా సంగిలే కి, జోవయించి పెట్టి అంక దూరి అస్తి. 7 మాన్సుల్ అచ్చి ఉచర్ల కొడాక 'దేముడు సంగిలస' మెన పైజల్క సికడ, అంక ఆరిక జోకర్తతి" మెన తుమ్చి రిసాచి కోడు. 8 "తుమ్, దేముడు దిలి ఆగ్న ముల దా, మాన్సు అచ్చి ఉచర్లిసి ఎక్కి మెన్ను నిదానుమ్ కెర్లస" మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగ, 9 జోవయింక అన్నె, "తుమ్చ

‡ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి గుడి తిలి పట్టుమ్, జా. †† 'అంచయ్ పైజల్ జతు' మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు పూర్ణమ్ నిసాన్లె పైజల్. ††† నెంజిలె, సంతయ్ తెంతో అన్లి సామన్ దొవెలెకయ్ కవుల.

పూర్ణమవ అయ్యి సికయల అలవాట్లు నిదానుమ్ కెర్తి రిసా దేముడుచి అగ్గు రితి ఇండుక ముల అస్సున్. కీన మాన్సుల్, తూమ్!
 10 తుమ్ ములిలి కేన్ అగ్గుచి రిసా ఆవ్ అప్పె సంగితసి మెలె, తుమ్చ అయ్యద్ అబ్బొద్ క చెంగిల్ దెక, గవురుమ్ కెర
 మెన, పిమ్మట్,
 "అయ్యన్క జలెకు, అబ్బొన్క జలెకు, కో దూసుప కెరుల గే, కచితుమ్ జోక మొర్పుచి సిచ్చ దెంక"
 మెన మోసెచి అత్తి రెగిడ్డి కోడు అస్సి.

11 "గని, తుమ్ జలె ఇన్నె మెంతసు, అచితె తుమ్క కిచ్చొ కలుగు జతి గే, జయ్యి 'కొర్బాను' మెలె 'ప్రబుక దెంక ఒప్పున అస్సి', మెన కో పుత్తుసి అయ్యన్ అబ్బొన్క సంగిలెగిన, 12 'జా దీసి తెంతో, జో మాన్సుచి పూచి నాయ్' తుమ్ సంగిల్ రితి జా, జో అయ్యన్ అబ్బొన్క దెంక తిలి సాయిమ్ జో మాన్సు దెంక తుమ్ ఒప్పున్ నాయ్. 13 తుమ్ దస్సి జా, తుమ్చ పూర్ణమవ అయ్యి ఉచర్ల అలవాట్లు ప్రెజల్ కెర్తు మెన, 'దేముడు సంగిలి కోడుక అదికారుమ్ నాయ్' మెన సికడ్డి రితి జా, తుమ్ దేముడుచి కోడు మార్కున కెర్తి రితి కెర్తును. అన్నె దస్సు మాయల్ ఒగ్గర్ కెర్తును." మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు గోల కెర్లన్.

మాన్సుక గార్ కెర్తిసి కిచ్చొ జయెదె గే యేసు సంగిలిసి

14 తెదొడి యేసు ప్రెజల్క అన్నె పాసి బుకారా కెర, జోవయింక ఇన్నె మెలన్. ఆవ్ సంగితి కోడు తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఏక్ కోడు సూన అర్దుమ్ కెరన. 15 బయిలె తెంతో మాన్సుచి పేట్ తెడి కిచ్చొ వస్తువ పసిలె, జయ్యి జో మాన్సుక గార్ కెరుక నెత్తె. గని, మాన్సుచి పెట్టి తిలి బుద్ది గార్ జలె, జయ్యి జో మాన్సుక గార్ కెరెదె. 16 †సూన్త కంగ్గొ కక్క తిలె, సరిగా సూన్సు!

17 జేవ్ ప్రెజల్క ముల దా గెరి గెచ్చ తెడి పసిలి పొది, జోచ సిస్సుల్ ఈంజ టాలిచి రిసా పుసిల. 18 యేసు జోవయింక, "తుమ్ కి అర్దుమ్ నెంతె అస్సున్ గే? మాన్సు కయ్లె, బయిలె తెంతో జో మాన్సుచి పెట్టి కిచ్చొ పెన తయెదె గే, జో మాన్సుక గార్ కెరుక నెత్తె మెన అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్? 19 ఈందె, జోచి పేట్ వాట్ గెచ్చ, అన్నె బార్ జయెదె. జోచి పెట్టితె పెసి నాయ్! జాకయ్, జోక గార్ కెరె నాయ్" మెన సంగిలన్. ఇసి మెన యేసు సంగిలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, "కిచ్చొక కి కంక గారు మెనుక నెంజె. కిచ్చొ కి కంక జయెదె" మెన సెలవ్ సంగిల్ రితి జతయ్.

20 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క "మాన్సుచి పెట్టితె మొదొల్ జా, కిచ్చొ కిచ్చొ బార్ జయెదె, జయ్యి జోక గార్ కెరెదె. 21 మెలె, గర్ప ఉద్దెసుమ్లు, లంజెబుద్ది, చోరు బుద్ది, అత్య కెర్తి బుద్ది, లంజెకమొ, 22 అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆన జతిసి, పాపుమ్ ఇండితి ఆన, మోసిమ్బుద్ది, గోసలు, మాన్సుల్క దూసుప కెర్తిసి, గవురుమ్ ఉచరంతిసి, కామ్క నెంజిత కొడొ, దసచ ఎత్తి, మాన్సుచి తెడి జోచి పెట్టితె మొదొల్ జతతి. 23 గర్ప బుద్దుల్ ఎత్తి, మాన్సుచి పేట్ తెడి మొదొల్ జా బార్ జతతి. దసచయ్ మాన్సుక గార్ కెర్తతి" మెన అన్నె సంగిలన్.

తేబోదచి దువిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి
 (మత్త 15:21-28)

24 యేసు ఒత్త తెంతో బార్ జా, తూరు చి సీదోను మెల పట్టుల్చి ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెచ్చ, ఏక్ గెరి గెలన్. జో ఒత్త తిలి రితి కో కి సూనుక జో నెసిలె కి, జో తిలిసి లుంకడుక నెత్తిర్ల, 25 చి బేగి, బూతుమ్ దెర్లి ఇదిలిన్ దువిసి తిలి ఏక్ తేబోద, యేసుచి రిసా సూన

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 16 నంబచి కోడు తయె నాయ్.

కెర, జోతె జా కెర, జోచి చట్టె సెర్ను సేడ్డి. 26 జా తేబోద కేనెచి మెలె, జా †సిరియ దేసిమ్చి జా పెనికయ ప్రాంతుమ్తె జెర్లిలి, గ్రీకు మెలి వేర దేసిమ్చి మాన్సు. జలె, జా తేబోద యేసుతె జా కెర, "అచి దూక దెర్లి బూతుమ్క ఉదడ గెల్లె గె?" మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, 27 జో జాక, ‡ "సాంత బోదల్ తొలితొ కతు. బోదల్చి వంతు అన్నిమ్ గుడ్ల కెర, సూనకూనర్లు కతి రితి గల దెంక చెంగిల్ నాయ్" మెన సంగిలన్. 28 జా జోక, "నిజాచి, ప్రబు, గని సూనకూనర్లు కి అన్నిమ్ కెర్తి బల్లచి ఎట్టొ రక తా, బోదల్ సేడయ్లి ఉస్టా కవుల" మెన సంగిలి. 29 ఇసి సంగితికయ్, తెదొడి యేసు జాక, "ఈంజ తుయి సంగిలి తుచి నముకుమ్చి రిసా, సేంతుమ్ తెన్ గో. బూతుమ్ తుచి దువిద్క ముల దా గెచ్చ అస్సి" మెన సంగిలన్. 30 ఇసి సంగితికయ్, జా తేబోద గెరి గెచ్చ కిచ్చొ దెకిలి మెలె, బూతుమ్ ముల దా గెలి రిసా, జా నాడి మంచుమ్తె నిజ తిలిసి.

తొత్తో జలో బోయ్కోక యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

31 ఒత్త తెంతో యేసు తూరు ప్రాంతుమ్ ముల దా సీదోను ప్రాంతుమ్ వాట్ గెచ్చ, దెకపాలి ప్రాంతుమ్ వాట్ కి గెచ్చ. గలిలయ ప్రాంతుమ్చి సముద్దుమ్ రితి గాడు పక్క అన్నె ఉట్ట అయ్లన్. 32 ఉట్ట జెతికయ్, బోయ్కో తిలొ తొత్తో మాన్సు ఎక్కిలోక మాన్సుల్ యేసుతె కడ ఆన, "ఇన్నెక చడ చెంగిల్ కెర్లె గే?" మెన యేసుక బతిమాల్పా జా పుసిల.

33 జలె, ప్రెజల్తె తెంతో యేసు జోక ఎక్కిలోక పక్క కడన, జో మాన్సుచ కంగ్గొతె ఏక్ ఏక్ ఊంటివో గల దా తుంక, జో తొత్తోచి జీబు చడ జోచి సాంత లాడు దెరవ దా, 34 ఆగాసుమ్ పక్క దెక, కన్కారుమ్ తెన్ పెట్టి ఏడ్డి రితి జా, 'ఉగ్గి జా' మెలి అర్దుమ్ తెన్, ఒత్తచి బాస తెన్ "ఎప్పాతా" మెన సంగ యేసు సంగిలన్. 35 యేసు దస్సి సంగితికయ్, జో బోయ్కోచ కంగ్గొ ఉగ్గి జలి చి చెంగిల్ జలన్, చి జీబు బులుక దెర్లికయ్, సొస్టుమ్ లట్టబుక దెర్లన్.

36 తెదొడి, "కక్క సంగ నాయ్" మెన ఒత్త తిల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్. గని "సంగుక పోన" మెన జో కెత్తి సుట్టు సంగిలే కి, జేవ్ అన్నె ఒగ్గర్ జా కేన్ తెన్ సంగితె తిల. 37 జర్లు జలిన్చి రిసా ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జా, యేసుచి రిసా "ఈంజొ కిచ్చొ కెర్లె కి జెయిమ్ జతయ్. బోయ్కో మాన్సుల్ సూన్తి రితి కెరుక జానె, తొత్తో మాన్సుల్ సొస్టుమ్ లట్టబ్బి రితి కెరుక జానె. ఎత్తి చెంగిల్ కెర అస్సి" మెన ఎత్తిజిన్ సంగితె తిల.

చెత్తర్ వెయిల్ జిన్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి
 (మత్త 15:32-39)

8 జేవ్ దీసలె అన్నెక్ సుట్టు ఒగ్గజిన్ జనాబ్ యేసుతె బెర తతికయ్, జోవయింక కతిసి కిచ్చొ నెంజిలి రిసా, యేసు జోచ సిస్సుల్క పాసి బుకారా, జోవయింక 2 "ప్రెజల్ అప్పెక తిర్తతి ఎద అచి తెన్ అస్తి. జోవయింక కతిసి కిచ్చొ కి నాయ్ చి రిసా జోవయించి ఉప్పిరి ఆవ్ కన్కారుమ్ జా అస్సి. 3 జోవయింక చువ్వెచి పెట్టి గెరి తెద్రయ్లెగిన, వట్టె ఏక్ వేల మొకోమ్ గుంజు సేదుల. జోవయింతె సగుమ్జిన్ దూర్ తెంతో జా అస్సి." మెన సంగిలన్. 4 జేవ్ సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జా, "ఈంజ బయిలు దేసిమి ఎతివాట్జిన్ మాన్సుల్క అన్నిమ్ దొర్కు కెరుక కీసి?" మెన అన్కూమ్ జా సంగిల. 5 ఇసి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక "తుమ్తె కెత్తి పోడియె అస్తి?" మెన పుసిలన్, చి "సత్తు" మెన జబాబ్ దిల.

6 జలె, యేసు జా జనాబ్క "బుయ్యె వెస" మెన ఆడ్ర దా, జేవ్ సత్తు పోడియె దెర, "తుయి దా దయ కెర్లది" మెన దేముడు అబ్బొన్క ఉచర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, "ప్రెజల్క వంట దాస"

†† నెంజిలె 'సురోపెనికయ ప్రదేసిమ్చి మాన్సు' మెనుల. ‡ దేముడు దెలి వరుమ్క 'అన్నిమ్' మెన టాలి కెర

మన సిస్సుల్ క దెతికయ్, పైజల్ క వంట దిల. ⁷ దొన్నె ఇదుద్ల మొస్సు కి తతికయ్, యేసు దేముడు అబ్బొన్ క అన్నె దస్సి జోకర, "ఈంజేవ్ మొస్సు కి వంట దాన" మన ఆడ్ర దెతికయ్, సిస్సుల్ పైజల్ క వంట దిల. ⁸ ఎత్తిజిన్ పేట్ బెర్దు కతికయ్, సేంసెల గండలు సిస్సుల్ గుడ్డెల, చి సత్తు గంపల్ తె బెర్దు. ⁹ అన్నిమ్ కత్తన కెత్తిజిన్ జల మెలె, పాసి పాసి చెత్తర్ వెయిల్ జిన్ జల. ¹⁰ జలె, యేసు పైజల్ క గెరి తెద్రవ దా, సిస్సుల్ తెన్ బేగి దొనె తె వెగ, దల్మనూతా ప్రాంతుమ్ తె ఉట్ల గెల.

పరిసయ్యుల్ యేసుక అన్నె పరిచ్చ కెర్లిసి

¹¹ యేసు ఇసి ఒత్త తిలి పొది, పరిసయ్యుల్ సగుమ్ జిన్ జా కెర, యేసు తెన్ జట్టి జతి రితి జా, జోక "తుచి అదికారుమ్ పరలోకుమ్ తెంతో చి జలె, అమ్ క రుజ్జా దెకయ్ తి రిసా కిచ్చో జవున్ వెల్లి కామ్ కెరు." చెంగిల రితి జోక పరిచ్చ కెర్ల.

¹² యేసు, జలె, జోచి మెన్నుతె ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా ఏడ్డి రితి జా, "తుమ్ ఈంజ కాలుమ్ చ మాన్సుల్ కిచ్చోక అంచి రిసా రుజ్జా దెకయ్ త కమొక ఆస జతను? ఆవ్ తుమ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ అన్నానుమ్ జల ఈంజ కాలుమ్ చ మాన్సుల్ క తుమ్ ఉచర్లి సాచి కామ్ ఎక్కి కి కెర దెంక నెంజె." మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ క సంగ కెర, ¹³ జోవయింక ముల దా, సిస్సుల్ తెన్ దొని అన్నె వెగ, గాడు జిన్ ఒత్తల్ తొ గెచ్చుక మెన బార్ జల.

పండితుల్ సెకయ్ తి బుద్దిచి రిసా యేసు జాగర్త సంగిలిసి
(మత్త 16:5-12)

¹⁴ దొనె తె ఎక్కి పొడి తిలి, గని అన్నె పొడియె ఆనుక సిస్సుల్ పచ్చ తిల. ¹⁵ జలె, యేసు జోవయింక కిచ్చో సంగిలన్ మెలె, "తుమ్ దెకన. పరిసయ్యుల్ చి రానొ జలొ హెరోదుచి పులయ్ తి పీట్ చి రగుమ్ చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా" మెన సంగిలన్. ¹⁶ ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ ఎక్కి లొక ఎక్కి లొ "అమ్ క పొడి నాయ్. కిచ్చోక ఇసి మెన అమ్ క సంగితయ్?" మెన లట్టబంతె తిల.

¹⁷ యేసు జేవ్ ఉచర్లిసి జానెచి రిసా, జో "అమ్ క పొడియె నాయ్" మెన కిచ్చోక లట్టబంతను? తుమ్ అప్పెక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గే? తుమ్ క పెట్టి బేడు బంద అస్సె గే, చి అర్దుమ్ కెరనుక ఇస్టుమ్ జసు నాయ్ గే? ¹⁸ తుమ్ క అంకివొ తిలె కి దెకున్ నాయ్ గే? తుమ్ క కంగ్డల్ తిలె కి సూన్ నాయ్ గే? అప్పె రితి జర్దు జలిసి కి ఏదస్సు కెర్దు నాయ్ గే? ¹⁹ జేవ్ పావ్ వెయిల్ జిన్ మాన్సుల్ క ఆవ్ పావ్ పొడియె మోడ వంట్టి దీసి, కెత్తి గంపల్ తె సేంసెల గండల్ గుడ్డ బెరయ్ లదు?" మెన సంగితికయ్, జేవ్ "బార గంపల్ తె" మెన జబాబ్ దిల. ²⁰ "అన్నె, జేవ్ చెత్తర్ వెయిల్ జిన్ మాన్సుల్ తిలిన్ తె జేవ్ సత్తు పొడియె మోడ వంట్టి దీసి, కెత్తి గంపల్ తె సేంసెల గండల్ గుడ్డ బెరయ్ లదు?" మెన సంగితికయ్, జేవ్ "సత్తు గంపల్ తె" మెన జబాబ్ దిల. ²¹ జాకయ్ జో జోవయింక "జలె, అప్పెక కి తుమ్ అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గే?" మెన యేసు సంగిలన్.

గుడ్డి మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

²² తెదొడి యేసు, సిస్సుల్, బేత్నయిదా గవ్విచి ఒడ్డుతె దొనె తె పావ ఉత్తిర్ల. గుడ్డి మాన్సు ఎక్కి లొక ఒత్త చ మాన్సుల్ సగుమ్ జిన్ యేసు తె కడ ఆన, "దయ కెర, ఇన్నెక చడ చెంగిల్ కెరు" మెన బతిమాల్ప జా సంగిల. ²³ జలె, యేసు జో గుడ్డి మాన్సుచి ఆతు దెర, జా గవ్వి తెంతో ఇదిల్ దూరి కడ నా కెర, జోచ అంకివొ తె తుంక, చడ, "తుక కిచ్చో జలెకు డీస్తయ్ గే?" మెన పుసిలన్, చి ²⁴ జో మాన్సు, "మాన్సుల్ క దెకితసి, గని జేవ్ రూకుల్ ఇండితి రితి డీస్తతి" మెన సంగిలన్. ²⁵ జలె, జో మాన్సుచ అంకివొ తె యేసు అన్నె చడితికయ్, జో చెంగిల్ దెక, ఎత్తి సొస్టుమ్ దెకిలొ. ²⁶ ఇసి చెంగిల్ జతికయ్,

యేసు జోక, "తుయి గవ్వి అన్నె నే పెసి తె కి తుచి సొంత గెరి ఉట్ల గో" మెన తెద్రవ దిలన్.

ఈంజొయి 'క్రీస్తు' మెలొ జెంక తిలొ రచ్చించుప కెర్లిసా
(మత్త 16:13-20; లూకా 9:18-21)

²⁷ ఒత్త తెంతో యేసు, జోచ సిస్సుల్ తెన్ కైసరియ పిలిప్పి మెలి ప్రాంతుమ్ చ గవ్విలె ఇండ గెతె తత్తికయ్, "కొన్నె మెన పైజల్ అంక సంగితతి?" మెన సిస్సుల్ క పుసిలన్. ²⁸ జేవ్ జోక "బాప్టిసుమ్ దెతొ యోహాను జా తయెదె మెన సగుమ్ జిన్ తుక సంగితతి. అన్నె సగుమ్ జిన్ తుక 'వీలియా పూర్దుమ్ చొ జా తయెదె' మెంతతి. అన్నె సగుమ్ జిన్, 'దేముడుచి కబుర్ పూర్దుమ్ సంగిలొ అన్నెక్లొ జా తయెదె' మెన తుక సంగితతి" మెన సిస్సుల్ సంగిల.

²⁹ ఇసి సంగితికయ్, జో జేవ్ క, "తుమ్, జలె, కొన్నె మెన అంక సంగితను?" మెన పుసిలన్. జలె, పేతురు, "తెద్రయిందె మెన దేముడు సంగ తిలొ 'క్రీస్తు' మెలొ రచ్చించుప కెర్లిసా, తుయి" మెన ఒప్పున సంగిలన్. ³⁰ పేతురు ఇసి మెన ఒప్పున్ తికయ్, యేసు జోక, "అంచి రిసా తుమ్ చినిలిసి కక్క సంగ నాయ్" మెన జాగర్త సంగిలన్.

జో మొర అన్నె జేవ్ జంక తిలిన్ చి రిసా యేసు సంగిలిసి
(మత్త 16:21-28; లూకా 9:22-27)

³¹ "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్ లొసా ఒగ్గర్ సైమల్ సేడ, వెల్లెల మాన్సుల్ చి అత్తి, వెల్లెల పూజర్లుచి అత్తి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సెకడ్డనచి అత్తి, మొరుక అస్సె. గని తిర్తితి గెలె, అన్నె జేవ్ జా ఉట్టుక అస్సె" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్ క బోదన కెరుక దెర్లన్. ³² జో ఈంజ కోడె ఒండిజిన్ క సొస్టుమ్ సంగిలన్. దస్సి సంగితికయ్, పేతురు జోక ఏక పక్కయ్ కడ నా కెర, "దస్సి సంగు నాయ్. తుక దస్సిచి పొని!" మెన పేతురు జోక గోల కెరుక దెర్లన్. ³³ పేతురు ఇసి సంగితికయ్, యేసు పస్స, సిస్సుల్ క దెక, పేతురుక, "సయ్ తాన్, అంచి పడ్డొ గో! తుయి దేముడుచి పచ్చెనచి బుద్ది ఉచర్లదె" నాయ్, గని మాన్సుల్ ఉచర్లి రితి ఉచర్లదె" మెన యేసు గోల కెర్లన్.

³⁴ తెదొడి జోచ సిస్సుల్ క, పైజల్ చి జనాబ్ క, జోచి పాసి బుకారా కెర, యేసు జోవయింక, "కో నంపజా అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్టుమ్ కెరుక ముల దా, జోచి సొంత సేలువ వయన అంచి పట్టి బులుక అస్సె. ³⁵ కిచ్చోక మెలె, జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో కోవ్ జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ గెచ్చువానెదె. గని అంచి రిసా, అంచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తి రిసా, కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్ను నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జెయెదె. ³⁶ మెలె, ఈంజ లోకుమ్ తె తిలిసి ఎత్తి కేన్ మాన్సు జవున్ కలుగు కెరన జోచి ప్రానుమ్ గెచ్చువానెగిన, జోక కిచ్చో లాబుమ్? కిచ్చో లాబుమ్ నాయ్. ³⁷ మెలె, జో మాన్సుచి ఆత్మ గెచ్చువానెగిన, జోచి ప్రానుమ్ దేముడు తెన్ అన్నె బెదయ్ తి రితి కేన్ మాన్సు కిచ్చో దిలె సరిపుచుప జయెదె గే? ³⁸ మెలె, గర్దు కమొ కెర్తి ఈంజ పాపుమ్ చి లంజెచి ఉగుమ్ తెచి బుద్ది కెరన, అంచి సత్తిమ్ జవున్, అంచ కొడెచి

† ఒగ్గర్ పూర్దుమ్ తెంతో "పాపుమ్ గెచ్చయ్ తొ దొర్లు, జలొ రచ్చించుప కెర్లిసాక తెద్రయిందె" మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగ రెగ్గన తిలన్. క్రీస్తు మెలె ఈంజ అర్దుమ్ తయెదె. †† 'మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్ లొసా' మెన బయ్ బిల్ తె రెగ్గ తిలె, జేవ్ చి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, 'తెద్రయిందె' మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దెద్రయ్ లొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లిసా. యేసు 'ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్ లొసా' మెన సంగిలె, బయ్ బిల్ చి పొర్లి ప్రమానుమ్ సదు కెర్ల పండితుల్ జా అర్దుమ్ కెరనుల, గని యేసుక 'జొయ్య' మెన ఒప్పునుక నెన కెర, జోవయింక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుల. ఒగ్గర్ సదు నే కెర్ల పైజల్, సిస్సుల్, జా అర్దుమ్ ఇదిల్ ఆల్సిమ్ కెరనుల. † 'సేలువ' మెన కిచ్చోక సంగితయ్ మెలె, యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ కేసి మారుల మెలె, జోక 'సేలువ' మెలిన్ తె అత్తిలె చట్టల్ మెకుల్ పెట టీవడ మొర్తి రితి ములుల. జోక జా సేలువ తె నే టీవడై అగ్గె, యేసుచి సొంత సేలువ జోక మార్గిన్ తె జో గడియ సొంత వయక నెత్తిర్; యోహాను 19:17. పడ్డొ సీమోను మెలొ ఎక్కి లొ వయతి రితి తియ్యార్; మార్కు, 15:21. సేలువ మెలె, ఏక డేడిక అన్నెక డేడి రితి దండా అడ్డుమ్ కెర బుయ్యె రోవ టీవడుల.

సత్తిమ్ జవున్, కో లాజ్ జా నే ఒప్పున్తె తవుల గే, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా పరలోకుమ్తె గెచ్చ అబ్బొసి జలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడిచి గవురుమ్ తెన్ సుద్ది తిల దూతల్ తెన్ బెద ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతి దీసిక, జేవ్ మాన్సుల్క 'అంచ' మెన ఒప్పున్తి రితి అమ్చి తెన్ బెదవనుక అంక లాజా తయెదె." మెన సిస్సుల్క ప్రెజల్క యేసు సంగిలన్.

9 జో ఇసి సంగ, "దేముడుచి రాజిమ్ అదికారుమ్ తెన్ జా అస్సె మెన, ఇన్నె టీవో జా తిల సుదల్తె సగుమ్జిన్ నే మొర్తి అగ్గె దెకుల మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి" మెన సిస్సుల్క ప్రెజల్క యేసు సంగిలన్.

యేసు గడియ పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి
(మత్త 17:1-13; లూకా 9:28-36)

2 సావుస్ దీసల్ గెలి పిమ్మట్, యేసు పేతురుక యాకోబుక, యోహానుక, అన్నె కో నెంజిలి డోక్ తిలి మెట్టయ్ కడ నిలన్. మెట్టయ్ వెగితికయ్, జేవ్చి మొక్కె యేసుచి రూపుమ్ మార్పుప జలి. 3 జోచ పాలల్ కీసి జల మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె కేన్ సార్ కేన్ సబ్బు తెద్ది చోక్ కెరుక నెత్తిర్లి రితి, ఉజిడి జా చోక్ జల. 4 తెదొడి, పూర్గుమ్చ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసే చి ఏలీయా దొగుల యేసు తెన్ లట్టబై తా, జేవ్ సిస్సుల్క డీసన్ సేడ్ల.

5-6 ఇసి జతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ బలే బియఁ గెతికయ్, తెదొడి పేతురు, కిచ్చొ మెనుక గే నేన గెచ్చ, యేసుక "గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తంక చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసేక ఏక్, ఏలీయాక ఏక్, మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ ఇన్నె బందుక అమ్క సెలవ్ దే" మెన సంగిలన్. 7 సంగితె తతికయ్, తెదొడి మబ్బు ఏక్ ఉత్త జా, జోవయింక డంకిలన్, అన్నె, "ఈంజొయి అంచొ పుత్తు, అంచొ ప్రేమ తిలో పుత్తు. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ సూన" మెన, మబ్బు తెంతో అవాడ్ సంగిలిసి సూన్ల. ఇసి జలి బేగి, 8 సిస్సుల్ సుట్టునంత అంకి గలెకి, యేసుక పిట్టవ జో తెన్ అన్నె కో కి డీస్సి నాయ్.

9 జేవ్ జా మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జెతె తతికయ్, "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా మొర గెచ్చ అన్నె జేవ్ జా ఉట్టితి ఎద, తుమ్ అమ్మ ఇన్నె దెకిలిసి కక్క కి సంగ నాయ్" మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

10 ఇసి సంగితికయ్, జర్గు జలిన్చి రిసా తుక్లె తా గెల, గని "మొర గెచ్చ అన్నె జతిన్చి రిసా సంగిల్ కోడుక కిచ్చొ అర్దుమ్?" మెన ఉచరంతె తిల. 11 తెదొడి జోక కిచ్చొ పుసిల మెలె, "రచ్చించుప కెర్టొసా జతో క్రీస్తుచి అగ్గె ఏలీయా పూర్గుమ్చొ జెంక అస్సె, మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సేకడ్డస కిచ్చొక సంగితతి?" మెన పుసిల.

12 యేసు జోవయింక, "ఎత్తి తెయార్ కెర్తి రిసా ఏలీయా తొలితొ జెంక అస్సె మెలి కోడు సత్తిమ్. జా ఏక్,

రచ్చించుప కెర్టొసా, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మొలె ఒగ్గర్ సైమల్ సేడుక అస్సె మెన,

మాన్సుల్ జోక నిస్సారుమ్ దెకుల" మెన రెగిడ్లిసి కిచ్చొచి రిసా గే తుమ్ ఉచర. 13 అన్నె, జలె ఆవ్ తుమ్చి తెన్ సంగితిన్ కిచ్చొ మెలె, జో ఏలీయా తొలితొ జా తిలన్ మెన ఆవ్ తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి. జో జా తిలో, అన్నె జోచి రిసా రెగిడ్లి కోడు కి నెరవెర్పుప జలి.

"జేవ్చి ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి మాన్సుల్ జోక కెల మెన రెగిడ్లి కోడు" మెన యేసు సంగిలన్.

సిస్సుల్ ఏక్ బూతుమ్క ఉదడుక నెత్తిర్లిసి
(మత్త 17:14-20; లూకా 9:37-43)

14 యేసు, జేవ్ సిస్సుల్, మెట్టక ఎట్టొ తా గెల సిస్సుల్తె పాచ కెర, జోవయించొ సుట్టునంత ఒగ్గజిన్ జనాబ్ బెర అస్సి, చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సేకడ్డస జోవయింతెన్ గగ్గొల్ జతె అస్సి మెన యేసు ఇసి దెకిలో. 15 జలె, జేవ్ జనాబ్ యేసుక దెకిల్ బేగి, ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జా, జోతె నిగ జా జోకర్ల. 16 యేసు, జలె, "జోవయింతెన్ కిచ్చొచి రిసా లట్టబ్బను?" మెన పుసిలన్. 17 జనాబ్తె తిలో ఎక్కిలో, "గురుబాబు, గుల్లో కెర్తి బూతుమ్ దెర్టొ అంచొ పుత్తుక తుచితె కడ ఆన్లయ్. 18 జా బూతుమ్ జోక కేనె దెరెదె గే, ఒత్త సేడవ దెయెదె. సేడయ్లె, ఈంజొ పొగుర్లు బార్ కెరవన, దంతో చప్ప, మొర్చ సేడుక. 'జా బూతుమ్క ఉదడ దాన' మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్పా జా సంగిలే కి, జేవ్ నెత్తిర్ల." మెన జో నాడుచొ అబ్బొసి సంగిలన్.

19 తెదొడి యేసు కిచ్చొ జనాబ్ దిలన్ మెలె, "నముకుమ్ నెంజిలి కాలుమ్చ, తుమ్! తుమ్చి తెన్ ఆవ్ కెత్తి దీసల్ తంక? కెత్తి దీసల్ తుమ్చి బుద్ది ఆవ్ ఓర్నుప జంక? జో నాడుక అంచితె కడ ఆన" మెన సంగితికయ్, 20 నాడుక యేసుతె ఆన్ల. ఆన్తికయ్, జా బూతుమ్ యేసుక దెకిలి బేగి, జో నాడుక పొర్లు కెరవ గెల్తికయ్, నాడు బుయ్యె సేడ ఎంగ్ల ఎంగ్ల జా పొగుర్లు కెరవన, పొర్లుప జతె తిలన్. 21 దస్సి జతె తతికయ్, "ఇన్నెక కెత్తి దీసల్ తెంతో ఈంజ బాద అస్సి?" మెన యేసు నాడుచొ అబ్బొన్క పుసిలన్, చి జో "బాల తతె తెంతో. బాల తతె తెంతో దస్సి జా జా, 22 ఇన్నెక నాసెనుమ్ కెర్తి రిసా ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ సుట్టు ఆగితె పానితె సేడయ్లి. తుయి కిచ్చొ జలికు కెరుక తెర్లిగిన, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ అమ్క తోడ్ కెరు!" మెన సంగ జోకర్తికయ్, 23 తెదొడి యేసు జోక, "తుయి తెర్లిగిన" మెంతసి అంక, కిచ్చొక? కో అంక నంపజలొసాక, జోక ఎత్తి జెయిమ్ జయెదె!" మెన సంగిలన్. 24 బేగి నాడుచొ అబ్బొసి, "ఆవ్ నంపజతసి. అంచి నముకుమ్ తొక్కి చి జలె, ఒగ్గర్ జతి రితి అంక తోడు తా!" మెన ఏడ కేక్ గలన్.

25 తెదొడి ఒగ్గజిన్ జనాబ్ ఎక్కితె బెద పాసి నిగ జెతతి మెన యేసు దెక కెర, "ఓ గుల్లో కెర్తి బొయ్రో కెర్తి బూతుమ్. తుయి ఇన్నెక ముల దా, కెయ్యక కి ఇన్నెక అన్నె దెరు నాయ్ మెన ఆవ్ తుక ఆడ్ర దెతసి," మెన జా బూతుమ్క యేసు గోల కెర్తికయ్, 26 బూతుమ్ గట్టిజ కేక్ గల, నాడుక గట్టిజ పొర్లు కెరవ బార్ జా ముల దిలన్, చి నాడు మొర గెలి రితి జలి. "మొర గెలొ" మెన ఒగ్గజిన్ సంగిల, 27 గని యేసు నాడుక ఆతు దెర ఉట్టయ్తికయ్, జో చెంగిల్ జా టీవో జలన్.

28 జలె, యేసు గెరి గెచ్చ తెడి పెసితికయ్, జోచ సిస్సుల్, "అమ్ కిచ్చొక జా బూతుమ్క ఉదడుక నెత్తిర్లమ్?" మెన కో వేర మాన్సుల్ నే సూన్తి రితి యేసుక పుసిల. 29 పుసితికయ్, జో "ప్రార్దన కెర్లెకయ్ ఇసిచి ఉదడుక జయెదె, నెంజిలె నాయ్" మెన సంగిలన్.

మొర గెచ్చ అన్నె జేవ్ జా ఉట్టిందె మెన యేసు సంగిలిసి
(మత్త 17:22-23; లూకా 9:43-45)

30 యేసు, సిస్సుల్, ఒత్త తెంతో బార్ జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ వాట్ గెల. 'ఆమ్ ఇన్నె తిలిసి ప్రెజల్ నేన్తు' మెన గుట్టు తెన్ గెతె తిల.

31 కిచ్చొక మెలె, యేసు జోచ సిస్సుల్క బోదన కెర్తి తిలో. "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక మాన్సుల్చి అత్తి దెర దెవుల, చి అంక మార గెలుల. జేవ్ అంక మార గెలె కి, తిర్తిత్క అన్నె జేవ్ జా ఉట్టిందె" మెలన్. 32 గని జో సంగిలిసి అర్దుమ్ నే కెరన్లెకి, పుసుక బియఁ కెర, తుక్లె తిల.

† మత్తయి 17:13తె దెకిలె, 'ఏలీయా రిజొసా' మెన బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుచి రిసా సంగిలన్ మెన రుజ్జా జతయ్.

†† ఈంజ మత్తెలి గ్రీకు బాస తెన్ తొలితొ రెగిడ్ల పుస్తకల్తె "చువ్వె తా ప్రార్దన కెర్లెకయ్..." మెన రెగ్లె అస్సి.

³³ తెదోడి యేసు, సిస్సుల్, కపెర్నహూమ్ పట్టుమీత పాడ గెరి గెచ్చు తెడి పెసిలి పొది, యేసు జోవయింక “వట్టె ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో కిచ్చొచి రిసా వాదెన జతె తిలదు?” మెన పుసిలన్. ³⁴ జేవ్ తుక్లె తిల. కిచ్చొచి మెలె, “అమ్చితె కొన్సొ వెల్లొ జయెదె?” మెన జేవ్ వట్టె లట్టబన తిల.

³⁵ తెదోడి యేసు వెన, జేవ్ బారజీన్క పాసి బుకారా కెర, జోవయింక, “కొన్సొ జలెకు వెల్లొ జంక ఉచరెదె గే, జో గవురుమ్ నే ఉచరంతె తా, ఎత్తిచి కంట దాక్ కెరన, ఎత్తిజిన్క సేవ కెర్తొసా జంక అస్సె” మెన సంగ, ³⁶ ఏక్ బాలబోదక దెర, జోవయింక నెడమె టీవొ కెర, ఉక్కుల, జోవయింక అస్సె, ³⁷ ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెకు కో అంచి నాన్ తెన్ మరియాద కెరుల గే అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జవుల. అస్సె, అంకయ్ కో మరియాద కెర తవుల గే, ఎక్కి అంకయ్ నాయ్, గని అంక తెద్రయ్లోసాకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జవుల” మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

³⁸ తెదోడి యోహాను మెలొ సిస్సుడు యేసుక కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, “గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నాన్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డిసి దెకిలమ్. జో అమ్చి పట్టి జెతొసా నెంజెచి రిసా జోక అడ్డు కెర్లమ్” మెన సంగిలన్. ³⁹ జలె యేసు, “జోక అడ్డు కెర నాయ్. కిచ్చొచి మెలె, కో జలెకు అంచి నాన్ తెన్ ఏక్ వెల్లి కామ్ కెరెదె గే, జా జర్గు జలి తెంతొ అంచి రిసా విరోదుమ్ లట్టబుక నెత్తె. ⁴⁰ అమ్చి కామ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ నెంజెలొసా అమ్చి పచ్చెన జెతొసా జయెదె.

⁴¹ “ఆవ్ క్రీస్తు జలొసా తెన్ తుమ్ బెదిలి రిసా, కో జలెకు తుమ్క బుక్యెక్ పాసి జలెకు దెయెదె గే, జో దస్సి కెర్లి రిసా కచితుమ్ జోక బవుమానుమ్ పిట్టి నాయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి.

⁴² “గని అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్ రిత జలసతె ఎక్కిలోక కి, కో పాపుమ్ కెరవుల గే, జోక జెతికయ్ సిచ్చచి కంట, జోక టొట్రయ్ తిర్వెలి రితొ వెల్లొ పత్తురు ఒడొవ దా, సముద్రుమ్తె బుడ్డవన్కయ్ జోక చెంగిలి. ⁴³ తుమ్చితె ఎక్కిలోచొ ఆతు జలెకు జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జో ఆతు జో కండన గెలి రితి జవున్. కిచ్చొచి మెలె, దొన్ని అత్తో తెన్ తా వెల్లి ఆగి గొయ్తె, కెయ్క నే విజయ్తి ఆగితె, గలి జతి కంట, పాపుమ్ కెరయ్తొ ఆతు జలెకు నెంజెలి రితి జా పరలోకుమ్తె బెదుక చెంగిలి. ⁴⁴⁻⁴⁵ † దస్సి, తుమ్చితె ఎక్కిలోచొ చాటు జలెకు జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జో చాటు కండన గెలి రితి జవున్. కిచ్చొచి మెలె, దొన్ని చట్టొ తెన్ తిలి రితి తా వెల్లి ఆగి గొయ్తె గలి జతి కంట, పాపుమ్ కెరయ్తి చాటు జలెకు నెంజెలి రితి జా పరలోకుమ్తె బెదుక చెంగిలి. ⁴⁶⁻⁴⁷ †† తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకి జలెకు జోక †† పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జా అంకి కడ వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొచి మెలె, దొన్ని అంకివొ తెన్ తిలి రితి తా వెల్లి ఆగి గొయ్తె గలి జతి కంట, ఎక్కి అంకి తెన్ జలి రితి జా దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక చెంగిలి. ⁴⁸ వెల్లి ఆగి గొయ్తె కిచ్చొ మొర్తి నాయ్, చి జా ఆగి విజె నాయ్.

⁴⁹ “సుద్ది జవున్” మెన బలి దెతి ఎత్తితె లోన్ దెరవుక అస్సె. దస్సి, లోన్క, ఆగిక మెలి రితి, ఎత్తి మాన్సుక సుద్ది నిదానుమ్ కెరుక అస్సె.

† నెంజెలె “జో అంక నంపజలి రిసా ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెకు కో మరియాద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జయెదె.” †† నెంజెలె “జోవయింక నముకుమ్ పిట్టవుల గే...” † పాపుమ్...రిసా నెంజెలె, నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతొ అస్సె దస్సి నే జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగిడ్డిన్ తెన్ బెదెదె. †† గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్డ సగుమ్ పున్కల్తె ⁴⁴ నంబర్గుచ కొడొ తతి నాయ్. గని తిలె, ⁴⁴ చి ⁴⁶వీ కొడు ⁴⁸ నంబచి కొడుచి రితి జవుల. †† పాపుమ్...రిసా నెంజెలె, నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతొ అస్సె దస్సి నే జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగిడ్డిన్ తెన్ బెదెదె. ††† గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్డ సగుమ్ పున్కల్తె ⁴⁴ నంబర్గుచ కొడొ తతి నాయ్. గని తిలె, ⁴⁴ చి ⁴⁶వీ కొడు ⁴⁸ నంబచి కొడుచి రితి జవుల. ††† పాపుమ్...రిసా నెంజెలె, నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతొ అస్సె దస్సి నే జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగిడ్డిన్ తెన్ బెదెదె.

⁵⁰ “లోన్ చెంగిలిచి. గని జా లోన్చి కారు గెచ్చు చప్పుయ్ జలెగిన, జా అన్నెక్ సుట్టు కీసి కెర కారు కెరుక జయెదె! నెంజె. తూమ్, జలె, తుమ్చి పెట్టి లోన్ దెర్లి రితి జా, చి ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో సేంతుమ్ తెన్ తా” మెన సిస్సుల్క యేసు బోదన కెర్లన్.

యేసు తిరీమ్ తిరీమ్ యెరూసలేమ్ గెచ్చుక మొదొల్ కెర్లిసి
(మత్త 19:1-12)

10 యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ తెంతొ ముల దా యూదయ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చు, యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తొ ఉట్ట గెలన్. ఒత్త తతికయ్, ఒగ్గజిన్ జనాబ్ అస్సె జోతె బెర జెతికయ్, జో అలవాట్ జలి రితి జోవయింక బోదన కెరుక దెర్లన్.

పెండ్లి జలస ముల ములి జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలి
(మత్త 19:1-12)

² జా పొది, పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ జోక పరిచ్చ కెర తెర్లె నింద కెరుక మెన, జోతె జా కెర, “మున్సుబోద జోచి తేర్లిక ములుక నాయిమ్ గె?” మెన పుసిల. ³ యేసు “మోసే పూర్గుమ్చొ తుమ్క కిచ్చొ ఆడ దిలన్?” మెన పుసిలన్. ⁴ ఈంజొ ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ “ముల దెతి కాగుమ్ రెగ్గ దిలెగిన ముల దెంక జయెదె మెన మోసే పూర్గుమ్చొ సెలవ్ దిలన్” మెన జబాబ్ దిల.

⁵ జలె, యేసు జోవయింక, “తుమ్ రాడ్ జీవవ మాన్సుల్చి రిసా మోసే జా ఆగ్గు రెగిడ్లన్. ⁶ గని లోకుమ్ జెర్మయ్లి మొదొల్ పొది తెంతొ ‘మున్సుబోద తేబోద’ మెన దేముడు దొన్ని రగల్ జర్గు కెర్లొ” మెన, అస్సె

⁷ “జాకయ్ మున్సుబోద అయ్యున్అబ్బొన్క ముల దా జోచి తేర్లి తెన్ బెద తంక అస్సె. ⁸ అస్సె జేవ్ దొగుల ఎక్కి ఆగ్ జా తవుల మెన దేముడు రెగ్గయ్లి కొడు అస్సె. జాచి రిసా, పెండ్లి జలి తెంతొ జేవ్ దొగుల నెంజెతి. ఎక్కి ఆగ్ జా అస్సి. ⁹ జాకయ్, దేముడు పెండ్లిక కక్క జట్టు కెరవ తయెదె గే, కేన్ మాన్సు ములవుక జయె నాయ్” మెన జేవ్క సంగిలన్.

¹⁰ యేసు, సిస్సుల్, జేవ్ బస జతి గెరి గెచ్చు తెడి పెసిలి పడ్డొ, ఈంజ కొడుచి రిసా సిస్సుల్ అస్సె పుసిల. ¹¹ యేసు సిస్సుల్క, “కో జలెకు జోచి తేర్లిక ముల దా అన్నెక్కిక పెండ్లి కెరనెదె గే, జో లంజె వంసుమ్చొ జా తేర్లిక లంజె కెర్తయ్, ¹² అస్సె, మున్సున్క తేర్లి ముల దా అన్నెక్కిక పెండ్లి కెరనెగిన, జయ్యి లంజె జతయ్” మెన సంగిలన్.

బాలబోదల్క యేసు చడ చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 19:13-15; లూకా 18:15-17)

¹³ ఒత్త తిలి పొది, ‘అమ్చ బోదల్క చడ చెంగిల్ జవున్’ మెన, సగుమ్జిన్ జోవయింక యేసుచి పాసి కడ ఆన్తికయ్, సిస్సుల్, “పోన” మెన కడ ఆన్తసక గోల కెర్ల. ¹⁴ గని జేవ్ గోల కెర్లిసి యేసు దెక, బాద సేడ, “బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక అడ్డు కెర నాయ్. దేముడుచి రాజిమ్ ఇన బాలబోదల్ జల సుదల్చియి. ¹⁵ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్చి రితిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి రితి నజ్జెకయ్, పరలోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె. ఇసి నే జలెగిన, కో కి ఒత్త బెదుక జయె నాయ్” మెన సంగ ¹⁶ జేవ్ బోదల్క ఉక్కుల దెర, జోవయింక ఎక్కిక్ల బోడి చడ, ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన యేసు సంగిలన్.

పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె కిసి బెదుక గే
(మత్త 19:16-30; లూకా 18:18-30)

¹⁷ యేసు అస్సె బార్ జా వట్టె గెతె తతికయ్, ఉబెడొ ఎక్కిలో నిగ జా, యేసుచి పుర్రెతొ సెర్ను సేడ జోకర, “చెంగిల్ తిలొ గురుబాబు,

పరలోకుమచి రాజీమతె కెయడ తెయడ జితి వాట, అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె?" మెన పుసిలన్. ¹⁸ పుసితికయ్, యేసు, "చెంగిల్ తిలొసా మెన అంక కిచ్చొక సంగిలది? దేముడు ఎక్కిలొయి చెంగిలొసా, గని అన్నె కో కి చెంగిలన నెంజితి. ¹⁹ జో దిల ఆగ్గుల్ మెలె, తుయి జాన్య.

'నరు అత్య కెరుక జయె నాయ్,
 లంజెకమొ కెరుక జయె నాయ్,
 చోరుక జయె నాయ్,
 అబద్దుమ్ సాచి సంగుక జయె నాయ్,
 మోసిమ్ కెరుక జయె నాయ్,
 అయ్యుద్ అబ్బొద్ క గవురుమ్ దెకితె తంక అస్సె'

దసచయ్" మెన జోక యేసు సంగిలన్. ²⁰ జో మాన్సు, "గురుబాబు, బాల తెంతో ఈంజేవ్ ఆగ్గుల్ రితి నిదానుమ్ కెర దెకన్ తసి" మెన జబాబ్ దిలన్. ²¹ యేసు జోక దెక కన్కారుమ్ జా, "తుక ఎక్కి పిట్ట గెచ్చు అస్సె. తుయి గెచ్చు, తుచి అస్సి ఎత్తి విక గెల కెర, బీద సుదల్ క దేసు. దస్సి కెర్లెగిన, పరలోకుమతె తుక అస్సి కలుగు జయెదె. అస్సె, అంచి తెన్ బెద, అంచి పట్టి జే!" మెన యేసు సంగిలన్.

²² జలె, జో ఉబెడొక ఒగ్గర్ సామ్నూరుమ్చి రిసా, దుకుమ్ జా మొకోమ్ ఇదిలిసి కెర ఉట్ట గెలన్.

సామ్నూర్లు పరలోకుమతె బెదుక కష్టమ్

²³ జో సామ్నూరుమ్చొ ఉట్ట గెతికయ్, యేసు పస్స సిస్సుల్ క దెక జోవయింక, "సామ్నూర్లు దేముడుచి రాజిమతె బెదుక జలె, కష్టనె జలెకయ్ జయెదె" మెన సంగిలన్. ²⁴ జోచ ఈంజేవ్ కొడొక సిస్సుల్ ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జతికయ్, జోవయింక అస్సె, "ఓ పుత్తర్లు, †ఈంజ లోకుమతెచి అస్సిక నముకుమ్ తిల సుదల్ దేముడుచి రాజిమతె బెదుక కెర్లె కష్టమ్! ²⁵ ఇసా సామ్నూరి దేముడుచి రాజిమతె బెదితి కంట, సూజిబొరొ వాట్ ఒంటె గెచ్చుక సుల్లు!" మెన సంగిలన్.

²⁶ జేవ్ ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జా, "దస్సి జలె, కో రచ్చించుప జంక జయెదె?" మెన జోక పుసిల. ²⁷ యేసు జోవయింక దెక, "మాన్సు ఈంజ కెర్కు నెత్తిర్లిసి, గని దేముడు జా ఎత్తి జర్లు కెరుక తెరె." మెన సంగిలన్.

²⁸ జలె, పేతురు జోక, "ఈందె, ఆమ్ ఎత్తి ముల దా తుచి పట్టి బులితసుమ్" మెన సంగుక దెర్లన్. ²⁹ జలె యేసు జోవయింక, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అంచి రిసా, అంచి సుబుమ్ కబుర్చి రిసా, గేరు జలెకు, అన్నొబావొక జలెకు, ††బయిబేనిక జలెకు, అయ్యున్ అబ్బొన్ క జలెకు, బోదల్ క జలెకు, బుయి జలెకు, కో ముల తవుల గే, ³⁰ అప్పె ఈంజ లోకుమతె కి, జోవయింక గెరలు, అన్నొబావొ, బయిబేని, అయ్యుసిసి, బోదల్, బుయి, దసచ ఎత్తి జోవయింక దొర్కు జయెదె. అస్సె జెతి కాలుమతె, కెయడ తెయడ పరలోకుమతె జితి వాట జోవయింక దొర్కు జయెదె. ³¹ గని తుమ్ జాగర్ల ఉచరన. అప్పె అగ్గె జలన ఒగ్గజిన్ పడ్డొ జవుల. అప్పె పడ్డొ జలన ఒగ్గజిన్ అగ్గె జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె మెన యేసు సంగిలిసి
 (మత్త 17:22-23; లూకా 9:43-45)

³² యేసు, సిస్సుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె గెతి రిసా వట్టి గెతె తతికయ్, యేసు దయిరిమ్ తెన్ జోవయింక అగ్గెతో ఇండిలిసి సిస్సుల్ దెక, బలె బమ్మ జల. జోచి పడ్డొ గెతె తిలసక కి బలె బిడ్డి దెర గెలి. జలె, యేసు సిస్సుల్ క అన్నె పాసి కెరన, జోక జర్లు జంక తిలన్చి

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ఈంజ...సుదల్చి కొడొ తతి నాయ్. †† అప్పెబేనిక

రిసా జోవయింక అన్నె సంగుక దెర, ³³ "ఈందె సూన, అమ్ యెరూసలేమ్తె గెతసుమ్. ఒత్త గెలమ్ మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్నున్ అయ్లొసాక వెల్లెల పూజర్లుతె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనతె దెర దెవుల, చి జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అంక మొర్లి సిచ్చ వయడ దా, యూదుల్ నెంజిల అదికారుల్తె అంక సార్లు కెర దెవుల. ³⁴ దస్సి కెర్లె, జేవ్ అంక కొంకడ, తుంక దా, కొర్డల్ తెన్ పెట కెర, అంక మారుల. మార్లె కి, తిర్తెక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె" మెన యేసు సిస్సుల్ క అన్నె సంగిలన్.

దొగుల సిస్సుల్ వెల్లొ జంక కోర్ఫ జలిసి
 (మత్త 20:20-28)

³⁵ తెదొడి యాకోబు, యోహాను మెల జెబెదయ మెలొసాచ దొగుల పుత్తర్లుల్ పుర్లెతో జా, యేసుక "గురుబాబు, కిచ్చొ అమ్ నజుమమ్ దె గె అమ్క దెంక." మెన సంగిల. ³⁶ ఇసి సంగితికయ్ యేసు "ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ జర్లు కెరుక మెన తుమ్ కోర్ఫ జతసు?" మెన పుసితికయ్, ³⁷ జేవ్ జోక, "తుచి పరలోకుమచి ఉజెడిచి రాజిమతె తుయి ఏలుప కెర్లి పొదిక అమ్ దొగుల, తుచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలొ, తుచి డెబ్లి పక్క ఎక్కిలొ వెసితి రితి అమ్క సెలవ్ దే" మెన సంగిల. ³⁸ యేసు జలె, జోవయింక, "తుమ్ కిచ్చొ పుసితసు గే తుమ్ నేన్సు. అల్లె, అంచి గిన్నతె బెద పిలి రితి, ఆవ్ సేడుక తిలి దుకుమతె బెదుక ఓర్పుప జంక జలెకు, అంచి తెన్ అంచి బాప్తిసుమ్ నజుర్లి రితి జా, ఆవ్ సేడుక తిలి సైమతె బెదుక జలెకు తెరితె గే?" మెన జేవ్ దొగులక సంగితికయ్, ³⁹ జేవ్ 'తెరుమ్' మెన సంగిల. దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, "ఆవ్ పితి గిన్న దుకుమ్ తుమ్ పిస్తె. ఆవ్ సైమల్ నేడ్డి బాప్తిసుమ్ తుమ్ కి నజన్తె, ⁴⁰ గని అంచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలొ, అంచి డెబ్లి పక్క ఎక్కిలొ వెసుక మెన సెలవ్ దెంక అంచి అత్తి నాయ్. పరలోకుమ్ తిలొ అంచొ దేముడు అబ్బొ కక్క కక్క సెలవ్ దా తయెదె గే, జెచ్చి ఒత్త వెసుల." మెన జబాబ్ దిలన్. ⁴¹ జలె, యాకోబు యోహాను ఎత్తిచి కంట వెల్లొ జంక ఉచర్లిసిచి రిసా సేసిల దెస్సుజిన్ సిస్సుల్ సూన కెర, జోవయింక ఉప్పిరి కోపుమ్ జంక దెర్ల.

సిస్సుల్ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ కీసి దెకుక గే యేసు సంగిలిసి

⁴² తెదొడి యేసు జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్ క జోతె బుకారా కెర, "యూదుల్ నెంజిల వేర అదికారుల్ అన్నె జోవయింక తెడి తిల వెల్లెల మాన్సుల్ సొంత గవురుమ్ ఉచరన, సైజల్ క జాడ్లు వయడ్డి రితి జోవయింక పొటి తెన్ ఏలుప కెర్తె మెన తుమ్ జాన్సు. ⁴³ గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చితె కో వెల్లొ జంక ఉచరెదె గే, జొయ్యు తుమ్చొ సేవ కెర్తొసా జా తంక. ⁴⁴ తుమ్చితె కో ముక్కిమ్ జంక ఉచరెదె గే, జో ఎత్తిజిన్ క గొతిమాన్సు జా తంక. ⁴⁵ కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్నున్ అయ్లొసా కి మాన్సుల్చి అత్తి సేవ కెరవన్కు జెయ్యు నాయ్, గని మాన్సుల్ క ఆవ్ సేవ కెరుకయ్ అయ్లయ్. మెలె, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ క సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతొ అన్నె గెనన్ తి రిసాయి మొర అంచి ప్రానుమ్ దెంక అస్సెచి రిసా ఈంజ లోకుమతె అయ్లయ్" మెన సిస్సుల్ క యేసు సంగిలన్.

గుడ్డి జలొ బర్తిమయిక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
 (మత్త 20:29-34; లూకా 18:35-43)

⁴⁶ ఒత్త తెంతొ యేసు సిస్సుల్ వట్టి గెచ్చు గెచ్చు యెరికో పట్టుమ్తె జా కెర, సిస్సుల్ తెన్ కి, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ తెన్ కి ఒత్త తెంతొ బార్ జతె తతికయ్, తీమయిచొ పుత్తుసి, బర్తిమయి బిచ్చిమ్ నజేతో గుడ్డి జలొసా, వాట్ సాడి పెన అస్సె. ⁴⁷ ఒత్త వెన తా, "జెతొసా నజరేతు గచ్చిచొ యేసు" మెన జో సూన కెర, "ఓ యేసుప్రబు,

దావీదు రానొచి సెకుమతె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, అంక చెంగిల్ కెరు!" మెన కేకీ గలన్.

48 జలె, పాసి తిలస ఒగ్గజిన్ "తుక్కె తా" మెన గోల కెర్తె కి, జో గుడ్డి మాన్సు అన్నె, "దావీదుచి సెకుమతె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, అంక చెంగిల్ కెరు!" మెన అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గలో. 49 ఇసి జతికయ్, యేసు టీవో జా కెర, "జోక ఇత్తల్తో బుకారా" మెన సిస్సుల్క సంగిలన్. జేవ్, జలె, "అల్లె, దయిరిమ్ జా ఉట్టు! యేసు తుక బుకార్తయ్" మెన జో గుడ్డి మాన్సుక బుకార్తికయ్, 50 జో చట్టున ఉట్టు జోచి దుప్పటి పక్కయ్ వెంట గల, యేసుతె అయ్లో.

51 యేసుతె జెతికయ్, "ఆవ్ తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయి కోవ్ జతసి?" మెన పుసితికయ్, జో గుడ్డి మాన్సు, "గురుబాబు. ఆవ్ దెకిత్ రితి కెరు." మెన సంగిలో. 52 జలె, యేసు జోక "గో, అంచి ఉప్పిచి తుచి నముకుమ్ తుక చెంగిల్ కెర అస్సె." మెన సంగిలన్. బేగి, జో మాన్సుచ అంకివో డీసిల, చి జో యేసుచి పట్టి వట్టి గలో.

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ ఉట్టు అయ్లిసి
(మత్త 21:1-11; లూకా 19:28-40; యోహా 12:12-19)

11 యేసు సిస్సుల్ తెన్ వట్టి గెచ్చ గెచ్చ, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, బేత్సేగి బేతనియ మెంత గాచెలెచి పాసిచి బీబీల మెట్టయ్ పాచిలి పొది, యేసు జోచ సిస్సుల్తె దొగులక బుకారా, 2 "తుమ్చి మొక్కె తిలి గవ్వి గెచ్చ పెస, చి బేగి బంద తిలి గాడ్డె పిల్ల ఏక్ డీసిదె. జాచి ఉప్పిరి కేన్ మాన్సు కెయ్ కి పెసుక నేతయ్. జాక యిప కెర ఉదడ ఆన. 3 కొన్నొ జలెకు తుమ్ కిచ్చొక దస్సి కెర్తెసు?" మెన సంగిలెగిన, "ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె. కామ్ జలి బేగి ఇత్తల్తో అన్నె బే బేగి తెద్రయెదె, మెన సంగ" మెన సిస్సుల్క యేసు సంగ, తెద్రయెలన్.

4 జలె, జో సంగిలన్తె జేవ్ గెతికయ్, ఏక్ వీదె ఏక్ గుమ్ముమె బంద తిలి ఏక్ గాడ్డె పిల్ల జోవయింక డీసిలి. 5 జేవ్ జాక యిపెతె తతికయ్, జా వీదె టీవో జా తిల మాన్సుల్, "తుమ్ కిచ్చొక జా గాడ్డె పిల్లక యిపెతెసు?" మెన జోవయింక పుసిల. 6 జేవ్ పుసితికయ్, యేసు సంగిలి రితి సిస్సుల్ సంగిల. జేవ్ మాన్సుల్, "దస్సి జలె, దెర గెచ్చ!" మెన సెలవ్ దిల.

7 సిస్సుల్ జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉదడ ఆన, జోవయింక దుప్పట్టు గట్ట గాడ్డెచి ఉప్పిరి గలిల, చి యేసు వెగ వెసిలన్. 8 పిమ్మట్ ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ జోవయింక దుప్పట్టు గట్ట వటి వటి అంతిర్ల. అన్నె సగుమ్జిన్ వాట్ సొడిచ బట్టిలె తిల చెట్టి కండీల రొడ్డల్ మట్టల్ ఆన, వట్టి అంతిర్ల. 9 దస్సి అంత్ర అంత్ర, పురైతో గెతస పడ్డె గెతస "జోబర, జోబర!" మెలి అద్దమ్ తెన్ "ఓసన్న, ఓసన్న!" మెన, "దేముడు ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసొక ఓసన్న! 10 అమ్చొ దావీదు పూర్గమ్చొ తెన్ మొదొల్ జలి రాజిమ్ ముక్కిమ్ జా అన్నె బార్ జతిన్క జోబర! ఎత్తిచి కంట ఉప్పిచి టాన్తె తిలోసొక ఓసన్న!" మెన కేకుల్ గత్తె తిల.

11 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె పాచ, దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, పెస, సుట్టునంత అంకి గల, ఎత్తి దెక, సాంజ్ జలి రిసా అన్నె బార్ జా, బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ బేతనియ గవ్వి అన్నె ఉట్టు గెల.

అంజూరుమ్ రూకుక యేసు సాపెన గల కెర్లిసి
(మత్త 21:18-19)

12 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ బేతనియ గవ్వి తెంతో యెరూసలేమ్తె అన్నె గెతె తత్తికయ్, యేసుక చూ కెర్లి. 13 జలె అక్కల్ తిలి ఏక్ అంజూరుమ్ రూకుక దెకిలన్. జలె, జో రూకీతె పండ్లు దెర అస్సి గే నాయ్ గే మెన దెకుక గెలో. అక్కుడీలీ గని అన్నె కిచ్చొయ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా రూకీతె జా కాలుమ్ పండ్లు దెర్లి నాయ్. 14 యేసు జలె, జో రూకుక, "అస్సి తెంతో తుచి తెంతో కో కి పండ్లు కతు నాయ్" మెన రూకుక సంగిలన్. జో సంగిలిసి జోచ సిస్సుల్ సూన్.

దేముడుచి గుడితె గెచ్చ వికితసక గోల కెర్లిసి
(మత్త 21:12-17; లూకా 19:45-48; యోహా 2:13-22)

15 తెదొడి జేవ్ యెరూసలేమ్తె పాచ కెర, యేసు దేముడుచి గుడితె పెస, దేముడుచి గుడిచి తెడి కిచ్చొ కిచ్చొ వికితసక గెంతసక దెక, జోవయింక ఉదడుక దెర, †డబ్బుల్ పల్లయ్తనచ బల్లల్, అర్పితుమ్ దెత పార్వ పిట్టల్ వికితసచ బల్లల్ సేడవ దా, 16 కో కి, కిచ్చొ కి దేవులుమ్ వాటు వయ నెంక కి ఒప్ప నాయ్. 17 దస్సి కెర తా, "దేసిమ్లు ఎత్తిచ మాన్సుల్ అంచెతె జెతి రితి, అంచి గేరు ప్రార్దన కెర్లి గేరు జా, దస్సి తవున్.'

మెన దేముడుచి కొడొతె రెద్రప అస్సె. తూమ్ జలె, జాక చోర్లు జితో గేరు జతి రితి ఈంజో దేముడుచి గుడిక మార్పున కెర అస్సున్" మెన సంగిలన్. 18 వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన సూన కెర, పిమ్మట్ జొయ్యి కెర్లి బోదనక సర్ల తెన్ సూన ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జతతి మెన దెక, జో యేసు వెల్లొ జయెదె మెన బియ్ కెర, "జోక కీసి మారుమ్" మెన కుట్ట ఉచరన్ల. 19 సాంజ్ జతికయ్, యేసు పట్టుమ్ తెంతో అన్నె బార్ జలో.

20 పెందలె, యేసు సిస్సుల్ అన్నె యెరూసలేమ్తె గెతె తతికయ్, వట్టి జో అంజూరుమ్ పండ్లు రూకుక దెకిలె, చెర్లొ తెంతో మొదొల్ జా ఒండి సుకా గెచ్చ అస్సె. 21 సుకాగెలిన్ దెక, జో రూకుక యేసు సంగిలి కోడు ఏదస్ట కెర, పేతురు, "గురుబాబు, ఆదె! తుయి సాపెన దిలో రూకు సుకా గెచ్చ అస్సె" మెన సంగిలన్. 22 యేసు సిస్సుల్క దెక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "దేముడుచి ఉప్పిరి తుమ్ నముకుమ్ తియన.

23 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఈంజ మెట్టక జవున్ దెక, 'ఓ మెట్ట, ఉట్టి జా సముద్దుమ్తె గలి జా', మెన పెట్టితె కిచ్చొ అన్యానుమ్ నెంతె తా, పూర్తి నంపజా నెరవెర్చుప జయెదె మెన, కొన్నొ జలెకు సంగెదె గే, జయ్యి జోచి రిసా ప్రబు జర్లు కెరెదె మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 24 జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ప్రార్దన కెర్లి పొది తుమ్ కిచ్చొ సంగిలె కి, 'జా అమ్క దొర్కు జలి' మెన తుమ్ నంపజా, చి కచితుమ్ తుమ్క దొర్కు జయెదె. 25 గని ప్రార్దన కెర్లి పొది తుమ్క కిచ్చొ బుద్ది తంక మెలె, తుమ్తె ఎక్కిలో అన్నెక్కోక కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ కెర తిలెగిన, అల్లర్ కెర్లిసొక, జో అల్లర్ సేడ్లొసా చెమించుప కెరుక అస్సె. తుమ్ దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించుప కెర్లి, పరలోకుమ్ తిలో తుమ్చొ అబ్బొ జలి దేముడు తుమ్క చెమించుప కెరెదె. 26 †తుమ్ అన్నెక్కో మాన్సుల్క చెమించుప నే కెర్లిగిన, దస్సి పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొ జలి దేముడు తుమ్క చెమించుప కెరె నాయ్" మెన యేసు సికడ్డన్.

† 'బీబీల చెట్టె' మెలె, జా దేసిమ్క ముక్కిమ్ జలి ఏక్ రగుమ్ పండ్లు. దస్సి కంక జయెదె, నెంజిలె తేల్ వేడుక జయెదె. జేవ్ రూకులక ఈంజ మెట్టక నాన్ తియ అస్సి. †† యేసుచి రాజిమ్క 'ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్చి' మెన ప్రెజల్ ఉచర్ల తిల. ఈంజ లోకుమ్చి జోవయింక బాదల్ తెంతో, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్తెన తెంతో రచ్చించుప కెరెదె మెన ఉచర్ల తిల, గని జోవయింక రాజిమ్ జోవయింక రచ్చన ముక్కిమ్క ఆత్మ రగుమ్చి మెన నేన్తి.

† బొడ్డ పండ్లు రిత పండ్లు దసా రూకీతె దెరుల. రూకు మాములుమ్ చెంగిలెచి జలె, అక్కల్ దెర్లి పొది పండ్లు కి దెర తంక. †† అర్పితుమ్ దెత పిట్టల్ గట్ట గెనుక జలె, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి డబ్బుల్ దిలె నెంజె. జేక, జోవయింక డబ్బుల్ పల్లవన, దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగుమ్ డబ్బుల్కయ్ పిట్టల్ గట్ట గెనుక, నెంజిలె దేముడుచి గుడిక డబ్బుల్ దెంక. డబ్బుల్ పల్లయ్తన నాయుమ్ నెంజిలెచి ఎదిలి లాబుమ్ కి కెరసుల. †† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 26 నంబర్ కోడు తయె నాయ్.

యేసుక అన్నె పరిచ్ఛ కెర్లిసి
(మత్త 21:23-27; లూకా 20:1-8)

27 జలె, యెరూసలేమ్తె అన్నె పాచిలి. యేసు దేముడుచి గుడితె అన్నె గెచ్చ ఒత్త బుల్తె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తేన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, అన్నె సగుమ్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ కి, జోతె జా కెర, 28 "తుయి కెర్త కమె కెరుక, తుయి బోదన కెరుక తుక కిచ్చి అదికారుమ్ అస్సె? కొన్సొ తుక అదికారుమ్ దిలన్?" మెన జోక పుసిల. 29 జాకయ్ యేసు జోవయింక, "ఆవ్ కి తుమ్క ఏక్ కోడ్ పుసిందె. తుమ్ చెంగిల్ జబాబ్ సంగిలె, ఆవ్ కిచ్చి అదికారుమ్క ఇసి కెర్తసి గే, ఆవ్ కి తుమ్క సంగిందె. 30 జలె, యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిన్చి అదికారుమ్ కేనె తెంతో చి? పరలోకుమ్ తెంతో చి గే, మాన్సు తెంతో చి గే, తుమ్ సంగ" మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు పుసిలన్.

31 దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కిసి జల మెలె, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, ఇసి మెంతె తిల, "పరలోకుమ్ తెంతో చి" మెన అమ్ సంగిలెగిన, దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చి జోక నంప కెర్పు నాయ్?" మెన అమ్క సంగెదె. 32 "మాన్సు తెంతో చి" మెన సంగుక నెంజె" మెన ఉచర్లస. కిచ్చి మెలె, 'యోహాను నిజమి దేముడుచి కబుర్ ఆన్సొ' మెన పైజల్ ఎత్తిజిన్ నంపజా అస్సె మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ పైజల్క బితె తిల. 33 జాచి రిసా "నేనుమ్" మెన జబాబ్ సంగిలె. జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక "దస్సి జలె, కేన్ అదికారుమ్క ఆవ్ అంచ కమె కెర్తసి గే, ఆవ్ తుమ్క సంగి నాయ్" మెన సంగ ముద్దొ కెర్లన్.

ద్రాచతోటచి రిసా యేసు సంగిలి టాలి
(మత్త 21:33-46; లూకా 20:9-19)

12 తెదొడి యేసు వెల్లెల మాన్సుల్క దస్సి సంగ, జోవయింక టాలివొ సంగ అన్నె బోదన కెరుక దెర్లన్. తెదొడి కిచ్చి టాలి ఏక్ సంగిలన్ మెలె, ఇసి జతయ్; "ఏక్ మాన్సు ద్రాచ తోట రోవడ కెర, జాచి సుట్టనంత కోట గలవడ కెర, ద్రాచ రస్సుమ్ కడ గన్న వెల్లొ పత్తర్ కూనవ కెర, తోట రకితి మాటు రితిసి బందవ కెర, రకితసక నిసాన, జోవయింక జా తోట గుత్త దా, వేరతె ఉట్ట గెలన్.

2 "పంటొ పికిలి పొది, జేవ్ గుత్త నజిలసతె జా తోటచి పంటొ ఏక్ వాట నజ ఆన్తి రిసా, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్. జో ఒత్త పాచితికయ్, 3 గుత్త నజిల జేవ్ రకిత మాన్సుల్ జో గొత్తి సుదొక దెర, పెట, కిచ్చి నే దెతె ఉడడ్. 4 ఒత్త తెంతో, అన్నెగొ గొత్తి సుదొక జో ఎజొమాని తెద్రయ్లన్, గని జేవ్ రకితస జోచి బోడి పెట కెర దా, మరియాద నెంతె జోక ఉడడ గెల. 5 పిమ్మట్ అన్నెగొక ఎజొమాని తెద్రయ్తికయ్, జేవ్ రకితస జోక మార గెల. అన్నె ఒగ్గజిన్క తెద్రయ్తికయ్, జోవయింతె సగుమ్జిన్క పెట గెల, సగుమ్జిన్క మార గెల.

6 "జలె, జో ఎజొమానిక అన్నెగొ తిలన్, కొన్సొ మెలె, సొంత ప్రేమ తిలొ పుత్తసి. 'అంచొ పుత్తుక మరియాద దెకుల, కిచ్చిగె' మెన, ఆకకక జోకయ్ తెద్రయ్లన్. 7 గని జేవ్ గుత్త నజిలస 'ఇన్నెకయ్ అబ్బొన్చి దనుమ్ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక మారుమ, చి ఇన్నెక కలుగు జతి వాట అమ్కయ్ దొర్కు జయెదె' మెన జోవయింక జెచ్చి లట్టబన్. 8 జేవ్ ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దెర కెర, మార కెర, పినుమ్ జా ద్రాచ తోట తెంతో బార్ కెర వెంట గెల. 9 జలె, దస్సి కెర్లి రిసా, జా తోటచొ ఎజొమాని కిచ్చి కెరెదె మెలె, జో జా కెర, జేవ్ గుత్త నజిలసక నాసెనుమ్ కెర, జా తోట వేర మాన్సుల్క గుత్త దెయెదె.

10 "అల్లె, ఆవ్ అప్పె తుమ్క సంగితిన్చి రిసా, దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్లిసి తుమ్ కెయ్య సదు కెర్పు నాయ్ గె?

'కామ్క నెంజె' మెన ఉచర, గేర్ బందిలస పిటయ్ల పత్తురు, బోడిపత్తురు జలన్. 11 ప్రబు సొంతయ్ ఇసి జర్లు కెర్లొ. జో ఇసి కెర్లి రిసా, అమ్ దెకిలె ఆచారిమ్ జతయి!" † మెన జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

12 "అమ్చి రిసాయి యేసు సంగితయ్" మెన వెల్లెల మాన్సుల్ చినన కోపుమ్ జా, జోక దెరుక ఉచర్ల, గని పైజల్ కోపుమ్ జా అల్లర్ కెరుల మెన, జోవయింక బియఁ కెర, జోక ముల దా ఉట్ట గెల.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక పరిచ్ఛ కెరయ్లిసి
(మత్త 22:15-22; లూకా 20:20-26)

13 'యేసుక కొడొతె అడ్డవ నేరిమ్ వయడుమ' మెన, సగుమ్జిన్ పరిసయ్యుల్క కి హేరోదు పచ్చెన జతస సగుమ్జిన్క కి, జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్ తెద్రయ్తికయ్, 14 జేవ్ యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్చొ మెన జానుమ్. తుయి మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చి ఉచరుల మెన నే బితె, దేముడు దెకయ్లి వాట్చి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్తసి మెన అమ్ జానుమ్" మెన పులయ్తి రితి సంగ, అన్నె, "రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చొ కైసర్ రానొక అమ్ †సిస్టు దెంక నాయిమ్ గే, నాయ్ గె? అమ్ జా సిస్టు దెంక గే పొని గె? సంగు" మెన యేసుక సంగిల. 15 ఇసి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక ఉప్రమెన్ను జాన, "అంక కిచ్చి పరిచ్ఛ కెర్తసు? డబ్బుల్ కాసు ఏక్ అంచితె ఆన దెకవ" మెన సంగితికయ్, అన్నె. 16 జేవ్ జో తెన్ జా కాసు ఆన్లి పొది, జా కాసు దెకవ, "ఇన్నె కచి పొలిక, కచి నావ్ డీస్తయ్?" మెన జోవయింక పుసిలన్, చి జేవ్ జోక, "కైసర్ రానొచి" మెన సంగిల. 17 యేసు జోవయింక, "కైసర్క దెతిసి కైసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ దెంక అస్సె" మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన్. దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, వెల్లెల మాన్సుల్ తెద్రయ్ల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల.

సద్దూకయ్యుల్ యేసుక పరిచ్ఛ కెర్లిసి
(మత్త 22:23-33; లూకా 20:27-40)

18 తెదొడి, 'మొర గెలెగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక నెంజె' మెన పైజల్క సికయ్తె సద్దూకయ్యుల్ల సగుమ్జిన్ యేసుతె జా కెర, 19 "గురుబాబు, ఈందె, 'ఎక్కిలోచొ అన్నొసి బోదల్ నెంతె మొర గెలె, తేర్నిక ఎక్కిల్క ముల దా గెలెగిన, జోచొ బావొసి అన్నొచి తేర్నిక ఆనన, అన్నొచి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయిక అస్సె' మెన మోసే పూర్లుమ్చొ అమ్ యూదుల్చి రిసా రెగిడ్లొ గెద? 20 జలె సత్తుజిన్ బావుడ్లు తిల. జోవయింతె తొల్పుర్ తెర్ని ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. 21 ఒత్త తెంతో, జో మాన్సుచి పట్టి జెర్మిలొసా జా తేబోడక ఆనన, జో కి బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. జోచి పట్టి జెర్మిలొసా కి దస్సి కెరన దస్సి జలన్. 22 జేవ్ సత్తుజిన్ బావుడ్లు ఎత్తిజిన్ వర్స తెన్ దస్సి కెరన మొర గెల. జేవ్ ఎత్తిజిన్ మొర గెతికయ్, జా తేబోడ కి మొర గెలి. 23 జలె, మొర గెలస అన్నె జీవ్ జతి పొదిక, జోవయింతె కక్క తేర్ని జా తయెదె? జేవ్ సత్తుజిన్ వర్స తెన్ జా తెన్ పెండ్లి జల గెద?" మెన యేసుక పుసిల. 24 ఇసి జతికయ్, యేసు జోవయింక, "తుమ్ పొరపాట్ జా గెతసు. కిచ్చి గే తుమ్ ఉచర. మెలె, దేముడు పూర్లుమ్ రెగ్యయ్లిసి సదు కెర్లొ కి, ఒత్త తిలిసి అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్, చి జో కెరయ్త కమె దెకిలెకి, జోచి సెక్తి అదికారుమ్ చినున్ నాయ్. 25 మెలె, మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జతిన్తె పెండ్లిచొ నే జతె, పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ దూతల్చి రితి దస్సి తవుల. 26 పడ్డొ, 'మొర గెలస అన్నె జతి నాయ్' మెన ఉచర, తుమ్ అన్యాయమ్ తెన్ అస్సున్. గని జా సుట్టు, పూర్లుమ్, రూకు తెడి జా ఆగి లగితె తిలిన్చి రిసా రెగిడ్లిన్తె

† 12:11 కీర్తన 118:22,23. †† ఇన్నె 'సిస్టు' మెలె, జా ఏలువ కెర్లి ప్రబుతుమ్చి సిస్టు.

ఆవ్ అబ్రాహామ్ క, ఇస్సాకుకు చి యాకోబుక దేముడుయి, మెన దేముడుచి కోడు మోసే రెగిడ్డి పుస్తకుమతె సదు కెర్ను నాయ్ గె? ²⁷ జలె, జేవ్ మొర్ల పూర్తులక మోసేచి కాలుమ్ ఎద కి జోవయింక జో దేముడు తా కామ్క అయ్లీన్ తెన్ జేవ్ అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చు జివ్వి అస్తి మెన రుజ్జు జతయ్, రితి మొర గెలసక నాయ్, గని జీవ్ తిలసకయ్ జో దేముడు. తుమ్ ఎదివాట్ పొరపాట్ జా అస్సున్" మెన జేవ్ సద్దూకయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

వెల్లి ఆగ్గుచి రిసా యేసుక పుసిలిసి

(మత్త 22:34-40; లూకా 10:25-28)

²⁸ ఈంజ కోడుచి రిసా జేవ్ సద్దూకయ్యుల్ తెన్ పరిసయ్యుల్ గగ్గొల్ జంక దెర్లె. ఇసి జతికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డాసా ఎక్కిలో సూన, జోవయించి నెడిమి జా కెర, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్చ పరిచ్చుల్క యేసు చెంగిల్ జబాబుల్ దెతయ్ మెన దెక, జోక, "ఆగ్గుల్ ఎత్తితె ముక్కిమ్చి కేన్?" మెన పుసిలన్. ²⁹ యేసు జోక, "ముక్కిమ్చి ఇసి జతయ్;

'ఓ అమ్చ ఇస్రాయేలులు, సూన, ప్రబు జలో అమ్చో దేముడు ఎక్కిలో. జో ఎక్కిలోయి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. అన్నె కోయి నాయ్'

మెన, అన్నె;

³⁰ 'తుచో ప్రబు జలో దేముడుక తుమ్చి ఒండి పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి ఆత్మ తెన్, తుమ్చి ఒండి మెన్సు తెన్, తుమ్చి ఒండి బుద్ధి తెన్, తుమ్చి సెక్తి ఎత్తి తెన్ ప్రేమ కెర్తె తంక.'

మెన మోసేచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్తె ముక్కిమ్. ³¹ పడ్డా, 'తుమ్క తుమి కెద్ది ప్రేమ కెరంతసు గే, పక్కయ్చక కి తెద్ది ప్రేమ కెర్తె తంక'

మెన అన్నెక్ ఆగ్గు కి ముక్కిమ్ అన్నె. ఈంజేవ్ దొన్ని ఆగ్గుల్చి కంట కేన్ ఆగ్గు కి జీనె నాయ్" మెన జోక యేసు సంగిలన్.

³² జలె, జో మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డాసా యేసుక "నిజామి, గురుబాబు. 'జో ఎక్కిలోయి' మెన, 'అదికారుమ్ తిలో దేముడు అన్నె కోయి నాయ్' మెన తుయి సత్తిమ్ సంగిలది. ³³ అన్నె, 'ఒండి పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి బుద్ధి తెన్, తుమ్చి ఎత్తి సెక్తి తెన్ జోక ప్రేమ కెరుక' మెన, అన్నె 'తుమ్క తుమి కెద్ది ప్రేమ కెరంతసుమ్ గే, పక్కయ్చక తెద్ది ప్రేమ కెర్తె తంక ముక్కిమ్' మెన తుయి అన్నె మాన్యుల్క సంగిలిసి సత్తిమ్. బలి గట్ట ఎత్తిచి కంట ఈంజేవ్ దొన్ని ఆగ్గుల్ రితి కెరుక విలవ" మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డాసా ఒప్పున యేసుక జబాబ్ దిలన్. ³⁴ 'ఇసి సంగ బుద్ధి తెన్ జబాబ్ దిలో' మెన యేసు దెక, జోక "దేముడుచి రాజిమ్క తుయి దూరి నాయ్" మెన సంగిలన్. జలె, యేసు బలే బుద్ధి తెన్ ప్రస్నల్ ఎత్తిక బులవ సంగితికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డాసాక, జో జా కోడు సంగిలి తెంతో, కో కి కేన్ కోడుక కి యేసుక పుసుక దయిరిమ్ కెర్తి నాయ్.

క్రీస్తు దావీదు పూర్ణుమచొక ప్రబు కి పుత్తున్ కి

(మత్త 22:41-46; లూకా 20:41-44)

³⁵ యేసు దేముడుచి గుడితె అన్నె బోదన కెర్తె తత్తికయ్, "రచ్చించుప కెర్తొసా జలో క్రీస్తు దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్లె జోక పుత్తుసి జయెదె మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కీసి సంగుక జతయ్? ³⁶ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దావీదుచి పెట్టి సికయ్తికయ్

తుచ విరోదుమ్ సుదల్క తుయి సుదితి రితి ఆవ్ కెర్తి ఎద, అంచి ఉజెతో పక్కయ్ తుయి వెస తా, మెన ప్రబు అంచో ప్రబుక సంగిలన్.

మెన దావీదు రానొ సొంత సంగిలన్. ³⁷ దస్సి దావీదు రానొ క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జా జోక పుత్తుసి జయెదె? ఉచర" మెన ఒత్త తిలసక యేసు సంగిలన్. జలె, ప్రెజల్చి ఒగ్గజిన్ జనాబ్ సర్ద తెన్ జోచ కొడ్డొ సూన్తె తిల.

³⁸ యేసు అన్నె బోదన కెర్తె తిలి పొది ఇసి మెలన్. "దిగిల సూటిచ పాలల్ గలంత గవురుమ్ ఉచరంత మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. జేవ్ సంతవీదులె టీవ, మాన్యుల్ ఎత్తి అమ్క జొకర్తు మెన కోప జతతి. ³⁹ సబ గెరలె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె, విందుల్తె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె వెసుక కోప జతతి. ⁴⁰ జేవ్ మోసిమ్లు కెర రండెల్ మాన్యుల్చ గెరల్ విక కతతి, అన్నె ఉప్రమెన్సుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తెతి. దస్సి, జోవయించి పాపుమ్ ఒగ్గరి, చి వెల్లి సెచ్చ సేడుల" మెన జేవ్చి రిసా యేసు సంగిలన్.

బీద సుద్ది జాక కలుగు జలిసి ఎత్తి దేముడుక దిలిసి

(లూకా 21:1-4)

⁴¹ తెదొడి యేసు దేముడుచి గుడితె తతి, దేముడుచి కామ్క కానుక దెతి డబ్బుల్ పెట్టెల్చి మొక్కె వెసిలన్. ఒత్త వెస, బెర అయ్ల మాన్యుల్ ఒత్త డబ్బుల్ గల దెతిసి దెకితె తిలో.

జలె, ఒగ్గజిన్ సొమ్మార్లు ఒగ్గర్ డబ్బుల్ జేవ్ పెట్టెల్తె గల్లె తతికయ్, ⁴² ఎద్దరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఎక్కి జా కెర, దొన్ని ఇదుల రాగి కాసుల్ పెటెతె గలిలి. ⁴³ గల్లికయ్, యేసు జోచ సిస్సుల్క పాసి బుకారాన, "ఈందె, జేవ్ సొమ్మార్లు ఎత్తిజిన్ మొత్తుమ్ దిలిన్చి కంట ఈంజ ఎద్దరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఒగ్గర్ దా అన్నె" మెన కచితుమ్ సంగితసి. ⁴⁴ కిచ్చొక మెలె, జోవయించి ఎదివాట్ సొమ్మారుమ్ తెంతో సేసిలిసి జా దా అస్తి. ఇన్నెక, కిచ్చొ నెంజిలె కి, కలుగు జలిసి ఎత్తి దా గెల అస్సె" మెన సిస్సుల్క బుద్ధి దెకయ్లో.

దేముడుచి గుడి నాసెనుమ్ జయెదె మెన యేసు సంగిలిసి

(మత్త 24:1-44; లూకా 21:5-33)

13 ఒత్త తెంతో, యేసు దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జతె తతికయ్, జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో, "ఈందె, గురుబాబు, ఈంజ దేముడుచి గుడి బందిల పత్తల్, కెద్ది బమ్మ జతి రితి అస్సె!" మెన దెకయ్లన్. ² దస్సి మెన దెకయ్తికయ్, యేసు జోవయింక "ఈంజేవ్ ఎత్తి దెకితసు, గని అప్పె పత్తుచి ఉప్పిర్ పత్తురు దొత్తల్ తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీవో నే జతె, గలి జతి దీసి జయెదె" మెన జబాబ్ దిలన్.

³ తెదొడి దేముడుచి గుడిచి మొక్కె తిలి ఒలివ మెట్టయ్ యేసు గెచ్చు వెసిలన్, చి వేతురు యాకోబు యోహానుచి అంద్రెయ్ మెల సిస్సుల్ జోతె జా కెర, అన్నె కో నెంతె, ⁴ "గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయక జర్ల జయెదె గే అమ్క సంగు. ఈంజ నెరవెర్సుప జతి పొది అయ్లి మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?" మెన యేసుక పుసిల. ⁵ జో జోవయింక "కొన్నె జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసిమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్త దెకన. ⁶ కిచ్చొక మెలె, ఒగ్గజిన్ మాన్యుల్ క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ జా అస్సి, మెన సంగుక జలెకు, 'ఆవ్ క్రీస్తు' మెన సంగుక జలెకు, ఒగ్గజిన్క మోసిమ్ కెర, వేర బుద్ధి సికడుల. ⁷ అన్నె, 'యుద్దుమ్ జతయ్' మెన జలెకు, 'యుద్దుమ్ జయెదె' మెన జలెకు తుమ్ సూన్తె. గని బమ్మ నెంతె తా. ఇనచ ఎత్తి జర్ల జంక అస్సి. గని ఈంజ ఉగుమ్ ఒగ్గర్ బే బేగి పూర్తి జయె నాయ్. ⁸ అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిరి రాజిమ్ యుద్దుమ్క టీవో జవుల. వేర వేరతె బాకంపల్, కరువుల్ జర్ల జవుల. గని ఈంజ ఎత్తి అంచి రాజిమ్ ఏలుప కెర్తి ఉగుమ్ జెర్మయ్త నొప్పుల్ రితి జా, ఇనచ ఎక్కి మొదోల్ జవుల.

9 "తుమ్ మాత్రుమ్, జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, జా పొదిక మాన్సుల్ తుమ్క తీర్పు కెర్త సబల్తె సార్పు దెవుల. అమ్చ యూదుల్చ సబ గెరతె తుమ్క పెట గెలుల. జేవ్ దస్సి విరోదుమ్ కెర్తె, అంచి నావ్ ది రిసా, అంచి రిసా సాచి సంగితి రిసా, అదికార్చుచి మొక్కె రానల్చి మొక్కె తుమ్ టీవో జస్తి. 10 గని తొలితొ, ఉగుమ్ నే మార్పుప జతె, అగ్గె, ఒండి లోకుమ్చ కేన్ దేసిమ్చ ప్రజల్క కి సుబుమ్ కబుర్ సూనపుక అస్సె. సూనయ్లెకయ్, ఈంజ ఉగుమ్చి ఆకర్ దీసి జెయెదె.

11 "జలె, తుమ్క మాన్సుల్ నేరిమ్ వయడ అదికారుల్తె సార్పు దెతి పొదిక, 'కిచ్చొ సంగుక గే?' మెన తుమ్ చింత గలన నాయ్. తుమ్ సంగుక మెన జయ్యి గడియయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ దెయెదె గే, జయ్యి సంగ. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ లిట్టబ్బు నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మయి లట్టబెదె. తుమ్క తుమ్ సంగున్ నాయ్.

12 "జా పొదిక అన్నె కిచ్చొ బాద తయెదె మెలె, అన్నొన్క బావొసి జలెకు, పుత్తున్క అబ్బొసి జలెకు, మొర్తి సిచ్చతె సార్పు దెవుల. అన్నె, అయ్యన్క అబ్బొన్క పుత్తున్క సగుమ్జిన్ విరోదుమ్ జా, జోవయంక మొరవుల. 13 అన్నె, తుమ్ అంచి నావ్ తెన్ బులితె తత్తెచి రిసా ఎతిహాల్జిన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. గని ఇన అల్లర్ జలెకి, ఆకర్ ఎద కో నముకుమ్ తెన్ తా ఓర్పుప జవుల గే జెవ్వి రచ్చించుప జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

యెరూసలేమ్ పట్నుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

14 "జలె, పిమ్మట్, దేముడుక విరోదుమ్ జా జోక బల్తె దూసుప కెర నాసినుమ్ కెర్తె ఏక్, దేముడుచి గుడితె టీవో నే జతి టాన్తె టీవో జంక తుమ్ దెకిలె, ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఈంజ సదు కెర్తన తుమ్ చెంగిల్ ఉచరన. జా గుర్తు తుమ్ దెకిలె, ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమ్తెచ మాన్సుల్ చట్టున డొంగ్రలె ఉట్ట నిగుతు! 15 జా పొదిక కేన్ మిద్దెచి ఉప్పిరి కో తవుల గే, ఉత్త కెర, జోచి గెరి తెంతొ కిచ్చొ జలెకు వస్తువ వెంట నెంక జవున్ గెరి పెనుక జయె నాయ్. 16 వెడయ్ గట్ట కో తవుల గే, కామ్చి రిసా కడ్ల జోచ పాలల్ జవున్ వెంట నెంక పస్ల జెంక నాయ్. 17 అయ్యి! జేవ్ దీసల్క వయ తిల తేబోదల్, బోదల్ వడ్డివో, ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ సైమల్ జవుల!

18 "ఈంజ ఎత్తి చల్లి పొది జర్గు జవున్ నాయ్' మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర. 19 కిచ్చొక మెలె, లోకుమ్ జెర్మయ్లి తెంతొ అప్పె ఎద కలుగు జల సైమల్చి ఒగ్గర్ సైమల్ జేవ్ దీసల్క ఎత్తివాట్ తయెదె. జలి మెలె, ఒత్త తెంతొ అన్నె కెయ్క కి తెద్ది సైమ తయె నాయ్. 20 జాచి రిసా, జేవ్ అల్లర్ జత దీసల్ తొక్కి జతి రితి ప్రబు సెలవ్ దెతొ నాయ్ జలె, కో కి మాన్సుల్ రచ్చించుప జంక నెత్తిర్ తా. గని నంపజతి రిసా రచ్చనక నిసాన జల మాన్సుల్ పాడ్ నే జతి రిసాయి, 'జేవ్ సైమల్ తొక్కి దీసల్ తత్తు' మెన ప్రబు సెలవ్ దా అస్సె. 21 అన్నె తెదొడ్క, 'ఈందె క్రీస్తు!', 'ఓదె క్రీస్తు!' మెన కో జలెకు తుమ్క సంగిలె, జా నంప కెర నాయ్. 22 కిచ్చొక మెలె, అబద్దుమ్చ జా కెర, 'ఆవ్ క్రీస్తు' మెనన జలెకు, 'ఆవ్ దేముడుచి కబుర్ ఆన్తొసా' మెనన జలెకు, రచ్చనక నిసాన జలసక మోసిమ్ కెర జోవయించి నముకుమ్ పిట్టవుక మెన ఉచరన, వెల్లొ మాయకమొ కెరుల. 23 అల్లె, చెంగిల్ దెకన. ఈంజ ఎత్తి నే జతె అగ్గెయ్ తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

24 "జేవ్ దీసల్క, ఆవ్ సంగిల జేవ్ సైమల్ పూర్తి జలె పిమ్మట్క, పొద్దు అందర్ జయెదె, జోను కి ఉజిడి దెయె నాయ్. 25 ఆగాసుమ్ తెంతొ సుక్కల్ గెసురుల, చి ఆగాసుమ్తె ఎత్తి అద్దుర్ జయెదె. 26 తెదొడ్క ఎదివాట్ అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్,

† యేసు జెర్త డబ్బయ్; 70; వెర్చల్ గెలి వడ్డొ ఈంజ నస్తుమ్ జర్గు జలి. మెలె యేసు పరలోకుమ్తె గెచ్చె అన్నె విస్కెక న్తజ్; 27; వెర్చల్ గెలికయ్.

ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా మబ్బుల్తె పరలోకుమ్ తెంతొ ఉత్త జెయిందె. ఆవ్ దస్సి ఉత్త జెతిసి లోకుమ్ ఎత్తి దెకుల. 27 తెదొడ్క అంచ దూతల్క తెద్దయిందె, చి జేవ్, చెత్తర్ దిక్కుల్ తెంతొ, లోకుమ్చి ఏక్ పక్క తెంతొ, అన్నెక్ పక్క ఎద, కేన్ దేసిమ్చక నే పిట్టి, రచ్చనక ఆవ్ నిసాన్ల మాన్సుల్క ఆనవ, ఎక్కితె కుడవనిందె.

అంజూరుమ్ రూకుక టాలి

28 "అంజూరుమ్ రూకుక టాలి కెర అర్దుమ్ కెరన. మెలె, దసా రూక్చ కొమ్మల్ కొవ్చి జా పలోయ్లె 'వేసిక్ అప్పె పాచ జెయెదె' మెన తుమ్ చింతె. 29 దస్సి, ఆవ్ సంగిల గుర్తుల్ జర్గు జతిసి తుమ్ దెకిలె, జా గుమ్ముమె పాచిల్ రితి జా, అన్నె జతికయ్ సమయ్యమ్ పాసి జా అస్సె మెన తుమ్ జాన్తె. 30 ఆవ్ సంగిల సైమల్ గుర్తుల్ పూర్తి జలెకయ్ ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయెదె మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 31 జలె, ఆగాసుమ్ బుయి నాసినుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడొ ఎద్దె పిట్టితి నాయ్.

32 "జలె, కేన్ దీసిక ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెయిందె గే, జా దీసిక కేన్ గడియక జెయిందె గే, దేముడు జలొ అబ్బొక పిట్టవ కేన్ మాన్సు జలెకు, పరలోకుమ్చ దూతల్ జలెకు, దేముడు అబ్బొవో పుత్తుసి జలెకు, కోయి నేనుమ్. 33 జాకయ్, జాగర్త తెన్ తా, తెలివి తా, ప్రార్దన కెర్తె తా. జా కాలుమ్ కెయ్క జెయెదె గే నేన్ను. 34 ఆవ్ అప్పె దేముడు జలొ అబ్బొతె గెతిసి, ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతిసి కీసి మెలె, ప్రయాసుమ్ గెతో మాన్సు కెర్తినచి రితి జయెదె. జో మాన్సు గెచ్చుక బార్ జతి పొది, జోక కలుగు జతిసి జోచ గొత్తి సుదల్క రకితి రితి జోవయింక అదికారుమ్ దా, జోవయింక ఎక్కిలోక కమొ దా, గుమ్ముమ్ రకితొసా ఎక్కిలోక రకవ, ఉట్ట గెచ్చెదె. అంచి తెన్ కి దస్సి.

35 "జలె, తుమ్ జాగర్త తెన్ రకితె తా. కిచ్చొక మెలె, గేచొఫ్ ఎజొమాని కెర్తి రితి ఆవ్ ఉట్ట గెలె, సంజెక జెయిందె గే, సొక్కుక జెయిందె గే, కుకుడొ వాంసెనె జెయిందె గే, పెందలె జెయిందె గే, కెర్తొడ్క జెయిందె గే, తుమ్ నేన్ను. 36 తెలివి తా రకితె తా. నెంజిలె, తుమ్ నే రకితె నిజల్ రితి బదుకుమ్ జా తిలె పొది ఆవ్ అయ్లె, దెకిలె, తుమ్ కీసి జస్తి! 37 తుమ్కయ్ మెన నాయ్, ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్క ఆవ్ కిచ్చొ జాగర్త సంగితసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె ఆవ్ అన్నె జెతిన్క తెలివి తెన్ రకితె తా" మెన సిస్సుల్క యేసు ఈంజ బోదన ఎత్తి సంగిలన్.

యేసుక మారుక మెన వెల్లెల మాన్సుల్ కుట్ట కెర్తిసి
(మత్త 26:1-5; లూకా 22:1-2; యోహా 11:45-53)

14 దొరతి గెలి పిమ్మట్ †పస్కా పండుగు, జలె నే పులయ్లెల పోడియొ కతి పండుగు, నే జెతె అగ్గె, వెల్లెల పూజర్లు చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కుట్ట ఉచర ఉచర, "కీసి కెర జలెకు గుట్టు తెన్ యేసుక అప్పెయి దెర మారుమ" మెన ఆస తెన్ తిల. 2 గని, "పండుగు పొది పోసి, కిచ్చొక మెలె పండుగ్క బెర అయ్లె ప్రజల్ కుమ్ముత్ తెన్ గగ్గోల్ జా అమ్క బల్తె అల్లర్ కెరుల."

3 యేసు బేతనియ గెచ్చె గెచ్చె, సీమోను మెలొ వెల్లి రోగుమ్ జా తిలొ ఎక్కిలోచి గెరి తా, అన్నిమ్ కంక వెన తతికయ్, ఏక్ తేబోద ఒగ్గర్ విలువచి వాసిన తేలుచి బుడ్డి దెరన జా, జా బుడ్డి పుట్టవ కెర యేసుచి బోడి ఉప్పిరి సువిలి. 4 ఒత్త తిలన సగుమ్జిన్ కోపుమ్ జా "ఈంజ తేల్ ఇసి పాడ్ కెరుక కిచ్చొక? 5 ఈంజ తేల్ సొవ్వు పుంజొ

† పూర్ణమ్ పొది యూదుల్ ఐగుప్తు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతొ ప్రబు రచ్చించుప కెర్తిసి ఏద కెర్తి పండుగు, ఈంజ. ముక్కిమ్క కిచ్చొ ఏద కెరుల మెలె, 'అమ్చ యూదుల్క విడ్డల్ కెర్త' మెన ఐగుప్తు దేసిమ్చ కుటుంబల్ ఎత్తిచ తొల్పుర్ జల మున్నుబోదల్క దూత మార్తినతె యూదుల్చ తొల్పుర్ బోదల్ నే మొర్తి రితి ప్రబు జోవయంక పిట్టయ్లిసి ఏద కెరుక. తెదొడి, పూర్ణమ్చి జా రాతి కేన్ గెరి యూదుల్ తిల గే, జా గెచా దాబాండ్రల్తె అర్చితుమ్ జలొ ఏక్ మెండపిల్లచి లోయి దెరవుల, చి దూత దెకిలె, జా గెచొ తొల్పుర్ బోదక మారె నాయ్.

వెండ్లచి కంట అన్నె డబ్బుల్ క వికక జతి, చి బీద సుదల్ క దర్ముమ్ దెంక జతి" మెన లట్టబన, జా తేబోదక గోల కెర్ల.

6 జలె యేసు, "ఇన్నెక గోల కెర నాయ్. కిచ్చొక ఇన్నెక ఉస్సుర్ కెర్లమ్? అంచి రిసా ఈంజ కెర్లిసి వెల్లో కామ్. 7 బీద సుదల్ కెయెక కి తుమ్చి తెన్ తవుల చి రిసా తుమ్క కెయెక ఇస్టుమ్ అయ్లె, జోవయింక దర్ముమ్ దెంక జయెదె. గని ఆవ్ కెయెక తెయెక తుమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె ఇసి తయె నాయ్. 8 ఇన్నెచి అత్తి తిలిసి సర్లక ఈంజ కెర అస్సె. ఆవ్ నే మొరై అగ్గె, అంక నే రోవితె అగ్గె, అంచి ఆగ్గె తెయార్ కెర్లి గుర్తు రితి కెర అంక ఈంజ తేల్ బోడి సువ దా అస్సె. 9 అన్నె ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ నిజమి సంగితసి మెలె, ఒండి లోకుమ్తె కేనె అంచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుల గే ఒత్తయ్ ఈంజ అప్పె కెర్లిసి సంగ, ఇన్నెచి రిసా ఉచరవడుల" మెన యేసు సంగిలన్.

యూదా మెలో సిస్సుడు యేసుక దెర దెంక ఒప్పన్లిసి
(మత్త 26:14-16; లూకా 22:3-6)

10 యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో ఇస్కరియోతు గవ్విచో యూదా మెలోసా, తెదొడి జో, యేసుక దెర వెల్లెల పూజర్లుచి అత్తి దెంక ఉచర, జోవయింతె గెచ్చ, సంగిలన్. 11 జేవ్ సూన సర్ల జా, "తుక డబ్బుల్ దెమ్దె" మెన ఒప్పన్తికయ్, యేసుక కీసి కెర కెయెక దెర దెంక గే, యూదా వాట్ చజితె తిలో.

12 నే పులయ్ల పోడియె కతి పండుగచి మొదొల్ కెర్లి దీసి, మెలె, 'పస్కా' మెన మెండపిల్లక అర్చితుమ్ దా †జోచి లోయి సువితి దీసి, సిస్సుల్ యేసుక "తుయి పస్కా అన్నిమ్ కెర్లి రిసా అమ్ కేన్ టాన్ తెయార్ కెరుక?" మెన జోక పుసిల. 13 జో సిస్సుల్తె దొగులక పాసి బుకారా, "తుమ్ †పట్టుమ్తె గెచ్చ, చి పట్టుమ్ తెడి పెసిలదు మెలె, పాని వయితోసా ఎక్కిలో తుమ్క దస్సుల్ జయెదె. జోచి పట్టి గెచ్చ, 14 చి కేన్ గెరి జో పెసెదె గే, జా గేచో ఎజోమానిక తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, 'అంచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్నిమ్ కతి గది కేన్?' మెన అమ్చో గురుబాబు పుసితయ్ మెన సంగ, చి 15 తెయార్ కెర్లి వెల్లి అంతస్సు గది ఏక్ తుమ్క దెకయెదె. ఒత్తయ్ అమ్చి రిసా పస్కా అన్నిమ్ తెయార్ కెర తా" మెన యేసు సంగిలన్. 16 జేవ్ సిస్సుల్ బార్ జా పట్టుమ్తె గెచ్చ, జో సంగిలి రితి ఎత్కి జర్లు జా అస్సె మెన దెక, జా పస్కా అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి తెయార్ కెర్ల.

17 సాంజ్ జతికయ్, యేసు జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ జా గదితె జా కెర, 18 జేవ్ వెన అన్నిమ్ కెర్లె తతికయ్, యేసు "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ అంచి తెన్ కతసతె ఎక్కిలో అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్ప కెర దెయెదె" మెన సంగిలన్. 19 ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ దుకుమ్ జా, "ఆవ్ గె?" మెన ఎక్కిలోచి పడ్డొ ఎక్కిలో ఎత్కిజిన్ సంగుక దెర్ల. 20 జలె, జో జోవయింక, "తుమ్ బారజిన్తె ఎక్కిలో దస్సి కెరెదె. అంచి తెన్ ఆతు తప్పెలయ్ పోడి బెద బుడ్డయ్తో ఎక్కిలో. 21 ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మిలోసాచి రిసా రెగిడ్లి లెక్క ఉట్ట గెచ్చిందె. గని, అయ్యెగ్! ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మిలోసాక కేన్ మాన్సు దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్ప కెర దెయెదె గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చచి రిసా జో నే జెర్మి తిలె జోక చెంగిల్ తత్తి!" మెన సంగిలన్.

22 యేసు, సిస్సుల్ జా పస్కా అన్నిమ్ కెర్లె తా, యేసు పోడియె దెరన "దయ కెర్లది" మెలి రితి †దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జా పోడియె మోడ, సిస్సుల్క వంట దా, జోవయింక "తుమ్ ఈంజ కడన కా. అంచి ఆగ్గెక ఈంజ గుర్తు జయెదె" మెన కెర, 23 ఏక్ గిన్నుచి

ద్రాచ రస్సుమ్ దెర, దేముడు అబ్బొన్క అన్నె ఉచర, సిస్సుల్క దెతికయ్, జేవ్ ఎత్కిజిన్ జా గలన్చి ద్రాచ రస్సుమ్ వర్ల తెన్ పిల. 24 తెదొడి యేసు "ఈంజ రస్సుమ్ కిచ్చొచి గుర్తు మెలె, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా అంచి లోయి సూయె జంక అస్సె మెన అంచి నోవి ప్రమానుమ్. 25 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ నిజమి సంగితసి మెలె, అబ్బొసి జలో దేముడుచి రాజిమ్తె ఆవ్ నోవర్ పితె ఎద, ఇసి ద్రాచ రస్సుమ్ పియి నాయ్" మెన సిస్సుల్క సంగిలన్.

బమ్మ జా అంక ములితె మెన సంగిలిసి

26 తెదొడి జేవ్ దేముడుక గనుమ్ గాయ కెర బార్ జా, ఒలీవ మెట్టయ్ ఉట్ట గెల. 27 యేసు జోవయింక, "తుమ్ ఎత్కిజిన్ బమ్మ జా అంక ములితె. కిచ్చొక మెలె, మెండల్ రకితోసాక ఆవ్ మొరయిందె, చి జోచ మెండల్ ఎత్కిజిన్ చెదుర్లు జా గెచ్చుల, మెన దేముడు కోడుతె రెగ్గయ్లిసి నెరవెర్లుప జంక అస్సె. 28 గని ఆవ్ అన్నె జేవ్ జా ఉట్టి పిమ్మట్క, తుమ్చి కంట అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమ్తె గెచ్చిందె" మెన ప్రమానుమ్ కెర్లన్.

29 యేసు ఇసి సంగితికయ్, పేతురు జోక "ఎత్కిజిన్ తుక ములిలెకి, ఆవ్ తుక ములి నాయ్" మెన సంగిలన్. 30 జలె యేసు జోక, "తుక ఆవ్ కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజి రాతిక, కుకుడొ తివ్వెరి నే వాసితె అగ్గె, 'జోక నేని' మెన అంచి రిసా తుయి తివ్వెరి సంగితె" మెన సంగిలన్. 31 దస్సి సంగిలే కి, పేతురు బమ్మ తెన్ "ఆవ్ తుచి తెన్ మొరుక అస్సె మెలె కి, ఆవ్ తుక 'నేని' మెన కెయ్యెక కి సంగి నాయ్" మెన పేతురు గట్టిజ సంగిలన్. జేవ్ సిస్సుల్ ఎత్కిజిన్ దస్సి సంగిల.

గెత్సేమునే తోటతె

(మత్త 26:36-46; లూకా 22:39-46)

32 ఒత్త తెంతో యేసు సిస్సుల్ గెత్సేమునే మెంతి తోటతె గెచ్చ, జో "ఆవ్ ఒత్తల్తో గెచ్చ ప్రార్దన కెర జెతి ఎది ఎద తుమ్ ఇన్నె వెన తా" మెన జేవ్ సిస్సుల్క సంగ, 33 ఎక్కి పేతురుక, యాకోబుక చి యోహానుక పట్టి కడన ఇదిల్ దూరి గెచ్చ తా, దుకుమ్ జా మెన్సుతె ఒగ్గర్ బాద సేడుక దెర్లొ. దస్సి బాద సేడ, 34 "అంచి పెట్టి తిలి దుకుమ్క మొర గెచ్చుక జయెదె. తుమ్ ఇన్నె తెలివి తెన్ రకితె తా" మెన సంగ, 35 సగుమ్ దూరి గెచ్చ కెర, సెర్పు సేడ, దేముడు అబ్బొన్క ఇసి మెన ప్రార్దన కెర్లన్. "ఓ బ, తుక జంక తిలెగిన, ఈంజ దుకుమ్ జతి గడియ నెంజిలె, జతి లెక జలె అంక పిట్టవు" మెన అన్నె, 36 "ఓ బ, ఎత్కి తుచి అత్తి అస్సె. ఈంజ గిన్నుచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు. గని అంచి ఇస్టుమ్ పోని. తుచి ఇస్టుమ్ జర్లు జవున్" మెన ప్రార్దన కెర, 37 జేవ్ సిస్సుల్తె ఉట్ట జా, జేవ్ నిజ అస్తి మెన దెక కెర, పేతురుక, "ఓ సీమోను, తుయి నిజ అస్సిన్ గే? ఎక్కి గడియ జవున్ రకితె తంక నెతిర్లది గే? 38 జెత అల్లెత్తె తుయి పాపుమ్ నే కెర్లి రితి జాగర్ల తెన్ తా, ప్రార్దన కెర్లె తా. 'అత్మ నిదానుమ్ అస్సె' మెన ఉచరల్లెకి, ఆగ్గెక సెక్తి నాయ్," మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్. 39 అన్నెక్ సుట్టు ఇదిల్ దూరి ఉట్ట గెచ్చ కెర, తొలితో ప్రార్దన కెర్ల కొడా, అన్నెక్ సుట్టు ప్రార్దన కెర్లొ.

40 దస్సి ప్రార్దన కెర, అన్నె బుల జా, జేవ్ సిస్సుల్ గూన్క నెత్త కెర నిజ అస్తి మెన దెకిలన్. దెకితికయ్, జేవ్ లాజ్ జా, జోక కిచ్చొ సంగుక గే నేన గెల.

41 అన్నెక్ సుట్టు కి యేసు దస్సి గెచ్చ అన్నె జా, మొత్తుమ్ తివ్వెరి జేవ్ నిజిలిసి దెక, "అప్పెకయ్ సెలవ్ కడన నే రకితె నిజ అస్సున్ గే? సాలు. ఈందె సమయుమ్ జా గెలి గే. ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మిన్

† యేసు కి ఈంజ పస్కా పండుగు పొది మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తె అర్చితుమ్ జా జోవయింబి లోయి సువ దెయెదె. †† మెలె యెరూసలేమ్ పట్టుమ్. ‡ "దేముడు అబ్బొసి" మెన కేన్ సుట్టు రెగ్లె తిలె, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రిసా సంగితయ్.

అయ్యేలోనూ పాపము కెర్తనచి అత్తి దెర్ను సేడిందె. ⁴² జొమ్ము గెచ్చుము! ఓదె, అంక దెర దెతోనూ పాసి జా అస్సె" మెన జోవయింక సంగిలన్.

యూదా చి జనాబ్ యేసుక దెరుక అయ్యేలిసి

⁴³ యేసు దస్సి లట్టబై తతికయ్, జోచ బారజిన్ సిస్సుల్తె అగ్గె బెద తిలో యూదా పావ అయ్యేలో. వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ తెద్రయ్యల జనాబ్ కి, కత్తులు డండల్ దెరన, యూదా తెన్ అయ్యేల.

⁴⁴ జలె ఈంజ నే జతె అగ్గె, "కక్క ఆవ్ చుంబిందె గే, జొయ్యి యేసు. జోకయ్ దెరన కో నే పిట్టయ్యేతి రితి చెంగిల్ రక కడన్" మెన యేసుక దెర దెతో యూదా జేవ్ జనాబ్ గుర్తు సంగ తిలన్. ⁴⁵ జో అయ్యేలి బేగి, యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు" మెన సంగ చుంబితికయ్,

⁴⁶ జేవ్ బెద అయ్యేలన యేసుక దెర్ల.

⁴⁷ జలె, ఒత్త టీవో జా తిలో ఎక్కిలో కత్తి కడన్, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచొ గొత్తి సుదొక పెట జోచొ కండ్లొ కండ గెలన్. ⁴⁸ తెదొడి జోక దెర్లనక యేసు, "ఆవ్ కిచ్చొగి చొర్లయ్ గే, చి తుమ్ కత్తులు డండల్ దెరన అంక దెరుక తుమ్ అయ్యేలదు గే? ⁴⁹ ఆవ్ రోజొక తుమ్చి తెన్ దేముడుచి గుడితె తా బోదన కెర్లె కి, జా పొది అంక దెర్లు నాయ్. జలె, దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్డిసి ఎత్తి జర్లు జవున్!" మెన సంగిలన్.

⁵⁰ జలె, సిస్సుల్ ఎత్తిజిన్ బమ్మ జా, జోక ముల దా ఉట్ట నిగిల.

⁵¹ జలె, పట్టి బందన తిలో ఏక్ ఉబెడొ యేసుచి పట్టి గెతె తిలన్ యేసుక కడ నెత మాన్సుల్తె సగుమ్జిన్ జో ఉబెడొక దెర్ల. ⁵² గని, జో జా పట్టి సేడవ దా డుమ్డొయ్ ఉట్ట నిగిలన్.

ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి మొక్కె యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

⁵³ యేసుక ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితె కడ నిల. ఒత్త కడ నెతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ ఒత్త బెర తిల. ⁵⁴ పేతురు, జలె, దూరి దూరి తా యేసుచి పట్టి జా జా, జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి వీదె పెన, ఆగితె తపితి రిసా జమాన్లు తెన్ వెన తిలో.

⁵⁵ వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెలొ సబ కెర్తన ఎత్తిజిన్ యేసుక మార గెలుక మెన జోక నేరిమ్ వయడ్డి సాచిక చజితె తిల, గని సరి జతి సాచి దొర్లు జయె నాయ్. ⁵⁶ మెలె, ఒగ్జెన్ జోచి ఉప్పిరి అబద్దుమ్ సాచి సంగిలే కి కచి, కచి సాచి ఎక్కి రితి జయె నాయ్.

⁵⁷⁻⁵⁸ తెదొడి, సగుమ్జిన్ టీవో జా, "మాన్సు బందిలి ఈంజ దేముడుచి గుడి సేడవ కెర తిర్తకయ్ మాన్సు నే బందిలి ఏక్ దేముడుచి గుడి బందిందె, మెన ఈంజొ సంగిలిసి సూన్లమ్" మెన అబద్దుమ్ సంగిల. ⁵⁹ గని జేవ్ సంగిలి సాచి కి సరిగా బెదె నాయ్.

⁶⁰ తెదొడి, ఒత్త తిల మాన్సుల్చి నెడమె ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి టీవో జా కెర, యేసుక "ఈంజేవ్ సంగితిన్క కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెతిర్ని గే? ఈంజేవ్ తుక కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్డితి?" మెన పుసిలన్. ⁶¹ గని యేసు తుక్లె తా, కిచ్చొ జబాబ్ కి సంగె నాయ్. యేసు తుక్లె తతికయ్, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జోక అన్నె "పరలోకుమ్ తిలో అమ్చొ దేముడు ప్రబుచొ పుత్తున్ జలొ క్రీస్తు తూయి గే?" మెన యేసుక పుసితికయ్, ⁶² జో "అచ్చొ. అన్నె, ఆకక, ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలోసాచి ఉజెతో పక్కయ్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్లు అయ్యేలోనూ వెన తతిసి కి, ఆగాసుమ్చ వబ్బుల్ తెన్ ఆవ్ పరలోకుమ్ తెంతొ అన్నె ఉత్త జెతిసి కి తుమ్ దెకితె" మెన సంగిలన్.

⁶³ ఇసి సంగితికయ్, జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి కోపుమ్ జా, జో గలన్చి దిగిల్ సొక్క చిరన గెల కెర, "అన్నె సాచి సంగితన అమ్క అక్కర్ నాయ్. ⁶⁴ దేముడుక ఆవ్ సమ్మందమ్ జతసి మెన ఈంజొ సంగ

† 'ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి' మెలె, వెల్లెల పూజర్లు మొత్తుమతె ఎక్కిలో ముక్కిమ్చొ పూజరి జయెదె. తెదొడి కయప మెలొనూ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తిలో.

ప్రబుచి విలువ కడ వెల్లి పాపము కెర్లిసి తుమ్ ఎత్తిజిన్ సాంత సూన్లదు, తుమ్ కిచ్చొ తీర్పు సంగితె?" మెన సబ కెర్తనక పుసితికయ్, "మొర్తి సిచ్చుచి తప్పు కెర అస్సె" మెన జేవ్ ఎత్తిజిన్ తీర్పు సంగిల. ⁶⁵ తెదొడి జోవయింతె సగుమ్జిన్ యేసుక తుంకుక దెర, సిస్సారుమ్ కెర్ల. అన్నె, జోచి మొక్కె పాలుమ్ డంక దా జోక పెట, "తుక కో పెట్ల గే, తుయ్ క్రీస్తు గే సంగు!" మెన కొంకడ్ల. అన్నె, జమాన్లు జోక ఎత్తివాట్ దెబ్బల్ పెట గెల.

"జోక నేని" మెన యేసుచి రిసా పేతురు సంగిలిసి

(మత్త 26:69-75; లూకా 22:56-62; యోహా 18:15-18,25-27)

⁶⁶ పేతురు ఎట్టొవొ వీదె తతికయ్, జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితెచి తెబోద గొత్తి సుది ఎక్కిల్ జా కెర, ⁶⁷ పేతురు ఆగితె తపిత్ తిలిసి దెక కెర, "తుయి కి నజరేతు గచ్చొచొ యేసు తెన్ తిలది, గెద" మెలి.

⁶⁸ ఇసి మెన సంగితికయ్, "నాయ్, గెద. తుయి సంగితిసి కిచ్చొ గే, ఆవ్ నేని. అంక అర్దుమ్ జయె నాయ్" మెన సంగ, జా వీదెచి ఒత్తలొచి గుమ్ముమె ఉట్ట గెలన్. ⁶⁹ గని జా గొతిమాన్సు జోక ఒత్త అన్నె దెక, "ఈంజొ కి జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో" మెన ఒత్త టీవో జల సుదల్క సంగితికయ్, ⁷⁰ పేతురు అన్నె, "ఆవ్ నెంజి" మెన సంగిలన్.

అన్నె గడియ గెతికయ్, ఒత్త తిలన పేతురుక దెక, "తుయి, నిజామి జోతె తిలోనూ. తుయి కి గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచొ మాన్సు గెద?" మెన సంగిల. ⁷¹ జాకయ్ పేతురు, "తుమ్ సంగిలో మాన్సుక ఆవ్ నేని" మెన సాపెన గల కెరన ఒట్టు గలనుక దెర్లికయ్, ⁷² బేగి కుకుడొ వాసిలన్. జలె ఇన్నెతెన్ దొవ్వెర్ జలి, చి "కుకుడొ తివ్వెరి నే వాసితె అగ్గె, తుయి అంక 'నేని' మెన తివ్వెరి సంగితె" మెన యేసు అగ్గె సంగిలిసి ఏదస్ట కెర, పేతురు ఎదివాట్ దుకుమ్ జా ఏడ గెలన్.

పిలాతు యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

(మత్త 27:1-2,11-14; లూకా 23:1-5; యోహా 18:28-38)

15 రాత్ పయితికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, వెల్లెల మాన్సుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, వెల్లి సబ కెర్ల సుదల్ ఎత్తిజిన్ బెద వెన, యేసుక కిచ్చొ కెరుక గే ఉచర, జోక బంద కడన్, †అదికారి జలొ పిలాతు మెలొసాతె సార్ప దిల.

² పిలాతు యేసుక దెక, "తుయి గే యూదుల్చొ రానొ?" మెన పుసిలన్, చి యేసు "తుయి సంగిలి రితి" మెన జబాబ్ దిలన్.

³ తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు యేసుక ఒగ్గర్ నేరిమ్లు వయడ్డికయ్,

⁴ పిలాతు మెలొ జో అదికారి జోక అన్నె, "తుయి జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దెసి నాయ్ గే? ఈందె, తుక కెత్తి నేరిమ్లు వయడ్డితి గే సూను", మెన సంగిలన్. ⁵ గని యేసు అన్నె కిచ్చొ జబాబ్ దిలో నాయ్, చి రిసా పిలాతు ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలొ.

⁶ జలె, జా పండుగు పొది, పైజల్ కోప్ జలొ కేన్ జలెకు జేలి జలొసొక ముల దెంక పిలాతుక అలవాట్ జా అస్సె. ⁷ జలె, ప్రబుతుమ్క విరోదుమ్ జా అదికారుల్క విత్తెకుమ్ కెర అత్త్య కెర్ల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ జా పొది జేల్తె తిల. జోవయింతె బరబ్బు మెలొ ఎక్కిలో తిలో. ⁸ జలె, ఒత్త తిల జనాబ్ పిలాతుచి పాసి బెర జా కెర, "తుయి ఈంజ పండుగ్క అలవాట్ జలి రితి అమ్క కెరు!" మెన బలవంతుమ్ కెర్ల. ⁹ జాకయ్ జో పిలాతు జోవయింక "తుమ్ యూదుల్క రానొ జలొసొక తుమ్క ఆవ్ ముల దెంక తుమ్చి ఆస గే?" మెన పుసిలన్. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, ఎక్కి గోసకయ్ వెల్లెల పూజర్లు యేసుక జో తెన్ ఆన అస్తి మెన జో జానె.

†† రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ జా దేసిమ్ ఆక్రమించుప కెర విలువ కెర్ల తతికయ్, జా రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్చి పిలాతు అదికారి జా అస్సె. ‡ యేసుక 'యూదుల్చొ రానొ' మెన సంగిలె, వెల్లెల పూజర్లు కోపుమ్ జవుల మెన జోవయింక కొంకడ్డి రిసా దస్సి మెలన్.

11 గని, “యేసుక పోసి. బరబ్బక ములు!” మెన సంగ” మెన వెల్లెల పూజర్లు జేవ్ బెర తిల జనాబ్ క్ సికయ్ తె తిల.

12 తెదొడి పిలాతు జేవ్ అన్నె, “దస్సి జలె, తుమ్ యూదుల్ చొ రానొ మెలోసాక ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక?” మెన పుసిలన్, 13 చి జేవ్ జనాబ్ “జోక సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు!” మెన ఒర్సిల. 14 జేవ్ ఇసి జతికయ్, పిలాతు అన్నె, “కిచ్చొ? కిచ్చొ నేరిమ్ కెర అస్సి?” మెన పుసిలన్. గని జేవ్, అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ విస్సుమ్ తెన్ “సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు!” మెన గట్టిజ కేకుల్ గలిల. 15 జాకయ్ పిలాతు, పైజల్ క ముద్దొ కెరుక మెన, జేవ్ సంగిలో బరబ్బక ముల కెర, యేసుక కొర్డల్ తెన్ పెటవడ, ‘జోక సిలువతె గల్లు, జలె’ మెన సార్ప దిలన్.

జమాన్లు యేసుక కొకడ్డిసి

16 తెదొడి అదికారి తెచ జమాన్లు సుదల్ యేసుక ‘ప్రేతోరియమ్’ మెంతి అదికారి గేచి తెడిచి గడితె కడ నా కెర, సయ్ న్యుమ్ ఎత్తిజినక ఒత్త బుకారా కెర, 17 † ఊడ రంగుచొ ఏక్ పాలుమ్ జోక గల దా, కంటక ఏక్ కిరిటుమ్ గంచ కెర, జోచి బోడితె గల దా కెర, 18 యూదుల్ చొ రానొ, తుక జెయ్యి, జెయ్యి! మెన కొకడ కొకడ జొకర, 19 ఏక్ డండొ తెన్ జోక బోడి పెట, జోక తుంక కెర, సెర్ను సేడ జొకర కొకడ. 20 దస్సి దూసుప కెర్లి పిమ్మట్, జోక గల తిలి ఊడ రంగుచొ పాలుమ్ కడ గెల కెర, జోచొ సొంత పాలుమ్ జోక అన్నె గల కెర, జోక సిలువతె గలుక మెన కడ నిల.

యేసుక సిలువతె టీచడ మార్గిసి

(మత్త 27:32-44; లూకా 23:26-39; యోహా 19:17-19)

21 వట్టె గెతె తతికయ్, కురేనియ దేసిమ్ చొ సీమోసు మెలో ఎక్కిలో పాసిచి బయలె తెంతొ జా, ఒత్త పాచిలన్. జో, అలెక్కుండ్రు రూపు మెల దొగులక అబ్బొసి జయెదె. జలె, జోకయ్ “యేసుచి సిలువ తుయి వయ” మెన జమాన్లు సుదల్ బలవంతుమ్ కెర్ల.

22 జలె, యేసుక గొల్లోతా మెలి మెట్టయ్ కడ నిల. ‘గొల్లోతా’ మెలె, ‘గిడ్డి పోలికచి టాన్’. జలె, జోక ఒత్త కడ నా కెర, 23 నొప్పి తొక్కి కెర్లి ఓస్తు బెదయ్ లి ద్రాచ రస్సుమ్ యేసుక సయ్ న్యుమ్ సుదల్ “పి” మెన దిలెకి, పియె నాయ్. 24 తెదొడ్ జోక ఏక్ † సిలువతె గల టీచడ సిలువక బుయ్యె రోవ కెర, “జోచ పాలల్ వంటనుమ్” మెన చీటి గల వంటన్.

25 జోక సిలువతె గలిలి సమయమ్ కెర్లి జలి మెలె, పెందలె నొప్పు గంటల్ జలి. 26 “ † యూదుల్ చొ రానొ, ఈంజొ” మెన జోచి నేరిమ్ రెగిడ్డి దార్చిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి సిలువతె ఒడొవ దిల.

27 అన్నె, ఉజెతో పక్క ఎక్కిలోక, డెల్లి పక్క ఎక్కిలోక, దొగుల చొట్లక ఎక్కిల్ సిలువతె గలిల. 28 † జేవ్ తెన్ దేముడు పూర్ణుమ్ రెగ్డయ్ లి ఏక్ కోడు నెరవెర్నుప జలి.

“జో పాపుమ్ నెంజిలోసా జలెకి, నేరిమ్ వయడ, జోక ‘పాపుమ్ కెర్లొసా’ మెన పాపుమ్ కెర్లన్ తెన్ బెదవ సిచ్చ కెర్ల.”

సిలువతె తతికయ్ జోక మాన్సుల్ కొకడ్డిసి

29 జా వాట్ గెతె తిల మాన్సుల్ యేసుక ఆస, ఆస బోడి దున్నొవ, “దేవులుమ్ సేడవ తిర్తక అన్నె బందితోసా, తుయి. 30 జలె, తుక

తూయి రచ్చించుప కెరన, జా సిలువ తెంతొ ఉత్తు!” మెన జోక కొకడ దూసుప కెర్ల.

31 దస్సి, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస తెన్ బెద జా, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఆస, ఆస “ఈంజొ వేర సుదల్ క రచ్చించుప కెర్లన్, గని జోక జొయ్యి రచ్చించుప కెరనుక నెత్తె. 32 ఆమ్ దెక నంప కెర్లి రిసా, ఈంజొ క్రీస్తు, ఇస్తాయెలు ప్రెజల్ చొ రానొ జలె, సిలువ తెంతొ ఉత్త జెవును!” మెన యేసుక దూసుప కెర్ల.

జో తెన్ బెదవ సిలువతె గలిల దొగుల చొర్లు కి జోక దూసుప కెర్ల.

యేసు మొర గెలిసి

(మత్త 27:45-56; లూకా 23:44-49; యోహా 19:28-30)

33 బార గంటల్ మెద్దెన్ జలి తెంతొ, మొదొల్ కెర తిన్ని గంటల్ ఎద జా ఒండి దేసిమి అందర్ డంక తిలి. 34 జలె, తిన్ని గంటల్ క యేసు, “ఏలి, ఏలి, లామా సబక్తానీ” మెన అరమయ్ బాస తెన్ “అంచొ దేముడు ప్రబు, అంచొ దేముడు ప్రబు, అంక కిచ్చొక ఆతు ముల దా అస్సిసి?” మెన గట్టిజ ఒర్ప దిలన్. 35 జలె, ఒత్త టీచొ జా తిలసతె సగుమ్ జిన్ జా కోడు సూన కెర, “ఆదె, ఏలియా పూర్ణుమ్ చొక బుకార్తయ్, కిచ్చొగ” మెల. 36 జోవయింతె ఎక్కిలో నిగ గెచ్చ, బూంజు రితి తిలి ఏక్ వస్తువ వెంట, అమ్డి ద్రాచ రస్సుమ్ తె బుడ్డవ కెర, ఏక్ రివ్వతె బంద, చాంప కెర, జోక “పి” మెన దా, “అల్లె, ఇన్నెక సిలువ తెంతొ ఉత్తవుక మెన ఏలియా తోడ్ జా ఉత్త జెయెదె గే, నాయ్ గే దెకుమ్!” మెన కొకడ్లన్. 37 జలె, యేసు గట్టిజ కేక్ గల దా, ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

38 మొర గెలి గడియయ్, దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి † తెర, ఉప్పిర తెంతొ ఎట్టొ ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి. 39 తెదొడి, యేసుక మొక్కె రక తిలో పుంజెకజిన్ జమాన్లుక వెల్లొ యేసుక మొర గెలో మెన దెక కెర, “నిజామి, ఈంజొ మాన్సు దేముడుచొ పుత్తుసి జా తిలో” మెన సంగిలన్.

40 యేసు మొర్లి పొది, సగుమ్ జిన్ తేబోదల్ దూరి తెంతొ దెకితె తిల. జోవయింతె సగుమ్ జిన్ కొన్న మెలె, మగ్లెనే పట్టుమ్ చి మరియ మెలి ఎక్కి, దకిలో జలొ యాకోబు అన్నె యోసే మెల ఉబెడల్ చి † మరియ మెలి అయ్యసి, పడ్డొ సలోమే మెలి ఎక్కి తిల.

41 యేసు తిలి ప్రాంతుమ్ తె బుల్లె తిలి పొది, ఈంజేవ్ త్రిగ్ల జోవయించి పట్టి గెచ్చ సవైచన కెర్లె తిల. యేసు యెరూసలేమ్ తె ఉట్ట అయ్ లి పొది అన్నె ఒగ్గజిన్ తేబోదల్ కి జా తిల. జో మొర్లి పొది, జేవ్ కి సిలువ తిలిన్ తె రకితె తిల.

యేసుచి పీనుమ్ వెంట గెలిసి

(మత్త 27:57-61; లూకా 23:50-56; యోహా 19:38-42)

42 యూదుల్ క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి జయెదె, జలె జా దీసి సెలవ్ కడన్లి దీనిక అగ్గెచి దీసి. 43 జలె సాంజ్ జలి పొది, యూదుల్ చి వెల్లి సబతె బెదితో ‘చెంగిలో మాన్సు’ మెన ఎత్తిజిన్ జాన్ తొ, అరిమతయ్ గవ్విచొ యోసేపు, దయిరిమ్ కెరన, పిలాతుతె గెచ్చ, “యేసుచి పీనుమ్ జోక దా” మెన వెంట గెల్లి రిసా నజిలో. జో యోసేపు, ‘దేముడుచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్ తె ఏలుప కెర్లి కాలుమ్ కెయెక జెయెదె.’ మెన, నిదానుమ్ తెన్ రకితె తిలో.

44 జలె, పిలాతు “జో తెద్ది బేగి మొర గెలన్ గె?” మెన అన్మానుమ్ జా, పుంజెకజిన్ జమాన్లుక వెల్లొక బుకారా, “నిజామి జో తెద్ది బేగి మొర గెచ్చ అస్సి గె?” మెన పుసిలన్. 45 “నిజామి మొర గెచ్చ అస్సి” మెన జో పుంజెకజిన్ జమాన్లుక వెల్లొచి అత్తి సూన, యోసేపు పీనుమ్ వెంట గెలుక మెన పిలాతు సెలవ్ దిలన్. 46 జాకయ్, జో విలువచి బట్ట ఆస, యేసుచి పీనుమ్ సిలువ తెంతొ ఉత్తవ దా, జో పాలుమ్

† ఎరన చి నీలిమ్ రంగుల్ బెదయ్ లె, ఊడ రంగు జయెదె. †† ‘సిలువ’ కీసి తయెదె మెలె, ఏక్ టీచొ చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డండల్ బెదవుల. సిచ్చ జతొ మాన్సుక జా సిలువతె ఎంగ్లన కెర, జోచ అత్తొ చట్టొ చంపొ కెరన, అత్తొచట్టొ తె మేకుల్ పెట సిలువ బుయ్యె టీచ రోవ కెర దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతొసా దస్సి ఒడొమ్ జా మొరెదె. రోమ్ దేసిమ్ చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ, జా. † రోమ్ దేసిమ్ చి నావ్ తెన్ ఏలువ కెర్లొ పిలాతు ఈంజ దార్ గండ రెగ్ల తిలన్; యూదుల్ క కొకడ్డి రితి. యోహాను 19:19. †† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి రెగ్ల సగుమ్ పుస్తకల్ తె 28 నంబచి కోడు తయె నాయ్.

‡ ఎక్కి, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి వెర్సెక ఎక్కి, సుట్టు పెన అర్చితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్లె తెర, ఈంజ. ††† ఈంజ మరియ యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3.

పంగ్రవ దా, రంగ్ని పత్తుర్ డొల్మి కెరయ్లి బొరొచి మెస్సునతె ఎంగ్లవ దా, జా బొరొచి గుమ్ముమె వెల్లో పత్తురు ఒస్కువ కెర డంకిలన్. ⁴⁷ కేనె ఎంగ్లవ దా వెంట గల గే, మగ్గలేనే పట్టుమ్చి మరియు మెలిసి కి, యోసె మెలోసాచి † మరియు మెలి అయ్యసి కి దెకిల.

యేసు జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె

(మత్త 28:1-8; లూకా 24:1-12; యోహా 20:1-10)

16 సెలవ్ కడన్లి దీసి కేడ గెలి రాతి, మగ్గలేనే పట్టుమ్చి మరియు, యాకోబుచి అయ్యసి మరియు, సలోమే తెన్,

యేసుక గాంసుక మెన, చెంగిల్ వాసిన తెల్ గెనన్ల, చి ² జా †† అయ్తర్ దీసి ఒగ్గర్ పెందలె ఉట్ట, బార్ జా, పొద్దు బార్ జలి సమయుమి జా మెస్సె పాచ, ³ “మెస్సె డంపెలో పత్తుర్ అమ్చి రిసా కో ఒస్కువ దెవుల గె?” మెన ఎక్కి తెన్ ఎక్కి లట్టబై తిల. ⁴ ఇసి లట్టబ లట్టబ, ఉప్పిరి దెక, పత్తురు ఒస్కు జా అస్సె మెన దెకిల. జో పత్తుర్ ఒగ్గర్ వెల్లోచొ.

⁵ తెదొడి, మెస్సె గెచ్చ పెస, కిచ్చొ దెకిల మెలె, జా మెస్సె తెడిచి ఉజెతో పక్క, చొక్కిల పాలల్ గలన తిలో ఉబెడొ రితి దేముడుచి దూత వెస అస్సె. జోక దెక, ఆచారిమ్ జా పంబ్ర జల. ⁶ జేవ్ ఇసి జతికయ్, జో దేముడుచి దూత జోవయింక “పంబ్ర జా నాయ్. సిలువతె గల మొర తిలో నజరేతు గచ్చొచొ యేసుక తుమ్ చజితసు. జో జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. జో ఇన్నె నాయ్. ఈందె జోక ఎంగ్లవ తిలి టాన్క అంకి గల.” ⁷ అస్సె, సిస్సుల్క, పేతురుక “తుమ్చి కంట అగ్గెతో, యేసు గలిలయతె ఉట్ట గెతయ్. తుమ్క జో అగ్గె సంగిలి రితి, జోక ఒత్త దెకితె మెన తుమ్ గెచ్చ సంగ” మెన దూత సంగిలన్. ⁸ జేవ్ తెబోదల్ బమ్మ తెన్ మెస్సె తెంతొ బార్ జా, సిస్సుల్క జా కబుర్ సంగుక ఉట్ట నిగ గెల. గట్టిజ ఆచారిమ్ జా, అద్దుర్ జా గెచ్చ తిల, చి బియఁ కెర, సిస్సుల్క పిట్టవ, కక్క కి కిచ్చొ సంగితి నాయ్.

మగ్గల పట్టుమ్చి మరియు యేసు డీసిలిసి

⁹ యేసు †† అయ్తర్ దీసి జీవ్ జా ఉట్ట, జా దీసి పెందలె మగ్గల పట్టుమ్చి మరియుక తొలితో డీసిలన్. ఒగ్గర్ అగ్గె, జాచిక దెర్ల బూతల్క యేసు ఉదడ గెల తిలన్. జా తెబోద ఈంజయి. ¹⁰ జలె, యేసు జాక డీస్తికయ్, జా జో తెన్ బులై తిల సిస్సుల్ జివ్వి అస్సె మెన నేన కెర దుకుమ్ జా ఏడ్తె అస్సి, మెన జా జాన కెర, జా మాన్సు జోవయింతె గెచ్చ కెర, “జీవ్ జా అస్సె. ఆవ్ సొంత దెక అస్సి” మెన

† ఈంజ మరియు యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3. †† సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి † ఎక్కిల్ తెన్ ఎక్కిల్ †† సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

సాచి సంగిలి. ¹¹ గని జో జీవ్ జలిసి జా దెకిలిసి సూన్లె కి, తెదొడి నంప కెర్రి నాయ్.

¹² ఒత్త తెంతొ, బయిలుచి వట్ట దొగుల సిస్సుల్ ఇండ గెతె తతికయ్, యేసు, జోచి పోలిక ఇదిల్ వేర మార్కువ జా తా, జోవయింక డీసిలన్. ¹³ తెదొడి జేవ్ దొగుల అన్నె బుల గెచ్చ, అన్నె సిస్సుల్క సంగిల. గని జేవ్ అన్నె సిస్సుల్ తెదొడి నంప కెర్రి నాయ్.

ఎగరజిన్ సిస్సుల్క యేసు డీసిలిసి

(మత్త 28:16-20; లూకా 24:36-49; యోహా 20:19-23; బారి కమ్ము 1:6-8)

¹⁴ జాచి పిమ్మట్, ఎగరజిన్ సిస్సుల్ అన్నిమ్ కంక వెస తిలి పొది, యేసు జోవయింక డీసిలన్, చి గోల కెర్లన్. జో జీవ్ జలి పిమ్మట్ జోక దెక తిలన, జోక సాచి సంగ తిలె కి, జేవ్ రాడ్ జీవ్ తెన్ తిలి రితి అన్యానుమ్ జా నంప నే కెర్రి రిసా గోల కెర్లన్.

¹⁵ తెదొడి యేసు సిస్సుల్క, “తుమ్ దేసిమ్లు ఎత్తితె గెచ్చ, లోకుమ్చ ఎత్తిక అంచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర. ¹⁶ కో నంపజయి గెచ్చులచి బాప్తిసుమ్ నజనుల గే, జేవ్ రచ్చించువ జవుల. గని కో నంప నే జవుల గే, మొర గెలె, సిచ్చుతె గెచ్చుల.

¹⁷ “అంక నంపజతన తెన్ అంచి అదికారుమ్ అస్సె మెన కీస గుర్తులు తయెదె మెలె, అంచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ గెలుల, జేవ్ అగ్గె నే సికిల బాసల్ తెన్ లట్టబుల, ¹⁸ అయివొక ఉక్ల దెర్లె జవున్, మొర్రిసి పిల్లె జవున్, జోవయింక ప్రమాదుమ్ జయె నాయ్. అస్సె, జొల్లొ జబ్బుల్ తెన్ తిల మాన్సుల్క అంచి నావ్ తెన్ బోడి చడిలె, చెంగిల్ జవుల.”

¹⁹ ప్రబు జలొ యేసు, జలె, సిస్సుల్ తెన్ లట్టబ బోదన కెర కేడయ్లి ఇదిల్ పడ్డొ, జోవయించి మొక్కె ఆగాసుమ్తె వెగ, పరలోకుమ్తె దేముడు అబ్బొన్చి ఉజెతో పక్కయ్ వెసిలన్.

²⁰ అస్సె, జో సంగిలి రితి, సిస్సుల్ కేనె ఒత్త గెచ్చ బోదన కెర్రి తతికయ్, ప్రబు జోవయింక తోడ్ తా జేవ్ సిస్సుల్చి అత్తి వెల్లో కమ్మె కెరవ కెరవ, జేవ్ సంగిలి చి సత్తిమ్క రుజ్జు దెకయ్లన్ †.

†† మార్కుచి అత్తి రెగిడ్డి ఈంజ పున్కుమ్తె, ఈంజ అద్యయిమ్చి నొప్పు నంబర్ తెంతొచ కొజా ముల, ఆకచి కొడు కొట్టు జవున్ మెలి రితి ఇదిలిసి కోడు కెయగె గలిల. గని దూతల్చి అత్తి సంగిలి కబుర్ ఎత్తి, పేతురుక చి జోవయింతె తిల సిస్సుల్క జేవ్ తెబోదల్ సంగిల. ఒత్త తెంతొ, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా యేసు జేవ్ సిస్సుల్క చెత్తర్ దిక్కుల్తె తెద్రవ దిలన్. యేసు తెన్ రచ్చన వాబ్ దొర్కు. జలి, చి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెద కెయఁక తెయఁక ఒత్త చెంగిల్ తంక జయెదె చి సుబుమ్ కబుర్, గెద. జా సుబుమ్ కబుర్ పరలోకుమ్చి సత్తిమ్ తెన్ అస్సె. కో పాడ్ కెరుక నెత్తి. తెద్దిలి.

లూకా

1 యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె అయ్లీసి, జో ఇన్నె తిలి పొది అమచితె ఎత్తి జర్గు కెర్ల కమ్మ ఎత్తి మొదోల్ తెంతో †సగుమ్జిన్, సాంత దెక సాచుల్ జా, జా ఎత్తిచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయత సేవ కెర్లస జల. 2 జలె, జో యేసుక్రీస్తు అయ్లీసి తెన్ †నెరవెర్చువ జలిసి ఎత్తిచి రిసా జేవ్ సాచుల్ అమ్క జాన కెర అస్తి, అమచి అత్తి జా సుబుమ్ కబుర్ దా అస్తి, చి యేసు తెన్ జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి మత్తెలితెచ బెదవ ఒగ్గజిన్ రెగ్ల అస్తి. 3-4 జలె, ఓ వెల్లొ దెయొపిలా, ఈంజ ఎత్తి సూన ఆవ్ సరిగా పరిచ్చ కెర అస్తి, చి తుక 'జో సూన్లీచి రిసా సత్తిమ్ చినున్' మెనయ్, తుచి రిసా ఈంజ ఎత్తి వర్చ తెన్ ఆవ్ రెగుడుక అంక చెంగిల్ డీస్తయ్, చి ఇన్నె రెగ్లితసి.

క్రీస్తు రిసా సాట్టు కెర్టో యోహాను జెర్నెదె

5 హేరోదు రానో † యూదుల్చి ఒండి దేసిమి ఏలువ కెర్తె తిలి పొది, †దేముడుచి గుడితె జోచి సేవ కెర్టో పూజరి జలొ జెకర్యా మెలొ ఎక్కిలొ తిలన్. పూజర్లుతెచో అబియా పూర్గుమ్చొచి †తెగచొ జో. జోచి తేర్చి, ††అహరోను పూర్గుమ్చొ జలొ యూదుల్చొ తొలితొచొ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి సెకుమతెచి తేబోద జా తిలి. జాచి నావ్ ఎలీసబెతు. 6 జేవ్ దొగుతెర దేముడుచి కోడు తెన్ సత్తిమ్ ఇండితె తిల. నే పిట్టయ్తె నెంతె దేముడు దిల ఆగ్గుల్ ఎత్తి తెన్ నాయిమ్ ఇండితె తిల. 7 గని ఎలీసబెతు గొడ్డు జా తిలి రిసా జోవయంక బోదల్ నాయ్. జేవ్ ఒగ్గర్ వెర్చుల్ వయసుచ మంత్రొ మంతిరి జా తిల.

8 జెకర్యా తిలి తెగచ పూజర్లు దేముడుచి గుడితె సేవ కెర్తె కాలుమ్ జా తిలి, చి జెకర్యా దేముడుచి జా సేవ కెర్తె తిలి పొది, 9 దేముడుచ పూజర్లుతె కీసి కెర్తె గే, దస్సి జొయ్యి జో ప్రబు జలొ దేముడుచి గుడితెచి దూపుమ్ డయుక మెన చీట్లు గల్క జోచి నావ్ ††సిడ్డి.

10 దూపుమ్ డయిలి పొది ప్రెజల్ ఒండిజీన్ దేముడుచి గుడిచి కోటచి తెడి బయలె ప్రార్లన కెర్తె తిల.

11 తెదొడి దేముడు ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలొ జా దూపుమ్ డయితి టాన్చి ఉజెతో పక్క టీవ డీసిలన్. 12 జెకర్యా జో దూతక దెక కెర బేగి బమ్మ జా బియఁ గెలన్, 13 గని దూత జోక, "జెకర్యా, తుయి బి నాయ్. తుయి కెర్లి ప్రార్లన దేముడు సూన అస్సి. చి తేర్చి ఎలీసబెతు తుక పుత్తు పాయ దెయెదె. జోక 'యోహాను' మెన నావ్ తిస్సె.

14 జో బోద జెర్మిలె తుయి సర్లసంతోసుమ్ జస్సె. అన్నె ఒగ్గజిన్ కి జా సర్ల జవుల.

15 పడ్డొ, ప్రబుచి కామ్ కెర్లసతె జోక 'వెల్లొ' మెన ప్రబు దెకెదె. అంబడ్డి ద్రాచ రస్సుమ్ కి, కిచ్చొ మచ్చితి సూరు కి

జో పియె నాయ్. చి జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జోచి పెట్టి బెర తయెదె; అయ్యసచి పెట్టి జో తిలి మొదోల్ తెంతో కి.

16 ప్రబు జలొ జో జోక దేముడుక జేవ్ అన్నె సత్తిమ్ కెరుక దెర్తి రితి జో యోహాను ఒగ్గజిన్ ఇస్రాయేలుల్క దేముడుచి పక్క పస్లయెదె, 17 చి ఏలీయా పూర్గుమ్చొక తిలి ఆత్తుసెక్కి, ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి ఆత్తుసెక్కి, యోహానుచి పెట్టి తయెదె చి, ప్రబుచి పురె జో గెచ్చెదె.

పురె గెచ్చె అబ్బుదింసి జోవయించ బోదల్క అన్నె చెంగిల్ దెకిత్ రితి జోవయంక పసులవెదె, అన్నె

బుద్ది సుదల్చి గ్యానుమ్ జేవ్ సూన్తి రితి దేముడుచి నీతి కోడు తెన్

అగ్గె నెసెలసక పసులవ దెయెదె.

కిచ్చొక మెలె, ప్రబుచి సేవ జేవ్ కెర్తి రితి మాన్సుల్క తెయార్ కెర్తి రిసాయ్"

మెన దూత జెకర్యాక సంగిలన్.

18 గని, "ఈంజ కోడుచి సత్తిమ్క అంక కిచ్చొ రుజ్జు? ఆవ్ మంత్రొ మాన్సు, చి అంచి తెర్చి ఒగ్గర్ వెర్చుల్చి మంతిరి" మెన జెకర్యా అన్యానుమ్ సంగిలన్. 19 దూత జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి పురెతొ టీవ్తొ జోచి సేవ కెర్టొసా ఆవ్. అంచి నావ్ గబ్రియేలు. తుక ఈంజ కోడు ఆవ్ సంగుక మెన, తుక ఈంజ సర్లచి కబుర్ ఆనుక మెన, దేముడు అంక తెర్తయెలొ. 20 ఈందె, సూను, ఆవ్ సంగిల కొడొ తుయి నంప కెర్లది నాయ్ చి రిసా, జా ఎత్తి జర్గు జతి ఎద తుయి గుల్లొ జా తస్సె. జేవ్ కొడొ కచితుమ్ దేముడు దిలి కాలుమ్కయ్ ఎత్తి జర్గు జయెదె" మెన దూత జబాబ్ దిలన్.

21 జలె, మదెనె, జెకర్యా అన్నె బార్ జతిన్క ప్రెజల్ రకితె తిల. దేవులుమతె జో ఆల్నిమ్ తా గెలి రిసా ఆచారిమ్ జల. 22 జలె, జో బార్ జలె, జోవయంతెన్ లట్టబుక నెత్తిర్లి రిసా, 'దేముడుచి గుడితె కిచ్చొ జవున్ డీసన్ సేడ్డిన్ దెకిలన్' మెన చినిల, అన్నె, గుల్లొ జా తా అత్తొ తెన్ జోవయంక సయ్నల్ కెర్లన్. 23 అన్నె, జోచి సేవచ దీసల్ బెర జోచి సేవ కెర కేడవ కెర, గెరి ఉట్టు గెలన్.

24 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డొ, జోచి తేర్చి ఎలీసబెతు అంగి జలి, అన్నె పావ్ జొన్నొ ఎద లుంకిల్ రితి జా గెరి తాఁ గెలి. 25 "ఆవ్ మంతిరి జా అయ్లి పొది ప్రబు అంక చెంగిల్ దెక చెంగిల్ వరుమ్ దా అస్సి. అంక 'గొడ్డు జా అస్సి' మెన మాన్సుల్ అగ్గె ఆస్తె తిల, గని అప్పె అంగి జా అస్సిచి మరియాద అయ్లి. దేముడుచి దయక అంక మరియాద దిలొ. అంచి అవమానుమ్ కడ గెలొ." మెన ఎలీసబెతు సర్ల తెన్ తిలి.

యేసుచి జెర్మన్ రిసా దూత మరియక సంగిలిసి

26 ఎలీసబెతు అంగి జా సొవ్వు జొన్నొ జతికయ్, దేముడు జో గబ్రియేలు మెలొ దూతక గలిలయ ప్రాంతుమ్చి నజరేతు మెలి గవ్వి

§ సత్తెరక చి సేవ, బెర్తె, కెర తయెదె.

† జోబ బారజన్ బారికుల్చి అన్నె ఒగ్గజిన్. †† 'నెరవెర్చువ జలిసి' మెలి కోడు కిచ్చొక ఒత్త అస్సి మెలె, పూర్గుమ్ తెంతో 'దొర్చు జలొ రచ్చించువ కెర్టొసా జతొ క్రీస్తుక తుమ్తె తెర్లయందె, ఇసి దస్సి కెరెదె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగ తిలన్, చి దేముడుచి కొడొతె రెగ్లవ తిలన్, చి యేసు అయ్లిసి, బులిలిసి, మొర్లిసి, అన్నె జలిసి చి వరలొకుమతె అన్నె వెగ గెలిసి తెన్ జా ఎత్తి. నెరవెర్చువ జలి.

‡ నెంజలె 'ఒండి యూదయ దేసిమి' మెనుక జయెదె, రోమ్ దేసిమిచి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ జో హేరోదు ఏలువ కెర్తె తిలన్. 4:44చి ఎట్టొచి కోడు దెక. †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక ఈంజ లోకుమతె ఎక్కి దేముడుచి గుడి తయెదె. కేవె మెలె; యెరూసలేమతె, యూదుల్చి వెల్లి పట్టుమతె. యెరూసలేమ్ యూదయ ప్రదేసిమి తిలి. †† పూర్గుమ్ జా అలవాట్ దిలి తెంతొ, యూదుల్చ పూజర్లుతె విస్సెక్ చెత్తజిన్ తిల. జోవయంతె వీక జట్టుచొ వెల్లొ మాన్సు అబీయా. ††† అహరోను మోసే పూర్గుమ్చొ అస్సిసి. ††† కేన్ పూజరిచి జీవితముతె ఎక్కి సుట్టుచి సేవతె జో జా దూపుమ్ డయక జయెదె. జేక జా సమయమ్ జెకర్యాక ఒగ్గర్ ముక్కిమచి.

కబుర్ తెద్రయలన్. ²⁷ యూదుల్చో †దావీదు పూర్ణుమ్చోచి సెకుమ్చో యోసేపు మెలో ఎక్కిలోక పెండ్లి కెరుక మెన అయ్యసిఁసి సంగ తిలి విడ్డి బోదతె తెద్రయలన్. జా విడ్డి బోదచి నావ్ మరియ.

²⁸ జలె, జో దూత జాతె జా కెర, “ఓ మరియ, తుక జోబర, తుయి సంతోసుమ్ జా. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక చెంగిల్ దెక అస్సె. తుక చెంగిల్ వరుమ్ దెతయ్. జో తుక తోడు అస్సె” మెన సంగిలన్. ²⁹ గని జా నాడి ఈంజ కోడు సూన బలే ఆచారిమ్ జా ఇదిల్ బాద సేడ కిచ్చో కెరుక గే నేన కెర, “ఈంజ కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చో?” మెన ఉచరన బియఁ గెలి. ³⁰ “మరియ, తుయి బి నాయ్. కిచ్చోక మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక దయ దెక అస్సె.

³¹ ఈందె, సూను, తుయి అంగి జస్సె. పుత్తు పాయితె, చి జో బోదక ‘యేసు’ మెన నావ్ తిస్సె.

³² జో ముక్కిమ్ జయెది, చి ‘ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచో పుత్తుసి’ మెన జోచి రిసా సంగుల. అన్నె, దావీదు రానోచి సెకుమ్తె జెర్దె, చి జో ఒగ్గర్ పూర్ణుమ్ తిలో ముచ్చోతాతోన్ జలో రిసా ††దావీదుచి సింగాసనుమ్తె జో వెసయెది జోచి రాజిమ్క జో ఏలువ కెర్తి రితి ప్రబు జలో దేముడు దెయెది.

³³ †యాకోబు పూర్ణుమ్చోచి సేకుమ్చచి ఉప్పిరి జో కెయఁక తెయఁక ఏలువ కెరెది. జోచి రాజిమ్ కెయఁక కి అంతుమ్ జయె నాయ్” మెన మరియక జో దూత సంగిలన్.

³⁴ దూత దస్సి సంగితికయ్, మరియ జోక, “ఈంజ కీసి అంక జర్గు జయెదె? ఆవ్ మున్నుక నే గెలి మాన్సు, గెద” మెన సంగిలన్.

³⁵ దూత జాక, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి తుచి పెట్టి జెయెది. జో ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచి ఆత్మసెక్తి తుచి సుట్టునంత జోచి నీడ సెక్తి డంక తయెది. జాచి రిసా, తుచి పెట్టి జెర్కుక తిలో బోదక “పూర్తి దేముడుచి సుద్ది తిలోసా, జోచో సాంత పుత్తుసి” మెనుల.

³⁶ అన్నె, “ఈందె, అన్నెక్ కోడు కి సూను. తుమ్చి †మాన్సు జతి ఎలీసబెతు కి మంతిరి జలి పొది అంగి జా అస్సె, చి పుత్తు పాయెది. జా అగ్గె గొడ్డు జా తిలిసి అంగి జా అప్పె సావ్వు జొన్నొ జా అస్సె.

³⁷ జలె, †కిచ్చోచి రిసా కి ‘జో జర్గు కెరుక నెత్తె’ మెన అమ్చో దేముడుచి రిసా సంగుక నెంజె, గెద. జో ఎత్తి తెరె” మెన దూత సంగిలన్. సంగితికయ్, ³⁸ మరియ, “ఆవ్, ప్రబుచి సేవ కెర్తొ సుది, తుయి సంగిలిసి అంక జర్గు జప్పన్” మెన సంగిలి చి దూత జాచి తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెలన్.

† పూర్ణుమ్ పొది జేవ్ యూదుల్క దావీదు ముక్కిమ్చో రాన్ జా తిలన్.
 †† యూదుల్క ఒగ్గర్ పూర్ణుమ్ సాంత రానల్ తిల, చి జేవ్ రానల్తె దావీదు ముక్కిమ్చో జలో. “తుచి సెకుమ్తె దొర్కు జలో రచ్చించువ కెర్తొసాక జెర్దుయిందె” మెన జో దావీదుక దేముడు సంగ తిలన్. దావీదుచి సెకుమ్తె జో జెర్దు ఏలువ కెరుక తిలిన్చి రిసా ‘మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చి అప్పెచి రగుమ్చి రాజిమ్తె ఏలువ కెరెది’ మెన యూదుల్ ఉచరె తిల, గని ఆత్మయి రగుమ్చి రాజిమ్చి అర్దుమ్ ఇన్నె ముక్కిమ్ తయెది. ఆకకయ్, దేముడు ఈంజ లోకుమ్క మార్పువ కెర్తి పడ్డోకయ్, జోచి రాజిమ్ డీసెది. † యాకోబు పూర్ణుమ్చో కి యేసు జెర్మిలి వంసుమ్చో జయెది జోక ‘ఇస్రాయేలు’ మెన అన్నెక్ నావ్ తయెది, చి జోచి సెకుమ్చక ‘ఇస్రాయేలులు’ మెన కి యూదుల్ సంగుల. †† అప్పెసి జయెది గే, అత్తన్ జయెది గే, పాపన్ జయెది గే, కిచ్చో జయెది గే నేనతి. †† నెంజెలె, జో సంగిలి కోడుక ‘జో జర్గు కెరుక నెత్తె’

మరియ ఎలీసబెతుతె గోత్ గెలిసి

³⁹ జలె, ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె ఏక్ దీసి, మరియ బార్ జా, బే బేగి గెచ్చు యూదయ ప్రదేసిమ్చి డొంగుర్ దేసిమ్ పక్కచి ఏక్ గచ్చి పాచిలన్. ⁴⁰ జెకర్యాచి గెరి గెచ్చు ఎలీసబెతుక దస్సుల్ జా జొకర్లన్.

⁴¹ మరియ జొకర్లి కోడు ఎలీసబెతు సూన్లి బేగి, జాచి పెట్టి తిలో బోద డేచిలన్. తెదొడి జాచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ బెర్లికయ్, ⁴² జా ఆత్మసెక్తిక కిచ్చో మెన గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ఎలీసబెతు కేక్ గలిలన్ మెలె,

“తేబోదల్ ఎత్తిచి కంట దేముడు తుకయ్ దీవెన దిలన్ అస్సె, చి తుచి పెట్టి జెర్మిలొ బోద చెంగిల్చో!
⁴³ అంచో ప్రబుక పాయితి అయ్యసి అంచితె జెంక దేముడు కిచ్చోక వరుమ్ దా అస్సె?”

⁴⁴ ఈందె, తుయి జొకర్లి కోడు అంచి కండ్లల్ సూన్లి బేగి అంచి పెట్టి తిలో బోద సర్లక అంచి పేట్ తెడి డేచిలన్.

⁴⁵ ఒహో, దేముడు జాక సంగ తెద్రయలి కోడుక ‘నిజామి జర్గు జయెది’ మెన నంప కెర్తి తేబోదక చెంగిలి!”

మెన ఎలీసబెతు కేక్ గల్తికయ్, ⁴⁶ మరియ జా ఇసి మెలి.

దేముడుచి గవురుమ్ మరియ గాయిలిసి

అంచి జేవు ప్రబు జలో దేముడుచి గవురుమ్ కెర్తెసి. ⁴⁷ అంచో రచ్చించువ కెర్తొసా జలో దేముడు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా అంచి ఆత్మతె సర్ల జతసి.

⁴⁸ ఆవ్ జోచి సేవ కెర్తొ సుది ఒగ్గర్ దాకు జలెకి, అంక జో చెంగిల్ దెక అస్సె. మెలె, ఈందె, “జాక చెంగిలి” మెన అప్పె తెంతో యుగల్చి ఉప్పిరి యుగల్చ మాన్సుల్ అంచి రిసా దీవెన పాయిలిసి మెన సంగుల.

⁴⁹ ఒండి సెక్తి తిలో దేముడు జోచి దయక అంక గొప్పు కామ్ కెర అస్సె, జోచి నావ్ పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలిసి. జో సుద్ది తిలిన్క జోచి నావ్ కెర్తి గవురుమ్ కెరుక జయెది!
⁵⁰ యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ జోక బిత మాన్సుల్క జో కన్యారుమ్ దెకితె తయెది.

⁵¹ †జో అప్పె జర్గు కెర్లిన్ తెన్ కచితుమ్ జోచి ఆతుచి ఒగ్గర్ సెక్తి కమె కెర కెర, జోచి సెక్తి దెకవ అస్సె.

వెల్లో మెనన్సచి పెట్టిచ ఆలోసుమ్లు పాడ్ కెర, జోవయింక చెదుర్పు కెర అస్సె, ⁵² ఏలువ కెర్తెసక జోవయింక సిజాసనల్ తెంతో నేడవ గెల కెర, ఏలువ నెంజెల రిత మాన్సుల్క జో ఏలువ దా అస్సె.

⁵³ చూ జలసక చెంగిల్ అన్నిమ్ దొర్కు కెర అస్సె, చి సామ్నార్లుక కిచ్చో నే దెతె

††† 51-53 ఈంజేవ్ కొడొ ముక్కిమ్క జర్గు జంక తిలిన్చి రిసాచ కొడొ జవుల, గని జా ఎత్తిక ‘కచితుమ్ జర్గు జయెది’ మెలి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి సెక్తి దిలి దయింకయ్ జా ఎత్తిక అప్పె కి జర్గు జలి రితి సంగితయ్.

రితి తెద్రవ దా అస్సె.
 54-55 అమ్చ పూర్తులక, ముక్కిమ్క అబ్రాహామ్ పూర్తుమ్చొక,
 "తుక, చి యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ తుచి సంతానుమ్
 జతనక
 తోడు తయిందె" మెన
 జో ప్రమానుమ్ సంగిలన్, గెద,
 జలె, జా రచ్చనచి రిసాచి ప్రమానుమ్చి
 జోవయిచి కన్కారుమ్ నే పచ్చితె. 56 మరియ ఎలీసబెతు తెన్
 తిన్ని జొన్నొ తా కెర గెరి అన్నె ఉట్ట గెలి.
 57 జలె, ఎలీసబెతుచి కంట్టు పాచ అయ్లి, చి మున్నుబోద
 జెర్మిలన్. 58 జెర్మితికయ్, దేముడు జాచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా అస్సె
 మెన, జేవ్చి గేర్ పాసిచ గెరల్చ మాన్సుల్చి జేవ్చ అన్నొబావొ చి
 బందుగులు ఎత్తిజిన్ సూన కెర, జేవ్ తెన్ ఒగ్గర్ సర్దన్తోసుమ్
 జల.
 59 జలె, బోద జెర్మ అట్టు పొదుల్ జతికయ్, యూదుడు కెర్రి సున్నతి
 జో బోదక కెరుక చి, జోక నావ్ తింక మెన ఎత్తిజిన్ బెద అయ్ల.
 'జెకర్యా' మెన అబ్బొచి నావ్ జో బోదక తిల. 60 గని అయ్యసి కిచ్చొ
 మెలి మెలె, 'పోన. జోక † 'యోహాను' మెన నావ్ తింక అస్సె" మెలన్.
 61 దస్సి మెంతికయ్, "జేవ్ తుమ్చ మాన్సుల్తె కక్కయ్ జా నావ్
 నాయ్. జా నావ్ కీసి తితె!" మెన ఒత్త బెర్లన్ సంగ కెర. 62 "బోదక
 కిచ్చొ నావ్ తింక?" మెలి రితి అబ్బొచి సయ్న కెర్ల. 63 రెగిడ్డి ఏక్ బల్ల
 జో నజన, "జోచి నావ్ యోహాను" మెన జా బల్లయ్ రెగ్గ దెతికయ్,
 జేవ్ ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జల. 64 జా నావ్ జెకర్యా రెగ్గ దెకయ్లి బేగి,
 జోక చోడి పుట్టి చి జీబు బులిలి, లట్టబుక దెర తొలితో దేముడుచి
 గవురుమ్ సంగిలన్.
 65 జలె, జా జర్గు జలిసి ఎత్తిచి రిసా జా పల్లెల్చ మాన్సుల్
 ఎత్తిజిన్ బియి గెల, చి జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి రిసా, జా యూదయ
 ప్రదేసిమ్చి డొంగుర్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ గావ్వొ ఎత్తితె లట్టబై తిల.
 66 అన్నె జర్గు జలిన్చి రిసాచ కొడొ సూన్లస ఎత్తిజిన్ మెన్సు చెంగిల్
 ఉచర, 'జో నాడు దేముడుచి అత్తి అస్సె. జొయ్యి జోక తోడు' మెన
 చిన కెర, "ఈంజొ బోద వడ్డిలె కిచ్చొ కామ్ కెరెదె, కీసాచొ జయెదె?"
 మెన ఉచరై తిల.
 67 జలె, యోహానుక నావ్ తిలి గడియ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు
 జెకర్యాచి పెట్టి బెర, దేముడు దెతి రచ్చన తెదోడి తెంతొ ఎత్తి జర్గు
 జంక దెరుక తిలిన్చి రిసా చోడి పుట్టవ జెకర్యా ఇసి మెలన్;
 68 "ప్రబు జలొ అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ
 దేముడుక జొబర!
 కిచ్చొక మెలె,
 జోచయ్ పైజల్ జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క
 అన్నె † గెనన రచ్చించుప కెర్రి రిసా
 జో ఉత్త జా అస్సె.
 69 జోచొ సేవ కెర్రిసా జలొ దావీదు పూర్తుమ్చొచి సెకుమ్తె

సెక్తి తిలో రచ్చించుప కెర్రిసాక జో జెర్మవ అస్సె;
 అమ్క రచ్చించుప కెర్రు మెన.
 70 దస్సి కెరిందె, మెన
 దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్తుల్చి చోడి పుట్టవ
 సంగిలన్, గెద.
 71 అమ్క విరోదుమ్ జల మాన్సుల్ తెంతొ
 అమ్క విరోదుమ్ కెర్తస ఎత్తిజిన్చి అత్తి తెంతొ
 అమ్క రచ్చించుప కెరుక మెన
 జో సంగ అస్సె.
 72-73 ఒగ్గర్ అగ్గెచ అమ్చ పూర్తుల్క ప్రమానుమ్ సంగిలి కోడు
 జర్గు కెరుకయ్ మెన,
 జేవ్ పూర్తుల్తె అమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్తుమ్చొక ఒట్టు గలన
 దేముడు సంగిలి నిజామ్ కోడు
 నే పచ్చితె జర్గు కెరుకయ్ మెన
 జో ఒప్పన అస్సె, జర్గు కెరెదె!
 74-75 ప్రమానుమ్ జర్గు కెర్రిన్తె అమ్క జో కిచ్చొ గుర్తు దెతయ్ మెలె.
 అమ్క విరోదుమ్ సుదల్ జలసచి అత్తి తెంతొ అమ్ ములవుక జలె,
 బయిమ్ నెంతె పూర్తి జోచయ్ జా జో దెతి సుద్ది సత్తిమ్ ఇండ
 అమ్చి జీవితమ్ పూర్తి జోచి సేవ అమ్ కెర్రి తంక
 వాటు జెయెదె.
 76 తుయి, పుత్త, తుయి వడ్డిలె
 తుకయ్ కిచ్చొ మెనుల మెలె,
 ఎత్తిచి కంట వెల్లొ తిలొసాచి కబుర్ సంగితొసా జో
 మెన సంగుల. కిచ్చొక మెలె,
 ప్రబు జెతికయ్ జోక వాటు తెయారొ కెరవుక
 తుయి జోచి పురైతొ బులై తస్సె;
 77 జోచ పైజల్క జో ప్రబు రచ్చన దెతిన్చి కోడు
 జాన కెర, కేన్ రచ్చన మెలె,
 జోచ పాపల్ చెమించుప కెర్రిసి.
 78 దేముడుచి పెట్టిచి కన్కారుమ్చి
 జోచి దయచి రిసాచి రచ్చన. ఈంజ రచ్చనచి రిసా,
 పరలోకుమ్ తెంతొ ఉజిడి అమ్చి ఉప్పిరి లగిలి,
 నొవి దీసి అయ్లి రితి అమ్క ఉజిడి దెయెదె.
 79 అందతె వెసిల, మొర్నుచి నీడతె వెసిల రిత మాన్సుల్క
 దొర్కు జలి ఉజిడి దెతి రిసాయి.
 జో దెతి రచ్చనచి సేతుమ్ వాటు అమ్ ఇండితి రితి
 అమ్క వాటు దెకయ్తి రిసాయి
 అమ్చొ దేముడు ఈంజ ఉజిడి అమ్చి ఉప్పిరి దెకయెదె."
 మెన జెకర్యా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు తెన్ చోడి పుట్టవ సంగిలన్.
 80 జలె, జో బోద యోహాను వడ్డ ఆత్తుక డిట్టుమ్ జలన్ అన్నె, జోచ
 ఇస్రాయేలుల్తె జో బార్ జా, జోక దిలి కామ్ మొదొల్ కెరుక మెన
 దేముడు సంగిలి కాలుమ్ ఎద జో బయిలు దేసిమి తాఁ గెలన్.

యేసు జెర్మిలిసి
 (మత్త 1:18-25)

2 జేవ్ పొదులె, ఔగుస్తు మెలొ కైసర్ రానొ రోమ్ దేసిమ్ తెంతొ
 ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలుప కెర్రి తిలి పొది, "ఒండి లోకుమ్తె
 కెర్తిజిన్ పైజల్ జవుల గే తుమ్ లెక్క కెర రెగుడ" మెన మాన్సుల్క
 ఆడ్ర దిలన్. 2 జేవ్ పొదులె కురేనియు మెలొసా సిరియ దేసిమి
 అదికారి జా తిలి పొది జా పైజల్ లెక్క కెర్ల. ఇన పైజల్ లెక్కల్
 రెగుడుక ఈంజ తొలితో చి. 3 జలె, పైజల్ ఎత్తి కేనెచ మాన్సుల్ ఒత్త
 జేవ్చ సొంత టూన్లుతె జేవ్చ నవ్వొ రెగ్గవనుక గెల. 4 దస్సి, యోసేవు

† యోహాను మెలి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రబు దయ కెర్రిసా జయెదె' మెలి అర్దుమ్ తయెదె. †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు కక్క డబ్బుల్ గల్ల దెంక నాయ్, గని కేన్ జవున్ మాన్సు గొతిమాన్సు జా తిలె, కో జవున్ డబ్బుల్ దా, జో గొతిమాన్సుక విడ్డల్ కెరవుక జయెదె. దస్సి, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు రచ్చించుప కెర్రిసాక తెద్రవ అమ్క అమ్చ బాదల్ తెంతొ, అమ్క ఆక్రమించుప కెర్తస తెంతొ విడ్డల్ కెరెదె' మెన యూదుల్ ఆస జా నంప తెన్ అస్సి. 'క్రీస్తు జలొ రచ్చించుప కెర్రిసాక తెద్రయిందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు నిజామి పూర్తుమ్ తెంతొ ప్రమానుమ్ సంగ తిలొ, గని 'జా రచ్చన ముక్కిమ్క అమ్ కెర్ల పాపల్చి సేచ్చ తెంతొ చి రచ్చన' మెన అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. ఆకకయ్, ఉగుమ్ జో మార్పుప కెర్రి పొడికయ్, గర్చి ఎత్తి బాదల్ ఎత్తి పూర్తి గెచ్చవ గెల కెర, నొవి ఆగానుమ్ నొవి బూలోకుమ్ జతి రితి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు మార్పుప కెరెదె. జలె, పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా, ఆకక గర్చి ఎత్తి బాదల్ ఎత్తి గెచ్చయ్తి రిసా, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలిసి కిచ్చొ మెలె, యేసు అర్చితుమ్ జలిన్ తెన్ చి జో సువడ్డి లొయ్. జో అన్నె గెనంతిసి, జలె, ఈంజ ఎత్తిక టాలి జయెదె.

† 'కైసర్' మెలె, గ్రీకు భాష తెన్ బెదితయ్. నెంజిలె 'సీజరు' కి మెనుల. 'సీజరు' మెలె, ఇంగ్లీష్ తెన్ బెదితయ్. తెలుగు తెన్ 'వెల్లొ రానొ' మెన అస్సి.

దావీదు పూర్ణమచొచి వంసుమచొ జోచి తెగచొ మాన్సుచి రిసా, గలిలయ ప్రాంతమచి జో జితె తిలి నజరేతు గవ్వె తెంతో బార్ జా, యూదయ ప్రదేసీమచి బేత్లెహేమ్ మెంతి గవ్వె ఉట్ట గెలన్. ⁵ తేర్చి జతి మరియ తెన్ ప్రజల్ లెక్కత ఒత్త జోవయించ నవ్వొ రెద్దవనుక మెన గెల. జా జలె, అంగి జా తిలి.

⁶ జలె, జేవ్ ఒత్త తిలి పొది జాచి కంట్టు పాచ అయలి, చి ⁷ తొల్పుర్ మున్నుబోద లడెన్ జలన్. జోక పాలల్ గుడియవ, జేవ్ తిలి సామ్ముల్ సాడె తిలి సామ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె పెటెతె నిజవ తిల. ఒత్తయ కిచ్చొక మెలె, జా గవ్వె జేవ్ తంక, కేనె టాన్ విడి నాయ్.

గొవుడ్లుక దూతల్ డీన యేసు జెర్మిలిన్చి రిసా సంగిలిసి

⁸ జలె, జా రాతి జా గావ్క పాసి, మెండల్ రకిత గొవుడ్లు సగుమ్జిన్ బయిలె మెండల్ రకితె తిల. ⁹ రకితె తిలె, దేముడుచొ, దూత ఎక్కిలో జోవయంక డీసెలన్, చి జో ప్రబుచి పరలోకుమచి ఉజిడి జోవయించి సుట్టునంత లగిలి, చి ఒగ్గర్ బియఁ గెల. ¹⁰ తెదొడి దూత జోవయంక, "తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్క చెంగిల్ కబుర్ ఆన్తసి. ప్రజల్ ఎత్తిక ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ ఆన్తి కబుర్, ఈంజ. ¹¹ ఆజి దావీదు పూర్ణమచొచి గవ్వె తుమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా జెర్మి అస్సె. కొన్సొ మెలె, క్రీస్తు జలొ ప్రబుయి. ¹² జోక తుమ్ చినితి రిసా తుమ్క కిచ్చొ గుర్తు దెతసి మెలె, జో బోదక పాలల్ గుడియవ తా జోక ఏక్ సామ్ముల్ సాడె తిలి సామ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె నిజవ తవుల" మెన దూత కబుర్ సంగిలన్. ¹³ సంగిలి బేగి, పరలోకుమ్ తెంతో ఒగ్గజ్జెన్ దూతల్ ఉత్త జా కిచ్చొ మెన దేముడుచి గవురుమ్ గాయిల మెలె,

¹⁴ "పరలోకుమతె దేముడుక జోబర!
చి బూలోకుమతె జో దయ దెకిత మాన్సుల్తె
జో దెతి సేంతుమ్ ఏలువ కెర్చు!"
మెన గనుమ్ గాయిల.

¹⁵ జలె, దూతల్ జా గనుమ్ గాయ ఉట్ట గెల. చి మెండల్ రకిత జేవ్ గొవుడ్లు "బేత్లెహేమ్తె గెచ్చుమ, చి 'జర్గు జలి' మెన దేముడు అమ్క జానయలిసి దెకుమ. జొమ్మ!" మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగన్. ¹⁶ గవ్వె బే బేగి నిగ గెచ్చ, మరియక, యోసేపుక, చి సాడెచి సామ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె నిజ తిలొ బోదక చజ దెకిల.

¹⁷ జా రుజ్జు దెకిల్ రిసా, జో బోదచి రిసా దూత జేవ్క జానయలి కోడు ఎత్తి కక్క కక్క, ¹⁸ జేవ్ గొవుడ్లు సంగిలిసి సూన్ల ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జా గెల.

¹⁹ మరియ మాత్రుమ్ ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్తి జాచి పెట్టితె తియఁ జోచి అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే ఉచర్తె తిలి.

²⁰ జలె, మెండల్ రకితనక దూత సూనయలిసి చి జేవ్ సాడె దెకిలిసి ఎక్కి రితి బెదిలి రిసా దేముడుక జోకర, గవురుమ్ గాయ గాయ, జేవ్ రకిత మెండల్తె అన్నె ఉట్ట గెల.

యేసుక నావ్ తిలిసి

²¹ బోద జెర్మి అట్టు పొదుల్ జతికయ్, జోక యూదుడు కెర్తి సున్నతి కెర దిల, చి జోక †"యేసు" మెన నావ్ తిల. అయ్యసి అంగి నే జతె అగ్గ 'యేసు' మెన నావ్ తిత్తు మెన దూతచి అత్తి దేముడు ఈంజ నావ్ దా తిలన్.

† 'క్రీస్తు' మెలె 'తెద్రయందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రమానుమ్ సంగ తిలొ రచ్చించుప కెర్తొసా. †† జా నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె. యెహోష రచ్చించుప కెర్తొసా జా అస్సె. 'యెహోష' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి నావ్.

యేసుక దేముడుచి గుడితె కడ నిలిసి

²² మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచి ఆగ్నల్ రితి మరియక అన్నె సుద్ది కెర్తి కామచి †దీసి అయిలి పొది, జా కామ్క మెన అన్నె యేసుక దేముడుచి టాన్తె జోవయించి పుర్రె టీచడుక మెన యోసేపు జోక యెరూసలేమ్తె దేముడుచి గుడితె కడ నిలన్. ²³ కిచ్చొక మెలె, మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి దేముడు రెద్దయల ††ఆగ్నల్చి రిసా,

"తొల్పుర్ బోద పుత్తు జలె, జోక 'ప్రబుకయ్ ††అర్పితుమ్ దిలొసా' మెనుక అస్సె"

మెన రెగిడ్లి కోడు. ²⁴ జలె, మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి దేముడు రెద్దయల ఆగ్నల్తె రెద్దయలి రితి,

"పూజరిచి అత్తి దొన్ని పన్కొ పిట్టల్ జలెకు, దొన్ని పార్వ పిట్ట పిట్టల్ జలెకు దెంక"

మెన రెగిడ్లిసి జర్గు కెరుక మెన, అయ్యసిక సుద్ది కెర్తి రుజ్జుక దనచ దెంక జేవ్ దేముడుచి గుడితె గెల.

²⁵ జలె, జా కాలుమ్ యెరూసలేమ్తె ఏక్ మాన్సు తిలన్. జోచి నావ్ సుమెయోను. జో మాన్సు సత్తిమ్ ఇండితొసా. దేముడుక నిదానుమ్ ఒక్కి కెర్తొసా. 'అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా కెయఁక జెయెదె గె,' మెన జో దెకితె తిలన్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జో తెన్ తిలి. ²⁶ "దేముడుచొ క్రీస్తుక తుయి దెకిలెకయ్ మొర గెతె" మెన జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జో సుమెయోనుక సూనవ తిలన్.

²⁷ జలె, 'క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జాఁ అస్సె' మెన జో జాన్సి రితి, జయ్యి దీసి జో సుమెయోను దేముడుచి గుడితె గెతి రితి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోక పెలవ నెతికయ్, ఒత్త గెలన్. 'తొల్పుర్ బోద' మెన మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి దేముడు రెద్దయల ఆగ్నల్తె రెగిడ్లి రితి యేసుచి రిసా కెరుక మెనయ్, జోక అయ్యసిఁది దేముడుచి గుడి తెడి పాయ ఆన్తికయ్, ²⁸ జో సుమెయోను జోక దెర పాయ దేముడుచి గవురుమ్ సంగ ఇసి మెన జోబర కెర్లన్:

²⁹ "ఓ ప్రబువ, ఆవ్ తుచొ గొత్తి సుదొ, అప్పె సేంతుమ్ తెన్ మొర గెతి

సెలవ్ తుయి దెతసి,
తుయి అంక సంగిలిసి ఎత్తి జర్గు కెర అస్సిన్,

³⁰ తుయి తెద్రయలో రచ్చించుప కెర్తొసాక దెక అస్సి.

³¹ ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ ప్రజల్ దెకిత రితి ఈంజ రచ్చన తుయి తెయార్ కెర్లది.

³² యూదుల్ నెంజిలస సత్తిమ్ ఇండితి రితి ఈంజొ రచ్చించుప కెర్తొసాచి ఉజిడి వాల్ దెకయెదె, చి తుచయ్ ప్రజల్ జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క జోవయించి ఉజిడి ††అన్నె గవురుమ్ ఆనెదె."

మెన, సుమెయోను దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తిక చోడి పుట్టవ సంగిలన్.

³³ జలె, యేసుచి రిసా సంగిలిన్చి రిసా అయ్యస్ ††అబ్బొస్ ఆచారిమ్ జా గెల. ³⁴ తెదొడి "దేముడుచి దయ తుమ్చి ఉప్పరి తవున్" మెన సుమెయోను జేవ్క దీవెన సంగిలన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ యేసుచి అయ్యస్ మరియక జో సుమెయోను అన్నె ఇసి మెలన్.

‡ బోద జెర్మి దొన్ని విసా పొదుల్ జలె జా సుద్ది కామ్క దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల. †† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెద్దయలి ఆగ్నల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచే పుస్తకుమతె రెద్దయ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుసీయ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ అగ్నల్ మెన రెద్దవ అస్సె. †† తొల్పుర్ పుత్తుక 'దేముడుక దిలొసా. అమ్ అన్నె గెననుక' మెనయ్, బోదచ అయ్యసిఁది దేముడుచి గుడితె ఇదిల్ డబ్బుల్ దెవుల. ††† నెంజిలె, 'తుచి ఉజిడి అన్నె సామ్ముమ్ దెకయెదె'. ††† యోసేపు నిజామి అబ్బొస్ నెంజ. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సొంత అబ్బొస్ జయెదె, గని మరియ యోసేపుక పెండ్లి జా అస్సె చి దస్సి మెన్తయ్.

“ఈందె, ఈంజొ బోదచి రిసా అమ్చ ఇస్తాయేలుల్తె ఒగ్గజిన్ నంపజా రచ్చించుప జవుల. గని ఒగ్గజిన్ అన్యానుమ్ జా పాడ్ జవుల, దేముడుచి గుర్తుక ఈంజొ టీవేద, చి ఇన్నెచి ఉప్పిరి ఒగ్గజిన్ విరోదుమ్ లట్టబుల, ³⁵ ఒగ్గజిన్చి పెట్టిచి బుద్దిక ‘కిసిచి గే’ చినుక జయెదె. ఈంజ ఎత్తిచి రిసాయి జో ఈంజ లోకుమ్తె జా అస్సె, తుచి పెట్టి ఏక్ కండా బూసి జయెదె తుక దుకుమ్ జెయెదె,” మెన సుమెయోసు మరియక సంగిలన్.

అన్నా మెలి మంతిరి కి యేసుచి రిసా ఒత్త సర్ల లట్టబ్లిసి

³⁶ జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితి ‘అన్నా’ మెలి మంతిరి దేముడుచి గుడితె తిలి. జా ఆసేరు పూర్ణుమ్చోచి తెగచి మాన్సు. పనూయేలు మెలోసాచి దువీసి జయెదె. జా ఒగ్గర్ వెర్నల్ వయసుచి మంతిరి. జా బాల తతె పెండ్లి జా సత్తు వెర్నల్ మున్సున్ తెన్ తిలన్, ³⁷ చి రండెలి జా అప్పె చెత్తర్ విస్సా చెత్తర్ వెర్నల్ జా తా, దేవులుమ్ నే ముత్తె, చువ్వె తా, రాతి మెద్దెనె ప్రార్దన కెర్తె తా ఒక్కి కెర్తె తయెదె. ³⁸ తెదోడి జియ్యి గడియయ్ మరియయింసితె జా కెర, యేసుచి రిసా దేముడుక “ఇన్యెక తెద్రవ తుయి దయ కెర్లది” మెన ప్రార్దన కెర్లన్. అన్నె తెదోడి † రచ్చించుప కెర్తొసా కెయక జా కెర యెరూసలేమ్క విడ్డల్ కెరెదె” మెన రకిత మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క “ఈంజొయి జో” మెన యేసుచి రిసా సంగిలి. ³⁹ మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గుల్తె రెగ్గయలిన్తెచ జేవే కెరుక తిల కమె ఎత్తి కెర కేడవ కెర, గలిలయ ప్రాంతుమ్చి జోవయింపి సొంత గావ్ జలి నజరేతు గచ్చి మరియయింసి అన్నె ఉట్ట గెల. ⁴⁰ జో బోద వడ్డ డిట్టుమ్ జలొ, ఒగ్గర్ బుద్ది సుదొ జలొ, దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పిర్ తిలి.

యేసు యెరూసలేమ్తె పండుగ్క గెలిసి

⁴¹ యేసుచ అయ్యసిసి వెర్న వెర్న †పస్కా పండుగ్క యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె దేముడుచి గుడితె గెచ్చుక అలవాట్. ⁴² జలె, యేసుక బార వెర్నల్ జా తిలి పొది జోవయింపి అలవాట్క పండుగ్క ఒత్త గెల. ⁴³ జలె, పండుగు కేడ జేవ్ గెరి గెచ్చుక బారొ జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె తాఁ గెలన్, గని అయ్యసిసి నేన్తి. ⁴⁴ ‘యేసు అమ్చి తెన్ జెతన తెన్ అస్సె’ మెన ఉచర తా, ఏక్ ఒండి మెద్దెనెచి ఎదిలి ప్రయానుమ్ గెలి పడ్డొ, జోవయింప మాన్సుల్తె చి గోతుసుదల్తె చజిల. ⁴⁵ గని డీసి నాయ్, చి జోక చజన చజన యెరూసలేమ్తె అన్నె గెల. ⁴⁶ †ఒత్త పాఁవిలె, అన్నెక్ దీసి యేసు దేముడుచి గుడితె ఒత్త పండితుల్చి నెడిమి పెన తిలొ డీసిలన్. జో జేవ్చ కొణొ సూన, జేవ్చ ప్రస్నల్ కి పుసితె తిలన్. ⁴⁷ ఒత్త తిలస ఎత్తిజిన్ యేసుచ కొణొ, చి జోచ ప్రస్నల్ సూన, జోచి బుద్ది గ్యానుమ్చి రిసా పండితుల్క జో దెత జబాబుల్చి రిసా బలె

† యూదుల్ మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ తెంతొ చి రచ్చనక రకితె తిలె, చి ఆకకజ ఇయి ఎత్తి కి మార్పుప జయెదె, గని అప్పెచి మట్టుకచి రచ్చనక ‘అత్తయి రగుమ్’ మెన నేన కెర, యేసుక ‘ఈంజ లోకుమ్తె ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెర నాయ్’ మెన, జోవయింక ‘జియ్యి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా’ మెన జోవయింక ఒగ్గజిన్ చినితి నాయ్. ‘యెరూసలేమ్’ మెలె, ఇన్నె యూదుల్ ఎత్తిచి రిసాచి టాలి జయెదె. జా మదెనె, రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబతుమ్ జోవయింక ఏలుప కెర్తె తిల, చి ‘జా బాద తెంతొ కి రచ్చించుప కెర్తొసా అమ్క విడ్డల్ కెరెదె’ మెలి రితి ఉచర్తె తిల. †† ‘పస్కా పండుగు’ మెలె, పూర్ణుమ్ యూదుల్ బగుపు (బగుపు) దేసిమి గొతిమాన్సుల్ జా విడ్డల్ జా జా దేసిమ్ తెంతొ బారొ జా సొంత దేసిమి అయిలిసి ఏద కెర్తి పండుగు. † నెంజిలె, ‘తిర్రతి గెతికయ్, డీసిలన్’. ఇసి మెన ఒగ్గజిన్ ఉచర్తె: జేవ్ అయ్యసిసి దేముడుచి గుడి తెంతొ బారొ జా ప్రయానుమ్ గెలిసి ఏక్ దీసి దెర్లి, దేముడుచి గుడితె జేవ్ అన్నె గెచ్చుక చి అన్నెక్ దీసి ప్రయానుమ్ తెన్ దొరతి జలి, చి అన్నెక్ దీసి డీసిలన్.

ఆచారిమ్ జతె తిల. ⁴⁸ జలె, దస్సి జతె తతికయ్, అయ్యసిసి జోక దెక, జేవ్ కి బలె ఆచారిమ్ జల, చి అయ్యసి జోక కిచ్చొ పుసిలి మెలె “కిచ్చొక, పుత్త, అమ్క ఇసి అల్లర్ కెర్లది? ఈందె, అబ్బొది ఆవ్ గొప్ప దుకుమ్ సేడ ఒండి చజతె తిలమ్” మెన సంగిలన్. ⁴⁹ యేసు జేవ్క కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “అంచి రిసా కిచ్చొక చజాక? ఆవ్ అంచొ అబ్బొచి గెరి తంక మెన తుమ్ నేన్సు గె?” మెలన్. ⁵⁰ జలె, జో సంగిలి కోడు జేవ్క అర్దుమ్ జయె నాయ్. ⁵¹ జలె, జోవయింకెన్ యేసు నజరేతు గచ్చి అన్నె ఉట్ట గెలన్. చి జోవయింకెన్ జియ జేవ్ సంగిల్ కోడు రితి ఇండితె తిలొ. అయ్యసి, జలె, దేముడుచి గుడితె జో సంగిలిసి పెట్టి తియన, ఒత్త జర్గు జలిసి ఎత్తిచి రిసా జాచి పెట్టి ఉచర్తె తిలి. ⁵² జలె, యేసు ఆగ్క కి బుద్దిక కి వడ్డెలన్, చి మాన్సుల్ జోక మెన్సితె తిల, చి దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పిర్ తిలి.

దేముడు దెతి రచ్చనక యోహాను సాట్టు కెర్లిసి
(మత్త 3:1-12; మార్కు 1:1-8; యోహా 1:19-28)

3 తిబెరియ మెలో కైసర్ రానొ పనర వెర్నల్ రోమ్ పట్టుమ్ తెంతొ ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలుప కెర్తె తిలి పొది, జోవయింపి తెడి పొంతి పిలాతు యూదయ ప్రదేసిమి అదికారి జా తా, హేరోదు మెలోసా గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, జోచొ బావొసి పిలివ్ ఇతూరయ అన్నె త్రకోనీతి మెల ప్రాంతుమ్లుతె అదికారి జా తా, లుసానియ అబిలేనే ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, ² అన్నా మెలోసా ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తా, దూజాంవొన్ జలొ కయప తెదోడి ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తిలి పొది, జెకర్యాచొ పుత్తుసి యోహాను బయిలు దేసిమి †బుల్తె తిలి పొది, దేముడుచి జో సంగుక తిలి కబుర్ జోక అయ్లి. ³ జలె, జోచి కబుర్ జో సంగుక దేముడు తియార్తికయ్, “తుమ్చి పాపల్చి రిసా తుమ్ దుకుమ్ జా, అమ్చొ దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి గుర్తుక తుమ్ బాప్తిసుమ్ నజన” మెన యోహాను గాడు పాసి ఒండి బుల బుల సాట్టు కెర్తె తిలన్. ⁴ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలొ యెసయాచ కోడు రెగిడ్లి పుస్తకుమ్తె రెగిడ్లి రితి; “ఎక్కిలొ అంచొ బారికి జా, అంచి అవాడ్ రితి జా, ప్రబు జెతికయ్ వాటు తిన్నగ కెర్లి రితి తుమ్ ఎత్తిజిన్ బుద్ది జా మెన, బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక్ గల సాట్టు కెరెదె. ⁵ ఎత్తి డొంగుర్, ఎత్తి మెట్ట, ఎత్తి లోయ సదూనుమ్ జవుల, వంకుడ వట్టొ తిన్నగ జవుల, చి గర్కు తిల వట్టొ మిన్న జవుల, ⁶ దేముడు మాన్సుల్క కీసి రచ్చించుప కెరెదె గే ఎత్తిజిన్ దెకుల.” మెన రెగిడ్లి కోడు.

బాప్తిసుమ్క అయలసక యోహాను గోల కెర బుద్ది సంగిలిసి

⁷ జలె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన బారొ జల ఒగ్గజిన్ జనాబ్క దెక కెర, యోహాను జోవయింక ఇసి మెలన్: “అయివొచి రితి విస్సుమ్ పెట్టి తిలస, తుమ్! దేముడు కెర్తి సిచ్చొ పిట్టవనుక ఉచరుక మెన తుమ్క సికణ్ణొసా కొన్సొ? ⁸ తుమ్ కెర్తె పాపల్ ముల దా, చెంగిల్ బుద్ది ఇండ, అత్తుపలితుమ్ దెర. పడ్డొ, ‘అబ్రాహామ్ అమ్క అబ్బొ జయెదె చి రిసా, దేముడు తెన్ బెద అస్సుమ్’ మెన తుమ్క తూమ్ ఉచరన సొంత గవురుమ్ సంగుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుక ఇన్నెచ పత్రల్ తెన్ అబ్రాహామ్చి రిసా బోదల్క జెర్మవుక తెరె, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. ⁹ ఈందె, అప్పె ప్రబు కురాడు వాండి కెర, రూకుక బుంది కండుక, కుర్తడి దెర టీవ అస్సె, జలె, చెంగిల్ పలితుమ్ నే దెర్తొ ఎత్తి రూకుక కండ కెర ఆగితె గలుల,” మెన యోహాను జాగర్త బుద్ది సంగిలన్.

†† 1:80 దెక.

10 జో ఇసి సంగితకయ్, "దస్సి జలె, అమ్ కిచ్చొ కెరుక గే అమ్క సంగు" మెన జనాబ్ పుసిల, 11 జో జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "కక్క దొన్ని సాక్కల్ తవుల గే, ఎద్దరె సాక్క నెంజిలొసాక ఏక్ దెంక. కక్క అన్నిమ్ తిలె, జో అన్నిమ్ నెంజిలొసాక అన్నిమ్ దెంక." మెలన్. 12 జలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన సిస్తు నజీత సుంకర్లు కి యోహానుతె అయ్ల, చి "గురుబాబు, ఆమ్ కిచ్చొ కెరుక?" మెన పుసిల. 13 జో జోవయింక, "తుమ్ కెద్ది సిస్తు నజుక నాయిమ్ తయెదె గే, తెద్దిలి నజ. అన్నె ఒగ్గర్ నజ నాయ్" మెలన్. 14 "ఆమ్, జలె, కిచ్చొ కెరుక?" మెన సయ్న్యుమ్ సుదల్ పుసిలె, యోహాను జోవయింక, "బియడె జవున్, ఆరిచ నిందల్ కెర జవున్, కచి ఆస్తి దొర్కు కెరన నాయ్. దస్సి కెర్లె చొర్లి రితి జయెదె. జా పోన, గని తుమ్చి నాయిమ్ తెన్ చి జీతుమ్ నజన, 'సాలు' మెన సర్ద తెన్ జియ," మెన యోహాను సంగిలన్.

క్రీస్తుచి రిసా యోహాను బోదన కెర్లసి

15 'జెటొ క్రీస్తు జా తయెదె' మెన పైజల్ ఎత్తి అజ్జ కెరన, యోహానుచి రిసా "ఈంజొ ఏక్ వేల క్రీస్తు జా తయెదె" మెన పెట్టి ఉచరంతె తతికయ్, 16 జో ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్. "ఆవ్ పానితె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని అంచి కంట అదికారుమ్ తిలొసా జెతయ్. జోచ చట్టొతెచ జోడ్డుచ వాలివొ యిపుక జలెకు అంక విలువ నాయ్. జో, జలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్, †ఆగి తెన్ తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయెదె. 17 జోచి పూనితి సూపు జోచి అత్తి అస్సె. జోచి కెల్లి సుబ్రుమ్ కెర జోక కామ్క జెతి పంటొ గుడ్డ కెర కొట్టుతె కుడవ, † విజవుక నెత్తిగి ఆగితె పోటు గల డయ గెలెదె," మెన యోహాను సంగిలన్. 18 ఒగ్గర్ దన దయిరిమ్ కొడొ సంగిత జాగర్త సంగిత కొడొ తెన్ పైజల్క దేముడు దెతి రచ్చనచి రిసా యోహాను సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లన్.

19 గలిలయ ప్రాంతుమ్చొ అదికారి జలొ హేరోదు, జలె, బావోస్చి తేర్చి హేరోదియక ఆసన తిలన్, చి అన్నె కిచ్చొ కిచ్చొ గర్చ కము ఒగ్గర్ కెర్లె తిలన్. జాచి రిసా యోహాను జోవయింక గోల కెర్లె తిలన్, చి రిసా 20 అన్నెక్ పాపుమ్ కి కెర్లన్. కిచ్చొ మెలె, యోహానుక జేలి కెర జేలొతె గలిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్లసి

21 జా నే జతె అగ్గె, జలె, పైజల్ ఎత్తిజిన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తికయ్, యేసు కి బాప్తిసుమ్ నజన ప్రార్దన కెర్లె తతికయ్, పరలోకుమ్ ఉద్ది జలి. 22 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పార్వ పిట్టచి రితి ఉత్త జా, జోచి ఉప్పిరి టీచిలి, చి "తుయి అంచొ ప్రేమ తిలొపుత్తు. తుచి రిసా అంక సర్దసంతోసుమ్" మెన, పరలోకుమ్ తెంతొ అవాడె అయ్లి.

యేసుచి వంసుమ్ వర్చ తెన్ రెగిడ్లిసి

23 యేసు సేవ మొదొల్ కెర్లి పొది, జోచి వయసు పాసి పాసి ముప్పుయ్ వెర్చుల్ జా తిలి. ††యేసుక యోసేపుచొ పుత్తుసి మెంతె తిల.

యోసేపు హేలిచొ పుత్తుసి, 24 హేలి మత్తతుచొ పుత్తుసి, మత్తతీయ లేవీచొ పుత్తుసి, లేవీ మెల్కీచొ పుత్తుసి, మెల్కీ యన్నుచొ పుత్తుసి, యన్ను యోసేపుచొ పుత్తుసి, 25 యోసేపు మత్తతీయచొ పుత్తుసి, మత్తతీయ ఆమోనుచొ పుత్తుసి, ఆమోను నాహాముచొ పుత్తుసి,

† బాదికల్ 2:3-4 దెక. అన్నె అన్నె కిచ్చొ అర్దమ్ తయెదె మెలె, ఆగిక బజార్ గల్ల సుబ్రుమ్ కెరుక జయెదె, నెంజిలె, ఆగితె అర్చితుమ్ దెతిసి సుబ్రుమ్ జయెదె. దస్సి, ఆగిచి బాప్తిసుమ్ మాన్యుచి ఆత్మక ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సుబ్రుమ్ కెర్లెన్క టాలి గుర్తు జయెదె. †† గని ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి పరలోకుమ్చి సుద్ది ఆత్మకయ్ మరియ యేసుక అంగి జా తిలి, గద.; 1:26-38.

నాహాము ఎస్టిచొ పుత్తుసి, ఎస్టి నగ్గయిచొ పుత్తుసి, 26 నగ్గయి మయతుచొ పుత్తుసి, మయతు మత్తతీయచొ పుత్తుసి, మత్తతీయ సిమియచొ పుత్తుసి, సిమియ యోశేకుచొ పుత్తుసి, యోశేకు యోదాచొ పుత్తుసి, 27 యోదా యోహాన్నుచొ పుత్తుసి, యోహాన్ను రేసాచొ పుత్తుసి, రేసా జెరుబ్బాబెలుచొ పుత్తుసి, జెరుబ్బాబెలు సయల్తీయెలుచొ పుత్తుసి, సయల్తీయెలు నేరిచొ పుత్తుసి, 28 నేరి మెల్కీచొ పుత్తుసి, మెల్కీ అద్దిచొ పుత్తుసి, అద్ది కోసాముచొ పుత్తుసి, కోసాము ఎల్బాదాముచొ పుత్తుసి, ఎల్బాదాము ఏరుచొ పుత్తుసి, 29 ఏరు యెహోసువచొ పుత్తుసి, యెహోసువ ఎలీయెజెరుచొ పుత్తుసి, ఎలీయెజెరు యోరీముచొ పుత్తుసి, యోరీము మత్తతుచొ పుత్తుసి, మత్తతు లేవీచొ పుత్తుసి, 30 లేవీ సిమ్యోనుచొ పుత్తుసి, సిమ్యోను యూదాచొ పుత్తుసి, యూదా యోసేపుచొ పుత్తుసి, యోసేపు యోనాముచొ పుత్తుసి, యోనాము ఎల్యాకీముచొ పుత్తుసి, 31 ఎల్యాకీము మెలెయాచొ పుత్తుసి, మెలెయా మెన్నుచొ పుత్తుసి, మెన్ను మత్తతాచొ పుత్తుసి, మత్తతా నాతానుచొ పుత్తుసి, నాతాను దావీదుచొ పుత్తుసి, 32 దావీదు యెస్సయిచొ పుత్తుసి, యెస్సయి ఓబేదుచొ పుత్తుసి, ఓబేదు బోయజాచొ పుత్తుసి, బోయజా సల్యానుచొ పుత్తుసి, సల్యాను నయస్సోనుచొ పుత్తుసి, 33 నయస్సోను అమ్మినాదాబుచొ పుత్తుసి, అమ్మినాదాబు అరాముచొ పుత్తుసి, †అరాము ఎస్టోనుచొ పుత్తుసి, ఎస్టోము పెరెసుచొ పుత్తుసి, పెరెసు యూదాచొ పుత్తుసి, 34 యూదా యాకోబుచొ పుత్తుసి, యాకోబు ఇస్సాకుచొ పుత్తుసి, ఇస్సాకు అబ్రాహామ్చొ పుత్తుసి, అబ్రాహామ్ తెరహుచొ పుత్తుసి, తెరహు నాహోరుచొ పుత్తుసి, 35 నాహోరు సెరూగుచొ పుత్తుసి, సెరూగు రయూచొ పుత్తుసి, రయూ పెలెగుచొ పుత్తుసి, పెలెగు హెబెరు పుత్తుసి, హెబెరు షేలహు పుత్తుసి, 36 షేలహు కేయినానుచొ పుత్తుసి, కేయినాను అర్పక్షదుచొ పుత్తుసి, అర్పక్షదు సేముచొ పుత్తుసి, సేము నోవహుచొ పుత్తుసి, నోవహు లెమెకుచొ పుత్తుసి, 37 లెమెకు మెతూసెలచొ పుత్తుసి, మెతూసెల హానోకుచొ పుత్తుసి, హానోకు యెరెదుచొ పుత్తుసి, యెరెదు మహాలేలుచొ పుత్తుసి, మహాలేలు కేయినానుచొ పుత్తుసి, 38 కేయినాను ఎనోపుచొ పుత్తుసి, ఎనోపు సేతుచొ పుత్తుసి, సేతు ఆదాముచొ పుత్తుసి, ఆదాము దేముడుచొ †పుత్తుసి.

సయ్తాన్ యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

(మత్త 4:1-11; మార్కు 1:12-13)

4 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ యేసుచి పెట్టి బెర తా, జో యోర్దాను గాడు వక్క ముల దా, జా ఆత్మ జోక పెలవ నెతికయ్, ఒత్తలొచి బయలు దేసిమి గెచ్చ, ఒత్త బులై తిలన్. 2 జా డొంగుర్ దేసిమి దొన్ని విసా దీసల్ తిలన్క సయ్తాన్ జోక పాపుమ్ కెరవుక మెన ఉచర, జా దొన్ని విసా దీసల్ అల్లర్ కెర్లె తిలన్. జేవ్ దొన్ని విసా పొదుల్ గెతికయ్, యేసుక చూ కెర్లి.

3 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుతె జా కెర జోక, "తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, ఈంజొ పత్తురు పోడియె జతి రితి సంగు" మెలన్.

4 యేసు జోక ఇసి సంగిలన్,

" †మాములుమ్ పోడిచి సెక్తి తెన్ మాన్యుల్ జితి నాయ్. ††

††దేముడుచి కొడొతె రెగ్ల అస్సె."

మెలన్.

† నెంజిలె అరాముచి కోడు సగుమ్ పుస్తకలెతె తయె నాయ్. †† మెలె మాన్యుల్ ఎత్తితె జోకయ్ దేముడు తొలితొ జెర్చయ్లన్. †† మత్తయ 4:4 దెక. ††† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి కోడు రితి ఇండితిసి. ††† ద్వితియోపదేశ కాండుమ్ 8:3.

5 తెదొడి సయతాన్ యేసుక ఒగ్గర్ డోకుతె కడ నా కెర, ఎక్కి నిమ్ముకయ్ జోక ఒండి లోకుమచ రాజిమలు దెకవ కెర, 6 "ఈంజ ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలువ కెర్రి అదికారుమ్, ఈంజేవ రాజిమలు ఎత్తితె తిలిసిచి గవురుమ్ తుక దెయిందె. ఈంజ ఎత్తి అంచి అత్తి అస్సె, కక్క దెయిందె గే అంచి ఇస్టుమ్. 7 జాక, తుయి అంక జోకర్రిగిన, తుకయ్ దెయిందె" మెన సయతాన్ సంగిలన్. 8 దస్సి సంగితికయ్, యేసు ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్, "ప్రబు జలో తుమ్చో దేముడుకయ్ తుమ్ జొకర. జో ఎక్కిలోచి సేవ తుమ్ కెరుక అస్సె.

మెన †దేముడుచి కొడొతె రెర్రి అస్సె." 9 తెదొడి సయతాన్ యేసుక యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కడ నా కెర, దేముడుచి గుడిచి వెన్లోపుచి ఉప్పిరి జోక టీదడ కెర, ఇసి మెలన్, "తుయి దేముడుచో పుత్తుసి జలె, ఎట్టోతో డేవు.

10 కిచ్చొక మెలె, తుయి ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి జోచ దూతల్క దేముడు ఆడ్ర దా తెద్రయెదె 11 తుచ చట్టో పత్తె నే లయితి రితి జేవ్ దూతల్ జోవయింక అత్తో చంపొ కెర తుక ఉక్కులనుల, మెన †దేముడుచి కొడొతె రెర్రి అస్సె" మెన సయతాన్ సంగిలన్.

12 యేసు జోక, "ప్రబు జలో తుమ్చో దేముడుక పరిచ్చ కెరుక నాయ్ మెన †దేముడుచి కొడొతె సంగ అస్సె" మెన యేసు జబాబ్ దిలన్. 13 జలె, సయతాన్ జేవ్ అల్లర్ కెర్రి, పరిచ్చ కెర్రి కొడొ సంగ కేడవ కెర, 'అన్నె కెయక గే అవ్కాసుమ్ అయ్లె, అన్నె దస్సి అల్లర్ కెరిందె' మెనయ్ ఉచర, ఉట్ట గెలన్.

యేసు తొల్లితో గలిలయతె బోదన కెర్రిసి
(మత్త 4:12-17; మార్కు 1:14-15)

14 జలె, అబ్బోస్చి జోచి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పెలవ నెతికయ్ యేసు జో వడ్డిలి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అన్నె గెలన్, చి జా ప్రాంతుమ్ ఎత్తితెచ సుట్టునంతచ గవ్వెలె జోచి రిసా ఎత్తిజిన్ సూన్. 15 అన్నె, జా ప్రాంతుమ్చ యూదుల్చ సబ గెరల్ ఎత్తితె బోదన కెర్రి తిలన్, చి ఎత్తిజిన్ జోచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

16 జో బాల తతె తెంతో వడ్డిలి ఒత్తచి నజరేతు గవ్వె యేసు అయ్లన్, అన్నె †సెలవ్ కడన్లి దీసి యూదుల్చి సబ గెరలె గెలన్. రోజాక సెలవ్ కడ దీసి దస్సి సబగేరి గెచ్చుక జోక అలవాట్. జలె, జయ్యి దీసి ఒత్తచి సబగేరి గెచ్చు కెర, దేముడుచి కొడొ సదు కెరుక మెన టీచిలన్. 17 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పుస్తకుమ్తెచి కొడొ సదు కెర్చు మెన జోచి అత్తి దిల, చి జా ఉగ్గ కెర, సదు కెర సూనయ్లన్.

18 "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అంచి పెట్టి అస్సె. బీద సుదల్క సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయ్తి రిసా జో జోవయింక ఆత్మసెక్కి అంచి బోడి సువ దా అదికారుమ్ దా అస్సె. జేలి జలన విడ్డల్ జతిసి ఆవ్ సాట్పు కెర్రి రితి, పడ్డో గుడ్డి జలన అన్నె దెకితిసిచి రిసా

† ద్వితీయోపదేశ కాండుమ్ 6:13. †† కీర్తనలు 91:11, 12. ‡ ద్వితీయోపదేశ కాండుమ్ 6:16. ††† యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్రి దేముడుక జోకర్రి దీన్. సెలవ్ కడన్లి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సెన్సర్ యూదుల్క బక్తి కెర్రి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరలె గెచ్చు, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ ప్రజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్రిసిచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్నల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, దొప్పి ఎన్నులు కెర్రిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్రితి.

ఆవ్ సాట్పు కెర్రి రితి, అన్నె మాన్యుల్ నిస్కారుమ్ కెర్రి మాన్యుల్చ బాదల్ ఆవ్ పిట్టవ దస బాదల్ తెంతో విడ్డల్ కెర్రి రిసా, 19 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు జోచి దయ మాన్యుల్క దెకయెదె' మెన ఆవ్ సాట్పు కెర్రి రిసాయి జో అంక తెద్రవ అస్సె"

మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయాచి అత్తి రెగిడ్డి కోడు యేసు సదు కెర సూనవ కెర, 20 జా పుస్తకుమ్ డంప కెర, జా సబగేర్చో సేవ కెర్రిన్క అన్నె దా కెర, అన్నె వెసిలన్. జా సబగేరి తిలన ఎత్తిజిన్ జోక చెంగిల్ దెకితె తిల.

21 తెదొడి జోవయింక, "దేముడుచి కొడొతెచ ఆవ్ అప్పె తుమ్క సూనయ్ల కొడొ ఆజి ఎత్తి జర్లు జంక దెర అస్సి" మెన సంగిలన్. 22 తెదొడి, "చెంగిలో మాన్యు, ఈంజో సంగిల కొడొ నిజామి సత్తిమ్చ" మెన జేవ్ ఆచారిమ్ సంగ తా, "గని ఈంజో యోసేపుచో పుత్తుసి, నెంజె గె?" మెన అన్నె ఇదిల్ అన్యూనుమ్ జా సంగిల.

23 జలె, యేసు జోవయింక బుద్ది జాన కెర, జోవయింక అన్నె, "డాక్టర్, తుకయ్ తూయి చెంగిల్ కెరను" మెంతె అంక, అన్నె †"కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె ఇస దస వెల్లెల కమె కెర్రిన్ మెన తుచి రిసా సూన అస్సుమ్. ఇన్నె కి తుచి సొంత దేసిమి దస కమె కెరు మెన అంక సంగితె, కిచ్చొగె?" 24 అన్నె, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితెసి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితో కేన్ మాన్యుక కి జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్యుల్ ఇస్టుమ్ జతి నాయ్" మెలన్.

25 గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఏలీయా పూర్గుమ్చో తిలి పొది, తిన్ని వెర్చుల్ నర పూర్తి కిచ్చొ పాని పెజె నాయ్. చి ఒండి దేసిమి ఒగ్గర్ కరు జా గెలి. జలె, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ అమ్ యూదుల్ మొత్తుమ్తె జా పొది ఒగ్గజిన్ రండెలివో తిల. 26 గని జేవ్ మొత్తుమ్జిన్తె ఎక్కితె కి దేముడు ఏలీయాక తోడు తెద్రయె నాయ్. సిదోను ప్రాంతుమ్చి సారెపతు గవ్వెచి ††రండెలి ఎక్కితె జోక తోడు తెద్రయెలో. 27 పడ్డో, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఎలీషాచి కాలుమ్ అమ్చ ††ఇస్రాయేలుల్తె వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల మాన్యుల్ ఒగ్గజిన్ తిల. జలె, జోవయింతె కో కి చెంగిల్ జతి నాయ్. గని సిరియ దేసిమ్చో అమ్చో యూదుడు నెంజిలో †నయమానుయి చెంగిల్ జలో; యేసు సంగిలన్. 28 జలె, యూదుల్క నాయ్, గని వేర దేసిమ్చక దేముడు చెంగిల్ కెరయ్లిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి సూన కెర, జా సబ గెరితె తిల యూదుల్ ఎత్తిజిన్క ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయిలి. 29 జేవ్ ఉట్ట జా, యేసుక పట్టుమ్ తెంతో ఉడడ కెర, జోవయింక పట్టుమ్ టీచిలి మెట్టచి కొసా ఎద ఉడడ; 'ఒత్త తెంతో గలి జవున్' మెన సేడయ్తి రిసా, 30 గని యేసు ప్రమాదుమ్ నే జతి జోవయింక నెడిమి తెంతో బార్ జా జో గెచ్చుక ఉచర్లి వాట్క గెలన్.

కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చి సబగేరిత యేసు
(మార్కు 1:21-28)

31 తెదొడి జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె యేసు ఉట్ట గెచ్చు, సెలవ్ కడన్లి దీసి మెన, సబగేరి గెచ్చు జా పట్టుమ్చ యూదుల్క బోదన కెర్రిన్. 32 దేముడు దిలి అదికారుమ్ కొల్లి బోదన కెర్రి తతికయ్, జనాబ్ ఆచారిమ్ జల.

33 జలె, జేవ్ తిలి సబ గెరి బూతుమ్ దెర్రి ఎక్కిలో తిలో. జో జలె, గట్టిజ అవాడె కెరన కిచ్చొ మెన కేక గలన్ మెలె, 34 "ఓ నజరేతు

†† కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ కి జోవయింక దేసిమ్చి పట్టుమ్, దస్సి లట్టబ్తతి. ††† జా రండెల్ మాన్యుక కతిసి నెంజితికయ్, ఏలీయా ప్రార్తన కెర్రి, చి సరిపుచువ జతిసి ఒత్త తెంతో జేక దొర్చు. జతె తిలి, చి పుత్తుసి మొర్రికయ్, ఏలీయా ప్రార్తన కెర్రికయ్, జలన్. 1 రానల్ పుస్తకుమ్ 17 అద్యయమ్. ††† మెలె 'యూదుల్తె'. § రానల్ దొన్నిచి పుస్తకుమ్ 5 అద్యయమ్.

గవ్వెచో యేసుప్రబు, అమీచి తెన్ తుక కిచ్చో? అమీక పాడ్ కెరుక జా అస్సిన్ గె? తుయి కొన్సో గే ఆవ్ జాని. తుయి దేముడుచి †సుద్ది తిలోసా తుయి, అమీక ములు” మెన కేక్ గల సంగిలో. ³⁵ యేసు, జలె, “తుక్కె తా ఇన్సెక ముల దా గో!” మెన జో మాన్సుక దెర్లి బూతుమ్ కగ్ల కెర్లన్. గోల కెర్లికయ్, ఎత్తిజిన్చి నెడిమి బూతుమ్ జో మాన్సుక సేడవ దా, జోక ప్రమాదుమ్ నే కెర్తె జోతె తెంతో బార్ జలన్. ³⁶ జర్గు జలిసి ఎత్తిజిన్ దెక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, “ఇన్నెచి కోడు కిచ్చో అదికారుమ్చి? బూతల్క గో! మెన ఆడ్ర దెతయ్, చి జేవ్ బార్ జా గెతతి” మెన ఆచారిమ్ జా సంగిల. ³⁷ జా దీసి తెంతో ఒండి ప్రాంతుమ్తె జో కెర్ల కమెచి రిసా జాన్ల.

పేతురుచి అత్తనీక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:14-17; మార్కు 1:29-34)

³⁸ జలె, యేసు ఉట్ట సబ గెరి తెంతో బార్ జా సీమోనుచి గెరి గెలన్. జలె, సీమోనుచి అత్తనీక జోర్ణా తా ఆగ్ ఒగ్గర్ తాత్ తతికయ్, జాక “చెంగిల్ కెరు” మెన జేవ్ బతిమాల్పా జా సంగిల, చి ³⁹ యేసు జాచి పాసి టీవ జోర్ణోక గోల కెర్లికయ్, జోర్ణా చట్టున గెలి, చి బేగి జా ఉట్ట కెర, జేవ్క సప్రచన కెర్లి.

⁴⁰ జా సంజె పొద్దు గెతె తతికయ్, కవ మాన్సుల్క కిచ్చో కిచ్చో జోర్ణాల్ తిల గే, యేసుతె జోవయింక కడ ఆన్ల, చి జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుక చడ, చెంగిల్ కెర్లన్. ⁴¹ అన్నె, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ తెంతో బూతల్ బార్ జా, “తుయి, దేముడుచో పుత్తుసి.” మెన కేక్ గల. గని జేవ్ బూతల్క యేసు గోల కెర్లన్, అన్నె జేవ్ లట్టబుక సెలవ్ దెయె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జోక †క్రీస్తుయ్ మెన జేవ్ జాన్లి రిసా.

యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ ములిలిసి
(మార్కు 1:35-39)

⁴² రాత్ పాయితికయ్, యేసు బార్ జా కోయి నెంజిలి టాన్తె గెలన్, గని ప్రెజల్ జోక చజన జోతె అయ్ల, చి “అమీక ముల దా గో నాయ్” మెన జో ఉట్ట గెచ్చుక అడ్డు కెర్ల దెకిల. ⁴³ జో జోవయింక, “దేముడుచి †రాజిమ్చి రిసాచి †సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ అన్నె తిల పట్టాల్తె కి సూనపుక అస్సె. ఈంజయ్ కామ్కయ్ దేముడు అంక తెద్రవ అస్సె.” మెన జబాబ్ దిలన్. ⁴⁴ జలె, †యాదయ దేసిమ్చ సబ గెరలె బుల బుల యేసు బోదన కెర్తె తిలన్.

యేసు ప్రెజల్క బోదన కెర్లిసి
(మత్త 4:18-22; మార్కు 1:16-20)

5 జలె ఏక్ దీసి కిచ్చో జలి మెలె, యేసు ††గన్నేసరెతు మెంతి గాడు పాసి టీవ తతికయ్, దేముడు దిలి ††కోడు సూసుక జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్లి రిసా, ప్రెజల్ బెర జా జోచి ఉప్పిరి డంకి

† దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు, రచ్చించువ కెర్తెసా †† ‘క్రీస్తు’ మెలె, దొర్లు జలొ రచ్చించువ కెర్తెసాక తెద్రయిందే మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణమ్ తెంతో సంగ తిలోసా. † ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ మెలె, ‘పరలోకుమ్’ ఏక్ అర్థమ్, గని అన్నె కిచ్చో మెలె, జో పరలోకుమ్ తెంతో ఏలువ కెర్లిసి. జో ఏలువ కెర్లిసి మెలె, ఉగుమ్ మార్కువ జలెకయ్ ఎదార్లుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలువ కెరెదె, గని మదెనె కి 1. జోక సంజెజల మాన్సుల్చి పెట్టి ఏలువ కెర్తయ్, చి 2. జోచి సెక్తి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తయ్. †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి మెలె, జోచి రాజిమ్ పావ జా అయ్లిన్చి కబుర్, మత్తయ 12:28, మార్కు 1:15, పడ్డా జో పావల్ చెమించువ కెర్లిన్చి కబుర్, యేసుయి దొర్లు జలొ రచ్చించువ కెర్తెసా జలిన్చి కబుర్, పడ్డా పరలోకుమ్తె గెతి అన్కాసుమ్ జో దొర్లు కెర్లి రచ్చనచి రిసాచి కబుర్. †† ఇన్నె ‘యాదయ దేసిమ్’ మెలె, యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్. మెలె యూదయ ప్రదేసిమ్ కి, సమరయ ప్రదేసిమ్ కి, గలిలయ ప్రాంతుమ్ కి మొత్తుమ్ బెదయ్లిసి. జా మొత్తుమ్ బెదయ్లిన్కయ్ ‘యాదయ దేసిమ్’ మెన ఇన్నె సంగితయ్ మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి. మత్తయ 4:23-25 దెక, చి మార్కు 1:39, 3:7-10 †† ఈంజ గాడుక మత్తయ చి మార్కు రెగిస్ట్రేన్తె ‘గలిలయ ప్రాంతుమ్చి గాడు’ మెంతతి. ††† నెంజిలె ‘సుబుమ్ కబుర్’ మార్కు 1:14. నెంజిలె ‘యేసుచి బోదన’ మత్తయ 4:7.

జల. ² జలె, గాడు సాడి దొన్ని దోనివో తిలిసి యేసు దెకిలన్. జాలర్లు జోవయింక జేవ్ దోనివో తెంతో ఉత్తజాత జోవయింక వలల్ దోవితె తిల. ³ జేవ్ దోనివోతె ఏక్ సీమోను మెలొసాచి, జో సీమోనుచి దోనితె యేసు వెగ కెర, జోక “ఒడ్డు తెంతో దోని ఇదిల్ పెలవ దేసు” మెన సంగిలన్, చి పెలవ దెతికయ్, యేసు వెస కెర, దోని తెంతో ప్రెజల్క బోదన కెరుక మొదొల్ కెర్లన్.

సీమోనీసి ఒగ్గర్ మొస్సు దెర్లి రితి యేసు కెర్లి వెల్లి కామ్

⁴ యేసు బోదన కెర కేడయ్లి పడ్డా, “దీగు తిలిన్తె తుమ్చ వలల్ గల చి మొస్సు దెర్తె” మెన సీమోనుక సంగిలన్. ⁵ దస్సి సంగితికయ్, “గురుబాబు, ఒండి సరారాతి వలల్ గల తిలమ్, గని కిచ్చో దెరుమ్ నాయ్. గని తుయి సంగిలె, అమ్చ వలల్ గలుమ్దె” మెన సంగ ⁶ గలిల, చి ఒగ్గర్ మొస్సు వలతె సేడ్డికయ్, వలల్ కుట్టితే రితి జలె. ⁷ అన్నెక్ దోనితె తిల జోవయింక గోతుసుదల్క “తుమ్ తోడు జా” మెన సయన్ కెర్ల. జేవ్ తోడు అయ్ల, చి జేవ్ దొన్ని దోనివో బెర్తు బెరయ్ల, చి దోనివో బుడ్డుక దెర్ల.

⁸ జర్గు జలిసి జో సీమోను పేతురు దెక కెర, యేసుచి చట్టె సెర్లు సేడ, “ప్రబువ, అంక ముల దా ఉట్ట గో, ఆవ్ పాపుమ్ సుదొ” మెన సంగిలన్. ⁹ కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దెర్ల మొస్సుచి కొట్టె ఎదిపాట్ మెన దెక కెర, జో కి, జో తెన్ తిలస ఎత్తిజిన్ కి ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలె. ¹⁰ దస్సి సీమోను మొస్సు దెర్ల జట్టుచ జెబెదయింక పుత్తర్లు యాకోబు చి యోహాను కి, జో తెన్ ఆచారిమ్ జలె. యేసు, జలె, “తుమ్ బియఁ నాయ్. అప్పె తెంతో, మాన్సుల్ అంక సంజతి రితి జోవయింక కడ ఆన్తె జాలర్లు తుమ్ జస్టె” మెన సీమోనుక సంగిలన్, ¹¹ జలె, దోనివో ఒడ్డుతె ఒగ్గోడ ఆన కెర, ఎత్తి ముల దా, యేసుచ సిస్సుల్ జంక జోచి పట్టి గెచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

వెల్లి రోగుమ్ తిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:1-4; మార్కు 1:40-45)

¹² యేసు ఏక్ గవ్వె తిలి పొది, వెల్లి రోగుమ్ బెర్తు తిలో ఎక్కిలో ఒత్త అయ్లో, అన్నె యేసుక దెక సెర్లు సేడ, “ప్రబు, తుక ఇస్టుమ్ తిలె, తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్లి” మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్. ¹³ దస్సి సంగితికయ్, యేసు ఆతు చంపొ కెర జోక చడ, “తుయి చెంగిల్ జంక, అంక ఇస్టుమి. తుచి వెల్లి రోగుమ్ గెచ్చ సుద్ది జా” మెన సంగిలన్, చి బేగి జోచి వెల్లి రోగుమ్ గెలి. ¹⁴ యేసు జోక కిచ్చో ఆడ్ర దిలన్ మెలె, “కక్క సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, ఒత్త సేవ కెర్తె పూజరితె గెచ్చ, తుచి ఆగ్ చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, మోసే పూర్ణమ్ సంగిలి రితి, తుయి చెంగిల్ సుద్ది జలిసి ఎత్తిజిన్క రుజ్జా దెకయ్తి రితి, ఒత్త కానుక దేసు.”

¹⁵ “కక్క సంగు నాయ్” మెన జో మాన్సుక యేసు సంగ తిలె కి, అగ్గెచి కంట అప్పె అన్నె ఒగ్గజిన్ యేసుచి రిసా ††సూన్ల, చి ఒగ్గజిన్ “యేసుచి బోదన సూనుమ్దె” మెన, “అమ్చ జోర్ణాల్ గెచ్చవెదె” మెన బెర జెతె తిల. ¹⁶ గని ఎక్కిక్ సుట్లు యేసు కో నెంజిలి టాన్తె గెచ్చ ††ప్రార్దన కెరెదె.

§ జా దేసిమి వెల్లి రోగిచి వెల్లి రోగుమ్ గెలె, సుద్ది జలన్ మెన తెదొడవ యూదుల్ సంగితె తిల. కిచ్చొక మెలె, ఏక్ మాన్సుక వెల్లి రోగుమ్ తిలె, ‘జో గవ్వె తంక గారు’ మెలి రితి ‘జోచి జబ్బు’ డేవ అమ్కయ్ దెరెదె’ మెలి రితి బియ కెర, గవ్వె తెంతో ఉదడుల. దేముడుచి దయచి రిసా వెల్లి రోగుమ్ పూర్తి గెలె, ‘అన్నె సుద్ది జలొ’ మెన గవ్వె అన్నె పెనడుల. 17:14చి ఎట్టెచి కోడు కి దెక. §† జోయ్యు మాన్సు సూనయ్తె తిలో. మార్కు 1:45. §†† దేముడు అబ్బొన్చి ఇస్టుమ్ సూసుక మెన, జోచి సెక్తి అన్నె సెక్తి జంక మెన.

ఉట్టుక నెత్తిర్లో రోగిక చెంగిల్ కెర్లసి
(మత్త 9:1-8; మార్కు 2:1-12)

17 ఏక్ దీసి యేసు బోదన కెర్తె తతికయ్, పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన పాసి వెన తిల. ఈంజేవ్ గలిలయ ప్రాంతుమ్ చి యూదయ ప్రదేసిమ్ చి గావ్వో ఎత్తి తెంతో చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో జా తిల. అన్నె, మాన్సుల్ చ జొర్జొల్ బాదల్ జో గెచ్చువుక మెన యేసు దేముడుచి సెక్కి తెన్ తిలో. 18 జలె, కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, ఓదె, వాతుమ్ జొర్జొ తెన్ తిలోసా ఉట్టుక నెత్తిర్లో మాన్సు ఎక్కిలోక అన్నె మాన్సుల్ అంతుర్నొ తెన్ వయ ఆన, యేసుతె ఆన కెర జోచి చట్టె తియ దెంక మెన వాట్ చజిల. 19 గని జనాబ్ ఒగ్గజ్జన్ బెర తిలి రిసా యేసు తిలి గెరి పెసుక వాట్ నాయ్ మెన, ఒర్నె వెగ కెర, జో తిలి గదిచి ఉప్పిర్ ఒర్నెచి వెల్లి బొరొ కెర, జా బొరొ వాట్ ప్రజెల్చి నెడిమి యేసుచి పుర్రెతోక జో మాన్సుక అంతుర్నొ తెన్ ఉత్తవ దిల.

20 జలె, జేవ్ కడ ఆన్త మాన్సుల్చి జో ఉట్టుక నెత్తిర్లో మాన్సుచి నముకుమ్ యేసు దెక కెర, "నేస్తము, తుచి పాపల్ చెమించువ జా అస్తి" మెన జో ఉట్టుక నెత్తిర్లో మాన్సుక సంగిలన్. 21 జో దస్సి సంగితికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ బమ్మ జా, "ఈంజో మాన్సు కొన్నో? ఇసి లట్టబ దేముడుచి విలువ కడ పాపుమ్ కెర్తయ్. దేముడుక పిట్టవ కో కి పాపల్ చెమించువ కెరుక నెత్తిర్లో!" మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్.

22 జలె, జేవ్ అన్యానుమ్ జా లట్టబంతె తిలిసి యేసు పూర్తి జాన కెర, జోవయింక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక దస్సి అన్యానుమ్ తియంతసు? 23 'తుచి పాపల్ చెమించువ జా అస్తి' మెనుక సుల్లు గే, 'ఉట్టు ఇండు' మెనుక సుల్లు గే తుమ్ ఉచర. 24 జలె, 'మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లయ్ అంక, ఈంజయి లోకుమ్తె కి పాపల్ చెమించువ కెర్తి అదికారుమ్ అస్సి మెన రుజ్జా దెకయిందె, మెన జేవ్ క సంగ కెర, ఉట్టుక నెత్తిర్లో జో మాన్సుక అన్నె దెక కెర, అల్లె, తుయి ఉట్ట, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండ గెరి గో మెన తుక ఆవ్ సంగితసి!" మెన యేసు సంగిలన్. 25 బేగి జో మాన్సు, జో ఎంగ్గ తిలిసి ఉక్కుల వయన, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ, సంగ గెరి ఉట్ట గెలన్.

26 దస్సి జర్గు జతికయ్, ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జేవ్ ఎత్తిజేన్ క దెర్లి, చి "ఆజి బలే ఆచారిమ్చి కామ్ దెకిలమ్" మెన దేముడుక గవురుమ్ కెర్ల, చి జోచి సెక్కిచి ఉప్పిర్ బయిమ్ జోవయింక పెట్టి బెర్లి.

లేవీ మెలోసాక యేసు బుకార్లసి
(మత్త 9:9-13; మార్కు 2:13-17)

27 ఇన్నెచి పడ్డో, యేసు బార్ జా ఒత్త తెంతో గెచ్చ, సిస్తు నజేతో సుంకరో ఎక్కిలోక దెకిలో. జోచి నావ్ †లేవీ. జో సిస్తు నజేతి టాన్తె వెస తిలన్, చి "అంచి పట్టి జా అంచో సిస్తుడు తుయి జా" మెన యేసు జోక బుకార్లన్. 28 బుకార్లకయ్, సుంకరో జలొ జో లేవీ, ఉట్ట జోచి కామ్ ఎత్తి ముల దా, యేసుచి పట్టి ఉట్ట గెలన్.

29 లేవీ యేసుక గెరి కడ ఆన కెర, జోక వెల్లి విందు దిలన్. సిస్తు నజేతన చి వేర మాన్సుల్ ఒగ్గజ్జన్ జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక వెసిల. 30 జలె, పరిసయ్యుల్ చి జోవయింతెన్ బెదిత మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన జా దెక కెర, " సిస్తు నజేతన తెన్

† 'మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లొసా' మెన బయబిల్తె రెగ్గ తిలె, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్లొసా. పూర్గుమ్ పొది క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్లొసాక తెద్రవుక జో సంగ తిలో, చి సగుమ్తె జయి టాలిక జోవయింక 'మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లొసా' మెన పూర్గుమ్ తెంతో రెగ్గ అస్తి. దానియేలు 7:13 దెక. †† మార్కుతె కి జోక 'లేవీ' మెన రెగ్గ అస్సి. జోచి అన్నెక్ నావ్ 'మత్తయి'; మత్తయి 10:3. ‡ సిస్తు నజేతనక, అన్నె యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి సేవ కెర్లె తిల, పడ్డో సిస్తుచి డబ్బుల్ నజేతి పొది, నాయిమ్చి కంట అన్నె నజేత తిల. తెదోడవ

†పాపుమ్ కెర్ల సుదల్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొక వెస అన్నిమ్ కత్తసు?" మెన యేసుచ సిస్సుల్ క గోల కెర్ల. 31 దస్సి జతికయ్, యేసు జేవ్ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "జబ్బు తెన్ అస్సుమ్ మెన చిన్తన డాక్టర్ అవ్వరుమ్, గని జబ్బు నెంజిలసక డాక్టర్ అవ్వరుమ్ నాయ్. 32 జలె, 'పాపుమ్ కెర్లొసా అమ్' మెన చిన్తనక 'జోవయింక పాపుమ్చి రిసా దుకుమ్ జా ముల దెతు', మెన జోవయింకయ్ బుకారుక మెన అయ్లయ్ గని 'పాపుమ్ కెర్లొసా నెంజుమ్, అమ్క పున్నిమ్' మెన ఉచరంతసక బుకారుక నాయ్" మెన జోవయింక యేసు సంగిలన్.

చువ్వె తతిన్చి రిసా యేసుక పుసిలిసి
(మత్త 9:14-17; మార్కు 2:18-22)

33 జలె, సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ యేసుక, "యోహానుచ సిస్సుల్ చువ్వె తా ప్రార్దన కెరుక అలవాట్. పరిసయ్యుల్ చ సిస్సుల్ కి దస్సి కెరుల, గని తుచయ్ సిస్సుల్ కంక పింక జతతి" మెన అన్యానుమ్ తెన్ పుసిల. 34 యేసు జోవయింక ఇసి సంగిలన్. "కేన్ పెండ్లితె, జోవయింక నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలె పొది పెండ్లి విందుక బుకార్లన చువ్వె తతి రితి కెరుక జయెదె గె? 35 జలె, పెండ్లిఉబేడోచి వచ్చెన జలనచి నెడిమి తెంతో జోక ‡దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ దీసల్ క జోచ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల" మెలన్.

36 యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి కి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, "నొవి పాలుమ్ తెంతో గండ చిర పొర్ని పాలుమ్తె మాసిక గల్లి నాయ్. దస్సి కెర్లె, జా నొవి పాలుమ్ చిరి జా తయెదె, చి జా గండ పొర్ని పాలుమ్ తెన్ బెదె నాయ్. 37 పడ్డో జలె, ఒత్త నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ పొర్నిచి కాయ తెన్ కో సువితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ పొర్ని జలి రిసా దస్సితె నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ సువిలెగిన, జా కాయ పులుక నెత్తెచి రిసా జా రస్సుమ్ పొంగువ జలె పొది జా కాయ పుట్టెదె. పుట్టిలె, జా రస్సుమ్ సూయి జయెదె, చి కాయ కి పాడ్ జా గెచ్చెదె. 38 నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ నొవి కాయల్తె సువుక అస్సి. 39 అన్నె, తొలితొ పొర్ని ద్రాచ రస్సుమ్ పియ తిలె, నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ కోవ్ జతి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'నొవిచి కంట పొర్నిచి చెంగిలి' మెనుల" మెన యేసు టాలి సంగ బోదన కెర్లన్.

విస్తాంతి దీసి సిస్సుల్ కెర్లినచి రిసా పండితుల్ గోల కెర్లసి
(మత్త 12:1-8; మార్కు 2:23-28)

6 ఏక్ సెలవ్ కడన్చి దీసి, ††యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ పంటో పికిలి బుయి వాట్ గెతె తా, వాట్ సాడి తిల ఎన్నులు దొన్ని జోవయింక సిస్సుల్ కోడ అత్తో తెన్ రెగ్గ చొప్ప జేడవ కతె తిల. 2 జలె, పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ పాసి తా యేసుచ సిస్సుల్ కెర్లసి దెక కెర, "జేవ్ దస్సి కెర్లసి 'కామ్ కెర్లి రితి జతయ్' మెన, ఈందె, సెలవ్ కడన్చి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజిలిసి తుమ్ కిచ్చొక కెర్లను?" మెన జోవయింక గోల కెర్ల. 3 జలె యేసు జేవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె,

యూదుల్ 'అమ్క నీతి, చి వేర జాతివొక నాయ్' మెనుల. రోమ్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ యూదుల్ నెంజితి, చి సిస్తు నజేత సుంకర్లు యూదుల్ నెంజిలనచి సేవ కెర్లె తిల. జాకయ్ యూదుల్ జోవయింక నిస్కారుమ్ దెకితె తిల. †† 'పాపుమ్ సుదల్' మెన కిచ్చొక సంగిల మెలె, జేవ్ పండితుల్ సికడ్డి నీతి నే కెరంతసక దస్సి నిస్కారుమ్ దెకుల. జోవయింక సగుమ్జిన్ నిజాచి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు 'పాపుమ్' మెంత కముక అలవాట్ జా తవుల, గని సగుమ్జిన్ ఎక్కి పండితుల్చి కోడు పిట్టయ్తతి. ††† 'పెండ్లిఉబేడో' మెన జోవయింక రిసా జొయ్యి టాలి సంగితయ్. జోవయింక పడ్డోక విరోదుమ్ సుదల్ దెర మారుల, గెద. †††† యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తెరక్క సత్తె దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్ల దేముడుక జొక్కె దీన్. విస్తాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి, సెన్సర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడ్డో సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యోహోవ' మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వల్లెల మాన్సుల్ ప్రజెల్క జాడు వయ్దె రితి కెర కామ్ నే కెర్లినచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్నల్ అవ్వె ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్లిన 'కామ్' మెన నింద కెర్లెతి.

“పూర్ణుడే తిల తిల దావీదు రానొ, జోక, చి జో తెన్ తిలసక కి చూ కెర్తెకయ్, జాచి రిసా కిచ్చొ కెర్ల గే, కెయ్ తుమ్ సదు కెర్చు నాయ్ గే? 4 కిచ్చొ కెర్లిసి మెలె, దావీదు దేముడుచి గుడితె పెన కెర, ఒత్త తిల పూజర్లు దేముడుక అర్చితుమ్ దిల పోడియొ వెంటన, జేవ్ పోడియొ పూజర్లుయి కంక జయెదె గని అన్నె కో కంక జయె నాయ్ మెన జాన్లె కి, జేవ్ పోడియొ వంట దా, దావీదు కి జో తెన్ తిలస కి నాయ్ నెంతె కి కయ్ల.” మెలన్. 5 తెదొడి జోవయింక అన్నె, “సెలవ్ కడన్ల దీసిచి ఉప్పిరి ఆచ్ మాన్చు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక అదికారుమ్ అస్సె” మెన జేవ్ పరిసయ్యుల్క సంగిలన్.

ఆతు లంబ గెలో మాన్చుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 12:9-14; మార్కు 3:1-6)

6 అన్నెక్ సెలవ్ కడన్ల దీసి యేసు జా పట్టుమ్తెచి యూదుల్చి సబ గెరి గెచ్చె పెన బోదన కెర్తె తతికయ్, ఒత్త ఉజిల్ ఆతు లంబ గెలో మాన్చు ఎక్కిలో తిలో. 7 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడన్ల చి పరిసయ్యుల్ యేసుక చెంగిల్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, “సెలవ్ కడన్ల దీసి యేసు జో మాన్చుక చెంగిల్ కెరెదె గే నాయ్ గే” మెన దెకుక మెన, రకితె అస్తి. “జోక చెంగిల్ కెర్లిగిన, సెలవ్ కడన్ల దీసి కామ్ కెర్లి రితి జయెదె, చి యేసుక నేరిమ్ వయడుక జయెదె” మెన ఉచర అస్తి. 8 గని జేవ్చి మెన్చుతె ఉచర్లిసి యేసుక ఎర్కె, చి ఆతు లంబ గెలో జో మాన్చుక కిచ్చొ మెలె మెలె, “ఇత్తల్ జా ఎత్తిజిన్ దెకిత్ రితి నెడిమి టీవ.” మెలన్, చి జో ఉట్ట ఒత్త టీవిలన్. 9 తెదొడి యేసు జేవ్క, “సెలవ్ కడన్ల దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెరుక గే కన్లుమ్ కెరుక నాయ్? జోవయింక ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరుక గే పాడ్ కెరుక నాయ్?” మెన సంగిలన్. 10 సుట్టనంత అంకి గల జోవయింతె ఎత్తి మాన్చుక చెంగిల్ దెక కెర, ఆతు లంబ గెలో మాన్చుక దెక, “తుచొ ఆతు చంపొ కెరు” మెన సంగిలన్, చి యేసు సంగిల్ రితి జో మాన్చు కెర్లికయ్, జోచొ ఆతు చెంగిల్ జలి. 11 పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడన్ల జర్లు జలిసి దెకిలె, జోవయింక ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయ్లి, చి “యేసుక కీసి కెరెమ?” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్.

యేసు బారజిన్ సిస్సుల్క నిసాన్లిసి
(మత్త 10:1-4; మార్కు 3:13-19)

12 జలె, కిచ్చొ జలి మెలె, జేవ్ పొదులె ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెరుక మెన యేసు బార్ జా డొగ్గె గెలన్. జో ఒండి సరారాతి ఒత్త ప్రార్దన కెర్తె తిలో. 13 జలె, రాత్ పాయితికయ్, యేసు జోవయింక సిస్సుల్క బుకారా కెర, జోవయింతె బారజిన్క నిసాన, ఈంజేవ్ బారజిన్క ‘ బారికుల్’ మెన నావ్ తిలన్. 14 జేవ్ కో కో మెలె, ఎక్కిలో సీమోను మెలొసా. జోక ‘పేతురు’ మెన యేసు అన్నెక్ నావ్ తిలన్. పడ్డె పేతురుచొ బావొసి అంద్రెయ్. ఒత్త తెంతొ యాకోబు చి యోహాను. ఒత్త తెంతొ పిలివ్ చి బర్థొలోమయి. 15 పడ్డె మత్తయి చి తోమా. ఒత్త తెంతొ అల్పయిచొ పుత్తుసి యాకోబు, పడ్డె సాంత దేసిమ్ ఏలుప కెరంతి ఆస తిలో సీమోను మెలొ అన్నెక్, 16 యాకోబుచొ పుత్తుసి యూదా, పడ్డె ఇస్కరియోతు మెలి గవ్వెచొ యూదా మెలొసా. ఈంజొ యూదా పడ్డె యేసుక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దిలో.

† 5:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక. †† నెంజెలి ‘మారుమ’. మార్కు 3:6, చి మత్తయి 12:14 దెక. ‡ నెంజెలి ‘ఆచ్ తెర్తయలన’. గ్రీకు మెలి ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్డి బాస తెన్ ‘తెర్తయలన’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె. †† జోవయింక అన్నెక్ నావ్ ‘పేవ’ గెద. 5:27 దెక. †† రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబతుమ్ తెదొడి జోవయింక ఏలుప కెర్తె తిలన్, గెద.

యేసు బోదన కెర కక్క చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 4:23-25; 5:1-12)

17 జలె, యేసు జో నిసాన్ల బారజిన్ తెన్ డొగ్గె తెంతొ ఉత్త జా, సదునుమ్ తిలి ఏక్ టాన్తె టీవిల. చి జోచ అన్నె సిస్సుల్ జో తెన్ తిల, చి †† ఒండి యూదయ దేసిమ్చ మాన్చుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ మాన్చుల్, వెల్లి సముద్రుమ్చి పాసి తిల తూరు చి సీదోను పట్టుల్చ మాన్చుల్ ఒగ్గజిన్ ఒత్త తిల. ఈంజేవ్ జోచి బోద సూసుక చి “అమ్చ జొర్టొల్ గెచ్చవెదె” మెన జా తిల. 18 యేసు బూతల్ ఉడడ, బూతల్ దెర్ల మాన్చుల్క చెంగిల్ కెర్లె. 19 ప్రెజల్ ఎత్తి యేసుక చడుక మెన అత్తొ చంపొ కెర్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోక చడిలె, జోతె తెంతొ సెక్తి జెయెదె, చి జా సెక్తిచి రిసా చెంగిల్ జవుల. జోక చడ్లన ఎత్తిజిన్ దస్సి చెంగిల్ జల.

కీస బుద్దుల్చ మాన్చుల్క చెంగిల్ తయెదె

20 యేసు జోచ సిస్సుల్ జల మాన్చుల్క చెంగిల్ దెక ఇసి మెన సంగిలన్. “బీద సుదల్ తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్తె తుమ్క ††వాట తయెదె. 21 తుమ్ అప్పె చూ జలసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పడ్డొక తుమ్క సరిపుచుప జతిసి దొర్కు జయెదె. తుమ్ అప్పె ఏడ్లసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పడ్డొక సర్లక ఆస్తి. 22 “పడ్డొ, ఆచ్ మాన్చు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక తుమ్ నంప కెర్లి రిసా మాన్చుల్ తుమ్క విరోదుమ్ దెకిలె, తుమ్క అమ్చి తెన్ బెదుత్ నాయ్ మెన సంగిలె, తుమ్క దూసుప కెర్లె, పడ్డొ జోవయింక నంపజా గార్ జల, చి జోవయింక నావ్ కి సంగుక నెంజె, మెన తుమ్చి రిసా మాన్చుల్ సంగిలె, తుమ్క చెంగిలి. 23 దస్సి జర్లు జతి దీసిక సర్ల సంతొసుమ్క తుమ్ నచ్చు. కిచ్చొక మెలె, ఈందె, పరలోకుమ్తె తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. తుమ్కయ్ మాన్చుల్ కీస అల్లర్ కెరుల గే అగ్గెయ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసక కి, జేవ్క అబ్బుదింసి దనయ్ అల్లర్ కెర్లె.” మెన యేసు సంగిలన్.

ఆకక కక్క నస్తుమ్ తయెదె గే యేసు సంగిలిసి

తెదొడి యేసు అన్నె, 24 “అబ్బువోమ్మ! తుమ్ అప్పె సొమ్నారుమ్ తిలసక కెర్లి నస్తుమ్ జెయెదె! కిచ్చొక మెలె, ఈంజయ్ లోకుమ్చి రగుమ్చి సుక్కుమ్ పూర్తి దొర్కు కెరన అస్సున్ ఈంజయ్ లోకుమ్తె. 25 అబ్బువోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె పెట్టి బెరవన్లన, తుమ్ కెర్లి నస్తుమ్ జస్తె! తెదొడ్క చూ జస్తె. అబ్బువోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఆస్తన, తుమ్ కెర్లి నస్తుమ్ జస్తె! తెదొడ్క ఏడ్డె, ఏడుకుడు జస్తె. 26 అబ్బువోమ్మ, ఈంజేవ్ చెంగిల మాన్చుల్ మెన తుమ్చి రిసా ఎత్తిజిన్ సంగిలె, తుమ్క కెర్లి సంతొసుమ్ జెయెదె! కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఈంజేవ్ కీసి అప్పె దస్సి సంగితతి గే,

††† ఇన్నె ‘ఒండి యూదయ దేసిమ్’ మెలె, ఏక్ వేల యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్క సంగితయ్. మెలె, గెలిలయ ప్రాతుమ్, సమరయ ప్రదేసిమ్, చి యూదయ ప్రదేసిమ్ మొత్తుమ్ బెదయ్లిసి. ††† లూకా 22:29, 30 దెక. § 5:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

దేముడుచ కబుర్లు సంగితసుమ్
మెన అబద్ధముక సంగిల పూర్ణుల్క
ఇనయించ అబ్బదింసి దస్సి కెర,
మెన సంగిలన్.

విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర్తనచి రిసాచి తీర్పు
(మత్త 5:38-48; 7:12)

27 ఒత్త తెంతో యేసు అన్నె, "తుమ్ సూన్తసక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క తుమ్ ప్రేమ కెర్తె తా, చి తుమ్క విరోదుమ్ కెర్తసక చెంగిల్ దెకితె తా. 28 తుమ్క సాపెనల్ దెతసక, దేముడు జోవయింక చెంగిల్ దెకున్." మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జా, చి తుమ్క దూసువ కెర్తసచి రిసా 'చెంగిల్ తత్తు' మెన తుమ్ ప్రార్తన కెర. 29 తుమ్చితె ఎక్కిలోక జవున్ కో జలెకు అన్నెక్కో గలి పెట్టెగిన, దెబ్బ కయ్లోసా తుక్లె తా, జోచి అన్నెక్ గలి కి జో అన్నెక్కో పెటతి రితి, జోచి పక్క పసులవున్. అన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోచి కోటు జవున్ కో జలెకు అన్నెక్కో దెరన గెలె, జోచి సాక్క కి ఈంజొ అన్నెక్కో దెర గెతి రితి జో అడ్డు కెర్పు నాయ్. 30 తుమ్చితె కో జలెకి కిచ్చొ జవున్ నజెలె, దెంక. అన్నె, తుమ్చితెవో కేన్ జవున్ మాన్సుచి సామన్ అన్నెక్కో దెర గెలె, జో సంతోసుమ్ జలొసా "అంచి వస్తువ అంక దె" మెన జోచి సామన్ అన్నె నజున్పు నాయ్. 31 మాన్సుల్ తుమ్క కీసి కెరుక మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జస్సె గే, తుమ్ కి జోవయింక దస్సి చెంగిల్ కెర.

32 "ఎక్కి తుమ్క ప్రేమ కెర్తసకయ్ తుమ్ ప్రేమ కెర్తెగిన, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్ జా? పాపుమ్ సుదల్ కి జోవయింక ప్రేమ కెర్తసక ప్రేమ కెరుల. 33 తుమ్కయ్ చెంగిల్ దెకితసకయ్ చెంగిల్ కెర్తసక, అన్నె వేర మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, జయి తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్? పాపుమ్ సుదల్ కి దస్సి కెరుల, గెద. 34 తుమ్క పూర్తి అన్నె దెంక సెక్తి తిలసకయ్ తుమ్ కిచ్చొ జవున్ తోడు దిలె, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, జయి తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్? తెర్తిలి అన్నె నజెలి రితి పాపుమ్ సుదల్ కి ఒప్పన పాపుమ్ సుదల్క తోడు దెవుల.

35 "తుమ్, జలె, తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర, చి ఎత్తిజెన్క చెంగిల్ దెక, చి కిచ్చొ అన్నె దొర్కు కెరనుక ఆస నే జతె, మాన్సుల్క తోడు దాన. తుమ్ ఇసి బుద్ది ఇండిలె, తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె, చి 'ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ దేముడుచ పుత్తర్లు ఈంజేవ్' మెన తుమ్చి రిసా రుజ్జా జయెదె. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కి జోచి దయ ఒప్పున్తసకయ్ మెన నాయ్, గని అన్నె జో కెర్తి దయ నే ఒప్పున్తసక కి, ఏక్ జోవయింకయ్ జెప్పి దెకన్తసక కి, జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సొంత దయ దెకితయ్. 36 జో పరలోకుమ్ తిలొ అబ్బొసి జలొ దేముడు మాన్సుల్క కీసి కెర్తి కన్కారుమ్ దెకితయ్ గే, తుమ్ కి అన్నె మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెక.

మాన్సుల్క తీర్పు కెర్తిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 7:1-5)

37 "అన్నె మాన్సుల్క కుస్సిదుమ్చ తీర్పుల్ తుమ్ ఉచర నాయ్, చి దేముడు తుమ్కయ్ తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క నేరిమ్ల వయడ నాయ్ చి, దేముడు తుమ్కయ్ నేరిమ్ వయడుక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క చెమించుప కెర చి, దేముడు తుమ్కయ్ చెమించుప కెరెదె. 38 అన్నె మాన్సుల్క తోడు దాన చి, దేముడు తుమ్కయ్ తోడు దెయెదె. కీసి దెయెదె మెలె, చెంగిల్ మీన, గట్టిజ పెల, దున్సొవ, పూర్తి బెరవయ్, తుమ్చి ఒట్టి సువ దెయెదె. తుమ్ అన్నె మాన్సుల్క కీసి మీన తస్సె గే, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తుమ్కయ్ దస్సి మీన దెయెదె." మెన యేసు ఒత్త బెర తిలసక సంగిలన్.

39 తెదొడి యేసు ఈంజ టాలి సంగిలొ. కిచ్చొ మెలె, "కేన్ జవున్ గుడ్డి సుదొ అన్నెక్కో గుడ్డి సుదొక వాట్ దెకవుక నెత్తె, గెద! వాట్ దెకవుక దెల్లె, జేవ్ దొగుల కి కేన్ జవున్ గొయత సేడుల. 40 సిస్సుడు జోచొ గురుచి కంట వెల్లొ నెంజె, గని జో గురుచి లెక పూర్తి సికిలొ సిస్సుడు, జోచొ గురుచొ రిత్తొ జా తయెదె.

41 "తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకితె ఏక్ చిల్ప బెర తిలెగిన, బావొచి అంకితె ఇదిలిదిల్ తొక్కు సేడ తిలెగిన, అంకితె చిల్ప తిలొసా కిచ్చొక జోచి బావొచి అంకితె తిలి ఇదిలిదిల్ తొక్కు దెకితసి, గని సొంత అంకితెచి చిల్పక 'అస్సె' మెన దెకిన్ నాయ్? 42 నెంజెలె, అంకితె చిల్ప తిలొసా కో జలెకు, జోచి సొంత అంకితెచి చిల్ప నే దెకిలె, బావొ, తుచి అంకితెచి తొక్కు కడిందె మెన తుచొ బావొక తుయి కీసి సంగుక జయెదె! తుయి ఉప్రమెన్సుచొ, తొలితొ తుచి సొంత అంకితెచి చిల్ప కడను, చి తెదొడ్కయ్ తుచొ బావొచి అంకితెచి తొక్కు కడితి రితి టేంట దెకితె.

చెంగిలొ రూకు మెన చి గర్బొ రూకు మెన టాలి

43 "కేన్ చెంగిలొ రూకు జలెకు గర్బొ పండ్లు దెరె నాయ్, చి గర్బొ రూకు చెంగిల్ పండ్లు దెర నాయ్. 44 రూకుక చెంగిలొచొ గే గర్బొ గే చినుక జలె, జో దెర్త పండ్లుక దెకిలె డీసెదె. కంట రూక్తె † అంజూరుమ్ పండ్లు కోడుక నెంజె, దుబ్బుల్తె ద్రాచ పండ్లు కోడుక నెంజె, గెద! 45 చెంగిలొ మాన్సు జోవయించి పెట్టిచి చెంగిల్ బుద్ది బెర్తుచి కెర్తి చెంగిల్ బుద్దిచ కొడొ లట్టబెదె. గర్బొ మాన్సు, జలె, జోచి పెట్టిచి విస్సుమ్చి బెర్తుచి గర్బొ కొడొ లట్టబెదె. జోచి పెట్టి కేన్ రగుమ్చి బెర్తు జా తిలె, జయ్యి జోవయించి చొడి లట్టబెదె.

చెంగిల్ పునాదితె బందిలొ గేరుక టాలి
(మత్త 7:24-27)

46 "ప్రబు, ప్రబు' మెన అంక కిచ్చొక సంగితసు? అంక దస్సి సంగితసు, గని అంచి కోడు రితి ఇండున్ నాయ్. 47 కో అంచితె ††జా కెర అంచ కొడొ సూన అంచి కోడు రితి ఇండుల గే కీన జవుల గే ఏక్ టాలితె సంగిందె. 48 దసా మాన్సు కీసా జయెదె మెలె, గేరు బందిలొ ఏక్ మాన్సు దీగుక గొయి కూన కెర, రెంగ్గిచి ఉప్పిరి పునాది గల కెర జా పునాదిచి ఉప్పిరి గేరు బందిలొ. జలె, పాని గట్టిజ పెట, బూరుమ్ జా జో గేరుచ కుడ్డిలె జా బూరుమ్ కెర్తల్ జా గట్టిజ లయతె తిలె కి, జా గేరు చెంగిల్ డిట్టుమ్చి పునాదితె తిలి రిసా, ఎదిలి కి కదుల్ జయె నాయ్. 49 గని అంచి కోడు సూన్లె కి కో కెర్తి నాయ్ గే కీసి జవుల మెలె, జో మాన్సు పునాది నే కెర్తె, రితి మత్తిచి ఉప్పిరి గేరు బందిలొ, చి పాని పెట బూరుమ్ జా అయ్లె, గేరుచి కుడ్డి బూరుమ్ కెర్తల్ జా అయ్లి బేగి జా గేరు సేడ్లి, చి జా గేరు పూర్తి నాసెనుమ్ జా గెలి" మెన యేసు బోదన కెర్తన్.

‡పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లొచొ గొత్తి సుదొక యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి
(మత్త 8:5-13; యోహా 4:43-54)

7 ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్తి పైజల్ సూన్తి రితి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె అన్నె గెచ్చ పెసిలన్. 2 జలె, ఒత్త రోమ్ దేసిమ్చి పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లొ ఎక్కిలొ తిలొ. జోక ఒగ్గర్ ప్రేమ తిలొ గొత్తి సుదొ ఎక్కిలొ తిలన్. జో గొత్తి సుదొ గట్టిజ జొర్జొ సేడ మొర్తి రితి జా తిలన్. 3 జలె, జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లొ యేసుచి రిసా సూన కెర, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్తె సగుమ్జిన్క యేసుతె తెద్రయ్లన్; యేసుక "జెవున్ చి అంచొ గొత్తి సుదొక చెంగిల్ కెర్పు" మెనయ్ జోవయించి అత్తి కబుర్

† అంజూరుమ్ పండ్లు బొడ్డ పండ్లు రితె జవుల †† మెలె, 'కో అంక నంప కెర...' ‡ పుంజెక్జీన్ చి ఉప్పిర్ అదికారి జా తిలొసా

తెద్రయలన్. 4⁵ జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుతె జాఁ కెర, “జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లొచొ గొత్తి సుదొక తుయి చెంగిల్ కెరుక జో తగువ జలొసా. కిచ్చొక మెలె, అమ్ యూదుల్చ పైజల్క జో ప్రేమయ్ అస్సె, చి అమ్చి నబగేర్ జొయ్యి బందిలొ” మెన, యేసుక బతిమాల్ప జా సంగిల.

6 జలె, యేసు జోవయింతెన్ బార్ జా గెలాఁచి. జో గెరి నే పాఁచితె అగ్గె ఇదిల్ దూరి తిలి పొది, జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లొ మాన్సు, జోచ మితర్పుల్ సగుమ్జిన్క యేసుతె కబుర్ తెద్రయలన్. కిచ్చొ మెలె, “ప్రబు, అమ్చి రిసా తుయి అన్నె అల్లర్ సేడు నాయ్. తుయి అంచి గెరి జెంక మెలె, ఆవ్ తగువ జలొసా నెంజి. 7 అంక విలువ నాయ్ చి రిసా తుచితె సొంత జా దస్సుల్ జంక నిసాని నాయ్. గని ఒత్త తెంతొ కి తుయి సెలవ్ కోడు సంగిలె, అంచొ గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జయెదె. 8 ఆవ్ కీసి జాని మెలె, అవ్ కి అదికారుమ్క బిత్సొసా, అంచి తెడి జమాన్సు అస్తి. ఆవ్ ఎక్కిలొక ‘గో’ మెలె, గెచ్చెదె. అన్నెక్కోక ‘జె’ మెలె, జయెదె. అంచొ గొత్తిమాన్సుక ‘ఈంజ కామ్, జా కామ్ కెరు’ మెలె, కెరెదె” మెన. జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లొ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్చి అత్తి సంగ తెద్రయలన్.

9 జలె, ఈంజ కోడు సూన కెర, జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లొచి నముకుమ్చి రిసా యేసు ఆచారిమ్ జలన్. అన్నె జోచి పట్టి జెత పైజల్చి పక్క పసుల జోవయింక, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, అమ్చ ఇస్రాయెలుల్తె ఎదిలి నముకుమ్ తిలసక అప్పె ఎద కి ఆవ్ దెకుక నాయ్” మెన సంగిలన్. 10 తెదొడి, కబుర్ అయలసక జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లొచొ గెరి అన్నె కిచ్చొ దెకిల మెలె, జో గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జా చెంగిల్ తిలిసి.

రండెల్ మాన్సు ఎక్కిలొచొ మొర గెలొ పుత్తున్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

11 ఒత్త తెంతొ అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు నాయీను మెలి పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన బార్ జలన్, చి జోవయించ సిస్సుల్ చి ఒగ్గజిన్ పైజల్ జోవయింతెన్ గెల. 12 జా పట్టుమ్చి కోటచి గుమ్ముమ్ పాసి పాఁచిలె, ఈందె, ఒత్త మాన్సుల్ ఏక్ పీనుమ్ జా గుమ్ముమ్ వాట్ బయిలె వయ నెతె తిల. జా పీనుమ్ కచి మెలె, రండెల్ మాన్సు ఎక్కిలొచి ఎక్కిలొ పుత్తుసి. జా పట్టుమ్చ ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ జా రండెలి తెన్ ఒత్త తిల.

13 జలె, ప్రబు జా రండెలిక దెక జాచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జలొ, చి “ఏడు నాయ్, అమ్మ” మెన సంగ కెర, 14 పీనుమ్క పాసి జా, పీనుమ్ వయిలి కట్టి చడిలన్, చి ఒత్త జేవ్ వయ నెతె తిలస టీవెల. తెదొడి “నాడు, ఉట్టు మెన తుక ఆవ్ సంగితసి” మెన సంగిలన్. 15 జలె, జో మొర్లొ †ఉబెడొ జీవ్ జా వెస కెర లట్టబుక మొదొల్ కెర్లన్, చి యేసు అయ్యన్క బుకారా కెర, “ఈందె, తుచొ పుత్తుది” మెన జోక జాచి అత్తి అన్నె దిలొ.

16 ఇసి జర్గు జతికయ్, ఒత్త తిల జనాబ్ ఎత్తిజిన్ బియ, యేసుచి రిసా “అమ్చి నెడిమి దేముడుచ కబుర్లు సంగితొ గొప్ప కమొ కెర్లొసా బార్ జా అస్సె. వెల్లొచొ, ఈంజొ” మెన, అన్నె “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు అమ్తె ఉత్త జా అస్సె” మెన, దేముడుచి గవరుమ్ సంగితె తిల. 17 ఒత్త తెంతొ, జా దీసి యేసు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా †యూదుల్ జితి ఒండి దేసిమి, చి సుట్టునంతచ ఎత్తి గవ్విలె ఎత్తిజిన్ సూన్.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహాను యేసుతె కబుర్ తెద్రయలెసి
(మత్త 11:2-19)

18 జలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహానుచ సిస్సుల్ జోతె గెచ్చ, యేసు జర్గు కెర్లొ కమొ జోక సంగిల. 19 యోహాను, జోచ సిస్సుల్తె

† జోవయించి వయసు విస్సెక్ చెత్తర్ వెర్చుల్క తకు నాయ్, దొన్నె విసా వెర్చుల్క ఒగ్గర్ నాయ్ బెర్తె. †† నెంజెలొ ఒండి యూదయ దేసిమి’.

దొగులక బుకారా కెర, “దేముడు తెద్రవుక సంగ తిలొ రచ్చించువ కెర్లొసా నిజామి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్కోక రకుక గె? తుమ్ పుస” మెన కబుర్ తెద్రయలన్. 20 జలె, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుతె జాఁ కెర, “దేముడు తెద్రవుక సంగ తిలొ రచ్చించువ కెర్లొసా నిజామి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్కోక రకుక గె?” మెన సంగ మెన “బాప్తిసుమ్ †దెతొ యోహాను అమ్క తుచితె తెద్రవ అస్సె.” మెన జా కబుర్ సంగిల.

21 జలె, జయ్యి గడియయ్ ఒగ్గజిన్ జబ్బుల్ బాదల్ తిలసక చి బూతల్ దెర్లసక యేసు చెంగిల్ కెర్లన్, చి ఒగ్గజిన్ గుడ్డి జలసక చెంగిల్ కెర్లన్. 22 తెదొడి యేసు జేవ్ కబుర్ అయలసక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ యోహానుతె గెచ్చ కెర, తుమ్ దెకిలిసి, సూన్లిసి ఎత్తి జోక సంగ. గుడ్డి జా తిల మాన్సుల్ దెకితతి, సొట్ట జా తిల మాన్సుల్ ఇండితతి, వెల్లి రోగుమ్ సేడ తిలస చెంగిల్ జతతి, బొయ్రల్ జా తిల మాన్సుల్ సూన్తతి, మొర గెలస జీవ్ జతతి, చి సుబుమ్ కబుర్ బీద మాన్సుల్క ఆవ్ సూనయ్తసి. 23 జలె, కో జలెకు అంచి రిసా అన్యూమ్ నెంతె తవుల గే, జోవయింక చెంగిలి.” మెన యేసు యోహానుచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

యోహానుచి రిసా పైజల్క యేసు సంగిలిసి

24 యోహాను కబుర్ తెద్రవ తిలస ఉట్టు గెలి బేగి, జో యోహానుచి రిసా ఒత్త తిల పైజల్క యేసు ఇసి మెన సంగుక దెర్లన్. “జేవ్ పొదులె తుమ్ కిచ్చొ దెకుక జా బయిలె గెచ్చ తిలదు? వాదుతె చివర్లొ పెల్లి జతిసి దెకుక గెచ్చ తిలదు గె? 25 నాయ్ మెలె, కిచ్చొ వేరచి దెకుక గెలదు? సొమ్నార్లు గలంత పాలల్ గలన్లొ మాన్సుక దెకుక గెలదు గె? ఈందె, చెంగిల పాలల్ గలంత సుక్కుమ్ తెన్ జతస రాసల్చ మేడల్తె తవుల. 26 జలె, కిచ్చొ దెకుక గెలదు? దేముడు తెద్రయలి కబుర్ సంగితొ ఎక్కిలొక దెకుక గెలదు గె? నిజామి, గని జో ప్రబుచ మాములుమ్ కబుర్లు సంగితసచి కంట యోహాను అన్నె ముక్కిమ్చొ జయెదె మెన, తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. 27 కిచ్చొక మెలె, ఈందె, అంచి కబుర్ సంగితొ బారికి జతి రితి ఎక్కిలొక తుచి పురె తెద్రయతసి. తుచి కంట అగ్గె గెచ్చ, తుయి జెతిసి సొట్టు కెరెదె మెన రెగిడ్లి కోడు అస్సె. జా కోడుతె ‘అంచి కబుర్ సంగితొసా’ మెన ఈంజ యోహానుచి రిసాయి రెగ్గి జా అస్సె. 28 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తేబొదల్క జెర్రిలసతె, యోహానుచి కంట వెల్లొచొ కోయి నాయ్. జలెకి, దేముడుచి రాజిమ్తె కో ఎత్తిచి కంట డాక్ జవుల గే, జో యోహానుచి కంట వెల్లొ జవుల” మెన యేసు పైజల్క సంగిలన్.

29 జలె, ఈంజ కోడు మాములుమ్ పైజల్ ఎత్తిచి సిస్సు నజిత సుంకర్లు సూన కెర, “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచ తీర్పుల్ సత్తిమ్చ” మెన ఒప్పున్ల. జేవ్, అగ్గె యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన తిల. 30 గని పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లొసా సికడ్లన్ జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజితే నాయ్. యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ జేవ్ నజుక నెసిలిన్ తెన్ జోవయించి రిసాచి దేముడుచి †ఇట్టుమ్ జేవ్ నెసిలిన్చి రుజ్జా దెకవ తిల. అప్పె కి యేసుచి కోడు నెసిల.

† గని జా మదెనె యోహాను జేల్తె తిలన్. మత్తయి 11:2 దెక. †† మెలె, “క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్లొసా జెతయెచి రిసా తుమ్ కెర్లొ పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పున ముల డా బుద్ది జా, చి జా గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన” మెనయ్ యోహాను బోదన కెర కెర బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. పరిసయ్యుల్ గట్ట దస్సి డాక్ కెరన బుద్ది జంక నెసిల. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెద్రయలొ రచ్చించువ కెర్లొసాక నంప కెరుక నెసిల.

అన్యాయము జతనచి రిసా యేసు గోల కెర్లసి

31 యేసు అన్నె, "ఈంజ ఉగుమ్చ మాన్యుల్చి బుద్ధిక కిచ్చొ టాలి సంగుక జయెదె? జేవ్ కీసి జతతి? 32 వీదులె వెస కెల్ల బోదల్చ రిత జతతి. జేవ్ బోదల్ ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో అన్యాయమ్ జా, తుమ్క 'నచ్చుత్' మెన బచ్చి పుంగిలెకి నచ్చున్ నాయ్. అమ్ ఏడ్లెకి, తుమ్ బెద ఏడ్లు నాయ్" మెన దస బోదల్ కీసి సంగుల గే, దస్సి ఆవ్ చి యోహాను కిచ్చొ కెర్లె కి, తుమ్ మెన్యున్ నాయ్. 33 కిచ్చొక ఆవ్ ఇసి టాలి కెర్లసి మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను కిచ్చొ అన్నిమ్ నే కతె చువ్వె తతోసా, కిచ్చొ ద్రాచ రస్సుమ్ గట్ర నే పితె తన్నె తతోసా తుమ్తె అయ్లో, చి జోచి రిసా "జోక బూతుమ్ దెర అస్సి." మెంతసు. 34 ఆవ్ జలె, మాన్యు జా జెర్యున్ అయ్లోసా, మాములుమ్ కతె పితె తతిన్చి రిసా తుమ్ కిచ్చొ మెంతసు మెలె, "ఆదె, కయ్రో మత్నాలో ఈంజో. సిన్తు నజీత సుంకర్లు తెన్ పాపుమ్ సుదల్ తెన్ బెదితోసా" మెన, అంచి రిసా సంగితసు. 35 ††గని కచి కచి పెట్టి దేముడుచి బుద్ధి తిలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్చ కమెచి పలితుమ్తె రుజ్జు జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి గెరి యేసు అన్నిమ్ కంక గెతికయ్

36 పరిసయ్యుడు జలో ఎక్కిలో యేసుక అన్నిమ్క బుకార్లన్, చి జో పరిసయ్యుడుచి గెరి గెచ్చు. జా దేసిమ్చ సామ్నార్లుచ గెరలె అన్నిమ్క కీసి ఒర్లు జా బల్లయ్ కవుల గే, దస్సి, అన్నిమ్ కతస ఎత్తిజిన్ తెన్ యేసు కి ఒర్లు జలన్. 37 జలె, ఈందె, లంజె జితె తిలి జా పట్టుమ్చి తేబోదల్ ఎక్కి యేసుక 'జో పరిసయ్యుడుచి గెరి అన్నిమ్ కంక గెచ్చు అస్సి' మెన సూన కెర, ఏక బుడ్డితె †అత్తర్ తేల్ దెరన్ అయ్లి. 38 యేసుచి పడ్డా జోచ చట్టోక పాసి టీచ వంపా జా ఏడుక దెర్లి, చి జాచి ఆసునో సుచి జతికయ్ యేసుచ చట్టో తిమిలచి, జాచి సెండి తెన్ జా తేబోదల్ జోచ చట్టో పుంచ, జోక చుంబ కెర, జా అత్తర్ తేలు గాసిలి.

39 జలె, యేసుక బుకారా తిలో పరిసయ్యుడు జా ఎత్తి, దెక కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, "ఈంజో నిజామి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగితోసా జలె, జోక చడితి తేబోదల్ కొన్ని జయెదె, కీసిచి జయెదె గే జాన్తో. ఇన్నెక 'పాపుమ్ సుది' మెన జాన్తో." 40 జలె, జో ఉచర్లసి జాన కెర, యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఓ సీమోను, తుక ఏక కోడు సంగిందె" మెన సంగిలన్, చి "కిచ్చొ, గురుబాబు? సంగు" మెన సీమోను సంగిలన్. 41 సంగితికయ్, యేసు ఏక టాలి సంగిలన్. "ఏక సావుకారితె దొగుల రునుమ్ జా తిల. జేవ్ దొగులతె ఎక్కిలో పావ్ పుంజో †పాదుల్చి కూలిచి ఎదిలి ఉబ్బుల్క బాకి జా అస్సి, అన్నెక్లొ యాబయ్ పాదుల్చి కూలిచి ఎదిలిక బాకి జా అస్సి. 42 జేవ్ జోవయిచి రునుమ్ కుట్టవుక నెత్తి రిసా, సావుకరి దొగులచి రునుమ్కి ముల దా చెమించుప కెర్లన్. జలె, తుయి సంగు, ఈంజేవ్ దొగులతె కేన్ మాన్యు జో సావుకరిక ఒగ్గర్ ప్రేమ జయెదె?" మెన యేసు జో సీమోనుక పరిచ్చు కెర్లన్, చి 43 జో కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఒగ్గర్ బాకి జా తిలోసా, కిచ్చొగ" మెలన్, చి "తుయి సరిగా ఉచర్లదె" మెన యేసు జోక సంగ కెర, 44 జా తేబోదచి పక్క పసుల సీమోనుక అన్నె ఇసి మెలన్: "ఈంజ తేబోదక దెకితసి గె? జలె, ఆవ్ తుచి గెరి అయ్లయ్, గని ఆవ్ చట్టో దోవన్తి రిసా తూయి పాసి దెసి

† దేముడుచి కొడొతె అన్నె పూర్ణుమ్ రిగ్గిన్తె 'మాన్యు జా జెర్యున్ అయ్లోసా' మెన సంగితె, 'తెద్రయిందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలో రచ్చించుప కెర్లొసా మెలి అర్దుమ్ తయెదె. దానియేలు 7:13 దెక. †† నెంజలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బుద్ధి కచి కచి పెట్టి తిలె, జా బుద్ధి అన్నె మాన్యులె దెకిలె, జాక జో దిలి బుద్ధి మెన ఒప్పునుల. మత్తయి 11:19చి కోడు దెక. † సిరిమ్చి చెంగిల్ వాసన తేలు, జా. †† ఎక్కి దేనారము ఎక్కి పాదుల్చి కూలి

నాయ్. ఈంజ, జలె, ఇన్నెచి ఆసునో తెన్ అంచ చట్టో దోవ అస్సి, చి ఇన్నెచి సెండి తెన్ పుంచ అస్సి. 45 తూయి అంక చుంబిన్ నాయ్, గని ఆవ్ ఈంజ గెరి అయ్లి తెంతో ఈంజ అంచ చట్టో చుంబుక దెర ములె నాయ్. 46 అంచి బోడి తూయి తేల్ కి సువిన్ నాయ్. గని ఈంజ అంచ చట్టెలె అత్తర్ తేలు గాచ దా అస్సి. 47 జాచి రిసా తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఇన్నెచ పాపల్ ఒగ్గర్ జా తిలె కి, చెమించుప జా అస్సి. ఈంజ చెమించుప జలిన్క కిచ్చొ రుజ్జు మెలె, ఇన్నెచి ఒగ్గర్ ప్రేమయ్ జా రుజ్జు దెకయ్తయ్. గని కక్క తొక్కి పాపుమ్ చెమించుప జా తయెదె గే, జోచి పెట్టి తొక్కి ప్రేమ తయెదె" మెన యేసు జో పరిసయ్యుడుక సంగ కెర, 48 జా తేబోదక, "తుచ పాపల్ చెమించుప జా అస్సి" మెలన్. 49 జో దస్సి మెంతికయ్, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కెర్లె తిలస జోవయిచి పేట్ తెడి కిచ్చొ మెల మెలె, "ఈంజో పాపల్ చెమించుప కెర్లయ్ జలె, ఈంజో కొన్నో?" మెన పేట్ తెడి ఉచర్లన్.

50 జలె, "తుయి అంచి ఉప్పిరి తుచి నముకుమ్ తిలి రిసా రచ్చించుప జా అస్సిసి. సేంతుమ్ తెన్ గో." మెన యేసు జా తేబోదక సంగిలన్.

యేసు తెన్ బుల సగుమ్జిన్ కెర్లె సావ్రెచన

8 ఈంజ ఎత్తి జర్లు జా ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె, యేసు బార్ జా పట్టలె గచ్చిలె బుల బుల, దేముడుచి †రాజిమ్చి రిసాచి ††సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లె తిలో. జో తెన్ జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ బులై తిల. 2 అన్నె కొన్న మెలె, యేసు అగ్గె సగుమ్జిన్ జబ్బుల్ తిల తెబోదల్చ జబ్బుల్ గెచ్చువ చెంగిల్ కెర తిలన్, సగుమ్జిన్ తెబోదల్క బూతల్ దెర్లికయ్ ఉదడ జోవయింక కి చెంగిల్ కెర తిలన్. జేవ్ తెబోదల్తె సగుమ్జిన్, జలె, యేసు తెన్ సిస్సుల్ తెన్ బులై తిల. జోవయింతె ఎక్కి కొన్ని మెలె, మగ్గల పట్టుమ్చి మరియ, జాక దెర్ల సత్తు బూతల్క యేసు ఉదడ తిలన్. 3 అన్నె కొన్న మెలె, హోర్దు రానోచి గేక దెకితో కూజా మెలోసాచి తేర్ని యోహాన్ను, పడ్డా సూసన్న చి అన్నె ఒగ్గజిన్, జోవయింక తిలి సాంత ఉబ్బుల్క యేసుక చి సిస్సుల్క సావ్రెచన కెర్లె తిల.

ఉంపిలి బీక టాలి

4 ఒగ్గజిన్ జనాబ్ కుప్పల్ కుప్పల్ బెర జా, పట్టల్ ఎత్తి గావ్వొ ఎత్తి తెంతో యేసుతె అయ్లి. జో ఏక టాలి జోవయింక సంగిలన్. 5 "ఎక్కిలో జోచి బీ ఉంపుక బార్ జలన్. ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బయిలె వట్టె సేడ్లన్, చి వట్టె జెతస గతస జా బీ సుదిల, చి పిట్టల్ జేవ్ దాన్ వెంట కాఁ గెల. 6 అన్నె సగుమ్ బీ పత్తురు బుయ్యె సేడ్లన్ చి, తెడి సాల్వ నాయ్ చి రిసా గజ్జల్ జలెకి, ఉడ్డ మొర గెల. 7 అన్నె సగుమ్ బీ కంట దుబ్బుల్తె సేడ్ల చి, కంట దుబ్బుల్ తెన్ వడ్డితికయ్, కంట మొక్కల్ ఈంజేవ్ మొక్కల్క పెల గెల్లికయ్, ఈంజేవ్ మొక్కల్ పలితుమ్ దెర్లి నాయ్. 8 అన్నె సగుమ్ బీ చెంగిల్ బుయ్యె సేడ్లన్ చి, వడ్డ పంటో పికిలె, పుంజెకే వంతుల్ పలితుమ్ దిలి" మెన సంగ యేసు అన్నె, "సూన్త కంగ్గొ తిలస సూన!" మెన కేక గలన్.

9 జలె, వేర మాన్యుల్ ఉట్ట గెతికయ్, "ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?" మెన యేసుక సిస్సుల్ పుసిల చి, 10 జోవయింక, "దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచ గుట్టుల్ జాన్యుప మెన, అంచ సిస్సుల్ జతి తుమ్క

†† 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్' మెలె, 'పరలోకుమ్' ఏక అర్దుమ్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో పరలోకుమ్ తెంతో ఏలుప కెర్లసి. జో ఏలుప కెర్లసి మెలె, ఉగుమ్ మార్పుప జలెకయ్ ఎదార్దుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలుప కెరెదె, గని మదెనె కి 1. జోవయింక నంపజల మాన్యుల్చి పెట్టి జో ఏలుప కెర్లయ్, చి 2. జోవయింక అత్తుసెక్కి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్లయ్. ††† 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్' మెలె, జోవయింక రాజిమ్ పావ జా అయ్లిన్చి కబుర్, మత్తయి 12:28, మార్కు 1:15, పడ్డా జో పాపల్ చెమించుప కెర్లెన్చి కబుర్, యేసుయి దొర్లు జలె రచ్చించుప కెర్లొసా జలిన్చి కబుర్, పడ్డా పరలోకుమ్తె గెతి అవ్కాసుమ్ జో దొర్లు కెర్లె రచ్చనచి రిసాచి కబుర్.

సెలవ్ దా అస్సె, గని వేర మాన్సుల్చి రిసాయి టాలివో తెన్ సంగితసి. కిచ్చొక మెలె, పూర్ణుమ్ దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్లి రితి. తుమ్ దెకుతను, గని అర్దుమ్ చినుతు నాయ్, ఆవ్ సంగితి బోదన సూన్తు, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్." ††

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిసి

11 "జలె, జా టాలిచి అర్దుమ్ సంగిందె. తుమ్ సూన, బీ మెలె, దేముడు దిలి †కోడు. 12 వట్టె సేడ్ల గిడ్డలచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్చి బోదన సూన అస్సి, గని సయ్తాన్ జా కెర, జోవయించి పెట్టి తెంతో జా బోదన ఉర్ల కెర, పచ్చయ్యయ్; 'నంపజా †రచ్చించుప జతు నాయ్' మెన. 13 పత్తురు బుయ్యె సేడ్లి బీ జలె, సగుమ్జిన్ సుబుమ్ కబుర్ సూన్లి పొది సర్లసంతోసుమ్ తెన్ సూన్తతి గని, జోవయించి పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్లొ నెంజిలి రిసా గడియ నంపజలి రితి జలెకి, జోవయించి నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ అయ్లె, నముకుమ్ ముల దెతతి. 14 జలె, కంట దుబ్బుల్తె సేడ్లి బీ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్ సూన్తతి గని, జేవ్ జోవయించి వట్టె గెతె తా, ఈంజ లోకుమ్చి జీవితమువ బాదల్, సామ్సారుమ్, సుక్కుమ్ జోవయింక పెల్లితయ్ చి, జోవయించి పంట పికె నాయ్. 15 జలె, చెంగిల్ బుయ్యె ఉంపిలిన్ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్ సుబుమ్ కబుర్ చెంగిల్ నిదానుమ్ పేట్ తెన్ సూన, దెరన, జా కోడ్ రితి నిదానుమ్ ఇండ బాదల్ ఓర్చుప జా ఆత్మపలితుమ్ దెరుల.

దీవు లగితిన్క టాలి కెర యేసు సంగిలి బోదన
(మార్కు 4:21-25)

16 "ఏక్ దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్లి రితి నాడిచి తెడి జవున్ కో డంకితి నాయ్, మంచుమ్చి తెడి జవున్ కో లుంకడ్లి నాయ్. జా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల; 'ఒత్త తిలె, గెరి జెత ఎత్తిజిన్క, జా ఉజిడి కామ్క జెవున్' మెనయ్. 17 లుంకాడ తిలిసి ఎత్తి పడ్డాక డీసెదె, అప్పె గుట్టు తిలిసి ఎత్తి జాన్తి రితి జా బార్ జయెదె. 18 "జలె, తుమ్ కీసి సూన్తె గే జాగర్ల దెకన. కిచ్చొక మెలె, తిలొసాక † అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలొసా జలె, 'అంక అస్సి' మెన జో ఉచరంతిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

"దేముడు దిలి కోడు నంపజా కో ఇండుల గే జెవ్వి అంచి కుటుంబుమ్"
(మత్త 12:46-50; మార్కు 3:31-35)

19 ఏక్ దీసి యేసుచి అయ్యసి జోవయించ ††బావుడ్లివో జోతె అయ్ల, గని యేసు తిలి గదితె ఒగ్గజిన్ జనాబ్ బెర తిలి రిసా, జోతె పావుక నెత్తిర్ల. 20 జలె, "తుచి అయ్యది, తుచ బావుడ్లివో తుక దెకుక మెన జా కెర, వీదె టీవ అస్సి" మెన కో గే యేసుక సంగిలన్. 21 గని జో జోవయింక, "అంచి అయ్య, అంచ బావుడ్లు కో జవుల మెలె, దేముడుచి కోడు సూన జయ్యి రితి కెర్లసయ్" మెన సంగిలన్.

† యెసయా 6:9. †† మత్తయి 13:13, 15 దెక. జేవ్ మాన్సుల్ దెకిలెకి సూన్లె కి జోవయింక ఇస్సుమ్ నాయ్; జోవయించి పెట్టి బేడు బందిల్ రితి, చి "జోవయింక ఇస్సుమ్ నెంజిలె, కిచ్చొక జోవయింక రితి సంగుక?" మెలి రితి సంగితయ్. † నెంజిలె 'సుబుమ్ కబుర్'; మార్కు 1:14. నెంజిలె 'యేసుచి బోదన'; మత్తయి 4:17. †† మెలె, సయ్తాన్ తెంతో, పాపుమ్ తెంతో. †† ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, అంచితె సిక కో బుద్ది దెరనుల గే, జోవయింక అన్నె ఒగ్గరి సికడిందె. గని సూన్లె కి కో బుద్ది ఆనన్ నాయ్ గే, చి అర్దుమ్ కెరన అస్సి మెన జో ఉచర్లె కి, జోవయింక కామ్క నెంజి మెన, జా కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె. †† మెలె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కిక మరయ్ యేసుక అంగి జా వాయిలెకి, పడ్డా మాములుమ్ మున్నున్ జలొ యోసేపు తెన్ అన్నె బోదల్ పాయ తిలి.

దోనితె గెతికయ్ ఒగ్గర్ వాడు కెర్లల్ కెర్లిన్క యేసు సేంతుమ్ కెర్లిసి
(మత్త 8:23-27; మార్కు 4:35-41)

22 ఏక్ దీసి యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ దోనితె వెగ కెర, "గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చుమ, జొమ్మ" మెన సంగిలన్, చి జీనుక దెర్ల. 23 జలె, నెడిమి గడ్డె పాచిలె యేసు నిజ గెలన్. తెదొడి వాడు పాని గట్టిజ కెర, జేవ్ తిలి పక్క ఉడ్డ అయ్లి చి, కెర్లల్క దోనితె ఒగ్గర్ పాని బెర్లికయ్, ప్రమాదుమ్ జతి. 24 జేవ్, యేసుక పాసి జా " ††ప్రబు, ప్రబు, అమ్ మొర గెచ్చుమ్దే!" మెన సిస్సుల్ కేక్ గల ఉట్టయ్తికయ్, జో ఉట్ట వాడుక చి కెర్లల్క గోలె కెర్లన్, చి వాడు ముల దిల, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జా గెలి. 25 తెదొడి యేసు జోవయింక, "తుమ్చి నముకుమ్ కేతె?" మెలన్, చి బియె గెచ్చు, ఆచారిమ్ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చొ మెల మెలె, "ఈంజొ కొన్సె జయెదె, చి వాడుక పానిక ఆడ్రల్ దిలె ఇన్నెచి కోడుక లొంగుప జా కెర్లతి?" మెన జేవ్ ఆచారిమ్ జలె.

బూతల్ దెర్లొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:28-34; మార్కు 5:1-20)

26 జలె, యేసు సిస్సుల్ తెన్ గాడు జీన గలిలయచి మొక్కెచి గాడు ఒత్తల్తోచి గెరాసీనుల్చి ప్రాంతుమ్తె పాచిలె. 27 యేసు దోని తెంతో ఉత్త కెర ఒడ్డుతె టీవితికయ్, జా గెవ్విచొ ఎక్కిలో జోవయింక దస్సుల్ జలన్. జో మాన్సుక బూతల్ దెర తిల. ఒగ్గర్ దీసల్ జలి జో కిచ్చొ పాలల్ గలనె నాయ్, చి కేనె జితె తిలన్ మెలె, గెరి నాయ్, గని మెస్సున్తె. 28-29 జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ఒగ్గర్ సుట్టు దెర తిలన్, చి అగ్ గెవ్విచ జోక చట్టెలె అత్తిలె గొల్పుల్ బంద రకితె తిల, గని జేవ్ గొల్పుల్ కుట్టవనెదె, చి జో బూతుమ్ జోక బయిలు టాన్తె వెలవ నెయెదె. జలె, బూతుమ్ దెర్లొ జో మాన్సు అప్పె యేసుక దెక కెర, కేక్ గల జోచి చట్టె సెర్ను సేడ్లన్, చి "ఓ బూతుమ్, ఈంజొ మాన్సుచి తెంతో బార్ జా తుయి ఉట్ట గో!" మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్. జో మాన్సు గట్టిజ అవాడ్ కెరన, "ఓ యేసుప్రబు, ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ దేముడుచొ పుత్తుసి తుయి, అంచి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అంచి ఉప్పిరి దయ తియ అంక అల్లర్ కెరు నాయ్!" మెన కేక్ గలన్. 30 తెదొడి, "తుచి నావ్ కిచ్చొ?" మెన యేసు బూతుమ్క పుసిలన్, చి § "ఎతివాట్జిన్" మెలన్. కిచ్చొక మెలె, ఒగ్గజిన్ బూతల్ జోక దెర తిల. 31 "జా వెల్లి ††గొయ్యితె అమ్క తెద్రవు నాయ్" మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

32 జలె, జా మెట్టయ్ వెల్లి మంద అండ్రుల్ కతె తిల, చి "అండ్రుల్చి తెన్ అమ్ పెసిత్ రితి అమ్క సెలవ్ దె." మెన యేసుక జేవ్ బూతల్ బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, జో సెలవ్ దిలన్. 33 తెదొడి జో మాన్సుచి తెంతో బూతల్ బార్ జా ముల దా, అండ్రుల్ తెన్ పెసిల, చి జా అండ్రుల్ మంద మొత్తుమ్ ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త గెచ్చు, గడ్డె సేడ డుజ మొర గెల.

34 జా అండ్రుల్ మంద రకితన జర్గు జలిసి దెక కెర, బమ్మ జా నిగ గెచ్చు, ఒండి పట్టుమ్తెచి సుట్టునంతచ గెవ్వి ఎత్తితె సూనయ్ల. 35 తెదొడి జర్గు జలిన్చి రుజ్జు సొంత దెకుక మెన ప్రెజల్ ఎత్తి బార్ జల, చి యేసుతె జా కెర కిచ్చొ దెకిలె మెలె, బూతల్ ముల దిలొ మాన్సు యేసుచి చట్టె వెన అస్సి. పాలల్ గలనె తా అప్పె వెర్రి నెంతె మాములుమ్ చెంగిల్ బుద్ది తెన్ అస్సి, మెన దెక కెర, బియె గెల.

36 అన్నె, జర్గు జలి పొది దెక తిల మాన్సుల్, జలె, బూతల్ దెర తిలొ మాన్సుక యేసు కీసి చెంగిల్ కెర్లొ గే జేవ్ పడ్డా అయ్లసక సంగిల.

37 తెదొడి జేవ్ గెరాసీనుల్చి ప్రాంతుమ్ ఎత్తిచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ "అమ్చి దేసిమ్ తుయి ముల దా ఉట్ట గో" మెన యేసుక బతిమాల్పా

††† నెంజిలె 'బాబు, బాబు'. § నెంజిలె, 'జమాన్లుచ ఎత్తయ్జిన్'. §† డీసయ్లిసి 9:1, 20:3 దెక. ఆగి గొయి తెన్ బెదితి మాటు నెంజిలి గొయి, జా.

జా సంగిల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక ఒగ్గర్ బయమ్ దెర తిలి. జాకయ్ యేసు దోనితె వెగ ఉట్ట గెలన్. ³⁸ బూతల్ ముల దిలో మాన్సు, జో నే గెతె "ఆవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ్ దె" మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్. గని యేసు జోక, ³⁹ "తుచి గెరి గో చి, దేముడు తుక చెంగిల్ కెర ఎదివాట్ దయ కెర్లిసి ఒత్త సంగు" మెన యేసు తెద్రవ దిలన్ చి, జో ఉట్ట గెచ్చ, యేసు జోక ఎదివాట్ దయ కెర్లిన్చి రిసా జా ఒండి పట్టుమ్తె సూనయ్లన్.

యాయారు మెలో అదికారి యేసుచి తోడు నజీలిసి

⁴⁰ యేసు గాడు అన్నె జీన గట్టుతె పాచితికయ్, జో అన్నె జెతిన్క రక తిల చి రిసా ప్రెజల్ ఒగ్గజెన్ జోక దస్సుల్ జల. ⁴¹ జలె, యాయారు మెలో ఎక్కిలో ఒత్త అయ్లో. జో యాదుల్చి సబగేచో అదికారి జయెదె. జో యేసుచి చట్టె సెర్పు సేడ్లన్, అన్నె "అమ్చి గెరి జె" మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిలన్. ⁴² కిచ్చొక మెలె, జాక బార వెర్పుల్ వయసుచి ఎక్కి దువిసి, మొరెదె గే జయెదె గే, దస్సి జా తిలి.

జలె, యేసు జో అదికారి తెన్ గెల, చి వట్టె ఒగ్గజెన్ ప్రెజల్ జోచి సుట్టునంత తా వెలపులి జతె తిల. ⁴³ జలె, బార వెర్పుల్ తెంతో లోయి గెతి బాద తిలి తేబోద ఎక్కి ఒత్త తిలి. కో కి జాచి బాద గెచ్చవుక నెత్త గెచ్చ తిల. ⁴⁴ జా, జలె, యేసుచి పడ్డో జా పాసి జా, జోచి పాలుమ్చి కొంగు చడిలి చి, బేగి జా లోయి గెతిసి బందు జా గెలి. ⁴⁵ దస్సి జతికయ్, "కో అంక చడిలన్?" మెన యేసు పుసిలన్ చి, పేతురు యేసుక "గురుబాబు, జనాబ్ ఎత్తి తుచి సుట్టునంత బెర వెలపులి జతెతిచి లయ్డె జతతి, గెద" మెలన్, ⁴⁶ "గని అంక చడుక మెన, కో గే అంక చడిలన్. అంచి తెంతో ఆత్మసెక్తి బార్ జా గెచ్చ అస్సె." మెన యేసు సంగిలన్.

⁴⁷ జలె, జా కెర్లిసి గుట్టు తయె నాయ్, మెన జా తేబోద చిన కెర, అద్దుర్ జా యేసుచి చట్టె సెర్పు సేడ్లన్, అన్నె "అంచి బాద గెస్సు" మెన తుక చడిలయ్ చి, చడిల్ బేగి చెంగిల్ జలయ్" మెన ఎత్తిజెన్ ప్రెజల్చి మొక్కె ఒప్పన్. ⁴⁸ ఒప్పన్తికయ్, యేసు జాక, "పుత్త, అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా, తుయి డెంగిల్ జా అస్సిసి. సేంతుమ్ తెన్ గో" మెలన్.

⁴⁹ జా తేబోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువిన్చి రిసా యేసుతె జా తిలో అదికారిచి గెచా సగుమ్జెన్ జా కెర, జో అదికారిక "తుచి నాడి మొర గెచ్చ అస్సె. ఈంజో గురుబాబుక బుక్కార్ లాబుమ్ నాయ్. జోక జా బాద పోని" మెన సంగిల. ⁵⁰ యేసు ఈంజ కోడు సూన, "జేవ్ సంగిలిన్క కాతర్ నే కెర్తె, తుయి బి నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా చి, తుచి నాడి చెంగిల్ జయెదె." మెలన్.

⁵¹ జలె, యాయారుచి గెరి పాచిలె, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక, చి నాడిచి అయ్యన్అబ్బొన్క పిట్టవ, అన్నె కోయి జో తెన్ జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చుక యేసు ఒప్పె నాయ్. ⁵² నాడి మొర గెలి రిసా ఎత్తిజెన్ ఏడుకుడు జతె తిల, గని "తుమ్ ఏడ నాయ్. ఈంజ మొర గెచ్చె నాయ్. జా నిజ అస్సె." మెన సంగిలన్. ⁵³ జాకయ్ జా నాడి 'నిజామి మొర గెచ్చ అస్సె' మెన జాన కెర, జోక జేవ్ ఆస గెల. ⁵⁴ గని జో, జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చ కెర, జాచి ఆతు దెర, "నాడి, ఉట్టు!" మెలన్. ⁵⁵ జాచి జీవ్, జాచి పెట్టి అన్నె అయ్లిచి, బేగి ఉట్టి. తెదోడి "ఇన్నెక తుమ్ కిచ్చొ జెలికు కవడ" మెన యేసు సంగిలన్.

⁵⁶ జా నాడిచ అయ్యస్సిసి బల్ ఆచారిమ్ జల, గని "జర్గు జలిసి కక్క సంగ నాయ్" మెన యేసు ఆద్ర దిలన్.

బారజెన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దా బులుక తెద్రయ్లిసి
(మత్త 10:5-15; మార్కు 6:7-13)

9 పడ్డో, యేసు జోచ బారజెన్ సిస్సుల్క ఎక్కితె బుకారా కెర, ఎత్తి రగల్ బూతల్క జేవ్ ఉడడ్డె రిసా, జబ్బుల్ జేవ్ గెచ్చయ్తి రిసా జోవయింక సెక్తి అన్నె అదికారుమ్ దిలన్. ² అన్నె, "దేముడుచి †రాజిమ్ పాచ జా అయ్లిన్చి రిసా తుమ్ బోదన కెర చి, మాన్సుల్చ జబ్బుల్ గెచ్చవ" మెన తెద్రయ్లన్. ³ తెద్రయ్తె పొది ఇసి మెలన్: "ప్రయానుమ్చి రిసా కిచ్చొ దెరన గెచ్చ నాయ్. టెక్కి డండ్ జలెకు, సెంచె జలెకు, అన్నిమ్ జలెకు, డబ్బుల్ జలెకు, దొన్ని సొక్కల్ జలెకు దెరన గెచ్చ నాయ్. ⁴ పడ్డో కేన్ గెచా తుమ్క టాన్ దెవుల గే, తుమ్ జా గావ్ జవుస్ ముల్తె ఎదక, జయ్య గెరి బన జా తా. ⁵ అన్నె, కేన్ పట్టుమ్తె జవుస్ తుమ్క †మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, జా పట్టుమ్ తెంతో బార్ జతె పొది 'జేవ్ దస్సి జలి రిసా దేముడుచ †నెంజిలి' మెన గుర్తుక తుమ్చ చట్టోచి దూడి పంట్టన గెల" మెన యేసు సంగిలన్. ⁶ తెదోడి జేవ్ బారజెన్ సిస్సుల్ బార్ జా గావ్యో ఎత్తితె బుల బుల, చి రిసా బోదన కెర్తె తా, మాన్సుల్చ జబ్బుల్ గెచ్చయ్తె తిల.

హేరోదు అదికారి చి ప్రెజల్ సగుమ్జెన్ యేసుచి రిసా ఉచర్లిసి
(మత్త 14:1-12; మార్కు 6:14-29)

⁷ జా పొది, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె ఏలువ కెర్తె అదికారి హేరోదు, యేసు జర్గు కెర్తె కమె ఎత్తిచి రిసా సూన్చి రిసా, కిచ్చొ ఉచరుక నేన కెర బాద సేడ్డె. కిచ్చొక మెలె, యేసుక "యోహాను మొర తా అన్నె జీవ్ జా అస్సె" మెన సగుమ్జెన్ సంగితె తిల, ⁸ గని అన్నె సగుమ్జెన్ "పూర్గుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో †వీలియా అన్నె జా అస్సె" మెల, చి అన్నె సగుమ్జెన్ "పూర్గుమ్ దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో మొర, అన్నె జీవ్ జా అన్నె జా అస్సె" మెన ఉచర్తె తిల. ⁹ జా ఎత్తి సూన కెర, హేరోదు, "యోహానుక †బోడి గండల్ కెర గెలయ్, గని ఈంజేవ్ కమె కెర్తెసాచి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ సూన్తసి. ఈంజో కొన్నొ జయెదె?" మెన, యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక మెన వాటు చజతె తిలో.

యేసుచ బారజెన్ బారికుల్ అన్నె ఉట్ట అయ్లిసి
(మత్త 14:13-21; మార్కు 6:30-44; యోహా 6:1-14)

¹⁰ యేసుచ బారజెన్ †బారికుల్, జలె, జేవ్ బులుక మెన జో తెద్రయ్లిన్ తెంతో అన్నె ఉట్ట జా, జేవ్ జర్గు కెర్లిసి ఎత్తి జోక సంగిల చి, జో వేరతె జోవయింతెన్ గడియ తతి రితి, బేత్తయిదా మెంతి గెచ్చె జోవయింక కడ నిలన్.

పావ్ వెయిల్జెన్ మాన్సుల్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

¹¹ జలె, జోవయింక 'ఒత్త బేత్తయిదాతె గెతయ్' మెన యేసుచి రిసా ప్రెజల్ జనాబ్ సూన కెర, జోచి పట్టి గెల. జోతె పాచితికయ్, జో జోవయింక పాసి కెరన్లన్ చి, దేముడుచి †రాజిమ్చి రిసా జోవయింక బోదన కెర, జోవయింతె జొర్జొల్, బాదల్ తిలసక చెంగిల్ కెర్లన్.

† మత్తయి 10:7. యేసు అయ్లిన్ తెన్ జా రాజిమ్ పాచ జా అన్నె మెనుక జయెదె. ఈంజ మదెనె డీసె నాయ్, గని జోవయింక నంపజల మాన్సుల్చి పెట్టి జో ఏలువ కెర్తయ్, చి అన్నె కి ఈంజ లోకుమ్తె జోవయించి ఆత్మసెక్తి కామ్ కెర్తయ్. ఉగుమ్ మార్పువ జలె, జోవయించి రాజిమ్ పూర్తి డీసెదె. † నెంజిలె 'బెదవంతి నాయ్'. † నెంజిలె, 'జోవయించి కోపుమ్ జోవయించి ఉప్పిరి అస్సె' † వీలియా పూర్గుమ్చో మొరె నాయ్, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక దస్సి పరలోకుమ్తె కడ నిలన్. రానల్ దొన్నిచి పుస్తకుమ్ 2:11. †† మత్తయి 14:10, మార్కు 6:27, 28. ††† లూకా 6:13-16 దెక. సగుమ్తె 'బారజెన్ సిస్సుల్' మెన అస్సె. జేవ్ ఈంజేవ్ ఎక్కి. తెలుగు-అపోస్తలులు § 4:43చి ఎట్టోచి కోడు, చి 9:2 దెక.

† నెంజిలె 'రచ్చించువ జా అస్సిసి'.

12 జలె, పొద్దు గెచ్చుక దెర్లి చి, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "ఈంజేవ్ జనాబ్ అన్నిమ్ దొర్కు కెరంతి రితి, నిద్ర తతి రిసా ఇన్నెక సుట్టునంతచ గవ్విలె తెద్రవు బయిలు దేసిమి అన్నుమ్, గెద. ఇన్నె కిచ్చోయ్ దొర్కు జయె నాయ్" మెల, 13 గని జో జోవయింక, "తుమి జోవయింక కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ దాస" మెలన్. దస్సి మెంతికయ్, జేవ్ "అమ్చితె ఎక్కి పాచ్ పోడియె చి దొన్ని మొస్సు అస్తి. నెంజిలె, అమ్ గెచ్చు ఈంజేవ్ ఎత్తిజిన్క అన్నిమ్ గెన ఆనుక గె?" మెల. 14 జా జనాబ్తెచ మున్నుబోదల్ కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, పాచ్ వెయిల్జిన్. గని యేసు సిస్సుల్క "యాబయ్ జిన్క ఏక్ దవుని, యాబయ్ జిన్క అన్నెక్ దవుని, దస్సి దవుని దవునివో తెన్ జేవ్ ఎత్తిజిన్క వెసడ" మెన సంగిలన్. 15 జేవ్ దస్సి కెర పైజల్ ఎత్తిజిన్క వెసడ. 16 తెదొడి యేసు జేవ్ పాచ్ పోడియె చి దొన్ని మొస్సు దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, 'ఈంజ తూయి దిలది' మెన దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, "ఎత్తిజిన్క వంట్ దాస" మెన సిస్సుల్చి అత్తి సార్కు కెర దిలన్. 17 జేవ్ ఎత్తిజిన్ పేట్ బెద్దు కయ్ల చి, సేంసిల పోడియె గండల్ మొస్సు గండల్ బార గంపల్తె బెద్దు జలె.

యేసుక 'క్రీస్తు' మెలో జెంక తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా
(మత్త 16:13-19; మార్కు 8:27-29)

18 ఏక్ సుట్టు, యేసు ఎక్కిలొయి ప్రార్దన కెర్తె తిలన్, గని జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క ఒత్తయ్ తిల, చి "కొన్నో మెన పైజల్ అంక సంగితతి?" మెన యేసు సిస్సుల్క పుసిలన్. 19 పుసితికయ్, "బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను" మెన సగుమ్జిన్ తుక సంగితతి. అన్నె సగుమ్జిన్ తుక "దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో ఏలీయా జాఁ తయెదె" మెంతతి చి, అన్నె సగుమ్జిన్ "దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్లొ పూర్ణుమ్చో జీవ్ జా అమ్చితె జా అస్సి." మెంతతి మెల. 20 జేవ్ దస్సి మెంతికయ్, యేసు "తుమ్, జలె, కొన్నో మెన అంక సంగితయ్?" మెన జోవయింక పుసిలన్ చి, "తెద్రయిందె" మెన దేముడు సంగ తిలో క్రీస్తు మెలో రచ్చించుప కెర్తొసా తుయి" మెన పేతురు జబాబ్ దిలన్. 21 గని "జా కోడు అన్నె కక్క, కి సంగ నాయ్" మెన జోవయింక యేసు కచితుమ్ తెన్ ఆడ్ర దిలన్. 22 అన్నె జో, "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లొసా ఒగ్గర్ సైమల్ సేడుక అస్సి. వెల్లెల సుదల్, వెల్లెల పూజర్లు చి, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస అంక 'జివున్ నాయ్' మెనుక అస్సి చి, ఆవ్ మొరుక అస్సి. గని తిర్తెత్ ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సి" మెన యేసు సంగిలన్.

దేముడుచి రాజిమ్
(మత్త 16:21-28; మార్కు 8:30-9:1)

23 తెదొడి ఎత్తిజిన్క యేసు, "కో అంక నంపజా అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్టుమ్ కెరుక ముల దా, రోజాక జోచి సొంత #సిలువ వయన అంచి పట్టి బులుక అస్సి. 24 కిచ్చోక మెలె, జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో కోర్ఫ జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె. గని అంచి రిసా కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్ను నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జయెదె. 25 మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కేన్ మాన్సు జవున్ కలుగు

† నెంజిలె 'బారికుల్'. †† 5:24చి ఎట్టిచి కోడు దెక. † వెల్లెల మాన్సుల్, వెల్లెల పూజర్లు చి మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస మొత్తుము యూదుల్చి వెల్లి సబ వెసిత్స జవుల. వెల్లెల మాన్సుల్తె పరిసయ్యుల్ చి సద్దూకయ్యులు కి తవుల.
‡† 'సిలువ' మెన కిచ్చోక సంగితయ్ మెలె, యేసుక చిరోబుమ్ సుదల్ కిసి మారుల మెలె, జోవయింక 'సిలువ' మెలిన్తె అత్తిలె చట్టలె మేకుల్ పెట టీవడ మొర్తి రితి ములుల. జోవయింక జా సిలువతె నే టీవడై అగ్గె, వట్టి గెతె తిలి పొది, జోవయింక సొంత సిలువ జోవయింక మార్చిన్తె యేసు గడియ సొంత వయుక తియార్ల; యోహాను 19:17. పడ్డొ సీమాను మెలో ఎక్కిలొ వయితి రితి తియార్ల; మార్కు, 15:21. సిలువ మెలె, డేడిక అన్నెక్ దేడి రితి డండొ అడ్డుమ్ కెర బుయ్యె రోప టీవడుల.

కెరన జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ కెరన్లెగిన, జేవ్క సిచ్చు జలెగిన, జోక కిచ్చో లాబుమ్? కిచ్చో లాబుమ్ నాయ్. 26 కో జలెకు అంచి రిసాచి అంచ కొణచి రిసా లాజ్ జా సత్తిమ్ నే ఒప్పునుల గే, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లొసా పరలోకుమ్ గెచ్చు అంచి అన్నె అబ్బొసి జలొ దేముడుచి దూతల్చి పరలోకుమ్చి ఉజిడచి గవురుమ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి దీసిక, జేవ్ మాన్సుల్క 'అంచ' మెన ఒప్పున్తి రితి అంచి తెన్ బెదవనుక అంక లాజ్ తయెదె. 27 గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఇన్నె టీచ తిలస సగుమ్జిన్ నే మొర్తె అగ్గె దేముడుచి #రాజిమ్ దెకుల" మెన యేసు సంగిలన్.

త్రిగ్గ సిస్సుల్చి మొక్కె యేసు గడియ పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి
(మత్త 17:1-8; మార్కు 9:2-8)

28 జలె, యేసు ఈంజేవ్ కొణొ సంగ పాసి పాసి అట్టు దీసల్ గెతికయ్, ప్రార్దన కెరుక మెన, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక వట్టి కడ దెరన, యేసు డోక్ తిలి మెట్టయ్ గెచ్చు వెగిల. 29 యేసు ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, జోచి ##మొక్కెమ్ మార్కువ జలన్ చి, జోచ పాలల్ చొక్కిల జా దగదగాల్కు మెర్కువ జల. 30 అన్నె, ఈందె, దొగుల మున్నుబోదల్ డీస యేసు తెన్ లట్టబ్బ. కొన్న మెలె, పూర్ణుమ్చ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసె అన్నె ఏలీయా తిల. 31 జేవ్ పరలోకుమ్చి ఉజిడ తెన్ డీసిల చి, కిచ్చోచి రిసా లట్టబ్బె తిల మెలె, దేముడుచి కోడు తెన్ రెగిడ్డి రితి యేసు ##మొరుక తిలిన్చి రిసా, జో మొర్తిసి ఁఉట్ట గెతిసి యెరూసలేమ్తె జర్లు జంక తిలిన్చి రిసా. 32 పేతురు చి జోవయింతెన్ తిల దొగుల గూన్క నిజ తిల గని, అన్నె చెద్దొయి జలె. యేసు పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి చి, జో తెన్ జేవ్ దొగుల పూర్ణుమ్చ టీచిలిసి దెకిల.

33 జలె, జేవ్ పూర్ణుమ్చ యేసుక ములుక దెర్లి పొది పేతురు యేసుక "గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తతిసి చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసిక ఏక్, ఏలీయాక ఏక్ మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ బండుమ్దె" మెలన్, గని జో కిచ్చో సంగితయ్ గే నేనె. 34 జలె, జో ఇసి సంగితె తతికయ్, మబ్బు ఏక్ ఉత్త జా జోవయింక డంకిలన్ చి, డంకి జెతికయ్, సిస్సుల్ బియె గెల. 35 మబ్బు తెంతొ "ఈంజొ అంచొ పుత్తు, అవ్ #నిసాన్లసా. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ నూన" మెన జా మబ్బు తెంతొ అవాడ్ సంగిలిసి నూన్ల. 36 జలె, జా కోడు సంగ కేడయ్లి బేగి, యేసు ఎక్కిలొయి జేవ్ త్రిగ్గ సిస్సుల్ తెన్ తిలో. జలె, జర్లు జలిన్చి రిసా సిస్సుల్ తుక్కె తా, జేవ్ పొదులె కక్క, కి జేవ్ దెకిలిన్చి రిసా ఎక్కి కోడు కి సంగితి నాయ్.

మొర్చు సేడ్తె తిలో బూతుమ్ దెర్లొ నాడుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 17:14-18; మార్కు 9:14-27)

37 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ మెట్టయ్ తెంతొ ఉత్త జెతికయ్. ఒగ్గజిన్ జనాబ్ యేసుక దస్సుల్ జలె. 38 ఈందె, జేవ్ జనాబ్తెచొ మాన్సు కేక్ గలో. "గురుబాబు, అంక ఎక్కిలొ పుత్తు. జోక దెకు, మెన తుక ఆవ్ బతిమాల్పా జతసి! 39 ఈందె, ఏక్ బూతుమ్ జోక దెరుక అలవాట్ అస్సి చి, కెయ దెర్లె, ఈంజొ కేక్ గలన ఒర్నెదె చి, బూతుమ్ జోక పొర్లువ కెరెదె చి, చొండివాట్ ఈంజొ పొగుర్లు బార కెరవంతయ్ చి, ఇన్నెక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర పూర్తి అల్పు కెర కన్నె ముల ఉట్ట గెతయ్.

40 అన్నె బూతుమ్క ఉదడ దాస మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్పా జా సంగితె తిలయ్, గని జేవ్ నెత్తిర్ల" మెన జో మాన్సు యేసుక సంగిలన్.

41 సంగితికయ్, యేసు కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, "నముకుమ్ నెంజిలి వెర్లి బుద్దిచి కాలుమ్చ, తుమ్. తుమ్చి తెన్ ఆవ్ కెత్తి దీసల్ తంక?

మత్తయి 16:28, చి మార్కు 9:21 దెక. ††† మత్తయి 17:2. ††† ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్చ పాపల్ వయన గెచ్చయ్తి రిసా. § మొర్తె, అన్నె జీవ్ జా, పరలోకుమ్తె కి ఉట్ట గెచ్చెదె. §† నెంజిలె, ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్డ తొలితొచ సగుమ్ పుస్తకల్తె 'ఆవ్ ప్రేమ తిలోసా' మెన రెగ్ల అస్సి.

కెత్తి దీసల్ తుమ్క ఆవ్ ఓర్పువ జంక? అల్లె, జో నాడుక అంచితె కడ ఆను!" మెన సంగిలన్.

42 జలె, జో నాడు పాసి జెతె తతికయ్, బూతుమ్ జోక పొర్లు కెరవ గిజ్జిగిజ్జెల్ కెరయ్లన్. గని యేసు జో బూతుమ్క గోల కెర్లన్ చి, జో నాడుక చెంగిల్ కెర, అబ్బొన్చి అత్తి జోక అన్నె సార్లు కెర్లన్, 43 "దేముడు అమ్చొ కెర్లి సెక్తి అదికారుమ్చొ!" మెన ఎత్తిజిన్ జోచి ఆచారిమ్ సంగితె తిల చి, యేసు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా ఎత్తిజిన్ జోచి ఆచారిమ్ సంగితె తతికయ్, యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క, 44 "ఆవ్ అప్పె సంగితిసి తుమ్ చెంగిల్ సూన. మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక విరోదుమ్ సుదల్ అన్నె మాన్సుల్చి అత్తి సార్లు కెర దెంక అస్సె" మెన సంగిలన్. 45 గని జా కోడుచి అర్దుమ్ జోవయింక జయె నాయ్. జేవ్ జా అర్దుమ్ నే కెరంతి రితి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు లుంకడ్లన్ చి, యేసుక పుసుక బియఁ తుక్లె తిల.

"అమ్చితె కో వెల్లో జయెదె?"
(మత్త 18:1-5; మార్కు 9:33-37)

46 జలె, "అమ్చితె కో వెల్లో ముక్కిమ్ జయెదె?" మెన సిస్సుల్ లట్టబన ఇదిల్ గగ్గోల్ జల. 47 గని జోవయింక పెట్టి ఉచర్లిసి యేసు చిన కెర, ఏక్ బాలబోదక దెర, జోచి పక్క టీవడ, 48 జోవయింక ఇసి మెలన్. "ఈంజొ బాలబోదక జవున్ అంచి నావ్ తెన్ కో జలెకు మరియాద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జయెదె. అన్నె, కో జలెకు అంకయ్ మరియాద కెరల గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద కెర్లి రితి జయెదె. తుమ్ ఎత్తిజిన్తె కో దాకు కెరనెదె గే, జొయ్యి వెల్లో జయెదె" మెన జోవయింక సంగిలన్.

బూతల్క ఉదడ్డొ ఎక్కిలోచి రిసా సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జలిసి
(మార్కు 9:38-40)

49 తెదొడి యోహాను మెలొ సిస్సుడు యేసుక కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, "గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డిసి దెకిలమ్. జో అమ్చి తెన్ తుచి పట్టి గెతొసా నెంజెచి రిసా జోక ఆటంకుమ్ కెర్లమ్" మెన సంగిలన్. 50 గని యేసు జోవయింక, "జోక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, కో తుమ్చి కామ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర నాయ్ గే, తుమ్చి పచ్చెన జతొసా జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

సమరయ ప్రదేసిమ్చి ఏక్ గవ్వివ మాన్సుల్ యేసుక టాన్ నే దిలిసి

51 ఒత్త తెంతొ కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు మొర్తి పరలోకుమ్తె అన్నె గెతి సమయుమ్ పాసి జా అయ్లి పొది, 'యెరూసలేమ్తె అప్పె ఉట్ట గెచ్చుక అస్సె' మెన జాన కెర బార్ జలన్, అన్నె వట్టె గెతె తా, 52 'అంక టాన్ తెయార్ కెర్లు' మెన, సగుమ్జిన్క యేసు పురై కబుర్ తెద్రయ్లన్. దస్సి మెన జేవ్ గెచ్చ, సమరయ సుదల్చి ఏక్ గవ్వి గెల. 53 గని జా గవ్వివ ప్రెజల్ యేసుక టాన్ దెంక నెసిల. కిచ్చొక మెలె, † యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక జోచి ఉడ్డెసుమ్. 54 'జా గవ్వివ దస్సి బుద్ది తెన్ అస్తి' మెన యేసుచ సిస్సుల్ యాకోబు చి యోహాను దెక కెర, కిచ్చొ మెలె మెలె, "ప్రబువ, ఇన్నెక డయ గెలి రితి ఆగాసుమ్ తెంతొ ఆగి ఆనవుమ గె?" మెన పుసిల. 55 గని యేసు పసుల జోవయింక ‡ గోల కెర్లన్. 56 జోచ సిస్సుల్ తెన్ తోడ్ అయ్ల తెబోదల్ తెన్ వట్టె గెచ్చ, అన్నెక్ గవ్వి గెల.

† మార్కు 9:37 దెక. †† యెరూసలేమ్తె యేసు గెలె కిచ్చొక జేవ్ సమరయ సుదల్ కోపుమ్ జతతి మెలె, "ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక బక్తి కెరుక మెలె, ఎత్తి అమ్చి యెరూసలేమ్చి దేముడుచి గుడితె సత్తిమ్ బక్తి కెరుక జయెదె" మెన యూదుల్ సంగితతి, అన్నె సమరయ సుదల్క నిస్కారుమ్ ఉచర్తి, చి రిసా జా కోపుమ్క యెరూసలేమ్తె గెతసక మరియాద దెతి నాయ్. ‡ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగడ్డ సగుమ్ పుస్తకల్తె ఇసి అస్సె. గోల కెర, తుమ్చి బుద్ది కేన తెంతొ చి గే నెన్సు. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా కిచ్చొక అయ్లయ్ మెలె, మాన్సుల్చ

యేసు తెన్ బుల్లన ఎక్కి మెన్సు తెన్ తంక మెన సంగిలిసి
(మత్త 8:19-22)

57 యేసు సిస్సులీసి తెన్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక్ మాన్సు యేసుతె జాక కెర, "తుయి కేనె గెలె కి, అవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెయిందె" మెన యేసుక సంగిలన్ చి, 58 యేసు జోక, "నక్కల్క పార్లు, ఆగాసుమ్చ పిట్టల్క గూడలు, గని ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక బోడి వంపొ కెర్లి టాన్ నాయ్" మెన జబాబ్ దిలన్. 59 అన్నెక్కోక, "అంచి పట్టి జె" మెలన్, గని "ప్రబు, ఆవ్ తుచి తెన్ నే జెతె అగ్గె గెచ్చ కెర, అంచొ అబ్బొ మొర గెతె ఎదక జోక పోస కెర, జో మొర్లె జోక రోవ గెలుక మెన, అంక సెలవ్ దె" మెన సంగిలన్. 60 యేసు జోక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె కి, "మొర్లన్ జోవయింక సొంత మొర్లన్క రోవ గెల్లు, గని తుయి కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, 'దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అస్సె' మెన, తుయి గెచ్చ, జా రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరు" మెన ఆడ్ర దిలన్.

61 ఒత్త తెంతొ అన్నెక్కో "తుచి పట్టి జెయిందె, ప్రబు. గని తొలితొ ఆవ్ గెలి గెచ్చ, గెచా మాన్సుల్క ఆవ్ సంగ జెతి రితి సెలవ్ దె" మెన యేసుక సంగిలన్. 62 జోక యేసు, "కో జలెకు నాజెల్ దెర కేసుక మొదొల్ కెర పడ్డొ దెకితె తిలె, జో మాన్సు దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్క నెంజె" మెన జబాబ్ దిలన్.

డబ్బుయ్జిన్ మాన్సుల్ దొగుల దొగులక యేసు తెద్రయ్లిసి

10 ఇన్నెచి పడ్డొ యేసు అన్నె †డబ్బుయ్జిన్ మాన్సుల్క నిసాన, జేవ్ దొగుల దొగుల బార్ జా, జో గెచ్చుక తిలి ఎత్తి

పట్టుమ్, ఎత్తి టాన్తె జేవ్ పురై గెచ్చుక మెన జోవయింక తెద్రయ్లన్. 2 తెద్రయ్లి పొది జోవయింక, "గట్టిజ పంట్టొ పిక †లాయితి కాలుమ్ జా అస్సె ††. పంట్టొ బల్లెగ ఒగ్గర్ అస్సె, గని పికిల్ పంట్టొ లాయ్ ఆన్తి రిసా దస్సి ఆన్త మాన్సుల్ తొక్కిజిన్ అస్తి. జాకయ్, ఈంజ పంట్టొ లాయితసక బార్ కెర తెద్రవు" మెన ఈంజ పంట్టొ పికడ్డొ ఎజొమానిక తుమ్ ప్రార్దన కెర. 3 అల్లె, బార్ జా గెచ్చ. ఈందె, నక్కల్చి నెడిమి మెండ పిల్లల్క తెద్రయ్లి రితి తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్తసి. 4 డబ్బుల్ సెంచె జవున్, జోడ్డు జవున్ దెరన గెచ్చ నాయ్, అన్నె వట్టె సమయుమ్ పాడ్ కెర్లి రితి కచి తెన్ లట్టబా నాయ్. 5 అన్నె, కేన్ గెలి తుమ్ గెతె గే బేగి, "ఈంజ గేరుచి ఉప్పిరి దేముడుచి సేంతుమ్ తవున్!" మెన తుమ్ సంగ. 6 జా గెలితె సేంతుమ్చొ మాన్సు తిలె, తుమ్ సంగిలి సేంతుమ్ జోవయింక ఉప్పిరి తయెదె. గని దసా మాన్సు నెంజెలి, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ ఒత్త నే తయెదె, పసుల తుమ్చితె అన్నె బుల జెయెదె. 7 జలె, కేన్ సేంతుమ్ గెచా తుమ్క టాన్ దిలె జయ్యి గెలి తా, వేరచితె ఉట్ట గెచ్చ నాయ్. అన్నె, తుమ్ ఒత్త తిలె పొది, జేవ్ దెతిసి కతె పితె తా జా గెలి తా, కిచ్చొక మెలె కామ్ కెర్లొసా జోచి జీతుమ్ నజనుక నాయిమ్. గేర్ గేర్ బుల నాయ్.

8 తుమ్ కేన్ పట్టుమ్ గెలె కి, జేవ్ తుమ్క మరియాద కెర, జేవ్ తుమ్క కిచ్చొ దిలెకి జా కా. 9 అన్నె, జా పట్టుమ్చ జొర్ణొల్ జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర చి, "దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్క పాసి జా అస్సె." మెన జోవయింక బోదన కెర. 10 గని కేన్ పట్టుమ్ తుమ్క కిచ్చొ మరియాద కెర్లి నాయ్ గే, జా పట్టుమ్చ వీదులె తుమ్ గెచ్చ, ఇసి మెన సంగ. 11 "అమ్చ చట్టెలె లంబిలి తుమ్చి పట్టుమ్చి దూడి కి తుమ్చి బుద్దిచి ఉప్పిరి సాచి తతి రితి పంట్ట దా ఉట్ట గెతసుమ్. గని కిచ్చొ కోడు తుమ్ ఉచరన మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అస్సె మెన తుమ్ సాచి సంగ. 12 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె,

జివితుమ్క పాడ్ కెరుక నాయ్, గని జోవయింక రచ్చింపువ కెరుకయ్ అయ్లయ్ మెలన్. †† సగుమ్తె 'డబ్బుయ్దొస్సిజిన్' మెన రెగ్డ అస్సె. †† యోహాను 4:35-38 దెక. ††† మాన్సుల్ సుబుమ్ కబుర్ సూన అంక నంపజా దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కాలుమ్ జా అస్సె.

ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసి అయ్యె, సాదోమ మెలి పూర్ణుమ్ కుడ్డె †నాసెనుమ్ జలి పట్టుమ్చి గత్తిచి కంట, తుమ్క మరియాద నే కెర్లి కేన్ పట్టుమ్చచి ఉప్పిర్ ఒగ్గర్ సిచ్చ జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

తిన్ని పట్టుల్క యేసు గట్టిజ గోల కెర్లిసి
(మత్త 11:20-24)

13 "అయ్యె! కొరాజీనా పట్టుమ్చ చి బేత్తుయిదా పట్టుమ్చ, తుమ్చి సిచ్చ కెర్తి! తుమ్చి నెడిమి ఆవ్ కెర్ల కమె అమ్చ యూదుల్ నెంజిల తూరు చి సీదోను మెల పట్టులె ఆవ్ కెర్లయ్ జలె, జేవ్ పట్టుల్చ మాన్సుల్, జేవ్ కెర్ల పాపల్క రిసా అగ్గెయి దుకుమ్ జా ములిత, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసాచి దుకుమ్క బస్తల్ బందన, సార్ గాంసన వెన తా జేవ్ జోవయించి పాపుమ్క దుకుమ్ జలిన్చి రుజ్జుల్ దెకయ్త. 14 గని పూర్ణుమ్ జేవ్ తూరు పట్టుమ్చ కి సీదోను పట్టుమ్చ కి ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెర్లె తిలె కి, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్క వెల్లి తీర్పు కెర్తి జా దీసి తుమ్క జతి సిచ్చ జేవ్ పట్టుల్ జతి సిచ్చచి కంట ఒగ్గరి జయెదె. 15 పట్టె తూమ్, కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్, తుమ్ †పరలోకుమ్తె ఉక్కిల్ జస్సె గె? నాయ్, గెద, తుమ్ †వెల్లి ఆగి గొయ్తె ఉత్త గెతె" మెన యేసు సంగిలన్.

16 తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్క, "తుమ్చి కోడు కో సూనుల గే, అమ్చి కోడు సూన్లి రితి జయెదె. తుమ్కయ్ కో మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, అంకయ్ కి మరియాద నే కెర్లి రితి జయెదె. కో అంకయ్ మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద నే కెర్లి రితి జతయ్" మెన సంగిలన్.

యేసు గవ్విలె అగ్గె తెద్రయ్ల డబ్బయ్జిన్ ఉట్ట అయ్లిసి

17 యేసు అగ్గె గవ్విలె తెద్రయ్ల †డబ్బయ్జిన్ జోవయించి కామ్ కెర కేడవన, సర్లసంతోసుమ్ తెన్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట జా కెర, "ప్రబు, గెచ్చ మెన బూతల్క తుచి నాన్ తెన్ ఉదల్లె, అమ్చి కోడు జేవ్ కి సూన ఉట్ట గెతతి" మెన జోవయించి సర్ల సంగిల. 18 యేసు జోవయింక, "సయ్తాన్ పరలోకుమ్ తెంతో, జోచి టాన్ తెంతో బిజిలి మొల్లిలి రితి. డీస సేడ గెలిసి ఆవ్ దెకిలయ్. 19 ఈందె, తుమ్క కెర్తి అదికారుమ్ దా అస్సి మెలె, తుమ్ అయివొక, పొట్టెల్క సుడిలె జవున్ తుమ్ కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జసు నాయ్, సయ్తాన్చి సెక్తి తిలస ఎత్తిచి ఉప్పిరి తుమ్ ప్రమాదుమ్ నెంతె జిన్తె. తెద్ది సెక్తి అదికారుమ్ తుమ్క దా అస్సి. 20 గని ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొచి రిసా సర్లసంతోసుమ్ తంక మెలె, బూతల్ గట్ట తుమ్క బియ్ ఉట్ట గెతిన్చి రిసా నాయ్, గని 'ఇన్నె జెవుల' మెన తుమ్చ నవ్వొ పరలోకుమ్తె రెగిడ్డిన్చి రిసాయి తుమ్ సర్లసంతోసుమ్ జా" మెన యేసు జోవయింక సంగిలన్.

దేముడు అబ్బొన్చి రిసా సిస్సుల్క సంగిలిసి
(మత్త 11:25-27; 13:16-17)

21 జయ్యి గడియయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తిక యేసు ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్ జా దేముడు అబ్బొన్క కిచ్చొ మెన ప్రార్లన కెర్లన్ మెలె, "పరలోకుమ్క కి బూలోకుమ్క కి అదికారుమ్ తిలో ఓ బ, 'జానుమ్' మెన జోవయింక జెవ్వి గవురుమ్ ఉచరంతసక చి ఒగ్గర్ సదు కెర్లసక ఈంజ జర్గు జతిసి ఎత్తిచి అర్దుమ్ లుంకడ, బాలబోదల్ జల రిత

† సాదోను పట్టుమ్ పూర్ణుమ్ కీసి నాసెనుమ్ జలి మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి ఆగి సుచ దిలన్. ఆదికాండుమ్ 13:12, చి 18:20-19:29. †† నెంజిలె 'ఉప్పిర్ గెచ్చ గవురుమ్ జస్సె గె? నాయ్, గెద, ఎట్టో గెచ్చ నిస్సారుమ్-జస్సె' మెలి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్ 'ఆమ్ యూదుల్ జమ్దెచి రిసా ఆమ్ చెంగిల్ జమ్దె. తూరు చి సీదోనుచ మాన్సుల్ యూదుల్ నెంజిలిచి రిసా గార్ జవుల' మెన ఉచరుల. † నెంజిలె 'వెల్లి ఆగి గొయ్తె'. †† నెంజిలె 'డబ్బయ్దొజిన్'.

గవురుమ్ నెంజిలసక అర్దుమ్ దెకవ అస్సిసి మెన తుక జోఒర, మెన అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. తుచి దయతె ఇసి కెర్లది, గెద" మెన ప్రార్లన కెర్లన్.

22 "అంచొ అబ్బొ ఎత్తి అంచి అత్తి సార్చ కెర దా అస్సి. అన్నె, ఆవ్ పుత్తుసి కొన్సొ జయిందె గే అబ్బొ ఎక్కిలోయి జానె, చి అబ్బొ కొన్సొ జయెదె గే, ఎక్కి ఆవ్ పుత్తుసి జాసి, చి అన్నె కక్క జోవయింక దెకయిందె గే, జెవ్వి జాన్తి" మెన సంగిలన్.

23 తెదొడి యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ తిలి పక్క పసుల ఎక్కి జోవయింకయ్, "తుమ్ దెకితిసి దెకిత మాన్సుల్క చెంగిలి! 24 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, పూర్ణుమ్చచి కంట తుమ్క ఒగ్గర్ చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పూర్ణుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస ఒగ్గజిన్, రానల్ ఒగ్గజిన్ తుమ్ దెకితిసి దెకుక జేవ్ కోప జలెకి, దెకుక నెత్తిర్ల. తూమ్ సూన్తిసి సూనుక జేవ్ కోప జలెకి, సూనుక నెత్తిర్ల. జా అవ్కానుమ్ జోవయింక దొర్కు జయె నాయ్" మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

ప్రేముద్ది తిలో సమరయ సుదొచి రిసా సంగిలి టాలి

25 ఏక్ సుట్టు యూదుల్చి మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డాసా ఎక్కిలో టీచ కెర, యేసుక పరిచ్చ కెరుక ఉచర ఇసి పుసిలన్. "గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె ఆవ్ బెద కెయక తెయక జితి వాల్ అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె?" మెన పుసిలన్. 26 జో దస్సి పుసితికయ్, యేసు జోక, "మోసె పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల †ఆగ్గల్తె కిచ్చొ మెన రెగ్గ అస్సి? ఒత్త కిచ్చొ సంగితయ్?" మెన పుసిలన్. 27 జో యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె,

"తుమ్చొ ప్రబు జలో దేముడుక తుచి ఎత్తి పెట్టి తెన్, తుచి ఎత్తి మెన్ను తెన్, తుచి ఎత్తి సెక్తి ఎత్తి తెన్, తుచి ఎత్తి బుద్ది తెన్ నిదానుమ్ ఎక్కి ప్రేమ కెర్లె తంక. అన్నె, తుమ్క తుమి కెర్తి ప్రేమ కెరంతసు గే, తుచి పక్కయ్చక కి తెద్ది ప్రేమ కెర్లె తంక" నేన దేముడు మోసెచి అత్తి దిలి ఆగ్గల్చి కోడు సంగిలన్. 28 జో దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు జోక "తుయి సరిగా జబాబ్ దిలది. తుయి సంగిల్ రితి కెర్లె తిలె, పరలోకుమ్తె తుయి బెద కెయక తెయక జితి వాట తుక దొర్కు జయెదె" మెలన్.

29 జో మాన్సు, జలె, జో అన్నె సగుమ్జిన్క చెంగిల్ నే దెకితిన్క, 'తప్పు నెంజె' మెన రుజ్జు దెకుక ఉచర, "జలె, అన్నె మాన్సుల్క మెలె, కక్క?" మెన పుసిలన్. 30 పుసితికయ్, యేసు ఏక్ టాలి సంగ జబాబ్ దిలన్. ఇసి మెన; "అమ్చొ యూదుడు ఎక్కిలో యెరూసలేమ్ తెంతో యెరికో పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన వట్టె గెతె తిలన్, చి చొర్లచి అత్తి దెర్కు సేడ్లన్క, జేవ్ జోచ పాలల్ కడ కెర జోక పెట గెల కెర, జోక ఇదిలిదిల్ జీవ్ తతె, జో మొర్తి రితి ముల దా ఉట్ట గెల.

31 "జలె, కీసి గే పూజరి ఎక్కిలో జయి వాట్ అయ్లన్, అన్నె, జో మాన్సుక దెక పాసి నే గెతె వాట్చి ఒత్తల్తో పక్క ఉట్ట గెలన్. 32 దస్సి, దేముడుచి గుడితెచి సేవ కెర్లె ††లేవీయుడు ఎక్కిలో కి జా టాన్తె అయ్లె, జో కి దెక కెర, వాట్చి ఒత్తల్తోచి పక్క ఉట్ట గెలన్.

33 "గని సమరయ సుదొ ఎక్కిలో జా వట్టె ప్రయానుమ్ గెతె తా, జో మాన్సు సేడ తిలిన్తె అయ్లన్, అన్నె జోక దెక కెర, యూదుల్ నిస్సారుమ్ దెకితో ఈంజొ సమరయ సుదొ, జో సేడ తిలో

తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసెచి అత్తి దేముడు రగ్గయలి ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసె పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన రగ్గవ అస్సి. †† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 6:5 చి లేవీయకాండుమ్ 19:18. ††† మెలె, లేవీ పూర్ణుమ్చొచి సెకుమ్చొ. § సమరయ సుదల్క యూదుల్ నిస్సారుమ్ దెకితతి.

యూదుడుచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా, ³⁴ పాసి గెచ్చు దెబ్బల్ లయలినతె తేలు చి ద్రాచ రస్సుమ్ 'ఓస్తు' మెన సువ దా, కట్టు బందిలన్ చి, ఇన్నెచి సొంత గాడ్డెచి ఉప్పిరి వెగడ దా, ఏక్ అద్దె గెరితె న కెర, జోవయింక దొర్కు జలి సానైచన కెర్లన్. ³⁵ అన్నెక్ దీసి, దొరత్ చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్ జేదితె తెంతో వెంట కెర, జా అద్దె గెరిచొ సావుకరిక దా, ఈంజొ మాన్సుక చెంగిల్ దెకితె తా, ఇన్నెచి రిసా అన్నె కిచ్చొ కర్చు సేడ్డె గే, ఆవ్ అన్నె అయ్లి పొది తుక దెందె మెన ఈంజొ సమరయ సుదొ బప్పన్.

³⁶ "జలె, చొర్తుతె దెర్చు సేడ్డె జో అన్నెక్లొక ఈంజేవ్ తీగ్లతె కేన్ మాన్సు ప్రేమ కెర్లొసా జలొ? కిచ్చొ ఉచర్లసి? సంగు" మెన జోక యేసు పరిచ్చొ కెర్లన్. ³⁷ "జోక కన్యారుమ్ దెకిలొసా" మెన జబాబ్ దిలన్చి, రిసా యేసు జోవయింక, "తుయి గో, చి అన్నె మాన్సుల్క దస్సి ప్రేమ కన్యారుమ్ దెకితె తా" మెన సంగిలన్.

మార్త మరియచి గెరి యేసు గోత్ గెలిసి

³⁸ జలె, యేసు అన్నె సిస్సుల్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక్ గవ్వి పాచ అయ్లక, మార్త మెలి తేబోద జోవయింక మరియాద కెరుక మెన గెరి బుకార్లన్. ³⁹ జాక మరియ మెలి బేన్చి తిలి. జా, జలె, ప్రబుచి చట్టె వెస జో సంగితె తిలి బోదన సూన్తె తిలి. ⁴⁰ మార్త, గెర్చి కామ్ కెరుక మెన బమ్మ జతె తిలి, అన్నె, యేసుతె గెచ్చు కెర, "ప్రబు, ఆవ్ ఎక్కిలి ఈంజ కామ్ కెర్లె రితి అంచి బేని బద్దుకుమ్ జా ములితయ్ మెన దెకిన్ నాయ్ గె? జా అంక తోడు కెర్చు. సంగు" మెలన్. ⁴¹ గని ప్రబు జేవ్క కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "మార్త, మార్త, తుయి ఒగ్గర్ కమె తియన బమ్మ జా పంబ్ర జతన్. ⁴² ఎత్తి కమెతె ఎక్కి ముక్కిమ్చి సుబుమ్ కబుర్ సూన్తి జయ్యి వాట మరియ నజన అన్నె, జా జాచి తెంతో కడుక జెయె నాయ్." మెన జాక సంగిలన్.

ప్రార్థన కెర్లెన్చి రిసా యేసు బోదన కెర్లెసి

(మత్త 6:9-15)

11 ఏక్ దీసి కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు ఏక్ టాన్తె ప్రార్థన కెర్లె తిలన్, అన్నె, ప్రార్థన కెర కేడయ్లె, జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలొ జోక "ప్రబు, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహాను జోచ సిస్సుల్క ప్రార్థన కెరుక సికడ్లి రితి, అమ్క కి ప్రార్థన కెరుక తుయి సికడ." మెన సంగిలన్. ² దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. "తుమ్ ప్రార్థన కెర్లె పొది ఇసి మెన;

- [†]ఓ బ, తుచి నావ్ గవురుమ్ జవున్.
- తుచి రాజిమ్ అమ్చితె జవున్.
- ³ సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అమ్క రోజాక దొర్కు కెర దె.
- ⁴ పడ్డె, అమ్క పాపుమ్ కెర్ల మాన్సుల్క ఆమ్ †చెమించుప కెర్లసుమ్, చి ఆమ్ కెర్ల పాపల్ తుయి అమ్క చెమించుప కెరు.
- అమ్ పాపుమ్ నే కెర్లె రితి,
- సయ్తాన్ పాపుమ్ కెరయ్తిన్ తెంతో
- దయ కెర అమ్క పిట్టవు,
- మెన తూమ్ ప్రార్థన కెర" మెన యేసు సిస్సుల్క సికడ్లన్.

లాజ్ నెంతె పుసితో మింతు

(మత్త 7:7-11)

⁵ తెదొడి జోవయింక అన్నె, "తుమ్తె కో జలెకు ఎక్కిలొ మితుసి జలె, అందరె సొక్కుక మింతున్చి గెరి గెచ్చు, ఓ నేస్తము, అంక తిన్ని పోడియె బదుల్ దె. ⁶ అంచొ అన్నెక్లొ మిత దూరి ప్రయానుమ్ జా అన్నె చి, జోక అన్నిమ్ దెతిసి అమ్తె కిచ్చొ కి నాయ్". ⁷ పోడియె

† నెంజెలె, 'అన్నిమ్ తెయోర్ కెరుక మెన'. †† నెంజెలె 'ఓ పరలోకుమ్ తిలొ అమ్చొ దేముడు అబ్బి'. ‡ మెలె, జేవ్ అమ్క పాపుమ్ నే కెర్లె రితి అమ్ దెకితసుమ్.

సంగుక గెలి గెచ్చొ ఎజొమాని, జలె, గేర్ తెడి తెంతో "అంక ఇసి అల్లర్ కెరుక పోని. కెర్లె డంక అస్సి చి, ఆవ్ అంచ బోదల్ నిజ అస్సుమ్. అప్పె ఉట్ట దెంక నెతిరి" మెనెదె, ⁸ జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జో జోక మింతున్ జయెదె చి రిసా నాయ్; మింతున్ జలెకి నెసె, గెద; గని జో లాజ్ నెంతె పుసితె తత్తుయ్చి రిసా, జో ఉట్ట కెర జోక దొర్కు జలిసి ఎత్తి దెయెదె.

⁹ జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, దొర్కు జలిసి ఎత్తి, దేముడుతె తుమ్ సంగితె తా, తుమ్క దెయెదె. ఎక్కి మెన్ను తెన్ చజిలె దొర్కు జయెదె. కెర్లెతె ఉంక్రయ్తె తిలె, తుమ్క కెర్లె ఉర్ల దెయెదె. ¹⁰ కో నజిలె, జోక దొర్కు జయెదె, చజిలొసాక, దొర్కు జయెదె. కెర్లెతె కో ఉంక్రయ్లె, జోచి రిసా ఉర్ల దెయెదె.

¹¹ తుమ్తె సగుమ్జిన్క బోదల్, తుమ్తె కేన్ జవున్ మాన్సుచొ పుత్తుసి †"మొస్సా రోస్ దె" మెలె, అబ్బొసి అయ దెయెదె గె? నాయ్, గెద. ¹² నెంజెలె "అండొ దె" మెలె, పొట్టె దెయెదె గె? నాయ్, గెద.

¹³ జలె, తుమ్ మాన్సుల్ పాపుమ్ సుదల్ తిలె కి తుమ్చ బోదల్క చెంగిల్చి దెంక జాన్సు జలె, పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొతె కో జోచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక నజిలె దెయె నాయ్ గె? కచితుమ్ దెయెదె.

¹⁴ ఏక్ సుట్టు యేసు గుల్లొ కెర్లొ ఏక్ బూతుమ్క ఉదడ్డె తిలొ. జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ముల దిలె, జో మాన్సు లట్టబుక మొదొల్ కెర్లొ, చి దెకిలె ప్రెజెల్ ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలె. ¹⁵ గని జోవయింతె సగుమ్జిన్ †పండితుల్ సూన కెర కిచ్చొ మెలె మెలె, "బూతల్క రానొ జలొ ††బయెల్లెబూల్చి నావ్ తెన్ ఈంజొ బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన సంగిల. ¹⁶ అన్నె సగుమ్జిన్, జోక పరిచ్చొ కెరుమ మెన ఉచర, "తుచి సెక్కి పరలోకుమ్చి అదికారుమ్చి తిలె, జా రుజ్జు దెకయ్తి కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ అమ్చి మొక్కె కెరు" మెన సంగిల. ¹⁷ గని యేసు జోవయింతె మెన్నుతె తిలిసి జానె చి, జోవయింక, "కేన్ జవున్ రాజిమ్తెచ మాన్సుల్ జోవయింక జెచ్చి విరోదుమ్ జా వర్చు వర్చు జా యుద్దుమ్ కెరన్లె, జా రాజిమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, అన్నె, ††కేన్ గేరు జవున్ మాన్సుల్ వర్చు వర్చు జా జోవయింక జెచ్చి విరోదుమ్ కెరన్లె, జా గేరు జవున్ సేడెదె. ¹⁸ దస్సి, సయ్తాన్ సయ్తాన్చి ఉప్పిరి జొయ్యి యుద్దుమ్ కెర్లె, జోచి రాజిమ్ కీసి టీవెదె, టీవుక నెత్తె మెలె, అంక బయెల్లెబూల్ జోవయింక సాయిమ్ తతికయ్ బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన తుమ్ సంగితసు. ¹⁹ జలె, ఏక్ కోడు తుమ్ ఉచర. ఆవ్ ఏక్ వేల బయెల్లెబూల్చి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డెగిన, తుమ్చయ్ సిస్సుల్ కచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డెతి? బూతల్క ఉదడ్డె తుమ్చయ్ సిస్సుల్ అంచి రిసా తుమ్క తీర్చు సంగుతు! ²⁰ గని దేముడుచి ఆతుక మెలి కోడు జోచి సెక్కియ్ ఆవ్ బూతల్క ఉదడ్డె గెల్చిసి జలె, కచితుమ్ దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్తె అప్పె పాచ జా అస్సి.

²¹ కేన్ జవున్ ఓబుమ్ సుదొ, జోచ అయ్దల్ ఎత్తి దెరన జోచి సొంత గేరు రకితె తిలె, కో నే దెర గెతి రితి జోచ ఆస్తుల్ చెంగిల్ తవుల. ²² గని జోచి కంట ఒగ్గర్ †సెక్కి తిలొసా అయ్లె, జోక పెట జిన్లె, జో మాన్సు నంప కెర్లె అయ్దల్ ఈంజొ అన్నె సెక్కి తిలొసా వెంట గెల కెర, జోచ ఆస్తుల్ దెర గెచ్చొ జోచ మితర్చుల్ తెన్ వాటల్ కెరన వంటనుల.

²³ "జలె, కో అంచి పచ్చెన జయె నాయ్ గే, అంక విరోదుమ్ జా అస్సి, చి అంచి రాజిమ్తె జేవ్ బెదితి రితి కో అంచి తెన్ మాన్సుల్క అంచితె ఆనె నాయ్ గే, అంచి మందక చెదుర్చు కెర్లయ్." మెన యేసు సంగిలన్.

†† నెంజెలె ఈంజ తొలితొ రెగ్లె సగుమ్ పుస్తకల్తె అన్నె కిచ్చొ బెద తిలి మెలె, "పోడియె దె" మెలె, అబ్బొసి పత్తురు దెయెదె గె? నెంజెలె "మొస్సా రోస్..."
 †† మత్తయి 12:24, మార్కు 3:22. ††† మెలె, సయ్తాన్. ††† మత్తయి 12:25, మార్కు 3:25. § సయ్తానుక టాలి జయెదె. §† యేసుక్రీస్తుక టాలి జయెదె.

బూతుమ్ ముల దిలి గెరి అన్నె ఒగ్గర్ బూతల్ ఉట్ట జా బస జతినీచి టాలి
(మత్త 12:43-45)

24 తెదొడి యేసు అన్నె కోడు సంగిలో, "ఏక్ మాన్సుక బూతుమ్ దెర తిలెగిన, జో బూతుమ్ జో మాన్సుచి తెంతో ముల దా తత్తిచి రిసా టాన్ చజన బయిలె గెచ్చు బుల్తె తయెదె, గని టాన్ నే దొర్కు జలి రిసా, ఉచరన, ఆవ్ ముల దిలి గెరి అన్నె గెచ్చిందె మెన 25 జో గెరి అయ్లె, జో గెచో మాన్సు వడ్డవ కెర సుబుమ్ కెర అస్సి మెన దెక కెర 26 గెచ్చు, అన్నె జాచి కంట గర్చు సత్తు బూతల్ కడ ఆనెదె చి, జేవ్ ఎత్తి, జో మాన్సుతె పెన కెర, ఒత్తయ్ బస జవుల. జాచి రిసా, పట్టా జో మాన్సుక అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ అల్లర్ జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ గే యేసు సంగిలిసి

27 యేసు ఈంజ కోడు సంగితికయ్, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, ఒత్త బెర తిల జనావ్తె ఏక్ తేబోద "తుక పాయిలి దూదు పేయడ్డి అయాద్ క ఒగ్గర్ చెంగిలి!" మెన కేక్ గలిలి. 28 జలె, యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "నాయ్, గెద. కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ మెలె, దేముడుచి కోడు సూన, జయ్యి కోడ్ రితి ఇండితసకయ్" మెలన్.

జేవ్ యూదుల్చి అన్మానుమ్ బుద్దిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 12:38-42; మార్కు 8:12)

29 అన్నె ఒగ్గజ్జిన్ పైజల్ బెర జెతె తతికయ్, యేసు ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. "ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చ. అంచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త వెల్లెల కమొక కోర్ప జతసు, గని అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా ఎక్కిక పిట్టవ, కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. కేన్ మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యోనా పూర్ణుమ్చొక జర్గు జలిసి జా వెల్లి కామ్ టాలి జయెదె. 30 †యోనా పూర్ణుమ్చొ తిర్తి వెల్లి మొసాచి పెట్టి తా బార్ జలిసి నీనెవె పట్టుమ్చ మాన్సుల్ ఏక్ రుజ్జు జలి, గెద. దస్సి, మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లయ్ అంక †జర్గు జలిసి దొర్కు జలి రుజ్జు జయెదె.

31 "జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసిక, తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ అన్మానుమ్ జల యూదుల్ కి, యోనా బోదన కెర్ల నీనెవె పట్టుమ్చ పైజల్ కి, బెద టీవెతె. జేవ్ తుమ్క 'గర్చ' మెన రుజ్జు దెకవుల. కిచ్చొక మెలె, జా దేసిమ్చ మాన్సుల్ యోనా కెర్లి బోదన సూన కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా, మెన్సు మార్పువ, నంపజా బుద్ది జల గని తూమ్ నాయ్. ఈందె, యోహానుచి కంట వెల్లి తుమ్చి నెడిమి †అస్సి. 32 పడ్డొ, వెల్లి తీర్పు కెర్తి జా దీసిక, †సెబా మెలి దచ్చెన దేసిమ్చి పూర్ణుమ్ తిలి రాని ఎక్కి, ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ టీవ, తుమ్క 'గర్చ' మెన రుజ్జు దెకయెదె. కిచ్చొక మెలె, పూర్ణుమ్ జా రాని 'సాలోమోను రానొ' సంగితి బుద్ది సూనిందె' మెన, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూరి తెంతో అయ్లి. గని, ఈందె, సాలోమోనుచి కంట వెల్లి తుమ్చి నెడిమి †అస్సి.

మాన్సుచి పేట్ తెడి చెంగిల్ ఉజిడి కావలె మెలిసి

33 "కేన్ జవున్ మాన్సు ఏక్ దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్డి రితి గెచిఫ మజ్గెత్తె కున్లి గొయితె జవున్ తితి నాయ్, నాడిచి తెడి జవున్ డంకితి నాయ్, గని గెరి జెత ఎత్తిజిన్క జా ఉజిడి దెతి రిసా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల.

† యోనా 1-4 అధ్యాయల్. † మెలె, యేసు మొర తిర్తెక్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితిసి. లూకా 23, 24 అధ్యాయల్. ‡ సాంతచి రిసా సంగితయ్. †† సాంతచి రిసా సంగితయ్. †† రానల్ మొదొల్ పుస్తకమ్ 10 అధ్యాయమ్.

34 "తుమ్చి ఆగుక తుమ్చ అంకివో దీవు జలె, తుమ్చ అంకివో ††టెంట తిలె, తుమ్చి ఒండి ఆగ్ ఉజిడ్ తెన్ తయెదె. గని తుమ్చ అంకివో మయ్ల జా తిలె, తుమ్చి ఆగ్ ఎత్తి, అమన్ రితి అందర్ తెన్ తయెదె. 35 జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి తిలి ఉజిడి అందర్ నే జతి రితి జాగర్ల తెన్ తా. 36 జలె, తుమ్చి ఒండి అగ్ కేన్ పక్క కి అందర్ నెంజితె రితి ఉజిడి బెర తిలె, దీవుచి ఉజిడి కీసి తుమ్క ఉజిడి దెకయెదె గే, దస్సి, తుమ్చి పెట్టిచి ఉజిడి సాస్టుమ్ డీసెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుల్క చి దేముడుచి కొణొ సికడ్డసక యేసు తీర్పు సంగిలిసి
(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 20:45-47)

37 యేసు జా బోదన సంగ కేడయ్తికయ్, పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో యేసుక జోచి గెరి అన్నిమ్ కా జె మెన బుకార్లన్, చి యేసు జో తెన్ గెరి గెచ్చు అన్నిమ్ కంక వెసిలన్. 38 జలె, యేసు అత్తో నే దొవన్తె అన్నిమ్ కతయ్ మెన దెక కెర జో ఆచారిమ్ జలె. 39 యేసుప్రబు జోక, "తుమ్ పరిసయ్యుల్ గలస్సు గిన్నలు ఉప్పిరి పక్క దోవ, తుమ్చి ఆగుచి ఉప్పిరి దొవన్తసు, గని గలసు గిన్న తెడి ముర్కి తా గెలి రితి, తుమ్చి పేట్ తెడి కిచ్చొ అస్సి మెలె, ఆస బుద్ది పాపుమ్బుద్ది బెర అస్సి. 40 తుమ్ బుద్ది నెంజిలస, ఉప్పిరి తిలిసి జెర్మయ్లో దేముడు, తెడి తిలిసి కి జెర్మయ్లోనా నెంజె గె? కెర్లొ, గెద! 41 జలె, తెడి తిలిసి దర్ముమ్క దాస, చి ఈందె, తుమ్క ఎత్తి సుద్ది జయెదె.

42 "అయ్యె తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్క సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్ పొచ్చెన్ రొణ్ణె తె చెరమల్లితె దసచ ఎత్తితె దెస్సు వంతుల్ కెర, ఏక్ వంతు ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక దెతసు. గని మాన్సుల్చి ఉప్పిరి సత్తిమ్ తీర్పు కెరుక చి, దేముడుక ప్రేమ కెరుక తుమ్ పచ్చితసు. జలె, కిచ్చొ కిచ్చొ వస్తువల్తె దెస్సు వాటల్ కెర ఏక్ వాట జోవయింక దెంక తప్పు నెంజె, గని ముక్కిమ్క సత్తిమ్ తీర్పు కెర్తె తత్తదు జలె, దేముడుక ప్రేమ కెర్తె తత్తదు జలె, తుమ్క చెంగిల్ తత్తి!

43 "అయ్యె, తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్క సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, సబ గెరిచ ముక్కిమ్ టాన్తుతె వెసుక కోర్ప జతసు, సంతవీదులె ఎత్తిజిన్ అమ్క జొకర్ల మెన కోర్ప జతసు. 44 అయ్యె, తుమ్క సిచ్చు పిట్టె నాయ్! తుమ్ కీసి జతసు మెలె, బయిలె తతా నే డీస్త మెన్నల్ రిత అస్సున్. 'మెన్నల్' మెన నేన కెర, మాన్సుల్ ఒత్త సుడితతి" మెన యేసు టాలి కెర సంగిలన్.

45 తెదొడి, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డసా ఎక్కిలో యేసుక, "గురుబాబు, తుయి ఇసి సంగిలె, ††అమ్క కి మరియాద కడ్డసి" మెలన్. 46 యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమ్ మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస, అయ్యె! తుమ్క కి సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, కూలి మాన్సుల్క సావుకర్లు కిసి కంది వయితి జాడు వయడుల గే, దస్సి తూమ్, ఒగ్గర్ ఆడ్ర రితి కెరుక అస్సి మెన, పైజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర్లసు. గని తుమ్ వయడ్డ జాడ్లు రిత ఆడ్ర సుల్కన కెర్తి రిసా తుమ్చి కిడి ఊంటి కి నే చంపొ కెర్తి రితి, జేవ్ పైజల్క కన్యారుమ్ జసు నాయ్. 47 అయ్యె, తుమ్చి సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ పూర్ణుమ్చ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసక మార్ల, చి జా టాన్క జోవయించి రిసా †చెంగిల మెస్సున్లు తుమ్ బందయ్తసు. 48 దస్సి, జోవయించి పాపుమ్తె తుమ్ బెదిలిన్చి రిసా తుమ్చి ఉప్పిరి జోవయించి ఉప్పిరి సాచుల్ జతసు. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ జోవయింక మార్ల, చి తూమ్ జోవయింక మెస్సున్లు బందయ్తసు. 49 జాకయ్ దేముడుచి గొయసుమ్ సంగిలిసి

†† 'టెంట అంకివో' మెలె, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెన్ యేసు తెన్ బెర జోవయించి బుద్ది దెరన జయ్యి బుద్దిక సత్తిమ్ ఇండితిసి. 'మయ్ల అంకివో' మెలె, సయ్తాన్ తెన్ బెదిలిసి; జోవయించి పొరపాల్ బుద్ది, పాపుమ్బుద్ది దెరన పాపుమ్ ఇండితె తా గార్ జతిసి. †† కిచ్చొక మెలె, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితన జవుల. § మత్తయ 23:29-30.

కిచ్చొ మెలె, అంచ కబుర్లు సంగితన సగుమ్జినక, అంచ బారికుల్ జతన సగుమ్జినక, జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్తె తెద్రయిందె, చి జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్ జోవయింతె సగుమ్జినక మారుల, సగుమ్జినక వేర సిచ్చల్ అల్లర్ కెరుల" మెన అస్సె. ⁵⁰ దస్సి, బూలోకుమ్ జెర్మయిల్ తెంతో అప్పె ఎద అబ్బదింసి తూమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసచి లోయి సువిలి పాపుమ్ తుమ్ ఈంజయ్ కాలుమ్చ వయతె. కెయ తెంతో సూయి జలిసి మెలె, ⁵¹ †బాబెలు అన్నొసి అత్త్య కెర్లి తెంతో మొదోల్ కెర, †దేముడుచి గుడిచి నెడిమి బలి దెతి స్తంబుమ్ సాడి మాన్సుల్ మార్లో జెకర్యాచి లోయి సువిలి ఎదచి లోయి. నిజామి తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి, జేవ్ ఎత్తిజినచి లోయి సువిలి పాపుమ్చి సిచ్చ ఈంజయ్ కాలుమ్చక లయెదె.

⁵² "అయ్యె, తుమ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, దేముడు రెగిడ్డిన్తెచి బుద్ది గ్యానుమ్చి †గరుచి తాలల్ కడి తుమ్ దెర గెచ్చు లుంకాడ అస్సెన్. తూమ్ కి ఒత్త పచ్చ నాయ్, చి ఒత్త పెనుక గెల అన్నె మాన్సుల్క కి అడ్డు కెర, ఒత్త పెనడ్డు నాయ్" మెన యేసు సంగిలన్.

⁵³ యేసు ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెతికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ జోచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కుస్సిదుమ్ జా, కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా జోవయింక పున లట్టబడ పరిచ్చ కెర్లి రితి జతె తిల. ⁵⁴ 'ఏక్ వేల జో కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిలె జోక దెరుక జయెదె' మెన, రకితె తిల.

మాయబుద్దిచి రిసా యేసు సంగిలిసి

12 తెదొడి †ఒగ్గర్ ఒగ్గజ్జన్ మాన్సుల్ యేసుతె బెర జా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సుద సుది జతె తతికయ్, యేసు తొలితొ జోచ సిస్సుల్ తెన్ లట్టబుక దెర, "పరిసయ్యుల్ జేవ్ సొంత సికడ్డి బుద్ది ఇండితి నాయ్. పొడియె కెర్లి పీట్తె కిసి జా పొడియె కెర్లిసి ఎత్తిక పులయెదె గే, దస్సి పరిసయ్యుల్ చి జా మాయబుద్ది దెకిలె, అన్నె మాన్సుల్ కి దస్సి మాయబుద్ది సికక జయెదె. జాకయ్ తుమ్ జాగర్ దెకన. ² డంకి జలిసి కిచ్చొ జలెకి కెయక తెయక నే డిస్తి తయె నాయ్. లుంకడ్డిసి కిచ్చొ జలెకి కెయక తెయక ఎత్తిక నే జాన్తి రితి జెయె నాయ్. ఆకక డిసెదె, ఆకక జానుప జయెదె. ³ అందతె తుమ్ కిచ్చొ సంగ తస్సె గే, ఉజిడతె సూనయ్ జయెదె, చి అన్నె కోయి నెంతె కెప్పివో డంకన కిచ్చొ కచి కండయి సంగ తస్సె గే, మేడల్చ ఒర్నెల్ తెంతో సాట్ట జయెదె.

కక్క బింక గే నే బింక గే యేసు సంగిలిసి

(మత్త 10:28-31)

⁴ "జాకయ్, గోతుసుదల్, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి ఆగ్రుక మారుక తెరితనక తుమ్ బియఁ నాయ్. జేవ్చి పడ్డొ తుమ్క అన్నె కిచ్చొ అల్లర్ కెరుక నెత్తిర్ ⁵ నాయ్, గని తుమ్ కక్క బింక గే తుమ్క సంగితసి. కక్క మెలె, మాన్సుచి ఆగ్రుక మార్లి పడ్డొ జోవయింక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెతి అదికారుమ్ తిలో దేముడుకయ్ తుమ్ బియఁ. తుమ్ జోకయ్ బియఁ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

⁶ "ఈంజ దేసిమ్చ మాన్సుల్ పావ్ గెపిట్టల్ దొన్ని కాసుక వికుల, గెద. జలె, దసచక 'విలువ' మెన మాన్సుల్ నే దెకిలెకి, దేముడు జోవయింతె ఎక్కిక కి పచ్చె నాయ్. ⁷ దేముడు తుమ్చి ఉప్పిర్ కెర్లి

† అదికాండుమ్ 4:8. †† 2 దిన: పుస్తకుమ్ 24:20-22. యేసు నే జెతె అగ్గె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఆకచో మాన్సు ఈంజొ జెకర్యా మెలోసా. ‡ మత్తయి రెగిడ్డిన్తె, మత్తయి 23:13తె కిచ్చొ అస్సె మెలె. "మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరలోకుమ్చి కెప్పివో డంకితను....". †† నెంజిలె, జా అర్దుమ్క 'లచ్చజిన మాన్సుల్' మెన రెగ్గె అస్సె.

ప్రేమ అస్సె మెలె, తుమ్చి బోడిచ సెండి వాడల్ ఎత్తి మొత్తుమ్ కెత్తి అస్సి గే, జోయ్య జానె. జాచి రిసా తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్ పిట్టల్చి కంట ఒగ్గర్ విలువ అస్సెన్.

యేసుక నంపజలెగిన, మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పున సంగుక అస్సె

(మత్త 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో అంక నంపజా యేసుక్రీస్తుకయ్ ఆవ్ నంపజా అస్సి, మెన మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పునుల గే, అంచయ్ మాన్సుల్, మెన, పరలోకుమ్తె దేముడుచ దూతల్చి మొక్కె ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఒప్పునిందె. ⁹ గని, మాన్సుచి మొక్కె కో అంచి రిసా జోచో నెంజి మెనుల గే, దస్సి, ఒత్త దూతల్చి మొక్కె జోవయించి రిసా 'అంచ నెంజితి' మెన ఆవ్ సంగిందె.

¹⁰ "అన్నె, కో గడియ బమ్మ జా కెర ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాచి రిసా అన్యానుమ్ కోడు లట్టబుల గే, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుచి జా పాపుమ్ చెమించుప కెరుక జయెదె. గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక కో దూసుప కెరుల గే, జోవయింతె కచి పాపుమ్ చెమించుప జయె నాయ్.

¹¹ "అన్నె కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి ఉప్పిరి కోపుమ్ జల యూదుల్ తుమ్క నిందల్ కెర జోవయింక సబ గెరల్ నెంజిలె అదికార్లుచి మొక్కె నెంజిలె రాసల్చి మొక్కె పరిచ్చ కెరుల, గని తుమ్ కిసి రుజ్జు నజనుక గే, కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే, తుమ్ కిచ్చొ సంగుక గే, తుమ్ బియఁ నాయ్. ¹² కిచ్చొక మెలె, తుమ్ కిచ్చొ సంగుక గే తెదొడ్క, జయి గడియయ్ పరలోకుమ్చో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క సికడెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

సొమ్మారుమ్ జతి ఆసక జితిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

¹³ తెదొడి ప్రజెల్తె ఎక్కిలో యేసుక ఇసి మెలన్: "ప్రబు, అమ్చి ఆస్తితెచి అంచి వాట దెవున్ మెన అంచో అన్నొక సంగు" మెలన్. ¹⁴ యేసు, జలె, జోక, "ఓ మాన్సు, జోక చి తుక నెడిమి తీర్పు దెలోసా ఆవ్ జతి రితి, జోచి తుచి ఆస్తి వంటితి రితి, దస్సి కెరిందె మెన కో అంక టీచ అస్సి?" ¹⁵ జనాబ్క అన్నె, "తుమ్ సూన. సొమ్మారుమ్ దొర్కు కెరంతె ఆస నే జతి రితి తుమ్ జాగర్ తెన్ తా. మాన్సుక కెర్లి సొమ్మారుమ్ తిలె కి, †జోవయించి ఆత్మక జియడ్డిసి నెంజె, జా" మెలన్.

బుద్ది నెంజిలో సొమ్మారిచి టాలి

¹⁶ తెదొడి జనాబ్క యేసు ఏక్ టాలి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, "సొమ్మారి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి బుయింతె చెంగిల్ పంట్లో పికడ్డన్. ¹⁷ గట్టిజ పంట్లో పికిత్కయ్ కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, 'అంచి దాను సువుక టాన్ దెరె నాయ్. కిన్ కెరుక?' మెన ఉచర, అస్సి, ¹⁸ ఒహో, జాని. దాన్ కొట్టు తియంత గెరల్ సేడవ కెర, అన్నె వెల్లెల్చ బందయిందె, చి ఒత్తయ్ అంచ దాన్ చి అంచి సామన్ ఎత్తి తియనిందె. ¹⁹ అన్నె, కిచ్చొ మెననిందె మెలె, తుయి అర్దుస్తుమ్చో! కెత్తిగే వెర్సుల్ తుక కామ్క జెతిసి తుక సొమ్మారుమ్ అస్సి. సుక్కుమ్ తెన్ తా, చి ఇస్తుమ్ అయ్లి రితి కా పియ సర్ద కెరంతె తా జి మెననిందె మెలన్. ²⁰ గని దేముడు జో మాన్సుక, 'తుయి బుద్ది నెంజిలో వెర్లి సుదో, తుచి. జీవు ఆజి రాతికయ్ కడ నెంక జెవుల. జయి అంచి ఆడ్ర. తుకయ్ తుయి కుడవన్సిసి తెదొడ్క కచి జయెదె?' మెలన్. ²¹ జలె, కో ఈంజ లోకుమ్చి అస్తి కుడవన సొమ్మారుమ్ కెరనుల చి దేముడుక పచ్చ

†† నెంజిలె, 'జో ఒగ్గర్ దీసల్ జతి రితి సెలవ్ దెతిసి నెంజె'. నెంజిలె 'జోవయింక జియడ్డిసి నెంజె, జోవయించి జీవితుమ్క నిజామ్ ముక్కిమ్ తిలిసి నెంజె'.

జో దెతి ఆత్మ సామ్యారుమ్ జోక తయె నాయ్ గే, జోచి గత్తి ఈంజ టాలిచో మాన్సుచి గత్తి ఎక్కి" మెన యేసు సంగిలన్.

'కీసి జా జిమ్దె'
(మత్త 6:25-34; 6:19-21)

22 "జాకయ్, ఆవ్ తుమ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, 'కిచ్చొ కమ్దె గే, కిచ్చొ గలనుమ్దె గే, కీసి జా జిమ్దె' మెన తుమ్చి మెన్సుతె చింత గలన నాయ్. 23 కిచ్చొక మెలె, అన్నిమ్చి కంట మాన్సుచి ఆత్మ ముక్కిమ్ గెద, పాలల్చి కంట ఆగ్ విలువ గెద? 24 కాడల్చి రిసా తుమ్ ఉచర. జేవ్ ఉంపితి నాయ్, పంటో లాయితి నాయ్, చి జోవయింక కొట్టు నాయ్ కొట్టు గెరల్ నాయ్ జలెకి, దేముడు జోవయింక అన్నిమ్ దెతయ్. జలె, పిట్టల్చి కంట తుమ్ ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్ గెద? కచితుమ్ తుమ్క దొర్కు జలిసి జో దొర్కు కెరెదె. 25 పడ్డా, తుమ్చితె కో కెడ్డి చింత గలన్లెకి, †జోచి బత్తుక కొల్తక అత్తెక్ జవున్ ఒగ్గర్ కెరనుక తెరె గే? నెత్తె. 26 దస్స ఇస ఇదుర్ల కమె జర్గు కెరుక నెత్తురు జలె, అన్నె తిల కమె జర్గు కెరుక కిచ్చొక బమ్మ జతను?

27 "డొగ్గెచ పుల్లో కీసి వడ్డితతి గే, తుమ్ ఉచర. జేవ్ కామ్ కెర్తి నాయ్, పాలల్ వీంతి నాయ్. జలెకి, ఎదివాట్ సామ్యారుమ్ కలుగు జలో పూర్ణుమ్చో రానో సాలోమోను కి ఈంజేవ్ పుల్లోచి రితి సూటి కెరనుక నేన్లో. 28 తుమ్ తొక్కి నముకుమ్ తిలన, ఏక్ కోడు ఉచర. ఆజి బట్టి వడ్డితి, గని కలిక డయ దెతి వెర్తి చివ్వుక దేముడు ఎదిలి సూటి కెర్తయ్, జలె, కచితుమ్ తుమ్ మాన్సుల్క అన్నె చెంగిల్ గలంత్తిసి దొర్కు కెరెదె. 29 అన్నె, 'అన్నిమ్ కీసి దొర్కు జయెదె, పితిసి కీసి దొర్కు జయెదె?' మెన తుమ్ బమ్మబుద్ది తెన్ తా నాయ్. 30 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ అత్తి మాన్సుల్ ఇస వస్తువల్ దొర్కు కెరనుక ఆస జతతి. ఇస సామన్లు తుమ్క కి దొర్కు జతతి మెన తుమ్క అబ్బొది జతో దేముడు జానె. 31 తూమ్, కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, †జోచి రాజిమ్తె బెద, జోక గపురుమ్ కెర్తి బుద్ది ఇండుక ఆస జా, చి దొర్కు జల ఈంజేవ్ అన్నె వస్తువల్ కి తుమ్క జో దొర్కు కెరెదె.

పరలోకుమ్తెచి ఆత్మ సామ్యారుమ్క ఆస జతిన్చి కోడు

32 "అంచి ఇదిలిసి మంద జల అంక నంపజలన, తుమ్ బియ్యం నాయ్. కిచ్చొక మెలె, †జోచి రాజిమ్తె తుమ్ బెద జో తెన్ ఏలువ కెర్తి రితి అంచో అబ్బొసి జలో దేముడుచి ఉద్దెసుమ్. 33 తుమ్చ ఆస్తుల్ ఏక గెల కెర, బీద సుదల్క జా డబ్బుల్క తుమ్ దర్కుమ్ దాన. పరలోకుమ్తెచి పొర్చు నే జతి రగుమ్ పాడ్ నే జతి రగుమ్ సంచెల్ కోడు దొర్కు కెరన తా. జేవ్ సంచెల్తె కిచ్చొ తంక మెలె, పాడ్ నే జతి, కేన్ చోరు జా దనుమ్క పాసి గెచ్చుక నెత్తి, చి కేన్ కీచు జాక కంక నెత్తి. 34 తుమ్ కేన్ లోకుమ్తె దనుమ్ సంపాదన కెరన తస్తి గే, ఒత్త తిలిన్చి రిసా తుమ్చి పెట్టి ఉచర్తె తస్తి.

యేసు అన్నె ఉత్త జెతిన్క తెయార్ జా
(మత్త 24:42-51)

35-36 "పెండ్లి విందు తెంతో బుల జెతో కేన్ ఎజోమాని గెరి అన్నె జెతిన్క జోచ సేవ కెర్తన జోచ పాలల్ చెంగిల్ కుంచన దీవు లంబడ తా, జో అయ్లె కెడ్డితె ఉంక్రయ్లె కెడ్డి ఉగ్గ దెంక మెన, రకితె తవుల, గెద. తుమ్, జలె, దస్సి తెయార్ జా తా. 37 ఆవ్ ఎజోమాని అన్నె ఉట్ట అయ్లె, అంచ సేవ కెర్తన రితనతె కో చెదొయ్ తా రకితె తిలె,

† నెంజిలె 'జేవు'. †† నెంజిలె, 'జోవయింక దిల దీసల్చి కంట జోవయింక ఇస్సుమ్క అన్నె దీసల్ జంక జయెదె గే?' † † నెంజిలె 'జోచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఎదార్దుమ్ బార్ జతిన్క ఆస జాచి జోక గపురుమ్ కెర్తి బుద్ది ఇండ'. †† లూకా 22:29-30, డీసయ్లిసి 5:10, 20:4, 6 చి తిమోతిక రెగిడ్డి దొన్ని నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:12 దెక.

జోవయింకయ్ చెంగిలి. తుమ్క కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, ఆవ్ అంచి పాలుమ్ కుంచన జోవయింక అన్నిమ్క వెసడ దా, జోవయింక రిసా జోగుడ దెయిందె. 38 అన్నె అల్నిమ్ అయ్లి రితి సాక్కుక నెంజిలె కుకుడో వాంసెనె అయ్లె, తెడ్డి గడియ గెలె కి కో దస్సి చెడ్డొయ్ తా రకితె తవుల గే, జోవయింక చెంగిలి!

39 "గని ఏక్ టాలి తుమ్ చెంగిల్ అర్దుమ్ కెరన. కిచ్చొ మెలె, కేన్ సమయ్యుమ్క చోరు జెయెదె మెన గెచో ఎజోమాని కో జలెకు జాన్తో జలె, †జో చెదొయి తత్తో, అన్నె చోరు జోచి గెరి పెసితి అవ్కాసుమ్ తతి రితి గేర్ ములితో నాయ్. 40 జలె, తుమ్ తెయార్ జా తా రకితె తంక అస్సె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ నే ఉచర్తి సమయ్యుమ్క ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లొసా అన్నె జెయిందె" మెన యేసు సంగిలన్.

41 తెదొడి పేతురు "ప్రబు, ఈంజ టాలి ††అమ్కయ్ సంగితిసి, గే ఎత్తిజన్చి రిసా గే?" మెన యేసుక పుసిలన్. 42 యేసుప్రబు జోక, "ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన ఎజోమాని బార్ జంక జలె, జోచ గేచక దెక సమయ్యుమ్క అన్నిమ్ దెంక మెన జో నిసాన నిదానుమ్చో గొత్తి సుదో కో జవుల? 43 జో ఎజోమాని అన్నె ఉట్ట అయ్లె, జో గొత్తి సుదో జో ఎజోమాని తియార్లి కామ్ కెర్తె తిలె, గొత్తి సుదోక చెంగిలి. 44 దస్సి నిదానుమ్ కెర తయెదె మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, జో ఎజోమాని అయ్లె, జోచి అన్నె ఎత్తిచి ఉప్పిరి జో చెంగిల్ రకిలొ గొత్తి సుదోక అదికారుమ్ దెయెదె. 45 గని జో గొత్తి సుదో ఏక్ వేల ఎజోమాని అల్నిమ్ కెర్తయ్ మెన ఉచర, జోచి జత జల అన్నె మున్సుబోద గొత్తి సుదల్క జలెకి, తేబోద గొత్తి సుదల్క జలెకి, పెటుక చి కంక పింక సూరు పియ మచ్చుక దెర్తె, 46 'ఎజోమాని ఆజి జెయె నాయ్' మెన గొత్తి సుదో ఉచర నే రకితె దీన్క, గడియక జో ఎజోమాని ఉట్ట జెయెదె చి, జోక ††మొర్తి సిచ్చ తియడ కెర, జోక †నంప నెంజిలెసి సిచ్చ జతిన్తె జో గలెదె.

47 "జో కిచ్చొ కామ్ కెరుక మెన జోచో ఎజోమాని తియార అస్సి గే కేన్ గొత్తి సుదో జానె గని జోచో ఎజోమానిచి ఇస్సుమ్ జర్గు కెరె నాయ్ అన్నె జా జర్గు కెరుక తెయార్ కి జయె నాయ్ గే, జోవయింక ఎజోమాని గట్టిజ పెటయెదె. 48 జోచో ఎజోమానిచి ఇస్సుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే నేన కెర, పెట్టి సిచ్చచి ఎదిలి తప్పు కేన్ గొత్తి సుదో కెరెదె గే, జోక ఎజోమాని తొక్కి పెటయెదె. కక్క దేముడు ఒగ్గర్ బుద్ది గే, సెక్తి గే, ఆస్తి గే, కిచ్చొ గే దా తయెదె గే, జో మాన్సు నిదానుమ్ తెన్ జా వాడిక కెర ప్రబుచి సేవ కెరుక అస్సి, చి అమ్క 'దస్సి నిదానుమ్ కెర్తె గే, నాయ్ గే' జో ప్రబు దెకెదె. దస్సి, కచి అత్తి జో ఒగ్గర్ సార్కు కెర తయెదె గే, జో మాన్సు అన్నె లాబుమ్ తెన్ అన్నె దెంక అస్సి.

యేసు అయ్లిసి ఎక్కి సేంతుమ్ కెరయ్తిసి నెంజె
(మత్త 10:34-36)

49 "బూలోకుమ్చి ఉప్పిరి ఆగి సువుక అయ్లయ్, చి జా ఆగి అప్పె లంబ తత్తి జలె ఆవ్ 'చెంగిల్' మెన్తయ్. 50 ఏక్ మాన్సు మాములుమ్ పానిచి బాప్తిసుమ్ నజనుక జలె, కీసి పానితె డుజుక తయెదె గే, దస్సి ఆవ్ సైసుల్తె డుజ మొరుక అస్సి, చి జా పూర్తి జర్గు జతె ఎదక అంచి పెట్టి కెడ్డి బాద సేడ్డసి!

51 "జలె, అంక 'జో బూలోకుమ్తె అయ్లిసి మాన్సుల్తె ఎక్కి సేంతుమ్ కెరెదె' మెన తుమ్ ఉచర్తను గే? ఆవ్ అయ్లిసి సేంతుమ్ దెయె నాయ్, గని ఆవ్ అయ్లి రిసా మాన్సుల్ జట్టు జవుల. 52 మెలె, అప్పె తెంతో ఎక్కి గెరి పాచ్జిన్ తిలె, జట్టు జవుల. దొగుల ఏక్ జట్టు జా, తీగ్ల ఏక్ జట్టు జా, దొగులచి ఉప్పిరి తీగ్ల విరోదుమ్ జవుల. నెంజిలె, తీగ్లచి ఉప్పిరి దొగుల విరోదుమ్ జవుల. 53 దస్సి, పుత్తున్చి ఉప్పిరి అబ్బొసి విరోదుమ్ జయెదె, అబ్బొన్చి ఉప్పిరి పుత్తున్చి

†† ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 'జో చెడ్డొయి తత్తో, అన్నె' చి కోడు తయె నాయ్. ††† ఏక్ వేల సిస్సుల్కయ్ పేతురు ఉచర్తయ్. ††† నెంజిలె టాలిక 'కండ గెలెదె'. § నెంజిలె 'నిదానుమ్ నెంజిలెసక'.

విరోధుడు జయించి, దువినచి ఉప్పిరి అయ్యసి చి, అయ్యనచి ఉప్పిరి దువినచి విరోధుడు జవుల, చి సూనునచి ఉప్పిరి అత్తన, చి అత్తనచి ఉప్పిరి సూనునచి విరోధుడు జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

కాలుమ్ కీసిచి గే చినితినచి రిసాచి కోడు
(మత్త 16:2-3)

⁵⁴ యేసు ప్రజల్క, "పడమర పక్క పాని దెతి మబ్బు అయ్యలె, 'పాని పెటెదె', మెన తుమ్ బేగి సంగితసు గెద, కచితుమ్ జర్గు జతయ్.
⁵⁵ పడ్డొ దచ్చెన పక్క తెంతో వాడు వీరై, 'అజి గట్టిజ వేడి కెరెదె' మెన చినితె చి, దస్సి జర్గు జయెదె గెద? ⁵⁶ తుమ్ ఉప్రమెన్నుచొ మాన్సుల్! తుమ్ చినితినక 'నేనుమ్' మెంతసు. బుయిక చి ఆగాసుమ్క దెకిలె కీసి కెరెదె గే చినితసు జలె, ఈంజ కాలుమ్తె జర్గు జతిసి దెకిలె ఈంజ కాలుమ్క కీసిచి గే చినుక నెతుర్పు గె? చినుక తెరితసు, గెద" మెన సంగిలన్.

నేరిమ్ వయడ్తొసా తెన్ నేరిమ్ జలొసా సేంతుమ్ కెరంతినచి టాలి
(మత్త 5:25-26)

⁵⁷ యేసు అన్నె కిచ్చొ బుద్ది జోవయింక ఉచరయ్లన్ మెలె, "తుమ్ కిచ్చొ కెర్లె చెంగిల్ తయెదె గే, కిచ్చొక చినున్ నాయ్? ⁵⁸ తుచి తగు సూనితో తీర్పు కెర్లొన్తె గెచ్చుక మెన తుక నేరిమ్ వయడ్తొసాచి తుయి నేరిమ్ జలొసా వట్టె గెతె తిలె పొది, జోవయింతెన్ తుయి సేంతుమ్ జంక దెకను. నెంజిలె, తీర్పు కెర్లొసాతె తుక ఒర్గొడ తిలె, తుచి తగు సూనై, తీర్పు కెర్లొసా తుక జమాన్లుచి అత్తి సార్పు కెర దెయెదె, చి జమాన్లు తుక జేల్తె గల దెయెదె. ⁵⁹ అవ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుయి తుచి సిచ్చుచి ఆకర్ కాసు ఎద కి తుయి పూర్తి తీర్పుప కెర్లె ఎదక, తుక ములుక నెంజె."

సగుమ్జిన్ ప్రమాదుమ్ జా మొర్లిన్చి రిసా సంగిలిసి

13 యేసు జేవ్ కొడొ సంగిలి సమయ్యమ్ తిలస సగుమ్జిన్ జోక, సగుమ్జిన్ గలిలయల్ మొర్లిన్చి రిసా సంగిల. "జేవ్ గలిలయల్ యెరూసలేమ్తె దేముడుక బలి దెతె తతికయ్, పిలాతు అదికారి జోవయింక కండయ్లన్, చి జేవ్ అర్నితుమ్ దిలిన్తె జోవయింబి లోయి కలొయ్ జలి" మెన సంగిల. ² యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఈంజేవ్ గలిలయల్ ఇసి మొర గలి రిసా, తిల గలిలయల్చి కంట ఒగ్గర్ పాపుమ్చ జవుల మెన ఉచర్తసు గె? ³ నాయ్, దస్సి నాయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. గని తుమ్క కిచ్చొ ఆవ్ సంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ్ ఇండుక ముల దెంకయ్, నెంజిలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె.

⁴ "నెంజిలె, అమచి యెరూసలేమ్తె సిలోయము పక్కచి గోపురుమ్ సేడ గలి పొది జాచి తెడి తిల అట్టర జిన్ మాన్సుల్ తెడి తా మొర్లిన్క ఉచర్లె, అన్నె యెరూసలేమ్తె తిల మాన్సుల్చి కంట, జేవ్ అన్నె పాపుమ్చ జా తిల మెన తుమ్ ఉచర్తసు గె? ⁵ దస్సి నాయ్ మెన ఆవ్ సంగితసి గని, తుమ్క ముక్కిమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, తుమి

† ఈంజ కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 59. తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి పాపుమ్చి రిసా తుమ్క నేరిమ్ వయడ్తొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెన్ తుమ్చితె కో మదెనె సేంతుమ్ జసు నాయ్ గే, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్లె పొదిక, సిచ్చ జస్సె, చి జా సిచ్చుచి రునుమ్చి ఆకర్చి కాసు ఎద కి పూర్తి తీర్పుప కెర్లె ఎదక మెలి కోడు, తుక ములుక నెంజె. జా తీర్పుప కెరుక నెతుర్పుచి రిసా జా సిచ్చ కుట్టె నాయ్. కీసి సేంతుమ్ జంక మెలె, అమచి పాపుమ్ ఒప్పున యేసుక నంబజా పాపుమ్బుద్ది ముల జోచి ఇస్సుమ్ కెరుక దెరుక. †† గలిలయల్ మెలె, గలిలయ ప్రాతుమ్చ యూదుల్. ‡ గలిలయల్తె సగుమ్జిన్, బెర్లె, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లె రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క ఉచర్లె కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర్లె తిల. ఏక్ వేల ఈంజేవ్ మాన్సుల్క 'అమచి ప్రబుతుమ్క అల్లర్ దెతె' మెన ఉచరయ్ పిలాతు కండయ్లన్.

పాపుమ్ ఇండుక ముల దెంకయ్, నెంజిలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె" మెన యేసు సంగిలన్.

పలితుమ్ నే దిలి అంజూరుమ్ రూక్చి టాలి

⁶ తెదొడి యేసు ఈంజ టాలి సంగిలన్: "ఎక్కిలోక ఏక్ అంజూరుమ్ రూకు అస్సె. తిన్ని వెర్పుల్ జలి జో రూకు జోచి ద్రాచ తోటతె రోవ అస్సె. జలె, జో ఎజొమాని 'జా రూక్తె పండ్లు అస్తి కిచ్చొగె. దొన్ని కోడిందె' మెన రూక్తె అయ్లె, ఎక్కి పండు కి నాయ్. ⁷ తెదొడి జా తోటక దెకితో గొత్తి సుదొక ఎజొమాని, ఈందె, పండ్లు చజ కోడుక మెన #తిన్ని వెర్పుల్ జలి ఆవ్ జెతసి, గని కేన్ పండు కి దెరి నాయ్. ఈంజో రూకు కండ గెలు. ఆరి ఈంజ టాన్క పాడ్ కెర్లయ్" మెలన్. ⁸ జో ఎజొమాని దస్సి సంగితయ్, జా తోట రకితొసా, "బాబు, ఏసుమ్ జవున్ దెకుమ. రూకుక మత్తి వెగవ కెర, సొవును సువ దెకిందె, ⁹ పోరుమ్క పండ్లు దెర్లె రూకు తవున్, నే దెర్లె, కండ గెలుమ" మెలన్.

సోగ టీవ్క నెత్తి తేబోదక విస్తాంతి దీసి యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

¹⁰ జలె, ఏక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి, యేసు సబగేరి బోదన కెర్లె తతికయ్, ¹¹ బూతుమ్ చి రిసాచి జబ్బు తిలి తేబోద ఒత్త తిలన్. జా తేబోదక జా జబ్బు జా అట్టర వెర్పుల్ జా తిలి. జా కుట్టి జా, వంపొ జా ఎద్దరె టీవ్క నెత్తె. ¹² జలె, యేసు జాక దెక కెర, "పాసి జె" మెన జాక బుకారా కెర, "అమ్మ, తుచి జబ్బు తెంతో చెంగిల్ జా అస్సిన్" మెన సంగ, ¹³ జేవ్క చడిల్ బేగి సోగ జా టీవిలన్, అన్నె దేముడుచి గవురుమ్ సంగిలన్.

¹⁴ గని సెలవ్ కడన్లి దీసి జా తేబోదక చెంగిల్ కెర్లి రిసా జేవ్ యూదుల్చి జో సబగేర్చొ అదికారి కోపుమ్ జా, ప్రజల్క, "సత్తరెక్క మాన్సుల్ కామ్ కెర్లి రిసా సొప్పు పొదుల్ అస్తి. తుమ్క జొర్లొల్ గట్ట తిలె, సెలవ్ కడన్లి దీస్ నాయ్, గని తిల సొప్పు పొదుల్తె జా" మెన సంగిలన్. ¹⁵ దస్సి సంగితయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమ్ ఉప్రమెన్నుచ, సెలవ్ దీస్ కామ్ కెరుక నెంజె మెంతసు, గని సెలవ్ కడన్లి దీసి కి తుమ్చ బెయిలల్ కి గాడ్లెల్ కి కిచ్చొ సొమ్ముల్ జలెకి యిప జేవ్ పాని పింక మెన గడ్డె ఉడడ నెసు నాయ్ గె? దస్సి కెర్లసు, గెద. ¹⁶ జలె, ఈంజ తేబోద, అమ్ యూదుల్చి అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చి తేబోదక సయ్తాన్ బంద, అట్టర వెర్పుల్ జా అస్సె. జలె, తుమ్చ సొమ్ముల్క సెలవ్ కడన్లి దీసి యిపుక జతయ్ జలె, సెలవ్ కడన్లి దీసి జలెకి ఈంజ తేబోదక బందిలిన్ తెంతో ఇన్నెక యిప, విడ్డల్ కెరుక అన్నె ముక్కిమ్ నాయ్ గె?" మెన యేసు సంగితయ్, ¹⁷ జోక 'తప్పు కెర్లయ్' మెన ఉచర్లె ఎత్తిజిన్ 'అమచి తప్పు' మెన లాజ్ జల చి, జోచి అత్తి జర్గు జల వెర్లెల కమె ఎత్తిచి రిసా ప్రజల్ ఎత్తి సర్లసంతోసుమ్ జా గెల.

దేముడుచి రాజిమ్క చి సొర్పు గిడ్డక సంగిలి టాలి
(మత్త 13:31-33; మార్కు 4:30-32)

¹⁸ జో జర్గు కెర్లిన్క ప్రజల్ దస్సి సర్లసంతోసుమ్ జతికయ్, యేసు, "దేముడుచి రాజిమ్ కీసి జతయ్ గే ఉచరమ. జాక కిచ్చొ టాలి ఉచరమ? ¹⁹ ఈందె, సొర్పు గిడ్డక జలిన్చి రితి జతయ్. ఏక్ మాన్సు సొర్పు గిడ్డక ఆన, జోచి పట్టయ్ రోవిలన్, చి మొక్క వడ్డ రూకు జా

†† యేసు తిన్ని వెర్పుల్ బుల బుల బోదన కెర్లె తిలన్, జొర్లొ బాదల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్లె తిలన్, గని ఒగ్గర్ బుద్ది పలితుమ్ జేవ్ ప్రజల్తె నే దెర్లె రితి తిలి, చి "తుమ్చి బుద్ది నే మార్పుప జలె, తుమ్చి పాపుమ్ నే ములిలె, చెంగిల్ బుద్దిపంబో నే దెర్లె, తుమ్చి సిచ్చ వయిత" మెన ఈంజ టాలి తెన్ జాగర్ల సంగితయ్.

గెలన్, చి జేవ్చ కొమ్ముల్తె పిట్టల్ గూడల్ బంద జిల" మెన †టాలి బెదవ సంగిలన్.

పులయ్తి పీట్చి రిసాచి టాలి
(మత్త 7:13-14,21-23)

20 ఒత్త తెంతో యేసు అన్నెక్ కోడు పుస †కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, "దేముడుచి రాజిమ్క కిచ్చొ అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ?
21 'పోడియె కెర్తి పీట్ ఎత్తి పొంగుప జా పులున్' మెన, ఏక్ తేబోద తీనడి పీట్తె పులయ్తి పీట్ గలిలి. గల జా పాకుమ్ పులితి రితి తియ దిలి, చి జా పులయ్తి పీట్ ఇదిదిల్ జలెకి. జా కలొయ్లి పాకుమ్ తిరిమ్ తిరిమ్ పుల, ఒగ్గర్ జా గెలి" మెన సంగిలన్.

పరలోకుమ్తె పెసితి గుమ్ముమ్చి రిసాచి బోదన

22 జేవ్ పొదులె యేసు †యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన ప్రయానుమ్ గెతె తిలన్. జలె, వట్టి అన్నె ఒగ్గర్ పట్టలె గెచ్చిలె గెలన్. 23 జేవ్ పొదులె కో గే జోక కిచ్చొ మెన పుసిలన్ మెలె, "ప్రబు, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జా పరలోకుమ్తె గెతన తొక్కిజిన్ జవుల గె?" మెన పుసిలన్, చి యేసు ఒత్త తిలసక, 24 "పరలోకుమ్చి గుమ్ముమ్ ఇర్కు జయెదె. జా ఇర్కు గుమ్ముమ్ తుమ్ పెసితి రితి †దొర్కు జలిసి కెరనుక దెకన. కిచ్చొక మెలె, జా గుమ్ముమ్ పెసుక మెన ఒగ్గజిన్ ఉచర్తి కి, జోవయింతె ఒగ్గజిన్ నెత్తిర్తి."

25 "పరలోకుమ్క 'గేరు' మెనుమ. జో గేచొ ఎజొమాని ఉట్ట తెదొడ్క కెన్ది డంక దెయెదె, చి తెదొడ్క తుమ్ జా కెన్ది ఇత్తల్తో బయిలె టీద ఉంక్రవుక దెర, 'ప్రబువ, అమ్క కెన్ది ఉగ్గ దె' మెంతె, చి జో తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ దెయెదె మెలె, 'తుమ్ కేనె తెంతొచ గే నేని' మెనెదె. †26 తెదొడ్క తుమ్ కిచ్చొ మెంతె మెలె, 'తుచి తెన్ బెద అన్నిమ్ కయ్లమ్ పిలమ్, చి అమ్చి వీదులె తుయి బోదన కెర్తది' మెంతె, 27 గని జో తుమ్క కిచ్చొ మెనెదె మెలె, 'నాయ్, తుమ్ కేనె తెంతొ జెతను గే నేని. తుమ్క కచితుమ్ నేని. తుమ్ గార్ కెమ్ కెర్లసా అంచి తెంతొ దూరి ఉట్ట గెచ్చ' మెనెదె. 28 జలె, అమ్చ పూర్తుల్ అబ్రాహామ్, ఇస్సాకు, యాకోబు తెన్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్తుమ్చ జోచి రాజిమ్తె పరలోకుమ్తె తిలిసి తుమ్ తెదొడ్క దెకితె, గని తుమి ఒత్త పెసుక సెలవ్ తయె నాయ్ చి రిసా ఏడుకుడు జస్తె, దంతొ చప్లన్తె తస్తె. 29 తుమ్ నంప నెంజిలస ఒత్త పెసున్ నాయ్, గని తూర్పు పక్క తెంతొ, పడమర పక్క తెంతొ, ఉత్తర పక్క తెంతొ చి దచ్చెన పక్క తెంతొ యూదుల్ నెంజిల ఒగ్గజిన్ మాన్యుల్ జా కెర, దేముడుచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె వెస, జో తెన్ అన్నిమ్ కవుల. 30 అన్నె, అప్పె వడ్డొ జలస జా అగ్గె జవుల, చి అగ్గె జలస †పడ్డొ జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

† ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమి మొదొల్క తొక్కిజిన్ మాన్యుల్ తిలెక, జా రాజిమ్ వడ్డెదె, చి ఆకక ఒగ్గజిన్ జేవ్తె బెద తవుల, చి పిట్టల్ రూకతె గూడల్ బందిలిసి అమ్ ఉచర్తి, జా రాజిమ్తె బెదిల మాన్యుల్క జా రాజిమ్ నీడ, చెంగిల్ తతి టాన్, దిలి రితి జయెదె. †† ఈంజ టాలితె దొన్ని ఉచరుక జయెదె. తొలితొ తొక్కిజిన్ జా రాజిమ్తె తిలె కి, పడ్డొ తిరిమ్ తిరిమ్ ఒగ్గజిన్ జా రాజిమ్తె బెదిలిసి ఉచరుక జయెదె. పడ్డొ జా ఓస్టు కీసి జా కలొయ్లి పీట్టచి రూపుమ్ జేవ్చి వాసిన గట్టక మార్పుప కెరెదె గే, దస్సి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్ ఒగ్గజిన్క మార్పుప కెరెదె, చి జోవయించి బుద్ధిక మార్పుప కెర చెంగిల్ కెరెదె. † 9:51, 53 దెక. †† బారికుల్ 4:12, 16:31, యోహాన్ 3:15, 16 చి లూకా 10:25-28. †† జానె. జేవ్ యూదుల్ జవుల చి "అమ్కయ్ రచ్చన దొర్కు జయెదె. ఆమి పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దె" మెన జేవ్ ఉచర్తి కి జేవ్ నంపనెంజిలి రిసా దస్సి సంగితయ్. ††† జా కాలుమ్క అగ్గెచ బూలోకుమ్ గెచ్చవ గెల కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు నొచి బూలోకుమ్ జర్గు కెరెదె, చి రచ్చించుప జల పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదిల జోచయ్ జల మాన్యుల్ తెన్ జయెదె, డీసయ్లిసి 21:1-8, చి జోవయింతెన్ బెద ఏలుప కెరుల, లూకా 22:29-30.

యేసుక పరిసయ్యుల్ బియడ ఉదడుక ఉచర్తిసి
(మత్త 23:37-39)

31 జయి గడియయ్ పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ యేసుతె జా కెర జోక కిచ్చొ మెల మెలె, "తుయి కేనెగె వేరతె గే. హేరోదు అదికారి తుక మారుక ఉచర్తయ్" మెల. 32 జేవ్ దస్సి మెంతికయ్, యేసు జోవయింక, "తుమ్ గెచ్చ, జో †నక్కొ రితి మాన్యుక కిచ్చొ మెన మెలె, 'ఈందె, ఆజి చి కలిక ఆవ్ బూతల్క ఉదడ్డసి చి, జబ్బుల్ తిల మాన్యుల్క చెంగిల్ కెర్తసి చి, పేక అంచి కామ్ పూర్తి జయెదె. 33 జలెకి, ఆజి కలికచి పేక ఆవ్ అంచి ప్రయానుమ్ గెచ్చ గెచ్చ యెరూసలేమ్తె పాచుక అస్సి. మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితొ మాన్యు యెరూసలేమ్క వేర టాన్తె మెరుక బెదె నాయ్' మెన జోక తుమ్ సంగ" మెన పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

34 తెదొడి యేసు కీసి జలన్ మెలె, "ఓ యెరూసలేమ్చ, అమ్చి యెరూసలేమ్చ మాన్యుల్! అమ్ తెద్రయ్ల కబుర్ ఆన్లసక చి బోదన కెర్లసక పత్తల్ గల మార్తసు! కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ తుమ్క నే లయితి రితి కుకిడి జాచ పిల్లల్క రెప్పల్ తెడి కీసి ముద్దొ కెరన తయెదె గే, దస్సి, ఆవ్ తుమ్క కెత్తిగే సుట్లు ముద్దొ కెరంతి రితి తుమ్క చెంగిల్ కెర్తయ్, గని తుమ్ నెసిలదు. 35 ఈందె, తుమ్చి గేరే కో నెంజితె రితి తుమ్క తూమి ముల దెస్తె. అన్నె అప్పె తెంతొ మొదొల్ కెర 'ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతొసాక జెయ్యి! జెయ్యి!' మెన తుమ్ కేకే గల్లి దీసి ఎద అంక అన్నె దెకున్ నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి." మెన యేసు సంగిలన్.

విస్తాంతి దీసి అత్తో చట్టొ పుల తిలొ మాన్యుక యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

14 1-2 అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, సెలవ్ †కడ దీసి, అన్నిమ్క మెన యేసు పరిసయ్యుల్చొ అదికారి ఎక్కిలొచి గెరి గెచ్చ తతికయ్, అత్తో చట్టొ పుల తిలొ మాన్యు ఎక్కిలొ యేసుచి మొక్కె తిలన్, చి "యేసు కిచ్చొ కెరెదె గే దెకుమ" మెన ఒత్త తిల మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ చెంగిల్ దెకితె తిల. 3 జలె, జేవ్ పరిసయ్యుల్చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి మెన్యుతె తిలి జోవయించి ఉప్పిచి కుస్సిదుమ్ యేసు జాన కెర, జోవయింక, "సెలవ్ కడన్ది దీసి జబ్బు తిలసక చెంగిల్ కెరుక అమ్చి మోసిచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితయ్ గే నాయ్? గె? తుమ్ సంగ" మెన పుసిలొ. 4 గని జేవ్ ఎత్తిజిన్ తుక్లె తిల. తెదొడి జో అత్తో చట్టొ పుల తిలొ మాన్యుక యేసు పాసి బుకారా కెర జోక చెంగిల్ కెర "గో" మెలన్.

5 తెదొడి యేసు జేవ్ పండితుల్క అన్నె కిచ్చొ పుసిలన్ మెలె, "తుమ్చి తెన్ ఎక్కిలొక పుత్తున్ జలెకు, బెయిలు జలెకు తిలె, జో పుత్తున్ జలెకు బెయిలు జలెకు సెలవ్ కడన్ది దీసి కుండితె సేడ తిలె, జయ్యి దీసి, సెలవ్ కడన్ది దీసి జలెకి, బేగి జోక జా కుండితె తెంతొ కడె నాయ్ గె? కడెదె, గెద" మెలన్. 6 'జో సంగిలిసి సత్తిమ్' మెన జేవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెత్తిర్.

††† 'నక్కొ రితి మాన్యు' మెలె, జోక తెల్లిచ మోసిమ్ కెర్ల ఉద్దెసుమ్లు తవుల. పడ్డొ యూదుల్ తెన్ ఇదిల్ దకిలొ రితి నిస్సారుమ్ జలొ మాన్యుక దస్సి మెనుల. జెతె. జో హేరోదు అదికారి జయెదె, గని జోచి బుద్ధికయ్ యేసు దస్సి సంగితయ్. § ఈంజ కోడు ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెద్రయ్తొ రచ్చించుప కెర్తొసాక సంగితి కోడు. §† యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్తె దేముడుక జోకర్తి దీన్. విస్తాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సెన్యర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింప సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యోహోచ' మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ ప్రజల్క జాడు వయ్లె రితి కెర కామ్ నే కెర్తిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చె ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్డిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్తతి.

గవురుమ్ నే ఉచరంతిన్చి రిసాచి కోడు

7 జలె, జా అన్నిమ్క జో పరిసయ్యుడు బుకార్లసతె సగుమ్జిన్ వెసుక మెన గవురుమ్చ టాన్లు నిసాన, యేసు జోవయింక ఇసి మెన ఏక్ టాలి సంగిలన్. 8 "కో జలెకు తుమ్చితె కక్క జలెకు పెండ్లి విందుతె బుకార్లెగిన, విందుతె అయ్లోసా తుయి గవురుమ్చి టాన్తె వెసు నాయ్, నెంజిలె తుచి కంట వెల్లో మాన్సుక జో బుకారా తిలె, 9 జో వెల్లో మాన్సు అయ్లె, తుక చి జోక బుకార్లొసా తుచితె జాకె కెర 'ఈంజో మాన్సుక జా టాన్ దేసు', మెన సంగిలె, తుయి లాజ్ జా ఎత్కిచి కంట తొక్కి గవురుమ్చి టాన్తె తుయి తిరిమ్ గెచ్చ వెసిస్తె. 10 తుక కో జలెకు బుకార్లె, ఎత్కిచి కంట తొక్కి గవురుమ్చి సొడిచి టాన్తె గెచ్చ వెసు, చి తుక బుకార్లొసా అయ్లె తుక 'మిత, అన్నె చెంగిలెతె వెసు', మెన సంగిలెగిన, జా విందుక తుచి తెన్ వెన తిల ఎత్కిజిన్చి మొక్కె తుయి గవురుమ్ జస్తె. 11 కిచ్చొకె మెలె, కో జోవయింక జొయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయింక దాక్ కెరెదె, గని కో జోవయింక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయింక వెల్లో కెరెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

విందులెతె ముక్కిమ్క కక్క బుకారుక గే యేసు సంగిలిసి

12 తెదొడి జా అన్నిమ్క బుకార్లొ పరిసయ్యుడుక యేసు, "తుయి మెద్దెన్చి జవున్ సంజెచి జవున్ అన్నిమ్క మాన్సుల్క బుకారుక ఉచర్లె, ముక్కిమ్క మితర్లుల్క జవున్, బావొదింసిక జవున్, తుమ్చ బందుగుల్క జవున్, నెంజిలె అన్నె సామ్సార్లుక జవున్ బుకారా నాయ్. కిచ్చొకె మెలె, †జేవ్ జోవయింక అన్నిమ్తె తుమ్క అన్నె బుకారుక జోవయింక సెక్తి అస్సె, చి తుమ్క జేవ్ బుకార్లె, ఈంజయ్ లోకుమ్తె తుమ్చి బవుమానుమ్ సంగుక తస్తె. 13 తుమ్ †అన్నిమ్క మాన్సుల్క బుకారుక మెలె, కక్క బుకారా మెలె, బీద సుదల్క, మొండివొ మాన్సుల్క, సొట్ట మాన్సుల్క, గుడ్డి మాన్సుల్క, చి 14 జేవ్ తుమ్క అన్నె బుకారుక నెతితనెచి రిసా తుమ్క చెంగిల్ జయెదె. కిచ్చొకె మెలె, సత్తిమ్ ఇండిలస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి పొదిక తుమ్క ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు బవుమానుమ్ దెయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

వెల్లి విందుచి టాలి
(మత్త 22:1-10)

15 జా అన్నిమ్క యేసు తెన్ వెన తిలొ మాన్సు ఎత్కిలొ జోచి జా కోడు సూన కెర, "దేముడుచి రాజిమ్తె, కో జో తెన్ బెద అన్నిమ్ కవుల గే, జోక ఒగ్గర్ చెంగిలి!" మెలన్. 16 యేసు టాలిక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "ఏక్ మాన్సు వెల్లి విందు తెయార్ కెర, ఒగ్గజిన్క బుకార్లన్. 17 జలె, విందు వంటితి సమయుమ్ జా అయ్లి పొది, 'తుమ్ జా, విందు తెయార్ జా అస్సె' మెన బుకార్ల సుదల్క సంగు మెన ఎజొమాని జోచొ గొత్తి సుదొక తెద్రయ్లన్. 18 గని జేవ్ బుకార్లస ఎత్కిజిన్ ఎత్కి బుద్ది జా, జోవయింతె ఎత్కి మాన్సు జెంక నెతిరి మెలె. జోవయింతె తొలితొచొ జో ఎజొమాని తెద్రయ్లొ గొత్తి సుదొక, 'ఆవ్ బుయి గెన అస్సి, చి జా దెకుక మెన గెచ్చుక అస్సె. దయ కెర, ఆవ్ నే జెతిసి చెమింతుప కెరు' మెలన్. 19 పడ్డొ అన్నెక్లొ, 'ఆవ్ పాచ్ జతల్ బెయిలల్ గెన అస్సి చి, జేవ్ చెంగిల్ కామ్ కెరుల గె నాయ్ మెన దెకుక గెతసి. దయ కెర, ఆవ్ నే జెతిసి చెమింతుప కెరు' మెలన్. 20 పడ్డొ అన్నెక్లొ, 'ఆవ్ అప్పె పెండ్లి జలయ్ చి, జాకయ్ ఆవ్ జెంక నెతిరి' మెలన్.

† అన్నెక్ అర్దుమ్ కి ఇన్నె ఉచరుక జయెదె. కిచ్చొ మెలె, తుమ్క అన్నె బుకారుక సెక్తి తిలసక బుకార్లె గని నెంజిలె మాన్సుల్క నాయ్ మెలెగిన, జా కిచ్చొ ఒగ్గర్ ప్రేమ్? మత్తయి 5:46, 6:2-4, 16-18 దెక. †† నెంజిలె 'విందుతె'.

21 "జాకయ్ జో గొత్తి సుదొ ఎజొమానితె అన్నె ఉట్ట జా కెర, జేవ్ మాన్సుల్ సంగిలిసి ఎత్కి జో ఎజొమానిక సంగిలన్, చి జో ఎజొమాని ఒగ్గర్ కోవుమ్ జా, జోచొ గొత్తి సుదొక, 'తుయి బేగి గో, చి పట్టుమ్చ వీదులె వట్టెలె కో బీద సుదల్, మొండివొ మాన్సుల్, గుడ్డి మాన్సుల్చి సొట్ట మాన్సుల్ తవుల గే, జోవయింక అంచి విందుతె కడ ఆను' మెన సంగిలన్. 22 సంగితికయ్, జో దస్సి గెచ్చ దస్సి కెర, అన్నె జా కెర ఎజొమానిక బాబు, తుయి సంగిల్ రితి కెర అస్సి, గని విందుతె అన్నె టాన్ అస్సె, మెలన్, 23 జో గొత్తి సుదొక ఎజొమాని అన్నె, జలె, పట్టుమ్ ఒత్తల్తొచి బయిలె తుయి గెచ్చ ఒత్తచ వట్టెలె కో తిలె, ఏడెల్చి తెడి కో బిచ్చిమ్ నజితస జవున్ వెన తిలె, జేవ్ ఎత్కిజిన్క బలవంతుమ్ కెర కడ ఆను. అంచొ గేరు †బెరుకయ్ మెలన్. 24 జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ తొలితొ బుకార్లసచ రిత జల మాన్సుల్తె కో ††అంచి విందు కంక ఆవ్ సెలవ్ దెయి నాయ్." మెన యేసు సంగిలన్.

యేసు సిస్సుడు జంక కో ఉచర్లె, చెంగిల్ ఉచరుక
(మత్త 10:37-38)

25 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె గెతి రిసా వట్టె గెతె తతికయ్, ఒగ్గజిన్ జనాబ్ జో తెన్ బెద గెతె తిలె. తతికయ్, యేసు పసుల జోవయింక, 26 "అంచొ సిస్సుడు జంక మెన కో అంచితె జెయెదె గే, అంక ప్రేమ్ కెర్తి కంట అబ్బొన్క, అయ్యున్క, తేర్పిక, జోవయింక బొదల్క, అన్నసీంసిక, అప్పసీంసిక చి జోకయ్ తొక్కి ప్రేమ్ నే కెర్లె, నెంజె. 27 జోచి సొంత †సెలువ వయన, కో అంచి పట్టి జెయె నాయ్ గే, జో, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తె.

28 "తుమ్చితె కో జలెకు ఉప్పిర్ గేర్ బందుక ఉచర తిలె, జా పూర్తి బందితి రిసా డబ్బుల్ సరిపుచుప జయెదె గే నాయ్ గే దెకుక మెన, లెక్క కెరుక మెన వెసెదె. 29 జో తొల్లితొ జా లెక్క నే కెర్లె జా ఉప్పిర్ గేచి పునాది గలిలె పడ్డొ డబ్బుల్ సరిపుచుప నే జతిన్చి రుజ్జు పడ్డొ దెక పూర్తి బందుక నెత్త ముల దిలె, దెకితస ఎత్కిజిన్ జోక ఆసులె.

30 "ఈంజొ మాన్సు ఉప్పిర్ గేర్ బందుక మొదొల్ కెర్లె, గని పూర్తి బందుక నెత్" మెన ఆసులె. ††

31 "అన్నె, ఏక్ రానొ అన్నెక్లొ రానొచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక ఉచర్లయ్. ఈంజొ రానొక దెస్సు వెయిల్జిన్ సయ్న్యమ్ సుదల్ తిలె, గని జో అన్నెక్లొ రానొక విస్సిక్ వెయిల్జిన్ సయ్న్యమ్ సుదల్ తిలె, ఈంజొ తొక్కి సయ్న్యమ్ తిలొసా తొలితొ వెస, 'జో అన్నెక్లొచి ఉప్పిరి జీనుక సెక్తి అస్సి గే, నాయ్ గే' మెన ఉచరెదె. 32 'జీనుక సెక్తి నాయ్' మెన డీసిలె, ఈంజేవ్ జోక దూరి తా పాసి నే జతె అగ్గె, 'అమ్ కట్టు జమ. తుమ్క అమ్ కిచ్చొ దెంక గే తుమ్ సంగ' మెన ఈంజొ రానొ జో అన్నెక్లొ రానొక కబుర్ తెద్రయెదె. ††

33 "దస్సి, తుమ్చితె కో జోక తిలిసి ఎత్కి ములె నాయ్ గే, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తె" మెన యేసు సంగిలన్.

‡ నెంజిలె బెరుక. 24. తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ ఆవ్ తొలితొ బుకార్ల మాన్సుల్తె కో కి అంచి విందు కంక ఆవ్ సెలవ్ దెయి నాయ్ మెన జో ఎజొమాని సంగిలొ మెన యేసు టాలి సంగిలన్. †† యేసు దెతి విందు కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్తెచి విందు మెలి రితి మెలె, పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెన్ యేసు తెన్ జతిసి. †† లూకా 9:23 దెక, అన్నె జా 9:23 కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక. ††† ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'అంచొ సిస్సుడు జంక ఉచర్లె, ఆకర్ ఎద అంచి కామ్ కెర కేడవుక తుమ్క సెక్తి అస్సి గే నాయ్ గే తుమ్ చెంగిల్ ఉచర' మెన యేసు సంగితయ్. ††† ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'అంక దొర్లు, జలి సేవ నే కెర్లె ఓడువ జస్తె గే నాయ్ గే తుమ్ చెంగిల్ ఉచర' మెన యేసు సంగిల్ రితి జతయ్.

కామక నెంజిలి లోన్చి కోడు
(మత్త 5:13; మార్కు 9:50)

34 "లోన్ చెంగిల్ అన్నె, గని లోన్చి కారు గెలెగిన, జా లోన్ కిసి అన్నె కారు జయెదె? జయె నాయ్. అన్నె 35 జా కారు గెలి లోన్క 'ఎరు' మెన బుయ్యె సువుక కి కామక నెంజె. ఆరి వెంట గెలుక జయెదె. సూన్త కంగ్లో కక్క తిలె, సూన్తు!"

నెన గెలి మెండపిల్లచి టాలి
(మత్త 18:12-14)

15 ఏక్ సుట్టు సిస్టు నజిత సుంకర్లు చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెన యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకిత అన్నె ఒగ్గజెన్ యేసుచి బోదన సూనుక మెన పాసి జెతె తిలె, చి 2 పరిసయ్యుల్ చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన దెక కెర, "ఈంజొ మాన్సు పాపుమ్ సుదల్ బెదవన జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కతయ్" మెల. 3 జాకయ్ జోవయింక ఈంజ టాలి యేసు సంగిలన్. ఇసి జతయ్: 4 "తుమ్తె, మెనుమ, ఎక్కిలోక పుంజెక్ మెండల్ తిలె, చి జోవయింతె ఏక్ నెన తిలె, జేవ్ తిలి బయిలె తిలె ఏక్ తకు పుంజెక్ మెండల్క ముల దా కెర, జో నెన తిలె మెండపిల్ల చజనుక గెచ్చెదె. 5 గెచ్చ చజ, డీసిల్ బేగి సర్దసంతోసుమ్ జా కందిగోడొ కెరన 6 గెరి దెరన జయెదె, అన్నె, గోతుసుదల్క చి పాసి గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలి అంచి మెండపిల్ల అన్నె దొర్కు జా అస్సె' మెనెదె. 7 దస్సి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి తెన్ పుంజెక్ మెండల్తె ఏక్ నెన తిలె, జా ఏక్ అన్నె దొర్కు జలె కిసి సర్దసంతోసుమ్ జస్సె గె, దస్సి, పుంజెక్ జిన్ మాన్సుల్తె ఏక్ తకు పుంజెక్జిన్ 'పాపుమ్ సుదల్ నెంజామ్' మెన ఉచరన్లన తిలె, గని అన్నెజ్జొ జో కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల దిలె, జేవ్ ఏక్ తకు పుంజెక్జిన్చి రిసాచి కంట జోవయించి పాపుమ్ ముల మార్కుప జలొసాచి రిసా పరలోకుమ్తె ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జవుల.

నెన గెలి వెండి కాసుచి టాలి

8 "అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ. ఏక్ తేబోదక దెస్సు †వెండి కాసుల్ తిలె, జోవయింతె ఏక్ సేడ గెలె, జా కిచ్చొ కెరెదె? దీవు లంబడ, గేరు వడ్డవ, జా డీస్టె ఎదక సరిగా చజెదె, గెద! 9 జలె, జా డీసిలె, బేగి జేవ్చ గోతుసుదల్క చి జేవ్చి గేక పాసి తిలె గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలి అంచి వెండి కాసు అన్నె డీస అస్సె' మెనెదె. 10 దస్సి, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో జలెకు ఎక్కిలో కి జో కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది ముల దిలె, పరలోకుమ్తె దేముడుచ దూతల్ సర్దసంతోసుమ్ జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

నెన గెలి పుత్తున్చి రిసాచి టాలి

11 తెదొడి యేసు అన్నె, "ఏక్ మాన్సుక దొగుల పుత్తర్లు తిలె. 12 జేవ్ పుత్తర్లుల్తె దకిలొ పుత్తుసి అబ్బొన్క ఇసి మెన సంగిలొ. 'ఓ బ, తుచి ఆస్తితె అంక జెతి వాట అప్పె దె' మెలన్. జలె, జో అబ్బొసి జోచి ఆస్తిక దొన్ని వాటల్ కెర, జేవ్ దొగుల ఎక్కిళ్లక జెత వాటల్ జోవయింక వంట దిలన్.

13 "జలె, ఒగ్గర్ దీసల్ నె గెతె అగె, జో దకిలొ పుత్తుసి జోచి వాట సామన్లు ఎత్తి కి †బెదవన కెర, ఏక్ దూరి దేసిమి గెచ్చుక మెన బార్

† 'సిస్టు సంగిత సుంకర్లు' చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెలిన్చి అర్థముక 5:30చి ఎట్టొచ జాచి కచ కొజొ దెక. †† జా దేసిమి ఏక్ వెండి కాసు కెద్ది విలువ జయెదె మెలె, ఏక్ దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్. ††† నెంజెలె 'ఏక కెర, డబ్బుల్ దెరన,....'

జలన్. జా దూరి దేసిమి గెచ్చ తా, ఈంజొ కిచ్చొ కెర్లన్? బుద్ది నెంజెలె కమొతె జోక దిలిసి ఎత్తి పాడ్ కెర గెలన్. 14 జా పూర్తి కేడ్డికయ్, జా దేసిమి వెల్లి గార్ జా గెలి, చి జింక అల్లర్ జలన్. 15 జింక అల్లర్ జా, జా దేసిమిచొ మాన్సు ఎక్కిలోతె కామ్ నజనుక గెలొ, చి 'అంచ అండ్రుల్ కతిన్తె గెచ్చ జేవ్క రక్కు' మెన కామ్ దిలన్, చి యూదుల్ తెన్ జా కామ్ నిస్కారుమ్చి జలెకి, కెర్లన్. †16 జలె చూ బమ్మక జో ఉబెడొ కిసి జలొ మెలె, జేవ్ అండ్రుల్ †కతిసి జో కి సర్ద తెన్ కతొ, గని జోక కో దెతి నాయ్.

17 "దస్సి, జోక కొవ్చి నాయ్, తోడు నాయ్ చి రిసా సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, జోక బుద్ది అయ్లి, చి కిచ్చొ మెన ఉచరన్లన్ మెలె, 'అబ్బొచ గొతిమాన్సుల్క సరిపుచువ జతి అన్నిమ్ అన్నె, గని ఆవ్ పుత్తుసి ఇన్నె చుక మొర గెతసి. ఈంజ అల్లర్ ఆవ్ కిచ్చొక సేడుక? 18 అబ్బొతె గెచ్చొదె, చి ఓ బ, దేముడుక అన్నె తుక విరోదుమ్ జలి రితి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అస్సి.' 19 'అంచొ పుత్తు' మెన తుయి అంక సంగుక జలె, అంక విలువ నాయ్, గని అంక 'అంచొ గొతిమాన్సు' మెన తుయి అంక తియన కామ్ దె" మెన సంగిందె మెన జో ఉబెడొ ఉచరన, 20 ఉట్ట, అబ్బొన్తె అన్నె గెచ్చుక బార్ జలొ. జలె, అబ్బొన్చొ గేరుక అన్నె దూరి తిలి పొది, అబ్బొసి జోవయింక దెక కెర, జో బుద్ది నెంజ తిలొ గని అప్పె ఇదిల్ బుద్ది జలొ పుత్తున్చి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా నిగ జా కెర, జోక అమ్డ చుంబిలన్.

21 "తెదొడి జో పుత్తుసి జోక 'ఓ బ, దేముడుచి ఉప్పిరి, అన్నె తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలి రితి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అస్సి. అంచొ పుత్తు మెన తుయి అంక సంగుక అంక విలువ నాయ్,' మెలన్. 22 గని అబ్బొసి జోవయించ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, 'అమ్చ పాలల్ ఎత్తితె చెంగిల్చి బే బేగి ఆన ఇన్నెక గల దాన, చి ఇన్నెచి ఉంటితె ఉంగారుమ్ చి చట్టెలె జోడ్లు గల దాన. 23 దస్సి కెర్లమ మెలె, అమ్ బల్కుప జలొ పోతుపిల్ల తుమ్ ఆన కండ, చి ఈంజొ గెరి ఉట్ట అయ్లి సర్దక విందు కెరుమ. 24 కిచ్చొక మెలె, ఈంజొ అంచొ పుత్తు మొర గెచ్చ అన్నె జియ అస్సి. నెన తిలొ, చి అన్నె దొర్కు జలొ' మెన అబ్బొసి సంగిలొ, అన్నె, ఎత్తి తెయార్ జతికయ్, సర్ద కెరనుక దెర్.

25 "జలె, ఈంజొ గెరి ఉట్ట అయ్లి ఉబెడొచొ అన్నెసి జోవయించి బుయ్యెతె కామ్ కెర్లె తిలొ, చి గెరి అన్నె ఉట్ట జెతె తిలి పొది పాసి అయ్లె, బాజె నచితి అవాడ్ సూన్లన్. 26 సూన కెర, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక బుకారా కెర, 'కిచ్చొక బజయితతి, సర్ద కెరంతతి?' మెన పుసిలన్, 27 చి గొత్తి సుదొ జోక, 'బావొది గెరి అయ్లన్ చి జో జీవ్ తా గెరి ఉట్ట జా అస్సిచి రిసా అబ్బొది బేడు తిలొ పోతుపిల్ల కండయ్లన్.'

28 "జలె, జో మాన్సుచొ ఈంజొ వెల్లొ పుత్తున్క కోపుమ్ అయ్లి, చి గెరి పెసుక కి జోక ఇస్టుమ్ నాయ్. జాకయ్ అబ్బొసి బార్ జా, తెడి జె మెన బతిమాల్లు జా సంగిలన్, గని 29 అబ్బొన్క జో, 'ఈందె, ఎత్తి వెర్చుల్ తుచి సేవ కెర్లయ్, తుయి సంగిలిసి నిదానుమ్ కెర, కెయ్య కి పిట్టచి నాయ్. జలెకి, అంచ గోతుసుదల్ తెన్ ఆవ్ సర్ద తెన్ విందు కెరంతి రితి కెయ్య కి ఏక్ ఇదిలిసి గొరె కి దెస్సి నాయ్. 30 గని సానివొ తెన్ బెద తుచి ††ఆస్తి పాడ్ కెర్లొ ఈంజొ పుత్తుది గెరి జెతికయ్, తుయి బేడు తిలొ పోతు కండయ్లది! కిచ్చొ సత్తిమ్, జా! మెన జో వెల్లొ పుత్తుసి సంగిలన్, చి 31 అబ్బొసి జోక, 'ఓ పుత్తు, తుయి కెయ్క కి అంచి తెన్ అస్సిసి, చి అంచి ఆస్తి ఎత్తి తుచి. 32 జలెకి, ఈంజొ తుచొ బావొది మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జలన్. నెన తిలన్, గని అన్నె దొర్కు జలొచి రిసా ఇసి విందు దా సర్ద కెరనుక చెంగిలి' మెన సంగిలన్, మెన సిస్టు సంగిత సుంకర్లుక చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెన అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ సంగిలన జోవయింక నంప కెర్లన్చి రిసా యేసు

†† యూదుల్ అండ్రు ముక్కల్ కతి నాయ్. †† ఏక్ రగుమ్ రూకచ కాయల్, బెర్, అండ్రుల్క ఒత్తచ కచదుల. ††† నెంజెలె 'డబ్బుల్'.

పండితులకంటే టాలి సంగ జేవ్ పండితులచి తప్పుచి రిసా ఉచరయలన్."

తెల్వి తిల గొత్తి సుదొచి టాలి

16 తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్క, "సామూరి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి గెచి కామ్ ఎత్తి దెకుక చి జోచి ఆస్తి ఎత్తి దెకుక జోతె ఏక్ మాన్సు తిలొ. జలె, 'తుచి ఆస్తి దెకితోసా జా ఆస్తి పాడ్ కెర్తయ్' మెన జో ఎజొమానిక కబుర్ అయిలి. ² జో జోచి ఆస్తి దెకితోసాక బుకారా కెర, 'తుచి రిసా ఆవ్ సూన్సిసి కిచ్చొక? అప్ప తెంతో తుక ఇన్నె కామ్ నాయ్. తుచి అత్తి ఆవ్ సార్ప కెర్లిన్క కిచ్చొ కెర అస్సిన్ గే కక్క కెర్లి దా అస్సిన్ గే లెక్కల్ కెర రెగుడ అంక దెకవు' మెన ఎజొమాని సంగిలొ."

³ "జలె, ఎజొమానిచి ఆస్తి దెకితో ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ తెలివి ఉచరన్లన్ మెలె, అంచొ ఎజొమాని అంక కడ గెలెదె జలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? కూలి కామ్ కెరుక అంక సత్తు నాయ్, అవ్ నెతిరి. బిచ్చిమ్ నజుక లాజా, మెన ఉచర అస్సి. ⁴ ఎజొమాని అంక కడ గెలె సాది మాన్సుల్ అంక సెనేతుమ్ జా తా జోవయింప గెరలె బుకార్లె బాద తయె నాయ్ మెన ఉచరన కెర, ⁵ ఎక్కిలోకచి పడ్డె అన్నెక్కిలోక వర్స తెన్ జోచొ ఎజొమానితె రునుమ్ జల ఎత్తిజిన్క బుకారా కెర, తొలితొచొక అంచొ ఎజొమానిక తుయి కెర్లి బాకి జా అస్సిసి? మెన పుసిలన్. ⁶ జో రునుమ్ జలొసా చెత్తర్ వెయిల్ కాయల్ తేలు మెలన్, చి ఈంజొ జలె తుచి బాకి నజ తిలి పుస్తకుమ్ బేగి చజన వెన 'దొన్ని వెయిలు' మెన రెగుడు మెలన్.

⁷ "తెదొడి ఎజొమానిచొ గేర్ దెకితోసా అన్నెక్కికొ బుకారా కెర, 'తుయి కెర్లి బాకి జా అస్సిన్', మెన పుసిలన్, చి జో 'వెయి నాడివొ గోదుమ్' మెంతికయ్, 'దస్సి జలె, తుచి బాకి కార్గుమ్ వెంట అట్టు పుంజొ' మెన రెగ్గను మెలన్.

⁸ "జలె, జోచి ఆస్తిక దెకితో జో అబద్దుమ్ కెర్లొ మాన్సుచి తెలివి దెక, తెలివి కామ్ కెర్లెది మెన జో ఎజొమాని సంగిలొ. ఈందె, దేముడుచి ఉజిడ్ బుద్ది జలనచి కంట ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిలస జోవయింపి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ బలె తెలివి దెకన్తతి.

⁹ "జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి? †ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్క నేస్తమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కేడ్లె పరలోకుమ్తె ఎల్లకాలుమ్ జియతస్తితె తుమ్క ††బెదవనుల. †† ఈందె, కో జలెకు ఇదిలిన్ కామ్తె నిదానుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి నిదానుమ్ కెరెదె. గని కో జలెకు ఇదిలిన్ కామ్తె అబద్దుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి అబద్దుమ్మి కెరెదె. ¹¹ జాకయ్, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ నాడిక కెర్లిన్తె తుమ్ నిదానుమ్ నే కెర తిలెగిన, పరలోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్ కామ్ కెర్లి రితి దేముడు కీసి తుమ్చి అత్తి జా సార్ప కెర దెయెదె! తుమ్క జో కీసి నంప కెరుక జయెదె! ¹² అన్నె, జోవయించి ఆస్తిక తుమ్ దెకుక మెన అన్నెక్కి తుమ్చి అత్తి సార్ప కెర తిలె, గని తుమ్ జా ఆస్తిక నిదానుమ్ నే కెర్లె, తుమ్క జెతికయ్ తుమ్చి సాంత ఆస్తి కో తుమ్క దెవుల! దిలె, పాడ్ కెరుల మెనుల.

¹³ కేన్ గొతిమాన్సు ఎక్కి దడి దొగుల ఎజొమాన్సుచి సేవ కెరుక నెత్తె. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కిలోక విరోదుమ్ కెర, అన్నెక్కికొ ప్రేమ కెరెదె, నెంజిలె

† ఎజొమాని మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక టాలి జతయ్. †† నెంజిలె, ఎజొమాని మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు బెదవనెదె. † నెంజిలె గ్రీకు తెన్ చి ఈంజ 9 నంబర్ కోడు తొలితొ రెగిడ్లిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెన అన్నె సగుమ్జిన్ ఉచరతి మెలె, 9. జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ పాపుమ్చి జలెకి, తుమ్ బుద్ది తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సేవ కెర్లి రితి జా డబ్బుల్ నాడిక కెరన నేస్తమ్ కెరన, చి జా కేడ్లె తుమ్ మొర గెలె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనుల నెంజిలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు బెదవనెదె. గ్రీకు బాన తెన్ తిలిసి కీసి జతయ్ మెలె, 'పాపుమ్చి డబ్బుల్ నేస్తమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కేడ్లె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనుల. గని ఉప్పిరి జా మత్తెలి రెగిడ్లిన్తె రెగిడ్లి రితి అర్దుమ్ అన్నె సంగితయ్' మెన ఉచరనుమ్.

జో అన్నెక్కికొ నిదానుమ్ కెర, తొలితొచొక నిస్సారుమ్ దెకెదె. జలె, దేముడుక చి ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క ఎక్కి దడి సేవ కెరుక నెతుర్సు" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

యేసు సంగిల దొన్ని కొడొ
(మత్త 11:12-13)

¹⁴ ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్చి రిసా యేసు తెదొడి సిస్సుల్క సంగిలిసి పరిసయ్యుల్ సూన కెర జోక కొంకడ్లె. కిచ్చొక మెలె దేముడుచి సేవ కెర్తనుమ్ మెననె కి, డబ్బుల్క జోవయింక ఒగ్గర్ ప్రేమ. ¹⁵ యేసు జోవయింక, "మాన్సుల్చి మొక్కె పున్నిమ్ తిలి రితి డీసుక ఆన జతస తుమి. గని తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ బుద్ది అస్సి గే దేముడు జానె. జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చొచి రిసా 'ముక్కిమ్చి' మెనుల గే, దస్సిచి దేముడు వెట్కారుమ్చి మెనెదె.

¹⁶ "బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహాను బారె జలి ఎదక మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్తుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు రెగిడ్లిసి ముక్కిమ్ జా తిల. గని యోహాను అయిలి తెంతొ, దేముడుచి రాజిమ్ పావ జా అయిలిన్చి రిసాచి, సుబుమ్ కబుర్ సూనయి జతయ్, జో సూనయ్లొ, ఆవ్ సూనయ్తసి, చి పావ జా అయిలి ఈంజ రాజిమ్తె బెదితస ఎత్తిజిన్ బెదుక మెన బమ్మ జతతి. ¹⁷ మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గుల్చి ఎక్కి అచ్చుమ్చి విలువ గెచ్చె నాయ్, జెతె కేన్ అచ్చుమ్ కామ్క నెంజితి రితి జతి కంట, పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ కేడ గెచ్చుక సుబ్బు.

¹⁸ "కో జలెకు జో జోచి తేర్లిక ముల దా అన్నెక్కికొ పెండ్లి కెరనె, లంజె వంసుమ్చొ జతయ్, చి జాకయ్ పెండ్లి ముల దిలి కేన్ తేబోదక కో పెండ్లి జయెదె గే, జో కి లంజె వంసుమ్చొ జతయ్.

లాజర్ మెలొ బీద సుదొ చి సామూరుమ్ తిలొచి రిసా టాలి

¹⁹ "సామూరి ఎక్కిలో తిలన్. జో రోజాక చెంగిల చెంగిల సామూర్లు గలంతి ఊద రంగుచ ఒగ్గర్ కరిద్చ పాలల్ గలనెదె, చి రోజాక ఇష్టుమ్ అయిలి సర్ల కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జితె తిలొ. ²⁰ జలె, జో సామూరోచి మేడచి గుమ్ముమె లాజర్ మెలొ బీద సుదొ ఎంగ్ల తయెదె. జోచి ఆగ్ గెర్లు గావ్వొ తిల. ²¹ జో సామూరో అన్నిమ్ కెర్లి బల్లయ్ తెంతొ సేడ్లె చింబొ గిడ్డల్ జో బీద సుదొక దొర్కు జలె, సర్ల తెన్ కతో, తెద్ది మాలజ్ జా తెద్ది చూ జా తిలొ, అన్నె సూనర్లు జోచ గావ్వొ లేంవితె తిల.

²² "జలె, ఏక్ దీసి జో బీద మాన్సు మొర గెలొ, చి పరలోకుమ్తె అబ్రాహామ్ పూర్తుడు తెన్ తతి రితి దూతల్ జో బీద జలొ లాజకవ వయ కడ నిల. జలె, జో సామూరో కి మొర గెలన్, చి జోక మాన్సుల్ రోవ గెల. ²³ అన్నె జో వెల్లి ఆగ్ లగితి గొయితె ఒగ్గర్ సిచ్చల్ జతె తా, ఉప్పిరి దెకిలె, దూరిక అబ్రాహామ్క చి జోచి పాసి వెన తిలొ లాజకవ దెకిలన్. ²⁴ దెక కెర, 'ఓ అమ్చొ అబ్రాహామ్ తాతొ, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తీ, చి జోచి ఊంటి పానితె బుడ్డవ అంచి జీబుతె ఇదిల్ లయడ తిమ్మి రిసా జో లాజకవ అంచితె తెద్రవు. ఈంజ ఆగి అంక ఒగ్గర్ నొప్పి దెతయ్చి రిసా' మెన సామూరో బతిమాల్పా జా సంగిలన్.

²⁵ గని అబ్రాహామ్ జోక, 'పుత్త, తుయి బూలోకుమ్తె జితె తిలి పొది ††తుక ఇష్టుమ్ అయిలిసి దొర్కు కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జితె తిలది. గని లాజర్ కన్సల్ సేడ్లె తిలన్. గని అప్పె జో ఇన్నె సుక్కుమ్ జా అస్సి, చి తుయి ఒత్త సిచ్చల్ సేడ్లె తత్తసి. ²⁶ అన్నె కిచ్చొ మెలె, తుమ్క అమ్క మదెనె వెల్లి గొయి అడ్డు అస్సి. ఏక్ వేల ఇన్నె తెంతొ సగుమ్జిన్ ఒత్త గెచ్చుక ఉచరె అడ్డు తవును. నెతుర్సు" చి 'ఒత్త తిలస కో కి ఇన్నె డేవ జెతు నాయ్ మెన జా గొయి అడ్డు అస్సి' మెన ²⁷ అబ్రాహామ్ సంగితికయ్, సామూరో అన్నె, దస్సి జలె, తాతొ, అంచి ఏక్ మనవి

†† నెంజిలె 'తుచి వాట పూర్తి'.

సంగిమ్మదె. దయ కెర, అంచొ అబ్బొచి గెరి జో లాజకా తెద్రవు. ²⁸ అంక పాచేజిన్ బావుడ్లు అస్సి, చి జేవ్ కి ఈంజ సిచ్చ జతి లోకుమ్తె నే ఉత్త, సీడ్డి రితి జోవయంక బుద్ది సికడ్డు మెలన్. ²⁹ గని అబ్రాహామ్ జోక అన్నె, 'మోసేచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి ఆగ్గుల్, అన్నె దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుల్ రెగిడ్డి పుస్తకల్ ఎత్తి జోవయంక అస్సె. ఒత్త తిలిసి సరిగా సూనతు, చి జేవ్ బుద్ది జంక జయెదె' మెన అబ్రాహామ్ సంగిలన్. ³⁰ గని జో అన్నె అబ్రాహామ్ తెన్, 'నాయ్, ఒత్త తిలిసి సూన్లె కి కెర్తి నాయ్, గని మొర గెలోసా కో జలెకు జేవ్తె గెచ్చ బుద్ది సంగిలె, జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది ముల మార్పువ జవుల' మెలన్. ³¹ చి ఆకకా అబ్రాహామ్ జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'మోసేచి అత్తి దేముడుచి ఆగ్గుల్ రెగిడ్డి కొడొ కి, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుల్ రెగిడ్డి కొడొ సూన నంప నే కెర్లె, కో జవున్ మొర్లొ మాన్సు అన్నె జేవ్ జా ఉట్టికి నంప కెర్తి నాయ్.'", మెన పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

పాపుమ్ కెరయ్తినచి రిసాచి కోడు

(మత్త 18:6-7,21-22; మార్కు 9:42)

17 తెదొడి యేసు జోవయింప సిస్సుల్క, " పాపుమ్ కెరయ్త అల్లర్ కచితుమ్ జెయెదె, గని కచి అత్తి దస అల్లర్ జెవుల మెలె, అయ్యె, జోవయింక సిచ్చ పిట్టె నాయ్! ² అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్ జలసతె ఎక్కిలోక కి, కో పాపుమ్ కెరయెదె గే, జోచి టొట్రయ్ తిర్లొలి పత్తురు. ఒడొవ దా జోవయింక సముద్రుమ్తె బుడ్డవ గెలుక చెంగిలి. ³ తూమ్ జాగర్ల తా. తుమ్చితె కో గే మెనుమ. తుచొ కేన్ జవున్ బావొ పాపుమ్ కెర్లెగిన, జోవయింక బుద్ది సంగు, చి జోవయింప తప్పుక దుకుమ్ జా బుద్ది జలెగిన, జోవయింక చెమించుప కెరు. ⁴ అన్నె, రోజాక సత్తు సుట్లు కి తుక పాపుమ్ కెర జేవ్ సత్తు సుట్లు తుచి పక్క పసుల 'అంచి తప్పు. చెమించుప కెరు' మెన జో సంగిలెగిన, తుయి జోక చెమించుప కెరుక అస్సె" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క బుద్ది సంగిలన్.

నముకుమ్చి రిసాచి కోడు

⁵ తెదొడి యేసుచ జేవ్ బారజిన్ బారికుల్ యేసుప్రబుక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "అమ్క అన్నె ఒగ్గర్ నముకుమ్ దె" మెల చి, ⁶ యేసు జోవయింక, "సూర్పుగిడ్డిచి ఎదిలి నముకుమ్ తుమ్క తిలె, ఈంజొ మామోడు రూకుక 'ఉట్టి జా సముద్రుమ్తె గెచ్చ రోచి జా' మెలె, తుమ్ సంగిలె, జా కోడు సూన్లె జా దస్సి జయెదె."

సేవ నిదానుమ్ కెరుక తిలిసేచి కోడు

⁷ "తుమ్చితె ఎక్కిలోక గొత్తి సుదొ తయెదె మెనుమ, చి జో గొత్తి సుదొ కేసొత్తో జవున్, మెండల్ రక తా జవున్ గెరి అన్నె అయ్లె, 'తుయి బేగి గెచ్చ అన్నిమ్ కెరు' మెన ఎజొమాని సంగెదె గె? ⁸ నాయ్, గెద. 'తోలితో అంచి రిసా అన్నిమ్ తెయార్ కెర తుచొ పాలుమ్ కుంచన అంక జొగుడ దె, చి ఆవ్ అన్నిమ్ కెర పాని పిలి పడ్డొ తుయి కా, పి' మెన ఎజొమాని సంగెదె. ⁹ అన్నె, జో గొత్తి సుదొ జోక దిలి కామ్ కెర జోచి పూచి తిలిసి కెర్తి రిసా జో ఎజొమాని జోక 'తుయి దయ కెర్లది' మెనెదె గె? నాయ్, గెద. ¹⁰ జలె, తుమ్చి పూచి తెన్ కి దస్సి, దేముడు తుమ్క సంగిలిసి ఎత్తి కెర తుమ్చి పూచి కెర తిలె, తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, 'అమ్ రితయ్ గొత్తి సుదల్. అమ్ గవురుమ్క విలువ నాయ్. అమ్క పూచి తిలిసి కెర అస్సుమ్. తెద్దిలి' మెన తుమ్" మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

† నెంజిలె, 'నముకుమ్ పిట్టయ్త...' †† నెంజిలె, 'జోవయింప నముకుమ్ పిట్టయెదె గె,....' † 6:13 దెక. జోవయింప బారజిన్ సిస్సుల్ బారజిన్ బారికుల్ ఎక్కి. †† ఏక్ గరుమ్ పండ్లు దెరెదె.

వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెన్నుజిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

¹¹ ఒత్త తెంతొ అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన సమరయ ప్రదేసిమ్క చి గలిలయ ప్రాంతుమ్క మదెనె గెతి వట్టె గెతె తా, ¹² ఏక్ గావ్క పాసి అయ్లె, వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెన్నుజిన్ మాన్సుల్ జోక దస్సుల్ జంక మెన అయ్ల, అన్నె, 'ఇదిల్ దూరి తా ¹³ కేక్ గల. కిచ్చొ మెన కేక్ గల మెలె, "యేసుప్రబు, బాబు, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తీ" మెన కేక్ గల. ¹⁴ జలె, యేసు జోవయింక దెక కెర "దేముడుచి గుడితె తుమ్ గెచ్చ, ఒత్తచ మాజర్లుతె దెకవన" మెన సంగిలన్, చి ఒత్త యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన వట్టె గెలె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, జోవయింపి ఆగ్ చెంగిల్ జా సుద్ది జలె.

¹⁵ జలె, జోవయింతె ఎక్కిలో జో చెంగిల్ జలిసి దెకన, గట్టిజ అవాడ్ కెరన దేముడుచి గవురుమ్ సంగ సంగ, యేసు తిలిసేతె ఉట్టె అయ్లన్. ¹⁶ ఉట్టె జా, "అంక రచ్చించుప కెర దయ కెర్లది" మెన యేసుక జోచి సర్ల సంగ యేసుచి చట్టె సెర్లు సీడ్డొ. జో మాన్సు మాసమరయ సుదొ.

¹⁷ జలె, యేసు తెదొడి, "దెన్నుజిన్క చెంగిల్ కెర్లయ్, గెద. జేవ్ అన్నెక్ నొవ్వుజిన్ కేతె? ¹⁸ ఈంజొ యూదుడు నెంజిలొసొక పిట్టవ, జేవ్ అమ్చవ యూదుల్తె అన్నె కో జోవయింపి సర్ల సంగుక జెతి నాయ్ గె?" మెన పున కెర, ¹⁹ జో చెంగిల్ జలిసొక అన్నె, "తుయి ఉట్టె, గెరి గో. అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా చెంగిల్ జా అస్సిసి" మెన యేసు జో మాన్సుక సంగిలన్.

దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచ కొడొ

(మత్త 24:23-28,37-41)

²⁰ జలె, "దేముడుచి రాజిమ్ కెయ్క జెయెదె?" మెన సగుమ్జిన్ పరిసయ్యుల్క యేసుక పుసిల చి, జో, "దేముడుచి రాజిమ్ డీస్సిసి నెంజె. కెయ్క గే డీస జెయెదె మెన నాయ్. ²¹ 'ఈందె, ఇన్నె అస్సె' జలెకు, 'ఓదె, ఒత్త అస్సె' జలెకు మెనుక బెదె నాయ్. కిచ్చొ మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ అప్పెయి కి తుమ్చి నెడిమి అస్సె" మెన సంగిలన్.

యేసు ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరుక మెన అన్నె జెతిన్చి రిసాచి కోడు

²² జోచ సొంత సిస్సుల్క యేసు, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లొసొక "ఏక్ దీసి గడియ జవున్ డీసున్" మెన తుమ్ ఒగ్గర్ ఆస జత దీసల్ జెవుల, గని జా మదెనె అంక దెకుక నెతుర్పు. ²³ అన్నె, "ఓదె, ఒత్త అస్సె. ఓదె, ఒత్తయ్ అస్సె" మెన సగుమ్జిన్ తుమ్క సంగుల, గని జోవయింపి పట్టి తుమ్ గెచ్చ నాయ్. ²⁴ కిచ్చొక మెలె, బిజిలి మొల్లిలె, కీసి ఆగాసుమ్ పూర్తి ఏక్ పక్క తెంతొ అన్నెక్ పక్క ఎద ఉజిడి దెయెదె, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లొసొక ²⁵ ఏలువ కెరుక మెన ఉత్త జెతి దీసిక కేన్ పక్క కి డీసిందె. ²⁵ గని జా నే జతె అగ్గె తొలితో ఆవ్ ఒగ్గర్ బాదల్ సైమల్ సేడుక అస్సె, ఈంజొ కాలుమ్చ ²⁶ మాన్సుల్ అంక "అమ్క నాయ్. మొర్పు!" మెనుక అస్సె.

‡ యూదుల్ తెన్ వెల్లి రోగుమ్ ఏక్ మాన్సుక ముల తిలె, జో మాన్సుక 'చెంగిల్, సుద్ది జలొ' మెన రుజ్జా సంగుక ఎక్కి. పూజర్లుకయ్ అదికారుమ్, 5:12చి ఎట్టొచి కోడు దెక. ‡† సమరయ సుదల్క యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల, గని జేవ్ యూదుల్ ఇన్నె బుద్ది ఉచర్తి నాయ్. ఎక్కి సమరయ సుదొ బుద్ది ఉచర్తి. ‡‡‡ నెంజిలె 'రచ్చించుప జా అస్సిసి'. § కిచ్చొక దస్సి మెనతయ్ మెలె, జో యేసు అయ్లిన్ తెన్ జా రాజిమ్ అయ్లి, చి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త జోవయింపి అత్తి అన్నె జోవయింప సిస్సుల్చి అత్తి జా రాజిమ్చి రచ్చించుప కెర్తి కామ్ జో కెర్లయ్. 'తుమ్చి నెడిమి అస్సె' మెలి కోడుక సగుమ్జిన్ 'తుమ్చి పెట్టి అస్సె' మెన రెగ్లె అస్సి, గని నంపతిలసచి పెట్టి జా రాజిమ్ తయెదె, గని నంపనెంజిలసచి పెట్టి నాయ్. జేవ్ పరిసయ్యుల్కె బర్గజిన్ యేసుక నంప కెర్తి నాయ్. §† లూకా 1:32-33, డీసయ్లిసి 5:10, చి 20:4-6 దెక. §†† లూకా 9:22 దెక.

26 నోవహు పూర్ణమచోచి కాలుమ్ మాన్యుల్ కీన్ జతె తిల గే, దస్సి, ఆవ్ మాన్యు జా జెర్యున్ అయ్లోసా అన్నె నే జెతె అగ్గెచి మదెనె ఆవ్ జెతె ఎదక మాన్యుల్ దస్సి జతె తవుల. 27 మెలె, 'జోవయించి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చక' మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు వెల్లి వర్లల్చి పాని గెడ్డుప కెరయ్లి గడియ ఎద, నోవహు జోచి కుటుంబుమ్ తెన్ జా వెల్లి ఓడతె పెస కెప్పి డంకిల్ ఎద, నే నంప కెర్తె మాన్యుల్ కతె తా, పితె తా, పెండ్లివో కెర్తె తా, పెండ్లివో జతె తా జతె తిల, చి †జేవ్ ఎత్తిజిన్క వర్లల్చి పాని గీడ గెలి. 28 పడ్డా లోతు పూర్ణమచోచి కాలుమ్ కి జో జతె తిలి సాదోమ పట్టుమ్చ దస్సి జతె తిల. పైజల్ కతె తా, పితె తా, బియ్యారి కెర్తె తా, పంట్లో పిక్యతె తా, గెరల్ బందితె తిల. 29 గని †లోతు జా సాదోమ పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా ముల దిలి దీసి, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు పరలోకుమ్ తెంతో జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి ఆగిచి ఎడ్డి రితి ఇంగుడు సువ దిలన్, చి జా పట్టుమ్చ ఎత్తిజిన్ మొర గెల. 30 అన్నె, ఆవ్ మాన్యు జా జెర్యున్ అయ్లోసా ఏలుప కెరుక మెన అన్నె ఉత్త జా డీప్తి దీసి జెతి ఎద దస్సి మాన్యుల్ అంక నే ఉచర్తె, బుద్ది నే ఉచర్తె ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి జెతె తవుల, చి తెదొడక తీర్పు జా సిచ్చ జవుల.

31 "జా దీసిక జోచి గేరుచి ఒర్నె కో తవుల గే, జోచి సామన్ గెరి తిలె కి, జా వెంట నెంక మెన ఉత్తుతు నాయ్, అన్నె కో జోచి బట్టి జవున్ తిలె, కిచ్చో వెంటుక పసుల్తు నాయ్, †గని బే బేగి ఉట్ట గెతు.

32 లోతుచి తెర్ని జా సాదోమ పట్టుమ్క ఇదిల్ ఇష్టుమ్ జా జాక దెకుక మెన పసుల లోన్చి †పత్తురు మర్లు జా గెలి, గెద. జెలె, జాక దస్సి జర్లు జలిసి తుమ్ పచ్చ నాయ్. 33 కిచ్చోక మెలె, సాంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో ఉచరుల గే, జోవయించి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, గని దేముడు దిలి వాటు ఎక్కి సత్తిమ్ ఇండుక మెన జోవయించి ప్రానుమ్ కో దెవుల గే, జోవయించి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జయెదె.

34 "జా రాతిక దోగుల ఎక్కితె నిజ తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్లొక కడ నెవుల. 35 దస్సి, దోగుల తేబోదల్ రొడ్డె తిలె ఎక్కిక ముల దా, అన్నెక్లిక కడ నెవుల, 36 ††అన్నె, దోగుల మున్యుబోదల్ బట్టి తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్లొక కడ నెవుల" మెన యేసు సంగిలన్. 37 దస్సి సంగితికయ్, "కేనె కడ నెవుల, ప్రబు?" మెన సిస్సుల్ పుసిల, చి జోవయింక, "పీనుమ్ కేనె తయెదె గే, ఒత్త గిద్దుల్ బెరుల." మెన సంగిలన్.

తీర్పు కెర్తి టాన్తె తోడు సంగితో ఎక్కిలోచి టాలి

18 తెదొడి యేసు జేవ్ సిస్సుల్క ఈంజ టాలి సంగిలన్. కిచ్చోక మెలె, †జో తీర్పు కెర ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతె ఎదకచి మదెనె జేవ్ బద్దుకుమ్ గే అన్యాయుమ్ గే నే జతె ప్రార్దన కెర్తె తంక మెన జోవయింక సికడ్డి రిసా సంగిలన్. 2 ఇసి జతయ్ "ఏక్ పట్టుమ్తె తీర్పు కెర్తి టాన్తె తీర్పు దెతోసా ఎక్కిలో తిలో. జో అన్నె మాన్యుల్క బియె నాయ్, దేముడుక బియె నాయ్. 3 పడ్డా, జయి పట్టుమ్తె రండెల్ మాన్యు ఎక్కి తిలి. ఈంజ జెలె, రోజాక జో తీర్పు దెతోసాతె గెచ్చ కెర, 'విరోదుమ్ సుదో ఎక్కిలో అంచి ఉప్పిరి దావ దా అస్సె. అంచి సంగిలీన్ సూన్లె జో మాన్యు సంగిలి నిందక ఆరిచి మెన రుజ్జు దెకయ్తినెతె అంక తోడు తా' మెన పుసితె తిలన్. 4 ఒగ్గర్ దీసల్ జో ఒప్పనె నాయ్, గని పడ్డా కిచ్చో బుద్ది జోక అయ్లి మెలె, ఆవ్ దేముడుక బితోసా, మాన్యుక బితోసా నెంజి, గని 5 ఈంజ రండెలి అంక అల్లర్ దా పుసుక ములె నాయ్ చి రిసా, జాచి సంగిలీన్ సూన్తిన్ తోడు సంగిమ్దె. నెంజిలె, జా రోజాక జెతె తతిన్క అంక

† ఆదికాండుమ్ 7 అద్యయమ్. †† ఆదికాండుమ్ 18:16-19:29. ‡ లూకా 212:34-36 దెక. †† మత్తయ 24:15-18. †† ఆదికాండుమ్ 19:26. ††† ఈంజ మత్తెలి తాలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 36 సంబంధి కొడు తయె నాయ్. ††† లూకా 21:5-36.

పూర్తి అల్పు కెరెదె మెలన్" మెన యేసుప్రబు టాలి సంగిలన్. 6 కిచ్చో అర్దుమ్ సంగిలన్ మెలె, "ఆదె, జో బుద్ది నెంజిలో తీర్పు దెతోసా కీన్ సంగిలో! 7 జెలె, రాతి మెద్దెనె జాక జాచి బాదల్ కస్టల్ సంగిత జో నిసాన్ల జోచయ్ జల మాన్యుల్చ ప్రార్దనల్ దేముడు సూనె నాయ్ గె? జోవయింక తోడు జెయె నాయ్ గె? కచితుమ్ సూనెదె, తోడు జెయెదె. అన్నె జా తోడు జెంక ఆల్సిమ్ కెరెదె గె? నాయ్ గెద. 8 బే బేగి తోడు జెయెదె. గని, జాగర్త, ఆవ్ మాన్యు జా జెర్యున్ అయ్లోసా ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి పొదిక మాన్యుల్ †నిదానుమ్ నముకుమ్ తవుల గే నాయ్ గె?" మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి సుంకరోచి రిసా సంగిలి టాలి

9 పడ్డా 'అమ్క పున్సిమ్' మెనన అన్నె మాన్యుల్క నిస్సారుమ్ ఉచర్తె మాన్యుల్క 'సూన్తు' మెన యేసు అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. 10 "ప్రార్దన కెరుక మెన దోగు మాన్యుల్ అమ్చి దేముడుచి గుడితె గెల. జోవయింతె ఎక్కిలో పరిసయ్యుడు, ఎక్కిలో సిస్టు నజీతో సుంకరో.

11 జెలె, పరిసయ్యుడు పురైతో టీచ, జోచి పెట్టి ఉచరన ఇసి ప్రార్దన కెరన్లన్, 'ఓ అమ్చో దేముడు, ఆవ్ జేవ్ అన్నె మాన్యుల్చి రితి నెంజిల్ రిసా తుక అంచి సర్త ఆవ్ సంగితసి. జేవ్, జెలె, మాన్యుల్క బియడ, జోవయించి అస్తి దోర్కు కెరంతతి, కిచ్చో కిచ్చో నాయిమ్ నెంజిల కమె కెర్తెతి, లంజెకమె కెర్తెతి, చి సగుమ్జిన్ కి జో ఒత్తల్తోచో సిస్టు నజీతోసాచి రితి జతతి. 12 గని అవ్ సత్తరెక్క తివ్వెరి చువ్వె తత్తసి, చి అంక దోర్కు జిత్సిన్ ఎత్తితె దెస్సు వాటల్తె ఏక్ వాట తుక దెతసి' మెన దేముడుక ప్రార్దన కెర్తెన్.

13 "గని, జో సిస్టు నజీతోసా, ఇదిల్ దూరి టీచ తా, మాములుమ్ జేవ్ యూదుల్ కెర్తి రితి నే కెర్తె, ఉప్పిరి నే దెకితె, లాజాక మొకోమ్ లుంకడ గుండెతె పెటన 'ఓ దేముడు, ఆవ్ పాపుమ్చో మాన్యు. అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా అంచ పాపల్ చెమించుప కెరు!' మెన ప్రార్దన కెర్తెన్. 14 జెలె, జేవ్ దోగులతె కక్క 'సత్తిమ్ జలె' మెన దేముడు దెకిలన్? జో గవురుమ్ ఉచరన్లొసాక, నాయ్, గని పాపుమ్ ఒప్పన్లొ ఈంజో సుంకరోకయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. జోచి పాపుమ్ చెమించుప జా గెరి ఉట్ట గెలన్. కిచ్చోక మెలె, కో జోక జొయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, జోక దేముడు దాక్ కెరెదె, గని కో జోక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే జోక దేముడు వెల్లో కెరెదె" మెన సంగిలన్.

బాలబోదల్క యేసు చడ వరుమ్ దిలిసి

(మత్త 19:13-15; మార్కు 10:13-16)

15 జెలె, జా దీసి 'యేసు జోవయింక చడ చెంగిల్ వరుమ్ దెవున్' మెన, సగుమ్జిన్ పైజల్ జోవయించ బాలబోదల్క జోతె కడ ఆన్తె తిల. గని జేవ్ జెతె తిలిసి యేసుచ సిస్సుల్ దెక కెర, జేవ్ బోదల్క కడ ఆన్ల మాన్యుల్క "పోన" మెన గోల కెర్తె. 16 గని యేసు జా దెక కెర, జోవయింక పాసి బుకారా కెర, "బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చోక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఇస బాలబోదల్ జల సుదల్చియి. 17 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, మాన్యు గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్చి రితిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ నజన్లెకయ్, పరలోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

సామ్నారుమ్ తిలో ఉబెడో ఎక్కిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసా యేసుక పుసితికయ్

(మత్త 19:16-30; మార్కు 10:17-31)

18 యూదుల్చో అదికారి ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, "చెంగిల్ తిలో గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె ఆవ్ కెయెక తెయెక జెతి

§ నెంజిలె, 'నిదానుమ్ ప్రార్దన కెర్తి నముకుమ్ తెన్ తవుల గే నాయ్ గె?'

వాట అంక దొర్లు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కామ్ కెర్లె జయెదె?" మెన పుసిలన్. ¹⁹ పుసితికయ్ యేసు, "చెంగిల్ తిలోసా" మెన అంక కిచ్చొక సంగిలది? చెంగిలోసా దేముడు ఎక్కిలోయి, గని అన్నె కో కి చెంగిలోస నెంజితి. ²⁰ జో దిల ఆగ్నల్ మెలె తుయి జాన్ని.

లంజెకమొ కెరుక జయె నాయ్,
 నరు అత్య కెరుక జయె నాయ్,
 చోరుక జయె నాయ్,
 అబద్దుమ్ సాచి సంగుక జయె నాయ్,
 అయ్యుద్ అబ్బొద్ గవురుమ్ దెకితె తంక అస్సె.
 దనచయ్" మెన జోక యేసు సంగిలన్. ²¹ సంగితికయ్ జో మాన్సు,
 "బాల తతె తెంతో ఈంజేవ్ ఆగ్నల్ రితి ఆవ్ నిదానుమ్ కెర దెకన్ తసి" మెన జబాబ్ దిలన్. ²² జా కోడు సూన కెర యేసు, జోక,
 "అప్పెక తుక ఎక్కి పిట్ట అస్సె. తుచి అస్తి ఎత్తి తుయి విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ బీద సుదల్ క దేసు, దస్సి కెర్లెగిన పరలోకుమ్తె తుక అస్తి కలుగు జెయెదె. అన్నె అంచి తెన్ బెద అంచి పట్టి జె!" మెన సంగిలన్.

²³ గని ఈంజ కోడు సూన కెర, జోక ఒగ్గర్ సామ్నారుమ్ తిలిచి రిసా జో మాన్సు ఒగ్గర్ విసారుమ్ జలొ.

²⁴ తెదొడి, జో మాన్సు దస్సి విసారుమ్ జలిసి దెక కెర యేసు, "సామ్నార్లు దేముడుచి రాజిమ్తె గెచ్చుక జలె, కెర్లి గ కస్టుమ్ జలెకయ్ జయెదె. ²⁵ కిచ్చొక మెలె, ఇన సామ్నార్లు దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కంట, సూజిబొరో వాట్ ఒంటె గెచ్చుక సుల్లు!" మెన సంగిలన్.

²⁶ జలె, జా కోడు సూన్లన "దస్సి జలె, కో †రచ్చించుప జంక జయెదె?" మెన బమ్మ జలె. ²⁷ గని యేసు, "మాన్సు కెర్క నెత్తిరిసి కి, దేముడు జర్గు కెరుక తెర" మెలన్.

²⁸ తెదొడి యేసుచ బారజిన్ బారికుల్తె తిలొ పేతురు మెలొ సిస్సుడు "ఈందె, అమ్చ గెరల్ ఎత్తి ముల దా ఆమ్ తుచి పట్టి బులితసుమ్" మెలన్. ²⁹ యేసు జేవ్ బారికుల్క, నిజామి, అన్నె తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్ కెర్లి రిసా గేరు జలెకు, తేర్లిక జలెకు, అన్నొబావొక జలెకు, అయ్యుద్ అబ్బొన్క జలెకు, బోదల్క జలెకు కో ముల తవుల గే, ³⁰ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ కాలుమ్తె కి జోక దనచ అన్నె ఒగ్గర్ వంతుల్ రితి దొర్లు జయెదె, అన్నె జెతి కాలుమ్తె, కెయెక తెయెక పరలోకుమ్తె జెతి వాట జోక దొర్లు జయెదె.

జో మొరుక తిలిన్చి రిసా యేసు అన్నెక్ నుట్టు సంగిలిసి

³¹ తెదొడి జేవ్ యెరూసలేమ్తె గెతె తిలి వట్టె యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క పక్క కడన ఇసి మెలన్. "ఈందె, అమ్ యెరూసలేమ్తె గెతసుమ్, చి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాచి రిసా దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన రెగిడ్లిసి ఎత్తి కచితుమ్ పూర్తి జర్గు జయెదె.

³² కిచ్చొక మెలె, యూదుల్ నెంజిలనచి అత్తి అంక సార్ప కెర దెవుల, చి అంక కొంకడుల, అంచి మరియాద కడుల, చి అంక తుంక దెవుల.

³³ అంక కొర్డల్ తెన్ పెటుల, చి అంక మారుల, తిర్తత్క అన్నె జేవ్ జా ఉట్టిందె" మెలన్. ³⁴ గని ఇన్నెచి కిచ్చొ అర్దుమ్ కి కెరంతి నాయ్. జా అర్దుమ్ లుంకిల్ రితి తిలి, చి జో కిచ్చొచి రిసా సంగిలొ గే నేన్.

గుడ్డి జలొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 20:29-34; మార్కు 10:46-52)

³⁵ యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన యేసు వట్టె గెతె తా యెరికో పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, గుడ్డి జలొ మాన్సు ఎక్కిలో వాట్ సాడి

† మెలె, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జంక, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక.

వెస తా, బిచ్చిమ్ నజేతె తిలొ. ³⁶ ఒగ్గజ్జిన్ మాన్సుల్ జా వాట్ గెతె తిలిన్చి అవాడ్ సూన కెర, "కిచ్చొక ఒగ్గర్ జనాబ్ ఈంజ వాట్ గెతతి?" మెన పుసిలన్. ³⁷ పుసిలె, జేవ్ "నజరేతు గచ్చొచొ యేసు ఈంజ వాట్ గెతయ్" మెన జోక సంగిల, ³⁸ చి సూన, జో "ఓ యేసుప్రబు, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్లిలొ రచ్చించుప కెర్లొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, అంచ చెంగిల్ కెరు!" మెన కేక గలన్.

³⁹ తెదొడి పురైతొ ఇండితె తిలన సగుమ్జిన్ జో గుడ్డి మాన్సుక "తుక్కె తా" మెన గోల కెర్లె, గని జో అన్నె, "దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్లిలొ రచ్చించుప కెర్లొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ చెంగిల్ కెరు!" మెన అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గలొ. ⁴⁰ ఇసి జతికయ్, యేసు టీచ కెర, "జోక ఇత్తల్ కడ ఆన" మెన ఆర్త దిలన్, చి జోక జోచితె కడ ఆన్లన పాసి జెతికయ్, ⁴¹ "ఆవ్ తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయి కోప జతసి?" మెన పుసితికయ్, జో గుడ్డి మాన్సు, "ప్రబు, ఆవ్ దెకితె రితి కెరు" మెలన్. ⁴² యేసు జోక, "ఈందె తుచ అంకివొ డీస్తు. అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా తుయి †చెంగిల్ జా అస్సిసి" మెన సంగితికయ్, ⁴³ బేగి జో మాన్సుచ అంకివొ డీసిల చి, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ యేసుచి పట్టి గెలన్. అన్నె, పైజల్ ఈంజ ఎత్తి దెక తా, జేవ్ కి దేముడుచి గవురుమ్ సంగిల.

జక్కయ్య మెలొ సిస్టు నజేతొ సుంకరో

19 జలె, యేసు యెరికో పట్టుమ్ పెన జా పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చు ముల్లి పొది, ² ఒత్త జక్కయ్య మెలొ మాన్సు తిలన్. జో సిస్టు నజేత సుంకర్లుచొ అదికారి, చి జో ఒగ్గర్ సామ్నారుమ్ తిలొ. ³ జలె, 'యేసు కిసాచొ గె దెకిందె' మెన ఇష్టుమ్ జలన్, గని జో పాట్టి మాన్సు, చి యేసుచి సుట్టునంత బెర్లె జనాబ్ అడ్డు జా అస్తి. ⁴ జాకయ్ జో కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, యేసు జా వాట్ గెచ్చెదె, చి జో పురైతొ నిగ గెచ్చ, ఏక్ బొడ్డ రూకెత వెగిలన్.

⁵ జలె, యేసు ఒత్త పాచ కెర, ఉప్పిరి రూకెతె దెక, "జక్కయ్య, బే బేగి ఉత్తు. ఆజి ఆవ్ తుచి గెరి తంక అస్సె" మెలన్. ⁶ దస్సి మెంతికయ్, జక్కయ్య బమ్మ తెన్ జా రూకెతె తెంతొ ఉత్త జా, సర్ల తెన్ యేసుక గెరి కడన, మరియాద ఎత్తి కెర్లన్. ⁷ ఇసి జర్గు జలిసి దెక కెర పైజల్ ఎత్తి కుసుమ్కసుమ్ లట్టబ్బ. "పాపుమ్ సుదొచి గెరి జో గోత్ గెచ్చుక కిచ్చొక?" మెలె.

⁸ జలె, యేసు ఒత్త తిలి పొది, జక్కయ్య పురై జా టీచ ప్రబుక కిచ్చొ కోడు సంగిలన్ మెలె, "ఈందె, ప్రబు, అంచి అస్తితెచి ఏక్ వంతు బీద సుదల్క దా గెలిందె. అన్నె, డబ్బుల్క ఆవ్ కక్క మోసిమ్ కెర తిలె, జోవయింక ఆవ్ మోసిమ్ కెర నజేతి కంట అన్నె అన్నె చెత్తర్ వాటల్ జోవయింక అన్నె దెయిందె" మెన ఒప్పన్లన్. ⁹ దస్సి జతికయ్, యేసు జోక, "దేముడు పాపల్ చెమించుప కెర్లి రచ్చన ఆజి ఈంజ గెరి పాచ అస్సె. పాపుమ్ ఇండితె తిలె కి ఈంజొ కి †అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చొ, గెద. ¹⁰ మెలె, ఆత్మక నెస గెలసకయ్ చజన జోవయింక పాపల్ తెంతొ రచ్చించుప కెరుక మెనయ్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లయ్".

బజచా కాసుల్చి టాలి

(మత్త 25:14-30)

¹¹ యేసు సంగిలి కోడు పైజల్ సూన్తె తిలి పొది, యెరూసలేమ్క పాసి జెతె తిల, చి పైజల్ జేవ్చి పెట్టి కిచ్చొ మెన ఉచర్తె తిల మెలె, "యేసు అమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె పాచిలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరుక మొదొల్ జయెదె." మెన ఉచర్తె తిల. ¹² జాకయ్ యేసు జోవయింక ఏక్ టాలి సంగిలన్. "వెల్లి మాన్సు

† నెంజెల్ 'రచ్చించుప జా అస్సిసి'. ‡ యూదుల్క అబ్రాహామ్ ముక్కిమ్చొ పూర్ణమ్చొ జా తిలొ.

ఎక్కిలో తిలో. ఈంజ దేసిమ్క రానో జంక మెన, రానల్క టీచడ్డోసా తిలి దూరి దేసిమి ఉట్ట గెచ్చ జెంక మెన, ఈంజో బార్ జలో. ¹³ గని, నే గెతె అగ్గె, జోచ దెస్సుజిన్ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, జోవయింక ఎక్కిక్లొక ఎక్కిక్ [†]బజుచా కాసుల్ దా కెర, 'ఆవ్ జెతె ఎదక ఇన్నెతెన్ బియ్యారి కెరె తా' మెలన్. ¹⁴ గని జోవయించ పైజల్ జోక ఒగ్గర్ విరోదుమ్ జా అస్తి, చి 'ఈంజో మాన్సు అమ్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెలె, అమ్క ఎద్దెరె ఇస్టుమ్ నాయ్', మెన జో మాన్సుచి పట్టి కబుర్ తెద్రయలన్.

¹⁵ "గని, జో మాన్సు రానో జా బుల అయలన్, చి జో డబ్బుల్ దా తిల గొత్తి సుదల్ బియ్యారి కెర కెద్ది లాబుమ్ కెర అస్తి సూసుక మెన జేవ్క బుకార్లన్. ¹⁶ తొలితొచో జా కెర, రానొచి పురెతొ టీచిలన్ అన్నె, 'బాబు, తుయి దిలి బజార్ కాసుక అన్నె దెస్సు బజార్ కాసుల్ లాబుమ్ దొర్కు జా అస్సె' మెలన్, చి ¹⁷ 'బొల్లొయ్ కెర్లది, తుయి చెంగిలో గొత్తి సుదొ. ^{††}ఇదిలిసి కామ్ దెతికయ్ తుయి నిదానుమ్ కెర్లది, చి తుయి దెస్సు పట్టల్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెన తుక ఆవ్ అదికారుమ్ దెతసి' మెన రానొ సంగిలన్. ¹⁸ తెదొడి అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొ అయ్లో, అన్నె, 'బాబు, తుయి దిలి బజార్ కాసుక అన్నె పాచ్ బజార్ కాసుల్ లాబుమ్ దొర్కు జా అస్సె' మెలన్, చి ¹⁹ 'బొల్లొయ్ కెర్లది, తుయి చెంగిలో గొత్తి సుదొ, పాచ్ పట్టల్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెన తుక ఆవ్ అదికారుమ్ దెతసి' మెన రానొ సంగిలన్.

²⁰ "తెదొడి అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొ అయ్లో అన్నె, 'బాబు, ఉంద, తుచి బజార్ కాసు. ఇన్నెక మూటో బంద తియ దిలయ్'. ²¹ కిచ్చొక మెలె, తుయ్ 'కన్కారుమ్ నెంజిలోసా' మెన బిలయ్. తుయి కామ్ నే కెర్లిసి నజన్తసి, తుయి నే ఉంపిలిసి లాయితసి మెలన్. ²² జలె, జోక జో రానొ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'తుయి గర్బొ గొత్తి సుదొ! తుయి సొంత సంగిలిసి తుకయ్ నేరిమ్ వయడ్డయ్. అంక కన్కారుమ్ నెంజిలోసా, సొంత కామ్ నే కెర్లిసి నజిత్సా, సొంత నే ఉంపిలిసి లాయిత్సా' మెన తుయి జాన్సి. ²³ జలె, 'అంచి డబ్బుల్ కిచ్చొక సావుకతె జవున్ తిసి నాయ్? సావుకతె జవున్ తితది జలె, ఆవ్ బుల అయ్లి పొది సర్ల తెన్ వడ్డి నజన్తయ్' మెన జో గర్బొ గొత్తి సుదొక సంగ కెర, ²⁴ పాసి టీచ తిల మాన్సుల్క, జా బజార్ కాసు జోతె నజన, దెస్సు బజార్ కాసుల్ తిలో జో అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక దాస, మెలన్. ²⁵ జో దస్సి మెంతికయ్, జేవ్ తిల గొత్తి సుదల్ గోస జా, గని బాబు, జోక దెస్సు బజార్ కాసుల్ అస్తి! జోక అన్నె కాసుల్ కిచ్చొక దెంక! మెల. ²⁶ గని జో రానొ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, 'తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, [‡]కక్క తిలె, జోక అన్నె దెంక జయెదె. కక్క నెంజిలె, జోక తిలిసి కి జోతె తెంతో అన్నె కడ గెలుక జయెదె. ²⁷ జలె, అంక అమ్చి ఉప్పిరి జో ఏలుప కెరుక మెలె, అమ్క ఎద్దెరె ఇస్టుమ్ నాయ్' మెలె అంచ విరోదుమ్ సుదల్క కిచ్చొ కెరుక? జోక ఇన్నె కడ ఆన, చి అంచి మొక్కె కండ గెల మెన రానొ సంగిలన్" మెన యేసు ^{†††}టాలి సంగిలన్.

యేసు గాడ్డె పిల్లతె వెగ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అయ్లిసి
(మత్త 21:1-11; మార్కు 11:1-11; యోహా 12:12-19)

²⁸ యేసు ఈంజ టాలి సంగ కేడవ కెర, యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన జోచ సిస్సుల్చి పురె గెలన్. ²⁹ జలె, బేత్సగే చి బేతనియ మెల గచ్చొక పాసిచి ^{††}ఒలీవ మెంతి మెట్టయ్ పాచిలి పొది, యేసు జోచ సిస్సుల్తె దొగులక పాసి బుకారా కెర, ³⁰ "తుమ్చి మొక్కె తిలి గచ్చె తుమ్ పెన,

† ఏక బజార్ కాసుచి ఏలుప కెద్ది మెలె, పుంజెక్ పొదుల్చి కూలి డబ్బుల్చి ఎదిలి.
†† లూకా 16:10 దెక. † మత్తయి 25:29 దెక. ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె 'ఇదిల్ జవున్ బుద్ది తిలోసాక అన్నె బుద్ది సికడుక జయెదె, గని బుద్ది నెంజిలోసాతె తెంతో జో సిక తిలిన్ కి కడ గెలుక జయెదె'. †† ఈంజ టాలితె రానొ కోమెలె, యేసు. జోవయించ విరోదుమ్ సుదల్ కోమెలె, యూదుల్చ వల్లెల మాన్సుల్. గొత్తి సుదల్ మెలె, జోక నంపజలన. డబ్బుల్ వాడిక కెర్లిన్ మెలె, జో దిలి కామ్. డబ్బుల్ మెలె, జో దిల సెక్కివో. †† 'ఒలీవ మెట్ట' మెన కిచ్చొక నావ్ తియ అస్తి మెలె, ఒత్త ఒలీవ పండ్లు రూకుల్ తిల.

చి గచ్చె పెసిలదు మెలె, బంద తిలి ఏక గాడ్డె పిల్ల బేగి తుమ్క డీసెదె. జాచి ఉప్పిరి అప్పె ఎద కో కి వెగుక నేతయ్. జాక యిప కెర ఉదడ ఆన. ³¹ అన్నె, 'కిచ్చొక యిపితసు?' మెన తుమ్క కో జవున్ పుసిలె, తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, 'ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సి'" మెన సంగ, మెన యేసు జేవ్ దొగుల సిస్సుల్క సంగ జా గచ్చె తెద్రయలన్.

³² జలె, జో తెద్రయల దొగుల గచ్చె కెర, యేసు సంగిల్ రితి జలి మెన దెకిల. ³³ జేవ్ జా గాడ్డె పిల్లక యిపుక దెర్తికయ్, "గాడ్డె పిల్లక కిచ్చొక యిపితసు?" మెన జేవ్చ సావుకర్లు పుసిల. ³⁴ పుసితికయ్, "ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సి" మెలె.

³⁵ జలె, జేవ్ సిస్సుల్ జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉదడ ఆన కెర, జోవయించ దుప్పట్లు గాడ్డెచి ఉప్పిరి గల దా, యేసుక వెగడ్డ. ³⁶ అన్నె, యెరూసలేమ్తె జో గెతె తతికయ్, జో గెతి వట్టి ^{†††}జనాబ్ జోవయించ పాలల్ అంతిర్ల. ³⁷ అన్నె, యేసు జా ఒలీవ మెట్టచి కొన్న జీన యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పక్క ఉత్త పాసి పాచిలి పొది, జోక నంపజల పైజల్ ఎత్తిజిన్ సర్లసంతోసుమ్ జా గట్టిజ అవాడ్ కెరన, ³⁸ "దేముడుచి నావ్ తెన్ జెత్తో రానొక జోబర, జోబర! పరలోకుమ్తె సింతుమ్, చి ఎత్తిచి ఉప్పిర్ టాన్తె తిలోసాక జోబర!" మెన కేకుల్ గల, యేసుచి అత్తి కెర్ల జేవ్ దెకిల కమెచి రిసా దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

³⁹ తెదొడి జేవ్ జనాబ్తె బెద తిల సగుమ్జిన్ పరిసయ్యుల్లె యేసుక "గురుబాబు, తుచ సిస్సుల్ తుక్లె తతి రితి సంగ" మెలె, ⁴⁰ గని యేసు జేవ్క కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజేవ్ తుక్లె తత్త జలె, ఈంజేవ్ పత్తల్ కేక్ గలుల" మెలన్.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క జెంక తిల అల్లచి రిసా యేసు ఏడ్డిసి

⁴¹ యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అన్నె పాసి జా జాక దెక కెర, జాచి రిసా ఏడ్డన్. ⁴² కిచ్చొ మెన ఏడ్డన్ మెలె, "ఓ యెరూసలేమ్, దేముడు తెన్ కీసి సింతుమ్ జంక తుయి ఆజి జాన్తతి జలె, చెంగిల్ తత్తి! గని నాయ్, అప్పె జా అర్దుమ్ ఎత్తి. తుమ్క లుంకిల్ రితి అస్సి. ⁴³ ఓ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, తుయి ఒగ్గర్ సైమల్ సేడ్డి ఏక్ కాలుమ్ జెతయ్. జేవ్ దీనల్క తుక కిచ్చొ జయెదె మెలె, తుచ విరోదుమ్ సుదల్ తుచి సుట్టనంత మత్తి డిబ్బుల్ వెగడ, తుచి సుట్టనంత బెర జా, ఎత్తి పక్కల్ తెంతో పెల జెవుల. ⁴⁴ తుచ కోటల్, తుచ గెరల్ పూర్తి సేడవ గెల కెర, తుచి తెడి తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క జేవ్ మారుల, చి తుచితె పత్తుచి ఉప్పిరి పత్తురు తతి రితి ములితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు తుక రచ్చించుప కెర్తి వాటు ఆవ్ దెకయలయ్, గని చినుస్ నాయ్" మెన యేసు ^{†††}యెరూసలేమ్చి రిసా ఏడ గెలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక మారుక మెన రకితె తిలిసి
(మత్త 21:12-17; మార్కు 11:15-19; యోహా 2:13-22)

⁴⁵ యేసు పట్టుమ్తె పాచ కెర, దేముడుచి గుడితె పెస కెర, ఒత్త ^{†††}సామన్ వికితసక ఉదడ గెలుక దెర, ⁴⁶ జోవయింక, "అంచి గేరు ప్రార్లన కెర్తి గేరు, జా దస్సి తవున్' మెన దేముడుచి కొడతె రెర్లవ అస్సి, గని తూమ్ చొర్లు జితొ రితొ గేరు జతి రితి జాక మార్కుప కెర అస్సున్." మెన సంగిలన్.

⁴⁷ జలె, జా దొరతి యేసు రోజాక దేముడుచి గుడితె బోదన కెర్తి తిలన్, అన్నె వెల్లెల పూజర్లు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన

††† మత్తయి 21:8, చి మార్కు 11:8 దెక. ††† యేసు జెర్ల ముప్పుయ్ తిన్నె వెర్దుల్క మొర అన్నె జలన్, చి యేసు జెర్ల డబ్బుయ్ వెర్దుల్క రోమ్ దేసిమ్చ నయ్యమ్ సుదల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క, దేముడుచి గుడిక పాడ్ కెర్ల. జా పట్టుమ్ దస్సి జా జా పట్టుమ్చ మాన్సుల్ జా సిచ్చ జవుల మెంతి గుర్తుక యేసు ఇసి సంగిలన్. § మత్తయి 21:12-13, చి మార్కు 11:15-17 చి యోహాను 12:12-19 దెక.

చి, యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక మారుక వాట్ చజితె తిల, గని 48 పైజల్ ఎత్తి రోజుక జితె తా జోవయించ కొడొ ఒగ్గర్ సర్ల తెన్ సూన్తె తిల, చి నెతిర్ల.

వెల్లెల సుదల్ యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి
(మత్త 21:23-27; మార్కు 11:27-33)

20 తెదొడి ఏక్ దీసి, యేసు దేముడుచి గుడితె పైజల్క బోదన కెర్లె తా సుబుమ్ కబుర్ సంగితె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస చి అన్నె సగుమ్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోతె జాక కెర, 2 "తుయి కెర్ల కమె కెరుక, తుయి బోదన కెరుక, తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ అన్నె? కొన్నొ తుక అదికారుమ్ దిలన్?" మెన జోక గోల కెర్ల. 3 యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఆవ్ కి తుమ్కయ్ ఏక్ కోడు పుసిందె. జలె, అంక తుమ్ సంగ. 4 యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిన్చి అదికారుమ్ కేనె తెంతొ చి? పరలోకుమ్ తెంతొ చి గే, మాన్సు తెంతొ చి గే, తుమ్ సంగ" మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు పుసిలన్.

5 దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కీసి జల మెలె, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, ఇసి మెంతె తిల, "పరలోకుమ్ తెంతొ చి మెన అమ్ సంగిలెగిన, 'దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చొక జోక నంప కెర్పు నాయ్?' మెన ఈంజొ అమ్క సంగెదె. 6 గని, 'మాన్సు తెంతొ చి' మెన సంగిలె, జనాబ్ అమ్క పత్తల్ తెన్ పెట మారుల. యోహానుక 'అమ్చొ దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా కచితుమ్ తిలొ' మెన జేవ్ జనాబ్క నముకుమ్." 7 జాకయ్ జేవ్ యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలి మెలె, "జా అదికారుమ్ కేనె తెంతొ గే నేనుమ్" మెల. 8 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, "దస్సి జలె, కేన్ అదికారుమ్క ఆవ్ అంచ కమె కెర్లసి గే, ఆవ్ తుమ్క సంగి నాయ్" మెన సంగ జేవ్క ముడ్డొ కెర్లన్.

ద్రాచ తోటచొ ఎజొమానిచొ పుత్తున్క మార్గిన్చి టాలి యేసు సంగిలిసి
(మత్త 21:33-46; మార్కు 12:1-12)

9 తెదొడి యేసు పైజల్క ఈంజ ఏక్ టాలి సంగుక దెర్లన్. "ఏక్ మాన్సు ద్రాచ తోట రోవడ కెర, రకితసక నిసాన, జేవ్క జా తోట గుత్త దా, ఇదిల్ ఒగ్గర్ దీసల్ వేర దేసిమి గెచ్చ తంక మెన, ఉట్ట గెలన్. 10 జలె, పంటొ పికిలి పొది, 'సమయుమ్ జా అయ్లె' మెన, జేవ్ గుత్త నజిలసతె జా తోటచి పంటొ ఏక్ వాట నజ ఆన్తి రిసా, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్. గని జో గొత్తి సుదొ ఒత్త పాచితికయ్, గుత్త నజిల జేవ్ రకిత మాన్సుల్ జోక పెట గెల కెర, కిచ్చొ నే దెతె ఉదడ్డొ.

11 "ఒత్త తెంతొ, అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక జో ఎజొమాని తెద్రయ్లన్, గని జేవ్ రకితస జోక కి పెట కెర జోచి మరియాద కడ, జోక కి కిచ్చొ నే దెతె ఉదడ గెల. 12 ఒత్త తెంతొ అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్ చి, ఇన్నెక కి బల్ అల్లర్ కెర గంటివొ గాయిమ్లు కెర దా ఉదడ గెల.

13 "తెదొడి జా ద్రాచ తోటచొ ఎజొమాని, 'ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? నాయ్, గెద, ఇసి కెరిందె. అంచొ ప్రేమ తిలొ పుత్తుక తెద్రయిందె. జోకయ్ మరియాద దెకుల, కిప్పొగ' మెన ఆకకక జోకయ్ తెద్రయ్లన్. 14 జేవ్ తోట గుత్త నజిలస జోక దెక కెర, 'ఇన్నెకయ్ అబ్బొన్చి దనుమ్ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక మారుమ, చి ఇన్నెక కలుగు జతి వాట అమ్కయ్ దొర్కు జయెదె' మెన జోవయింక జెచ్చొ లట్టబన,

† ఈంజ టాలితె, 'గుత్త నజ తోట రకితస' కొన్నొ మెలె, ముక్కిమ్క యూదుల్క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దెకయ్లె వాట్ సికడ్డ వెల్లెల మాన్సుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస, పరిసయ్యల్, పూజర్లు. 'ఎజొమాని' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు. 'ఎజొమాని తెద్రయ్ల గొత్తి సుదల్' మెలె, జోవయింక కబుర్లు సంగిలన్. 'ఎజొమానిచొ పుత్తున్' మెలె, యేసు. 'ద్రాచ తోట' మెలె, యూదుల్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి ఒక్క కెర్లె అన్నె మాన్సుల్.

15 జో ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దెర కెర, జోక తోట తెంతొ పెలవ న కెర, †బయలె మార గెల. జలె, జేవ్ ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దస్సి కెర్లి రిసా, జా తోటచొ ఎజొమాని జోవయింక కిచ్చొ కెరెదె? 16 కిచ్చొ కెరెదె మెలె, జాక కెర, జేవ్ గుత్త నజిలసక మొరవ కెర, జా తోట వేర మాన్సుల్క గుత్త దెయెదె" మెన యేసు సంగిలన్. పైజల్ జాక సూన కెర, దస్సి కెయ్క జర్ల జంక జయె నాయ్! మెల. 17 గని యేసు జోవయించి పక్క పసుల దెక, "జలె, దేముడు దేముడుచ కొడొతె రెగ్గయ్లె ఏక్ కోడు సంగిందె, జాచి అర్దుమ్ కిచ్చొ గే తుమ్ ఉచర.

'కామ్క నెంజె' మెన గేరు బందిలస జా ఏక్ పత్తురు పిట్టవుక మెన ఉచర్లె కి, జయ్యి పత్తురు గేరుక బోడిపత్తుర్ జలన్. మెన రెగిడ్డి కోడు. 18 ఈంజొ పత్తుచి ఉప్పిరి కో సేడుల గే, జేవ్ బద్దల్ జా గెచ్చుల, గని కచి ఉప్పిరి ఈంజొ పత్తుర్ సేడెదె గే, జోక బీడవ గెలెదె." మెన యేసు ‡ సంగిలన్.

19 పంటొ నజుక గెలసక మార్ల సంగిలస మెన అమ్చి రిసా యేసు సంగితయ్ మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస చి వెల్లెల పూజర్లు చినన కోపుమ్ జా, జోక జయ్యి గడియయ్ దెరుక ఉచర్ల, గని 'పైజల్ కోపుమ్ జా అల్లర్ కెరుల' మెన, జోవయింక బియ్ కెర, తుక్లె తిల.

సిస్టు డబ్బుల్ దెతిన్చి రిసా యేసుక పరిచ్చ కెరయ్లిసి
(మత్త 22:15-22; మార్కు 12:13-17)

20 జలె, 'వాట్ అయ్లె యేసుక దెరుమ్దె' మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డస చి వెల్లెల పూజర్లు దెకితె తిల చి, సగుమ్జిన్క లంచమ్ దా కెర, "తుమ్ సత్తిమ్క పుసిల్ రితి డీస" మెన, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుక ఏక్ కోడు పుసితి రితి తెద్రయ్ల. జోవయించి ఉడ్డెసుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'యేసు కిచ్చొ జవుస్ తప్పు సంగిలె, జోక దెర, రోమ్ దేసిమ్చొ అదికారితె సార్లు కెర దెంక జయెదె చి, యేసుచి రిసా సూన, సిచ్చ దెయెదె' మెన కోర్ఫ జతతి.

21 జలె, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్ లట్టబ, సత్తిమ్ బోదన కెర్లసి మెన. తుయి మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చొ ఉచరుల గే నే బితె, దేముడు దెకయ్లె వాట్చి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్లసి మెన జానుమ్" మెన పులయ్లె రితి సంగ, 22 అన్నె, "రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చొ క్షెసర్ రానొక అమ్ సిస్టు దెంక నాయిమ్ గే నాయ్ గె?" మెన పుసిల.

23 గని యేసు జోవయించి †ఉచర్ల, జోవయించి ఉప్రమెన్ను చిన కెర, 24 "ఏక్ వెండి ‡కాసు అంక దెకవ" మెలన్, చి జేవ్ ఆన దెకయ్తికయ్, "ఇన్నెతె కచి బొమ్మ కడ అస్తి? కచి నావ్ డీస్తయ్?" మెన పుసిలన్ చి, "క్షెసర్ రానొచి" మెన జనాబ్ సంగిల. 25 యేసు జోవయింక, "దస్సి జలె, క్షెసర్క దెతిసి క్షెసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ తుమ్ దాస." మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన్. 26 దస్సి, జో సంగిలిన్తె తప్పు నాయ్ చి, పైజల్చి మొక్క జో కిచ్చొ తప్పు సంగితిన్చి రుజ్జా దెకవుక నెతిర్ల, చి దెరుక నెతిర్ల. గని జో దిలి జబాబ్చి తెల్విక ఆచారిమ్ జా, తుక్లె జల.

† యేసుక కి పడ్డొ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ బయిలె కడన మార్ల; సిలువతె. లూకా 23:26-33. ‡ ఈంజ టాలితె 'దేముడుచి గుడి' మెలె, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్, యేసుక నంపజా జోవయింక నిదానుమ్ జలస మొత్తుమ్ జిన్. బోడిపత్తుర్ మెలె, యేసు. 'బోడిపత్తుర్ నెసిలస' మెలె, ముక్కిమ్క యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్. 'పత్తురు జోవయించి ఉప్పిరి సేడ బీడయ్తిసి' మెలె, జేవ్ పూర్తి నంపనెంజిలిన్ నెసిలిసిచి సిచ్చ. †† జోవయించి కిచ్చొ ఉచర్ల మెలె, 'అమ్క ఆత్మమించుప కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క సిస్టు దెంక నెంజె' మెన ఏక్ వేల జో సంగిలె, జా ప్రబుతుమ్చి మొక్క జోవయింక నేరిమ్ వయడ సిచ్చ కెరవుక జయెదె. గని 'జా సిస్టు దెంక చెంగిలె' మెన జో సంగిలె మాములుమ్ పైజల్ కోపుమ్ జవుల. మెలె, జా వేర దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క సిస్టు దెంక ఆగ్గ తిలె కి, జేవ్ యూదుల్ నెసితి. †† యెరూసలేమ్తె దొస్సి రగల్ కాసుల్ తవుల. ఏక్ రగుమ్ దేముడుచి గుడితె దెతిసి, ఏక్ రగుమ్ ప్రబుతుమ్క దెతిసి, మాములుమ్ బియ్యార్లు. వాడిక కెర్లిసి.

సద్ధాకయ్యలు మెల పండితుల్ యేసుచి తెలివి పరిచ్చ కెరుక
(మత్త 22:23-33; మార్కు 12:18-27)

27 పడ్డా, 'మొర గెలగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చుక నెంజె' మెన ప్రజల్ క సెకయ్త సద్ధాకయ్యలు సగుమ్జెన్ యేసుతె జాకె కెర, 28 "గురుబాబు, ఈందె, 'ఎక్కిలోవో అన్నోసి పెండ్లి జా బోదల్ నెంతె మొర గెలగిన, జో బావోసి అన్నోసి తెర్సిక ఆనన, అన్నోసి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయిక అస్సె' మెన, మోసే పూర్ణుమచో అమ్ యూదుల్చి రిసా రెగ్గ అస్సె. 29 జలె, సత్తుజెన్ బావుడ్లు తిల. జోవయింతె తొల్పుర్ తెర్సి ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. 30 జో మాన్సుచి పట్టి జెర్సిలోసా కి జాక ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. 31 జోచి పట్టిచో, జోచి పట్టిచో, దస్సి వర్స తెన్ సత్తుజెన్ మొత్తుమ్ జా తెన్ పెండ్లి జా సంతానుమ్ నెంతె మొర గెల. 32 ఆకకక జా తేబోద కి మొర గెలి. 33 జాకయ్, మొర గెలస అన్నె జీవ్ జతి పొదిక, జా తేబోద జోవయింతె కక్క తెర్సి జా తయెదె? జేవ్ సత్తుజెన్ వర్స తెన్ జా తెన్ పెండ్లి జల, గెద" మెన యేసుక పుసిల.

34 ఇసి జతికయ్, యేసు జేవ్ సద్ధాకయ్యల్ క, "ఈంజయ్ కాలుమ్చ మాన్సుల్ పెండ్లి జా పుత్తర్సుల్ క పెండ్లివో కెర్తతి, 35 గని 'అన్నె జీవ్ జా పరలోకుమతె జా కాలుమ్క జితు' మెన కక్క దేముడు విలువ దెకెదె గే, ఒత్త పెండ్లివో నెంతె దస్సి తవుల. 36 కిచ్చొక మెలె, ఒత్త గెలె దూతల్ కీసి మొర్తి నాయ్ గే, దస్సి, ఈంజేవ్ కి కెయ్ క కి అన్నె మొర్తి నాయ్. అన్నె, జేవ్ మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జలి రిసా, జేవ్ దేముడుచ పుత్తర్లు జా అస్సి.

37 "జలె, 'మొర గెలస అన్నె జీవ్ జవుల' మెన గూకు తెడి జా ఆగి లగితె తిలిన్చి రిసా జో రెగిడ్లన్తె అమ్చో మోసే పూర్ణుమచో కి దెకయ్తయ్. కేన్ కోడుతె మెలె, దేముడుచి రిసా 'అబ్రాహామ్చో దేముడు, ఇస్సాకుచో దేముడు, చి యాకోబుచో దేముడు' మెన ఏకతె సంగితయ్, గెద. 38 జలె జేవ్ మొర్ల పూర్ణుల్ క మోసేచి కాలుమ్ ఎద కి జో దేముడు తా కామ్క అయ్లిన్ తెన్ జేవ్ అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చ జిచ్చి అస్సి మెన రుజ్జు జతయ్. రితి మొర గెలసక నాయ్, గని జీవ్ తిలసకయ్ జో దేముడు తయెదె. కో దేముడుచి రిసా జియ మొర అస్సి గే, జోవయిం చి రిసా జతతి" మెన యేసు సంగిలన్. 39 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డస కి ఒత్త తిల. జేవ్, జలె, పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితస జవుల చి, మొర్లె జీవ్ జంక జయెదె, అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చుక జయెదె మెన నంప కెర్తతిచి రిసా "గురుబాబు, తుయి చెంగిల్ జబాబ్ దిలది!" మెన సంగిల. 40 ఒత్త తెంతో జోవయింతె అన్నె కో కి యేసుక కిచ్చొ పుసుక కి దయిరిమ్ జతి నాయ్.

దేముడు తెర్తయ్లో క్రీస్తు
(మత్త 22:41-46; మార్కు 12:35-37)

41 తెదొడి యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. "దేముడు తెర్తయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రీస్తు అమ్చో దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్ల జోక పుత్తుసి జయెదె' మెన కీసి సంగుక జతయ్?" మెన, అన్నె, 42-43 కీర్తనల్తె దావీదు, † "తుచ విరోదుమ్ సుదల్ తయె సుదితి పొర్తో జతి రితి ఆవ్ కెర్తి ఎది ఎద తుయి అంచి ఉజెతో పక్కయ్ వెస తా అంచి తెన్ ఏలుప కెరు, మెన ప్రబు అంచో ప్రబుక సంగిలన్

మెన రెగిడ్లన్. 44 దస్సి, దావీదు రానొ క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జోక పుత్తుసి జయెదె? తుమ్ ఉచర" మెన ఒత్త తిలసక యేసు సంగిలన్.

దేముడుచి కొడొ సెకడ్డసచి రిసా ప్రజల్ క యేసు జాగర్ల సంగిలిసి
(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 11:37-54)

45 ప్రజల్ ఎత్తి సూన్తె తతికయ్, యేసు జోచ సిస్సుల్ క ఇసి మెలన్. 46 "దిగిల సూటిచ పాలల్ గలన బులిత గవురుమ్ ఉచరంత అమ్చ మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డసచి రిసా తుమ్ జాగర్ల తెన్ తా. జేవ్ సంతవీదులె టీచ మాన్సుల్ ఎత్తి అమ్క జోకర్లు మెన కోర్ప జతతి. సబ గెరలె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె, విందుల్తె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె వెసుక కోర్ప జతతి. 47 జేవ్ మోసిమ్లు కెర రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ ఏక కతతి, అన్నె ఉప్రమెన్నుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తతి. దస్సి, జోవయిం చి పాపుమ్ ఒగ్గరి, చి వెల్లి సిచ్చ సేడుల" మెన యేసు సంగిలన్.

బీద జలి రండెల్ మాన్సు ఎక్కి జాక కలుగు జలిసి ఎత్తి దేముడుక దిలిసి
(మార్కు 12:41-44)

21 దేముడుచి గుడితె డబ్బుల్ దెతి కానుక పెటె ఏక్ తయెదె. దేముడుచి కామ్క మెన మాన్సుల్ ఒత్త డబ్బుల్ గలుల. జలె, యేసు జా పక్క అంకి గల, సొమ్నార్లు జోవయిం చి డబ్బుల్ జా పెట్టెతె గల్తె తిలిసి దెకిలన్. 2 తెదొడి ఎద్దె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు జా డబ్బుల్ దెతి కానుక పెట్టెతె దొన్సి ఇదుల రాగి కాసుల్ గలిలిసి యేసు దెకిలన్. 3 జా దెక కెర, యేసు, "నిజామి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ సొమ్నార్లు ఎత్తిజెన్ మొత్తుమ్ దిలిన్చి కంట ఈంజ ఎద్దె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఒగ్గర్ దా అస్సి. 4 జోవయిం చి ఎదివాట్ సొమ్నారుమ్ తెంతో సేసిలిసి జేవ్ దా అస్సి. ఇన్నెక, మాత్తుమ్, కిచ్చొ నెంజిలి కి, కలుగు జలిసి ఎత్తి దాఁయి గెల అస్సి" మెన యేసు సంగిల్.

దేముడుచి గుడి పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా సంగిలిసి

5 దేముడుచి గుడి "చెంగిల్ పత్తల్ తెన్ కెర్తి సూటి తెయార్ కెర అస్సి, † కెర్తి తమ్మన వస్తువల్ క సూటి కెర అస్సి!" మెన † సిస్సుల్ యేసుక దెకయ్ల. 6 యేసు, "తుమ్ దెకితిసి ఎత్తి జలె, సగుమ్ దీసల్ గెలె కీసి జయెదె మెలె, అప్పె పత్తుచి ఉప్పిరి పత్తురు దొంత్రల్ తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీవితె గలి జతి † దీసి జయెదె" మెన సంగిలన్.

ఉగుమ్ మార్నుప జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

7 తెదొడి యేసుక, జోచ బారజెన్ సిస్సుల్ "గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయ్ క జర్ల జయెదె? ఈంజ జర్ల జతి పొది అయ్లి మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?" మెన పుసిల. 8 జో జోవయింక, "కొన్నొ జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసిమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్ల దెకన. కిచ్చొక మెలె, 'ఆవిర్సి క్రీస్తు' మెనన జలెకు. క్రీస్తు జెతి సమయ్యమ్ జా అయ్లి మెన జలెకు, కో కో మాన్సుల్ బార్ జవుల. జోవయిం చి పట్టి తుమ్ గెచ్చ నాయ్. 9 అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్ యుద్దుమ్ కెర్తినచి రిసా జలెకు, ఏక్ దేసిమ్చ జోవయిం చి

† కీసి మెలె, యేసు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచో పుత్తున్ జయె దేముడి జతయ్, గని మాన్సు జా దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్ల జోవయింక పుత్తున్ రితో జతయ్. సగుమ్జెన్ ప్రజల్ జా కోడు ఒప్పన్ల; మత్తయ 9:27, 21:9. 'మాన్సు జా జెర్సున్ అయ్లిలో' మెలి జో యేసు సంగిల్ నావ్తె కి జా అర్దుమ్ ఇదిల్ లుంకిల్ రితి అస్సి. †† ఇస్సుమ్ తిల సొమ్నార్లు బజార్ వస్తువల్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక దెతికయ్, దసచ దేముడుచి గుడి సూటి కెర తిల. †† మార్కు 13:1, మత్తయ 24:1 దెక. ††† యేసు జెర్ల డబ్బుయ్ వెర్సుల్ గెతికయ్, రోమ్ దేసిమ్చ సయ్యమ్ పాడ్ కెర్ల.

† నిర్గమకాండుమ్ 3:1-6. †† కీర్తన 110:1.

ఉప్పిరి జెప్పి యుద్ధుమ్ కెర్తినచి రిసా జలెకు తుమ్ సూన్లె, తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. దసచ ఎత్తి జర్గు జంక అస్సె, గని ఈంజ ఉగుమ్ తెద్ది బేగి పూర్తి జయె నాయ్" మెన సంగ కెర ¹⁰ జోవయింక అస్సె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిరి రాజిమ్ యుద్ధుమ్క టీవ్ల. ¹¹ వేర వేరతె బూకంపల్ కరువుల్ చి, కిచ్చొ కిచ్చొ కస్టల్ నస్టల్ జర్గు జవుల చి, ఆగాసుమ్ తెంతో జెత ఒగ్గర్ బయిమ్ దెత వెల్లో గుర్తులు జెవుల.

¹² "గని ఈంజ ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె, మాన్సుల్ తుమ్క దెర, జోవయింక కోపుమ్క తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర, 'అదికారుల్ జోవయింక సిచ్చ కెర్తు' మెన అమ్క యూదుల్చ సబ గెరలె జోవయింక అత్తి సార్కు కెర దెవుల, చి తుమ్క జేల్తె గల దెవుల. అంచి సేవ తుమ్ కెర్తుసచి రిసా, రానల్చి మొక్కె అదికారుల్చి మొక్కె తుమ్ తీర్పు జతి రిసా సిచ్చల్ జతి రిసా తుమ్క టీవ్డుల. ¹³ జేవ్ దస్సి కెర్తి పొదిక, అంచి రిసా తుమ్ సాచి సంగితె. ¹⁴ తుమ్ అప్పె మెన్సుతె కిచ్చొ బుద్ది దెరన మెలె, మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరిచ్చ జంక జలె, జా నే జతె అగ్గె, జేవ్ పరిచ్చ కెర్లె కిచ్చొ జబాబుల్ దెవ్దె?, మెన తుమ్ ఉచరంతె తా నాయ్. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, తుమ్క చోడి దెయిందె, తుమ్క దొర్కు జలి బుద్ది గ్యానుమ్ దెయిందె. తుమ్చ జబాబుల్చి తెల్విచి ఉప్పిరి జేవ్ అల్లర్ కెర్తసతె వెల్లెల మాన్సుల్తె కో జీనుక నెత్తిర్తి, తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ సంగుక నెత్తిర్తి.

¹⁶ "అదికారుల్చి అత్తి తుమ్క సార్కు కెర దెతసతె సగుమ్జిన్ కొన్సు జవుల మెలె, తుమ్చ అయ్యదింసి, అన్సొబావొదింసి, తుమ్చ బందుగులు, తుమ్చ సినేతులు. అస్సె, తుమ్తె సగుమ్జిన్క మాన్సుల్ మారుల. ¹⁷ అస్సె, తుమ్ అంచి నావ్ తెన్ బులితె తత్తచి రిసా, ఎతివాట్జిన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. ¹⁸ గని, †పరలోకుమ్తె తుమ్ జెతిన్క ఉచర్లె, తుమ్చ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నాసెనుమ్ జా గెచ్చె నాయ్, ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ ఆగ్గేక మార్లె కి, తుమ్ పరలోకుమ్తె గెతిసి అడ్డు కెరుక నెత్తిర్తి. ¹⁹ తుమ్ ఎక్కి నిదానుమ్ ఓర్పుప జా, చి పరలోకుమ్తె గెతి రితి తుమ్చి జీవు దొర్కు కెరన తా.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి
(మత్త 24:15-21; మార్కు 13:14-19)

²⁰ "గని యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క సయన్యమ్ ఒండి సుట్టునంత బెర తతిసి తుమ్ కెయక దెకితె గే, 'పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలి సమయుమ్ పాచ జా అస్సె' మెన చినితె. ²¹ జా గుర్తు దెకిలె, తుమ్చితె కో ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమి తవుల గే, చట్టున డొంగ్రలె ఉట్ట నిగుతు చి, పట్టుమ్చి తెడి తిలస బార్ జా ఉట్ట గెతు, చి పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయలె గచ్చిలె జవున్ కో తవుల గే, పట్టుమ్తె అస్సె పెనుత నాయ్. ²² కిచ్చొక మెలె, జోవయింక పచ్చిల్ రితి ఇండిల జోవయింక అమ్చ యూదుల్క దేముడు సిచ్చ దెత దీసల్ జవుల, జేవ్. జో అగ్గె రెగిడ్డిసి దస్సి జర్గు జా పూర్తి జంక అస్సె.

²³ "అయ్యె! జేవ్ దీసల్క వయ తిల తేబోదల్, బోదల్ వడ్డివొ ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ సైమల్ జవుల! ఈంజ దేసిమి ఒగ్గర్ కస్టల్ సిచ్చల్ జవుల! ²⁴ అమ్చ యూదుల్తె సగుమ్జిన్క కండ గెలుల, సగుమ్జిన్క దెర వేర దేసిమ్లుతె కడ నెవుల. అస్సె యూదుల్ నెంజిలస ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి ఉప్పిరి, ఈంజ దేముడుచి గుడిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తి కాలుమ్ కెడ్డె ఎదక జేవ్ ఈంజ ఎత్తి సుంద గెలుల.

† నెంజిలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సెల్వ నెంతె తుమ్చ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నాసెనుమ్ జా గెచ్చె నాయ్'.

దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరుక దెర్తిసి చి రిసా యేసు సంగిలిసి

(మత్త 24:29-35; మార్కు 13:24-31)

²⁵ "పడ్డాక, పొద్దుతె, జోనుతె, చి సుక్కల్తె కిచ్చొ కిచ్చొ గుర్తుల్ డీసుల చి, తుపాన్ కెర్లె సముద్రుమ్చ కెర్లె ఎదిలి డోక్క జా, బుయ్యె ఉట్ట జా గెరల్ గుడ్ల దెర గెలె, జా అల్లర్ జా అవాడ్ కీన్ తయెదె గే, దస్సి జయెదె చి, దసచచి రిసా ఒండి లోకుమ్తె వేర వేర దేసిమ్లుచ మాన్సుల్ సైమల్ సేడుల చి, కిచ్చొ ఉచరుక గే నేన గెచ్చుల. ²⁶ ఈంజ లోకుమ్తె జెంక తిల అల్లెచి రిసాచి జోవయింక బయిమ్క మాన్సుల్చి మొక్కె గుంజు సేడుల. కిచ్చొక మెలె, ఆగాసుమ్తె సెక్తి తిలిసి ఎత్తి అద్దుర్ జా గెచ్చెదె. ²⁷ తెడొడ్క, ఎదివాట్ అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లోసా మబ్బుతె పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతిసి †ఎత్తిజిన్ దెకుల.

²⁸ "జలె, ఈంజ ఎత్తి జర్గు జంక దెర్లె పొది, అమ్చి రచ్చన పాసి జా జెతయ్ మెనన, తుమ్ సోగ టీవ దయిరిమ్క ఉప్పిరి దెక, సర్దసంతోసుమ్ జా" మెన యేసు సంగిలన్.

²⁹ తెడొడి యేసు జోవయింక అస్సె కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, "అంజూరుమ్ రూకుక చి అన్నె రగల్ రూకుల్క ఉచరుమ్. ³⁰ జేవ్ పలొయిలె బేగి, 'వేసెగు అప్పె పాచ జెయెదె' మెన తుమ్ చినితసు, జాన్సు. ³¹ దస్సి, ఆవ్ సంగిల గుర్తుల్ జర్గు జతిసి తుమ్ దెకిలె, †దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అస్సె చి జెయెదె' మెన జాన్తె.

³² "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ సంగిల సైమల్ గుర్తుల్ పూర్తి జర్గు జతి ఎద ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయె నాయ్. ³³ ఆగాసుమ్ బుయి నాసెనుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడొ †ఎద్దెరె పిట్టితి నాయ్.

'తెలివి తా పాపుమ్తె దెర్ను నే సేడ్డి రిసా ప్రార్దన కెర్తె తా'

³⁴ "తుమ్ మెన్సుతె కిచ్చొ బుద్ది ఇండితె గే తుమ్ జాగర్త దెకన! నెంజిలె, తుమ్ ఓడుప జతి రితి ఒగ్గర్ సూరు పియ మచ్చిత్తిన్ గట్ట, దస్సి మచ్చిత్తిన్క వెర్తి రితి ఇండితెన్ గట్ట చి, ఈంజ లోకుమ్చ రోజుకచ బాదల్ చి రిసా ఉచర్తిసి తుమ్క పెల గెలెదె. తుమ్ దసచతె అలవాట్ జా తిలె, ఈంజ ఉగుమ్చి జా ఆకర్ దీసి అయ్లె, బోనుక 'అస్సె' మెన జంతు నేన్లె కిసి చట్టున దెర్ను సేడుక జయెదె గే, దస్సి తుమ్ చట్టున లాజ్ బెట్టుక జయెదె. ³⁵ కిచ్చొక మెలె, బూలోకుమ్ తిలస ఎత్తిజిన్క జా దీసి లయెదె. ³⁶ ఈంజేవ్ సైమల్తె జా దీసి జెతికయ్ గుర్తుచ అల్లర్ ఎత్తితె తుమ్ ఓర్పుప జా జీన్తి రితిచి, జీన ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లోసా ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతి పొదిక అంచి మొక్కె తుమ్ టీవ్తి రితి, తుమ్ జాగర్త దెకన, జా ఎత్తిక దొర్కు జలి సెక్తి తుమ్క తవున్ మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర్తె తా" మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

³⁷ జలె, జా దొరతి యేసు రోజుక మెద్దెన్ పొది దేముడుచి గుడితె గెచ్చ బోదన కెర్తె తయెదె చి, రోజుక సంజె పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా †బలివ మెట్టయ్ నిర్ద తయెదె. ³⁸ రోజుక పెందల్ పొది ప్రెజల్ ఎత్తి బేగి బార్ జా జోచి బోదన సూనుక మెన దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల.

†† మత్తయి 24:30. † మత్తయి 24:33 అస్సె మార్కు 13:29తె యేసు అస్సె ఉత్త జెతిన్చి రిసాచి కోడు అస్సె. మెలె, జో అస్సె ఉత్త జెతిసి తెన్లె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరుక దెరెదె. జా రాజిమ్ ఏలుప కెర్తిన్తె యేసుయి రావొ జయెదె, చి ఎత్తిచి ఉప్పిరి జీన్లొ మెలె, దేముడు అబ్బొన్చి అత్తి జో ఎత్తి సార్కు కెర దెయెదె, చి అబ్బొసి కెయక తెయక ఎత్తిచి ఉప్పిరి పూర్తి ఏలుప కెరెదె. ఇన్నెక కొరిందియల్క పవుల రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 15:24-28 సదు కెర. యేసు ఏలుప కెర్తె పొదిక, జోవయింక తెడి జోవయింక నంపజా జోవయింకయ్ జల మాన్సుల్ కి ఏలుప కెరుల. ఇన్నెక డీసయ్లిసి 5:10 సదు కెర. †† నెంజిలె 'సెరవెర్పుప జంక ఎద్దెరె పిట్టితి నాయ్'. †† మార్కు 11:11-12, చి 19-20తె దెకిలె,

జా దేసిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక దెర మారుక మెన కుట్ట కెర్లిసి (మత్త 26:1-5,14-16; మార్కు 14:1-2,10-11; యోహా 11:45-53)

22 †పస్కా పండుగు, జలె నే పులయ్ల పోడియె కతి పండుగు పాసి జా అయ్లి. 2 తెదొడి "కెయెక కీసి ప్రెజెల్ క బమ్మ నే కెర్తె యేసుక మారుమ?" మెన వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన కుట్ట ఉచర్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, ప్రెజెల్ క †బితె తిల.

యూదా యేసుక దెర దెంక ఒప్పన్లిసి

3 తెదొడి, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె తిలో †ఇస్కరయోతు మెలొ యూదాక సయ్తాన్ దెర్లన్. 4 యూదా వెల్లెల పూజర్లుతె చి దేముడుచి గుడిచ జమాన్సు సుదల్చ అదికారుల్తె గెచ్చ కెర, "యేసుక తుమ్చి అత్తి ఆవ్ దెర దెయిందె. కీన్ కెరుమ?" మెన జోవయింతెన్ లట్టల్ల, 5 జేవ్ సర్ల జా "తుక డబ్బుల్ దెమ్దె" మెన ఒప్పన్ల. 6 జో కి ఒప్పన్లొచి, జనాబ్ నెంజిలిన్తె యేసుక దెర దెంక మెన వాట్ చజితె తిలో.

పస్కా పండుగచి అన్నిమ్ యేసుచ సిస్సుల్ తెయార్ కెర్లిసి (మత్త 26:17-25; మార్కు 14:12-21; యోహా 13:21-30)

7 తెదొడి నే పులయ్ల పోడియె కతి దీసి అయ్లి. జా దీసి పస్కా పండుగచి రిసాచి †మెండపిల్ల కండ అర్పితుమ్ దెవుల. 8 జాకయ్ యేసు పేతురుక చి యోహాన్లక "తుమ్ గెచ్చ, చి పస్కా పండుగు అన్నిమ్ అమ్ కతి రిసా దొర్కు జలిసి తెయార్ కెర" మెలన్. 9 "అమ్ కేనె తెయార్ కెరుక తుచి ఆస?" మెన జేవ్ పుసిల. 10 జోవయింక, "ఈందె, పట్టుమ్చి తెడి పెసిలదు మెలె, పాని వయితొసా ఎక్కిలో తుమ్క దస్సుల్ జయెదె. జోచి పట్టి తుమ్ గెచ్చ చి, కేన్ గెరి జో పెసెదె గే, 11 జో గెచొ ఎజొమానిక తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, 'అచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్నిమ్ కతి గది కేన్ మెన అమ్చొ గురుబాబు సంగితయ్' మెన తుమ్ సంగ, 12 నామన్ తెయార్ కెర్లి వెల్లి అంతస్తు గది ఏక్ తుమ్క జా దెకయెదె. ఒత్తయ్ అమ్చి రిసా పస్కా అన్నిమ్ తుమ్ తెయార్ కెర తా" మెన యేసు సంగిలన్. 13 జేవ్ గెచ్చ కెర, 'జో సంగిల్ రితి ఎత్తి జర్లు జా అస్సి' మెన దెక కెర, జా పస్కా అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి ఎత్తి తెయార్ కెర్ల.

యేసు సిస్సుల్ తెన్ పండుగ అన్నిమ్ కంక (మత్త 26:16-30; మార్కు 14:22-26; 1 కొరి 11:23-25)

14 పండుగ అన్నిమ్ కెర్తి సమయమ్ పావ జెతికయ్, యేసు సిస్సుల్ తెన్ జా అన్నిమ్ కంక మెన వెసిల. 15 తెదొడి యేసు జోవయింక, ఆవ్ సేడుక తిల సైమల్ నే జతె అగ్గె తుమ్చి తెన్ ఈంజ పస్కా అన్నిమ్ కంక మెన ఆవ్ ఒగ్గర్ ఆస జలయ్. 16 కిచ్చొక మెలె, దేముడు ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెరుక అయ్లె పొదిక, జోచి రాజిమ్తె ఈంజ పస్కా పండుగు †గుర్తు జతి రచ్చనచి ముక్కిమ్చి అర్దుమ్చి

'ఒలివ మెట్టయ్' మెన నాయ్, గని 'బేతనియ గవ్వె'. బేతనియ గావ్ ఒలివ మెట్టకయ్ పాసి తయెదె. † 'ఇసి దస్సి పండుగు కెర' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిసి కేనె సదు కెరుక జయెదె మెలె, నిర్లమకాండుమ్ 12 అద్యయమ్తె. †† 'ప్రెజెల్ క బితె తిల' మెలె, దొన్నిచి రిసా ఉచరుక జయెదె. యోహాను 11:48తె దెకిలె, 'యేసుక కిచ్చొ నే కెర్తె దస్సి బోదన కెర్తె తయెదె, చి ప్రెజెల్ పూర్తి జోవయింక నంపజా గెచ్చుల, చి రోమ్ దేసిమ్చ సయ్స్యమ్ అమ్చి దేముడుచి గుడి పాడ్ కెరుల, అమ్చి అదికారుమ్ కుడ్లె గెచ్చుల', మెన బితె తిల. జా ఏక్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, మత్తయ 26:5 చి మార్కు 14:2తె దెకిలె, పండుగు పొది జోవయింక మారుక పోసి, నెంజిలె పండుగక బెర అయ్లె ప్రెజెల్ అల్లర్ దెవుల మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ బితె తా అల్లర్ జలిన్చి రిసా సంగితయ్. † జోవయింక 'ఇస్కరయోతు' మెన కిచ్చొక జోవయింక నావ్ తిలి మెలె, జో ఇస్కరయోతు గవ్వెచొ మాన్సు జయెదె. †† యేసు కి జయి పండుగు కెర్తి పొది అర్పితుమ్ జలన్. జో, జలె, కెయెక తెయెక సరిపుచువ జలి అర్పితుమ్ జలన్. జొయ్యి అర్పితుమ్ జలిసి తెంతొ అన్నె అర్పితల్ నాయ్. ఎబ్రీయల్ 9:28, 10:10. †† జా పస్కా పండుగు మెన మాములుమ్ యూదుల్

కామ్ పూర్తి జర్లు కెర్తె ఎదక ఈంజ మదెనె, ఈంజ పండుగ అన్నిమ్ ఆవ్ అన్నె కయి నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. 17 జా పండుగ అన్నిమ్ పితి డొమ్మ ద్రాచ రస్సుమ్ యేసు తెదొడి దెర కెర, 'ఈంజ తుయి దా దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొన్క సంగ కెర, సిస్సుల్క "ఉంద, ఇన్నె తిలిసి తుమ్ వర్చ తెన్ పియ వంటన. 18 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెర్తి రితి జెతె ఎదక ఈంజ మదెనె ఆవ్ ద్రాచ రస్సుమ్ పియ నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి" మెన యేసు సంగ కెర, 19 పోడి వెంట 'తుయి ఈంజ దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొన్క సంగ కెర, జా పోడి మోడ కెర, సిస్సుల్క దా "ఉంద, ఈంజ అంచి ఆగ్. ††అంక తుమ్ ఏద కెర్తి గుర్తుక తుమ్ ఇసి కంక అలవాట్ జా. ఉంద కా," మెన దిలన్. 20 దస్సి, జా అన్నిమ్ కా కేడయ్లి పొది ††గలన్ అన్నె దెర, "ఈంజ గలన్ ద్రాచ రస్సుమ్, ఆవ్ దెతి నొవి ప్రమానుమ్. తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా సువ దెతి అంక లోయి. జా లోయిచి గుర్తు ఈంజ ద్రాచ రస్సుమ్.

21 "ఈందె, అంక దెర, సార్చ కెర దెతొసా ఈంజ బల్లతె వెస అంచి తెన్ అన్నిమ్ కెర్తయ్. జోచి ఆతు అంచి ఆతు తెన్ ఈంజ బల్లచి ఉప్పిరి అస్సి. 22 కిచ్చొక మెలె, 'జర్లు జంక అస్సి' మెన దేముడు అగ్గె తెంతొ రెగిడ్లి రితి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసా †గెచ్చుక అస్సి, గని అయ్యెగ్ కేన్ మాన్సు అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చ కెర దెయెదె గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చ కెర్లి!" మెన సంగిలన్. 23 జో దస్సి సంగితకయ్, 'ఆవ్ గె? ఆవ్ గె?' మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబుక దెర్ల. †

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్తి బుద్ది తెన్ తతిసి చి కోడు

24 జలె, జోవయింతె కొన్సొ వెల్లొ జయెదె గే సిస్సుల్ లట్టబుక దెర్ల. 25 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, "యూదుల్ నెంజిలె వేర రానల్ సొత గవురుమ్ ఉచరన ప్రెజెల్క జాడ్లు వయడ్లె తిలి రితె జోవయింక పోటి తెన్ ఏలుప కెర్తె, అన్నె ప్రెజెల్చి ఉప్పిచా అదికారుల్ 'దర్ముమ్ కెర్తన' మెనంతతి. 26 గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చి తెన్ వెల్లొ జతొసా ఎత్తిచి కంట దకిలో రితొ జవున్ చి, తుమ్క ఏలుప కెర్తొసా సేవ కెర్తొసా రితొ జవున్. 27 మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్ ఉచర్లె, కొన్సొ వెల్లొ జయెదె? అన్నిమ్క బల్లతె వెసితొసా గే జోవయించి అన్నిమ్ వంట దెతొ గొత్తి సుదొ గె? బల్లతె వెసితొసా వెల్లొ జయెదె, గెద. జలె, ఆవ్ తుమ్చి నెడిమి తా వంట దెతొ ††గొత్తి సుదొచొ రితొ జతసి. ఈంజ అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే తుమ్ ఉచర.

28 " †తుమ్ అంచ సిస్సుల్ ఆవ్ సేడ్ల బాదల్ ఎత్తితె బెద గిదానుమ్ తా అస్సున్, 29 అన్నె, జోచి రాజిమ్చి ఉప్పిరి ఆవ్ ఏలుప కెర్తి రిసా కీసి అంచొ దేముడు అబ్బొ అంక అదికారుమ్ దా అస్సి గే, దస్సి 30 తుమ్ అంచి రాజిమ్తె అంచి బల్లతె వెస కంక పింక చి, ††తుమ్ బారజిన్ బార సిజాసనల్తె వెస, ఇస్రాయేలుల్చ బార

కిచ్చొక కెరుల మెలె, పూర్ణమ్ పొది జేవ్ బగుచ్చ దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిసి తెంతొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక రచ్చొచువ కెర్లిసి ఏద కెరుక. నిర్లమకాండుమ్ 3 అద్యయమ్ తెంతొ యోహానువ ఎద ఈంజ మత్తెలి పూర్తి తయెదె. ముక్కిమ్క అస్సి నిర్లమకాండుమ్ 12, 13 అద్యయల్ దెకిలె సగుమ్ అర్దుమ్ జెయెదె. గని 'పస్కా పండుగచి గుర్తు జతి ముక్కిమ్చి రచ్చన' మెలె, పాపుమ్ తెంతొ, పాపుమ్చి ఉగుమ్ తెంతొ, పాపుమ్చి లోకుమ్ తెంతొ మాన్సుల్ రచ్చొచువ జా పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితిసి, పరలోకుమ్తె గెతిసి. †† ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ వున్లకల్తె 'తుమ్చి' తెంతొ 20 నంబచి కొడు పూర్తి తెన్ చ కొడొ తయె నాయ్. †† దన పండుగ అన్నిమ్తె బెర్లె, చెత్తర్ సుట్టు ద్రాచ రస్సుమ్ పివుల. † మెలె, 'మెరుక అస్సి'. † బల్లతె తెంతొ యేసుక దెర దెతొ యూదా బార్ జా అదికారుల్తె గెల్. యోహాను 13:30. †† యోహాను 13:2-16. †† యూదా జోవయింతె నాయ్. 23నంబర్ కొడుచి ఎత్తిచి కొడు దెక. †† 'తుమ్ బారజిన్' మెలె, జో యూదా పిట్టొ, గెద-యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చ కెర దిలెచి రిసా. గని యేసు జేవ్ జా

సకుమలుచక అంచి తెడి ఏలువ కెరుక మెన తుమ్క ఆవ్ నిసాన అస్సి" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

పేతురుక "జోక నేని" మెన అంచి రిసా తుయి తివ్వెరి సంగితె"
(మత్త 26:31-35; మార్కు 14:27-31; యోహా 13:36-38)

31 పడ్డో, పేతురుచి అగ్గెచి నావ్ దెర, "సీమోసు, సీమోసు, ఈందె, తేబోద కీసి తందుడు పూన నిసెదె గే, దస్సి తుమ్క నిసితి రితి అల్లచి పరిచ్చ కెరుక మెన సయతాన్ సెలవ్ నజన అస్సి. 32 గని తుచి నముకుమ్ పాడే జా గెస్సు నాయ్ మెన ఆవ్ ప్రార్దన కెర అస్సి. అన్నె, తుమ్ అన్నె బుద్ది జా అంచి పచ్చెన అన్నె జెతి రితి తుమ్ మార్కుప జలదు మెలె, తుమ్చ బావుడ్లు జల అంక నంపజల అన్నె మాన్సుల్చి నముకుమ్ తుమ్ డిట్టుమ్ కెర" మెన యేసు పేతురుక చి, అన్నె సిస్సుల్క సంగిలన్.

33 తెదొడి పేతురు "ప్రబు, తుయి జేల్తె జేలి తంక జలెకి, మొరుక జలెకి, తుచి తెన్ బెద జేలి జయిందె జవున్, మొరిందె జవున్, అంక బి నాయ్" మెలన్. 34 జలె, పేతురు దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోక, "ఓ పేతురు, తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జోక ఆవ్ నేని మెన, తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె ఎదక కుకుడో వాసె నాయ్".

డబ్బుల్, సామన్చి కడ్లుమ్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

35 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క అన్నె, "జా సుట్టు దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అయ్లిన్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సంగ సంగ మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర కెర తుమ్ బుల" మెన తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్లి పొది "నెంచె నెంతె, డబ్బుల్ నెంచె నెంతె, చి జోడ్లు నెంతె గెచ్చు మెన సంగిలయ్ గెద. జలె, దనచ నెంతె గెతికయ్, తుమ్క కిచ్చొ జలెకు కొత్తు తిలి గె?" మెన పుసిలన్, చి "కిచ్చొయ్ కొత్తు నాయ్" మెల. 36 ††దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, జోవయింక అన్నె, "అప్పె జలె, కక్క నెంచె గే డబ్బుల్ నెంచె గే అస్సె గే, దెర తంక, చి కక్క కండా తయె నాయ్ గే, జోవయింక కోటు విక కండా గెనసుక. 37 కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె,

‡క కి 'నేరిమ్ కెల్లోసా' మెన తీర్పు కెరు మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి కోడు అంచితె పూర్తి జర్గు జంక అస్సె. కిచ్చొక మెలె, అంచి రిసా రెగిడ్డిసి ఎత్తి కచితుమ్ జర్గు జయెదె" మెలన్. 38 ††తెదొడి సిస్సుల్, "ఈందె, ప్రబు, అమ్చితె దొన్ని కడ్లుమ్లు అస్సి" మెల, చి "సాలు" మెలన్.

యేసు మొరుక తిలిన్చి రిసా జో ప్రార్దన కెర్లిసి
(మత్త 26:36-46; మార్కు 14:32-42)

39 యేసు ఒలీవ మెట్టయ్ గెచ్చుక అలవాట్ తిలి చి, తెదొడి బార్ జా ఒత్తయ్ గెలన్. జోచ సిస్సుల్ కి జో తెన్ బెద గెల. 40 జలె, 'గెత్తేమనే' మెంతి జో గెతి ఒత్తచి తోటతె పాచ కెర, సిస్సుల్క యేసు, "అప్పె జెత అల్లర్ తుమ్క ఏక్ పరిచ్చ రితి జయెదె. ఈంజ ఎత్తితె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రిసా ప్రార్దన కెర్తె తా" మెన యేసు సంగ కెర, 41 పత్తురు గల్లి ఎదిలి దూరి గెచ్చ కెర, మొగ్గల్ టెక, 42 "ఓ బ, తుక ఇష్టుమ్ తిలె, ఈంజ గిన్నచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు, గని అంచి ఇష్టుమ్ పోని. తుచి ఇష్టుమ్ జర్గు జవున్" మెన దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్దన

పరలోకుమతె వెగ గెలి పడ్డో, తిల సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర అన్నెకోక, మెలె మత్తీయ మెలోసాక నిసాన బెదవన్న, చి అన్నె బారజెన్ జా గెల. బారికుల్ 1:15-26. † లూకా 10:4, 9:3. †† ఈంజ 36నంబచి కోడు కిచ్చొక సంగితయ్, బెర్రె, అల్లర్ జెవుల చి తుమ్ డిట్టుమ్ తతి రిసా తెయార్ జా' మెలి అర్దుమ్కయ్. గని 'మాములుమ్ అయ్దలక యుద్దుమ్ కెరుక తెయార్ జా' మెలి అర్దుమ్క యేసు సంగి నాయ్. పడ్డో పేతురు జో మాన్సుచి కంట్టో కండా తెన్ సిందితికయ్ యేసు గేల కెర్లన్. మత్తయ 26:52, యోహాను 18:11, లూకా 22:51. ‡ యెనయా 53:12. †† నెంజిలె కడ్లుమ్లుచి రిసాచి టాలి సిస్సుల్ అర్దుమ్ నే కెర్తి రిసా "ఈందె ప్రబు, అమ్చితె దొన్ని కడ్లుమ్లు అస్సి" మెల, చి "సాలు, అన్నె దస్సి లట్టబా నాయ్" మెలన్.

కెర్లన్. 43 ††పరలోకుమ్ తెంతో దూత ఎక్కిలో డీస జోక డిట్టుమ్ కెర్లన్. 44 ††తెదొడి జోచి పెట్టి ఒగ్గర్ బాద దుకుమ్ నేడ, అన్నె ఒగ్గర్ ఆస తెన్ ప్రార్దన కెర్లన్ చి, జోచి గాము కీసి పుట్టిలి మెలె, సుక్కల్ లోయి జా బుయ్యె నేడ గెలన్.

45 జలె, యేసు ప్రార్దన కెరుక ముల ఉట్ట కెర సిస్సుల్ తిలిన్తె అయ్లె, జేవ్ ఒగ్గర్ దుకుమ్క అల్పు జా నిజ గెల అస్సి. 46 అన్నె, జోవయింక "తుమ్ కిచ్చొక నిజాక? ఉట్ట, చి ఈంజ జెతి అల్లచి పరిచ్చతె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రితి ప్రార్దన కెర్తె తా" మెలన్.

యేసుక దెరుక మెన యూదా చి జనాబ్ జట్టు తెన్ అయ్లిసి
(మత్త 26:47-56; మార్కు 14:43-50; యోహా 18:3-11)

47 యేసు జా కోడు సంగితె తతికయ్, ఒగ్గజెన్ జనాబ్ మాన్సుల్ జట్టు తెన్ అయ్లె, చి కో జోక పురై గెచ్చు వాట్ దెకయ్తె తిలన్ మెలె, యేసుచ బారజెన్ సిస్సుల్తె తిలో ఇస్కరియోతు యూదా. జో యూదా, జలె, యేసుక చుంబుక మెన జోచి పాసి అయ్లన్, 48 గని యేసు జోక, "ఓ యూదా, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లోసాక దెర దెతి పొది ఉప్రమెన్నుక చుంబ దెతె గె?" మెన జోక పుసిలన్.

49 జలె, 'జోక దెరుల' మెన యేసు తెన్ తిల జోచ సిస్సుల్ దెక కెర, "ప్రబు, అమ్చ కడ్లుమ్లు తెన్ జోవయింక కండుమ గె?" మెన పుసిల. 50 జోవయింతె ††ఎక్కిలో కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, †ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచొ గొత్తి సుదొక కండుక గెచ్చు, జోచొ ఉజిలో కంట్టొ సింద గెలన్. 51 జలె యేసు "అన్నె దన కమె పోన" మెన సంగ కెర, జో గొత్తి సుదొచొ కంట్టొ చెంగిల్ కెర్లన్.

52 తెదొడి జోక దెరుక మెన బార్ జా అయ్ల వెల్లెల పూజర్లుక, దేముడుచి గుడిచ సయ్న్యుమ్ సుదల్చ అదికారుల్క చి వెల్లెల సుదల్క యేసు, "ఆవ్ కిచ్చొ చొర్లయ్ గే, చి కత్తులు ††ండల్ దెరన తుమ్ అయ్లదు? 53 ఆవ్ రోజాక దేముడుచి గుడితె గెతె తిలె కి, తెదొడి తుమ్ అంక దెర్లద్ నాయ్. గని తుమ్చి కామ్ తుమ్ జర్గు కెర్తి గడియ ఈంజ, అందర్ లోకుమ్చి సెక్తి ఏలుప కెర్తి గడియ ఈంజ" మెన సంగిలన్.

యేసుచి రిసా 'జోక నేని' మెన పేతురు తివ్వెరి సంగిలిసి
(మత్త 26:57-58,69-75; మార్కు 14:53-54,66-72; యోహా 18:12-18,25-27)

54 తెదొడి యేసుక దెర ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి మేడతె కడ నిల. కడ నెతె తిలి పొది పేతురు, జలె, దూరి దూరి యేసుచి పట్టి గెతె తిలన్, అన్నె. 55 ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి మేడచి వీదిచి నెడిమి సగుమ్జిన్ చల్లిక ఆగి లావ తప్పక మెన వెన తతికయ్, పేతురు జోవయింతెన్ వెసిలన్.

56 పేతురు దస్సి ఆగిచి ఉజిడతె వెన తతికయ్, తేబోద గొత్తి సుదొ ఎక్కి జోక దెక కెర, చెంగిల్ దెక కెర, "ఈంజొ మాన్సు యేసు తెన్ బుల్తె తిలో" మెలి. 57 గని పేతురు "అమ్మ, జోక ఆవ్ నేని" మెన సంగిలన్.

58 పడ్డో అన్నె గడియ గెతికయ్, అన్నెకో పేతురుక దెక కెర, "తుయి కి జో తెన్ తిలోసా" మెలన్, గని "బాబు, ఆవ్ నెంజి" మెన పేతురు సంగిలన్.

59 అన్నెక్ గంట గెతికయ్, అన్నె అన్నెకో పేతురుచి రిసా "నిజామి, ఈంజొ మాన్సు కచితుమ్ జో యేసు తెన్ తిలన్. ఈంజొ కి ††గలిలయ్యు సుదొ గెద!" మెలన్. 60 పేతురు "బాబు, తుయి

†† ఈంజ ఎత్తి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 43 చి 44నంబర్లుచ కొడొ తయె నాయ్. ††† ఈంజ ఎత్తి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 43 చి 44నంబర్లుచ కొడొ తయె నాయ్. ††† కోస్సొ మెలె, పేతురు. యోహాను 18:10 దెక. ‡ 'ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి' మెలె, మొత్తుమ్ వెల్లెల పూజర్లుతె ఎక్కిలో 'ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి' జయెదె. దేముడుచి గుడిచ సగుమ్ కమె జో ఎక్కిలోయి కెరెదె. జేవ్ ఎత్తిక జో వెల్లొ జయెదె. †† నెంజిలె 'బెడ్లివ'. ††† యేసు యూదయ ప్రదేసిమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె జెర్మిలెకి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె వడ్డిలన్.

సంగీతినీ అర్దుమ్ ఆవ్ నేని" మెలన్, జో అన్నె లబ్బెత్త తతికయ్, బేగి కుకుడో వాసిలన్.

⁶¹ తెదొడి యేసుప్రబు పసుల పేతురుక చెంగిల్ దెకిలన్ చి, "కుకుడో ఆజి నే వాసితె అగ్గె తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా 'జోక నేని' మెంతె" మెన యేసుప్రబు సంగిలినీ పేతురు ఏదస్త్త కెర్లన్, చి ⁶² జా వీదె తెంతో బార్ జా బయలె గెచ్చు కొక్క కొక్క ఏడ్లన్.

యేసుక రకితె తిలన జోక కొకడ పెట్టిసి
(మత్త 26:59-68; మార్కు 14:55-65; యోహా 18:19-24)

⁶³ తెదొడి యేసుక రకితె తిల మాన్యుల్ యేసుక కొకడ కెర దెబ్బల్ పెట్ట చి, ⁶⁴ జోచ అంకివొతె కచ్చెల్ బండ కెర, "తుక కో పెట్ట గే తుయ్ క్రీస్తు గద, అమ్క సంగు!" మెల, అన్నె ⁶⁵ జోక దూసుప కెర్త అన్నె ఒగ్గర్ కొడో సంగిల.

⁶⁶ రాత్ పాయితికయ్, యూదుల్చ వెల్లెల సుదల్, జోవయించ వెల్లెల పూజర్లు చి, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లన తగు కెరుక మెన వెసిల చి, జా తగు కెర్లినతె యేసుక కడ ఆన్.

⁶⁷ "తెద్రయిందె" మెన దేముడు సంగిలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా తుయి గే?" మెన అగ్గెతె వెసిలన పుసిల. యేసు కిచ్చి సంగిలన్ మెలె, "ఆవ్ తుమ్క సంగిలె, అంక నంప కెర్పు నాయ్, ⁶⁸ అన్నె, తుమ్క ఆవ్ ఏక్ కోడు పుసిలె, అంక జబాబ్ దేసు నాయ్, ⁶⁹ గని ఇన్నెచి పడ్డో ఆవ్ మాన్యు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో అమ్చో దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెస తతిసి దెకితె" మెలన్. ⁷⁰ "దస్సి జలె, అమ్చో దేముడుచో పుత్తుసి తుయి గె?" మెన పుసిల, చి జో జోవయింక "తుమ్ సొంత సంగిల్ రితి జొయ్యి ఆవ్" మెలన్.

⁷¹ యేసు దస్సి సంగితికయ్, 'దేముడుచో పుత్తుసి ఆవ్' మెన యేసు ఒప్పన్లసి జో దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగస్లి రితి జతయ్. జా తప్పు మెన ఉచర, "అమ్క అన్నె సాచి అవ్సురుమ్ నాయ్. జో సొంత సంగితికయ్ సూన్లమ్."

పిలాతు అదికారిచి మొక్కె యేసుక నింద సంగిలినీ
(మత్త 27:1-2,11-14; మార్కు 15:1-5; యోహా 18:28-38)

23 తెదొడి తగుతె వెసిల వెల్లెల సుదల్ ఎత్తి ఉట్ట యేసుక పిలాతు †అదికారికె కడ నిల చి, ² జోచి మొక్కె జోక టీచడ కెర, కిచ్చి నేరిమ్ సంగిల మెలె, "క్రెసర్ రానోచి అమ్క ఏలుప కెర్తొ ప్రబుతుమ్క సిస్టు దాస నాయ్" మెన. "ఆవ్ క్రీస్తు, ఆవ్ రానో మెనన, ఈంజొ మాన్యు అమ్చ పైజెల్క వెర్రి సికడ్లయ్". ³ పిలాతు అదికారి యేసుక కిచ్చి పుసిలన్ మెలె, "తుయి యూదుల్చో రానో గె?". "తుయి సంగిల్ రితి మెన", యేసు జబాబ్ దిలన్.

⁴ తెదొడి వెల్లెల పూజర్లుక చి జనాబ్క "ఈంజొ మాన్యు కిచ్చి నేరిమ్ నే కెర్లి రితి అంక డిస్టయ్" మెన పిలాతు అదికారి తీర్పు సంగిలన్. ⁵ జేవ్ కిచ్చి మెల మెలె, గలిలయతె మొదోల్ కెర ఈంజి యెరూసలేమ్ ఎద కి "అమ్చ యూదుల్ జితిస్ ఎత్తితె, ఈంజొ కిచ్చి కిచ్చి సికడ, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిర్ ప్రజెల్చి సేంతుమ్ పిట్టయ్తయ్" మెన యేసుచి రిసా పిలాతుక బియడకు ఉచర అబద్దుమ్ సంగిల.

హేరోదుతె పిలాతు యేసుక తెద్రయ్లినీ

⁶ గలిలయచి కోడు పిలాతు అదికారి సూన కెర, యేసుచి రిసా "దస్సి జలె, ఈంజొ మాన్యు గలిలయడు గె?" మెన పుసిలన్ ⁷ "హేరోదు ఏలుప కెర్తొ గలిలయతె తెంతో యేసు బార్ జలొ" మెన

సూన కెర, జోక జో హేరోదు రానోతె తెద్రయ్లన్. జా పొది హేరోదు యెరూసలేమ్తె జా తిలన్.

⁸ జలె, హేరోదు యేసుక దెక కెర, సర్దసంతోసుమ్ జలొ. కిచ్చొక మెలె, జోచి రిసా అగ్గెయ్ తెంతో సూన తిలో చి, 'జో కెర్తి కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ దెకిందె' మెన హేరోదు జోక దెకుక ఒగ్గర్ ఆస జా తిలో.

⁹ జాకయ్, యేసుక జేవ్ మాన్యుల్ ఒత్త కడ నెతికయ్, హేరోదు ఒగ్గర్ కొడోల్ జోక పుసిలన్, గని యేసు ఎక్కి కోడు కి జబాబ్ దెయె నాయ్.

¹⁰ తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లన పుర్త టీచ కెర, ఒగ్గర్ విస్సుమ్ తెన్ యేసుచి ఉప్పిరి నేరిమ్లు వయడుక దెర్త. ¹¹ అన్నె హేరోదు అదికారి జోచి సయన్యుమ్ తెన్ జోక నిస్కారుమ్ దెకిత్ రితి మార్పుప జా, కొకడ్ల చి, చెంగిల పాలల్ జోక గల దా, పిలాతుతె అన్నె తెద్రయ్లన్. ¹² చి హేరోదు చి పిలాతు అగ్గె తెంతో ఎక్కిలోక ఎక్కిలో విరోదుమ్ జా తిలె కి, జయ్యి దీసి తెంతో సినేతుమ్ బందిల.

పిలాతు యేసుక జోవయించి అత్తి సార్పు కెర్లిసి
(మత్త 27:15-26; మార్కు 15:6-15; యోహా 18:39-19:16)

¹³ తెదొడి పిలాతు వెల్లెల పూజర్లుక చి యూదుల్చ అదికారుల్ ఎత్తిక బుకారా కెర, ¹⁴ జోవయింక, "ప్రజెల్ ప్రబుతుమ్చి తెడి సేంతుమ్ నే తతి రితి ఈంజొ సికడ్లయ్" మెన సంగ తుమ్ ఈంజొ మాన్యుక అంచితె కడ ఆన్లదు, అన్నె, తుమ్చి మొక్కె ఆవ్ పరిచ్చు కెర్తొ, ఈందె, ఇన్నెక ఉప్పిరి తుమ్ సంగిల నేరిమ్లుతె కేన్ కి 'కెర్లొ' మెన రుజ్జా డీసె నాయ్. ¹⁵ హేరోదు కి పరిచ్చు కెర్లొ చి, జోక అమ్తె అన్నె తెద్రయ్లో, గెద. ఈందె, మొర్తి సిచ్చు జతి కిచ్చి నేరిమ్ కి కెరె నాయ్.

¹⁶ జాకయ్, ఇన్నెక ఇదిల్ బుద్ది సికడ్ల రితి అంచ సయన్యుమ్లు కొర్డల్ తెన్ పెటుతు చి, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరిందె" మెలన్. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, యూదుల్క సర్ద కెర్తి రితి వెర్రి వెర్రి జా పండుగు పొది జేలి జలొ కేన్ జవున్ మాన్యుక విడ్డల్ కెరుక జో అదికారిక అలవాట్.

¹⁸ గని "జో మాన్యుక పోని. జోక మారు చి, బరబ్బుక ములు. జోకయ్ అమ్క కావలె" మెన ఎక్కి జట్టు జా కేక్ గల. ¹⁹ బరబ్బు, జలె, కొన్నొ మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి ప్రజెల్ విరోదుమ్ కెర్తి రితి జో అల్లర్ కెర తిలి రిసాచి, నరు అత్య జో కెర తిలి రిసా జోక జేలి కెర జేల్తె గల తిల.

²⁰ తెదొడి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసుక విడ్డల్ కెరుక మెన తెదొడి ఎద పిలాతుక ఇస్టుమ్ తిలి రిసా, దస్సి మెన కేక్ గల బెర తిలసక అన్నెక్ సుట్టు సంగుక దెర్తికయ్, ²¹ జేవ్ ఎత్తిజిన్ "జోక సిలువతె గల టీచడ మొర్తి సిచ్చు కెరు! మొర్తి సిచ్చు కెర!" మెన కేక్ గల.

²² తెదొడి అన్నెక్ సుట్టు, ఇన్నెతెన్ మొత్తుమ్ తివ్వెర్ జలి, పిలాతు "కిచ్చొక? ఈంజొ కిచ్చొ నేరిమ్ కెర అన్నె? మొర్తి సిచ్చు జతి ఎదిలి కేన్ నేరిమ్ ఈంజొ కెర్లినచి రుజ్జా అంక డీసె నాయ్. జాకయ్ ఇన్నెక కొర్డల్ తెన్ పెట బుద్ది సికడ్ల చి, విడ్డల్ కెరిందె" మెలన్. ²³ గని బెర తిల జనాబ్ "జోక సిలువ గలు! మొర్తు!" మెన కేకుల్ గల గల, బలవంతుమ్ కెర జిన్ల. ²⁴ జాకయ్ "జేవ్ బలవంతుమ్ కెర సంగిలి రితి జర్లు జవున్" మెన పిలాతు తీర్పు దిలన్, ²⁵ అన్నె, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి ప్రజెల్క విరోదుమ్ సికడ్ల నరు అత్య కెర తిలో బరబ్బుకయ్ ముల దిలన్; బెర తిల జనాబ్ బలవంతుమ్ కెర తిలి రిసాచి "యేసుక కిచ్చొ కెర్తొ గే కెర తుమ్చి ఇస్టుమ్ తుమ్చి పూచి" మెన, జోవయించి అత్తి జోక సార్పు కెర దిలన్.

† ఈంజి ఎత్తి రెగిడ్ల తొలితెచ నగుమ్ పుస్తకల్తె 17వంబచి కోడు తయె నాయ్. ‡ 'సిలువ' మెలె, ఏక్ టీవ్తి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్నొ డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చు జతో మాన్యుక జా సిలువతె ఎగ్గవ కెర, జోవయించ అత్తో చట్టో చంపొ కెరవ, అత్తిచట్టోతె మేకుల్ పెట, సిలువ బుయ్యె టీచ రొవ కెర, దస్సి ములుల. జో సిచ్చు జతో మాన్యు దస్సి ఒడోయ్ జా మొరెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చు, జా.

† మత్తయి 26:68 దెక. †† పిలాతు అదికారి రోమ్ దేసిమ్చి నావ్ తెన్ యూదయ్ ప్రదేసిమ్చి ఉప్పిరి చి సమరయ్ ప్రదేసిమ్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తొ తిలన్. ‡ క్రెసర్ రానో రోమ్ దేసిమ్చి ఉప్పిరి జేవ్ ఆక్రమించుప కెర్ల దేసిమ్లుచి ఉప్పిరి వెల్లొ రానో జా తిలో.

యేసుక సిలువతె టీచడకు మెన కడ నిలిసి
(మత్త 27:32-44; మార్కు 15:21-32; యోహా 19:17-19)

26 జలె, యేసుక పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె కడ నెతె తా, 'యేసుక టీచడ్డి సిలువ వయన జోవయించి పట్టి ఇండున్' మెన, కేనె గే బయిలు దేసిమ్ తెంతో జా వాట్ జెతె తిలో సీమోను మెలో కురేనియు ప్రాంతుమ్చో మాన్సుక దెర కెర, జోక జా సిలువ వయడ్ల. 27 అన్నె, యేసుచి పట్టి ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ జెతె తిల, అన్నె జోవయింతెన్ ఒగ్గజిఫన్ తేబోదల్ గుండెతె పెటన ఏడుకుడు జతె తిల. 28 గని యేసు పసుల జోవయింక, "ఓ యెరూసలేమ్చ తేబోదలు, అంక జెతి బాద చి రిసా తుమ్ ఏడ నాయ్, గని తుమ్ కిచ్చోచి రిసా ఏడుక మెలె, తుమ్క చి తుమ్చ బోదల్క రిసాయ్ ఏడ. 29 మెలె, ఈందె, 'గొడ్డు జలసక, బోదల్ నే పాయిలసక, దూద్ నే పియడ్లసక చెంగిలి!' మెన తుమ్ సంగిత దీసల్ జెవుల. 30 కిచ్చోక మెలె, జేవ్ దీసల్కచ సిచ్చల్ దెక కెర, 'అమ్చి ఉప్పిరి సేడ అమ్క డంక గెల' మెన డొగ్గల్క చి మెట్టల్క సంగుల. 31 †అచ్చి తిలి మట్టుక మాన్సుల్ ఇసి కెల్లె, సుకా గెలి మట్టుక కిచ్చో కెరులగే?" మెన జేవ్క సంగిలన్. 32 యేసు తెన్ మొర్తి సిచ్చ జతి రిసా అన్నె దొగులక కి ఒత్త కడ నిల. జేవ్ నిజామి నేరిమ్లు కెర్లస.

యేసుక సిలువతె టీచడ్డిసి

33 జలె, 'గిడ్డి రితి పోలికచి మెట్ట' మెలిన్తె జేవ్ ఎత్తిజిన్ గెచ్చు పాచ కెర, యేసుక జోచి సిలువతె టీచడ్ల చి, జో డెబ్రి పక్క ఎక్కిలోక చి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలోక జేవ్ దొగుల నేరిమ్ కెర్లసక కి ఎక్కిల్ సిలువల్తె టీచడ్ల. 34 ††అన్నె, జోక దస్సి కెర్లసచి రిసా యేసు "ఓ బ, ఇన్నెక చెమించుప కెరు. కిచ్చో కెర్లతి గే నేన్తి" మెన దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్లన కెర్లన్. జోక సిలువతె టీచడ్ల †జమాన్లు సుదల్ జోచ పాలల్ వంటనుక మెన చీటి గెలిల. 35 ప్రెజల్ పాసి టీచ తా దెకితె తిల, "జో అన్నె మాన్సుల్క రచ్చించుప కెర్ల, గెద. దేముడు 'తెద్రయిందె' మెన సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్లొసా క్రీస్తు జయెదె జలె, జొయ్యి నిసాన్లొసా జయెదె జలె, జోక జొయ్యి రచ్చించుప కెరన్ను!" మెన యూదుల్చ అదికారుల్ జోక ఆసెల. 36 జమాన్లు సుదల్ కి జోక కొంకడ్ల. జోచి పాసి జా కెర, ††అమ్డి తిలి ద్రాచ రస్సుమ్ చంపా కెర దా, 37 "తుయి యూదుల్చో రానొ జలె, తుకయ్ తుయి రచ్చించుప కెరను!" మెన కొంకడ్ల తిల. 38 పడ్డొ అన్నె కిచ్చో కెర్ల మెలె, ††"యూదుల్చో రానొ ఈంజొ" మెన రెగిడ్డి దార్చిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి ఒడొయ్ల.

యేసు తెన్ సిలువల్తె ఒడొయ్ జా తిల దొగుల చోర్లు

39 ఒత్త అన్నె సిలువల్తె ఒడొయ్ జా తిల నేరిమ్ కెర్ల దొగులతె ఎక్కిలో, జలె, "తెద్రయిందె" మెన దేముడు సంగిలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా నెంజిన్ గె? జలె, తుకయ్ తుయి రచ్చించుప కెరను చి అమ్క కి రచ్చించుప కెరు!" మెన యేసుక దూసుప కెర సంగిలన్. 40 జలె, జో ఎక్కిలో దస్సి లట్టబ్బిక్య, అన్నెజొ జోక "ఇన్నెతెన్ తుయి ఎక్కి రితి సిచ్చ జలెకి, దేముడుక బిస్సి నాయ్ గె? 41 ఆమ్ జలె, అమ్ నేరిమ్లు కెర్ల రిసాయి నాయిమ్ తెన్ అమ్క సిచ్చ కెర అస్తి, అమ్ కెర్ల కమొక

† నెంజిలె, 'అవ్ తిలో' దారు జలొసాక మాన్సుల్ ఇసి కెర్లె, తుమ్ సుకా గెలి దారు జతసక కిచ్చో కెరుల? †† ఈంజ ఎత్తి తొలితో రెగిడ్డి గ్రీకు బాసచ సగుమ్ పుస్తకల్తె ఈంజ 'అన్నె' తెంతో 'ప్రార్లన కెర్లన్' ఎదచి కోడు తయె నాయ్. † యోహాను 19:23. †† రానల్, సామాన్లు నెంజిల మాములుమ్ మాన్సుల్ పితి రగుమ్ అమ్డి తిలి ద్రాచ రస్సుమ్ †† యోహాను 19:20తె దెకిలె, పిలాతు అదికారి జా దార్ గండ సొంత రెగ్గ తిలన్. తిన్ని బాసల్ తెన్ రెగ్గ తిల; గ్రీకు బాస తెన్, రోమ్ దేసిమ్చి లాటిన్ బాస తెన్, చి జేవ్ యూదుల్చి సొంత ఎబ్రి బాస తెన్.

జెతి సిచ్చతె అమ్క గల అస్తి. గని ఈంజొ మాన్సు కిచ్చో ఇదిలిన్ తప్పు కి కెరె నాయ్" మెన ఈంజొ అన్నెజొ ††చోరు తొల్లితోచొక గోల కెర. 42 జో యేసుక, "ఓ యేసుప్రబు, తుయి రానొ జా ఏలుప కెర్లె తుచి అదికారుమ్ తెన్ అన్నె జెతి పొదిక అంక ఉచర దయ దెకు" మెన సంగిలన్. 43 యేసు జోక, "తుక ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజి కి చెంగిల్ తోట రితి ††పరదైసుతె అంచి తెన్ తన్న" మెన సంగిలన్.

యేసు మొర గెలిసి

(మత్త 27:45-56; మార్కు 15:33-41; యోహా 19:28-30)

44 మెద్దెనె, బార గంటల్ జలి పొది తెంతో, జలె, తిన్ని గంటల్ ఎద, పొద్దు అందర్ జా గెలి చి, †జా దేసిమి ఒండి అందర్ జా గెలి. 45 అన్నె కిచ్చో జగ్గు జలి మెలె, దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి ††తెర ఉప్పిర్ తెంతో ఎట్టో ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి. 46 తెదొడి యేసు గట్టిజ అవాడ్ కెరన "ఓ బ, తుచి అత్తి అంచి జీవు ఆవ్ సొర్చు కెర దెతసి" మెన సంగ ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

47 జలె, యేసుక దెకితె తిలో ††పుంజెక్జిన్ జమాన్సుక వెల్లొ, జగ్గు జలిసి ఎత్తి దెక కెర, దేముడుక గవురుమ్ కెర్లొ చి, "ఈంజొ మాన్సు కచితుమ్ పున్నిమ్చో!" మెన సంగిలన్. 48 అన్నె, కిచ్చో జగ్గు జయెదె గే దెకుమ మెన ఒత్త గెచ్చు తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిని, జగ్గు జలిసి దెక కెర, గుండెతె పెటన గెరి ఉట్ట గెల. 49 అన్నె యేసుచ గొతునుదల్, చి గెలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జోచి పట్టి జా ††సవైచన కెర తిల తేబోదల్ కి సిలువల్క ఇదిల్ దూరి టీచ తా జగ్గు జలిసి ఎత్తి దెకితె తిల.

యేసుచి పీనుమ్ ఎంగ్లవ దిలిసి

(మత్త 27:57-61; మార్కు 15:42-47; యోహా 19:38-42)

50 అరిమతయ్ మెంతి ఏక్ గచ్చిచో యోసేపు మెలో ఎక్కిలో తిలో. యూదుల్చి వెల్లి తగుతె వెసితోసా జయెదె, జో, చెంగిలో సత్తిమ్చో మాన్సు జయెదె. 51 జేవ్ అన్నె వెల్లెల సుదల్ యేసుచి ఉప్పిరి కుట్ల కెర్లెన్తె జో బెదె నాయ్, జోక ఇస్టుమ్ నాయ్ చి, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ కెయెక ఎదార్దుమ్ డీసెదె, జా రాజిమ్చో క్రీస్తు రాన్ ఏలుప కెరెదె?' మెన జో రకితె తిలన్. 52 ఈంజొ మాన్సు, జలె, పిలాతు అదికారితె గెచ్చు కెర, "యేసుచి పీనుమ్ అంక దె" మెన జా ఉత్తవ వెంట గెల్లి రిసా సెలవ్ నజెలన్, 53 అన్నె, ఉత్తవ కెర, జోచి ఉప్పిరి చెంగిల్ ఏలుప ††బట్ట గండ పంగ్రవ కెర, కక్క అగ్గె నే రోవ తిలి సాప్రయ్ డొల్లి కెర్లె మెన్సున్తె రోవ దిలన్. 54 ††కేన్ దీసి దస్సి కెర్లన్ మెలె, యూదుల్చి సెలవ్ కడన్లె దీసిక బోగి జయెదె.

55 యేసుక ††సవైచన కెరుక మెన అగ్గె గెలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జో తెన్ బెదె జా తిల తేబోదల్ జలె, ††యోసేపుచి పట్టి జా తిల, మెన్సున్ దెక, యేసుచి పీనుమ్ కిసి ఎంగ్లవ దిల గే దెకిల. 56 దెక కెర, జేవ్ తతా గెరలె గెచ్చు కెర, జోక పడ్డొ గాఁసుక మెన చెంగిల వాసిన తేల్లు తెయార్ కెర్లె. అన్నె దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగిడ్డి రితి సెలవ్ కడన్లె దీసి తుక్లె తిల.

†† మత్తయి 27:44. ††† నెంజిలె 'పరలోకుమ్తె'. § నెంజిలె 'ఒండి బూలోకుమ్తె'. §† ఎక్కి ఎత్తిక వెల్లొ పూజిరె వెర్సెక్ ఎక్కి సుట్టు పెన అర్చితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్లె తెర, జా. జా చిరి జా దొన్ని గండల్ జలిన్చి అర్చుమ్ కిచ్చో మెలె, యేసు మొర్తినె తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక చి మాన్సుల్క అడ్డు తిల పాపుమ్ జో యేసు గెచ్చయ్లిన్చి అర్చుమ్. ఏల్లియులుక రెగిడ్డి ఉత్తుమ్ 10:19, 20. §†† జో రోమ్మియుడు జయెదె జలెకి. §† లూకా 8:1-3 దెక. §†† యూదుల్ తెన్ బట్టక దిగిల గండల్ కెర గుడియవుల, పీనుమ్క. §† 'సాంజ్ జలె అన్నెక్ దీసి మొదొల్ జా తయెదె-సెలవ్ దీసి; చి రిసా, తెదొడెక వెంట గెలుక నెంజ' మెన జేవ్ యూదుల్చి రితి ఉచర, సాంజ్ సరిగా నే జతె అగ్గె వెంట గెల. §† లూకా 8:1-3 దెక. §†† యోసేపు తెన్ నీకోదెమె మెలో బెదె వెంట గెల. యోహాను 19:39-40.

యేసుక 'జీవ్ జా అస్సె' మెన రుజ్జు అయ్లీసి
(మత్త 28:1-10; మార్కు 16:1-8; యోహా 20:1-10)

24 సెలవ్ కడన్లి దీసి రాత్ పాయితె తతికయ్, జేవ్ తేబోదల్ జేవ్ తెయార్ కెర్ల వాసెన తేల్లు దెరన మెస్సె గెల. ² జలె, ఒత్త పాచెలె, కిచ్చొ దెకిల మెలె, జా సాప్రయ్ డొల్లి కెర్లె మెస్సున్ పెసితి వాట్ కడంక తిలొ వెల్లొ పత్తురు ఒస్సుల్ జా అస్సె మెన దెకిల, ³ పెసిలె, యేసుచి పీనుమ్ జేవ్ దీసి నాయ్.

⁴ జలె, యేసుచి పీనుమ్ అస్సె నెంజిలీసిచి రిసా కిచ్చొ ఉచరుక గే జేవ్ నేన తతికయ్, ఈందె, దగదగాల్లు మెర్పుప జల పాలల్ గలన్ల దొగుల ఉబెడల్ రిత దూతల్ జోవయించి పాసి టీవెల. ⁵ ఈంజేవ్ తేబోదల్ బియఁ గెచ్చు బుయి పక్క దెకితె తతికయ్, జేవ్ దూతల్ జోవయింక కిచ్చొ మెల మెలె, "జీవు తిలొసాక కిచ్చొక మెస్సె చజితసు? జో ఇన్నె నాయ్. జో జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. ⁶ ఈందె, జో తెదొడి గలిలయతె తా ఒత్త తెంతో నే బార్ జతె అగ్గె తుమ్క సంగిలీసి తుమ్ ఏద కెర." ⁷ కిచ్చొ మెలె, "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసాక విరోదుమ్ సుదల్ అస్సె పాపుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్వ కెర దెంక అస్సె చి, జేవ్ అంక సిలువతె టీవడ మారుక అస్సె, చి తిర్తతక ఆవ్ అస్సె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె, మెన సంగిలన్, గెద" మెన దూతల్ సంగిల. ⁸ జేవ్ తేబోదల్ యేసుచ తెదొడెవ కొడొ ఏదన్ల కెర్ల, ⁹ అస్సె, మెస్సె తెంతో పసుల ఉట్ట గెచ్చు, †ఎగరజన్ యేసుచ సిస్సుల్క చి జోవయింక నంపజల అస్సె ఎత్తిజిన్క జా కబుర్ సంగిల.

¹⁰ జేవ్ ఎగరజన్ యేసుచ †బారికుల్క జో జీవ్ జా ఉట్టిన్చి రుజ్జు సంగిల జేవ్ తేబోదల్ కొన్స మెలె, మగ్గల గెవ్విచి మరియ, యోహాన్సు, †యాకోబుచి అయ్యసి మరియ, చి జోవయింతెన్ తిల †అస్సె తేబోదల్. ¹¹ జేవ్ సంగిలీసిక 'వెర్రి కోడు' మెన ఈంజేవ్ ఎగరజన్ ఉచర నంప కెర్లె నాయ్. ¹² ††గని పేతురు ఉట్ట కెర, మెస్సున్తె నిగ గెలొ, అస్సె ఒత్త పాచ వంపా జా తెడి దెకిలె, యేసుచి పీనుమ్క అగ్గె వంగ్రవ తిలి బట్టయ్, గని పీనుమ్ నాయ్, కిచ్చొ నాయ్. జలె, జర్గు జలిన్క ఆచారిమ్ జా ఉచరన ఉచరన, గెరి ఉట్ట గెలన్.

ఎమ్మాయు గెవ్వి దొగుల సిస్సుల్క యేసు దస్సుల్ జా బెద గెలిసి
(మార్కు 16:12-13)

¹³ జయ్యి దీసి, యేసుచ సిస్సుల్ జల దొగుల ఎమ్మాయు మెంతి గెవ్వి గెతె తిల. జా గావ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క ఎగర కిలొమిట్టర్ల దూరి తయెదె. ¹⁴ జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి రిసా జేవ్ దొగుల లట్టబై తిల, ¹⁵ జలె, జేవ్ దస్సి లట్టబై తతికయ్, యేసు సొంత జా వాట్ జా జోవయింతె పాచ కెర, జోవయింతెన్ బెద ఇండుక దెర్లన్. ¹⁶ జలె, జోక దెకిలెకి, జోక జేవ్ చినుక ††అడ్డు కెర్లె తిలన్, చి చినితి నాయ్.

¹⁷ తెదొడి యేసు జోవయింక "తుమ్ ఇండ ఇండ, కిచ్చొచి రిసా ఎక్కిలొ తెన్ ఎక్కిలొ లట్టబై అస్సున్?" మెన పుసిలన్ చి, జేవ్ ముసుర్లు జా ఇదిలిన్ మొకొమ్ కెరన అస్తి. ¹⁸ జోవయింతె ఎక్కిలొ క్లెయిపా మెలొసా. జో, జలె, "ఈంజ మదెనె యెరూసలేమ్తె జర్గు జలిసి ఒత్త అయ్లస ఎత్తిజిన్ జాన్తి. ఎక్కి తుయి నేన్సి గె?" మెన జోచి ఆచారిమ్ సంగిలొ. ¹⁹ యేసు జోవయింక "కిచ్చొ జర్గు జలిసి?" మెలన్, చి జేవ్ జోక నజరేతు గెవ్వియో యేసుచి రిసా జర్గు జలిసి. జో దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా జా తిలొ. జో కెర్లె బోదన, జో కెర్లె వెల్లెల కమె, దేముడు దిలస చి, జోచి బోదన జోచ కమెక ఎత్తిజిన్ ప్రెజల్

† లూకా 9:22, 24. †† యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దెర దిలొ యూదా మదెనె అత్త కెరన తిలొ. మత్తయి 27:5, బారికుల్ 1:18. † బగ్గెత్ 'సిస్సుల్' మెన అస్సె. 'బారికుల్' మెలి పున్కుమ్తె పూర్తి 'బారికుల్' మెంతె తయెదె. †† ఈంజ మరియ యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3. †† జోవయింతె ఎక్కి 'సలొమే' మెలిసి; మార్కు 15:40. ††† ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పున్కల్తె 12 నంబచి కొడు తయె నాయ్. ††† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సెలవ్కయ్ జా అడ్డు తయెదె. మార్కు 16:12తె దెకిలె, యేసుచి పొలిక ఇదిల్ మార్పుప జా తిలి.

నంప కెర తిల. ²⁰ గని అమ్చ వెల్లెల పూజర్లు చి అమ్చ అదికారుల్ 'జో మొర్తి సిచ్చ జవున్ తుమ్ మొర్తి సిచ్చ తియ' రోమ్ దేసిమ్చ అదికారుల్చి అత్తి సార్వ కెర దిల చి, సిలువతె టీవడ మార్. ²¹ అమ్, జలె, జోక "అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క కెర్చించుప కెరుక తిలొసా జొయ్యి" మెన ఆస జా తిలమ్. అస్సె, అమ్ సంగిలీసి జర్గు జలి తెంతో, జో మొర్తి తెంతో, అప్పె తిర్తతి జా అస్సె. ²² అస్సె కిచ్చొ మెలె, అమ్చి తెన్ బెదిత సగుమ్జిన్ తేబోదల్ ఆజి అమ్క ఆచారిమ్చి కోడు సంగిల. రాత్ పాయితె తతికయ్. జేవ్ మెస్సె గెల చి, ²³ ఒత్త యేసుచి పీనుమ్ దీసి నాయ్, చి అమ్తె జా కెర అస్సె కిచ్చొ మెల మెలె, దూతల్ అమ్క దీసన్ సేడ్ల చి, యేసుక 'జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె' మెన అమ్క సంగిల మెల. ²⁴ అమ్చితె తిలస సగుమ్జిన్ మెస్సె గెచ్చు దెకిల చి, జేవ్ తేబోదల్ సంగిల్ రితి తిలి. గని యేసుక, దెకితి నాయ్" మెన జేవ్ దొగుల సంగిల. ²⁵ యేసు జోవయింక, "కిచ్చొ గ్యానుమ్ నెంజిలస, తుమ్! దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్తుల్చ కొడొ అర్దుమ్ కెరనుక నంప కెరుక అల్సిమ్ కెర్లసు, కిచ్చొక? ²⁶ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా దస బాదల్ నేడ జో గవురుమ్ జతిన్తె గెచ్చుక దొర్కు జలి, గెద" మెన, ²⁷ మోసే చి అత్తి రెగిడ్ల దేముడుచ ఆగ్నల్, అస్సె దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్తుల్చి అత్తి రెగిడ్ల, జోచి రిసాచ దేముడుచ కొడొతె రెగిడ్ల ఎత్తిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలన్.

²⁸ జలె, జేవ్ గెతి గావ్ పాసి జా జెతికయ్, యేసు అస్సె దూరి గెచ్చుక మెలి రితి జలొ, ²⁹ గని, "సాంజ్ జలి. పొద్దు గెతయ్. అమ్చి తెన్ ఇన్నె తుయి నిర్త తా" మెన జోక బతిమాల్పా జా సంగిల, చి జేవ్ తతిన్తె బెద గెలన్.

³⁰ జలె, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక మెన వెసిలొ, అస్సె, ఏక్ పొడి అత్తి దెరన 'ఈంజ తుయి దా దయ కెర్లె' మెన దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జా పొడి మోడ కెర, జోవయింక వంట దిలన్.

³¹ దస్సి కెర్లెకయ్, జోవయింక అంకివో టేంట జల చి, అర్దుమ్ అయ్లి చి జోక చినిల. చినిలి బేగి, యేసు మాయ జా ఉట్ట గెలొ.

³² దస్సి జర్గు జతికయ్. "నిజామి, అమ్ వట్టె జో తెన్ జెతె తిలి పొది, దేముడుచ కొడొచి అర్దుమ్ అమ్క జో దెకయ్తె తిలి పొది అమ్చి పెట్టి డడ్డెల్ రితి సర్ల తిలి, గెద" మెన లట్టబన్. ³³ జోవయింక ఒగ్గర్ సర్లక బేగి ఉట్ట జయ్యి గడియయ్ బార్ జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె అస్సె గెల. ఒత్త పాచ కెర, ఎగరజన్ యేసుచ సిస్సుల్క చి జోవయింతెన్ తిలసక చజిల చి, ³⁴ జేవ్ ఈంజేవ్ దొగులక కిచ్చొ మెల మెలె, "ప్రబు నిజామి జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. ††సీమోసుక డీసిలన్!" మెన జేవ్ సంగితికయ్, ³⁵ యేసు ఎమ్మాయున్తె గెతి వట్టె దస్సుల్ జలిసి అస్సె పొడి మోడ్డికయ్ ఈంజేవ్ జోక చినిలిసి ఈంజేవ్ జోవయింక సంగిల.

జోచ ఎగరజన్ సిస్సుల్క యేసు డీసిలీసి

(మత్త 28:16-20; మార్కు 16:14-18; యోహా 20:19-23; బారి కమ్మొ 1:6-8)

³⁶ జేవ్ దస్సి లట్టబంతె తతికయ్, యేసు దీస జోవయింక నెడిమి టీవెలన్, అస్సె, ††† "తుమ్క సేంతుమ్ తవున్. తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. ఆవ్వి, గెద" మెలన్. ³⁷ గని జేవ్ బియఁ గెచ్చు బమ్మ జల. జోక 'డుంబొ' మెన ఉచర్ల. ³⁸ జో, జలె, జోవయింక "తుమ్ కిచ్చొక

§ నెంజిలె 'అస్సె గెనన విడ్డల్ కెరుక తిలొసా'. మాములుమ్ యూదుల్ జోవయింక ఈంజ లొకుమ్చ బాదల్ తెంతో వడ్డొ జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లె రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబతుమ్ తెంతో చి రచ్చునక ఉచర్లె తిల. బారికుల్ 1:6-8 కి దెక. ఈంజేవ్ సిస్సుల్ కి జా రగుమ్ రచ్చునచి రిసా ఉచర్లె తిల, కిచ్చొగె. అప్పెచి మట్టుక ముక్కిమ్క పాపుమ్ తెంతో చి రచ్చున దొర్కు కెరుక యేసు అయ్లొ, చి జాచి రిసా దొర్కు జలి అర్పితుమ్ జలొ. లూకా 5:24 యోహాను 3:16-18 దెక. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ఆకరకయ్ ఆగాసుమ్ బూలోకుమ్ మార్పుప కెరెదె, చి తెదొడెకయ్ యేసు ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరెదె, చి ఈంజ లొకుమ్చ బాదల్ పూర్తి గెచ్చుల. డీసయ్లిన్ 21:3-5, కొరిందిల్క రెగిడ్ల ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 15:24-28. §† 'సీమోసు' మెలె, పేతురు. §†† "తుమ్క" తెంతో 36నంబర్ కోడుచి ఆకర్ కోడు 'మెలన్' ఎదచి కోడు ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పున్కల్తె తయె నాయ్.

బమ్మ జతను? తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక అన్నానుమ్ జతను? ³⁹ అంక సిలువతె గలిలి పొది జేవ్ అంచ అత్తిలె చట్టలె పెట్ల మేకుల్చ మచ్చల్ దెక అంక తుమ్ చిన. ఆవ్వి గెద. అంక చడ దెక. డుంబొక ఆగ్ తయె నాయ్ అడ్డొ తయె నాయ్, గెద, గని అంక అస్సె." ⁴⁰ †మెన జోచ అత్తో చట్టొ జోవయింక దెకయ్లన్. ⁴¹ జలె, జోవయించి సర్దసంతోసుమ్, జోవయించి ఆచారిమ్క జేవ్ తెదొడి ఎద నంప కెరుక ఇదిల్ అల్లర్ జలి రిసా, "ఇన్నె కిచ్చొ జలెకు కతిసి అస్సె గె?" మెన పుసిలన్. ⁴² మొస్సా గండ దిల, ⁴³ జో డుంబొ నెంజిలిన్చి రుజ్జుక జో నజన జోవయించి మొక్కె కయ్లన్.

⁴⁴ తెదొడి జోవయింక, "ఆవ్ తుమ్చి తెన్ తిలి పొది, 'మోసే పూర్ముచొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల †ఆగ్గల్తె అంచి రిసా మోసే పూర్ముచొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గల్, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్ముచొచి కోడు, చి †కీర్తనల్తె †రెగిడ్డిసి ఎత్తి కచితుమ్ పూర్తి జర్గు జంక అస్సె' మెన సంగిలయ్, గెద" మెన సంగ కెర, ⁴⁵ దేముడుచ కొడొతె తిలిసి జేవ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి †అర్దుమ్ దెకయ్లన్. ⁴⁶ జోవయింక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "దేముడుచి కోడుతె రెగ్డయ్లిసి కిచ్చొ మెలె, 'దొర్కు జలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా ఒగ్గర్ బాదల్ నేడ మొర తిర్తెక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె' మెన ††అస్సె.

† ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్డ సగుమ్ పుస్తకల్తె 40నంబచి కొడు తయె నాయ్.
 †† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్లి ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్డయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ముచొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన రగ్డవ అస్సె. † జేవ్ కీర్తనల్తె దావీదు రాన్ జలో పూర్ముచొ ఒగ్గర్ రెగిడ్డన్. †† లూకా 18:31, 22:37, కీర్తనలు 20:42. †† నెంజిలి 'సెక్తి తిలన్'. ††† యెసయా 53:1-9 ఎద జో బాదల్ నేడ మొర్తినచి రిసాచి టాలి అస్సె, చి దెస్సు నంబర్ తెంతొ బార నంబర్ ఎద జో అన్నె గవురుమ్ జతిన్చి రిసాచి కొడు అస్సె. జో తిర్తెకయ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్చి రిసా జా నే జతె అగ్గె అన్నె పూర్ముచొ వాట్ దేముడుచి కొడొతె, 'జా జర్గు జయెదె' మెన కేనె టాలి డీస్తయ్ మెలె,

అన్నె 'కచితుమ్ జర్గు జయెదె' మెన దేముడుచి అప్పెచి సెలవ్ కిచ్చొ మెలె, ⁴⁷ మాన్సుల్ జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన జేవ్ పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పున ములిలె, క్రీస్తు దొర్కు జలి అర్చితుమ్ జలిన్చి రిసా అప్పె జేవ్ కెర్ల పాపల్ చెమించుప జతి వాటు దొర్కు జా అస్సె మెన ఆవ్ క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తొలితొ యెరూసలేమ్తె పడ్డొ ఒండి లోకుమ్చె ప్రెజల్ ఎత్తిచ మాన్సుల్తె తుమ్ బోదన కెరుక అస్సె. ⁴⁸ ఈంజ ఎత్తిచి రిసా సాచుల్ జా అస్సె, చి తుమ్ బుల సాచి సంగుక అస్సె. ⁴⁹ ఈందె, అంచో దేముడు అబ్బొ 'జోవయించి పెట్టి ††తెద్రయిందె' మెన సంగ తిలి జోచి పరలోకుమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి తెద్రయిందె, గని పరలోకుమ్ తెంతొ చి జా ఆత్మసెక్తి తుమ్చి పెట్టి జా తుమ్క తెయార్ కెర్తె ఎదక, ఈంజ మదెనె ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె తుమ్ రకితె తా" మెన యెసు జేవ్ ఎగరజిన్క చి ఒత్త తిల జోక నంపజల అన్నె మాన్సుల్క సంగిలన్.

యెసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలిసి
 (మార్కు 16:19-20; బారి కమ్మె 1:9-11)

⁵⁰ తెదొడి యెసు జోవయించ సిస్సుల్క కడన, †బేతనియ గావ్ పక్క గెల చి, అత్తో ఉక్కుల జోవయింక దీవెన దిలన్. ⁵¹ జో దస్సి జా దీవెన దెతె తా, జోవయించి నెడిమి తెంతొ ముల ఉక్కిల్ జా పరలోకుమ్తె ఉట్ట గెలన్. ⁵² తెదొడి జేవ్ సెర్పు సేడ జోక బక్తి కెర తా ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ తెన్ యెరూసలేమ్తె అన్నె గెల. ⁵³ రోజుక దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, యెసుచి రిసా జో దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

యోనా పుస్తకుమ్తె. యోనాక వెల్తో మొస్సా గీడ తిర్తెక జోవయింక ఒక విడ్డల్ కెర్తెసి. యెసు మొర తిర్తెక అన్నె జీవ్ జంక తిలిన్చి రిసాచి టాలి జా. ††† యోవేలు 2:28, 29 దెక. † బేతనియ గావ్ ఒలివ మెట్టయ్ అస్సె; ఎట్టొ పక్కయ్. బారికుల్ 1:6-12చి దెకిలె, జో పరలోకుమ్తె వెగ గెలిన్చి రిసా ఒత్తయ్ కి అస్సె.

యోహాను

యేసుక్రీస్తు కొన్నో

1 †మొదోల్ తెంతో కి దేముడుచి ††కోడు తిలో. కిచ్చో జెర్మన్ నెంజిలి పొది తెంతో కి జా కోడు దేముడు తెన్ తిలో. జా కోడుయి దేముడు జా తిలో. †2 జొయ్యి కిచ్చో నెంజిలి జా పొది దేముడు తెన్ తిలో. ఎత్తి జోచి అత్తి కల్లుప జలి. †3 తిలిసి ఎత్తి జో నెంజితె జెర్మన్ జయె నాయ్. †4 జోచితె జీవు తిలి, జా జీవు మాన్సుల్క ఉజిడి జా అస్సి. †5 జా ఉజిడి అందతె ఉజిడి దెతె అస్సి గని అందర్ జా ఉజిడిక చినన్క నెత్తియ్ †.

6 దేముడు తెద్రయ్తికయ్, ఏక్ మాన్సు బార్ జలన్. జోవయించి నావ్ యోహాను. †7 జో సాచి సంగుక అయ్లన్. ఎత్తిజిన్ క్రీస్తుక నంపజా పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జతు మెన, †దొర్కు జలి †ఉజిడి యేసుక్రీస్తుయ్ మెన సాచి సంగుక అయ్లన్. †8 యోహాను, జలె, జా ఉజిడి నెంజె, గని †క్రీస్తుయ్ దొర్కు జలి జా ఉజిడి మెన సాచి సంగుక అయ్లన్. †9 ఈంజ లోకుమ్తె జెర్మిత ఎత్తి మాన్సుక ఉజిడి దెతి నిజామ్ జలి ఉజిడి ఈంజ లోకుమ్తె జెతె అస్సి.

10 జలె, ఈంజ లోకుమ్తె జో తిలో. ఈంజ లోకుమ్ జోచి అత్తి జెర్మన్ జలి, గని ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ జోక చినితి నాయ్.

11 జోచి సొంత గేచి మాన్సుల్తె జో అయ్లన్, గని జోచి సొంత మాన్సుల్ జోక ఒప్పన్తి నాయ్, నంపజతి నాయ్. †12 దస్సి జలి పొది సగుమ్జిన్ జోక ఒప్పన బెదవన నంపజా గెల. జోవయింకయి, జలె, †తెదొడి తెంతో దేముడుచ బోదల్ తుమ్ జలదు మెన సెలవ్ దిలన్.

13 జోచ బోదల్ జతి జెర్మన్, జలె, కేన్ సెకుమ్తె జెర్మిలి రిసా జర్గు జలిసి నెంజె, కేన్ తేర్చి మున్సుసి ఆగ్గక ఆసచి రిసా జెర్మన్ జలిసి నెంజె. ఈంజ దేముడుచి దయచి రిసా జోచి ఆత్మనెక్తి దిలి రిసాచి జెర్మిలన్.

14 జలె, దేముడుచి కోడు ఈంజ లోకుమ్తె మాన్సు జా జెర్మన్ జా అమ్ మాన్సుల్ తెన్ బెద జిలన్. పూర్తి దయ, పూర్తి సత్తిమ్ తా అమ్చి తెన్ జిలన్, చి జోచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి దెకిల్ రితి జలమ్, చి †దేముడు తెంతో అయ్లో దేముడుచో ఎక్కి పుత్తుసి ఈంజొయి మెన అమ్క నిజామి రుజ్జా అయ్లి. †15 జోచి రిసా †“అంచి కంట పడ్డొ జెతోసా అంచి కంట వెల్లో. కిచ్చొక మెలె, అంచి కంట జో అగ్గయ్ తిలోసా” మెన ఇన్నెచి రిసాయ్ సంగిలయ్” మెన యోహాను సాచి జా కేక్ గల సాట్సు కెర్తె తిలో.

16 జోచి ఎదివాట్ బెర్తుతె తిలి దయ తెంతో అమ్ ఎత్తిజిన్ దయ పడ్డొ దయ పాయ అస్సుమ్. †17 మోసే పూర్గుమ్చోచి అత్తి దేముడుచ ఆగ్గుల్ అగ్గె తెంతో అమ్క దా అస్సి, గని దేముడుచి దయ, నిజామ్ యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దొర్కు జలి. †18 కేన్ మాన్సుకి కెయ్య కి దేముడుక

† సమర్థుమ్ బుయి లోకుముల్ కిచ్చోయ్ నెంజిలి పొది †† మెలె, ఎక్కిలోచి వెట్టి తిలిసి జోవయించి కోడుతె కీసి చినుక జయెదె గే, దస్సి, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు కీసా అస్సి గే చినుక జలె, యేసుక్రీస్తుక దెకుక. †పడ్డొ, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి వెట్టి తిలిసి యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జర్గు జయెదె. † †ప్రబు’ మెలె కిచ్చొ అర్థుమ్ తయెదె మెలె, ఎత్తిక ఏలుప కెర్తొ దేముడు, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. దేముడు అజ్బొన్క కి దేముడు పుత్తున్క కి †ప్రబు’ మెనుల. బయ్బిల్చి ఈంజ వాటతె ముక్కిమ్క క్రీస్తుకయ్ †ప్రబు’ మెనుల. †† ఈంజ లోకుమ్చి పాపుమ్ ఆమన్ అందర్ రితి జలెక, ఉజిడిక అందర్ కీసి విజవుక నెత్తె గే, క్రీస్తుచి సత్తిమ్చి ఉప్పిరి పాపుమ్ జీనుక నెత్తె. †† సత్తిమ్, సెక్తి.

దెకిత్ నాయ్. మాన్సు జోక దస్సి దెకుక నెంజితయ్. జాకయ్, జోచి పక్కయ్ తిలో దేముడుచో ఎక్కి పుత్తుసి, ఈంజ లోకుమ్తె జెర్మ అమ్చి తెన్ జియ, అబ్బొసి కీసాచో గే అమ్క దెకవ అస్సి, చి అబ్బొన్క దెకిల్ రితి జా అస్సుమ్.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుక పరిచ్చ కెర్తిసి

(మత్త 3:1-12; మార్కు 1:1-8; లూకా 3:1-9,15-17)

19 ††యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ ††యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ †తుయి కో? మెన పుసితి రిసా, జోవయించ పూజర్లుక చి దేముడుచి గుడిచి సేవ కెర్తి లేవీ పూర్గుమ్చోచి సెకుమ్చ మాన్సుల్ సగుమ్జిన్క బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుతె తెద్రయ్ల. †20 జేవ్ జోక †తుయి కో? మెన పుసితికయ్, జో అబద్దుమ్ జయె నాయ్. జో కీసి సాచి జలె మెలె, †“ఆవ్ క్రీస్తు నెంజి” మెన సత్తిమ్ ఒప్పన్. †21 దస్సి ఒప్పన్తికయ్, †“దస్సి జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఏలీయా పూర్గుమ్చో ఏక్ వేల జస్తె గే?” మెన పుసిల. పుసిలె, †“నెంజి” మెన సంగిలన్, చి †“దస్సి జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగుక జెంక తిలో జో అన్నెక్కో జస్తె గే?” మెన పుసిల, గని అన్నె †“నెంజి” మెన యోహాను సంగిలన్. †22 జోక జేవ్ అన్నె, †“దస్సి జలె, తుయి కొన్నో? అమ్క తెద్రయ్ల వెల్లెల మాన్సుల్క అమ్ సంగుక అస్సి. కొన్నో మెన తుయి సంగితసి?” మెన జో తెన్ పుసిల. †23 జో జోవయింక, †“యెనయా పూర్గుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి

†ప్రబు జెంక వాట్ సోగ కెర్! మెన బయలె ప్రదేసిమి కేక్ గల ప్రబుచి అవాడ్ ఆవ్.

మెన రెగ్గ అస్సి, గెద. ఆవ్ ఎక్కి జో” మెన యోహాను సంగిలన్.

24 †పిమ్మట్ యోహానుక జేవ్ పరిచ్చ కెర్తెన, జలె, †పరిసయ్యుల్ తెంతో జా అస్సి, †25 †“తుయి క్రీస్తు నెంజిలె, ఏలీయా నెంజిలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో కి నెంజిలె, తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ తయెదె, చి †బాప్తిసుమ్ దెతసి?” మెన జేవ్ పుసిల. †26 యోహాను, జలె, †“ఆవ్ జలె, మాన్సుల్క పానితె బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని తుమ్చి నెడిమి తుమ్ నేన్లో ఎక్కిలో టీవ అస్సి. †27 జో అంచి కంట పడ్డొ జెంక తిలోసా. జో అంచి పడ్డొ అయ్లె కి, జో కెర్తి ముక్కిమ్చో మెలె, జోచ జోడ్లుచ వాలివో యిపుక అంక విలువ నాయ్!” మెన జేవ్క ఇసి సంగిలన్.

28 ఈంజ ఎత్తి యోర్గాను గాడుక తూర్పు పక్కచి ఒడ్డుతెచి బేతనియ మెలి ఏక్ టూన్తె జర్గు జలి.

†† యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి ఎక్కి దేముడుచి గుడి తయెదె. యూదుల్క జయి పట్టుమ్ ముక్కిమ్ జయెదె. ††† యూదుల్ మెలె, †అంచయ్ మాన్సుల్ జా అంకయ్ జోకర్లు మెన పూర్గుమ్ తెంతో ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు చి సొన్స పైజల్. † పరిసయ్యుల్ మెల పండితుల్, సద్దాకయ్యులు మెల పండితుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు యూదుల్చి వెల్లి సబతె వెనుల. †† బాప్తిసుమ్ మెలె, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు మాన్సుచి పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి గుర్తుక కెర్తిసి. కీసి ఎక్కిలో బాప్తిసుమ్ నజనుక మెలె, †“ఆవ్ పాపుమ్ సుదో” మెన జో మాన్సు ఒప్పన, పాపుమ్ దయి జా గెతి గుర్తుక పానితె డుజ తా, అన్నె బార్ జంక. ఉపదెసిమ్ దెతోసా బాప్తిసుమ్ దెంక.

ప్రజలచి మొక్కె క్రీస్తుచి రిసా యోహాను సంగిలిసి

29 అన్నెక్ దీసి, యేసు పాసి తతికయ్, యోహాను జోక దెక, "ఈంజ లోకుమ్చ చి పాపుమ్ వయ గెచ్చయ్తో అమ్చో దేముడు దిలో మెండపిల్ల జిలోసా ఓదె!" మెన సంగిలో. అన్నె. 30 "ఇన్నెచి రిసాయి ఆవ్ సంగిలి, 'జో అంచి పడ్డో జెర్మిలెకి, అంచి కంట అగ్గయ్ తెంతో తిలోసా, చి రిసా అంచి కంట వెల్లో జయెదె' మెలయ్. 31 ఈంజొ కొన్సొ గే ఆవ్ కి అగ్గ నేన్లయ్, గని ఆవ్ అయ్లిసి జోచి రిసాయి. 'ఇస్రాయేలులు ఇన్నెక్ 'అమ్చో రచ్చించువ కెర్తొసా' మెన చినుతు మెన, పాపుమ్ జో గెచ్చయ్తి రిసా పానితె మాన్సుల్క బాప్తిసుమ్ దెతసి."

32 తెదొడి యోహాను అన్నె కిచ్చొ సాచి సంగిలన్ మెలె, ††దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పార్వ పిట్టచి రితి జా, ఆగాసుమ్ తెంతో ఉత్త జా, జోచి ఉపీర్ టీచిలిసి ఆవ్ దెకిలయ్. 33 ఆవ్ జోక 'జొయ్యి' మెన నేన్లయ్. నేన్తయ్, గని పానితెచి బాప్తిసుమ్ ఆవ్ దెంక మెన అంక తెద్రయ్లో జో అమ్చో దేముడు కిచ్చొ గుర్తు సంగ తిలో మెలె, 'అంచి ఆత్మ ఉత్త జా ఎక్కిలోచి ఉప్పిర్ టీవెదె, కచి ఉప్పిరి ఉత్త జా టీవెదె గే, అంచి పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలి ఆత్మక జోక నంపజలసక జొయ్యి బాప్తిసుమ్ దా కెదె.' 34 జలె, జోక 'దేముడుచొ పుత్తుసి ఈంజొయ్' మెన ఆవ్ రుజ్జా దెక అస్సి, సాచి జా అస్సి" మెన ఒత్త తిలసక యోహాను సాచి సంగిలన్.

యోహానుచ సిస్సుల్తె దొగుల యేసుచి పట్టి గెలిసి

35 అన్నెక్ దీసి, యోహాను జోచి దొగుల సిస్సుల్ తెన్ టీచ తతికయ్, 36 యేసు జా వాట్ ఇండ గెతె తతికయ్, యోహాను జోక దెక, "పాపుమ్ గెచ్చయ్తో దొర్కు జలి దేముడుచి మెండపిల్ల, ఓదె!" మెన సంగిలన్. 37 యోహానుచ జేవ్ దొగుల సిస్సుల్, జలె, సూన కెర, యేసుచి పట్టి గెచ్చుక దెర్ల.

38 జలె, యేసు పస్స, జేవ్ పట్టి జెతె తిలిసి దెక కెర, జోవయింక "కిచ్చొ చజితసు?" మెన పుసిలన్, చి జేవ్ 'గురుబాబు' మెలి అర్దుమ్ తెన్ జోవయించి అరమయ్ బాస తెన్ "రబ్బీ" మెన సంగ, "కేనె బస జా అస్సిసి?" మెన జోక పుసిల. 39 జో "జొమ్మ. జా, దెక" మెన సంగిలన్, చి జేవ్ జో తెన్ గెచ్చ, జో బస జలి టాన్ దెకిల. జలె, పాసి పాసి చెత్తర్ గంటల్ సంజె జలి రిసా, జా దీసి జేవ్ దొగుల యేసుతె తా గెల.

అంద్రెయ పేతురు మెలో అన్నొన్క యేసుతె బుకారా ఆస్లిసి

40 యోహానుచి జా కోడు సూన యేసుచి పట్టి గెల జేవ్ దొగులతె ఎక్కిలో అంద్రెయ మెలోసా జయెదె. జో కొన్సొ మెలె, సీమోను పేతురుచొ బావొసి. 41 జో జలె, అన్నెక్ దీసి పెందలె కిచ్చొ తొలితొ కెర్లన్ మెలె, సీమోను మెలో జోచొ అన్నొన్క చజ కెర, "మెస్సయక జలె క్రీస్తుక చజ దెక అస్సుమ్!" మెన సంగిలన్. †మెస్సయ' మెన జా బాస తెన్ సంగిలె, గ్రీకు బాస తెన్ 'క్రీస్తు' మెలి అర్దుమ్ తయెదె. 42 దస్సి సంగ, సీమోనుక అంద్రెయ యేసుతె కడ ఆన్లొ. కడ ఆన్తికయ్, యేసు సీమోనుక చెంగిల్ దెక, "యోహాను మెలో ఎక్కిలోచొ సీమోను మెలో పుత్తుసి, తుయి. జలె, అప్పె తెంతో తుక 'కేపా' మెన నాన్ తితసి"

† 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, యూదుల్క అన్నెక్ నావ్ జయెదె. †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక తెలుగు తెన్ సగుమ్తె 'పరిశుద్ధాత్మ' మెంతతి నెంజిలె 'చెంగిల్ ఆత్మ' మెంతతి. ‡ 'క్రీస్తు' మెలె, మెస్సీయ మెలె, 'దొర్కు జలె' రచ్చించువ కెర్తొసొక తెద్రయందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్దుమ్ తెంతో సంగ తిలోసా. అన్నె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, 'రానొ', 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఏలువ కెరయ్లోసా' మెలి అర్దుమ్.

మెన సంగిలన్. ††కేపా' మెన అరమయ్ బాస తెన్ సంగిలె, గ్రీకు బాస తెన్ 'పేతురు' జయెదె.

అన్నె దొగులక యేసు సిస్సుల్ కెరన్లిసి

43 అన్నెక్ దీసి, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెచ్చిందె మెన యేసు ఉట్ట గెలన్. ఒత్త పాచ కెర, పిలిప్ మెలో ఎక్కిలోక చజ కెర, "అంచి పట్టి జా అంచొ సిస్సుడు జా" మెన, యేసు జోక బుకార్లన్. 44 పిలిప్ బేత్సయిదా పట్టుమ్చొ. అంద్రెయ పేతురు కి జయ్యి పట్టుమ్చ.

45 జలె, నతనియేలు మెలో ఎక్కిలోక పిలిప్ చజ కెర, "అమ్చొ, మోసే పూర్దుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి ††ఆగ్గల్తె, క్రీస్తుచి రిసా రెగ్గొ, గెద. ††అమ్చొ దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్దుమ్చ కి జోవయించి రిసా రెగ్గొ, గెద. జలె, జో క్రీస్తుక అమ్ చజ అస్సుమ్. జో కొన్సొ మెలె, నజరేతు గవ్విచొ యోసేపుచొ యేసు మెలో పుత్తుసి. జొయ్యి" మెన నతనియేలుక సంగిలన్. 46 సంగిలె నతనియేలు అన్మానుమ్ జా "నజరేతు గవ్వి తెంతో కిచ్చొ జలెకు చెంగిల్ తిలిసి బార్ జయెదె గే?" మెన పుసిలన్, గని పిలిప్ జోక "తుయి జా కెర, సొంత దెకు!" మెన జోక యేసుతె కడ ఆన్లొ.

47 జలె, నతనియేలు పాసి జెతె తతికయ్, యేసు జోక దెక జోచి రిసా "ఈందె, సత్తిమ్ తిలో ఇస్రాయేలుడు, ఈంజొ. ఇనాచితె కిచ్చొ ఉప్రమెన్ను నాయ్!" మెన సంగిలన్. 48 దస్సి సంగితికయ్, నతనియేలు ఆచారిమ్ జా "తుయి కీసా మాన్సుచి అంచి బుద్ది చినిలది?" మెన యేసుక పుసిలన్, చి యేసు జోక "పిలిప్ తుక నే బుకారె అగ్గ, తుయి జో రూక్ మొదొలె వెస తిలి పొది తుక ఇన్నె తెంతో దెకిలయ్" మెన జబాబ్ దిలన్, చి 49 నతనియేలు జోక "గురుబాబు, దేముడుచి పెట్టిచొ దేముడు పుత్తుసి, తుయి! అమ్చ చ ఇస్రాయేలులుచొ రానొ, తుయి!" మెన సంగిలన్. 50 యేసు జోక "'ఆవ్ తుక రూక్ మొదొలె దెకిలయ్" మెన సంగిలి రిసా తుయి అంక నంప కెర్లది, గెద. ఇన్నెచి కంట అన్నె వెల్లెల కమె దెకితె" మెన సంగ యేసు అన్నె, 51 "జలె, ఆవ్ తుక కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, పరలోకుమ్ ఉడ్లి జతిసి, చి ఆవ్ ††మాన్సు జా జెర్దున్ అయ్లోసాచి ఉప్పిరి దేముడుచి దూతల్ పరలోకుమ్తె వెగితిసి చి పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతిసి దెకితె" మెన యేసు సంగిలన్.

పానిక యేసు ద్రాచ రస్సుమ్ కెర్లిసి

2 దొరతి గెతికయ్, గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచి కానా మెంతి గవ్వి ఏక్ పెండ్లి జలి. యేసుచి అయ్యసి ఒత్త జా పెండ్లితె అస్సి. 2 యేసుక, జోచ సిస్సుల్క కి పెండ్లితె బుకారా అస్సి. 3 జలె, పెండ్లి విందుతె అయ్లస పిత్తి ††ద్రాచ రస్సుమ్ ఎత్తి కేడ గెలి. యేసుచి అయ్యసి జోతె జా కెర, "విందుక అన్నె ద్రాచ రస్సుమ్ నాయ్" మెన సంగిలి. 4 యేసు జాక "అంచి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్, అయ? అంచి సమయమ్ అప్పెక కి జెంక నేతయ్" మెన అయ్యస్క

†† 'కేపా' మెలె, 'పేతురు' మెలె, 'పత్తర్' మెలి అర్దుమ్ తయెదె. ††† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్లి ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజొ కొణ్డొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచొ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజొ దెకపుక మెన కుపెయ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్దుమ్చొచి అత్తి రెగ్గొ దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన రగ్గవ అస్సి. ††† 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్దుమ్చ' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సగుమ్జిన్చి పెట్టి జోచి ఆత్మ దా జోచ కబుర్లు సంగయ్లో, చి రెగ్గయ్లో. మెలె, జోచి ఆత్మ జోవయించి చోడి పుట్టవ జోచ కబుర్లు లట్టబడ్డొ, చి జోవయించి మెన్సుతె సెకయ్తికయ్ రెగ్గొ. †††† 'మాన్సు జా జెర్దున్ అయ్లోసా' మెన బయ్బిల్తె రెగ్గొ తిలె, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసొ.' పూర్దుమ్ తెంతో దస్సి మెన జోవయించి రిసా ప్రబువ కబుర్లు సంగిలన్ రెగ్గొన్తె 'మాన్సు జా జెర్దున్ జెంక తిలోసా' మెన రెగ్గొ తిలిన్చి అర్దుమ్ ఒగ్గర్ నదు కెర్ల యూదుల్ అర్దుమ్ కెరనుల, ఇస్సుమ్ తిలె. † మాములుమ్ ద్రాచ రస్సుమ్ మెలె, ఓస్ట నే గలిలి ద్రాచ రస్సుమ్ జోగ్ సూరుచి రితి తియన తయెదె. ఒగ్గర్ పిలెకయ్ మచ్చుక జయెదె. పెండ్లిచొతె యూదుల్ దస్సిచి పివుల.

సంగిలన్. ⁵ తెదొడి అయ్యసి, జా గెచా గొత్తి సుదల్ క "తుమ్ కెరుక మెన ఈంజో కిచ్చొ సంగిదె గే, జయ్యి కెర" మెన సంగిలి.

⁶ జలె, ఒత్త పాని దెర్ల పత్తుర్ బానల్ సొవ్వు అస్తి. ఏక బానో, జలె, పుంజెక్ నెంజెలె పుంజెక్ యాబయ్ కాయల్ పాని దెరెదె. ఇస బానల్ తె పాని కిచ్చొ ఒత్త తయెదె మెలె, యూదుల్ సుద్ది కెరంత అలవాట్లు చి రిసా. ⁷ యేసు, జలె, కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, "తుమ్ ఈంజేవ్ బానల్ తె బెర్తు పాని సువ" మెన, కామ్ కెర్లసక సంగిలన్. సంగితికయ్, జేవ్ బానల్ తె పాని బెరయ్ ల. ⁸ తెదొడి జో "అప్పె, బానల్ తె తిలిసి తుమ్ డుంబ కెర, విందు వంటితో మాన్సుతె నా దాస" మెన సంగిలన్, చి జోక నా దిల.

⁹ జలె, జా పాని ద్రాచ రస్సుమ్ మార్పుప జా అస్సె. ద్రాచ రస్సుమ్ మార్పుప జలి జా పానిచి రుసి జో విందు వంటితో మాన్సు చక దెకిలన్. జా ద్రాచ రస్సుమ్ కేనె తెంతో అయ్ లి గే పాని డుంబిలసక ఎర్కె, గని విందు వంటితో మాన్సుక ఎర్కె నాయ్. తెదొడి జో, ఆచారిమ్ జా, పెండ్లిబూలోక బుకారా కెర, జోక ¹⁰ "అమ్ చి తెన్ ఇస విందుల్ తె కో కి చెంగిలి రస్సుమ్ తొలితో వంట దెవుల. మాన్సుల్ ఒగ్గర్ పిలి పడ్డొ, గర్చి రస్సుమ్ బార్ కెరుల. గని చెంగిలిచి ఆకక పితి రితి తుమ్ తియ తిలదు. కీసి?" మెన పుసిలన్.

¹¹ గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెచి కానా మెంతి గవ్వి, యేసు ఈంజ వెల్లి కామ్ జర్గు కెర్లొ. జోవయించి అదికారుమ్ దెకయ్ తె వెల్లెల కమె ఎత్తి తె ఈంజయి తొలితో చి. జోచ సిస్సుల్ జోచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల.

¹² ఒత్త తెంతో యేసు, జోచి అయ్యసి, జోచ బావుడ్లు, సిస్సుల్, ఇదిల్ ఉత్తర పక్కచి కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ తె ఉట్ట గెచ్చ, ఒత్త సగుమ్ దీసల్ తా గెల.

దేముడుచి గుడితె సామన్ వికితసక యేసు ఉదడ్డిసి
(మత్త 21:12-13; మార్కు 11:15-17; లూకా 19:45-46)

¹³ యూదుల్ చి పస్కా పండుగు పాసి అయ్ లి. ఈంజ పండుగ్ చి రిసా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తె యేసు ఉట్ట గెలన్. ¹⁴ జలె, దేముడుచి గుడితె పెస కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, 'అర్చితల్ క' మెన, బెయిలల్, గొరైలు, పార్వ పిట్టల్, దసచ వికుక బెర తిల మాన్సుల్ క దెకిలన్. డబ్బుల్ పల్లయ్ తసచి కామ్ కి దెకిలన్. ¹⁵ తెదొడి, వాలివో తెన్ కొర్ల తెయార్ కెర, జేవ్ ఎత్తి జిన్ క, సొమ్ముల్ క, గొరైల్ క, ఎత్తి, దేముడుచి గుడి తెంతో ఉదడ గెలన్, అన్నె డబ్బుల్ పల్లయ్ తసచి డబ్బుల్ ఎత్తి వింప గెల కెర, జోవయించ బల్లల్ సేడవ దిలన్. ¹⁶ దస్సి కెర, పార్వ పిట్టల్ వికితసక ఇసి మెన సంగిలన్: "ఈంజేవ్ ఎత్తి బయిలె దెర గెచ్చ! అంచో దేముడు అబ్బొచ్చో గేక బియ్యార్ కెర్తి సంత రితి కెరుక జయె నాయ్!" మెన గోల కెర్లన్.

¹⁷ జో దస్సి కెర్తికయ్, దేముడు పూర్గుమ్ రెగ్గయ్ లి ఏక కోడు యేసుచ సిస్సుల్ ఏదస్స కెర్ల.

"తుచో గేరు జతి దేముడుచి గుడి సుద్ది తా తుకయ్ తవుసు మెన అంచి జీవ్ డడ్డెదె" మెన దేముడు రెగ్గి కోడు.

¹⁸ తెదొడి, దేముడుచి గుడిచ అదికారుల్ జల యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుతె జా కెర, "తుయి అప్పె కెర్లి రితి కెరుక తుక కిచ్చొ అదికారుమ్? తుక అదికారుమ్ తిలె, అమ్ క రుజ్జా దెకయ్ తి రిసా కిచ్చొ వెల్లి కామ్ కెర్ల?" మెన కోవుమ్ తెన్ సంగిల. ¹⁹ యేసు, జలె,

† పెండ్లి ఉబెడొ † పూర్గుమ్ పొది యూదుల్ బగుపు దేసిమి తా గొతిమాన్సు జలిన్ తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు రచ్చించువ కెర్లి ఏద కెర్లి పండుగు, ఈంజ. ‡ జోవయింక ఆకమించువ కెర్లి రోమ్ దేసిమిచి ప్రబతుమిచి డబ్బుల్ దేముడుచి గుడితె దెంక నెంజె. జేక, జోవయించి డబ్బుల్ దేముడుచి గుడితె కామ్ క జెతికయ్ గరుమ్ డబ్బుల్ తె పల్లవన, వేర వేర తెంతో అయ్ ల బక్కుల్ అర్చితుమ్ దెత గొరైల్ పిట్టల్ గట్ట గెనసుల, నెంజెలె దేముడుచి గుడిక డబ్బుల్ దెవుల. జేవ్ డబ్బుల్ పల్లయ్ తస నాయిమ్ నెంజెలె ఎదిలి లాబుమ్ కి కెరసుల.

జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఈంజ దేముడుచి గుడి తుమ్ సేడవ గెల, చి తిర్తి తెడి ఆవ్ అన్నె బందిందె" మెన సంగిలన్.

²⁰ యూదుల్ చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ "అప్పెక ఈంజ దేముడుచి గుడి బందుక దొన్ని విసా సొవ్వు వెర్నుల్ దెర అస్సి, సేడయ్ లెగిన, తుయి తిర్తిక బందుక కిసి? నెత్తిర్చి!" మెన ఆసిల. ²¹ గని, 'దేముడుచి గుడి' మెన జో కిచ్చొ అర్దుమ్ తెన్ సంగిలన్ గే, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ నేన్ల. జోచి సొంత ఆగుచి రిసా సంగ తిలొ. ²² జలె, పడ్డొ, మెలె జో మొర గెచ్చ తిర్తి తెడి అన్నె జీవ్ జలి పడ్డొ, జో ఇసి సంగ తిలొ మెన జోచ సిస్సుల్ ఉచార కెరుల. ఉచార కెర్ల, క్రీస్తు "మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్టెదె" మెన దేముడు పూర్గుమ్ రెగ్గయ్ లి కోడు, చి క్రీస్తు అప్పె సంగిలి కోడు నంప కెరుల.

²³ జా పస్కా పండుగు పొది, యేసు యెరూసలేమ్ తె తా, కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లెల కమె కెర్లె తిలన్, చి జేవ్ కమె దెకితె తా, జోవయింక 'క్రీస్తు జా తయెదె' మెన ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ నంప కెర్ల. ²⁴⁻²⁵ గని మాన్సుచి పెట్టి తిలి ఉప్రమెన్నుక యేసు జానె. మాన్సుచి బుద్ది కిసి గే కో జోక సాచి సంగుక నాయ్, జానెచి రిసా, జోవయింక నంప కెరె నాయ్.

నీకోదేమె యేసుతె అందరె అయ్ లిసి

3 యూదుల్ చో అదికారి ఎక్కిలొ, జో పరిసయ్యుల్ మెంత పండితుల్ తె ఎక్కిలొ, జోచి నావ్ నీకోదేమె. ² జో ఏక దీసి అందరె యేసుతె అయ్ లన్, అన్నె, "గురుబాబు తుయి బోదన కెర్లి రిసా అమ్ చో దేముడు తుక తెద్రవ అస్సి మెన జానుమ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు తోడు నెంజెలె, తుయి కెర్ల వెల్లెల కమె కెరుక కో కి నెత్తిర్చి" మెన యేసుక సంగిలన్.

³ యేసు, జలె, జోక, "తుక ఆవ్ కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, †నొవర్ నే జెర్మిలె దేముడుచి రాజిమ్ దెకుక నెత్తిర్చి." మెన సంగిలన్. ⁴ ఇసి సంగితికయ్, నీకోదేమె జోక "మంత్రో జలొ మాన్సు అన్నెక దప్ప జెర్మిక్ కిసి? అన్నెక సుట్టు అయ్యన్ చి పెట్టి పెస గెచ్చ జెర్మిక్ జయెదె గె? నెంజె!" మెన సంగిలన్. ⁵ యేసు జోక, "దేముడుచి రాజిమ్ తె మాన్సు బెదుక జలె, †పానిక చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి జెర్మన్ జంకయ్. ఈంజ ఆత్మ తె జెర్మన్ కో జతి నాయ్ గే, దేముడుచి రాజిమ్ తె జో బెదుక నెంజె. ⁶ ఈంజ లోకుమ్ తె ఆగ్ తె జెర్మన్ జలె, ఆగ్ చి జెర్మన్ జయెదె. †దేముడుచి రాజిమ్ తె బెదుక జలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తె జెర్మన్ జెంక అస్సి. ⁷ ఇసి †నొవర్ జెర్మిక్ అస్సి" మెన తుక ఆవ్ సంగిలి రిసా తుయి బమ్మె జా నాయ్. ⁸ ఇసిచి రిసా వాదుక చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక టాలి కెరుమ. వాదు, జలె, ఇస్టుమ్ అయ్ లి పక్క వీర్తి రితి జతయ్. వీరితి సప్పుడు మాన్సు సూన్లె కి, కేనె తెంతో జతయ్ గే, కేనె గెతయ్ గే, మాన్సుల్ నేన్ తి. జలె, కేన్ మాన్సు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి జెర్మన్ జలె, దస్సి. జా కిసి జర్గు జతయ్ గే కో నేన్ తి, గని జర్గు జా అస్సి మెన జో మాన్సుచ కొడొతె కమె తె రుజ్జా జతయ్."

⁹ నీకోదేమె, జలె, యేసుక అన్నె "తుయి సంగిలి జెర్మన్ కిసి జర్గు జంక జయెదె?" మెన పుసిలన్. ¹⁰ యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్

†† నెంజెలె, 'ఉప్పిర్ తెంతో చి జెర్మన్ జలెకయ్'. †† 1. 'పానిక' మెలె, బాప్తిసుమిచి కోడు మెన సగుమ్ జిన్ ఉచర్తతి. పరిసయ్యుల్ యోహాను దెతె తిలి, కెర్ల పాపల్ ఒప్పున చెమించువ జతి గుర్తుచి బాప్తిసుమ్ నజనుక ఎగ్గరె నెసిల. పానికచి బాప్తిసుమ్ జలె, సుద్ది జతిన్ చి గుర్తుయి జయెదె. ఆత్మచి కామ్ జలె, సుద్ది జతిన్ జయెదె. 2. 'పానిక' మెలె అన్నె సగుమ్ జిన్ కిచ్చొ అర్దుమ్ ఉచర్తతి మెలె, మాన్సు మాములుమ్ అయ్యన్ చి పెట్టి జెర్మన్ జతిన్ చి రిసా సంగితయ్ మెన ఉచర్తతి. ఈంజ అర్దుమ్ ఉచర్లె, దొన్ని రగల్ జెర్మన్ కావల్ సుపచి కోడు జయెదె. మెలె, ఆగుకచి కి ఆత్మకచి కి. ††† మత్తయి మెలొ సిస్సుడు రెగ్గి సుబుమ్ కబుర్ తె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్ క 'పరలోకుమిచి రాజిమ్' మెనెదె; మత్తయి 3:2, 13:24. ఎక్కిలొ పరలోకుమిచి రాజిమ్ తె నెదితిసి కెయక మెలె, జో మాన్సు నంపజా ప్రబుచి ఆత్మక నొవర్ జెర్మన్ జలి గడియ తెంతో. ††† నెంజెలె, 'ఉప్పిర్ తెంతో చి జెర్మన్ జంక అస్సి'.

మెలె, "ఇస్తాయేలులుకు తుయి సికడ్డొసా జలెకి, ఇన్నెచి అర్దుమ్ కెరన్ని నాయ్ గె? ¹¹ తుకు ఆవ్ కిచ్చొ నిజుమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అమ్ జాన్తినీ తుమ్క సంగితసుమ్, అమ్ దెకిలిసి తుమ్క సాచి సంగితసుమ్, గని అమ్చి సాచి తుమ్ వెల్లెల మాన్సుల్ నంప కెర్ను నాయ్. ¹² మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జర్గు జతిన్క తుమ్క సంగిలే కి తుమ్ నంప నే కెర్లె జలె, దస్సి, పరలోకుమ్చి రిసాచి తుమ్క సంగిలే కి, కీసి నంప కెర్లె! ¹³ కో మాన్సుయి పరలోకుమ్తె వెగ గెతి నాయ్, చి తుమ్క సికడుక నెతిర్తి, గని ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లోసా ఒత్త తంతో ఉత్త జా అస్సి, చి ఒత్తయ్ అన్నె వెగ గెచ్చిందె. ¹⁴ సూను, పూర్గుమ్ 'అయివో చడితినీ తంతో పైజల్ రచ్చించుప జా జితు' మెన జా బయిలు దేసిమి మోసి కంచుక తెయార్ కెర్లె 'అయిచి బొమ్మక కీసి ఉక్కుల టీచడడుక గే, దస్సి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లోసాక ఉక్కుల †టీచడడుక అస్సి. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, అంచి ఉప్పిరి కో, జోచి నముకుమ్ తివుల గే, ‡పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెద, మొర్లె పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక జివుల" మెన జోక యేసు సంగిలన్.

¹⁶ జలె, దేముడు ఈంజ లోకుమ్చక ఎదివాట్ ప్రేమ కెర్లి రిసా, జోచొ సొంత ఎక్కి పుత్తుసి ఈంజ లోకుమ్చ చి పాపుమ్ వయతి రితి జోవయింక తెద్రవ దిలన్. కిచ్చొక మెలె, కోయి జోక నంపజా గెచ్చుల గే, ఎత్తిక నాసెనుమ్ నే జెతె, సిచ్చతె నే గెతె పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక చెంగిల్ తా జివుల. ¹⁷ దేముడు జోచొ సొంత పుత్తున్క ఈంజ లోకుమ్తె తెద్రయ్లిసి కిచ్చొక మెలె, లోకుమ్చక పాపుమ్ వయడ సిచ్చతె తెద్రయ్ నాయ్, గని జోచి ఎత్తి పాపుమ్ తెంతో జోవయింక రచ్చించుప కెర్లి రిసా తెద్రయిలో. ¹⁸ కో జోక నంపజా గెచ్చుల గే, జోవయించి పాపుమ్ జేవ్ వయక నాయ్. గని కో జోవయింక నంపజతి నాయ్ గే, జోవయించి పాపుమ్ అప్పె కి వయ అస్సి, చి దేముడుచొ సొంత ఎక్కి దేముడు పుత్తున్క నంపజతి నాయ్ చి రిసాయి సిచ్చ జతి మొర్లుతె గెచ్చుల.

¹⁹ జేవ్ కిచ్చొక జోవయించి పాపుమ్ వయ సిచ్చతె గెచ్చుక మెలె, ఉజిడి ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లె కి, గర్చ కమె కెరుక ఒగ్గజిన్ అలవాట్ జా అస్తిచి రిసా, అందర్ రితి పాపుమ్తె ఇండుక ఆస జా, జా ఉజిడి నెసితి. ²⁰ పాపుమ్ కెరుక ఓజ జల మాన్సుల్, జలె, జా ఉజిడి ఎద్దెరె నెస కెర, జోవయించ కమె బయిలె దెకవనుక నెస కెర బియ, జా ఉజిడతె జెతి నాయ్. ²¹ గని కో సత్తిమ్ ఇండుల గే, జా ఉజిడక బింక నాయ్, చి జేవ్ కెర్ల కమె 'దేముడుచ కమె, జోచి ఆత్మసెక్కిక సత్తిమ్క కెర్ల కమె' మెన రుజ్జా జతి రితి, దయిరిమ్ తెన్ జోచి జా ఉజిడతె జెవుల.

క్రీస్తు వెల్లొ జతిసి యోహాను దాక్ జతిన్చి కోడు

²² ఒత్త తెంతో, యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ బార్ జా, యూదయ ప్రదేసిమ్చి బయిలె ఉట్ట గెల. జా పొది యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ తా, జోవయించి అత్తి మాన్సుల్క బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో, ²³ అన్నె, ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దూరిక, సలీము మెలి గెచ్చిచి పాసి తిలి అయ్నోను మెలి టాన్తె ఒగ్గర్ పాసి తతికయ్, యోహాను కి బాప్తిసుమ్ దెతె తతికయ్, మాన్సుల్ జోతె జా కెర బాప్తిసుమ్ నజన్తె తిల. ²⁴ జా పొది యోహానుక హేరోదు రానొ జేలి కెరుక నేతయ్.

²⁵ జలె, యోహానుచ సిస్సుల్ సగుమ్జిన్, సుద్ది కెరంత అలవాట్టు చి రిసా యూదుల్చొ వెల్లొ మాన్సు ఎక్కిలో తెన్ లట్టబుక దెర్ల. ²⁶ తెదొడి

† పైజల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెర్లి రిసా, ఏక్ సిచ్చక ప్రబు ఒగ్గర్ అయివో తెద్రయ్లన్. చడిలె, మొరుక జయెదె, గని 'అంచి కోడు నంప కెర్లె రచ్చించుప జితు' మెన "మోసె తెయార్ కెర్లె కంచుచి అయిక కో దెకుల గే రచ్చించుప జా జివుల" మెన ప్రబు సంగిలన్, చి జాక దెకిలన చెంగిల్ జా జలె. †† యేసుక కీసి టీచడడుక మెలె, జోవయింక సిలువతె గల టీచడడుక. కో జోవయింక నంపజలె, జోవయించి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా. ‡ ఎక్కిలో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితినీ కెయక మెలె, జో మాన్సు నంపజా ప్రబుచి ఆత్మక నొవర్ జెర్యున్ జలి గడియ తెంతో.

జేవ్ యోహానుతె జా కెర, జోవయింక "గురుబాబు, ఈంజ యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తో జా పొది తుచి తెన్ తిలోసా, తుయి సాచి సంగిలోసా, జో కి ఇన్నె తుచి రితి బాప్తిసుమ్ దెతయ్, చి ఎత్తిజిన్ జోతె గెతతి" మెన సంగిల. ²⁷ యోహాను జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "పరలోకుమ్చొ దేముడు జా దిలెకయ్ మాన్సుక జా అదికారుమ్ తయెదె. జో కెర్లిసి తప్పు నెంజె. ²⁸ తుమ్క అగ్గ సంగిలయ్, గెద. 'క్రీస్తు నెంజె, గని ఆవ్ జోచొ బారికి జా జో జెతిసి సాట్టు కెరుక మెన దేముడు అంక జోచి పుర్రెతో తెద్రవ అస్సి' మెన తుమ్క ఆవ్ తెదొడి సంగిలయ్. ఆవ్ దస్సి సంగిలిన్క తుమి సాచి జా అస్సున్. ²⁹ జలె, కేన్ జలెకు పెండ్లితె, పెండ్లిబూలి పెండ్లిబూలోకయ్ గెచ్చెదె, గెద. బూలోచొ మింతుసి జోచి పచ్చెన జా అయ్లె కి, జో ఒత్త టీచ, బూలోక దెక, జోచి అవాడ్ సూన, సర్లసంతోసుమ్ జయెదె. జలె, పెండ్లితె బూలోయి కీసి ముక్కిమ్ జయెదె గే, దస్సి, క్రీస్తు ముక్కిమ్ జా అస్సి, చి అంక సర్లసంతోసుమ్. ³⁰ జో వెల్లొ జంక, ఆవ్ దాక్ జంక" మెన యోహాను సంగిలన్.

క్రీస్తుచి అదికారుమ్చి రిసా సంగిలిసి

³¹ పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లోసా ఎత్తిచి కంట వెల్లొ. మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్, జలె, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్ తా, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె తిలిన్చి రిసా లట్టబుల. గని యేసుక్రీస్తు పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లోచి రిసా, జో ఎత్తిచి కంట వెల్లొ. ³² ఒత్త దేముడు అబ్బొన్తె సొంత దెకిలిసి సొంత సూన్లిన్చి రిసా జో సాచి సంగిలే కి, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిల మాన్సుల్ కోయి జోచి సాచి నంప కెర్లి నాయ్. ³³ గని, జోచి సాచి కో సూన నంప కెర్లెతి గే, 'దేముడు సత్తిమ్చొ' మెన పూర్తి దయిరిమ్ జా జోచి సాచి దెతతి. ³⁴ దేముడు తెద్రయ్లోసా జా, జో దేముడుచ కబుర్లు నిదానుమ్ తెన్ సంగితయ్, అన్నె జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఎదివాట్ దెతయ్. ³⁵ జలె, దేముడు అబ్బొసి దేముడు పుత్తున్క పూర్తి ప్రేమ అస్సి, చి అదికారుమ్ ఎత్తి జోచి అత్తి సార్చ కెర దాయి గెల అస్సి. ³⁶ దేముడు పుత్తున్క కో నంపజా గెచ్చుల గే, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె కచితుమ్ బెద, మొర్లె ఒత్త గెచ్చ కెయక తెయక జివుల. గని, దేముడు పుత్తున్చి కొడొ రితి కో కెర్లి నాయ్ గే, జోచి జా పాపుమ్ వయ అస్సి, చి దేముడు దిలి సిచ్చ జోవయింక కెయ్యక కి పిట్టె నాయ్.

సమరయ ప్రదేసిమ్చి తేబోదక యేసు బోదన కెర్లిసి

4 యోహానుచి కంట యేసు అప్పె ఒగ్గర్ సిస్సుల్ కెరన బాప్తిసుమ్ దెతయ్ మెన పరిసయ్యుల్ సూన్ల. ² యేసు మాత్తుమ్ సొంత బాప్తిసుమ్ దెయె నాయ్, గని జోచ సిస్సుల్చి అత్తి దెతె తిలన్, ³ జలె, "బాప్తిసుమ్క ఎత్తిజిన్ అంచితె జెతిన్చి రిసా పరిసయ్యుల్ సూన అస్తి" మెన యేసు చిన కెర, "జోవయించి కోపుమ్చి రిసా అప్పెచి మట్టుక ఇన్నె తంక బెదె నాయ్" మెన, యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల దా, జో వడ్డిలి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె గెచ్చుక మెన అన్నె బార్ జలన్.

⁴ అప్పె యేసుక సమరయ ప్రదేసిమ్చి వాట్ గెచ్చుక జంకయ్. ⁵ జలె, సిస్సుల్ తెన్ బార్ జా సమరయ ప్రదేసిమ్చి సుకారు మెంతి ఏక్ గావ్ సొడి అయ్ల. జా గావ్ కేనె మెలె, యాకోబు మెలో పూర్గుమ్చొ జోచొ యోసేపు మెలో పుత్తున్క దిలి బుయి పాసి అస్సి. ⁶ ఊంటక యాకోబు కూనయ్లి కుండి ఒత్త అస్సి. జలె, యేసు ప్రయానుమ్చి రిసా అల్పు జా, జా కుండి సొడి వెసిలన్. పాసి పాసి మెద్దెన్ జా అస్సి. ⁷ తెదొడి, అన్నిమ్ గెన ఆన్తి రిసా యేసుచ సిస్సుల్ జా గెచ్చి పెన గెల. యేసు ఎక్కిలో ఒత్త వెన అస్సి ⁸ జా సమరయ ప్రదేసిమ్చి తేబోద ఎక్కి పాసి కడన్తి రిసా అయ్లి. యేసు జాక "పాని దె, పియిందె" మెన సంగిలన్.

9 జలె, యూదుల్ సమరయ సుదల్ తెన్ బెదితి నాయ్ చి రిసా, జా తేబోద ఆచారిమ్ జా, "ఆవ్ ఈంజ సమరయతెచి తేబోద, తుయి యూదుడు. జలె, 'పాని దే' మెన కిచ్చొక అంచి అత్తి తుయి సంగితసి?" మెన యేసుక సంగిలి. 10 యేసు జాక, "మాన్సుల్క దేముడు దిలి వరుమ్ తుయి చినితది జలె, అన్నె, 'పాని దే, పియిందె' మెన తుక సంగితొసా కొన్నొ జయిందె గే తుయి చినితది జలె, 'జీవ్ దెతో పాని అంక దే' మెన తుయి అంకయ్ సంగితది," మెన యేసు జాక జబాబ్ దిలన్.

11 జలె, జా తేబోద అర్దుమ్ కెరనె నాయ్ చి రిసా, "బాబు, ఈంజ కుండి దీగ్ అస్సె. పాని కడన్తి సామన్ కిచ్చొ నాయ్, తుక. జీవ్ దెతో జో పాని కేనె తెంతో తుక దొర్కు జయెదె? 12 అమ్చొ యాకోబు పూర్గుమ్చొ, జోచ పుత్తర్గులు, జోచ సామ్మూల్ ఎత్తి ఈంజయ్ ఊంటచి పాని పితె తిల. జొయ్యి అమ్క ఈంజ కుండి దిలన్. తుయి అమ్చొ యాకోబు పూర్గుమ్చొచి కంట వెల్లొ గే?" మెన సంగిలి.

13 జా తేబోద దస్సి సంగితకయ్, యేసు జాక, "ఈందె, ఈంజ పాని కేన్ మాన్సు పిలెకి, జోక అన్నె తాన్ కెరెదె. 14 గని ఆవ్ దెతిసి 'పాని' కో పివుల గే, జోక కెయక కి అన్నె తాన్ కెరె నాయ్. ఆవ్ దెతో పాని జోచి పెట్టి ఊంట పుట్టి రితి జతె తయెదె, చి కెయక తెయక చెంగిల్ తతి జీవుమ్ జోక దొర్కు జయెదె."

15 జలె, జా తేబోద అర్దుమ్ కెరనుక నేతయ్చి రిసా, "అప్పె తెంతో అంక తాన్ నే కెర్తి రితి, పానిక ఆవ్ అన్నె ఇన్నె నే జెతె తతి రిసా, తుయి సంగిలో పాని అంక దె" మెలి. 16 యేసు జాక, "తుయి గెచ్చు, తుచొ మున్సుద్క కడ ఆను" మెన సంగిలన్. 17 జా తేబోద జోక "అంక మున్సు నాయ్" మెన సంగిలి, చి యేసు జాక "అంక మున్సు నాయ్" మెన తుయి సంగిలి కోడు సత్తిమ్. 18 తుక అప్పె ఎద పాచేజిన్ మున్సుద్గు అస్సి, చి అప్పె తిలోసా తుచొ మున్సుది నెంజె. సత్తిమ్ సంగిలది" మెన యేసు సంగిలన్.

19 యేసు ఇసి సంగితకయ్, జా తేబోద, "బాబు, దేముడు తుక కిచ్చొ కిచ్చొ దెకయ్తయ్ మెన అప్పె ఆవ్ చినితసి. జొయ్యి తెద్రయ్లో మాన్సు, తుయి. 20 అమ్చ వూర్గుమ్చ తెంతో అమ్ సమరయ సుదల్ ఈంజ అమ్చి మొక్కె తిలి డొంగుతె దేముడుక బక్తి కెర్దుమ్, గని 'యెరూసలేమ్ తె దేముడుచి గుడితె జోక బక్తి కెరుక అస్సె' మెన తుమ్ యూదుల్ సంగితసు" మెన జా సంగిలి. 21 యేసు జాక, "అమ్మ, ఇదిల్ పడ్డొక, 'దేముడు అబ్బొక బక్తి కెర్తి రిసా ఈంజ డొంగుర్ జవున్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ జవున్ ముక్కిమ్ మెనుక నాయ్' మెన మాన్సుల్క అర్దుమ్ జయెదె. 22 తుమ్ సమరయ సుదల్, దేముడుక బక్తి కెర్లె కి, జోవయింక అప్పెక †దూరి అస్సున్. అమ్ యూదుల్క మాత్తుమ్, జో నిసాన అస్సి. మాన్సుల్క దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా అమ్ యూదుల్తె జెర్కుక జోచి సెలవ్. 23 జలె, ఇదిల్ పడ్డొక, అప్పె రితి కి, జో దేముడు అబ్బొక నిజామి నంపజల మాన్సుల్ కో జవుల గే, జోవయించి ఆత్మతె నిదానుమ్ జా జోవయింక సత్తిమ్ తిలి బక్తి కెరుల. దేముడు అబ్బొన్ దస్సు మాన్సుచి రిసా రకితయ్. 24 దేముడు డీస్తొసా నెంజె, గెద. ఆత్మయి, జో. జాకయ్, కో జోక బక్తి కెరుక ఉచరుల గే, జోవయించి ఆత్మయి నిదానుమ్ తెన్ జోక సత్తిమ్ తిలి బక్తి కెరుక అస్సె" మెన యేసు జా తేబోదక సంగిలన్. 25 జో ఇసి సంగితకయ్, జా తేబోద, "దేముడు తెద్రయిందె" మెన సంగ తిలో †మెన్సుయ మెలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జయెదె" మెన జాని. జో అయ్లి పొది, జొయ్యి అమ్క ఎత్తి దెకయెదె" మెన సంగిలి ††.

† ఇన్నె 'పాని' మెలె, జా టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితి ఆత్మతె జెర్కున్ దెతి జోవయించి సుద్ది తిలి ఆత్మ †† కెయక తెయక చెంగిల్ తతి జీవుమ్' మెలె, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితి, మొర్లె ఒత్త గెచ్చు జితి, సెక్తి. ‡ నెంజెలె, "తుక 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా ఎక్కిలో' మెన ఆవ్ అప్పె చినితసి". †† నెంజెలె, "నెన్ను. అమ్ యూదుల్ మాత్తుమ్, జోవయింక జానుమ్." †† 'మెస్సియ' మెలె, క్రీస్తు' మెలె, అన్నె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె

26 జలె, జా దస్సి సంగితకయ్, యేసు జాక "ఆవ్ తుచి తెన్ లట్టబ్బొసా జొయ్యి" మెన సంగిలన్. 27 యేసు ఇసి సంగిలి బేగి, జోచ సిస్సుల్ జా గవ్వి తెంతో బుల అయ్ల. తేబోద తెన్ యేసు లట్టబ్తయ్ మెన దెక ఆచారిమ్ జలె, గని 'తుక కిచ్చొ కావలె?' జలెకు, 'జాచి తెన్ కిచ్చొక లట్టబ్బసి?' జలెకు మెన కో పుస్తి నాయ్.

28 తెదొడి జా తేబోద, జాచి గేడి ముల దా నిగ గెచ్చు, జా గావ్ తెడి పెస, 29 "తుమ్ బేగి జా ఎక్కిలోక దెక! ఈంజొ మాన్సు కక్క నే పుస్తితె, ఆవ్ అగ్లె కెర్తిసి ఎత్తి అంక సంగ దిలో. ఈంజొయి క్రీస్తు జయెదె, కిచ్చొగ" మెన ప్రెజల్క బుకార్లె, 30 చి జా తెన్ ఒగ్జిన్ యేసుతె జెంక బార్ జలె.

31 జా తేబోద గవ్వి పెస ప్రెజల్క బుకార్లె మెదెనె, యేసుచ సిస్సుల్ జోక "గురుబాబు, అన్నిమ్ కెరు!" మెన బలవంతుమ్ కెర్లె. 32 గని జో "తుమ్ నేన్లె ఏక్ రగుమ్ అన్నిమ్ అంక అస్సె" మెన జబాబ్ దిలన్. 33 జో ఇసి సంగిలి రిసా, జోచ సిస్సుల్ "ఇన్నెక కో జలెకు కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ ఆన దా అస్తి గే?" మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబుక దెర్ల. 34 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, "అంచి అన్నిమ్ కిచ్చొ మెలె, అంక తెద్రయ్లోసాచి ఇన్సుమ్ రితి కెరుకయ్. జోచి కామ్ పూర్తి జర్గు కెరుకయ్.

35 "ఈందె, 'అన్నె చెత్తర్ జొన్నొ గెలెకయ్ పంటొ లాయ్ ఆనుక జయెదె' మెన మొక్కల్ రోపితి పొది సంగితసు. జలె, ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఆదె! అంకివొ ఉగుడ దెక! బట్టిలె పంటొ అప్పె పిక తెయార్ జా రితి, అంక నంపజంక ఎతివాట్జిన్ మాన్సుల్ తెయార్ జలి రితి సమయమ్ జా అస్సి. 36 ప్రెజల్క దేముడుచి రాజిమ్తె బెదయ్తి ఈంజ ఆత్మపంటొ లాయితికె కో లాయ్ ఆన్తస జవుల గే, జోవయింక ఆత్మజీతుమ్ దొర్కు జయెదె. జాచి రిసా, అంచి సుబుమ్ కబుర్ తిలి బి గలిలస కి, జా ఆత్మపంటొ లాయ్ ఆన్తస కి, సర్లసంతోసుమ్ జవుల. 37 అంచి ఆత్మపంటొచి కామ్తె, జలె, 'ఎక్కిలో బి గెలెదె, అన్నెకొ పంటొ లాయ్ ఆనెదె' మెలి కోడు సత్తిమ్ జయెదె. 38 అల్లె, తుమ్ మొదొల్ నే కెర్తి ఈంజ కామ్తె బెదుక తుమ్క ఆవ్ తెద్రవ అస్సి. కోకో కస్టుమ్ జా అగ్లె తెంతో ఈంజ కామ్ కెర తతికయ్, తుమ్ కి అప్పె ఈంజ కామ్తె బెద అస్సున్" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సికయ్లన్.

సమరయచ మాన్సుల్ ఒగ్జిన్ యేసుక నంపజలిసి

39 జలె, 'ఆవ్ కెర్తిసి ఎత్తి అంక సంగ దిలో' మెన యేసుచి రిసా జా తేబోద సంగిలి సాచి సూన కెర, జా గవ్విచ సమరయ సుదల్ ఒగ్జిన్ యేసుక నంపజల. 40 జాకయ్, యేసుతె జా కెర, "అమ్చి గవ్వి జా తా" మెన జేవ్ సమరయ సుదల్ బతిమాల్పా జా సంగిల, చి దొరతి తా గెలన్. 41 జో సొంత బోదన కెర్తికయ్, అన్నె ఒగ్జిన్ జోక నంపజల, 42 చి జా తెబోదతె జా కెర, "తుక 'జయ్యి సంగిలి రిసా నంపజలమ్' మెన అప్పె తెంతో సంగుమ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అమ్ అప్పె జోచి కొణా సొంత సూన్లి రిసా, 'ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిక దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా ఈంజొయి' మెన పూర్తి దయిరిమ్ జా అస్సుమ్" మెన సంగిల.

గలిలయచ మాన్సుల్ యేసుక మరియాద దెకిలిసి

(మత్త 8:5-13; లూకా 7:1-10)

43 జా దొరతి గెలి పడ్డొ, యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ ఒత్త బార్ జా గెచ్చు, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె పావెల. 44 'దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా కో జలెకు సొంత టాన్తె తిలె, సొంత టాన్చ మాన్సుల్ మెలె, 'రావొ', 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఏలుప కెరయ్లోసా' మెలి అర్దుమ్. ††† అరమయ్ బాన తెన్ 'మెస్సియ' మెలె, గ్రీకు బాన తెన్ 'క్రీస్తు' జయెదె.

జోక గవురుమ్ దెకితి నాయ్' మెన జాన కెర, యేసు సొంత సంగితె తిలన్. జాకయ్ యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల తిలో.

45 గలిలయ ప్రాంతమువ ప్రజల్ ఒగ్గజిఫన్, జలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె పండుగక జేవ్ కి గెచ్చ తా అన్నె ఉట్ట జా అస్తి. జేవ్ యెరూసలేమ్తె తిలి పొది, యేసు కెర్ల కమె ఎత్తి దెక తిల. జేవ్, జలె, జేవ్ గలిలయులు, సర్ల తెన్ జోక మరియాద కెర్ల.

46 జలె, జా గలిలయ ప్రాంతముతెచి కానా మెంతి గవ్వి యేసు అన్నె ఉట్ట అయ్లన్. జా సుట్టు, ఒత్తయ్ పానిక ద్రాచ రప్పుమ్ మార్పున కెర తిలో. జలె, యేసు అప్పె కానాతె తతికయ్, ఇదిల్ దూరి తిలి కెపెర్నూళామ్ మెంతి గవ్వి హేరోదు రానోచో వెల్లో అదికారి ఎక్కిలోచో పుత్తుసి జొర్లొ సేడ అస్సి.

47 యేసు యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల దా గలిలయ ప్రాంతముతె జా అస్సి మెన జో వెల్లో మాన్సు సూన్లి బేగి, బార్ జా, యేసుతె అయ్లన్. జోచో పుత్తుసి మొర గెచ్చెదె గే జియెదె గే, దస్సి జా అస్సిచి రిసా, "బేగి జా అమ్చో పుత్తుక చెంగిల్ కెరు" మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిలన్. 48 జలె, యేసు జోక, "దేముడు దిలి అదికారుమ్క రుజ్జా దెకయ్త కమె నే దెకిలె, తుమ్ నంప కెర్పు నాయ్" మెన సంగిలన్.

49 యేసు ఇసి సంగితికయ్, జో "బాబు, అమ్చో బోబో నే మొర్రి రితి బే బేగి జే" మెన జో అన్నె బతిమాల్పా జా సంగిలన్. 50 తెదొడి యేసు జోక, "గో, తుచో పుత్తుది జియెదె" మెన సంగిలన్. యేసు సంగిలి కోడు జో మాన్సు నంప కెర, గెరి గెచ్చుక బార్ జలన్.

51 జో వట్టె గెతె తతికయ్, జోచ గొత్తి సుదల్ జో తెన్ దస్సుల్ జల. "తుచో పుత్తుది జిలో" మెన జోక సంగిల. 52 "కెత్తి గంటల్క చెంగిల్ జిలో?" మెన జో పుసిలన్, చి జేవ్ జోక "కాలి ఒంటి గంటక జొర్లొ గెలి" మెన సంగిల. 53 జలె, "తుచో పుత్తుది జియెదె" మెన యేసు సంగిలి గడియ జయ్యి మెన జొర్లొ సేడ్లొ నాడుచో అబ్బొసి చినన్లో. జాకయ్, జోచి గెచా మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ యేసుక నంపజా గెల.

54 యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల గలిలయ ప్రాంతముతె తొలితొ ఉట్ట అయ్లి జా సుట్టు తెంతొ, ఈంజొ నాడుక చెంగిల్ కెర్లిసి తెన్ జోచి అదికారుమ్క రుజ్జా దెకయ్త కమె దొన్ని జల.

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమతె ఉట్ట గెలిసి

5 ఈంజ జర్లు జలి పడ్డొ, యూదుల్చి పండుగు అన్నెక్ అయ్లిచి రిసా దేముడుచి దేవులుమ్ తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమతె యేసు ఉట్ట గెలన్.

2 జలె, జా పట్టుమతె 'మెండల్ వీది' మెన ఏక్ టాన్ అస్సి. ఒత్త ఏక్ వెల్లో కుండి అస్సి. ఎల్లి బాస తెన్ జా కుండిచి నావ్ 'బెత్తెస్స'. జా కుండిచి సుట్టునంత, పాచే గుమ్మల్ తిలి టాన్ ఏక్ అస్సి. 3 ఒత్త రగరగాల్ రోగల్చ బెర అస్సి, గుడ్డి మాన్సుల్, సొట్ట మాన్సుల్, అత్తో చట్టొ లంబ గెల మాన్సుల్, దసచ అస్సి. 4 కిచ్చొక ఒత్త అస్సి మెలె, గడియ గడియక ఏక్ దూత జా గడ్డె ఉత్త జా కెర, పాని కదుల్ కెరెదె, చి జో పాని కదుల్ జలి బేగి కో జలెకు రోగి తొలితొ పానితె ఉత్తెదె గే, జోవయిచి జబ్బు గెచ్చ, చెంగిల్ జయెదె.

5 జలె, ముప్పుయ్ అట్టు వెర్పుల్చి జబ్బు తిలో ఏక్ మాన్సు ఒత్త అస్సి. 6 యేసు జా వెల్లి కుండి తిలిన్తె గెచ్చ, జో రోగిక దెక, 'ఒత్త ఎత్తివాల్ దీసల్ తెంతొ జోచి అంతుర్పొతె నిజ తా మాలజ్ జా అస్సి' మెన చిన కెర, "తుక నిజామి చెంగిల్ జంక ఇస్టుమ్ అస్సి గే?" మెన జోక పుసిలన్. 7 జో రోగి "బాబు, పాని కదుల్ జలి బేగి అంక పానితె ఉత్తయ్తొసా కో నాయ్, చి ఆవ్ ఉత్తిరై ఎద అన్నె కో గే అంచి కంట అగ్గె ఉత్తెదె" మెన సంగిలన్. 8 యేసు జోక "తుయి ఉట్ట, తుచి

అంతుర్పొ వయన ఇండు!" మెన సంగిలన్. 9 సంగిలి బేగి, జో మాన్సు చెంగిల్ జా జోచి అంతుర్పొ వయన ఇండెలన్.

10 జా దీసి, యూదుల్చి బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి. జలె, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ చెంగిల్ జలొ జో మాన్సుక దెకిల. దెక, "ఈంజ సెలవ్ కడన్లి దీసి. తుచి అంతుర్పొ వయక గారు!" మెన సంగిల. 11 దస్సి సంగితికయ్, చెంగిల్ జలొ జో మాన్సు "తుచి అంతుర్పొ వయన ఇండు" మెన, అంక చెంగిల్ కెర్లొసా సంగిలన్, చి వయన ఇండెలయ్" మెన జోవయింక జబాబ్ దిలన్. 12 "తుచి అంతుర్పొ వయన ఇండు" మెలొసా కో?" మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ పుసిల. 13 జో కొన్సొ జయెదె గే చెంగిల్ జలొ జో మాన్సు నేనె. కిచ్చొక మెలె, ఒత్త ఒగ్గజిఫన్ జనాబ్ తతికయ్, యేసు, కో నే దెకితె, ఉట్ట గెచ్చ తిలో.

యేసు జో మాన్సు తెన్ అన్నె దస్సుల్ జా జాగర్ల సంగిలిసి

14 పడ్డొ, చెంగిల్ జలొసాక యేసు దేముడుచి గుడితె చజ కెర, జోక "ఈందె, అప్పె తుయి చెంగిల్ అస్సిసి. అన్నె కిచ్చొ జవున్ వెల్లి బాద నే సేడ్డి రిసా అన్నె పాపుమ్ కెరు నాయ్" మెన జాగర్ల సంగిలన్. 15 జో మాన్సు ఒత్త తెంతొ గెచ్చ, "అంక చెంగిల్ కెర్లొసా యేసుయి" మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్క సంగిలన్. 16 జలె, సెలవ్ కడన్లి దీసి యేసు ఈంజ కామ్ కెర్లి రిసా, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక అల్లర్ కెరుక దెర్ల. 17 దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, "అగ్గె తెంతొ ఎద కి అంచో దేముడు అబ్బొ కామ్ కెర్లె తత్తయ్. ఆవ్ కి జోచి కామ్ కెర్లె అస్సి" మెన సంగిలన్. 18 జలె, 'సెలవ్ కడన్లి దీసి పిట్టవన కామ్ కెర్తయ్' మెన, అన్నె, దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ మెనన్లొ జోక 'అబ్బొ' మెన యేసు సంగిలిన్చి రిసా, యేసుక మారుక మెన అన్నె ఒగ్గర్ ఉచర జల.

యేసుచి అదికారుమ్ కేనె తెంతొ జెతయ్

19 జలె, కోపుమ్ జల జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు ఇసి మెన సంగిలన్. "ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, దేముడు అబ్బొ కెర్లిసి కేన్ జలెకి ఆవ్ పుత్తుసి దెకిలె, జయ్యి దస్సి కెర్లె తయిందె, వేరచి కిచ్చొ కెరుక నెంజె. అబ్బొ కిచ్చొ కెర్లె, ఆవ్ పుత్తుసి జయ్యి కెర్లిసి. 20 ఆవ్ పుత్తున్క దేముడు అబ్బొ ప్రేమ కెర్తయ్. దేముడు అబ్బొ కెర్లిసి ఎత్తి ఆవ్ జోచొ పుత్తున్క దెకయ్తె తత్తయ్. తుమ్ దెకిల ఈంజేవ్ కమెచి కంట అన్నె జిన్స కమె ఆవ్ పుత్తున్క దేముడు అబ్బొ దెకయెదె. తుమ్ ఆచారిమ్ జస్సె. 21 కీస కమె మెలె, మొర గెలసక ఉట్టవ దేముడు అబ్బొ జోవయింక కీసి అన్నె జియడ్డయ్ గే, దస్సి, కక్క జియడ్డుక సర్ల జయిందె గే, జోవయింక జియడ్ చెంగిల్ కెరిందె. 22 పడ్డొ, దేముడు అబ్బొ కక్క సొంత తీర్పు కెరె నాయ్. తీర్పు కెర్లె అదికారుమ్ ఆవ్ జోచొ పుత్తున్క సార్పు కెరె దా అస్సి. 23 దేముడు అబ్బొక మాన్సుల్ కీసి గవురుమ్ కెర్లెతి గే, దస్సి ఎత్తిజిన్ ఆవ్ జోచొ పుత్తున్క కి గవురుమ్ కెర్లె మెన, జో సెలవ్ దా అస్సి. ఆవ్ పుత్తున్క కో గవురుమ్ కెర్లె నాయ్ గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి గవురుమ్ కెర్లె నాయ్.

24 "తుమ్క కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి మెలె, అంక తెద్రయ్లోసాక నంప కెరె కో అంచి కోడు సూన కెరుల గే, పరలోకుమ్చి రాజిమతె బెదితి వరుమ్ జోవయింక దొర్పు జా అస్సి. పాపుమ్చి రిసా జేవ్ మొర గెల రిత జా తిలె కి, జేవ్ కెర్లె పాపల్ చెమించువ జా సిచ్చతె గెతి నాయ్, గని జివ్వి జా అస్సి.

25 "తుమ్క నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, మొర గెలన ఆవ్ దేముడు పుత్తున్చి అవాడ్ నూన్తి సమయమ్ జెతయ్, అప్పె కి జా అస్సి, కో సూన నంపజవుల గే, నొవర్ జిలి రితి జా, దేముడుచి రాజిమతె బెదుల. 26 జివ్ కెర్లి సెక్తి జో అబ్బొసి జలొ

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 4 నంబచిఫ కోడు తయె నాయ్.

దేముడుచి అత్తి అస్సె, జలె, దొర్కు జలి జయ్యి సెక్తి ఆవ్ జోచొ అబ్బొ జలో దేముడు పుత్తునక దా అస్సె. ²⁷ అన్నె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అస్సిచి రిసా అంక మాన్సుల్క తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక, చెమించుప కెరుక, అదికారుమ్ దా అస్సె. ²⁸ ఇన్నెచి రిసా తుమ్ కిచ్చొ ఆచారిమ్ సేడ నాయ్, కిచ్చొక మెలె, మొర గెల మాన్సుల్, మెన్సున్లతె తిలస ఎత్తి, అంచి అవాడ్ సూన బార్ జతి సమయమ్ జెయెదె. ²⁹ తెదొడ్క జేవ్ బార్ జా, సత్తిమ్ కెర్లస అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట పరలోకుమ్తె గెచ్చు చెంగిల్ జితె తవుల, సత్తిమ్ నే కెర్లస ఉట్ట, సిచ్చతె గెచ్చుల.

³⁰ “జలె, కిచ్చొ అచ్చొ కెరుక అంక అదికారుమ్ నాయ్, దేముడు అబ్బొతె ఆవ్ సూన్లి రితి ఆవ్ తీర్పు కెర్లసి ఆవ్ కెర్ల తీర్పుతె కిచ్చొ తప్పు నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ వేర ఉచరి నాయ్, గని అంక ఎక్కి ఆస. కిచ్చొ మెలె, అంక తెద్రయ్లోసాచి ఇష్టుమ్ తిలిసి పూర్తి జర్గు కెరుక.

యేసుచి రిసా సాచి

³¹ “అంచి రిసా ఆవ్ ఎక్కిలో సాచి సంగనై, అంచి సాచి సత్తిమ్చి గే అబద్దుమ్చి గే రుజ్జు నాయ్. ³² అంచి రిసా సాచి సంగితోసా అన్నెక్కో అస్సె. జో అంచి రిసా సాచి సంగిలిసి సత్తిమ్ మెన జాని. ³³ మెలె, యోహానుక ‘కిచ్చొ సాచి సంగెదె?’ మెన సూన్తి రిసా తుమి జా సుట్టు సగుమ్జిచి అత్తి కబుర్ తెద్రయ్లదు, చి ఆవ్ కొన్సొ గే జో సాచి సంగిలన్. ³⁴ అంచి రిసాచి ముక్కిమ్ జలి సాచి మాన్సు సంగిలిసి నెంజె, గని తుమ్క ‘నంపజా రచ్చించుప జతు’ మెన, యోహానుచి సాచిచి రిసా తుమ్క ఆవ్ ఉచరయ్తసి. ³⁵ దొర్కు జలిసి మాన్సు చినితి రిసా దీవు లగితె తిలె కిసి తమ్ముస ఉజిడ్ దెతయ్ గే, దస్సి, ఉజిడ్ రితో జా, అంచి రిసా యోహాను సాచి సంగితె తిలె. జో సంగిలి సాచి సూన, తూమ్ కి గడియయ్ సర్ల తెన్ తిలదు.

³⁶ “గని, యోహానుచి సాచిచి కంట అంక జీన్లి సాచి అస్సె. ఆవ్ కెరుక మెన దేముడు అబ్బొ దిల కమె, ఈంజేవ్ ఆవ్ కెర్ల కమెయి దెకిలె, జొయ్యి అంక తెద్రయ్లో మెన ఈంజేవ్ కమెయి అంచి రిసా సాచి సంగితతి.

³⁷ “పడ్డొ, అంక తెద్రయ్లో అబ్బొయి అంచి రిసా సొంత సాచి సంగిలన్. తూమ్ కెయ జోచి అవాడ్ సూన్సు నాయ్, జోచి రూపుమ్ తుమ్ కెయ దెకున్ నాయ్. ³⁸ జోచి కోడు తుమ్చి పెట్టి నాయ్ మెన కిచ్చొ రుజ్జు తత్తయ్ మెలె, జో తెద్రయ్లోసాక తుమ్ నంప కెర్పు నాయ్. ³⁹ దేముడుచి రాజిమ్తె బెద పరలోకుమ్తె గెతి రిసా దొర్కు జలి గ్యానుమ్ పున్నిమి దెతిసి దేముడుచ కొడొతె తయెదె మెన దేముడుచ కొడొ తుమ్ రోజాక దెకితసు. జలె, జెవ్వి అంచి రిసా సాచి సంగితతి. ⁴⁰ జేవ్ కొడొ అంచి రిసా సాచి సంగిలే కి, అంచితె దొర్కు జతి పరలోకుమ్చి జీవ్ సంగితి రిసా తుమ్ అంచితె జెంక ఎద్దరె నెసును. అంక నంపజలె, తుమ్క దొర్కు జతి.

⁴¹ “మాన్సు దెతి గవురుమ్ అంక నాయ్. ⁴² గని దేముడుచి ప్రేమబుద్ధి తుమ్చి పెట్టి నాయ్ మెన జాని. ⁴³ అంచొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి నావ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె ఆవ్ జా అస్సి, గని తుమ్ అంక నంప కెర్పు నాయ్. గని, కో జలెకు వేర మాన్సు అచ్చొ కెర అయ్లె, జోకయ్ నంప కెర్లె. ⁴⁴ మాన్సు సంగితి గవురుమ్ ఎక్కిలోతె ఎక్కిలో తుమ్ సంగితసు, గని ఎక్కిలో దేముడు దెతి గవురుమ్క తుమ్ కోప జసు నాయ్. జాకయ్ తుమ్ కిసి నంప జస్సె, నెతుర్పు.

⁴⁵ “జలె, అబ్బొసి జలో దేముడుచి మొక్కె తుమ్క నేరిమ్ వయడ్తొసా ఆవ్ మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. ‘మోసేచి అత్తి ప్రబు రెగిడ్డి ఆగ్నల్ నంపజలమ్, చి జాకయ్ రచ్చించుప జమదె.’ మెన, తుమ్క తుమి ఉచర్లసు. గని జయి బోదన తుమ్క నేరిమ్ వయడ్తె అస్సె.

⁴⁶ మోసి పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగిడ్డిసి కోడు తుమ్ నంప కెర్లదు జలె, అంకయ్ నంప కెర్లదు! కిచ్చొక మెలె, అంచి రిసాయి జో

రెగిడ్డొ. ⁴⁷ గని మోసే రెగిడ్డిసి తుమ్ నంప నే కెర్లె, ఆవ్ సంగిత కొడొ కిసి నంప కెర్లె! మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

పావ్ వెయిల్ జిన్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

(మత్త 14:13-21; మార్కు 6:30-44; లూకా 9:10-17)

6 ఇన్నెచి పడ్డొ యేసు గలిలయ ప్రాంతమ్తె అన్నె గెచ్చు, జా గలిలయచి సముద్రమ్ గాడు జీన ఒత్తల్తో గెలన్. జా గాడుక ‘తిబెరియ గాడు’ కి మెనుల. ² జలె, జబ్బుల్క జో యేసు చెంగిల్ కెర్ల దేముడు అబ్బొసి దిలి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త కమె జేవ్ దెక తిలి రిసా, ఒగ్గజిన్ జనాబ్ గాడుచి ఒడ్డువాలే ఇండ యేసుచి పట్టి గెచ్చుక బార్ జల. ³ జలె, యేసు జోచ సీస్సుల్ తెన్ ఏక్ మెట్టయ్ వెగ, వెస అస్తి. ⁴ యూదుల్చి ‘పస్కా మెంతి పండుగు అన్నెక్ సుట్టు పాసి జెతయ్. ⁵ యేసు దెకిల్ పొది, ప్రెజల్ జట్టు జట్టు తెన్ జోతె జెతిసి దెక, పిలివ్ మెలొ సిస్సుడుక “ఈంజేవ్ ప్రెజల్ కతి రిసా అమ్ కిసి అన్నిమ్ గెనుక?” మెన పుసిలన్. ⁶ కిచ్చొ కెరుక గే యేసు జానె, గని, జోచి రిసా పిలివ్ కెర్లి దయిరిమ్ తెన్ నంపజతయ్ గే దెకితి రిసా దస్సి మెన యేసు పుసిలన్.

⁷ జలె, పిలివ్ జోక, “ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క ఇదిల్ ఇదిల్ జవున్ దెంక జలె, †వెయి వెండ్లుచ పోడియె జలెకు నే బెరె” మెన సంగిలన్. ⁸ గని సీమోను పేతురు మెలొ సిస్సుడుచొ అంద్రెయ మెలొ బావొసి జేవ్ సిస్సుల్తె అస్సె. ⁹ ఈంజొ, జలె యేసుక “ఓదె, ఇన్నె తిలొ ఇదిలోసా నాడు ఎక్కిలోక పావ్ పోడియె చి దొన్ని ఇదుర్ల మొస్సు అస్తి, గని ఎత్తిజిన్క తెద్దిలి కిసి వంట దెంక జెయెదె!” మెన సంగిలన్. ¹⁰ యేసు “ఎత్తిజిన్క వెనవ దాస” మెన సిస్సుల్క సంగిలన్. జలె, ఒత్త చెంగిలి వెసితి రితి గర్చి చివ్వర తిలి టాన్ ఒగ్గర్ అస్సె, చి ఎత్తిజిన్క ప్రెజల్ వెసిల. ఎక్కి మున్సుబోదల్క లెక్క కెర్లె, జేవ్ మొత్తుమ్ పాసి పాసి పావ్ వెయిల్జిన్ జల.

¹¹ జలె, యేసు జేవ్ పోడియె నజన, “తూయి ఈంజ అన్నిమ్ దా దయ కెర్లది” మెన దేముడు అబ్బొసిక ఉచర, వెస తిలస ఎత్తిజిన్క పాచితి రితి వంట దిలన్. మొస్సుతెన్ కి దస్సి కెర, జేవ్ పేట్ బెర్తు కతి రితి వంట దిలన్.

¹² ఎత్తిజిన్ పేట్ బెర్తు కయ్లి పడ్డొ, “ఆరి పాడ్ జవున్ నాయ్ మెన, సేంసిల గండల్ గుడ్ల ఆన” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్. ¹³ జలె, ఎత్తిజిన్ కయ్ల జేవ్ పావ్ పోడియెచ సేంసిల గండల్ సిస్సుల్ గుడ్లె. గుడ్లె, బార గంపల్ బెర్తు జల.

¹⁴ జలె, దేముడు అబ్బొసి దిలి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్లి ఈంజ కామ్ ప్రెజల్ దెక కెర, “ఒహొ, ‘అంచి కబుర్ సూనయ్తోసాక బూలోకుమ్తె బార్ కెరిందె’ మెన దేముడు సంగిలోసా ఈంజొయి” మెన సంగితె తిల. ¹⁵ తెదొడి, జోక రానొ కెర్లి రిసా దెరుక మెన ప్రెజల్ కోప జల, గని జోవయిచి ఉడ్డెసుమ్ చిన కెర, యేసు జోవయింక ముల దా, ఎక్కిలో గెచ్చు, మెట్టయ్ అన్నె గెలన్.

యేసు పానిచి ఉప్పిరి ఇండితయ్

(మత్త 14:22-27; మార్కు 6:45-52)

¹⁶ సాంజ్ జతికయ్, అందర్ జంక దెర తిలి, చి యేసు జోవయింతె అన్నె ఉత్త జెంక నేతయ్చి రిసా సిస్సుల్ “గెరి గెచ్చుమ!” మెన గడ్డె గెచ్చు, ¹⁷ జోవయిచి దోనితె వెగ, గాడు ఒత్తల్తో తిలి కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన, దోని జీనవుక దెర్ల.

¹⁸ ఇదిల్ దూరి జీనయ్లి పొది, వాదు ఒగ్గర్ కెర్లి, చి వెల్లెల కెర్లల్ కెరుక దెర్లి. ¹⁹ దస వెల్లెల కెర్లల్ కెర్లిన్తె జేవ్ పాసి పాసి దొన్ని కోసుల్

† పూర్ణుమ్ పొది యూదుల్ బగుప్తు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతో ప్రబు రచ్చించుప కెర్లిసి ఏద కెర్లి పండుగు, ఈంజ. జా పండుగక నే పులయ్ల పోడియె రిత పోడియె కవుల. †† నెంజిలె, దొన్ పుంజొజిన్ మాన్సుల్క ఏక్ దీనిచి కూలి డబ్బుల్ దెతి ఎదిలి డబ్బుల్.

దూరిక దోని ఇండయ్ తికయ్, యేసు పానిచి ఉప్పిరి ఇండ జా, దోనిక పాసి పాచిలన్. జో దస్సి పాసి ఇండ జెతె తతికయ్, సిస్సుల్ దెక, "డుంబొ, కిచ్చొ గే!" మెన, బియం గెల. ²⁰ యేసు జోవయింక "తుమ్ బియం నాయ్. ఆవ్వి జెతసి" మెన దయిరిమ్ సంగిలన్. ²¹ తెదొడి సర్ద తెన్ జోకయి దోనితె వెగయల, చి బేగి జేవ్ గెతి ఒడ్డుతె దోని పాచ గెలి.

ప్రజల్ యేసుక చజిలిసి

²² జలె, జా గెలి దీసి పోడియె మొస్సు కయల ప్రజల్ సగుమ్ జిన్, అన్నెగి దీసి ఎద గాడు ఒత్తల్తో రకితె అస్తి. 'గెలి దీసి ఎక్కి దోని తిలి' మెన, 'యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ దోనితె వెగె నాయ్, చి జో నెంతె సిస్సుల్ ఉట్ట గెచ్చ తిల' మెన, జేవ్ ప్రజల్ ఉచార కెర అస్తి. జాకయ్, యేసుచి రిసా 'మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జెంక నేతయ్. కిచ్చొగే' మెన రకితె అస్తి. ²³ రకితె తిలె, తిబెరియ పట్టుమ్ తెంతో, వేర దోనివో అయల. గెలి దీసి యేసు దేముడు అబ్బొస్క ఉచర వంట దిల పోడియె కయల జేవ్ ప్రజల్ తిలిన్ తె, జలె, జేవ్ దోనివో అయల. ²⁴ జెతికయ్, జోచ సిస్సుల్ కి యేసు కి ఇన్నె నాయ్ మెన ప్రజల్ దెక, జేవ్ అప్పె అయల దోనివోతె వెగ, యేసుక చజాక మెన, కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ తె గెచ్చ పాచిల.

పరలోకుమ్ తె బెదితి సెక్తి దెతి పోడియె

²⁵ ప్రజల్ గాడు జీన, యేసుక చజ, జో తిలిసి జానన "గురుబాబు, కెయ ఉట్ట అయలది?" మెన పుసిల. ²⁶ యేసు జోవయింక, "తుమ్ ఆవ్ నిజామి కచితుమ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్ ఒత్త పేట్ బెర్దు పోడియె కా కెర సుకుమ్ జలి రిసా అంక చజాక అయలదు, గని అంచి అదికారుమ్ క రుజ్జా దెకయ్ లి జా కామ్ చి గుర్తు అర్దుమ్ కెరన్సి రిసా నాయ్. ²⁷ ఆగ్ సుకుమ్ కెర్రి అన్నిమ్ గట్టచి రిసా తుమ్ ఉచర్తె తా నాయ్. జా ఎత్తి పాడ జిసి. అన్నిమ్, మెన పరలోకుమ్ తె బెదితి సెక్తి దెతిన్ క టాలి కెర్రి, జయ్యి అన్నిమ్ కింక జా. జయ్యి అన్నిమ్, జలె, కెయక తెయక తా గెతిసి. జయ్యి అన్నిమ్. జలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్ లొసా తుమ్ క దెయిందె. జయ్యి తుమ్ క ముక్కిమ్. జా దెంక అంక అదికారుమ్ కీసి తంక మెలె, దేముడు అబ్బొ, దేముడు, అంచి అదికారుమ్ చి రిసా సాచి సంగ జోచి ముద్ద దా అస్సి," మెన ప్రజల్ యేసు సంగిలన్.

²⁸ తెదొడి జేవ్ ప్రజల్ జోక "దేముడుచ కమె అమ్ కెరుక మెలె, అమ్ కిచ్చొ కెర్రి జయెదె?" మెన పుసిల. ²⁹ యేసు జోవయింక "దేముడు తుమ్ కిచ్చొ పూచి తియార్దయ్ మెలె, ఆవ్ జో తెద్రయ్ లొసాక తుమ్ పూర్తి నంపజంకయ్" మెన సంగిలన్.

³⁰ సంగితికయ్, జేవ్ జోక "జలె, 'జో తెద్రయ్ లొ రచ్చించుప కెర్రిసా తుయి' మెన అమ్ దయిరిమ్ తెన్ నంపజతి రిసా తుచి అదికారుమ్ కిచ్చొ గుర్తు అమ్ క దెకయ్ తె? కిచ్చొ వెల్లి కామ్ కెర అమ్ క రుజ్జా దెకయ్ తె? ³¹ అమ్ చ పూర్ణుమ్ చ వెల్లి బయిలె బుల్తె తిలి పొది, 'మన్నా' మెలి పోడియె రితిసి కతె తిల. జాకయ్, పరలోకుమ్ తె తెంతో చి పోడియె రితిసి జోవయింక జో దిలొ మెన దేముడుచ కొడొతె రెర్రి అస్సి, గెద" మెన సంగిల.

³² ప్రజల్ యేసుక దస్సి సంగితికయ్, జో జోవయింక, "తుమ్ కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ సంగితిసి మెలె, తుమ్ చ పూర్ణుల్ క పరలోకుమ్ తెంతో చి పోడియె మోసె దిలిసి నెంజె. దేముడు అబ్బొయి దిలిసి. జలె, తుమ్ క నిజామ్ జలి పోడి రితి, నిజామ్ జలి పోడి దేముడు అబ్బొ అప్పె పరలోకుమ్ తెంతో తెద్రవ దా తుమ్ క

† జా బయలు దేసిమి బుల్తె తిలి పొది కిచ్చొ కతిసి యూదుల్ క నాయ్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు రోజాక ఆగాసుమ్ తెంతో జా 'మన్నా' మెలిసి సుచితె తిలన్. ఏకే రగుమ్ పిట్టల్ కి నెడయ్ తె తిలన్; 'పోడ కతు' మెన. నిర్గమకాండుమ్ 16:1-36.

దెతయ్. ³³ దేముడు అబ్బొ దిలి జయ్యి పోడియె, కిచ్చొ జయెదె మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో అప్పె రితి ఉత్త అయ్ లిసి. జయ్యి పోడి ఒండి లోకుమ్ చక సరి జతి జివ్ దెతిసి" మెన యేసు సంగిలన్.

³⁴ యేసు దస్సి సంగితికయ్, "బాబు, జయ్యి పోడి అమ్ క దెతె తా" మెన ప్రజల్ సంగిల. ³⁵ జలె, యేసు జోవయింక, "సరి జతి జివ్ దెతి జా పోడి ఆవ్వి. కో అంక పూర్తి నంపజా † అంచితె జెవుల గే, జోవయింక చూ, తాన్ కెయక అన్నె కెరె నాయ్. ³⁶ గని, 'అంక దెకిలెకి తుమ్ నంప కెర్న నాయ్' మెన తుమ్ క అగ్గె తెంతో సంగితిసి.

³⁷ "నంపజా రచ్చించుప జతు' మెన కక్క దేముడు అబ్బొ అంచితె తెద్రయెదె గే, జెవుల, చి కో అంక నంపజా జెవుల గే, జోవయింక కెయక కి 'తుమ్ క నెసి' మెన ఉదడి నాయ్. ³⁸ ఆవ్ పరలోకుమ్ తెంతో అయ్ లిసి కిచ్చొక మెలె, అంచి సొంత ఇస్టుమ్ అయ్ లి రితి కెరుక నాయ్, గని, అంక తెద్రయ్ లొసా సంగిలిసి నెరవెర్నుప కెరుకయ్.

³⁹ అంక నంపజతి రిసా కక్క జో అంచితె తెద్రయెదె గే, జోవయింతె కక్క నే పిట్టయ్ తె, వెల్లి తీర్పు కెర్రి జా ఆకర్ దీసిక, జోవయింక జియడ పరలోకుమ్ తె బెదవుక అస్సి. ⁴⁰ మెలె, అంచొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'దేముడు ప్రబుచొ ఎక్కి పుత్తుసి ఈంజొయి', మెన 'ఈంజొయి అమ్ క దొర్కు. జలొ రచ్చించుప కెర్రిసా' మెన, కో అంక చిన పూర్తి నంపజవుల గే, పరలోకుమ్ తె బెదితి జివ్ జోవయింక దొర్కు జయెదె, చి వెల్లి తీర్పు కెర్రి జా ఆకర్ దీసిక జోవయింక జియడ పరలోకుమ్ తె బెదయిందె. ఈంజొయి అబ్బొసి జలొ దేముడుచి ఇస్టుమ్" మెన యేసు సంగిలన్.

యేసుచి రిసా యూదుల్ అన్యానుమ్ జలిసి

⁴¹ 'పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయ్ లి పోడి ఆవ్వి' మెన యేసు సంగిలి రిసా, ఒత్త తిల జేవ్ యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోచి రిసా కోపుమ్ జా, ⁴² ఇసి మెన లట్టబన్. "ఈంజొ యేసు యోసేపుచొ పుత్తుసి, గెద. జోచ అయ్యున్ అబ్బొస్క జానుమ్, గెద. దస్సి జలె, 'పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయ్ లయ్' మెన కిచ్చొక సంగితయ్?" మెన ఆసీల.

⁴³ జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఆవ్ సంగిలిన్ చి రిసా అన్యానుమ్ జా లట్టబన నాయ్.

⁴⁴ అంక తెద్రయ్ లొ దేముడు అబ్బొ మాన్సుచి పెట్టి జోవయింక సికడ బుకార్తెకయ్ జేవ్ అంక నంపజా జెవుల. అయ్ లె, వెల్లి తీర్పు కెర్రి జా ఆకర్ దీసిక జోవయింక జియడ పరలోకుమ్ తె బెదయిందె.

⁴⁵ పూర్ణుల్ చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుచ కొడొతె రెర్రి అస్సి. దేముడు జేవ్ ఎత్తిజిన్ క సొంత సికడె" మెన రెగిడ్లి కోడు. దేముడు అబ్బొ జోవయింక సంగిలిసి కో సూస సికుల గే, అంక నంపజా జెవుల.

⁴⁶ "జోతె తెంతో అయ్ లొసాక పిట్ట, కోయి దేముడు అబ్బొక కెయ దెకితి నాయ్. ఎక్కిలొయి జోక దెక అస్సి. ⁴⁷ జలె, ఆవ్ తుమ్ క కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ సంగితిసి మెలె, అంక కో సత్తిమ్ తెన్ నంపజవుల గే, జేవ్ నంపజలి తెంతో, పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె బెదయ్ అస్సి.

⁴⁸ సరి జతి జివ్ దెతి పోడి, ఆవ్వి.

⁴⁹ "తుమ్ చ పూర్ణుమ్ చ జా వెల్లి బయిలె బుల్తె తిలి పొది 'మన్నా' మెలి జా పోడి కయ్ లెకి, మాములుమ్ మొర్రి సమయమ్ జా అయ్ లె పొది, మొర గెల. ⁵⁰ ఆవ్ అప్పె సంగితిసి, జలె, పరలోకుమ్ తెంతో దొర్కు జతి ఈంజయ్ పోడి, జలె, కిచ్చొక ఉత్త జా అస్సి మెలె, ఈంజయి పోడి, కో కవుల గే, మొర్రి పొది సిచ్చ తిలి మొర్నుతె గెతి నాయ్. ⁵¹ పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయ్ లి జివ్ దెతి పోడి ఆవ్వి. ఈంజయ్ పోడి కో కవుల గే, పరలోకుమ్ తె గెచ్చ కెయక తెయక చెంగిల్ జివుల. జలె, 'జోవయిం చి పాపుమ్ చి సిచ్చ జతి మొర్నుతె

†† మెలె 'అంచి తెన్ బెదుల, అంచి రాజిమ్ తె బెదుల'.

గెతు నాయ్, గని అంచి వరుమ్ నజ రచ్చించుప జతు' మెన ఆవ్ కిచ్చొ పోడి దెయిందె మెలె, అంచి 'ఆగ్' మెన సంగిలన్.

⁵² యేసు జా సంగితికయ్, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ బమ్మ జా, "అమ్ కతి రిసా ఈంజొ మాన్సు జోచి ఆగ్ అమ్ కిసి దెంక జయెదె?" మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబై తిల. ⁵³ జాకయ్ యేసు జోవయింక, "తుమ్క ఆవ్ నిజామి కచితుమ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాచి ఆగ్ తుమ్ నే కయ్లె, అంచి లోయి తుమ్ నే పిల్లె, తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ జీవ్ తయె నాయ్. ⁵⁴ అంచి ఆగ్ కో కవుల గే, అంచి లోయి కో పివుల గే, దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి జీవ్ జోవయింక దొర్కు జా అస్సె, చి వెల్లి తీర్పు కెర్తి జా ఆకర్ దీసిక, జోవయింక జియడ, పరలోకుమ్తె బెదయిందె. ⁵⁵ జాకయ్, అంచి ఆగ్ ముక్కిమ్ జలి అన్నిమ్, అంచి లోయి ముక్కిమ్ జలి పితిసి జయెదె. ⁵⁶ కో అంచి ఆగ్ కతి రితి అంచి లోయి పితి రితి జతతి గే, జో అంచి పెట్టి తత్తతి, చి ఆవ్ జోచి పెట్టి తయిందె.

⁵⁷ "జీవ్ తిలో దేముడు అబ్బొ అంక ఈంజ లోకుమ్తె తెద్రయ్లో. జోచి జీవ్ అంచి పెట్టి అస్సె, చి జోచి జీవ్కయ్ ఆవ్ జితసి. దస్సి అంకయ్ కో కయ్లి రితి జా అంక జోచి పెట్టి తియనుల గే, అంచి జీవ్చి రిసా జేవ్ కి జివుల. ⁵⁸ పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయ్లి పోడి ఈంజయి. తుమ్చ పూర్గుమ్చ కయ్లి రగుమ్ నెంజె. గని, ఈంజయ్ పోడియె కో కవుల గే, పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక జివుల" మెన యేసు సికడ్లన్. ⁵⁹ యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చి జేవ్ యూదుల్చి సబ గెరి ఇసి మెన సికడ్లన్.

యేసు సంగిలి బోదనచి రిసా జో తెన్ బులుక ములిలిసి

⁶⁰ యేసుక ఇదిల్ నంపజా సిస్సుల్ జంక దెర్ల మాన్సు, జలె, జో సంగిలిసి సూన కెర, జోవయింతె సగుమ్జిన్ బమ్మ జా, "జా కోడు అల్లచి! జా కోడు కో సూనుల!" మెన సంగిల. ⁶¹ జో నిస్సాన్ సిస్సుల్ కి అన్మానుమ్ లట్టబ్తతి మెన యేసు పెట్టి జానిలన్, చి "ఆవ్ అప్పె సంగిలిన్చి రిసా తుమ్ అన్మానుమ్ జతసు గే? ⁶² జలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఆవ్ అగ్గె తిలిన్తె అన్నె వెగ గెతిసి తుమ్ దెకిలె, కిస్ జస్సె! ⁶³ జీవ్ తిలెకయ్ మాన్సు జయెదె. జీవ్ నెంజిలె, ఆగ్ కామ్క నెంజె. ముక్కిమ్ జలి ఆవ్ సంగిలి జీవ్ కిచ్చొతె మెలె, ఆవ్ తుమ్క సంగిల కొడొతెయ్ అస్సె. ⁶⁴ గని తుమ్చితె సగుమ్జిన్ నంపజతి నాయ్" మెన జోవయింక సంగిలన్. జోవయింతె కో నంపజతి నాయ్ గే, అన్నె పడ్డాక జోక మార్తసచి అత్తి కో దెర దెయెదె గే, యేసు అగ్గె తెంతో జానె. ⁶⁵ తెదొడి అన్నె, "జాకయ్ 'దేముడు అబ్బొ జా సెక్తి దిలెకయ్, నెంజిలె కో కి అంక నంపజంక, అంచితె జెంక నెత్తిర్తి' మెన తెదొడి సంగిలయ్" మెన సంగిలన్.

⁶⁶ జలె, జా దీసి జో సంగిలిసి ఓర్పుప జంక నెత్త కెర, జోవయించి పట్టి గెతె తిలసతె ఒగ్గజిన్ సిస్సుల్ అన్మానుమ్ జా, ఒత్త తెంతో జో తెన్ బుల్లి నాయ్. ⁶⁷ జేవ్ దస్సి జతికయ్, జో నిస్సాన్ బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు, "తుమ్ కి అంక ముల దా ఉట్ట గెతె గే?" మెన పుసిలన్. ⁶⁸ "ప్రబు, అమ్ అన్నె కత్తెయ్ గెచ్చుమ్దే? దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక కిసి గే తుచయ్ కొడొతె సూనుక జతయ్, గని అన్నె కత్తెయ్ నాయ్. ⁶⁹ జాకయ్ 'దేముడుచి సుద్ది తిలోసా † క్రిస్తు తుయ్' మెన తుకయ్ అమ్ నంపజా అస్సుమ్, కచితుమ్ జానుమ్" మెన సీమోను పేతురు దయిరిమ్ తెన్ సంగిలన్.

⁷⁰ తెదొడి యేసు జేవ్ బారజిన్క కిచ్చొ జాగర్ల సంగిలన్ మెలె, "తుమ్ బారజిన్ ఎత్తిక ఆవ్ నిస్సాన్లయ్, గెద. గని, తుమ్చితె కి సయ్తాన్చొ సేవ కెర్తొసా ఎక్కిలో అస్సె" మెన సంగిలన్. ⁷¹ కచి రిసా దస్సి సంగిలో మెలె, సీమోను ఇస్కరియోతు మెలో ఎక్కిలోచొ యూదా

మెలో పుత్తున్చి రిసా. కిచ్చొక మెలె, పడ్డా, జేవ్ జోక మార్తి రిసా, విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి యూదా యేసుక దెర దెయెదె మెన తెదొడి కి యేసు జానె.

7 జా మదెనె, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక మారుక కోఫ జా అస్తి మెన యేసు జానెచి రిసా జోవయింక ముక్కిమ్ తిలి యూదయ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చె నాయ్, గని గలిలయ ప్రాంతుమ్తె బుల్లె తిలో. ² జలె, యూదుల్చి అన్నెక్ పండుగు పాసి జా అయ్లి. జాక 'కుడియల్ పండుగు' మెనుల. ³ జలె, యేసుచ బావుడ్డివొ జోక కిచ్చొ మెల మెలె, "ఒత్త తిల తుచ సిస్సుల్ జల మాన్సుల్ దెకితి రిసా, ఈంజ డొంగుర్ దేసిమ్ ముల దా, †యూదయ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చ, తుచ వెల్లెల కమె ఒత్తయ్ కెరు. ⁴ మెలె, 'అంచి అదికారుమ్ మాన్సుల్ చినుతు' మెన ఎక్కిలోచి ఆస జలె, జోచ కమె కో నెంజిల్తె కెరె నాయ్. ఒగ్గజిన్ తిలిన్తె కెరెదె. తుయి వెల్లెల కమె కెర్తసి జలె, ఎత్తిజిన్ దెకితి రితి ఒత్త కెరు" మెన సికడుక దెర్ల. ⁵ జోచి అయ్యున్చి పెట్టి జెర్మిల ఈంజేవ్ బావుడ్డివొ కి జోక 'దేముడు తెద్రయ్లో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా' మెన నంప కెర్తి నాయ్.

యేసు దిలి జబాబ్

⁶ జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, "ఆవ్ గవురుమ్ జతి సమయమ్ జెంక నేతయ్. తూమ్, మాత్తుమ్, కెర్టొడ్ తెదొడ్ గవురుమ్ జంక జతయ్. ⁷ జేవ్ కెర్తి రితి తూమ్ కి కెర్తసుచి రిసా, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ తుమ్క విరోదుమ్ దెకుక నెత్తిర్తి, గని జోవయింక కమెక 'గర్చ' మెన ఆవ్ తీర్పు సంగితసిచి రిసా అంక విరోదుమ్ దెకితతి. ⁸ తుమి ఒత్త గెచ్చ పండుగు కెర. ఆవ్ అప్పెచి మట్టుక ఈంజ పండుగ్క గెచ్చి నాయ్. ఆవ్ గెతి సమయమ్ పూర్తి జెంక నేతయ్" మెన సంగ, ⁹ యేసు గలిలయతె తా గెలో.

కుడియల్ పండుగు కెర్తినతె యేసు గెలిసి

¹⁰ జలె, జోవయింక బావుడ్డివొ పండుగ్తె ఉట్ట గెలి ఇదిల్ పడ్డా, యేసు కి గెలన్. ఎత్తిజిన్ దెకిత్ రితి నాయ్, గని కో నేస్సి రితి గెలన్. ¹¹ జా మదెనె, పండుగ్తె గెల యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ 'యేసు కేతె?' మెన జోక చజితె తిల. ¹² ప్రెజల్ కి జోచి రిసా జోవయింతెన్ ఇనయింతెన్ లట్టబై తిల. "జో చెంగిలో మాన్సు" మెన సగుమ్జిన్ సంగితె తిలె, "నాయ్, ప్రెజల్క మోసిమ్ కెర్తయ్" మెన అన్నె సగుమ్జిన్ సంగితె తిల. ¹³ గని వెల్లెల మాన్సుల్క బియ: కెర, జోచి రిసా కో ఎదార్దుమ్ లట్టబై నాయ్.

దేముడుచి గుడితె యేసు బోదన కెర్లిసి

¹⁴ జలె, సగుమ్ పండుగ్ కెర్తి పొది, యేసు దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, తెడి పెన, బోదన కెరుక దెర్లన్. ¹⁵ జోచి బోదన సూన కెర, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ "అమ్చి తెన్ ఈంజొ మాన్సు కెయ నే సదు కెర్లె కి, బలె తెలివి తెన్ బోదన కెర్తయ్, కిసి?" మెన ఆచారిమ్ తెన్ లట్టబన్. ¹⁶ జాచి రిసా యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఆవ్ కెర్తి బోదన ఆవ్ ఉచర్లిసి నెంజె. ఈంజ అంక తెద్రయ్లోసాచి బోదన. ¹⁷ అంక తెద్రయ్లోసాచి ఇస్సుమ్ రితి కెరుక కో కోఫ జవుల గే, జెచ్చి అంచి బోదన సూన్లె, జేవ్ 'దేముడు సికడ్లిసి జయెదె గే, నాయ్ మెలె, ఆవ్ ఉచర్లిసి జయెదె గే' జోవయించి పెట్టి చినుల. ¹⁸ గవురుమ్ ఆననుక ఆస జలన, జలె, జేవ్ జేవ్చి ఉచర్లిసి సికడుల. గని, జోక తెద్రయ్లోసాచి గవురుమ్ దెకవుక ఆస జలోసా జలె, సత్తిమ్చొ జయెదె, జోతె కిచ్చొ అబద్దుమ్ తయె నాయ్.

† ఈంజ లోకుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా జో అర్పితుమ్ జంక తిలిన్చి రిసా 'అంచి ఆగ్ దెయిందె' మెన యేసు టాలి సంగితయ్. †† దేముడు తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసా జలోసా,

‡ 'యూదయ ప్రదేసిమ్తె గో' మెన కిచ్చొక సికడ్లి మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ చి దేముడుచి గుడి జయ ప్రదేసిమి తవుల, చి పండుగ్క మాన్సుల్ ఒత్తయ్ బెర తవుల.

19 “మోసే పూర్ణమచో దేముడుచ ఆగ్గుల్ తుమ్చి రిసా దేముడుచ ఆగ్గుల్ రెగ్ల దిలన్. గని ఒత్త తిల ఆగ్గుల్ రితి తుమ్చితె కో కి నిదానుమ్ కెర్పు నాయ్. నెంజెలె, కిచ్చొక అంక మారుక కోర్ఫ జతను?” మెన సంగిలన్. 20 యేసు దస్సి సంగితికయ్, పైజెల్ తుక “బూతుమ్ దెర అస్సె, కిచ్చొగె, చి దస్సి సంగితసి! కో తుక మారుక కోర్ఫ జతతి?” మెన సంగిల.

21 జలె, యేసు జోవయింక, “ఆవ్ జా సెలవ్ కడన్ల దీసి జో రోగిక చెంగిల్ కెర్ల కామ్ కెర్లయ్, చి ‘కామ్ కెర సెలవ్ కడన్ల దీసిచి ఆగ్గు పిట్టయ్లో’ మెన తుమ్ ఎత్తిజిన్ అంచి రిసా బమ్మ జతను. 22 తుమ్ ఉచర. ‘తుమ్ యూదుల్క మున్పుబోద జెర్మిలె, జోవయింక దేముడుచో మాన్పు జవున్’ మెన సున్నతి కెరనుక, జో బోదక ఇదిలిన్ సుద్ది కెర † మెన మోసే పూర్ణమచో రెగిడ్ల, గెద. జా కారిమ్, జలె, మోసి తెన్ మొదోల్ జలిసి నెంజె. జోచి కంట అగైచ పూర్ణల్ కి దస్సి కెర్లె తిల. గని సున్నతి కెర మెన ఆగ్గుల్తె రెగిడ్లన్. జాకయ్, ఏక్ నాడు జెర్మ అట్టు పొదుల్ జలిసి సెలవ్ కడన్ల దీసి సేడ్లె, జా ఆగ్గు పిట్టున్ నాయ్ మెన, జయ్యి దీసి, సెలవ్ కడన్ల దీసి జలెకి, జా కామ్ కెర్లను. 23 జలె, ‘మోసే రెగిడ్ల దేముడుచి ఆగ్గుల్ తెన్, ఈంజ ఏక్ ఆగ్గు పిట్టున్ నాయ్’ మెన సెలవ్ కడన్ల దీసి కి ఏక్ మాన్పుకి సున్నతి కెరుక జయెదె జలె, సెలవ్ కడన్ల దీసి కి ఏక్ ఒండోయి మాన్పుచి ఆగ్ చెంగిల్ కెరుక నెంజె గె? 24 జలె, కిచ్చొ జవున్ జర్గు జా తిలె, ఇసి గే దస్సి గే డీసిలి రిసా ‘ఆగ్గు పిట్టి’ జవున్, నాయ్ మెలె, ‘ఆగ్గు పిట్టె నాయ్’ రిత ఆగ్గుల్క నంపజా అస్సున్. దస్సి, అర్దుమ్ నెంతె, కన్కారుమ్ నెంతె తీర్పు కెరుక పోన. ఆగ్గుచి అర్దుమ్, జర్గు జలిన్చి అర్దుమ్, సరిగా ఉచర తీర్పు కెర” మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్పుల్క యేసు సంగిలన్.

యేసుచి రిసా ఈంజోయి క్రీస్తు గే

25 యేసు దస్సి బోదన కెర్తికయ్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ మాన్పుల్ సగుమ్జిన్ “జోక మారుమ్” మెన వెల్లెల మాన్పుల్ కోర్ఫ జలొసా ఈంజోయి, కిచ్చొగె. 26 గని, ఈందె, జోవయించి మొక్కె దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్తయ్, గని జోక ‘పోని’ కి మెంతి నాయ్. జలె, జోక ‘తెర్తయిందె’ మెన దేముడు సంగిలో ‘దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రీస్తు ఈంజోయి’ మెన ఏక్ వేల అదికారుల్క రుజ్జా జా అస్సె గె? 27 నాయ్, కిచ్చొగె. మెలె, ఈంజో మాన్పు కేనె తెంతో అయ్లో గే † †జానుమ్. గని క్రీస్తు అయ్లెగిన, కేనె తెంతో జెతయ్ గే కక్క నేన్తె జయె నాయ్” మెన ఉచర లట్టబన్.

28 జేవ్ ఉచర్లిసి యేసు జాన్చి రిసా, దేముడుచి గుడితె బోదన కెర్లె తిలి పొది, ఇసి మెన కేక్ గలన్. “జోక జానుమ్! జో కేనె తెంతో అయ్లో గే అమ్ జానుమ్!” మెన, అంచి రిసా తుమ్ ఉచర్లను జలె. గని నేన్పు. ఆవ్ అచ్చి జెంక నాయ్. అంక తెర్తయ్లోసా సత్తిమ్ తిలొసా. జోక తుమ్ నేన్పు. 29 ఆవ్ మాత్రుమ్, జోక జాని. కీసి మెలె, ఆవ్ జోతె తెంతో ఉత్త అయ్లయ్. జొయ్యి అంక తెర్తయ్లన్” మెన సంగిలన్.

30 యేసు దస్సి సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్పుల్ “జోక జేలి కెరుమ్!” మెన ఉచర్ల. గని జోక కో దెర్తి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అబ్బొన్తె జో గెతి సమయ్యుమ్ తెదొడి జెంక నేతయ్.

31 యేసుక వెల్లెల మాన్పుల్ దస్సి విరోదుమ్ జలెకి, మాములుమ్ పైజెల్, జలె, ఒగ్గజిన్ జోక నంపజల. “ఈంజో మాన్పు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లెల కమె కెర్తయ్. క్రీస్తు మెలొ అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా అయ్లె ఇసి తయెదె. అన్నె వెల్లెల కమె కెరుక కో తెరితి గే? ఈంజో జొయ్యి, కిచ్చొగె” మెన నంపజల.

32 పైజెల్ యేసుక నంపజలి రితి జా ఎక్కిలొ తెన్ ఎక్కిలొ ఇసి తిరిమ్ లట్టబంతిసి పరిసయ్యుల్ సూన్లచి రిసా “జోక జేలి కెరుక దెర జా!” మెన దేముడుచి గుడితెచ జమాన్సుక వెల్లెల పూజర్లు చి పరిసయ్యుల్ తెర్తయ్ల.

33 జలె, జా మదెనె యేసు అన్నె బోదన కెర్లె తా, “అన్నె సగుమ్ దీసల్ తుమ్చి తెన్ తయిందె, చి తెదొడక అంక తెర్తయ్లోసాతె అన్నె ఉట్ట గెచ్చిందె. 34 ఆవ్ ఉట్ట గెలి పడ్డొ తుమ్ అంక చజితె, గని అంచితె పావుక నెతుర్పు. ఆవ్ కేనె తయిందె గే, తుమ్ ఒత్త జెంక నెతుర్పు” మెన సంగిలన్. 35 జాకయ్ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్పుల్ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ “అమ్ నే పాచితి రితి ఈంజో కేనె గెచ్చెదె? గ్రీకు దేసిమి తిల చెదుర్పు జల అమ్చ యూదుల్తె గెచ్చ, గ్రీసు దేసుమ్చ సుదల్క బోదన కెరెదె గె? 36 నాయ్ మెలె, ‘తుమ్ అంక చజితి కి అంచితె పావుక నెతుర్పు’ మెన ‘కేనె తయిందె గే, తుమ్ ఒత్త జెంక నెతుర్పు’ మెన కిచ్చొక సంగిలన్?” మెన లట్టబనుక దెర్ల.

37 జా పండుగ్చి ఆకర్ దీసి అయ్లి. జాక ‘వెల్లొ దీసి’ మెనుల. జా దీసి, ఎత్తిజిన్ బెర తిలిన్తె యేసు టీచ జా, ఇసి మెన కేక్ గలన్.

“కక్క జలెకు తాన్ కెర్లె, అంచితె జా పివును. 38 కో అంక పూర్తి నంపజవుల గే, దేముడుచి కొడొతె రెగ్లయ్లి రితి,

జోచి పెట్టి తెడి ఊంట పుట్టి రితి జా, జేవ్ దెతో పాని జోచి ఆత్మ చెంగిల్ కెర్లె తయెదె”

మెన, ఎత్తిజిన్ సూన్తి రితి యేసు సంగిలన్.

39 ‘జేవ్ దెతో పాని’ మెన కిచ్చొచి గుర్తుక సంగిలన్ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి గుర్తుకయ్. యేసు మొర దేముడు అబ్బొన్తె అన్నె గెలె, జోక కో నంపజా తవుల గే, జోచి జా ఆత్మ జోవయించి పెట్టి జెయెదె. జలె, యేసు తెదొడి అబ్బొన్తె అన్నె గెచ్చుక, గవురుమ్ జంక, నేతయ్చి రిసా, జో సంగిలి జా ఆత్మ తిలిసి తెదొడి జర్గు జంక నేతయ్.

40 యేసు దస్సి బోదన కెర్తికయ్, సూన కెర జోచి రిసా పైజెల్ సగుమ్జిన్ కిచ్చొ మెల మెలె, “‘తెర్తయిందె’ మెన దేముడు సంగిలో జోచ కబుర్లు సంగుక జెంక తిలొసా ఈంజో నిజామ్ జా తయెదె” మెన సంగిల. 41 గని అన్నె సగుమ్జిన్ “తెర్తయిందె మెన దేముడు సంగిలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జా తయెదె” మెల, గని “నెంజె. ఈంజో గెలిలయ ప్రాంతుమ్చొ మాన్పు. క్రీస్తు, జలె, గెలిలయతె జెర్మక నెంజె.

42 ఈందె, దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్ల రితి, అమ్చొ రానొ జలొ దావీదు పూర్ణమచొచి సెకుమ్తె క్రీస్తు జెర్మెదె. దావీదుచి గావ్ బెత్తెహేమ్. ఒత్తయ్ జో జెర్మక అస్సె. దస్సి జలె ఈంజో క్రీస్తు జయె ‘నాయ్’ మెన సంగిల. 43 దస్సి జతికయ్, జోచి రిసా పైజెల్ దొన్ని మెన్పు జల.

44 జోవయింతెన్ సగుమ్జిన్ “జోక జేలి కెర్తు!” మెన కోర్ఫ జల. గని జోక దెరుక మెన కో చడితి కి † †నాయ్.

దేముడుచి గుడిచ అదికారుల్ కోపుమ్ జలిసి

45 తెదొడి, జోక దెర్తి రిసా గెచ్చ తిల జమాన్సు వెల్లెల పూజర్లు చి పరిసయ్యుల్ తిలిన్తె అన్నె అయ్ల. జెతికయ్, జేవ్ పరిసయ్యుల్, పూజర్లు, “కిచ్చొక జోక దెర ఆన్పు నాయ్?” మెన గోల కెర్ల. 46 గోల కెర్తికయ్, జేవ్ జమాన్సు, “కేన్ మాన్పు కెయ తెడ్లి చెంగిలిచి బోదన సంగి నాయ్” మెన సాచి సంగిల. 47 పరిసయ్యుల్ కోపుమ్ జా జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, “తుమ్ కి జోచ కొడొక మోసిమ్ జలదు గే? 48 అమ్ పరిసయ్యుల్తె జవున్, అమ్చ అదికారుల్తె జవున్ కో జలెకు జోక నంపజా అస్సున్ గే? నాయ్, గెద. దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చొక జోక నంప కెరుక? 49 మాములుమ్ ఈంజేవ్ పైజెల్

† సున్నతి † † ‘నజరేతు గచ్చె తెంతో అయ్లో’ మెన ఉచర్తతి. నేన కెర ‘జానుమ్’ మెంతతి గని పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లో గెద.

† నిజామి బెత్తెహేమ్తె, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలన్; మత్తయి 1:1, 2:1; గని నేన కెర దస్సి మెల. † † జో అబ్బొన్తె అన్నె గెతి సమయ్యుమ్ జంక నేతయ్చి రిసా దెరుక నెతిర్ల. అన్నె సగుమ్ సుట్టు కి వెల్లెల మాన్పుల్ అల్లర్ కెరుక ఉచర్లె కి, నెతిర్ల; లూకా 4:29-30, యోహాను 7:30, 8:20. జోవయించి సమయ్యుమ్ జా అయ్లి పొది జేవ్ దెరుక జో ఒప్పొన్; మత్తయి 26:53-54, మార్కు 14:41, యోహాను 18:4, 6.

నంప కెర అస్తి, గని మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నేనతి జేవ్ కిచ్చొ పున్నిమ్ నాయ్, దేముడుక నేనతి" మెన ప్రెజల్ నంపజలిన్ క వెల్లెల మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ సంగిల.

50 యేసుతె అగ్గె రాతి లుంకచోరు కిచ్చొగె పుసుక గెచ్చు తిలో నీకొదేమె మెలో పరిసయ్యుడు, జలె, జో వెల్లెల మాన్సుల్ తె అస్సె. 51 అన్నె తిల జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ క జో, జలె, "కేన్ జలెకు మాన్సుక నేరిమ్ వయడ తిలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ తె రెగ్గయలి రితి జో మాన్సు సంగనతి సాచి నే సూనతె అగ్గె, జో కిచ్చొ కెర్లొ గే నాయ్ గే, రుజ్జు నే దెకయతె అగ్గె జోక తీర్పు కెర సిచ్చు కెరుక అమ్చి తెన్ నాయిమ్ గే? నాయ్, గెద" మెన జాగర్ల సంగిలన్. 52 జేవ్ అన్నె పండితుల్ నీకొదేమెక కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, "తూయి కి గలిలయచో గే, చి జోచి పచ్చనచి కోడు తుయి సంగితసి? దేముడుచి కొడొ సరిగా సదు కెరు, చి దేముడుచ కబుర్లు సంగితస కో కి గలిలయతె జెర్మితి నాయ్ మెన దెకితె" మెన సంగిల.

53 తెదొడి ఎత్తిజిన్ జోవయించ గెరలె ఉట్ట గెల.

వెల్లెల మాన్సుల్ తేబోదక దెర యేసుతె కడ ఆస్సిని

8 †† యేసు, దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జా, జేవ్చి మొక్క తిలి ‡ బలీవ మెట్టయ్ ఎక్కిలో గెలన్. 2 చి రాత్ పాయితికయ్, దేముడుచి గుడితె అన్నె ఉట్ట అయ్లో. అయ్లె, ఒగ్గజిన్ జనాబ్ అయ్ల, చి జో వెన కెర, జోవయంక బోదన కెరుక దెర్లన్. 3 యేసు బోదన కెర్తె తతికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, పరిసయ్యుల్, బెద జా, ఏక్ తేబోదక కడ ఆన్ల. జా తేబోద లంజె జతె తతికయ్, దెర తిల. జలె, బెర తిల మాన్సుల్ చి నెడిమి జాక టీవడ్ల. 4 యేసుక కిచ్చొ మెల మెలె, "గురుబాబు ఈంజ తేబోద లంజె జతె తతికయ్, దెర్ల. 5 'ఇన లంజె జలసక పత్రల్ తెన్ పెట మారుక అస్సె' మెన అమ్చో మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి ఆగ్గుల్ తె అమ్క ఆగ్గు దిలన్. జలె, ఈంజ తేబోదచి రిసా తూయి కిచ్చొ తీర్పు సంగితె?" మెన యేసుక పుసిల. 6 కిచ్చొక దస్సి పుసిల మెలె, జో కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిలె, నేరిమ్ వయడుమ! మెన దస్సి కెర్ల. యేసు మాత్రుమ్, వంపొ జా, బుయ్యె ఊంటి తెన్ కిచ్చొగె రెగిడ్లన్.

7 జేవ్ జోక పుసుక ములితి నాయ్ చి రిసా యేసు టీవ, జోవయంక, "తుమ్చితె కో కిచ్చొ పాపుమ్ నే కెర తయెదె గే, జొయ్యి తొలితో చి పత్తురు జాక గలుక జయెదె" మెన సంగిలన్. 8 చి అన్నె వంపొ జా, బుయ్యె అన్నె కిచ్చొగె రెగిడ్లన్.

9 జలె, జో సంగిలిసి ఎత్తిజిన్ సూన అర్దుమ్ కెరన, తొలితో వెల్లెల మాన్సుల్, పడ్డొ ఎత్తిజిన్ ఎక్కిలోచి పట్టి ఎక్కిలో వర్స తెన్ బార్ జా, ఉట్ట గెల, చి టీవ తిలి జా తేబోదక పిట్టవ, యేసు ఎక్కిలో ఒత్త తిలో. 10 జలె, యేసు అన్నె ఉప్పిరి దెక, జా తేబోదక, "అమ్మ కేతె జేవ్ ఎత్తిజిన్? కో తుక నేరిమ్ వయడ్డి నాయ్?" మెన సంగితికయ్, 11 జా తేబోద యేసుక, "బాబు, కోయి నాయ్!" మెన సంగిలి. తెదొడి యేసు జాక, "ఆవ్ కి తుక నేరిమ్ వయడి నాయ్. తుయి గో, చి అప్పె తెంతో పాపుమ్ నే కెర్తె జి!" మెన సంగ తెర్లవ దిలన్.

"ఈంజ లోకుమ్చక దొర్కు జలి ఉజిడి ఆవ్వి"

12 అన్నెక్ సుట్టు యేసు బోదన కెర్తె తతికయ్ కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, "ఈంజ లోకుమ్చక దొర్కు జలి ఉజిడి ఆవ్వి. కో అంచి పట్టి ఇండుల గే, అందతె తిలి రితి అందబుర్ది ఇండితి నాయ్, గని జీవ్ దెతి ఉజిడి జోవయంక దొర్కు జా జోవయించి పెట్టి తయెదె" మెన

† గని గలిలయతె జెర్మి నాయ్, యూదయ ప్రదేసిమ్చి బేత్సేహేమ్ పట్టుమ్తె జెర్మిలన్, గెద. †† యోహానుచి సాచి రెగిడ్ల గ్రీకు బాస తెన్ తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ఈంజ మత్తెలి తయె నాయ్. నెంజిలె, వేరతె తయెదె. సగుమ్తె యోహాను 2:25చి పడ్డొ తయెదె. ‡ ఒత్త బలీవ వండ్లు రూకుల్ తవుల, చి ఇసి నావ్ తయెదె.

సంగిలన్. 13 జో దస్సి సంగితికయ్, పరిసయ్యుల్ జోక, "తుచి రిసా తుయి సాచి సంగితసి; తుచి సాచి సత్తిమ్చి నెంజె" మెన సంగిల.

14 జలె, యేసు జోవయంక, "ఆవ్ సొంత సాచి సంగన్లె కి, అంచి సాచి సత్తిమి. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ కేనె తెంతో అయ్లయ్ గే, కేనె అన్నె గెతసి గే, ఆవ్ జాని గని కేనె తెంతో ఆవ్ అయ్లయ్ గే, కేనె గెతసి గే, తూమ్ నేస్సు. 15 తూమ్ అవ్వి కెర మాన్సు ఉచర్రి రగుమ్ తీర్పు కెర్లసు, గని ఆవ్ అప్పెచి మట్టుక కక్క తీర్పు కెరి నాయ్. 16 గని ఆవ్ తీర్పు కెరుక జలె, అంచి తీర్పు సత్తిమ్ జయెదె. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ అవ్వి కెర కి ఎక్కిలో కి తీర్పు కెరి నాయ్. ఆవ్, అంక తెర్లయ్లోసా తెన్ని తీర్పు కెరుమ్దె.

17 "కో దొగుల ఎత్తి రితి సాచి సంగుల గే, జా సాచి సత్తిమ్చి జయెదె" మెన తుమ్చి మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ‡ ఆగ్గుల్ తె రెగ్లె అస్సె. 18 జలె, ఆవ్ సొంత సాచి సంగితసి, చి అంక తెర్లయ్లో అబ్బొ కి అంచి రితి ఎక్కి రితి సాచి సంగితయ్" మెన వెల్లెల మాన్సుల్ క యేసు జబాబ్ దిలన్.

19 జేవ్ జోక, "అబ్బొది కేతె?" మెన పుసిల. పుసితికయ్, యేసు జోవయంక, "తుమ్ అంక నేస్సు. అంచో అబ్బొక కి నేస్సు. అంకయ్ జాన్తదు జలె, అబ్బొక కి జాన్తదు" మెన సంగిలన్.

20 బోదన కెర కెర ఇసి సంగిలి పొది యేసు కేనె తిలన్ మెలె, దేముడుచి గుడితెచి డబ్బుల్ పెట్టల్ తిలి గదితె తిలన్. గని జోక జేలి కెర్లె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జో దేముడు అబ్బొసత్ గెతి సమయమ్ జంక నేతయ్.

21 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ క యేసు అన్నె, "ఆవ్ ఉట్ట గెచ్చిందె. ఉట్ట గెలె, తుమ్ అంక చజిలె కి, తుమ్చ పాపల్ తెన్ని మొర గెతె. మొర గెలె, ఆవ్ గెతిన్తె తుమ్ జెంక నెతుర్పు" మెన సంగిలన్.

22 యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో కిచ్చొ మెల మెలె, "ఆవ్ గెతిన్తె తుమ్ జెంక నెతుర్పు" మెన జో సంగిలిసి కిచ్చొక? జో అత్య కెరన ఎట్టోతో గెచ్చెదె గే?" మెన లట్టబన్ల, 23 జలె, యేసు జోవయంక, "తుమి ఎట్టోచ మాన్సుల్, ఆవ్ ఉప్పిరి తెంతోచో మాన్సు. తూమ్ ఈంజ లోకుమ్చ కమొ కెర్లన, ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్చో మాన్సు నెంజి. 24 'తుమ్చ పాపల్ తెన్ని మొర గెతె' మెలయ్. కిచ్చొక మెలె దేముడు తెర్లయ్లో క్రీస్తు, రచ్చించువ కెర్లొసా, ఈంజొయి' మెన అంక తుమ్ నే నంపజలె, నిజామి తుమ్చ పాపల్ తెన్ మొర గెతె, పాపుమ్తె గెతె" మెన సంగిలన్.

25 జోక, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక "తుయి కొన్నొ?" మెన పుసిల. యేసు జోవయంక, "ఆవ్ కొన్నొ జయెదె గే ఆవ్ తుమ్క అగ్గె తెంతో సంగితసి గెద, జొయ్యి ఆవ్. 26 తుమ్చి రిసా, తుమ్ కెర్ల కమొచి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ తీర్పు సంగుక జయెదె. గని అంక తెర్లయ్లోసా సత్తిమ్చో, చి లోకుమ్చక ఆవ్ సూనయ్తిసి కిచ్చొ మెలె, అంక తెర్లయ్లోసాతెయి ఆవ్ సూన్సి" మెన సంగిలన్.

27 గని, 'తెర్లయ్లోసా' మెన దేముడు అబ్బొసచి రిసా సంగితయ్ మెన వెల్లెల మాన్సుల్ అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్, చి రిసా 28 యేసు అన్నె, "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక తుమ్ టీవడ్లె. టీవడ్లె, అంక 'జొయ్యి' మెన పడ్డొక చినితె. తెదొడక అంక 'జో అవ్వి కెర్లిసి కిచ్చొయ్ నాయ్, గని దేముడు అబ్బొసి సికడ్డి రితి కెర్తె తత్తయ్" మెన అంచి రిసా అర్దుమ్ కెరంతె. 29 అంక తెర్లయ్లోసా అంక తోడు అస్సె, అంచి తెన్ అస్సె. జో కెయ అంక ములె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ కెయెక తెయెక జోచి ఇష్టుమ్ రితి కెర్లసి" మెన సంగిలన్. 30 జో దస్సి సంగితె తతికయ్, ఒత్త తిలసతె ఒగ్గజిన్ జోవయంక నంపజా గెల.

‡† తెలుగు బైబిల్ తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి, బైబిల్ తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్లవ అస్సె.

జోక నంప కెరుక దెర్లనక యేసు బోదన కెర్లసి

31 జోక నంపజంక దెర్ల వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు తెదోడి, "ఆవ్ సంగిలి రితి ఇండితె తన్నె జలె, నిజామి అంచ సిస్సుల్ జన్నె. 32 చి సత్తిమ్ జాన్తె, చి జా సత్తిమ్ తుమ్క విడ్డల్ కెరెదె" మెన సంగిలన్. 33 గని, విడ్డల్ జితిసిక మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జితిన్చి అర్దుమ్ జేవ్ కెరన, జోక "ఆమ్ అబ్రాహామ్ పూర్దుమ్చోచి సేకుమ్తెచ మాన్సుల్చి రిసా, కక్క, కి కెయ కి గొతిమాన్సుల్ జము నాయ్. జాకయ్ 'విడ్డల్ జన్నె' మెన తుయి కిచ్చోక అమ్క సంగిలది?" మెన బమ్మ జా పుసిల. 34 యేసు జోవయింక, "తుమ్క ఆవ్ నిజామి కచితుమ్ కిచ్చో సంగితసి మెలె, కో కిచ్చో పాపుమ్ కెరుల గే, పాపుమ్క గొతిమాన్సుల్ జా అస్సి. 35 గొతిమాన్సుల్, జలె, సావుకరిచో గేరు కెయక తెయక తంక జోవయింక సెలవ్ నాయ్. గని, సావుకరిచో సొంత పుత్తుసి జలె, కెయక తెయక అబ్బొన్చి గెరి తయెదె. 36 తుమ్ కెర్ల పాపల్క తుమ్ దెర్లు సేడ్డిసి తెంతో దేముడుచో పుత్తుసి తుమ్క విడ్డల్ కెర్లగిన, నిజామి విడ్డల్ జన్నె. 37 "అబ్రాహామ్ పూర్దుమ్చోచి సెకుమ్తె తుమ్ జెర్మ అస్సున్ మెన జాని, గని జోచి సెకుమ్తె తుమ్ జెర్మిలెకి, అంచి కొడొ తుమ్చి పెట్టి తియనుక నెసున్చి రిసా, అంక మారుక కోపా జా అస్సున్. 38 అంచో అబ్బొతె ఆవ్ దెకిలిన్క ఆవ్ సాచి సంగితసి. తూమ్ మాత్రుమ్, తుమ్చోయ్ అబ్బొది సంగిలిసి కెర్లసు" మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్. 39 యేసు ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక, "అబ్రాహామ్ అమ్చో అబ్బొ!" మెన సంగిలచి రిసా యేసు జోవయింక అన్నె, "తుమ్ అబ్రాహామ్చ బోదల్ జతదు జలె, అబ్రాహామ్ కెర్ల కమె తూమ్ కి కెర్లదు. 40 దేముడుతె ఆవ్ సూన్లి సత్తిమ్ తుమ్క ఆవ్ సంగ అస్సి, గని అప్పె అంక మారుక తుమ్ కోపా జా అస్సున్. అబ్రాహామ్ దస్సి కెరె నాయ్. 41 గని తుమ్చో సొంత అబ్బొది కెర్ల కమె తుమ్ కెర్లసు" మెన సంగిలన్. జేవ్ జోక "ఆమ్ లంజెపెట్టి జెర్మిలన నెంజామ్. అమ్క ఎక్కిలో అబ్బొ జయెదె, మెలె, దేముడు" మెన సంగిల. 42 యేసు జోవయింక, "దేముడు తుమ్చో అబ్బొది జలె జలె, తుమ్ అంకయ్ ప్రేమ కెర్లదు. కిచ్చోక మెలె, ఆవ్ జోచి పెట్టి తా జోతె తెంతో బార్ జా ఉట్ట అయిలయ్. ఆవ్ అవ్వి జెంక నాయ్, జొయ్యి అంక తెర్దయ్లో. 43 ఆవ్ సంగితిసి తుమ్ కిచ్చోక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్? కిచ్చోక మెలె, అంచ కొడొతెచి సత్తిమ్ తుమ్క అల్లర్ కెర్లయ్, చి సూనుక ఓర్పున జంక నెతుర్పు. 44 తుమ్చో అబ్బొది సయ్తాన్. తుమ్ జోచ మాన్సుల్ జా, జో కీసాచో గే, తూమ్ కి దస్సచ. తుమ్చో అబ్బొదచ ఆసల్ తీర్పుప కెరుక తుమ్ కోపా జా అస్సున్. మొదోల్ తెంతో జో కూని కెర్లొసా. సత్తిమ్, జోతె, ఎదిలి కి బెదితి నాయ్. జోతె కిచ్చో సత్తిమ్ కి నాయ్. జో అబద్దుమ్ సంగుక, జోచి సొంత అబద్దుమ్ జొయ్యి లట్టబెదె. జో పూర్తి అబద్దుమ్చో. జో అబ్బొదల్క అబ్బొసి. 45 జాకయ్, ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితసిచి రిసా, ఆవ్ సంగితిసి తుమ్ నంప కెర్లు నాయ్. 46 ఆవ్ కెయ్య కేన్ పాపుమ్ కెర్లయ్ గే, చి తుమ్తె కో అంక 'అబద్దుమ్చో' మెన సాచి సంగుక జయెదె? కెయ కేన్ పాపుమ్ కెరి నాయ్, చి కో కి దస్సి సాచి సంగుక నెతుర్పు. జలె, ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితసి జలె, తుమ్ అంక కిచ్చోక నంప కెర్లు నాయ్? తుమ్ ఉచర. 47 దేముడుచ మాన్సుల్ కో జవుల గే, జో దేముడుచ కొడొ సూనుల. తూమ్ కిచ్చోక జోవయింక కొడొ సూన్సు నాయ్ మెలె. తుమ్ జోవయింక మాన్సుల్ నెంజాసు" మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక పత్రల్ గల మారుక ఉచర్లసి

48 యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్, జలె, జోక " సమరయ సుదో జన్నె, చి తుక బూతుమ్ దెర అస్సి మెన అమ్ ఉచర్లసి సత్తిమ్, కిచ్చోగ" మెన సంగిల. 49 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, "అంక బూతుమ్ దెరె నాయ్. ఆవ్, మాత్రుమ్, దేముడు అబ్బొక గవురుమ్ కెర్లసి, గని తూమ్ అంకయ్ గవురుమ్ కెర్లు నాయ్. 50 అంచి రిసా అంక గవురుమ్ నాయ్. గని అంక గవురుమ్ కెర్లొ ఎక్కిలో అస్సి. జొయ్యి అంచి రిసా తుమ్చి రిసా తీర్పు కెర సత్తిమ్క రుజ్జా దెకయెదె. 51 "జలె, తుమ్క ఆవ్ నిజామి కచితుమ్ కిచ్చో సంగితసి మెలె, అంచ కొడొ కో నిదానుమ్ కెరుల గే, కెయక కి మొర్తి నాయ్" మెన సంగిలన్. 52 దస్సి సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక కిచ్చో మెలె, "అప్పె రుజ్జా అయ్లి. నిజామి తుక బూతుమ్ దెర అస్సి. అబ్రాహామ్ మెర గెలన్. దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్దుమ్చ కి మెర గెల, గని 'అంచ కొడొ కో నిదానుమ్ కెరుల గే, కెయక మొర్తి నాయ్' మెన తుయి సంగితసి! 53 అమ్చో పూర్దుమ్చో అబ్రాహామ్చి కంట తుయి వెల్లొ గే? జో మెర గెలో. దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన కి మెర గెల. తుయి కొన్నో మెన సంగితసి? సంగు!" మెన యేసుక పుసిల. 54 జలె, యేసు జోవయింక, "ఆవ్ సొంత గవురుమ్ సంగన్లెగిన, అంచి గవురుమ్ ఆరిచి. జలె, 'అమ్చో దేముడు' మెన అంచో అబ్బొది రిసా తుమ్ సంగితసు. జొయ్యి అంక గవురుమ్ కెర్లయ్. 55 గని జోక తుమ్ అగ్గె తెంతో నేన్ను. ఆవ్, మాత్రుమ్, జోక జాని. 'జోక నేని' మెన ఆవ్ ఏక్ వేల సంగితయ్ జలె, తుమ్చి రితి అబద్దుమ్చో జతయ్. గని, నిజామి జోక జాని, చి జోచి కోడు నిదానుమ్ కెర్లసి. 56 ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె జెర్మ తతి దీసి దెకుక మెన తుమ్చో పూర్దుమ్చో అబ్రాహామ్, జలె, ఆస తెన్ తిలన్. జలె, అబ్బొసి జలొ దేముడుచి సెలవ్ తెన్ దెకిలన్, చి సర్లసంతోసుమ్ జలన్" మెన యేసు సంగిలన్. 57 యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక, "తుక యాబయ్ వెర్పుల్ జంక నేతయ్. దస్సి జలె, తుయి పూర్దుమ్చో అబ్రాహామ్క కీసి దెక తన్నె! నెంజెలి జో తుక దెక తయెదె గే? బెదె నాయ్!" మెన సంగిల, 58 చి యేసు, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో నిజామి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అబ్రాహామ్ నే జెర్మిలె అగ్గె తెంతో ఆవ్వి తిలయ్, అస్సి" మెన సంగిలన్. 59 జో దస్సి సంగితికయ్, 'దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగితయ్, జా వెల్లి పాపుమ్' మెన ఉచర, యేసుక పత్రల్ తెన్ పెట మారుక మెన, వెల్లెల మాన్సుల్ పత్రల్ వెంట్ల, గని యేసు నే దెకయ్ జతె, దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జా, ఉట్ట గెలన్.

గుడ్డి జా జెర్మిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లసి

9 పడ్డో యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ వట్టె గెతె తిలి పొది, జెర్మున్ తెన్ గుడ్డి మాన్సు ఎక్కిలోక దెకిల. 2 జోక దెక కెర, యేసుచ సిస్సుల్ కిచ్చో పుసిల మెలె, "గురుబాబు, ఈంజొ మాన్సు గుడ్డి జెర్మిలిసి జోచి పాపుమ్చి రిసా గే, అయ్యస్అబ్బొన్చి పాపుమ్చి రిసా గే?" మెన పుసిల. 3 యేసు జోవయింక, "ఈంజొ పాపుమ్ కెర్లసి నెంజె, అయ్యస్ అబ్బొన్ పాపుమ్ కెర్లసి కి నెంజె. జలె, ఇన్నెక చెంగిల్ కెర్లన్ తెన్ దేముడుచి గవురుమ్ జోచితె దెకయ్ జతి రిసాయ దస్సి జెర్మిలన్.

+ యూదుల్ తెన్ ఎక్కిలోక 'సమరయ సుదో' మెలె, 'సూనొ' మెలి రితి నిస్కారుమ్ కోడు జయెదె. సమరయ సుదో మెలె సమరయ ప్రదేసిమ్చో మాన్సు. ++ నెంజెలి 'మొర్తు దెకితి నాయ్'. † నెంజెలి 'మొర్తు చకితి నాయ్'. ‡ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెకయ్లి సీవుతె దెకిలన్, కిచ్చోగె. †† ఈంజ మత్తెలి గ్రీకు బాస తెన్ తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 'నెంజెలి' తెంతో 'తయెదె గే?' ఎదచి కోడు తయె నాయ్.

4 మెద్దెన్ తిలి రితి మదెనె, అంక తెద్రయ్లోసాచ కమె ఆమ్ కెర్తె తంకయ్. కిచ్చొక 'మెద్దెన్' మెలయ్ మెలె, అందర్ అయ్లె, కో కి కామ్ కెరుక నెంజె. 5 ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఇసి బులై తిలి మదెనె ఈంజ లోకుమ్చక దొర్కు, జలి ఉజిడి ఆవ్వి జతసి" మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

6 యేసు దస్సి సంగితె తా కిచ్చొ గుర్తు కెర్లన్ మెలె, బుయ్యె తుంక బుర్ల కెర, జా బుర్ల జో మాన్సుచ అంకివోతె గాఁస దా, 7 జోక "తుయి గెచ్చ సిలోయమ్ మెంతి వెల్లో కుండితె దోవను" మెన సంగిలన్. జా సిలోయమ్ మెంతి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'తెద్రయ్లిసి'. జలె, యేసు సంగిలి రితి జో మాన్సు ఒత్త గెచ్చ, దోవన కెర, అంకివో దెకయ్ జా, ఉట్ట అయ్లన్.

8 జో దస్సి చెంగిల్ జా ఉట్ట జెతికయ్, జోచి గవ్విచ మాన్సుల్, జో అగ్గె బిచ్చిమ్ నజితె తిలిసి దెక తిల అన్నె సగుమ్జిన్ కిచ్చొ మెన లట్టబన్ల మెలె, "ఈంజొయి అగ్గె బిచ్చిమ్ నజ నజ రోజాక వట్టె వెస తిలోసా, కిచ్చొగె" మెన లట్టబంతె తిల. 9 సగుమ్జిన్ "జొయ్యి" మెన సంగిల. అన్నె సగుమ్జిన్ "నెంజె, గని జోచి పోలికచో మాన్సు" మెన సంగిల. గని జో "ఆవ్ జొయ్యి!" మెన సంగిలన్.

10 జేవ్ ప్రెజల్, జలె, జో మాన్సుక, "జలె, కీసి జా అప్పె దెకితసి?" మెన ఆచారిమ్ జా పుసిల. 11 జో మాన్సు జోవయింక, "యేసు మెంతో జో మాన్సు బుర్ల కెర అంచ అంకివోతె గాఁస దా, తుయి గెచ్చ సిలోయమ్ వెల్లో కుండితె దోవను! మెన అంక సంగిలన్. ఆవ్ గెచ్చ దోవన్లయ్, చి అంకివో డీసిల!" మెన సాచి సంగిలె. 12 "జో అప్పె కేతె?" మెన జేవ్ జోక పుసిల, చి "ఆవ్ నేని" మెన జో సంగిలన్.

పండితుల్ గుడ్డి మాన్సుక పరిచ్చ కెర్లిసి

13 జో గుడ్డి జా జెర్మిలోసాక ప్రెజల్ పరిసయ్యుల్తె కడ నిల. 14 జలె, యేసు బుర్ల కెర జోచ అంకివోతె గాఁస చెంగిల్ కెర్లి దీసి కేన్ దీసి మెలె, జోవయించి బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి. 15 జాకయ్, పరిసయ్యుల్ కి "తుక అంకివో డీసయ్లిసి కీసి జర్గు జలి?" మెన పరిచ్చ కెర్ల. చి జో మాన్సు జోవయింక, "జో బుర్ల అంచ అంకివోతె గాఁసెలన్, చి ఆవ్ దోవన్లయ్, చి అప్పె దెకితసి" మెన సంగిలన్. 16 పరిసయ్యుల్తె సగుమ్జిన్ "జో మాన్సు దేముడుతె తెంతో అయ్లోసా నెంజె. కిచ్చొక మెలె, సెలవ్ కడన్లి దీసి పిట్టవన్తయ్" మెన యేసుచి రిసా తీర్పు సంగిల. గని అన్నె సగుమ్జిన్ "పాపుమ్ కెర్లొ మాన్సు, జలె, దేముడుచి అదికారుమ్ దెకయ్త గుర్తుల్ కెరుక నెతిర్లొ" మెల, చి దొన్ని జటల్ జల. 17 జాకయ్, జో గుడ్డి మాన్సుక కిచ్చొ మెన అన్నె పరిచ్చ కెర్ల మెలె, "జో తుక అంకివో డీసయ్లి రిసా, తుయి జోచి రిసా కిచ్చొ ఉచర్తసి?" మెన పుసిల. జో జోవయింక "దేముడుచ కబుర్లు సంగితో ఎక్కిలో జయెదె" మెన జబాబ్ దిలన్.

18 జో 'నిజామ్ అగ్గె గుడ్డి తిలో, చి చెంగిల్ జలొ' మెన, యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ మొదోల్క నంప కెర్లి నాయ్ చి రిసా జోచ అయ్యెన్ అబ్బొన్క బుకార్ల. 19 బుకారా కెర, జోవయింక "ఈంజొ తుమ్చో పుత్తుది గే? జెర్మిల్ తెంతో గుడ్డి తిలో గే? దస్సి జలె, కీసి జా అప్పె దెకితయ్?" మెన పుసిల. 20 అయ్యెన్ అబ్బొసి కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, "ఈంజొ అమ్చో పుత్తు" మెన, 'ఈంజొ గుడ్డి జా జెర్మిలన్' మెన జానుమ్. 21 గని అంకివో అప్పె డీసిలిసి కీసి జర్గు జలి గే, కో జోచ అంకివో చెంగిల్ కెర్లన్ గే, నేనుమ్. జోక తుమ్ పుస దెక. జో ఉబెడోబోద గెద? జొయ్యి సంగెదె" మెన జబాబ్ దిల. 22 అయ్యెన్ అబ్బొసి కిచ్చొక దస్సి మెల మెలె, వెల్లో మాన్సుక బితె తిల. కిచ్చొక మెలె, యేసుక 'దేముడు తెద్రయ్లో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా' మెన కో జలెకు ఒప్పెనై, జోవయింక సబగేర్ తెంతో ఉదడ గెలుక అస్సి, చి అన్నె కెయ్క కి పెసడుక జయె నాయ్ మెన వెల్లెల మాన్సుల్ అగ్గె తెంతో

ఉచర అస్సి. 23 జాకయ్, "జో ఉబెడోబోద. జోకయ్ పుస!" మెన అయ్యెన్ అబ్బొసి సంగ తిల.

24 జాకయ్ తెదోడి, గుడ్డి జా జెర్మి తిలో జో మాన్సుక జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అన్నెక్ సుట్టు బుకారా కెర జోక కిచ్చొ మెల మెలె, "జో యేసు పాపుమ్ కెర్లొసా మెన ఆమ్ జానుమ్. జాకయ్, తుయి చెంగిల్ జలిన్చి రిసా దేముడుక గవురుమ్ కెరు, గని జో యేసుక పోని" మెన ఆటంకుమ్ కెర్ల. 25 గని జేవ్ దస్సి సంగిలె కి, జో జోవయింక, "జో పాపుమ్ కెర్లొసా గే నెంజె గే ఆవ్ నేని, గని కిచ్చొ కచితుమ్ జాని మెలె, ఆవ్ అగ్గె గుడ్డి జా తిలె కి, అప్పె దెకితసి" మెన సాచి సంగిలన్.

26 దస్సి సంగితికయ్, జేవ్ జోక "తుక జో కెర్లిసి కిచ్చొ? తుచ అంకివో కీసి చెంగిల్ కెర్లన్?" మెన అన్నెక్ సుట్టు పుసిల. 27 చి జో అన్నె జోవయింక, "ఆవ్ తెదోడి సంగిలయ్, గని తుమ్ సూన్సు నాయ్. కిచ్చొక అన్నెక్ సుట్టు సూనుక కోవ జతసు? తూమ్ కి ఏక వేల జోచ సిస్సుల్ జంక కోవ జతసు గే?" మెన పుసిలన్.

28 జో దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ "తూయి జోచొ సిస్సుడు. తుచి ఇష్టుమ్! ఆమ్, మాత్తుమ్, మోసె పూర్తుమ్చొచ సిస్సుల్! 29 మోసెచి అత్తి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచ కబుర్లు సంగ అస్సి మెన జానుమ్. జో యేసు జలె, కేనె తెంతో అయ్లో గే, నేనుమ్" మెన సంగిల.

30 జాకయ్, చెంగిల్ జలొ జో మాన్సు జోవయింక అన్నె కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "అబ్బువోమ్మ! అంచ అంకివో జో అన్నె డీసయ్లెకి, కేనె తెంతో అయ్లో గే తుమ్ నేన్ను గే? 31 'కో పాపుమ్ కెర్లొసా జవుల గే, దేముడు జోక దెకె నాయ్ గని, కో జలెకు జోవయింక సత్తిమ్ కెరెదె గే, జోకయ్ జో ప్రబు దెకెదె' మెన ఎత్తిజిన్ జానుమ్. 32 లోకుమ్ జెర్మయిలె తెంతో, కేన్ జెర్మన్ గుడ్డి జా తిలో మాన్సుక కో చెంగిల్ కెర్లిసి కో సూనుక నాయ్. 33 దేముడు తెంతో ఈంజొ మాన్సు జెలొ నాయ్ జలె, అంచి బాద గెచ్చవుక ఎద్దరె నెతిర్లొ" మెన వెల్లెల మాన్సుల్క బుద్ధి సంగిలన్.

34 జో దస్సి సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "నిజామి రితి పాపుమ్ తెన్ జెర్మిలోసా, తుయి అమ్క సికడుక జయె నాయ్" మెన, జో కెయ్క కి అన్నె నే జెతి రితి సబగేర్ తెంతో జోక ఉదడ గెల.

చెంగిల్ జలొ మాన్సుక యేసు దయిరిమ్ కెర్లిసి

35 జో మాన్సుక వెల్లెల మాన్సుల్ ఉదడ్డి సిచ్చొ కెర్లిన్చి రిసా యేసు సూన కెర, జోక చజ దెక, "మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక తుయి నంపజా అస్సిసి గే?" మెన పుసిలన్. 36 జో మాన్సు యేసుక "బాబు, ఆవ్ జోక నంపజంక ఇష్టుమ్ జా అస్సి. జో కేతె?" మెన పుసిలన్, చి 37 యేసు జోక, "తుయి జోక దెక అస్సిసి. తుచి తెన్ అప్పె లట్టబ్బొసా జొయ్యి." మెలన్. 38 జో మాన్సు "ప్రబు, ఆవ్ నంపజతసి" మెన జోకర బక్తి కెర్లొ.

39 తెదోడి యేసు ఒత్త తిల మాన్సుల్క, "ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లిసి లోకుమ్చక తీర్పు కెర్లి రితి జతయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ జెతికయ్, గుడ్డి జల మాన్సుల్ దెకితతి, చి గుడ్డి నెంజెల మాన్సుల్ గుడ్డి రితి జతతి" మెన సంగిలన్. 40 జలె, జోచి పాసి తిల పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ ఈంజ కోడు సూన కెర "అమ్క కి 'గుడ్డి మాన్సుల్' మెన తుయి సంగితసి గే?" మెన యేసుక పుసిల. 41 యేసు జోవయింక, "తుమ్ నిజామి గుడ్డి జా తత్తదు జలె, తుమ్క కిచ్చొ పాపుమ్ తత్తి నాయ్. గని 'అమ్ దెకితసుమ్' మెన తుమ్ సంగితసుచి రిసా తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చె నాయ్.

మెండల్సాడు అన్నె గొవుడు రకితిసి

10 "తుమ్క కచితుమ్ నిజామి ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, మెండల్సాడు ఏక్ తిలె, ఎక్కిలో జా కెర గుమ్ముమ్ వాట్ నే గెతె, కూడ్ డేవ పెసిలె, జో చొరు జయెదె. ² గని గుమ్ముమ్ వాట్ కో పెసెదె దే, జొయ్యి గొవుడు జయెదె. ³ జా సాడుక గుమ్ముమ్ రకితొసా ఎక్కిలో తిలె, గొవుడుక వాట్ తయెదె. జో గొవుడుచి అవాడ్ జో రకిత మెండల్ కి చినుల, చి జో రకిత మెండల్ జో నవ్వొ తియ తయెదె, చి జోవయింక జో రోజాక బార్ కెరెదె. ⁴ జొయ్యి సొంత రకిత మెండల్ క బార్ కెరె, జో కేనె ఉడడెదె గే, జేవ్ గెచ్చుల. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ నంపజలో గొవుడుచి అవాడ్ జేవ్ చినితతి. ⁵ వేర మాన్సు అయ్లె, జోవయించి అవాడ్ నేన్తి, చి నంపజతి నాయ్, చి ఉట్ట నిగుల" మెన యేసు సంగిలన్. ⁶ †జలె, యేసు జా సంగిల్ కి, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్.

పరలోకుమ్చి రాజిమ్క దొర్కు జలి గుమ్ముమ్ ఆవ్

⁷ జాకయ్ యేసు జేవ్క అన్నె, "ఆవ్ తుమ్క నిజామి కచితుమ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ఆవ్ సంగిలి మెండల్సాడె పెసితి గుమ్ముమ్ ఆవ్వి. ⁸ అంచి కంట అగ్గె అయ్ల గొవుడ్లు ఎత్తిజిన్ చొర్లు, చొర్లన జల. మెండల్ జోవయింక అవాడ్ సూన్తి నాయ్. ⁹ దొర్కు జలి గుమ్ముమ్ ఆవ్వి. ఆవ్ తిలి గుమ్ముమ్ వాట్ కో పెసుల గే, రచ్చించుప జవుల, చి జా సాడు జోవయించి సొంత టాన్ జయెదె, చి పెసుక బార్ జంక జతె తవుల, చి చెంగిల్ అన్నిమ్ జోవయింక దొర్కు జతె తయెదె. ¹⁰ చొరు, జలె, ఆరి మెండల్ క చొరుక, కండ గెలుక, పాడ్ కెరుక జెయెదె. ఆవ్, మాత్తుమ్, కిచ్చొక అయ్లయ్ మెలె, అంచ మెండల్ జల మాన్సుల్ క 'జతు, ఎదిలి చెంగిల్ †జివ్ జోవయింక దొర్కు జవున్' మెనయ్ అయ్లయ్.

¹¹ "ఆవ్వి చెంగిలో గొవుడు జయిందె. గొవుడు చెంగిలోచొ జలె, మెండల్ కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జతి రితి జలె, జోవయింక 'మొర్తు నాయ్. జితు' మెన జొయ్యి అడ్డు జా, జోవయింక రచ్చించుప కెర్లి రిసా జోచి జివ్ దా మొరెదె. ఆవ్ కి దస్సి జయిందె. ¹² ఎక్కిలో జవున్ నిజామ్ తిలో గొవుడు నెంజితి, ఆరి డబ్బుల్ క జవున్ మంద రకిలె, జేవ్ మెండల్ జోచ సొంత మెండల్ నెంజితి రిసా, మెండల్ క మాలో కిచ్చొ జవున్ జంతు అయ్లె, కూలిక రకితొ జో మాన్సు ఉట్ట నిగ, మెండల్ నస్టుమ్ జతి రితి ముల దెయెదెచి. ఉట్ట నిగిలె, జో జంతు కేన్ మెండక దెర, తిల మెండల్ క చెదుర్పు కెరెదె. ¹³ జో వేర మాన్సు కిచ్చొక దస్సి ఉట్ట నిగ మెండల్ క మాలజ్ కెర ములెదె మెలె, ఆరి డబ్బుల్ కయ్ రకితయ్చి రిసా. జోచ సొంత మెండల్ నెంజితి, చి మొర్లి కి జలె కి, జోక బాద నాయ్.

¹⁴ "ఆవ్ జలె, చెంగిలో గొవుడు. ¹⁵ అంచొ అబ్బొ అంక జానె, ప్రేమ కెర్తయ్. ఆవ్ కి అబ్బొక జాని ప్రేమ కెర్తసి. దస్సి, అంచ మెండల్ క ఆవ్ జాని, ప్రేమ కెర్తసి. జేవ్ కి అంక జాన్తి, ప్రేమ కెర్తతి. అన్నె, జేవ్ అంచ మెండల్ జల మాన్సుల్ క 'మొర్తు నాయ్, గని జితు' మెన ఆవ్ మొర గెచ్చిందె.

¹⁶ "అన్నె, వేర దేసిమ్లుచ వేర ప్రెజల్చ మాన్సుల్ అంక నంపజా అంచ మెండల్ జవుల. జోవయింక కి అంచి మందయ్ బెదవనుక అస్సి. జేవ్ కి అమ్చి అవాడ్ సూన జెవుల. అయ్లె, జేవ్ కి ఈంజేవ్ కి ఎక్కి మంద జవుల, చి జేవ్ ఎత్తిక ఆవ్ ఎక్కిలో గొవుడు జయిందె. ¹⁷ జలె, అంచ మెండల్ జలసక రచ్చించుప కెర్లి రిసా మొర గెచ్చిందె చి రిసా అబ్బొ అంక ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకితయ్, చి మొర గెలె కి, అన్నె జివ్ జా ఉట్టిందె. ¹⁸ మాన్సుల్ అంక మార గెలె కి, ఆవ్ నే

† జేవ్ వెల్లొ మాన్సుల్ కయ్ 'చొర్లు' వేర మాన్సుల్ మెనతయ్. జోకయ్ 'గొవుడు' మెనతయ్. †† 'చెంగిల్ జివ్' మెలె, పరలోకుమ్తె బెదితి జివు. యోహాను 3:15.

ఒప్పిలె నెతిర్తి. గని, అంచి ఇస్టుమ్కయ్ మొరిందె. అంచి ఇస్టుమ్క మొరుక అదికారుమ్ అస్సి, అన్నె, అన్నె జివ్ జా ఉట్టుక కి అంక అదికారుమ్ అస్సి. జా ఎత్తి ఆవ్ నెరవెర్పుప కెరుక మెన అంచొ అబ్బొ తియార్లి కామ్" మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

యేసుచి రిసా వెల్లెల మాన్సుల్ అన్నె దొన్ని జట్లు జలిసి

¹⁹ యేసుచ ఈంజేవ్ కొడొచి రిసా యూదుల్చ ఒత్తచ వెల్లెల మాన్సుల్ అన్నె దొన్ని జట్లు జల. ²⁰ జోవయింతె ఒగ్గజిన్, "జోక బూతుమ్ దెర్లి రిసా వెర్లి జా అస్సి. జోచ కొడొ అమ్ కిచ్చొక సూనుక?" మెన సంగిల. ²¹ అన్నె సగుమ్జిన్ "ఇన కొడొ బూతుమ్ దెర్ల కొడొ నెంజితి. అన్నె, గుడ్డి జల మాన్సుల్ క చెంగిల్ కెరుక బూతల్ దెర్లసక సెక్తి తయెదె గే? నాయ్, గెద?" మెన సంగిల. ²² ఇదిల్ పడ్డొ, అన్నెక్ పండుగు అయ్లి. 'ఎక్కి దేముడుకయ్ తవున్' మెన పూర్లుమ్ పొది దేముడుచి గుడి సుద్ది కెర్లి ఏక్ కామ్చి గుర్తుచి పండుగు, జా. ²³ చల్లి పొది జా, జలె, దేముడుచి గుడితెచి రానొ జలో సొలోమోను పూర్లుమ్చొచి నావ్ తిలి వెల్లి పేడితె యేసు బుల్తె తతికయ్, ²⁴ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోచి సుట్టునంత బెర జా, జోక అన్నె పరిచ్చ కెరుక దెర్ల. కిచ్చొ మెన పుసిల మెలె, "అన్నె కెత్తి దీసల్ అమ్ నేన తతి రితి కెర్తె? తుయి రచ్చించుప కెర్తొసా జతొ క్రీస్తు జలె, అమ్క సొస్టుమ్ సంగు!" మెన సంగిల. ²⁵ జలె, యేసు జోవయింక, "తుమ్క అగ్గె సంగిలయ్, గని తుమ్ నంప కెర్పు నాయ్. అబ్బొసి జలొ దేముడుచి నావ్ తెన్ ఆవ్ కెర్త కమె కి అంచి రిసా 'జొయ్యి' మెన సాచి సంగితతి. ²⁶ గని, అంచి మెండల్ మందతెచ తుమ్ నెంజాన్చి రిసా తుమ్ నంపజంక నెతుర్పు. ²⁷ అంచ మెండల్ జలె, అంచి అవాడ్ సూన్తతి. ఆవ్ జోవయింక జాని, ప్రేమ కెర్తసి, చి అంచి పట్టి జెతతి. ²⁸ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి, మొర్లి పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయ్క తెయ్క జితి వరుమ్ జోవయింక ఆవ్ దెతసిచి రిసా, జేవ్ కెయ్క కి సిచ్చు జతి మొర్తుతె గెతి నాయ్, అన్నె, కో కి జోవయింక అంచి అత్తి తెంతొ ఉర్లుక నెతిర్తి. ²⁹ అంచొ దేముడు అబ్బొ జోవయింక అంచి అత్తి సొర్పు కెర దిలన్. జొయ్యి ఎత్తిచి కంట వెల్లొచి రిసా, జో అంచొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి అత్తి తెంతొ జోవయింక కో కి ఉర్లుక నెతిర్తి. ³⁰ ఆవ్ అంచొ అబ్బొ ఎక్కి" మెన యేసు వెల్లెల మాన్సుల్ క సంగిలన్.

³¹ యేసు ఇసి సంగితికయ్, 'జోక పత్తల్ తెన్ పెట మార గెలుమ' మెన, జా దీన్చి రితి వెల్లెల మాన్సుల్ పత్తల్ వెంట్ల. ³² యేసు జోవయింక, 'దేముడు అబ్బొ కెరయ్ల చెంగిల్ కమె ఒగ్గరి తుమ్క దెకవ అస్సి. జేవ్ కమెతె కేన్ కామ్క 'గర్వి' మెన తుమ్ అంక పత్తల్ గల మారుక ఉచర్తసు?" మెన పుసిలన్, చి ³³ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక, "కిచ్చొ చెంగిల్ కామ్ కెర్లి రిసా పత్తల్ గల మారుమ్ నాయ్, గని తుయి రితొయి మాన్సు దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగుక, జోచి విలువ కడ్డి రిసాయి, జా వెల్లి తప్పుకయ్" మెన సంగిల.

³⁴⁻³⁵ జాకయ్ యేసు జోవయింక ఇసి మెన జబాబ్ సంగిలన్, "తుమ్క 'దేముడ్లు జస్త' మెన సంగిలయ్ మెన జోవయింక కబుర్లు సూన సికడ్ల మాన్సుల్చి రిసా తుమ్చి †మోసి పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెర్లయ్ల ఆగ్గుల్తె రెర్లయ్లొ, గెద? జో దేముడు రెర్లయ్లిసి కో మాన్సు పిట్టవుక నెతిర్తి, గెద. ³⁶ జలె, జో దేముడు అబ్బొ అంక జోవయించి కామ్కయ్ నిసాన అదికారుమ్ దా అంక ఈంజ లోకుమ్తె తెర్తయ్లొ. తెర్తయ్లొ జలె, 'ఆవ్ దేముడుచొ పుత్తుసి' మెన ఆవ్ సంగిలి రిసా 'జోచి విలువ కడ్డయ్' మెన తుమ్ కిసి సంగుక జయెదె! ³⁷ ఆవ్ దేముడు అబ్బొచ కమె కెర్తసి నాయ్ జలె, అంక నంపజంక పోన్. ³⁸ గని దేముడు అబ్బొచ

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెర్లయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెర్లయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుసియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్లుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రెర్లప అస్సి.

కమొ ఆవ్ కెర్తసి జలె, అంకయ్ తుమ్ నే నంప కెర్లె కి, జేవ్ కమొ దెక జేవ్ కమొకయ్ నంపజా. జేవ్ కమొక నంపజలె, దేముడు అబ్బొ అంచి పెట్టి తిలిసి, ఆవ్ జో అబ్బొచి పెట్టి తిలిసి చినితె, చి తుమ్క అర్దుమ్ జెయెదె" మెన యేసు సంగిలన్. ³⁹ యేసు దస్సి సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక దెరుక దెకిల, గని జోవయించి అత్తి దెర్ను నే సేడ్డె బార్ జా ఉట్ట గెలన్.

⁴⁰ యేసు ఉట్ట గెచ్చ, యోర్దాను గాడు ఒత్తలతో గెచ్చ, అగ్గె యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిసెతె టాన్తె సగుమ్ దీసల్ ఒత్త తిలన్. ⁴¹ ఒత్త తతికయ్, మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ జోతె జా కెర, కిచ్చొ మెన సంగితి తిల మెలె, "దేముడుచి అదికారుమ్క గుర్తు దెకయ్త కమొ కేన్ కి యోహాను కెరె నాయ్, గని ఈంజొ యేసుచి రిసా జో సంగిలిసి ఎత్తి సత్తిమ్!" ⁴² ఒత్త తిలన బలేగ జీన యేసుక ఒత్త తెన్ నంపజల.

లాజర్ మెలో మాన్సు మొర గెలిసి

11 లాజర్ మెలో ఎక్కిలా జొర్డా సేడ్డెన్. జో కేన్ గవ్విచొ మెలె, మరియ మార్త మెల దొగుల బేస్సివొ చి బేతనియ గవ్విచొ. ² పడ్డె తెబోద ఎక్కి యేసుక తెల్ గాఁ, జాచి సెండి తెన్ జోచ చట్టొ పుంచెదె. జయ్యి ఈంజ మరియ జయెదె. జొర్డా సేడ్డెసా జేవ్చొ అన్నొసి జయెదె.

³ జలె, లాజర్చ బేస్సివొ "ప్రబువ, తుయి ప్రేమ కెర్లొసా జబ్బు సేడ అస్సె" మెన యేసుతె కబుర్ తెద్రయ్ల. ⁴ గని యేసు ఈంజ కబుర్ సూన, "ఈంజ జబ్బు సేడ్డిసి జో మొర్తి రిసాయి నాయ్, గని దేముడుచి నావ్ గవురుమ్ జతి రిసాయి, ఆవ్ జోచొ పుత్తునచి అదికారుమ్ దెకయ్తె రిసాయి" మెన, సిస్సుల్క సంగిలన్. ⁵ మార్తక, జాచి బేస్సిక, లాజర్క, యేసు బలే ప్రేమ తిలొ, ⁶ గని లాజర్ 'జబ్బు తెన్ అస్సె' మెన సూన్లె కి, జో తిలి టాన్తె యేసు అన్నె దొరతి తాఁ గెల్.

⁷ జా దొరతి గతికయ్, జోచ సిస్సుల్క, "యూదయ ప్రదేసిమి అన్నె గెచ్చుమ!" మెన యేసు సంగిలన్. ⁸ జేవ్ సిస్సుల్ జోవయింక "గురుబాబు, ఈంజ మదెనె యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ తుక పత్తల్ గల మారుక ఉచర్తె తిలె కి, తుయి అన్నె 'ఒత్త గెచ్చొదె' మెన ఉచర్తెసి గే?" మెన బియఁ గెచ్చ జోక సంగిల. ⁹ యేసు జోవయింక, "ఒండి మెద్దెనె పాసి పాసి బార గంటల్చి ఉజిడి తయెదె, గెద? దస్సి జలె, జా బార గంటల్చి ఉజిడి తిలె పొది మాన్సు ఇండిలె, ఈంజ లోకుమ్చి ఉజిడిచి రిసా జోక వాట్ డీస్తయ్, చి సేడె నాయ్. ¹⁰ గని, జేవ్ అందరె ఇండిలె, ఉజిడి నెంజిలి రిసా జేవ్ సేడుల" మెన సంగిలన్.

¹¹ యేసు జోవయింక దస్సి సంగ అన్నె, "ఆవ్ ప్రేమ కెర్లొ లాజర్ నిజ అస్సె, గని జోవయింక ఉట్టవుక గెతసి" మెలన్, చి ¹² సిస్సుల్ "దస్సి జలె, ప్రబు, జో నిజ తిలెగిన, చెంగిల్ జయెదె. కిచ్చొ బాద నాయ్" మెలె. ¹³ జలె, 'నిజ అస్సె' మెన జో మొర్తినచి రిసా యేసు సంగ తిలన్. గని, 'మాములుమ్ నిజ తతిన్చి రిసా సంగితయ్' మెన సిస్సుల్ ఉచర్తెతి. ¹⁴ తెదొడి "లాజర్ మొర గెచ్చ అస్సె" మెన యేసు జోవయింక సొస్టుమ్ సంగ, ¹⁵ అన్నె, "జో మొర గెలి పొది ఆవ్ ఒత్త నెంజిలిసి చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి రిసాయి. మెలె, అంచి రిసా తుమ్ దయిరిమ్ తెన్ నంపజతి రిసా ఈంజ ఎత్తి జర్గు జతయ్. అల్లె, జోతె గెచ్చుమ!" మెన సంగిలన్.

¹⁶ 'కల్వల్ జెర్లిలోసా' మెలి ఆసిమ్ నావ్ తిలొ తోమా మెలో సిస్సుడు, జలె, తిల సిస్సుల్క, "జొమ్మ, ఆమ్ ఇన్నెతెన్ మొర గెచ్చుక గెచ్చుమ!" మెన సంగిలన్, చి జేవ్ బార్ జల.

యేసు లాజర్చ బేస్సివొ తెన్ సంగిలిసి

¹⁷ జేవ్ బేతనియ గవ్వి పాసి అయ్లె, యేసు కిచ్చొ కబుర్ సూన్లొ మెలె, 'లాజర్చ మెన్నె రోవ చెత్తర్ పొదుల్ జా అస్సె' మెన సూన్లన్.

¹⁸ జలె, జా గావ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ పాసి పాసి ఎక్కి దొన్ని

ములులు దూరి అస్సె. ఒగ్గర్ దూరి నాయ్, ¹⁹ చి జేవ్చి అన్నొసి మొర్తి రిసా మార్తక చి మరియక బురియవుక మెన, యెరూసలేమ్చ యూదుల్ ఒగ్గజిన్ జా అస్సి. ²⁰ జలె, యేసు జెతయ్ మెన మార్త సూన కెర, జోక దస్సుల్ జంక మెన వాట్ ఎదక అయ్లి, గని మరియ గెరి తా గెలి. ²¹ మార్త జోక దస్సుల్ జా జొకర, యేసుక, "ప్రబు, తుయి ఇన్నె తత్తది జలె, అంచొ అన్నొ మొర్తొ నాయ్. ²² గని అప్పె కి తుయి దేముడుతె కిచ్చొ సంగిలె కి తుక దెయెదె మెన జాని" మెన సంగిలి.

²³ యేసు జాక, "తుచొ అన్నొది అన్నె జీవ్ జా ఉట్టెదె" మెలన్.

²⁴ మార్త జలె, జోక "ఈంజ లోకుమ్ ఇసి తతిన్చి ఆకర్ దీసిక, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి దీసిక, అన్నొ అన్నె ఉట్టెదె మెన జాని" మెన సంగిలి. ²⁵ చి యేసు జాక, "మొర గెలసక ఉట్టయ్లోసా, దొర్కు జలి జీవ్ దెతొసా ఆవ్వి. అంక కో నంపజా గెచ్చుల గే జోవయించి ఆగ్ మొర గెలె కి, జివుల. ²⁶ చి, కో అంక నంప తెన్ జితతి గే, సిచ్చ జతి మొర్తుతె కెయక కి గెతి నాయ్. అమ్మ, ఈంజ కోడు తుయి నంపజతసి గే?" మెన పుసిలన్. ²⁷ మార్త యేసుక "నంపజా అస్సి ప్రబు. ఈంజ లోకుమ్తె జెంక తిలొ రచ్చించుప కెర్లొసా జొత్తి క్రీస్తు తుయి మెన, దేముడుచొ పుత్తుసి తుయి మెన నంప తెన్ అస్సి" మెన ఒప్పున సంగిలి.

²⁸ జలె, మార్త ఇసి సంగిలి బేగి, యేసుక ఒత్త ముల దా గెరి గెచ్చ, "గురుబాబు జా అస్సె, తుక బుకార్తయ్" మెన బేస్సి జలి మరియక తిరిమ్ సంగిలన్. ²⁹ మరియ ఈంజ కోడు సూన, చట్టున ఉట్ట, యేసుతె గెచ్చుక బార్ జలి. ³⁰ ఈంజ మదెనె, యేసు కేనె అస్సె మెలె, మార్త జోక దస్సుల్ జా ముల దిలి టాన్తె రక అస్సి. గవ్వి జెంక నేతయ్.

³¹ మరియ చట్టున బార్ జతికయ్, జాతె జా తా జాక బురియయ్తె తిల యూదుల్ దెక, "మెన్నె ఏడుక గెతయ్, కిచ్చొగె" మెన ఉచర, జాచి పట్టి గెల.

³² జలె, యేసు తిలిసెతె మరియ పాచ కెర, జోక దెక జోచి చట్టె సెర్ను సేడ, "ప్రబు, తుయి ఇన్నె తత్తది జలె, అంచొ అన్నొ మొర గెతొ నాయ్" మెన సంగిలి.

³³ జా ఏడ్డిసి, జేవ్ తెన్ అయ్ల యూదుల్ ఏడ్డిసి దెక, యేసు కన్యారుమ్ జా జోచి ఆత్తుతె బాద సేడ, ³⁴ "జోక కేనె రోవిలదు?" మెన పుసిలన్, చి జేవ్ జోక "జా దెకు, ప్రబు!" మెన సంగిల.

³⁵ యేసు ఆసుమ్ గేడవ ఏడ్డెన్. ³⁶ జో ఏడ్డిసి దెక, ఒత్త తిల యూదుల్ సగుమ్జిన్ "ఆదె, జోవయింక కెర్తి ప్రేమ తిలొ, ఈంజొ!" మెన దెకయ్ల. ³⁷ జోవయింతె అన్నె సగుమ్జిన్, మాత్తుమ్, "జో గుడ్డి మాన్సుచ అంకివొ డీసయ్లొ, గెద. జలె, లాజర్ నే మొర్తి రితి కెర్తొ జలె", మెన సంగిల.

యేసు లాజర్చ జియడ్డిసి

³⁸ తెదొడి యేసు జోచి ఆత్తుతె అన్నె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ కన్యారుమ్ జా, మెన్నె పాచిలన్. ఈంజ మెస్సున్ కీసిచి మెలె, మెట్టయ్ తిలి సాప్రయ్ డొల్లి కెర్తి గది. జా డొల్లి కెర్లిన్క డంక తిలిసి వెల్లొ పత్తురు. ³⁹ యేసు, "పత్తురు కడ గెల!" మెలన్. దస్సి మెంతికయ్, మొర గెలోసాచి మార్త మెలి బేస్సి జోక "ప్రబు, జో మొర గెచ్చ చెత్తర్ పొదుల్ జలి! పీనుమ్ వాసిన పెట్టె తయెదె!" మెన సంగిలి. ⁴⁰ యేసు జాక "ఆవ్ తుక కిచ్చొ సంగిలయ్ గే, తుయి నంప తెన్ తిలెగిన, దేముడుచి గవురుమ్ సెక్తిచి రుజ్జా దెకితె." మెన ఇదిల్ గోల కెర్లన్.

⁴¹ జలె, పత్తురు కడ గెల, చి యేసు ఆగాసుమ్ పక్క దెక "ఓ బ, తుయి అంచి ఆస సూన్లది మెన అంక సర్ద. ⁴² తుచి తెన్ ఆవ్ లట్టిబ్బిసి తుయి కెయక తెయక సూన్తసి మెన ఆవ్ పూర్తి జాని, గని తుయి అంక తెద్రయ్లిన్చి రుజ్జా దెక నంపజతు మెన, ఇన్నె టీచ తిల ప్రెజల్చి రిసా ఇసి చోడి పుట్టవ సంగితసి" మెన సంగ, గట్టిజ

బర్న, ⁴³ "లాజర్, బార్ జా!" మొన బుకార్లన్. ⁴⁴ చి జో మొర గెలోసా, జోచ అత్తో చట్టో బందున్ తెన్ తతె, జోచి మొక్కె తువ్వల్ గుడియవ తతె, బార్ జా అయ్లో, చి తిల మాన్యుల్క యేసు "కట్లు యివ, జోక విడ్డల్ కెర!" మొన సంగిలన్.

యేసుక మారుక మొన యూదుల్ అన్నె కుట్ల కెర్లిసి

(మత్త 26:1-5; మార్కు 14:1-2; లూకా 22:1-2)

⁴⁵ మరియ తెన్ జా తిల యూదుల్తె ఒగ్గజిన్ జలె, యేసు కెర్లిసి దెక, జోక నంపజల. ⁴⁶ గని జోవయింతె అన్నె సగుమ్జిన్, పరిసయ్యుల్తె గెచ్చ, యేసు కెర్లిసి జోవయింక సంగిల. ⁴⁷ వెల్లెల పూజర్లు పరిసయ్యుల్ సబ కెర్లసక వెసవ దా, "అమ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? ఈంజో మాన్యు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లెల కమొ కెర్లయ్, చి ⁴⁸ అమ్ జోక నే ములయెలె, ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ జోక నంపజా గెచ్చుల. చి రోమ్ దేసిమ్చ సయ్యుమ్ జా కెర, అమ్చి దేముడుచి గుడి కి అమ్చి ఒండి దేసిమ్ కి పాడ్ కెరుల" మొన సంగిల.

⁴⁹ జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్తె కయవ మెలో ఎక్కిలో తిలో. జా వెర్ని జొయ్యి ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తిలో. సబతె తిలసక జో కిచ్చొ మొన సంగిలన్ మెలె, "తుమ్ కిచ్చొయ్ నేన్సు. ⁵⁰ ఏక్ కోడు తుమ్ ఉచర. అమ్చ యూదుల్ అమ్చి దేసిమ్ పాడ్ నే జెతి రితి ఎక్కిలో మొర్లె తుమ్క చెంగిలి" మొన సంగిలో. ⁵¹ జలె, జోక జొయ్యి ఈంజ కోడు సంగె నాయ్. గని జా వెర్ని జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తిలి రిసా, దేముడు జోచి చోడి పుట్టవ సంగయ్లో. జా కబుర్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, యూదుల్తెచ మాన్యుల్క పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ కెర్లి రిసా యేసు మొరుక తిలి. ⁵² ఎక్కి యూదుల్తెచ మాన్యుల్క నాయ్. గని జోవయింక బోదల్ జల జోక నంపజల మాన్యుల్ ఎత్తిక, జేవ్ కేన్ దేసిమ్చ జలెకి, జేవ్క ఎక్కితె జోవయించి బెదవంతి రిసాయి మొరుక తిలి. ⁵³ జలె జా దీసి తెంతో, 'యేసుక కీసి మారుమ' మొన, వెల్లెల మాన్యుల్ కుట్ల ఉచర్లె తిల.

⁵⁴ జలె, జో మొర్లి సమయమ్ జెంక నేతయ్చి రిసా యేసు, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ తిలిన్తె నే బుల్లె, ఒత్త తెంతో వెల్లి బయిలు పక్క, ఎప్తాయిమ్ మెంతి గవ్వి ఉట్ట గెచ్చ, జా మదెనె జోవయించ సిస్సుల్ తెన్ ఒత్త తా గెల.

⁵⁵ యూదుల్చి జా వెర్నిచి పసా పండుగు పాసి జా అయ్లి. జా పండుగు నే జెతె అగ్గె, సుద్ది కెరనుక మొన, యూదుల్ ఎత్తిజిన్ జోవయించ జోవయించ గవ్విలె తెంతో యెరూసలేమ్తె జా అస్తి. ⁵⁶ దేముడుచి గుడితె గెలస యేసుక రకితె అస్తి. ఒత్త రకితె తా కిచ్చొ మొన లట్టబంతె అస్తి మెలె, "తుమ్ కిచ్చొ ఉచర్లసు? ఏక్ వేల పండుగ్క జెయె నాయ్ గే?" మొన లట్టబంతె అస్తి. ⁵⁷ కిచ్చొ మెలె, జా మదెనె వెల్లెల పూజర్లు చి పరిసయ్యుల్ జోక జేలి కెరుక మొన ఉచర "జో కేనె తయెదె గే కో జాన్లె, అమ్క సంగ!" మొన ప్రెజల్క ఆడ్ర దా అస్తి.

యేసుక వాసిన తేల్ గాచ దిలిసి

(మత్త 26:6-13; మార్కు 14:3-9)

12 †పసా పండుగ్క సొవ్వు పొదుల్ అగ్గె, యేసు బేతనియ గవ్వి అన్నె ఉట్ట అయ్లన్. జా గవ్వి యేసు జియడ్లొ లాజర్ అస్సె. ² జలె, యేసు ఒత్త తతికయ్, జోచి రిసా విందు దిల. మార్త జొగ్గి, చి యేసు తెన్ అన్నిమ్ కయలసతె లాజర్ తిలన్. ³ జేవ్ ఎత్తిజిన్ వెస తిలిన్తె, జలె, మరియ ఒగ్గర్ విలువ తిలి ఏక్ ఎదిలి చెంగిల్ వాసిన తేల్ ఆన్లి. ఆన, యేసుచ చట్టోతె గాచ, జాచి సెండి తెన్ పుంచిలి, చి ఒండి గెరి జా తేల్చి వాసిన బెర్లి.

⁴ జలె, ఇస్కరియోతు యూదా మెలో యేసుచ సిస్సుల్తె తా, జో కి ఒత్త అస్సె. కొన్నొ మెలె, జో పడ్డొ విరోదుమ్ సుదల్తె యేసుక దెర

† పసా పండుగ్క రిసా 2:13చి ఎట్టొచి కోడు దెక. †† పసా పండుగ్క రిసా 2:13చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

దెయెదె. జలె, యేసుక మరియ జా తేల్ గాన్తికయ్, జో యూదా జాక, ⁵ "ఈంజ తేల్ సొవ్వు పుంజొ వెండ్లక విక గెల్లిది జలె, బీద సుదల్క జా డబ్బుల్ దర్దుమ్ దెంక జతి!" మొన గోల కెర్లన్. ⁶ గని ఆరిక సంగిలో, బీద సుదల్చి ఉప్పిచి కన్యారుమ్క నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జో చోరు. సిస్సుల్చి డబ్బుల్ పెట్టె జోచి అత్తి తిలి, చి జా డబ్బుల్ జో చోర కంక అలవాట్ జా తిలో.

⁷ జలె, యూదా జా కోడు సంగితికయ్, యేసు జోక, "జాక గోల కెరు నాయ్. అంక రోవితె దీసికచి కామ్క ఈంజ గుర్తు తతి రితి జా, జా తేల్ తియ దా తిలి. తవుసు. ⁸ బీద సుదల్ కెయక తెయక తెయక తుమ్చి తెన్ తవుల చి రిసా ఇస్టుమ్ అయ్లి పొది జోవయింక దర్దుమ్ దెంక జయెదె. ఆవ్, మాత్తుమ్, కెయక తెయక తుమ్చి తెన్ ఇసి తయె నాయ్" మొన సంగిలన్.

⁹ యెరూసలేమ్తె †పండుగ్క బెర తిల యూదుల్, జలె, యేసుచి రిసా, జో 'బేతనితె లాజర్క అస్సె' మొన సూన కెర, యేసుక దెకుక మొన, చి జో జియడ్లొ లాజర్క దెకుక మొన ఒత్త ఉట్ట అయ్ల.

¹⁰⁻¹¹ జాకయ్, 'లాజర్క జియడ్లిసిచి రుజ్జు దెక ఒగ్గజిన్ అమ్చి ఆచారిమ్ ముల దా యేసుక నంపజతతి' మొన వెల్లెల పూజర్లు బియక కెర, లాజర్క కి మారుక ఉచర్ల.

యేసు యెరూసలేమ్తె ఉట్ట అయ్లో

(మత్త 21:1-11; మార్కు 11:1-11; లూకా 19:28-40)

¹² 'యేసు యెరూసలేమ్తె జెతయ్' మొన పండుగ్క బెర తిల మాన్యుల్ అన్నె దీసి సూన కెర, ¹³ 'జో తెన్ దస్సుల్ జమ్దె' మొన, పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా కజారుమ్ రూకుల్చ మట్టల్ మోడ దెరన వట్టి జా తా, యేసు పాసి అయ్లి పొది "అమ్చొ ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతో రచ్చించువ కెర్లిసొక జోబర, జోబర! అమ్చి ఇస్తాయ్లచ ప్రెజల్చొ రానొక ఓసన్న, ఓసన్న!" మొన జోచి రిసా కేకుల్ గల్లె తిల.

¹⁴⁻¹⁵ జలె, 'జర్లు జయెదె' మొన దేముడుచి కొడొతె పూర్దుమ్ దేముడు రెగ్గయ్లి తిలిసి జర్లు జలి. కీసి మెలె, యేసు ఏక్ గాడ్లె పిల్ల దొర్కు కెరన, వెగ, పట్టుమ్తె అయ్లో.

"ఓ †సీమోనుచి దువిసి, తుయి అన్నె బి నాయ్!

గాడ్లె పిల్లతె వెగ, తుమ్చొ రానొ జెతయ్!"

మొన రెగిడ్లి కోడు.

¹⁶ ఈంజ ఎత్తి జర్లు జతె తిలి పొది యేసుచ సిస్సుల్ కి అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. గని యేసు దేముడు అబ్బొన్తె అన్నె వెగ గెలి పడ్డె, యేసుక ఇసి జలి, చి జోచి రిసా దేముడు అబ్బొసి జా కోడు రెగ్గవ తిలన్ మొన ఉచార కెర్ల.

¹⁷ జలె, యేసు జో లాజర్క మెస్సున్ తెంతో బుకారా జియడ తిలిన్తె బెర తిల మాన్యుల్ జేవ్ జా ఇసి సొంత దెకిలిన్క అప్పె సాచి సంగితె తిల. ¹⁸ యెరూసలేమ్తెచ ప్రెజల్ కిచ్చొక యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక బార్ జా తిల మెలె, లాజర్క యేసు జియడ జోచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్లిన్చి రిసా సూన తిల. ¹⁹ ప్రెజల్ యేసుక నంపజతతి మొన పరిసయ్యుల్ దెక, "అయ్యొ, జోవయింక పిట్టయ్తిసి అమ్ అన్నె కిచ్చొ కెరుక కామ్క నెంజె. ఆదె, లోకుమ్ ఎత్తిచ మాన్యుల్ జోచి పట్టి గెచ్చ అస్తి" మొన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్న.

²⁰ పండుగు పొది ఒక్కి కెరుక అయ్లసతె సగుమ్జిన్ గ్రీసు దేసిమ్చ మాన్యుల్ ఒత్త అయ్ల. ²¹ జేవ్ జలె, గలిలయతె తిలి బేత్తుయదా గవ్విచొ పిలివ్ మెంతో యేసుచొ సిస్సుడు ఎక్కిలోక చజ కెర జోక "బాబు, యేసు తెన్ లట్టబుక మొన అయ్లమ్" మొన సంగిల. ²² చి పిలివ్ అంద్రెయ మెలో సిస్సుడుక సంగ, జేవ్ దొగుల యేసుతె జా, జోక సంగిల.

† పసా పండుగ్క కీసి మెండపిల్లక అర్దితుమ్ దెవుల గే, దస్సి, ఈంజ జెతె తిలి పసా పండుగ్క యేసుయి పాచల్ గెచ్చయ్తి అర్దితుమ్ జయెదె. †† 2:13చి ఎట్టొచి కోడుక దెక. †† 'సీమోనుచి దువిసి' మెలె, యూదుల్ మొత్తుమ్క టాలి జయెదె.

యేసు మొర గెచ్చుక తిలినచి రిసా సంగిలినీ

23 యేసుక జేవ్ దొగుల సిస్సుల్ జా కబుర్ సంగితికయ్, జో జోవయింక, "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా గవురుమ్ జతి సమయమ్ జా అస్సె. 24 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, గోదుమ్ గిడ్డ జవున్ పంటో దెరుక జలె, బుయ్యె సేడ చొప్పా కుసుడ గెలెకయ్ జయెదె. దస్సి తొలితొ మొర్లి రితి నే జలెగిన, ఎక్కి గిడ్డయ్ తాఁ గెచ్చెదె. గని దస్సి మొర్లి రితి జలె, ఒగ్గర్ పంటో దెరెదె.

25 "జోచి జీవుక జోకో ప్రేమి కెర రచ్చించుప కెరనుక ఉవరుల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, గని ఈంజ లోకుమ్తె కో జోచి సాంత జీవుక విలువ నే దెకితె దేముడుక నిదానుమ్ కెరుల గే, జోచి జీవు జోక దొర్కు జా, పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక ఒత్త జివుల.

26 అంచి సేవ కో కెరుల గే, అంచి పట్టి అయ్లి రితి ఆవ్ కెర్లి రితి కెరుక, చి ఆవ్ కేనె తయిందె గే, అంచొ సేవ కెర్టొసా ఒత్తయ్ తంక. కో అంచి సేవ కెరుల గే, జోక కచితుమ్ దేముడు అబ్బొ గవురుమ్ కెరెదె.

27 "ఓ బ, అప్పె అంచి పెట్టి ఒగ్గర్ బాద జతసి. ఆవ్ తుక కిచ్చొ సంగుక? 'ఓ బ, ఈంజ సమయమ్చి కామ్ అంక పిట్టవు' మెన సంగుక గే? నాయ్, నెంజె. ఈంజ కామ్చి రిసాయి, సమయమ్చి రిసాయి ఈంజ లోకుమ్తె ఆవ్ అయ్లయ్, గెద? 28 ఓ బ, తుచి నావ్క గవురుమ్ కెరను" మెన దేముడు అబ్బొస్క ప్రార్దన కెర్లన్, చి బేగి, ఆగాసుమ్ తెంతొ జో దేముడు జోచి అవాడ్ సూనయ్లన్. కిచ్చొ మెన సూనయ్లన్ మెలె, "అంచి నావ్క గవురుమ్ కెర అస్సి, చి అన్నె గవురుమ్ కెరనిందె" మెన సంగిలన్.

29 పాసి టీవ తిల జనాబ్ సూన్, చి "ఉర్ముల్ కెర్లి" మెన జోవయింతె సగుమజిన్ సంగిల. అన్నె సగుమజిన్, మాత్తుమ్, "దేముడుచి దూత ఎక్కిలో జో తెన్ లట్టబ్బన్" మెన సంగిల. 30 యేసు జోవయింక, "ఈంజ అవాడ్ సూనయ్లినీ అంక దయిరిమ్ కెర్లి రిసా నాయ్, అంక దయిరిమ్ అస్సి. గని తుమ్కయ్ 'నంపజతు' మెన సూనయ్లన్.

31 కిచ్చొక మెలె, అప్పె జర్గు జంక తిలినచి రిసా ఈంజ లోకుమ్చ తీర్పు జవుల. అప్పె జర్గు జంక తిలినచి రిసా, ఈంజ లోకుమ్క అప్పెచి మట్టుక ఏలువ కెర్టొ సయ్తానుక బార్ కెర పెలవ దెయెదె.

32 అన్నె, మాన్సుల్ అంక బుయి తెంతొ ఉక్కుల టీవడ్డి పొదిక దేసిమ్లు ఎత్తి, తెంతొచ మాన్సుల్క అంచితె బుకారా ఆనిందె" మెన ఒత్త తిలసక యేసు సంగిలన్. 33 'ఉక్కుల టీవడ్డి పొదిక' మెలి కోడుతె కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, ఏక్ 'సిలువతె మాన్సుల్ యేసుక టీవడ్డె, మొరెదె. జో సంగిలినతె జయ్యి అర్దుమ్.

34 జలె, యేసు జా కోడు సంగితికయ్, జనాబ్తెచ మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జా కిచ్చొ మెల మెలె, "'రచ్చించుప కెర్టొసా జతో క్రీస్తు నే మొర్లి కెయక తెయక తా గెచ్చెదె" మెన "మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్తె తిలినీ సూన అస్సుమ్. గని తూయి జలె, 'ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక ఉక్కుల టీవడ్డుక అస్సె' మెన తుయి సంగితసి. దస్సి జలె మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా క్రీస్తు జయెదె గే, నెంజె గే?" మెన అన్మానుమ్ జలె.

35 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, "అన్నె సగుమ్ దీసల్ అంచి ఉజిడి తుమ్చి తెన్ తయెదె. తుమ్ అందబుద్దిక దెర్పు నే సిడ్డి

† 'సిలువ' కీసి తయెదె మెలె, ఏక్ టీవ్తి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డేడివో రిత డండల్ బెదవుల జా సిచ్చ జతో మాన్సుక జా సిలువతె ఎంగ్గవ కెర, జోవయింక అత్తి చట్టో చంపా కెరవ, అత్తిచట్టోతె మేకుల్ పెట, నెంజెలె వాలివో తెన్ బంద దా, సిలువ బుయ్యె టీవ రోవ కెర దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతోసా దస్సి ఒడయ్ జా మొరెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ, జా. †† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్ల ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సి.

రిసా, ఈంజ ఉజిడి తతె తుమ్ ఈంజ ఉజిడ్తె ఇండ. కిచ్చొక మెలె, అందర్తె కో ఇండుల గే, కేనె గెతతి గే నేన్తి. 36 తుమ్ ఉజిడ్చ పుత్తర్లు జతి రిసా, ఈంజ ఉజిడి తుమ్తె తతె ఎద ఈంజ ఉజిడ్చ పూర్తి నంపజంక దెర" మెన బోదన కెర్లన్. యేసు ఇసి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, ఒత్త తెంతొ బార్ జా, యూదుల్ నే చజితి రితి లుంకిల్ రితి తిలో.

యూదుల్ నే నంపజలిన్చి రిసాచి కోడు

37 యేసు జోవయించి మొక్కె జోచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త ఎత్తిపాల్ కమొ కెర తిలె కి, జోక జేవ్ నంపజతి నాయ్. 38 జేవ్ నే నంపజతిసి కిచ్చొక మెలె, యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగిడ్డి కోడు నెరవెర్పువ జతి రిసాయి.

"ఓ ప్రబువ, అమ్ సంగిలి తుచి కబుర్ సూన్లె కి, కో నంపజా అస్తి? కోయి నాయ్. తుచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త కమొ దెకిలెకి, జోవయించి జా సెక్తి కో చిన అస్తి? కోయి నాయ్"

మెన రెగిడ్డి కోడు. 39 జాకయ్ యేసుక నంపజంక నెత్తిర్ల. 40 పడ్డొ జోవయించి సిచ్చచి రిసా యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి జో ప్రబు రెగ్గయ్లిసి అన్నెక్తె కి జయ్యి అర్దుమ్.

"జోవయింక అంకివో గుడ్డి కెర్లి రితి కెర, జోవయింక పెట్టి బేడు బందిలి రితి దేముడు కెర అస్సి.

‡ జోవయింక అంకివో దెకుత్ నాయ్, జోవయింక పెట్టి అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్, ఆవ్ దెతి వరుమ్ నజనుక బుల జెతు నాయ్' మెన అంచి సెలవ్" మెన ప్రబు రెగ్గయ్లి కోడు.

41 యెసయా పూర్గుమ్చొ కీసి ఇసి మెలన్ మెలె, దేముడు దెకయ్లి సిచ్చతె యేసుచి గవురుమ్చి గుర్తు దెక తిలో, చి జోచి రిసా రెగిడ్లన్.

42 యూదుల్తె ఒగ్గజిన్ యేసుక నే నంపజలెకి, జోవయింతె ఒగ్గజిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ కి నంపజల. గని మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పన్తి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'పరిసయ్యుల్ సూన్లె, అమ్క సబ గెరలె అన్నె పెసయితి నాయ్' మెన బిల. 43 కిచ్చొక దస్సి బిల మెలె, దేముడు దెతి గవురుమ్చి కంట, మాన్సు దెతి గవురుమ్కయ్ ఆస జా తిల.

44 జలె, ఎత్తిజిన్ సూన్తి రితి కేక్ గల యేసు కిచ్చొ మెన బోదన కెర్లన్ మెలె, "కో అంకయ్ నంపజతతి గే, ఎక్కి అంకయ్ నాయ్, గని అంక తెద్రయ్లోసాక నంపజతతి. 45 అంకయ్ కో దెకితతి గే, అంక తెద్రయ్లోసాక దెకితతి.

46 "ఈంజ లోకుమ్తె కిచ్చొక అయ్లయ్ మెలె, అందబుద్ది ఇండిత ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క 'దస్సి తత్తు నాయ్, గని అంక నంపజా రచ్చించుప జతు' మెన దొర్కు జలి ఉజిడి తా ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లయ్. 47 అంచ కొడొ కో సూన్తతి గని కెర్లి నాయ్ గే, జోవయింక ఆవ్ తీర్పు కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లిసి ఈంజ లోకుమ్చక తీర్పు కెర సిచ్చ కెర్లి రిసా నాయ్, గని జోవయింక రచ్చించుప కెర్లి రిసాయి అయ్లయ్.

48 "గని జాగర్ల తా. కిచ్చొక మెలె, కో అంక నంప కెర్లి నాయ్, చి అంచ కొడొ సూన కెరుక నెసితి గే, జోవయింక తీర్పు కెర సిచ్చతె తెద్రయ్లిసి అస్సి. మెలె, ఈంజ లోకుమ్చక తీర్పు కెర్లి జా ఆకర్ దీసిక, ఆవ్ అప్పె సంగిల కొడొ జోవయింక కచితుమ్ తీర్పు కెర సిచ్చతె తెద్రవుల. 49 కిచ్చొక మెలె, అచ్చి కెర ఆవ్ కిచ్చొ సంగి నాయ్. ఆవ్ కిచ్చొ మెన లట్టబుక గే, కిచ్చొ సంగుక గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొయి అంక ఆడ్ర దా అస్సి. 50 అన్నె కేనె నాయ్, గని జోచి కోడు కెర్లిన్తెయ్ పరలోకుమ్తె బెదితి కెయక తెయక చెంగిల్

‡ నెంజెలె. "నెంజెలె జోవయింక అంకివో దెకిత, జోవయింక పెట్టి అర్దుమ్ కెరంత, చి ఆవ్ చెంగిల్ కెర్లి వరుమ్ నజనుక పసుల జెత".

తతి సక్తి అస్సి మెన కచితుమ్ జాని. జాకయ్ ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి గే, దేముడు అబ్బొయి సంగిల్ రితి ఆవ్ సంగితసి."

యేసు జోవ సిస్సుల్క చట్టా దోవిలిసి

13 ఈంజ లోకుమ్ ముల దా దేముడు అబ్బొన్తె అన్నె ఉట్ట గెతి సమయిమ్ అయిలి మెన యేసు జానె. జో ఈంజ లోకుమ్తె నిసాన్ల బారజిన్ సిస్సుల్క అగ్గె తెంతో ప్రేమ కెర్తయ్, గని అప్పె, పస్సా పండుగక ఏక్ దీసి అగ్గె, ఆకర్ ఎదచి జోచి ఎదివాట్ ప్రేమ సాస్టుమ్ దెకయ్లో.

² జా సంజె, యేసు జోవయింబ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ ఎక్కితె అన్నిమ్ కెర్తతి. ఇస్కరియోతు సీమోనుచొ యూదా మెలో పుత్తుసి జోవయింతె అస్సి. జలె, యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దెర దెంక మెన సయ్తాన్ యూదాక సికడ అస్సి. ³ గని, 'దేముడు అబ్బొ అంచి అత్తి ఎత్తి సార్చ కెర దా అస్సి, చి దేముడు అబ్బొ తెంతో ఉత్త అయ్లయ్, చి దేముడు అబ్బొతెయి ఆవ్ అన్నె ఉట్ట గెతసి' మెన యేసు జానె.

⁴ జలె, అన్నిమ్ కెర్తె తిలి పొది యేసు ఉట్ట, జో గలన తిలి దిగిల్ సొక్క రితిసి తియ దా, జోవయింబ సిస్సుల్క, జో గొత్తి సుదొ జతి రితి గుర్తుక, ఏక్ తువ్వల్ కెరంటె బందన్. ⁵ తెదొడి తప్పెలయ్ పాని సువ కెర, సిస్సుల్చ చట్టా దోవ జో బందన్ తువ్వల్ తెన్ పుంచుక దెర్తన్. సగుమ్జిన్చ చట్టా దోవ పుంచ తా, ⁶ సీమోను పేతురుచ చట్టా దోవుక మెన జోతె పాచిలన్. గని పేతురు జోక, "ప్రబు, తుయి అంచ చట్టా దోవుక గే? పోని!" మెన బమ్మ తెన్ సంగిలన్. ⁷ 'పోని' మెన సంగితకయ్, యేసు జోక "ఆవ్ అప్పె కెర్తిసి తుక అప్పె అర్దుమ్ నాయ్. గని పడ్డొక అర్దుమ్ కెరంతె" మెన సంగిలన్. ⁸ పేతురు జోక అన్నె, "ప్రబు, తుయి అంచయ్ చట్టా కెయ్క కి దోవుక ఆవ్ ఒప్పి నాయ్" మెన ఒగ్గర్ జా సంగిలన్. యేసు జోక, "ఆవ్ తుక సుబ్రుమ్ నే కెర్తె, అంచి రాజిమ్తె తుక కిచ్చొ వాట తయె నాయ్" మెన సంగిలన్. ⁹ పేతురు జోక, "ప్రబు, దస్సి జలె, అంచ చట్టా అత్తో బోడి కి, ఎత్తి దోవ గెలు!" మెన సంగిలన్.

¹⁰ తెదొడి యేసు జోక, "కో పాని నాయ తవుల గే, జోచ చట్టొక పిట్టవ, పూర్తి సుబ్రుమ్ జా తవుల. దస్సి, ఎక్కిలోక పిట్టవ, తుమ్ ఎత్తిజిన్ సుబ్రుమ్ జా అస్సున్" మెలన్. ¹¹ యేసు కిచ్చొక దస్సి మెలన్ మెలె, కో జోక విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెయెదె గే జో జానె. జాకయ్ 'ఎక్కిలోక పిట్టవ తుమ్ ఎత్తిజిన్ సుబ్రుమ్ జా అస్సున్' మెన సంగ తిలో.

¹² సిస్సుల్చ చట్టా దోవ కేడయ్లి పడ్డొ, జోచ పాలల్ అన్నె గలన, అన్నె అన్నిమ్తె వెస, యేసు జోవయింక, "ఆవ్ తుమ్క కెర్తి గుర్తుచి రిసా తుమ్క అర్దుమ్ జలి గే నాయ్ గే? ¹³ అల్లె, అంక 'గురు', 'ప్రబు' మెన తుమ్ సంగితను. బాద నాయ్. ఆవ్ నిజామి తుమ్చొ గురు, తుమ్చొ ప్రబు. ¹⁴ ఆవ్ జలె, తుమ్చొ ప్రబు తుమ్చొ గురు జలెకి, తుమ్క సేవ కెర్తి ఏక్ గుర్తుక తుమ్చ చట్టా దోవితసి జలె, తుమ్ జా గుర్తుచి అర్దుమ్ కెరన తుమ్ కి ఎక్కిలోచ చట్టా ఎక్కిలో దోవిలి రితి జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్తె తంక. ¹⁵ ఆవ్ అప్పె కెర్తిసి జా గుర్తుకయ్, తుమ్క ఆవ్ కెర్తి రితి తుమ్ ఎక్కిలోక ప్రేమ కెర్తె తంకయ్. ¹⁶ తుమ్క నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, సేవ కెర్తొసా జోచొ ఎజొమానిచి కంట వెల్లో నెంజె. దస్సి, తెద్రయ్ జలొసా, జలె, జోక తెద్రయ్లోసాచి కంట వెల్లో నెంజె. ¹⁷ జలె, ఈంజ ఎత్కిచి అర్దుమ్ కెరన్లదు మెలె, జా బుద్ది ఇండితె తిలె తుమ్క చెంగిలి.

విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెయెదె

(మత్తె 26:20-25; మార్కు 14:17-21; లూకా 22:21-23)

¹⁸ "గని, ఆవ్ అప్పె సంగిలి బుద్ది తుమ్ ఎత్తిజిన్ జను నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ నిసాన్లసచి బుద్ది ఆవ్ జాని. అప్పె జర్గు జతిసి కిచ్చొక జయెదె మెలె,

అంచి తెన్ అన్నిమ్ కెర్తె ఎక్కిలో అంక తాప్ దిలి రితి కెరెదె మెన రెగిడ్లి కోడు అప్పె నెరవెర్చుప జంకయ్. ¹⁹ ఈంజ ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొక సంగితసి మెలె, జా జర్గు జలి మెలె, జా రుజ్జా దెక, 'నిజామి దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా' మెన అంచి రిసా తుమ్ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ నంప జస్తి. ²⁰ తుమ్క అన్నె కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ తెద్రయ్త మాన్సుల్క కో నంపజా మరియాద కెరుల గే, అంకయ్ నంపజా మరియాద కెర్తి రితి జయెదె. అంకయ్ నంపజా కో మరియాద కెరుల గే, అంక తెద్రయ్లోసాక నంపజా మరియాద కెర్తి రితి జయెదె" మెన సంగిలన్.

²¹ ఈంజేవ్ కొడొ సంగ కెర, యేసు జోచి మెన్సుతె బాద సేడ, సిస్సుల్క కిచ్చొ సాచి సంగిలన్ మెలె, "తుమ్క కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి మెలె, తుమ్చితె ఎక్కిలో అంక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చ కెర దెయెదె" మెన సంగిలన్. ²² జలె, కిచ్చొ రిసా సంగితయ్ గే నేన్తి, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అన్యానుమ్ తెన్ దెక దుకుమ్ జల. ²³ గని యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్తొ సిస్సుడు ఎక్కిలో యేసుచి గుండెచి ఉప్పిరి పెల వెస అస్సి. ²⁴ జాకయ్, సీమోను పేతురు జో సిస్సుడుక సయ్న కెర, "కచి రిసా సంగితయ్ గే, సూన అమ్క సంగు" మెన సంగిలన్. ²⁵ జాకయ్, యేసుచి గుండెచి ఉప్పిరి పెల తిలో జో సిస్సుడు "ప్రబు, కచి రిసా దస్సి సంగిలది?" మెన పుసిలన్, చి ²⁶ యేసు పోడి గండ దెర, "ఈంజ పోడి గండ రోస్తె బుడ్డవ కక్క దెయిందె గే, జొయ్య" మెన సంగిలన్. సంగ, జా గండ బుడ్డవ కెర, ఇస్కరియోతు సీమోనుచొ పుత్తున్ జలొ యూదాక దిలో. ²⁷ యూదా జా గండ నజన్ బేగి, సయ్తాన్ జోక దెర్తన్. యేసు జానె, చి "తుయి కెరుక తిలిసి బే బేగి జర్గు కెరు!" మెన యూదాక సంగిలన్.

²⁸ యేసు యూదాక కిచ్చొక దస్సి సంగిలన్ గే జా అన్నిమ్ కెర్తె తిలసతె కోయి నేన్తి. ²⁹ గని జోచి డబ్బుల్ పెటె యూదాచి అత్తి తిలి, చి 'పండుగు అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి గెన ఆను' జలెకు, 'బీద సుదల్క కిచ్చొ జవున్ దర్దుమ్ దేసు' మెన యేసు జా కోడు సంగ తయెదె మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్త. ³⁰ జలె, జా గండ నజన, యూదా చట్టున బార్ జా ఉట్ట గెలన్. తెదొడి అందర్ జా తిలి.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తె తా

³¹ యూదా బార్ జతికయ్, తిల సిస్సుల్క యేసు, "అప్పెయి జర్గు జతిసి తెన్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లోసాచి గవురుమ్ డీసెదె, చి అంక జర్గు జతిన్చి రిసా దేముడు ప్రబుచి గవురుమ్ డీసెదె.

³² అంచితె జర్గు జతిన్తె దేముడుక గవురుమ్ జయెదె, చి జా కామ్తె అంక కి జో గవురుమ్ కెరెదె. బేగి గవురుమ్ కెరెదె.

³³ "ఓ పుత్తర్లు, అప్పె ఏక్ గడియయ్ తుమ్చి తెన్ ఇసి తయిందె, చి ఉట్ట గెచ్చొదె. ఆవ్ గెలె, అంక చజితె, గని యూదుల్క ఆవ్ సంగిలి రితి, ఆవ్ కేనె గెచ్చొదె గే, తుమ్ అప్పె ఒత్త జెంక నెతుర్కు.

³⁴ "జలె, తుమ్క ఏక్ నొవి ఆగ్గు దెతసి. కిచ్చొ ఆగ్గు మెలె, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తె తా. ఆవ్ తుమ్క కెర్తి ప్రేమ దెకవ అస్సి గే, దస్సి తుమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తె తంక. ³⁵ తుమ్చితె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దస్సి ప్రేమ కెర్తె తిలె, తుమ్క అమ్చ సిస్సుల్ మెన

† పస్సా పండుగక కీసి మెండప్పిల్లక అర్చితుమ్ దెవుల గే, దస్సి, ఈంజయ్ పండుగు దీసి యేసుయి పాపల్ గెచ్చయ్తి అర్చితుమ్ జయెదె. †† 13:1 చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

‡ జోవయింబ విందల్ రితె అన్నిమ్తె బల్లచి సుట్టునంత బెంచివొ చి ఉప్పిరి ఇదిల్ ఎంగ్గె తిలి రితి ఒర్గు జా అన్నిమ్ కెరుల.

పైజల్ ఎత్తి చినుల. జయ్యి జోవయింక రుజ్జు తయెదె” మెన బోదన కెర్లన్.

³⁶ తెదొడి సీమోను పేతురు “ప్రబు, కేనె గెతి రిసా తుయి సంగితసి?” మెన యేసుక పుసిలన్, చి యేసు జోక, “ఆవ్ కేనె గెతసి గే, తుయి అప్ప అంచి పట్టి జెంక నెత్తిర్ని, గని పడ్డొక జెస్తె” మెన సంగిలన్.

³⁷ జాకయ్ పేతురు జోక, “ప్రబు, ఆవ్ కిచ్చొక అప్ప తుచి పట్టి జెంక నెత్తిరి? తుచి రిసా ఆవ్ మొర కి గెచ్చిందె!” మెన సంగిలన్. ³⁸ యేసు జోక, “అంచి రిసా తుయి మొర గెచ్చుక దయిరిమ్ గే? తుక కిచ్చొ నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి మెలె. అజి రాతిక, కుకుడొ నే వాస్తె అగ్గె, ‘జోక నేని’ మెన తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె” మెన సంగిలన్.

యేసు సిస్సుల్క దయిరిమ్ సంగిలిసి

14 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క, “ఆవ్ ఉట్ట గెలె, తుమ్చ పెట్టి చింత గలన నాయ్. దేముడుక నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా. అంక కి నంప తెన్ తా. ² జో అంచొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి గెరి ఒగ్గర్ గదివొ అస్తి. తుమ్క కి ఒత్త టాన్ అస్సె. నెంజెలె తుమ్క సంగితయ్. తుమ్క జా టాన్ తెయార్ కెరుకయ్ ఆవ్ గెతసి. ³ ఆవ్ గెచ్చ తుమ్ తతి టాన్ తెయార్ కెర్లయ్ మెలె, తుమ్ కి అంచి తెన్ తంక మెన, అంచితె కడ నెతి రిసా అన్నె జెయిందె. ⁴ ఆవ్ గెతి టాన్చి వాట్ తుమ్ జాన్సు” మెన సంగిలన్.

⁵ జాకయ్ తోమా మెలొ సిస్సుడు జోక, “ప్రబు, తుయి కేనె గెతసి గే నేనుమ్. జా వాట్ అమ్ కీసి జానుక జయెదె?” మెన పుసిలన్, ⁶ చి యేసు జోవయింక, “ఒత్త గెతి వాట్ ఆవ్వి. ఒత్త గెతి రిసా దొర్కు జలి సత్తిమ్ ఆవ్వి. ఒత్త గెతి రిసా దొర్కు జలి జీవు ఆవ్వి. అంక నంపజెలెకయ్ మాన్సు దేముడు అబ్బొతె జెంక జయెదె. నెంజెలె కో జెంక నెత్తిర్ని. కేన్ వేర వాట్ నాయ్. ⁷ అంక తుమ్ నిజామి జాన్తను జలె, అంచొ దేముడు అబ్బొకయ్ జాన్తను. అప్ప తెంతొ తుమ్ జోక జాన్సు, జోక దెక అస్సున్” మెన సంగిలన్.

⁸ జలె, పిలివ్ అర్దుమ్ నాయ్ చి రిసా, “ప్రబు, దేముడు అబ్బొద్క అమ్క దెకవు, చి అమ్క అన్నె కిచ్చొ నాయ్” మెన సంగిలన్. ⁹ యేసు జోక, “ఓ పిలివ్, తుమ్చి తెన్ ఆవ్ ఎత్తి దీసల్ తిలె కి, అప్పెక అంక చినిన్ నాయ్ గే? కో అంకయ్ దెక అస్సి గే, దేముడు అబ్బొన్క కి దెక అస్తి. జాకయ్, దేముడు అబ్బొద్క అమ్క దెకవు మెన తుయి కిచ్చొక పుసుక? ¹⁰ ఆవ్, అబ్బొసి జలొ దేముడుచి పెట్టి తిలిసి, దేముడు అబ్బొ అంచి పెట్టి తిలిసి, తుయి నంప కెర్ని నాయ్ గే? తుమ్క ఆవ్ సంగితిసి సికడ్డిసి ఆవ్ అవ్వి ఉచర్లిసి నెంజె. అంచి పెట్టి తిలొ దేముడు అబ్బొ అంచి అత్తి జోచ కమె కెర్లయ్. ¹¹ ఆవ్ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి పెట్టి అస్సి, దేముడు అబ్బొ అంచి పెట్టి అస్సె. ఈంజ కోడు నంప కెరు. నెంజెలె, ఆవ్ సంగిలి రిసా నే నంప కెర్లె, అంచి అత్తి జర్గు జత కమెక ఉచర నంప కెరు. ¹² తుమ్క నిజామి కచితుమ్ ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, అంక కో నంపజవుల గే, ఆవ్ కెర్ల కమె జేవ్ కి కెరుల. ఆవ్ కెర్లసచి కంట జీన్లన కెరుల. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ దేముడు అబ్బొతె ఉట్ట గెతసి. ¹³ అంచి నావ్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొ నజెతె గే, ఆవ్ పుత్తుసి కెర్లెతె అబ్బొసి జలొ దేముడుచి గవురుమ్ డీసున్ మెనయ్, జయి ఆవ్ జర్గు కెరిందె. ¹⁴ అంచి నావ్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొ జలెకి నజెలె కి, జర్గు కెర దెయిందె.

దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెద్రవుక తిలిన్చి యేసు సంగిలిసి

¹⁵ “తుమ్ అంచి ఉప్పిరి ప్రేమ తెన్ తిలె, అంచ కొడొ రితి ఇండితె తస్సె. ¹⁶ తుమ్ దస్సి జలె, దేముడు అబ్బొన్క సంగిమ్చె, చి అన్నెకో తోడు కెర్లొసాక తుమ్తె తెద్రయెదె. జో తుమ్చి పెట్టి తా, కెయక

తెయక తుమ్క తోడు తయెదె. ¹⁷ జో కొన్సొ మెలె, పరలోకుమ్చి సత్తిమ్ తిలి సత్తిమ్ దెకయ్తి ఆత్మ. ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిల మాన్సుల్ జోక నంపజంక నెత్తిర్ని. కిచ్చొక మెలె, జో డీస్తాసా నెంజె, చి జోక చినితి నాయ్, నేన్తి. తుమ్ మాత్తుమ్, జోక జాన్సు. కిచ్చొక మెలె, జో తుమ్చి తెన్ తత్తయ్, ¹⁸ చి పడ్డొక తుమ్చి పెట్టి తయెదె.

¹⁸ “తుమ్క ములిలె, తుమ్ పొరబోదల్ తతి రితి కెరి నాయ్. తుమ్తె జెయిందె. ¹⁹ గడియయ్ తిలె, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ అంక అన్నె దెకితి నాయ్, గని తుమ్ అంక అన్నె దెకితె. మెలె, ఆవ్ జితసిచి రిసా తుమ్ కి జస్సె. ²⁰ ఆవ్ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి పెట్టి తిలిసి, తుమ్ అంచి పెట్టి తిలిసి, చి ఆవ్ తుమ్చి పెట్టి తిలిసి, తెదొడొకయ్ తుమ్క అర్దుమ్ జెయెదె. ²¹ అంచ కొడొ కో సూన కెరుల గే, జెవ్వి అంక ప్రేమ కెర్లయ్. కో అంకయ్ ప్రేమ కెర్లె గే, అంచొ దేముడు అబ్బొ జోవయింకయ్ ప్రేమ కెరెదె. ఆవ్ కి జోక ప్రేమ కెర, అంచి సత్తిమ్చి రిసా జోక రుజ్జుల్ దెకయిందె, జోక ఆవ్ సొస్టుమ్ సొంత డీసిలి రితి” మెన యేసు సంగిలన్.

²² తెదొడి యూదా మెలొ ఎక్కిలొ, ఇస్కరియోతు యూదా నెంజె, వేరచొ జో, జలె, యేసుక “కిచ్చొక ఈంజ లోకుమ్చ మాములుమ్ మాన్సుల్క నాయ్, గని ఎక్కి అమ్కయ్ డీస్తె, తుచ రుజ్జుల్ దెకయ్తె?” మెన పుసిలొ. ²³ పుసిలె యేసు జోక, “అంచి ఉప్పిరి కో ప్రేమ తెన్ తవుల గే, అంచి కొడొ రితి కెరుల, దస్సి జలసకయ్ దేముడు అబ్బొ ప్రేమ కెరెదె. దస్సి జలసతయి దేముడు అబ్బొ ఆవ్ జెమ్చె, చి జోచి తెన్ బస జా జో తెన్ తా గెచ్చుమ్చె. ²⁴ అంచి ఉప్పిరి కో ప్రేమ తెన్ తతి నాయ్ గే, జెవ్వి అంచ కొడొ రితి కెర్లె నాయ్. తుమ్ సూన్తి ఈంజ కోడు, జలె, కచి మెలె, ఆవ్ అవ్వి ఉచర్లిసి నెంజె. అంక తెద్రయ్లొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి కోడు.

²⁵ “జలె, ఆవ్ తుమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె తతె, ఆవ్వి ఈంజ బోదన ఎత్తి తుమ్క సూనవ అస్సి. ²⁶ గని, ఆవ్ దేముడు అబ్బొతె గెలె, దేముడు అబ్బొ అంచి నావ్ తెన్ తుమ్క తోడు తతోసాక తెద్రయెదె. జో తోడు తతోసా కొన్సొ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అబ్బొసి జలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మయి. జో అమ్చి ఆత్మయి తతోసా తుమ్క ఎత్తి సికడెదె. ఆవ్ తుమ్క సంగిలిసి ఎత్తి తుమ్క ఉచార కెరయెదె.

²⁷ “జలె, ఆవ్ తుమ్క సేంతుమ్ దా కెర ఉట్ట గెతసి. అంచి సేంతుమ్ తుమ్క దెతసి. ఈంజ లోకుమ్చ దెతి రగుమ్చి నెంజె. జాకయ్ కిచ్చొ బాదల్ అల్లర్ అయ్లె కి, తుమ్చ పెట్టి చింత గలన నాయ్, బయిమ్ తియన నాయ్. ²⁸ ‘ఆవ్ ఉట్ట గెలె కి, తుమ్తె అన్నె జెయిందె’ మెన సంగిలిసి సూన్లదు. తుమ్ అంచి ఉప్పిరి పూర్తి ప్రేమ తత్తదు జలె, ఆవ్ దేముడు అబ్బొతె గెతినచి రిసా సర్ల జతదు. కిచ్చొక మెలె, దేముడు అబ్బొ అంచి కంట నెల్లొ. ఒత్త గెలె, ఇన్నె తతి కంట అంక చెంగిలి, తుమ్క చెంగిలి. ²⁹ జలె, జా ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె తుమ్క కిచ్చొక సంగితసి మెలె, తుమ్క ‘జా జర్గు జతి పొదిక, పూర్తి నంప తెన్ తా, బమ్మ నెంతె దయిరిమ్ తత్తు’ మెనయ్ అంచి ఆస.

³⁰ “తుమ్చి తెన్ అన్నె ఒగ్గర్ లట్టబుక సమయమ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్ ఈంజ మదెనె ఏలుప కెర్లొసా, సయ్తాన్ జెతయ్. అంచి ఉప్పిరి జోక కిచ్చొ అదికారుమ్ నాయ్, ³¹ గని దేముడు అబ్బొ అంక తియార్లి కామ్ ఆవ్ కెరుక అస్సె. జో సంగిలి రితి ఆవ్ కెర్లె, అంక ‘నిజామి, దేముడు అబ్బొన్క ప్రేమ కెర్లయ్’ మెన లోకుమ్ ఎత్తిచ చినుల. అల్లె, జొమ్మ, గెచ్చును!” మెన సంగిలన్.

† నెంజెలె, ‘అంచ అగ్గుల్ రితి ఇండితె తస్సె’.

†† నెంజెలె, “చి తుమ్చి పెట్టి అస్సె”. ‡ నెంజెలె ‘అగ్గుల్’.

ద్రాచ రూకచి టాలి

15 తెదొడి యేసు ఇసి మెన టాలి సంగిలన్. "ఆవ్ నిజామ్ జలొ ద్రాచ రూకు జయిందె. అంచొ దేముడు అబ్బొ రూకుక పొస్తాసా జయెదె. ² జలె, అంచ కొన్నులతె కేన్ కొన్నుతె పంటొ దెరె నాయ్ గే, ఈంజొ రూకు పొస్తా దేముడు అబ్బొ జా కొన్ను గెచ్చవ గెలెదె. గని కేన్ కొన్నుతె పంటొ దెరెదె గే, 'అన్నె ఒగ్గర్ పంటొ దెరున్' మెన, కొన్నుల్ కుట్టవ గెలెదె.

³ "తుమ్క ఆవ్ సూనయ్లి కొణొ సూన్లదుచి రిసా, తుమ్ సుద్ది జా అస్సున్. ⁴ జలె, ఆత్మక అంచి తెన్ బెద తా అంచి తెడి తుమ్ జియ అంచి సెక్తిక ఇండ, అంచి పెట్టి తా. ఆవ్ కి తుమ్చి పెట్టి తయిందె. తీగెచి కొన్ను అజ జలె, ఒత్త కిచ్చొ పంటొ దెరుక నెత్తె. తీగె తెన్ ఎక్కి తిలెకయ్ ఒత్త పంటొ దెరెదె. దస్సి, తుమ్ ఆత్మక అంక ముల అజ జలె, తుమ్తె కిచ్చొ పంటొ దెర్లి రితి జంక నెతురున్. అంచి తెన్ ఎక్కి తిలెకయ్ పంటొ తుమ్తె దెరెదె.

⁵ "ద్రాచ రూకు అచ్చి, రూకచి జీవు అంచి పెట్టి అస్సె. తుమ్ అంచ కొన్నుల్. ఆత్మక అంచి తెన్ బెద తా అంచి తెడి జియ అంచి సెక్తిక కో ఇండ అంచి పెట్టి తవుల గే, జోచి పెట్టి ఆవ్ తయిందె, చి జో తెన్ ఒగ్గర్ పంటొ దెర్లి తయెదె. ఆవ్ నెంజిలె, తుమ్ కిచ్చొ కెరుక నెతురున్. ⁶ కో ఆత్మక అంచి తెన్ బెద నే తతె అంచి తెడి నే తతె అంచి సెక్తిక నే ఇండితె అంచి పెట్టి తతి నాయ్ గే, కామ్క నెంజిలి కొన్ను కుట్టవ వెంట గెలి రితి జయెదె, కొమ్మ జా మొర గెచ్చెదె. కొన్నుల్ దస్సి జలె, జోవయింక గుడ్డ కెర ఆగితె గల డయుల. కో ఆత్మక అంచి తెన్ బెద నే తతె అంచి తెడి నే తతె అంచి సెక్తిక నే ఇండితె అంచి పెట్టి తతి నాయ్ గే, దస్సి జవుల. ⁷ గని ఆత్మక అంచి తెన్ బెద తా అంచి తెడి జియ అంచి సెక్తిక తుమ్ ఇండ అంచి పెట్టి తా అంచి కొడు రితి తుమ్ కెర్తె తిలె, తుమ్ అంచితె కిచ్చొ నజితె గే, తుమ్చి రిసా జర్లు జయెదె. ⁸ తుమ్ దస్సి జా చెంగిల్ పంటొ ఒగ్గర్ తుమ్తె దెర్లి, చి దేముడు అంచొ అబ్బొన్క మాన్సుల్ గవురుమ్ కెరుల. జయ్యి పంటొ జోవయింక గవురుమ్ ఆనెదె, అంచ సిస్సుల్ తుమ్ కచితుమ్ జలిన్క రుజ్జు డీసెదె.

⁹ "దేముడు అంచొ అబ్బొ అంకయ్ కీసి ప్రేమ కెర్తయ్ గే, ఆవ్ కి తుమ్క దస్సి ప్రేమ కెర అస్సి. అంచి ప్రేమ తెడి తుమ్ తా. ¹⁰ దేముడు అంచొ అబ్బొన్క కొణొ ఆవ్ కెర్తె తా జోచి ప్రేమచి తెడి తా జోచి ప్రేమ తెన్ ఇండితెసి. దస్సి, అంచయ్ కొణొ తుమ్ కెర్తె తిలె, అంచి ప్రేమచి తెడి తుమ్ తా అంచి ప్రేమ ఇండితె. ¹¹ 'అంచి సంతోసుమ్ తుమ్చి పెట్టి తవున్' మెన, తుమ్క 'పూర్తి సంతోసుమ్ జా తత్తు' మెనయ్, ఈంజేవ్ కొణొ ఎత్తి ఆవ్ సంగ అస్సి.

¹² "ఆవ్ తుమ్కయ్ కీసి ప్రేమ కెర అస్సి గే, తుమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తె తా, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితెసి. ఈంజయి తుమ్క ఆగ్గు జా అస్సి. ¹³ 'జితు' మెన, జోవయించ మింతర్లులచి రిసా కో జలెకు మొర్తి కంట, కిచ్చొ జిన్లి ప్రేమ నాయ్. ¹⁴ ఆవ్ తుమ్క సంగిల్ రితి తుమ్ కెర్తె, అంచ గోతుసుదల్ జా తస్సె. ¹⁵ తుమ్క 'గొత్తి సుదల్' రితి అప్పె తెంతొ దెకి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జోవయించొ ఎజొమాని కిచ్చొ కెర్తె తయెదె గే గొత్తి సుదల్ నేన్తి. ఆవ్, మాత్తుమ్, అంచొ అబ్బొన్తె సూన్సి ఎత్తి తుమ్క సంగ అస్సి. జాచి రిసా తుమ్క 'గోతుసుదల్' రితి దెకితెసి.

¹⁶ "తుమ్ అంకయ్ నిసాన్సు నాయ్. ఆవ్ తుమ్కయ్ నిసాన్యయ్. ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొక నిసాన అంచి కామ్ తియార్ అస్సి మెలె, తుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జతు, చి అంచి ఆత్మపంటొ జోవయింతె దెర్లి తవున్ మెన 'జోవయింతె దెర్లి ఈంజ పంటొ కెయక తెయక చెంగిల్

† 'పంటొ' నెంజిలె 'అత్తుపంటొ'. †† 'పంటొ' నెంజిలె 'అత్తుపంటొ'. ‡ 'పంటొ' నెంజిలె 'అత్తుపంటొ'. ††† 'పంటొ' నెంజిలె 'అత్తుపంటొ'. †††† నెంజిలె 'అగ్గులో' నెంజిలె 'అడల్'.

తా కామ్క జెతె తవున్'. తుమ్ అంక నిదానుమ్ తిలెగిన, అంచి నావ్ తెన్ దేముడు అంచొ అబ్బొతె తుమ్ కిచ్చొ నజితె కి, తుమ్క దెయెదె. ¹⁷ తుమ్క కిచ్చొ ఆగ్గు దెతసి మెలె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్ ప్రేమ కెర్తె తంకయ్.

నంపజలసక ఈంజ లోకుమ్ విరోదుమ్ జవుల

¹⁸ "ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ తుమ్క విరోదుమ్ జతతి జలె, అంక కి అగ్గె తెంతొ విరోదుమ్ జా అస్సి. ¹⁹ ఈంజ లోకుమ్చ కమొ కెర్తన తుమ్ జతదు జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ తుమ్క ప్రేమ కెర్తె. గని, ఈంజ లోకుమ్చ తెంతొ తుమ్క ఆవ్ నిసాన్యయ్, చి ఈంజ లోకుమ్చ కమొ తుమ్ కెర్పు నాయ్ చి రిసా ఈంజ లోకుమ్చ తుమ్క విరోదుమ్ జా అస్సి.

²⁰ "జలె, ఆవ్ తుమ్క సంగిలి కొడు తుమ్ పచ్చు నాయ్. కేన్ కొడు మెలె, 'సేవ కెర్తొసా జోచొ ఎజొమానిచి కంట వెల్లొ నెంజె' మెలిసి. ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ అంకయ అల్లర్ కెర అస్సి జలె, తుమ్క కి అల్లర్ కెరుల. జేవ్ అంచయ్ కొణొ రితి కెర్తతి జలె, తుమ్చయ్ కొణొ సూన కెరుల. ²¹ అంచి రిసాయి తుమ్క అల్లర్ కెరుల మెలె, కిచ్చొక మెలె అంక తెర్తయ్లో దేముడుక జేవ్ నేన్తి.

²² "ఆవ్ జెతయ్ నాయ్ జలె, జోవయింక సుబుమ్ కబుర్ సంగితయ్ నాయ్ జలె, జా పాపుమ్ జేవ్ వయిత నాయ్. గని, అయ్లయ్, సంగిలయ్, చి అప్పె, 'నేన కెర దస్సి కెర్తమ్' మెన జేవ్ సంగుక నెత్తిర్లి. జా పాపుమ్ వయ అస్సి. ²³ మెలె అంకయ్ కో విరోదుమ్ జవుల గే, దేముడు అబ్బొన్క విరోదుమ్ జా అస్సి. ²⁴ అన్నె, కేన్ మాన్సుకి కెయ కి నే కెర్త కమొ ఆవ్ జోవయించి మొక్క కెర్తయ్ నాయ్ జలె, జా పాపుమ్ వయిత నాయ్. గని అంక దెకయ్ అంక విరోదుమ్ జా అస్సి. జేవ్ అంకయ్ దెక విరోదుమ్ జలిసి జలె, అబ్బొక దెక విరోదుమ్ జలిసి జయెదె. దస్సి జా, అబ్బొన్క కి విరోదుమ్ జా అస్సి. ²⁵ జోవయించి ††† మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గులతె పూర్ణుమ్ దేముడు అబ్బొ రెగ్గయ్లిసి నెరవెర్పువ జంకయ్ ఇసి జా అస్సి. కేన్ కొడు మెలె, 'ఆరిక అంక విరోదుమ్ జలె.'

²⁶ "దేముడు అంచొ అబ్బొతె తెంతొ ఆవ్ సంగిలో తోడ్ కెర్తొసాక తుమ్ సిస్సుల్తె తెర్తయిందె. జో అబ్బొచి పెట్టి తెంతొ బార్ జా జెతోసా. నిజామ్ జలి ఆత్మ, జో. జో తుమ్తె జా కెర, అంచి రిసాయి సాచి సంగెదె. ²⁷ తుమ్ కి అంచి రిసా సాచుల్ జా అస్సున్. కిచ్చొక మెలె, అంచ కమొ మొదొల్ కెర్లి తెంతొ అంచి తెన్నె అస్సున్."

16 "ఆవ్ కిచ్చొక తుమ్క ఈంజ ఎత్తి సంగ అస్సి మెలె, తుమ్క 'తెదొడ్క బమ్మ జా అన్మానుమ్ జతు నాయ్' మెన జేవ్ అల్లర్ నే జతె అగ్గె తుమ్క ఆవ్ సంగితెసి. ² జేవ్ దీసల్క తుమ్క జోవయించ సబ గెరల్ తెంతొ ఉడడ అన్నె పెసయ్తి నాయ్. అన్నె, 'ఇన్నెక మార్లె చెంగిలి, మార్లె దేముడుచి సేవ కెర తమ్దె' మెన సగుమ్జిన్ ఉచర తుమ్క మారుల. ³ కిచ్చొక దస్సి కెరుల మెలె, జేవ్ అంక నేన్తి. ⁴ జా నే జతె అగ్గె తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొక సంగ అస్సి మెలె, జా సమయుమ్ జా అయ్లె, 'ఇసి జయెదె మెన సంగిలో' మెన తుమ్ ఉచార కెర్తె. జలె, తుమ్ అంచ సిస్సుల్ జలి మొదొల్ తెంతొయ్ ఈంజ ఎత్తి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొక సంగుక నాయ్ మెలె, తుమ్చి తెన్ తిలయ్, చి సంగుక నాయ్.

††† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణొ ఎత్తి, బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సి.

తుమ్మక తోడే తతి రిసా అమ్చి ఆత్మ తుమ్చితె తెద్రయిందె

⁵ "అప్పె, అంక తెద్రయ్లోసాతె ఆవ్ అన్నె గెతసి. గని 'కేనె గెతసి?' మెన అప్పె తుమ్చితె కో అంక పుసున్ నాయ్. ⁶ ఆవ్ ఈంజ ఎత్తి తుమ్క సంగిలి రిసా దుకుమ్ జా అస్సున్. ⁷ జలెకి, తుమ్క కిచ్చొ సత్తిమ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ గెలెకయ్ తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ నే గెలె, అమ్చి ఆత్మ జతొ ఆవ్ సంగిలో తోడే కెర్తొసా తుమ్క తోడే జెయె నాయ్. గని ఆవ్ గెలె, తుమ్తె జోక తెద్రయిందె.

⁸ "జో అయ్లో మెలె, పాపుమ్చి రిసా, సత్తిమ్చి రిసా, తీర్పు కెర్తొసిచి రిసా ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క రుజ్జుల్ దెకయెదె. ⁹ లోకుమ్ అంక నంపజయె నాయ్ చి రిసా పాపుమ్ వయ అస్తి మెన అంక నంపజెలసక రుజ్జు దెకయెదె. ¹⁰ అంచొ దేముడు అబ్బొన్తె ఆవ్ ఉట్ట గెచ్చిందె, అంక అన్నె తుమ్ ఇసి దెకున్ నాయ్. అంచి పున్నిమ్చి రిసా ఈంజ లోకుమ్చక జో రుజ్జు దెకయెదె. ¹¹ జాచి రిసా ఈంజ లోకుమ్క అప్పెచి మట్టుక ఏలుప కెర్తొ సయ్తాన్ తీర్పు జా, జోచి పాపుమ్ వయ సిచ్చతె గెచ్చుక అస్సి మెన రుజ్జు దెకయెదె.

¹² "ఆవ్ తుమ్క సంగితిసి కెత్తిగె అస్సి. గని, అప్పె సంగిలె తుమ్ ఓర్పుప జంక నెతుర్పు. ¹³ జలె జో, సత్తిమ్ జలి ఆత్మ జలొసా తుమ్చి పెట్టి అయ్లె, జొయ్యి సత్తిమ్తె తుమ్క ఇండయెదె. జోక, జొయ్యి కిచ్చొ సంగి నాయ్. జో ఒత్త అమ్తె కిచ్చొ సూనెదె గే, జయ్యి తుమ్క సంగెదె. ¹⁴ జో అంచితె తిలిసియి కడన తుమ్క సూనెదె. జాచి రిసాయి అంక గవురుమ్ కెరెదె. ¹⁵ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి ఎత్తి అంచి, జాకయ్ 'జో తుమ్క సంగితిసి ఎత్తి అంచి' మెన తుమ్క సంగిలయ్.

పడ్డొక తుమ్క సంతోసుమ్ జెయెదె

¹⁶ "ఇదిల్ కాలుమ్ గెలి పడ్డొ అంక తుమ్ దెకుక నెతుర్పు, అన్నె ఇదిల్ కాలుమ్తె అంక దెకితె మెన సంగిలన్. ¹⁷ జోచ సిస్సుల్తె సగుమ్జిన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబ, గడియ గెలె, అంక దెకున్ నాయ్. ఒత్త తెంతొ అన్నె గడియ గెలె, అంక అన్నె దెకితె మెన కిచ్చొక సంగిలన్. ఆవ్ 'దేముడు అబ్బొతె ఉట్ట గెచ్చిందె' మెన కిచ్చొక సంగిలన్?" మెన సంగితె తిల. ¹⁸ "గడియ గెలె మెన కిచ్చొ అర్దుమ్ తెన్ సంగితయ్? జో కిచ్చొచి రిసా సంగితయ్ గే నేనుమ్" మెన లట్టబన్.

¹⁹ జేవ్ జొయ్యి పుసితతి మెన, నా యేసు జానయ్ జేవ్చి తెన్ ఇసి సంగిలో. అన్నె గడియ గెలె, తుమ్ అంక దెకున్ నాయ్. ఒత్త తెంతొ. అన్నె గడియ గెలె, తుమ్ అంక అన్నె దెకితె మెన ఆవ్ సంగిలయ్, గెద. ఇన్నెచి రిసా ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబ్బను, నాయ్ గే? ²⁰ తుమ్ దుకుమ్ జా ఏడ్తె. గని, లోకుమ్చ సర్త జవుల తుమ్చి దుకుమ్ సర్తతెను తయెదె మెన తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి.

²¹ లడెన్ జతి తేబోద, జలె, జాచి కంట్లు పావ జా అయ్లె మెలె, ఏడెదె, గెద. గని, లడెన్ జలి మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె ఏక్ 'బోద జెర్మిలో' మెన జాచి సర్తక బేగి దుకుమ్ ఎత్తి పచ్చ గెలెదె. ²² దస్సి, ఆవ్ అప్పె గెలె, తుమ్క గడియ దుకుమ్ తయెదె. గని, ఆవ్ తుమ్చి తెన్ అన్నె దస్సుల్ జయిందె, చి తుమ్చి పెట్టి సంతోసుమ్ జా గెతె, చి కో కి తుమ్చితె తిలి సంతోసుమ్ కడుక నెత్తిర్తి.

²³ జేవ్ దీసల్తె అంక తుమ్ కిచ్చొ కి పుసితిసి నాయ్. తుమ్ దేముడు అబ్బొతె కిచ్చొ సంగిలె కి, అంచి నావ్ తెన్ దొర్కు జయెదె మెన తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి. ²⁴ అప్పె ఎద అంచి నావ్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొ నజుక నాయ్. తుమ్చి సంతోసుమ్ పూర్తి జతి లెక నజ, దొర్కు జయెదె.

²⁵ "ఈంజ సంగతి ఒండి కి అర్దుమ్ లుంకయ్ జలి రితి సంగ అస్సి. జలె ఆవ్ కెయ్యక జలెకి అర్దుమ్ లుంకయ్ జలి రితి తుమ్చి తెన్ నే

లట్టబ్బె, అబ్బొన్చి రిసా తుమ్క సొస్టుమ్గ సూనయ్తి గడియ జెతయ్. ²⁶ జా దీసల్ అయ్లి పొది అంచి నావ్ తెన్, తుమ్ నజేతె. గని, దేముడుక తుమ్చి తెన్ ఆవ్ నెడిమి జా ప్రార్దన కెర్తొసి నెంజె మెన సంగుక నాయ్. ²⁷ కిచ్చొక మెలె అబ్బొ తుమ్క ప్రేమించుప కెర్తయ్. తుమ్ అంక ప్రేమించుప కెర, అంక అబ్బొ జలొ దేముడు తెంతొ బార్ జా అయ్లన్ మెన నంపజలదు. ²⁸ దేముడు అబ్బొ తెంతొ ఆవ్ బార్ జా ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లయ్. అన్నె, అప్పె ఈంజ లోకుమ్ ముల దా, ఒత్త జోతె అన్నె గెతసి" మెన సంగిలన్.

²⁹ జోచ సిస్సుల్, జలె, "ఈందె, అర్దుమ్ లుంకయ్ జలి రితి కిచ్చొ కి నే సంగితె సొస్టుమ్గ లట్టబ్బసి. ³⁰ తుయి ఎత్తి జాన్సి, చి అమ్ నే పుసిలెకి, అమ్చి మెన్ను తిలిసి తుయి జాన్సి మెన అప్పె జానుమ్. దేముడుతె తెంతొ తూయి బార్ జా అయ్లదు మెన నంపజా సంగితి కాయ్. ³¹ యేసు జోవయింక దెక, అప్పె తుమ్ నంపజతసు గే? ³² ఈందె తుమ్చితె ఒండిజిన్క కి కచి గెరి జొయ్యి సెదుంప జా అంక ఎక్కిలోకయి ముల దెతి గడియ జెతయ్, జా అస్సి. జలె అబ్బొ అంచితె అస్సి చి రిసా ఆవ్ ఎక్కిలోయి నెంజె.

³³ "ఈంజ ఎత్తి కిచ్చొక తుమ్క సంగ అస్సి మెలె, 'అంచి తెడి తుమ్క సేంతుమ్ తవున్' మెనయ్. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె అల్లర్ సేడ్తె, గని దయిరిమ్ తెన్ తా. ఈంజ లోకుమ్తెచ అల్లచిఁ ఉప్పిరి ఆవ్ జీన అస్సి" మెన సంగిలన్.

యేసు ప్రార్దన కెర్తొసి

17 యేసు ఈంజ ఎత్తి సంగ కేడవ, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్దన కెర్తన్.

"ఓ బ, అంచి సమయమ్ జా అయ్లి మెన జాచి. ఆవ్ తుచొ పుత్తుది తుచి గవురుమ్ దెకయ్తి రితి, ఆవ్ పుత్తున్ తా గవురుమ్ కెరు. ² ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ మాన్సుల్చి ఉప్పిరి ఆవ్ పుత్తుక తుయి అదికారుమ్ దా అస్సిన్. కో అంక నంపజంక తుయి సెలవ్ దా అస్సిన్ గే, జెవ్వి తుచి రాజిమ్తె బెదితి, మొర్లె పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయ్క తెయ్క జితి రితి ఆవ్ దెంక మెన, తుయి అంచి అత్తి సార్పు కెర దా అస్సిన్. ³ తుయి ఎక్కిలోయి నిజామ్ జలొ దేముడు తుక, తుయి తెద్రయ్లో అంక, జేవ్ నంపజతిసి, అమ్క జేవ్ జాన్తిసి, ఆవ్ యేసు తుయి తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసా జతొ క్రీస్తు. ⁴ తుయి అంక తియార్తి కామ్ ఆవ్ పూర్తి నెరవెర్పుప కెర, ఈంజ లోకుమ్తె తుక గవురుమ్ ఆన అస్సి. ⁵ ఓ బ, ఈంజ లోకుమ్ నే జెర్మన్ జతె అగ్గె తెంతొ తుచి తెన్ ఆవ్ ఒత్త తతె అంక కీసి గవురుమ్ తిలి గే, అప్పె తుచితె పరలోకుమ్తె అన్నె దస్సి గవురుమ్ జతి రితి కెరు.

⁶ "అంచ సిస్సుల్ జతి రితి, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్తె సగుమ్జినక తుయి నిసాన, అంచి అత్తి సార్పు కెర దా అస్సిన్. తుయి కీసాచొ గే ఈంజేవ్ దెకిత్ రితి ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె జియ అస్సి. తుచయ్ మాన్సుల్ ఈంజేవ్, చి ఇన్నెక అంచి అత్తి తుయి సార్పు కెర దిలది, చి తుచి కోడు రితి ఈంజేవ్ నిదానుమ్ ఇండ అస్తి. ⁷ తుయి అంక దిలిసి ఎత్తిచి రిసా 'వేరచి నెంజె, గని తుయి దిలిసి' మెన అప్పె జాన్తి. అంక తుయి తెద్రయ్లోసా నిజామ్ మెన చినిల. ⁸ 'సంగు' మెన తుయి సంగిలి కొడొ ఎత్తి ఇన్నెయింక ఆవ్ సంగ అస్సి, చి ఈంజేవ్ సూన, నంపజా, ఆవ్ తుచితె తెంతొ ఉట్ట అయ్లిన్క 'నిజామ్' మెన జాన్తి. తుయి అంక తెద్రవ అస్సిన్ మెన నంపజా అస్తి.

⁹ "ఇన్నెచి రిసాయి ఆవ్ అప్పె ప్రార్దన కెర్తొసి. ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్చి రిసా ఇసి మెన ప్రార్దన కెరి నాయ్, గని ఈంజేవ్ తుయి అంచి అత్తి సార్పు కెర దిలసయ్చి రిసా ప్రార్దన కెర్తొసి. ఈంజేవ్ తుచయ్ మాన్సుల్. ¹⁰ అంచి ఒండి తుచయ్, తుచి ఒండి అంచయ్, చి ఈంజేవ్ నిదానుమ్ జలిన్ తెన్ అంక గవురుమ్ జెతయ్.

11 "ఆవ్ తుచితె అప్పె అన్నె జెతసి చి అప్పె తెంతో ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె తయి నాయ్. గని ఈంజేవ్, మాత్తుమ్ తవుల. సుద్ది తిలో ఓ బ, ఈంజేవ్ చెంగిల్ తతి రితి, †తుయి అంక దిలి తుచి నావ్చి సెక్కి ఇన్నెక రక్కు, చి ఆవ్ తుయి కీసి ††ఎక్కి జా అస్సుమ్ గే ఈంజేవ్ కి ఎక్కి జా తంక తుచి నావ్ తెన్ ఇనయింక దెకు. 12 ‡ఆవ్ ఇనయింతెన్ బుల్తె తిలి పొది, తుయి అంక దిలి తుచి నావ్ తెన్ ఇన్నెక రకితె తిలయ్. ఆవ్ జేవ్క జాగరిత తెన్ రకిలయ్ చి, ఇనయింతె కో నాసెనుమ్ జతి నాయ్. నాసెనుమ్తె గెతో జో ఎక్కిలో పిట్టవ, జలె, తుయి పూర్లుమ్ రెద్దయ్లి రితి నాసెనుమ్ జా అస్సి, దేముడుచి కొడొతె తిలి జా కోడు అప్పె నెరవెర్పువ జతి రిసా.

13 "అప్పె, జలె, ఆవ్ తుచితె జెతసిచి రిసా, 'అంచి సంతోసుమ్ ఇన్నెచి పెట్టి నెరవెర్పువ జా కామ్ కెర్పు' మెన ఈంజ ఎత్తి, అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఆవ్ తతె, ఇన్నెచి మొక్కె తుక సూనయ్తసి.

14 "'సంగు' మెన తుయి సంగిలిసి ఎత్తి ఇన్నెయింక ఆవ్ సంగ అస్సి. ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్చొ నెంజి, చి అంచ సిస్సుల్ ఈంజేవ్ జలి తెంతో, ఈంజేవ్ కి ఈంజ లోకుమ్చ నెంజితిచి రిసా, ఈంజ లోకుమ్చ ప్రజల్ ఇన్నెయింక విరోదుమ్ దెకితతి. 15 జలె, తుక 'ఈంజ లోకుమ్తె తెంతో ఇన్నెయింక కడ నెవుసు' మెన అంచి ఆస నాయ్, గని 'ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజేవ్ తా గెలె, సయ్తాన్క, జోచి సేవక, ఈంజేవ్ దెర్ను నే సీడ్డి రితి రక్కు' మెన తుక ప్రార్దన కెర్తసి.

16 "ఆవ్ కీసి ఈంజ లోకుమ్చొ నెంజి గే, అంక నంపజలి తెంతో ఈంజేవ్ కి ఈంజ లోకుమ్చ నెంజితి. 17 ఈంజేవ్ పూర్తి తుచయ్ జా తుచి సేవ నిదానుమ్ కెర్తె తతి రితి, తుచి సత్తిమ్తె ఇన్నెక సుద్ది కెరు. తుచి కోడు సత్తిమ్. 18 తుయి కీసి అంకయ్ ఈంజ లోకుమ్తె తెద్దయ్లిదె గే, మాన్సుల్క ఈంజేవ్ సత్తిమ్ వాట్ దెకయ్లి రితి, ఆవ్ ఇన్నెక తెద్దవ దా అస్సి. 19 ఈంజేవ్ కి తుచి సత్తిమ్తె తుచయ్ జా, తుచి సుద్ది జా తుక నిదానుమ్ తత్తు మెనయ్, అంచి జీవ్ తుచి అత్తి ఆవ్ సార్ప కెర దెతసి.

20 "ఎక్కి ఈంజేవ్ అంచ సిస్సుల్చి రిసా ఇసి ప్రార్దన కెరి నాయ్. ఈంజేవ్ అంచి రిసా సాచి సంగిలె, ఇన్నెయింక కోడు సూన అన్నె కో అంక నంపజా గెచ్చుల గే, జోవయింక రిసా కి ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తసి. 21 ఓ బ, తుయి కీసి అంచి పెట్టి అస్సిన్ గే, చి ఆవ్ కీసి తుచి పెట్టి అస్సి గే, దస్సి ఈంజేవ్ కి, జేవ్ కి, అమ్చి పెట్టి తా ††ఎక్కి జతు, చి దస్సి ఎక్కి జల మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ అన్నె మాన్సుల్ దెకిలె, తుయి అంక తెద్దయ్లిసి జేవ్ కి నంపజవుల. 22 తుచి గవురుమ్తె అంక కీసి తుయి టీచడ అస్సిన్ గే, అంచి గవురుమ్తె ఆవ్ ఇన్నెయింక టీచడ అస్సి, చి ఆవ్, తూయి, కీసి ఎక్కి జా అస్సుమ్ గే, ఈంజేవ్ కి ††ఎక్కి జతు మెనయ్ అంచి ఆస. 23 దస్సి, ఆవ్ ఇన్నెయింక పెట్టి, తుయి అంచి పెట్టి తమదె, చి ఈంజేవ్ పూర్తి ††ఎక్కి జవుల. దస్సి జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చొ దొన్ని చినుల మెలె, అంక తెద్దయ్లిసా తుయి మెన చినుల, చి తుయి అంకయ్ కెర్తి ప్రేమ కెర అస్సిన్ గే, ఇన్నెయింక కి తుయి తెర్ది ప్రేమ కెర్తసి మెన చినుల.

24 "ఈంజ లోకుమ్ నే జెర్మన్ కెర్తె అగ్గె తెంతో అంచి ఉప్పిచి తుచి ఎదివాట్ ప్రేమక అంక ఒగ్గర్ గవురుమ్ దా అస్సిన్. జలె, ఓ బ, తుయి అంక దిల సిస్సుల్ కి ††ఆవ్ తిలిన్తె అంచి తెన్ తత్తు, చి తుయి అంక దిలి గవురుమ్ దెకుతు, మెన అంచి ఆస. 25 పున్సుమ్ తిలో ఓ బ, ఈంజ లోకుమ్చ తుక నేన తిలె కి, ఆవ్ తుక జాని, చి కచితుమ్

† నెంజిలె, 'తుయి అంచి అత్తి సార్ప కెర దిల ఈంజేవ్ సిస్సుల్క తుచి నావ్చి సెక్కి రక్కు'. †† నెంజిలె, 'ఎక్కి ప్రేమయ్ అస్సుమ్ గే, ఈంజేవ్ కి ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఎక్కి ప్రేమయ్ తెన్ తవుల'. ‡ నెంజిలె, 'తుయి అంచి అత్తి సార్ప కెర దిల ఈంజేవ్ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ బుల్తె తిలి పొది తుచి నావ్ తెన్ ఇన్నెక రకితె తిలయ్.... †† ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ ఎక్కి ప్రేమచి కోడు. 11 నంబర్ కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక. †† ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ ఎక్కి ప్రేమచి కోడు. 11 నంబర్ కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక. ††† ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ ఎక్కి ప్రేమచి కోడు. 11 నంబర్ కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక. ††† నెంజిలె 'ఆవ్ గెతినెతె జా, అంచి తెన్ తత్తు'.

తుయి అంక తెద్దయ్లిసి ఈంజేవ్ సిస్సుల్ జాన్తి. 26 తుయి అంక ప్రేమ కెర్తి ప్రేమ ఇన్నెయింక పెట్టి తవున్ మెన, ఆవ్ ఇన్నెయింక పెట్టి తంక మెన, తుయి కీసాచొ జా అస్సిన్ గే, ఇన్నెయింక ఆవ్ దెకవ అస్సి, దెకయ్తె తయిందె" మెన దేముడు అబ్బొన్క యేసు ప్రార్దన కెర్తన్.

యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ దెర్సి
(మత్త 26:47-56; మార్కు 14:43-50; లూకా 22:47-53)

18 యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగ కేడవ, జోచ సిస్సుల్ తెన్ బార్ జా, కెర్తెను మెంతి లోయ ఒత్తల్తొచి ఒడ్డుతె జీన గెచ్చ, సిస్సుల్ తెన్ ఒత్త తిలి తోటతె పెసిలె. 2 పుండెతి రిసా యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ ఒత్త గెచ్చుక అలవాట్చి రిసా, అప్పె ఒత్త గెచ్చ తవుల మెన, జోక విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెంక గెలో యూదాక అజ్జ. 3 జో యూదా జలె, వెల్లెల పూజర్లుతె చి పరిసయ్యుల్తె గెచ్చ, జోచ జమాన్లు సగుమ్జిన్క, సయ్న్సుమ్ సుదల్ సగుమ్జిన్క కడ ఆన, జేవ్, లాంతెర్లు దివ్వొ, అయ్దల్ దెరన, యేసు తిలిన్తె ఉట్ట అయ్ల.

4 జోక జర్లు జంక తిలిసి ఎత్తి యేసు జానె చి, జేవ్ దెర్ను ఒత్త పాచ జెతికయ్, జో పుర్రెతో జా, "కక్క చజితసు?" మెన జోవయింక పుసిలన్. 5 జేవ్ జోక, "నజరేతు గవ్విచొ యేసుక చజితసుమ్" మెన జబాబ్ దిల, చి యేసు జోవయింక "అవ్వి జో!" మెలన్. జోవయింక అత్తి జోవయింక దెర దెంక ఒప్పణ్ణొ యూదా జోవయింతెన్ ఒత్త టీచ అస్సి. 6 జలె, "ఆవ్వి జో" మెన యేసు సంగితికయ్, జోక దెరుక మెన అయ్ల జనాబ్ పడ్డొ గుంచ బుయ్యె సేడ గెల.

7 పడ్డొ, "కక్క చజితసు?" మెన యేసు జోవయింక అన్నెక్ సుట్టు పుసిలన్, చి "నజరేతు గవ్విచొ యేసుక" మెన అన్నెక్ సుట్టు సంగిలె. 8 సంగిలె, యేసు జోవయింక "ఆవ్వి జో" మెన తుమ్క సంగిలయ్, గెద. అంకయ్ చజితసు జలె, అంకయ్ దెర, గని అంచి తెన్ తిలసక పొన్" మెన జబాబ్ దిలన్. 9 చి యేసు అగ్గె సంగ తిలి ఏక్ కోడు ఇన్నెయింతెన్ ఏక్ రగుమ్క నెరవెర్పువ జలి.

"తుయి అంచి అత్తి సార్ప కెర దిలసతె కో నాసెనుమ్ జతి నాయ్" మెన దేముడు అబ్బొన్క తెదొడి సంగ తిలి కోడు.

10 జలె, సీమోను పేతురుక ఏక్ కండా తిలి. జో పేతురు జా కండా కడన, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచొ గొతిమాన్సు ఎక్కిలోక కుంద, జోచి ఉజిల్ కండ్లొ సింద గెలన్. జో గొతిమాన్సుచి నావ్ 'మల్కు'. 11 పేతురు దస్సి కెర్తికయ్, "కండా తియ దేన్! దేముడు అబ్బొ అంక తియార్లి కామ్ దుకుమ్ సైమల్ జతిసి జలెకి, ఆవ్ జా కామ్ కెరుకయ్, జా దుకుమ్, జా సైమ ఓర్పువ జంకయ్" మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్.

12 జలె, జేవ్ జమాన్లు, జోవయింక అదికారి చి దేముడుచి గుడిచ సయ్న్సుమ్ సుదల్ యేసుక దెర, బంద గెల. 13 తొలితో ††'అన్నా' మెలొసాతె కడ నిల. జో కొన్సొ మెలె, కయప మెలొ జా వెర్సిచొ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచొ మామెసి. †††14 'అమ్చ యూదుల్ నస్టుమ్ నే జతి రిసా ఎక్కిలో మొర్తె చెంగిలి' మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్క, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి ††అగ్గె సంగ తిలో. ఈంజొ కయప జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి.

జోచొ సిస్సుడు నెంజి మెన పేతురు సంగిలిసి
(మత్త 26:69-70; మార్కు 14:66-68; లూకా 22:55-57)

15 యేసుక జేవ్ మాన్సుల్ దెర ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితె కడ నెతె తిలి పొది, సీమోను పేతురు, అన్నెక్ సిస్సుడు, దొగుల, జేవ్ దెర్నసచి పట్టి

§ 17:12చి కోడు దెక. అన్నె కిచ్చొ రగుమ్క నాసెనుమ్ జతి నాయ్ మెలె, జేవ్ మొర్తె ఎదక యేసుక నిదానుమ్ తాఁ గెల. §† 'అన్నా' అగ్గె ఎత్తి వెల్లొ పూజరి జా తిలో. §†† 13-14 ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల పుస్తకల్తె ఏక్ పుస్తకుమ్తె 13 నంబర్చి కోడు కేడ్డి బేగి 24 నంబర్చి కోడు గల అస్సి; 14 నంబర్చి కోడుచి కంట అగ్గె. §† 11:50చి కోడు దెక.

గల. ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జో అన్నెక్టో సిస్సుడుక జానె, చి జో సిస్సుడు కి యేసు తెన్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి గెరి తెడి పెసిలన్. ¹⁶ గని, పేతురు గుమ్ముమ్ పాసి, బయలె టీచ జా తిలో. జలె, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జాన్టో జో అన్నెక్టో సిస్సుడు అన్నె బార్ జా, గుమ్ముమె రకితి తేబోద గొత్తి సుదోక సంగ, పేతురుక తెడి కడ ఆన్లన్. ¹⁷ జా తేబోద గొత్తి సుదో పేతురుక దెక, “తుయి కి జో మాన్సుచో సిస్సుడు, కిచ్చోగె” మెలన్, గని “నెంజి” మెన పేతురు సంగిలన్.

¹⁸ జలె, ‘చల్లి’ మెన, ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి గొత్తి సుదల్ దేముడుచి గుడిచ సయన్యుమ్ సుదల్ తెన్ మెసి బోగుల్చి ఆగి లావ తపితె తిల. పేతురు కి, తపుక మెన గెచ్చ, ఒత్త జోవయింతెన్ అస్సి.

ఎత్తిక వెల్లో పూజరి యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి
(మత్త 26:59-66; మార్కు 14:55-64; లూకా 22:66-71)

¹⁹ మదెనె ఎత్తిక వెల్లో పూజరి యేసుక పరిచ్చ కెర్లన్. జోచ సిస్సుల్చి రిసా, జోచి బోదనచి రిసా పరిచ్చ కెర్లన్. ²⁰ యేసు జోక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అంచి బోదన, జలె, ఈంజి లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్ సూన్తి రితి ఎదార్దుమ్ సంగ అస్సి. అమ్చ యూదుల్చ సబ గెరెలె బోదన కెర్తె తిలయ్, చి దూరి పాసి తెంతో ఎత్తిజిన్ యూదుల్ బెర జెతికయ్ అమ్చి దేముడుచి గుడితె కి బోదన కెర్తె తిలయ్. ఆవ్ కెయ్య కి, కిచ్చో కి లుంకచోరు సంగి నాయ్. ²¹ జాకయ్, కిచ్చోక అంకయ్ పుసుక? కిచ్చో కిచ్చో సంగ అస్సి గే, అంక సూన్లసకయ్ పుస” మెన యేసు జబాబ్ దిలన్.

²² యేసు దస్సి సంగితికయ్, పాసి టీచ తిలో సయన్యుమ్ సుదో ఎక్కిలో యేసుక పెట, “ఎత్తిక వెల్లో పూజరిక తుయి దస్సి జబాబ్ దెంక బెదెదె గే? పోని!” మెన గోల కెర్లన్. ²³ యేసు జోక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఆవ్ సంగిలిసి తప్పు తిలెగిన, రుజ్జా దెకన సాచి సంగ, గని, ఆవ్ సంగిలిసి సత్తిమ్ జతయ్. జాక, కిచ్చోక అంక పెటుక?” మెన సంగిలన్.

²⁴ †తెదోడి అన్నా, యేసుక బందున్ తెన్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జలె కయపతె తెద్రయలన్.

యేసుచో సిస్సుడు నెంజి మెన పేతురు అన్నె సంగిలిసి
(మత్త 26:71-75; మార్కు 14:69-72; లూకా 22:58-62)

²⁵ సీమాసు పేతురు ఒత్త ఆగి తపితె అస్సి, జలె, ఒత్త తిల మాన్సుల్ జోక “తుయి కి యేసుచో సిస్సుడు, నెంజిన్ గే?” మెంతికయ్, జో “ఆవ్ నెంజి” మెలన్. ²⁶ గని ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచో గొతిమాన్సుచి కండా పేతురు అగ్గె సింద తిలో. జలె, జో మాన్సుచో సొంత మాన్సు ఎక్కిలో ఒత్త తిలో. జో, జలె, పేతురుక “అప్పె తూయి జోవయింతెన్ తోటతె తిలది. తుక దెకిలయ్, గెద?” మెలన్. ²⁷ గని, “నాయ్, జో మాన్సుక నేని!” మెన పేతురు సంగిలన్, చి జో సంగిల్ బేగి కుకుడో వాసిలన్.

రోమ అదికారి యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి
(మత్త 27:1-2,11-31; మార్కు 15:1-20; లూకా 23:1-25)

²⁸ తెదోడి, యేసుక కయప మెలె జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి పుస కెర కేడయ్తికయ్, జా రోమ దేసిమ్ తెంతోచో అదికారిచి మేడతె జోక వెల్లెల మాన్సుల్ కడ నిల. గని, జోక కడ నిలస జా మేడ తెడి పెసితి నాయ్. కిచ్చోక మెలె, జేవ్ యూదుల్ జవుల, చి పస్కా మెలి జోవయించి పండుగు తిలి, చి ‘యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్చ గెరలె పెసిలె గార్ జవ్దె, చి గార్ జలె పండుగ్ అన్నిమ్ కంక గారు. పండుగు పిట్టెదె’ మెంతతి.

† 13 నంబచి కోడుచి ఎట్టెచి కోడుక దెక.

²⁹ జాకయ్, పిలాతు మెలె జో అదికారి బార్ జా, జోవయింతెన్ జా కెర “కిచ్చో నేరిమ్ కెర్లె మెన ఈంజో మాన్సుచి రిసా తుమ్ సంగితను?” మెన యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క పుసిలన్. ³⁰ జేవ్ జోక “ఈంజో నేరిమ్ కెర్లె నాయ్ జలె, ఇన్నెక తుచితె సార్చ కెరుక మెన కడ ఆన్తమ్ గే? నాయ్” మెన జబాబ్ దిల.

³¹ దస్సి సంగితికయ్, పిలాతు జోవయింక, “తుమ్ ఇన్నెక కడన, తుమి, దేముడు మోసే తెన్ దిలి తుమ్చ సొంత ఆగ్గుల్ రితి ఇన్నెక తీర్పు కెర!” మెలన్. దస్సి మెంతికయ్ జేవ్ జోక “ఆమ్ కెర్లి రితి పత్రల్ గల మార్చి సిచ్చ కెరుక జలె, ‘నాయిమ్ నాయ్’ మెన, తుమ్ రోమియులు ఒప్పున్ నాయ్” మెన జబాబ్ దిల. ³² జేవ్ దస్సి జబాబ్ దిలి తెంతో †సిలువతె మొర గెచ్చిందె’ మెలి అద్దుమ్ తెన్, జో మొర్లిసి కిచ్చో రగుమ్ జర్గు జతిన్చి రిసా యేసు అగ్గె సంగ తిలి కోడు నెరవెర్చుప జలి.

³³ పడ్డా పిలాతు, మేడచి తెడి అన్నె పెస, యేసుక బుకార్లన్. యేసుచి రిసాచ కొడో సూన తిలో, చి “తుయి యూదుల్చో రానో గే?” మెన జోక పుసిలన్. ³⁴ ఇసి పుస పరిచ్చ కెర్లికయ్, యేసు జోక, “తుయి అజ్జ కెర అంక దస్సి సంగితసి గే? నాయ్ మెలె, కో జలెకు వేర మాన్సు తుక †దస్సి మెన అంచి రిసా సంగ అస్తి గే?” మెన పుసిలన్. ³⁵ జాచి రిసా, పిలాతు జోక “ఆవ్ యూదుడు గే, చి దస్సి మెనిందె? నెంజి, తుచ సొంత యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, వెల్లెల పూజర్లు, తుక అంచితె సార్చ కెర అస్తి. కిచ్చో కెర అస్సిన్, చి తుక దస్సి కెర్తెతి?” మెన పిలాతు పుసిలన్.

³⁶ యేసు, జలె, కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అంచి రాజిమ్ ఈంజి లోకుమ్చి నెంజి. అంచి రాజిమ్ ఈంజి లోకుమ్చి జతి జలె, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్చి అత్తి ఆవ్ దెర్ను నే సిడ్డి రితి అంచ గొత్తి సుదల్ యుద్దుమ్ కెర్. గని అంచి రాజిమ్ ఈంజి లోకుమ్చి నెంజి” మెన జబాబ్ దిలన్.

³⁷ యేసు దస్సి సంగితికయ్, పిలాతు జోక “దస్సి జలె, ‘రానో’ మెన తుయి నిజామ్ సంగితసి గే?” మెన అన్నె పరిచ్చ కెర్లన్, చి యేసు జోక, “‘రానో’ మెన తుయి అంక సంగితసి. ఆవ్ కిచ్చోక జెర్లిలయ్, కిచ్చోక ఈంజి లోకుమ్చె అయలయ్ మెలె, సత్తిమ్ దెకవుక, సత్తిమ్చి రిసా సాచి సంగుక అయలయ్. జయ్య అంచి కామ్. కో సత్తిమ్చె బెదితస జవుల గే, అంక నంపజవుల” మెన సంగిలన్. ³⁸ యేసు దస్సి సంగితికయ్, పిలాతు మెలె జో అదికారి, “కేతె, సత్తిమ్?” మెన సంగిలో.

పిలాతు దస్సి సంగ కెర, మేడ తెంతో బార్ జా, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ తిలిన్తె అన్నె గెచ్చ, “ఈంజో కిచ్చో నేరిమ్ నే కెర్లి రితి అంక డీస్తయ్. ³⁹ తుమ్చి †పస్కా పండుగ్ మాత్తుమ్, జేల్తె తిలో కేన్ జవున్ జేలి జలెనొక తుమ్చి రిసా ఆవ్ విడ్డల్ కెరుక అంక అలవాట్. జలె, కక్క ఆవ్ ముల దెంక? తుమ్చ యూదుల్చో ఈంజో రానొక ముల దెంక?” మెన పిలాతు పుసిలన్. ⁴⁰ గని జేవ్ కిసి జల మెలె, “ఈంజో మాన్సుక పోని! బరబ్బక ములు!” మెన ఒర్చు దిల. బరబ్బ, జలె, మాన్సుక మొరయ్తెసా.

† 12:32, 33క దెక. ‘సిలువ’ కిసి తయెదె మెలె, ఏక టీవ్తి చి ఏక అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డేడివో రిత డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జతో మాన్సుక జా సిలువతె ఎంగ్గవ కెర, జోవయింక అత్తో చట్టో చంపా కెరవ, అత్తోచట్టో మేకుల్ పట, నెంజిలె వాలివో తెన్ బంద దా, సిలువ బుయ్యె టీచ రోవ కెర, దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతోసా దస్సి ఒడోయ్ జా మొరెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ, జా † యూదుల్చో రానో మెనంతయ్ మెన యేసుచి రిసా పిలాతుక సంగిలె, అంచి రోమ్ దేసిమ్చి అదికారుమ్ యేసు పిట్టవుక ఉచర్తయ్ మెన పిలాతు కోపుమ్ జా మొర్లి సిచ్చ దెయెదె మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ కుత్త కెర తిల. లూకా 23:2. † పూర్ణమ్ పాది యూదుల్ బగుప్పు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు విడ్డల్ కెర్లిసి ఏద కెర్లి రిసా యూదుల్ ఈంజి పస్కా పండుగు కెరుల. ఈంజయి వెర్చి యేసు సాపల్ తెంతో విడ్డల్ కెర్లెసా జయెదె మెన నేనీతి.

యేసుక సిలువ గల్లి రిసా సిచ్చ కెర్లిసి

19 జలె, పిలాతు తెదొడి కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, †పెల్లె సాలు కిచ్చొగె' మెన ఉచర, కొర్డల్ తెన్ పెటయిలన్.

2 ఒత్త తెంతొ, సయన్యుమ్ సుదల్ సగుమ్జిన్, యేసుక †మేడచి తెడి కడ నా కెర, ఆరి కొంకడ్డి రితి 'రానొ' మెన కంటకంపల్ తెన్ ఏక్ కిరీటుమ్ గంచ, జోచి బోడితె గల, †ఊద రంగుచొ పాలుమ్ జోక గల దా తెయార్ కెర, 3 పాసి జా జొకర, "యూదుల్చొ రానొ, తుక జెయ్యి!" మెన మొక్కె పెట్టె.

4 తెదొడి, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ తిలిన్తె పిలాతు అన్నె బార్ జా, జోవయింక "ఓదె, జో కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్లి రితి అంక డీస్తయ్, చి జయి గుర్తుక, తుమ్క రుజ్జు దెకయ్తి రితి, తుమ్ తిలిన్తె ఆవ్ జోక బార్ కెర్లిసి" మెన సంగితికయ్, 5 కంట కంపల్చి కిరీటుమ్ జోచి బోడి తతె, ఎరన పాలుమ్ జో గలన తతె, యేసుక బార్ కెర్ల, చి "ఈందె జో మాన్యు!" మెన, పిలాతు దెకయ్లన్.

6 యేసుక దెకిల్ బేగి, వెల్లెల పూజర్లు చి దేముడుచి గుడిచ సయన్యుమ్ సుదల్ కీసి జల మెలె, "జోక సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు! సిలువతె గలు!" మెన ఒర్చిల. జేవ్ దస్సి జతికయ్, "తుమి కడన సిలువతె గల! ఈంజొ కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్లి రితి అంక డీస్తయ్. జా పూచి నెసి!" మెన పిలాతు సంగిలన్.

7 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, "అమ్క దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్ అస్సె. జా ఆగ్న కీసిచి మెలె, అమ్చొ దేముడు తెన్ కో జలెకు సమ్మందుమ్ సంగనై, 'వెల్లి పాపుమ్ కెర అస్సె' మెన, జో మాన్యు మొర్తి సిచ్చ జంక అస్సె. ఈంజొ, జలె, 'దేముడుచొ పుత్తుసి ఆవ్' మెనన, జయ్యి పాపుమ్ కెర అస్సె, చి మొర్తి సిచ్చ జో జంక అస్సె!" మెన వెల్లెల మాన్యుల్ సంగిల.

పిలాతు యేసుక అన్నె పరిచ్చ కెర్లిసి

8 పిలాతు, జలె, జేవ్ కొడొ సూన, బలె †బియఁ గెచ్చ, యేసుక అన్నె కడన, 9 జా మేడచి తెడి అన్నె పెన, జోక, "తుయి కేనె తెంతొ అయ్లది?" మెన పుసిలన్. గని యేసు తుక్కె తా జబాబ్ దెయె నాయ్. 10 తుక్కె తతికయ్, పిలాతు జోక, "తుయి కిచ్చొక అంచి తెన్ లట్టబ్బి నాయ్? తుక విడ్డల్ కెరుక జవున్, నెంజిలె మొర్తి సిచ్చ దా సిలువతె గలుక జవున్, అంక అదికారుమ్ అస్సె మెన తుయి నేన్చి గే?" మెన సంగిలన్. 11 జో దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "జా అదికారుమ్, జలె, దేముడు తుక దెతో నాయ్, జలె, అంచి ఉప్పిరి తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ తత్తి నాయ్. గని, తుయి ఇన్నె ఏలువ కెరుక నాయిమ్. జాకయ్, తూయి అప్పె కెర్లిసిచి పాపుమ్ తొక్కి. తుచి అత్తి అంక సార్ప కెర్లసచి పాపుమ్ ఒగ్గరి!" మెన పిలాతుక యేసు సంగిలన్.

యూదుల్చ అత్తి పిలాతు యేసుక సార్ప కెర్లిసి

12 తెదొడి, యేసుక విడ్డల్ కెరుక మెన పిలాతు ఇస్టుమ్ జా, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ తిలిన్తె అన్నె బార్ జా, జోవయింక సంగిలన్, గని జేవ్ పిలాతుక కిచ్చొ మెన బియడ్ల మెలె, "ఎక్కిలో 'రానొ' మెననై, జో తుచొ అదికారి జలొ రోమ్ దేసిమ్చొ †కైసర్ రానొక యుద్దుమ్ కెర్లి రితి జయెదె, చి దనా మాన్యుక తుయి విడ్డల్ కెర్లె,

† లూకా 23:16, 22క దెక. †† మత్తయి 27:27, మార్కు 15:16. ‡ ఎరన చి నీలిమ్ రంగు బెదయ్లె, ఊద రంగు జయెదె. సార్ రంగు, †† పిలాతుచొ అదికారి జలొ రోమ్ దేసిమ్చొ కైసర్ రానొ, జలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక సమ్మందుమ్ సంగితయ్ కి, చి 'జేక అమ్చి రోమ్చి అదికారుమ్చి ఉప్పిరి అన్నె నిరోదుమ్ దెకవుల' మెన, 'అంక కి జా విరోదుమ్ దెకవుల' మెన జో పిలాతు బియఁ తయెదె. †† 'కైసర్' నెంజిలె 'వెల్లొ రానొ' మెనుల. 'సిజరు' మెలె, ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితి కోడు, 'కైసర్' మెలె, గ్రీకు బాస తెన్ బెదితి కోడు, 'వెల్లొ రానొ' మెలె, తెలుగు తెన్ బెదితి కోడు.

'కైసర్క విరోదుమ్ జలొ' మెన తుచి రిసా కి నేరిమ్ వయడుక జయెదె" మెన పిలాతుక బియడ్ల.

13 జేవ్ కొడొ సంగ పిలాతుక దస్సి బియడ్లికయ్, ఒత్త జేవ్ తిలిన్తె పిలాతు యేసుక అన్నె బార్ కెరవ, మేడచి పురెచి సదై తిలి తీర్పు కెర్లి టాన్తె వెసిలన్. సద్దుక 'గబ్బుతా' మెన యూదుల్చి ఎబ్రి బాస తెన్ సంగుల. 14 ఈంజ కెయ జర్లు జలి మెలె, యూదుల్చి పస్కా పండుగ్కచి సెలవ్ కడన్చి తెయార్ కెర్లి అగ్గ దీసి, పాసి పాసి మెడ్లెనె. పిలాతు, జలె, యేసుక అన్నె దెకవ, "అల్లె, తుమ్చొ రానొ, ఈంజొ!" మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్క సంగిలన్. 15 జేవ్, "జోక అమ్చొ రానొ మెంతసి గే? జో గెస్సు! మొర్పు! సిలువతె గలు!" మెన ఒర్చిల. జేవ్ దస్సి జతికయ్, పిలాతు జోవయింక అన్నె, "తుమ్చొ రానొక ఆవ్ సిలువతె గల మారుక గే?" మెన జోవయింక కొంకడ్లన్. చి వెల్లెల పూజర్లు కిచ్చొ మెలె మెలె, "ఎక్కి కైసర్ అమ్క రానొ. అన్నె కో నాయ్!" మెన సంగిల. 16 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసుక సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెర్లి సెలవ్ దా, జోక జోవయింక అత్తి పిలాతు సార్ప కెర దిలన్. తెదొడి జమాన్లు యేసుక దెర నిల.

యేసుక సిలువతె గల మార్లిసి

(మత్త 27:32-44; మార్కు 15:21-32; లూకా 23:26-43)

17 తెదొడి, సిలువతె గల మారుక మెన, యేసుక దెర్ల, చి జోక గల్లి సిలువ జొయ్యి వయన బార్ జా, 'గొల్లాతా' మెలి మెట్టయ్ ఉట్ట గెల. ఎబ్రి బాస తెన్ జా నాచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'గిడ్డి పోలికచి టాన్'. 18 ఒత్త, జా ††సిలువతె జోక గల, జోచి ††అత్తోచట్టొతె మేకుల్ పెట, సిలువతె టీచడ రోవిల. యేసుచి సిలువ నెడిమి రోవ, జోచి డెబ్రి పక్క ఎక్కిలోక, ఉజెతో పక్క అన్నెక్కోక, దొగుల చోర్లుక కి దస ఎక్కెక్ సిలువల్తె గల, దస్సి టీచడ.

19 'యేసుచి సిలువచి బోడి గల' మెన పిలాతు ఏక్ దార్చిగండతె రెగ్గయిలన్. కిచ్చొ రెగ్గయిలన్ మెలె, "నజరేతు గవ్వెచొ యేసు, ఈంజొ యూదుల్చొ రానొ జయెదె" మెన రెగ్గయిలన్. 20 యేసుక సిలువతె గలిలి టాన్, జలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి పాసిచి రిసా, యూదుల్ ఒగ్గజ్జిన్ జా వాట్ గెచ్చుక జెంక జతె తిల, చి జా దార్చిగండతె కొడొ సదు కెర్ల. తిన్ని బాసల్ తెన్ కి పిలాతు జా దార్చిగండతె రెగ్గవ తిలొ, జోవయించి సొంత ఎబ్రి బాస తెన్ కి, రోమ్ దేసిమ్చి లాటిన్ బాస తెన్ కి, పడ్డా ఒగ్గర్ బియ్యారి కెర్లి గ్రీకు దేసిమ్చి గ్రీకు బాస తెన్ కి, రెగ్గవ తిలన్. దస్సి తిలె, కో అయ్లె కి అర్దుమ్ కెరనుల, గెద, 21 చి 'జా దార్చిగండ దెకితస అమ్క ఆసుల' మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్క లాజా, కోపుమ్, చి రిసా, జోవయింక వెల్లెల పూజర్లు పిలాతుతె గెచ్చ, "యూదుల్చొ రానొ జయెదె" మెన రెగుడుక కిచ్చొక? జా పోని, గని 'యూదుల్చొ రానొ ఆవ్ మెన ఈంజొ మాన్యు సంగన్లొ' మెన రెగుడు!" మెన పిలాతుక సంగిల. 22 గని పిలాతు, "ఆవ్ రెగ్గయిలిసి ఆవ్ రెగ్గవ అస్సి. దస్సి తవుసు" మెన, మార్పువ కెరె నాయ్.

యేసుచ పాలల్ సయన్యుమ్ సుదల్ వంటున్సి

23 సయన్యుమ్ సుదల్, జలె, యేసుక సిలువతె గల టీచడ్లి పడ్డా, జోచ పాలల్క చెత్తర్ వాటల్ కెర, వంటున్ల. జోచి దిగిల్ సొక్క కి తిలి, గని కుటు నెంతె వేంస్టొ పాలుమ్ జా, చి దస్సి వంటునుక నెంజిలి. 24 జాక, "జా పాలుమ్ చిరుక పోని. చీటి గలుమ, చి కక్క నేడెదె గే,

††† 'సిలువ' కీసి తయెదె మెలె, ఏక్ టీచేతి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డేడివొ రిత డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జతొ మాన్యుక జా సిలువతె ఎగ్గవ కెర, జోవయింక అత్తో చట్టొ చంపొ కెరవ అత్తోచట్టొతె మేకుల్ పెట, నెంజిలె వాలివొ తెన్ బంద, సిలువ బుయ్యె టీచ రోవ కెర, దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతొసా దస్సి ఒడొయ్ జా మొరెదె. ††† యోహాను 20:20, 25. లూకా 24:39.

దెకుమ" మొన చీటి గలిల. కిచ్చొక ఇసి జర్గు జలి మెలె, దేముడు పూర్ణమ్ రెగ్గయలి కోడు నెరవెర్చుప జంకయ్ ఇసి జలి.

"అంచ పాలల్ వంటనుల, చి అంచొ ఏక్ పాలుమక చీటి గలుల" మొన రెగిడ్డి కోడు.

25 సయన్యమ్ సుదల్, జలె, యేసుచ పాలల్క ఆస జా దస్సి కెర్ల, గని యేసుచి అయ్యస్సి, పడ్డా క్లోప మెలో ఎక్కిలోచి తేర్చి మరియ, యేసుచి అయ్యస్సిచి అప్పుసి జయెదె, యేసుక పెద్దయసి జయెదె, పడ్డా మగ్గల పట్టుమచి మరియ కి, జేవ్ తేబోదల్ యేసుచి సిలువచి పాసి టీవఁ అస్సి.

26 జలె, యేసు అయ్యస్సిక దెకిలన్, చి జో ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లొ సిస్సుడు కి ఒత్త టీవఁ అస్సి మొన దెకిలన్, చి జో సిస్సుడుక దెకవ అయ్యస్సిక "ఒదె, తుచొ పుత్తుది!" మొన సంగ, 27 అయ్యస్సిక దెకవ, జో సిస్సుడుక "ఈందె, తుచి అయ్యది!" మొన సంగిలన్. జాక జయి గడియ తెంతో జో సిస్సుడు దెకిత్ తంక మొన, సార్పు కెర దిలో, చి జయి గడియ తెంతో జో సిస్సుడు జాక గెరి కడన, 'అయ్య' మొన జాక పోసిలో.

యేసు మొర గెలిసి

(మత్త 27:45-56; మార్కు 15:33-41; లూకా 23:44-49)

28 తెదొడి 'అంచి కామ్ ఎత్తి కేడ గెలి' మొన యేసు జానన, "అంక తాన్ కెర్తయ్" మొన సంగిలన్. ఇన్నెతెన్ కి, దేముడు పూర్ణమ్ రెగ్గయలి కోడు నెరవెర్చుప జలి. 29 జలె, ఒత్త ఏక్ తప్పెలయ్ అమ్డి ద్రాచ రస్సుమ్ తిలి, చి ఏక్ బూంజా రితిసి జా రస్సుమ్తె బుడ్డవ కెర, ఏక్ రివ్వతె దెరవ కెర, యేసు చుప్పిరి రితి ఒత్తవ సయన్యమ్ సుదల్ చంపొ కెర్ల. 30 జలె, యేసు జా రస్సుమ్ చుప్త కెర, "అంచి కామ్ పూర్తి జలి" మొన సంగ, బోడి వంపొ కెర, జోచి ప్రానుమ్ దేముడు అబ్బొన్చి అత్తి సార్పు కెర దా, మొర గెలన్.

31 జా దీసి తెయార్ జతి దీసి. అన్నెక్ దీసి, సెలవ్ కడన్లి దీసి, 'మొర్త పీనుమ్లు సిలువల్తె తా గెలె గారు' మొన, 'బేగి మొర్తి చి అగ్గెయ్ ఉత్తవ వెంట గెలుక జయెదె' మొన, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పిలాతుతె గెచ్చ కెర, "సిలువల్తె గలిలసచ చట్టో బగయ్తు, చి పీనుమ్ల్క ఉత్తవ దా బేగి వెంట గెల్తు" మొన సెలవ్ నజెల, చి పిలాతు సెలవ్ దిలన్.

32 జాకయ్, సయన్యమ్ సుదల్ గెచ్చ కెర, తొలితో ఎక్కిలోచ పడ్డా అన్నెక్లోచ, యేసు తెన్ బెద సిలువల్తె గలిల దొగుల చొర్లుచ చట్టో బగవ గెల. 33 గని, యేసుతె అయ్లె, 'నాయ్, అగ్గెయి మొర గెచ్చ అస్సి' మొన దెక, జోక చట్టో బగయితి నాయ్. 34 గని, జోవయింతె ఎక్కిలో యేసుక ఈంటె తెన్ పక్కయ్ బూసిలన్. బూసిల్ బేగి, లోయి కి పాని కి సూయి జలి.

35 తుమ్ ఈంజ సదు కెర్తన కి సూన్తన కి, తుమ్క 'జేవ్ కి పూర్తి నంపజతు' మొనయ్ జా ఎత్తి †దెకిలోసా జోచి సాచి సంగ అస్సి. జో సంగిలి సాచి సత్తిమ్, చి 'సత్తిమ్' మొన జో కచితుమ్ జానె. 36 ఈంజ కిచ్చొక ఇసి జర్గు జలి మెలె, ఇన్నెతెన్ దేముడు పూర్ణమ్ రెగ్గయలి కోడు నెరవెర్చుప జలి.

"జో అర్పితుమ్ జలొసాతె కేన్ ఆడు కి బగయితి నాయ్" మొన రెగిడ్డి కోడు, చి

37 "జేవ్ బూసిలోసాక జేవ్ దెక ఉచరుల" మొన అన్నెక్ కోడు అస్సి.

† జో ఈంజ లోకుమ్తె బుల బుల దేముడు అబ్బొన్చి ప్రేమ అదికారుమ్ దెకయ్లిన్చి కామ్ ఇన్నెతెన్ కేడ్డి గని అన్నె కిచ్చొ ముక్కిమ్చి జోవయింబి కామ్ ఇన్నెతెన్ కేడ్డి మెలె, జో పావల్ గెచ్చయ్తి దొర్చు జలి అర్పితుమ్ జలిసి, పస్సా పండుగవో మెండపిల్ల జలిసి. †† 'జా ఎత్తి దెకిలోసా' మొన ఏక్ వేల ఈంజ పుస్తకుమ్ రెగిడ్డి యోహాను సాంతచి రిసా సంగితయ్.

యేసుచి పీనుమ్ మెన్సున్తె ఎగ్డవ దిలిసి

38 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్తె ఎక్కిలో, అరిమతయ్ మెలి గెచ్చొచొ యోసిపు మెలోసా, జో, జలె, యేసుచ సిస్సుడు, గని అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్క బియఁ కెర, ఎదార్తుమ్ ఒప్పునె నాయ్. లుంకచోరు యేసుక సిస్సుడ్ రితో జా అస్సి. జో, జలె, అప్పె పుర్తె జా పిలాతుతె గెచ్చ కెర, "యేసుచి పీనుమ్ కావలె. దెర గెచ్చుమదె" మొన సంగితికయ్, పిలాతు సెలవ్ దిలో, చి పీనుమ్ దెర గెచ్చుక మొన, సిలువ తిలిన్తె అయ్లో. 39 అన్నెక్లో కి అయ్లో. కొన్నొ మెలె, నీకొదెమొ మెలో పరిసయ్యుడు. యేసుచి బోదన సూనుక మొన, ఒగ్గర్ అగ్గెయ్ రాతి, లుంకచోరు యేసుతె జా తిలోసా జొయ్యి. జో, జలె, అప్పె ఒగ్గర్ విలువ తిలి వాసెన సామన్ దెరన అయ్లో. జా వాసెన సామన్ కెర్తి జాడుచి మెలె, పాసి పాసి యాబయ్ కేజిల్ చి జాడు.

40 జేవ్ దొగుల, జలె, యూదుల్ కెర్తి అలవాట్ కెర, వెల్లొ గండల్ విలువ బట్ట తెన్ జా వాసెన సామన్ బెదవ బెదవ, పీనుమ్క గుడియవ బందిల. పీనుమ్క దస్సి తెయార్ కెర మెన్నె వయ నిల.

41 యేసుక సిలువతె గలిలి టాన్చి పాసి, జలె, ఏక్ తోట అస్సి. జా తోటతె సాప్రయ్ డొల్లి కెర్తి గది తిలి రితి నొవి మెన్సున్ అస్సి. కక్క నే రోవిలిసి. 42 సెలవ్ కడన్లి దీసిక చి పండుగు దీసిక జా దీసి తెయార్ జతి దీసి రిసా 'దూరి వయుక గారు' మొన యూదుల్ సంగులచి రిసా, జా మెన్సున్ పాసి తతికయ్, యేసుచి పీనుమ్ ఒత్తయ్ తెడి ఎగ్డవ దిల.

మెన్సున్ డంపితి పత్తురు ఒప్పుల్ జా తిలిసి

(మత్త 28:1-10; మార్కు 16:1-8; లూకా 24:1-12)

20 యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ మార తిర్తత్క, †అయ్తర్ దీసి పెందలె, మగ్గల పట్టుమచి మరియ మెన్నె అయ్లి. అయ్లె, కిచ్చొ దెకిలి మెలె, సాప్రయ్ డొల్లి కెర్తి మెన్సున్క డంక తిలో పత్తురు కీసి గే ఒప్పుల్ జా అస్సి. 2 ఇసి జా అస్సి మొన దెక, బమ్మ జా, సీమోను పేతురు చి యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లొ జో అన్నెక్లో సిస్సుడు దొగుల ఎక్కితె తిలిన్తె మరియ నిగ గెచ్చ, "యేసు ప్రబుచొ పీనుమ్ మెన్సున్ తెంతో ఉక్తన అస్సి, చి జోక కేనె అన్నె ముల దా అస్సి గే నేనుమ్" మొన జోవయింక సంగిలి.

యేసు జీవ్ జా ఉట్టన్చి రుజ్జా అయ్లిసి

3 జా మరియ దస్సి సంగితికయ్, పేతురు, జో అన్నెక్లో సిస్సుడు మెన్నె గెచ్చుక మొన బార్ జల. 4 జేవ్ దొగుల నిగ గెలె, జో అన్నెక్లో సిస్సుడు బేగి నిగ, పేతురుచి కంట తొలితో మెన్నె పాచిలన్. 5 ఈంజొ తొలితో పాచ, వంపొ జా తెడి ఒయర దెకిలె, రితయ్ బట్ట గండల్ ఒత్త సేడ అస్సి మొన దెకిలన్, గని తెడి పెసి నాయ్.

6 తెదొడి, జోవయింబి పడ్డా సీమోను పేతురు నిగ జా పాచిలన్, చి మెన్సున్ తెడిక పెసిలన్. రితయ్ బట్ట గండల్ ఒత్త సేడ అస్సి. 7 చి జేవ్ గండల్క ఇదిల్ దూరిక, యేసుచి బోడి బంద తిలి బట్ట గండ, గుడియయ్ జలి రితి జా, అజ సేడ అస్సి. 8 తెదొడి, జో అన్నెక్లో సిస్సుడు కి, మెలె, మెన్నె తొలితో పాచిలోసా, మెన్సున్ తెడి పెస దెక, యేసుక 'జీవ్ జా ఉట్ట అస్సి' మొన, నంపజలన్.

9 యేసుక "మొర జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సి" మొన అగ్గెయ్ తెంతో దేముడు రెగ్డవ తిలిసి సిస్సుల్ తెదొడి ఉచార అర్దుమ్ కెరనుక నేతయ్. 10 జలె, దెక కెర, యేసుక 'జీవ్ జా ఉట్ట అస్సి' మొన నంపజా, జేవ్ దొగుల సిస్సుల్ జోవయింబ గెరలె ఉట్ట గెల.

† సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

మగ్గల పట్టుమీచి మరియు యేసు డీసిలిసి
(మార్కు 16:9-11)

11 మదెనె మగ్గల పట్టుమీచి మరియు, ఏడ ఏడ మెస్సెచి బయిలె టీచ అస్సె. తెదొడి, ఏడ ఏడ, మెస్సెచి తెడి ఒయర్తి రిసా వంపా జలి.
12 ఒయర్తి, కిచ్చొ దెకిలి మెలె, చొక్కెల పాలల్ గలన తిల దొగుల దూతల్ యేసుచి పీనుమ్ అగ్గె ఎంగ్గె తిలిన్తె దెకిలి. యేసుచి బోడి అగ్గె తిలిన్తె ఎక్కిలో, చట్టొ అగ్గె తిలిన్తె ఎక్కిలో వెస అస్సి.
13 ఈంజేచ్ జాక "అమ్మ, కిచ్చొక ఏడ్తసి?" మెన సంగిల. చి జా జోవయింక "అంచొ ప్రబుక దెర గెచ్చొ అస్సి, చి జోక కేనె అన్నె ముల దా అస్సి గే నేనీ" మెన సంగిలి. 14 దస్సి మెన సంగ, కీసిగె పడ్డా పసిలి, చి యేసు ఒత్తయ్ టీచ తిలిసి దెకిలి. గని 'జొయ్యి' మెన చినుక నెత్త గెలి.

15 యేసు జలె, జాక "అమ్మ, కిచ్చొక ఏడ్తసి? కక్క చజితసి?" మెన సంగిలన్. జా, జోక 'తోట రూకుల్ పొస్తాసా' మెన ఉచర, జోక "బాబు, తూయి జలెకు జోక ఉక్కుల వేరతె నిలది జలె, జోక కేనె ముల దా అస్సిన్ గే, అంక సంగు, చి ఆచ్ జోచి పీనుమ్ దెర గెచ్చొ రోవిందె" మెన సంగిలి. సంగితికయ్, 16 యేసు జాక "మరియ!" మెన, ఎక్కి జాచి నాచ్ సంగిలన్. సంగిల్ బేగి జా, జోక చిన పసుల, "రబ్బోనీ!" మెన సంగిలి. అరమయ్ బాసతె 'రబ్బోనీ' మెలె, 'గురు' మెలి అర్దుమ్ తయెదె.

17 యేసు, జలె, జాక, "అంక చడు నాయ్. ఆచ్ అన్నె దేముడు అబ్బొతె వెగ గెచ్చొక నేతయ్. గని, తుయి కిచ్చొ కెరుక జయెదె మెలె, అంచ బావుడ్లు జల అంచ సిస్సుల్తె గో, చి పరలోకుమ్ తిలొ తుమ్చొ దేముడు తుమ్చొ అబ్బొది జలొ అంచొ దేముడు అంచొ అబ్బొతె ఆచ్ ఉట్ట గెతసి మెన యేసుప్రబు సంగిలన్ మెన సంగు" మెన, జాచి అత్తి జోచ సిస్సుల్క కబుర్ తెద్రయ్లన్.

18 జాకయ్, మగ్గల పట్టుమీచి జా మరియు, యేసుచ సిస్సుల్తె గెచ్చొ, "యేసుప్రబుక దెక అస్సి!" మెన సంగ, జో సంగిలి కబుర్ ఎత్తి జోవయింక సంగిలి.

యేసు జోచ సిస్సుల్క డీసిలిసి

19 జా దీసి సంజె, సత్తరెక్క తొల్లి దీసి, మెలె యేసు జీచ్ జలి జా 'అయ్తర్ దీసి సంజె, సిస్సుల్ ఎక్కితె బెర తిల. గని యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్క బియ: కెర, కెచ్చొ డంపన లుంకిల్ రితి తిల. జేచ్ దస్సి బిలి రితి జా ఒత్త కెచ్చొ డంపన తతికయ్, యేసు జా కెర, జోవయింక నెడిమి టీచ, "తుమ్క సేంతుమ్ తవుసు!" మెన ఉంక్తయ్లన్. 20 దస్సి ఉంక్తవ కెర, 'అచ్చొ' మెన దెకయ్తి రిసా, సిలువతె గలిలి పొది మేకుల్ అత్తితె పెట్టినచి మచ్చల్, పక్కయ్ బూసిలిన్చి మచ్చ, జోవయింక దెకయ్లన్, చి జేచ్, 'యేసుప్రబు' మెన జోక చిన, సర్దసంతోసుమ్ జలె.

21 యేసు, జలె, జోవయింక అన్నె, "అంచి సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి తవుసు. పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొ ఈంజ లోకుమ్తె అంక కీసి తెద్రయ్లన్ గే, దస్సి ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్తె తుమ్క ఆచ్ తెద్రయ్తసి" మెన సంగిలన్. 22 ఇసి సంగ కెర, జోవయింక ఉప్పిరి పుజ దా, "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క ఆచ్ దెతసి. నజనా. 23 కచ పాపల్ తుమ్ చెమించుప కెరె గే, చెమించుప జా అస్సి. కచ పాపల్ చెమించుప నే జతి రితి తుమ్ కెరె గే, జా పాపుమ్ జోవయింక తయెదె" మెన సంగ యేసు ఉట్ట గెలన్.

24 యేసు జా సుట్టు సిస్సుల్క డీసిలిసి, జలె, 'కల్వల్తె జెర్మిలోసా' మెన ఆసిమ్ నాచ్ తిలొ తోమా మెలోసా ఒత్త నాయ్. 25 చి జో తెన్ దస్సుల్ జలి పొది "యేసుప్రబుక దెకిలమ్!" మెన తిల సిస్సుల్

సంగిల. గని, తోమా జోవయింక, "జో జీచ్ జా తిలె, అంక రుజ్జా దెకాయితు. జోచ అత్తోతె దెకిలె, ఒత్త మేకుల్ పెట్ట మచ్చల్ తిలెకయ్, జేచ్ మచ్చల్ ఆచ్ చడ దెకిలెకయ్, పడ్డా జేచ్ జోక పక్కయ్ బూసిలిన్ తెడి ఆచ్ సొంత ఆతు గల దెకిలెకయ్, 'జొయ్యి' మెన నంపజయిందె" మెలన్.

26 జలె, ఒత్త తెంతొ అన్నె అట్టు పొదుల్ గెతికయ్, యేసుచ సిస్సుల్ జా గెరి అన్నె అస్సి. గని, ఈంజ సుటు తోమా కి జోవయింతెన్ అస్సి. జా సుట్టుచి రితి జేచ్ కెచ్చొ డంపన తిలె కి, యేసు జా జోవయింక నెడిమి టీచ, జోవయింక "తుమ్క సేంతుమ్ తవుసు!" మెన ఉంక్తయ్లన్.

27 తెదొడి, తోమాక దెక, "తుచి ఊంటి చంప కెర, అంచ అత్తో చడ దెకు! తుచి ఆతు చంప కెర, అంచి పక్కయ్ బూసిలిన్చి తెడి గల దెకు! అన్యానుమ్ జా నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ జా!" మెన, యేసు జోక సంగిలన్. 28 తోమా సర్దసంతోసుమ్ జా, "అంచొ ప్రబు, అంచొ దేముడు!" మెన పూర్తి నముకుమ్ జా సంగిలన్. 29 జాకయ్ యేసు జోక, "అంక దెకిలి రిసా తుయి నంపజలది. అంక నే దెకిలెకి కో అంక నంపజవుల గే, జోక చెంగిలి!" మెన సంగిలన్.

30 ఇన్నె రెగిడ్లసచి కంట, జోచి అదికారుమ్ దెకయ్త వెల్లెల కమె ఒగ్గరి యేసు జోచ సిస్సుల్చి మొక్కె కెర్లన్, గని మొత్తుమ్తె ఎత్తయి రెగ్లె అస్సి. 31 ఈంజేచ్, జలె, కిచ్చొక రెగ్లె అస్సి మెలె, యేసుక 'నిజామి దేముడు తెద్రయ్లొ రచ్చించుప కెర్లొసా క్రిస్టు జో' మెన తుమ్క 'నంపజతు' మెనయ్ రెగ్లె అస్సి. తూమ్ కి సదు కెర్లస సూన్తన నంపజలె, తూమ్ కి యేసుప్రబుచి దయచి రిసా జోచి జీచ్ జియ, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితె.

యేసు సిస్సుల్క అన్నె డీసిలిసి

21 యేసు సిస్సుల్క డీస అన్నె సగుమ్ దీనల్ గెలి పడ్డా, తిబెరియ సముద్రుమ్తె, మెలె గలిలయతెచి సముద్రుమ్ రితి గడ్డె, జోచ సిస్సుల్ సగుమ్జిన్ తతికయ్, యేసు జోవయింక అన్నె డీస జో జీచ్ జలిన్క జోచి అదికారుమ్క రుజ్జా దెకయ్లన్. ఇసి జర్గు జలి.

2 ఏక్ దీసి, సీమోను పేతురు, 'కల్వల్తె జెర్మిలోసా' మెన ఆసిమ్ నాచ్ తిలొ తోమా, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి కానా గచ్చొచొ నతనియేలు, జెబెదయి మెలోసాచ దొగుల పుత్తర్సుల్, చి అన్నె దొగుల సిస్సుల్, మొత్తుమ్ సత్తుజిన్, ఎక్కితె తిల, చి 3 "ఆచ్ మొస్సు దెరుక గెతసి" మెన సీమోను పేతురు సంగ బార్ జంక దెర్తికయ్, తిల సిస్సుల్ "ఆమ్ కి బెద జెమ్దె!" మెన సంగిల. జేచ్ ఎత్కిజిన్ బార్ జా, జోవయింక దోనితె వెగ, మొస్సు దెరుక గెల. గని జయి రాతి ఎక్కి మొస్సా కి దెర్తి నాయ్.

4 గని, రాత్ పయితె తతికయ్, ఒత్త ఒడ్డుతె యేసు టీచ అస్సి. గని 'యేసు' మెన సిస్సుల్ చినితి నాయ్. 5 జో, జలె, జోవయింక కేక్ గల, "ఓ గోతుసుదల్, మొస్సు దెర అస్సున్ గే?" మెన పుసిలన్. చి "నాయ్, బాబు, కిచ్చొయ్ నాయ్!" మెన జబాబ్ దా కేక్ గల.

6 యేసు, జలె, జోవయింక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "దోనిచి ఉజెతొ పక్కయ్ వల గల, చి దొర్కు జవుల!" మెన కేక్ గలన్, చి జో సంగిల్ రితి జయ్యి పక్క వల గలిల. గలిలె, ఎత్తివాట్ మొస్సు బెర తిలి రిసా వల కడుక నెత్తిర్.

7 దస్సి జతికయ్, యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లొ సిస్సుడు జోక చిన కెర, "అమ్చొ యేసుప్రబు, జో!" మెన పేతురుక సంగిలన్. జోక 'అమ్చొ యేసుప్రబు' మెన సీమోను పేతురు సూన్ల బేగి, కామ్చి రిసా జో కడ తిలి సొక్క అన్నె గలన, సముద్రుమ్తె డేచ, యేసుతె గెలన్. 8 గని, తిల సిస్సుల్ దోనితె తా, మొస్సు బెర తిలి వల ఒగ్గడ ఆన, పడ్డా

† సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

అయిల. ఒగ్గర్ దూరి జెంక నాయ్. ఒడ్డు తెంతో పాసి పాసి ఎక్కి పుంజెక్ గజాలు దూరి తిల.

⁹ జలె, ఒడ్డుతె అయిలె కిచ్చొ దెకిల మెలె, ఒత్త మెసి బొగుల్చి ఆగి తిలి, చి ఆగితె మొస్సు సిజితె తిల. పోడియె కి తిల. ¹⁰ తెదొడి యేసు జోవయింక “తుమ్ అప్పె దెర్ల మొస్సు సగుమ్ ఆన” మెలన్, ¹¹ చి సీమోను పేతురు దోనితె అన్నె వెగ, వల ఒడ్డుతె ఒగ్గర్ ఆన్లన్. ఆన్లె, వెల్లెల మొస్సు బెరయ్ అస్తి, కెత్తి మెలె, పుంజెక్ యాబయ్ తిన్ని వెల్లెల మొస్సు. గని, ఎత్తివాల్ తిలె కి, వల చిరి జయె నాయ్.

¹² “అల్లె, కంక జా,” మెన యేసు సిస్సుల్క బుకార్లన్. జేవ్ సిస్సుల్కె జలె, “తుయి కో?” మెన కో కి జోక పుసుక దయిరిమ్ నాయ్. జోక ‘యేసుప్రబు’ మెన జాన్తి. ¹³ జేవ్ దస్సి ఇదిల్ బితె తతికయ్, యేసు పుర్లె జా, పోడియె వెంట, వంట దిలన్. దస్సి మొస్సు కి వెంట, వంట దిలన్.

¹⁴ యేసు మొర జీవ్ జా ఉట్ట సిస్సుల్క డీసిలిసి ఇన్నెతెన్ తివ్వెర్ జలి.

పేతురుక యేసు చెమించుప కెర్లిసి

¹⁵ జేవ్ అన్నిమ్ కెర కేడయిలి పడ్డె, సీమోను పేతురుక యేసు బుకారా, ఇదిల్ దూరి కడన, జోక ఇసి మెలన్. “ఓ సీమోను, యోహానుచొ పుత్తుసి, ఇన్నెచి కంట అంక తుయి ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లిసి గే?” మెన పుసిలన్. పుసిలె, పేతురు “ఒయ్యి, ప్రబు, ఆవ్ తుక ప్రేమ కెర్లిసి తుయి జాన్తి” మెలన్. యేసు జోక “దస్సి జలె, విలువ జల మెండ పిల్లల్క చెంగిల్ అన్నిమ్ గొవుడు దొర్కు కెర్తె తతి రితి తా!” మెన సంగిలన్.

¹⁶ పడ్డె అన్నెక్ సుట్టు, “ఓ సీమోను, యోహానుచొ పుత్తుసి, అంక ప్రేమ కెర్లిసి గే?” మెన పుసిలన్. పుసిలె, పేతురు జోక అన్నె, “ఒయ్యి, ప్రబు, ఆవ్ తుక ప్రేమ కెర్లిసి తుయి జాన్తి” మెన సంగిలన్. యేసు జోక అన్నె, “దస్సి జలె, విలువ జల మెండల్క చెంగిల్ రకిత్ రితి తుయి దెకితె తా!” మెన సంగిలన్.

¹⁷ తెదొడి అన్నెక్ సుట్టు కి, పేతురుక యేసు పుసిలన్. “ఓ సీమోను, యోహానుచొ పుత్తుసి, అంక ప్రేమ కెర్లిసి గే?” మెన అన్నె పుసితికయ్, ‘అంక ప్రేమ కెర్లిసి గే?’ మెన యేసు పుసిలిసి అప్పె తివ్వెర్ జలి రిసా, పేతురు మెన్ను ఒగ్గర్ దుకుమ్ జలన్, చి “ప్రబు, తుయి ఎత్తి జాన్తి. ఆవ్ తుక ప్రేమ కెర్లిసి తుయి దెకితసి!” మెన అన్నె సంగిలన్, చి

† యూదుల్ చింబొ కతి నాయ్. ముక్కిమ్క పోడియె కవుల.

యేసు జోక “విలువ జల మెండల్క సరి జతి అన్నిమ్ దొర్కు కెర్లి రితి తుయి తా.

¹⁸ “తుక ఆవ్ అన్నె కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుయి ఉబెడొబొద తిలి పొది, తుకయ్ తూయి తెయార్ కెరన, ఇస్టుమ్ అయిలి రితి బుల్లె తిలది, గని తుయి మంత్రొ జలె పొది కీసి జస్తె మెలె, తుచ అత్తొ చంపొ కెర్తె, చి వేర సుదొ తుక తెయార్ కెరెదె. చి తుయి ఇస్టుమ్ నెంజిలిన్తె తుక వయ నెయెదె” మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్. ¹⁹ కిచ్చొక దస్సి సంగిలన్ మెలె, పేతురు మంత్రొ జలె పొది, విరోదుమ్ సుదల్ జోక †మాారుల. దస్సి జయెదె మెలి గుర్తుకయ్ యేసు దస్సి మెలన్. జలె, ఒత్త తెంతో యేసు పేతురుక, † అంచి పట్టి జే!” మెలన్.

²⁰ తెదొడి పేతురు పస్స, యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లి సిస్సుడు జోచి పట్టి జెతిసి దెకిలన్. కక్క మెలె, యేసు సిస్సుల్ తెన్ ఆకర్ అన్నిమ్ కెర్లి పొది, యేసుచి గుండెతె పెల వెన తిలొ సిస్సుడు. జొయ్యి, జా సుట్టు ‘తుక విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెతొసా కొన్నె?’ మెన యేసుక పుస దిలన్.

²¹ పేతురు, జలె, జో సిస్సుడుక దెక కెర, “ప్రబు, ఈంజొ మాన్సుక కిచ్చొ జయెదె?” మెన పుసిలన్. ²² పుసితికయ్, యేసు జోక, “ఆవ్ దేముడు అబ్బొతె పరలోకుమ్తె గెచ్చు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతె ఎదక ఈంజొ తాఁ గెచ్చుక అంచి ఇస్టుమ్ జలె, తుక కిచ్చొ బాద? అంచి పూచి, జా. తుచి పూచి కిచ్చొ మెలె, ఆవ్ తియార్లి కామ్ కెరుక. అంచి పట్టి జే!” మెలన్.

²³ జో అన్నెక్లో సిస్సుడుచి రిసా యేసు సంగిలి జా కోడుచి రిసా సగుమ్జిన్ పడ్డె కిచ్చొ సంగితె తిల మెలె, ‘ఈంజొ అన్నెక్లో సిస్సుడు మొరె నాయ్’ మెంతె తిల. గని జో ‘మొరె నాయ్’ మెన యేసు సంగి నాయ్. ఎక్కి “ఆవ్ అన్నె జెతె ఎదక ఈంజొ తా గెచ్చుక అంచి ఇస్టుమ్ జలె, తుకయ్ కిచ్చొ బాద?” మెనయ్ సంగ తిలొ.

²⁴ ఈంజ ఎత్తిచి రిసా సాచి జలొసా, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా రెగ్గొసా కొన్నె మెలె, జొయ్యి సిస్సుడు. యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లిసా. జోచి సాచి సత్తిమ్ మెన జానుమ్.

²⁵ యేసు కెర్ల కమె అన్నె ఒగ్గర్ అస్తి. జేవ్ కమె ఎత్తిచి రిసా రెగుడుక జలె, జేవ్ కమె ఎత్తివాల్ జవులచి రిసా జోవయించి రిసా రెగ్గొ పుస్తకల్ ఈంజ బూలోకుమ్ దెరుక నెత్తె. తెద్దిలి.

†† వేర పుస్తకల్తె కిచ్చొ అన్నె మెలె, పడ్డె పేతురుక కీసి మార్ల మెలె, జోవయింక బోడి ఎట్టొ చట్టొ ఉప్పిరి ఒడొవ సిలువతె మార్ల. † క్రీస్తుచి రితి నిదానుమ్ ఇండితినచి కోడు, పడ్డె సిలువతె జో కి మొర్తినచి అర్దుమ్ కి ఇన్నె తయెదె.

బారికుల్ కమె

యేసు సుద్ది తిలి ఆత్మ దెతి రిసా సంగిలిసి

1 ఓ దెయిపిలా, ఆవ్ తొలితొ రెగిడ్డి పుస్తకుమతె కిచ్చొచి రిసా రెగిడ్డియ్ గే జాన్చి. యేసు కెర్ల కమె, యేసు కెర సికడ్డిసి రిసా రెగిడ్డిసి. 2 మొదొల్ తెంతొ, యేసు పరలోకుమతె తిలొ దేముడు జలొ అబ్బొనతె అన్నె వెగ గెలి ఎదకచి రిసా ఎత్తి. జా పుస్తకుమతె రెగిడ్డియ్. పడ్డొ, జో దేముడు అబ్బొనతె అన్నె వెగ నే గెతె అగ్గె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్, జో అగ్గె నిసాన్ల సిస్సుల్క ఆడ్ర దా, జోచి †సుబుమ్ కబుర్ కామ్ జేవ్ కెర్తి రిసా, జో ఆగ్గు దా తిలొ. 3 జో మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జలి పడ్డొ, జా అన్నెక్ దొన్ని విసా పొదుల్చి తెడి, జో జోవయింక సగుమ్ సుట్టు డీసయ్ జా, జో అన్నె జీవ్ జలిన్క జోవయింక ఒగ్గర్ రుజ్జుల్ దెకవ, †దేముడుచి రాజిమచి రిసా జోవయింక అన్నె సికడ్డి తిలొ.

4 జేవ్ దొన్ని విసా పొదుల్చి తెడి ఏక్ సుట్టు, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కత్తె తా, జేవ్క కిచ్చొ ఆడ్ర దిలన్ మెలె, "తుమ్ కిచ్చొక రకుక మెలె, తుమ్ ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ నే గెతె, ఇన్నె తా. అంచి రిసా సూస్సిసి, అబ్బొ జలొ దేముడు తుమ్క దెయిందె మెన అగ్గె తెంతొ కోడు దిలిసి దొర్కు జతి ఎద రకితె తా. 5 యోహాను జలె, అగ్గె పానితె మాన్యుల్క బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ, గని తుమ్క అప్పి కిచ్చొ జర్గు జయెదె మెలె, అన్నె ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె, జా అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దొర్కు జయెదె" మెన యేసు †జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

6 యేసు సిస్సుల్ తెన్ బెద తిలి పొది, జేవ్ జోక, " †ప్రబువ, అప్పి జలె, తుచి తెడి అమ్క ఆమి ఏలువ కెరంతి రితి కెర, అమ్చి ఇస్రాయేల్ దేసిమ్క జోవయింక అన్నె దెస్తిగె?" మెన పుసిల. 7 పుసితికయ్, జోక సిస్సుల్క, "కేన్ కాలుమ్క, కేన్ సమయమ్క, కిచ్చొ జర్గు జంక అస్సె గే, మెన ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ దేముడు అబ్బొక అదికారుమతె తియ అస్సె. 8 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అయిలె మెలె, తుమ్ సెక్తి జస్సి, అంచి రిసా సాచి జతి రితి, తుమ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె, ఈంజ ఒండి యూదయ ప్రదేసిమ్తె, పడ్డొ సమరయ ప్రదేసిమ్తె, పడ్డొ ఒండి లోకుమ్చ దూరి దేసిమ్లుతె కి సాచి దెకయ్తె" మెన సంగిలన్.

† 'లూకా', మెలె యేసుక్రీస్తుచి రిసా లూకా రెగిడ్డి సాచిచి పుస్తకుమ్. †† 'సుబుమ్ కబుర్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దొర్కు కెర్తి రచ్చనచి కోడు. జో పాపల్ చెమించువ కెర్తినచి రిసాచి కబుర్. యేసుయి దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తొసా జలిన్చి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయిలె రిసా మాన్యుల్ పరలోకుమతె రాజిమతె బెదితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలిన్చి కబుర్. 'సుబుమ్ కబుర్ కామ్' మెలె, ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ ఎత్తిచి రిసా సాచి జా జా బుల్చిసి, నెంజిలె సొంత టాన్తె కి సాచి సంగితె తతిసి. † 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్' మెలె, 1 జోవయింక నంపజల మాన్యుల్చి పెట్టి జో ఏలువ కెర్తిసి, 2 జోవయింక ఆత్మసెక్తి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తిసి, 3 ఈంజ ఉగుమ్ మార్చువ జలె జో ఎదార్తుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలువ కెర్తిసి, చి 4 పరలోకుమతె జో ఏలువ కెర్తిసి. †† యూదా అత్య కెరన మొర తిలన్ గెద. †† 'ప్రబు' మెలె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, ఎత్తిచి కంబ వెల్తొ తిలొసా, ఎత్తిక ఏలువ కెర్తొసా. ఒగ్గర్ సుట్టు యేసుకయ్ 'ప్రబు' మెనుల, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొనక కి 'ప్రబు' మెనుల.

యేసు పరలోకుమతె వెగ గెలిసి

9 యేసు ఇసి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, జేవ్ సిస్సుల్ దెకితె తతికయ్, జో పరలోకుమతె అన్నె గెచ్చుక మెన ఉక్కిల్ జలొ. జో వెగ గెతె తతికయ్, ఏక్ మబ్బు జోక లుంకడ్డి, చి సిస్సుల్ జోక అన్నె దెకుక నెత్తిర్. 10 జో పరలోకుమతె వెగ గెతె తతికయ్, సిస్సుల్ ఆగాసుమ్ పక్క ఆచారిమ్ తెన్ దెకితె తతికయ్, ఆదె, చొక్కిల పాలల్ గలన తిల దేముడుచ దూతల్ దొగుల జోవయింక నెడిమి ఉత్ర జా టీవోజ జల, 11 "ఓ గెలిలయ ప్రాంతుమ్చ మాన్యుల్, కిచ్చొక దస్సి ఆగాసుమ్ పక్క దెక దెక టీవోజ జా అస్సున్? తుమ్చి నెడిమి తెంతొ ఉక్కిల్ జా పరలోకుమతె వెగ గెలొ ఈంజొ యేసు, పడ్డొక అన్నె ఉత్ర జెయెదె. జో కిసి పరలోకుమతె వెగ గెలొ గే దెకిల్ రితి, దస్సియ అన్నె ఉత్ర జెయెదె" మెన జేవ్క సంగిల.

సిస్సుల్ యెరూసలేమ్తె ప్రార్థన కెర్తిసి

12 తెదొడి జేవ్ జా ††ఒలివ మెట్ట తెంతొ ఉత్ర జా, యేసుచ సిస్సుల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఉట్ట అయిలె. మెట్టక పట్టుమ్ పాసి తయెదె. కెర్తి దూరి మెలె, ††సెలవ్ కడన్లి దీసి యూదుల్ ఇండితి ఎదిలి దూరి. 13 పట్టుమ్తె పావ కేనె గెల మెలె, జేవ్ సంగ తిలొ ఒత్తచొ గేరుచి అంతస్తుమ్తెచి గదితె గెల. కొన్న మెలె, పేతురు, యోహాను, యాకోబు, అంద్రెయ, పిలిప్, తోమా, బర్తోలోమయి, మత్తయి, అల్ఫయిచొ యాకోబు మెలొ పుత్తున్, పడ్డొ సొంత దేసిమ్ ఏలువ కెరంతి ఆస తిలి మందతె తిలొ సీమోను, పడ్డొ యాకోబు మెలొ ఎక్కిలొచొ పుత్తున్ మెలొ యూదా; మొత్తుమ్ ఎగరజెన్ సిస్సుల్. 14 జో గెరి తా కిచ్చొ ఎక్కి నిదానుమ్ కెర్తి తిల మెలె, ప్రార్థన కెర్తి తిల. ప్రార్థన కెరుక మెన జోవయింతెన్ అన్నె కో కో జేవ్ పొదులె బెదితె తిల మెలె, యేసుచి అయ్యసి మరియ తెన్, జోక బావుడ్సివొ, జోవయింక అన్నె నంపజల తేబోదల్ తిల.

15 జేవ్ దస్సి ప్రార్థన కెర్తి తిల పొదులె, ఏక్ దీసి, రమారమి సొవు విస్సాజెన్ మాన్యుల్ ఒత్త బెర తతికయ్, జేవ్ ప్రబుక నంపజలసచి నెడిమి పేతురు టీవోజ జా, ఇసి మెన సంగిలన్. 16 "ఓ బావుడ్లు, అమ్చొ యేసుక జేలి కెర్క దెరవ దిలొ యూదాచి రిసా, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సికయ్తెకయ్, దావీదు మెలొ పూర్తుమ్చొచి అత్తి సంగిలిసి కోడు జా, కచితుమ్ నెరవెర్చువ జంక అస్సె. జాకయ్, యూదాచి రిసా సంగిల్ రితి నెరవెర్చువ జలి. 17 మెలె, యూదా అమ్చి తెన్ యేసు నిసాన్లొసా జలొ, చి ఆమ్ కెర్తి సేవతె జో బెదుక ప్రబు సెలవ్ దా తిలొ."

18 మదెనె యూదాక కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, జో యేసుక విక పాపుమ్ కెర్తి డబ్బుల్ తెన్ బుయి గెన్తో. జా బుయి తిలిన్తె సేడ గెలన్, చి పెట్టి బర్దల్ జతికయ్, పెట్టిచి అంతున్ ఎత్తి సూయి జా గెలి. 19 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్ జాన్లి దీసి తెంతొ, జా బుయియ 'అకెల్దామ' మెన జోవయింక అరమయ్ బాస తెన్

††† 'ఒలివ మెట్ట' మెలె, ఒలివ పండ్లు రూకుల్ జా మెట్టయ్ తవుల చి జా నావ్ తయెదె. ††† రమారమి తిన్ని పావ్ కిలొమిటర్లు దూరి జయెదె § జలె పుంజెక్ విస్సెజెన్

సంగీతతి. జా నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'లోయి సూఁయి జా తిలి బుఁయి' †.

20 జాకయ్ యూదాక జర్గు జలిసి తెన్, కీర్తన పుస్తకుమతె రెగిడ్డి కోడు నెరవెర్చుప జలి.

"జోవయింఁచి టాన్ పాడ్ జలి బయిలు రితి జవున్,

చి ఒత్త తెంతో కో ఒత్త జితు నాయ్"

మెన రెగ్గ అస్సె, అన్నెక్ కోడు కి రెగ్గ అస్సె. కేన్ కోడు మెలె,

"జోవయింక దా తిలి టాన్ జోవయింక పిట్టున్,

చి వేర మాన్సుక దొర్కు జవున్."

మెన రెగిడ్డిసి మెన, బెర తిలసక పేతురు సంగిలన్. 21-22 అన్నె కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "జా కోడుచి రిసా, యేసుప్రబు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్క అమ్చి తెన్ సాచి జా జోచి గవరుమ్ దెకయ్తి రిసా, అన్నెక్ అమ్చి తెన్ బెదుక అస్సె. కొన్నొ మెలె, యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి, యేసుప్రబు అమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె బులై తిలి మొదొల్ తెంతో, యేసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలి ఎదక అమ్చి తెన్ బులై తిలొసా ఎక్కిలో అమ్చి తెన్ బెదుక అస్సె" మెన పేతురు సంగిలన్.

23 సంగితికయ్, జేవ్తె తిల దొగులక టీవోజ కెల. జేవ్ దొగుల కొన్న మెలె, 'బర్నబా' మెన ఆసిమ్ నావ్ తిలొ యోసేపు మెలొ యూస్తు మెలొ ఎక్కిలో, చి మత్తీయ మెలొ అన్నెక్.

24 జేవ్ దొగులతె ప్రబు కక్క నిసాన్దె గే, జానుక జతి రిసా, సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర్ల. "ఓ ప్రబు, మాన్సుచి పెట్టి తిలి బుద్ది ఎత్తి తుయ్ జాన్చి.

25 తుయి దిలి సేవ, తుచొ బారికి జతి తుయి దిలి టాన్, యూదా నిస్సారుమ్ కెర్లి రితి జా నెన కెర, జోచి టాన్తె జో గెచ్చు అస్సె. జోక తుయి దా తిలి కామ్ కెర్లి రిసా, ఈంజేవ్ దొగులతె కక్క నిసాన అస్సిన్ గే, దయ కెర అమ్క రుజ్జు దెకవు" మెన ప్రార్దన కెర్ల. 26 ప్రార్దన కెర, చీటి గల్లిక మత్తీయచి నావ్ సేడ్లి. జా రుజ్జు జతికయ్, 'అమ్చి తెన్ ప్రబుచొ బారికి జవున్' మెన, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె ఎగరజన్ † బారికుల్ జో మత్తీయక బెదవన్ల, చి బారజిన్ అన్నె జా గెల.

నంపజలనచి పెట్టి దేముడు జోచొ ఆత్మ దిలిసి

2 యేసు మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట సత్తు సంతల్ గెతికయ్, 'పెంతెకొస్తు' మెన యూదుల్చి పండుగు దీసి, యేసుక నంపజలన ఎత్తిజిన్ ఎక్కితె బెద అయ్ల. 2 జేవ్ ఒత్త ఎక్కితె బెద తతికయ్, ఆగాసుమ్ పక్క తెంతో, వెల్లొ వాదు గట్టిజ వీర్లి రితి వెల్లి అవాడ్ అయ్లి, చి గేర్ ఒండి జా అవాడ్ సప్పుడు బెర్లి. 3 తెదొడి, కిచ్చొ దెకిల మెలె, ఆగి లగితి రితిసి డీస ఉత్త జా చెదుర్చు జా, జోవయింక ఎక్కెళ్లవ బోడివొచి ఉప్పిరి ఆగివొ లగిల్ రితి జలి. జోవయింతె కక్క నే పిట్టె దస్సి జలి. 4 దస్సి జతికయ్, కక్క నే పిట్టె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి జోవయింఁచి పెట్టి బెర అయ్లి, చి జోవయింఁచి ఆత్మచి సెక్తి తెన్ దొర్కు జలి ఎదిలి, వేర వేర అగ్గ నేన్ల బాసల్ తెన్ జేవ్ లట్టబుక దెర్ల.

5 జేవ్ పొదులె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దేసిమ్లుతె చెదుర్చు జా తిల దేముడుక నిదానుమ్ తెన్ జోకర్త యూదుల్ అన్నె ఉట్ట జా † యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె జితె తిల. 6 జలె, యేసుక నంపజలనచి పెట్టి అబ్బొన్చి జోచి ఆత్మ బెర్లి జా అవాడ్ సూన, కేనె కేనె తెంతో నిగ జా, ఒగ్గజిన్ జేవ్ యూదుల్ జా గెరి అయ్ల. అయ్లె, ఆచారిమ్ జల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింఁచ సొంత వేర వేర బాసల్ తెన్ యేసుచ సిస్సుల్ లట్టబై తిల; జేవ్ బాసల్ కెయ నే సిక తిలె కి, 7 ఆచారిమ్ జా

† నెంజలె 'లోయిచి బాటి'. †† మత్తయి, మార్కు, లూకా, యోహాను రెగిడ్ల అగ్గెన పుస్తకల్తె జేవ్ బారజిన్క 'సిస్సుల్' మెన రెగ్గ తిల, గని యేసు జోవయింఁచి ఆత్మసెక్తి దా అదికారుమ్ దిలి తెంతో జోవయింఁచి రిసా రెగిడ్లన 'బారికుల్' మెంతతి. ‡ ఒండి లోకుమ్క ఎక్కి జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి గుడి తిలిచి రిసా ఒత్త గెచ్చు తిల.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, "వేర వేర అమ్చ సొంత బాసల్ తెన్ ఈంజేవ్ లట్టబ్బస గలిలయులు జవుల గెద? 8 అమ్చ బాసల్ నేన్తి దస్సి జలె, కిసి జా అమ్చ బాసల్ తెన్ లట్టబ్బతె" మెన జేవ్ ఆచారిమ్ సంగితె తిల. 9 "అమ్ పార్తి దేసిమ్చ, మాదీయులు, ఏలామియుల్, పడ్డొ మెసాపాతమియ తెంతో చి, యూదయ తెంతోచ, కప్పదొకియ తెంతోచ, పొంతు తెంతోచ, ఆసియా తెంతోచ, 10 పుగియ తెంతోచ, పంపూలియా తెంతోచ, ఐగుప్తు దేసిమ్చ, పడ్డొ కురేనియు పట్టుమ్చి సుట్టునంత తిలి లిబియ దేసిమ్ తెంతోచ. పడ్డొ అన్నె కి అమ్తె సగుమ్జిన్ రోమ్ దేసిమ్ తెంతో ఆజి కాలి ఉట్ట జా అస్సి. జోవయింతె సగుమ్జిన్ యూదుల్ జెర్లిలస. సగుమ్జిన్ అగ్గ యూదుల్ నెంజలె కి, దేముడుక నంపజా మార్కుప కెరన్లన కి అస్సి. 11 పడ్డొ, క్రేతు దేసిమ్చ, అరేబియ దేసిమ్చ కి ఇన్నె అస్సి. అమ్ ఎత్తివాల్ దేసిమ్లు తెంతో ఉట్ట అయ్లె కి, అమ్చ సొంత బాసల్ తెన్ ఈంజేవ్ లట్టబ, ఈంజేవు దేముడుచ ఆచారిమ్చ కమె అమ్క సూనయ్తెతి!"

12 జోవయింఁచి ఆచారిమ్చి రిసా అన్నె కిచ్చొ మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగితె తిల మెలె, "అప్పె జర్గు జలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ?" మెన పుసుక దెర్ల. 13 గని ఒత్త బెర అయ్లసతె అన్యాయమ్ జల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ కి తిల, జేవ్ కిచ్చొ మెల మెలె, "ఈంజేవ్ మచ్చు అస్సి" మెన జేవ్చి రిసా ఆస్సె తిల.

పేతురు లట్టబ్బిసి

14 జలె తెదొడి పేతురు, ఎగరజిన్ సిస్సుల్చి నెడిమి టీవోజ జా, బెద తిల మాన్సుల్క సూన్తు మెన, గట్టిజ అవాడ్ కెరన, సంగుక దెర్లన్. జో ఇసి మెన సంగిలన్, "ఓ అమ్చ యూదుల్, ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తిలన ఎత్తిజిని, ఆవ్ అప్పె సంగితిసి సరిగా సూన, అర్దుమ్ కెరన. 15 ఈంజేవ్ తుమ్ దెకిల మాన్సుల్క 'మచ్చు అస్సి' మెన తుమ్ మెన్నుతె ఉచర్లి రిసా మచ్చితి నాయ్. అప్పె పెందలె నొప్పు గంటల్ జా అస్సె! 16 అప్పె జర్గు జలిన్చి రిసా దేముడు పూర్దుమ్ † జోవ కబుర్లు సంగిలో యోవేలు మెలొసాచి అత్తి సంగిలన్.

17 దేముడు కిచ్చొ సంగితయ్ మెలె, 'ఆకర్ దీసల్క దేసిమ్లు ఎత్తితె తిల మాన్సుల్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ సువ దెయిందె. తుమ్చ పుత్తర్లు, దువిద్దుచి అత్తి అంచ కబుర్లు సంగిమ్దె. పడ్డొ తుమ్చ ఉబెడ్లు, జలె, ఆవ్ దెకయ్త సివ్వుల్ దెకుల, తుమ్చ మంత్రమాన్సుల్ కి ఆవ్ దెకయ్త సివ్వుల్ దెకుల. 18 కచితుమ్, మున్నుబోదల్ జలెకి, తేబోడల్ జలెకి, అంచ సేవ కెర్తన ఎత్తిజిన్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ సువ దెయిందె, చి అంచ కబుర్లు సంగితె తవుల.

19 ఆగాసుమ్తె కి, బూలోకుమ్తె కి, వెల్లెల వెల్లెల కమె కెర, అంచి అదికారుమ్క రుజ్జుల్ దెకయిందె. లోయి సూఁయి జతిసి, ఆగి లగితిసి, చి దుమ్ము జతిసి. 20 ప్రబు అన్నె ఉత్త జతి జా వెల్లి దీసి నే జెతి అగ్గ పొద్దు అందర్ జయెదె, జోను లోయి రంగు జయెదె. 21 గని, తూయి నిజామి † పరలోకుమ్చొ దేముడు, తుక నంపజతసి, అంక రచ్చించుప కెరు! మెన జోవయింఁచి పెట్టి కో అంక ఎక్కి నిదానుమ్ నంపజవుల గే, జోవయింఁచి పాపుమ్ చెమించుప కెర, జోవయింక రచ్చించుప కెరిందె."

22 "దస్సి ఉచర కెర, ఒత్త బెద తిల యూదుల్క పేతురు అన్నె కిచ్చొ మెలన్ మెలె, ఓ ఇస్రాయేలులు మెంత అమ్చ యూదుల్, ఏక్ కోడు తుమ్ సూన. నజరేతు గచ్చొచొ యేసు కిసి తిలొ గే, తుమ్ జాన్సు. 'జోక దేముడు దిలి అదికారుమ్ రుజ్జు జవున్' మెన, దేముడు జోచి

† పూర్దుమ్ పొచి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు కక్క గే నిసాన, "ఈంజ జా కబుర్ సంగు" మెన జోవయింఁచి ఆత్మసెక్తి జో మాన్సుచి పెట్టి దా లట్టబడెదె.

‡ 'పరలోకుమ్చొ దేముడు' మెన ఇన్నె రెగిడ్డిన్క గ్రీకు బాసతె తొలితొ రెగిడ్ల పుస్తకల్తె 'ప్రబు' మెలి అర్దుమ్చి కోడు అస్సె. 'ప్రబు' మెలె, యేసుచి రిసా ఒగ్గర్ సంగితతి, గని దేముడు అబ్బొన్క కి 'ప్రబు' మెన నంగుల జా అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె ఎత్తి, ఏలువ కెర్తొసా జో దేముడు అబ్బొన్చి నావ్ 'యోహావ' జయెదె, గని జా నావ్ దెరుక యూదుల్ బియ: కెర 'ప్రబు' మెనుల.

అత్తి తుమ్చి మొక్క వెల్లెల వెల్లెల కమె కెరవ, రుజ్జుల్ డీసయ్లో.
 23 జలె, 'జర్గు జతిన్, జర్గు జవున్' మెన దేముడు అగ్గెయి తెంతో
 రెగిడ్డి రితి, జో యేసుక మూర్కుడ్లుచి అత్తి తుమ్ సార్గు కెర దా,
 'సిలువతె గలవ మార్గదు. 24 జోక తుమ్ మార్గె కి, జో మొర్గు తెంతో
 విడ్డల్ జా, దేముడు జోక అన్నె జియడ్ల; యేసుచి ఉప్పిరి మొర్గుక
 అదికారుమ్ నాయ్.

25 "యేసు అగ్గె తెంతో జానస్లిన్ కిచ్చో మెలె అమ్చో దావీదు
 పూర్గుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లో మెలె;
 †దేముడు కెడ్డొడి తెదొడి అంక తోడు అన్నె మెన దెకిలయ్. కిచ్చో కి
 అంక బమ్మ నే కెరై, జో అంచి ఉజెతొ పక్క తా తోడు తత్తయ్ మెన
 దెకిలయ్ చి ఆవ్ కదుల్ నే జయి. 26 జాక, సర్దసంతోసుమ్ జలయ్,
 చి జో ప్రబుచి గవురుమ్చి రిసా గనుమ్ గాయ్తోన్ జలయ్. జాకయ్,
 అన్నె, కిచ్చో జర్గు జలెకి, అంచి పెట్టి అంచి ఆగ్ కి ఆస తెన్ తయెదె.
 27 ఆవ్ మొర్గె కి, ఆవ్ మొర్గుతె గెలె కి, జో అంక బత్త ములె నాయ్,
 తుచి సుద్ది తిలసచి ఆగ్ కువితె రితి నే ఒప్పన్తె. 28 జతి సెక్తి అంక
 దా అస్సిన్, చి తుచితె పరలోకుమ్తె తియ తా, తుచితె ఆవ్
 తతిన్క అంక పూర్తి సర్దసంతోసుమ్ కెరై." ‡

పేతురు జేవ్ బెర తిల యూదుల్క ఏద కెరవ, అన్నె కిచ్చో మెన
 బోదన కెర్లన్ మెలె, 29 "ఓ బావుడ్లు, అమ్చో దావీదు పూర్గుమ్చోచి
 రిసా కిచ్చో మెన కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి మెలె, జో మాములుమ్
 మాన్సు జా మొర గెలన్, చి జోక మెస్సి రోవ చి అప్పెక మెస్సున్ దస్సి
 అన్నె. 30 గని మాములుమ్ మాన్సు జలెకి, దేముడు ఒట్టు గలన్ కిచ్చో
 మెన నే పెట్టి కచితుమ్ కోడు పూర్గుల్క సూనయ్లిసి కబుర్లు జో జాన
 అన్నె. దేముడు జోవయింక కిచ్చో సంగిలన్ మెలె;

తుమ్చి వమ్సుమ్చో ఎక్కిలోక తుచి సింగాసనుమ్తె వెసడిందె"
 31 జాకయ్, జో దేముడు సికయ్తికయ్, కిచ్చో అగ్గె తెంతో దెకిలి రితి
 జా దావీదు రెగ్గ అన్నె మెలె;
 "క్రీస్తు మొర్గె కి, మొర్గుతె నే తయెదె, జోచి ఆగ్ నే కువితె, అన్నె
 జీవ్ జా ఉట్టెదె."

32 "జలె, ఈంజో యేసుకయ్ దేముడు అన్నె జియడ్లొ మెన అమ్
 ఇన్నె బెర్లన ఎత్తిజిన్ సాచి జా అన్నుమ్. 33 జో, జలె, అన్నె జీవ్ జా
 ఉట్ట దేముడు అబ్బొన్తె పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చె గవురుమ్ జా, జోచి
 ఉజెతొ పక్క వెస అన్నె. చి జో దేముడు అబ్బొసి అగ్గె సంగ తిలి రితి,
 జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ వంట దెకిసి, పూర్తి జో తుమ్ అప్పె దెకిలిసి
 సూన్లిసి జర్గు కెర అన్నె.

34 "దావీదు, జలె, పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చె నాయ్, గని జో ఇసి
 సంగిలన్.
 దేముడు ప్రబు అంచో ప్రబుక సంగిలన్. 35 'తుక విరోదుమ్ జలస
 తుచి చాటు సుదితి పొర్తో జతి రితి కెరై ఎదక, తుయి అంచి ఉజెతొ
 పక్క వెస తా.'

36 "జాకయ్, తుమ్ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్
 ఎత్తిజిన్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ సిలువ గల
 మార్గొ యేసు అమ్క దొర్గు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రీస్తు జా,
 ఎత్తిక ఏలువ కెర్తొ ప్రబు జవున్" ఇసి పేతురు రుజ్జు కెర్లన్.

37 ఈంజ ఎత్తి సూన కెర, ఒత్త బెర తిల యూదుల్, "నిజమి
 దేముడుచో పుత్తున్క మార పాపుమ్ కెర్లమ్ మెన జోవయింపి పెట్టి
 దుకుమ్ తెన్ ఒప్పన, బియఁ గెచ్చ, ఓ బావుడ్లు, అమ్చి పాపుమ్
 గెస్సు మెన అమ్ అప్పె కిచ్చో కెర్లె జయెదె?" మెన పేతురుక చి
 జోవయింతెన్ తిల యేసుచ అన్నె బారికుల్క పుసిల. 38 జేవ్క,
 పేతురు, "తుమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది
 జా యేసుక్రీస్తుక నంపజా, తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి గుర్తుక జోచి

నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ కడన్. దస్సి కెర్గుదు మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి
 ఆత్మ తుమ్క దొర్గు జయెదె. 39 జోచి కక్క ప్రబు జలొ అమ్చో
 దేముడు నిసాన్దె గే, 'జోవయింపి పెట్టి అమ్చి సుద్ది తిలి ఆత్మ
 దెయెదె' మెన, తుమ్చి రిసా కి, తుమ్చ బోదల్చి రిసా కి, పడ్డొచ
 మాన్సుల్క కి, పడ్డొ దూరి దేసిమ్లుచ మాన్సుల్చి రిసా కి సంగ అన్నె"
 ఇసి పేతురు జేవ్క సంగిలన్. 40 పడ్డొ అన్నె సాచుల్ రుజ్జుల్ బెదవ,
 జోవయింక కిచ్చో మెన బతిమాల్ప జా సంగిలన్ మెలె, "పాపుమ్బుద్ది
 తిల ఈంజ ఉగుమ్చ మాన్సుల్చి బుద్ది ముల, విడ్డల్ కెరన,
 రచ్చించుప జా" మెన సంగిలన్. 41 జోచి కోడు సూన నంపజలస, జలె,
 బాప్తిసుమ్ నజన్. చి జా దీసి రమారమి తిన్ని వెయిలజిన్ మాన్సుల్
 అగ్గె నంపజల సిస్సుల్ తెన్ బెదిల.

42 జా దీసి తెంతో, నిదానుమ్ తెన్ యేసుచ బారికుల్చి బోదన
 సూన్తె తా, సిస్సుల్ తెన్ సర్ద తెన్ బెద, మాన్సుల్చి పాపుమ్
 గెచ్చయ్తిన్క యేసు బలి జలొచి జా గుర్తు దెకయ్తి పోడియె, ద్రాచ
 రస్సుమ్ కంక పింక అలవాట్ జల, జోవయింతెన్ నిదానుమ్ తెన్
 ప్రార్దన కెరై తిల.

43 ఎత్తిజిన్ ఉచర ఉచర ఆచారిమ్ తెన్ తిల, చి జేవ్ బారికుల్చి
 అత్తి ప్రబు ఒగ్గర్ వెల్లెల కమె జర్గు జలి. 44 పడ్డొ, నంపజలస ఎత్తిజిన్
 సర్ద తెన్ ఎక్కి మెన్సు తెన్ తిల, చి బీద సుదల్, సామ్నార్లు, కోయి
 ముస్సు నే జతె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు దెతె తిల. 45 ఆస్తి తిల
 మాన్సుల్ జోవయింపి వికన, నెంజిల మాన్సుల్క తోడు దెతె తిల.
 ఎక్కిలోక కొత్తు తిలెగిన, అన్నెక్లొ జోక తోడు దెంక. 46 దేముడుచి
 గుడితె బెద, ప్రబుక ఉచరుక మెన రోజాక గెతె తిల, చి జోవయింపి
 గెరలె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అన్నిమ్క బుకారా, జా పోడియె కా, జా
 ద్రాచ రస్సుమ్ పియఁ, సర్దసంతోసుమ్ తెన్ కట్టు తెన్ తిల.

47 దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల, చి ఎత్తిజిన్ జోవయింక
 మెన్సిత్ తిల, చి ప్రబు రోజాక కక్క కక్క నొవ మాన్సుల్క నిసాన
 రచ్చించుప కెర నంపజలస మొత్తుమ్చి సంగుమ్తె బెదయ్తె తిలన్.

జెర్మిల్ తెంతో సాట్టా జలొసా చెంగిల్ జలిసి

3 ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెరుక బెదుక మెన, పేతురు చి యోహాను
 దేముడుచి గుడితె గెతె తిల. తెదొడి తిన్ని గంటల్ జా తిలి.

2 దేముడుచి గుడిక పాసి అయ్లె పొది, జెర్మిల్ తెంతో సాట్టా జలొ
 ఎక్కిలోక మాన్సుల్ వయ నెతె తిల. రోజాక జోక వయన దేముడుచి
 గుడిచి కోటచి 'సూటి' మెన నావ్ తిలి గుమ్ముమ్ సాడి వెసడ్లె,
 గుమ్ముమె పెసిత తతె జో మాన్సు దర్ముమ్ నజెతె తిలొ. 3 పేతురు చి
 యోహాను దేముడుచి గుడి తెడి పెసుక దెర్లిసి, జో దెక, "డబ్బుల్ దా"
 మెన, దెక నే దెకిల్ రితి జా సంగిలన్. 4 సంగిలె, పేతురు యోహాను
 జోక చెంగిల్ దెకిల. అన్నె పేతురు జోక, "అమ్క సరిగా దెకు" మెలన్.

5 దస్సి మెంతికయ్, 'కిచ్చో జవున్ దెవుల' మెన ఉచర, జో మాన్సు
 జోవయింక సరిగా దెకిలన్. 6 గని పేతురు జోక, "అంక వెండి కాసుల్
 నాయ్, బజార్ కాసుల్ నాయ్, గని అంక తిలిసి తుక దెయిందె.
 నజెరతుచో యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ ఉట్ట ఇండు" మెన సంగిలన్.

7 సంగ, జోచి ఉజెల్ ఆతు పేతురు దెర, జోక ఉట్టవ టీవొ కెలన్. బేగి,
 జోచ చట్టొ, ఆగ్ అడ్డొ డిట్టుమ్ జల. 8 డిట్టుమ్ జతికయ్, జో చట్టున
 ఉట్ట అద్దుర్ నెంతె టీవొ ఇండుక దెర, సర్దక నచ్చ నచ్చ, దేముడుచి
 గవురుమ్ సంగ సంగ, దేముడుచి గుడితె పెసిలొ.

పేతురు యూదుల్క బోదన కెర్లిసి

9 జో మాన్సు ఇండితె తిలిసి, దేముడుచి గవురుమ్ సర్ద తెన్ సంగితె
 తిలిసి ఒత్త బెర్లె ప్రజల్ ఎత్తి దెక కెర, 10 "ఒర, ఈంజొయి రోజాక
 దేముడుచి గుడిచి గుమ్ముమె దర్ముమ్ నజ వెస తతోసా, గని చెంగిల్

† మార్కు 15:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక. †† నెంజిలె 'ప్రబు'. ‡ యేసుక దేముడు
 అబ్బొసి అన్నె జయెదె మెలిన్చి రిసాచి కోడు ఈంజ. యేసు దేముడు అబ్బొన్ తెన్
 లట్టబ్లి రితి కోడు.

జా ఇండితయ్” మెన, బమ్మ జా ఆచారిమ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగితె తిల.

¹¹ జో మాన్సు, జలె, పేతురుక చి యోహానుక ములుక నెత్తిసి జా జనాబ్ దెక, ఆచారిమ్ జా, జేవ్ తీర్గ దేముడుచి గుడిచి వెల్లి పేడె గెచ్చ తతికయ్, ఈంజెపు జనాబ్ బెద నిగ గెచ్చ, సొలోమాను రానొచి నావ్ తిలి పేడెక జోచి సుట్టునంత బెర గెల. ¹² జేవ్ జనాబ్ దస్సి బెర అయ్లిసి దెక, పేతురు జోవయింక ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. “ఓ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్, ఈంజో మాన్సుచి రిసా తుమ్ కిచ్చొక ఆచారిమ్ జతసు? అమ్క కిచ్చొక దస్సి ఆచారిమ్ తెన్ దెకితసు? అమ్చి సొంత సెక్తి తెన్, సొంత పున్నిమ్చి రిసా జోక చెంగిల్ కెర ఇండయ్ల మెన తుమ్ ఉచర్తసు గె?

¹³ “అమ్చ పూర్లుల్ జల అబ్రాహామ్క, ఇస్సాకుక చి యాకోబుక దేముడు, జోచొ సేవ కెర్తొసా యేసుకయ్ అన్నె జియడ గవురుమ్ కెర దా అస్సె. తుమి యేసుక దెర పిలాతు అదికారిచి అత్తి సార్ప దిలదు, చి జో పిలాతు ‘జోక విడ్డల్ కెరిందె, జో కేన్ తప్పు కెర నాయ్’ మెన తీర్పు సంగిలే కి, తూమ్ నే బప్పున్తె యేసుచి విలువ కడ్లదు. ¹⁴ తుమ్ దస్సి కెర, సుద్ది చి పున్నిమ్ తిలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసాచి మరియాద కడ్లదు. అత్య కెర్లొ బరబ్బుక విడ్డల్ కెరు, జోకయ్ కావలె మెన, తుమ్ కోప జా పిలాతుక సంగ. ¹⁵ ఎత్తి జీవుల్క జీవు దెత్తొసా, ఎత్తిక ఆదారుమ్ జలొ యేసుక తుమ్ మార గెలదు. గని దేముడు జలొ అబ్బొసి జోక అన్నె జియడ్లొ మెన ఆమ్ దెక, సాచి జా అస్సుమ్. ¹⁶ జోచి అదికారుమ్చి రిసా జొయ్యి ఈంజో సొట్టొ మెన తుమ్ అగ్గె తెంతొ జాన్లొ మాన్సుక చెంగిల్ కెర అస్సె. యేసుకయ్ నంపజా జోచి నావ్ తెన్, ఉట్ట ఇండు మెన ఇన్నెక అమ్ సంగితికయ్, యేసుయి ఇన్నెక చెంగిల్ కెర్లన్. తుమ్చి మొక్కె ఈంజో మాన్సు పూర్తి చెంగిల్ జలిసి కీసి జర్గు జలి మెలె, యేసుయి దయిరిమ్ కెర, నంప కెరవ, చెంగిల్ కెర్లన్.

¹⁷ “జలె, అమ్చ బావుడ్లు, ఉచర, తూమ్, తుమ్చ అదికారుల్, నేన కెర దస్సి కెర్లదు మెన జాని. ¹⁸ గని, దేముడు పూర్లుమ్ జో కబుర్ తెద్రయ్లన చి అత్తి సంగ తెద్రయ్లిసి, జో ఏలువ కెరయ్తో క్రీస్తు సేడుక తిల సైమల్ ఎత్తిచి రిసా పూర్లుమ్ కబుర్ సంగ తెద్రయ్లిసి. యేసుక తుమ్ మార్లిసి తెన్ జో దేముడు నెరవెర్చువ కెర అస్సె. ¹⁹ జలె, అమ్ కెర్ల పాపల్ పుంచి జతు మెన తుమ్ కోప జలె, తుమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా, ఆజి తెంతొ ప్రబుచి ఇస్టుమ్ రితి కెరుక పూర్తి కోప జా మార్చువ జా, చి దేముడు తుమ్క పాసి కెరన, తుమ్క సెలవ్ కడన్లి పొది దిలి రితి, తుమ్చి ఆత్మల్క చెంగిల్ కెరెదె, ²⁰ చి తుమ్క పూర్లుమ్ తెంతొ సంగ తిలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలొ క్రీస్తుక తుమ్తె తెద్రయెదె. క్రీస్తు కొన్నొ మెలె, యేసు. ²¹ జో క్రీస్తుయి పరలోకుమ్తె తంక. కెయ్య ఎద జో ఒత్త తంక అస్సె మెలె, పూర్లుమ్ దేముడుచి కబుర్ సంగిలనచి అత్తి సంగిలిసి ఎత్తి నెరవెర్చువ జతె ఎద.

²² “మోసి పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి కోడు ఏక్ కిచ్చొ మెలె;

అంచ కబుర్లు సంగు మెన పరలోకుమ్చొ ప్రబు జలొ దేముడు అంకయ్ కీసి తెద్రయ్లొ గే, దస్సి, తుమ్ యూదుల్తె జిర్తిలొ ఎక్కిలోక కబుర్ తెద్రయెదె. తుమ్క జో కిచ్చొ ఆడ్ర దెయెదె గే, జయ్యి తుమ్ కెర్తె. ²³ జో కబుర్ జెత్తొసాక కో సూన్తి నాయ్ గె. ‘ఆవ్ నిసాన్లొ ప్రెజల్తె తుమ్ బెదుక విలువ నాయ్’ మెన జోవయింక దేముడు నాసెనుమ్ కెరెదె.

²⁴ పడ్డొ, సమూయేలు పూర్లుమ్చొ తెంతొ అప్పెచి కాలుమ్ ఎద దేముడు కబుర్ తెద్రయ్లనతె కక్క నే పిట్టె, జేవ్ ఎత్తిజన్ ఈంజ కాలుమ్ జర్గు జతిసి, ఆజి జర్గు జతిన్చి రిసా అగ్గె తెంతొ సంగ అస్సి.

²⁵ జలె, దేముడుచి కబుర్ సంగ తిల జేవ్ పూర్లుల్చ పుత్తర్లులు తూమ్. పడ్డొ తుమ్చి సెకుమ్తె పడ్డొక ఎక్కిలో జెర్తెదె. జోచి రిసా

ఈంజ లోకుమ్చ కుటుంబల్ ఎత్తిక దీవెన దొర్కు జయెదె. జోచి అత్తి అంచి వరుమ్ దెయిందె మెన దేముడు తుమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్లుమ్చొచి అత్తి తుమ్చ పూర్లుల్క నే పిట్టి ప్రమానుమ్ కెర సంగిలన్. జా కోడుచి రిసాచి పుత్తర్లు కి తూమ్ జస్సె. ²⁶ జలె, ‘దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా’ మెన ప్రబు జోచొ సేవ కెర్తొసా జలొ యేసుక టీవడ. జో మొర్తికయ్ అన్నె జియడ, కత్తె తొలితొ తెద్రవ అస్సె మెలె, తూమ్ యూదుల్తెయి. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ‘తుమ్చి పాపుమ్బుద్ది ముల చెంగిల్ జతు’ మెన తుమ్కయ్ తొలితొ చి తెద్రవ అస్సె” మెన పేతురు ప్రెజల్క బోదన కెర్లన్.

పేతురుక యోహానులుక జేల్తె గలిలిసి

4 పేతురు చి యోహాను ప్రెజల్క దస్సి బోదన కెర్తె తతికయ్, యూదుల్చ పూజర్లు, దేముడుచి గుడిచొ ఎజ్జొమాని, పడ్డొ సద్దూకయ్యులు మెన పండితుల్ జోవయింతె ఉట్ట అయ్ల. ² యేసు ‘మొర అన్నె జేవ్ జలొ’ మెన ప్రెజల్క పేతురు చి యోహాను సికయ్తె తిలి రిసా, జేవ్ వెల్లొ సుదల్ కోపుమ్ జా అస్సి. ³ జోవయింక దెర్ల, గని సాంజ్ జలి రిసా ‘కలిక తీర్పు కెరుమ్’ మెన దస్సి జేల్తె గలిల.

⁴ జేవ్ వెల్లొ సుదల్ దస్సి కెర్తె కి, జేవ్ దొగుల కెర్లొ బోదన సూన్లన ఒగ్గజిన్ యేసుక నంపజయి గెల. ఇన్నెతెన్, నంపజలన కెత్తిజిన్ జల మెలె, తేబోదల్, బాలబోదల్క పిట్టవ, రమారమి పాచ్ వెయిల్జిన్ మున్నుబోదల్ తిల.

పేతురుక యోహానులుక పరిచ్చ కెర్లిసి

⁵ అన్నెక్ దీసి కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, సబ కెరుక మెన యూదుల్చ అదికారుల్, వెల్లెల మాన్సుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లన ఎత్తిజన్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె బెర జా అస్సి. ⁶ జోవయింతె కో కో ముక్కిమ్ జా సబ కెర్లి రిసా జా అస్సి మెలె, అగ్గె ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తిలొ అన్నొన్చి జావొసి జలొ తెదొడిచొ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి కయవ, ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు జతసచ కుటుంబల్చ మున్నుబోదల్ ఎత్తిజిని. ఇనయింతె దొగుల కొన్న మెలె, యోహానుని అలెక్కొర్దు.

⁷ సబ కెరుక దెర్లి పొది, యోహానుక చి పేతురుక కడ ఆన నెడిమి టీవొ కెరన, జేవ్ చెంగిల్ కెర్లొ అగ్గె సొట్టొ జా తిలొ మాన్సుక కి టీవొ కెర, జేవ్ దొగులక పరిచ్చ కెరుక దెర్ల. “ఈంజో మాన్సుక కీసి ఇండయ్లదు? తుమ్చి సొంత సెక్తిక నెతుర్పు! కచి సెక్తి, కచి నావ్ తెన్ ఈంజ కామ్ కెర్లదు?” మెన కోపుమ్ తెన్ పరిచ్చ కెర్ల.

పేతురు జబాబ్ దిలిసి

⁸ తెదొడి పేతురు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి జోచి పెట్టి బెర సెక్తి దెతికయ్, దయిరిమ్ జా, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్; “యూదుల్చ అదికారుల్, వెల్లెల మాన్సుల్, తుమ్క ఆమ్ కిచ్చొ సంగుక? ⁹ అమ్ సొట్టొ మాన్సు ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెర్లి రిసా ఆజి తుమ్ అమ్క పరిచ్చ కెర్లసు జలె, ¹⁰ నజరేతు గవ్విచొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ని తుమ్చి నెడిమి టీవొ జలొ ఈంజో మాన్సు చెంగిల్ జా అస్సె. జో యేసుక్రీస్తు తుమి సిలివ గల మార్లదు, గని దేముడు జోక అన్నె జియడ్లన్, చి జొయ్యి ఈంజో మాన్సుక చెంగిల్ కెర అస్సె మెన తుమ్క చి అమ్చి ఇస్రాయేలులు ఎత్తిజిన్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి.

¹¹ “గేరు బంద మాన్సుల్ నెస కెర ములిల పత్తుర్, గేర్ బందత బోడిపత్తుర్ జయెదె. తుమ్ జోక నెసిలే కి, పరలోకుమ్చి రాజిమ్క జొయ్యి వెల్లొ జా అస్సె. ¹² పాపుమ్ తెంతొ విడ్డల్ జా పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చన కచితె దొర్కు జతయ్ మెలె, యేసుతెయి అన్నె కత్తెయ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ ఒండి లోకుమ్తె అన్నె కచి నావ్ తెన్ రచ్చించుప జంక కో కి నెత్తిర్” మెన పేతురు సంగిలన్.

13 పేతురుకు చి యోహానుకు, “ఈంజేవ్ ఒగ్గర్ సదు కెర్ల మాన్సుల్ నెంజితి రిత జాలర్లు ఈంజేవ్, వెల్లెల మాన్సుల్ నెంజితి, గని తెద్ది దయిరిమ్ తెన్ అమ్ క బుద్ది సంగితతి” మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల. అన్నె, యేసు తెన్ జేవ్ బుల్లె తిలి రిసాయ్ ఇసి తెలివి తెన్ దయిరిమ్ జా అస్తి మెన వెల్లెల మాన్సుల్ చినిల. 14 పడ్డా, అగ్గె సొట్టో జా తిలో మాన్సు అప్పె చెంగిల్ జా జోవయించి నెడిమి టీవోజ అస్సె మెన దెక కెర, జేవ్ అన్నె కిచ్చొ నింద సంగుక నెత్తిర్.

15 అన్నె కిచ్చొ సంగుక నెత్త కెర, యోహానుకు చి పేతురుకు సబ తెంతో బార్ కెర, వెల్లెల మాన్సుల్ లట్టబన్. 16 “ఈంజేవ్ దొగుల మాన్సుల్ చి రిసా అమ్ కిచ్చొ కెర్ల జయెదె? కిచ్చొ సిచ్చ కెరుక నెత్తుమ్, కిచ్చొగి. కిచ్చొక మెలె, తెద్ది వెల్లి కామ్ ఇన్నెచి అత్తి జగ్గు జా అస్సె మెన ఈంజ యెరూసలేమ్ తెచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ జాన్తి. ఆమ్ కి దెక అస్సుమ్, చి కిచ్చొ వేర సంగుక నెంజె. 17 గని, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా అన్నె కో సూన్త నాయ్ మెన, ఈంజేవ్ దొగుల జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కక్క కిచ్చొ నే సంగిత్ రితి బియడె ఆడ్ర దెమ” మెన తీర్పు సంగిల.

18 తెదొడి, జేవ్ దొగులక అన్నె బుకారా కెర, “తుమ్ జో యేసుచి నావ్ దెరుక నాయ్. జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కక్క బోదన కెరుక నాయ్” మెన పేతురుకుచి యోహానుకు ఆడ్ర దిల.

పేతురు చి యోహానులు దిలి జబాబ్

19 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి సంగిలక, పేతురు, యోహాను, నే బిత్తె దయిరిమ్ తెన్ కిచ్చొ సంగిల మెలె, “దేముడు సంగిలి కోడు అమ్ కెర్లె చెంగిల్ గే, తుమ్ మాన్సుల్ సంగిలి కోడు అమ్ కెర్లె చెంగిల్ గే, తూమ్ సరిగా ఉచర. జేవ్ దొన్నిచి రిసా జో దేముడు సొంత కిచ్చొ మెనెదె గే ఉచర. 20 అమ్ దెకిలిసి సూన్సి, ఆమ్ మాన్సుల్ నే సంగితె తంక నెత్తుమ్, నేన” మెన జేవ్ దొగుల యేసుచ బారికుల్ సంగిల.

21 ‘యేసుచి అదికారుమ్ చి తెడి జో సొట్టో మాన్సు చెంగిల్ జలో’ మెన పైజల్ ఎత్తిజిన్ దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల. జేవ్ చి రిసా, ‘జేవ్ దొగులక అమ్ సిచ్చ కెర్లె పైజల్ అమ్ క అల్లర్ కెరుల’ మెన కిచ్చొ సిచ్చ కెరుక నెత్త కెర, ఎక్కి కోడెకయ్ జోవయింక అన్నె బియడె కెర, వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక విడ్డల్ కెర్ల. 22 పైజల్ కిచ్చొక దేముడుచి గవురుమ్ ఒగ్గర్ నముకుమ్ తెన్ సంగితె తిల మెలె, జోవయించి గవురుమ్ క రుజ్జా దెకయ్లి జా వెల్లి కామ్ జగ్గు కెర్లిసి కక్క చెంగిల్ కెర్లిసి జయెదె మెలె, దొన్ని విసా వెర్సుల్ జలో సొట్టో జెర్మిలో మాన్సుక.

23 పేతురుకు యోహానుకు వెల్లెల మాన్సుల్ ముల్లికయ్, జోవయించ గోతుసుదల్తె జేవ్ దొగుల గెచ్చ, ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు చి వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక సంగిలిసి ఎత్తి సంగ దిల. 24 జేవ్ సూన కెర, జేవ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కి మెన్సు తెన్ బెద దేముడుక ఇసి మెన గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ప్రార్దన కెరుక దెర్ల: “ఎత్తిచి కంట వెల్లి తిలో అమ్చో దేముడు ప్రబువ, పరలోకుమ్ బూలోకుమ్, సముద్రుమ్, జేవ్ ఎత్తితె తతిసి కిచ్చొ నే పిట్టె జెర్మయ్లోసా తూయి. 25 తుమ్చి సుద్ది తిలి ఆత్మ లట్టబ్బికయ్, తుచో సేవ కెర్లొసా జలో అమ్చో పూర్గుమ్చో దావీదుచి చోడివాల్ తూయి సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె,

దేముడుక నేన్ల దేసిమ్లుచ మాన్సుల్ కిచ్చొక జోవయింక నిస్కారుమ్ ఉచర వెల్లెల మాన్సుల్ మెనన్? అమ్చయ్ పైజల్ కి జోవయింక నేన్ల రిత జా, కిచ్చొక కామ్ క నెంజిల కుట్టల్ జోవయించి రిసా ఉచర్ల? 26 ఒండి లోకుమ్చ రానలు, అదికారుల్, కుట్ల కెర్లి రితి ఎక్కితె బెద, దేముడుక కి, జో ఏలుప కెరయ్తో క్రీస్తుక కి యుద్దుమ్ కెర్లి రితి జల మెన దావీదుచి అత్తి రెగ్గ అస్సె. 27 నిజామి, ఈంజయి పట్టుమ్తె హేరోదు రానో, పొంతి పిలాతు అదికారి, యూదుల్ నెంజిలస ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్, ఎత్తిజిని, దేముడుచి సుద్ది

తిలో తూయి ఏలుప కెరయ్లో సేవ కెర్లొసా జలో యేసుకు కుట్ల కెర, జోవయించి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్లి రితి జల. 28 ‘జగ్గు జవున్’ మెన తూయి అగ్గె తెంతో తుచి అదికారుమ్ క సెలవ్ దా తిలిసి ఎత్తి, జోవయించి పెట్టిచి విస్సుమ్ క జేవ్ జగ్గు కెర్ల. 29 అప్పె కి, ప్రబుచ, ఈంజేవ్ తుచ సేవ కెర్లసక బియడెత్తి. గని ఇన్నెక కన్కారుమ్ దెక, 30 జొర్లొ తిల మాన్సుల్ క ఇన్నెచి అత్తి చెంగిల్ కెర్లె తా, సుద్ది తిలో తుచో సేవ కెర్లొసా యేసుచి నావ్ తెన్ జోచి అదికారుమ్ క గుర్తు జత వెల్లి కమె కెరవ కెరవ, ఈంజేవ్ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ తుచి సుబమ్ కబుర్ సంగితి రితి ఇన్నెక తోడు తా, మెన ప్రార్దన కెర్లసుమ్” మెన, బెర తిలస ఎత్తిజిన్ ఎక్కి మెన్సు తెన్ ప్రార్దన కెర్ల.

31 దస్సి ప్రార్దన కెర కేడయ్లి బేగి, కిచ్చొ జగ్గు జలి మెలె, జేవ్ సబ కెర్లె తిలి గేరు కదుల్ జంక దెర్లి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి బెర పూర్తి సెక్తి దెతికయ్, పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ దేముడు దిలి బోదన కెర్లిసి ఎత్తి సంగుక దెర్ల.

యేసుకు నంపజలస కట్టు తెన్ తిలిసి

32 జేవ్ పొదులె, యేసుప్రబుక నంపతిలస ఎత్తిజిని, ఎక్కి ఆత్మ మెన్సు, ప్రేమ తెన్ తిల. “అంచయ్” మెన, జోవయింక కలుగు జల ఆస్టల్ చి రిసా జోవయంతె కో కి పోటి సంగితి నాయ్, గని జోవయింక కలుగు జలిన్ క ‘అమ్ ఎత్తిజిన్ చి’ మెన, సర్ల తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు కెర్లె తిల. 33 పడ్డా, దేముడు యేసుచి ఆత్మసెక్తి జోవయించి పెట్టి తిలి రిసా, జేవ్ బారజిన్ జోవయించ బారికుల్ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ యేసుప్రబు మొర అన్నె జిలిసిచి రిసా సాచి సంగితె తిల. జో ప్రబుచి దయచి ప్రేమ జేవ్ నంపజలస ఎత్తిజిన్ చి పెట్టి బెర కామ్ కెర్లె తిలి.

34 జోవయంతె కక్క కి కొత్తు నాయ్. కిచ్చొక మెలె. జోవయంతె కక్క ఒగ్గర్ బురయి గే గెరల్ గే తయెదె గే, జో విక గెలెదె, చి జా వికిలి డబ్బిల్ ఆన కెర, 35 యేసుచ బారికుల్ చి చట్టె తివుల. ‘నెంజిలసక దొర్కు జవున్’ మెన, నెంజిలసక వంట దెవుల. జాచి రిసా కక్క కి కొత్తు జయె నాయ్.

సత్తిమ్ జలో బర్నబా

36 యోసేపు మెలో ఎక్కిలో జోవయంతె తిలో. ‘దయిరిమ్ కెర్లొసా’ మెలి అర్దుమ్ తెన్ జోక ‘బర్నబా’ మెన, బారజిన్ బారికుల్ ఆసిమ్ నావ్ తియ తిల. జో, యూదుడు జలో లెవీ మెలో పూర్గుమ్చోచి సెకుమ్చో జయెదె. జో జెర్మిలి దేసిమ్ కేన్ మెలె, కుప్ర మెలి దీవి దేసిమ్. 37 జో కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోక కలుగు జలి ఏక్ బాటి జో విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ దెరన, జేవ్ బారజిన్ బారికుల్ క చటి తిలన్.

అననీయని సప్పీరా

5 అననీయ మెలో ఎక్కిలో, మాన్సు, సప్పీరా మెలి తేర్ని తెన్, దొగుల బెద జోవయించి బురయి ఏక్ విక కెర, 2 తేర్ని కి జాన్తె, జా బురయి వికిలి డబ్బుల్ సగుమ్ తియన కెర, ఎక్కి వాట యేసుచ బారికుల్తె అననీయ ఆన దిలన్. 3 ఆన్తికయ్, పేతురు జోక, “సయ్తాన్ తుచి పెట్టి సికడ అస్సె, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి మొక్కె తుయి అబద్దుమ్ జా, జా బురయి వికిలి డబ్బుల్ చి ఏక్ వాట తియన కెర, కిచ్చొక సయ్తానుక సూన జా పాపుమ్ కెర్లది? 4 జా బురయి నే వికితె అగ్గె, జా పూర్తి తుచి ఆస్తి జా తిలి. జా వికిలి పడ్డా కి, జా డబ్బుల్ క సత్తిమ్ కెరుక పూర్తి తుచి పూచి. తుయి అప్పె ఉచర్లి మోసిమ్ కిచ్చొక? తుయి కెర్లిన్ చి అర్దుమ్ పూర్తి ఉచరు. తుయి కెర్లిసి మాన్సుక అబద్దుమ్ సంగిలిసి, గని అన్నె ముక్కిమ్ కిచ్చొ పాపుమ్ జలది మెలె, తుయి దస్సి కెర, దేముడుకయ్ అబద్దుమ్ సంగ అస్సిసి” మెన, అననీయక పేతురు తీర్పు సంగిలన్. 5 ఈంజేవ్ కొడె సూన్సి బేగి, అననీయ బురయ్యె సెడ మొర గెలన్. జో తప్పు కెర మొర్లిన్ చి

రిసా సూన్లన ఎత్తిజిన్ బియఁ గెల. ⁶ తెదొడి ఒత్త తిల ఉబెడల్ బట్ట తెన్ జోచి పీనుమ్ డంక, ఉక్కుల వయన, మెస్సె రోవ గెల.

⁷ రమారమి తిన్ని గంటల్ గెతికయ్, అననీయచి తెర్ని జేవ్ బారికుల్ తిలిన్తె అయ్లి. మున్నున్క జర్గు జలిసి జా నేనె. ⁸ జెతికయ్, పేతురు జాక పసుల, జా బుఁయి వికిలి డబ్బుల్చి రిసా జాక పుసిలన్. అననీయ దిలి ఎదిలి డబ్బుల్చి రిసా సంగ, "తెద్దిలికయ్ జా బుఁయి వికిలదు గె?" మెన పుసితికయ్, జా "తెద్దిలికయ్" మెన సంగిలి. ⁹ పేతురు జాక, "తుమ్ దొగుతెర కుట్ట కెర అబద్దుమ్ సంగిలిసి, ప్రబుచి ఆత్తుక కొకడ్డి రితి జతయ్ మెన బిస్సు నాయ్ గె? ఆదె! సూను! తుచొ మున్నున్క రోవిలన అన్నె ఉట్ట జెతికయ్ అవాడ్ జెతయ్. అయ్లె, తుచి పీనుమ్ ఉక్కుల వయన తుక కి మెస్సె రోవుక గెప్పుల" మెన సంగిలన్. ¹⁰ సంగిల్ బేగి, జా కి జోచి చట్టే నీడ మొర గెలి. ఉబెడల్ గేర్ తెడి జా కెర, జాక, 'జా కి మొర అన్నె' మెన దెక కెర, జాక ఉక్కుల వయన మెస్సె గెచ్చు, మున్నున్చి సాడి జాక రోవిల. ¹¹ జా దీసి జర్గు జలిన్చి రిసా, యేసుక నంపజలసచి సంగుమ్చి ఎత్తిజిని, సూన్ల అన్నె మాన్సుల్ ఎత్తిజిని, దేముడు యేసుచి ఆత్తుసెక్కిచి రిసా బియఁ గెల.

¹² జేవ్ బారజిన్ జోచ బారికుల్చి అత్తి ప్రబు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లెల కమె జర్గు కెరయ్లన్. జేవ్ పాదులె, జేవ్ రోజాక దేముడుచి గుడితె పూర్గుమ్చొచి సొలోమోసూ నావ్ తిలి పేడె సబ కెరుక అలవాట్ జా తిల. ¹³ వేర మాన్సుల్ జోవయింతెన్ ఒత్త బెదుక బియఁ గెల, గని ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ జోవయింక ఒగ్గర్ గవురుమ్ దెకిత్ తిల. ¹⁴ అగ్గెచి కంట, అన్నె మున్నుబోదల్ ఒగ్గజిన్, తేబోదల్ ఒగ్గజిన్, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ ప్రబుక పూర్తి నంపజా గెల. ¹⁵ ప్రెజల్ అన్నె కిచ్చొ కెర్ల మెలె, పేతురు జోవయించి పాటు జవున్ అయ్లె, "ఎక్కి జోవయించి నీడ అమ్క సగుమ్జిన్క లయన్, జవున్" మెన, జొర్ణొ తిల జోవయించ మాన్సుల్క వయన, మంచల్తె జవున్, అంతుర్నొతె జవున్, వాటులె నిజవ దిల. ¹⁶ యేరూసలేమ్ పట్టుమ్చి సుట్టునంతచ గవ్విలె తెంతొ కి ఒగ్గజిన్ జా కెర, జోవయించ జొర్ణొ తిల మాన్సుల్క, బూతుమ్ దెర్ల మాన్సుల్క, కడ ఆన్ల, చి జేవ్ ఎత్తిజిన్ కి చెంగిల్ జల.

బారికుల్క దెర జేల్తె గలిలిసి

¹⁷ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, మాతుమ్, జోవయింతెన్ తిలన ఎత్తిజిని, సద్దుకయ్యులు మెల పండితుల్; యేసుచ బారికుల్చి ఉప్పిరి పూర్తి గోస జా బార్ జా, ¹⁸ జోవయింక దెర, మాములుమ్ జేల్తె గలిల. ¹⁹ గని, జా రాతి, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో జేల్తెచ కెడ్డివొ ఉగుడ కెర, బారికుల్క విడ్డల్ కెర బార్ కెర్లన్. చి జోవయింక, ²⁰ "తుమ్ దేముడుచి గుడితె గెచ్చు పెస, నెడిమి టీవొజ, ప్రబుతె దొర్కు జతి పరలోకుమ్తె బెదితి ఆత్తుతె జెర్మున్ జా జితి రచ్చనచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ ప్రెజల్క పూర్తి బోదన కెర" మెన, దేముడుచ దూత ఆడ్ర దా సంగిలన్. ²¹ దూతచి కోడు సూన కెర, జేవ్ పెందలె ఉజిడి జలి పొది, దేముడుచి గుడితె పెస, బోదన కెరుక దెర్ల. దేముడుచి గుడితె బారికుల్ పెస బోదన కెర్ల తిలి మదెనె, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, జోవయింతెన్ బెదిలన, జోవయింక 'విడ్డల్ జా అస్తి' మెన నేన కెర, 'సబ కెరుమ' మెన ఇస్రాయేలుల సబతె వెసితన ఎత్తిజిన్క బుకారా కెర, బారికుల్క కడ ఆనీతి రిసా, జోవయించ జమాన్సుక జేల్తె తెద్దయ్లె. ²² జేవ్ జేలితె పావిలె, కెడ్డివొ ఉగిడ్డె, జేవ్ బారికుల్ ఒత్త నాయ్, చి వెల్లెల మాన్సుల్తె అన్నె బుల జా సంగిల. ²³ "అమ్ జేల్తె గెలమ్, చి ఒత్త పావిలె, జేల్తెచ కెడ్డివొ సంజె తెంతొ డిట్టుమ్ డంక అస్తి. చి అమ్చ జమాన్సు కెడ్డివొ సరిగా రకితె తిల, గని అమ్ కెడ్డివొ ఉగిడ్డె, తెడి కోయి నాయ్" మెన సంగిల. ²⁴ సంగిలె, దేముడుచి గుడిచొ ఎజొమానిచి వెల్లెల పూజర్లు సూన, పూర్తి ఆచారిమ్ జా,

"ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ? అప్పె అన్నె కిచ్చొ జర్గు జయెదె?" మెన, బమ్మ జల.

²⁵ తెదొడి కో గే జేవ్ వెల్లో మాన్సుల్తె జా కెర, "తుమ్ జేల్తె గలిలన దేముడుచి గుడితె టీవొజ ప్రెజల్క సికడ్డతి" మెన సంగిల. ²⁶ సంగితికయ్, దేముడుచి గుడిచ జమాన్సుచ ఎజొమాని, జోవయించ జమాన్సు తెన్ గెచ్చు, బారికుల్క దేముడుచి గుడి తెంతొ బార్ కెర్ల. గని జోవయింక కిచ్చొ దెబ్బల్ పెట్టి నాయ్, అల్లర్ కెరుక మెన చడిత్ కి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'జోవయింక అల్లర్ కెర్లె ప్రెజల్ అమ్క పత్తల్ గల మార గెలుల' మెన బియఁ గెల.

²⁷ జలె, బారికుల్క దేముడుచి గుడి తెంతొ బార్ కెర, జోవయించి సబ కెర్తి గేతె కడన, సబ కెర్లసచి మొక్కె టీవొ కెలచి ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జేవ్క పరిచ్చు కెర్లొ. ²⁸ "ఈంజ జోచి నావ్ తెన్ తుమ్ ప్రెజల్క సికడుక జయె నాయ్, మెన తుమ్క ఆడ్ర దిలమ్, గని ఒండి ఈంజ యేరూసలేమ్తెచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క తుమ్ సికడ అస్సున్. అన్నె, అమ్క, 'తుమి జోవయింక మార్లదు' మెన, జో మాన్సుచి రిసా అమ్కయ్ నింద కెర, అమ్కయి జా పాపుమ్ వయడుక ఉచర్లను" మెన బారికుల్క తీర్పు సంగిల. ²⁹ పేతురు, బారికుల్ ఎత్తిచి రిసా కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, ఆమ్ కచి కోడు ముక్కిమ్క సూన కెరుక మెలె, మాన్సుచి కోడు నాయ్, గని దేముడుచి కోడు. ³⁰ తుమ్ యేసుక సిలువతె టీవడ మార్లదు, గని అమ్చ పూర్గుల్చొ దేముడు ప్రబు జోక అన్నె జియడ్లొ.

³¹ "జలె, యేసుక అన్నె జియడ, అమ్చొ దేముడు కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోక జోచి ఉజెతొ పక్క వెసడ, ఇస్రాయేలుల్ మెల యూదుల్క, 'జేవ్ కెర్లె పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా ముల జోక నంపజా, జోవయించి పాపుమ్ పుంచి జవున్' మెన, యేసుక, రచ్చించుప కెర్లొసా, ఏలుప కెర్లు మెన, జోక గవురుమ్ కెర అస్సి. ³² ఈంజ ఎత్తిచి రిసా ఆమ్ సాచుల్ జా అస్సుమ్. జోచి కోడు రితి కెర్లసక దేముడు దిలి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్తు కి సాచి జతయ్.", మెన పేతురు సంగిలన్. ³³ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ సూన ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జేవ్ బారికుల్క మారుక కోవ్ జల.

గమలీయేల్ సంగిలి కొడె

³⁴ గమలీయేల్ మెలొ పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో ఒత్త జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్తె తిలొ. జో మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డొసా జయెదె. జోక ఎత్తిజిని, 'చెంగిల్ మాన్సు' మెన గవురుమ్ కెరుల. జో మాన్సు టీవ, దేముడుచి గుడిచ జమాన్సుక, 'ఈంజేవ్ మాన్సుల్క గడియ బార్ కెర తా' మెన ఆడ్ర దిలన్. ³⁵ బారికుల్క బార్ కెరవ, బెర తిల వెల్లెల మాన్సుల్క గమలీయేల్ ఇసి మెన సంగిలన్: "అమ్చ ఇస్రాయేలులుచ ఓ తుమ్ వెల్లెల మాన్సుల్, జేవ్ మాన్సుల్క తుమ్ కిచ్చొ కెరుక ఉచర్లె గే, జాగర్ల తా. ³⁶ జా సుట్టు జర్గు జలిన్చి రిసా ఏద కెర. జేవ్ పాదులె దూదా మెలొ ఎక్కిలో 'ఆవ్ వెల్లో' మెన సాంత గవురుమ్ సంగుక బుల్తె తిలొ, చి రమారమి చెత్తర్ పుంజొజిన్ మాన్సుల్ జోవయింతెన్ బెదిల. గని మాన్సు జోక మార్తికయ్, జోచ సిస్సుల్ చెదుర్పు జల, చి జా ఎత్తి ఆరి పాడ్ జా గెలి. ³⁷ జాచి పడ్డొ, ప్రెజల్ లెక్క కెర్లె తిల పొదులె, గలిలయ ప్రాంతుమ్చొ యూదా మెలొ ఎక్కిలో కి వెల్లో మెనన, సగుమ్జిన్క సికడ సిస్సుల్ కెర్లొ. గని జో కి మొర గెలొ, చి జోచ సిస్సుల్ కి చెదుర్పు జా గెల.

³⁸ "జాకయ్, తుమ్ అప్పె దెర్ల మాన్సుల్చ రిసా ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజేవ్ మాన్సుల్క ముల. తున్లె తా. కిచ్చొక మెలె, ఈంజేవ్ కెర్లొసి, మాన్సుల్ ఉచర్లొసి రితె జలె, జాచి ఇస్టుమ్క పాడ్ జయెదె, చి ఆమ్ పిట్టవుక మెన కిచ్చొ కెరుక నాయ్. ³⁹ గని ఏక్ వేల ఈంజేవ్ కెర్లొసి, దేముడు తియార్లొసి జలె, తుమ్ కెర్లొ సిచ్చు కెర్లొ కి, పిట్టవుక నెతుర్పు. జాగర్ల తా. ఈంజేవ్ కెర్లొసి దేముడు తియార్లొసి జలె, తుమ్

అల్లర్ కెర్తె, జో దేముడుక విరోదుమ్ సుదల్ కి జస్తె” మెన, జాగర్త సంగిలన్.

సిస్సుల్ విడ్డల్ జలిసి

40 జో గమలీయేల్ దస్సి సంగితికయ్, వెల్లెల మాన్సుల్ సూన్ల, చి బారికుల్ అన్నె బుకారా కెర, కొర్లల్ తెన్ పెట, “తుమ్ యేసుచి నావ్ తెన్ కక్క కిచ్చొ సికడుక జయె నాయ్” మెన ఆడ్ర దా, విడ్డల్ కెర్తె.

41 బారికుల్, జలె, కిచ్చొ బుద్ది తెన్ జా సబ కెర్లిన్ తెంతో బార్ జల మెలె, ‘యేసుప్రబుచి నావ్ గవురుమ్ కెర్లి రిసా జోచి గవురుమ్ దెకయ్లి రిసా, అమ్ నిస్కారుమ్ జంక జలెకి, జొయ్యి అమ్క నిసాన విలువ రితి దెక అస్సె మెన అమ్క పూర్తి సర్ద’ మెన, సర్ద సేంతుమ్ తెన్ తిల. 42 అన్నె, దేముడుచి గుడితె కి, గెరి కి, యేసుక, ‘జొయ్యి దొర్కు జలొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లిసా’ మెన, ప్రెజల్ క రోజుక సికడుక ములితి నాయ్.

నిసాన్ల సత్తుజిన్ సత్తిమ్ తిల మాన్సుల్

6 జా పొదులె, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ యేసుక నంపజా, జోచ సిస్సుల్ జా గెతె తిల. జోవయింతె తిల బీద సుదల్ ఎత్తిజిన్క అన్నిమ్, కిచ్చొ కిచ్చొ తోడు దెక ఇస్టుమ్ జలెకి, ఎత్తివాట్ జిన్ జా తిల, చి దొర్కు జలిసి ఎత్తిజిన్క వంటుక నెత్తిర్ల, చి “ఎబ్రి బాస లట్టబై రండెల్ మాన్సుల్క సరిపుచుప జతిసి దెతతి గని అమ్చక నాయ్” మెన, గ్రీకు బాస లట్టబ్బన గోస కెర్ల. 2 జాకయ్, తెదొడి జేవ్ బారజిన్ యేసుచ బారికుల్ కిచ్చొ కెర్ల మెలె, యేసుక నిదానుమ్ నంపజలస ఎత్తిజిన్క బుకారా కెర, “ఆము కెర్లొడి తెదొడి బీద సుదల్క అన్నిమ్ వంటితె తంక జలె, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లిసి పిట్ట గెచ్చెది. పిట్టె చెంగిల్ నాయ్. 3 జాక కిచ్చొ కెరుక మెలె, ‘బీద సుదల్క దెకుత్’ మెన, తుమ్చి తెంతో సత్తుజిన్క నిసాన, కీస మాన్సుల్ జేవ్ సత్తుజిన్ తంక మెలె, ‘సరిగా మాన్సుల్ జేవ్’ మెన, ఎత్తిజిన్క జాన్లస జా తంక, చి ప్రబుచి ఆత్మ జోవయింబి పెట్టి జేవ్చి కామ్ పూర్తి కెర్లి బుద్ది తిలస జేవ్ తంక; బుద్ది సుదల్ జేవ్ తంక. దస్స మాన్సుల్క తుమ్ నిసాన, చి జా సేవచి రిసా అమ్ జోవయింక అదికారుమ్ దెమ్దె.

4 “అమ్, కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, ఆము ప్రార్దన కెర్తె తంక, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తె తంక” మెన బారజిన్ సంగితికయ్, 5 మొత్తుమ్ నంపజల మాన్సుల్ జా కోడుక సర్ద జల, చి బీద సుదల్క దెకుక మెన కక్క నిసాన్ల మెలె, సైపను మెలొ ఎక్కిలొక; జో బలె నముకుమ్చొ, జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పూర్తి కామ్ కెర్లి బుద్ది జోక తయెదె. అన్నె దస మాన్సుల్తె కక్క నిసాన్ల మెలె, పిలివ్, ప్రొకొరుక, నీకానోరుక, తీమోనుక, పర్మెనాన్క, నీకానోరు, జలె, జెర్మున్క యూదుడు నెంజె, గని దేముడుక నంపజా, యూదుల్చి అలవాట్తె బెద మార్పుప కెరన తిలొ. జో దూరి తిలి అంతియొకయ పట్టుమ్చొ మాన్సు. 6 ప్రెజల్ జేవ్ సత్తుజిన్క నిసాన బారికుల్తె కడ ఆన్తికయ్, జేవ్ ప్రార్దన కెర జోవయింబ బోడివొ చడ అదికారుమ్ దిల.

సైపనుక విరోదుమ్ సుదల్ గోస కెర్లిసి

7 జేవ్ పొదులె, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ దేముడు దిలి యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజల. జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రెజల్ ఒగ్గజిన్ నంపజల, చి దేముడుచ పూజర్లు కి ఒగ్గజిన్ నంపజా నిదానుమ్ జల.

† నెంజెలె ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్’. ‘సుబుమ్ కబుర్’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దొర్కు కెర్లి రచ్చనచి కోడు. జో పాపల్ చెమించుప కెర్లిన్చి రిసాచి కబుర్. యేసు దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్లిసా జలిన్చి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయేలి రిసా మాన్సుల్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితి అవకాసుమ్ దొర్కు జలిన్చి కబుర్.

8 పడ్డె సైపను, ప్రబుచి ఆత్మ జోచి పెట్టి తిలి ఒగ్గర్ ప్రేమ సెక్తిచి రిసా, ప్రెజల్ తిలిన్తె యేసుచి అదికారుమ్ దెకయ్తి గుర్తుచ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లొ కమె కెర్లన్. 9 గని యూదుల్తెచ సగుమ్జిన్ ‘విడ్డల్ జలస’ మెన నావ్ తియన్లి గుంపుచ జవుల. జోవయింక సొంత సబగేర్ తయెదె. జేవ్, పడ్డె లిబియ దేసిమ్చి కురేనియ పట్టుమ్చ, ఐగుప్తు దేసిమ్చి అలెక్సంద్రియ పట్టుమ్చ, కిలికియ ప్రదేసిమ్చ, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ తెన్, కోపుమ్ జా, “తుచి బోదన తప్పుచి కిచ్చొగ” మెన, సైపనుక ఆరి నింద కెర్ల. 10 గని ప్రబుచి ఆత్మ సైపనుచి పెట్టి సికడ్డికయ్, జో బోదన కెర్లిన్తె బుద్ది గ్యానుమ్ ఒగ్గరి. చి జేవ్ కోపుమ్ జలస జీనుక నెత్త లాజ్ జల. 11 జాకయ్ జేవ్ జోవయింబి లాజ్చి రిసాచి గోసక గుట్టు తెన్ కిచ్చొ కెర్ల మెలె, వేర మాన్సుల్క తోడు దెరన, “మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్నల్చి రిసా, చి దేముడుచి రిసా ప్రెజల్క కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ, ఈంజొ సైపను మోసేక, దేముడుక, దూసుప కెర అస్సె. అమ్ సొంత సూన్లమ్’ మెన తుమ్ సంగ” మెన జేవ్ తోడు దెరన్ల మాన్సుల్క అబద్దుమ్ సాచి సికడ్డ.

12 జేవ్ కోపుమ్చ మాన్సుల్ దస్సి ప్రెజల్క, వెల్లెల మాన్సుల్క, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డొసా సికడ్డస, సికడ్డికయ్, జేవ్ సైపనుతె జా కెర, జోక దెర, సబ వెసిత్సతె కడ ఆన, 13 అబద్దుమ్ సాచి సంగితసక టీవొ కెల. “ఈంజొ మాన్సు కెర్లొడె తెదొడి ఈంజ దేముడుచి గుడిచి రిసా, మోసే పూర్ణుమ్చొ రెగిడ్డి ఆగ్నల్చి రిసా, అబద్దుమ్ సికడ్డె తత్తయ్. 14 ఈంజొ సంగిలిన్ కిచ్చొ ఆవ్ సూన అస్సుమ్ మెలె, ‘నజరేతు గచ్చొచొ యేసు, ఈంజ దేముడుచి గుడిక పాడ్ కెర, మోసేచి అత్తి దిల అమ్చ అలవాట్లు మార్పుప కెరు’ మెన ఈంజొ సంగితె తత్తయ్” మెన జేవ్ మాన్సుల్ అబద్దుమ్ సాచి సంగిల.

15 గని ఒత్త సబతె వెసిలస ఎత్తిజిన్ సైపనుక చెంగిల్ దెకిలె, జోచి మొకొమ్ కీసి జా అస్సె మెలె, పరలోకుమ్చొ దూతచి మొకొమ్చి రితి డీసిలి.

సైపను సంగిలి బోదన

7 తెదొడి, “జేవ్ సంగిలి సాచి సత్తిమ్ గె?” మెన ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి సైపనుక పుసిలన్.

2 సైపను కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఓ బావుడ్లు, ఓ వెల్లెల మాన్సుల్, అంచి సాచి తుమ్ సూన. పూర్ణుమ్, అమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్ణుమ్చొ హారానుతె నే ఉట్ట గెతె అగ్గె, జో మెసాపొతమియతె జెతి తిలి పొది, గవురుమ్ తిలొ అమ్చొ దేముడు జోక డీస కెర, 3 ‘తుయి ఈంజ తుచి దేసిమ్ ముల, తుమ్చ సొంత మాన్సుల్క ముల, వేర దేసిమి ఉట్ట గో. †జా దేసిమి పాచితె ఎదక వాటు దెకయ్తె తయిందె’ మెన సంగితికయ్, 4 అమ్చొ అబ్రాహామ్ మెసాపొతమియ తిలి జా కల్లియచి దేసిమ్ ముల దా ఉట్ట గెచ్చ, హారాను దేసిమి గెచ్చ జెతి తిలొ. జో అబ్రాహామ్చొ అబ్బొసి మొర గెతికయ్, దేముడు జోక ఒత్త తెంతో తెద్రయ్తికయ్, తుమ్ అప్పె జెతి దేసిమి ఉట్ట అయ్లొ. ‡ గని జో ఇన్నె జెతి తిలి పొది, ఏక్ అడుగుచి ఎదిలి టాన్క సొంత మెనంతి రితి, జోక ప్రబు సెలవ్ దెయె నాయ్. గని, అబ్రాహామ్క †సంతానుమ్ తెదొడి నెంజెలె కి, దేముడు జోక, పడ్డొక ఈంజ దేసిమ్చి బుయి తుచి సొంత ఆస్తి తుకయ్ దా గెలిందె. తుకయ్, చి తుచి పెట్టి జెర్మితసక; తుచి సెకుమ్చక; కెయ్తె తెయ్తె తతి రితి దా గెలిందె మెన జో ప్రబు సంగిలన్.

6 “దేముడు జోవయింక అన్నె కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, తుమ్చి సెకుమ్తె పడ్డొక జెర్మితస ఏక్ కాలుమ్క, చెత్తర్ పుంజొ వెర్పులు వేరి దేసిమి సైమ తెన్ జెతి తవుల, ఒత్త గొతిమాన్సుల్ జా జివుల. 7 గని

†† అదికాండుమ్ 11:31, 12:1-3. ‡ అదికాండుమ్ 12:4-8. †† అదికాండుమ్ 15:5, 7, 18, 17:8, 16-19.

జా కాలుమ్ క జేవ్ క ఎలుప కెర్తి దేసిమ్ చక ఆవ్ సిచ్చ కెరిందె. చి సిచ్చ కెర్తె, తుమ్ చి సెకుమ్ చక ఒత్త తెంతో విడ్డల్ జా, బార్ జా ఇత్తల్ ఉట్ట జా, జియ అంక బక్కి కెర్తె తవుల మెన ప్రబు వరుమ్ దా, ¹⁸ అబ్రాహామ్ చి సెకుమ్ చ మున్నుబోదల్ ఎత్తిజిన్ జో దేముడు చ మాన్సుల్ జతి గుర్తు చి సున్నుతి కెరనుక మెన అన్నెక్ ¹⁹ ప్రమానుమ్ దిలో. ²⁰ జాకాయ్, అబ్రాహామ్ ఇస్సాకు జెర్మ అట్టు పొదుల్ క జా గుర్తు కెర్తి సున్నుతి కెర దిలో. పడ్డా ఇస్సాకు యాకోబుక ²¹ పాయిలన్, చి యాకోబు ²² పుత్తర్పుల్ క పాయిలన్. జేవ్ బారజిన్ జలె, అమ్ చి సెకుమ్ క తొలితొచ వెల్లెల మాన్సుల్ జల.

స్రైపను సంగిలి యోసేపుచి కత

⁹ "జలె, జేవ్ బారజిన్ తె దెస్సుజిన్ అన్నసీంసి యోసేపు మెలో జోవయిం చో బావోన్ క గోన జా, జా వాట్ అయలచి ఐగుప్తు దేసిమ్ చో మాన్సు ఎక్కిలో తె ¹⁰ విక గెల. గని దేముడు జోక తోడు తా, ¹¹ జో సేడ్డె సైమల్ ఎత్తి తెంతో రచ్చించుప కెర్లన్. చి ఐగుప్తు దేసిమ్ చో పరో రానో, యోసేపుక దెక, చెంగిలో మాన్సు, బుద్ది తిలోసా ఈంజో" మెన, జోక మెస్సిలన్, చి జోచి గెతె ఎత్తిచి ఉప్పిరి, ఒండి రాజిమ్ చి ఉప్పిరి కి, 'ఏలుప కెర్ను' మెన జోక వెల్లో కెర్లె. ఒత్త రానోక పిట్టవ యోసేపుక కో వెల్లో జతి నాయ్.

¹² "జలె, ¹³ యోసేపు ఒత్త ఏలుప కెర్తె తతికయ్, ఒండి ఐగుప్తు దేసిమి, జోచ అన్నసీంసి తిలి కనాను దేసిమి కి కరు అయలి. చి ఎత్తిజిన్ గొప్ప సైమల్ జల, చి అమ్ చ పూర్తుల్ క కతిసి కేన్ కి దొర్కు జయె నాయ్. ¹⁴ గని, 'ఒత్త ఐగుప్తు దేసిమి దాన్ తియ అస్తి' మెన అమ్ చో యాకోబు పూర్తుమ్ చో సూన తా, దాన్ గెస్స ఆన్ తు మెన, పుత్తర్లు జల అమ్ చ పూర్తుల్ క ఒత్త తెద్రయలన్. ¹⁵ దొయ్యెరి తెద్రయతికయ్, ఆవ్ తుమ్ చో బావోది మెన యోసేపు జోవయింక సంగిలన్. చి జా దీసి తెంతో యోసేపుచి కుటుంబుమ్ చ మాన్సుల్ రానో జలో పరో రానో తెన్ అలవాట్ జల, ¹⁶ చి అబ్బొసి జలో యాకోబుక, జోచి కుటుంబుమ్ చ ఎత్తిక, గెచా ఎత్తిక, 'ఇత్తల్ జా కతు. జితు!' మెన, యోసేపు సంగ తెద్రయలన్. యాకోబుచి కుటుంబుమ్ చ, గెచా, కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, డబ్బయ్ పాచ్ జిన్.

¹⁷ జలె, ¹⁸ యాకోబు జోచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ తెన్ ఐగుప్తు దేసిమి ఉట్ట గెల. యాకోబు ఒత్త జియ, ఒత్త మొర్లన్. జోచ పుత్తర్లు కి ఒత్త జియ మొర్ల, చి ¹⁹ జోవయింక కో మొర్లె, కనాను దేసిమ్ చి 'సెకెము' మెలి జేవ్ అగ్గె జితె తిలి బయిలు దేసిమ్ తె పీనుమ్ వయన, రోపిల. కేన్ మెస్సి రోపిల మెలె, జా సుట్టు వెండి కాసుల్ క 'హమోరు' మెలో ఒత్త చో మాన్సు తె అబ్రాహామ్ మెన్సున్ గెన తిలో. జయ్యి మెస్సి రోపిల.

మోసేచి మత్తెలి స్రైపను సంగిలిసి

¹ "జలె, జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమి బస జా రమారమి చెత్తర్ పుంజో వెర్పుల్ జలి పొది, 'ఐగుప్తు తె ² జేవ్ నే ఉట్ట గెతె అగ్గె అబ్రాహామ్ క సంగ తిలి దేసిమి అన్నె ఉట్ట గెతి సమయుమ్ జా అస్సి' మెన దేముడు దెకిలన్. జా సమయుమ్ జా అయలి పొది, అమ్ చి సెకుమ్ చ జేవ్ బారజిన్ పుత్తర్పుల్ చ మాన్సుల్ కెత్తిజిన్ జా తిల మెలె, ఒగ్గెజిన్ జా జెర్మ అస్సి. ³ జేవ్ దస్సి ఒగ్గె ఒగ్గెజిన్ జా గెతికయ్, అగ్గెచ పరో మెల రానల్ మొర్తికయ్, నొవో పరో ఏలుప కెర్తయ్. జో యోసేపుక నేస్సోసా, జోచ మాన్సుల్ క విరోదుమ్ జలోసా. ⁴ జో అమ్ చ పూర్తుల్ క మోసిమ్ కెర్లన్. కీసి మెలె, 'జేవ్ జిలె ఒగ్గెజిన్ జా అమ్ క జినుల' మెన, ఎత్తిక మారుక మెన, జోవయింక

† ఆదికాండుమ్ 15:13-14. †† ఆడ ‡ ఆదికాండుమ్ 17:10-14. ††† ఆదికాండుమ్ 25:26. †††† ఆదికాండుమ్ 35:22-26. ††††† ఆదికాండుమ్ 37 అద్యయమ్. †††††† ఆదికాండుమ్ 41-50 అద్యయల్. § ఆదికాండుమ్ 46 అద్యయమ్. §† 17చి ఉప్పిచి తత్తి టాన్: నిర్ణమకాండుమ్, లేవీయకాండుమ్ సంక్యాకాండుము, ద్వితీయాపదేశ కాండుము (నిర్ణ 1).

నొవర్ జెర్మిల బోదల్ క 'దెర్ను సేడ్డు' మెన, అబ్బుదింసిచి అత్తి పరో సైమ కెర దిలన్.

²⁰ "జేవ్ పొదులె ²¹ మోసే జెర్మిలన్. దేముడు జోక ఒగ్గె సైమ దెకిలన్, చి తిన్ని జోన్సో ఎద జోవయింక అబ్బుదింసి కీసి గే గెరి లుంకడ పోసిల. ²² గని పడ్డా, జోక అన్నె లుంకడుక నెత్త కెర, అబ్బుదింసి బార్ కెర్తికయ్, పరోచి దువిసి జోక ఉక్కుల గెరి నా, 'సొంత పూత్తు' మెలి రితి దెక, జోక పోసిలి. ²³ జా పోస, ఐగుప్తు దేసిమ్ చ గ్యానుమ్ ఎత్తి పండితుల్ చి అత్తి సికడ్డి, చి వడ్డిలె, జో ఒగ్గె తెలివి తెన్ లట్టబెదె, కేన్ కామ్ కెర్లె కి, తెలివి నిదానుమ్ కెరెదె.

మోసే తప్ప కెర బయిలు దేసిమి ఉట్ట నిగిలిసి

²⁴ "జలె, మోసేక దొన్ని విసా వెర్పుల్ జలి పొది, 'అంక బావుడ్డు జల అమ్ చ ఇస్రాయేలుల్ తె గెచ్చ దెకిందె' మెన ఉచర్లన్. ²⁵ జో గెలన్, అన్నె, జోవయింక ఎక్కిలోక ఐగుప్తు దేసిమ్ చో ఎక్కిలో పెట్టిసి దెకిలన్. దెక, జో దెబ్బల్ కయ్ లోసాక తోడు గెచ్చ, దెబ్బల్ పెట్టోసాక పెట మార్లన్. ²⁶ దస్సి కెర కిచ్చో ఉచర్లె మెలె, అంక లోకుమ్ కెర్లె అమ్ చో దేముడు జోచి అత్తి అమ్ క రచ్చించుప కెరెదె" మెన అమ్ చ ఇస్రాయేలులు అర్దుమ్ కెరనుల, మెన ఉచర్లె, గని దస్సి ఉచర్తి నాయ్. ²⁷ అన్నెక్ దీసి, మోసే జా వాటు అయలె, ఇస్రాయేలులు దొగుల పెట్టపుట్టి జా అస్తి మెన దెక కెర, "సీంతుమ్ కెరయిందె" మెన ఉచర పాసి జా, కిచ్చో మెలో మెలె, "బావుడ్డు, తుమ్ ఎక్కి సెకుమ్ చ మాన్సుల్, తుమ్ కిచ్చోక ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో జట్టి జా అస్సున్?" మెన పుసిలన్. ²⁸ పుసెతికయ్, తప్ప కెర్లెసా మోసేక సొడి వెలవ దా కిచ్చో మెలన్ మెలె, తుయి కొన్సో? అమ్ చి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ నాయ్, అమ్ క తీర్పు కెరుక తుక సెక్తి నాయ్. ²⁹ కాలి జో ఐగుప్తుచో మాన్సుక తుయి పెట మార్ల దెబ్బల్ అంకయ్ ఆజి పెట్టె గె? మెన గగ్గోల్ జలో. ³⁰ దస్సి సంగితికయ్, 'అంక మారుల' మెన, జా ఐగుప్తు దేసిమి తంక బియఁ కెర, మోసే ఉట్ట నిగ, దూరి తిలి బయిలు తిలి మిద్యాను మెలి దేసిమి ఉట్ట గెచ్చ, ఒత్త జితె తిలన్. ఒత్త తా, పెండ్లి జా దొగుల పుత్తర్పుల్ క పాయిలన్.

దేముడు మోసేక డీసిలిసి

³¹ "అన్నెక్ దొన్ని విసా వెర్పుల్ గెతికయ్, ఏక దీసి, మోసే జా బయిలు టాన్ చి సీనాయి డొంగె తతికయ్, ఒత్త మాములుమ్ కంటో రూకు అస్సి, రుక్కి ఆగి లగుక దెర్లి. ఆగి లగితో జా రూకు తెడి, దేముడుచ దూత రితో జా మోసేక డీసిలన్. ³² మోసే దెక, ఆచారిమ్ జలో. సరిగా దెకుక మెన ఇదిల్ పాసి గెచ్చుక దెర్లె, కిచ్చో సూన్లొ మెలె, ³³ 'ఆవ్ తుచ పూర్తుల్ చో దేముడు. ఆవ్, అబ్రాహామ్ చి, ఇస్సాకుచి, పడ్డా యాకోబుచి, దేముడు.' మెన సంగ, దేముడుచి అవాడ్ అయలి. దస్సి జతికయ్, మోసే బియఁ, అద్దుర్ జా, దెకుక దయిరిమ్ జలో నాయ్. ³⁴ తెదొడి, ప్రబు జోక, 'తుచ జోడ్డు కడను. తుయి టీవో జలి టాన్ ఒగ్గె సుద్ది అస్సి. ³⁵ జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమ్ చ అంక ప్రెజల్ కెర్తె అల్లర్ సైమల్ ఆవ్ దెక అస్సి. జేవ్ ఏడ్డిసి సూన అస్సి, చి జోవయింక విడ్డల్ కెర బార్ కెరయిందె మెన, ఆవ్ ఉత్త జా అస్సి. అప్పె, జే! జా కామ్ చి రిసా ఐగుప్తు దేసిమి తుక అన్నె తెద్రయిందె.' మెన ప్రబు జలో దేముడు మోసేక సంగిలన్.

³⁶ "జో ³⁷ మోసేక జోవయింక మాన్సుల్, 'అమ్ చి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ నాయ్. అమ్ క తీర్పు కెరుక తుక సెక్తి నాయ్' మెన అగ్గె సంగ తిల, గెద. గని జోవయింక ఏలుప కెరుక కి, జోవయింక విడ్డల్ కెర బార్ కెరుక కి మెన, రూక్ తె డీసిలో దూత పోలిక జలోసాచి అత్తి

§†† నిర్ణమకాండుమ్ 2:1-10. §‡ 23చి ఉప్పిచి తత్తి టాన్: నిర్ణమకాండుమ్ 2:11-22. §††† 30చి ఉప్పిచి తత్తి టాన్: నిర్ణమకాండుమ్ 2:23, 3 అద్యయమ్ ఎద. §†††† నిర్ణమకాండుమ్ 5-14 అద్యయల్.

దేముడు జోకయి ఆడ్ర దా తెద్రయలో. ³⁶ ప్రబుచి అదికారుమ్ తెడి జోవయింక విడ్డల్ కెర, బార్ కెర, వాట్ దెకయ్ తె తిలి పొది, ప్రబుచి సెక్తి తెన్ ప్రబు సంగిల కిచ్చి కిచ్చి వెల్లో కమె మోసే కెర్లన్. ఐగుప్తు దేసిమ్క నే ములై అగ్గి కి, పడ్డా 'ఎరన' సముద్రుమ్తె, పడ్డా జేవ్ ప్రెజల్ ఎత్తిజన్ తెన్ జేవ్ దొన్ని విసా వెర్నల్ జా బయిలు దేసిమి బులై తిలి పొది కి.

³⁷ "జలె, దేముడు అంకయ్ కిసి తెద్రయలన్ గే, జోచ కబుర్లు సూనయ్ తి రిసా, జోచి కామ్ జర్గు కెర్రి రిసా, తుమ్చ ఇస్రాయేలుల్తెచో అన్వెక్టోక పడ్డాక తెద్రవ టీవో కెరెదె" మెన అమ్చ పూర్లుల్క సంగ తిలోసా జో మోసేయి. ³⁸ అమ్చ పూర్లుల్ జల ప్రెజల్ ఎత్తి జట్టు తెన్ జా బయిలు దేసిమి బులై తిలి పొది, దేముడుచో దూత 'సీనాయి డొగ్గె అన్నె డీస, మోసే తెన్ లట్టబ్లన్. చి దూతక చి అమ్చ పూర్లుల్క జో మోసే మదెనె జా, అమ్క దెంక మెన దేముడు సాంత రెగిడ్ల ఆగ్గుల్, జీవ్ దెత ఆగ్గుల్, జోతె నజన్లన్.

³⁹ "గని అమ్చ పూర్లుమ్చ, జో సంగిలి కోడు సూనుక నెస కెర, జోక దూరి కెర్రి రితి జా, జేవ్ ముల దిలి ^{††} ఐగుప్తు దేసిమి తిలిన్క అన్నె కోర్ఫ జల, ⁴⁰ అన్నె మోసే డొగ్గె తెంతో నే ఉత్త జెతె అగ్గె, అహరోసు మెలో మోసేచో అన్నోసెతె గెచ్చ కెర, అమ్క దేముడ్లు జా అమ్చి పురైతో గెచ్చ అమ్క వాటు దెకయ్ తి రిసా, అమ్క బొమ్మల్ తెయార్ కెరు. అమ్క ఐగుప్తు తెంతో కడ ఆన్లో జో మోసే కేనె ఉట్ట గెచ్చ అస్సి గే, ఆమ్ నేనుమ్ మెన ప్రెజల్ సంగిల. ⁴¹ జేవ్ పొదులె కిచ్చి కెర్ల మెలె, వసాన్ పిల్లచి రితిచి బొమ్మ ఏక్ తెయార్ కెర, జా బొమ్మక జోకర బలి దిల, చి జేవ్ కెర్లిన్చి రిసా సర్ల కెర్లన్. ⁴² జాచి రిసా, జేవ్ పొద్దుక, జోనుక, సుక్కల్క జోకర్రి ఇస్టుమ్ తిలె, దస్సచక జోకర్లు! మెన దేముడు జోవయింక ముల, సిచ్చ దిలన్. దస్సి జలిన్చి రిసా, జోవయించ కబుర్లు రెగిడ్లి దేముడుచి కొడొతె రెగ్గవ అస్సి.

ఓ ఇస్రాయేలుచి సెకుమ్చ, తుమ్ బయిలు దేసిమి బులై తిలి పొది, అంకయి గొరైల్ గట్ట కండ బలి దెతె తిలదు గె? ⁴³ నాయ్. 'దేముడ్లు' మెన వేరచక జోకరుక కోర్ఫ జా, 'మొల్లొక' దేముడు మెన, గుడి బంద జోకర్లదు. సుక్కో గుర్తు తిలో రొంపాయను మెలోసాక దేముడు మెన జోకర్లదు. దస్సచచ బొమ్మల్ కెర జోకర్లదు. తుమ్ దస్సి కెర్రి రిసా, బబులోను దేసిమి ఒత్తల్తో తుమ్ సర్ల నెంతె తతి రితి, తుమ్క ఒత్తచ మాన్సుల్ ఏలుప కెర్లు మెన, జేవ్ కడ నెత్తు, మెన సిచ్చ దెయిందె"

మెన దేముడు రెగ్ల సిచ్చ దిలన్.

⁴⁴ "జలె, జా బయిలు దేసిమి అమ్చ పూర్లుమ్చ బులై తిలి పొది ఇదిలిసి దేముడుచి గుడి తిలి రితి, టంబుగుడ్డక తెయార్ కెర్రి దేముడుచి గుడి ముక్కిమ్క జోవయింతెన్ తిలి. ఇసి తెయార్ కెర" మెన దేముడు మోసేక కిచ్చో సంగిలన్ గే, జో సంగిలి పోలిక, జో సంగిల సామన్లుక తెయార్ కెర్ల. ⁴⁵ ఒత్త తెంతో, మోసే ^{†††} మొర యెహోసువ మెలోసా వెల్లో జలి పొది, అమ్చ పూర్లుమ్చ బయిలు దేసిమ్క జీన ఈంజ దేసిమి ఉట్ట అయ్ల. ^{††} దేముడు తోడు తతికయ్, ఒత్త జెతె తిల వేర వేర సెకుమ్లుచ మాన్సుల్క అమ్చ పూర్లుమ్చ యుద్దుమ్ కెర ఉడడ గెల. తెదొడి కి, అమ్చ పూర్లుమ్చ జా గుడి వయ ఆన్ల. ^{†††} ఒత్త తెంతో, అమ్చో పూర్లుమ్చో దావీదు రానో తిలి ఎదక కి జయ్యి గుడితె దేముడుక బక్తి కెర్లె తిల. ⁴⁶ జో దావీదుక దేముడు ప్రబు ప్రేమ తిలో, చి యాకోబు బక్తి కెర్లె తిలో దేముడు ప్రబు కెయక తెయక తతి రితి దేముడుచి గుడి ఆవ్ జప్పన్ బందిందె మెన దావీదు ఆన జా ఉచర తిలో. ⁴⁷ దసాచో బందుక మెన జో ప్రబు

సెలవ్ దెయె నాయ్, చి దావీదుచో పుత్తుసి ^{†††} సాలోమోను రానో జలి పొది, జోయ్య బందిలో.

⁴⁸ "గని, ఎత్తిచి కంట వెల్లో తిలో అమ్చో దేముడు ప్రబు కేనె జితయ్ మెలె, మాన్సు తెయార్ కెర్ల గుడితె తయె నాయ్. జోచి కబుర్లు సంగిలో పూర్లుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్లి రితి;

⁴⁹ పరలోకుమ్ అంచి సీజాసనుమ్. బూలోకుమ్ అంచ చట్టో సుదితి పొడ్డొ. జాకయ్, అంచి విలువచి దేముడుచి గుడి తూమ్ కిసి బందితె? అంచి రిసా గేర్ బందిలె, ఎక్కి ఒత్త తయిందె గె? ⁵⁰ పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ ఎత్తి అచ్చి జెర్లయ్లయ్, మెన, ఎత్తిచి కంట వెల్లో తిలో అమ్చో ప్రబు రెగ్ల అస్సి." మెన జోవయింక పరిచ్చ కెర్ల వెల్లెల మాన్సుల్క స్తవను బుద్ది సంగిలన్.

⁵¹ "పడ్డా జోక పరిచ్చ కెర్ల జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క స్తవను, తుమ్ రాడ్ జీవ్చ మాన్సుల్, దేముడు సంగిలి సుద్ది గుర్తుచి సున్నతి అమ్ కెరన అస్సుమ్ మెన తుమ్ సంగితసు, గని జా ఎత్తి తుమ్క కామ్క నెంజె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి పెట్టి సుద్ది జసు నాయ్, తుమ్చ కానో సూనుక నెసితి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సికడ్డిసి తుమ్ ఒప్పున్ నాయ్. తుమ్చ పూర్లుమ్చ కిసి పాపుమ్ కెర్ల గే, తూమ్ కి దస్సి.

⁵² జేవ్ పొదులె, దేముడు కచి కచి అత్తి కబుర్లు తెద్రయలె, తుమ్చ పూర్లుమ్చ జోవయింక అల్లర్ కెరుక, జో తెద్రయలసతె కక్క నే పిట్టి. పడ్డా, 'పరలోకుమ్చి పున్నిమ్ తిలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా జెంక అస్సి' మెన జోవయింతె కో సంగిల గే, జేవ్ తుమ్చ పూర్లుమ్చ జోక మారుక. దస్సి కి, జో క్రీస్తు జెతికయ్, తుమి జోక నెస, గోస కెర, జోక మార గెలదు. ⁵³ 'ప్రెజల్క సికడ్డు' మెన దేముడు దూతల్చి అత్తి తుమ్కయ్ జోచ ఆగ్గుల్ దిలన్, గని జోచ ఆగ్గుల్ రితి తుమ్ ఇండుక నెస, దస్సి కెర్లదు" మెన అన్నె సంగిలన్.

స్తవనుక పత్రల్ గల మార్గిసి

⁵⁴ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఈంజేవ్ కొడొ సూన, స్తవనుచి ఉప్పిచ్చి జేవ్చి కోపుమ్క రకుక నెత్త కెర, దంతో చప్పన్ల. ⁵⁵ జో, మాత్రుమ్, జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ బెర తతికయ్, ఆగాసుమ్ పక్క చెంగిల్ దెక, కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, దేముడుచి ఉజడి దెకిలన్, చి జో దేముడుచి ఉజెతో పక్క యేసు టీవోజ దెకిలన్. ⁵⁶ జా దెక స్తవను, "ఆదె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి రితి దెకితసి మెలె, మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా దేముడుచి ఉజెతో పక్క టీవోజ అస్సి." మెన సంగిలన్. ⁵⁷ జో దస్సి సంగితకయ్, జోవయించి కోపుమ్చి ఒర్వ దా, జేవ్చి కంగ్టో డంకన, జట్టు తెన్ జోచి ఉప్పిరి నిగ జా జోక దెర్ల. ⁵⁸ జోక పట్టుమ్ తెంతో పెలవ దా బార్ కెర, జోక పత్రల్ గల మారుక దెర్ల. సాచి సంగ తిలస జోక పత్రల్ గలిల్చితె బెదిల. పత్రల్ గలుక మెన, జేవ్చ ఉప్పిచ్చ పాలల్ కడన కెర, సాపులు మెలో ఉబెడొ ఎక్కిలోచి చట్టె తిల. ⁵⁹ జేవ్ మాన్సుల్ పత్రల్ గల మార్తె తతికయ్, స్తవను ఇసి మెన ప్రార్లన కెర్లన్. "ప్రబు జలొ ఓ యేసు, అంచి జీవు తూయి తుచితె కడ నే" మెన కెర, ⁶⁰ మొగ్రల్ టెక, గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ఒర్వ దా అన్నె, "ప్రబువ, ఈంజేవ్ అస్సి కెర్రి పాపుమ్ ఇన్నెయింక చెమించుప కెరు!" మెన ప్రార్లన కెర మొర గెలన్.

8 స్తవను మొర్లిన్తె సాపులు తిలన్. 'మొర్పు' మెన జో కి ఒప్పున తిలో.

నంపజలన చెదుర్లు జా వేరతె ఉట్ట గలిసి

జలె, జా దీసి తెంతో, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె యేసుక నంపజలన మొత్తుమ్క నంపనెంజిల యూదుల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుక దెర్ల. అల్లర్ కెర జోవయింక ఉదడ్డికయ్, నంపజలసతె ఒగ్గజిన్ చెదుర్లు

††† రానో మొదొల్ పుస్తకుమ్ 6 అధ్యయమ్.

† నిర్గమకాండుమ్ 19, 20 అధ్యయల్, 24:12, 31:18. †† నిర్గమకాండుమ్ 32 అధ్యయమ్. ‡ నిర్గమకాండుమ్ 24:10-31 అధ్యయమ్ ఎద. †† ద్వితియోపదేశ 34 అధ్యయమ్. ‡†† యెహోసువ 1-6 అధ్యయల్. ††† సమాయేలు దొన్నిచి పుస్తకుమ్ 7:1-17.

జల. చెదుర్చు జా ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి చి సమరయ ప్రదేసిమి గెల. యేసుచ బారికుల్, మాత్రుమ్, యెరూసలేమ్తె తాఁ గెల.

² జా మదెనె, ప్రబుక సత్తిమ్ తిల యూదుల్ సగుమ్జెన్ సైపసుక రోవిల, ఏడుకులు జా ఒగ్గర్ దుకుమ్ తెన్ రోవిల.

నంపజలసక సావులు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తె తిలిసి

³ సావులు, మాత్రుమ్, యెరూసలేమ్తె క్రీస్తుక నంపజలసచి సంగుమ్క పాడ్ కెరుక ఉచర, జోవయింక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుక దెర్లన్. జోవయింక గెరల్ ఎత్తికె గెచ్చు, పెస, జోవయింక మున్నుబోదల్క తేబోదల్క, ఎత్తిక దెర, జేల్తె గలయ్లన్.

⁴ చెదుర్చు జల యేసుప్రబుక నంపజలస, జలె, కిచ్చొ కెర్తె తిల మెలె, జోచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తా బుల్తె తిల.

⁵ తెదొడి బారజెన్ బారికుల్తె తిలొ పిలిప్ మెలొసా, సమరయ ప్రదేసిమ్చి పట్టుమ్ ఏకతె గెచ్చు, యేసుక్రీస్తు, దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తెసా జొయ్యి[†] మెన ప్రజెల్క బోదన కెర్తె తిలన్. ⁶ ఒత్తచ ప్రజెల్ జోచి బోదన సూన్ల, అన్నె, జోచి అత్తి జగ్గు జల యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ వెల్లొ కమె దెక, ఒగ్గజెన్ ప్రజెల్ ఎక్కి ప్రేమ జా, జో సంగిలి బోదనక నంప కెర, యేసుక నంపజా గెల.

⁷ కీస కమె పిలిప్చి అత్తి జగ్గు జల మెలె, బూతల్క ప్రబుచి నావ్ తెన్ ఉదల్లె, జేవ్ బూతల్ ఓర్పుస జంక నెత్త కెర, గట్టిజ ఒర్చు దా, పూర్తి ఉట్ట గెల. పడ్డొ ఉట్టుక నెత్తిర్ల మాన్సుల్, సొట్ట మాన్సుల్, చెంగిల్ జల. ⁸ జాకయ్ జా ఒండి పట్టుమ్తె ఎత్తిజెన్ సర్ల జల.

⁹ ఏక్ పట్టుమ్తె సీమోను నావ్ తిలొ మాన్సు జా. జో అగ్గె, జా పట్టుమ్తె, మంత్రుమ్ కెర్లన కిచ్చొ కిచ్చొ మాయచ గారెడ్లు కెర్తె తిలన్. కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లొ కమె కెర, 'ఆవ్ వెల్లొ' మెనన, సమరయ ప్రదేసిమ్చి ఎత్తిజెన్క ఆచారిమ్ కెరెదె. ¹⁰ జోచ కమె దెక, "దేముడుచి వెల్లి సెక్కి తిలొసా ఈంజొ" మెన, బాల వెల్లొ జా ప్రాంతుమ్చి ఎత్తిజెన్ జోక నంపజా తిల. ¹¹ కిచ్చొక జోక దస్సి నంపజా మోసిమ్ జా తిల మెలె, జో ఒగ్గర్ వెర్చులు సయ్తాన్చి దస కమె కెర కెర జోవయింక ఆచారిమ్ కెర్తె తిలన్.

¹² గని, దేముడుచి †రాజిమ్చి రిసా, యేసుక్రీస్తుచి †అదికారుమ్చి రిసా, పిలిప్ ప్రజెల్క బోదన కెర్తె తతికయ్, జోచ కొడొక నంపజా గెచ్చు కెర, తేబోదల్ కి మున్నుబోదల్ కి, బాప్తిసుమ్ నజన్. ¹³ సయ్తాన్చి కమె కెర్తె జో సీమోను కి నంపజా, బాప్తిసుమ్ నజన, పిలిప్చి పట్టి బులుక దెర్లన్, అన్నె, యేసుప్రబుచి అదికారుమ్ తెన్ కెర్ల వెల్లొ కమె, జొల్లొల్ బాదల్ జల మాన్సుల్ చెంగిల్ జలిసి దెక దెక, జో కి బలే ఆచారిమ్ జలొ.

పేతురు యోహానులుక సమరయతె తెద్రయ్లిసి

¹⁴ జలె, సమరయచ మాన్సుల్ దేముడు దిలి యేసుప్రబుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా అస్తి మెన యెరూసలేమ్తెచ బారజెన్ బారికుల్ సూన కెర, 'జోవయింతె గెచ్చు దెకుత్' మెన, పేతురుక చి యోహానుక తెద్రయ్ల.

¹⁵ జేవ్ దొగుల ఒత్త పాచ కెర, నంపజలసక 'దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జేవ్చి పెట్టి దొర్కు జవున్' మెన ప్రార్దన కెర్ల. ¹⁶ కిచ్చొక మెలె, తెదొడి ఎద ఎక్కి యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ పానితె బాప్తిసుమ్ నజన తిల. జోచి ఆత్మచి నావ్ తెన్ నేతయ్, చి ఆత్మసెక్కి జేవ్ దొర్కు జంక నేతయ్. ¹⁷ జలె, తెదొడి పేతురు చి యోహాను జేవ్ నంపజల ప్రజెల్ ఎత్తిజెన్ ఎక్కెక్లక బోడి చడిల, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కి జోవయింక దొర్కు జలి.

† 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్' మెలె, 1 జోవయింక నంపజల మాన్సుల్చి పెట్టి జో ఏలువ కెర్లిసి, 2 జోవయింక ఆత్మసెక్కి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్లిసి, 3 ఈంజ ఉగుమ్ మార్చువ జలె జో ఏదార్చుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలువ కెర్లిసి, చి 4 పరలోకుమ్తె జో ఏలువ కెర్లిసి. †† నెంజెలె 'నావ్'.

¹⁸ జలె, 'యేసుచ బారికుల్ బోడి చడ్లెగిన, నంపజల మాన్సుల్క దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దొర్కు జతయ్' మెన మంత్రుమ్ కెర్తె తిలొ సీమోను దెక కెర, ¹⁹ "అంక కి జా సెక్కి దా, డబ్బుల్ దెయిందె. ఆవ్ కి కక్క బోడి చడిందె గే, జోక కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కి దొర్కు జలి రితి, జా సెక్కి అంక దా" మెన పేతురుక చి యోహానుక సీమోను సంగిలన్. ²⁰ సంగితికయ్, పేతురు, జోక "'డబ్బుల్ దిలె దేముడు దెలి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కి వరుమ్ గెనుక జయెదె" మెన తుయి ఉచర్లి రిసా, తుచి డబ్బుల్ తుచి తెన్ నాసునుమ్తె గెస్సు! ²¹ తుచి పెట్టి దేముడు తెన్ సత్తిమ్ జంక నాయ్, చి జోచి ఈంజ కామ్తె తుయి బెదుక జయె నాయ్. ²² తుయి ఉచర్లి వెల్లి ఈంజ పాపుమ్ చెమించువ జంక తుయి కోర్ప జతసి జలె, జోచి దయ తిలె తుక రచ్చించువ కెర్చు మెన, తుయి కెర్లి గార్ కామ్ ముల దా, పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా జోక ప్రార్దన కెర సంగు. జో కిచ్చొ కెరెదె గే జోచి దయ. ²³ సయ్తాన్చి పాపుమ్బుద్ది అప్పెక తుచి పెట్టి ఏలువ కెర్తయ్, అప్పెక తుచి పెట్టి ఆసల్ గోసల్ అస్తి మెన ఆవ్ దెకితసి" మెన పేతురు సీమోనుక సంగిలన్. ²⁴ జలె, సీమోను బియఁ గెచ్చు కిచ్చొ మెన బతిమాల్చు జా సంగిలన్ మెలె, "తుయి సంగిలి సిచ్చు అంచి ఉప్పీర్ నే జెతు మెన తుమి ప్రబుక ప్రార్దన కెరు." మెన సంగిలన్.

²⁵ పేతురు, యోహాను, జలె, యేసుప్రబుచి రిసా సాచి సంగ, జోచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ కెర, ఒత్త తెంతొ అన్నె బార్ జా, సమరయచ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ గెచ్చెలె గెచ్చు, బుల బుల, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగ బోదన కెర్తె తా, యెరూసలేమ్తె అన్నె పాచ అయ్ల.

పిలిప్ ఐతియెపీయు దేసిమ్చొ మాన్సుక బోదన కెర్లిసి

²⁶ మదెనె, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలొ పిలిప్తె జా కెర, "తుయి ఉట్ట ఇన్నె తెంతొ బార్ జా, దచ్చెన పక్కచి వట్టి మెలె యెరూసలేమ్ తెంతొ గాజా పట్టుమ్ ఎద పాచితి వట్టి గొ" మెన సంగిలన్.

²⁷ పిలిప్ సూన, బార్ జా, జా వట్టి గెలన్. జా వట్టి గెతె తతికయ్, ఐతియెపీయు దేసిమ్చొ ఆండెరొ జా వాల్ జెతె అస్సి. జో ఐతియెపీయు దేసిమ్చి 'కందాకె' మెలి రానిచొ ఆదికారి, డబ్బుల్ దెకితొ ఆదికారి జా అస్సి. దేముడుక బక్కి కెరుక మెన, జో యెరూసలేమ్తె జా తిలొ. ²⁸ అప్పె అన్నె జోచి సొంత దేసిమి ఉట్ట గెతె అస్సి. జోచి రదుమ్తె వెస తా, దేముడుచ కబుర్చు సంగిలొ యెసయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి పుస్తకుమ్ సదు కెర్తె అస్సి.

²⁹ జలె, ప్రబుచి ఆత్మ పిలిప్చి ఆత్మతె, "తుయి దెకితి రదుమ్క పాసి గెచ్చు దెకు" మెన సంగితికయ్, ³⁰ పిలిప్ జా రదుమ్తెచొ నిగ గెచ్చు, యెసయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డిసి పుస్తకుమ్ జో సదు కెర్లిసి సూన కెర, జోక, "తుయి సదు కెర్లిసి తుక అర్దుమ్ జెతయ్ గె?" మెన పుసిలన్. ³¹ "కో జవున్ అంక అర్దుమ్ సంగిలెకయ్ అంక కీన్ అర్దుమ్ జయెదె?" మెన జో సంగిలన్, చి 'అర్దుమ్ సంగున్' మెన, రదుమ్తె పిలిప్క వెగడ వెసడ్లన్.

³² దేముడుచి కేన్ కోడు జో సదు కెర్తె తిలొ మెలె, "మెండక కండ బలి కెర్తి రిసా ఉదడ నెత్తి రితి జోక ఆన్ల, నెంజెలె రోమల్ కత్తయ్తి మొక్కె మెండపిల్ల కీసి జమ్న తయెదె గె దస్సి ఈంజొ కి చొండి డంకన తుక్లె తయెదె. ³³ ఇన్నెచి ఏలువ కడ్ల, చి ఇన్నెచి రిసా సరిగా తీర్చు జలి రితి ఒప్పితి నాయ్. ఇన్నెక 'బోదల్ పాయ్లన్' మెన కీసి సంగుక జయెదె? ఇన్నెక ఈంజ బూలోకుమ్తె జేవ్ మార్ల!"

³⁴ జో ఆండెరొ, పిలిప్క కిచ్చొ మెన పుసిలన్ మెలె, "దేముడు ప్రబుచ కబుర్చు సంగిలొ జో పూర్ణుమ్చొ కచి రిసా ఇసి సంగితయ్? జోచి సొంతచి రిసా గే, కేన్ జవున్ వేర మార్చుచి రిసా గె?" మెన పుసితికయ్, ³⁵ పిలిప్ చొండి పుట్టవ, జో ఆండెరొ సదు కెర్తె తిలి కోడుచి అర్దుమ్ తొలితొ సంగ, యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ ఎత్తి జోక బోదన కెర్లన్.

ఆండెరో బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

36 తెదొడి, జేవ్ దొగుల వట్టె గెతె తా పాని గాడు ఏక్ దెకిల. దెక, "ఆదె, పాని! ఆవ్ బాప్తిసుమ్ నజనుక కిచ్చొ అడ్డు కిచ్చొగె, నాయ్ గద?" మెన జో ఆండెరో సర్ద జా సంగిలన్. 37 †పిలివ్ జోక "తుయి యేసుప్రబుక పెట్టి పూర్తి నంపజలది మెలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక జయెదె." మెన సంగితికయ్, "యేసుక్రీస్తు దేముడు ప్రబుచొ పుత్తుసి, †జలొ దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జయెదె మెన ఆవ్ నంపజతసి." మెన ఆండెరో సంగిలన్.

38 తెదొడి రదుమ్క జో టీవో కెర, పిలివ్ ఆండెరో దొగుల ఉత్త పానితె ఉతిర్ల, చి జో ఆండెరోక పిలివ్ బాప్తిసుమ్ దిలన్.

39 తెదొడి, జేవ్ పానితె తెంతొ అన్నె బార్ జతికయ్, †ప్రబుచి ఆత్మ పిలివ్క దెర నిలన్, చి ఆండెరో జోక అన్నె నే దెకిలన్. జో ఒగ్గర్ సర్దసంతొసుమ్ తెన్ సొంత దేసిమి ఉట్ట గెలన్.

40 పిలివ్ ఒత్త తెంతొ అజోతు మెలి పట్టుమ్తె డీసిలన్. ఒత్త డీస కెర బార్ జా, ఉత్తర పక్క గెతి వట్టె గెచ్చు గెచ్చు, ఎత్తి పట్టలె గెచ్చిలె ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ సూనవ, క్షేసరియ పట్టుమ్తె పావెలన్.

యేసుక నంపజలసక సావులు అల్లర్ కెర్తె తిలిసి

9 సైపనుక మార్గిన్తె తెదొడి బెద తిలొ సావులు, ఈంజ మదెనె కిచ్చొ కెర్తె తిలొ మెలె, యేసుప్రబుక నంపజా జోవయించ †సిస్సుల్ జలసక 'మారిందె' మెన బియడ్డె తిలొ. జలె, కిచ్చొ కెర్తొ మెలె, యెరూసలేమ్తె ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితె గెచ్చు కెర, 2 "దమస్కు పట్టుమ్తెచ అమ్చ యూదుల్చ సబ గెరల్చ అదికారుల్క ఆవ్ దెకయ్తి రిసా అంక ఉత్తల్ దె, చి ఆవ్ ఒత్త గెచ్చు, 'రచ్చున వాటు యేసుయి' మెన జోవయింక నంపజలసక చజెలె, జేవ్ తేబోడల్ జలెకి, ముస్సుబోదల్ జలెకి, జోవయింక దెర బంద, ఇత్తల్ అమ్చి యెరూసలేమ్తె సిచ్చు కెరుక మెన కడ ఆనిందె" మెన సెలవ్ సంగిలన్.

3 జలె, సావులు ప్రయానుమ్ గెతె తా దమస్కు పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, ఓదె, ఆగాసుమ్ తెంతొ అంకి అందర్ కెర ఉజడి జోచి సుట్టునంత జా అడ్డు కెర్తె. 4 చి జో బుయ్యె సేడ నిజ తిలి పొది ఏక్ అవాడ్, "ఓ సావులు, సావులు, అంక కిచ్చొక సిచ్చల్ అల్లర్ కెర్తెసి?" మెన సంగిలిసి సూన్. 5 బియ్ గెచ్చు, "తుయి కో, ప్రబు?" మెన జో పుసిలన్, చి "తుయి గోస కెర్తొ యేసు, ఆవ్. 6 అలె, తుయ్ ఉట్ట ఈంజ పట్టుమ్తె గెచ్చు పెసు, చి ఒత్త తెంతొ తుయి కిచ్చొ కెరుక అన్నె గే, తుక సూనయిందె" మెన యేసు సంగిలన్.

7 సావుల్ తెన్ బెద ప్రయానుమ్ కెర్తె తిల మాన్సుల్, జలె, జా అవాడ్ సూన్, గని కక్క నే దెక, కిచ్చొ మెనుక నెత్త కెర, టక్కున జా తిల.

8 సావులు, మాత్తుమ్, బుయి తెంతొ ఉట్ట, టీవోజ, అంకివొ ఉగిడ్డె, కిచ్చొ దెకుక నెతిర్లొ. జాకయ్ జేవ్ జోక ఆతు దెర, దమస్కు పట్టుమ్ తెడి ఇండవ నిల. 9 ఒత్త తిర్తె, కిచ్చొ నే కతె, కిచ్చొ నే పితె చువ్వె తా గుడ్డి జా తిలొ.

అననీయక ప్రబు సావుల్తె తెద్రయ్లిసి

10 జలె, జా దమస్కు పట్టుమ్తె యేసుక నంపజలొ నిదానుమ్ తిలొ సిస్సుడు ఎక్కిలొ తిలొ. జోచి నావ్ అననీయ. జలె, యేసు సివ్తె జోక డీస కెర, జోచి నావ్ దెర్తికయ్, జో "అస్సి, ప్రబు" మెన జబాబ్ దిలన్, 11 ప్రబు జోక, "తుయి ఉట్ట, సోగ మెలి వీది గో, చి యూదా మెలొ ఎక్కిలొచి గెరి గెచ్చు, 'తార్కు పట్టుమ్తె జెర్తిలొ' సావులు మెలొసా తెన్ దస్సుల్ జయిందె" మెన సంగు. జో జా గెరి తా ప్రార్దన కెర్తె అన్నె. 12 జో ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, జోక కిచ్చొ సివ్తె దెకవ అస్సి మెలె, అననీయ మెలొ ఎక్కిలొ జో సావులు తిలి గెరి జా కెర, పెస, జోక 'అన్నె దెకున్' మెన జోచి బోడి చడెదె మెన, ఆవ్ సావుల్క సివ్తె దెకవ అస్సి" మెన ప్రబు జో అననీయక సంగిలన్.

13 గని అననీయ బియ్ కెర, "జో మాన్సుచి రిసా ఒగ్గజిన్ సంగ అస్తి, యెరూసలేమ్తె తిల తుచయ్ సుద్ది తిల మాన్సుల్క జో ఎదివాట్ అల్లర్ కెర అన్నె. 14 జో ఇత్తల్ అయ్లె, తుచి నావ్ దెర్తన ఎత్తిక దెర, బందుక మెన ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు జోక సెలవ్ దా అస్తి" మెన సంగిలన్.

15 గని ప్రబు జోక, "ఒత్త గో, 'యూదుల్ నెంజిల వేర దేసిమ్చ మాన్సుల్క, రాసల్క, ఇస్రాయేలుల్క కి, అంచి నావ్ తెన్ అంచి రిసా సాచి జవున్' మెన ఆవ్ జోక నిసాన అస్సి. 16 జో కి అంచి నావ్ అంచి కామ్చి రిసా ఎత్తివాట్ అల్లర్ బాదల్ సేడెదె. జోక జా ఎత్తి దెకయిందె" మెన ప్రబు జబాబ్ దిలన్.

17 ప్రబు దస్సి సంగితికయ్, అననీయ బార్ జా గెచ్చు, ప్రబు సంగిలొ గెరి పెస, సావుల్క బోడి చడ, "ఓ సావులు బావొ, తుయి వట్టె జెతె తతికయ్ తుక డీసిలొ యేసు తుక 'దెకున్' మెన, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుచి పెట్టి తతి వరుమ్ తుక దొర్కు జవున్ మెన అంక ఇన్నె తెద్రవ అస్సి" మెన అననీయ సంగిలన్. 18 సంగిల్ బేగి, సావుల్చ అంకివొ తెంతొ పొరల్ రితస కుసిడ్ల, చి జోచ అంకివొ అన్నె డీసిల. తెదొడి జో ఉట్ట, బాప్తిసుమ్ నజన్, 19 అన్నిమ్ కెర, అన్నె సత్తు జలొ.

ఒత్త తెంతొ, సావులు జా దమస్కు పట్టుమ్తె యేసుక నంపజల సిస్సుల్ తెన్ సగుమ్ దీసల్ తాఁ గెలొ, 20 చి బేగి జోవయించ సబ గెరలె యేసుచి రిసా కిచ్చొ సాచి సంగితె తిలన్ మెలె, "నిజామి, అమ్చొ దేముడుచొ ఎక్కిలొ పుత్తున్ దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా, జో" మెన సాచి సంగిత్ తిలన్. 21 సావులుక, 'జో ఇసి సాచి సంగితయ్' మెన సూన, ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జా, "యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రబుచి నావ్ దెర్తన ఎత్తిజిన్క అగ్గ అల్లర్ కెర్తె తిలొసా ఈంజొ, నెంజె గే? ఇన్నెచ నంపజలసక ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లుచి తీర్పు కెర సిచ్చు కెరవుక మెన దెర బందుక ఉచర, ఇత్తల్ అయ్లొ" మెన కిచ్చొ ఉచరుక గే నేన గెల. 22 జలె, సావుల్క రోజాక ప్రబు అన్నె సెక్తి దిలొ, చి దమస్కుతె జెతె తిల యూదుల్చ సబతె జో బోదన కెర కెర, యేసుక, 'నిజామి దొర్కు జలొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జో' మెన తెలివి తెన్ రుజ్జుల్ బెదయ్తె తిలొ, చి నంపనెంజిల యూదుల్ కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే నేన గెల.

సావుల్క మారుక మెన యూదుల్ కుట్ట ఉచర్ల

23 ఒగ్గర్ దీసల్ గెతికయ్, సావుల్క మారుక మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ కుట్ట ఉచర్ల, 24 గని జేవ్ కుట్ట ఉచర్లిసిచి రిసా సావులు సూన్. జోక మారుక మెన రోజాక అందరె మెద్దెనె పట్టుమ్చ గుమ్మలె మాన్సుల్ రకితె తవుల, చి రిసా, 25 జోచ సిస్సుల్ కిచ్చొ కెర్తె మెలె, ఏక్ దీసి అందరె జోక బోడొవ దా, పట్టుమ్చి డోక్ తిలి కోటెచి గదితె వెగడ దా, ఏక్ గంపతె వెసడ దా, కిట్టివాట్ వాలివొ తెన్ కోట ఒత్తల్తొ ఉత్తవ దిల, చి ఉట్ట నిగిలొ.

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పున్కల్తె 37 నంబచి కొడు తయె నాయ్. †† జలొ...రచ్చించుప కెర్తొసాచి కొడు దస్సె తయె నాయ్, గని జా అర్దుమ్ ఒత్త తయెదె. ‡ 'ప్రబుచి ఆత్మ పిలివ్క దెర నిలన్' నెంజెలె జో మంత్రిచి పెట్టి ప్రబుచి ఆత్మ బెర్తికయ్, జో దెతి సెక్తివరుమ్ జోవయింక దొర్కు జలొ, చి ప్రబుచి దూత పిలివ్క కడ నిలన్, చి... †† మత్తయి, మార్కు, లూకా చి యోహానుతె 'సిస్సుల్' మెన ఒగ్గర్ సుట్టు సంగిలె యేసుచ బారజిన్ సిసిల్కయి సంగితతి, గని ఈంజ కొడుతెచి రితి, కో జోవయింక నంపజా జోవయింక నిదానుమ్ ఇండుల గే, జేవ్ ఎత్తిజిన్క 'జోవయించ సిస్సుల్' మెనుక జయెదె.

26 జలె, సావులు, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె పాచ జా, ప్రబుచ ఒత్తచ సిస్సుల్ తెన్ బెదుక ఉచర్లో, గని జోవయింక "నిజామి, మార్కుస జా ప్రబుచో సిస్సుడు జా అస్సె" మెన నంప కెర్తి నాయ్, చి బియఁ గెల. 27 గని బర్బబా మెలోసా సావుల్క తోడు జా, బారికుల్కె కడ ఆన కెర, సావులు వట్టి గెతె తిలి పొది ప్రబుక దెకిలిసి, ప్రబు జో తెన్ లట్టబ్లిసి, పడ్డో దమస్కుతె సావులు దయిరిమ్ తెన్ యేసుచి నావ్ తెన్ బోదన కెర్లిసి ఎత్తిచి రిసా బర్బబా బారికుల్క సాచి సంగిలన్.

28 జాకయ్ జా దీసి తెంతో యెరూసలేమ్తెచ ప్రబుచ జేవ్ బారికుల్ జోక సర్ద తెన్ బెదవన్, చి జోవయింతెన్ తా, రోజుక 29 ప్రబుచి నావ్ తెన్ దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్తి తిలన్. పడ్డో, యేసుక నే నంపజల గ్రీకు బాస లట్టబ్లి యూదుల్క ప్రబుచి సాచి సావులు సంగితె తిలన్. రుజ్జుల్ బెదయ్తె తిలన్, గని జేవ్ జోక మారుక కోఫ జా తిల. 30 జోక జేవ్ మారుక కోఫ జలిన్చి రిసా సిస్సుల్ మెన కెర, జోక కైసరియ పట్టుమ్ ఎదక బొడొవ దాఁ కెర, ఓడతె వెగడ, జో జెర్మిలి తార్పు పట్టుమ్తె తెద్రవ దిల.

31 జలె, సావులు నంపజా మార్కుస జలిన్చి రిసా, జేవ్ పొదులె, ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె చి సమరయ ప్రదేసిమ్తె యేసుక నంపజలసక కో అల్లర్ కెర్తి నాయ్, చి అన్నె డిట్టుమ్ జల. ప్రబుక బియఁ సత్తిమ్ ఇండితె తిల, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయింక దయిరిమ్ కెర్తి తిలి, చి అన్నె ఒగ్గజిన్ నంపజా, జోవయింతెన్ బెదిల.

32 జేవ్ పొదులె, పేతురు ఒండి బుల్లె తా, నంపజలస ఎత్తిజిన్క దెకితె తిల, చి లుద్ద మెలి ఏక్ పట్టుమ్తె ప్రబుచయ్ జల మార్కుల్ జితె తిలిన్తె జో తెన్ అయ్లో. 33 ఐనెయ మెలో ఎక్కిలో అస్సె. జో ఉట్టుక, కదుల్ జంక నెత్త కెర, అట్టు వెర్సుల్ అంతుర్నొతె ఎంగ్ అస్సె. 34 పేతురు, జలె, జోక దెక, "ఓ ఐనెయ, యేసుక్రీస్తు తుక చెంగిల్ కెర్తయ్. ఉట్టు, తుచి అంతుర్నొ చెంగిల్ కెరను" మెన సంగిలన్. సంగిలి బేగి, జో చెంగిల్ జా ఉట్టో.

35 జో చెంగిల్ జలిసి, లుద్ద పట్టుమ్చ జా సారోను ప్రాంతుమ్చ ఎత్తిజిన్ దెక, జోవయింతె ఒగ్గజిన్ ప్రబుక నంపజా మార్కుస జల.

36 జలె, యొప్పే మెలి పట్టుమ్తె తబితా, నెంజిలె దొర్కా, మెలి నావ్చి తేబోద యేసుక సిస్సుడ్లి జా అస్సె. జా కీసి మార్కు మెలె, మార్కుల్క ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకితె తయెదె, బీద సుదల్క ఒగ్గర్ తోడు కెర్తి తయెదె. 37 ఏక్ దీసి, జొర్జొ సేడ మొర గెలి. జాక దోవ కెర సుబ్రుమ్ కెర, గెచి అంతస్తుమ్చి గదితె పీనుమ్ నిజడ దిల.

38 యొప్పే మెలి జా మార్కు మొర్లి పట్టుమ్క పేతురు తిలి లుద్ద పట్టుమ్ దూరి నాయ్, చి పేతురుక 'ఒత్త అస్సె' మెన సిస్సుల్ సూన తా, "బే బేగి జె" మెన దొగులచి అత్తి సంగ తెద్రయ్ల. 39 పేతురు బేగి ఉట్టు, జోవయింతెన్ గెలన్. జా గెరి జో పాచిలె, జోక జా ఉప్పిరిచి గదితె బొడొవ దిల. ఒత్త జా పట్టుమ్చ రండెల్ మార్కుల్ బెర అస్తి. జేవ్ పేతురుచి సుట్టునంత టీచ ఏడ ఏడ, జా మొర గెలి దొర్కా చెంగిల్ తిలి పొది 'బీద సుదల్' మెన, జోవయింక తున తిల పాలల్ ఎత్తి పేతురుక దెకయ్ల.

40 పేతురు, జలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్క బార్ కెరవ దా, మొగ్రల్ టెక ప్రబుక ప్రార్దన కెర్లన్. తెడిడి, పీనుమ్క దెకిత్ రితి పసుల, "ఓ తబితా, ఉట్టు!" మెన జాక సంగిలన్. సంగితికయ్, అంకివొ ఉగిడ్లి, చి పేతురుక దెక, వెసిలి. 41 పేతురు జాక ఆతు దెర టీచడ్డో, చి రండెల్ మార్కుల్క చి ప్రబుచయ్ జల ఒత్త తిల అన్నె మార్కుల్క బుకారా కెర, 'జీవ్ జా అస్సె' మెన దెకయ్లన్.

42 జా ఒండి యొప్పే ప్రాంతుమ్తెచ మార్కుల్ జేవ్చి రిసా సూన్ల, చి జోవయింతె ఒగ్గజిన్ ప్రబుక నంపజల. 43 పడ్డో పేతురు ఒత్త చమొ పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలోచి గెరి ఒగ్గర్ దీసల్ తా గెలన్.

కొర్నేలిక ప్రబు సివ్వుతె కబుర్ తెద్రయ్లిసి

10 కైసరియ పట్టుమ్తె కొర్నేలి మెలో మార్కు ఎక్కిలో తిల. రోమ్ దేసిమ్చి జమాన్లుతెచి ఇటలీ మెలి జటుచొ పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో, జో. 2 కీసా మార్కు మెలె, జో యూదుడు నెంజిలె కి, దేముడుక బియఁ, నిదానుమ్ తెన్ ఎక్కి జోకయి ఒక్కి కెర్తి తిల. జోకయి ప్రార్దన కెర్తి తిల చి యూదుల్చ బీద సుదల్క చెంగిల్ దెక దర్ముమ్ దెతె తయెదె. జోచి గెచ మార్కుల్ ఎత్తిజిన్ కి దస్సి తిల.

3 ఏక్ దీసి, రమారమి తిన్ని గంటల్ మెద్దెనె, ప్రబు దెకయ్లి సివ్వు ఏక్ దెకిలన్. కిచ్చొ మెన జా సివ్వుతె సొస్టుమ్ దెకిలన్ మెలె, దేముడుచొ దూత ఎక్కిలో జా గెరి పెన, జోక, "ఓ కొర్నేలి" మెన బుకార్తికయ్, 4 కొర్నేలి అద్దుర్ జా దెక, "ప్రబుచ, ఈంజి కిచ్చొ?" మెన పుసిలన్, చి దూత జోక "తుచ ప్రార్దనల్ సూన, బీద సుదల్క తుయి దర్ముమ్ దిలిన్ దేముడు దెక, సర్ద జా అస్సె. 5 తుయి అప్పె కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, యొప్పే పట్టుమ్తె మార్కుల్క కబుర్ తెద్రవు, చి పేతురు మెలో సీమోనుక ఇత్తల్ కడ ఆను. 6 జోక ఒత్త కేనె చజాక మెలె, చమొ పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలోతె తయెదె. జోచొ గేరు సముద్రుమ్ సాడి తయెదె" మెన దూత సంగ ఉట్టు గెలన్.

7 కబుర్ సంగిలో జో దూత ఉట్టు గెతికయ్, కొర్నేలి దొగుల జోచ గోతు మార్కుల్క, చి దేముడుక నిదానుమ్చొ జోచి తెడి తిల జమాను సుదొ ఎక్కిలోక బుకారా కెర, 8 దూత డీసిలిసి సంగిలిసి ఎత్తి జోవయింక సంగ కెర, యొప్పేతె జోవయింక కబుర్ తెద్రయ్లన్.

పేతురుక ప్రబు దెకయ్లి సివ్వు

9 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ మార్కుల్ కొర్నేలి తెంతో ప్రయానుమ్ జెతె తా యొప్పేక పాసి జా గెతికయ్, పేతురు ఒత్త గెరి తా, ప్రార్దన కెరుక మెన, రమారమి మెద్దెనె ఒర్ని వెగిలో. 10 ఒత్త ప్రార్దన కెర్తి తిలె, జోక చూ కెర్తి. 'కిచ్చొగె కతిసి కావలె' మెన కబుర్ తెద్రయ్తికయ్, ఎట్టొచ మార్కుల్ తెయార్ కెర్తి తతికయ్, ప్రబుతె పేతురుచి మెన్ను పూర్తి తా, ప్రబు దెకయ్లి సివ్వు ఏక్ పేతురు దెకిలన్. 11 కిచ్చొ దెకిలో మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి ఏక్ వెల్లి తెర జాచ చెత్తర్ కోసల్తె దెరయ్ జా, బుఁయ్యె ఉత్త జెతె అస్సె. 12 జా తెరచి ఉప్పిరి కిచ్చొ బెర అస్సె మెలె, బూలోకుమ్చ ఎత్తి రకల్ జంతువుల్, సొమ్ముల్, అయివొ, ఆగాసుమ్చ పిట్టలు. 13 అన్నె, "ఓ పేతురు, ఉట్టు, కండ, పోడు కా" మెన ఏక్ అవాడె అయ్లిసి పేతురు సూన్లొ. 14 గని జో, "నాయ్, ప్రబు. నెంజె. ఆవ్ జెర్మిల్ తెంతో కిచ్చొ గాచి ఆవ్ కెఁయ్య కయి నాయ్" మెన ప్రబుక సంగిలన్, 15 జలె, అన్నెక్ సుట్టు ప్రబుచి జా అవాడెచి జోచి తెన్ ఉంక్తయిలన్. కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, "సుద్ది అస్సె. కంక జయెదె" మెన కిచ్చొచి రిసా దేముడు సంగ అస్సె గే, జాక తూయి 'గారు' మెన సంగు నాయ్" మెన సంగిలన్. 16 తివ్వెరి ఇసి జలి, చి పరలోకుమ్తె జా ఎత్తి అన్నె ఉక్కిల్ జలి.

17 జలె, "ఆవ్ దెకిలి సివ్వుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?" మెన, పేతురు కిచ్చొ. ఉచరుక గే నేన తతికయ్, ఏదె, కొర్నేలి తెద్రయ్ల మార్కుల్, "సీమోనుచొ గేరు కేన్ గేరు?" మెన పున సూన తా, ఒత్త గుమ్ముమె టీచొజ తిల. 18 "పేతురు మెలో సీమోను ఇన్నె జెతె అస్సె గె?" మెన కేక్ గల.

19 పేతురు, జలె, 'సివ్వుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ' మెన ఉచర్తె తతికయ్, ప్రబుచి ఆత్మ జోక, "ఈందె, తీర్ల మార్కుల్ తుక చజితతి. 20 తుయి ఉట్టు ఉత్త గో, చి తుక కేనె కడ నెవుల గే, అన్యానుమ్ నెంతె జోవయింతెన్ బెద గో. అచ్చి జోవయింక తెద్రవు అస్సి" మెన సంగిలన్.

† పుంజెక్ సయన్యుమ్ మార్కుల్క అదికారి

21 జాకాయ్ పేతురు జేవ్ మాన్యుల్తె ఉత్త జా, "తుమ్ చజితోసా అచ్చి. కిచ్చోక జా అస్సున్?" మెన పుసిలన్. 22 జేవ్, "కొర్నేలీ మెలో పుంజెకజీన్ జమాన్కుక వెల్లో మాన్యు అమ్క తెద్రవ అస్సు. జో దేముడుక బితోసా, సత్తిమ్ తిలోసా. తుమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ జోక, చెంగిలో మాన్యు జో, మెన సంగితతి. జోక, జలె, దేముడుచొ దూత ఎక్కిలో డీస కెర, పేతురుక బుకారవన్, చి జో కిచ్చొ సంగెదె గే తుయి సూను, మెన సంగితకయ్, తుక కడ నెతి రిసా అమ్క జో తెద్రవ అస్సె" మెన జేవ్ తీగ్గ పేతురుక సంగిల. తెదొడి "అన్నిమ్ కా కెర, అజిక్ ఇన్నె నిద్ర తా" మెన పేతురు గెరి బుకారా, జేవ్క మరియాద కెర్లన్.

పేతురు కొర్నేలీతె గెలిసి

23 అన్నెక్ దీసి పెందలె ఉట్ట, పేతురు, జేవ్ తీగ్గ తెన్, చి యొప్పేతెచ ప్రబుక నంపజల అన్నె సావ్యుజీన్ తెన్, కొర్నేలీతె గెచ్చుక బార్ జల. 24 అన్నెక్ దీసి కైసరియ పట్టుమ్తె పాచ, పట్టుమ్తె పెసిలె, కొర్నేలీ జోవయింక రకితె తా. 'పేతురు కిచ్చొ మెనెదె గే సూన్తు' మెన, జోవయించ మాన్యుల్క, జోచ గోతుల్ ఎత్తిక బుకారా కెర తెయార్ జా అస్సి. 25 జలె, పేతురు జోచి గెరి పావితికయ్, కొర్నేలీ దస్సుల్ జా జోచి చట్టె సెర్పు సేడ జోకర్లన్. 26 గని పేతురు జోక ఉట్టవ కెర, "తుయి టీవోజ, ఆవ్ కి తుచి రితో మాన్యు" మెన, జో తెన్ అన్నె లట్టబై తా, 27 గేర తెడి పెసిలె, ఒగ్గజిన్ జనాబ్ ఒత్త బెర అస్సి. 28 జలె, పేతురు జోవయింక తెదొడి, "ఆవ్ యూదుల్, జలె, యూదుల్ నెంజిలసచ గెరలె పెసుక జలె, యూదుల్ నెంజిలస తెన్ బెదుక జలె, అమ్క గారు మెన తుమ్ జాన్సు. గని, ఆవ్ కిచ్చొ గారు మెనుక జయె నాయ్, కక్క నిస్కారుమ్ దెకుక జయె నాయ్, మెన దేముడు అంక అప్పె దెకవ అస్సె. 29 జాక, తుమ్ సంగ తెద్రయ్తికయ్, కిచ్చొ అన్యాయుమ్ నెంతె అయ్లయ్. జలె, కిచ్చొచి రిసా అంక బుకారా అస్సున్?" మెన పుసిలన్.

30 కొర్నేలీ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఎదిలి వేలయ్, అప్పెక చెత్తర్ పొదుల్ జయెదె, ఆవ్ తిన్ని గంటల్ మెద్దెనె గెరి ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, చొక్కిల ఉజిడ్ తిల పాలల్ గలన తిలో ఎక్కిలో అంచి పుర్తె టీవోజ, అంక, 31 'ఓ కొర్నేలీ, తుయి ప్రార్దన కెర్తె తతిసి దేముడు సూన అస్సి. తుయి బీద సుదల్క దర్ముమ్ దెతె తతిసి దెక అస్సి. 32 జాకయ్, యొప్పే పట్టుమ్తె, చమె పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలో సముద్రుమ్ సాడి జితయ్. జోచి గెరి గెచ్చ, ఒత్త తిలో పేతురు మెలో సీమోనుచి రిసా పుసుతు మెన మాన్యుల్క కబుర్ తెద్రవ.' మెన అంక జో దేముడుచొ దూత సంగిలన్. 33 సంగిల్ బేగి, తుచితె కబుర్ తెద్రయ్లయ్, చి తుయి తుచి దయక అయ్లది. అల్లె, సంగు మెన ప్రబు తుక కిచ్చొ ఆడ్ర దా అస్సె గే, జా సూనుక మెన అమ్ ఎత్తిజిన్ దేముడుచి నావ్ తెన్ బెర అస్సుమ్".

34 పేతురు చోడి పుట్టవ కిచ్చొ మెన తెదొడి బోదన కెర్లన్ మెలె, "దేముడు తేడల్ దెకె నాయ్ మెన ఆవ్ అప్పె సిక అస్సి. 35 కేన్ దేసిమ్ కో జోక బితతి, జోచి కొడ్ రితి కెర్తతి గే, జోవయింక తేడల్ నే దెకితె, జో 'అంచయ్ మాన్యుల్' మెన చెంగిల్ దెకితయ్ మెన అప్పె దెక అస్సి.

36 "జలె, ఇస్రాయేలులు మెల ఆవ్ యూదుల్తె దేముడు తెద్రయ్లి కబుర్ తుమ్ జాన్సు. యేసుక్రీస్తుచి తెడి పాపుమ్ గెతి వాటు దొర్కు జలి, చి దేముడుక మాన్యుల్క అడ్డు నాయ్ గే, చి సేంతుమ్ దొర్కు జలి మెలి కబుర్ జా, జో యేసుయి ఎత్తిక ప్రబుయి. 37 జలె, తుమ్ కెర్తె పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా బాప్తిసుమ్ నజన, మెన యోహాను బోదన కెర కెర పాపుమ్ గెతి గుర్తుక బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి తెంతో, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె మొదోల్ జా అమ్ యూదుల్చి ఒండి

యూదయ ప్రదేసిమి జా సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ జా అస్సి. 38 మెలె, నజరేతు గచ్చి వడ్డ తిలో యేసుక 'ఈంజొయి అమ్చొ ప్రేమ తిలో పుత్తు, ఈంజొయి దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా' మెన దేముడు జోచి సుద్ది తిలి ఆత్తుచి గుర్తు దెకవ సెక్కి అదికారుమ్ దిలిసి జాన్సు. పడ్డొ, దేముడు జోవయించి పెట్టి తిలి రిసా, మాన్యుల్క చెంగిల్ దెకితె తా, సయ్తాన్ అల్లర్ కెర్లన ఎత్తిజిన్క చెంగిల్ కెర్తె తా యేసు బుల్తె తిలిసి తుమ్ జాన్సు.

39 "అమ్ యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్ కి, అమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కి, జో యేసు కెర్లిసి ఎత్తిక అమ్ సాచి జా అస్సుమ్. గని జోక సిలువతె †టివో కెర మార్గ. 40 దేముడు అబ్బొసి తిర్తతక జోక అన్నె జియడ, జో అన్నె జిలిన్క మాన్యుల్ రుజ్జా దెకిత్ రితి డీసయ్లన్. 41 కక్క డీసిలో మెలె, ఎత్తిజిన్ ప్రజల్క నాయ్, గని జో దేముడు నిసాన్ల ఆమ్ సాచుల్కయి డీసిలన్. జో జీవ్ జా ఉట్టి పడ్డొ, జో తెన్ సగుమ్ సుట్లు అన్నిమ్ కయ్లమ్. 42 జలె, అమ్క డీస కెర, ప్రజల్ ఎత్తిక అంచి రిసా బోదన కెర, జితసక మొర్దనక ఆకర్ దీసిక అచ్చి తీర్పు కెరుక మెన దేముడు అబ్బొ అదికారుమ్ దా అస్సి. సంగ మెన, జోచి రిసా ఆమ్ సాచి జంక మెన, జో యేసుయి అమ్క ఆడ్ర దా అస్సి. 43 జోచి రిసా కో జోక నంపజవుల గే, జోచి నావ్ తెన్ జోవయించ పాపల్ కచితుమ్ చెమించుప జవుల మెన కబుర్ తెద్రయ్లలన ఎత్తిజిన్ సాచి జతతి" మెన పేతురు బోదన కెర్లన్.

44 పేతురు దస్సి బోదన కెర్తె తతికయ్, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జా కోడు సూన్లన ఎత్తిజిన్చి పెట్టి బెర్రి.

45 పడ్డొ యూదుల్చి గుర్తు తిలి సున్నతి కెరంతి ఆగ్గు నంప కెర్తె, పేతురు తెన్ జా తిల, ప్రబుక నంపజల మాన్యుల్ ఆచారిమ్ జల. యూదుల్ నెంజిల జేవ్ అన్నె మాన్యుల్చి పెట్టి కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు ప్రబు సువ దిలిన్చి రిసా. 46 జా సువ దిలిన్క కిచ్చొ గుర్తు దెకిల మెలె, జేవ్ మాన్యుల్ జేవ్ నే సికిల బాసల్ తెన్ లట్టబ, దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల. దస్సి జతికయ్, పేతురు, 47 "అమ్క జా సుట్టు జర్గు జలి రితి, ఇన్నెచి పెట్టి కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు దొర్కు జా అస్సి. జాకయ్ ఇన్నెక అమ్ బాప్తిసుమ్ దెంక కిచ్చొ అడ్డు నాయ్. కో 'పోసి' మెనుక బెదె నాయ్" మెన సంగ, 48 "జేవ్ ఎత్తిజిన్ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తు" మెన ఆడ్ర దిలన్.

ఒత్త తెంతో "సగుమ్ దీసల్ ఇన్నె తా" మెన పేతురుక బతిమాల్పు జా సంగిల.

యూదుల్ నెంజిల సుదల్ రచ్చించుప జలిన్

11 యూదుల్ నెంజిల మాన్యుల్ కి †యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా మార్పుప జా అస్సి మెన, సిస్సుల్ తెన్ యూదయ ప్రదేసిమ్చి నంపజలన ఎత్తిజిన్ సూన్ల. 2 జలె, సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, పేతురు యెరూసలేమ్తె ఉట్ట అయ్లన్. యేసుక నంపజల ఒత్తచ మాన్యుల్, యూదుల్ పేతురుక జేవ్ గోల కెర్ల. 3 "ఆమ్ యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నతి నే కెరన్లనచ గెరలె కిచ్చొక గెలది? జోవయింతెన్ కిచ్చొక అన్నిమ్ కయ్లది?" మెన గోల కెర్ల. 4 గోల కెర్లికయ్, జర్గు జలిసి ఎత్తి వర్గు తెన్ పేతురు సంగిలన్. 5 "ఆవ్ యొప్పే పట్టుమ్తె తా ప్రార్దన కెర్తె తిలయ్. ప్రార్దన కెర్తె తా, ప్రబుతె అంచి మెన్సు పూర్తి తతికయ్, ప్రబు దెకయ్లి సిన్చి ఏక్ దెకిలయ్. జా సిన్చితె, వెల్లి తెర రితిసి జేవ్చ చెత్తర్ కోనల్తె దెరయ్ జా, పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతె అస్సి. అంచి పాసి ఉత్త అయ్లి. 6 ఆవ్ సరిగా దెకిలయ్, పోస్త మంద, డొంగుచ జంతువుల్, అయివో గట్ట, ఆగాసుమ్చ పిట్టల్ జా తెరచి ఉప్పిరి అస్సి.

† మత్తయి 27:32. ‡ మత్తయి 28, మార్కు 16, లూకా 24, యోహాను 20, 1 అధ్యాయల్. †† మెలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్'. 6:7, 8:14 దెక.

† ఎత్తిచి ఉప్పిరి వెల్లో తిలోసా, ఎత్తిక ఏలుప కెర్తొసా.

7 "పడ్డో ఏక్ అవాడ్ సంగిలిసి సూన్లయ్, 'ఓ పేతురు, ఉట్ట, కండ పోడ కా.' మెన సంగిలిసి సూన్లయ్. 8 గని, 'నెంజె, ప్రబు. ఆవ్ జెర్మిలి తెంతో కిచ్చొ గార్చి ఆవ్ కెయ్యక్ కయి నాయ్' మెన సంగిలయ్. 9 సంగిలికయ్, పరలోకుమ్ తెంతో జా అవాడ్ అన్నెక్ సుట్టు లట్టబ, కిచ్చొ మెన జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'సుద్ది అస్సె. కంక జయెదె' మెన, కిచ్చొచి రిసా దేముడు సంగెదె గే, జాక తూయి గారు మెనుక జయె నాయ్ మెన సంగిలన్. 10 తివ్వెర్ ఇసి జలి, చి పరలోకుమ్తె జా ఎత్తి అన్నె ఉక్కిల్ జలి. 11 ఉక్కిల్ జలి బేగి, కైసరియ పట్టుమ్ తెంతో అయ్ల మున్సుబోదల్ తీగ్ల ఆమ్ తిలి గెరి పాచ అయ్ల. 12 "జోవయింతెన్ బెద గో మెన ప్రబుచి ఆత్మ అంక ఆడ్ర దెతికయ్, జోవయింక తేడ నే దెకితె, బెద గెలయ్. అమ్చి తెన్ బెద అయ్ల సొవ్యుజీన్ ప్రబుక నంపజలన కి, అంచి తెన్ గెల, చి యూదుడు నెంజిలొ జో కొర్నేలిచొ గెరి పెసిలమ్. 13 ప్రబుచొ దూత జా దీసి జోచి గెరి టీచ సంగ తిలిసి అమ్క కొర్నేలి సంగిలన్. దూత సంగ తిలిసి కిచ్చొ మెలె, 'జెవుసు' మెన సీమోసు పేతురుక కబుర్ తెద్రవు. జో యొప్పితె అస్సె. 14 జో అయ్లె, అంచి ఏక్ కబుర్ తుమ్క సూనవదె. జా కోడు సూన నంపజలె, తూయి, తుమ్చి గేచా మాన్సుల్, సేవ కెర్తన, ఎత్తిజీన్, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జస్తి, మెన జోక దూత సంగ తిలన్.

15 "ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సంగుక దెర్తికయ్, ఆమ్ సిస్సుల్క చి అమ్చి తెన్ నంపజల యూదుల్క జా సుట్టు జగ్గు జలి రితి, జా గేచాక కి జగ్గు జలి. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి అయ్లి. 16 దస్సి జగ్గు జతికయ్, ప్రబు అగ్గె సంగ తిలి ఏక్ కోడు ఏదస్ట కెర్తయ్. 'యోహాను, పాని తెన్ బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ, గని పడ్డొక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెమదె' మెన యేసు సంగిలిసి ఏద కెర, 'ఒహొ, ఇన్నెతెన్ నెరవెర్చుప జలి' మెన చినిలయ్.

17 "జలె, ఆమ్ యేసు క్రీస్తు ప్రబుక నంపజతికయ్ దేముడు అమ్చి పెట్టి జోచి ఆత్మ తతి వరుమ్ కీసి దిలన్ గే, జో అప్పె జేవ్ యూదుల్ నెంజిలసక కి దస్సి వరుమ్ దిలన్ మెలె, ఆవ్ మాన్సు, ప్రబుక, తుచి ఇస్టుమ్ పోని మెనుక బెదెదె గె? బెదె నాయ్!" మెన పేతురు సాచి సంగిలన్.

18 ఈంజ సాచి సూన తా జేవ్ గోల కెర తిల బారికుల్, చి ప్రబుక అన్నె నంపజలస, అన్యానుమ్ తంక నెతిర్ల, చి "దస్సి జలె, యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ కి పాపుమ్బుద్ది ముల దా ప్రబుక నంపజలె, జేవ్ కి జోచి నావ్ తెన్ రచ్చించుప జవుల" మెన సర్ద తెన్ దేముడుక గవురుమ్ కెర్ల.

యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్చుప జలిసి

19 స్తెపను బోదన కెర్తె తిలి తెంతో గోస జల మాన్సుల్ అల్లర్ కెర్తి రిసా చెదుర్చ జా తిల యేసుక నంపజలస, ఈంజ మదెనె, ఉత్తర పక్క గెచ్చ, సముద్రుమ్చి పాసి తిలి పేనీకే ప్రాంతుమ్ ఎద పడ్డొ సముద్రుమ్ ఒత్తల్తోచి కుప్త, డిబ్బ దేసిమ్ ఎద, పడ్డొ సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయ్ పట్టుమ్ పక్క బుల బుల, తెదొడి ఎద ఎక్కి యూదుల్కయ్ ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సికడ్డె తిల.

20 గని అన్నె సగుమ్జిన్, కుప్త డిబ్బ దేసిమ్చ, అన్నె జాక దచ్చెన పక్క తిలి సముద్రుమ్ ఒత్తల్తో తిలి కురేనియు పట్టుమ్చ, జా అంతియొకయ్ పట్టుమ్తె జాక కెర, గ్రీకు బాస లట్టబై యూదుల్

నెంజిలసక కి యేసుప్రబుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్ల. 21 జేవ్ బోదన కెర్తసక ప్రబు తోడు తతికయ్, జేవ్ గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్తె ఒగ్గజిన్ ప్రబుక నంపజా మార్చుప జల.

బర్నబాక అంతియొకయతె తెద్రయ్లిసి

22 'ఒత్తచ యూదుల్ నెంజిలస కి ప్రబుక నంపజా మార్చుప జా అస్తి' మెన యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి సంగుమ్చ నంపజల యూదుల్ సూన కెర, బర్నబాక ఒత్త జా సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె తెద్రయ్ల. 23 జో ఒత్త పాచ కెర, 'జోచి దయచి రిసా దేముడు జేవ్ యూదుల్ నెంజిలసక వరుమ్ దా ఈంజ ఎత్తి జగ్గు కెర అస్సి' మెన రుజ్జుల్ దెక, సర్ద జలొ, అన్నె, "తుమ్ ప్రబుక ఏక్ మెన్సు నిదానుమ్ తా" మెన జోవయింక దయిరిమ్ సంగ బోదన కెర్తన్. 24 జో బర్నబా చెంగిలొ మాన్సు. జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పూర్తి కామ్ కెర్తి బుద్ది, ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్, బెర తిలి. బర్నబా సగుమ్ దీసల్ ఒత్త తా బోదన కెర్తికయ్, అన్నె ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్చుప జల.

బర్నబా సావుల్క ఒత్త కడ నిలిసి

25 'తోడు జెవన్' మెన సావుల్క సంగుక మెన, బర్నబా తార్చు పట్టుమ్తె ఉట్ట గెలన్. 26 జోక అంతియొకయ్ పట్టుమ్తె కడ ఆన్లన్, చి వెర్సిక్ పూర్తి ఒత్త తా, ప్రబుక నంపజలసచి ఒత్తచి సంగుమ్తె బెదితె తా, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్క సరిగా బోదన కెర్ల. ఒత్త, యేసుక నంపజా సిస్సుల్ జలసక తొలితో అంతియొకయతెయి 'నంపజలస' మెన సంగయ్ జల.

27 జేవ్ పొదులె, అన్నె కిచ్చొ జగ్గు జలి మెలె, ప్రబుచ #కబుర్లు సంగిత నంపజలస సగుమ్జిన్ అంతియొకయతె అయ్ల.

28 జోవయింతె ఎక్కిలొ, అగబు. జో జలె, సబతె టీచ, ప్రబుచి సెక్కిచి రిసా ప్రబుచి కిచ్చొ కబుర్ సంగిలన్ మెలె, 'పలాన్ సమయుమ్క ఒండ్ లోకుమ్తె ఒగ్గర్ కరువు జెయదె' మెన కబుర్ సంగిలన్. కేన్ కాలుమ్ జో సంగిలి కరువు జగ్గు జలి మెలె, క్లొదియ రానొ ఏలుప కెర్తె తిల పొదులె జగ్గు జలి.

29 అంతియొకయతె తిల ప్రబుచ ##సిస్సుల్, జలె, జా కరుచి రిసా సూన కెర, సబ కెర కిచ్చొ ఉచర్ల మెలె, "కచి సెక్కి తిలి ఎది, జేవ్ డబ్బుల్ ఉక్కుల్మ, చి యూదయ ప్రదేసిమి తిల అమ్చ నంపజలస బావుడ్లుక తోడు తెద్రవుమ్దె" మెన, 30 డబ్బుల్ ఉక్కుల, యెరూసలేమ్చి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్క అంట దెతు మెన, బర్నబా చి సావుల్చి అత్తి ఒత్త యెరూసలేమ్తె తెద్రయ్ల.

హేరోదు రానొ నంపజలసక అల్లర్ కెరుక

12 జా కరువు నే జతె అగ్గె, ##హేరోదు రానొ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి సంగుమ్చ నంపజలస సగుమ్జిన్క అల్లర్ కెరుక దెర్లన్. 2 జోవయింతె ఏక్ దీసి జేవ్ యేసుచ బారికుల్తె ఎక్కిలొక కండ మార్లన్. యోహానుచొ యాకోబు మెలొ అన్నొన్క. 3 'యాకోబుక మార్లి రిసా మాములుమ్ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సర్ద జల' మెన రానొ దెక, "పేతురుక కి మారిందె" మెన ఉచర, జోక కి జేలి కెర్లొ. గని, నే పులయ్ల పోడియొ కతి యూదుల్చి పస్కా వండుగు జా తిలి రిసా 'అప్పె మారుక నెంజె' మెన, 4 పేతురుక దెర జేలి కెర, 'పండుగు కేడ్లె, ప్రజెల్ సాచి జతి రితి సబ కెర మారిందె' మెన, ఉచర, 'ఎక్కి దడి చెత్తజిన్ జమాన్లు జోక రకుత్' మెన సోడ జిన్ జమాన్లుక నిసాన్లన్.

† యోహాను 1:5. †† 'క్రీస్తు' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు పూర్ణుమ్ తెంతో 'తెద్రయిందె' మెన టీవడ్డొ దొర్చు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా. † 'సుబుమ్ కబుర్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దొర్చు కెర్తి రచ్చనచి కోడు. జో పాచల్ చెమించుప కెర్తినచి రిసాచి కబుర్. యేసుయి దొర్చు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జతిన్చి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పాచల్ గెచ్చయ్లి రిసా మాన్సుల్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితి అవ్కాసుమ్ దొర్చు జలిన్చి కబుర్.

†† యేసుప్రబు దేముడు అబ్బొన్చి ఉజెతో పక్క వెన జోవయింతెన్ ఏలుప కెర్తయ్; ఎల్లియల్ 1:13. జాచి రిసా 'ప్రబుచ కబుర్లు' మెలె, అబ్బొన్చి యేసుచ కి జవుల. †† 'ప్రబుచ కబుర్లు సంగితన' మెలె, జోచి ఆత్మ జోవయించి చోడి పుట్టయ్లె, జోచ కబుర్లు జేవ్ సంగుల. ††† బారికుల్ 9:1చి ఎట్టొచి కోడు దెక. ††† హేరోదు రానొ రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి తెడి ఏలుప కెర్తె తిలన్.

చెత్తజిన్ సొప్పు గంటల్ రకిలె అన్నెక్ చెత్తజిని సొప్పు గంటల్ రకుక.

⁵ దస్సి పేతురుక జేల్తె రకితె తిల, గని జా యెరూసలేమ్తెచి సంగుమ్ సుదల్ పేతురుచి రిసా దేముడుక ప్రార్దన కెరుక ములితి నాయ్. జేవ్ దస్సి ప్రార్దన కెరె తతికయ్, ⁶ కలిక జోవయింక బార్ కెర తీర్పు కెర మారింఁదె, మెన పండుగు కేడ్డికయ్ హేరోదు ఉచర్దన్. మదెనె పేతురుక కీసి అస్సి మెలె, జా రాతి, జోక ఏక్ పక్కయ్ ఎక్కిలోక, అన్నెక్ పక్కయ్ ఎక్కిలోక తా, దస్సి దొగుల జమాన్లుచి నెడిమి జో నిజయి అస్సి. పేతురుచ అత్తిలె గొల్పుల్ బందయ్ తిల. పడ్డో జేల్ చి కెల్లితె దొగుల జమాన్లు రకితె అస్సి.

⁷ జలె, పేతురు దస్సి జేలితె తతికయ్, ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో జా కెర, జోచి పాసి టీవో జలన్, చి జా ఒండి గదితె వెల్లి ఉజడి లగిలి. తెదొడి పేతురుక పక్కయ్ పెట, ఉట్టవ, "బేగి ఉట్టు" మెన సంగిలన్. బేగి, జోచ అత్తిచ గొల్పుల్ కున్ద గెల. ⁸ పడ్డో, "తెయార్ జా జోడ్లు గలన" మెన దూత సంగిలన్. జో సంగిలి రితి పేతురు కెర్దన్, చి "తుచి డుప్పటి పంగుచి అంచి పట్టి జే" మెన దూత సంగితికయ్, సంగిల్ రితి పేతురు కెర్దన్. ⁹ దూతచి పట్టి ఇండ బార్ జా గెలన్, గని దూతచి అత్తి జర్గు జలిన్క 'నిజమి జర్గు జతయ్' మెన నెనె. 'ఈంజి సిప్ప దెకితసి' మెన జో ఉచర్దయ్.

¹⁰ జలె, రకితోసా ఎక్కిలోక ఒత్తల్తో జీన, అన్నెక్తో ఒత్తల్తో కి జీన, పట్టుమీతె ఉత్తిర్తి గుమ్ముమీచి ఇనుముచి టట్టతె పాచ అయ్లె, కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, జాచి ఇస్టుమీక జా ఇనుము టట్ట ఉర్తి జలి, చి పేతురు దూతతెన్ బార్ జా ఏక్ వీది జీన్లె, బేగి దూత జోక ములిలన్.

¹¹ 'సిప్ప నెంజె, నిజమి జర్గు జలి' మెన పేతురు అప్పె పూర్తి అర్దుమ్ కెర్దన్, చి "హేరోదు జేలి కెర్లిసి తెంతో, గోస జల యూదుల్ ఉచర్లిసి ఎత్తి తెంతో, ఆవ్ విడ్డల్ జతి రిసా ప్రబు జోచో దూతక తెర్దయ్లో మెన, అప్పె కచితుమ్ జాని" మెన చెంగిల్ ఉచర. ¹² ఉచర, వట్టి గెచ్చు, మార్కు మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో యోహాను మెలోసాచి అయ్యన్ మరియచి గెరి పాచిలన్. ఒత్త ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ బెర, జోచి రిసా ప్రార్దన కెరె అస్సి. ¹³ గుమ్ముమీచి కెల్లితె జో పెట అవాడ్ కెరె, రొదే మెలి తేబోడ దాక్ నాడి కెల్లి ఉగుడుక అయ్లి. ¹⁴ పేతురుచి అవాడ్ సూన, జాచి ఒగ్గర్ సర్ద సంతోసుమీక ఉగుడుక పచ్చ కెర, గెరి నిగ గెచ్చు, పేతురు కెల్లి పాసి టీచిలిసి మెన సంగిలి. ¹⁵ "తుయి వెర్తి జా అస్సిన్" మెన, ఎత్తిజిన్ జాక సంగిల. గని, "నాయ్, నిజమి, జో జా అస్సి" మెన, జా దయిరిమ్ తెన్ సంగితికయ్, "జోచో దూత కిచ్చోగె జా తయెదె" మెల.

¹⁶ గని పేతురు కెవ్డిక పెట అవాడ్ కెరుక ములె నాయ్, చి సూన, ఉగుడ, జోక దెక ఆచారిమ్ జల. ¹⁷ జో, జలె, 'తుక్లె తా' మెల సయ్గ కెర, జో జేలితె తిల, జేల్తె తెంతో ప్రబు విడ్డల్ కెర్లిసి ఎత్తి కీసి జర్గు జలి గే పూర్తి సంగ కెర, "యేసుచో బావోసి జలో యాకోబుక చి బావుడ్లు జల నంపజలన ఎత్తిక ఈంజి ఎత్తి తుమ్ సూనవ" మెన సంగ, పేతురు వేరతె ఉట్ట గెలన్.

అదికారుల్ పేతురుక నే డీసిలి రిసా జర్గు జలిసి

¹⁸ పెందలె, పేతురుక 'విడ్డల్ జా అస్సి' మెన జాన్తికయ్, జమాన్లు బమ్మ జా ఒగ్గర్ అల్లర్ జల. ¹⁹ "పేతురుక జేల్తె తెంతో బార్ కెర ఆన్తు" మెన హేరోదు ఆడ్ర దిలన్, గని 'డిసి నాయ్' మెన సూన, రకితసక పరిచ్చ కెర, జోవయింక మొర్తి సిచ్చ దా, జా యూదయ ప్రదేసిమీచి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ ముల దా సముద్రుమ్ పక్కచి జా ప్రదేసిమీచి కైసరియ పట్టుమ్తె గెచ్చు, ఒత్త తెంతో ఏలుప కెరె తిలో.

† యూదుల్ తెన్ సగుమ్జిన్ కిచ్చో ఉచర్ద మెలె, ఎత్తి మాన్సుక పరలోకుమీతె ఏక్ దూత తయెదె.

²⁰ ఉత్తర పక్కచ తూరు పట్టుమ్చ, సీదోను పట్టుమ్చచి రిసా హేరోదు ఒగ్గర్ పెట్టపెట్టి జలె. జాకయ్ జేవ్ పట్టుమ్చ ఒగ్గజిన్ బెద జా, హేరోదుచి మేడతె జా కెర, రానోచో గేక దెకితో మంత్రి జలె బ్లాస్టు మెలోసా తెన్ సినేతుమ్ కెరన, 'రానో అమ్క సేంతుమ్ దెకున్' మెన జోవయించి అత్తి సంగ తెర్దయ్ల. జోవయించి పేనీకే ప్రాంతుమ్తె కరువు తతికయ్, జో రానో ఏలుప కెర్తి గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచ దాన్ జేవ్ కా కా జతతి. జేవ్ జా కంక జో రానో నే ఒప్పిలెగిన, చూడ మొరుల.

²¹ జాకయ్, జో సంగిలి ఏక్ దీసి, హేరోదు, రానో జలి గుర్తు దెకయ్తె జోవయించ చెంగిల పాలల్ ఎత్తి గలన, సింగాసనుమ్తె వెన, జోవయింక జొయ్యి గవురుమ్ ఆనన్తి రితి, బెర తిల జేవ్ మాన్సుల్క తెలివి తెన్ బోదన కెర్దన్. ²² దస్సి జతికయ్, ప్రెజల్, "ఇన్నెక మాన్సు మెలమ్, గని మాన్సు నెంజె. ఈంజో లట్టుల్లె, దేముడు లట్టుల్లి రితి జతయ్!" మెన కేకుల్ గల పులయ్ల. ²³ 'దేముడు' మెన పులయ్లె, జో 'నెంజ' మెనె నాయ్, 'జొయ్యి దేముడు' మెన దేముడుక గవురుమ్ కెరె నాయ్, చి బేగి, దేముడుదూత ఎక్కిలోచి అత్తి జోక మొర్తి సిచ్చ దిలన్, చి జో జతె తస్సె, కిచ్చో జోచి ఆగ్ కా గెల, చి మొర గెలన్. ²⁴ గని ప్రబుచ సిన్సుల్ జోచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరె తిల, చి అన్నె ఒగ్గజిన్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జల.

²⁵ హేరోదు రానో మొర గెచ్చు సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డో, క్షొవుదియ రానో ఏలుప కెరె తిల పొదులె, బర్నబా సావులు యెరూసలేమ్తె గెచ్చు, 'కరువుక అల్లర్ జల మాన్సుల్క దెంక' మెన, అంతియొకయతెచ నంపజలొస ఉక్కిలి డబ్బుల్ న దా జోవయించి కామ్ కేడవ కెర, బర్నబాచో సల్లోసి జలో మార్కు మెలో యోహానుక దెరన, యెరూసలేమ్ తెంతో ఉట్ట అయ్ల.

ప్రబు బర్నబాక చి సావుల్క తెర్దయ్లిసి

13 అంతియొకయతెచ సంగుమ్తె ప్రబుచ కబుర్లు సంగితన సగుమ్జిన్చి, ప్రబుచి రిసా బోదన కెర్దన సగుమ్జిన్ తిల.

జోవయింతె, బర్నబా, పడ్డో 'నీడొన్లొ' మెలో సుమెయోను, పడ్డో కురేనియ పట్టుమ్చో లూకియ, చెత్తర్ ప్రాంతుమ్లు ఏలుప కెర్తి హేరోదు మెలో రానోచి జతతె వడ్డిలో మనయేను, పడ్డో సావులు.

² ఏక్ దీసి జేవ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కితె తా చువ్వె తా ప్రబుక ప్రార్దన కెరె తతికయ్, జోవయింక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇసి సంగిలన్, "అంచి ఏక్ వెల్లి కామ్ కెర్తు" మెన, బర్నబాక చి సావుల్క ఆవ్ నిసాన అస్సి. జా కామ్చి రిసా అంచి అత్తి ఇన్నెక తుమ్ సార్చ కెర దెతి గుర్తు కెర" మెన సంగిలన్, చి ³ అన్నె చువ్వె తా ప్రార్దన కెర జేవ్ దొగులక బోడి చడ తెర్దవ దిల.

⁴ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దస్సి తెర్దయ్తికయ్, బర్నబా చి సావులు, సముద్రుమ్చి ఒడ్డుతెచి సెలూకయ పట్టుమ్తె ఉట్ట గెచ్చు, ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, సయ్ప్రన్ కుప్ర దేసిమి ఉట్ట అయ్ల. ⁵ తొలితో జా దేసిమీచి సలమీ పట్టుమ్తె గెచ్చు, యూదుల్చ సబ గెరలె ††యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ, సాచి సంగిల. మార్కు మెలో యోహాను జోవయింతెన్ తోడు అయ్లో.

⁶ ఒత్త తెంతో జా సయ్ప్రన్ దేసిమీచి ఒత్తల్తో పక్కచి పాపు మెలి వెల్లి పట్టుమ్తె గెలె, దీసరి జా గాడేల్ మాయల్ కెర్తి ఎక్కిలో అస్సి. 'యేసుచో పుత్తుసి' మెలి అర్దుమ్ తెన్, 'బయ్ఫసు' మెలి నావ్ జో తియన అస్సి. జో యూదుడు జెర్మిలోసా, గని ఆరిక, 'దేముడుచి కబుర్ ఈంజ' మెన, సయ్తాన్ సికడ్డి కోడు జో సంగెదె. ⁷ జా దేసిమి ఏలుప కెర్తి అదికారితె తయెదె. జో అదికారిచి నావ్ కిచ్చో మెలె, 'సెర్గి పవులు'. జో తెలివి మాన్సు జయెదె. జో కిచ్చో కెర్తి మెలె, దేముడు

†† మెలె, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్.

దిలి సుబుమ్ కబుర్ సూనుక ఇస్టుమ్ జా, బర్నబాక చి సావుల్క బుకార్లన్.

⁸ జలె, ఎలుమ మెన నావ్ తియన్లో దీసరిక సంగుల. జా నావ్చి అర్దుమ్, దీసరి. జో అప్పె, 'అదికారి క్రీస్తుక నంపజా మార్పుప జవున్ నాయ్' మెన, సావుల్క చి బర్నబాక అడ్డు కెరుక గెలో. ⁹ రోమ్ దేసిమ్చి బాస తెన్ 'పవులు' మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో జో సావులు, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తి జోవయించి పెట్టి బెర్తికయ్, జో ఎలుమక చెంగిల్ దెక, ¹⁰ "సయ్తాన్చో పుత్తుసి జస్సె, తుయి. తుచి పెట్టి మాయబుద్ది, ఒగ్గర్ గాచి, పాపుమ్ తెన్ అస్సిన్. సత్తిమ్ ఎత్తిక విరోదుమ్ జస్సె, తుయి, సోగ తిల ప్రబుచ వట్టో వంకడ కెర్తొ మాయల్ కెయక ములితె? ¹¹ ఈందె, ప్రబు తుక అప్పె సిచ్చ దెతయ్. తుయి గుడ్డి జా అప్పెచి మట్టుక పొద్దుక కి దెకిన్ నాయ్" పవులు సంగిలన్. సంగిల్ బేగి, జో మాన్సుక అంకివోతె గాండు డంకిలి రితి జా, పూర్తి గుడ్డి జలొ, చి జోక ఎత్తి అందర్ జలి. ఒత్త తెంతో, అంక ఆతు దెర కో జలెకు అంక వాటు దెకయ్తు ఎక్కిలో ఇండుక నెత్త కెర బతిమాల్పా జా ఏడ్డె తిలన్. ¹² అదికారి, మాత్తుమ్, జర్గు జలిసి దెక కెర, ప్రబుచి చి సెక్తిచి రిసా జలె ఆచారిమ్ జా ప్రబుక నంపజలన్.

పవులు పిసిదియ ప్రాంతుమ్చి అంతియొకయతె బోదన కెర్లిసి

¹³ తెదొడి పవులు, జోవయంతెన్ తిలస, పాపు పట్టుమ్ ముల దా, ఓడత వెగ సముద్దుమ్ జీన, అన్నె ఇండ గెచ్చ, పంపూలియా ప్రదేసిమ్చి పెర్గె పట్టుమ్తె అయిల. జేవ్ ఒత్త తిలి పొది, మార్కు మెలో యోహాను జోవయింక ముల దా, యెరూసలేమ్తె అన్నె ఉట్ట గెలన్. ¹⁴ పావులీంసి, మాత్తుమ్, ఇండ గెచ్చ పెర్గెక జీన, గలతీయ ప్రదేసిమ్చి పిసిదియ ప్రాంతుమ్చి అంతియొకయ మెలి పట్టుమ్తె పాచిల. ఒక్తి కెర్తి సెలవ్ కడన్ల దీసి, యూదుల్చి సబగెరి పెస, వెసిల. ¹⁵ †† మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గల్ జలెకు, పూర్ణుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుచి ఏక్ వాట కో గే వెల్లో మాన్సు సదు కెర్తికయ్, "ఓ బావుడ్లు, ప్రజల్క కిచ్చో బోదన సంగితే గే సంగ" మెన పావులీంసిక జా సబగెచి అదికారుల్ పుర్తె బుకార్ల.

¹⁶ జాకయ్, పవులు ఉట్ట, ప్రజల్క 'సూన్తు' మెలి గుర్తుక ఆతు తెన్ సయన కెర, "ఓ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్, పడ్డె అమ్చో దేముడుక బిత తుమ్ యూదుల్ నెంజిలస, సూన. ¹⁷ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ పూర్ణుల్క 'అంచయి మాన్సుల్ జతు' మెన పరలోకుమ్ తిలో అమ్చో దేముడు †నిసాన్లన్. సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, జేవ్ †† బగుస్తు దేసిమి ఉట్ట గెచ్చ ఒత్త అల్లర్ తెన్ తతికయ్, జోవయింక చెంగిల్ దెక, జో ప్రబు, జోవయించి సెక్తిక, జోవయింక ఒత్త తెంతో †† విడ్డల్ కెర బార్ కెర్లన్. ¹⁸ జేవ్ †† దొన్ని విసా వెర్నులు బయిలు దేసిమి బుల్లె తిలి పొది, జోవయించ సిద్దు ఓర్పుప జా, జోవయింక నిదానుమ్ దెకితె తిలన్. ¹⁹ ఒత్త తెంతో, †† కనాను దేసిమ్తె సత్తు జాతివోచ మాన్సుల్క యుద్దుమ్తె అమ్చ పూర్ణుమ్చ జీన్తి రితి జో జర్గు కెర, 'ఈంజ దేసిమి ఈంజేవ్ జితు, ఇన్నెచి సొంత టాన్ జవున్' మెన జోవయింక దొర్కు కెర్లన్.

²⁰ "పడ్డె, రమారమి చెత్తర్ పుంజో యాబయ్ వెర్నుల్ గెతికయ్, జోవయించ కబుర్లు సంగితో సమూయేలు మెలో పూర్ణుమ్చోచి కాలుమ్ ఎద, 'ఇన్నెక ఏలుప కెర్తు' మెన, నాయిమ్ వాట్ దెకయ్త

ఎక్కిలోచి పడ్డె అన్నెక్తో తీర్పు కెర్తస రితసక జో దేముడు అదికారుమ్ దిలన్.

²¹ "పడ్డె, †† అమ్క రానో కావలె' మెన అమ్చ పూర్ణుమ్చ బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, రానోక జో ప్రబు టీవడ్లన్. కొన్నో తొలితొ జోవయింక రానో జలొ గే తుమ్ జాన్సు. బెన్యామీను చి వంసుమ్చో కీపు మెలోనాచో సావులు మెలో పుత్తుసి అమ్చో తొలితొ రానో జలొ. జో దొన్ని విసా వెర్నుల్ ఏలుప కెర్లన్.

²² "పడ్డె సావుల్క దూర్ కెర కెర, 'రానో జవున్' మెన †† దావీదుక నిసాన జో ప్రబు అదికారుమ్ దిలన్. జో దావీదుచి రిసా ఇసి సంగిలన్ 'యెస్యుచో పుత్తున్ దావీదుక ఆవ్ నిసాన అస్సి. జోచి రిసా అంక సర్ల, అంచి పెట్టిచి ఇస్టుమ్ రితి జో నిదానుమ్ కెరెదె.'

²³ "అమ్చ ఇస్రాయేలులుతె జెర్తొ పాపుమ్ గెచ్చయ్తో రచ్చించుప కెర్తొసా జవున్' మెన పూర్ణుమ్ తెంతో ప్రమానుమ్ సంగిల్ రితి జర్గు కెర, జో అమ్చో దేముడు ఈంజో దావీదుచి సెకుమ్తె యేసుకయ్ జెర్తవ టీవడ అస్సి. ²⁴ జో నే బార్ జతె అగ్గె, అమ్చి ఒండి ఇస్రాయేలు ప్రజల్క, 'తుమ్ కెర్ల పాపల్క పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా బుద్ది జా, జా గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన' మెన బోదన కెర యోహాను బుల్లె తిలన్. ²⁵ యోహాను జోచి కామ్ కెర కేడయ్తె తిల పొదులె, జోక 'ఈంజోయి ఏక్ వేల అమ్చో దేముడు పూర్ణుమ్ సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా జయెదె' మెన సగుమ్జీన్ మాన్సుల్ ఉచర్తికయ్, అంక కో మెన ఉచర్తసు? దొర్కు జలొ జో రచ్చించుప కెర్తొసా ఆవ్ నెంజి. గని అంచి పడ్డె ఎక్కిలో జెయెదె. జో గలన్ల జోడ్చుచ వాలివో యిప కడుక కి అంక విలువ నాయ్, మెన యేసుచి రిసా †† యోహాను సాచి సంగిలన్" మెన పవులు సంగిలన్.

²⁶ పడ్డె పవులు అన్నె ఇసి సంగిలన్, "ఓ అమ్చో పూర్ణుమ్చో అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ అమ్చ బావుడ్లు, అమ్చో దేముడుక బిత తుమ్ అన్నె మాన్సుల్, ఈంజ రచ్చునచి రిసా 'దొర్కు జలి' మెన జో అమ్క కబుర్ తెద్రవ అస్సి. ²⁷ యేసుక 'దేముడు తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసా జొయ్యి' మెన యెరూసలేమ్తెచ యూదుల్, జోవయించ అదికారుల్ తెన్ చినితి నాయ్. జోవయించి రిసా పూర్ణుమ్ దేముడు సంగ రెగ్గయ్ల కొణ్ణో అమ్చ యూదుల్ ఎత్తి సెలవ్ కడన్ల దీసి సదు కెర్తతి, గని అర్దుమ్ నే కెరన, 'జోక మొర్తి సిచ్చ దెమ' మెన తీర్పు కెర, జా దేముడుచ కొణ్ణో రెగిడ్డిసి నెరవెర్నుప కెర్ల. ²⁸ మొర్తి సిచ్చ జతి కేన్ తప్పు జో నే కెర తిలె కి, జోవయింక జేవ్ పాపుమ్ వయడుక నెత్తిరై కి, 'మొర్ను' మెన †† పిలాతు అదికారిక బలవంతుమ్ కెర, మొరవ. ²⁹ జోచి రిసా పూర్ణుమ్ రెగిడ్డిసి ఎత్తి జేవ్ నెరవెర్నుప కెర, సిలువ తెంతో జోచి పీనుమ్ ఉత్తవ కెర, మెస్సి ఎంగ్లవ దిల. ³⁰ జేవ్ దస్సి మార్తె కి, అమ్చో దేముడు జోక అన్నె జియడ్డె.

³¹ జలె, యేసు నే మొర్తి అగ్గె, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో యెరూసలేమ్ ఎద జోచ సిస్సుల్ జో తెన్ బెద జా తిల. జో †† జీవ్ జా ఉట్ట, ఒగ్గర్ దీసల్ జోక డీస్తి తిలో. జాకయ్ జేవ్ సిస్సుల్ జోచి రిసా ప్రజల్ ఎత్తిక సూనయ్త సాచుల్ జా అస్సి. ³² ఆము కి, 'దేముడు అమ్చ పూర్ణుల్క ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జెయిమ్ జా అస్సి', సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ఇత్తల్ జా అస్సుమ్. ³³ జో ప్రబు పూర్ణుమ్ ప్రమానుమ్ సంగిలిసి అమ్చ పూర్ణుల్చ బోదల్ జల ఆమ్ యూదుల్క వరుమ్ దెతి రితి జో కీసి జర్గు కెర అస్సి మెలె, యేసుక అన్నె జియడ అస్సి. దొన్ని కీర్తనుమ్తె అమ్చో జో ప్రబు కిచ్చో మెన యేసుచి రిసా రెగ్గయ్లో, 'తూయి అంచో పుత్తు, తుకయ్ ఆజి పాయిలయ్.', మెన రెగ్గయ్లన్. ³⁴ 'క్రీస్తుక మారుల, గని మొర్నుతె తయె నాయ్. జియడిందె. మొర్నుతె అన్నె గెచ్చె నాయ్' మెలి అర్దుమ్ తెన్ జో అన్నె

† యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్. †† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణ్ణో ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుసేయి బాసతె నోయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన రెగ్లవ అస్సి. † అదికాండుమ్ 12 అద్యయిమ్ తెంతో. †† అదికాండుమ్ 46 అద్యయిమ్. †† నిర్వకాండుమ్ 1 అద్యయిమ్ తెంతో. ††† నిర్వకాండుమ్, లేవీయకాండుమ్, సంక్యాకాండుము, ద్వితీయోపదేశ కాండుము. ††† యోహానువ.

§ న్యాయాదిపతులు. §† సమూయేలు మొదోల్ పుస్తకుమ్ 8, 9 అద్యయల్ తెంతో. §†† సమూయేలు మొదోల్ పుస్తకుమ్ 16 అద్యయిమ్ తెంతో. §‡ మత్తయి 3 అద్యయిమ్. §†† మత్తయి 27 అద్యయిమ్. §† మత్తయి 28, లూకా 24, యోహాను 20, 21 అద్యయల్.

కిచ్చొ సంగ రెగ్గయలన్ మెలె, దావీద్ క అవ్ సజీలి రితి, తుక కచితుమ్ జేవ్ సుద్ది తిలి వరల్ దెయిందె" మెన సంగిలన్.

³⁵ జాకయ్, అన్నెక్ కిర్తనుమ్ తె రెగ్గి రితి, పరలోకుమ్ చి సుద్ది తిలొ ఆవ్ పుత్తుచి మొర్నుతె తతి రితి అంచి ఆగు కువుక తుయి ఒప్పిసి నాయ్, మెన దావీదు రెగ్గిన్.

³⁶ "దావీదు, జలె, జోచి కాలుమ్ దేముడు జోక దిలి కామ్ కెర కేడవ మొర్తికయ్, జోచ పూర్గుల్ క రోచిలి రితి జోక కి రోచిల, చి మొర్నుతె తాఁ గెలన్. ³⁷ గని, దేముడు అన్నె జియణ్ణొసొ, జలె, ఎర్దరె నే కువెతె, మొర్నుతె తత్తి రితి గెచ్చె నాయ్.

³⁸ "జాకయ్, బావుణ్ణు, తుమ్ కిచ్చొ మెన ఆవ్ కచితుమ్ సూనయ్ తసి మెలె, పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి రచ్చున కత్తెయ్ దొర్కు జతయ్ మెలె, మాన్సు జలొ యేసుతెయి. ³⁹ అగ్గె తెంతొ అప్పె ఎద, 'అమ్చి పాపుమ్ గెస్సు' మెన, మోసె పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్గుల్ రితి కెర, జో సికణ్ణ ఆగ్గుల్ బియఁ అమ్చి యూదుల్ కెర్తి రితి తుమ్ కెర్తసు. గని కెర్తి కెర్తి కి, పాపుమ్ గెచ్చె నాయ్, గని యేసుక కో పూర్తి నంపజా తత్తి గే, పాపుమ్ తెంతొ విడ్డల్ జతి వరుమ్ జోవయింకయి దొర్కు జా అస్సి. ⁴⁰ జాకయ్, తుమ్ జాగర్త తా, నెంజిలె, పూర్గుల్చి అత్తి అమ్చొ దేముడు సంగిలి కబుర్ తిలిసి తుమ్ క లయెదె.

⁴¹ ఆదె, తుమ్ నంప నెంజి ఆచ్చున తా, తుమ్ దెక బమ్మ జా తుమ్చి పాపుమ్ తెన్ని మొర. తుమ్చి కాలుమ్ క ఏక్ వెల్లి కామ్ అవ్ జర్గు కెరిందె. కెర్తి కి, సాచుల్ తుమ్ క జా సంగతి సూనయ్ లె కి, తుమ్ కెయఁక కి నంప కెర్ను నాయ్, మెన రెగ్గిసి" మెన పవులు బోదన కెర కేడయ్ లన్.

⁴² పవులుచి బర్నబా ఒత్త తెంతొ బార్ జతె తతికయ్, అన్నెక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి అమ్ క ఇసి బోదన సంగ మెన పైజల్ బతిమాల్పా జా సంగిల. ⁴³ జా సబ కుట్టితకయ్, ఒగ్గజిన్ యూదుల్, పణ్ణొ దేముడుక నంపజా మార్పుప కెరన నిదానుమ్ తిల జోవయింక అన్నె బక్తుల్ కి, పవులుచి బర్నబాచి పట్టి గెల. జేవ్ దొగుల జలె, దేముడు కెర్తి దయచి తెడి తా, మెన బతిమాల్పా జా బోదన కెర్.

⁴⁴ అన్నెక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి అయ్ లి, జలె, †యేసుచి రిసొచి సుబుమ్ కబుర్ పావులీంసిచి అత్తి సూనుక మెన, ఒండి పట్టుమ్చ సబతె బెర అయ్ ల. ⁴⁵ జలె ఒత్త బెర అయ్ ల జనాబ్ క దెక, యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ తెన్ గోస జా, పవులు సంగిలన్ ఎత్తిక 'అబర్దుమ్' మెన వేర సంగ, జోక దూసుప కెర్. ⁴⁶ తెదొడి పవులు బర్నబా తెన్ దయిరిమ్ తెన్ ఇసి సంగిలన్, "దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ యూదుల్ కయ్ తొల్లితొ సూనవుక తిలి, గని 'సత్తిమ్' మెన తుమ్ ఒప్పునుక నెన కెర వెంబ గెలి రితి కెర 'దేముడుచి రాజిమెత బెద పరలోకుమెతె గెతి జివ్ దెతి వరుమ్ ఆమ్ నజనుక విలువ నాయ్' మెలి రితి తుమ్ పిట్టవన్ తిన్ క రుణ్ణా జతయ్, చి రిసొ యూదుల్ నెంజిలసక సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక దెర్తసుమ్. ⁴⁷ ప్రబు అమ్ క కిచ్చొ మెన ఆడ్ర దా అస్సి మెలె,

ఒండి లోకుమ్చక 'రచ్చించుప జతు' మెన, అమ్చి ఉజిడి దెకయ్ తి రితి జతి రితి, యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ క సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తి రిసొ తుమ్ క తెద్రవ అస్సి, మెన ప్రబు సంగ అస్సి".

⁴⁸ యూదుల్ నెంజిలస, జలె, ఈంజి కోడు సూన, సర్ద జా, దేముడు దిలి జా సుబుమ్ కబుర్ గవురుమ్ కెర్, చి 'పరలోకుమ్చి రాజిమెతె బెదుత్' మెన జోవయింతె కక్క ప్రబు నిసొన తిలొ గే, జెచ్చి నంపజల.

⁴⁹ జా ఒండి ప్రాంతుమ్ తె కి ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ జలి.

⁵⁰ యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్, పట్టుమ్ చ వెల్లెల తెబోదల్ తె మున్సుబోదల్ తె గెచ్చ సికడ, జోవయించి అత్తి పవులుక చి బర్నబాక అల్లర్ కెర, జా పిసిదియ ప్రాంతుమ్ తెంతొ ఉడడ గెల. ⁵¹ జేవ్

దొగుల, 'ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనుక, జేవ్ యూదుల్ అవ్ కాసుమ్ పిట్టవన అస్సి' మెలి గుర్తుక, జేవ్ చట్టొతెచి దూడి పంప గెల కెర, ఒత్త తెంతొ తూర్పు పక్క తిలి ఈకొనియ పట్టుమ్ తె ఉట్ట గెల. ⁵² జా అంతియొకయ పట్టుమ్ తెచ ప్రబుక నంపజా జోవయించ సిస్సుల్ జలస మాలజ్ జతి నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి బెర తతికయ్, సర్దసంతొసుమ్ జా, నిదానుమ్ తె తిల.

పవులు బర్నబా ఈకొనియతె బోదన కెర్తిసి

14 ఈకొనియతె పవులు బర్నబా తా కెర, జా అన్నెక్ పట్టుమ్ తె కెర్తి రితి, యూదుల్ చి సబగేరి పెస, బోదన కెర్. ప్రబుచి ఆత్మసిక్తి తెన్ బోదన కెర్తికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్, యూదుల్ కి, గ్రీసు దేసిమ్ చ కి, నంపజల. ² గని నంప నే కెర్ల యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్, నంపజల బావుణ్ణుచి రిసొ యూదుల్ నెంజిలసక గోస సికడ అల్లర్ కెరయ్ ల. ³ దస్సు అల్లర్ తిలె కి, దయిరిమ్ తెన్ ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ, పావులీంసి ఒగ్గర్ దీసల్ ఒత్త తా గెల, ప్రబు జేవ్ చి అత్తి వెల్లెల అద్బుతుమ్ కమొ కెర, జోచి దయచి రచ్చునచి రిసొ సుబుమ్ కబుర్ 'సత్తిమ్' మెలి గుర్తుక రుణ్ణాల్ దెకయ్ లన్.

⁴ గని జా ఈకొనియ పట్టుమ్ చ మాన్సుల్ దొన్ని జట్టు జల. జోవయింతె సగుమ్ జిన్ యూదుల్ చ వెల్లొ మాన్సుల్ చి పచ్చెన జల, సగుమ్ జిన్ పవులుచి బర్నబాచి పచ్చెన జల. ⁵ యూదుల్ నెంజిలస సగుమ్ జిన్, యూదుల్ జలస సగుమ్ జిన్, జోవయింక వెల్లెల మాన్సుల్ కి, 'జోవయింక దెర, పత్రల్ గల మారుమ్' మెన కుట్ట ఉచర్. ⁶ గని దస్సి కుట్ట ఉచర అస్తి మెన జేవ్ దొగుల జాన్లి పొదిక, బే బేగి ఉట్ట గెచ్చ లుకయొనియ ప్రాంతుమ్ చి లుస్త, పణ్ణొ దెర్చే మెంత పట్టలె, చి సుట్టునంతచ గచ్చిలె గెచ్చ, ⁷ ఒత్తయ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తె తిల.

లుస్తతె ఎక్కిలొక చెంగిల్ కెర్తిసి

⁸ జలె, పవులు లుస్తతె ఏక్ సుట్టు బోదన కెర్ తతికయ్, చట్టొ కదుల్ కెరుక నెతిల్లొ మాన్సు ఎక్కిలొ వెన తిలొ. జెర్సిల్ తెంతొ సొట్టొ జా అస్సి. చట్టొ లంబ అస్తి. ⁹ పవులు బోదన కెర్తిసి జో సూనతె తతికయ్, పవులు జోక చెంగిల్ దెక, 'చెంగిల్ జతి నముకుమ్ జోక అస్సి' మెన చిన కెర, ¹⁰ అవాడ్ కెరన, "తుయి ఉట్ట సొగ జా టీవోజ" మెన సంగితికయ్, చట్టున ఉట్ట ఇండుక దెర్లొ.

¹¹ పవులుచి అత్తి కెర్తిసి జనాబ్ దెక కెర, జా లుకయొనియ ప్రాంతుమ్ చి బాస తెన్, "దేముణ్ణు మాన్సుల్ చి రితి జా అమ్ తె ఉత్త జా అస్తి" మెన కేకుల్ గల. ¹² బర్నబాక "ద్యుప్ తి జయెదె" మెన సంగిల, అన్నె జేవ్ దొగులతె పవులు ఒగ్గర్ సంగితయ్ చి రిసొ, జోక "హార్మో జయెదె" మెన సంగిల. ¹³ ద్యుప్ తి, జలె, పట్టుమ్ చి పురెల్లొ గుడి తయెదె. జో పూజరి, జలె, పోతుల్ క ఉడడ ఆన, పుల్లొ బంతివొ దెరన, పట్టుమ్ చి గుమ్ముమె జా కెర, ప్రెజల్ తెన్ జేవ్ దొగులక బలి దెంక ఉచర్.

¹⁴ దస్సి ఉచర అస్తి మెన ప్రబుచ బారికుల్ జల బర్నబా చి పవులు సూన కెర, దుకుమ్ క సొక్కల్ చిరన, జనాబ్ తిలిన్ తె నిగ జా, ¹⁵ "తుమ్ మాన్సుల్ కిచ్చొక ఇసి జతసు? ఆమ్ కి తుమ్ చ రితయ్ మాన్సులి. తుమ్ క 'ఇన వెర్రి కమొ ముల పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ సముద్రుమ్, జాతె తిలిసి ఎత్తి జెర్మయిలొ, జివ్ తిలొ దేముడుకయ్ నంపజా చెంగిల్ జతు' మెనయ్, సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అయ్ లమ్" మెన పవులుచి బర్నబా కేక్ గల. ¹⁶ "అగ్గెచ ఉగుమ్ తె తిల మాన్సుల్ ఇస్టుమ్ అయ్ ల రితి కెర జింక జో పరలోకుమ్చొ ప్రబు సెలవ్ దా తిలె కి, ¹⁷ జోచి అదికారుమ్ చ, జోచి ప్రేమచ గుర్తులు దెకవుక జో ములె నాయ్. మెలె, చెంగిల కమొ కెర్తి తిలన్, కెర్తె తత్తయ్.

† మెలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్'.

కీసచ మెలె, తుమ్క 'సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ దొర్కు జవున్, తుమ్క పెట్టితె సర్ల తెన్ జితు కతు' మెన, ఆగాసుమ్ తెంతో పాని పెటవ, బుయిచి పలితుమ్ దెరయతయ" మెన సికడ్ల. ¹⁸ గని ఇని బోదన కెర్లె కి, జేవ్ మాన్సుల్ బలి దెంక ఉచర్లిసి కన్వనె పిట్టయల.

ప్రజల్ పవులుక పత్తల్ గల మార్క దెకిల

¹⁹ తెదొడి పిసిదియ ప్రాంతుమ్చ అంతియొకయ చి ఈకొనియ పట్టుల్ తెంతో యూదుల్ సగుమ్జిన్ జా కెర, ప్రజల్క సికడ్లికయ, పవులుక పత్తల్ గల మార్క్ మొర గెలన్ మెన కెర, జోక 'మొరయి అస్సె' మెన ఉచర, పట్టుమ్ తెంతో ఒర్గొడ నా ములిల. ²⁰ గని ప్రబుచ సిస్సుల్ జలస అయల అస్సె, జోచి సుట్టునంత బెర్లికయ, జో చెంగిల్ జా ఉట్ట పట్టుమ్ తెడి అస్సె పెసిలన్. అన్నెక్ దీసి బర్బుబా తెన్ బార్ జా, దెర్బే పట్టుమ్తె ఉట్ట గెల. ²¹ జా పట్టుమ్తె గెచ్చ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తికయ, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ నంపజా ప్రబుచ సిస్సుల్ జల, చి ఈంజేవ్ దొగుల బుల జా లుస్తతె, ఈకొనియతె, చి అంతియొకయతె ²² అస్సె బోదన కెర, "తుమ్ నిదానుమ్ తా.

దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ ప్రబు తుమ్క అమ్క దెలికి, కస్టల్ నెంతె పావుమ్ నాయ్. కస్టల్ సెడ్తె తమ్దె, గని దయిరిమ్ తెన్ తా" మెన, ప్రబుక నంపజల సిస్సుల్ జలసచి ఆత్మ డిట్టుమ్ కెర్లె. ²³ పడ్డొ చువ్వె తా ప్రార్లన కెర, సికడ్లె తత్తు మెన, ఎత్కి సంగుమ్క దెకిత వెల్లెల మాన్సుల్ జతు మెన మాన్సుల్క నిసాన, జేవ్ నంపజలొ యేసుప్రబుచి కామ్ జేవ్ కెర్లి రితి జేవ్చి అత్తి సార్వ కెర్లె.

²⁴ అస్సె ఒత్త తెంతో పావులింసి పిసిదియ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చ, పంపూలియా ప్రదేసిమ్తె జా కెర, ²⁵ పెర్గె పట్టుమ్తె సుబుమ్ కబుర్ సూనవ, అత్తాలియ పట్టుమ్తె పాచ కెర, ²⁶ ఒత్త తెంతో ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె అయల. ఒత్త అగ్గె, చువ్వె తా ప్రార్లన కెర, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఈంజేవ్ దొగుల కెర్లి రిసా ఇన్నెక్ దేముడుచి అత్తి సార్వ కెర దా బార్ కెర తిల. జా కామ్ అప్పె జెయిమ్ జా అస్సె మెన రుజ్జు దెకయ్తి రిసా, ²⁷ అప్పె ఉట్ట జా ఒత్త పాచ కెర, ఎత్కిజిన్క ఎక్కితె బుకారా కెర, దేముడు జోవయిచి అత్తి జర్గు కెర్లిసి ఎత్కిచి రిసా, పడ్డొ యూదుల్ నెంజిలస కి నంపజా రచ్చించుప జతి కోడు ప్రబు దిలిన్చి రిసా సాచి సంగిల.

²⁸ ఒత్త తెంతో, ప్రబుచ ఒత్తచ సిస్సుల్ తెన్ ఒగ్గర్ దీసల్ తా గెల.

15 పవులు బర్బుబా దస్సి సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె తిలి పొది, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తిలి యూదయ ప్రదేసిమ్ తెంతో సగుమ్జిన్ నంపజల యూదుల్ జా కెర, యూదుల్ నెంజిలసా, "అమ్చొ మోసే పూర్గుమ్చొచి అలవాట్ కెర యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లెకయ్ పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చన తుమ్క దొర్కు జయెదె" మెన సికడ్ల. ² "జేవ్ నంపజలి పొది కీసి జా సున్నతి నెంతె తిల, దస్సే తత్తు జా సున్నతి నెంతె కి రచ్చించుప జవుల" మెన, పవులుచి బర్బుబా జేవ్ మాన్సుల్క జబాబ్ దిల. జేవ్ మాన్సుల్ సికడ్లిసిచి రిసా సగుమ్ దీసల్ బాద సేడ లట్టబై తిలె కి, జా తగు కుట్టె నాయ్. ప్రబుక నంపజలస "బారికుల్తె చి ఒత్తచి అమ్చి సంగుమ్చ అస్సె వెల్లెల మాన్సుల్తె గెచ్చ, ఈంజ తగుచి రిసా పుస సూన్తు" మెన, పవులుక చి బర్బుబాక చి జేవ్ నిసాన అస్సె సగుమ్జిన్క యెరూసలేమ్తె తెద్రయల.

³ జా కామ్చి రిసా జా అంతియొకయ పట్టుమ్చి సంగుమ్తెచ మాన్సుల్ పావులింసిక ప్రబుచి అత్తి సార్వ కెర దా తెద్రయ్తికయ, పేనేకే ప్రదేసిమ్ వాట్ చి సమరయ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చ గెచ్చ, యూదుల్ నెంజిలస యేసుక నంపజా మార్పుప జలిన్చి రిసా సూనయ్తె తిల చి, ఒత్తచ నంపజలస ఎత్కిజిన్ ఒగ్గర్ సర్లంతోసుమ్ జల.

యెరూసలేమ్తె అగ్గె సబ కెర్లిసి

⁴ జేవ్ యెరూసలేమ్తె ఉట్ట జా పాచిలి పొది, ఎత్కిజిన్ జోవయిచ వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ చి, బారికుల్ తెన్, దస్సుల్ జా జోవయింక మరియాద కెల చి, దేముడు జోవయిచి అత్తి జర్గు కెర్లిసి, జోవయింక తోడు దిలిసి ఎత్కి సంగిలిసి. ⁵ గని యేసుప్రబుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్ సగుమ్జిన్, అగ్గె తెంతో పరిసయ్యుల్ మెంత పండితుల్చి జట్టుతె అస్సి, "యూదుల్ నెంజిల జేవ్ మాన్సుల్క అమ్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరుక అస్సె చి, అమ్చొ మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్ రితి జేవ్ కెరుక అస్సె" మెన, బలవంతుమ్ కెర్లె.

⁶ ఈంజ తగుచి రిసా సరిగా లట్టబ తీర్పు కెరుక మెన, బారికుల్, వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ వెసిల. ⁷ జా తగు సరిగా సూన ఉచర కేడయ్లి పొది, పేతురు టీచొజ, ఇసి మెన జోవయింక సంగిలన్. "ఓ బావుడ్లు, అమ్క ప్రబు జోచి ఆత్మసెక్కి దిలి తొలితొ చి దొరతి, 'యూదుల్ నెంజిలస కి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజతు' మెన, అంచి అత్తి సూనయ్తి రిసా తుమ్ అమ్చొ దేముడు అంకయి నిసాన్లన్, మెన తుమ్ జాన్సు. ⁸ జలె, మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి జాన్లొ దేముడు మెన. నిజామి, జేవ్ కి నంపజా రచ్చించుప జా అస్సి మెన సాచి జా రుజ్జు దెకవ అస్సె. అమ్చి పెట్టి దిలి రితి, జోవయింక పెట్టి కి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దిలన్. ⁹ అమ్క జోవయింక తేడ నే దెకితె, జోవయింక నముకుమ్చి రిసా, జోవయింక పెట్టి జోవయింక కి సుద్ది కెర్లన్.

¹⁰ జలె, దేముడుక సికడుక ఉచర్లసు గే, జోచ సిస్సుల్ రిత జల జేవ్ యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్క దస్సి జాడు వయడుక మెన కిచ్చొక ఉచర్లసు? జేవ్ ఆగ్గుల్ వయితి పూచి అమ్చ పూర్గుల్ కి, ఆమ్ కి, ఓర్పుప జంక, నెరవెర్పుప కెరుక, నెతిర్లమ్. ¹¹ "ఎక్కి అమ్చొ ప్రబు యేసుచి దయచి రిసా జేవ్ కి ఆమ్ కి రచ్చించుప జా పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దే" మెన అమ్ నంపజా దయిరిమ్ జా అస్సుమ్" మెన, పేతురు సంగిలన్.

¹² పేతురు దస్సి సంగితికయ, బెర తిల ప్రజల్ తుక్లె తా, యూదుల్ నెంజిలసతె పావులింసి గెతికయ్ జేవ్ యూదుల్ నెంజిలసచి రిసా ప్రబు జోవయింక అత్తి కెర్లె వెల్లెల అద్దుతుమ్ కమొ గుర్తులు ఎత్కిచి రిసా బర్బుబా చి పవులు సాచి సంగిలిసి సూన్ల. ¹³ జేవ్ సాచి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, యాకోబు, జేవ్ సబ వెస ఉచర్లిసి బెదవ తీర్పు సంగిలన్. "ఓ బావుడ్లు, సూన, ¹⁴ దేముడు యూదుల్ నెంజిలసక ప్రేమ దెక 'అంచి నావ్చి గవురుమ్ దెకయ్తి రితి, అమ్చ ప్రజల్ జేవ్ కి జతు' మెన జేవ్చి తెంతో సగుమ్జిన్క నిసానుక దెర్లిన్చి రిసా, సిమోను పేతురు సాచి సంగ అస్సె. ¹⁵ దేముడు ప్రబుచ కబుర్లు పూర్గుమ్ రెగిడ్లసచ కొడొ కి జా సాచి తెన్ బెదితయ్.

¹⁶ 'పడ్డొక ఆవ్ అస్సె జెయిందె, చి దావీదు పూర్గుమ్చొచి సేడ తిలి టంబుగేరు అస్సె బందిందె. జా పాడ్ జలిసి అస్సె నొవర్ కెర బందిందె. ¹⁷ లోకుమ్చ అస్సె మాన్సుల్, అస్సె, యూదుల్ నెంజిలసతె కో అంచి నావ్ తెడి తవుల గే, ప్రబుక చజ నంపజతు' మెన, ¹⁸ పూర్గుమ్ తెంతో ఈంజ కబుర్ సూనయ్లొ దేముడు సంగ అస్సె"

¹⁹ జాకయ్ ఆవ్ కిచ్చొ తీర్పు సంగితసి మెలె, దేముడుక నంపజా మార్పుప జల, అమ్చ యూదుల్ నెంజిలసక అమ్ బాద సేడవుక బెది నాయ్. ²⁰ గని అమ్ కిచ్చొ కెర్లె చెంగిల్ మెన ఆవ్ ఉచర్లిసి మెలె, 'దేముడ్లు' మెన బొమ్మల్ గల్లక దిలిసి కతు నాయ్, లంజెకమొ కెర్లు నాయ్, టొల్టొ మోడ మార్గి సిద్ద కతు నాయ్, లొయిల కతు నాయ్ మెన ఉత్తుమ్ రెడ్లవ తెద్రవుమ్. ²¹ కేన్ పట్టుమ్తె కి, అగ్గెయి తెంతో మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ సూనయ్తెతి, ఎత్కి సెలవ్ కడన్లి దీసి అమ్చ సబ గెరలె సదు కెర్లెతి, చి ఈంజేవ్ ఆగ్గుల్చి రిసా సూన తవుల.

† ఏక్ వేల అంతియొకయ తెంతో జా తిల.

ఉత్తమ్ రెగ్గ అంతియొకయతె తెద్రయ్లిసి

22 తెదోడి, బారికుల్ చి యెరూసలేమ్ పట్టుమచ సంగుమ్చ అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్క, జా సంగుమ్చ మొత్తుమ్క కిచ్చొ అజ్జ అయ్లి మెలె, 'పవులు చి బర్నబా తెన్ అమ్తె సగుమ్జిన్ అంతియొకయతె గెలె చెంగిలి' మెన, బర్నబా మెలొ యూదాక చి సీలయుక నిసాన. ఒత్తచ నంపజల సుదల్తె ఈంజెవు ముక్కిమ్ మాన్సుల్ జవుల.

23 ఇన్నెచి అత్తి తెద్రయ్లి ఉత్తమ్తె ఇసి రెగిడ్ల.

"అంతియొకయతె, జా ఒండి సిరియ ప్రదేసిమి, చి కిలికియ ప్రదేసిమ్తె తిల యూదుల్ నెంజిల నంపజలన్క, బారికుల్, యెరూసలేమ్చి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జల తుమ్చ బావుడ్లు రెగిడ్లి ఉత్తమ్. తుమ్క 'చెంగిల్ తంక' మెన ప్రబుక రోజాక ఉచర్లసుమ్. 24 కిచ్చొచి రిసా ఈంజ ఉత్తమ్ రెగిడ్లసుమ్ మెలె, అమ్చితె తెంతో సగుమ్జిన్ బార్ జా తుమ్తె గెచ్చ కొడొ సంగ తుమ్క మెన్సుతె బాద సేడవ, సిక్కు కెర అన్సి మెన సూన అస్సుమ్, అమ్చి సెలవ్ నెంతె దన్సి కెర అన్సి. 25 జాకయ్ ఆమ్ సబ కెర్లమ్, అన్నె ఎక్కి కట్టు తెన్ ఉచర్లె, 'చెంగిల్' మెన అమ్క కిచ్చొ అజ్జ అయ్లి మెలె, 'అమ్చ ప్రేమ తిల బర్నబాచి పవులు తెన్ కబుర్ గెతు' మెన సగుమ్జిన్క నిసాన తుమ్తె తెద్రయ్లి చెంగిలి మెన అజ్జ అయ్లి.

26 యేసుక్రీస్తు ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ఈంజేవ్ దొగుల ఎదివాట్ సైమల్ సేడ అన్సి. 27 యూదాక చి సీలయుక ఇనయింతెన్ తెద్రవ అస్సుమ్. ఇన్నె రెగిడ్లి రితి జేవ్ సొంత సంగుల.

28 "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్క కిచ్చొ బుద్ది సంగితయ్ మెలె, అమ్క కి కిచ్చొ చెంగిల్ దీస్తయ్ మెలె, తుమ్క, 'కిచ్చొ కిచ్చొ అమ్చ ఆగ్గుల్ అలవాట్ కెర్లు' మెన అమ్ జాడు వయడ్లి రితి కెరుక బెదె నాయ్. 'ఎక్కి ముక్కిమ్క కెర్లు' మెన తుమ్క ఉచర్లసుమ్.

29 బొమ్మల్క గట్ట దిలిసి కా నాయ్, లొయి కా నాయ్, టొట్టొ మోడ లొయి నే గెచ్చయ్లి సిద్రి కా నాయ్, చి లంజెకమె కెర నాయ్. ఈంజేవ్ అలవాట్ కెర్లదు మెలె, తుమ్క చెంగిలి. చెంగిల్ తెన్ తా", మెన రెగ్గ తెద్రయ్లి.

30 జేవ్ తెద్రయ్లికయ్, జేవ్ అంతియొకయతె ఉట్ట గెల, ఒత్త పాచ కెర, నంపజలన్క ఎక్కితె బుకారా కెర, జా ఉత్తమ్ దిల.

31 జేవ్ యూదుల్ నెంజిలన సదు కెర, బుద్ది సంగితి దయిరిమ్ కెర్లి జా కబుర్చి రిసా సర్లసంతోసుమ్ జల.

32 యూదా చి సీలయు, జలె, ప్రబుచి ఆత్మ సికయ్త కబుర్లు సంగితస జవుల, చి ఒత్తచ నంపజలన్క ఒగ్గర్ బోదన కెర, బుద్ది సంగ, దయిరిమ్ కెర్ల. 33 సగుమ్ దీసల్ ఒత్త తా, ప్రబుచ కొడొ సంగ సంగ, దయిరిమ్ కెర కెర, జోవయించి ఒత్తచి కామ్ కేడయ్తికయ్, 'జోవయింక తెద్రయ్లిసతె అన్నె ఉట్ట గెతు' మెన, జా పట్టుమచ జోవయింక "సీంతుమ్ తెన్ గెచ్చ" మెన, సర్ల తెన్ యెరూసలేమ్తె అన్నె తెద్రయ్లి. 34 †సీలయు మాత్తుమ్, ఒత్త తంక చెంగిల్ మెన ఉచర్లొ. 35 మదెనె, పవులు చి బర్నబా అంతియొకయతె తా, అన్నె ఒగ్గజిన్ తెన్ కి, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తిల.

బర్నబా, పవులు వేర వేరతె ఉట్ట గెలిసి

36 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డొ, "జొమ్మ ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగ ఆమ్ అగ్గ బోదన కెర్ల ఎత్తి పట్టులె అన్నె గెచ్చ, నంపజలన్తె గెచ్చ, జోవయింక 'కిసి అస్తి గే' దెకుమ్" మెన, పవులు బర్నబాక సంగిలన్.

37 బర్నబా, మాత్తుమ్, "మార్కు మెలొ యోహానుక జేవ్చి తెన్ కడ నెమ్" మెన ఇస్టుమ్ జలన్. 38 గని, జా అగ్గెచి సుట్టు మార్కు జేవ్చి తెన్ బార్ జా తిలె కి, జా కామ్తె సరిగా నే బెదితె, జోక †ముల దా

† గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తిలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 34 నంబచిఫ్ కోడు తయ నాయ్. † బారికుల్ 13:13.

అన్నె ఉట్ట గెచ్చ తిలన్, చి 'అప్పె కడ నిలె, దన్సి అన్నె ములె దిలె కీసి' మెన, పవులు సంగిలొ.

39 జాచి రిసా దొగుల దొన్ని మెన్సుల్ జా జట్టి జల చి, దొగుల దొన్ని పక్కలె ఉట్ట గెల. బర్నబా మార్కుక కడన, ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, కుప్త, డిబ్బ దేసిమి ఉట్ట గెల. 40 గని 'అంచి తెన్ ఈంజొ జెవున్' మెన, పవులు సీలక నిసాన్లన్. అన్నె, ఒత్తచ నంపజలన ప్రార్లన కెర, చి కామ్చి రిసా జోవయింక ప్రబుచి అత్తి సార్లు కెర దెతికయ్, జేవ్ ఉట్ట గెల. 41 ఒండి సిరియ ప్రదేసిమి, చి ఒండి కిలికియ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చ కేనె నంపజలనచ సంగుమ్లుతె గెచ్చ బోదన కెర డిట్టుమ్ కెర్లె తిల.

తిమోతి పవులు బోదన కెర్లిసి

16 ఒత్త తెంతో, గలతీయ ప్రదేసిమ్చ లుస్త చి దెర్పే మెల పట్టుమ్లుతె పవులు చి సీలయు గెల. తిమోతి మెలొ సిస్సుడు తిలన్. జో యూదుడుయి జలి అయ్యోన్ తెన్, జోచి పట్టుమ్తె పవులు అగ్గె జా తిలిసి తెంతో ప్రబుక నంపజా అన్సి. తిమోతిచొ అబ్బొసి, మాత్తుమ్, యూదుడు నెంజె, గ్రీకు దేసిమ్చొ, జో. 2 జో తిమోతి చి రిసా, "నిదానుమ్ తిలొసా" మెన లుస్త చి ఈకొనియ పట్టల్తెచ బావుడ్లు ఎత్తిజిన్ సంగితె తిల. 3 జాకయ్, "జో కి అమ్చి తెన్ చి కామ్తె బెదున్" మెన పవులు సంగిలొ. జో నాడుచొ అబ్బొన్ 'యూదుడు నెంజె! గ్రీకు దేసిమ్చొ మాన్సు జయెదె' మెన, జో 'పుత్తున్క యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నతి కెర తయె నాయ్' మెన, ఎత్తిజిన్ జాన్తి రిసా 'జా సున్నతి తిమోతి నే కెరన తిలె, ఆమ్ గెతిసితెచ యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల' మెన, జోక పవులు జా సున్నతి కెర దిలన్. 4 జలె, ఒత్తచ పట్టుల్ ఎత్తితె గెచ్చ గెచ్చ, యెరూసలేమ్తెచ బారికుల్చి ఒత్తచి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తి సంగిలి తీర్పు నెరవెర్పుప కెర, మెన జేవ్ తీర్ల సూనయ్ల. 5 జా ఒండి ప్రాంతుమ్తెచ సంగుమ్లుచ సుదల్ జలె, ప్రబుచి ఉప్పిచిఫ్ నముకుమ్క అన్నె డిట్టుమ్ జల, చి రోజాక అన్నె మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్కుప జా జోవయింతెన్ బెదిల.

పవులు మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్తె తెద్రయ్లిసి

6 ఒత్త తెంతో పవులు సీలయు చి తిమోతి, గలతీయ ప్రదేసిమ్ వాట్ చి పుగ్గియ ప్రాంతుమ్ వాట్ గెల. "ఆసియా ప్రదేసిమ్తె సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక పొన" మెన దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సంగ తిలన్, 7 చి ఉత్తర పక్కచి వాటు గెచ్చ, ముసియ ప్రాంతుమ్తె పాచిలె, బితునియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక ఉచర్ల, గని జేవ్ ఒత్త గెచ్చుక కి యేసుచి ఆత్మ ఒప్పె నాయ్. 8 జాకయ్, ముసియ ప్రాంతుమ్ జీన, సముద్రుమ్ సొడిచి త్రోయ పట్టుమ్తె అయ్ల. 9 జేవ్ త్రోయతె నిద్రి తిలె, అందరె, ప్రబు దెకయ్లి సిన్న పవులు దెకిలన్. మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చొ మాన్సు ఎక్కిలొ టీవొజ, "అమ్చి మాసిదోనియ దేసిమి ఉట్ట జే, చి అమ్క రచ్చించుప కెరు" మెన బతిమాల్పా జా బుకార్లన్. 10 పవులు జా సిన్న దెకిల్ బేగి, జేవ్తె జర్ల జలిసి †అమ్క సంగితికయ్, ఒత్తచ మాన్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ప్రబు అమ్క మాసిదోనియతె తెద్రయ్లితయ్ మెన అమ్ చిన కెర, బేగి పెందలె మాసిదోనియతె గెచ్చుక బార్ జలమ్.

11 జా పెందలె, త్రోయతె ఓడతె వెగ సముద్రుమ్ జీన, సముత్తాకి మెలి డిబ్బ దేసిమి పాచ నిద్రి తా, అన్నెక్ దీసి సముద్రుమ్ అన్నె జీన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చి నెయపొలి రేవుతె పాచ ఉత్తిర్లమ్. 12 ఒత్త తెంతో మాసిదోనియక వెల్లి పట్టుమ్ జలి పిలిప్పితె ఇండ గెచ్చ, ఒత్త సగుమ్ దీసల్ తా గెలమ్. ముక్కిమ్క రోమ్ దేసిమ్చి ఒగ్గజిన్ తతె తిల. 13 జలె, †యూదుల్చి సెలవ్ కడన్సి దీసి, 'ఒత్త ప్రార్లన కెర్లె'

† ఇన్నె తెంతో లూకా మెలొ ఈంజ 'బారికుల్' చి పుస్తకుమ్ రెగిడ్లొసా పావులింసి తెన్ సగుమ్ సుట్టు బులితె తిలొ.

మెన, పట్టుమీచి గుమ్ముమ్ ఒత్తల్తో బార్ జా, గాడు సాడి తిలీన్తె గెలమ్. గెలె, ప్రార్దన కెరుక మెన, తేబోదల్ సగుమ్జిన్ జా అస్తి. జేవ్ తిలీన్తె వెన, బోదన కెరుక దెర్లమ్.

లూదియ మెలి తేబోద ప్రబుక నంపజా మార్పుప జలిసి

14 ప్రార్దన కెరుక గెల జేవ్ తెబోదల్తె లూదియ మెలి ఎక్కి తిలి. జా సుది బట్టల్ గట్టిచి రిసాచి ఊద రంగుచి బియ్యారి కెరెదె. ఆసియా ప్రదేసిమ్చి తుయత్తెర పట్టుమ్చి తేబోద, జా. జా అగ్గె తెంతో దేముడుక నిదానుమ్ జా జోక బక్కి కెర్తిసి. సూన్తి బుద్ది తిలీన్చి పెట్టి ప్రబు దెతికయ్, పవులు సంగిలి బోదన సూన, జా నంపజలి. 15 నంపజా, జేవ్చి గెచా ఎత్తిజిన్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్. "అంక 'ప్రబుక నిజామి నిదానుమ్ జా అస్సె' తుమ్క రుజ్జు అయిలి జలె, ఇన్నె బోదన కెర్తె తిలె ఎదిలి సేంపుక అమ్తె తా" మెన అమ్క బలవంతుమ్ కెర్తి.

గుర్మయ్ని జలి రితి తేబోద ఎక్కిచి రిసా జర్గు జలిసి

16 జలె, ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెర్తిసి తె అమ్ గెతె తతికయ్, గొతిమాన్సు జతి ఉబెడి ఎక్కి దస్సుల్ జలి. జా గుర్మయ్ని జా సివ్లల్ జంక అలవాట్ జలిన్. జాచి జా బుద్దిచి రిసా, జాచ ఎజొమాన్సుక ఒగ్గర్ డబ్బుల్ లాబుమ్ దొర్కు జతె తయెదె. 17 జా పవులీన్చి పట్టి జెంక దెర, కిచ్చొ మెన కేకుల్ గల, జా తేబోద కిచ్చొ మెన సంగిలి మెలె, "ఈంజేవ్, ఎత్తిచి కంట వెల్లొ దేముడుచ నేవ కెర్తన. పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చన దొర్కు జతి వాట్చి రిసా తుమ్క సూనవుక జా అస్తి" మెన కేకుల్ గల్తె తిలి. 18 ఒగ్గర్ దీసల్ దస్సి పట్టి జా కేకుల్ గల్తె తతికయ్, పవులు, జోచి పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా, జాచి పక్క పసుల, జాక దెర్లి బూతుమ్ తెన్, "ఇన్నెచి పెట్టి తెంతో బార్ జా, ఇన్నెక ములు, యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుక సంగితసి" మెన పవులు జా బూతుమ్క ఉడడ గెలన్. చి జయ్యి తెదొడి బూతుమ్ బార్ జా ముల దా గెలన్.

పవులుక చి సీలయక జేల్తె గలిలిసి

19 'జా తేబోద గుర్మయ్ని జతి తిలి పొది అమ్ దొర్కు కెరంతి డబ్బుల్ లాబుమ్ అప్పె తెంతో నాయ్' మెన జాచి ఎజొమాన్సు దెక కెర, పవులుక చి సీలక దెర, సంతవీది వెసిత పట్టుమ్చ అదికారుల్తె ఒగ్గడ నిల. 20 "ఈంజేవ్ మాన్సుల్, యూదుల్, అమ్చి పట్టుమ్తె జా కెర ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తి. 21 అమ్ రోమియుల్ జా అలవాట్ కెరుక కమె నాయిమ్ నాయ్ మెలె కి, జోవయింబ రితిచ అలవాట్ సికడ్తె" మెన ఆరిచి నింద గలిల. 22 జనాబ్ ఎత్తి పవులీన్చి ఉప్పిరి కోపుమ్ జల, చి అదికారుల్ జేవ్ దొగులచ పాలల్ దెర కడ, జమాన్సు సుదల్ జోవయింక డండల్ తెన్ పెటుక మెన ఆడ్ర దిల. 23 జోవయింక దస్సి ఒగ్గర్ దెబ్బుల్ పెట్టికయ్, అదికారుల్ జేల్తె గల, "జేవ్క జాగర్త దెక" మెన, రకితనక ఆడ్ర దిల. 24 రకితన జోవయింక తెడిచి గదితె గల కెర, జేవ్ నే విడ్డల్ జతి రితి, జోవయింబ చట్టొక జాడు తిల బల్లల్క బెదితె డిట్టుమ్ బందిల.

25 జలె నెడుమ్ అందరె, పవులు చి సీలయ ప్రార్దన కెర కెర, దేముడుక గనుమ్ గాయితె తతికయ్, అన్నె జేలి జలస ఎత్తిజిన్ సూన్తె తిల. 26 తెదొడి బుయి కదుల్ జలి, చి పునాది తెంతో ఒండి జేల్ కదుల్ జలి. బేగి కెప్టెవొ ఎత్తి ఉగ్గి జల, చి జేలి తిలస ఎత్తిజిన్క బందిల గొల్పుల్ యిపి జల.

27 రకితోసా, జలె, చెడ్డొయ్ జా, కెప్టెవొ ఉగ్గి జలిసి దెక కెర, 'జేలి జలస ఎత్తిజిన్ ఉట్ట నిగ గెచ్చ తవుల' మెన బియక కెర, జోచి కత్తి కడన, జోక జొయ్యి అత్య కెరన్క తయార్ జలొ. 28 గని "తుయి తుక కిచ్చొ అల్లర్ కెరను నాయ్. ఆమ్ ఎత్తిజిన్ ఇన్నె అస్సుమ్" మెన,

పవులు కేక్ గల్తికయ్, 29 జో రకితోసా, దివ్వొ లంబడ ఆన కెర, బమ్మ తెన్ జేవ్ తిలి గదితె పెస, బియక అద్దుర్ జా, పవులుచి సీలచి చట్టె సిర్పు సేడ, జోకర, 30 తిల జేలి తిలసక అన్నె డిట్టుమ్ బంద, పవులుక చి సీలక బార్ కెర, "బాబు ఇసి, ఆవ్ రచ్చించుప జా జతి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక?" మెన బతిమాల్ప జా పుసిలన్. 31 తెదొడి పావులీన్చి, "ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి తూయి నముకుమ్ తియ, తుయి తుచి గెచా ఎత్తిజిని, రచ్చించుప జస్తె" మెన, 32 ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ జోవయింక బోదన కెర్ల. జోవయింక, పడ్డొ ఒండి జోవయింబి గెచాక సంగిలన్. 33 జేవ్ దొగులక జయ తెదొడి కడన, దెబ్బుల్ పెట్టిన్చ గావ్వొ ఎత్తి దోవ సుబుమ్ కెర్తి బేగి, జో, జోచి గెచా ఎత్తిజిన్ బాప్తిసుమ్ నజన్. 34 జోచి గెరి కడన, జోవయింక అన్నిమ్ దా కెర, జేవ్ ఎత్తిజిని, దేముడుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల చి ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జల.

పవులు చి సీలయ విడ్డల్ జాః పట్టుమ్ ములిలిసి

35 అన్నెక్ దీసి పెందలె, "జేవ్ మాన్సుల్క విడ్డల్ కెర" మెన, దెబ్బుల్ పెట్ట జమాన్సుక సంగ, అదికారుల్ జేల్తె తెద్రయెల. 36 అదికారుల్ సంగిలిసి సూన, "తుమ్క 'విడ్డల్ జా గెతు' మెన అదికారుల్ సంగ తెద్రవ అస్తి. జాకయ్, బార్ జా, అల్లర్ నెంతె సేంతుమ్ తెన్ గెచ్చ", రకితోసా పవులుక సంగిలన్. 37 గని పవులు జమాన్సుక, "ఎత్తిజినిచి మొక్కె, రుజ్జుల్ నే సూన్తె, తీర్పు నే సంగితె, అమ్క పెట, జేల్తె గల అస్తి. ఆమ్ కి రోమియుల్ జా అస్సుమ్చి రిసా అమ్క దస్సి, తీర్పు నే కెర్తె, సీచ్చ కెరుక నాయిమ్ నాయ్. అప్పె, కోయి సాచి నే జతె అమ్క విడ్డల్ కెరుక ఉచర్తసు, నెంజె. జేవ్ అదికారుల్ పూచి తెన్ సాంత జా కెర విడ్డల్ కెర బార్ కెర్తు" మెన, పవులు జబాబ్ దిలన్. 38 జమాన్సు, జలె, అదికారుల్తె అన్నె గెచ్చ, ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్తి సంగ దిల, చి జేవ్ దొగులక, "జేవ్ కి రోమియుల్ జవుల" మెన సూన కెర, "తప్పు కెర్లమ్" మెన బియక గెచ్చ, 39 అదికారుల్ జేల్తె జాః కెర, తప్పు ఒప్పున, జోవయింక బార్ కెర, "అమ్చి పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెచ్చ" మెన బతిమాల్ప జా సంగిల. 40 జేవ్ పవులుచి సీలయ, జలె, జేల్ తెంతో బార్ జా, లూదియచి గెరి గెచ్చ, బెర తిల బావుడ్డుక దస్సుల్ జాః, బుద్దిచి దయిరిమ్ సంగ కెర, ఉట్ట గెల.

పవులు చి సీలయ దెస్సలొసీక పట్టుమ్తె గలిసి

17 పవులు, సీలయ, అంపిపొలి పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చ, అపొల్లోసియ పట్టుమ్తె గెచ్చ, అన్నె బార్ జా, ఒండి మాసిదొనియ ప్రదేసిమ్క వెల్లి జలి దెస్సలొసీక పట్టుమ్తె ఉట్ట అయెల. ఒత్త, యూదుల్చి సబగేరు ఏక్ అస్సి. 2 పవులు, కేన్ పట్టుమ్తె అయెలె, యూదుల్చి సబగేరి గెచ్చుక అలవాట్ కెరన అస్సి. చి ఒత్త కి, తిన్ని సెలవ్ కడన్ల దీసల్ వర్స తెన్ సబతె గెచ్చ, దేముడుచి కొడొతె తిలిసి రుజావు దెకవ దెకవ బోదన కెర్లన్. 3 కిచ్చొ ముక్కిమ్క బెదయెలన్ మెలె, "దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తోసా జతొ క్రీస్తుక దేముడు తెద్రయెదె. తెద్రయెలె, జో మొర అన్నె జిఠ అస్సి" దేముడుచి కొడొ తెన్ పూర్ణమ్ రెగ్గిలిసి సంగ, "యేసుయి, దేముడు సంగిలొ క్రీస్తు మెన" తుమ్క ఆవ్ సంగితసి" మెన పవులు సంగిలన్. 4 సగుమ్జిన్ నంపజా, పవులు చి సీలయ తెన్ బెదిల. దేముడుక నంపజా నిదానుమ్ తిల గ్రీసు దేసుమ్చ ఒగ్గజిన్, పడ్డొ ఒత్తచ వెల్లొ సుదల్ తేబోదల్ కి ఒగ్గజిన్ నంపజల. 5 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, మాతుమ్, గోస జా, పట్టుమ్చ మూర్కుడ్లు సగుమ్జిన్క దెర, జనాబ్ ఒగ్గజిన్క సికడ, జా ఒండి పట్టుమ్తె గగ్గొల్ కెరయెల. పావులీన్చి కచితె జితె తిల మెలె, యాసోను మెలొ ఎక్కిలొతె. తెదొడి, "పావులీన్చి దెర బార్ కెర

†† ఈంజ పుస్తకమ్ రెగిడ్లొ లూకా యూదుడు నెంజె.

ఎత్తిజీవించి మొక్క తీర్పు కెరుమ" మెన, జేవ్ వెల్లో సుదల్, జనాబ్, జోచి గెరి గెచ్చ, అల్లర్ కెర్ల, ⁶ గని పవులీసి డీస్తి నాయ్, చి యాసోనుక చి అన్నె బావుడ్లు సగుమ్జీనక దెర, పట్టుమ్చ అదికారుల్ తె బగ్గొడ నిల. "ఒండి బూలోకుమ్క మార్పుప కెర్ల జేవ్ దొగుల ఇన్నె కి జా కెర, అమ్కయ్ కి మార్పుప కెరుక ఉచర్తతి. ⁷ ఈంజో యాసోను జోవయింతె బెద, జోవయింక టాన్ దా అస్సి. 'అన్నెక్కో రానో జా అస్సి', 'యేసు జో' మెన పైజల్క సికడ, అమ్చో క్షైసర్ రానోచి విలువ కడ, క్షైసర్ సంగిల ఆగ్గుల్క నే బెదిత రకుమ్లు సికడత్తి" మెన, కేకుల్ గల. ⁸ పైజల్ ఎత్తి, పట్టుమ్చ అదికారుల్ కి, జా కొడో సూన, బమ్మ జా, ⁹ "జేవ్ దొగుల అన్నె అల్లర్ నే కెర్లి రితి తుయి పూచి జా," మెన, యాసోనుక బలవంతుమ్ కెర, విడ్డల్ కెర్ల.

బెరయ పట్టుమ్తె పవులు సీలయి బోదన కెర్లిసి

¹⁰ తెదొడి, అందర్ జెతికయ్ బావుడ్లు బేగి పవులుక చి సీలయి క ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దచ్చెన పక్కచి బెరయ పట్టుమ్తె వట్టె తెద్రయ్ల. జేవ్ ఒత్త పాచ, యూదుల్చి సబగెరి గెల. ¹¹ ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, జెలి, దెస్సలొనీకతెచ యూదుల్చి కంట అమ్మయికుమ్ మాన్సుల్ జవుల. చి సర్ల తెన్ సుబుమ్ కబుర్ సూన, రోజుక, సత్తిమ్బుద్ది తెన్, 'పావులీసి సంగితిసి దేముడుచి కొడోతె తిలీన్ తెన్ దస్సి అస్సి గే నాయ్ గె?' మెన, రుజ్జు కెరంతి రిసా, దేముడుచి కోడు నిదానుమ్ పరిచ్చ కెర్లె తిల. ¹² దస్సి కెర, 'నిజామ్' మెన, జోవయింతె ఒగ్గజిన్ యూదులు యేసుక నంపజల. నంపజలన గ్రీకుదేసిమ్చ వెల్లెల సుదల్ చి తేబోదల్ సగుమ్జీన, చి మున్నబోదల్ కి ఒగ్గజిన్ నంపజల.

¹³ గని, దెస్సలొనీక మెలి పవులీసి అగ్గె గెచ్చ తిలి పట్టుమ్చ కోపుమ్ జల యూదుల్, పవులుక, 'ఒత్త బెరయ పట్టుమ్తె కి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తయ్' మెన సూన తా, బెరయతె ఉట్ట జా, జోవయింపి సొంత పట్టుమ్తె కెర్లి రితి, పైజల్చి జనాబ్క సికడ అల్లర్ కెరవుక ములితి నాయ్. ¹⁴ 'అల్లర్ సిడ్పు నాయ్' మెన, "సముద్రుమ్ పక్క ఉట్ట గో" మెన పవులుక బావుడ్లు తెద్రయ్ల. సీలయి, తిమోతి తెన్ జా పట్టుమ్తె తాఁ గెలో.

¹⁵ మదెసె, పవులుక బోడోవ దెతస జోవయింక సముద్రుమ్ సాడిచి ఏదెన్ను మెలి పట్టుమ్ ఏద కడ నిల, చి ఒత్త పాచ, "బే బేగి అంచితె ఉట్ట జా" మెన, పవులు సీలయి క చి తిమోతిక కబుర్ రెగిడ్డికయ్, "న దెమ్మదె" మెన జోవయింక బోడోవ దా తిలస జా ఉత్రుమ్ నజ, జోవయింపి దెస్సలొనీక పట్టుమ్తె బుల గెల.

ఏదెన్ను పట్టుమ్తె పవులు కెర్లి బోదన

¹⁶ పవులు ఏదెన్ను తా, సీలయి క చి తిమోతిక రకితె తా, 'దేముడ్లుచ బొమ్మల్ ఇన్నె ఒగ్గర్ అస్తి' మెన దెక తా, 'తప్పు కెర్తతి' మెన, పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా, ¹⁷ యూదుల్చి ఎత్తి సబగెరి గెచ్చ యూదుల్ తెన్ చి దేముడుక నిదానుమ్ తిల వేర మాన్సుల్ తెన్ లట్టబ లట్టబ బోదన కెర్లె తా. అయ్తర్ తెంతో సుక్రర్ ఏద, రోజుక పట్టుమ్చి సంతవీదె గెచ్చ, ఒత్త దస్సుల్ జల సుదల్ తెన్ లట్టబ లట్టబ బోదన కెర్లె తిలన్.

¹⁸ ఒత్త సంతవీదె ఏక్ దీసి, ఎపికారీయు చి స్ట్రాయిక్ మెల అలవాట్చ పండితుల్ సగుమ్జీన జో తెన్ దస్సుల్ జల. జోవయింతె సగుమ్జీన కిచ్చో మెల మెలె "ఈంజో బుల్తొసా కిచ్చో తెల్విచి సంగెదె గే నాయ్ గే దెకుమ్" మెన ఉచర్ల. అన్నె సగుమ్జీన, "వేర దేసిమ్చ దేముడ్లు చి రిసా సికడయ్" మెల. జేవ్ కిచ్చోక ఇసి మెల మెలె,

† 'క్షైసర్ రానోక' 'సీజరు రానో' కి 'వెల్లో రానో' కి మెనల; 'క్షైసర్' మెలె గ్రీకు బాస తెన్ బెదితయ్, 'సీజరు' మెలె ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితయ్, 'వెల్లో రానో' మెలె తెలుగు తెన్ బెదితయ్. †† నెంజెలి 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్'.

పవులు యేసుచి రిసా, జో మొర అన్నె జీవ్ జలివించి రిసా సికడై తిలో. ¹⁹ తెదొడి పవులుక దెర, 'అరేయొపాగు' మెలి జోవయింపి సబ కెర్లి టాన్తె జోవయింక కడన కెర, "తుయి కెర్లి బోదనచి రిసా అమ్క పూర్తి అర్దుమ్ సంగు. ²⁰ ఆమ్ నేన్ల కొడో అమ్క సూనయ్తసి, చి జా అర్దుమ్ సూనుక ఇస్టుమ్ జతసుమ్" మెన సంగిల. ²¹ జా ఏదెన్ను పట్టుమ్చ, చి ఒత్త గోతు జెతనచి అలవాట్ కిచ్చో మెలె, నొవ కొడో, నొవ కబుర్లు సంగుక జవున్, సూన్తె తంక జవున్, జోవయింక ఆన. ఎత్తి ములుల, గని జయ్యి అలవాట్ జోవయింక ముక్కిమి.

'అరేయొపాగు' సబతె పవులు కెర్లి బోదన

²² పవులు 'అరేయొపాగు' మెలి కెర్లి టాన్తె నెడిమి టీచోజ, "ఓ ఏదెన్ను పట్టుమ్చ మాన్సుల్, దేముడ్లు మెలసచి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ ఉచర్లసు మెన, ఆవ్ దెకితసి. ²³ ఆవ్ జెతికయ్ వట్టె తుమ్ జోకర్ల గుడివో గల్ల దెకిలయ్. ఎత్తివాట్ అస్తి. జేవ్ గుడివో మొత్తుమ్తె కేన్ దేముడుక పూజ కెర్లి టాన్ తిలిసి ఏక్ దెకిలయ్ మెలె, 'అమ్ నేన్ల' దేముడుచి పూజ కెర్లి టాన్ ఈంజ' మెన ఏక్తె రెగ్ల అస్సున్. తుమ్ అర్దుమ్ నేన్తె జోకర్ల జో దేముడుచి రిసా తుమ్క సూనయిందె.

²⁴ "జో దేముడు కేన్ దేముడు మెలె, ఈంజ లోకుమ్ జెర్లవ కెర, లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కి జెర్లయిలోసా. జో పరలోకుమ్క బూలోకుమ్క వెల్లో, ప్రబు, చి మాన్సుల్ తెయార్ కెర్ల గుడివోతె జో తయె నాయ్. ²⁵ అమ్ మాన్సుల్ జోక కిచ్చో తెయార్ కెర్లె జోక లాబుమ్ నాయ్. జోక కిచ్చో కొత్తు, నాయ్. ఎత్తిక జేవ్ దెతొసా, ఎత్తిక జెయడ్డొసా జో, దొర్కు జతిసి ఎత్తి దొర్కు కెర్లొసా జొయ్యి.

²⁶ ఎత్తి దేసిమ్లుచ మాన్సుల్క ఎక్కి రితి, ఎక్కి మొదోల్ తెంతో జో జెర్లవ అస్సి. జో ఉచర, వేర వేర కాలుమ్లు దా, 'ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఇన్నె జితు, జేవ్ మాన్సుల్ ఒత్త జితు' మెన, ఈంజ బూలోకుమ్తె ఎత్తిజీనక జితి టాన్, జొయ్యి దా అస్సి. ²⁷ ఎత్తిజీనక 'అంక ఆన జా చజాతు, అంచి తెన్ బెదుతు' మెన జో పరలోకుమ్చో ఎత్తి జెర్లవ కెర్లె దేముడు అవ్కాసుమ్ దా అస్సి. గని ఎత్తి మాన్సుక జో పాసి అస్సి, జేవ్ నేన్లె కి, జాన్లె కి. ²⁸ ఆమ్ జితి సెక్తి, ఆమ్ ఇండితి సెక్తి, ఆమ్ జెర్లితి సెక్తి, కచితె మెలె, జో తెయి.

'ఆమ్ నిజామి జోవయింప బోదలో' మెన తుమ్చ సొంత పండితుల్ సగుమ్జీన్ కి రెగ్ల అస్తి.

²⁹ "పరలోకుమ్చో ఎత్తి జెర్లయిలో దేముడుచ బోదల్ జమ్దె జెలి, జో కిసి బజార్ పోలిక గే, వెండి పోలిక గే, పత్తురు పోలిక గే, మాన్సు కెర్లి కేన్ పోలిక గే, మాన్సు తెయార్ కెర్లి కేన్ పోలిక గే, జయెదె? జయె నాయ్.

³⁰ "అగ్గె మాన్సు నేన్లె పొది దస తప్పుల్ కెర్లిన్చి పాపుమ్ జో దేముడు వయడె నాయ్. గని 'ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ అప్పె జోవయింపి పాపుమ్ ఒప్పున, జేవ్ కెర్ల పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా మార్పుప జతు' మెన జో ఆర్త దా అస్సి. ³¹ కిచ్చోక మెలె దేముడు టీచో కెర్లొ మాన్సుచి అత్తి ఒండి లోకుమ్చ ఎత్తిక 'సత్తిమ్ జా అస్తి గే పాపుమ్ తెన్ని అస్తి గే' మెన జో సత్తిమ్ తెన్ తీర్పు కెరుక ఏక్ దీన్క నిసాన అస్సి. మొర్ల మాన్సు తెంతో జోక ఉట్టయ్లి రిసా జా నంపజంక మెన అమ్క రుజువు దా అస్సి." ³² ఎక్కిలోక 'మొర్లె కి అన్నె జెయ అస్సి' మెన సూన, సగుమ్జీన్ ఆసిల. గని అన్నె సగుమ్జీన్, "అన్నెక్ సుట్టు ఇన్నెచి రిసా అమ్క బోదన కెర్లొ జెలి, సూనుమ్దె" మెల.

³³ తెదొడి పవులు జేవ్చి నెడ్మె తెంతో ఉట్ట గెలన్. ³⁴ గని సగుమ్జీన్ జోచి పట్టి గెచ్చ ప్రబుక నంపజల. జోవయింతె అరేయొపాగీగు మెలి ఒత్తచి సబతె వెసెతో దియెనూసియు, పడ్డొ, నంపజలి ఎక్కి కొన్ని మెలె, దామరి మెలిసి. జోవయింతెన్ అన్నె సగుమ్జీన్ కి నంపజల.

కొరిండ్ పట్టుమీత పవులు కెర్తి బోదన

18 ఒత్త తెంతో ఏదెన్ను పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా, పవులు కొరిండ్ పట్టుమ్తె అన్నె ఉట్ట గెలన్. ² ఒత్త పాఠ, అకుల మెలో యూదుడు ఎక్కిలో తెన్ దస్సుల్ జలో. జో పొంతు ప్రదేసిమి జెర్మిలోసా. జో, ప్రిస్కిల్ల మెలి తేర్ని తెన్, దొగుతెర జా దొరతి ఇటలీ దేసిమ్చి రోమ పట్టుమ్ తెంతో ఉట్ట జా అస్తి. యూదుల్ ఎత్కిజిన్ అమ్చి రోమ పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెతు, ఒత్త ఏలుప కెర్తో క్లొదియ రానో ఆడ్ర దా అస్సి. పవులు జేవ్ దొగుతెరచి గెరి గెలన్, చి జోవయింతెన్ లట్టబ్లన్. ³ పవులు, అకుల ఎక్కి కామ్ కెర్తన జవుల, చి రిసా, పవులు జోవయింతెన్ బన జలో, చి జేవ్ బెద కామ్ కెర్త తిల. జేవ్ టంబుగుడ్డల్ తున తెయార్ కెర్తిసి. ⁴ జా పొదుల్, ఎత్కి సెలవ్ కడన్చి దీసి, పవులు యూదుల్చి సబగేరి గెచ్చ, దేముడుచి కొడొతె తిలిసి రుజా దెకవ యేసుక్రీస్తుచి రిసా యూదుల్క కి గ్రీసు దేసుమ్చ సుదల్క కి బోదన కెర్త తిలో.

⁵ సీలయు చి తిమోతి మాసిదోనియ తెంతో ఉట్ట అయ్లి పొది, పవులు కిచ్చొ కెర్త తిలో మెలె, "దేముడు 'తెద్రయిందె' మెన సంగిలో రచ్చించుప కెర్తోసా జతో క్రీస్తు, యేసుయి." మెన సాచి జా రుజ్జుల్ బెదవ దస్సి యూదుల్క బోదన కెర్త తిలో. ⁶ యూదుల్, మాత్రుమ్, జా బోదన సూనుక నెన కెర, ఒప్పితి నాయ్, చి జోక దూసుప కెర్త. జేవ్ దస్సి జతికయ్, "తుమ్ సానుమ్తె గెలె తుమ్చి పూచి. తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అంచి పూచి, కుట్టవన అస్సి అంచి పూచి నాయ్. అప్పె తెంతో యూదుల్ నెంజిలసతె గెచ్చ సుబుమ్ కబుర్ సూనయిందె" మెన, 'ఇన్నెచి దూడి కి లంబుస్ నాయ్' మెలి గుర్తుక, జోచ పాలల్ పంట్ల కెర, ⁷ సబగేర్ ముల బార్ జా "ఇన్నెయి బోదన కెర్తె తయిందె" మెన, సబగేర్ సాడిచి గెరి గెలన్. జా గేర్, తీతియు యూస్టు మెలో యూదుడు నెంజిలో రోమియుడుచొ గేరు. గని దేముడుక జో నంపజా జోకయ్ బక్తి కెర్తయ్. ⁸ జా పొదులె, యూదుల్చి సబగేచొ ఎజోమాని జలో క్రీస్తు యేసుప్రబుక నంపజలో. జో, జోవయించి గెచా ఎత్కిజిని, ప్రబుక నంపజల జా కొరిండ్ పట్టుమ్చ యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ కి, నంపజా, బాప్తిసుమ్ నజన్.

⁹ ఏక్ రాతి, ప్రబు సివు తెన్ పవులుక, "తుయి బి నాయ్. అంచి సుబుమ్ కబుర్ తుయి సూనయ్తె తా. తుకై తంక నాయ్. ¹⁰ ఆవ్ తుక తోడ్ అస్సి, చి కో తుక కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ కెర్తి నాయ్. ఈంజ పట్టుమ్చ మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ అంచి రిసా సూన నంపజంక అస్సి" పవులుక ప్రబు సంగిలన్. ¹¹ ఒత్త తెంతో వెర్నెక్ ఆదు ఎద పవులు జా కొరిండ్ పట్టుమ్తె తా, దేముడు దిలి యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ తిలిసి ఎత్కి ప్రెజల్క సికయ్తె తిలన్.

¹² జా ఒండి అకయ ప్రదేసిమ్క గల్లియోను మెలోసా అదికారి జా తతికయ్. యూదుల్ ఎక్కి గోసతెన్ పవులుక దెర, అదికారిచి గెరి ఆన, ¹³ "అమ్చొ దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె తిలి రితి దేముడుక బక్తి కెర్తినతె నాయిమి నెంజిలి అలవాట్ బెదయ్తి ప్రెజల్క ఈంజొ సికయ్తయ్" మెన, నింద కెర్త.

¹⁴ పవులు జబాబ్ దెంక ఉచర్లొ, గని బేగి గల్లియోను యూదుల్క, "ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ జవుస్ నేరిమ్ కెర్తొ జలె, తుమ్ యూదుల్ సంగితి తీర్పు సూనుక బెదితి, ¹⁵ గని, ఈంజ కిచ్చొ నేరిమ్చి నెంజె. తుమ్ యూదుల్చొ దేముడుక జొకర్తి అలవాట్చి రిసాచి తగు ఈంజ, రిత కొడొచ అర్దల్చి తగు. ఇన తగుల్ అవ్ సూనుక నెసి" మెన, ¹⁶ తీర్పు కెర్త టాన్ తెంతో జోవయింక ఉదడ్లన్. ¹⁷ ఒత్త బెర తిల జనాబ్ యూదుల్చి సబక అదికారి జలో సాస్సేనుక దెర, తీర్పు కెర్త టాన్చి పుర్రెతో జోక దెబ్బల్ పెట్ట. గని గల్లియోను అదికారి తుకై తిలో.

ప్రిస్కిల్ల చి అకుల తెన్ పవులు ఎపెసు పట్టుమ్ ఎద గెలిసి

¹⁸ పవులు అన్నె ఒగ్గర్ దీసల్ ఒత్త తా, బావుడ్లుతె సెలవ్ నజన, సిరియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక మెన బార్ జలో. జో తెన్ ప్రిస్కిల్ల చి అకుల, దొగుతెర, గెల. వట్ట గెచ్చ, కెంక్రేయ పట్టుమ్తె పవులు సెండి ఉత్తవన్లొ, దేముడుక ఆతు ఉక్కుల గడియ సెండి ముల తిలన్చి రిసా. ¹⁹ జలె, కెంక్రేయతె ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, ఎపెసుచి రేవుతె పాఠ, ప్రిస్కిల్లక చి అకులక ముల దిలన్. జో యూదుల్చి సబ గెరి గెచ్చ, యూదుల్ తెన్ లట్టబ యేసుచి రిసా 'జొయ్యి దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తోసా' మెన రుజ్జుల్ దెకవ సికడ్లొ. ²⁰ "అన్నె సగుమ్ దీసల్ అమ్చి తెన్ తా", మెన, జోక బలవంతుమ్ కెర్త గని "దస్సి నే జయె." మెలన్. ²¹ గని, బార్ జలి పొది, "దేముడుచి సెలవ్ తిలె, కెయ్యక జవున్ తుమ్తె అన్నె జెయిందె" మెన సంగ, ఓడతె అన్నె వెగ, ఎపెసు పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెలో. ²² వెల్లి సముద్రుమ్ జీన, యూదయ ప్రదేసిమ్చి కైసరియ రేవుతె బుల జా, ఓడ తెంతో ఉత్త జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఇండ గెచ్చ, ఒత్తచ బావుడ్లు తెన్ దస్సుల్ జా, బుల జా, ఓడతె అన్నె వెగ, సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయ పట్టుమ్తె ఉట్ట గెలో.

²³ ఒత్త సగుమ్ దీసల్ తా, అన్నె బార్ జా, దూరి దూరి బుల వేర వేర పట్టుమ్లుతె గెచ్చ, జో అగ్గె గెచ్చ తిలి గలతీయ ప్రదేసిమి చి పుగియ ప్రాంతుమ్లుతె గెచ్చ, సిస్సుల్క అన్నె సికడ సికడ బోదన కెర్తికయ్, జేవ్ అన్నె నిదానుమ్ దయిరిమ్ జలె.

అపొల్లో ఎపెసుతె బోదన కెర్తిసి

²⁴ మదెనె, ఐగుప్తు దేసిమ్చి అలెక్సంద్రియ పట్టుమ్చొ అపొల్లో మెలో యూదుడు ఎక్కిలో, ఆసియా ప్రదేసిమ్చి ఎపెసు పట్టుమ్తె ఉట్ట జా అస్సి. బోదన కెరుక, జలె, కొడొ చెంగిల్ బెదఎదె, చి దేముడుచి కొడొతె తిలిసి చెంగిల్ జానె. ²⁵ అగ్గె తెంతో, యేసు ప్రబుతె రచ్చన జతిన్చి బోదన సూన నంపజా అస్సి, చి 'వేర మాన్సుల్క సూనయిందె' మెన, ఒగ్గర్ ఆన జా అస్సి. యేసుచి రిసా దేముడుచి కొడొతె సంగిలిసి చెంగిలి సరిగా బోదన కెరెదె. గని బాప్తిసుమ్చి కోడు, జలె, ఎక్కి యోహాను పానితె బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి అలవాట్ జో జానె, గని యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ చి జోచి ఆత్మ తెన్ చి బాప్తిసుమ్చి రిసా, కో జోవయింక సంగుక నేతయ్.

²⁶ జో, యూదుల్చి సబగేరి దయిరిమ్ తెన్, యేసుచి రిసా 'దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తోసా జలో క్రీస్తు జయెదె' మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. గని ప్రిస్కిల్ల చి అకుల సూన కెర, జోవయింక గెరి కడన కెర దేముడు దొర్కు కెర్తొ రచ్చన వాటుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్తె జో నేస్తిసి ఎత్కి సాస్టుమ్గ సికడ్లొ. ²⁷ జో అకయ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చుక ఇస్టుమ్ జలన్, చి 'చెంగిలి' మెన, ఎపెసుచ బావుడ్లు ఒప్పన, "గో" మెన సంగ, "ఇన్నెక బెదవన" మెన అకయతెచ సిస్సుల్క ఉత్తుమ్ రెగ్గ, జోచి అత్తి తెద్రయ్ల. పడ్డొ, జో సముద్రుమ్ జీన ఒత్త పాఠ, దేముడుచి దయచి రిసా యేసుక నంపజలసక జో ఒగ్గర్ తోడు కెర్తన్. ²⁸ యూదుల్ వేర సంగిల్ కి, ఎత్కిజిన్ సూన్తి రితి, దేముడుచి కొడొతెచ తిలిసి కొడొ వెంట కెర, "యేసుయి దేముడు తెద్రయ్లో దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తోసా" మెన రుజ్జుల్ దెకయ్లో.

పవులు ఎపెసుతె ఉట్ట అయ్లిసి

19 అపొల్లో ఒత్త అకయ ప్రదేసిమ్చి కొరింది పట్టుమ్తె తతికయ్ పవులు, డొంగుర్ దేసిమ్ వాట్ ఉట్ట జా, ఎపెసు పట్టుమ్తె అయ్లన్. సగుమ్జిన్ సిస్సుల్ తెన్ పవులు దస్సుల్ జలన్, ² అన్నె, జోవయింక, "తుమ్ నంపజలి పొది, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి జెతికయ్ నజన్చు గె?" మెన పుసిలన్. జేవ్,

“నాయ్. జో ఆత్మ అస్సి, మాన్యుక దొర్కు జయెదె” మెన ఆమ్ కెయ్య సూనుమ్ నాయ్” మెన సంగిల. ³ జలె పవులు, “దస్సి జలె, కేన్ బాప్తిసుమ్ నజన్దు?” మెన పుసిలన్. ⁴ “యోహాను బోదన కెర్ల బాప్తిసుమ్” మెన, జబాబ్ దిల. జాకయ్, పవులు జోవయింక, “యోహాను బాప్తిసుమ్ కెర్లిసి కిచ్చొది రిసా మెలె, తుమ్ కెర్ల పాపలచి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా, అంచి పడ్డొ జెతోసొక నంపజా బోదన కెర్లె తిలన్. జా బుద్ది మార్పువ జతి గుర్తుకయ్ బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. కచి రిసా ‘అంచి పడ్డొ జెతోసొ’ సంగితె తిలొ మెలె, యేసుచి రిసాయి” మెన పవులు సంగిలన్. ⁵ జేవ్ సిస్సుల్ సూన, యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్. ⁶ పడ్డొ పవులు జోవయింక ఎక్కెక్క బోడి చడ ప్రార్దన కెర్లన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి అయిలిచి రిసా, జేవ్ అగ్గ నేన్ల వేర వేర బాసల్ తెన్ లట్టల్ల, చి చోండి పుట్టవ, ప్రబుచి ఆత్మ సికడ్ల కబుర్లు సంగుక దెర్ల. ⁷ జేవ్ రమారమి బారజిన్ తిల.

⁸ పడ్డొ పవులు యూదులచి సబగేరి గెచ్చుక దెర, తిన్ జొన్నొ ఎద దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితిన్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సబతె బోదన కెర కెర, దేముడుచి కొడొతెచ కొడొ రుజ్జుల్క బెదవ, దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్లె తిలన్. ⁹ యూదులతె సగుమ్జిన్ రాడ్ జీవచ తిల, చి సత్తిమ్ సూనుక నెస కెర, పట్టుమ్చ ప్రజలచి మొక్కె ‘యేసుక్రీస్తు దొర్కు జలి రచ్చన వాట్ జలొ’ మెన ఒప్పన్తి చి రిసా ‘అబద్దుమ్’ మెన, సికడ్ల తిల. జాకయ్ యూదుల్క సికడుక ముల దా, యేసుక నంపజత సిస్సుల్క అజయి కడన, తూరన్ను మెలొ ఎక్కిలొచి వెల్లి గేరుతె రోజుక గెచ్చ, దేముడుచి కోడు బెదవ బెదవ, పవులు బోదన కెర్లె తిలన్. ¹⁰ దొన్ని వెర్కుల్ ఎద, పవులు ఒత్త ఎపెసుతె సికడ్ల తిలొ, చి జా ఒండి ఆసియా ప్రదేసిమ్చ మాన్యుల్, ఇస్టుమ్ తిల యూదుల్ కి, గ్రీసు దేసిమ్చక కి, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూన్. ¹¹ పడ్డొ, పవులుచి అత్తి దేముడు అద్బుతుమ్చ వెల్లెల కమె జర్గు కెర్లె తిలన్. ¹² మాన్యుక జొర్జొల్ తిలె, కో గే పవులు దెర తిల రుమాలు జలెకు, కచ్చెలివొ జలెకు, జేవ్ జొర్జొ తిల మాన్యుల్క నా దిలె, జొర్జొ తిలె గెచ్చెదె, బూతుమ్ దెర తిలె, ములెదె.

¹³ జా పొదొలె బుల బుల, బూతల్ ఉదడ్ల యూదుల్ సగుమ్జిన్ అచ్చి కెర యేసుప్రబుచి నావ్ దెరుక దెర, “పవులు బోదన కెర్లొ యేసుచి నావ్ తెన్ బార్ జా గో!” మెన బూతల్క ఉదడుక దెర్ల.

¹⁴ జోవయింతె సగుమ్జిన్, స్కవ మెలొ యూదుడు ఎక్కిలొచొ సత్తుజిన్ పుత్తర్లులు. స్కవ, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జయెదె.

¹⁵ జేవ్ సత్తుజిన్ జోవయించ పుత్తర్లులు, దస్సి యేసుచి నావ్ దెర ఏక్ బూతుమ్ ఉదడుక దెర్లె, బూతుమ్ జబాబ్ దా జోవయింక, “యేసుక జాని, పవులుక జాని గని తూమ్ కొన్స?” మెలన్. ¹⁶ చి బూతుమ్ దెర్లొ జో మాన్యు జేవ్ ఉదడుక ఉచర్లనచి ఉప్పిరి నిగ జా, సెడవ, జిన్లన్, చి జేవ్ సత్తుజిన్ దెబ్బల్క, జో గేర్ తెంతొ డుమ్డయ్ నిగ గెల.

¹⁷ జా ఎపెసు పట్టుమ్చ ఎత్తిజిన్ యూదుల్క, గ్రీసు దేసిమ్చక, జా జర్గు జలిసి జాన్లిసి, చి ‘యేసుచి నావ్ వెల్లి, ఆరి దెరుక నెంజె’ మెన చిన, బియఁ గెల. ¹⁸ పడ్డొ, జోవయింతె నొవర్ నంపజలన ఒగ్గజిన్ జా కెర, జేవ్ కెర్లె పాపల్ ఎదార్దుమ్ ఒప్పన్. ¹⁹ జోవయింతె ఒగ్గజిన్ అగ్గె తెంతొ సయతాన్చ మాయకమె కెర్లన జా తిల. జేవ్ అప్పె జోవయించ పుస్తకమ్లు గల్ల ఆన కుడవన, ఎత్తిజిన్చి మొక్కె డయ గెల. జేవ్ డయ గెల పుస్తకల్ మొత్తుమ్చి విలువ లెక్క కెర్ల, కెర్లెచ జల మెలె, యాబయ్ వెయిలు వెండి బిల్లల్ చి విలువ జల.

²⁰ దస్సి, ఒండి జా ప్రాంతుమ్తె సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ జలి, చి ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ మాన్యుల్ ప్రబుక నంపజా మార్పువ జల.

²¹ ఈంజ ఎత్తి జర్గు జలి పడ్డొ, ప్రబుచి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి సికడ్లకయ్, “మాసిదోనియచి వాటు, పడ్డొ అకయ వాటు గెచ్చ

యెరూసలేమ్తె గెచ్చొదె, చి ఒత్త గెలె, రోమ్తె కి ఆవ్ గెచ్చుక అస్సి” మెన పవులు ఒప్పన్.

²² జా పొదులె, పవులుచి కామ్తె బెదితె తిల తిమోతి చి ఎరస్సు జత మాన్యుల్క జోక అగ్గె మాసిదోనియతె తెద్రవ, పవులు ఆసియా ప్రదేసిమ్చి జా ఎపెసు పట్టుమ్తె అన్నె గడియ తా గెలొ.

క్రీస్తుక నంపజతి రిసా అర్తెమి దేవిక జోకర్తన అల్లర్ జలిసి

²³ జా పొదులె, యేసుక్రీస్తుక నంపజా రచ్చన జతి పాటుచి రిసా తగు జలి. ²⁴ కిచ్చొక మెలె, సరాబు జలొ దేమేత్రి మెలొసా అర్తెమి దేవిక జోకర్త బొమ్మల్ వెండి సామాన్క తెయార్ కెర్లయ్, చి జోవయింక, జోవయించి కామ్తె బెదితి సరాబుల్క లాబుమ్ ఒగ్గర్ దొర్కు జతె తయెదె. ²⁵ జో ఏక్ దీసి జోతె కామ్ కెర్లసక ఎక్కితె బుకారా కెర, అన్నె సరాబుల్క బుకారా, జోవయింక, “ఈంజ అమ్చి కామ్చి రిసా అమ్క లాబుమ్ చెంగిల్ దొర్కు జతయ్, చి చెంగిల్ జితసుమ్. ²⁶ గని అమ్చి ఎపెసుతె కి అమ్చి ఒండి ఆసియా దేసిమి కి, మాన్యుల్ తెయార్ కెర్ల దేముడ్లు బొమ్మల్ దేముడ్లు నెంజితి, మెన, ఈంజొ పవులు సికడ అస్సి, చి అమ్చి అలవాట్ ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ ముల్లి రితి జో మార్పువ కెర అస్సి మెన తుమ్ దెకితసు, సూన్తసు. ²⁷ జలె, ఈంజ అల్లర్ నే పిట్టయలె, అమ్చి కామ్ నిస్టొరుమ్ జయెదె. జా, దస్సి అన్నె, అమ్చి వెల్లి అర్తెమి దేవిక ఒండి ఈంజ ఆసియా దేసిమ్చ, ఒండి లోకుమ్చ జోకర్తతి. ఇన్నెచి గుడి ఆరి పాడ్ జలె, ఇన్నెచి విలువ గెచ్చెదె” మెన సికడ్లన్. ²⁸ జేవ్ సరాబుల్ సూన, ఒగ్గర్ కోప్పమ్ జా, “అమ్చి ఎపెసుచి వెల్లి అర్తెమి దేవిక జెయ్యి, జెయ్యి!” మెన, కేకుల్ గలిల.

²⁹ దస్సి, ఒండి పట్టుమ్ గగ్గొల్ జా గెలి. జా పట్టుమ్క నచ్చగావితె టాన్ మెన, వెల్లి సబ తిలి. గాయియ చి అరిస్తార్కుక మాసిదోనియచ మాన్యుల్, జలె, పవులు తెన్ ఉట్ట జా తిల. జలె, సరాబుల్చి పచ్చెన గెల జా పట్టుమ్చి జనాబ్ జేవ్క దెర, జా నచ్చగావితె టాన్ తెడిక ఒగ్గడ నిల. ³⁰ “జేవ్క తోడ్ గెచ్చొదె” మెన, పవులు నచ్చగావితె టాన్ జనాబ్ తిలిసితె పెసుక ఉచర్లన్, గని ఒత్తవ సిస్సుల్ ఒప్పితి నాయ్. ³¹ పడ్డొ, పవులుచ గోతుల్ జల జా ఆసియా ప్రదేసిమ్చ అదికారుల్ సగుమ్జిన్, “పొని, జా నచ్చగావితె టాన్తె పెసు నాయ్, ప్రమాదుమ్” మెన, బతిమాల్లు జా కబుర్ తెద్రయల.

³² జా ఒండి బెర తిల జనాబ్తెచ, జలె, సగుమ్జిన్ ఏక్ కోడు, సగుమ్జిన్ వేర కోడు, కేకుల్ గల్లె తిల. జోవయింక ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ నాయ్, సిక్కు జా అస్తి. జేవ్ బెర అయిలిసి కిచ్చొక గే, జోవయింతె ఒగ్గజిన్ నేన్తి. ³³ యూదుల్ జలె, అలెక్కొద్దు మెలొ జోవయించొ మాన్యు ఎక్కిలొక పురె తెద్రయల, చి జనాబ్తె అన్నె సగుమ్జిన్ కి జోవయింక సికడ్లకయ్, జో పురె జా, ‘సూన’ మెన సయన కెర, దెర్లు సిడ్ల జేవ్ దొగులచి పచ్చెనచి తీర్పు సంగితొ. ³⁴ గని ‘యూదుడుయి జో’ మెన అర్తెమిక జోకర్తన చిన కెర, ఎక్కి అవాడ్ కెరన, దొన్ని గంటల్ పూర్తి, “అమ్చి వెల్లొ దేవిక జెయ్యి, జెయ్యి!” మెన, కేకే గలుక ములితి నాయ్.

³⁵ పట్టుమ్క అదికారి, కస్టనె జనాబ్క ముద్దొ కెర, “అమ్చి ఎపెసు పట్టుమ్చ ప్రజల్, తూమ్ సూన. వెల్లి అర్తెమి దేవిచి గుడి అమ్చి ఎపెసుతె అస్సి మెన ఒండి లోకుమ్చ జాన్తి. పడ్డొ, ఆగాసుమ్ తెంతొ సిడ్లి బొమ్మపుత్తుర్ ఇన్నెయి అస్సి మెన ఎత్తిజిన్ జాన్తి. జేవ్ దొన్ని అమ్మి రకితసుమ్. ³⁶ జలె, ఈంజ సత్తిమ్క కో ‘అబద్దుమ్’ మెనుక నెత్తిచి రిసా తుమ్ కిచ్చొక గగ్గొల్ జతసు? బుద్ది నెంజిలితె కిచ్చొ బమ్మ కామ్ తుమ్ కెర నాయ్. సేంతుమ్ కెరన. ³⁷ ఈందె తుమ్ కడ ఆన్ల ఈంజేవ్ మాన్యుల్ అమ్చి గుడిచి కిచ్చొ చడితి నాయ్, పాడ్ కెర్లె నాయ్, చి అమ్చి దేవిక దూసుప కెర్లె నాయ్.

† మెలె యేసుక నంపజలెకయ్ పరలోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె మెలి బోదన.

38 "జలె, కచి రిసా గే ఈంజో దేమేత్రి, జోవయింతెన్ తిల సరాబుల్ 'దావ దెమ్దె' మెన ఉచర్తతి, అదికారిచి సబతె సూనవుక జయెదె, అమ్క తీర్పు కెర్తన అస్సి. ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో నాయిమ్ తెన్ని తగు కెర్త, జలె, 39 గని, అన్నె వేర బాదల్ అస్సి మెలె, మాములుమ్ తీర్పు కెర్తనతెన్, అమ్చి పట్టుమ్చి సబతె తగు సూనవయ్ తీర్పు కెరుక అస్సి.

40 "జాగర్త! ఆజి జర్గు జలిన్చి రిసా, ఎపెసు పట్టుమ్చి ప్రజల్ ఇసి గగ్గోల్ జా ప్రబుతుమ్చి మరియాద కడ్ల, మెన, తుమ్చి రిసా నేరిమ్ వయడుక జయెదె. అమ్క ఏలుప కెర్తన అమ్క పుసిలె, ఆజిచి తగు కిచ్చొ బెదితిసి సంగుక నెత్తుమ్" మెన, పట్టుమ్చొ అదికారి జనాబ్ క సంగిలన్. 41 సంగ, బెర తిల జనాబ్ ఎత్తిక గెరి తెద్రయ్లన్.

పవులు గ్రీకు దేసిమ్తె కెర్తి ప్రబుచి కము

20 జా పట్టుమ్చి గగ్గోల్ కేడ్డికయ్, ఒత్తచ సిస్సుల్క బుకారా, జోవయింక "దయిరిమ్ తా నిదానుమ్ తెన్ తా" మెన సంగ కెర, పవులు జోవయింతె సెలవ్ నజన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక, ఓడతె వెగిలన్. 2 సముద్రుమ్ జీన, మాసిదోనియతె పాచ, జా ప్రదేసిమి బుల బుల, ఎత్తిజీన్క బోదన కెర, దయిరిమ్ సంగ, జా ప్రదేసిమ్ ఒత్తల్తో జీన గ్రీకు మెన అన్నెక్ నాన్ తిలి అకయ ప్రదేసిమి పాచిలన్. 3 ఒత్త తిన్ జొన్నొ తా కెర, "ఓడతె వెగ సిరియ ప్రదేసిమి అన్నె ఉట్ట గెచ్చిందె" మెన సంగిలె, యూదుల్ జోక అల్లర్ కెరుక కుట్ట కెర అస్సి మెన జో సూన తా, జా వాటు గెచ్చుక ముల, అన్నె మాసిదోనియ వాల్ బుల గెలన్. 4 జోచి తెన్ అన్నె, బెరయ పట్టుమ్చొ పుర్చుచొ పుత్తుసి సోపత్తు, పడ్డా దెస్సలోనిక పట్టుమ్చ, అరిస్తార్చుక, చి సెకుందు. పడ్డా గలతీయ ప్రదేసిమ్చి దెర్చే పట్టుమ్చ, గాయియ చి తిమోతి, పడ్డా ఆసియా ప్రాంతుమ్చ తుకకి, చి త్రోపిము ఈంజేవ్ కి గెల. 5 జేవ్, అమ్క అగ్గ గెచ్చ సముద్రుమ్ జీన, ఆసియా ప్రదేసిమ్చి త్రోయ రేవుతె గెచ్చ, అమ్చి రిసా రకితె తిల. 6 గని మాసిదోనియచి పిలిప్పి పట్టుమ్తె అమ్ పాచ, నే పులయల పోడియె కతి పండుగు కేడ్డికయ్, ఓడతె వెగ, పాచ పొదుల్ ప్రయానుమ్ కెర, త్రోయ రేవుతె ఉత్త, సత్తు పొదుల్ ఒత్త జా పట్టుమ్తె తా గెలమ్.

7 జా †అయ్తర్ దీసి, సంజె సంగుమ్ సుదల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తతి గుర్తుచి అన్నిమ్ బెద కా యేసుచి ఆగ్ బలి జలి గుర్తుచి పోడియె కా, జా రస్సుమ్ పింక మెన, తిన్ని మెట్టుచి ఏక్ గేరుచి ఉప్పిచి మెట్టుచి గదితె బెద తిలమ్, చి 'కలిక ఉట్ట గెచ్చిందె' మెన తా, ఒత్త బెర తిలసక పవులు బోదన కెర కెర, సొక్కు ఎద సికడ్డె తిలన్. 8 అమ్ బెర తిలి జా గదితె, ఒగ్గర్ దివ్వొ లగితె తిల. 9 ఐతుకు మెలో ఉబెడొ ఎక్కిలో కిట్టి ఉప్పిర్ వెస తిలన్. ఒత్త వెసిలె, పవులు అన్నె ఒగ్గర్ సేపు బోదన కెర్తె తతికయ్, జో ఉబెడొ జుమ కెర, పూర్తి నిజ గెలన్. వెసుక నెత్త కెర, జా ఉప్పిర్ తిలి మెట్టుచి కిట్టివాల్ ఎట్టొ సేడ్లన్, చి జోక ఉక్కుల్క గెలె, మొర గెచ్చ అస్సి.

10 పవులు, ఉత్త గెచ్చ, వంపా జా అత్తో తెన్ అమ్డ కెర ఉబెడొక గుండెతె పెలన, తిల మాన్సుల్క దెక, "తుమ్ బియఁ నాయ్. జోచి జీవు జోచి పెట్టి అస్సి" మెన దయిరిమ్ సంగిలన్. 11 తెదొడి పవులు, తిల మాన్సుల్ తెన్ జా గదితె అన్నె వెగ, జా పోడియె కా జా రస్సుమ్ పియ, జా ప్రేమ అన్నిమ్ కెర తా, కుకుడొ వాసెనె ఎద బోదన కెర్తన్, చి పెందలె ఉట్ట గెలన్. 12 జో ఉబెడొ, మాత్తుమ్, చెంగిల్ జలన్, 'మొర గెలోసా జీవ్ జలన్' మెన, ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ తెన్ జోక గెరి నిల.

ఎపెసుతెచ సుదల్తె సెలవ్ కడన్సి

13 అస్సు రేవు ఎద గెచ్చుక మెన, బార్ జలమ్. పవులు, మాత్తుమ్, "ఇండ గెచ్చిందె" మెంతికయ్, 'ఒత్త అస్సుతె ఓడతె వెగడుమ్దె' మెన, అమ్ ఓడతె వెగిలమ్. 14 పవులు ఇండ జా అమ్చి తెన్ అస్సుతె దస్సుల్ జతికయ్, జోవయింక ఓడతె వెగడ, మితులేనే మెలి వెల్లి డిబ్బుతె అయ్లమ్. 15 ఒత్త తెంతొ ఓడతె అన్నె బార్ జా, అన్నెక్ దీసి, కియెసు మెలి డిబ్బు ఒత్తల్తో పాచ, అన్నెక్ దీసి ఆసియా ప్రదేసిమ్చి మిలేతు రేవుతె ఉత్తిర్లమ్.

16 ఎపెసుతె గెచ్చుమ్ నాయ్, పవులు నెసిలన్. ఒత్త గెలె, జా ఆసియా ప్రదేసిమి సగుమ్ దీసల్ తంక జలె, యెరూసలేమ్తె పాచుక వాయిద జయెదె. తెర్తె, పెంతెకోస్టు పండుగు దీసి యెరూసలేమ్తె పాచ తయిందె మెన, పవులు ఆస జా అస్సి.

17 జాకయ్, మిలేతుతె తా, 'ఎపెసు పట్టుమ్చ సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఇత్తల్ జెతు' మెన, కబుర్ తెద్రయ్లన్. 18 జేవ్ జోచి పురె జెతికయ్ పవులు జోవయింక ఇసి మెలన్. "ఆవ్ తొలితొ ఆసియాతె ఉట్ట అయ్లిసి తుమ్ ఏద కెర్తె జా కెర, తుమ్చి తెన్ జితె తాఁ గెలయ్. 19 ఒత్త తా, కిచ్చొ బడాయ్ నే ఉచరంతె, 'ప్రబుక నంపజతు' మెలి ఆసక ఏడ ఏడ, యూదుల్చ కుట్టల్చి రిసా సైమల్ సేడ సేడ ప్రబుచి సేవ కెర్తె తిలిసి తుమ్ జాన్సు. 20 గని దన బాదల్ సేడ్లె కి, కామ్క జెతికయ్ కిచ్చొ జలెకి, నే ముల్తె నిదానుమ్ తెన్ తుమ్క సికడ్డె తిలయ్, చి సబగేరి ఎదార్దుమ్ కి, గెరల్ గెరల్ బుల కి, బోదన కెర్తె తిలయ్. 21 దస్సి, యూదుల్క కి గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్క కి, 'తుమ్ కెర్తె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా, దేముడుక నిదానుమ్ జంక, చి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక నంపజంక ముక్కిమ్' సాచి సంగితె తిలయ్.

22 "అప్పి, ఒత్త కీసి జయిందె గే నేని, గని ప్రబుచి ఆత్మ అంక పెట్టి కచితుమ్ సంగిల్ రిసా, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెతసి. 23 గని కిచ్చొ జాని మెలె, ఒత్త గెలె, జేలి జతిసి, సైమల్, అంక పిట్టె నాయ్ మెన, ఆవ్ కేన్ పట్టుమ్తె గెలె కి, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అంక సికయ్తయ్. 24 గని, ఆవ్ జలె కి మొర్తి కి బాద నాయ్. అంచి జీవుక విలువ దెకి నాయ్. ముక్కిమ్క అంక కిచ్చొ ఆస మెలె, దేముడు కెర్తి దయచి రిసాచి చి సాచి సంగితె తా మెన" యేసుప్రబు అంక కామ్ దా అస్సి. జలె, కెల్క కెల్లిన్తె జీనుక మాన్సుక కీసి పూర్తి ఆస తయెదె గే, దస్సి జో ప్రబు దిలి కామ్ పూర్తి నిదానుమ్ కెర కేడవుక అంచి ఆస.

25 "పడ్డా, ఈందె, తుమ్ ఎత్తిజీన్ ఆవ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లన అప్పె తెంతొ అంక అన్నె దెకున్ నాయ్ మెన ఆవ్ జాని. 26 జాకయ్, తుమ్ ఎత్తిజీన్చి మొక్కె తుమ్ ఎత్తిజీన్ సాచి జతి రితి, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెన సాచి సంగితసి మెలె, తుమ్చి రచ్చనచి రిసా అంక అన్నె కిచ్చొ పూచి నాయ్. అంచి జా పూచి కుట్టవన అస్సి. 27 దేముడు అంక సికడ్డిసి ఎత్తి తుమ్క బోదన కెర అస్సి, కేన్ కి ఆవ్ లుకడన్క నాయ్.

28 "తుమ్చి పూచి కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి ఇస్సుమ్ తెన్ జాగర్త ఇండ, తుమ్ చెంగిల గొవుడ్లు జా, జోచి మంద జల, యేసుక నంపజలన ఎత్తిజీన్క చెంగిల్ దెకితె తా, సికడ్డె తంక. జోచొ సొంత పుత్తుస్చి లోయి సువడ, జోవయింక కి ప్రబు గెనన అస్సి. తూమ్ జోక దెకితి రిసా, జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి జో దా అస్సి. 29 ఆవ్ ఉట్ట గెలె, క్రూరుమ్చ దుర్కో జత రిత మాయమాన్సుల్ తుమ్చి నెడమ్ జా కెర, ప్రబుచి మంద జల, జోక నిదానుమ్ తిలసక అల్లర్ కెరుక పిట్టితి నాయ్. 30 'యేసుచ సిస్సుల్ అమ్చి పట్టి జా జోవయింక పచ్చుత్' మెన, తుమ్చితె తెంతొచ సగుమ్జీన్ కి సత్తిమ్ మార్చుప కెర్తె కొడొ సంగ సంగ సికడుల. 31 జాకయ్, జేవ్చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. అప్పి కీసి జలయ్? కస్టుమ్ సేడ సేడ తిన్ని వెర్చుల్ పూర్తి, రాతి మెద్దెన, రోజాక నే పిట్టి, తుమ్క జోవయింక సికడ్డె తిలయ్. జా తుమ్

† 'అంక' మెలె, ఈంజ 'బారికుల్' పుస్తకుమ్ రెగిడ్డొ లూకా. ఇన్నె తెంతొ పవులు తెన్ జో అన్నె బులుక దెరెదె. †† సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

పచ్చ నాయ్. ³² అప్పె దేముడుచి అత్తి తుమ్క ఆవ్ సార్పు కెర దెతసి. జో దయ కెర్లిసి ఎత్తిచ కొడొ ఉచరుక ముల నాయ్. జయ్య నిదానుమ్ పెట్టి తియన్దరు మెలె, తుమ్క అన్నె డిట్టుమ్ కెరెదె, చి జోచ సొంత మాన్సుల్ జంక జో నిసాన్దక దిలి వాటచ తుమ్క పిట్టె నాయ్.

³³ "ఆవ్ ఇన్నె బులై తిలి పొది, కచి వెండి కచి బజరి, కచి పాలల్క ఆస జయి నాయ్. ³⁴ ఆవ్ అంచ సొంత అత్తో తెన్ కామ్ కెర కెర, అంచి రిసా, అంచి తెన్ కామ్ కెర్తచి రిసా కి సరిపుచువ జతిసి దొర్కు కెరన జితె తిలయ్, మెన తుమ్ జాన్సు. ³⁵ 'నజీతి కంట, దెంక చెంగిలి' మెన, యేసుప్రబు సంగిలి కోడు నే పచ్చితె, దస్సి, సొంత అత్తో తెన్ కామ్ కెరయ, నెత్తిర్లక తోడు కెరై తా, 'దస్సి కెరై చెంగిల్' తుమ్క వాట్ దెకయ్లయ్", పవులు బోదన కెర్లన్.

³⁶ ఇసి సంగ కేడవ, పవులు మొగ్రల్ టెక సెర్ను సేడ, జేవ్ ఎత్తిజిన్ తెన్ ప్రార్దన కెర్లన్. ³⁷ జేవ్ ఎత్తిజిన్ దుకుమ్ జల. అంకివొతె ఆసునొ సూయి జలి, చి జోవయించి గుండెతె ఎక్కెళ్ల పెలన గివెడె దెర అమ్డ చుంబ, ³⁸ కిచ్చొక ఒగ్గర్ దుకుమ్ జల మెలె, "తుమ్ అంక అన్నె దెకున్ నాయ్" మెన జో తెదొడి సంగిలి కోడుచి రిసా, తెదొడి బార్ జా ఓడతె పాచితి ఎద, జోక వట్టి బొడొవ దిల.

21 జేవ్ మాన్సుల్తె సెలవ్ నజన, ఓడతె వెగ, ఓడ సోగ జీనవ, కోసు మెలి డిబ్బతె పాచ నిద్ర తా, అన్నెక్ దీసి రోడెన్ డిబ్బతె పాచ, ఒత్త తెంతో సముద్రుమ్ జీన, పతర రేవుతె పాచిలమ్. ² ఒత్త పతరతె ఉత్త, పేనీకే ప్రదేసిమ్తె గెతి ఓడ దొర్కు జతికయ్, వెగ బార్ జలమ్.

³ జా ఓడతె పాచ పొదుల్ గెచ్చు గెచ్చు, కుప్త డిబ్బ అమ్చి డెల్లి పక్కయ్ తతి రితి జీన, సిరియ ప్రదేసిమ్ పక్క పాచ, తూరు రేవుతె ఉత్తిర్లమ్. ఓడతె సావుకర్లు దువార్లి సామన్ ఒత్త ఉత్తవుక తిలి. ⁴ ఒత్తచ నంపజల సిస్సుల్క చజ, సత్తరెక్ జోవయింతె తా గెలమ్. జేవ్, జర్గు జంక తిలిసి ప్రబుచి ఆత్మసెక్కిక చిన కెర, పవులుక, "యెరూసలేమ్తె గెలె తుక ప్రమాదుమ్, పోని" మెన సంగిల. ⁵ జలె, సత్తు పొదుల్ గెతికయ్, అన్నె బార్ జంక దెర్లమ్. జా తూరు పట్టుమ్చ నంపజలన్ ఎత్తిజిని, తేర్నివొతెన్ బోదల్ తెన్, పట్టుమ్చ గుమ్మల్ ఇత్తల్తో అమ్క బొడొవ దా, సముద్రుమ్చి ఒడ్డుతె పాచడ్ల, చి అమ్ ఎత్తిజిన్ ఒత్త మొగ్రల్ టెక సెర్ను సేడ ప్రార్దన కెర, ఉట్ట, అమ్తె జోవయింతెన్ సెలవ్ నజన, ⁶ ఆమ్ ఓడతె వెగిలమ్, జేవ్ గెరి ఉట్ట గెల.

కైసరియ పట్టుమ్తె పాచిలిసి

⁷ తూరు పట్టుమ్క ముల అన్నె ప్రయానుమ్ కెర, తొలెమాయి రేవుతె ఉత్త, ఒత్తచ బావుడ్లు తెన్ దస్సుల్ జా జోవయింతె ఎక్కి దీసి తా, ⁸ అన్నెక్ దీసి ఓడతె గెచ్చు, యూదయ ప్రదేసిమ్చి కైసరియ పట్టుమ్చి రేవుతె ఉత్త, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తో పిలివ్చి గెరి గెలమ్. 'బీద సుదల్క దెకుత్' మెన అగ్గయి యెరూసలేమ్తెచ యేసుచ బారికుల్ సత్తుజిన్క నిసాన తిల. పిలివ్, జేవ్ సత్తుజిన్తె ఎక్కిలో. జోచి గెరి, సగుమ్ దీనల్ తా గెలమ్.

⁹ పిలిప్పుక చెత్తజిన్ వెండ్లి నే జల దువిసివొ తిల. ప్రబుచి ఆత్తు జోవయించి పెట్టి కిచ్చొ సికడెదె గే, జా కోడు ఈంజేవ్ ఉబెడివొ సంగుల. ¹⁰ పడ్డొ, ఆమ్ ఒత్త తిల పొదుల్, ప్రబుచి ఆత్తు సికడ్ల కబుర్లు సంగితో అగబు మెలొ యూదయచి అన్నెక్ పక్క తెంతో కైసరియ పట్టుమ్తె ఉట్ట అయ్లో.

¹¹ జో అమ్తె జా కెర, పవులుచి కెరాంటె బందంతి వాలి నజ, గుర్తుక జోచ సొంత అత్తో చట్టో బందన, "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు కిచ్చొ కోడు సంగితయ్ మెలె, ఆవ్ కిసి అప్పె బందన అస్సి గే, దస్సి, ఈంజ వాలిచొ మాన్సుక యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ యూదుల్ బంద,

యూదుల్ నెంజిల అదికారుల్తె సార్పు కెర దెవుల" మెన ప్రబుచి కబుర్ సంగిలన్.

¹² జా కోడు సూన, జా పట్టుమ్చ నంపజలన, ఆమ్ కి, "యెరూసలేమ్తెచయి, తుయి గో నాయ్!" మెన బతిమాల్పు జా సంగిలమ్. ¹³ జలె పవులు జోవయింక, "కిచ్చొక దస్సి ఏడ అంక పెట్టితె దుకుమ్ కెరయ్తను? అంక బందిలె బందుత్, జేలి కెర్లు, అన్నె, ఆవ్ మొర్లె యేసుప్రబుక గవురుమ్ జెయెదె మెలె, మొరిందె కి" మెన సంగిలన్. ¹⁴ "ఆమ్ కెర్లి సంగిలే కి, జోక జయి మెన్ను" మెన, ఆమ్ చిన, "దస్సి జలె, ప్రబుచి ఇస్టుమ్ జర్గు జవున్!" మెన, తుక్లె జలమ్.

యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెలిసి

¹⁵ జా పడ్డొ, జేవ్ పొదుల్ గెతికయ్, అమ్చి సామన్ సర్దు కెర, దెర, యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక బార్ జలమ్. ¹⁶ అమ్చి తెన్, కైసరియ పట్టుమ్చ సిస్సుల్ జల నంపజలన సగుమ్జిన్. అగ్గయి తెంతో సిస్సుడు జలొ కుప్త డిబ్బ దేసిమ్చొ మ్మాసానుచి గెరి నిద్ర తతి రిసా ఒత్త అమ్క కడ నిల.

¹⁷ ఆమ్ యెరూసలేమ్తె పాచితికయ్, బావుడ్లు సర్దు తెన్ అమ్క బెదవన్. ¹⁸ అన్నెక్ దీసి, పవులు అమ్చి తెన్ యాకోబుతె గెలమ్. ఒత్త సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ ఒత్త బెర తిల. ¹⁹ జోవయింతెన్ దస్సుల్ జా, యూదుల్ నెంజిలనతె జో బులై తిలి పొది జోవయింతెన్ దేముడు జోచి అత్తి జర్గు కెర్లిసి ఎత్తి, వర్న తెన్, పవులు సాచి సంగిలన్.

²⁰ జేవ్, సూన కెర సర్దు జా, "దేముడు జా ఎత్తి జర్గు కెర అస్సి" మెన, జో దేముడుచి గవురుమ్ సంగిల, గని పవులుక కిచ్చొ మెల మెలె, "ఓ, బావొ, ఇన్నె, అమ్చ యూదుల్తెయి, లచ్చల్జిన్ ప్రబుక నంపజా అస్సి మెన తుయి దెకితసి. మోసచి అత్తి పూర్లుమ్ దిల ఆగ్గల్ రితి నిదానుమ్ కెర్తె. ²¹ తుచి రిసా కిచ్చొ మెన సూన అస్సి మెలె, తుయి యూదుల్ నెంజిలనచ దేసిమ్లుతె గెచ్చు, 'మోసే పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిలిసి ఆగ్గల్ తుమ్ పచ్చ, తుమ్చ పుత్తర్లుక అమ్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరుక ముల, జా అలవాట్ విడ్డల్ ముల', తుయి అమ్చ యూదుల్క సికడ్లసి. ²² జాకయ్, అమ్క కిచ్చొ బాద మెలె, తుక 'ఉట్ట జా అస్సి' మెన కచితుమ్ సూనుల. ²³ జాకయ్, తుయి కిచ్చొ కెర్లె చెంగిల్ మెన తుక అమ్ కిచ్చొ సంగితనుమ్ మెలె, అమ్తె చెత్తజిన్ 'సెండి ఉత్తవుమ్దె' మెన, దేముడుక ఆతు ఉక్కుల అస్సి. ²⁴ జలె, జేవ్ చెత్తజిన్ తెన్ తుయి సుద్ది కెరన, దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, జేవ్ సెండి ఉత్తయ్తి కర్పు ఎత్తి తూయి దేసు. తుయి దస్సి కెర్లది మెలె, తుచి రిసా జేవ్ సూన్లినక తప్పు మెన చిన, జో కి అమ్చ ఆగ్గల్ రితి సత్తిమ్ ఇండితయ్ మెన నంపజలన అమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ దెకుల. ²⁵ గని, యేసుక నంపజల యూదుల్ నెంజిలనక బాద నాయ్. జోవయించి రిసా జోవయింక కిచ్చొ తీర్పు రెర్ల తెద్రయ్లమ్ మెలె, బొమ్మల్క దిలిసి తుమ్ కా నాయ్, లొయి కా నాయ్, టొట్రొ మోడ లొయి నే గెచ్చయ్లి సిద్ర కా నాయ్, చి లంజెకమె కెర నాయ్, మెన, జా ఎక్కి ఆడ్ల దిలమ్" మెన పవులుక యెరూసలేమ్చ సంగుమ్ వెల్లెల మాన్సుల్ సంగిల.

²⁶ జాకయ్, అన్నెక్ దీసి, పవులు జేవ్ సంగిల చెత్తజిన్ తెన్ సుద్ది మెన యూదుల్ సంగితి జా కామ్ కెరన, జోవయింక దేముడుచి గుడితె కడన, "సత్తు పొదుల్ గెలె, అమ్చి సుద్ది జతి కామ్ కేడ్లె, దొర్కు జలి అర్నితుమ్ దేమ్దె" మెన, ఒప్పున్.

²⁷ జా కామ్చి జేవ్ ఒప్పున్ సత్తు పొదుల్ కుట్టిసి పాసి జా, పూర్తి నే జతె అగ్గ, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ యూదుల్చ వెల్లెల సుదల్ జా కెర, పవులుక దేవులుమ్తె తిలిసి దెక కెర, ప్రెజల్ ఎత్తిక సికడ్ల, చి జోక దెర్ల. ²⁸ "ఓ అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ ఎత్తిజిని, తోడు జా, ఈంజొ మాన్సు కేనె గెలె కి, ఆమ్ యూదుల్చి రిసా, అమ్చ ఆగ్గల్చి రితి, ఈంజ

దేముడుచి గుడిచి రిసా, విరోదుమ్ సికడ్డయి. అన్నెక్ కిచ్చొ తప్పు కెర అస్సె మెలె, ఈంజ దేముడుచి గుడి తెడి గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్క కడ ఆన, ఈంజ సుద్ది తిలి టాన్ గార్ కెర అస్సె" మెన ప్రజల్క సికడ్డ.

²⁹ కిచ్చొక ఈంజ ఆకవిఁ కోడు సంగిల మెలె, అగ్గె ఏక్ సుట్టు, ఎపెసు పట్టుమ్చొ యూదుడు నెంజిలో త్రోపిము మెలోసా తెన్ పవులు పట్టుమ్తె బుల్తె తిలిసి దెక తిల, చి పవులుక, 'జోవయింక దేముడుచి గుడి తెడి కడ నిలో, కిచ్చొగె' మెన ఉచర తిల.

³⁰ ఆసియా ప్రదేసిమ్చ యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల సుదల్, ప్రజల్క దస్సి సికడ్డకయ్, పట్టుమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ కోపుమ్ జా, నిగ జా, పవులుక దెర, దేముడుచి గుడి తెంతో ఒగ్గొడ నిల. చి బేగి అదికారుల్ దేముడుచి గుడిచ కెచ్చివొ డంకిల. ³¹ పవులుక బార్ కెర, మార గెల్ల, గని ఏలుప కెర్ల రోమ్ దేసిమ్చి జమాన్ సుదల్చి గెరి దేముడుచి గుడిచ పాసి తిలి, చి 'ఒండి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ జనాబ్ గగ్గొల్ జతతి' మెన జమాన్చొ అదికారి దెక కెర, ³² సగుమ్జిన్ జమాన్లక చి జోవయింక పుంజెక్ జిన్క వెల్లొక కడ ఆన, జేవ్ జనాబ్ బెర తిలిన్తె నిగ గెల. జేవ్ జనాబ్, జలె, జమాన్లక చి జోవయించొ అదికారిక దెక కెర, పవులుక పెటక ముల దిల.

³³ తెదొడి జమాన్లచొ అదికారి పాసి జా, పవులుక దెర, దొన్ని గొల్లుల్ తెన్ జోక బందయ్లన్. "ఈంజొ కొన్సొ? కిచ్చొ కెర అస్సె?" మెన పుసిలన్. ³⁴ జనాబ్చ సగుమ్జిన్ ఏక్ కోడు అన్నె, సగుమ్జిన్ వేర కోడు సంగ, కేకుల్ గల్తె తిల, చి జా గగ్గొల్క జో అదికారి కిచ్చొ రుజ్జు సూనుక నెత్త కెర, "అమ్చి గెరితె ఇన్నెక కడన" మెన జమాన్లక ఆడ్డ దిలన్.

³⁵ పవులుక దెరన జా గెరిచి మేడచి గుమ్ముమె పాచిత పీనెల్తె జమాన్లు వెగుక దెర్లె, జనాబ్ ఒగ్గెర్ కోపుమ్ జా, జోచి ఉప్పిరి పెలపెలి జతె తిల చి రిసా, జమాన్లు పవులుక ఉక్కుల వయిల. ³⁶ జనాబ్ ఒగ్గెర్ కోపుమ్ తెన్ పట్టి జా, "జోక మొరవ, మొరవ" మెన కేకుల్ గల్తె తిల.

పవులు ప్రజల్ తెన్ కొడొ జలిసి

³⁷ పవులుక జమాన్లు జోవయింక మేడతె కడ నెతె తా, పీనెల్ వెగ గుమ్ముమ్ పాసి పాచిలి పొది, "తుక ఆవ్ ఏక్ కోడు సంగుక సెలవ్ దెస్సె గె?" మెన గ్రీకు బాస తెన్ జోవయించొ అదికారిక పవులు పుసిలన్. "గ్రీకు బాస జాన్సి గె?" ³⁸ జా పొదులె, ఐగుప్తు దేసిమ్చొ ఎక్కిలో ఈంజ దేసిమి జా కెర, ఈంజ దేసిమ్చక ఆక్రమించుప కెరుక ఉచర, చెత్తర్ వెయిల్జిన్ కత్తివొ దెరన్త మాన్సుల్క ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ సికడ, బయిలు దేసిమి పట్టి కడన తిలో, తూయి జో, కిచ్చొగె" మెన అదికారి సంగిలన్. ³⁹ పవులు జోవయింక జబాబ్ దిలన్, "ఆవ్ యూదుడుయి, కిలికియ ప్రదేసిమ్చి తార్పు పట్టుమ్తె జెర్మిలయ్, చి నాయిమ్క †వెల్లి పట్టుమ్చొ జయిందె, ఆవ్ ప్రజల్క ఏక్ కోడు సంగుక దయ కెర అంక సెలవ్ దె" మెన అదికారిక సంగిలన్. ⁴⁰ జో అదికారి సెలవ్ దిలన్, చి పవులు, పీనెల్చి ఉప్పిరి టీవొ జా కెర, ప్రజల్క సయన్ కెర్లన్. జేవ్ పూర్తి తుక్లె జతికయ్, జోవయింక ఎబ్రీ బాస తెన్ సంగుక దెర్లన్.

గగ్గొల్ జల యూదుల్క పవులు సంగిలిసి

22 కిచ్చొ మెన యూదుల్చి ఎబ్రీ బాస తెన్ పవులు యూదుల్క సంగిలన్ మెలె, "బావుడ్లు, వెల్లొ సుదల్, తుమ్ కెర్లె నిందక జబాబ్ సంగిందె. సూన" మెన, ² ఎబ్రీ బాస తెన్ సంగిలన్. 'ఆమ్ యూదుల్చి బాస' మెన సూన, అన్నె తుక్లె జల. జాకయ్ జోచి జబాబ్ జో సంగుక దెర్లన్. ³ ఆవ్ యూదుడుయి, కిలికియ ప్రదేసిమ్చి తార్పు పట్టుమ్తె జెర్మిలయ్, గని, ఈంజయి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె వడ్డ,

† 'వెల్లి పట్టుమ్' మెలె, రోమ్ పట్టుమ్క సంగ తయెదె.

వెల్లొ జలో అమ్చొ గమలీయేల్తె సదు కెర్లయ్. జో సికయ్తికయ్, అమ్చ పూర్తుల్చ ఆగ్గెల్ రితి నిదానుమ్ సిక కెర్లె తిలయ్, చి తూమ్ అప్పెక కీసి అస్సున్ గే, ఆవ్ కి దేముడుచి సేవ నిదానుమ్ తెన్ కెర్లె తిలయ్. ⁴ జాకయ్, యేసుతె రచ్చన జతి ఈంజ వాట్క నంపజలసక పూర్తి విరోదుమ్ జా, దెర బంద, మున్నుబోదల్క, తేబోదల్క జేల్తె గలయ్లయ్. సగుమ్జిన్క †మాల్గిన్తె బెదిలయ్. ⁵ జా కోడుక ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి కి, సబతె వెసిత వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ కి సాచి జా అస్సి. 'యేసుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్క దెర, బంద, సిచ్చ కెరవుక' మెన సెలవ్ నజన, దమస్కు పట్టుమ్తెచ వెల్లెల మాన్సుల్క దెకయ్తి రిసా, ఇన్నెచ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితె ఉత్తల్ నజిలయ్.

⁶ "ప్రయానుమ్ గెతె తా, దమస్కుక పాసి అయ్లి పొది, రమారమి మెద్దెనె, పరలోకుమ్ తెంతో చి వెల్లి ఉజిడి అంచి సుట్టునంత డీసిలి. ⁷ ఆవ్ బుయ్యె సెర్ను సేడ. ఏక్ అవాడ్ అంక సంగిలిసి ఆవ్ సూన్లయ్, 'సావులు, సావులు, అంక కిచ్చొక అల్లర్ కెర్లెసి?' మెన సంగిలన్. ⁸ 'తుయి కొన్సొ, ప్రబు?' మెన జబాబ్ దిలయ్, చి జో అంక, 'తుయి అల్లర్ కెర్లె నజరేతు గచ్చివొ యేసు ఆవ్', మెన అంక సంగిలన్.

⁹ "అంచి తెన్ తిలస, జలె, జా ఉజిడి దెకిల, గని అంచి తెన్ లట్టబ్బొసాచి అవాడ్ సూన్తి నాయ్. ¹⁰ తెదొడి, 'ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక, ప్రబు?' మెన, ప్రబుక పుసిలయ్, జో అంక, 'తుయి ఉట్ట, దమస్కు పట్టుమ్తె గో, చి తుయి కిచ్చొ కెరుక అస్సి గే తుక ఒత్త సూనయిందె', మెన, అంక సంగిలన్. ¹¹ జలె అంకి అందర్ ఉజిడిచి రిసా, ఆవ్ గుడ్డి జతికయ్, అంచి తెన్ అయ్లస అంక ఆతు దెర, అంక వాట్ దెకయ్ల, చి దమస్కు పట్టుమ్తె పాచిలయ్.

¹² "ఒత్త, అననీయ మెలో ఎక్కిలో తిలో. కీసా మాన్సు మెలె, అమ్చొ దేముడుచ ఆగ్గెల్ రితి నిదానుమ్ కెరెదె, ఒత్తచ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ జోక 'చెంగిల్ మాన్సు' మెనుల. ¹³ జో, అంచితె జా కెర, అంచి పాసి టీవొజ, 'సావులు, బావొ, తుచ అంకివొ డీసుల' మెన సంగిలన్, తెదొడి అంకివొ చెంగిల్ జా జోక దెకిలయ్. ¹⁴ తెదొడి, జో, 'అంచి ఇస్టుమ్ జో సికున్, పరలోకుమ్చి పున్నిమ్ తిలో క్రీస్తుక దెకున్, జోచి అవాడ్ సూన్సు.' మెన, అమ్చ పూర్తుల్చొ దేముడు తుకయ్ నిసాన అస్సె. ¹⁵ చి తుయి దెకిలిన్, తుయి సూన్లిన్చి రిసా, జోచి రిసా, ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్క సాచి సంగెదె. ¹⁶ అల్లె, కిచ్చొక రకితసి? ఉట్ట జోచి నావ్ దెర బాప్తిసుమ్ నజన, తుయి కెర్లె పాపల్ దోయి జా గెతి రిసా, జోచి రచ్చన నజను., మెన అననీయ అంక సంగిలన్.

¹⁷ "ఆవ్ యెరూసలేమ్తె అన్నె బుల అయ్లి పొది, ఏక్ దీసి, దేవులుమ్తె గెచ్చ ప్రార్తన కెర్లె తిలె, ప్రబుతె అంచి మెన్ను పూర్తి తా, ¹⁸ 'బే బేగి యెరూసలేమ్ ముల ఉట్ట గో. ఇన్నె అంచి రిసాచి తుయి సంగితి సాచి నంప కెర్లె నాయ్.', మెన ప్రబు అంక సంగిలన్. ¹⁹ ఆవ్ జోక, ప్రబువ, అవ్ అగ్గె అమ్చ యూదుల్చి కేన్ సబగెరి గెలె కి, తుక నంపజలసక చజ, జేల్తె గలిలయ్, పెటయ్లయ్. ²⁰ పడ్డొ, తుచి సాచి జలో సైపనుక మార్గిన్తె అవ్ కి పాసి టీవొజ, 'చెంగిల్' మెంతె తిలయ్, జోక మార్గసచ సొక్కల్ గల్తె దెర తిలయ్. ఈంజ ఎత్తి జేవ్ అదికారుల్ కి జాన్తి. ఆవ్ ఇన్నె తాఁ గెలె చెంగిల్ కిచ్చొగె మెన, ప్రబుక ఆవ్ సంగిలయ్. ²¹ జలె, అంక జో కిచ్చొ మెలన్, మెలె, ఉట్ట, గో. కిచ్చొక మెలె, తుయి దూరి గెచ్చ యూదుల్ నెంజిలసక సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక మెన, ఆవ్ తెద్రయ్తసి మెన, ప్రబు అంక సంగిలన్.", మెన పవులు జేవ్ యూదుల్క సంగిలన్.

పవులు సంగితికయ్ జనాబ్ కోపుమ్ జలిసి

²² జా కోడు సంగితె ఎద తుక్లె తా, జోవయింక జేవ్ యూదుల్ సూన్తె తిల. గని, యూదుల్ నెంజిలసచి రిసాచి కోడు సూన,

†† బారికుల్ 8:1, 9 అద్యయిమ్ తెంతో.

కోపుమక గట్టిజ బర్న, కిచ్చొ మెన కేకుల్ గల మెలె, "కిసా మాన్సు, ఈంజో! ఈంజ లోకుమతె ఈంజో కిచ్చొక జింక! ఇన్నెక మార గెల!" మెన జేవ్ కేకుల్ గల. ²³ జోవయింబి ఒగ్గర్ కోపుమక, జోవయింబ సొక్కల్ గట్ట కడన దెర పెట్టి రితి సయన కెర, మత్తి కి వెంట కెర గల్తె తతికయ్, ²⁴ జమాన్లుచొ అదికారి కిచ్చొ కెరుక నేన కెర, "జోక కమె కెర్రి గేతె కడన కొర్లల్ తెన్ పెట పరిచ్చ కెర, కిచ్చొ నేరిమ్ జోక వయడ్తతి గి చి జోచి రిసా కిచ్చొక దస్సి మెన ఒర్న దిల గే జానుక" మెన, జమాన్లుక ఆడ్ర దిలన్.

పవులు రోమియుడు మెన జాన్సుప జలిసి

²⁵ గని జేవ్ జోవయింబ కొర్లల్ తెన్ పెటుక మెన బందితికయ్, పాసి టీవోజ తిలో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోక పవులు ఏక్ కోడు సంగిలన్. "సాచి నే సూన్తె, నే తీర్పు జలో రోమియుడుక పెట్టి సిచ్చ దెంక నాయిమ్ గే?" మెన పుసిలన్. ²⁶ జా కోడు పుసితికయ్, జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో సూన, వెయి జమాన్లుక వెల్లోతె గెచ్చ, "అమ్ కిచ్చొ కెరుక గే? ఈంజో మాన్సు రోమియుడు" మెన సంగితికయ్, ²⁷ జో అదికారి పవులుతె జా కెర, "తుయి రోమియుడు గే?" మెంతికయ్, "ఆవ్ రోమియుడుయి" మెన పవులు సంగిలన్. ²⁸ జాకయ్, జో అదికారి, "రోమియుడు జతి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ డబ్బుల్ దిలయ్" మెన పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో సంగిలన్. "గని ఆవ్ రోమియుడు జా జెర్రిలయ్" మెన, పవులు జబాబ్ సంగిలన్. ²⁹ బేగి, జోవయింబ పెట పరిచ్చ కెరుక ఉచర్లన బియఁ కెర బార్ జల, చి పవులుక, జో రోమియుడు మెన, చి రుజ్జా నే సూన్తె రోమియుల్క సిచ్చ కెరుక, బందుక, నాయిమ్ నాయ్ మెన, 'తప్పు కెర్లయ్' మెన పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో బియఁ గెలన్.

యూదుల్వ అదికారుల్క సబ వెసయ్లిసి

³⁰ అన్నెక్ దీసి, పెందలె, "యూదుల్ కిచ్చొక జోక నింద కెర అస్తి గే సత్తిమ్ సూనింద" మెన, జోక బందిల గొల్పుల్ యిప కెర, "వెల్లెల పూజర్లు, యూదుల్చి సబతె వెసితస ఎత్తిజిన్ జెతు, చి సబ వెసయింద" మెన పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో ఆడ్ర దిలన్. జేవ్ యూదుల్ జెతికయ్, పవులుక ఎట్టోతో జోవయింబె కడ ఆన, జోవయింబి మొక్కె టీవో కెలన్.

23

పవులు, జలె, నే బితె సబ వెసిలసక దెక, "ఓ బావుడ్లు, ఆజి ఎద అమ్చొ దేముడుక సత్తిమ్ ఆవ్ ఇండితసి.", మెన, మొదోల్ సంగిలన్. ² అననీయ మెలో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, "జోక చోడి పెట" మెన పవులుక పాసి తిలసక ఆడ్ర దిలన్. ³ తెదోడి, పవులు జోవయింబ, "చున్నమ్ దెరవ ముర్కి లుంకడ్లి కూడు జలో రితో తుయి మాయమాన్సుక దేముడు తుకయ్ పెటెదె! దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గల్చి నాయిమ్ తెన్ అంచి రిసాచ రుజ్జాల్ సూన్తి రిసా సబతె వెస అస్సున్, గని నాయిమ్ నెంతె అంక పెటయ్తసి. తుక కిచ్చొ సత్తిమ్?!" మెన, సంగిలన్. ⁴ పాసి తిలస, "దేముడుచొ ఎత్తిక వెల్లో పూజరిక దస్సి దూసుప కెరుక జయె నాయ్." మెన సంగిల, ⁵ చి, "బావుడ్లు, జోక 'ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జయెదె' మెన ఆవ్ నేని. జాన్తయ్, జలె, దస్సి లట్టబ్తయ్ నాయ్. 'తుమ్చ అదికారుల్క దూసుప కెరుక జయె నాయ్' మెన, దేముడుచి కొడోతె రెగ్గ అస్సి" మెన పవులు జబాబ్ దిలన్.

⁶ పడ్డా, 'సబ వెసితసతె సద్దూకయ్యులు చి పరిసయ్యుల్ మెల పండితుల్ ఇన్నె అస్సి' మెన పవులు దెక కెర, సబతె కిచ్చొ మెన కేక్ గలో మెలె, "ఓ బావుడ్లు, ఆవ్ పరిసయ్యుడుయి. అంచ పూర్లుల్ కి

† పవులు యూదుల్చి సెకుమ్చొ జలెకి, అబ్బుదింసిచి కాలుమ్ తెంతో 'రోమియులు ఈంజేవ్' మెన నాయిమ్ తెన్ రుజ్జాల్ దెకయ్తె కార్గల్ జోవయింబి కుటుంబుమ్చక తిల.

పరిసయ్యుల్, 'మొర్లె అన్నె జివ్ జా ఉట్టుమ్దె' మెన ఆవ్ పరిసయ్యుడు దయిరిమ్ తెన్ అస్సిచి రిసా, అంక నింద కెర పరిచ్చ కెరయ్తతి.", మెన సంగిలన్. ⁷ జో దస్సి సంగిల్ రిసా, పరిసయ్యుల్ చి ††సద్దూకయ్యులు గగ్గోల్ జల. ⁸ మాన్సుల్ మొర్లె అన్నె జితి నాయ్, దూతల్ తతి నాయ్, ఆత్మల్ బూతల్ డుంబల్ గట్ట తతి నాయ్ మెన సద్దూకయ్యులు సికడ్తతి. పరిసయ్యుల్, 'మొర్లె జిమ్దె, దూతల్, ఆత్మల్ బూతల్, డుంబల్ గట్ట అస్సి' మెన ఒప్పన్తతి, చి రిసా, దొన్ని జట్టు జా ఒగ్గర్ గగ్గోల్ జల. ⁹ తెదోడి, పరిసయ్యుల్ చి జట్టుతెచ సగుమ్జిన్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్తన టీచ కెర, "ఈంజో మాన్సుతె కిచ్చొ తప్పు డీసె నాయ్. ఏక్ వేల కేన్ జవున్ ఆత్మ జవున్, దూత జవున్ ఇన్నెతెన్ లట్టబ్ట" మెన సంగిల. ¹⁰ జా కోడు సూన కెర సద్దూకయ్యులు ఒగ్గర్ కోపుమ్ జల, చి జేవోజ జట్టు జలన అన్నె ఒగ్గర్ గగ్గోల్ జతికయ్, జమాన్లుచొ అదికారి, 'యూదుల్ పవులుక ఎక్కె దడి దొన్ని పక్కలె దెర చిర మారుల' మెన బియఁ కెర "తుమ్ జోవయింబె ఉత్త గెచ్చ, జోక జోవయింబి నెడిమి తెంతో ఉర్ల కడ దెర జా అమ్చి జమాన్లు గెరిచి మేడతె ఆన జోక రక" మెన, జమాన్లుక ఆడ్ర దిలన్.

పవులుక ప్రబు దయిరిమ్ సంగిలిసి

¹¹ జా రాతి, యేసుప్రబు పవులుచి పాసి టీవోజ కెర, "తుయి బి నాయ్. ఈంజ యెరూసలేమ్తె తుయి కీసి అంచి రిసా సాచి సంగ అస్సిన్ గే, దస్సి, తుమ్క ఏలుప కెర్రి రోమ పట్టుమ్తె కి అంచి రిసా సాచి సంగితె" మెన ప్రబు జోక సంగిలన్.

పవులుక మారుక మెన యూదుల్ కుట్ట కెర్రిసి

¹² అన్నెక్ దీసి పెందలె, యూదుల్ కుట్ట కెర, "పవులుక మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమ్దె" మెన ఆతు ఉక్కిల. ¹³ కెత్తిజిన్ జా కుట్ట కెర్ల మెలె, దొన్ని విసాజిన్చి కంట అన్నె ఒగ్గజిన్. ¹⁴ జేవ్ వెల్లెల పూజర్లు చి సబచ వెల్లెల మాన్సుల్తె గెచ్చ, ఇసి మెల, "పవులుక అమ్ మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమ్దె" మెన ఆతు ఉక్కుల అస్సుమ్. ¹⁵ జాకయ్, తూమ్, సబ వెసితస ఎత్తిజిన్ తెన్, రోమచ జమాన్లుచొ అదికారితె అప్పె గెచ్చ, 'పవులుక అన్నె సరిగా పరిచ్చ కెర తీర్పు సంగుమ్దె. జోక కడ ఆను' మెన జో అదికారిక సంగ. జో కడ ఆన్లె, జో పవులు తీర్పు కెర్రి గెరి పాసి నే జెతె అగ్గె, మారుమ్దె" మెన, కుట్ట కెర్ల.

¹⁶ జలె, పవులుక వట్టె దెర మార్తి కుట్టచి రిసా పవులుచి జేన్చిచొ పుత్తుసి సూన తా, జమాన్లు తతిన్తె గెచ్చ, తెడి పెన, పవులుక సంగిలన్. ¹⁷ పవులు పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో ఎక్కిలోక బుకారా కెర, "జమాన్లుచొ అదికారితె ఈంజో నాడుక కడ నే. ఏక్ కబుర్ ఈంజో ఆన అస్సి" మెన సంగితికయ్, ¹⁸ అదికారితె కడన కెర, "జేలి జలో పవులు అంక బుకారా కెర, అదికారితె ఈంజో నాడుక కడ నే. జోక కబుర్ ఆన అస్సి, మెన తెద్రయ్లన్", మెన, పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో సంగితికయ్, ¹⁹ అదికారి జో నాడుచి ఆతు దెర, జో తెన్ గెచి తెడి పెన గెచ్చ, కో నే సూన్తె, "అంక తుయి సంగితి కబుర్ కిచ్చొ?" మెన పుసిలన్. ²⁰ "యూదుల్ కుట్ట కెర అస్తి. ఆరిక, పవులుక అన్నె సరిగా పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్రి రితి జా, తుక, 'కలిక సబతె కడ ఆన్సు' మెన తుక కబుర్ తెద్రవుక ఉచర అస్తి. ²¹ గని పోని. పవులుక వట్టె దెర మారుమ మెన, దొన్ని విసాజిన్చి కంట అన్నె ఒగ్గజిన్ రకితతి. జోక మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమ్దె మెన జేవ్ ఆతు ఉక్కుల అస్సి. తుక 'ఆమ్ ఉచర్రి ఆడ్ర దెవున్' మెన, రకితె అస్సి", పవులుచొ జేన్చిచొ పుత్తుసి జమాన్లుచొ అదికారిక సంగిలన్.

†† మాన్సుల్ మొర్లె అన్నె జితి నాయ్, దూతల్ తతి నాయ్, ఆత్మల్ బూతల్ డుంబల్ గట్ట తతి నాయ్ మెన సద్దూకయ్యులు సికడ్తతి

22 జాక జో అదికారి, "అంక తుయి ఈంజ కబుర్ సంగిలిసి కక్కు సంగు నాయ్" మెన నాడుక ఆడ్ర దిలన్. 23 తెదొడి జమాన్లుచొ అదికారి, దొగుల పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోక బుకారా కెర, "దొన్ పుంజొజీన్ మాములుమ్ జమాన్లుక, గోడల్తె వెగిత డబ్బయ్జీన్ జమాన్లుక, దొన్ పుంజొజీన్ ఈంటెల్ దెర్త జమాన్లుక ఆడ్ర దేసు. నొవ్వు గంటల్ రాతిక తెయార్ జా తత్తు. కైసరియ పట్టుమ్ ఎదక జేవ్క తెద్రయిందె. 24 పడ్డొ, పవులు వెగ గెతి రిసా, గోడలు దొర్కు కెరు. జో కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ నే జతె పేలిక్సతె తుమ్ జోక బొడొవ దాస" మెన, జేవ్ దొగుల పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోక ఆడ్ర దిలన్. 25 పేలిక్సక దెతి ఉత్తుమ్ రెగిడ్డొ.

26 "వెల్లో అదికారి జలొ పేలిక్సక ఆవ్ క్లొదియ లూసియ తెద్రయ్తి ఉత్తుమ్. 27 తుచితె ఆవ్ తెద్రయ్తో ఈంజొ మాన్సుక యూదుల్ దెర, మారిత, గని ఆవ్, అంచ జమాన్లు తెన్ జా కెర, దెక, జోక 'రోమియుడు' మెన సూన, రచ్చించుప కెర్తయ్. 28 జోక 'కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్తె గే సూనిందె' మెన, జోవయించి సబతె టీవొ కెలయ్, 29 'మొర్తి సిచ్చ జవున్, జేల్తె గల్లి సిచ్చ జవున్ ఆనన్తి కిచ్చొ నేరిమ్ కెర నాయ్, గని ఎక్కి జోవయించి దేముడుచి నముకుమ్క బెదెతిసి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్చి అలవాట్ పిట్టయ్తయ్ జోక నింద కెర్తతి' మెన, అంక రుజ్జు అయిలి. 30 తెదొడి, 'జోక మారుక కుల్ల కెర అస్తి' మెన, సూన్లయ్, బేగి తుచితె తెద్రయ్తసి, జోక నింద కెర్తసక, 'జేవ్ కి తుచి తీర్పు కెర్తి టాన్తె గెచ్చు, జేవ్ వయడ్డి నేరిమ్చి రిసా తుచి మొక్కె జెచ్చి సాచి సంగుత్' మెన ఆడ్ర దా అస్సి" పేలిక్స్ అదికారిక జమాన్లుచొ అదికారి ఉత్తుమ్ రెగిడ్డన్. 31 జాకయ్, జమాన్లుచొ అదికారి సంగిల్ రితి, జమాన్లు జా రాతి అంతిపత్తి మెలి పట్టుమ్ ఎద పవులుక బొడొవ దా కెర, 32 అన్నెక్ దీసి పెందలె 'జోక కైసరియ పట్టుమ్ ఎద బొడొవ దెతు' ఎక్కి గోడల్తె వెగిల జమాన్లుక ముల, తిల జమాన్లు యెరూసలేమ్తె అన్నె బుల గెల.

33 పవులుక బొడొవ దిలస, జోవయింతెన్ కైసరియతె పాచ కెర, అదికారిక ఉత్తుమ్ దా కెర, పవులుక జోచి పుర్రె టీవొ కెలన్. 34 తెదొడి అదికారి, జా ఉత్తుమ్ సదు కెర, "తుయి కేన్ ప్రదేసిమ్చొ మాన్సు?" మెన పవులుక పుసిలన్. "కిలికియ ప్రదేసిమ్చొ ఆవ్" మెన పవులు జబాబ్ దిలొ. 35 "దస్సి జలె, తుక నింద కెర్తస ఇన్నె పాచ అయిలె, తుచి తగు సూనిందె" మెన సంగ కెర, "హేరోదు రానొచి మేడతె ఇన్నెక కడన రకుత్" మెన పేలిక్స్ అదికారి ఆడ్ర దిలన్.

24 పాచ్ పొదుల్ గెతికయ్, ఎత్కిక వెల్లో పూజరి అననీయ, సబతెచ వెల్లెల సుదల్ తెన్, పవులు కెర్తి నింద వయడ్డికయ్ తెర్తుల్లు మెలొ ఎక్కిలొ తెన్, ఉట్టు అయిల. అదికారిచి గెరితె జా కెర, పవులుచి రిసా జేవ్ సంగిలి నింద వయడ్డ. 2 తెదొడి, అదికారి పవులుక కడ ఆనయ్తికయ్, జో కెర్తి నిందచి తగు సంగుక మెన, తెర్తుల్లు సంగిలన్. "తుయి ఏలుప కెర్తికయ్, వెల్లో పేలిక్స్ అమ్చి ఒండి ప్రదేసిమ్క సేంతుమ్, చి తుచి దయచి రిసా, అమ్చి దేసిమ్చ కస్టల్ నస్టల్ మార్పుప జా అస్సి. 3 జాకయ్, తుచి ఎదివాట్ తోడుచి రిసా, అమ్చి సర్దసంతోసుమ్ తుక సూనయ్తసుమ్. 4 తుక ఒగ్గర్ కామ్ తయెదె, చి తుక ఒగ్గర్ కొడొ సూనవ అల్లర్ కెరుక నెసుమ్, గని దయ కెర దొన్ని కొడొ జవున్ సూను. 5 ఈంజొ మాన్సు బలె అల్లర్ కెర్తయ్. ఒండి లోకుమ్చ అమ్చ యూదుల్తె గెచ్చు, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్తి రితి సికడ్తయ్. పడ్డొ నజరేతు గచ్చిచొ యేసుచి అలవాట్ కెర మార్పుప జలసచి జట్టుతె జో ముక్కిమ్. 6 ఈంజ నెంతె అన్నె అమ్చి దేముడుచి గుడిక గార్ కెరుక ఉచల్లొ, గని జోక దెర పిట్టయిలమ్. †అమ్చ ఆగ్గుల్ రితిచి అలవాట్తె కెర్తి రితి జోక తీర్పు కెర్తమ్, 7 గని జమాన్లుచొ అదికారి జలొ లూసియ జా కెర, అమ్చి అత్తి తెంతొ జోక ఉర్ల కడన కెర, నేరిమ్ వయడ్డస పేలిక్స్ అదికారిచి తీర్పు

† గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్డ సగుమ్ పుస్తకల్తె 6 నంబచిఫ్ ఆకర్ కోడుచి 7 నంబచిఫ్ కోడు తయె నాయ్; మెలె, 'అమ్చ తెంతొ' దిలన్' ఎద.

కెర్తి టాన్తె గెతు., మెన ఆడ్ర దిలన్. 8 తూయి సొంత జో మాన్సుక పరిచ్చ కెర్తె, అమ్ వయడ్డి నేరిమ్ ఎత్కిచి రిసా తూయి సూన, రుజ్జుల్ దెకితె". 9 యూదుల్ ఎత్కిజిన్ "సరిగా" మెన, జోచి సాచి బెదవ జేవ్ నేరిమ్లు వయడ్డ.

పవులు జబాబ్ దిలిసి

10 తెదొడి, 'తుయి జబాబ్ దేసు' మెన, పవులుక అదికారి సయ్న కెర్తన్, పవులు సంగిలన్. "తుయి ఒగ్గర్ వెర్పులు ఈంజ దేసిమి ఏలుప కెర్తె అస్సిచి రిసా దయిరిమ్ తెన్ ఆవ్ జబాబ్ దెతసి. 11 అప్పెక బార పొదుల్ జంక నేతయ్, దేముడుచి గుడితె బక్తి కెరుక మెన, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె గెలయ్. తుక రుజ్జు కావలె మెలె, సాచుల్ అస్తి.

12 "ఆవ్ ఒత్త తా, దేముడుచి గుడితె జవున్, సబ గెరలె జవున్, పట్టుమ్తె జవున్, ఆవ్ కిచ్చొ వేర కోడు సికడ్డిసి దెక అస్తి గె? ఆవ్ ప్రజల్క అల్లర్ కమొ సికడ్డిసి దెక అస్తి గె? నాయ్! 13 పడ్డొ, అంచి రిసా జేవ్ అప్పె నింద కెర్తినక కిచ్చొ రుజ్జు దెకవుక నెతిర్తి. 14 గని తుచి మొక్కె ఆవ్ కిచ్చొ ఒప్పన్తసి మెలె, 'తప్పు' మెన జేవ్ సంగితి 'యేసుక్రీస్తు దొర్కు జలి రచ్చన వాట్' మెన ఒప్పన్తి నాయ్. సుబుమ్ కబుక నంపజా ఆవ్ ఇండ, అమ్చ †మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయిల ఆగ్గుల్ జలెకు, పూర్తుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్తుతె తిలిసి ఎత్కి, జో దేముడుచ కబుర్తు రెగిడ్డిసి ఎత్కి, ఆవ్ నంప కెర్తసి. 15 ఈంజేవ్ ఒప్పన్తిసి ఆవ్ కి దయిరిమ్ తెన్ పూర్తి నంప కెర్తసి, సత్తిమ్ ఇండిలస అబద్దుమ్ ఇండిలసకి మొర్తె కి, జేవ్ జా ఉట్టు గెచ్చుల. 16 జాకయ్, దేముడుక కి, మాన్సుల్క కి కిచ్చొ పాపుమ్ నే కెర్తి రిసా, ఆవ్ జాగర్త దెకన్తసి.

17 "ఒగ్గర్ వెర్పుల్ గెతికయ్, యూదుల్చ బీద సుదల్క తోడు దెంక మెన, ఒత్తచ మాన్సుల్ దిలి డబ్బుల్ దెరన అయిలయ్, చి అమ్చొ దేముడుక కానుక దెంక మెన, దేముడుచి గుడితె గెలయ్. 18 సుద్ది జతి కారిమ్ కెరన ఆవ్ దేముడుచి గుడితె దస్సి బక్తి కెర్త తతికయ్, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ అమ్చ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ అంక దెకిల. గని కేన్ జనాబ్ గగ్గల్ గుగ్గల్ జలిసి కిచ్చొయ్ నాయ్. 19 అంచి రిసా ఆసియాచ యూదుల్ కిచ్చొ నేరిమ్ వయడుక ఇష్టుమ్ జతతి, జెచ్చి అప్పె ఇన్నె తుచి మొక్కె సాచి జంక జలె చెంగిల్ తత్తి. 20 గని జేవ్ నాయ్, చి ఈంజేవ్ యెరూసలేమ్చ మాన్సుల్ సబ కెర్తినతె ఆవ్ నింద జలి పొది, ఆవ్ కిచ్చొ తప్పు కెర్తినచి రుజ్జు దెకిల గే, సూన్ల గే, సంగుతు. 21 ఎక్కి కోడుచి రిసా జేవ్ సంగుక జయెదె. జోవయించి నెడిమి ఆవ్ టీవొజ తా, 'మొర్తె కి జేవ్ జా ఉట్టుమ్చె' మెన ఆవ్ సంగితిచి రిసా అంక ఆజి నింద కెర్తతి." దస్సి పవులు అదికారిక సంగిలన్.

పవులుక తీర్పు నే జతె జేల్తె రకితె తిలిసి

22 అదికారి జలొ పేలిక్స్, యేసుక నంపజతి చి రిసా ఇదిల్ ఒగ్గర్ జానె, చి తీర్పు వాయిద కెర్తి రితి, "జమాన్లుచొ అదికారి జలొ లూసియ ఇత్తల్ ఉట్టు అయిలె, తుక వయడ్డి నేరిమ్చి తగు సూనిందె" మెన, పవులుక సంగిలన్.

23 పడ్డొ, ఒత్త తిలొ పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోక, "ఈంజొ మాన్సుక జేలి కెర, గని బంద గల్ల నాయ్, గదితె డంక నాయ్, చి జోచ గోతుసుదల్తె కో గోత్ అయిలె కి, జోక దొర్కు జలిసి కిచ్చొ ఆన్లెకి, అడ్డు కెర నాయ్" మెన పేలిక్స్ ఆడ్ర దిలన్.

24 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డొ, పేలిక్స్ అదికారి యూదుడుయి జలి ద్రుసిల్ల మెలి తేర్పిక కడ ఆన, పవులు జేలి తిలిన్తె అయిల. పవులుక

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయిలి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్కి, బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్డవ అస్సి.

“జెవున్” మెన పేలిక్స్ సంగ తెద్రయ్ తికయ్, అయ్ లో. యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలిసచి బోదన సూన్. ²⁵ పవులు బోదన కెర కెర, కిచ్చొచి రిసా సంగుక దెర్దన్ మెలె, పున్నిమ్చి రిసా, ఆస కెరంతి రిసా, చి ఆకర్ దీసిక లోకుమ్చ మాన్యుల్క యేసుప్రబు పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరుక తిలిసచి రిసా సంగిలన్, చి పేలిక్స్, సొంత కెర్త తప్పల్క ఉచర లాజ్ జా బియఁ కెర, “అప్పెచి మట్టుక ఉట్ట గెచ్చ తా. అంక అవ్కాసుమ్ తిలె, తుక కెయఁక గే అన్నె బుకారిందె” మెన జోక తెద్రయ్ లన్. ²⁶ పడ్డా, పేలిక్స్ అన్నె కిచ్చొచి రిసా ఉచర్తె తిలొ మెలె, ‘విడ్డల్ జతి రిసా ఏక్ వేల పవులు లంచుమ్ దెయెదె’ మెన ఆస జా తిలొ. జాకయ్ ఒగ్గర్ సుట్టు జోక బుకారా బుకారా, జో తెన్ లట్టణ్ణొ. ²⁷ గని పవులుక ఒత్త జేలి కెర దొన్ని వెర్పుల్ గెతికయ్, పేలిక్స్ అదికారి వేరతె మార్పుస జలొ, చి పొర్కియన్ పెస్తున్ అదికారి జలొ. మార్పుస జలి పొది, యూదుల్క పులవుక మెన పవులు జేల్తె దస్సి తతి రితి పేలిక్స్ ముల దిలొ.

పవులుచి రిసా యూదుల్ అన్నె అల్లర్ ఉచర్తెసి

25 ఏలుప కెరుక మెన, పెస్తున్ యూదయ ప్రదేసిమి ఉట్ట జా తిర్తతి గలి పడ్డా, జోవయించి మేడ తిలి కైసరియ తెంతొ బార్ జా, యెరూసలేమ్తె గెలొ. ² వెల్లెల పూజర్లుచి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాన్యుల్ జోతె జా కెర, పవులుచి రిసా సంగిల. ³ అన్నె, “దయ కెర పవులుక యెరూసలేమ్తె తెద్రవు” మెన, బతిమాల్పా జా సంగిల. జో అయ్ లె, వట్టి లుంక దెర మారుక మెన ఉచర్తె. ⁴ పెస్తున్, “పవులు ఒత్త కైసరియతె జేల్తె అస్సి, చి ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె ఆవ్ ఒత్త అన్నె గెచ్చొందె” మెన సంగ. ⁵ “ఆవ్ ఒత్త గెచ్చుక బార్ జలె, తుమ్చ అదికారుల్ అంచి తెన్ బెద జెతు, చి జో మాన్యు కిచ్చొ నేరిమ్ కెర తిలె, రుజ్జా దెకవుతు!” మెన సంగిలన్.

పెస్తున్ పవులుచి తగు అన్నె సూన్లసి

⁶ పెస్తున్ ఎక్కి అట్టు గే దెస్సు గే పొదుల్ ఒత్త యెరూసలేమ్తె తా కెర, కైసరియతె అన్నె ఉట్ట అయ్ లన్, చి అన్నెక్ దీసి పవులుచి తగుచ రుజ్జుల్ నూనుక వెస, పవులుక “జెవున్” మెన ఆడ్ర దిలొ. ⁷ పవులు యెరూసలేమ్ తెంతొ అయ్ ల. యూదుల్ జోవయించి సుట్టునంత టీవోజ కెర, కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లెల నేరిమ్లు ఒగ్గర్ సంగిల, గని రుజ్జుల్ దెకవుక నెతిర్. ⁸ తెదొడి పవులు “యూదుల్చ ఆగ్గుల్ రితి కెర్తెన్చి అలవాట్ ఉచర్తె కి, కిచ్చొ నేరిమ్ కెరి నాయ్, దేముడుచి గుడిచి రిసా కి కిచ్చొ నేరిమ్ కెరి నాయ్, చి అమ్క ఏలుప కెర్తొ † కైసర్చి రాజిమ్క కి కిచ్చొయ్ ఇదిలిసి నేరిమ్ కెరి నాయ్” మెన, జబాబ్ దిలన్.

⁹ పెస్తున్, మాత్రుమ్, యూదుల్క పులవుక మెన, పవులుక, “యెరూసలేమ్తె గెచ్చొ ఈంజేవ్ అంక సూనయ్ ల నేరిమ్లుచి రిసా తీర్పు కెరవనుక ఇస్తుమ్ జతసి గె?” మెన పుసిలన్. ¹⁰ గని పవులు జబాబ్ దిలన్, “ కైసరు వెల్లొ రానొ ఏలుప కెర్తి రితిచి గెరితె తీర్పు జంక మెన ఇన్నె ఆవ్ టీవోజ అస్సి. ఇన్నెయి అంచి తగు తీర్పు సరిగా జంక. యూదుల్క ఆవ్ కిచ్చొ తప్పు కెరి నాయ్. తుయి కి జా కోడు జాన్సి. ¹¹ ఆవ్ తప్పు కెర్తయ్ జలె, మొర్తి సిచ్చుచి ఎదిలి నేరిమ్ కెర్తయ్ జలె, ఆవ్ మొర్తి కి బాద నాయ్. గని ఈంజేవ్ వయడ్డ నేరిమ్లు ఆరిచ జలె, అంక యూదుల్చి రితి తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక మెన ఇన్నెచి అత్తి అంక కో సార్ప కెర దెంక నాయిమ్ నాయ్. కైసర్ వెల్లొ రానొ సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు” మెన, సంగిలన్.

¹² తెదొడి, పెస్తున్, జోవయించి సబచ అదికారుల్ తెన్ వెస లట్టణ్ణ, చి

† కిచ్చొ తీర్పు మెలె, జోవయించి నంపజా సత్తిమ్ జలసక పరలోకుమ్తె కడ నెతిసి, గని నంప నెంజ అబద్దుమ్తె తాఁ గెలసక సిచ్చతె గల్లిసి. †† వెల్లొ రానొచి, రానొచి. ‡ సీజరు వెల్లొ రానొ, మెలె వెల్లొ రానొ, రోమ్ పట్టుమ్తె తా ఈంజ ‘బారికుల్’ చి పుస్తకుమ్తె సంగిల ప్రదేసిమ్లు ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తయ్. రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క వెల్లొ, జో.

పవులు, “కైసరు సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు” మెన ఇస్తుమ్ జలది. ఈంజ తగు జా సెలవ్ దెతయ్. కైసరుచి గెరి గో” మెన తీర్పు సంగిలన్.

పెస్తున్ పవులుచి రిసా పెస్తున్ అగ్రిప్ప రానొక సంగిలిసి

¹³ సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, ‘పెస్తున్ నొవర్ ఏలుప కెర్తయ్’ మెన, ఇదిల్ ఉత్తర పక్కచొ రానొ జలొ అగ్రిప్ప, బేన్సి జలి బెర్తీకే తెన్, కైసరియతె గోత్ అయ్ ల. ¹⁴ ఒగ్గర్ దీసల్ ఒత్త తతికయ్, పవులుచి తగుచి రిసా పెస్తున్ జో రానొక సంగిలన్. పేలిక్స్ ఏలుప కెర్తి తెంతొ జేలి జలొ ఎక్కిలొ ఇన్నె అస్సి. ¹⁵ జలె, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె గెచ్చొ తిలి పొది, ఇస దస నేరిమ్లు కెర అస్సి, మెన వెల్లెల పూజర్లు చి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాన్యుల్ సంగ, తీర్పు కెర సిచ్చ కెరు మెన, అంక సంగిల.

¹⁶ “జేవ్ యూదుల్ దస్సి సంగితికయ్. నేరిమ్ వయడ్డన నేరిమ్ వయిలొసా ఎక్కితె తీర్పు కెర్తి టాన్తె జా తగు సూనవుక నే టీవోజతె అగ్గె, నేరిమ్ వయిలొసా జేవ్ నింద కెర్తెన్క జబాబ్ సంగుక అవ్కాసుమ్ నే దెతె అగ్గె, అమ్చ రోమియల్చి అలవాట్ తెన్ జోక కచి అత్తి సార్ప దెంక జయె నాయ్, మెన, జబాబ్ దిలయ్. ¹⁷ జాకయ్, జేవ్ ఇత్తల్ ఉట్ట అయ్ లి బేగి, వాయిద నే కెర్తె, అన్నెక్ దీసి తగు సూనవుక మెన తీర్పు కెర్తెన్తె వెస, జోక జెవున్ మెన, కడ ఆనయ్ లయ్. ¹⁸ నేరిమ్ వయడ్డన టీవో జలి పొది, కిచ్చొ విలువచ నేరిమ్లు వయడ్డి నాయ్. ¹⁹ జేవ్ కిచ్చొచి నిందల్ జోక సంగితి తిల మెలె, జోవయించొ దేముడుచి అలవాట్చి కమొచి రిసా, పడ్డా యేసు మెలొ ఎక్కిలొక ‘మొర అన్నె జలొ’ మెన పవులు సంగిలిన్క గగ్గొల్ జతె తిల. ²⁰ జాకయ్, దస్సు తగులు తీర్పు కెరుక నేన కెర, ఈంజేవ్ సంగిత నిందల్చి రిసా యెరూసలేమ్తె గెచ్చొ తగు సూనవ తీర్పు కెరవనుక ఇస్తుమ్ జతసి గె? మెన పుసిలయ్. ²¹ గని, వెల్లొ రానొ జలొ కైసరు సొంత తీర్పు కెర్పు, మెన మదెనె ఇన్నె జేలి తయిందె మెన పవులు ఇస్తుమ్ జతికయ్, కైసర్తె ఆవ్ తెద్రయ్ తి ఎదక జోక రకితె తత్తు మెన, జేలితె అన్నె గలిలయ్,” మెన పెస్తున్ సంగిలన్.

²² జాకయ్ అగ్రిప్ప రానొ, ఆవ్ సొంత జోచి తగు సూనుక అంక ఇస్తుమ్, మెన సంగిలన్, చి “దస్సి జలె, కలిక జోక సూన్తె” మెన, పెస్తున్ సంగిలన్.

అగ్రిప్ప రానొ పవులుచి తగు సూన్లసి

²³ జలె, అన్నెక్ దీసి, అగ్రిప్ప రానొ, బెర్తీకే మెలి బేన్సి తెన్ బార్ జా, జమాన్లుచ అదికారుల్ తెన్, చి పట్టుమ్చ వెల్లొ సుదల్ తెన్, గెరితె ఒగ్గర్ గవురుమ్ తెన్ జా కెర, వెసిల. పవులుక కడ ఆస మెన పెస్తున్ ఆడ్ర దెతికయ్, కడ ఆన్ల.

²⁴ తెదొడి, బెర తిలసక పెస్తున్ “ఓ రానొ జలొ అగ్రిప్ప, ఇన్నె అయ్ లన్ ఎత్తిజని, ఈంజొ మాన్యుక తుమ్ దెకితసు. ఇన్నెచి రిసా జా సుట్టు యూదుల్ ఎత్తిజని, యెరూసలేమ్తె కి ఇన్నె కి, అంక బలవంతుమ్ కెర, జో అన్నె జింక కిచ్చొక? మొర్పు! మెన, కేకుల్ గల్లె తిల. ²⁵ గని, ‘మొర్తి సిచ్చ జతి కేన్ నేరిమ్ కెర నాయ్’ మెన అంక డీసిలి, చి ఈంజొ, కైసరు వెల్లొ రానొ సొంత అంచి తగు, సూన తీర్పు కెర్పు, మెన కోఫ జతికయ్, దస్సి జలె, జో తెయి రోమ్తె తుక తెద్రయిందె మెన, ఇన్నెక ఒప్పున్లయ్. ²⁶ గని, ఇన్నెచి రిసా అంచొ కైసరు ప్రబుక దెతి రిసా కిచ్చొ నేరిమ్ రెగుడుక నేన అస్సి; కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్డిసి నాయ్ చి రిసా ఎత్తిచి మొక్కె, ముక్కిమ్క తుచి మొక్కె, ఓ అగ్రిప్ప రానొ, జోక టీవో కెర అస్సి. కిచ్చొ మెన మెలె, ‘జేవ్ జోచి కొడొ సూన్లె, ఆమ్ ఇన్నెక పరిచ్చ కెర్తె, ఇన్నెచి రిసా కిచ్చొ జవున్ రుజ్జా అమ్చొ వెల్లొ రానొ కైసరుక రెగుడుక జయెదె’.” ²⁷ జలె, జేలి జలొ కేన్

మాన్యుక ఆరి, కిచ్చొ నేరిమ్ వయడుక నేన్తె తెద్రవుక బెదితయ్ నాయ్, మెన ఆవ్ ఉచర్తసి" మెన ఇసి సంగిలన్.

అగ్రిప్పు రానొచి మొక్కె పవులు సాచి సంగిలిసి

26 తెదొడి, అగ్రిప్పు రానొ పవులుక, "తుయి సొంత జబాబ్ దెంక తుక సెలవ్ దెతసి" మెలన్, చి పవులు ఆతు తెన్ సయన్ కెర, ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్.

² "ఓ అగ్రిప్పు రానొ, యూదుల్ కెర్ల నిందల్ ఎత్కిచి రిసా తుచి మొక్కె ఆవ్ జబాబ్ దెంక సెలవ్ దొర్కు జలిచి రిసా అంక సర్త. ³ యూదుల్ కెర్ల రకల్ ఎత్కి, యూదుల్ చ తగుల్ ఎత్కి, తుయి జాన్సి. జాకయ్, తుయి 'బమ్మ నెంతె అంచి సాచి సరిగా సూసుక' మెన, ఆవ్ తుక జొకర్తసి. ⁴ ఆవ్ బాల తతె తెంతొ, అమ్చ సొంత మాన్యుల్తె కి ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కి, ఆవ్ కీసి జిలయ్ గే యూదుల్ ఎత్కిజిన్ జాన్తి. ⁵ అమ్చి మొత్తుమ్చ ఆగ్గల్ ఎత్కిజిన్చి కంట నిదానుమ్ కెర్ల ఆమ్ పరిసయ్యల్ బక్తి కెర్తి రితి ఆవ్ ఇండిలిసి మెన జేవ్ అగ్గయ్ తెంతొ జాన్తి. జేవ్ సత్తిమ్ సాచి సంగుక ఇస్టుమ్ ఒత్త జలె, ఇసి సంగిత. ⁶ అప్పె, జలె, కిచ్చొక అంక తగు కెర అస్సి మెలె, అమ్చ పూర్ణుమ్చక అమ్చొ దేముడు సంగిలి కోడు ఆవ్ నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తిలి రిసాయి. ⁷ జా కోడు సంగిలిన్క 'అమ్క జెయిమ్ జవున్!' మెన, అమ్చ బార సెకుమ్లుచ యూదుల్ రోజాక అందరె మెద్దెనె నిదానుమ్ తెన్ బక్తి కెర్తతి. జేవ్ కోఫ జతిన్చి ఆసచి రిసా మెన ఆవ్ నంపజతసిచి రిసా, ఓ రానొ, అంక నింద కెర్తతి.

⁸ 'మొర్లసక దేముడు జియడ్తయ్' మెన సంగిలె, కిచ్చొక తుమ్ ఎత్కిజిన్ నంప కెరుక నెత్తిర్తసు?

⁹ "అగ్గెయి, జలె, నజరేతు గచ్చిచొ యేసుక 'జొయ్యి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా' మెన మాన్యుల్ సంగిలె, 'అబద్దుమ్' మెన, మెన్యు నిదానుమ్ ఉచర, ఆవ్ అగ్గ నంపజలన్క జలె అల్లర్ కెర్తె తిలయ్.

¹⁰ యెరూసలేమ్తె జోవయింక 'అల్లర్ కెర్తయ్. కీసి మెలె, వెల్లెల పూజర్లుచి సెలవ్ నజన, ప్రబుచయ్ జల మాన్యుల్క జేలేత గలిలయ్, చి 'మొర్తి సిచ్చ జతు' మెన, ఆవ్ ఒప్పున్లయ్. ¹¹ ఎత్కి సబగేరి గెచ్చ జోవయింక సిచ్చల్ కెర్తె తిలయ్, చి 'యేసుక రచ్చించుప కెర్తొసా జతొ క్రిస్తు నెంజె మెన సంగ జోవయింక దూసుప కెర్తు' మెన, జోవయింక అల్లర్ కెర్తయ్. జోవయింక రిసా అంక వెర్తి కోపుమ్చి రిసా, వేర దేసిమ్లుచ పట్టల్తె గెచ్చ కి, జోవయింక అల్లర్ కెర్తె తిలయ్.

¹² "దస్సి, ఏక్ సుట్టు, 'నంపజలన్క అల్లర్ కెరిందె' మెన, వెల్లెల పూజర్లుచి సెలవ్ తెన్ జోవయింక అదికారుమ్ తెన్ ఏక్ దీసి దమన్యు పట్టుమ్తె గెతి వట్టె గెతె తతికయ్, ¹³ ఓ రానొ, మెద్దెనె, పరలోకుమ్ తెంతొ చి ఏక్ వెల్లి ఉజిడి దెకిలయ్. పొద్దుచి ఉజిడిచి కంట వెల్లి ఉజిడి. అంచి సుట్టునంత, అంచి తెన్ ప్రయానుమ్ కెర్తె తిలసచి సుట్టునంత డీస లగిలి. ¹⁴ జా దెక, ఆమ్ ఎత్కిజిన్ ఎట్టొ సేడ్డికయ్, అమ్చి ఎబ్రి బాస తెన్ ఏక్ అవాడ్ సంగిలిసి సూన్లయ్, 'సావులు, సావులు, అంక కిచ్చొక అల్లర్ కెర్తసి? ఆవ్ సికడ్డిసి తుయి నెస కెర, తుకయి తూయి నొప్పి కెరంతసి?', మెన సంగిలన్. ¹⁵ 'తుయి కొన్సొ, ప్రబు?' మెన పుసిలయ్, 'తుయి అల్లర్ కెర్తొ యేసు అచ్చి. ¹⁶ తుయి ఉట్ట, టీచొజ. కిచ్చొక తుక అప్పె డీస అస్సి మెలె, అంచ కమొ కిచ్చొ దెక అస్సిన్ గే అన్నె కిచ్చొ అంచ కమొ తుయి దెకితె గే, జా ఎత్కిచి రిసా తుయి సాచి సంగుక మెన, తుక ఆవ్ నిసాన తెద్రయ్తసి.

¹⁷ యూదుల్చి అత్తి కి, యూదుల్ నెంజిలసచి అత్తి కి, తుయి అల్లర్ సేడ్డె కి, ఆవ్ తుక రచ్చించుప కెరిందె. యూదుల్ నెంజిలసతె తుక తెద్రయ్తసి. ¹⁸ జేవ్ గుడ్డి జల రిత జా తిలె కి, దెక, అందబుద్ది ముల, ఉజిడ్ బుద్ది జా, సయ్తాన్చి సేవ కెరుక ముల, దేముడుచి సేవ కెర్తు' మెన, 'జేవ్ కెర్లె పాపల్ పుంచి జతు చి అంక నంపజా సుద్ది

జల అన్నె మాన్యుల్ తెన్, జోవయింక కి టాన్ దొర్కు జవున్' మెన తుక 'జొయ్యి అంచి సాచి సంగున్' మెన, తుకయ్ ఆవ్ తెద్రయ్తసి.", మెన అంక ప్రబు తెదొడి సంగిలన్.

¹⁹ "జాక, ఓ అగ్రిప్పు రానొ, పరలోకుమ్చొ ప్రబు జా దీసి దెకయ్లిన్క సూనయ్లిన్క నే పిట్టయ్తె నిదానుమ్ కెర, ²⁰ తొలితొ దమన్యుతె, పడ్డొ యెరూసలేమ్తె, పడ్డొ ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి, పడ్డొ యూదుల్ నెంజిలసచ దేసిమ్లుతె గెచ్చ, ఒత్త కి, తుమ్ కెర్లె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా ముల, దేముడుక తుమ్ నంపజా మార్పుప జలిన్క రుజ్జా జతి రితి సత్తిమ్ ఇండ మెన, బోదన కెర్తె తిలయ్.

²¹ జాకయ్, యూదుల్ దేముడుచి గుడితె అంక దెర, అంక మారుక కుట్ల కెర్లె.

²² "ఆజి ఎదక కి, దేముడు అంక తోడు తత్తయ్చి రిసా, బాల వెల్లొ ఎత్కిజిన్చి మొక్కె ఈంజ సాచి ఆవ్ సంగితసి. 'జర్గు జయెదె' మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస సంగిలిసి తెన్ మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు సంగిలిన్తెన్ బెదితి సాచి ఆవ్ సంగితసి. కిచ్చొ వేరచి నెంజె. ²³ జేవ్ కిచ్చొ సంగిలిన్చి రిసా ఆవ్ సంగితసి మెలె, సైమల్ సేడ క్రిస్తు మొరుక అస్సి, చి అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితసక జో మొదొల్ సుద్దొ జయెదె, చి అమ్చ యూదుల్క కి, యూదుల్ నెంజిలసక కి జోచి ఉజిడి జో దెకయెదె, మెన, పూర్ణుల్ సంగిలి కోడు" మెన పవులు సాచి సంగిలన్.

పెస్తున్, పవులు, అగ్రిప్పు లట్టబ్లిసి

²⁴ పవులు దస్సి సాచి సంగితె తతికయ్, పెస్తున్ గట్టిజ అవాడ్ కెరన, "పవులు, తుయి వెర్తి జా అస్సిన్. తుయి ఒగ్గర్ సదు కెర్తిసి తుక వెర్తి కెర మార్పుప కెర్తయ్" మెన సంగిలన్. ²⁵ "తుక జొబర, వెల్లొ పేస్తున్. ఆవ్ వెర్తి నెంజి! ఆవ్ సంగితిసి సత్తిమ్. ²⁶ రానొక పుసు. ఈంజ ఎత్కి జోక ఎర్కె, చి దయిరిమ్ తెన్ జోవయింక మొక్కె ఆవ్ సంగితసి. ఈంజ ఎత్కి కిచ్చొ గుట్టుచి నెంజె. జో కి ఈంజ ఎత్కి కచితుమ్ సూన తయెదె" మెన, పవులు సంగ, ²⁷ రానొచి పక్క పన్ల, "రానొ జలొ ఓ అగ్రిప్పు, 'జర్గు జయెదె' మెన అమ్చొ దేముడుచి కబుర్లు సంగితస పూర్ణుమ్ రెగ్డయ్ల కొడొ తుయి నంపజతసి గే? తుయి 'నంపజతయ్' మెన జాని" మెన, పవులు సంగిలన్. ²⁸ అగ్రిప్పు పవులుక, "అంక బే బేగి మార్పుప జా నంప జవున్, మెన తుయి ఉచర్తసి గే?" మెన పుసిలన్, ²⁹ పవులు, "బే బేగి జవున్, ఆల్సిమ్ జవున్, గని ఎక్కి తుకయి మెని నాయ్. ఆజి అంచి కోడు సూన్తస ఎత్కిజిన్ కి 'ఈంజేవ్ గొల్పుల్క పిట్టవ, అంచి రితి జా మార్పుప జతు!' మెన ఆస తెన్ దేముడుక ఆవ్ ప్రార్థన కెర్తసి" మెన, పవులు రానొక సంగిలన్.

³⁰ తెదొడి రానొ, పేలిక్స్, బెర్సికే, చి జోవయింతెన్ వెస తిలస ఎత్కిజిన్ ఉట్ట, కెర, ³¹ బార్ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చొ మెల మెలె, "ఈంజొ మాన్యు కిచ్చొ మొర్తి సిచ్చచి ఎదిలి తప్పు జవున్, జేలి జతిన్చి ఎదిలి తప్పు జవున్, కిచ్చొయ్ కెరె నాయ్" మెన సంగిల.

³² చి పెస్తున్క అగ్రిప్పు రానొ, "కైసరు వెల్లొ రానొ సొంత అంచి తగు సూన్సు మెన ఈంజొ మాన్యు సంగితొ నాయ్ జలె, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరుక జతి!" మెన సంగిలన్.

రోమ పట్టుమ్తె పావులీసి ప్రయానుమ్ గెచ్చుక దెర్లిసి

27 అమ్ ఇటలి దేసిమి ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన అదికారుల్ సంగితకయ్, పవులుక చి అన్నె జేలి తిలసక, ఔగుస్తు వెల్లొ రానొచి మెలి జమాన్లుతె, పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లొ యూలి మెలొ ఎక్కిలోచి అత్తి సార్వ కెర్ల. ² తెదొడి, వేర దేసిమ్చి అద్రముత్తియ్ పట్టుమ్చి ఓడ ఆసియా ప్రదేసిమ్చ రేవుల్ వాట్ గెచ్చెదె మెన, జా

† బారికుల్ 9 అద్యయిమ్.

ఓడతె వెగ బార్ జలమ్. అన్నె మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చి దెస్సలొనీక పట్టుమ్చొ అరిస్తార్కు అమ్చి తెన్ తిలొ.

³ ఉత్తర పక్క గెచ్చ గెచ్చ, అన్నెక్ దీసి సీదోను రేవుతె ఉత్తిర్లమ్, చి యూలి, పవులుక చెంగిల్ దెక, జోచ ఒత్తవ గోతుసుదల్తె జో గోత గెచ్చ ఇదిల్ పుండ సుక్కుమ్ జంక మెన, సెలవ్ దిలన్. ⁴ పుండ, ఓడతె అన్నె వెగ, ఒత్త తెంతొ అన్నె ఉత్తర పక్క గెచ్చ, తెదొడి పడమర పక్క గెచ్చ, కుప్ప డిబ్బుక జీన్లమ్. కుప్పక వేర పక్క గెతమ్, జలె, వాదు అల్లర్ కెర్తి. ⁵ ఒత్త తెంతొ, కిలికియచి పంపూలియా ప్రదేసిమ్లు సొడి ఓడ తెన్ గెచ్చ గెచ్చ, లుకియ ప్రదేసిమ్చి మూర రేవుతె ఉత్తిర్లమ్. ⁶ ఇటలితె గెతి అలెక్కంద్రియ పట్టుమ్ తెంతొ చి ఓడ ఒత్త తతికయ్, జా ఓడతె వెగ గెచ్చుక జయెదె మెన పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో జాన కెర, అమ్క వెగయలన్. ⁷ సగుమ్ దీసల్ తిరిమ్ తిరిమ్ ఓడ తెన్ గెలమ్, గని తెదొడి వాదు అల్లర్ కెర్తి, చి క్షీదు రేవు పాసి అయ్లి పొది, అన్నె పడమర పక్క గెచ్చుక ఉచర్లె వాదు పూర్తి అడ్డు కెర్తికయ్, దచ్చెన పక్క గెచ్చ, క్రేతు డిబ్బుచి సల్మోనే మెలి కొస్సుక కస్టనె జీన, ⁸ క్రేతుచి లాసేయ పట్టుమ్చి పాసి తిలి 'సూటి రేవుల' మెలి టాన్తె పావిలమ్.

వెల్లి వాదు అల్లర్ కెర్తిసి

⁹ ఒత్త సగుమ్ దీసల్ తిలమ్, చి చువ్వె తతి అమ్చి పండుగు కేడ్డికయ్, చల్లి పొది పాసి జెతయ్, చి జా పొదిచి వాదుక ఒత్త ఓడతె గెచ్చుక ప్రమాదుమ్చి రిసా, ¹⁰ "గోతుసుదల్, అమ్ అప్పె బార్ జలె, ఓడక, సామన్క, చి అమ్క ప్రమాదుమ్, ఒగ్గర్ నస్టుమ్ జమదె మెన దెకితసి" మెన, పవులు జాగర్ల సంగిలన్. ¹¹ గని పవులు సంగిలిన్క పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో విలువ నే దెకితె, ఓడ ఇండయ్తసచొ ఎజోమాని, అన్నె ఓడచొ ఎజోమాని దొగులచి కోడు సూన్లన్, చి ¹² "ఈంజ రేవుతె వాదు సరిగా అడ్డు జయె నాయ్ చి రిసా ప్రమాదుమ్" మెన ఓడతె తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ సంగ, "ఏక్ వేల క్రేతు డిబ్బుచి పీనిక్స్ మెలి అన్నెక్ రేవుతె పావిలె, ఇదిల్ వేర దిక్కుక మొక్కె జతయ్ మెలె, నైరుతి దిక్కుకచి వాయవ దిక్కుకచి చల్లి పొది ఒత్త రకిలె చెంగిల్ కిచ్చొగె" మెన సంగిల.

¹³ తెదొడి, దచ్చెన పక్క తెంతొ ఉల్లువుల్లుల్లు వాదు కెర్తికయ్, 'అప్పె బార్ జలె చెంగిల్ కిచ్చొగె' మెన, ఓడక టీచొ కెర్తి లంగరు మెలి ఇనుము సామన్ సముద్రమ్ తెంతొ కడ కెర, ఇండవుక దెర, క్రేతు డిబ్బుచి గట్టుక పాసి గెచ్చ తా, ఇండయ్తె తిల. ¹⁴ గని ఈసాన్యమూల పక్క తెంతొ జెతికయ్ వెల్లి వాదు బుయి పక్క తెంతొ వీరుక దెర్తి, ¹⁵ చి జా వాదుక నెత్త కెర, ఓడ పసుల, వాదు గెతి దిక్కుతె పెల్లి జలి. ¹⁶ తెదొడి, కీసి గే, కొద మెలి ఇదిలిసి డిబ్బుచి గట్టుతె జా కెర, ఓడ పడ్డొ కడ దోనిక కస్టనె ఓడతె వెగడ్లమ్. ¹⁷ డిట్టుమ్ జవున్ మెన, డిట్టుమ్ వాలివొ తెన్ ఒండి ఓడక బందిల. తెదొడి, సూర్తి మెలి ఇస్క డిబ్బుతె ఓడ పెల్లి జలె టక్కున దెరన గెలెదె మెన బియ్ కెర, ఓడ తిరిమ్ ఉట్టు గెస్సు మెన, జేవ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ తెరల్ గట్ర ఉత్తయ్ల.

¹⁸ గని, వాదు కెర్తల్ ఒగ్గర్ కెర, ఓడక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తికయ్, అన్నెక్ దీసి, ఓడతె దువార్తె తిలి సామన్ సముద్రమ్తె గలుక దెర్ల, ఓడ సుల్కన జవున్ మెన. ¹⁹ గని వాదు తగుప జయె నాయ్, చి తిర్తత్క ఎత్తిజిని, బాల వెల్లో, సొంతయ్ బెద, ఓడ ఇండయ్తి సామన్ కి ఉక్కుల సముద్రమ్తె గలిలమ్. ²⁰ ఒత్త తెంతొ, వాదు పాసి గట్టిజ జతికయ్, ఒగ్గర్ దీసల్ జలి పొద్దు డిసి నాయ్, సుక్కుల్ డిస్తి నాయ్, చి రచ్చించుప జతి దయిరిమ్ ఎత్తిజిన్క పూర్తి గెలి.

²¹ జేవ్ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ దీసల్ చువ్వె తతికయ్, పవులు జోవయించి నెడిమి పుర్తి జా, "ఆవ్ తెదొడి సంగిలిసి సూన్తద్ జలె, క్రేతు తెంతొ బార్ జతద్ నాయ్, ఈంజ నస్టుమ్ కస్టుమ్ సేడ్డద్ నాయ్.

²² ఈంజ ఓడ పాడ జా గెచ్చెదె, గని కేన్ మాన్సు మొర్సు నాయ్, అప్పె

తుమ్ దయిరిమ్ తెన్ తా మెన ఆవ్ తుమ్క సంగితసి. ²³ కీసి జాని మెలె, ఆజి రాతి, ఆవ్ నంపజలొ దేముడుచి దూత ఎక్కిలొ జా కెర, అంచి పాసి టీచ, ²⁴ అంక, 'పవులు, తుయి బి నాయ్. తుయి కచితుమ్ కైసచి పాసి టీచ జా జోక తుచి తగు సూనయ్తె. పడ్డొ, ఈందె తుచి తెన్ ఓడతె గెతన కి తుచి తెన్ రచ్చించుప జతు దేముడు తుక వరుమ్ దా అస్సి మెన,' దూత అంక సంగిలన్. ²⁵ జాకయ్, గోతుసుదల్, తుమ్ దయిరిమ్ తా. అంక కబుర్ సంగిల్ రితి కచితుమ్ జర్గు జయెదె మెన ఆవ్ నంపజతసి. ²⁶ గని మదెనె, కేన్ జవున్ డిబ్బుతె ఓడ పెల్లి జంక అస్సి" ఇసి పవులు సంగిలన్.

ఓడ డిబ్బుచి గట్టుతె పెల్లి జలిసి

²⁷ చొవ్ల పొదుల్ గెతికయ్, అందరె, అద్రియ సముద్రమ్తె అమ్చి ఓడ ఇండ నే ఇండిలి రితి జా తిరిమి గెతె తతికయ్, 'అమ్ బుయి క పాసి జెతసుమ్ కిచ్చొగె' మెన, ఇండయ్తసక అజ్జ అయ్లి. ²⁸ చి 'సముద్రమ్ కెర్తి దీగ్ అస్సి గే దెకుమ్' మెన కొల్ల దెకిలె, పుంజెక్ విస్సెక్ అడుగుల్ దీగ్ అస్సి. అన్నె ఇదిల్ దూరి గెచ్చ కొల్ల దెకిలె, తొబయ్ అడుగుల్ దీగ్ జా అస్సి. ²⁹ తెదొడి, "పత్తల్తె పెల్లి జలె అల్లర్ జమదె" మెన బియ్ కెర, 'ఓడ టీచొ కెర' మెన, ఓడచి పడ్డొ పక్క తెంతొ చెత్తర్ లంగర్లు సముద్రమ్తె బుడ్డవ తా, "కెదొడ్క రాతి పాయదె." మెన ప్రార్లన కెర్తి తిల. ³⁰ మదెనె, 'ఓడక ముల దోనితె వెగ బయలె బార్ జమ' మెన ఓడ ఇండయ్తన, ఆరిక "ఓడచి పుర్తితొచ లంగర్లు బుడ్డయ్తనుమ్" మెన సంగ, లుంకచోరు ఓడచి దోని ఉత్తవ దిల. ³¹ జా పవులు దెక కెర, పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో చి జమాన్లుక, "ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఓడతె తిలకయ్ రచ్చించుప జస్తి" మెన సంగిలన్. ³² చి దోనిచ వాలివొ జమాన్లు సుదల్ సింద, దోని ములయ్ల.

³³ కుకుడొ వాసెనె, "అప్పె చొవ్ల పొదుల్ జయెదె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ బియ్ తా చువ్వె అస్సున్. ³⁴ జాకయ్, అన్నిమ్ కా నత్తు జా. తుమ్ కిచ్చొయ్ నస్టుమ్ నే జస్తి రచ్చించుప జస్తి, చి తుమ్క సెక్తి తయెదె. జేవ్క కి పవులు బలవంతుమ్ కెర, ³⁵ పోడియొ దెర, ఈంజ అన్నిమ్ దా దయ కెర్లచి" మెన, దేముడుక జోకర కెర, ఏక్ గండ మోడ కంక దెర్లన్. ³⁶ జేవ్ దెక, దయిరిమ్ జా, జేవ్ కి కంక దెర్ల. ³⁷ జా ఓడతె మొత్తుమ్ దొన్ పుంజొ డబ్బయ్ సొవ్వు జీన తిల. ³⁸ జలె, ఎత్తిజిన్ సరిపుచుప జలిసి కయ్లి పడ్డొ, ఓడక 'అన్నె సుల్కన జవున్' మెన, సీసిలి గోదుమ్ ఎత్తి సముద్రమ్తె గలిల.

³⁹ పొద్దు బార్ జతికయ్, 'ఈంజ కేన్ దేసిమ్చి బుయి గె?' మెన చినితి నాయ్, గని ఏక్ రేవు తిలిసిచి ఇస్క తిలి సదూనుమ్చి ఒడ్డు దెకిలె, అన్నె, "ఒత్త పావిలె, ఓడ ఒడ్డుతె ఒగ్గొడ నెంక జయెదె" మెన, ఉచర్ల. ⁴⁰ జాకయ్, జేవ్ బుడ్డవ తిల లంగర్లుచ వాలివొ యిప సముద్రమ్తె ముల, దిక్కు దెకయ్త చట్టుచ వాలివొ బొడుగ కెర, ఓడక పుర్తి తతి ఇదిలిసి తెర వెగడ, ఒడ్డు పక్క గెచ్చుక దెర్లమ్. ⁴¹ సముద్రమ్ తెడిచి ఏక్ డిబ్బుతె ఓడ పెల్లి జా, దెరన గెలి. పుర్తితో పక్క టక్కున డిబ్బుతె వెన గెలి, పడ్డొ పక్క కెర్తల్ పెట్టికయ్, ఓడ బద్దల్ జా గెలి.

⁴² "ఏక్ వేల ఒడ్డుతె పుంగ్ల ఉట్టు నిగుల" మెన, జేలి తిలసచి రిసా జమాన్లు సుదల్ ఉచర, మారుక ఉచర్ల, గని, ⁴³ 'పవులుక మొరుక జయె నాయ్' మెన, పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో అడ్డు కెర్లో. "పుంగ్లితన, సముద్రమ్తె డేవ ఒడ్డుతె పుంగ్ల, చి ⁴⁴ పుంగ్లక నేన్లన ఓడచ డండల్ బల్లు దెర, ఒడ్డుతె పాచ" మెన ఆడ్ల దిలన్, చి కో నే పిట్టి, ఎత్తిజిన్ ప్రమాదుమ్ తెంతొ ఒడ్డుతె జీన్లమ్.

† వెల్లో రాసెచి. †† రాతి పాయితికయ్

పవులుక అయి చడ్డెకి చెంగిల్ తిలిసి

28 ఆమ్ ఎత్తిజిన్ ప్రమాదుమ్ నెంతె బుయ్యె పావెలె, జా డిబ్బుక మెలితె డిబ్బు మెన చినిలమ్. ² మెలితె డిబ్బుచ మాన్సుల్, జెలె, అమ్క ఎత్తిజిన్క చెంగిల్ మరియాద కెర, 'పాని జా చల్లి కెర్తికయ్', అమ్క ఆగి లావ దిల.

³ జా ఆగిచి రిసా పవులు దొన్ని దారు కుడవ ఆగితె గల్లె తతికయ్, ఒగ్గర్ విస్సుమ్ దెతి అయి వేడిక బార్ జా, పవులుచి అత్తి చడ టక్కున జలి.

⁴ జోచి ఆతు తెంతో అయి ఒడొయ్ జా అస్సె మెన జేవ్ మెలితె డిబ్బుచ మాన్సుల్ దెక కెర, "ఒహో, ఈంజో మాన్సు అత్య కెర్తొసా జా తయెదె. సముద్రుమతె నే మొర్లె కి, ఇన్నెచి పాపుమ్క మొరుక అస్సి, కిచ్చొగ" మెన సంగిల. ⁵ పవులు, మాత్తుమ్, ఆతు వీర దెతికయ్, అయి ఆగితె సేడ్డి, చి పవులు కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జయె నాయ్.

⁶ "ఈంజో పుల గెచ్చ టక్కున జా సేడ మొర గెచ్చెదె" మెన ఉచర్ల, గని ఒగ్గర్ సేంపు రకిలెకి, కిచ్చొ జయె నాయ్ మెన దెక కెర, "ఒహో, ఈంజో దేముడు జా తయెదె" మెన ఉచర్ల.

⁷ ఒత్త అమ్ తిలిన్క పాసి, జా డిబ్బు దేసిమ్క వెల్లొ జలో పొస్సి మెలోసాక బుయి తిలి. జో పొస్సి తెన్ దస్సుల్ జతికయ్, అమ్క తిర్తతి ఒగ్గర్ మరియాద కెర్లన్. ⁸ జోచొ అబ్బొన్క జొర్తొ, చి పెట్టి దెర తిలిచి రిసా పవులు జోతె గెచ్చ ప్రార్దన కెర జోక బోడి చడితికయ్, జో చెంగిల్ జలన్. ⁹ దస్సి జర్ల జతికయ్, జా డిబ్బు దేసిమ్చ జొర్తొ తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ పవులుతె జా కెర, చెంగిల్ జల. ¹⁰ జాకయ్ అమ్క ఒగ్గర్ గవురుమ్ కెర్ల చి తిన్ని జొన్నొ గెలె, ఆమ్ అన్నె ఓడతె బార్ జంక దెర్లి పొది, అమ్క దొర్కు జలిసి ఎత్తి ఓడతె బెరయ్ల.

రోమ్ పట్టుమతె పావులీంసి పావెలిసి

¹¹ జా తిన్ని జొన్నొ గెతికయ్, ఒండి చల్లి పొది జా డిబ్బుతె తిలి ఏక్ ఓడతె వెగ, బార్ జలమ్. జా ఓడ అలెక్కంద్రియ పట్టుమ్ చి. జా ఓడచి బోడితె 'కల్వల్ దేవతల్' మెన బొమ్మల్ తిల. ¹² జెలె, జా ఓడతె సురకూసు రేవు ఎద ఉత్త, తిర్తతి తిలమ్. ¹³ ఒత్త తెంతో ఇదిల్ వంకిడి వాటు బుల, రేగియు మెలి రేవుతె పావెలమ్. ఏక్ దీన్ గెతికయ్, దచ్చెన పక్క తెంతో చి వాదు కెర్లి, చి అన్నెక్ దీసి పొతియిలీ రేవుతె పావెలమ్. ¹⁴ ఒత్త ఉత్తిర్లె, నంపజల బావుడ్లు తిల, చి "సత్తు పొదుల్ అమ్చి తెన్ తా" మెన బుకార్ల. జా సత్తు పొదుల్ గెతికయ్, బార్ జా, రోమ్ పట్టుమతె గెలమ్.

¹⁵ ఒత్త రోమ్క పాసి అయ్లె, నంపజల బావుడ్లు అమ్క "జా అస్తి" మెన సూన తా, దస్సుల్ జంక మెన, రోమ్క రమారమి దొన్ని విసా తిన్ని మయిలు దూరి తిలి అప్పీయా మెలి ఏక్ సంతవీది ఎదక, సగుమ్జిన్ అయ్ల. అన్నె సగుమ్జిన్ తిన్ని నిజితి గేర్లు మెలి రోమ్క ముప్పుయ్ పాచ్ మయిలు దూరి తిలి గవ్వి ఎదక అయ్ల. జోవయింక దెక కెర, పవులు అమ్చొ దేముడుక జోచి సర్ల సంగిలన్, చి దయిరిమ్ జలన్. ¹⁶ తెదొడి, ఆమ్ రోమ్తె పావెలి పొది, పవులుక జేల్తె గల్లి నాయ్, గని ఇస్టుమ్ అయ్లీన్తె జో జింక సెలవ్ దా, జమాన్ ఎక్కిలోక రకయ్ల.

¹⁷ తిర్తతి గెతికయ్, పవులు ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లొ సుదల్క, అదికారుల్క జోతె బుకార్లొ. జేవ్ ఒత్త ఎక్కితె బెదితికయ్, పవులు జోవయింక, "ఓ బావుడ్లు, అమ్చ యూదుల్క కిచ్చొ అల్లర్ కెరి నాయ్, అమ్చ పూర్తుల్చ విదల్ పిట్టవుక మెన ఆవ్ కిచ్చొ కెరి

నాయ్, గని యెరూసలేమ్తె అంక జేలి కెర, రోమీయుల్చి అత్తి అంక సార్చ కెర దిల. ¹⁸ రోమీయులు అంక పరిచ్చ కెర, అంచి తగు సూన, 'కిచ్చొ మొర్లి సిచ్చ అనన్తి తప్పు కెరె నాయ్' మెన, జోవయింక రుజ్జు అయ్లిచి రిసా, అంక విడ్డల్ కెరుక ఇస్టుమ్ జల. ¹⁹ గని ఒత్తచ యూదుల్ ఒగ్గర్ జతికయ్, అంక అన్నె కిచ్చొ వాటు నాయ్, చి కైసరు వెల్లొ రానొ సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్లు మెన, ఆవ్ కోఫ్ జలయ్. గని అమ్చ యూదుల్చి రిసా అంచి పెట్టి కిచ్చొ విస్సుమ్ నాయ్.

²⁰ "తుమ్క ఆజి కిచ్చొక ఇన్నె బుకార్లయ్ మెలె, తుమ్చి తెన్ దస్సుల్ జంక, చి ఈంజేవ్ గొల్లుల్ తెన్ కిచ్చొక అంక బంద అస్తి మెలె, తెద్రయిందె మెన దేముడు ఆమ్ ఇస్సాయేలుల్క సంగిలొ రచ్చించుప కెర్తొసాక, ఆవ్ నంపజా జోవయించి రిసా సాచి సంగిల్, రిసాయి." మెన సంగిలన్. ²¹ జెలె, జేవ్, "యూదయ తెంతో తుచి రిసా కేన్ ఉత్తల్ జెతి నాయ్, చి ఇత్తల్ అయ్ల అమ్చ యూదుల్ కోయి కి, తుచి రిసా కిచ్చొయ్ అల్లర్ సంగితి నాయ్, ²² గని, తుయి ఉచర్తిసి ఆమ్ సూసుక ఇస్టుమ్ జతసుమ్. తుయి బెదితి జట్టుచి రిసా ఎత్తిజిన్ 'తప్పు' మెన సంగితతి" మెన, పవులుక ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లొ సుదల్ సంగిల.

²³ జాకయ్, జేవ్ సంగిలి దీసి, జో తిలి గెరి ఒగ్గర్ ఒగ్గజిన్ యూదుల్ అయ్ల, చి పెందలె తెంతో సాంజ్ ఎద, దేముడుచి రాజిమతె మాన్సుల్ బెదుక అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలి చి సాచి సంగ, 'మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్చ కొడొ, పడ్డొ మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్తుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుచ కొడొ బెదవ, యేసుక 'జొయ్యి దేముడు సంగ తిలొ రచ్చించుప కెర్తొసా' మెన, బోదన కెర్లె తిలన్.

²⁴ జోవయింతె సగుమ్జిన్ జో సంగిలిసి నంప కెర్ల, సగుమ్జిన్ నంప కెర్లె నాయ్. ²⁵ జేవ్ దొన్ని జట్లు జా, ఎక్కి మెన్ను నే జతె ఉట్ట గెల. గని నే గెతె అగ్గెయి, పవులు ఇసి సంగిలన్. "యెసయా పూర్తుమ్చొచి అత్తి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు తుమ్చ పూర్తుల్క సంగిలి కోడు సరిగా అస్సి.

²⁶ 'అమ్చ యూదుల్తె గెచ్చ ఇసి మెన సంగ. తుమ్ సూన్తె, గని కచితుమ్ అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్. తూమ్ దెకితె, గని కచితుమ్ నంప కెర్లు నాయ్! మెన సంగు. ²⁷ ఈంజేవ్ అమ్చ మాన్సుల్చి పెట్టి బేడు బంద అస్సి, జోవయించ కంగ్గొ బోయ్ల జా అస్సి, జోవయించ అంకివో జేవ్ డంకన అస్సి. నెంజిలె, అంకివో దెకిత, కంగ్గొ సూన్త, పెట్టి అర్దుమ్ కెరంత, చి ఆవ్ జోవయింక చెంగిల్ కెర్లి రితి అంచితె జెత.' మెన సంగిలి కోడు.

²⁸ "జాకయ్, తుమ్క, అమ్చొ దేముడు దిలి రచ్చన యూదుల్ నెంజిలసక జో దా అస్సి. జెవ్వి సూనుల" మెన, పవులు సంగిలన్.

²⁹ † పవులు ఇసి సంగితికయ్, యూదుల్, ఎక్కి మెన్ను నే జతె, దొన్ని జట్లు జా, ఉట్ట గెల.

³⁰ పవులు, సొంత గేరు నజన అద్దె దా దొన్ని వెర్సుల్ ఒత్త జితె తా, కో అయ్లె కి మరియాద కెర, ³¹ దేముడుచి రాజిమ్చి రిసా, ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి రిసా, కో అడ్డు నే కెర్లె, ఎదార్దుమ్ సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లె తిలన్.

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్ల ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపీయ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సి. †† గ్రీకు బాస తెన్ 'బారికుల్' చి మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 29 నంబచి కొడు తయె నాయ్.

రోమా

మొదటి కోడు

1 రోమ్ పట్టుమతచ దేముడు ప్రేమ కెర్ల జోచి సుద్ది జా జోచయ్ జంక మెన, జో నిసాన బుకార్ల మాన్సుల్క, యేసుక్రీస్తుక †గొత్తి సుదొ జలో పవులు రెగిడ్డి ఉత్తుమ్. దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ఆవ్ జోచొ బారికి జంక మెన, యేసుక్రీస్తు అంక నిసాన బుకారా అస్సె. ఈంజయి కామ్ అంక సార్చు దా అస్సె. 2 ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ తెద్రవుక మెన అగ్గెయి తెంతో జోచ కబుర్లు సంగిలసచి అత్తి, జో రెగ్డయ్లి జో దిలి దేముడుచి కొడొతె ప్రమానుమ్ సంగ తిలన్. 3 సుబుమ్ కబుర్ మెలె, జో దేముడుచొ ఎక్కి పుత్తునచి రిసాచి కబుర్. జో పుత్తునక 'మాన్సు' మెన దెకిలె, అమ్ యూదుల్చొ దావీదు పూర్ముచొచి సెకుమ్తె జెర్తిలన్. 4 అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు, జో మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్ రిసా దేముడుచి పూత్తు మెన దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుచి ఒగ్గర్ సెక్తి తెన్ రుజా కెరన్. 5 జలె, ఎత్తి దేసిమి జోక నంపజా జోచి కోడు నిదానుమ్ కెర జోచి నావ్ గవురుమ్ కెర్లు మెన మాన్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్త జోచ బారికుల్ అమ్ జంక మెన, జో ప్రబు జోచి దయ అమ్క దా అస్సె. 6 యేసుక్రీస్తుచ సాంత మాన్సుల్ తూమ్ కి జంక మెన, జేవ్ తెన్ బెదుక మెన వేర వేర దేసిమ్లుతె తుమ్క కి దేముడు బుకారా అస్సె. 7 అమ్క అబ్బొ జలొ దేముడుచి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

రోమియుల్క దెకుక మెన పవులుచి ఆస

8 తొలితొ కిచ్చొ మెలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్చి రిసా ††యేసుక్రీస్తుచి నావ్ దెర అంచొ దేముడుక అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. ప్రబుచి ఉప్పిరి తుమ్ రోమియుల్ తుమ్చి నముకుమ్ తిలిన్చి రిసా ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ సూన అస్సి. 9 జోచొ పుత్తునచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ సూనవ ఆవ్ సేవ కెర్లొ దేముడు అంచి రిసా సాచి జతయ్. ఆవ్ ప్రార్దన కెర్లి పొది, కెయ్క తెయ్క నే పిట్టి తుమ్చి రిసా జోక ఆవ్ సంగితసి. 10 తుమ్చి రిసా ఆవ్ ప్రార్దన కెర్లిన్తె ఏక్ కిచ్చొ మెలె, జోచి దయ తిలె, కిసి గే తుమ్తె ఆవ్ అప్పె జెంక వాట్ దెవున్ మెనయ్ ఆవ్ ప్రార్దన కెర్లిసి. 11 తుమ్చి ఆత్తుక డిట్టుమ్ కెర్లి రితి తుమ్క కిచ్చొ జవున్ ఆత్తుసెక్తి దొర్కు కెర్లి రితి కిచ్చొ జవున్ కామ్క జెతిసి కెరుక మెన, తుమ్క దెకుక తుమ్తె గెచ్చుక అంక ఒగ్గర్ ఆస. 12 తుమ్చి ఆత్తుక డిట్టుమ్ కెరుక మెన సంగిలె, తూమ్ కి ఆవ్ కి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నముకుమ్ దెకిలె అన్నె సర్ల దయిరిమ్ జమ్దె. 13 ఓ బావుడ్లు, తుమ్ కిచ్చొ జానుక అంచి ఇస్సుమ్ మెలె, యూదుల్ నెంజిల అన్నె ఒగ్గజ్జన్తె ఆవ్ కిసి గెచ్చ ప్రబు దిలి పంటొ జోవయింతె లాయ అస్సి గే, తుమ్తె గెచ్చ, తుమ్తె కి దస్సి పంటొ లాయక మెన ఆవ్ ఒగ్గర్ సుట్టు ఉచర అస్సి, గని అప్పెక అంక వాటు అడ్డు తా

† నెంజిలె 'గొత్తి జలొ రితి', నెంజిలె 'సేవ కెర్లొసా'. †† మెలె, యేసుక్రీస్తు జోవయింక నంపజలసచి పాపుమ్ వయ గెచ్చయ్లి రిసా 'జొయ్యి మదెనె జతికయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొసి అమ్చ ప్రార్దనల్ సూనెదె' మెనయ్, జయ దయిరిమ్క యేసుక్రీస్తుచి నావ్ దెర పవులు దేముడుక ప్రార్దన కెర్లయ్, ఆమ్ కి జోవయింక ప్రార్దన కెరుక జతయ్.

అస్సె. 14 †గ్రీసు దేసిమ్చక కి, గ్రీసు దేసిమ్చ నెంజిలసక కి, ఒగ్గర్ సదు కెర్లసక కి, సదు నేన్ల మాన్సుల్క కి ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక మెన, ప్రబు అంక పూచి తియార అస్సె. 15 జాకయ్, తుమ్ రోమ్ పట్టుమతచ కి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుక మెన అంక ఒగ్గర్ ఇస్సుమ్ అస్సె.

నముకుమ్ వాట్కయ్ రచ్చన దొర్కు జతయ్

16 సుబుమ్ కబుర్చి రిసా అంక కిచ్చొ లాజ్ నాయ్. సుబుమ్ కబుర్చి ఉప్పిరి అంక పూర్తి దయిరిమ్. ††నంపజతొ ఎత్తి మాన్సు పాపుమ్ తెంతొ రచ్చించుప కెర్లి రిసా దేముడుచి సెక్తి సుబుమ్ కబుర్ తెయి అస్సె. జా రచ్చన క్రీస్తుక నంపజతన ఎత్తిజిన్క, ††తొలితొ యూదుల్క, పడ్డొ యూదుల్ నెంజిలసక. 17 దేముడుచి పున్నిమ్ సుబుమ్ కబుర్ తెయి డిస్తయ్, దొర్కు జతయ్ ††. జో దెతి జా పున్నిమ్, జా రచ్చన, అమ్క కిసి దొర్కు జతయ్ మెలె, ††పూర్తి నముకుమ్ వాటు. దేముడుచి కొడొతె జో సాంత రెగ్డయ్లి రితి, "ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్క కో పున్నిమ్ † జవుల గే జెచ్చి జివుల".

దేముడుచి పున్నిమ్ నెసిలసచి రిసాచి తీర్పు

18 దేముడుక విరోదుమ్ జా మాన్సుల్క పాపుమ్ కెర కెర జోవయించి పెట్టిచి పాపుమ్తె సత్తిమ్క లుంకడ్డొ, దస్సి ఎత్తి మాన్సుచి ఉప్పిర్ జోచి కోపుమ్ జో దేముడు పరలోకుమ్ తెంతొ సుచ దా దెకయెదె, లయడెదె మెన రుజ్జా ††డిస అస్సె. 19 దేముడుక జేవ్ విరోదుమ్ జలిసిచి అన్నె మాన్సుల్క జేవ్ కెర్ల పాపల్క 'జోవయించి పాపుమ్' మెన కిసి సంగుక జయెదె మెలె, జో దేముడుచి రిసా జేవ్ జానుక జతిసి ఎత్తి జోవయించి పెట్టి జాన్తి. కిసి మెలె, జొయ్యి సాంత జోవయింక దెకవ అస్సి. 20 కిసి మెలె, జో నే డిస్తొసా కిసా అస్సి గే, మెలె జోవయింక 'కెయ్క తెయ్క తాఁ గెతి సెక్తి అదికారుమ్ జోకయ్ అస్సె. జొయ్యి దేముడు' మెలి రుజ్జా లోకుమ్ జెర్లయ్లి తెంతొ, జో తెయ్క కెర్లిన్ ఎత్తితె సొస్టుమ్ డిస్తయ్, చి తెదొడి తెంతొ మాన్సుల్ పూర్తి చిన అస్సి. జాకయ్, ప్రబుచి మొక్కె "నేనుమ్" మెనుక నెతిరి. 21 దస్సి, జోవయింక 'జొయ్యి దేముడు' మెన జేవ్ జాన్లె కి బప్పన్తి నాయ్, జోక గవురుమ్ దెకితి నాయ్, జో దిలిన్క 'తుయి దిలదె' మెన ఒప్పన్తి నాయ్, జోక సర్ల సంగితి నాయ్, గని వెర్లి బుద్ది జల, చి బుద్ది నెంజిల జోవయించ పెట్టి అందర్ జా గెల. 22 'జాన్లె మాన్సుల్ ఆవ్'

† గ్రీసు దేసిమ్చ మాన్సుల్క మెనుక జతయ్, గని పవులు ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్ల పొదులె, యూదుల్ నెంజిల ఎత్తిజిన్క కి 'గ్రీసు దేసిమ్చక' మెనుక ఏక్ అలవాట్ తిలి. †† మెలె, క్రీస్తుకయ్ నంపజతొ ఎత్తి మాన్సు. యోహాను 1:12, 3:16, 18, 36. †† తొలితొ యూదుల్క అవకాసుమ్ తంక చి పడ్డొకయ్ యూదుల్ నెంజిలసక అవకాసుమ్ తంక మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి నెలవ్. లూకా 24:47, బారికుల్ 1:8, 13:46. ††† జోచి సత్తిమ్ పున్నిమ్ జోవయింక నంపజలసక దొర్కు కెరన్తికయ్ అమ్క అన్నె బెదవంతయ్. ††† నెంజిలె 'చి జా సత్తిమ్ పున్నిమ్ అమ్క దొర్కు జలె, అన్నె నముకుమ్ పలోయ్తయ్'. § నెంజిలె "ప్రబు దెతి పున్నిమ్ జలస జోవయించి ఉప్పిచి నముకుమ్కయ్ ఇండుక" హుక్కూకు 2:4 దెక. §† సీలువతె యేసు మాన్సుచి పాపుమ్ వయ గెచ్చయ్లిన్తె సయ్తానుక మొర్కుక జీన పాడ్ కెర అస్సె; ఎల్లియల్ 2:14. సయ్తానుక జీన పాడ్ కెర్లిన్ తెన్ సయ్తాను చి సేవ కెర్లిసి ఎత్తిచి ఉప్పిరి కి యేసు జీన పాడ్ కెర అస్సె.

మెననయి జేవ్ బుద్ధి నెంజిలస జా గెల. ²³ అన్నె, నే మొర్తో కెయెక తెయెక జీవ్ తతో దేముడుక ముల దా, మాములుమ్ మొర్త మాన్సుల్చి రూపుమ్చ, పిట్టల్ రూపుమ్చ, జంతువుల్ రూపుమ్చ, అయివో రూపుమ్చ బొమ్మల్క ఇస్టుమ్ జా, దసచకయ్ జొకరుక దెర్ల.

²⁴ జాకయ్ దేముడు జోవయింక కిచ్చొ సిచ్చ దిలన్ మెలె, "జోవయింక పెట్టెచ ఆసల్ రితి ఇండ లంజె కమెతె పూర్తి గెచ్చు, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోవయింక ఆగేక నిస్కారుమ్ కెరన, జోవయింక జెవ్వి మరియాద కడన్తి సిచ్చ సేడ్డు, కతు" మెనయ్, దస్సితెయ్ జో జోవయింక సార్ప కెర దిలన్. ²⁵ దేముడుచి రిసాచి సత్తిమ్ గ్యానుమ్ జేవ్ నెన కెర అబద్దుమ్క ఇస్టుమ్ జల, చి జో ఎత్తి జెర్తయ్లోసిచి సేవ కెరుక ముల కెర, జో తెయార్ కెర్నెకయ్ జొకరుక దెర, దసచచి సేవ కెర్తతి. గని జెర్తయ్లోసాకయ్ కెయెక కి జెయ్యి! ఆమేన్.

²⁶ జలె, 'జెర్తయ్లోసాక ముల కెర తయార్ జలిన్కయ్ జేవ్ కోఫ్ జలి రిసాయి, జోవయింక ఆగేచి పాపుమ్చ ఆసల్క దెర్ను సేడయ్ తత్తు' మెన, దస్సితె జో దేముడు సార్ప కెర దిలన్. దస్సి, మాములుమ్ తెర్నిమున్సు జతిన్ ముల దా, జోవయింక తేబోదల్ తెన్ లంజె జంక దెర్ల. ²⁷ జోవయింక మున్సుబోదల్ కి దస్సి, తెర్ని తెన్ చెంగిల్ జితిసి ముల దా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పూర్తి వెర్రి ఆస జా, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లంజె వెట్కారుమ్ జా, జోవయింక ఆగేతె ఆత్మల్తె జోవయింక జా పాపుమ్ కెలచి, పాడ్ జల.

²⁸ అన్నె, దేముడుక 'అస్సె. జొయ్యి దేముడు' మెన జేవ్ ఒప్పునుక నెన కెర జొక పచ్చిల్ రిసా, కామ్క నెంజిలి బుద్ధితె, పొరపాట్ ఇండితిన్తె జోవయింక జో సార్ప కెర దిలన్. ²⁹ జోవయింక పెట్టి కిచ్చొ బెర్రి మెలె, ఎత్తి రగల్ పాపుమ్బుద్ది, పాపుమ్ కమె, అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జతిసి. కుస్సిదుమ్ కి బెర్రి. జోవయింక పెట్టి బెర్రు గోసల్, అత్యల్ కెర్రి బుద్ది, కొడొ జాజవ జట్టి జతిసి, మోసిమ్ కెర్రిసి, కుస్సిదుమ్ ఉచర్రిసి, దస బుద్దుల్ జల. జేవ్ అన్నె కీసచక జల మెలె, సొండెల్ జలస, ³⁰ మాన్సుల్క ఆరిచ నిందల్ సంగ, జోవయింక నావ్ పాడ్ కెర్తస, పరలోకుమ్చో దేముడుక విరోదుమ్ కెర్తస, అన్నె మాన్సుల్క నిస్కారుమ్ కెర్తస, గవురుమ్ ఉచరంతస, 'అన్నె కిచ్చొ కిచ్చొ గర్దు కమె కెరుమ్' మెన ఉచర్త కుట్టల్ కెర్తస, అయ్యస్అబ్బొనచి కోడు నే సూన్తస జల. ³¹ జేవ్ బుద్ధి నెంజిలస, జేవ్ ఒప్పన్సి కామ్ నే కెర్తస, ప్రేమ నేన్లస, కన్కారుమ్ నేన్లస. ³² "దస కమె కెర్తస, మొర్తి సిచ్చక విలువ జతతి" మెన దేముడు తీర్పు కెర అస్సె మెన జేవ్ జాన్లె కి, దస కమె ఇండితతి. చి దస కమె అన్నె మాన్సుల్ ఇండిలె, మెన్సితతి, 'చెంగిల్' మెంతతి.

దేముడుచి పున్నిమ్చి తీర్పు

2 జాకయ్, ఓ మాన్సు కొన్సొ జలెకి, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో 'గర్చ' మెన తీర్పు సంగిలె, తుమ్చ సొంత పాపల్చి రిసా తుమ్క కి జా తీర్పు లయితయ్. మెలె, అన్నెక్కోక 'గర్చొ' మెన తీర్పు సంగిలె, తుమ్క తుమి పాపుమ్ వయడ్తు. తూమ్ తీర్పు సంగిలో మాన్సు కొన్సొ జలెకి, జో కెర్త తప్పుల్తె తూమ్ కి ఇండితసు. ² ఆవ్ అగ్గె రెగిడ్డి జాబిత తప్పు కమె కో కెరుల గే, దేముడు జోవయింక తీర్పు కెర, సిచ్చ కెరుక ఒప్పున అస్సి మెన జానుమ్. అన్నె, జో సత్తిమ్చో జతయచి రిసా జో కెర్త తీర్పు సరిగచి మెన జానుమ్. ³ ఓ మాన్సు కో జలెకి, దస కమె కెర్తసక జోవయింక పాపుమ్చి తీర్పు తుమ్ సంగిలె, తూమ్ కి దస కమె కెర్తె, దేముడు దెతి సిచ్చ తుమ్కయ్ పిట్టెదె మెన ఏక్ వేల ఉచరంతసు గే? ⁴ నెంజిలె, 'ఆమ్ కిచ్చొ కెర్తె కి జోచి ఎదివాట్ దయ అమ్చి ఉప్పిరి అస్సి, చి ఓర్పున జా అమ్క చెమించుప కెరెదె' మెన తుమ్క తూమ్ ఉచరంతసు గే? తుమ్క 'జోవయింక పాపల్ ఒప్పున ముల్తు' మెనయ్ జో దేముడు జోచి దయ దెకయ్తయ్ మెన నేన్సు గే?

⁵ తుమ్చి రాడ్ జీవుక తుమ్చ పాపల్ ములుక నెన కెర, జో దేముడు దెతి సిచ్చ తుమ్క తుమి ఆనన్తసు. జా సిచ్చ కెయెక లయెదె మెలె, ఎత్తిజిన్క తీర్పు కెర సిచ్చ గే, బవుమానుమ్ గే దెతి జోచి సత్తిమ్క రుజ్జా దెకయ్తి వెల్లి దీసికయ్. ⁶ జోవయింక జీవతుమ్క కేన్ మాన్సు కీస కమె కెర్తె తవుల గే, జయ్యి దీసిక దసచక సరిజితిసి తీర్పుల్ జో జర్గు కెరెదె. ⁷ జా దీసి నే జతె అగ్గెచి మదెసె సగుమ్జిన్ పరలోకుమ్చి ఉజిడ్తె బెదితి, ప్రబు గవురుమ్ జతిన్తె బెదితి ఆస జా, జో దెతి సత్తిమ్క నిదానుమ్ ఇండుల. "జేవ్ పరలోకుమ్తె అంచి తెన్ కెయెక తెయెక జితి జీవ్, జో దెయెదె. ⁸ గని సగుమ్జిన్ జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండుక ఆస జా, సత్తిమ్ ఇండితిసి ముల కెర, పాపుమ్ ఇండితతి. జోవయింక ఉప్పిరి, జో దేముడుచి కోపుమ్ తయెదె, చి జో దెతి సిచ్చ కచితుమ్ జోవయింక లయెదె. ⁹ దేముడు జా సిచ్చ జర్గు కెర్తె, ముక్కిమ్క తొలితో యూదుల్తె, పడ్డొ గ్రీసు దేసిమ్చతె కి, పాపుమ్ ఇండితో ఎత్తి మాన్సుక బాదల్ దుకుమ్ పిట్టె నాయ్, ¹⁰ తొలితో యూదుల్తె, పడ్డొ గ్రీసు దేసిమ్చ మాన్సుల్తె కి, సత్తిమ్ ఇండితో ఎత్తి మాన్సుక 'బవుమానుమ్' మెన దేముడు జోవయింక జోచి పరలోకుమ్చి ఉజిడ్తె బెదవ గవురుమ్ దా, సేంతుమ్ దెయెదె."

¹¹ దేముడు తేడల్ దెకె నాయ్. ¹² అమ్ యూదుల్క జో దిల ఆగ్గుల్ నేన్తె యూదుల్ నెంజిలసతె కో పాపుమ్ కెర తవుల గే, జేవ్ ఆగ్గుల్ నెంతె తీర్పు జా నాసెనుమ్తె గెచ్చుల, అన్నె, అమ్ యూదుల్ జేవ్ ఆగ్గుల్ జానుమ్. జేవ్ ఆగ్గుల్ జాన్ల అమ్ యూదుల్తె కో పాపుమ్ కెర తవుల గే, ఆగ్గుల్చి తెడి అస్సిచి జేవ్ ఆగ్గుల్ జోవయింక ఉప్పిరి సాచి జవుల, చి జోవయింక పాపుమ్చి సిచ్చ జేవ్ వయుల. ¹³ మోసేచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్ ఎక్కి సూన్తసయ్ నాయ్, గని జేవ్ ఆగ్గుల్తె బెదితి బుద్ది ఇండితసయ్ కో జలె, జోవయింకయ్ దేముడు జోవయింక పాపుమ్ నే వయడ్డె జోవయింక దయకయ్ 'జోవయింక దొర్కు జలి పున్నిమ్ అస్సె' మెన దెకెదె. దెక జోవయింక సిచ్చ పిట్టయెదె.

¹⁴ పడ్డొ, యూదుల్ నెంజిలస, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నెంతె తిలె కి, ఒత్తచ ఆగ్గుల్ జేవ్ నేన తిలె కి, నేన జాన్ల రిత జా జేవ్ ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి బుద్ది జేవ్ ఇండిలె, జేవ్ ఆగ్గుల్ జేవ్ కెయె నే సూన్లె కి నదు నే కెర్తె కి, జేవ్ ఆగ్గుల్ జోవయింక పెట్టి కామ్ కెర్తి రితి జతయ్. ¹⁵ దొర్కు జలి ఇండడి దెకయ్త ఆగ్గుల్ దేముడు కీసి మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగ్గవ అస్సి గే, 'దస్సి ఇండుతు' మెన జేవ్ మాన్సుల్చి పెట్టి జో రెగ్గ అస్సి మెన రుజ్జా జతయ్, అన్నె, 'సత్తిమ్' మెన జేవ్ సత్తిమ్ చినితిన్తె, 'పాపుమ్' మెన జేవ్ పాపుమ్ చినితిన్తె కి రుజ్జా జతయ్. అన్నె, జోవయింక జెవ్వి పరిచ్చ కెరన నిందల్ వయడ్డన్తి రితి, నెంజిలె చెమించుప కెరన్తి రితి, జోవయింక సొంత కమె 'చెంగిల్' గే 'గార్' గే జెవ్వి చినన ఒప్పునుల. ¹⁶ అమ్ సూనయ్లి సుబుమ్ కబుర్తె కిచ్చొ ఏక్ బెదితయ్ మెలె, జేవ్ ఇసి తీర్పు కెరంతిసి కెయెక పూర్తి జర్గు జయెదె మెలె, క్రీస్తు జలొ యేసుచి అత్తి దేముడు మాన్సుల్చి పెట్టెచ గుట్టుల్ తిలిసి ఎత్తి తీర్పు కెర్తి జా వెల్లి దీసికయ్, తెదొడ్కయ్ పూర్తి రుజ్జా జయెదె.

యూదుల్క మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్

¹⁷ గని ఒత్తచ తుమ్ యూదుల్, 'యూదుల్ ఆము' మెనన, 'ఆగ్గుల్ రితి దేముడు అమ్కయ్ దా అస్సిచి రచ్చన జమ్దె' మెన ఆగ్గుల్కయ్ నంప కెర్తసు జలె, 'అమ్ యూదులి దేముడు తెన్ బెద అస్సుమ్' మెన గవురుమ్ ఉచరంతసు జలె, ¹⁸ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్తె తిలిసి ఎత్తి వెల్లెల మాన్సుల్ తుమ్క సికడ అస్సిచి రిసా, దేముడుచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ జతయ్ గే తుమ్ జాన్సు. జలె, చెంగిల్ తిలిన్తె

† 'గ్రీసు దేసిమ్చ' మెన ఇన్నె సంగిలె, యూదుల్ నెంజిలసక సంగితయ్.

గార్ తిలిసి నిన చెంగిల్చి మెన్చితను జలె, ¹⁹ పడ్డొ 'గుడ్డి జలసక వాల్ దెకయతస ఆము' మెన, 'అందబుద్ధితె తిలసక ఉజడి దెకయతస ఆము' మెన, ²⁰ 'బుద్ధి నెంజిలసక సికడ్డస ఆము' మెన, 'బాలబోదల్క సికడ్డొనా జలమ్ ఆము' మెన, 'గ్యానుమ్ ఎత్తి సత్తిమ్ ఎత్తి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్తె అమ్తెయి, అమ్చ ఆగ్నల్తెయి అస్సెచి దేముడు జా పూచి ఎత్తి అమ్కయ తియార అస్సె' మెన తుమ్ నిజుమి ఉచర్లె, ²¹ వేర మాన్సుల్క తుమ్ సికడ్డస తుమ్కయ తూమ్ కిచ్చొక సికడ్డస్సు నాయ్! 'చోరుక నాయ్' మెన తుమ్ బోదన కెర్లె కి, చోర్సు నాయ్ గే? ²² 'లంజెకమె కెర నాయ్' మెన సంగిల్ కి లంజెకమె కెర్లెను గే? 'బొమ్మల్క జొకరుక నాయ్, వెట్టారుమ్!' మెన ఒప్పన్లె కి, గుడివొతెచ బొమ్మల్ తుమ్ చోర దెర గెతసు గే? తుమ్ ఉచర. ²³ 'దేముడు మోసేచి అత్తి అమ్ యూదుల్కయ జోచ ఆగ్నల్ దా అస్సె' మెన తుమ్ గవురుమ్ ఉచరన్లెకి, ఆగ్నల్క నిదానుమ్ నే కెర్లె దేముడుచి మరియాద కడ ఇండితసు గే? ²⁴ తుమ్ అమ్చ యూదుల్ కి దస పాపల్ కెర్లెను. దేముడుచి కొడొతె పూర్నుమ్ తెంతొ రెగిడ్డి రితి, [†] 'తుమ్ యూదుల్చ కమెచి రిసా, యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ దేముడుచి నావ్ దూసుప కెర్లెతి".

²⁵ దేముడు దిల ఆగ్నల్ రితి పూర్తి తప్పు నెంతె ఇండిలెకయ తుమ్ యూదుల్ జోచయ్ మాన్సుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతిక విలువ తయెదె. గని జో దిల ఆగ్నల్ ఇండితిసి తుమ్ పిట్టవన్లె, జోచయ్ మాన్సుల్ జతి గుర్తు దెకయతి జా సున్నతి తుమ్ కెరన తిలె కి, నే కెర్లె రితి జయెదె. ²⁶ జలె, జోచి అగి జా సున్నతి నే కెర్లె మాన్సు కో జలెకు దేముడుచ ఆగ్నల్ తెన్ బెదితి బుద్ధి ఇండ ఆగ్నల్తె సంగిలి దొర్కు జలి సత్తిమ్ నెరవెర్సుప కెర్లె రితి జలె, జో జా సున్నతి నే కెర్లెకి, ఆత్తుకయ్ జో జా సున్నతి కెర్లె రితి జా అస్సె మెన జో దేముడు దెకె నాయ్ గే? దెకెదె. ²⁷ దస్సి జలె, యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ జోవయిచి అగి జా సున్నతి నే కెర్లెకి, జోవయింతె సగుమ్జిన్ దేముడుచ ఆగ్నల్ తెన్ బెదితి బుద్ధి ఇండితతి. అస్సె, తుమ్ యూదుల్క మోసే తెన్ జోచ ఆగ్నల్ దా తిలె కి, తుమ్చితె సగుమ్జిన్ ఆగ్నల్చి కోడు నే కెర్లె పిట్టయతసు. జలె, లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్క ప్రబు పరిచ్చ కెర్లె వెల్లి దీసి అయ్లె, ఈంజ మదెనె ప్రబుచి బుద్ధి ఇండిల జేవ్ యూదుల్ నెంజిలస తుమ్క నేరిమ్ వయడ్ల సాచుల్ జవుల. మెలె, జోవయింక తుమ్క ప్రబు తీర్పు కెర్లె, తుమి తీర్పు సేడ పాపుమ్ వయింతె. ²⁸ మెలె, యూదుడు జెర్ల ఎక్కి ఆగి కెర్లె గుర్తు తిలొసాక 'నిజుమ్చో యూదుడు' మెనుక నెంజె. పడ్డొ ముక్కిమ్క కలుసుప జలి సున్నతి అగి కెరంతిసి నెంజె. ²⁹ దస్సి జలె "కో నిజుమ్చ యూదుల్ జవుల?" మెన పుసిలె, ఆత్తుకయ్ సుద్ది జలొ ఎత్తి మాన్సు. సత్తిమ్ దెతి సున్నతి కిచ్చొ మెలె, రెగ్డయ్లి ఆగ్నల్చి రిసా ఆగి కెరంతిసి నెంజె, గని మాన్సుచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జర్గు కెర్లెసి. జోవయిచి ఆత్తుకె కో సుద్ది జా జోచయ్ మాన్సుల్ జా తవుల గే, జెచ్చి నిజుమ్చ యూదుల్ జవుల. జోచయ్ జల మాన్సుల్క కిచ్చొ ముక్కిమ్ మెలె, మాన్సుల్ దెతి గవురుమ్ నాయ్, గని దేముడు దెతి గవురుమ్.

దేముడుచి సత్తిమ్ గెచ్చె నాయ్

3 జలె, వేర మాన్సుల్క చి కంట అమ్ యూదుల్క కిచ్చొ జిన్చి వరుమ్ అస్సె గే? నెంజిలె, అమ్ యూదుల్ జలి చినన్తి సున్నతి కెరంతిన్తె కిచ్చొ లాబుమ్, కిచ్చొ విలువ అస్సె గే? ² అమ్ యూదుల్క లాబుమి, దేముడు తొలి సంగిల ప్రమానల్ దేముడుచ కొడొ అమ్ యూదుల్చి అత్తి జో సార్పు కెర దా అస్సె, జాక అమ్ చెంగిల్ దెకుక మెన, ఒత్త తిలిన్క అమ్ సాచి సూనవుక మెన.

³ దస్సి జలె, అమ్ యూదుల్తె సగుమ్జిన్ నముకుమ్ నెంజిలె కిచ్చొ జయెదె? జేవ్ నముకుమ్ నెంజిలిన్చి రిసా జోవయించో అమ్చో దేముడుక 'నిదానుమ్చో నెంజె' మెనుక జయెదె గే? ⁴ ఎత్తి మాన్సు అబద్దుమ్ జలెకి, దేముడు సత్తిమ్ తయెదె. దేముడుచి కొడొతె పూర్నుమ్ జోవయిచి రిసా జొయ్యి రెగ్డయ్లి రితి;

^{††} 'తుచ కొడొ నెరవెర్సుప జతిన్తె తుచి సత్తిమ్ రుజ్జు జయెదె, చి మాన్సుల్ తుక పరిచ్చ కెర్లె తుయి జిన్తె".

⁵ గని అమ్ యూదుల్చి పాపుమ్చి రిసా అమ్ వెట్టారుమ్ నిస్సారుమ్ జా అస్సుమ్. జో దేముడుచి సత్తిమ్, మాత్తుమ్, జోక గవురుమ్ ఆన్తయ్. జలె, అమ్చి పాపుమ్క దెకిలె, జోచి సత్తిమ్క దెకిలె, జా తేడ డిస్సిన్తె జోకయ్ గవురుమ్ జెతయ్ జలె, అమ్ కిచ్చొ ఉచరుక? 'అమ్ పాపుమ్ కెర్లెన్ చి జో సత్తిమ్ కెర్లెన్చి తేడ దెకిలె జోచి గవురుమ్ డిస్టయ్చి రిసా అమ్చి పాపుమ్తె జోకయ్ లాబుమ్' మెన, జవున్, 'అమ్చి పాపుమ్చి రిసా జో అమ్క సిచ్చ కెరుక బెదె నాయ్' మెన అమ్ ఉచరుక గే? మాన్సుల్చి పాపుమ్ బుద్ధికయ్ మాన్సు ఇసి ఉచరుక జయెదె. ⁶ దస్సి ఉచరుక నాయ్. 'ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్క ఆకకఫ పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర సిచ్చల్ దెయిందె, బవుమానల్ దెయిందె' మెన జో ఒప్పన అస్సె. జలె, అమ్ యూదుల్చి పాపుమ్క 'కిచ్చొ నెంజె' మెలి రితి జో దెకితో జలె, ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్క కో కీసి సత్తిమ్చి తీర్పు కెరుక జయెదె! బెదె నాయ్.

⁷ 'దస్సి మెను నాయ్' మెంతె. 'అంచి అబద్దుమ్చి రిసా దేముడుచి సత్తిమ్ సొస్టుమ్ డీస జోచి గవురుమ్ దెకయతయ్ జలె, అంచి పాపుమ్చి సిచ్చ ఆవ్ కిచ్చొక వయుక?' మెంతె, ఓ మాన్సు.

⁸ 'చెంగిల్చి జర్గు జవున్ మెనయ్ పాపుమ్ కెరుమ్' మెంతె సగుమ్జిన్. అమ్క "జేవ్ కి దస్సి సంగితతి" మెన, అమ్చి మరియాద కడన్తి రితి సగుమ్ జిని అమ్క నింద సంగితతి మెన తుమ్ జాన్సు. జలె, జేవ్ దస్సి సంగితస జోవయిచి జా పాపుమ్చి సిచ్చ కి కతి రితి దేముడు లయడెదె. జోచి తీర్పు సరిగా అస్సె.

లోకుమ్ ఎత్తిచ మాన్సుల్ పాపుమ్ కెర్లె

⁹ జలె, కిచ్చొ ఉచరుక జయెదె? వేర మాన్సుల్చి కంట అమ్ యూదుల్క దేముడుచి సిచ్చ పిట్టయ్తిసి కిచ్చొ జలెకు తయెదె గే? నాయ్, గెద! ఆవ్ జేవ్చి కంట గొప్పు సుదల్ గే, నెంజుమ్ గెద, ఆవ్ ఉప్పిరి రుజ్జు రెగ్ల దెకయ్లి రితి, ఎత్తి, మాన్సు. యూదుల్ జలెకి, గ్రిసు దేసిమ్చ జలెకి, కో జలెకి, పాపుమ్క దెర్ను సేడ పాపుమ్ సుదల్ జా అస్సుమ్ ¹⁰ దేముడుచి కొడొతె పూర్నుమ్ రెగ్లవ తిలి రితి, ^{††} 'సత్తిమ్చో మాన్సు కేనె కి నాయ్. ఎక్కిలో కి నాయ్.

¹¹ కోయి బుద్ధి తతోసా నాయ్, జివ్ తిలొ దేముడుక చజితొసా కోయి నాయ్.

¹² ఎత్తి మాన్సు సత్తిమ్ ముల, కామ్క నెంజితిన్తె సేడ గెచ్చ అస్తి. కోయి సత్తిమ్ కెర్లె నాయ్, ఎక్కిలో కి నాయ్."

¹³ ^{†††} 'జోవయిచి డొంగొ ఉగిడ్ల మెస్సున్, జోవయిచి కొడొ గని. మోసిమ్ కెర్లె రిసాయి జిబు చొండి బులయ్ తతి. అయివొచి విస్సుమ్ జోవయింప ఒట్టొతెయి అస్సె."

¹⁴ ^{†††} 'జోవయిచి చొండి బెర్తు సాపెనల్ మూర్కుమ్ విస్సుమ్ అస్సె.

¹⁵ ^{†††} 'జోవయింప చట్టొ లొయి దెకుక మెన బే బేగి నిగుల.

¹⁶ నాసినుమ్ కష్టుమ్ జోవయిచి ఇండితి వట్టె అస్సె.

¹⁷ సేంతుమ్ వాట్ ఇండుక ఎద్గెర నేన్తి.

¹⁸ ^{†††} 'దేముడుక ఎదిలి కి బితి నాయ్."

†† కీర్తనలు 51:4 † 10-12 కీర్తనలు 14:2, 3 చి 53:3. †† కీర్తనలు 5:10, చి 139:4. ††† కీర్తనలు 10:7. ††† 15-17: యెసయా 59:7-8. ††† కీర్తనలు 36:2.

† యెసయా పుస్తకము 52:5, యెషాఖ్యేలు 36:22.

19 మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్తె కిచ్చొ కోడు తిలె కి, కక్క సంగితయ్ మెలె, జా ఆగ్గుల్చి రితి తెడిచ మాన్యుల్కయ్. కిచ్చొక మెలె, జోవయింతె కోయి దేముడుక జబాబ్ దెంక నెతిర్తి రితి ఎత్తి చోడి ముద్దొ జంక, చి యూదుల్ కి నే పిట్టె, ఒండి లోకుమ్చ ఎత్తి మాన్సు దేముడుచి సిచ్చక జలిలెక జవుల, దేముడుచి పరిచ్చ జోవయించి తీర్పు జంక. 20 మెలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి రితి ఇండితి వాటు దేముడుచి మొక్కె ఈంజ లోకుమ్చొ కేన్ మాన్సుచి పాపుమ్ పుంచె నాయ్, చి ఆగ్గుల్ రితి మాన్యుల్క తీర్పు కెర్లె, జో కక్కయ్ 'పున్నిమ్చొ' మెనుక బెదె నాయ్. ఆగ్గుల్ అమ్చి పాపుమ్ పుంచితె నాయ్. అమ్చి పాపుమ్ దెకయ్తతి. జేవ్ ఆగ్గుల్తె తిలిన్చి రిసా అమ్చి పాపుమ్ చినితసుమ్.

యేసుక్రీస్తుక సంపజలె పున్నిమ్

21 ఆగ్గుల్తె నాయ్. గని వేరతెయ్ దేముడు జోవయించి పున్నిమ్ మాన్యుల్క దొర్కు కెర అస్సె. జాకయ్ 'మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెద్దయ్ల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్గుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు కి అగ్గె తెంతొ జా రుజ్జు డిస్తయ్. జలె, జా పున్నిమ్ ఆగ్గుల్ రితి నాయ్, గని వేరతెయ్ దొర్కు జలిసి అప్పెయి మాన్యుల్క జానయ్ జా అస్సె. 22 జా పున్నిమ్ యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి కో జోచి నముకుమ్ తివుల గే, జేవ్ ఎత్తిజిన్కయ్ 'పున్నిమ్' మెలి రితి దేముడు దెకెదె, జేవ్ కొన్న జలెకి జోచి పున్నిమ్తె జోవయింక వాట దెయెదె.

మాన్యుల్తె జో తేడల్ దెకె నాయ్. 23 మెలె, కో కి పాపుమ్ కెర దేముడు దెకయ్లి సత్తిమ్ ఇండుక నెత్త కెర, జోచి మొక్కె ఓడుప జా అస్సి. 24 జాకయ్, జో కిచ్చొ వాటు మాన్యుల్చి పాపుమ్ పుంచ అస్సి మెలె, జోచి దయకయ్ ఆరి అమ్క నీతిసుదల్ కెర అస్సి. కీసి మెలె, క్రీస్తు జలొ యేసు అమ్చి పాపుమ్ వయిలిన్క జో దేముడు అమ్క సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతొ నెత్తొ గెల అస్సి. 25 అమ్ కెర్లె పాపల్క ఆమ్ జెతికయ్ సిచ్చ పిట్టయ్తి బలి జో జంక జోచి లోయి సూచుక మెన దేముడు అజ్బొసి జోవయింక టీచడ్లన్. జా రచ్చన వరుమ్ అమ్ మాన్యుల్క కి, క్రీస్తుచి ఉప్పిరి అమ్ అమ్చి నముకుమ్ తింక. జో అజ్బొసి జా బలి దిలిసి ఏక్ రుజ్జు దెకయ్తయ్. పాపుమ్క 'పాపుమ్. జా పాపుమ్ గెలెకయ్ మాన్యుల్క అంచి తెన్ అన్నె బెదవనుక జయెదె' మెన జో సత్తిమ్చి తీర్పు కెర్లిన్చి రుజ్జు దెకయ్తయ్. కిచ్చొక మెలె, జోచి పరలోకుమ్చి కన్యారుమ్ బుద్దిక అమ్చ అగ్గెచ పాపల్ సిచ్చ కెరుక వాయిద కెర తిలన్. 26 జో సత్తిమ్చ తీర్పుల్ కెర్లొసా జలిన్చి జా రుజ్జు ఈంజయి కాలుమ్క దెకవుక మెనయ్ వాయిద కెర్లన్. అన్నె కిచ్చొక మెలె, 'కో యేసుకయ్ సంపజవుల గే, జోవయించి పాపుమ్ పుంచి జయెదె, జోవయింకయి పున్నిమ్ దెకిన్దె' మెనయ్ రుజ్జు దెకయ్తి రిసాయి వాయిద కెర్లన్.

27 జాకయ్, 'అమ్ యూదుల్కయ్ దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె పున్నిమ్' మెన అమ్ కీసి గవురుమ్ ఆననుక జయెదె! నెంజె. కిచ్చొచి రిసా, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి రితి అమ్ మాన్యుల్ కెర్ల కమె కామ్క నెంజెలిన్చి రిసా నాయ్, కామ్క అయ్లి రిసా నాయ్, గని నముకుమ్ వాటు అమ్క రచ్చన దొర్కు జతయ్.

28 నిజామి, కిచ్చొ ఒప్పన్తసుమ్ మెలె, కేన్ ఆగ్గుల్ రితి ఇండితిన్తె పున్నిమ్ నాయ్, జా నేన్లిన్చి రిసాయి కో నాసెనుమ్తె గెతి నాయ్, గని, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలెకయ్ మాన్సుచి పాపుమ్ పుంచి జయెదె, చి దేముడు జో మాన్సుక పున్నిమ్ మెలి రితి దెకెదె మెన ఒప్పన్తసుమ్. జా రచ్చన రితి నముకుమ్ వాటు దొర్కు జతిసి.

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెద్దయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచే పుస్తకుమ్తె రెద్దయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ్ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రెద్ద అస్సి.

29 నెంజెలి, దేముడు ఎక్కి యూదుల్కయ్ దేముడు జయెదె మెంతె గే? యూదుల్ నెంజెలసక కి జో దేముడు జయె నాయ్ గే? నిజామి, యూదుల్ నెంజెలసక కి జోయ్య దేముడు. 30 కిచ్చొక మెలె, ఎత్తిక జో దేముడు, జో ఎక్కిలో. ఎక్కిలోతె ఏక్ రగుమ్ అన్నెక్లొతె అన్నెక్ రగుమ్ జతొసా నెంజెచి రిసా వేర వేర రచ్చన కెరె నాయ్, గని యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లసక క్రీస్తుక సంపజా గెలె, జేవ్ సంపజలి రిసాయి జోవయించి పాపుమ్ జో పుంచెదె చి జోవయింక 'పున్నిమ్' మెలి రితి దెకెదె. అన్నె, జా సున్నతి నే కెరన్ల జోవయింక సంపజా గెలె, జోవయించి నముకుమ్చి రిసాయి జోవయించి పాపుమ్ కి, జో పుంచ జోక కి 'పున్నిమ్' మెలి రితి దెకెదె.

31 దస్సి జలె, ఎక్కి జోచి ఉప్పిర్చి అమ్చి నముకుమ్చి రిసాయి అమ్క 'పున్నిమ్ జల' మెలి రితి జో దెకెదె మెలె, జో దిల ఆగ్గుల్ అమ్ వెంట గెలుక గే? నెంజె. అమ్చి నముకుమ్చి రిసాయి జో దిల ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి సత్తిమ్ అమ్ ఇండుకయ్. దస్సి, జేవ్ ఆగ్గుల్తె తిలిసి నెరవెర్చుప కెరుమ్దె.

నముకుమ్ వాట్, దేముడుచి దయ వాటు రచ్చన

4 జలె, అమ్ యూదుల్చొ పూర్గుమ్చొ అబ్రాహామ్చి రిసా కిచ్చొ మెనుమ? ఆగ్ రగుమ్చి అమ్చి జెర్మున్చి రిసా ఉచర్లె, అమ్ యూదుల్చి సెకుమ్క జో అబ్బొ జయెదె. 2 జలె, ఏక్ వేల జోచ కమెచి రిసాయి అబ్రాహామ్క పున్నిమ్ కలుగు జతి జలె, జో అబ్రాహామ్ గవురుమ్ ఉచరనుక జతి, గని జోవయించ కమెచి రిసాయి జోవయింక పున్నిమ్ మెన మాన్యుల్ ఉచర్లె కి, దేముడు దస్సి దెకె నాయ్.

3 † "అబ్రాహామ్ దేముడు సంగిలి కోడు సంప కెర్లి రిసాయి 'జోక పున్నిమ్' మెలి రితి జో ప్రబు దెకిలో" మెన దేముడుచ కొడొతె రెద్ద అస్సి. 4 జలె, కో జలెకు కామ్ కెర్లె 'కామ్ కెర్లొ' మెన దెతి కూలి దానుమ్ నెంజె, జా, చి అబ్రాహామ్ "సంప కెర్లి రిసాయి 'జోక పున్నిమ్' మెలి రితి ప్రబు దెకిలో" మెన దేముడుచి కోడు తెన్ రెద్ద అస్సి. 5 దస్సి, అబ్రాహామ్ తెన్ కీసి జర్గు జలి గే, అన్నె మాన్యుల్ తెన్ కి దస్సి జయెదె. మెలె, కిచ్చొ కామ్క జెతికయ్ కామ్ జేవ్ నే కెర్లె కి, కిచ్చొ కామ్ కి కామ్క నెంజెలి కి, పాపుమ్ కెర్లసక జోచి దయకయ్, జోవయించి పాపుమ్ పుంచితొ దేముడుకయ్ కో సంప కెర్లె, జోవయించి నముకుమ్చి రిసాయి 'అంచి పున్నిమ్ జోవయింక దా అస్సి' మెలి రితి జో పాపుమ్ పుంచితొ దేముడు దెకెదె.

6 దస్సి, "జోవయించ కమెచి రిసా నాయ్, గని జోచి దయచి రిసా దేముడు కక్క కక్క 'జోవయింక పున్నిమ్' మెలి రితి దెకెదె గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి" మెన దావీదు పూర్గుమ్చొ ఏక్ కోడు రెద్ద అస్సి.

7 † "కిచ్చొ తప్పుల్ చెమించుప జా అస్సి గే, కచ పాపల్ పుంచి జా అస్సి గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి.

8 కేన్ మాన్సుచి పాపుమ్ ప్రబు జోవయింక వయడె నాయ్ గే, జోకయ్ చెంగిలి"

మెన రెద్ద అస్సి.

9 జలె, ఈంజ చెంగిల్ వరుమ్ కక్క దొర్కు జతయ్? ఎక్కి యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లసకయ్ దొర్కు జతయ్ గే జా సున్నతి నే కెరన్లసక కి దొర్కు జతయ్ గే? అబ్రాహామ్ సంపజలిన్కయ్ 'జోక పున్నిమ్' మెలి రితి ప్రబు జోచి దయక దెకిలన్ మెంతసుమ్. 10 జలె, ప్రబు జోక 'జోవయింక పున్నిమ్' మెలి రితి దెకిలిసి కెయ తెంతొ? జా సున్నతి జో నే కెరంతె అగ్గె తెంతొ గేర్ కెరన్లి పడ్డొ గే? పడ్డొ తెంతొ నాయ్. అగ్గెయ్ తెంతొ. 11 జా సున్నతి నే కెరంతె అగ్గె తెంతొ జో

† ఆదికాండుమ్ 15:6. ‡ కీర్తనలు 32:1-2.

నంపజలిన్చి రుజ్జు దెకయ్తి గుర్తుకయ్ పడ్డా జో జా సున్నతి కెర్నొ. దస్సి, జా సున్నతి నే కెరంతె కో నంపజా ప్రబు ఆరి దెతి పున్నిమ్ జా తవుల గే, జోవయింకయ్ అబ్రాహామ్ అబ్బొసి జయెదె. దస్సికయ్, జా సున్నతి నే కెరంతె అగ్గి కి ప్రబు 'జోవయింక పున్నిమ్' మెలి రితి అబ్రాహామ్ క దెకిలో. ¹² అన్నె, దస్సి కి, కో జా సున్నతి కెరన తిలె కి, జా సున్నతి నే కెరంతె అగ్గి తెంతో దేముడుచి కోడు నంప కెర్లొ అబ్రాహామ్ చి రితి జవుల గే, మెలె, జోచి రితి నంపజవుల గే, జోవయింకయ్ కి అబ్రాహామ్ అబ్బొసి జయెదె.

¹³ దస్సి, "ఈంజ లోకుమ్ ఏలుప కెర్లి వాట తుమ్ క దొర్కు కెరిందె" మెన అబ్రాహామ్ క చి 'జోచి సెకుమ్ తె పడ్డా జెర్కు తిలసక' మెలి కోడు, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ కేన్ వాట్ అయ్లి మెలె, ఆగ్గుల్ రితి వాట్ నాయ్, గని జో దేముడుచి కోడు జో నంపయ్ కెర్లన్చి రిసా 'జోవయింక పున్నిమ్' మెలి రితి జో దెకిలన్. ¹⁴ ఏక్ వేల దేముడు మోసె తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ రితి కెర్లస, జేవ్ జా ఆగ్గుల్ రితి కెర్లి రిసాయి అబ్రాహామ్ చ పుత్తర్లు జా ఏలుప కెరుక తత్తి జలె, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ కామ్ క నెంజిలి, జా ప్రమానుమ్ చి ఉప్పిచి నముకుమ్ కామ్ క నెంజిలి.

¹⁵ అమ్ ఆగ్గుల్ తిలసచి ఉప్పిచి తీర్పు కిచ్చొ మెలె, 'పున్నిమ్ జా అస్తి' మెన కచి రిసా ఆగ్గుల్ సాచి జతి నాయ్. ఆగ్గుల్ తిలె, అమ్ చ కమొక 'పాపుమ్ చయ్' మెన రుజ్జు దెకవయ్ అమ్ చి పాపుమ్ చి రిసాచి సిచ్చ ఆన్ తతి. అన్నె కిచ్చొ మెలె, ఆగ్గుల్ నెంజిలిన్ తె, ఆగ్గుల్ నేన్లనతె కో పాపుమ్ కెర అస్తి గే, నెంజిలె ఏక్ వేల పున్నిమ్ కెరుక జతి జలె 'పున్నిమ్ కెర అస్తి' గే ఆగ్గుల్ వాట్ రుజ్జు కెరుక నెంజె. ¹⁶ జేవ్ దొన్ని అల్లచి రిసా మాన్సుచి రచ్చనక దేముడు కిచ్చొ దిలో మెలె, జొయ్య ఆదారుమ్ కెర్లిసి కిచ్చొ మెలె, కమొ నెంజె, గని రితి నముకుమ్ తెన్. కిచ్చొ మెలె, కమొ నాయ్, గని నముకుమ్ ఆదారుమ్ జలె, జా ప్రమానుమ్ జెయిమ్ జతిన్ క దేముడుచి దయయ్ సాలు, అన్నె, జా ప్రమానుమ్ జోచి దయచి రిసా జెయిమ్ జయెదె జలె, అబ్రాహామ్ చ పుత్తర్లు జలస ఎత్తిజిన్ కయ్ జా ప్రమానుమ్ జెయిమ్ జయెదె. అబ్రాహామ్ చ పుత్తర్లు యూదులి, అమ్ చి దేముడు మోసె తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ అమ్ చ తిలసయ్ గని అన్నె కోయి నాయ్ మెన నాయ్, పడ్డా 'అమ్ యూదుల్ ఎత్తిజిని' మెన నాయ్. గని అబ్రాహామ్ చి రితి దేముడుచి కోడు నంప కెర్లన ఎత్తిజిని, జేవ్ యూదుల్ జలెకి నెంజిలె కి జోచి పుత్తర్లు జవుల. జోచి రితి నముకుమ్ తిల ఎత్తిజిన్ క జో అబ్రాహామ్ అబ్బొ జయెదె.

¹⁷ దేముడుచి కొడొతె రెర్లయ్లి రితి, "ఒగ్గర్ దేసిమ్లుచ సెకుమ్లుచ మాన్సుల్ క తూయి అబ్బొసి జతి రితి ఆవ్ సంగ అస్సి."

మెన అబ్రాహామ్ క జో సంగిలన్. దస్సి, మొర్లసక జియడ్డా, అగ్గి నెంజిలిన్ క తిలిసి రిత్ బుకార్టొ దేముడుక అబ్రాహామ్ నంప కెర్లొ, దేముడుచి మొక్కె అమ్ జో దేముడుచి కోడు నంప కెర్లన ఎత్తిజిన్ క అబ్రాహామ్ అబ్బొ జా అస్సి. ¹⁸ ఒగ్గర్ దేసిమ్లుచ సెకుమ్లుచక జో అబ్బొ జతిసి జెయిమ్ జతిసి జో అబ్రాహామ్ క రుజ్జు నే డీసిలెకి, జో జా ఆస తెన్ తిలన్, అన్నె,

"ఆగాసుమ్ చ సుక్కల్ కీసి ఎత్తివాట్ అస్తి గే, దస్సి తుమ్ చి సెకుమ్ తె పడ్డా జెర్కు తన ఎత్తివాట్ జిన్ జవుల" మెన జో దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జో నంప కెర్లన్. ¹⁹ ఆగ్గుల్ జో మంత్రొ జా పుంజెక్ వెర్నల్ జా తా మొర్లి వయసు జా తిలె కి, తేర్ని

† 'అబ్రాహామ్ క ఎత్తి, ఆదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలి కోడు' మెలె, జోవయిం చి సెకుమ్ తె పడ్డా జెర్కు తన పడ్డా ఏలుప కెర్లిన్చి రిసాచి కోడు. జేవ్ పడ్డా ఏలుప కెర్లిన్ క యేసుక్రీస్తు ముక్కిమ్ చొ జయెదె, చి జోవయిం తెన్ ఏలుప కెర్లల. పడ్డా జో ఎత్తి, ఆదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కొడొ ఎత్తి, నంప కెరుక ముక్కిమ్, గని ముక్కిమ్ క 'జోవయిం కి కోడు' మెలె, యేసుయి; యోహాను 1:1-2, 14; చి యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్, జోవయిం చి రిసా దేముడు మోసె తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ సంగిలిన్ ఎత్తి. †† ఆదికారుడుమ్ 17:5. ‡ ఆదికారుడుమ్ 15:5.

జలి సారా గొడ్డు జా తిలె కి, జో అన్మానుమ్ జయె నాయ్. ²⁰ కేన్ సుట్టు జా ప్రమానుమ్ చి ఉప్పిరి అన్మానుమ్ జయె నాయ్, గని దేముడుక 'జా జెయిమ్ కెరెదె' మెన నముకుమ్ తా జోక గవురుమ్ దెతె తిలన్, చి జోచి నముకుమ్ అన్నె డిట్టుమ్ జలి. ²¹ 'జో సంగిలి రితి దేముడు కెరుక తెరె' మెన పూర్తి నముకుమ్ తెన్ తిలొ.

²² జాకయ్, 'జోచి నముకుమ్, జోక పున్నిమ్ జలి రితి జతయ్' మెన దేముడు తీర్పు కెర్లొ. ²³ గని 'జోచి నముకుమ్, జోక పున్నిమ్ జలి రితి జతయ్' మెలి కోడు ఎక్కి జోచి రిసా నాయ్, ²⁴ గని అమ్ చి రిసా కి. అమ్ చొ ప్రబు జలొ యేసుక అన్నె జియడ్డా దేముడు అబ్బొన్చి ప్రమానుమ్ అమ్ నంప కెర్లె, అన్నె మాన్సుల్ క కి 'జోచి నముకుమ్ జోక పున్నిమ్ మెలి రితి జతయ్' మెంతి తీర్పు జోచి దయక కెరెదె. ²⁵ అమ్ చయ్ పాపల్ వయతి రిసా ప్రబు జలొ యేసు అమ్ క జెతి సిచ్చ సేడ్లన్. జా సిచ్చ అమ్ క లయితిసి పిట్టవుక మెన. అన్నె, అమ్ చి పాపుమ్ దస్సి † పుం చి జలిసి రుజ్జు జవున్ మెనయ్ దేముడు అబ్బొసి జోక అన్నె జియడ్లన్.

యేసుక్రీస్తుచి అత్తి అమ్ క సేంతుమ్ జలిసి

5 జలె, నముకుమ్ వాట్ అమ్ చి పాపుమ్ పుం చి జా అస్సి. అమ్ చొ ప్రబు జలొ యేసు అమ్ చి పాపుమ్ పుం చిలి బలి జలి రిసా దేముడు తెన్ అమ్ క సేంతుమ్ జలి. ² దేముడుచి దయచి రిసా నముకుమ్ తెన్, జో అమ్ క రచ్చన దొర్కు కెర అస్సి. ఈంజ రచ్చన అమ్ క కేన్ వాట్ దొర్కు జా అస్సి మెలె, జో యేసుప్రబు అమ్ చి పాపుమ్ పుం చితి బలి జలి వాటు, అన్నె జా రచ్చన అమ్ క దొర్కు జలి తెంతో, దేముడుచి పరలోకుమ్ చి ఉజిడతె అమ్ బెదుమ్ దె మెలి ఆస అమ్ క దొర్కు జా అస్సి, చి అమ్ క ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్ జతసుమ్.

³ అన్నె కిచ్చొ మెలె, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తి ప్రబు అమ్ క దిలి కామ్ చి రిసా, అమ్ బాదల్ సేడ్లిన్చి రిసా కి అమ్ క సర్లసంతోసుమ్. బాదల్ సేడ్లి ఓర్పుప జా, నిదానుమ్ సికుక జయెదె. ⁴ జేవ్ బాదల్ సేడ్లిసి అమ్ క ఏక్ పరిచ్చ కెర్లి రితి జయెదె, చి అమ్ ఓర్పుప జా నిదానుమ్ సికిలె అమ్ క "పరిచ్చతె జిన్ల" మెన దేముడు జోచి సర్ల దెకవ అమ్ చి పెట్టి అమ్ క అన్నె ఆస దెయెదె, అమ్ క అన్నె దిట్టుమ్ కెరెదె, చి ⁵ జా ఆసచి రిసా అమ్ నంపజలిసి జెయిమ్ జయెదె, లాజా జము నాయ్. దేముడు అమ్ క దిలి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ జోచి ప్రేమ అమ్ చి పెట్టి సువ బెరవయ్ దా అస్సి. జయి అమ్ క రుజ్జు.

⁶ అమ్ క కిచ్చొ సెక్తి నెంజిలి పొది, 'చెంగిల్ సమయమ్' మెన అమ్ పాపుమ్ సుదల్ క సయ్ తాన్ చి రాజిమ్ తెంతో రచ్చించుప కెర్లి రిసాయి క్రీస్తు మొర అమ్ చి రిసాచి అర్పితుమ్ జలన్. ⁷ జలె, పున్నిమ్ డిస్ట్రా కేన్ జవున్ మాన్సుక కిచ్చొ జవున్ బాద తెంతో రచ్చించుప కెరుక మెన కో మాన్సుల్ సొంత జివు దెవుల గే? దెతి నాయ్. కేన్ గే ఏక్ సుట్టు కో జవున్ చెంగిలొ మాన్సుక రచ్చించుప కెరుక మెన కో జలెకు మాన్సు దయిరిమ్ జా మొరెదె. ⁸ గని, దేముడుచి ప్రేమ అమ్ క కీసి రుజ్జు జతయ్ మెలె, అమ్ పాపుమ్ కెర్లన జా తతికయ్, అమ్ క రచ్చించుప కెర్లి రిసా క్రీస్తు జోచి జివు దిలన్.

⁹ జలె, దొర్కు జలి అర్పితుమ్ జో దిలిన్చి లొయిచి రిసా అమ్ చి పాపుమ్ అప్పె పుం చి జా అస్సిచి రిసా, అన్నె, దేముడు అమ్ క దెంక తిలి సిచ్చ అమ్ క నే లయితి రితి, జో యేసుయి పిట్టవ అస్సి. జా సిచ్చ అమ్ సేడుక నాయ్. ¹⁰ మెలె, దేముడుక అమ్ విరోదుమ్ సుదల్ జా తిలి పొది, అమ్ చి పాపుమ్ గెచ్చయ్ తి రిసా జోచొ పుత్తుసి మొర్లిసి, అమ్ క జోతె అన్నె బెదవ దిలన్. కెయ మెలె, జోక అమ్ విరోదుమ్ జా తిలి పొది. జలె, అన్నె, అమ్ అప్పె జో తెన్ అన్నె బెదయ్ అస్సుమ్ జలె, జో అన్నె జివ్ జా, జివ్ తతిన్చి రిసా

†† చి ఒత్త తెంతో అమ్ క జో 'పున్నిమ్' మెలి రితి దెకిలిసి.

నాసెనుమతే నే గెతె, పరలోకుమతె జోతె గెతి రచ్చన కచితుమ్ జమ్దె. ¹¹ జో, పడ్డా అన్నె కిచ్చొ మెలె, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా దేముడు అమ్క అన్నె బెదవన్చి రిసా, జో దేముడుచి తెడి అమ్ అప్పె అస్సుమ్చి రిసా, జోచి ఉప్పిరి అమ్క సర్దసంతోసుమ్ జతసుమ్.

ఆదామ్ తెంతో మొర్ను యేసు తెంతో జీవుమ్

¹² ఎక్కిలో మాన్సు, తొలితొచొ మాన్సు జలో ఆదాము, పాపుమతె సేడ్లిన్ తెన్ ఒండి లోకుమతె పాపుమ్ అయేలి, అన్నె పాపుమ్చి రిసా మొర్ను అయేలి. జాకయ్ ఒత్త తెంతో ఎత్తి మాన్సు పాపుమ్ కెర అస్సి, కెర్తతి, చి ఎత్తిజిన్క మొర్ను అయేలి. ¹³ దస్సి, కచితుమ్, దేముడు ఆగ్గుల్ రితి నే దిలి అగ్గెయి తెంతో ఈంజ లోకుమతె పాపుమ్ అస్సి. 'గని ఆగ్గుల్ రితి నెంజిలిన్తె జా పాపుమ్చి రుజ్జు సరిగా డీసె నాయ్, చి తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక నెంజె'. ¹⁴ జలెకి, ఆగ్గుల్ దిలిన్క 'మదెనె జలో మోసే నే జెతె అగ్గె కి, తొలితొచొ ఆదాము తెంతో కి మాన్సుల్క మొర్ను ఏలుప కెర్తె తిలన్. †వేర పాపల్ జేవ్ కెర్తె కి, దేముడుచి కోడు పిట్టవన్లొ ఆదాము కెర్తె రగుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తెసచి ఉప్పిరి కి మొర్నుయి ఏలుప కెర్తె తిలన్. జలెకి, పడ్డా జెంక తిలొ యేసుక ‡తొలితొచొ ఆదాము అమ్క టాలి జతయ్. ఆదాము ఏక్ కాలుమ్క మొదొల్చొ, †పాపుమ్చి మొర్ను ఏలుప కెర్తి కాలుమ్. పడ్డా యేసు అన్నెక్ కాలుమ్క మొదొల్చొ, పాపుమ్ గెచ్చన పరలోకుమ్చి రాజిమ్ ఏలుప కెర్తి కాలుమ్. ¹⁵ పాపుమతె సేడ్లిన్క చి రచ్చన దిలిన్క తేడ. మెలె, ఎక్కిలో మాన్సు పాపుమ్ కెర్లిన్చి రిసా ఒగ్గజిన్ మొర్లమ్. గని దేముడుచి దయచి రిసా జో అన్నెక్లొ మాన్సు జలో యేసుక్రీస్తు జోచి ప్రేమక ఆరి దిలి రచ్చనచి ఒగ్గజిన్క జో దేముడు నెతోవ కెరయ్ అస్సి. ¹⁶ అన్నె, జోచి దయక దేముడు దిలి వరుమ్క జర్గు జతిన్క చి జో ఎక్కిలో కెర్తి పాపుమ్క జర్గు జలిన్క ఒగ్గర్ తేడ. జా ఎక్కి పాపుమ్చి రిసాచి తీర్పు కిచ్చొ ఆన్లి మెలె, దేముడు దెతి సిచ్చ. గని, పడ్డా, అమ్ ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెర కెర అమ్ కెర్తె పాపల్ ఒగ్గర్ నిల్వ జా గెలి పొది, జో దేముడు జోచి దయక దిలి రచ్చన కిచ్చొ ఆన్లి మెలె, అమ్చి పాపుమ్ పుంచ దిలిసి. ¹⁷ దేముడు సంగిలి ‡కోడు జో ఎక్కిలో పిట్టవ పాపుమతె సేడ్లిసి తెంతో జా పాపుమ్చి సిచ్చ, మెలె మొర్నుయి, ఏలుప కెర్తయ్. జలెకి, అన్నె కిచ్చొ ముక్కిమ్క జర్గు జయెదె మెలె, జో అన్నెక్లొ జలో యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దేముడుచి దయచి రిసాచి, జో ఆరి దిలి పున్నిమ్ కక్క, కక్క దొర్కు జయెదె గే, జితిన్తె, మెలె పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె, జేవ్ ††ఏలుప కెరుల. ¹⁸ దస్సి జలె, ఎక్కిలో పాపుమ్ కెర్లిసి కీసి ఎత్తిజిన్క సిచ్చతె సేడయేలి గే, దస్సి, జో అన్నెక్లొ పున్నిమ్ కెర్లిసి ‡జోక నంపజల ఎత్తిజిన్చి పాపుమ్ పుంచ జోవయంక జియడ్డయ్. ¹⁹ మెలె, ఎక్కిలో మాన్సు దేముడు సంగిలి కోడు నే కెర్లిన్చి రిసా ‡ఎత్తిజిన్ పాపుమ్ సుదల్ జా గెలమ్. దస్సి, జో అన్నెక్లొ, దేముడు అబ్బొన్చి కోడు సూన కెర్లిన్చి రిసా ‡ఒగ్గజిన్క 'జేవ్ పున్నిమ్ జల రిత జా అస్సి' మెన జో దేముడు కచితుమ్ దెకెదె.

²⁰ ఆగ్గుల్ రితి మదెనె అయేలి, గని కిచ్చొక మెలె, మాన్సుల్ పాపుమ్ ఇండితిన్చి రుజ్జు సొస్టుమ్ డీసున్ మెనయ్ దేముడు జా ఆగ్గుల్ రితి మదెనె దిలన్. గని మాన్సుచి పాపుమ్ దస్సి సొస్టుమ్ రుజ్జు జలెకి,

† నిర్దుమకాండుమ్ 19, 20 అధ్యాయల్. †† ఆదాము తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సొంత లట్టబ ఏక్ కోడు తిన్చుగ సంగ తిలన్. తిన్చుగ సంగిలి జా ఆడ్ర ఆదాము పిట్టయేలన్. ఆదికాండుమ్ 2:15-17 చి 3 అధ్యాయమ్. ‡ 1 కొరిందిల్ 15:22, 45 †† ఆదికాండుమ్ 3 అధ్యాయమ్. ‡‡ 14 నంబర్ కోడుచి ఎట్టొచి. 17 నంబర్ కోడు దెక. ‡‡‡ తిమోతిక రెగ్గె 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:12. డీసయేలిసి 5:10, 20:4, 6 చి 22:5. ‡‡‡ నెంజిలె 'పాపుమ్ పుంచి జతి అవ్కాసుమ్, జోవయంచి రాజిమ్తె జితి అవ్కాసుమ్, ఎత్తిజిన్క దొర్కు కెర్తయ్'. గని దొర్కు కెర్తె కి, జా నజెలెకయ్. కీసి నజుక మెలె, యేసుక్రీస్తుకయ్ నంప కెరుకయ్. యోహాను 3:18, 1:12. § 3:10-12, 23 దెక. §† 18 నంబర్ కోడు దెక.

అమ్క కిచ్చొ రుజ్జు అయేలి మెలె, దేముడుచి దయ జా పాపుమ్చి జా ఆగ్గుల్ రితి జీన అన్నెయ్ కామ్ కెర్తి. ²¹ మెలె, పాపుమ్ మొర్ను ఆన, జా పాపుమ్ మొర్ను వాట్ కీసి ఏలుప కెర్తె తిలి గే, దస్సి, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు మొర అమ్చి పాపుమ్ పుంచ, జోచి పున్నిమ్ అమ్క ఆరి దిలిన్కయ్ జోచి దయ ఏలుప కెర్పు మెనయ్, దేముడుచి దయయ్ జీన అస్సి. అమ్క 'పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెద పరలోకుమ్చి జీవుక కెయెక తెయెక జియ ఆకకయ్ ఒత్తయ్ గెతు' మెనయ్ జా వరుమ్ దిలన్.

నంపజా పాపుమ్ ముల సత్తిమ్ ఇండుక

6 జలె, కిచ్చొ మెనుమ? 'అమ్చి పాపుమ్ దేముడు చెమించుప కెర్లిన్తె జోచి దయ ఒగ్గర్ డీసుక, ఒగ్గర్ అవ్కాసుమ్ దెమ' మెన అమ్ పాపుమ్ ఇండితె తంక గే? ² దస్సి ఉచరుక నాయ్. పాపుమ్ ముల అమ్చి సొంత ఆత్మక మొర్ల రిత జలమ్ మెలె, పాపుమ్తె కీసి అన్నె ఇండుమ్దె? ³ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ జల అమ్ ఎత్తిజిని, జలె, జో మొర పాపుమ్ గెచ్చయేలిన్చి గుర్తు జతి బాప్తిసుమ్ కడన్లిన్తె జో మొర్లిన్ తెన్ బెదిల్ రితి, జా మొర్ల రిత జలమ్ మెన నేన్ను గే? ⁴ జో యేసుచి ఆగ్ మొర్లిన్తె అమ్ బెద, అమ్చి ఆత్మక మొర జో తెన్ రోయి జలి గుర్తుకయ్ అమ్ బాప్తిసుమ్ నజన్చమ్. దస్సి, అబ్బొన్ జలో దేముడుచి సెక్తిక్ క్రీస్తు కీసి మొర్ను తెంతో అన్నె జీవ్ జా ఉట్టన్ గే, దస్సి, అమ్ ఈంజ బత్తుకయ్ నొవర్ జెర్మన్ జోచి ఆత్మతె జెర్మన్ జా సత్తిమ్ ఇండుకయ్ మెన, జో దేముడు అమ్క జియడ అస్సి.

⁵ జలె, జో మొర్లిన్తె ఆత్మక బెద జో తెన్ అంటుప జలి రితి జలమ్ మెలె, జో అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి జీవుక కచితుమ్ అమ్ కి జిమ్దె, చి మదెనె ఆగ్గెక అమ్ మొర్లె, ఆకకక జోచి రితి అమ్ కి జీవ్ జా ఉట్టుమ్దె. ⁶ అమ్చి ఆగుతె ఏలుప కెర్తె తిలి అగ్గెచి పాపుమ్బుద్ది పూర్తి గెస్సు మెనయ్, పాపుమ్చి సేవ అమ్ అప్పె తెంతో కెరుక నాయ్ మెనయ్, పాపుమ్ అమ్చి అగ్గెచి ఆత్మజో తెన్ సేలువతె గలి జా మొర్లి మెన జానుమ్. ⁷ అమ్చి పాపుమ్చి ఆత్మ మొర తిలె, పాపుమ్ అమ్క ఏలుప కెర్లిన్ తెంతో విడ్డల్ జా అస్సుమ్. ⁸ గని అన్నె, క్రీస్తు తెన్ మొర్లమ్ మెలె, 'జో తెన్ జిమ్దె' మెన కి అమ్క దయిరిమ్ అస్సి. ⁹ కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తు మొర తా అబ్బొన్ అన్నె జియడ్డొసా జా కెయెక అన్నె మొరె నాయ్ మెన జానుమ్. అప్పె జోచి ఉప్పిరి మొర్నుక కిచ్చొయ్ అదికారుమ్ నాయ్. ¹⁰ జో మొర్లిన్, జలె, మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయేతి బలి జలిసి. జా కామ్, జలె, ఎక్కి సుట్టుక పూర్తి జెయిమ్ జలిసి, కేడ్లిసి. గని జో అప్పె జితిసి, జలె, దేముడుచి గవురుమ్ కెయెక తెయెక దెకయేతి రితి జో జితయ్. జో మొర్లిన్ ఎక్కి సుట్టుచి కామ్, జోచొ అబ్బొన్చి గవురుమ్ దెకయేతిసి కెయెక తెయెక చి కామ్, కేడ్లిసి నెంజె. ¹¹ జాకయ్ తూమ్ కి కీసి దెకనుక మెలె, 'అమ్చి పాపుమ్ గెలి. అమ్చి పాపుమ్చి ఆత్మ మొర్లె' మెనయ్, క్రీస్తు జలో యేసుచి జీవుకయ్ నొవర్ జియ అస్సుమ్, చి దేముడుచి గవురుమ్ దెకయేతి రితి అమ్ ఇండితె తంకయ్ మెన అర్దుమ్ కెరన దస్సి ఇండుక.

¹² జాకయ్, మొర్ల తుమ్చ ఆగ్గెతె పాపుమ్ ఏలుప కెర్పు నాయ్, నెంజిలె తుమ్చి ఆగ్గెచ ఆసల్ జర్గు కెర్తె, పోన. ¹³ పాపుమ్ కమొ కెర్తె అయ్దల్ జేవ్ జతి రితి, పాపుమ్తె తుమ్చ ఆగ్గెచ వాటల్ తుమ్ బెదవ నాయ్. గని, 'మొర్ను తెంతో జో అమ్క నెతోవ కెర జో తెన్ బెదవన దేముడు అమ్క జియడయ్ అస్సి, అమ్క జిప్పి కెర అస్సి' మెనయ్, జోచి అత్తి తుమ్చి ఆత్మ సొర్పు కెర దా, జోచి సత్తిమ్ దెకయేత కమొచి రిసాచ అయ్దల్ జేవ్ జతి రితి, తుమ్చ ఆగ్గెచ వాటల్ జోచి అత్తి సొర్పు కెర దాన. ¹⁴ జోచి అత్తి సొర్పు కెర దిలదు మెలె తుమ్చి ఉప్పిరి పాపుమ్ ఏలుప కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్

ఆగ్నల్చి రితి తెడి నాయ్, గని జో దేముడుచి దయచి తెడి అస్సున్.

15 జలె, 'అప్పె ఆగ్నల్ రితి తెడి ఆమ్ నాయ్. జోవయించి దయక దేముడు అమ్క చెంగిల్ దెకితయ్, చి అమ్ పాపుమ్ కెర్తె బాద నాయ్' మెంతసు గె? దస్సి ఉచరుక నాయ్. 16 జోచి సేవ కెరుక మెన కచి అత్తి తుమ్క తుమ్ ఒప్పున కెరన తస్స గె, జోచయ్ గొతిమాన్సుల్ జా అస్సున్ మెన నేన్సు గె? పాపుమతె సార్పు కెరనై, పాపుమచ గొతిమాన్సుల్ జస్సె, చి మొర్పుతె గెతె. దేముడుచి కోడు కెర్తెనతె ఒప్పున కెరంతె జలె, జో దెతి పున్నిమ్ జస్సె.

17 దేముడుక జెయ్యి! పాపుమచి సేవ కెర పాపుమచ గొతిమాన్సుల్ తుమ్ అగ్గె జా తిలదు, గని తుమ్క అప్పె సికడ్లి తుమ్క అప్పె దిలి కోడే రితి ఇండుక తుమ్చి పెట్టి కోఫ జా అస్సున్. 18 అన్నె, పాపుమ్ ఏలుచ కెర్తెసి తెంతో దేముడు తుమ్క విడ్డల్ కెర, సత్తిమ్ ఇండితిన్క తుమ్ గొతిమాన్సుల్ జతి రితి కెర అస్సె. 19 మాన్సుల్ రోజాక అర్డల్ సంగితి రితి, టాలియ్ 'గొతిమాన్సుల్' మెంతసి. కిచ్చొక మెలె, ఆత్మకమొచి రిసాచ కొడె అర్దుమ్ కెరనుక తుమ్క ఇదిల్ బాద, చి 'అర్దుమ్ కెరంతు' మెనయ్ ఇసి టాలి తెన్ సంగితసి. జా అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, లంజె వెట్యారుమ్చ కమొతె, పాపుమచి ఉప్పిరి పాపుమచ కమొతె తుమ్చ ఆగ్చ వాటల్ అగ్గె బెదవంతె తిలదు, గని అప్పె తెంతో తుమ్ కిచ్చొ కెరుక మెలె, దేముడు తుమ్క దిలి సుద్ది పూర్తి నెరవెర్పుపయ్ జతి రితి, సత్తిమ్ కమొక ఇండితిన్కతయ్, తుమ్చ ఆగ్చ వాటల్ తుమ్ సార్పు కెర దాస.

20 పాపుమచి సేవ కెర్తె పాపుమచ గొతిమాన్సుల్ తుమ్ తిలి పొది సత్తిమ్ ఇండితి ముద్దొతెను నాయ్, 'ఆమ్ సత్తిమ్ ఇండుక నాయ్' మెన ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితె తిలదు. 21 గని జా పొదిచ తుమ్చ కమొచి రిసా అప్పె ఉచర్లె తుమ్క లాజా. జేవ్ కమొ తుమ్క కిచ్చొ లాబుమ్ ఆన్? కిచ్చొ పలితుమ్ దెర్ల? లాబుమ్ నాయ్, కిచ్చొ చెంగిల్ పలితుమ్ నాయ్. దస్స కమొ మాన్సుక కేనె నెతతి మెలె, నాసినుమ్తె, మొర్పుతెయ్. 22 గని, పాపుమ్ ఏలుచ కెర్తెసి తెంతో విడ్డల్ జా దేముడుచ గొతిమాన్సుల్ తుమ్ జలి తెంతో, అప్పె కిచ్చొ పలితుమ్ దెర్లయ్ మెలె, జో దెతి సుద్ది జా, తుమ్ సుద్ది రితి ఇండితసు, చి జో దెతి సుద్ది తుమ్క పరలోకుమ్తె బెదయ్తయ్, తుమ్క కెయ్క తెయ్క జియడ్తయ్.

23 జలె, పాపుమ్ జేవ్చి సేవ కెర్తెసక బట్యాడి మొర్పుయి. గని, దేముడు జోవయించి సర్లక అమ్క ఆరి దిలి వరుమ్, అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి తెడి పరలోకుమ్తె గెచ్చు కెయ్క తెయ్క జితిసి.

ఆగ్నల్ తెంతో విడ్డల్ జా క్రీస్తుచి తెడి తిలిన్

7 జలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్ జాన్ల బావుడ్లు, మాన్సు మొర తిలె నాయ్, గని జివ్వి తిలె పొదికయ్ జోచి ఉప్పిరి ఆగ్నల్క అదికారుమ్ తయెదె మెన నేన్సు గె? 2 గని, కేన్ జవున్ తేబోదచొ మున్సుసి జివ్వి తిలి ఎదిలి, ఆగ్నల్చి రిసా జోచి తెడి జా తయెదె, జా ఆగ్న పిట్టవుక నెంజె. గని మున్సున్ మొర గెలె, తెర్నిమున్సు చెంగిల్ తతి జా ఆగ్న జేవ్చి ఉప్పిరి తయె నాయ్.

3 జాకయ్, మున్సుసి జీవ్ తిలె పొది జా తేబోద అన్నెక్కొక గెలె, జాక 'లంజె' మెనుల, గని మున్సుసి మొర గెలె, జా ఆగ్న ముద్దొ కెర్తెన్ తెంతో జా పిట్టవ జా అస్సె, చి అన్నెక్కొక పెండ్లి జలె లంజె నెంజె.

4 దస్సి, బావుడ్లు, క్రీస్తుక నంప కెర జో తెన్ తుమ్ బెదిలి రిసా, జో యేసుక్రీస్తుచి ఆగ్ మొర్లిన్ తెన్ తూమ్ కి మొర అస్సున్, చి రిసా తుమ్చి ఉప్పిరి ఆగ్నల్క అదికారుమ్ నాయ్. దస్సి, తుమ్ అప్పె ఆగ్నల్చి తెడి నాయ్ చి రిసా తుమ్ అన్నెక్కొచి అదికారుమ్చి తెడి తంక వాట్ తవున్ మెనయ్ దేముడు ఇసి జర్గు కెర్లన్. జో దేముడుచి గవురుమ్ దెకయ్తి రితి అమ్ ఆత్మపలితుమ్ దెరుక మెనయ్, మొర జీవ్ జా ఉట్టొ జో క్రీస్తుచి తెడి అమ్ తంకయ్ మెనయ్ ఇసి జర్గు కెర్లన్.

5 ఈంజ ఆగ్చ అమ్చి పాపుమ్చ ఆసల్క అమ్ జితె తిలి పొది ఆగ్నల్ అమ్చి పెట్టిచ ఆసల్క 'పాపుమ్చయ్' మెన దెకయ్తె తిల, చి జేవ్ ఆగ్నల్ 'దన కమొ పోన' మెన సంగితికయ్, జేవ్ పాపల్ కెర్తి ఆస ఒగ్గర్ జా గెలి. పాపుమ్ కెర్తి జా ఆస ఒగ్గర్ జా అమ్చి ఆగ్చ వాటల్తె బార్ జా జేవ్చి కామ్ కెర్తె తా మొర్పు ఆన్తి పలితుమ్ దెర్లె తిలి. 6 గని అప్పె, క్రీస్తు తెన్ బెద అమ్ 'మొర్లి' తెంతో, ఆగ్నల్ తెంతో పిట్టవ జా అస్సుమ్. అమ్క దెర బంద తిలి జా ఆగ్నల్క అమ్చి ఉప్పిరి అదికారుమ్ నాయ్ చి రిసా రెగిడ్ల ఆగ్నల్చి తెడి నాయ్ గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మకయ్ నొవర్ జెర్మున్ జా, జయ్యి సెక్తికయ్ జోచి సేవ కెర్తెసుమ్.

ఆగ్నల్తె పాపుమ్ వాట్ చజ ఒగ్గర్ జా గెతిన్

7 జలె, కిచ్చొ మెనుమ? 'ఆగ్నల్ పాపుమ్' మెనుక జయెదె గె? నెంజె. దస్సి మెనుక జయె నాయ్. గని ఆగ్నల్ తత్త నాయ్ జలె, 'ఆవ్' మెనుమ, 'ఆవ్ పాపుమ్ కెర్లొసా' మెన ఆవ్ సరిగా చినంతయ్ నాయ్. "అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జా నాయ్" మెన ఆగ్నల్తె తత్తి నాయ్ జలె, అన్నెక్కొచి ఆస్తిక ఆస జతిన్క 'పాపుమ్' మెన నేన్తయ్, ఆవ్ కి దస్సి పాపుమ్ కెర్తెసి చినంతయ్ నాయ్. 8 గని, పాపుమ్బుద్ది అంచి పెట్టి అగ్గె తెంతో తిలన్, చి "అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జా నాయ్" మెన ఆగ్నల్తె తతికయ్, అంచి పెట్టిచి పాపుమ్ బుద్దికయ్ "దస్సి జలె, అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జయెదె" మెనయ్ ఆస జలయ్, చి అన్నె ఒగ్గర్ ఆసల్, కిచ్చొ కిచ్చొచ ఆసల్ ఎత్తి జలయ్. ఆగ్నల్ నేనై, అమ్చి పాపుమ్ నిజల్ రితి, జీవ్ నెంజిల్ రితి తా కామ్ కెరె నాయ్. 9 'ఆవ్' మెనుమ, అగ్గెయి ఆగ్నల్చి తెడి నే తస్సె, అంచి పాపుమ్క 'అస్సె' మెన నేన కెర, అంచి ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి సర్ల తెన్ జితె తిలయ్, గని జా ఆగ్న సూన్లి తెంతో పాపుమ్ అంచి పెట్టి అన్నె జీవ్ జలన్, చి ఆవ్ మొర్లయ్. 10 దస్సి, 'జీవ్ దెతి వాట్ దెకయెదె' మెన ఆవ్ నంప కెర్తి ఆగ్న అంక మొర్తి సిచ్చు ఆన్లన్. 11 కిసి మెలె, పాపుమ్బుద్ది అంక మోసిమ్ కెర, 'చెంగిల్' మెన ఆవ్ నంప కెర్తి ఆగ్న వాట్ బార్ జలన్. 12 మెలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్ సుద్ది అస్సి, ఒత్తచి ఎత్తి ఆగ్న సుద్ది అస్సె, సత్తిమ్చ తీర్పుల్ దెకయ్తయ్, చెంగిల్ అస్సె.

13 దస్సి జలె, 'ఆవ్' మెనుమ, చెంగిల్చి అంక మార్లన్ గె? నాయ్. ఆగ్నల్ చెంగిల, గని జా చెంగిల్ తిలిన్చి ఆగ్న పిట్టవ పిట్టవ, పాపుమ్ అంచి పెట్టి జేవ్చి కామ్ కెర కెరయి మార్లి. దేముడుచి సెలవ్ కిచ్చొ మెలె, ఆగ్నల్ వాట్ పాపుమ్ జేవ్చి కామ్ కెర్తె తతిన్కతెయి పాపుమ్క, పాపుమ్ మెన మాన్సుల్ చినుత్ మెనయ్, పాపుమ్ ఆగ్నల్ వాట్ పుల పుల కెర్తి మూర్కుమ్ జా గెతయ్ గె చినుక నెంజిలిన్చి జేవ్చి కామ్ పూర్తి డీసుకయ్ మెన, దేముడు సెలవ్ దిలన్.

14 జలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్క దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మకయ్ దిలన, జోచి ఆత్మతెయ్ బెదితన, మెన ఆమ్ జానుమ్, గని ఆవ్ మాన్సుక మాములుమ్ మాన్సుచి ఆగి, మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్ది అస్సె, చి ఈంజ ఆగ్చె ఆవ్ తతి ఎదిలి సేంపు పాపుమ్ అంక నేన్లి రితి అస్సె. పాపుమ్చి గొతిమాన్సు ఆవ్. 15 ఆవ్ సాంత ఇండితిసి ఆవ్ అర్దుమ్ కెరనుక నెతితఫసి. 'సత్తిమ్ కెరిందె' మెలె కి నెత్త తా, 'గర్చి' మెన ఆవ్ నెసితిసి ఆవ్ జర్గు కెర గెల సిక్కు జా గెతసి.

16 జలె, 'పాపుమ్' మెన ఆవ్ నెసితిసి ఆవ్ కెర్తెసి జలె, జా పాపుమ్ నెసిలిసి తెన్ 'దేముడు దిల ఆగ్నల్ చెంగిలి' మెన ఒప్పున్లి రితి జతయ్. 17 తెడిక తెడి దేముడుక ప్రేమ కెర్తె అచ్చి జా పాపుమ్ కెర్లొసా నెంజె, గని ఆవ్ మాన్సుచి ఆగి తిలి పాపుమ్ జా కామ్ కెర్తయ్.

18 మెలె, అంచి సాంత సెక్తిక, అంచి ఆగి, అంక కిచ్చొ సత్తిమ్ నాయ్ మెన జాని. 'చెంగిల్చి కెరిందె' మెన ఉచరిందె, గని మాన్సుచి అంచి

సెక్తిక జగ్గు కెరుక నెతిరి. ¹⁹ నెత్త, 'చెంగిల్' మెన ఆవ్ ఇస్టుమ్ జలిసి జగ్గు నే కెర్తె, నెసిలి పాపుమ్ జగ్గు కెరయ్ గెల్తసి. ²⁰ జలె, 'పాపుమ్' మెన ఆవ్ నెసితిసి ఆవ్ కెర్తెసి జలె, దేముడుక ప్రేమ కెర్తె అచ్చి జగ్గు కెర్తెసి నెంజె, గని అంచి అగి జేవచి ఇస్టుమ్ కెర, పాపుమ్ జగ్గు కెర్తయ్.

²¹ దస్సి, కిచ్చొ ఆగ్గు డీస్తయ్ మెలె, 'సత్తిమ్ కెరిందె' మెన ఆవ్ ఉచర్తె పొది, పాపుమ్ పాసి రకితె అస్సె. ²² మెలె, అంచి పేట్ తెడి దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ రిసా ఇస్టుమ్ కెరుక ప్రేమయ్ అస్సి, ²³ గని అంచి అగి కిచ్చొ ఆగ్గు జగ్గు జతిసి ఆవ్ చినితసి మెలె, అంచి మెన్సుతె తిలిన్చి ఉప్పిరి జా వేరచి యుద్దుమ్ కెర, అంచి అగిచ వాటల్ తెన్ నెరవెర్చుప జతి పాపుమ్తె అంక దెర్చు సేడయ్తయ్. ²⁴ అయ్యె! కెర్తె బాద సేడ్తసి, జా ఎత్తి రిసా! మొర్చు ఆన్తి ఈంజ పాపుమ్చి ఆగ్ తెంతో కో అంక రచ్చించుప కెరుల? ²⁵ అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి రిసా దేముడుక జోబర! జొయ్యి రచ్చించుప కెరెదె! జొయ్యి అమ్క జీనవ అస్సె! జలె, అప్పెచి మట్టుక అంచి మెన్సుక, జో తిలి ఆత్మక, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి రిసా దేముడుచి సేవ ఆవ్ కెర్తెసి, గని అంచి ఆగ్క పాపుమ్చి సేవ కెర్తెసి.

యేసు అమ్క పాపుమ్ తెంతో మొర్చు తెంతో పిట్టవ కెర్తెసి

8 జలె, క్రీస్తు జలొ యేసుచి తెడిచ మాన్సుల్క జో జోచి పాపుమ్ పుంచ అస్సెచి రిసా లోకుమ్చ ఎత్తిక జో తీర్చు కెర్తె పొది జేవ్క కిచ్చొ సిచ్చ జంక నాయ్. నాసెనుమ్తె జేవ్ గెచ్చుక నాయ్. ² కిచ్చొక మెలె, అమ్క ఏలుప కెర్తె పాపుమ్ చి మొర్చుచి ప్రమానుమ్చి సెక్తి తెంతో జేవ్ దెతి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి ఆగ్గుతె అమ్క పిట్టవ కెరయ్ అస్సె. జో యేసుచి అత్తి, యేసుతె జగ్గు జలి కామ్వాట్ విడ్డల్ కెరయ్ అస్సె. ³ మెలె, మాన్సుచి ఆగి పాపుమ్ ఏలుప కెర్తయ్. అమ్చి ఆగి ఏలుప కెర, ఆగ్గుల్ నెరవెర్చుప కెరుక తిలిసి పాపుమ్ పిట్టయిలి. జాకయ్ ఆగ్గుల్ అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చుక అమ్క చెంగిల్ కెరుక నెత్తిర్తి. జలె, దేముడు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చువ అమ్క సుద్ది కెరుక మెన మాన్సుచి ఈంజ పాపుమ్చి ఆగ్ రూపుమ్ జోచొ సొంత పుత్తున్క ఈంజ లోకుమ్తె తెర్తయ్లన్. దస్సి పాపుమ్ పుంచిత బలి జో జతి రిసా అమ్చి అగి కామ్ కెర్తె పాపుమ్ జాక జెతికయ్, జో యేసుచి ఆగ్ వాట్ పాపుమ్క సిచ్చ కెర గెల తీర్చు కెర్తెన్ †. ⁴ కిచ్చొక పాపుమ్క తీర్చు కెర్తెన్ మెలె, ఆగ్గుల్తె సంగిలి దొర్చు జలి పున్సిమ్ అమ్చితె నెరవెర్చుప జవున్ మెనయ్. కచితె మెలె, అమ్చి ఆగ్కచ ఆసల్క నాయ్ గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తికయ్ కో ఇండుమ్దె గే, అచ్చి.

⁵ మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్దిక, ఈంజ ఆగ్కచ అమ్చి పాపుమ్చ ఆసల్క కో జితతి గే, ఈంజయి లోకుమ్తె తిలిన్ ఎత్తిక, ఈంజ ఆగ్కచ ఆసల్ తిలిన్ ఎత్తికయ్ కోప జతతి, ఉచర్తె తత్తతి. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తిక కో జితతి గే, జా ఆత్మయి సెక్తికయ్ కోప జతతి, ఉచర్తె తత్తతి. ⁶ ఈంజయ్ లోకుమ్చి, అమ్చి ఆగ్కచ ఆసల్ జగ్గు కెర్తెన్క కోప జతిసి మాన్సుక మొర్చుతె నెయెదె, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక కోప జతిసి అమ్క జీవు దెతిసి, సేంతుమ్ దెతిసి జా అస్సె. ⁷ మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ, అమ్చి ఆగ్కచ ఆసల్ జగ్గు కెర్తెన్క కో కోప జతతి గే, జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక విరోదుమ్ జా అస్సి, విరోదుమ్ కెర్తెతి. దస్సి పాపుమ్చి ఆత్మ తిలవ దేముడుచి ఆగ్గుల్ సూన్తి నాయ్, కెర్తె నాయ్. నెత్తిర్తి. ⁸ మాములుమ్ మాన్సుచి జోచి సొంత బుద్దిక, జోచి ఆగ్కచ ఆసల్క ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితన, దేముడుచి ఇస్టుమ్ కెరుక నెత్తిర్తి, జోక సర్గ కెరుక నెత్తిర్తి.

⁹ తుమ్, మాత్తుమ్, మాములుమ్ మాన్సుచి పాపుమ్బుద్దిచ నెంజున్, ఈంజ ఆగ్కచ ఆసల్క జితన నెంజును, నాయ్ గెద? దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అస్సి జలె, జోచి ఆత్మకయ్ జితను. కేన్ మాన్సుచి పెట్టి క్రీస్తుచి ఈంజ ఆత్మ తయె నాయ్ గే, జో మాన్సు క్రీస్తుచొ నెంజె. ¹⁰ తుమ్చి పాపుమ్చి రిసా తుమ్చ ఆగ్ మొర్ల రిత జా అస్సి, గని క్రీస్తు తుమ్చి పెట్టి అస్సి జలె, క్రీస్తుచి పున్సిమ్చి రిసా జోచి ఆత్మక తుమ్ జివ్వి అస్సెన్. ¹¹ జో యేసుక అన్నె జియ్డొ దేముడు అబ్బొన్చి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి జితయ్ జలె, క్రీస్తు జలొ జో యేసుక మొర్చు తెంతో విడ్డల్ కెర జియ్డొ జో అబ్బొసి, మొర్ల తుమ్చయ్ ఆగ్క కి జియ్డెదె. తుమ్చి పెట్టి జితి జోచి ఆత్మవాటు, తుమ్చి పెట్టి జో దెతి జోచి ఆత్మకయ్ జియ్డెదె.

యేసు తెన్ అమ్ అబ్బొన్చ పుత్తర్లు

¹² జాకయ్, బావుడ్డు, అమ్ పూచి జా అస్సెన్. జా పూచి అమ్ కీసి కుట్టవుక? మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్దిక నాయ్, అమ్చి ఆగ్కచ ఆసల్ జగ్గు కెర్తెన్క నాయ్. జా ఎత్తి పోన. ¹³ కిచ్చొక మెలె, మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్దిక, తుమ్చి ఆగ్కచ ఆసల్క, తుమ్ జితను జలె, ఆత్మక మొర్తె. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తిక ఈంజ ఆగ్కచ కమె గెచ్చవనయ్ గెల్తె జలె, మార్తె జలె, ఆత్మక జిస్తి. ¹⁴ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తిక ఇండితొ ఎత్తి మాన్సు, జో దేముడుచి పుత్తర్లు జవుల. ¹⁵ మెలె, జోచి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అయ్లిసి తుమ్క గొతిమాన్సుల్ కెర బియ్డిసి నెంజె. తుమ్చి అగ్గెచి బుద్దిచి రిసాచి బిడ్డి తెన్ తుమ్ అప్పె తంక నాయ్. జోచి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అయ్లిసి తుమ్క జోవయించ పుత్తర్లులి కెర్తెసి. అప్పె "అంచ పుత్తర్లు తుమ్" మెన జో అమ్క దెకితయ్, చి "ఓ బ, ఓ బ" మెన జోక అమ్ ఉంక్రయ్లె, కిచ్చొ సెక్తిక ఉంక్రయ్తనుమ్ మెలె, ¹⁶ జోచ బోదల్ అమ్ జలిన్చి రిసా, జోచి సొంత ఆత్మ అమ్చి ఆత్మతె జోచ బోదల్ మెన సాచి దెతయ్చి, దస్సి ఉంక్రయ్తనుమ్. ¹⁷ అస్సె, జోవయించ బోదల్ జలమ్ మెలె, జోచి పుత్తున్ జలొ క్రీస్తు తెన్ జో దేముడుక తిలిన్తె అమ్క వాట జెయెదె. జా వాట అమ్క కీసి సేడెదె మెలె, జో యేసు సేడ్ల బాదల్తె అమ్ బెద ఓర్చుప జా జీన్లె, జోచి పరలోకుమ్తెచి ఉజిడతె జో గవురుమ్ జతిన్తె కి బెదుమ్దె.

¹⁸ జలె, బాదల్ సేడ్డిన్చి రిసా, చి యేసు తెన్ అమ్ గవురుమ్ జతిన్చి రిసా కిచ్చొ మెంతసి మెలె, దేముడు జా ఆకర్ దీసిక అమ్క కెర్తె గవురుమ్చి రిసా ఉచర్తె, ఈంజ ఉగుమ్చ బాదల్ కెత్తి జలెకి కిచ్చొ నెంజె. ¹⁹ జో దేముడుచ పుత్తర్లు అమ్ జలిసి, జా దీసిక అమ్ గవురుమ్ జతిన్తె పూర్తి రుజ్జు జతె ఎదక జెర్తయ్లిన్ ఎత్తి ఆస తెన్ రకితె అస్సె. ²⁰ కిచ్చొక మెలె, తయార్ జలిన్ ఎత్తి అగ్గె తెంతో కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ సేడ సిక్కు జా అస్సె. జాచి ఇస్టుమ్క నాయ్, గని "కచితుమ్ సమయమ్ జా అయ్లి మెలె చెంగిల్ కెరిందె" మెన దేముడుచి సెలవ్ నెరవెర్చుప జతిన్కయ్ 'కచితుమ్ జగ్గు జయెదె' మెలి రితి దయిరిమ్ తెన్ తిలి రితి రకితయ్. ²¹ మెలె, దేముడుచ బోదల్ పూర్తి విడ్డల్ జా గవురుమ్ జతి పాదిక జెర్తయ్లిసి ఎత్తి కి జా పాడ్ జతిన్తె నాసెనుమ్ జతిన్తె సేడ్డిన్ తెంతో విడ్డల్ జయెదె.

²² తేబోద లడెన్ జంక మెన కంట్లు పాచ జా అయ్లి పొది కీసి కస్టల్ నొప్పుల్ జా టింకితయ్ గే, దస్సి, జెర్చున్ జలిన్ ఎత్తి మొత్తుమ్ అప్పె ఎద కస్టల్ నొప్పుల్ తెన్ టింకయ్తయ్ మెన జానుమ్. ²³ తెద్దిలి నాయ్ అమ్క జెతికయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి మొదొల్చి పంట్ అమ్చి పెట్టి అస్సి. జలె, "అమ్చ ఆగ్కక, ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ ఎత్తి తెంతో, దేముడు అన్నె గెన్సిసి, అమ్ జోచ పుత్తర్లు జలిసి, కెయ్క పూర్తి డీసెదె? అమ్ అన్నె కెర్తె రకుక?" మెన అమ్ అమ్చి పెట్టి టింక టింకయ్ రకితనుమ్. ²⁴ 'అమ్చ ఆగ్కక మార్చుప కెర్తెన్ జో జగ్గు కెర్తెన్కయ్ జో అమ్క రచ్చించుప కెర అస్సె' మెనయ్

† యోహాను 12:31-33 దెక, కొలోస్సియల్ 2:15 దెక.

ఆస తెన్ రకితసుమ్. జలె, ఉచరుమ, దెకిలిసి జర్గు జలిన్కయ్ 'ఆస తెన్ రకితసుమ్' మెనుక బెదె నాయ్. దెకిలిసి జర్గు జలిన్కయ్ కో ఆస తెన్ రకితి నాయ్. 25 గని అప్పిక నే దెకిలిన్క 'కచితుమ్ జర్గు జయెద' మెన అమ్క ఆస తిలె, నిదానుమ్ తెన్ రకుమ్దె.

అమ్చ ప్రార్దనలతె కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్క తోడ తతీన్

26 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్క సెక్కి నెంజిలిన్ ఎత్తితె కి అమ్క తోడు తత్తయ్. ప్రార్దన కెరుక జలె, కీసి ప్రార్దన కెర్కగే నేనుమ్, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సాంత అమ్చి పెట్టి అమ్చ ప్రార్దనలతె బెదె అమ్ లట్టబుక నేన్లిన్, సంగుక నెత్తిర్లిన్క తోడు తత్తయ్, అమ్క సికడ్తయ్, చి అమ్ సంగుక నెత్తిర్లిన్క లట్టబుక నేన్లిన్క అమ్చి పెట్టి అమ్ టింకితిన్చి అర్దుమ్ బెదయ్తయ్. 27 జలె, జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్ జోచయ్ జల అమ్చ ప్రార్దనలతె తోడు తా, దేముడుచి ఇస్టుమ్ తిలిసి ఒత్త బెదయ్తయ్. జోచి ఆత్మ కిచ్చొ అర్దుమ్ బెదయ్తయ్ గే జొయ్యి జానె. దస్సి, అమ్చి పెట్టి తిలిన్ ఎత్తి పరిచ్చ కెర్కొసాచి ఆత్మ సాంతయ్ అమ్చ ప్రార్దనలతె అమ్క తోడ తత్తయ్, బెదితయ్.

దేముడు అమ్క జీనయ్తీసి డిట్టుమ్ కెర్కొసి

28 అన్నె కిచ్చొ దయిరిమ్ జతసుమ్ మెలె, దేముడుక ప్రేమ కెర్లనక, మెలె జోచయ్ జంక మెన దేముడు జోచి ఇస్టుమ్క బుకార్లనక కిచ్చొ బాదల్ అయ్లె కి, జేవ్ బాదల్తె కి చెంగిల్ పలితుమ్ దెర్ది రితి జా ఎత్తి చెంగిల్క బెదిత్ రితి జో నెరవెర్పువ కెర్తయ్ మెన జానుమ్. 29 కో యేసుక్రీస్తుక నంపజా జో దెతి రచ్చన నజనుక గే జో దేముడు అగ్గె తెంతో జానె. జలె, జోచొ సాంత పుత్తున్ యేసుచ రిత అమ్ జంక మెన అమ్కయ్ జో నిసాన, జా జర్గు కెరుక ఒప్పన్లన్. దస్సి, అమ్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ బావుడ్డివొ జలనక యేసు తొల్పుర్ జలన్. 30 జలె, 'యేసుచ రిత జతు' మెన జో కక్క కక్క నిసాన్ల గే, జోవయింక బుకార్లన్. కక్క కక్క బుకార్లన్ గే, జోవయింక పాపుమ్ పుంచ 'అప్పె తెంతో పున్నిమ్ జా అస్తి' మెలి రితి దెకిలన్, చి కచి కచి పాపుమ్ పుంచ 'పున్నిమ్ జా అస్తి' మెలి రితి దెకిలన్ గే, "జోవయింక పరలోకుమ్తె కడ నెయిందె, అంచి ఉజ్జడతె అంచి గవురుమ్తె బెదయిందె" మెనయ్ ఒప్పన్లన్, చి జర్గు కెరెదె.

31 జలె, ఈంజ ఎత్తి బెదచ కిచ్చొ మెనుమ? దేముడు అమ్క తోడు అస్సె జలె, కో అమ్క పాడె కెరుక తెరితి! నెత్తిరి! 32 జోచొ సాంత పుత్తున్క బాదల్ నే పిట్టయ్తె, అమ్ ఎత్తిజిన్క పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప కెర్ది రిసా జోక బలి కెర మొర్పుతె సార్గు కెర దిలొ. అమ్చి ఉప్పిరి జోవయింక తెద్ది ప్రేమ తిలి జలె, జో పుత్తున్క దెతిసి ఎత్తితె అమ్క కి వాట దెయె నాయ్ గే? దెయెదె.

33 దేముడు నిసాన్లచి ఉప్పిరి కో కిచ్చొయ్ నింద వయడుక తెరితి గే? కోయి నెత్తిరి! జో దేముడు సాంతయ్ అమ్చి పాపుమ్ పుంచ అస్సె. అమ్క 'పున్నిమ్' మెలి రితి దెకితయ్. 34 అమ్ జో నిసాన్లనక కో తీర్పు కెర, నానుమ్తె తెద్రవుక తెరితి గే? కో నెత్తిరి! మొర అన్నె ముక్కిమ్క అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిలొ క్రీస్తు జలొ యేసు అబ్బొన్ దేముడుచి ఉజ్జెత్ పక్క వెన అస్సె. జొయ్యి అమ్క సిచ్చ దెయెదె గే? నాయ్. జో సాంత అమ్చి పచ్చెనచి తీర్పు సంగితయ్. 35 జలె, క్రీస్తుచి ప్రేమ తెంతో కో జలెకి కిచ్చొ జలెకి అమ్క పిట్టవ కెరుక తెరితి గే? జోవయింక అమ్క వీడువ కెరుక బాదల్ జవున్ తెతి గే? ఇర్కుల్ జవున్ తెతి గే? మాన్సుల్ కెర్ గోసల్ అల్లర్ తెరితి గే? చువ్వె తతీసి జవున్ తెరె గే? పాలల్ నెంజిలిన్ జవున్ తెరె గే? ప్రమాదల్ జవున్ తెరితి గే? మొర్ది సిచ్చ జవున్ తెరె గే? కిచ్చొయ్ అమ్క జోక వీడువ కెరుక నెత్తిరి! 36 దేముడుచ కొడతె పూర్గుమ్ రెగ్గయ్లి రితి,

† "తుచి నావ్చి రిసా ఒండి మెద్దెన అమ్క మార్తతి,

† కీర్తనలు 44:22.

'కండ కత మెండల్ జేవ్' మెలి రితి అమ్క దెకితతి" మెన రెగ్గ అస్సె. 37 జో అమ్క ప్రేమ కెర అమ్చి పాపుమ్ వయిలొసాచి సెక్కిక ఇన బాదల్ ఎత్తితె అమ్ పూర్తి జీన అస్సుమ్, జీనుమ్దె. 38 అమ్క కిచ్చొ పూర్తి దయిరిమ్ మెలె, మొర్పు జవున్, జీవ్ తతీన్ జవున్, కేన్ లోకుమ్చ దూతల్ జవున్, బూతల్ జవున్, అప్పె జర్గు జతిసి జవున్, పడ్డొక జర్గు జతిసి జవున్, కేన్ లోకుమ్చ సెక్కివొ జవున్, 39 ఈంజ లోకుమ్క ఉప్పిరి తిలిసి జవున్ ఎట్టొ తిలిసి జవున్, జెర్కున్ జలిసి అన్నె కిచ్చొ జలెకి, అమ్చొ ప్రమ జలొ క్రీస్తుయేసు అమ్క దొర్కు కెర్ది దేముడుచి ప్రేమ తెంతో వీడువ కెరుక నెత్తె మెన అంక పూర్తి దయిరిమ్ అస్సె.

దేముడు పూర్గుమ్ నిసాన్ల యూదుల్

9 1-2 అంచి పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ బాద కెర్టొడ్ తెదొడ్ తాఁ గెతయ్. నిజామి, క్రీస్తుచొ మాన్సు ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితసి. జా దుకుమ్చి రిసా అంచి ఆత్మతె దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అంక సాచి జతయ్. 3 అంచి దుకుమ్ కిచ్చొక మెలె, జయ్యి సెకుమ్తె ఆవ్ జెర్మిలి రిసా జేవ్ అంచ సాంత మాన్సుల్ అంచ బావుడ్లు జవుల, చి జోవయింక 'యేసుక్రీస్తుక నంపజతు' మెన అంక కెర్ది ఆస మెలె, ఆవ్ క్రీస్తు తెంతో పిట్టవ జా నాసెనుమ్తె గెలె జోచి రచ్చన జోవయింక దొర్కు జతి జలె, జోచి ఉప్పిరి అంచి ప్రేమక జోవయింక తెంతో విడ్డల్ జతయ్. 4 జోవయింక రిసా కిచ్చొక అంక తెద్ది ఆస అస్సె మెలె, 'అంచయ్ మాన్సుల్ జా అంకయ్ ఒక్కి కెర్దు, అంచి గవురుమ్ దెకయ్తు' మెన దేముడు పూర్గుమ్ నిసాన్ †ఇస్రాయేలులు జోచ పుత్తుర్పులు జతి జోచి ‡ఉజ్జడి, జోవయింక నెడిమి తతి వరుమ్ పూర్గుమ్ తెంతో దేముడు జోవయింక జోచి †ప్రమానుమ్ కోడు దిలన్, జోచ ‡ఆగ్గుల్ దిలన్, జోచి ‡బక్కి కెర్ది ఆగ్గు దిలన్, ‡రచ్చించుప కెర్కొసా జెంక దిలిన్చి రిసాచ ప్రమాన్ల దిలన్. 5 అబ్రాహామ్, ఇస్సాకు, యాకోబు జోవయింకయ్ పూర్గుమ్చ. అన్నె, జో మాన్సు జలిన్చి జెర్కున్క దెకిలె, జోవయింక సెకుమ్తె రచ్చించుప కెర్కొసా జలొ క్రీస్తుయి జెర్మిలన్. 6 ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక జోబర! కెయ్క తెయ్క జోవయింక గవురుమ్ తవున్! ఆమేన్.

6 గని యూదుల్ ఒగ్గజిన్ అన్యానుమ్ జలిసి దెకిలె 'దేముడు పూర్గుమ్ సంగిలి ప్రమానుమ్ కోడుక పిట్టి' మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. పిట్టి నాయ్. కిచ్చొక ఇసి మెంతసి మెలె, ‡ఇస్రాయేలుచి సెకుమ్తె జెర్మిలనతె సగుమ్జిన్క 'ఇస్రాయేలులు' మెనుక నెంజె,

7 ††అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలన సగుమ్జిన్క 'జోవయింక బోదల్ జవుల' మెనుక నెంజె. అబ్రాహామ్చి పెట్టిచ సగుమ్జిన్ జోచ నిజామ్చ బోదల్ నెంజిలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, పూర్గుమ్ దేముడు అబ్రాహామ్క, ‡"తుచి సెకుమ్చ ఎత్తితె ఎక్కి ఇస్సాకుచి తెడి జెర్మిలనకయ్ 'తుచయ్' మెనిందె"

మెన ప్రమానుమ్ సంగిలన్. 8 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, మాములుమ్ ‡†ఆగ్ జెర్కున్క జోచి సెకుమ్తె జెర్మిలన నాయ్, గని

†† 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, తొలితొ యాకోబు పూర్గుమ్చొక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జా నాన్ తిలొ, ఆదికాండుమ్ 32:28. ‡ జోవయింక సెకుమ్ మొత్తుమ్క 'ఇస్రాయేలులు' మెన నాన్ తిలన్. ‡ నిర్మకాండుమ్ 33:18-23. †† ఆదికాండుమ్ 15:18, 17:1-21, 28:13, నిర్మకాండుమ్ 2:24, 6:2-8, 19:5, 34:10-27, సమూయేలు దొన్చిచి పుస్తకుమ్ 23:5. †† నిర్మకాండుమ్ 20:1-17, ద్వితీయాపదేశ కాండుము 5:1-22, 10:1-5. ††† నిర్మకాండుమ్ 25-31 అద్యయల్. ††† యెనయా 53 అద్యయమ్, యిర్మీయా 23:5-6. § నెంజెలె, 'ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జొయ్యి. జోవయింక జెయ్యి!...' §† మెలె 'యాకోబుచి'. §†† యాకోబుక అబ్రాహామ్ మంత్రొ అస్సె; అబ్బొన్చొ అబ్బొన్ జయెదె. §† ఆదికాండుమ్ 21:12. అబ్రాహామ్చి తేర్చి సారాక బోదల్ నెంజిలిన్కయ్, 'అంచి గొతిమాన్సు జలి హాగరు తెన్ అంచి నాన్ తెన్ బోద పాయి' మెన సారా సంగితికయ్, అబ్రాహామ్ దస్సి కెర్లన్, చి 'ఇస్రాయేలె' మెన పుత్తు పాయిలన్. ఆదికాండుమ్ 16 అద్యయమ్. §†† తేర్చి సారాచి గొతిమాన్సు హాగరు తెన్ అబ్రాహామ్ పాయిలొ

దేముడుచి ప్రమానుమకయ్ జెర్మిలసక 'అబ్రాహామ్చి సెకుమచ' మెనుక జయెదె. ⁹ జా ప్రమానుమ్ సంగిలి పొది దేముడు అబ్రాహామ్క, ^{††} "సంగిలి సమయుమ్ జా అయేలి మెలె, ఆవ్ అన్నె జెయిందె, చి సారాక పుత్తుది జెర్మెదె" మెన ప్రమానుమ్ సంగిలన్.

¹⁰ జా ఏక్, అన్నె, అమ్చో పూర్గుమ్చో ఇస్సాకుచి తేర్చి రిబ్బా జో ఎక్కి మున్నున్ తెన్ కల్వల్క అంగి జలి పొది, ¹¹ జేవ్ కల్వల్ ఇన్నె నే జెర్మితె అగ్గె, జోవయింతె కో సత్తిమ్ కో పాపుమ్ కెరుక నేతయ్ జలెకి, 'కచ కమెచి రిసా నాయ్, గని కక్క నిసాన్ల అంచి ఇష్టుమ్ తయెదె గే, జోవయింకయ్ నిసాన' మెన మాన్యుల్క నిసాన బుకార్తి జోచి ఇష్టుమ్ జెయిమ్ జంక మెనయ్, ¹² రిబ్బాక దేముడు,

[‡] "దకిలోచి సేవ వెల్లో కెరెదె" మెన సంగిలన్. ¹³ అన్నె, అన్నెక్తె జో, ^{‡‡} "దకిలో జలో యాకోబుక ప్రేమ కెర్లయ్, గని వెల్లో జలో ఏసావుక విరోదుమ్ జలయ్" మెన రెగ్గయలన్.

¹⁴ జలె, అమ్ కిచ్చో మెనుక? ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కెర్లిన్క 'నాయిమ్ నాయ్, సత్తిమ్ నాయ్' మెనుక జయెదె గే? జయె నాయ్. దస్సి మెనుక నాయ్. ¹⁵ కిచ్చోక మెలె, మోసేక జో, ^{‡‡‡} "కచి ఉప్పిరి దయ తియిదె గే, తియిదె.

కక్క కన్కారుమ్ దెకిన్దె గే, దెకిన్దె" మెన సంగిలన్. ¹⁶ కేన్ మాన్యుచి ఇష్టుమ్తె నాయ్, కేన్ మాన్యుచ కమెతె నాయ్, గని దేముడుచి దయతె. ¹⁷ అన్నె, దేముడుచ కొడొతె రెగిడ్డి రితి, పడ్డె ఇస్రాయేలుల్క అల్లర్ కెర్తె తిలో ఐగుప్తు దేసిమ్చో రాడ్ జీవ్ తిలో పరో రానొక దేముడు,

^{‡‡‡‡} "ఒండి లోకుమ్తె అంచి నావ్ సాడుప జవున్ మెన, తుచితె జర్గు జతి కామ్తె అంచి సెక్తి దెకయ్తి రిసాయి తుక ఆవ్ టీదడ అస్సి" మెన సంగ తెర్గయలన్. ¹⁸ కచి ఉప్పిరి జోచి దయ తియెదె గే, జోచి ఇష్టుమ్. కచి జీవ్ రాడ్ కెరెదె గే, జోచి ఇష్టుమ్!

¹⁹ దస్సి సంగిలె, "దస్సి జలె, దేముడుచి ఇష్టుమ్క జో కెర్తిసి జోచి పూచి. జాకయ్, జో కీసి కక్క పాపుమ్ వయడుక జయెదె! అమ్ రచ్చించుప జంక జోచి సెలవ్ నెంజెలె, కీసి అమ్చి పూచి జయెదె! జా పాపుమ్ వయకు కీసి అమ్చి పూచి జయెదె!" మెంతె, ²⁰ గని, ఓ మాన్యు, తుయి కొన్నొ, చి దేముడుచి కోడుక జబాబ్ అన్నె దెతె! మత్తిక తెయార్ కెర్లి గేడి జాక తెయార్ కెర్లి కుమ్మరొక ^{‡‡‡} "కిచ్చోక ఈంజయి రూపుమ్ అంక దిలది?"

మెన పుసెదె గే? ²¹ నాయ్. జా మత్తిచి ఉప్పిరి కుమ్మరొక పూర్తి అదికారుమ్. జయ్యి మత్తిబెండక నూటిచి గవురుమ్చి కెరెదె గే, గవురుమ్ నెంజెలి కామ్చి రిసాచి కెరెదె గే, జోచి ఇష్టుమ్. ²²⁻²³ జలె, పాపుమ్చి ఉప్పిచి జోవయించి కోపుమ్ దెకవుక మెన, జోచి సెక్తిచి రుజ్జు దెకవుక మెన దేముడుక ఇష్టుమ్ జలెకి, జోచి పరలోకుమ్చి ఉజిడితె, గవురుమ్తె పడ్డొక బెదవనుక మెన జో అగ్గె తెంతో నిసాన్ల గేడివొక జో కెర్లి ఎదివాట్ దయ జాన్తి ఎదక జోవయించి సీచ్చు జత నాసెనుమ్తె గెత, గేడివొ ఒండి పాపుమ్ జో మదెనె ఒగ్గర్ సేంపు ఓర్పున జా రకితె తిలె, జోచి దయ! ²⁴ జో ఎదివాట్ దయ కెర్ల నిసాన్ల గేడివొ కొన్న మెలె, ఆము. ఆమ్ కొన్న మెలె, యూదుల్ తెంతో ఆమ్

పుత్తున్ ఇస్రాయేల్ ఆగుతె జెర్మన్ జలెసా జయెదె. మాన్యుచి ఇష్టుమ్కయ్ పాయిలోసా జోచి రిసా మాములుమ్ అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలసక ఇస్రాయేల్చి వెట్టి జెర్మిలస, ఇస్రాయేల్చి సెకుమ్చ బాలి జయెదె. † ఇస్సాకు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి ప్రమానుమ్కయ్ జెర్మిలోసాచి రిసా ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి ప్రమానుమ్ నంప కెర్లనక, మెలె యేసుక్రీస్తుక నంప కెర్లనకయ్ ఇస్సాకుచి వెట్టి జెర్మిలస ఇస్సాకుచి సెకుమ్చ బాలి జయెదె. †† ఆదికాండుమ్ 17:19-21, 18:10, 14. ‡ ఆదికాండుమ్ 25:23. ‡‡ మలాకీ 1:2-3. ‡‡‡ నిర్గమకాండుమ్ 33:19. ‡‡‡‡ నిర్గమకాండుమ్ 9:13-16. ‡‡‡‡‡ యెసయా 29:16, 45:9.

సగుమ్జిన్క జో బుకారా అస్సి, గని యూదుల్ నెంజెలస తెంతో కి అన్నె మాన్యుల్క బుకారా అస్సి. ²⁵ జోచ కబుర్లు పూర్గుమ్ సంగితె తిలో హోసెయ్ అత్తి దేముడుచ కొడొతె రెగిడ్డి రితి, [‡] "అంచయ్ మాన్యుల్ మెన ఆవ్ అగ్గె నే సంగిలసక తెదొడ్క 'అంచయ్' మెనిందె.

ఆవ్ అగ్గె ప్రేమ నెంజెలిన్క 'ఆవ్ ప్రేమ కెర్లిసి' మెనిందె." ²⁶ ^{‡‡‡} "అన్నె, 'తూమ్ అంచ మాన్యుల్ నెంజుసు' మెన అగ్గె జో సంగిలి టాన్తె తెదొడ్క 'జీవ్ తిలో, జీవ్ దెతో దేముడుచ పుత్తర్లు జేవ్' మెన మాన్యుల్ సంగుల."

²⁷ అన్నె, ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్చి రిసా దేముడుచ కబుర్లు సంగితె తిలో యెసయా పూర్గుమ్చో కిచ్చో సాడుప కెర్లి రితి జలన్ మెలె, ^{‡‡‡‡‡} "నముద్దుమ్చి ఒడ్డుచి ఇస్కుచ గిడ్డల్ కెత్తి జవుల గే, ఇస్రాయేలుచ పుత్తర్లు జల యూదుల్ దస్సి ఎత్తివాట్ జిన్ జవుల, గని జోవయింతె సేంసెల రిత ఎక్కి దొన్ని రిత రచ్చించుప జవుల. ²⁸ కిచ్చోక మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్యుల్చి ఉప్పిరి కిచ్చో సీచ్చుచి తీర్పు ప్రబు ఉచరెదె గే, సత్తు తెన్ తంద్రతెన్ జో జర్గు కెరెదె."

మెన రెగ్గ అస్సి. ²⁹ అన్నె జా నే జతె అగ్గె తెంతో జో యెసయాచి అత్తి జో దేముడు ప్రబు రెగ్గయలి రితి జర్గు జా అస్సి. కిచ్చో మెన మెలె, ^{‡‡‡‡} "అమ్క సీచ్చు నే జత బోదల్ సగుమ్జిన్ సేన్సి రితి పరలోకుమ్చ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు సెలవ్ దెతో నాయ్ జలె,

^{‡‡‡‡‡} "సాదొమ్ అన్నె గొమొరా పట్నల్చి రితి సీచ్చు జా కుడ్డె నాసెనుమ్ జతమ్" మెన రెగిడ్డి కోడు.

³⁰ జలె, కిచ్చో మెనుమ? ఈంజయి. సత్తిమ్ వాట్ నే చజిల యూదుల్ నెంజెలస దేముడు దెతి పున్నిమ్ జా అస్సి. కీసి మెలె, నముకుమ్ వాట్. యేసుక్రీస్తుక నంపజలి వాటు. ³¹ గని ఆగ్గుల్ వాట్ పున్నిమ్ జంక ఉచర్ల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ మెల యూదుల్ ఆగ్గుల్చ కమ్మొవాట్ పున్నిమ్ ఇండుక నెత్త ఆగ్గుల్ తిలిసి నెరవెర్పున నే కెర, ఓడుప జల. ³² నముకుమ్ వాట్ నాయ్ గని కమె వాటి రచ్చన దొర్కు కెరనుక ఉచర్ల. వట్టెచో పత్తె పిన్ సెడ్ల రిత జాః ఓడుప జా అస్సి.

³³ వట్టెచో పత్తురు మెలె, యేసుక్రీస్తు. యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి నంపజతిసి నే జతిన్చి రిసా అన్నెక్ కోడుతె తిలి రితి. కేన్ కోడు మెలె, ^{‡‡‡} "ఈందె, 'సీయోను' మెల అమ్చ యూదుల్చి వట్టి ఏక్ పత్తురు ఆవ్ గల్తసి. జేవ్ నంప నెంజ జో పత్తె, జో సాప్రయే పిసిర సేడుల. గని జోచి ఉప్పిరి కో జో నముకుమ్ తివుల గే, జెచ్చి కచితుమ్ లాజ్ జతి నాయ్, ఓడుప జతి నాయ్" మెన రెగ్గ అస్సి.

యేసుక్రీస్తుకయ్ నంపజలెకయ్ రచ్చించుప జంక జతిన్

10 బావుడ్లు, నంపనెంజెల అమ్చ యూదుల్చి రిసా "జేవ్ కి నంపజా రచ్చించుప జతు" మెన అంక జీవు డడ్డ దేముడుక ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తె తత్తసి. ² నిజామి దేముడుచి సేవ కెరుక యూదుల్ ఆస తెన్ అస్తి మెన ఆవ్ సాచి జతసి, గని జో దెతి రచ్చన కీసిచి గే అర్దుమ్ నే కెరన పొరపాట్ జా గెచ్చు అస్తి. ³ మెలె, దేముడు దెతి

‡ హోసెయ 2:23. ‡† హోసెయ 1:10. ‡†† యెసయా 10:22, 23. ‡‡ యెసయా 1:9. ‡‡‡ ఆదికాండుమ్ 13:13, 18:20, 19:24-25. ‡† యెసయా 8:14, 28:16, యోవేలు 2:32.

పున్నిమ్ కేన్ వాటు దొర్కు జతయ్ గే, అర్దుమ్ నే కెరంతె జోవయించి సొంత సెక్కిక పున్నిమ్ జంక ఉచర. దేముడు పున్నిమ్ దెతి వరుమ్ నజన్తి రితి దాక్ కెరంతి నాయ్. ⁴ మెలె, ఎక్కి క్రీస్తుచి, తెడి ఆగ్గుల్ సికడ్డి పున్నిమ్ దొర్కు జతయ్, ఆగ్గుల్తె కోర్ప జా జలిసి కుట్టయ్తోసా నెరవెర్చుప కెర్తొసా జొయ్యి, చి జోచి ఉప్పిరి కో జోవయించి నముకుమ్ తివుల గే, జోవయించి పాపుమ్ జో పుంచెదె.

⁵ మోసేచి అత్తి రెగిడ్డిసి ఏక్ కిచ్చొ అస్సి మెలె,
 †“ఆగ్గుల్తెచి పున్నిమ్ కో పూర్తి నిదానుమ్ ఇండుల గే, జేవ్చి తెన్ జివుల”
 మెన రెగ్గ అస్సి. ⁶ ††గని నముకుమ్ వాట్ పున్నిమ్ జతిన్చి రిసాచి ఏక్ కోడు ఉచరుమ్. “పరలోకుమ్తె కో వెగ గెచ్చుల? ‘క్రీస్తుక ఉత్తవ కడ ఆన్ తి రిసా’ మెనుమ్.” ⁷ నెంజిలె, “బూలోకుమ్క ఎట్టొ లోకుమ్తె కో ఉత్త గెచ్చుల?”; ‘క్రీస్తుక మొర్పు తెంతొ వెగవ కడ ఆనుక’ మెనుమ్. నాయ్, దస్సి మెన నాయ్. ⁸ నముకుమ్ వాట్ చి రచ్చనచి కోడు కేనె గెతిసి నెంజె, కిచ్చొ కామ్ కెర్తిసి నెంజె. రచ్చన దూరి నాయ్. రచ్చనచి కోడు పాసి అస్సి. తుమ్చి చోడితె, తుమ్చి పెట్టి అస్సి. మెలె, క్రీస్తుచి ఉప్పిచి నముకుమ్చి రిసా అమ్ సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తసుమ్. జయ్యి కోడు. ⁹ మెలె, యేసుక ‘పరలోకుమ్చొ ప్రబు జొయ్యి’ మెన మాన్సుచి మొక్కె కో సంగ ఒప్పన, ‘మొర్పు తెంతొ దేముడు అబ్బొసి జోక విడ్డల్ కెర అన్నె జయ్డ్లన్’ మెన పెట్టి నిదానుమ్ నంపజవుల గే, జెచ్చి రచ్చించుప జవుల. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, †మాన్సు జోచి పెట్టి నంపజలె, జోచి పాపుమ్ పుంచి జయెదె. జోచి చోడి ఒప్పనై, జో రచ్చించుప జయెదె.

¹¹ దేముడుచ కొడొతె రెగ్గయ్లిన్ ఉప్పిరి ఏక్ దెకిలమ్. కిచ్చొ మెలె, ††“జోచి ఉప్పిరి జోచి నముకుమ్ తిల్లి కేన్ మాన్సుకి కచితుమ్ లాజ్ జతి నాయ్ ఓడువ జతి నాయ్”
 మెన రెగ్గ అస్సి. ¹² కొన్న మెలె, యూదుల్ గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్క కక్కయ్ దేముడు తేడ దెకె నాయ్. జొయ్యి ప్రబు ఎత్కికయ్ ప్రబు, చి జోక నంపజా, జో దెతి రచ్చన నజితొ ఎత్కి మాన్సుక జోచి వరుమ్ జో దెయెదె. ¹³ దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి; ††“ప్రబుచి రచ్చన నజన్తో ఎత్కి మాన్సు తుచితెయి రచ్చన అస్సి మెన ఒప్పన రచ్చించుప జయెదె”
 మెన అస్సి.

సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి పూచిచి రిసాచి కోడు

¹⁴ జలె, మాన్సుల్ క్రీస్తుక నంప నే జలె, జోవయించి రచ్చన కీసి నజుల! జోచి రిసా నే సూన తిలె, జోక కీసి నంపజవుల! కో బోదన కెరుక నే గెలె, కీసి జోచి రిసా సూనుల! ¹⁵ అన్నె దేముడు నే తెద్రయ్లె, మాన్సుల్ కీసి జోచి బోదన కెరుల! దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి; ††“సుబుమ్ కబుర్ కో బోదన కెరుల గే, జోవయించ చట్టొ కెద్ది సూటి!”
 మెన అస్సి. ¹⁶ గని సూన్ల అమ్చ ఇస్రాయ్లుల్ ఎత్కిజిన్ నంపజా అస్సి మెన ఉచర నాయ్. యెసయాచి అత్తి దేముడు అన్నె రెగ్గయ్లి రితి; ††“ప్రబు, అమ్ సూనయ్లిసి కో నంపజా అస్సి?”
 మెన రెగిడ్డి కోడు.
 ¹⁷ జలె, కొడొ సూనయ్లెకయ్ మాన్సుల్ నంపజవుల. జేవ్ కిచ్చొ సూనుక మెలె, క్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ బోదన కెర్తిసి.

† లేవీయకాండుమ్ 18:5. †† 6-7 ద్వితీయోపదేశ కాండుము 30:12-14చి కోడు పవులు ఇన్నె బెదయ్తయ్. † నెంజిలె, మాన్సు జోవయించి పెట్టి నంపజా జోవయించి చోడి ఒప్పనై, జోవయించి పాపుమ్ పుంచి జయెదె, జో రచ్చించుప జయెదె. †† యోవేలు 2:32, రోమీయుల్ 9:33. †† యోవేలు 2:32. ††† యెసయా 52:7. ††† యెసయా 53:1.

యూదుల్ ఒగ్గజిన్ సూనుక నెసిలిన్

¹⁸ జలె, అమ్చ యూదుల్క ‘సుబుమ్ కబుర్ సూన తతి నాయ్ గే?’ మెన ఆవ్ పుసితసి. సూనయ్ అస్తి. జా ఒండి లోకుమ్తె సూనయ్ జలిన్చి రిసా దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి ఏక్ కోడు బెదితయ్.
 †“జోవయించి అవాడ్ ఒండి లోకుమ్తె సూనయ్ జా అస్సి, ఎత్కి దిక్కుతె కెద్ది దూరి జలెకి, జోవయించ కొడొ సూనయ్ జా అస్సి”
 మెన రెగ్గ అస్సి. ¹⁹ జలె, ఆవ్ అన్నె పుసితసి; ‘ఇస్రాయ్లు ప్రజెల్ అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్ గే?’ మెన పుసితసి జలె, మోసేచి అత్తి దేముడు,
 †“అంచ యూదుల్ నెంజిలసక తుమ్ యూదుల్ గోస జతి రితి కెరిందె, బుద్ది నెంజిలి దేసిమ్చచి ఉప్పిరి తుమ్క కోపుమ్ జతి రితి ఏక్ కామ్ జర్గు కెరిందె”
 మెన యూదుల్ నెంజిలస నంపజలిన్చి రిసా యూదుల్ గోస జతిన్చి రిసా రెగిడ్డి కోడు. ²⁰ పడ్డొ, యూదుల్ నెంజిలస క్రీస్తుక నంపజా దేముడు తెన్ బెదితినచి రిసా అన్నె సొష్టుమ్చి కోడు దేముడు యెసయాచి అత్తి రెగ్గ అస్సి.
 ††“అంక చజాక నే ఉచర్లస, అంక చజ అస్తి. అంచి రిసా నే పుసిలసక, ఆవ్ డీస అస్సి”
 మెన రెగిడ్డి కోడు. ²¹ గని అమ్చ ఇస్రాయ్లుల్చి రిసా జోచి అత్తి కిచ్చొ రెగ్గ అస్సి మెలె, †“కోడు నే సూన్త ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి బుల్ల ప్రజెల్క ఒండి మెద్దెనె అత్తో చంపొ కెర బుకార్తె తిలయ్, గని ఆవ్ దెతి వరుమ్ నెసిల”
 మెన రెగ్గ అస్సి.

యూదుల్క దేముడు పూర్తి నే ములిలిన్

11 అప్పె కిచ్చొ పుసితసి? జోవయించ యూదుల్క దేముడు పూర్తి ముల అస్సి గే? నాయ్! ఆవ్ సొంత కి ఇస్రాయ్లుడు, అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలొసా, బెన్యామీను చి తెగతె జెర్మిలొసా.
 ² జో దెతి రచ్చన తంక మెన జో అగ్గె తెంతొ జాన్ల నిసాన మాన్సుల్క దేముడు ములె నాయ్. జా పొదిచ ఇస్రాయ్లుల్చి రిసా కిచ్చొ మెన దేముడుచి మొక్కె ఏలీయా పూర్తుమ్చొ ఏడ తీర్పు సంగిలన్ గే దేముడుచి కొడొతె అస్సి.
 ³ ††“ప్రబు, తుచ కబుర్లు సంగితసక మార అస్తి. తుచి నావ్ తెన్ బందిల గుడివొ బొసుడవ అస్తి. అప్పె ఆవ్ ఎక్కిలొయి తుచ కబుర్లు సంగితొసా అస్సి, చి అంక కి మారుక కోర్ప జతతి”
 మెన ఏలీయా ఏడ్లన్. ⁴ గని దేముడు జోక ††“బయలు దేముడు’ మెలొసాక నే జొకరె అంకయ్ నిదానుమ్ తత్తు మెన సత్తు వెయిల్జిన్ యూదుల్ జా పాపుమ్తె నే సేడ్డి రితి పిట్టవ అస్సి”
 మెన సంగిలన్. ⁵ అప్పె కి దేముడుచి దయక జో నిసాన సేంసిల యూదుల్ అస్తి. ⁶ గని జోవయించి రచ్చన కమ్మొవాట్ నాయ్, గని జోచి దయ వాటు జోవయంక దొర్కు జా అస్సి. కమ్మొవాట్ నాయ్, నెంజిలె దయ మెన సంగితిక, దయ జయె నాయ్.
 ⁷ జలె, కిచ్చొ రుజ్జు డీప్తయ్ మెలె, జేవ్ చజాక ఉచర్లిసి అమ్చ ఇస్రాయ్లుల్క పిట్టి అస్సి. జోవయంతె కక్క దేముడు నిసాన్లన్ గే,
 § కీర్తనలు 19:4. §† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 32:21. §†† యెసయా 65:1. §‡ యెసయా 65:2. §‡† రానల్ మొదొల్ పుస్తకుమ్ 19:10, 14. §† రానల్ మొదొల్ పుస్తకుమ్ 19:18.

జోవయింక దొర్కు జా అస్సె, గని తిలసక జోవయించి జీవ్ రాడ్ జా గెచ్చ, జా రచ్చన జేవ్ నజనుక నాయ్. ⁸ దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి;

†“అప్పె ఎద కి ‘దెకుత్ నాయ్, సూన్తు నాయ్’ మెనయ్, జేవ్ గుడ్డి బొయ్ రొ తతి రితి, జామితన తతి రితి, దేముడు జర్గు కెర అస్సె”
మెన రెగిడ్డి కోడు. ⁹ పడ్డొ, దావీదు పూర్గుమ్ చొచి అత్తి రెగిడ్డి రితి కి;
††“జోవయించి విందు అన్నిమ్ జోవయింక బోసు జలి రితి జా, జోవయింక దెర్ను సేడవ్సు, సిచ్చ అస్సు.
¹⁰ జేవ్ గుడ్డి జా దెకుత్ నాయ్, చి జోవయించి పాటి కుబ్బి జలి రితి జా, జోవయించి పాపుమ్ చి జాడు కెయక తెయక వయుతు”
మెన రెగిడ్డి కోడు.

¹¹ జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ పిసిర్లసి జలె, ‘పూర్తి సేడయ్ గెతు’ మెలి ఉద్దెసుమ్ కయ్ దేముడు జర్గు కెర్లన్ గే? మెన ఆవ్ పుసితసి. నాయ్! గని జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ నంప నెంజి పొరపాట్ జతికయ్, రచ్చన దొర్కు జతి వాటు యూదుల్ నెంజిలసక దొర్కు జా అస్సె. ‘జేవ్ యూదుల్ నెంజిలస రచ్చించుప జతిసి అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ దెక గోస జా బుద్ది ఉచరంతు’ మెనయ్ దేముడు దస్సి జర్గు కెర అస్సె. ¹² జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ పొరపాట్ జలిసి ఒండి లోకుమ్చక దేముడు దెతి సొమ్మారుమ్ దొర్కు కెర అస్సె జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ ఒడుప జలిసి యూదుల్ నెంజిలసక సొమ్మారుమ్ కెర అస్సె జలె, జేవ్ యూదుల్ జల ఇస్రాయేలుల్ ఎత్తిజిన్ పడ్డొక రచ్చించుప జలె, లోకుమ్క అన్నె కెర్లి సొమ్మారుమ్ జయెదె!

¹³ అప్పె, జలె, ఒత్త తిల తుమ్ యూదుల్ నెంజిలసక, జలె, ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, తుమ్ కయ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక మెన ప్రబు అంక జోచొ బారికి కెర తెద్రవ అస్సె. ఈంజ కామ్చి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ సర్ద జతసి. ¹⁴ తూమ్ రచ్చించుప జతిసి అమ్చ యూదుల్ దెకిలె, ఇదిల్ జవున్ గోస జా, జోవయింతె సగుమ్జిన్ ప్రబుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుక ఇస్సుమ్ జవుల, చి జో దొర్కు కెర్లి రచ్చన నజనుల. దస్సి జలె, జేవ్ కి రచ్చించుప జతి కామ్తె ఆవ్ ఇదిల్ బెద తయిందె. ¹⁵ ఈంజ కిచ్చొక అంచి ఆస మెలె, దేముడు అమ్చ యూదుల్ గడియ ములయ్లి రిసా, ఒండి లోకుమ్చ అన్నె మాన్సుల్ కి జోవయింతె బెదుక వాటు అయ్లి. దస్సి కి దేముడు అమ్చ యూదుల్ కయ్ అన్నె బెదవనె, మొర్ను తెంతొ పిట్టవ జా జేవ్ కి నొవర్ జివుల.

రూక్తె కొమ్మల్ అంటుప కెర్లిన్

¹⁶ ‘నొవొ’ మెన తొలితొ బలి దిలి పాకుమ్ దేముడుక దిలి రిసా సుద్ది జా అస్సె జలె, జా ఒండి పాకుమ్ సుద్ది జలి రితి జతయ్. అన్నె, రూక్చి చేరు సుద్ది జలె, కొమ్మల్ కి సుద్ది జవుల. ¹⁷ జలె, దేముడు నిసాన్ల ఇస్రాయేలుల్క ‘ఒలివ రూకు’ మెనుమ. తుమ్ యూదుల్ నెంజిలసక ‘వెర్లి ఒలివ రూక్చ కొమ్మల్’ మెనుమ. జలె, జో చెంగిలొ ఒలివ చెట్టెచ కొమ్మల్ సగుమ్ కండి జా సేడ అస్తి మెనుమ, అన్నె జా రూక్చ కొమ్మల్ గెలిన్తె తూమ్ యూదుల్ నెంజిల జా వెర్లి ఒలివ రూక్చ కొమ్మల్ అంటుప జలదు, జో చెంగిలొ రూక్చి చేరు దెతి సెక్తితె బెద తుమ్ చెంగిల్ జతి రిసాయి, జేవ్చి జివుక తుమ్ జతి రిసాయి. ¹⁸ దస్సికయ్, ‘జో చెంగిలొ రూక్చ కొమ్మల్ జలమ్ ఆము’ మెన తుమ్ గవురుమ్ ఉచరన నాయ్. గవురుమ్ ఉచరసుక దెర్లె, తుమ్ కిచ్చొ ఉచార కెర మెలె, తుమ్చి సెక్తిక చేరు జియె నాయ్, గని చేరుచి సెక్తికయ్ తుమ్ జియె అస్సున్.

¹⁹ తూమ్ కిచ్చొ ఉచర్తె మెలె, “అము అంటుప జతి రిసాయి ఎజొమాని కొమ్మల్ సేడయ్లన్”. ²⁰ జా కోడు కి నిజామ్, గని జేవ్ జోవయించి అన్మానుమ్చి రిసా సేడయ్ జల. గని తుమ్ నముకుమ్ వాటు అంచుప జా టీవ్తిసి. జేవ్క ఉప్పిర్ తుమ్చి రిసా తుమ్ గవురుమ్ ఉచరన నాయ్, గని దేముడుచి దయక తుమ్ బియె.
²¹ కిచ్చొక మెలె, జో రూక్చ సొంత కొమ్మల్ అన్మానుమ్ జలిన్క జో జోవయింక సిచ్చతె గలిలన్ మెలె, తూమ్ దస్సి అన్మానుమ్ జలె, తుమ్క కి కండ వెంట గెలెదె.

²² దేముడుచి దయచి రిసా కి, జో దెతి సిచ్చచి సెక్తిచి రిసా కి, తుమ్ చెంగిల్ ఉచర. పొరపాట్ జా సేడ్లసక జేవ్ విలుప జలి సిచ్చొ దెయెదె, గని జోచి దయచి తెడి తుమ్ తా నముకుమ్ వాట్ ఇండితె తిలె, జోవయించి దయ తుమ్చి ఉప్పిర్ తయెదె. తుమ్ జా నముకుమ్ వాట్ నే ఇండిలె, తుమ్క కి కండ వెంట గెలెదె.

²³ జేవ్ కి, జోవయించి అన్మానుమ్ ములిలె, జా రూక్తె అన్నె అంటుప జవుల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక అన్నె అంటుప కెర్లి సెక్తి దేముడుచి అత్తి అస్సె. ²⁴ తూమ్ జలె, వెర్లి ఒలివ రూక్చ కొమ్మల్ కండి జా తుమ్ మాములుమ్ నే బెదితొ తోట ఒలివ రూక్తె అంటుప జా అస్సున్ జలె, అన్నె సొంత జెర్మున్క తోట రూక్తె తా కండి జా తిల కొమ్మల్క జో ఒత్త అన్నె అంటుప కెరుక జయెదె!

²⁵ తుమ్ సొంత గవురుమ్ నే ఉచరంతి రిసా, జో దేముడు బార్ కెర్లి ఈంజ గుట్టు సరిగా అర్దుమ్ కెరన, బావుడ్లు. కిచ్చొ మెలె, ‘నంపంక’ మెన జో కెత్తిజిన్ యూదుల్ నెంజిలసక నిసాన్ల గే, జేవ్ ఎత్తిజిన్ ప్రబుతె జెతె ఎదక, ఏక్ వెల్లి వాట ఇస్రాయేలుల్ రాడ్ జివ్ జా అస్సి.

²⁶ గని యూదుల్ నెంజిలసక కక్క కక్క జో నిసాన అస్సె గే, జేవ్ ఎత్తిజిన్ నంపజల మెలె, ఇస్రాయేలుల్ ఎత్తిజిన్ రచ్చించుప జవుల. దేముడుచి కొడొతె,

‡ “సీయోనుతె రచ్చించుప కెర్లిసా జెర్మెదె.
‘యాకోబు’ మెన నావ్ తిల అమ్చ యూదుల్ తెంతొ పాపుమ్బుద్ది జో ఉదడెదె”

అన్నె,
²⁷ ‡‡ “జోవయించి పాపల్ ఆవ్ కెయక గెచ్చవ గెలిందె గే, తెదొడ్క అంచి ఈంజ నే పిట్టి ప్రమానుమ్ కోడు నెరవెర్చుప జయెదె”
మెన రెగ్గ అస్సె.

²⁸ తుమ్ కయ్ ‘నంపజా రచ్చించుప జతు’ మెన, అప్పెచి మట్టుక సుబుమ్ కబుర్చి రిసా దేముడుక జేవ్ యూదుల్ విరోదుమ్ సుదల్ జా అస్సి. గని జో జోవయింక నిసాన దెకిలె, జోవయించ పూర్గుల్క జో సంగిలి ప్రమానుమ్ కోడుచి రిసా, జో జోవయింక ప్రేమయ్ అస్సి.

²⁹ కిచ్చొక మెలె, దేముడు దెతి వరుమ్, జో కక్క కక్క నిసాన బుకార్లిసి, జో మార్చుప కెర నాయ్. జో దసాచొ నెంజె.

³⁰ తుమ్ అగ్గె దేముడుచ కొడొ నే సూన్తె పాపుమ్ తెన్ తిలదు, గని జేవ్ యూదుల్ జోచి కోడు ములిలి రిసా, జో తుమ్చి ఉప్పిర్ దయ తియ తుమ్చి పాపుమ్ పుంచ అస్సె. ³¹ దస్సి జేవ్ అప్పె జోచి కోడు నే సూన్తె పాపుమ్ తెన్ అస్తి. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క జో దేముడు రచ్చించుప కెర్లి వాట్కయ్ జేవ్ కి రచ్చించుప జతి రిసాయి.

³² యూదుడు జలెకి, యూదుడు నెంజిలె కి, ఎత్తి మాన్సుక జోచి దయ దెకవుక మెనయ్, ఎత్తిజిన్ ఎక్కి రితి జోచి కోడు నే సూన్లి పాపుమ్తె దెర్ను సేడుక మెనయ్ జో సెలవ్ దా అస్సె.

దేముడుచి గవురుమ్

³³ దేముడుచి దయచి సొమ్మారుమ్, జోచి బుద్ది, జోచి గాన్యనుమ్ కెర్లి తమ్ముపచి! జోచ తీర్పుల్ కెర్లి తెల్విచ! కెర్లి తెలివి మెలె, అమ్

† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 29:4, యెసయా 29:10. †† కీర్తనలు 69:22, 23.

‡ యెసయా 59:20, 21. †† ‘సీయోనుతె’ మెలె, యూదుల్తె, ఇస్రాయేలుల్తె. ‡‡ యిర్మీయా 31:34, యెసయా 27:9.

మాన్యుల్ కోయి అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తుమ్, మెనుక నెత్తుమ్! జోవ కమొ అమ్ కోయి పరిచ్చ కెరుక నెత్తుమ్! ³⁴ దేముడుచి కొడొతె,

“ప్రబుచి పెట్టి తిలిసి కో కెయ జాన అస్తి? జోక కో బుద్ది సంగుక జయెదె? కోయి నాయ్”

మెన అన్నె,

³⁵ † “జో రునుమ్ జతి రితి కో కెయ జోక కిచ్చొ దా అస్తి? కోయి నాయ్, కెయ నాయ్, కిచ్చొయ్ నాయ్”

మెన రెగ్గ అస్సి. ³⁶ కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి జోతె తెంతో జెతయ్, జో జెర్మయ్లో. ఎత్తి జోచి తెడి అస్సి, చి జోచి గవురుమ్ దెకయ్తి రిసాయి అస్సి. కెయక తెయక జోవయింక జోబర! ఆమేన్.

ప్రబుచి ఆత్మసెక్తిక జియ

12 దేముడు దెతి రచ్చన జోచి దయకయ్ తుమ్క దొర్కు జలి రిసా, బావుడ్లు, ఆవ్ బతిమాల్పా జా తుమ్క కిచ్చొ సంగితసి మెలె, జేవ్ జోచయ్ తతి రితి, దేముడుక సర్ద కెర్తి రితి, జోక తుమ్చ ఆగ్ జీవ్ తిలి బలి దిలి రితి తుమ్ బుద్ది ఇండ. ఈంజ సేవ తుమ్క సరి జలిసి. ² ‘ఎత్తిజిన్ ఇన దన కమొ కెర్తతి, అమ్ కి కెరుమ్’ మెలి రితి ఈంజ కాలుమ్చ కమొ రితి తుమ్ ఇండ నాయ్. తుమ్చి ఆత్మతె నొవ మాన్యుల్ జా, చి ప్రబుచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ గే పూర్తి అజ్జ జస్సె. జోచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ మెలె, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి, జోక సర్ద కెర్తిసి ఎత్తి, కిచ్చొ పొరపాట్ నెంజిలిన్ ఎత్తి. మెన పూర్తి తుమ్ అజ్జ జస్సె. ³ మెలె, దేముడు అంక దిలి దయ తెన్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె, తుమ్ కో గవురుమ్ ఉచరన నాయ్, గని తుమ్ ఎత్తి మాన్యు జాగర్త తెన్ సరిగా పరిచ్చ కెరన, నముకుమ్చి రిసా దేముడు కక్క కిచ్చొ సెక్తివరుమ్ దా అస్సి గే, తుమ్చితె ఎత్తి మాన్యు చినన, తుమ్క దిలి సెక్తి వాడిక కెర. ⁴ మెలె, ఎక్కి ఆగ్తె ఒగ్గర్ వాటల్ తవుల, అన్నె ఎత్తి వాటల్క ఎక్కి రితి కామ్ తయె నాయ్, గని ఏక్ వాటక ఏక్ కామ్, అన్నెక్ వాటక అన్నెక్ కామ్ తయెదె. ⁵ దస్సి, అమ్ ఒగ్గజిన్ జలెకి, క్రీస్తుచి తెడి ఎక్కి ఆగ్ జా అస్సుమ్, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అమ్ తోడు తంక అమ్చి పూచి, ⁶ జాకయ్, అమ్చితె కక్క ప్రబు కిచ్చొ సెక్తివరుమ్ దా అస్సి గే, అమ్ ఎత్తి మాన్యు బుద్ది తెన్ జా సెక్తి వాడిక కెరుక. ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి సెక్తి తిలొసా జలె, ప్రబు దిలి నముకుమ్ తెన్ సంగున్. ⁷ ప్రబు దిలి కిచ్చొ సేవ కెర్తొసా జలె, జా సేవ కెర్కు. ప్రబుచి బోదన కెర్తి సెక్తి తతొసా జలె, బోదన కెరుక. ⁸ ప్రబు దిలి సెక్తి మాన్యుల్క జాగర్తల్ సంగితొ దిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్తొసా జలె, జాగర్తల్ సంగుక, దయిరిమ్ సంగుక. మాన్యుల్క తోడు దెంక సెక్తి తిలొసా జలె, దర్ముమ్ తెన్ దెవుసు. సంగుమ్క ఏలుప కెర్తి సెక్తి తిలొసా జలె, జోవయించి జా కామ్ నిదానుమ్ దెకన్సు. బాదల్ సేడ కన్కారుమ్ జలసక దెకితి సెక్తి తిలొసా జలె, సర్దబుద్ది తెన్ దెకున్.

సర్దబుద్ది ప్రేమబుద్ది తెన్ తా

⁹ ఎక్కి మెన్యు మాయ నెంతె మాన్యుల్క తుమ్ ప్రేమ దెకితె తా. గర్వి ఎత్తి దూరి కెర, చెంగిల్ తిలిసి దెరన. ¹⁰ బాజేన్క దెకితి సత్తిమ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ దెకితె తా. దాకు కెరన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో వెల్లొ మెలి రితి దెక. ¹¹ కెయక బద్దుకుమ్ జా నాయ్, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ, తుమ్చి ఆత్మతె దీవు లగిల్ రిత తా, కెడ్డొడ్ కి ప్రబుచి సేవ కెర్తిన్తె తుమ్చి ఆత్మ పూర్తి బెదవ. ¹² పరలోకుమ్తె తుమ్ బెదితి రచ్చన కచితుమ్ నెరవెర్పువ జంక తిలిన్చి దయిరిమ్క సర్దసంతోసుమ్ తా, బాదల్ ఓర్పువ జా, ప్రార్దన కెర్తె తా, ¹³ అన్నె నంపజలసక కొత్తుల్ తిలె, తుమ్క తిలిన్క తోడు దాస, చి అన్నె మాన్యుల్క గెరి బుకారా మరియాద దెక.

¹⁴ “జోక చెంగిల్ దెకు” మెన, తుమ్క అల్లర్ కెర్తసచి రిసా ప్రబుక తుమ్ ప్రార్దన కెర. “జోక ప్రబు సిచ్చ కెర్కు” మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. జా పోన, గని ‘జోక చెంగిల్ దెకున్’ మెనయ్ తుమ్ కోర్ప జా. ¹⁵ అన్నె, సర్ద తెన్ తిలస తెన్ సంతోసుమ్ జా, ఏడ్డన తెన్ ఏడ్డి రితి తోడు తా. ¹⁶ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఎక్కి మెన్యు తెన్ జియ. † గవురుమ్ జతిన్క ఆస నె జతె, బడాయ్ నెంజిలిన్తె బెద, కిచ్చొ గవురుమ్ ఉచరన నాయ్. తుమ్క తుమ్ బుద్ది తిలస మెన ఉచర నాయ్.

¹⁷ కో తుమ్క కిచ్చొ నస్టుమ్ కెర తిలె, జోక తుమ్ కిచ్చొ నస్టుమ్ అన్నె కెర నాయ్. † గని కో తుమ్క నింద కెరుక నెతిరి రితి, ఎత్తిజిన్ చినితి రితి సత్తిమ్ ఇండ. ¹⁸ ఎత్తిజిన్ తెన్ సేంతుమ్ తెన్ తంక ఆస జా. దస్సి, ఎక్కి మెన్యు తెన్ తతిసి తుమ్ పిట్టవ నాయ్. జేవ్ పిట్టయ్లె, జోవయించి పూచి, గని తుమ్ పిట్టవ నాయ్.

¹⁹ ప్రేమ తిల బావుడ్లు, మాన్యుల్ తుమ్క అల్లర్ కెర్తె, జోవయింకయ్ తుమ్ అల్లర్ కెర నాయ్. పోన, దేముడు సిచ్చ కెర్తె, కెర్కు, గని తుమ్ తుక్కె తా. దేముడుచి కొడొతె,

‡ “సిచ్చ కెర్తి సెక్తి అంచి. ఏ జేవ్ అల్లర్ కెర్తసక ఆచ్చి సిచ్చ కెరిందె మెన ప్రబు సంగితయ్”

మెన రెగ్గ అస్సి.

²⁰ †† “తుమ్చొ విరోదుమ్ సుదొక చూ తిలె, జోక అన్నిమ్ దాస.

జోక తాన్ తిలె, పితిసి దాస.

తుమ్ దస్సి కెర్తదు మెలె,

జోచి బోడి ఆగి సువ దిలి రితి జయెదె, చి

జో పూర్తి లాజ్ జా తప్పు చినంతిసి జోవయింక నొప్పి దెయెదె.”

మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్గ అస్సి. ²¹ అన్నెక్తో తుమ్క కెర్తి గార్ తుమ్క జీన్తి రితి తుమ్ కోపుమ్ జా నాయ్, గని జో కెర్తి గార్ ఓడుప జా ప్రేమయ్ జీన్తి రితి, తుమ్చి విరోదుమ్ సుదల్క తుమ్ ప్రేమయ్ దెక.

అదికారుల్క బియక కెర ఇండ

13 దేసిమ్క ఏలుప కెర్త అదికారుల్క ఎత్తి మాన్యు బితు. కిచ్చొక మెలె, దేముడు సెలవ్ దెతో నాయ్ జలె, అదికారుల్ జా తత్త నాయ్, అన్నె, తిల అదికారుల్ ఏలుప కెరుక జో దేముడుచి ఇస్టుమ్. ² జాకయ్, అదికారుల్చి కోడుక కో విరోదుమ్ కెర్తతి గే, దేముడు దిలిన్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్తతి, అన్నె, కో జోచి సెలవ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్తతి గే, జోవయింక జొయ్య జెతి సిచ్చ కవుల.

³ అన్నెయ్ కిచ్చొక అదికారుల్క మరియాద దెకుక మెలె, చెంగిల్ బుద్ది ఇండితసక నాయ్, గని గర్వు కమొ కెర్తసకయ్ సిచ్చ కెరుల. అదికారి జలో కేన్ మాన్యుక ‘సిచ్చ కెరెదె’ మెలె బయిమ్ నెంతె జింక ఇస్టుమ్ జతసు జలె, సత్తిమ్ కెర, చి తుమ్క చెంగిల్ దెకెదె. ⁴ తుమ్క ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెనయ్ దేముడు జోవయింక జా సేవ దా అస్సి. గని తుమ్ నేరిమ్లు కెర్తె జలె, తుమ్ బియక. కిచ్చొక మెలె, సిచ్చ కెరుక జోక అదికారుమ్ అస్సి. ‘నేరిమ్ కో కెరుల గే, సిచ్చ కెర్కు’ మెనయ్ దేముడు జోవయించి అదికారుమ్ జోవయింక దా అస్సి.

⁵ జాకయ్, సిచ్చ నే సేడ్డి రిసా కి, గని అన్నెయ్ ‘దేముడుచి మొక్కె అమ్ అదికారుల్క దస్సి దెకుక మెనయ్, అమ్చి పెట్టి సేంతుమ్ తంక జలె, దస్సి కెరుక అస్సి’ మెనయ్ కి, అదికారుల్చి కోడు అమ్ బింక అస్సి. ⁶ ఇన్నెచి రిసా కి సిస్తు గల్ల దెతసు. కిచ్చొక మెలె, సిస్తు నజిత సుంకర్లు చి అన్నె అదికారుల్ ఏలుప కెర తుమ్క దెకుక మెన, జోవయించి కామ్ దేముడు జోవయింక దా అస్సి. ⁷ జేవ్ ఎత్తిజిన్క దెతిసి జోవయింక దాస. సిస్తు నజుక అదికారుమ్ తిలసక సిస్తుచి డబ్బుల్ దాస, ప్రబుతుమ్క దెతిసి ప్రబుతుమ్క దాస. గవురుమ్క

† యెసయా 40:13, యిర్మీయా 23:18. †† యోబు 41:11.

‡ సామెతల్ 3:7. †† సామెతల్ 3:4. †† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 32:35 ††† సామెతల్ 25:21, 22.

విలువ తిలసక గవురుమ్ దెక, చి మరియాదక విలువ తిలసక మరియాద దెక. దస్సి ఎత్కిజినక జేవచి జేవచి మరియాద కెరుక.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తె తతిసి

⁸ ప్రేమ కెరుకయ్, గని వేర రునుమ్ కత్తెయ్ జా నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అన్నె మాన్సుల్క కో ప్రేమ ఇండితయ్ గే, ఆగ్గుల్ ఎత్కితె దొర్కు జలిసి నెరవెర్కుప కెర్తయ్. ⁹ †లంజెకమె కెర నాయ్ మెలిన్ జలెకు, †నరు అత్య కెర నాయ్ మెలిన్ జలెకు, †చోర నాయ్ మెలిన్ జలెకు, †అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జా నాయ్ మెలిసి జలెకు, దేముడుచ ఆగ్గుల్ ఎత్కితె తిలిసి కి ఎక్కి ఒడుగుతె బెదితయ్. కేన్ ఒడుగుతె మెలె,

††తుక తూయి కెర్తె ప్రేమ కెరంతసి గే,

తుచి పాసిచొ మాన్సుక తెర్ది ప్రేమ తుయి కెరుక”

మెన దేముడుచ కొడొతె రెగ్గవ అస్సి. ¹⁰ అమ్చి పెట్టి ప్రేమ తిలె, పాసిచొ మాన్సుక కిచ్చొ అల్లర్ కెరుక నెసుమ్. జాకయ్, ప్రేమతెయి ఆగ్గుల్ ఎత్కి నెరవెర్కుప జతయ్.

ప్రబు అన్నె ఉత్త జెతి వెల్లి దీసి పాసి జెతయ్

¹¹ అన్నె, ప్రబు సంగిలి సమయుమ్ పాసి జా అస్సి మెన జాన్సు. మెలె, అగ్గె నిజ తిలె కి, అప్పె ఉట్ట తెలివి జా తంకయ్ అస్సి. సమయుమ్ జా గెచ్చ అస్సి. అమ్ తొలితొ నంపజలి కంట, అమ్చి రచ్చన పాసి జా అస్సి. ¹² రాత్ పాయితి రితి, ఉజిడ్ జయెదె. జాకయ్ అందబుద్ధిచ కమె వెంట గెల కెర, ఉజిడ్ బుద్ధిచ అయ్దల్ గలనుమ్. ¹³ మెద్దెనెచి ఉజిడ్తె బెదిత కమెతె ఇండుమ. మెలె, †సర్ద కెర్తయ్ మెన వెట్కారుమ్ జతిసి, మచ్చితిసి పోన. లంజెకమె, ఆగ్చి ఆస ముద్దొ నే కెరంతిసి పోన. కొడొ జాజవ జట్టి జతిసి, గోసల్ కెర్తిసి, పోన. ¹⁴ గని ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి బుద్ధి గలన, మాన్సుచి ఆగ్చ తుమ్చ ఆసల్ నెరవెర్కుప నే కెరంతి రితి జాగర్త తా, దసచక కిచ్చొ వాటు దాస నాయ్.

ఇసి కెర్లె గారు దస్సి కెర్లె చెంగిలి

14 నంపజలన కిసి ఇండుక గే ఇదిల్ నేన్లొ కేన్ నంపజలనక బెదవన, గని ముక్కిమ్ నెంజిలిన్చి రిసా జోవయింతెన్ కామ్క నెంజిల కొడొ జాజవుక పోన. ² ఏక్చి రిసా ఉచరయ్. “కిచ్చొ కి కంక జయెదె” మెన, దయిరిమ్ తిలొసా ఉచరయ్, గని “ఈంజ జా గారు” మెంతి అలవాట్ తెంతొ పూర్తి విద్దల్ నే జలొసా కో జలెకు ముక్కల్ గట్ట కయ్ నాయ్. ³ జలె, తుమ్చితె నే కతొసాక, కతొసా నిస్కారుమ్ దెకున్ నాయ్, చి కతొసాక, నే కతొసా నిస్కారుమ్ దెకున్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు ఇన్నెక కి జోవయింక కి బెదవన అస్సి. ⁴ అన్నెక్లొచొ సేవ కెర్తొనచి రిసా తుమ్చితె కో తీర్పు కెరుక కొన్న? జోవయింక †చెంగిల్ మెనుక గే †గార్ మెనుక గే కచి సెక్తి మెలె, జోచొ సొంత ఎజొమానిచి సెక్తి, అన్నె కచి నాయ్. జో నిజామి నంపజలొన్ జలె, కో వేర ఉచర్లె కి, జో టీవెదె. కిచ్చొక మెలె, జోక టీవెడుక ప్రబుక సెక్తి అస్సి.

⁵ పడ్డొ, ఏక్ దీసిచి కంట అన్నెక్ దీసిక †ఎల్లకాలుమ్చి రిసా ముక్కిమ్చి మెన ఎక్కిలో ఉచరయ్, గని అన్నెక్లొ జలె, ఎత్కి దినాల్క ఎక్కి రితి దెకితయ్. ఎత్కి మాన్సు ఈంజేవ్ దొన్నితె కేన్ రగుమ్ ఉచర్లె గే, సరిగా ఉచర తా. ఎత్కి మెన్సు నిదానుమ్ ఇండ. ⁶ దీసిక, “ప్రబుచి గవురుమ్ దెకయ్తి రిసా ఈంజ జా కామ్ పలాన దీసి కెర్లె చెంగిల్” మెన కో ఉచర్లయ్ గే, ప్రబుచి గవురుమ్ ఉచర్లయ్. దస్సి, †తుయి దిలిసి మెన దేముడుక ఉచరయ్ కో ముక్కల్ కతయ్ గే, ప్రబుక గవురుమ్ దెతయ్. దస్సి కి, ముక్కల్ నే కతొసా కో జలె, జో

కతిన్క †తుయి దిలిసి మెన దేముడుక ఉచర్లె, జో కి ప్రబుక గవురుమ్ దెతయ్.

⁷ అమ్చి రిసా అమ్మి జిము నాయ్, మొరుమ్ నాయ్. ⁸ అమ్ జిలె, ప్రబుచి సేవచి రిసాయి జితసుమ్. అమ్ మొర్లె, జా కి జోచి సేవ. జాకయ్, అమ్ జిలె కి మొర్లె కి, జోచయ్ మాన్సుల్ అమ్. జొయ్యి అమ్చొ ఎజొమాని. ⁹ ఇసికయ్ క్రీస్తు మొర్లన్ చి అన్నె జిలన్. మెలె, మొర్లుక జీన కెర, మొర్లసక కి, జితసక కి జో ప్రబు జా, ఎజొమాని జా, ఏలువ కెరుకయ్.

¹⁰ తుమ్క బావుడ్లు జల అన్నె నంపజలన్ చి రిసా తుమ్ కిచ్చొక అల్లచా తీర్పుల్ ఉచర్లె, నిస్కారుమ్ ఉచర్లె? లోకుమ్చక జో పరిచ్చ కెర్లి వెల్లి దీసిక అమ్ ఎత్కిజిన ప్రబుచి మొక్కె టీవ, జోచి అత్తి తీర్పు జమదె. ¹¹ దేముడుచి కొడొతె,

††ఆవ్ కచితుమ్ జివ్వి అస్సి. దస్సి, కచితుమ్, అంచి చట్టి ఎత్కి మాన్సు మొగ్రల్ టెక సెర్ను సేడుల, చి †తుయి దేముడు. తీర్పు కెరుక తుచి అత్తి అస్సి” మెన ఎత్కి చోడి ఒప్పనుల మెన ప్రబు సంగితయ్”

మెన రెగ్గవ అస్సి. ¹² జలె, ఈంజ లోకుమ్తె అమ్ ఇండిలి బుద్ధిచి రిసా దేముడు సొంతచి మొక్కె తెదొడ్క అమ్ ఎత్కి మాన్సు సాచి నజనుక తయెదె.

¹³ జాకయ్, అప్పె తెంతొ ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో తీర్పుల్ కెరుమ నాయ్, గని కేన్ బావొ ఆత్మక నే పిస్కర్తి రితి, కేన్ పొరపాట్ నే జతి రితి, జో ఆత్మక డిట్టుమ్ జతిసి నే పిట్టి రితి, ఎక్కి మెన్సు తెన్ ఇండుక అమ్చి పెట్టి ఒప్పనుమ్. ¹⁴ ప్రబుచి తెడి తా కిచ్చొ జాని, కిచ్చొ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ అస్సి మెలె, జేవచి సొంత సెక్తి కిచ్చొ వస్తువచి రిసా †గార్ మెనుక నెంజె. గని జాక †గార్ మెన కో దెకితయ్ గే, జోకయ్ జా గారు జయెదె. ¹⁵ జాకయ్, తుమ్ కేన్ జవున్ రగుమ్ కతిసి అన్నెక్లొచి ఆత్మతె జోవయింక అల్లర్ కెరెదె మెన తుమ్ జాన జానయ్ కయ్లె, తుమ్ ప్రేమయ్ ఇండుక ముల తస్సి. తుమ్ కేన్ జవున్ రగుమ్ కయ్లె ప్రబు మొర రచ్చించుప కెర్లొ అన్నెక్లొచి ఆత్మతె జోక పాడ్ కెరెదె జలె, జా కంక పోన.

¹⁶ జాకయ్, †చెంగిల్ మెన కేన్ అలవాట్చి రిసా తుమ్ జాన్సు జలెకి, వేర మాన్సుల్చి మొక్కె జా కామ్చి రిసా ప్రబుచి నాన్ నిస్కారుమ్ జయెదె జలె, జా నే కయ్లె చెంగిలి. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితిన్క కతిసి పితిసి ముక్కిమ్ నాయ్, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దెతి సత్తిమ్ సేతుమ్ అన్నె సంతొసుమ్, జేవ్ ముక్కిమ్. ¹⁸ ఈంజేవ్ వరుమ్ ఇండితి రితి కో క్రీస్తుచి సేవ కెరుల గే, †చెంగిల్ మెన దేముడు కి మాన్సుల్ కి దెకుల.

¹⁹ జాకయ్, ఎక్కి మెన్సు తెన్ తతిన్చి రిసా, ప్రబుచి ఉప్పిచి అన్నె మాన్సుల్చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ కెర్తొనచి రిసా కిచ్చొ కిచ్చొ కామ్క జెయెదె గే, జయ్యి ముక్కిమ్ ఉచర్లె తమ. ²⁰ ఎక్కి కతిసి నే కతిన్చి రిసా మాన్సుచి పెట్టి దేముడు కెర్లి కామ్ తుమ్ పాడ్ కెర నాయ్. నిజామి ఎత్కిక కి †కంక జయెదె మెనుక జయెదె, సుద్ది అస్సి, గని అమ్ కతిన్చి రిసా, అన్నెక్లొ జోచి ఆత్మతె తప్పు జలి రితి జయెదె జలె, అమ్చి తప్పు. ²¹ తుమ్ ముక్కల్ కతిసి జవున్, కేన్ రగుమ్ పితిసి జవున్, కిచ్చొ కామ్ కెర్తిసి జవున్, తుమ్చొ బావొ జతొ కేన్ నంపజలనచి ఆత్మతె జోవయింక పాడ్ కెరెదె జలె, జా కామ్ తుమ్ ములిలె చెంగిలి.

²² జలె, †ఇసి దస్సి కెర్లె చెంగిల్ మెన తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ నముకుమ్ అస్సున్ గే, తుమ్చి పెట్టి దేముడుకయ్ ఒప్పన. †ఆవ్ కయ్లె తప్పు నెంజె మెన కక్క దయిరిమ్ తయెదె చి †ఆవ్ కయ్లె కచి ఆత్మతె జోవయింక పాడ్ కెరె నాయ్ మెన జో జాన్లె, జో మాన్సుక చెంగిలి.

²³ గని †కయ్లె తప్పు మెన కో ఉచరయ్ కయ్లె, ప్రబుచి సిచ్చ

† నిర్మకాండుమ్ 20:13-15, 17. ద్విత్వియోపదేశ కాండుము 5:17-19, 21.
†† లేవీయాండుమ్ 19:18.

‡ 14:11 యెసయా 49:18; 45:23.

ఆననతయ్. కిచ్చొక మెలె, జో కయ్లిసి జోచి పెట్టి జో ఉచర్లన్ తెన్, జోవయించి నముకుమ్ తెన్, బెదె నాయ్. 'పలాన కామ్ కెర్లె చెంగిలో మెలి దయిరిమ్ అమ్చి పెట్టి నెంజిలె, జా కామ్ అమ్ కెర్లె పావుమ్ జతనుమ్.

దేముడుచి గవురుమ్ దెకవుక

15 అమ్ ఆత్మక డిట్టుమ్ తిలస జలె, డిట్టుమ్ నెంజిలసచి జాడు వయిలి రితి జోవయించ అన్యానల్ ఓర్పువ జా అమ్చి ఇస్తుమ్ గడియ ములిలె చెంగిలి. ² అన్నె మాన్సుల్క 'ఆత్మక డిట్టుమ్ జా చెంగిల్ జతు' మెన, జోవయించి ఇస్తుమ్ తిలిన్క మరియాద్ దెకుమ. ³ కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తు ఎక్కి జోచి సొంతయ్ ఇస్తుమ్క కిచ్చొ కెరె నాయ్, గని దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్డిసి జొయ్యి సంగిలి

† "దేముడు ఓ బ,

తుక మాన్సుల్ కెర్లె నిందల్ అంకయ్ లయ అస్తి"

మెన జో సంగిల్ రితి అస్సి. ⁴ జలె, పూర్గుమ్ రెగిడ్డిసి కిచ్చొక రెర్లె అస్సి మెలె, అమ్కయ్ 'సిక్కిత్' మెనయ్ రెర్లె అస్సి. దస్సి, దేముడుచి కొడొతె రెర్లయ్లిసి అమ్క నిదానుమ్ దయిరిమ్ సికడ్లె, అమ్ దయిరిమ్ డిట్టుమ్ జమెదె. ⁵ యేసుయి జో ఇండిలిన్క తుమ్క వాట్ దెకయ్లి రితి తుమ్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో దస్సి ఎక్కి మెన్సు తెన్ జితి రితి, నిదానుమ్ దెతో దయిరిమ్ దేముడు తుమ్క సెక్కి దెవుసు, ⁶ చి తుమ్ ఎక్కి మెన్సు తెన్ ఎక్కి అవాడ్ రితి జా, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచొ అబొస్ జలో దేముడుచి గవురుమ్ దెకయ్తె తస్సి.

⁷ జాకయ్, క్రీస్తు తుమ్కయ్ బెదవన్సి సర్ల తెన్, దేముడుచి గవురుమ్ దెకయ్తి రిసా తూమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో బెదవన. ⁸ కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, క్రీస్తు † యూదుల్క సేవ కెర్లెసా రితి జలో. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి సత్తిమ్ దెకవుక. కీసి మెలె, జోవయించ పూర్గుల్క దేముడు దిల ప్రమానల్ నెరవెర్పువ కెర్లె రిసా.

⁹ అన్నె కిచ్చొచి రిసా మెలె, యూదుల్ నెంజిలసక కి జో దెతి రచ్చన జో దొర్కు కెర్లె, జోవయించి దయ కన్కారుమ్చి రిసా జేవ్ కి దేముడుక గవురుమ్ దెతు మెనయ్. దేముడుచి కొడొతె దాచీదు పూర్గుమ్చొ;

‡ "జేవ్ కి, యూదుల్ నెంజిలస తెన్ కి సర్ల జా,

గాయ గాయ తుచి నావ్ గవురుమ్ కెరుమ్దె"

మెన రెర్లె అస్సి. ¹⁰ పడ్డా దేముడుచి కొడొతె,

‡ "జోవయించ సొంత మాన్సుల్ తెన్ తూమ్ కి, యూదుల్ నెంజిలస, సర్లసంతోసుమ్ జా"

మెన మోసేచి అత్తి రెర్లె అస్సి. ¹¹ పడ్డా దాచీదుచి అత్తి అన్నె రెగిడ్డిసి,

‡ "యూదుల్ నెంజిల ఎత్తి దేసిమ్చ,

ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్,

ప్రబుచి గవురుమ్ గాయ"

మెన రెర్లె అస్సి. ¹² పడ్డా అన్నె యెసయాచి అత్తి దేముడుచి కొడొతె,

‡ "యెస్సయిచి సెకుమ్తె ఎక్కిలో జెర్లెదె.

జొయ్యి ఉట్ట, యూదుల్ నెంజిలసక ఏలువ కెరెదె, చి

జోచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తియ, జేవ్ యూదుల్ నెంజిలస

రచ్చనచి దయిరిమ్ తెన్ తవుల"

మెన రెగిడ్డి కోడు.

¹³ జలె, రచ్చన జతి దయిరిమ్ దెతో దేముడు సొంత తుమ్చి పెట్టి జోచి నముకుమ్చి సర్ల సేంతుమ్ దెవుసు, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్కి తుమ్చి ఆత్మతె తా, తుమ్చి ఆత్మ పూర్తి డిట్టుమ్ దయిరిమ్ జా గెచ్చెదె.

యూదుల్ నెంజిలసతె పవులు ప్రబుచి కామ్ కెర్లెసి

¹⁴ ఆవ్, బావుడ్లు, తుమ్చి రిసా కిచ్చొ దయిరిమ్ తెన్ అస్సి మెలె, తుమ్చి పెట్టి ప్రబుచి సత్తిమ్ అస్సి. జో దెతి గ్యానుమ్ అస్సి, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో బుద్ది సంగుక తుమ్క సెక్కి అస్సి. జా ఎత్తిచి రిసా అంక దయిరిమ్. ¹⁵ గని, సగుమ్ కమెచి రిసా తుమ్క ఇదిల్ గట్టిజ సంగిల్ రితి రెగ్ల అస్సి, తుమ్క పచ్చుత్ నాయ్ మెన. దేముడు అంక దిలి అదికారుమ్ వరుమ్చి రిసా ఆవ్ జా రెగుడుక జయెదె. ¹⁶ జో దిలి అదికారుమ్ వరుమ్ మెలె, యేసుక్రీస్తుచి రిసాచి జోచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ సూనవ, జో దేముడుచి సేవ కెర్లె పూజరి మెలి రితి ఆవ్ జంక మెన జో నిసాన కామ్ తియార్లి వరుమ్. మెలె, యూదుల్ నెంజిలసక క్రీస్తుక సంపజా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్కి జేవ్ జోచయ్ జా, సుద్ది జా దేముడుక సరి జలి బలి జతి రితి, జోచి అత్తి ఆవ్ సార్వ కెర దెంక.

¹⁷ జలె, దేముడుచి సేవ ఆవ్ కెర్లెచి రిసా 'చెంగిల్చి' మెన క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి అంక దయిరిమ్. ¹⁸ మెలె, యూదుల్ నెంజిలస జోవయించి ఉప్పిచి నముకుమ్ ఇండితి రితి క్రీస్తుయి అంచి అత్తి జర్గు కెర్లెచి రిసాయి ఆవ్ సంగితసి. జో ప్రబు కీసి ఈంజ కామ్ అంచి అత్తి జర్గు కెర్లె మెలె, ఆవ్ బోదన కెర్లెనె, ఆవ్ ఇండిలి బుద్దితె, ¹⁹ జో అంచి అత్తి కెర్లె జోచి గుర్తుచ వెల్లొ కమెతె, జో దిలి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్కియ్ జర్గు కెర్లెన్. దస్సి, జోచి సెక్కియ్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో తుమ్క సముద్రుమ్ ఒత్తల్తొచి ఇల్లారికు ప్రదేసిమ్చి ఎదిలి దూరిక క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ జా ఎత్తితె ఆవ్ సూనవ అస్సి. ²⁰ దస్సి, అంచి ఆస కిచ్చొ మెలె, వేర మాన్సు పునాది కెర్లె ఉప్పిరి బందుక నెస, క్రీస్తుక మాన్సుల్ సంపజా తిలిన్తె నాయ్, గని వేరతెయ్, మాన్సుల్ జోక నేన్సిన్తెయ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అంచి ఆస. ²¹ దేముడుచి కొడొతె;

‡ "జోచి రిసా కో అగ్గ నే సూనయ్లస సూన,

జేవ్ గుడ్డి మెలి రితి జలిసి గెచ్చ, దెకుల.

జోచి రిసా కెయ్చ నే సూన్లస అర్దుమ్ కెరనుల"

మెన రెర్లయ్లి కోడు.

రోమ్ పట్టుమ్చ గెచ్చుక మెన పవులు ఉచర్లసి

²² జలె, సుబుమ్ కబుర్ నే సూన్ల టాన్లుతె గెచ్చ సూనవుక అంచి కామ్ తిలి రిసా, అప్పెక తుమ్తె జెంక అంక వాటు తయె నాయ్.

²³ గని అప్పె, ఈంజేవ్ ప్రాంతుమ్లుతె అంక అన్నె కామ్ నాయ్ మెన, ఒగ్గర్ వెర్గుల్ తెంతో తుమ్తె జెంక అంచి ఆసచి రిసా, ²⁴ స్పాయిను దేసిమి ఆవ్ గెతి పొదిక, వట్టె తుమ్తె గోత్ జా తుమ్క దెకుక ఉచర్లసి. సర్ల తెన్ గడియ తుమ్చి తెన్ తా పుండిలయ్ మెలె, తుమి అంక బార్ కెర వట్టె తెర్లయ్తె.

²⁵ గని అప్పె యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెతసి; ఒత్తచ సంపజలన్క తోడు న దెంక. ²⁶ మాసిదోనియచ చి అకయచ సంపజలన్క యెరూసలేమ్చ యూదుల్చ బీద జల సంపజలన్క తోడు ఉక్కుల తెర్లవుక ఇస్తుమ్ జల. ²⁷ ఈంజేవ్ ఇస్తుమ్ జల, గని అన్నె జేవ్ యెరూసలేమ్చ సంపజలన్తె రునుమ్ జలి రితి జా అస్తి. మెలె, యూదుల్కయ్ దేముడు దిల ఆత్మవరల్తె ఈంజేవ్ యూదుల్ నెంజిలసక వాటు అయ్లి రిసా రునుమ్ జలి రితి జా అస్తి, చి జేవ్ యూదుల్క కిచ్చొ జవున్ ఈంజ లోకుమ్తె కామ్క జెతికయ్ తోడు ఈంజేవ్ యూదుల్ నెంజిలస దిలె, చెంగిలి.

²⁸ జాకయ్, ఈంజేవ్ ఉక్కిలి తోడు నా దెతి కామ్ కుట్టయ్లయ్ మెలె, స్పాయిన్తె గెతి వట్టె తుమ్తె జెయిందె, ²⁹ చి తుమ్తె పాచ

† కీర్తనలు 69:9. †† ఈంజ ఉత్తుమ్ తొలితొ రెగిడ్ల కాగ్గల్తె కిచ్చొ అస్సి మెలె, 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెర్లెనక సేవ కెర్లెసా...' ‡ సమూయేలు దొన్నిచి పుస్తకుమ్ 22:50, కీర్తనలు 18:49. †† ద్వితియోపదేశ కాండుము 32:43.

‡ కీర్తనలు 117:1. ††† యెసయా 11:10.

‡‡ యెసయా 52:15.

అయ్యలె, క్రీస్తు దెతి ఆత్మసెక్తి అంచి పెట్టి బెర తా జా సెక్తి తెన్ని జెయిందె మెన జాని.

రోమియుల్ పవులుచి రిసా ప్రార్థన కెరుక

³⁰ బావుడ్లు, 'అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి ప్రేమక, అంచి రిసా దేముడుక తుమ్ ప్రార్థన కెర కెర అంక తోడు తా' మెన తుమ్క ఆవ్ బతిమాల్పా జా సంగితసి. ³¹ కిచ్చొచి రిసా మెలె, ఆవ్ అప్పె గెతి యూదయ ప్రదేసిమ్చ యేసుచి రిసా అన్మానుమ్ తిలసతె ఆవ్ దెర్ను నే సేడ్డి రిసా, పడ్డా ఒత్తచి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ నంపజలసచి రిసాచి అంచి సేవ జోవయింక చెంగిల్ సేడ్డు మెనయ్ తుమ్ ప్రార్థన కెర. ³² దస్సి జెయిమ్ జలి మెలె, సర్దసంతోసుమ్ తెన్ ఆవ్ తుమ్తె జెంక జయెదె, చి తుమ్చి తెన్ తా సర్ద తెన్ పుండుక జయెదె. ³³ సేంతుమ్ దెతో దేముడు సొంత తుమ్చి తెన్ తవున్! ఆమేన్.

సర్ద తెన్ సంగుమ్తె బెదవనక

16 క్రీస్తుచి తెడి అమ్క అప్పు జలి పీజే, కెంకైయ్ పట్టుమ్చి సంగుమ్తె వెల్లో తేబోద జా ప్రబుచి సేవ కెర్తయ్. జాక 'సత్తిమ్చి' మెన ఆవ్ సొచి జతసి. ² తుమ్తె జా అయ్యలె, ప్రబుచయ్ జల మాన్యుల్క దెకితి మరియాద తెన్ జాక బెదవన, చి కిచ్చొ కామ్తె జేవ్ కి తోడు కావలె మెలె, తోడు తా. కిచ్చొక మెలె, అగ్గె తెంతో ఒగ్గజెన్ నంపజలసక జా తోడు కెర అస్సి, అంక కి. ³ యేసుక్రీస్తుచి కామ్ అంచి తెన్ బెద కెర్ల ప్రిస్కిల్లక చి అకులక అంచి ప్రేమ సంగ. ⁴ అంక 'మొర్ను నాయ్' మెన జా సుట్టు జెచ్చి ప్రమాదుమ్ జల. ఎక్కి ఆవ్ మెన నాయ్, గని యూదుల్ నెంజిల బావుడ్లుచ సంగుమ్లు ఎత్తి జేవ్ దొగులచి కామ్చి రిసా అంచి తెన్ జోవయింక సర్ద కి సంగితసుమ్. ⁵ జోచి గెరి సబ కెర్తి సంగుమ్చ ఎత్తిజెన్క అంచి ప్రేమ సంగ. ప్రేమ తిలొ ఎపైనెటక అంచి ప్రేమ సంగ. ఒండి ఆసియా ప్రదేసిమ్తె జొయ్యి తొలితో ప్రబుక నంపజా మార్పుప జలొ. ⁶ తుమ్చితె నిదానుమ్ కామ్ కెర్లి మరియక కి సంగ, ⁷ పడ్డా అంచ బందుగుల్ జత అంద్రోనిక చి యూనియక కి. అంచి తెన్ జేవ్ జేలి జా తిల. ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగిత బారికుల్తె జోవయింక గవురుమ్ దెకితతి, చి అంచి కంట అగ్గెయి క్రీస్తుచ మాన్యుల్ జల. ⁸ పడ్డా, ప్రబుచి తెడి ఆవ్ ప్రేమ తిలొ అంప్లియతునక అంచి ప్రేమ సంగ. ⁹ పడ్డా క్రీస్తుచి కామ్తె అమ్చి తెన్ బెదిలొ ఊర్బానుక, చి ప్రేమ తిలొ స్థాకునక అంచి ప్రేమ సంగ. ¹⁰ క్రీస్తుక సత్తిమ్ తిలొ అపెల్లెక చి అరిస్టాబూలుచి కుటుంబుమ్చ ఎత్తిజెన్క సంగ. ¹¹ అన్యె, అంక బందుగుడు జతొ హెరోదియోనుక చి నార్కిస్సు చి కుటుంబుమ్తె ప్రబుక నంపజలసక సంగ. ¹² పడ్డా, ప్రబుచి కామ్ కెర్ల త్రుపైనా చి త్రుపోసా మెల తేబోదల్క జోబర సంగ. పడ్డా ప్రబుచి కామ్ నిదానుమ్ కెర్లొ ప్రేమ తిలొ పెర్నిసుక జోబర సంగ. ¹³ పడ్డా ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర్ బుద్ది సుదొ జలొ రూపుక చి అంక అయ్య మెలి రితి జలి జోచి అయ్యున్క అంచి ముద్దుచి జోబర సంగ. ¹⁴ పడ్డా అసుంక్తితుక, ప్లెగోసుక, హెర్మోకుక, పత్రోబక, హెర్మాకుక చి

జోవయింతెన్ తిల బావుడ్లు ఎత్తిక అంచి ప్రేమ జోబర సంగ. ¹⁵ పడ్డా పిలొలోగుక, యూలియాక, నేరియక, జోవయింక బేనిక, ఒలుంపాకుక, చి జోవయింతెన్ తిల బావుడ్లు ఎత్తిజెన్క అంచి ప్రేమ సంగ.

¹⁶ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్తి రితి ప్రబుచి నావ్ తెన్ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జోకర. ప్రబుచ సంగుమ్లు ఎత్తి తుమ్క జోవయింక ప్రేమ సంగ తెద్దయ్తతి.

¹⁷ జలె, బావుడ్లు, తుమ్క కిచ్చొ బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె, తుమ్క సికడ్డి బోదన నాయ్, గని వేరచి సికడ జట్టు కెర్ల అన్మానల్ కెర్లన కొన్నగ చిన కెర, జోవయింక తుమ్ సూన నాయ్. దూరి కెర.

¹⁸ దస మాన్యుల్ అమ్చొ ప్రబు జలొ క్రీస్తుక నాయ్, గని జోవయింక సొంత ఆసల్కయ్ సేవ కెర్తతి, అన్యె, తేలిక లట్టబ మాన్యుల్క పులవ, ఒగ్గర్ తెలిచి నెంజిల మాన్యుల్క మోసిమ్ కెర్తతి. ¹⁹ ప్రబుచి కోడు తుమ్ సొంత నిదానుమ్ కెర్లిసి ఎత్తిజెన్ జాన్తతి, చి తుమ్చి రిసా అంక సర్ద, గని తుమ్క 'చెంగిల్చితె తెలిచి తత్తు, గని గర్చి నేన్తు' మెనయ్, తుమ్చి రిసా అంక ఆస. ²⁰ దస్సి జలదు మెలె, తుమ్చ చట్టొ సయ్తాన్క సుద బీడవ జీన్తి రితి, సేంతుమ్ దెతో దేముడు జీన్ఎదె. అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవున్!

²¹ అంచి తెన్ ప్రబుచి కామ్ కెర్లొ తిమోతి తుమ్క జోచి ప్రేమ సంగ తెద్దయ్తయ్. దస్సి కి లూకియ, యాసోను చి సోసిపత్తు, అంచ బందుగులు.

²² పవులు సంగితి ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్డొ తెర్తియు మెలొ ఆవ్ ప్రబుచి తెడి అంచి ప్రేమ సంగ తెద్దయ్తసి.

²³ ఆవ్ ఈంజ ఉత్తుమ్ సంగ రెగ్గయ్తో పవులుక టాన్ దిలొ, ఒండి సంగుమ్క టాన్ దెతో గాయియు తుమ్క జోవయింక ప్రేమ సంగ తెద్దయ్తయ్. దస్సి కి ఈంజ పట్టుమ్చ కమెచి డబ్బుల్ దెకితో ఎరస్తును, చి అమ్చొ బావొ జలొ క్వర్తును జోవయింక ప్రేమ సంగ తెద్దయ్తయ్.

²⁴ †అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్ ఎత్తిజెన్ తెన్ తవున్! ఆమేన్.

²⁵ జలె, 'సూనవు' మెన అంక దిలి సుబుమ్ కబుర్ వాటు యేసుక్రీస్తుచి రిసా బోదన కెర్లి వాటు తుమ్క డిట్టుమ్ కెర్లొ దేముడుక జోబర! జా సుబుమ్ కబుర్తె బెదితి గుట్టు జో అప్పె బార్ కెర అస్సి. మదెనె, అగ్గె తెంతొ లుంకడ తిలొ. ²⁶ జలె, యూదుల్ నెంజిలసక కి జోవయింక రచ్చన దొర్కు జలి రిసాచి, ఈంజ గుట్టు జో అప్పె బార్ కెర అస్సి, చి జోవయింక కబుర్లు పూర్గుమ్ సంగిలస రెగిడ్డిసి సూనయ్ జతిన్తె ఒండి లోకుమ్తె ఎత్తి దేసిమ్చక జాన్యున్ మెన కెయెక తెయెక తా గెతో దేముడుచి ఆడ్ర, ఒండి లోకుమ్తె మాన్యుల్ నంపజా జోచి కోడ్ రితి ఇండుత్ మెనయ్. ²⁷ జలె, యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జర్గు జలి కామ్చి రిసా ఎత్తి గ్యానుమ్ తిలొ ఎక్కిలొ దేముడుక కెయెక తెయెక జోబర!

† ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్డొ తొలితోచ పుస్తకుమ్ సగుమ్తె 24నంబచి కొడు తయె నాయ్.

1 కొరింధీ

మొదొల్ కోడు

1 యేసుక్రీస్తుచి తెడి సుద్ది జా దేముడచయ్ మాన్యుల్ జల కొరింది పట్టుమచి సంగుమ్ సుదల్క పావులు అమ్చొ బావుడు జలొ సొస్తానేసు తెన్ రెగిడ్లి ఉత్తుమ్. ² క్రీస్తు జలొ యేసుచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తో జోచొ బారికి అవ్ జంక మెనయ్ దేముడు జోచి ఇస్తుమ్క అంక నిసాన అస్సె. అమ్చొ ప్రబు జోచొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుతె 'తుచితెయ్ రచ్చన అస్సె. తుయి ప్రబు' మెన జోచి నావ్ దెరన్తన ఎత్తిజన్ తెన్ తుమ్క కి 'అంచి సుద్ది జా అంచయ్ మాన్యుల్ జతు' మెనయ్, దేముడు బుకార అస్సె. ³ జలె, అమ్క తుమ్క అబ్బొ జలొ దేముడుచి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

⁴ తుమ్చి రిసా ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక రోజుక ప్రార్దన కెర అంచి సర్ద జోక సూనయ్తసి. కిచ్చొచి రిసా మెలె, యేసుక్రీస్తుక తుమ్ నంపజా అప్పె జోచి తెడి తిలి రిసా జోచి దయక దేముడు తుమ్క దిలి రచ్చనచి రిసాయి. ⁵ మెలె, జా రచ్చన దిలి తెంతొ క్రీస్తుచి తెడి గ్యానుమ్ ఎత్తి, జా గ్యానుమ్ బోదన కెర్తి సెక్తి ఎత్తి, తుమ్క కలుగు జలి రిసా పూర్తి ఎత్తితె సొమ్మారుమ్ జా అస్సెన్. ⁶ దస్సి, క్రీస్తుచి రిసా అమ్ సంగిలి సాచి తుమ్చి పెట్టి రుజ్జు జా అస్సె.

⁷ జాకయ్, అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు జోచి గవురుమ్ తెన్ అన్నె ఉత్త జెజిన్క తుమ్ రకితె ఎద, అవ్సురుమ్ జలి కిచ్చొ ఆత్మసెక్తి కి తుమ్క పిట్టె నాయ్. ⁸ ఆకర్ దీసల్క లోకుమ్చక ప్రబు జలొ క్రీస్తు వెల్లి పరిచ్చ, వెల్లి తీర్పు కెర్తె ఎదక, తుమ్ పొరపాట్ నే జతి రితి జొయ్యి తుమ్క జా సెక్తి దెతె తయెదె. ⁹ పుత్తున్ జలొ అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు తెన్ తుమ్ బెదితి రిసా తుమ్క బుకార్లో దేముడు నిదానుమ్చొ, జో సంగిల్ రితి కెరెదె, జో సంగిలిసి జర్గు కెరెదె.

గోసల్ పోన మెన పావులు గోల కెర్లిసి

¹⁰ ఓ బావుడ్లు, అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ కిచ్చొ మెన అవ్ తుమ్క బతిమాల్య జా సంగితసి మెలె, తుమ్ జట్టి నే జతె, ఎక్కి మెన్సు జా, ఎక్కి కట్టు జా, తుమ్ ఎక్కి బుద్ది ఎక్కి మెన్సు జా చెంగిల్ జా. ¹¹ బావుడ్లు, కిచ్చొక ఇసి మెంతసి మెలె, తుమ్తె సగుమ్జిన్ జట్టి జా అస్తి మెన క్లోయెచ గెచా సుదల్ అంక సంగ అస్తి. ¹² మెలె, "అవ్ పావుల్చొ సుదొ" జవున్, "అవ్ అపొల్లోచొ సుదొ" జవున్, "అవ్ కేపాచొ సుదొ" జవున్, నెంజిలె "అవ్ క్రీస్తుచొ సుదొ" జవున్ మెన తుమ్ ఎత్తిజన్ తేడల్ ఉచరన సంగన్తను మెన అవ్ జాని. ¹³ క్రీస్తుచి ఆగ్ సింద వాటల్ కెర అస్సెన్ గే? తుమ్చి పావుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా అవ్ పావులు సిలువతె మొర్లయ్ గే? అవ్ పావులుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్దదు గే? ¹⁴ నాయ్. క్రీస్తుక చి గాయియుక పిట్టవ అవ్ కక్క బాప్తిసుమ్ నే దిలి రిసా అంక చెంగిలి. ¹⁵ కక్క కక్క బాప్తిసుమ్ దెతయ్ జలె, 'పావుల్చి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ సంగిలమ్' మెన ఏక్ వేల తుమ్తె సగుమ్జిన్ సంగిత. ¹⁶ స్తెపనుచి గేచాక బాప్తిసుమ్ దిలయ్, గని అన్నె కక్క బాప్తిసుమ్ దిలయ్ గే నాయ్ గే పచ్చ అస్సి. నాయ్, కిచ్చొగె. ¹⁷ క్రీస్తు అంక తెద్రయ్లిసి బాప్తిసుమ్ దెతి రిసా నాయ్, గని సుబుమ్ కబుర్ సూనవ అవ్

బోదన కెర్తి రిసాయి. పడ్డొ, ఒగ్గర్ తెల్వొచ కొడొచి ఉప్పిరి కొడొ బెదయ్తి రితి అవ్ బోదన కెర్తి రితి తెద్రయె నాయ్. దస్సి బోదన కెర్తయ్ జలె, క్రీస్తు సిలువతె మొర మాన్యుల్క పావుమ్ తెంతొ రచ్చించువ కెర్లిన్ ముక్కిమ్ జలిన్క లుంకడ్లి రితి జతి. రచ్చించువ కెర్తి సెక్తి జో మొర అర్పితుమ్ జలిన్తెయి అస్సె.

క్రీస్తు దేముడుచి సెక్తి గ్యానుమ్

¹⁸ మొర పావుమ్తె గెతన, జలె, ప్రబు సిలువతె మొర అర్పితుమ్ జలిన్చి కోడు సూన్లె, నాసనుమ్ జతనక కి వెర్తి గని అమ్ రచ్చించువ జతనక, జలె, దేముడుచి సెక్తి మెన జానుమ్. ¹⁹ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడొతె,

† "పండితుల్చి గ్యానుమ్క పాడ్ కెరిందె, తెలివి మాన్యుల్చి తెలివి పిట్టయిందె" మెన రెర్దవ అస్సె.

²⁰ ఒగ్గర్ బుద్ది తిల సుదొ కేతె? మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన కేతె? ఈంజ ఉగుమ్తె తెలివి తెన్ కొడొ బెదవ రుజ్జుల్ దెకయ్తన కేతె? ఈంజ లోకుమ్చి గ్యానుమ్క 'గ్యానుమ్ నెంజె' మెన, దేముడు దెకవ అస్సె. ²¹ కిసి మెలె, కెర్తి గ్యానుమ్ కలుగు జలెకి, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్యుల్ దేముడుక నేన్ల. 'మాన్యుచి సొంత గ్యానుమ్ జోవయింబి సొంత సెక్తిక జేవ్ నెత్తిరెకయ్ చెంగిలి' మెన, జోచి పెట్టిచి గ్యానుమ్క దేముడు జానయ్ దస్సి జర్గు కెర్లన్. జాకయ్, అమ్ బోదన కెర్తి సుబుమ్ కబుర్ 'గ్యానుమ్ నెంజె' మెన జోవయింబి సొంత సెక్తి మాన్యుల్ ఉచరె కి, జా సుబుమ్ కబుర్ తెయి మాన్యుల్క రచ్చించువ కెరుక జో దేముడు సర్ద జలొ. గని సుబుమ్ కబుర్ నంప కెర్లిన్క 'తెలివి నాయ్' మెన మాన్యుల్ సంగితతి. ²² మెలె, 'జోచి సత్తిమ్క రుజ్జు దెకయ్త వెల్లెల కమె దెకయ్లెకయ్ నంపజమెదె, నెంజిలె నాయ్' మెన యూదుల్ సంగిల. 'కొడొ తెలివి తెన్ బెదయ్లెకయ్ జా బోదనక విలువ దెకుక జయెదె' మెన గ్రీకుల్ సంగిల. ²³ గని "క్రీస్తు సిలువతె మొర అర్పితుమ్ జలిన్తెయి మాన్యుచి రచ్చన" మెన అమ్ బోదన కెర్తనుమ్. ఇసి బోదనక అడ్డు మెన యూదుల్ సంగితతి, 'తెలివి నాయ్' మెన యూదుల్ నెంజిలన సంగితతి. ²⁴ గని దేముడు నిసాన బుకార్లనక, జేవ్ యూదుల్ జలెకి, † గ్రీకుల్ జలెకి, జో దేముడుచి సెక్తి కి గ్యానుమ్ కి క్రీస్తుతెయ్ అస్సె. క్రీస్తు దేముడుచి సెక్తి, జొయ్యి జోచి గ్యానుమ్. ²⁵ దేముడు కెర్లిన్క 'బుద్దిచి నెంజె' మెన మాన్యుల్ ఉచరె కి, జా కేన్ మాన్యుచి గ్యానుమ్చి కంట వెల్లి. జో దేముడుచి అప్పు కేన్ మాన్యుచి సెక్తిచి కంట ఒగ్గర్ సెక్తిచి.

²⁶ బావుడ్లు, ప్రబు తుమ్కయ్ నిసాన బుకార్లొ. జలె, తుమ్తె తొక్కిజిన్క ఈంజ లోకుమ్చి గ్యానుమ్ ఒగ్గర్ కల్లువ జా అస్సె. తుమ్తె తొక్కిజిని వెల్లెల మాన్యుల్ జా అస్సెన్. తుమ్తె తొక్కిజిని వెల్లెల కుట్టంబల్తె జెర్పిలదు. ²⁷ గని దేముడు, ఈంజ లోకుమ్తె తెలివి నెంజిలనకయ్ నిసాన్లన్. కిచ్చొక మెలె, తెలివి తిలనక కి లాజ్ కెరుక మెన. సెక్తి తిలనక కి లాజ్ కెరుక మెన ఈంజ లోకుమ్తె సెక్తి

† యెసయా 29:14. †† ఇన్నె 'గ్రీకుల్ మెలె, యూదుల్ నెంజిలన మొత్తుమ్క సంగితయ్.

నెంజిలనక దేముడు నిసాన్లన్. ²⁸ పడ్డో ఈంజ లోకుమ్తె విలువ జలిన్క 'కిచ్చొ నెంజె' మెన రుజ్జు తంక ఈంజ లోకుమ్తె విలువ నెంజిలనక, నిస్కారుమ్ జలనక, కిచ్చొ నెంజిలనక జో దేముడు నిసాన్లన్. ²⁹ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి మొక్కె కేన్ మాన్సు గవురుమ్ ఉచరనుక బెదె నాయ్ మెన రుజ్జు దెకవుక. ³⁰ యేసుక్రీస్తుచి తెడి తుమ్క జయడ్డో దేముడు జొయ్యి, అమ్చి గ్యానుమ్, అమ్చి పున్సిమ్, అమ్చి సుద్ది, అమ్చి రచ్చన క్రీస్తుతెయ్ మెన దేముడు అబ్బొసి జోకయ్ అమ్చి రిసా టీవో కెలన్. ³¹ జాక దేముడుచి కొడొతె, "మాన్సుల్ గవురుమ్ సంగుక ఇస్తుమ్ జలె, కచి రిసా సంగుత్ మెలె, ప్రబుచి రిసాయి" మెన రెగ్డవ అస్సె.

2 ఓ బావుడ్లు, ఆవ్ తుమ్తె తెదొడి జా కెర దేముడుచి చి సాచి సూనయ్లి పొది ఒగ్గర్ తెలివి గ్యానుమ్ కొడొ బెదవయ్ బోదన కెరి నాయ్. ² ఆవ్, 'యేసుక్రీస్తుచి రిసాయి మెలె, సిలువతె మొర జర్గు కెర్లి యేసుక్రీస్తుచి రిసా నెంజిలె, అన్నె కిచ్చొ కి తుమ్చి మదెనె అన్నె కిచ్చొ నేని మెన వేరచి బెదవుక నెంజె' మెనయ్ దస్సి కెర్లయ్. ³ పడ్డో తుమ్చితె తిలి పొది, 'సాంత సెక్తిక కిచ్చొ కెరుక నెతిరి' మెన బయిమ్ తెన్ బలె అద్దర్ తెన్ తిలయ్. ⁴ తుమ్చి నముకుమ్ మాన్సుల్చి గ్యానుమ్ తెన్ నే జతె, గని దేముడుచి సెక్తి తెన్ ఆదారుమ్ కెరన తంక మెన, ⁵ ఆవ్ లట్టల్లె కి చి సాచి సూనయ్లె కి, తెలివి గ్యానుమ్చ తియాన కొడొ నే బెదయ్తె, సుద్ది తిలి ఆత్తుచి దేముడుచి సెక్తి దెకయ్తి రిసాయి మెన సంగితసి మెనయ్ ఇసి జర్గు జంక మెన జోచి సెలవ్.

ఆత్తుతె వడ్డిలనక ప్రబుచి గ్యానుమ్ సికడ్డిసి

⁶ ఆత్తుతె వడ్డిలనక గ్యానుమ్ తెన్ సికడ్డుసుమ్, జా గ్యానుమ్ కేడయ్ గెతి చి జా ఈంజ ఉగుమ్చి గ్యానుమ్ నెంజె, ఈంజ ఉగుమ్తె ఏలువ కెర్లనచి గ్యానుమ్ నెంజె. ⁷ ఆవ్ సికడ్డి గ్యానుమ్ దేముడుచి గుట్టు తెన్ తిలి లుంకడ్డి గ్యానుమ్; ఈంజ గ్యానుమ్ గుట్టు తెన్ లుంకడ తయె నాయ్. ఉగల్ ఎత్కిచి కంట అగ్గెయి దేముడు అమ్చి రిసా 'పరలోకుమ్చి ఉజిడతె బెదుతు' మెన ఉచర జర్గు కెర్లి గ్యానుమ్.

⁸ ఈంజ ఉగుమ్చ అదికారుల్ కోయి ఈంజ గ్యానుమ్క అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్; జా అర్దుమ్ జోక జతి జలె గొప్ప ఉజిడచొ రువుమ్చొ గవురుమ్ తిలొ ప్రబుక సిలువ గల మారిత నాయ్. ⁹ గని దేముడుచి కొడొతె,

"ఇన్నెచి రిసా దేముడు తెయార్ కెర అస్సె"

జోక ప్రేమ కెర్లనక కిచ్చొ దెంక మెన తెయార్ కెర్లిసి

† "జా కేన్ అంకితె డీసి నాయ్,

కేన్ కంగ్గొతె సుని జయె నాయ్,

కేన్ మాన్సు జోచి పెట్టి ఉచరుక నెతిర్లిసి"

మెన రెగ్డవ అస్సె. ¹⁰ అమ్క జలె దేముడు ఎత్కి జోచి ఆత్తు తెద్రవ రుజ్జు దెకవ అస్సె; జా ఆత్తు ఒండిక, దేముడు గుట్టుల్చి రుజ్జుల్ కి జోచి ఆత్తు రుజ్జు దెకయెదె. ¹¹ ఏక్ మాన్సుచి ఉడ్డెసుమ్ జోచితె తిలి మాన్సుచి సాంత ఆత్తుక పిట్టవ, జో మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి కో జాన్తి గే? దస్సి, దేముడుచి ఉడ్డెసుమ్లు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక ముల, జోచి ఉడ్డెసుమ్ అన్నె కోయి నేన్తి.

¹² దేముడు అమ్క దిల ఆత్తు కీసిచి గే అమ్ అర్దుమ్ కెరనుక. అమ్ ఈంజ లోకుమ్చి ఆత్తు నెంజె, గని దేముడు తెంతొ చి జతి సుద్ది తిలి ఆత్తుయి అమ్ పాయ అస్సుమ్. ¹³ మాన్సుచి గ్యానుమ్ సికడ్డ కొడొ తెన్ నాయ్, ఆత్తు సమ్మందుమ్ జలి కారిమ్చి కామ్ ఆత్తు

సమ్మందుమ్ జలి కారిమ్చి కామ్ సరి కెరన, ఆత్తు సికడ్డి కొడొ తెన్ ఈంజ సుద్ది తిలి ఆత్తు అమ్క సికడ్డిసి, అమ్ సికడ్డుసుమ్.

¹⁴ లోకుమ్చొ సమ్మందుమ్ జల మాన్సు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుచ కబుర్లు నెసె, దసచ జోక వెర్లిలెక అస్సె, జో అర్దుమ్ కెరనుక నెతె. దసచక ఆత్తుతె జెర్మున్ తిలెకయి అర్దుమ్ కెరనుక జయెదె గని జోవయింక జా ఆత్తు నాయ్ చి నెతిర్లి. ¹⁵ ఆత్తు సమ్మందుమ్ జలొసా మాన్సుల్క ఒండి అర్దుమ్ కెరనెదె, గని జోక కేన్ మాన్సు తీర్పు కెరుక నెతిర్లి.

¹⁶ ‡ "ప్రబుచి పెట్టి తిలిసి జాన జోక సికడుక తెరిలన కో? అమ్క జలె క్రీస్తుచి మెన్సు అస్సె."

ఆత్తుక వడ్డిలన నెంజాన్

3 బావుడ్లు, తుమ్చి తెన్ 'ఆత్తుక వడ్డిల మాన్సుల్ తెన్ కొడొ జలి రితి ఆవ్ కొడొ జంక నెతిర్లయి. ఈంజ లోకుమ్చ ఆగ్చవ సమ్మందుమ్చ మాన్సుల్ మెనయ్, క్రీస్తుతె బాలబోదలి' మెన, తుమ్చి తెన్ కొడొ జంక తిలి. ² అగ్గె తుమ్క సత్తు నాయ్ చి రిసా రితి దూదు పియడ్లయ్, చి పోసిలయ్ గని చింబొ కవడ తుమ్క పోసి నాయ్. తుమ్ అప్పెక కి ఆగ్చి సమ్మందుమ్చ రిత జా అస్సున్చి రిసా అప్పెక కి తుమ్ వడితన్ నాయ్. ³ తుమ్చితె కుసిదుమ్, గోసల్ తిలె, తుమ్ ఆగ్చి సమ్మందుమ్చ మాన్సుల్చి రితి ఇండితన నెంజాన్ గే? ⁴ ఎక్కిలొ ఆవ్ పావుల్చొ సుదొ, అన్నెక్కిలొ ఆవ్ అపొల్లోచొ సుదొ, మెన సంగిలె పొది తుమ్ లోకుమ్చ సమ్మందుమ్ జల మాన్సుల్ నెంజాన్ గే?

⁵ అపొల్లో కొన్నొ? పవులు కొన్నొ? సేవ కెర్లనయ్ గెద. ఎక్కిక్ల ప్రబు దిలిసి తెన్ జేవచి తెంతొయ్ తుమ్ నంపజలదు ⁶ ఆవ్ రోవిలయ్, అపొల్లో పాని సువిలన్, జియడ వడ్డయ్లొసా దేముడి. ⁷ జాకయ్, జియడ వడ్డయ్లొ దేముడుతెయ్ గని, రోవిలొసాతె జలెకి, పాని సువిలొసాతె జలెకి కిచ్చొ కి నాయ్. ⁸ రోవిలొసాక పాని సూవిలొసాక ఎక్కి ఉడ్డెసుమ్. ఎత్కి జిన జేవ కెర్లి కామ్చి కమ్మమ్కయ్ జీతుమ్ నజనుల. ⁹ అమ్ దేముడు తెన్ బెద కామ్ కెర్లనుమ్; తుమ్ దేముడుచి పంటొ పికయ్లి బుఁయి, దేముడుచి గేరు జా అస్సున్.

ప్రబుచి ఆత్తుగేచి టాలి

¹⁰ దేముడుచి దయక జో అంక దిలి ఇదిలి సెక్తిక, గేర్ బందుక చెంగిల్ జాన్లొ బందితొసాచొ రితి జా, ఆవ్ పునాది తెయార్ కెర్లయ్, చి జేవచి ఉప్పిరి అన్నెక్కి గేర్ బందితయ్. జా పునాదిచి ఉప్పిరి తుమ్ ఎత్కిజిన తుమ్చి వాట కీసి బందితె గే జాగర్ల తా. ¹¹ ఎక్కి పునాదిచి ఉప్పిరి జా గేర్ బందిలెకయ్ జా గేర్ తయెదె; మెలె, యేసుక్రీస్తు జలి పునాదిచి ఉప్పిరి బందిలెకయ్. వేర పునాది తెయార్ కెరుక కో నెతిర్లి. ¹² జలె, జా పునాదితె కో బజార్ తెన్, కో వెండి తెన్, కో వజ్రమానిక్యల్ తెన్, కో దారు తెన్, కో పెయ్యడి తెన్, కో పీరి తెన్ గేర్ బందిలె, ¹³ జేవ్ ఎక్కిక్ల బందిలిన్క 'తయెదె గే నాయ్ గే' ఆకర్కయ్ డీసెదె. ప్రబు సంగిలి వెల్లి దీసికయ్ డీసెదె. కీసి మెలె, ఆగిచి పరిచ్చతె డీసెదె. ఎక్కిక్ల కమ్మ కీసచగె ఆగితె పరిచ్చ జలి రితి జా డీసెదె. ¹⁴ జో పునాది కెలొసాతె బందిలి కేన్ మాన్సుచి కామ్ జా పరిచ్చతె జీన్లె, జో మాన్సుచి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. ¹⁵ జో పునాదితె బందిలొ కేన్ మాన్సుచి కామ్ డడ్డ గెచ్చెదె గే, జోక నస్టుమ్ తయెదె, గని జొయ్యి రచ్చించుప జయెదె. గని ఆగి తెంతొ కీసి గే ఉర్లి జలి రితి జా జో రచ్చించుప జయెదె.

† యర్కియా 9:24. †† యెనయా 64:4.

‡ యెసయా 40:13.

నంపజలన ప్రబుచి దేముడుచి గుడి జవుల

¹⁶ దేముడుచి గుడి తుమ్ జస్తి మెన నేన్పు గే? జోచి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అస్సి మెన నేన్పు గే? ¹⁷ జలె, దేముడుచి గుడి కో పాడ్ కెరెదె గే, జోక, జో దేముడుచి పాడ్ కెరెదె. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి గుడి జోకయ్ సుద్ది తంక అస్సి. జా దేముడుచి గుడి తుమి జా అస్సున్.

¹⁸ తుమ్క తుమ్ మోసిమ్ కెరె నాయ్. 'ఈంజ ఉగుమ్చి గ్యానుమ్క ఆవ్ తెలివి' మెన కో ఉచరనెదె గే, పరలోకుమ్చి గ్యానుమ్ జో దొర్కు కెరంతి రితి ఈంజయ్ ఉగుమ్చి గ్యానుమ్క గవురుమ్ కెరుక ముల నేన్లో రితి జవున్. ¹⁹ కిచ్చొక మెలె, ఈంజయ్ లోకుమ్చి గ్యానుమ్ దేముడుచి మొక్కె గ్యానుమ్ నెంజె. జో రెద్దయ్లి కేన్ కోడుతె ఈంజ సత్తిమ్ డీస్తయ్ మెలె,

† "తెలివి తిల జోవయించ మోసిమ్లుతెయి దేముడు జేవ్ తెలివి మాన్సుల్క దెర జేవ్ ఉచర్లిసి పిట్టయ్తయ్"

మెన రెగిడ్లి కోడు. ²⁰ జోచి అన్నెక దస్సి కోడు కిచ్చొ మెలె,

† "ఈంజ లోకుమ్చి గ్యానుమ్క నంపజలనచి పెట్టి ఉచర్దనక కామ్క నే జయె మెన ప్రబు జానె"

మెన రెగిడ్లి కోడు.

²¹ జాకయ్, కేన్ మాన్సుక 'జొయ్యి వెల్లో' మెలి రితి మాన్సుక గవురుమ్ కెరె నాయ్. ఎత్తి తుమ్చి జా అస్సి. ²² పవులు కి, అపొల్లో కి, కేపా కి, అమ్ సికడ్డన తుమ్ ఎత్తిజిన్క దొర్కు జా అస్సుమ్. ఈంజ లోకుమ్ కి, జీవు కి, మొర్కు కి, ఈంజ ఉగుమ్ కి, జెతి ఉగుమ్ కి, ఎత్తి తుమ్చి జా అస్సి. ²³ పడ్డొ, తుమ్ క్రీస్తుచి తెడి అస్సున్, తుమ్క జొయ్యి ఏలుప కెర్తయ్; చి క్రీస్తు దేముడు అబ్సొనచి తెడి అస్సి.

అపొల్లోక చి పవులుక కీసి దెకుక

4 తుమ్ అమ్క కీసి దెకుక మెలె, యేసుక్రీస్తుచ సేవ కెర్తన ఆము. తుమ్ 'పాడ్ జంక నాయ్' మెన దేముడుచ గుట్టుల్ రకితన ఆమ్. అమ్ దస్సి జలిన్క తుమ్ మరియాద దెకుక తుమ్చి పూచి, ² అన్నె, కేన్ జవున్ ఎజొమానిచి ఆస్తిక రకితొసా, జలె, నిదానుమ్ తెన్ నముకుమ్ జతొసా తంక జోచి పూచి. జాక, ఆమ్ దస్సి నిదానుమ్ తెన్ నముకుమ్ జతన జంక అమ్చి పూచి. ³ గని తుమ్ జవున్, మాన్సుచి కేన్ తీర్పు కెర్తి గేర్ జవున్, అంక పరిచ్చ కెర్ తీర్పు కెర్తి, అంక బాద నాయ్. ఆవ్ కి సొంత తీర్పు కెరనీ నాయ్. ⁴ దేముడుచి మొక్కె పూచి తెన్ జోచి కామ్ ఆవ్ కెరె అస్సి. జా కామ్ కెర్లితె ఆవ్ కిచ్చొ పొరపాట్ కెర్లిసి ఆవ్ నేని. గని అంక 'తప్పు జో నెంజె' మెన ఎక్కి అంచి సొంత కోడు రుజ్జా దెకవ నాయ్. జో ప్రబుయి అంక తీర్పు కెర్తిసా. ⁵ జాకయ్, జా సమయ్యుమ్ నే జతె అగ్గె, మెలె, ప్రబు అన్నె నే జెతె అగ్గె, తుమ్ అంక తీర్పు కెరె నాయ్. మాన్సుల్క దస్సి తీర్పు కెర్లిసి తుమ్ ముల. అందతెఫ లుంకీల్ రితి తిలిసి ఎత్తి, మాన్సుచి పెట్టిచ ఉద్దెసుమ్లు ఎత్తి జొయ్యి జోచి ఉజిడ్తె పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరెదె. తెదొడ్కయ్ దేముడు సొంత ఎత్తిజిన్క జేవ్చ కెర్ల కమె తీర్పుల్ సంగెదె.

⁶ అంచి రిసాచి అపొల్లోచి రిసా ఆవ్ ఇన టాలివొ కిచ్చొక సంగ అస్సి మెలె, తుమ్చి రిసా, బావుడ్లు, తుమ్క 'సిక్కుత్' మెనయ్, దేముడు రెద్దయ్లిన్చి కంట కిచ్చొ వేరచి అమ్ దొగుల కిచ్చొ బెదవుమ్ నాయ్, దస్సి తుమ్ కి వేరచి జా బోదనతె బెదవ నాయ్. ఆవ్ అపొల్లో, జలె, అమ్ దొగుల సుబుమ్ కబుర్తె కిచ్చొ వేరచి బెదవుమ్ నాయ్, చి అమ్తె కక్క 'వెల్లో' మెన తుమ్ సంగుక నాయ్. 'ఆవ్ వెల్లో' మెన జవున్ ఆవ్ సంగి నాయ్, జో సంగె నాయ్. దస్సి తుమ్చిచి కో కిచ్చొ వేరచి నే బెదయ్లె, తుమ్చిచి కి 'ఆవ్ వెల్లో, జో దాక్' మెన తేడల్

దెకన బులుక బెదె నాయ్. ⁷ జలె, తుమ్క దెకిలె, కక్క 'వెల్లో' కక్క 'దాకు' మెనుక జతయ్ గే? దేముడు దిలి కంట తుమ్క కిచ్చొ అస్సి గే? దేముడు తెంతో పయిలిసి జలె, జా జొయ్యి నే దిలి రితి కిచ్చొక తుమ్ గవురుమ్ సంగితను! ⁸ 'ఎత్తితె సొమ్మారుమ్ జా అస్సుమ్' మెన తుమ్ ఉచరంతను. అమ్క పడ్డొ ముల తుమ్ రానల్ జా అస్సున్, జలె! తుమ్ నిజామి ఏలుప కెర్తయ్ జలె, ఆమ్ కి తుమ్చి తెన్ ఏలుప కెరుక జతి! సర్ల జతమ్!

పావులీంసి నిస్కారుమ్ జలిన్

⁹ అమ్ క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్త బారికుల్క మాన్సుల్ ఎత్తిచి కంట అమి నిస్కారుమ్ డీస్తసుమ్, † మొర్తి సిచ్చ కలుగు జల మూర్కుడ్లు రిత డీస్తసుమ్, మెన దేముడు సెలవ్ దిలి రితి అంక డీస్తయ్. అన్నె మాన్సుల్ జోవయింక దెక ఆస్తతి గే, అమ్ యేసుచ బారికుల్క కి లోకుమ్ ఎత్తిచ, జేవ్ దూతల్ జలెకి మాన్సుల్ జలెకి, ఆసిల్ రితి జతతి. ¹⁰ 'క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక ముక్కిమ్' మెనయ్, ఆమ్ నేన్ల మాన్సుల్ రిత డీస్తసుమ్. తుమ్ మాత్తుమ్, క్రీస్తుచి తెడి బుద్ది సుదల్ జా అస్సున్, కిచ్చొ గే! తుమ్క 'దస్సి ఉచరంతతి' మెలి రితి డీస్తయ్, ఆమ్, జలె, సెక్తి నెంజిల్ రితి డీస్తసుమ్. అమ్కయ్ సెక్తి అస్సి మెన తుమ్క తుమి ఉచర్దను. నిజామి, మాన్సుల్ తుమ్కయ్ గవురుమ్ దెకితతి, అమ్కయ్ నిస్కారుమ్ దెకితతి. ¹¹ అప్పె ఎద ఆమ్ చువ్వె తన్నె అస్సుమ్. అమ్క సరిపుచుప జత పాలల్ నాయ్, మాన్సుల్ అమ్క పెట్టి తతి, అమ్క గెరల్ నాయ్. ¹² సొంత అత్తో తెన్ కామ్ కెరె జితనుమ్. మాన్సుల్ అమ్క దూసుప కెర్లె, చెంగిల్ తత్తు మెన అమ్ ప్రార్దన కెర్తనుమ్. జేవ్ అమ్క అల్లర్ కెర్లె, ఓర్పుప జతనుమ్. ¹³ అమ్చి నావ్ జేవ్ కడ్డె, సేంతుమ్ కెర్తనుమ్. మాన్సుచి మొక్కె ఒండి లోకుమ్చి తొక్కు ఉస్సా జా అస్సుమ్.

¹⁴ ఇసి మెన ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొక రెగిడ్లి మెలె, తుమ్క లాజ్ కెర్తి రిసా నాయ్, గని తుమ్ అంచ బోదల్ రిత జత, చి తుమ్క 'బుద్ది తిలి' మెనయ్ ఇసి రెగిడ్లిసి. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుచి తెడి తుమ్క సికడ్డన ఒగ్జిన్ తిలె కి, జోవయించి తెడి ఒగ్జిన్క 'అబ్బొ' మెనుక నెతుర్పు. సుబుమ్ కబుర్ అచ్చె తొలితొ సూనయ్లి రిసా, క్రీస్తు జలె యేసుచి తెడి అచ్చె తుమ్క అబ్బొది జా అస్సి. ¹⁶ జాకయ్, 'అంకయ్ దెక సిక అంచి రితి ఇండ' మెన తుమ్క ఆవ్ బతిమాల్ జతిసి.

¹⁷ జాకయ్ ప్రేమ తిలొ నిదానుమ్ తిలొ ప్రబుచి తెడి అంక పూత్తు జలొ తిమోతిక తుమ్తె ఆవ్ తెద్రవ అస్సి. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ క్రీస్తుచి తెడి కీసి ఇండితసి గే, సంగుమ్లు ఎత్తితె కిచ్చొ బోదన కెర్లిసి గే, తుమ్క జో ఉచార కెరయ్లి రిసా, తుమ్క 'ఉచార కెర బుద్ది తత్తు' మెనయ్.

¹⁸ ఆవ్ 'అమ్తె అన్నె జయె నాయ్' మెన తుమ్చితె సగుమ్జిన్ ఉచార పుల అస్సున్. ¹⁹ గని ప్రబు సెలవ్ దిలె, తుమ్తె బే బేగి జెయిందె, చి జేవ్ పులిల మాన్సుల్చ కొడొచి రిసా రుజ్జల్ సూనుక నెసి, గని జోవయించి సెక్తిచ రుజ్జల్ పరిచ్చ కెరిందె. ²⁰ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ మాన్సుచి పెట్టి తిలిన్క కిచ్చొ రుజ్జా జయెదె మెలె, మాన్సుచ కొడొ నాయ్, గని ప్రబుచి ఆత్మసెక్తి మాన్సు ఇండితి బుద్దితెయి డీసెదె, జయ్యి రుజ్జా జయెదె. ²¹ జలె, తుమ్చి ఇస్సుమ్ కిచ్చొ ఆవ్ అయ్లె, సిచ్చ కెర్తి డండొ దెరన్లి రితి జెంక గే, ప్రేమ ముద్దు తెన్ జెంక గే? ప్రేమ ముద్దు తెన్ ఆవ్ అయ్లె సర్ల జస్తి, జలె, తుమ్ బుద్ది ఇండ.

† మొర్తి సిచ్చ కలుగు జల మాన్సుల్ జోవయించి జా సిచ్చతె వట్టి గెతె తిలె పొది కీసి అన్నె మాన్సుల్ జోవయింక దెక ఆస్తతి గే, అమ్ యేసుచ బారికుల్క కి లోకుమ్ ఎత్తిచ, జేవ్ దూతల్ జలెకి మాన్సుల్ జలెకి, ఆసిల్ రితి జతతి.

లంజె జలో ఎక్కిలోచి రిసా పవులు తీర్పు సంగిలిసి

5 తుమ్చితె ఎక్కిలోక, అన్నెక్కిచి ఉపిరి జలె, 'లంజె వంసుమ్చో జా జితయ్' మెన సంగితతి. అన్నె, జొయ్యి జిత రగుమ్, జలె, ప్రబుక నేన్ల మాన్సుల్ కి తెద్ది పాపుమ్ తెన్ జిత నాయ్! కీసి లంజె జా అస్సె మెలె, అబ్బొనచి తేర్చి తెన్ లంజె జితయ్! 2 జలెకి, తుమ్ లాజు జసు నాయ్, పుల అస్సున్! కీసి! జా పాపుమ్చి రిసా తుమ్ విసారుమ్ జతదు జలె, జతి! జా పాపుమ్ కెర్తొసాక తుమ్ దూరి కెర తుమ్చి తెన్ అన్నె బెదవన నాయ్.

3 ఆఁగుక, జలె, ఆఁవ్ తుమ్చి తెన్ నెంజిలె కి, ఆత్మక తుమ్చి తెన్ అస్సి. తుమ్చి తెన్ ఆఁవ్ పూర్తి తిలి రితి అస్సి. 4 జలె, దస్సి పాపుమ్ కెర్తొ జో మాన్సుచి రిసా ఆఁవ్ అప్పె కి తీర్పు ఉచర అస్సి. తుమ్ సంగుమ్తె బెదిలె పొది, ఆత్మక ఆఁవ్ కి తుమ్చి తెన్ బెదిల్ రితి జయిందె, చి యేసుక్రీస్తుచి సెక్తి తుమ్చి తెన్ తా, 5 జో మాన్సుచి ఆఁగ్ పాడ్ జతి రితి జోక సయ్తానచి అత్తి తుమ్ సార్ప కెర దాస; సిచ్చ జో జలె, ప్రబు జలో యేసు లోకుమ్చక తీర్పు కెర్తి జా ఆకర్ దీసిక జో మాన్సుచి ఆత్మయి రచ్చించుప జతయి.

అన్నె బుద్ధుల్ చి రిసా తీర్పు సంగిలిసి

6 దస్సి పాపుమ్ కెర్లినచి రిసా 'అమ్చి సెక్తిక అమ్ ఇండితనుమ్' మెన తుమ్ పులిలిసి చెంగిల్ నాయ్. పొడియె కెర్తి పాకుమ్తె పులయతి పీట్ ఇదిదిల్ తిలె కి, ఒండి పాకుమ్ పులెదె మెన నేన్సు గే? 7 అగ్గెచి పాపుమ్ కెర్తి బుద్దిచి తుమ్ గెచ్చవన గెల; తుమ్ సుద్ది జతి రిసా, పాపుమ్ గెచ్చయిలి గుర్తుచి పస్సా పండుగు మెండపిల్ల రిత, క్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయితి అర్చితుమ్ జలి తెంతో తుమ్క 'సుద్ది జల' మెన దెకితయ్. 8 జాకయ్, జా పండుగు కెర్తి రితి జా, జో అమ్క సుద్ది కెర్లినచి రుజ్జు డీస్తి రితి ఇండుమ. అమ్చి ఆత్మక పాడ్ కెర్తి అగ్గెచి బుద్ది, మెలె మూర్కుమ్ బుద్ది, పాపుమ్బుద్ది, అమ్క గార్ కెరెదె, చి జా పొన. జా పులయతి పీట్ నెంజిలి పాకుమ్తె బెదితి నిదానుమ్ సత్తిమ్ జా సుద్ది జమ.

9 'లంజెచ మాన్సుల్ తెన్ బెద నాయ్' మెన అగ్గెచి ఉత్తుమ్తె తుమ్క రెగిడ్లయ్. 10 మాములుమ్ ప్రబుక నేన్ల ఈంజ లోకుమ్చ లంజె జలస, ఆసల్ జలస, చోర్లు, బొమ్మల్క జోకర్తసచి రిసా సంగి నాయ్. దస మాన్సుల్ తెన్ ఎద్దరె నే బెదుక జలె, ఈంజ లోకుమ్క పూర్తి ములయ్ తయెదె. 11 కిచ్చొ అర్దుమ్ తెన్ దస్సి రెగిడ్లయ్ మెలె, కో జలెకు 'నంపజలస' మెనన్లొసా లంజె జతొసా, ఆసల్ జతొసా, బొమ్మల్క జోకర్తొసా జలె, మాన్సుక దూసెనల్ కెర్తొసా జలె, మత్తిలొసా జలె, చోరు జలె, దసాచొక తుమ్ బెదవన నాయ్. జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కి కెర నాయ్. 12 జలె, నంపజలస నెంజిలసక తీర్పు కెరుక అంచి కామ్ నెంజె. గని ప్రబుచి సంగుమ్తె బెదిలసకయ్ తీర్పు కెరుక, మాత్రుమ్, సంగుమ్చ తుమ్ నంపజలసచి పూచి. 13 సంగుమ్తె నే బెదిలసక తీర్పు కెర్తొసా దేముడు, గని

† "తుమ్చి తెన్ బెదిలొ కొన్సొ జలెకు పాపుమ్ కెర్తొసా జలె, తుమ్తె తెంతో ఉదడ గెల" మెన ప్రబు జోచయ్ జల మాన్సుల్చి రిసా పూర్లుమ్ రెగ్డయిలి తీర్పుకోడు అస్సి.

నంపజలస తీర్పు కెర్తి గేచా తగు కెరుక పొన

6 తుమ్చితె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జట్టి జా తిలె, నంపజలసచి ముక్కె నే గెతె, కిచ్చొక ప్రబుక నంప నెంజిలసతె జోవయించి తీర్పు కెర్తి గేతె తగు కెర్తసు? జా తప్పు. 2 నంపజలస ఒండి లోకుమ్చక తీర్పు

† పస్సా పండుగు దీసి యేసు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయితి అర్చితుమ్ జలన్.
†† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 17:7, 19:19, 22:21, 24 చి 24:7.

కెరుల మెన నేన్సు గే? ఒండి లోకుమ్చక తుమ్ తీర్పు కెరుక అస్సి జలె, ఇస ఇదుద్ద తగుల్ తుమ్ సంగుమ్తె సూనుక నెతుర్పు గే? 3 దూతల్క కి అమ్ తీర్పు కెరుక అస్సి మెన కి నేన్సు గే? దస్సి కెరుమ్చే జలె, ఈంజయ్ లోకుమ్చ తగుల్ సూనుక అమ్క అన్నెయ్ అదికారుమ్ అస్సి.

4 జలె, తుమ్క ఈంజ లోకుమ్తె తగుల్ తిలె, కిచ్చొక ప్రబుచి సంగుమ్క కామ్క జెత మాన్సుల్చి మొక్కె నే సూనయ్తె వేర మాన్సుల్చ తగుల్తె కుట్టయ్తసు? 5 తుమ్క లాజ్ నాయ్ గే? ప్రబుక నంపజల తుమ్ బావుడ్డుతె కో బుద్ది మాన్సు తయె నాయ్ గే, చి జోచి మొక్కె సూనయ్లె జో తగు కుట్టవుక నెంజె గే? 6 జలె, తుమ్ నంపజలస బావొక బావొ తగుల్ కెర్తసు, చి ప్రబుక నంపనెంజిలసక వెనడ్డసు! 7 అన్నె కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్ తగు కెర్తె, నంపనెంజిల మాన్సుల్ దెకిలె తుమ్క ఆఁగుల. తుమ్ నంపజలసచి నావ్ దెకెదె. దస తగుల్ జతి కంట మాన్సుల్ తుమ్క కెర్తె తప్పుల్ ఓర్పున జంక చెంగిలి, మోసిమ్ జంక చెంగిలి. 8 తుమ్చ సొంత బావుడ్డుక కి తుమ్, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పాపుమ్ కెర మోసిమ్ కెర్తసు.

సుద్ది నెంజిలస దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక నెంజె

9 సుద్ది నెంజిల మాన్సుల్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక నెంజె మెన నేన్సు గే? తుమ్ మోసిమ్ జా నాయ్. పెండ్లి నే జతస, జలస లంజెకమె కెర్తస, బొమ్మల్క జోకర్తస జలెకు, మున్నుబోదల్ తెన్ మున్నుబోదల్, తేబోదల్ తెన్ తేబోదల్ లంజె జతస జలెకు, 10 చోర్లు జలెకు, డబ్బుల్క ఒగ్గర్ ఆస జతస జలెకు, మత్వాలల్ జలెకు, మాన్సుల్క దూసుప కెర్తస జలెకు, మాన్సుల్క బియడ లాబుమ్ కెరంతస జలెకు, దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక నెత్తి. 11 తుమ్ అగ్గెయి దస మాన్సుల్ జా తిలదు, గని ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె తుమ్ దోయి జా, ప్రబుచయ్ జా, పాపుమ్ నే కెర తిలి రితి సుద్ది జలదు, చి తుమ్క 'పున్నిమ్ జల' మాన్సుల్ జా అస్సున్.

12 జలె, "అంక ఇష్టుమ్ జలిసి కేన్ కి కెరుక అంక అక్కు అస్సి, గని సగుమ్ కమె కెర్తె చెంగిల్ నాయ్. అంక ఇష్టుమ్ జలిసి కేన్ కి కెరుక అంక అక్కు అస్సి, గని కిచ్చొ అలవాట్క గొతిమాన్సు రితో అఁవ్ జా తయిందె.

13 "అన్నిమ్ మాన్సుచి పీట్కయ్, పీట్ అన్నిమ్కయ్" మెన సంగితనుమ్, చి ఆకకా దొన్సి కి ప్రబుయి గెచ్చవ గెలెదె. గని, మాన్సుచి ఆఁగ్ లంజె జతి రిసా నెంజె గని ప్రబుచి రిసాయి, దస్సి ప్రబు ఆఁగ్చి రిసాయి. 14 అన్నె, యేసుప్రబుక దేముడు అబ్బొసి అన్నె జియణ్ణె, చి జోచి సెక్తి అమ్క కి జియడెదె. 15 క్రీస్తుచి ఆఁగ్క తుమ్చ ఆఁగ్ వాటల్ జవుల మెన తుమ్ నేన్సు గే? జేవ్ దస్సి జలె, క్రీస్తుచ వాటల్ కడ గెల కెర సానిక బెదవుక బెదెదె గే? నెంజె! 16 సాని తెన్ కో బెదెదె గే, జా తెన్ ఎక్కి ఆఁగ్ జతయ్ మెన నేన్సు గే? కిచ్చొక మెలె, † "జేవ్ దొగుల ఎక్కి ఆఁగ్ జా తవుల" మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్డయిలయ్ అస్సి. 17 గని, ప్రబు తెన్ కో బెద అస్సి గే, జో తెన్ ఎక్కి ఆత్మయి జా తవుల. 18 జాకయ్, లంజెకమె దూరి కెరన. దసితె ఎద్దరె బెద నాయ్. మాన్సుల్ కెర్తి అన్నె ఎత్తి పాపుమ్, జలె, జోచి ఆఁగ్క దూరి అస్సి, జోచి ఆఁగ్క బయిలె అస్సి, గని కో లంజె జయెదె గే, జోచి సొంత ఆఁగుక పాపుమ్ కెర పాడ్ కెర్తయ్.

19 తుమ్చి ఆఁగ్, తుమ్చి పెట్టి తిలి దేముడు దిలి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మక గుడి జా అస్సి మెన తుమ్ నేన్సు గే? తుమ్క తుమ్ ఇష్టుమ్ అయిలి రితి ఏలుప కెరనుక తుమ్క అదికారుమ్ నాయ్. 20 దేముడు

† అదికాండుమ్ 2:24.

బగ్గర్ కరీద్ క తుమ్ క గెన అస్సె. జాక, తుమ్ చి ఆగ్ తెన్ జోక గవురుమ్ కెర్తి రితి తుమ్ సుద్ది తెన్ ఇండ.

పెండ్లి జతిన చి నే జతిన

7 జలె, తుమ్ రెర్ల పుసిలిన్ క జబాబుల్ రెగిడిందె. పెండ్లి నే జా తిలో మున్సుబోద, జలె, తేబోదక నే చడ్డె చెంగిలి. ² గని జో మాన్సు పెండ్లి నే జా తిలె, సయతాన్ ఉచర్తిసి రితి లంజెకమె నే కెరవుక మెన, ఎత్తి మున్సుబోదక సొంత తెర్ని తిలె, ఎత్తి తేబోదక సొంత మున్సుసి తిలె చెంగిలి.

³ మున్సుసి తేర్నిక జోచి పూచి తిలిసి దెంక, తేర్ని మున్సున్ క జేవ్ చి పూచి తిలిసి దెంక. ⁴ కిచ్చొక మెలె, జాచి సొంత ఆగ్ క ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఏలుప కెరుక తేర్నిక అదికారుమ్ నాయ్; మున్సుసి ఏలుప కెర్తయ్. దస్సి, జోచి సొంత ఆగ్ క ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఏలుప కెరుక మున్సున్ క అదికారుమ్ నాయ్; తేర్ని ఏలుప కెర్తయ్.

⁵ తుమ్ తె కేన్ జవున్ దొగుతెర ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ ఉచర ప్రార్దన నిదానుమ్ కెర్తి రిసాయి గడియకయ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దూర్ జా తంక జయెదె, నెంజెలి పోన. గని ప్రార్దన కెర్తి జా కామ్ కెర కేడయ్ లదు మెలె, అన్నె మాములుమ్ బెద, నెంజెలి తుమ్ †ఆగ్ క ఆసక ముద్దొ కెర నెత్తిర్, సయతాన్ తుమ్ క పాపుమ్ కెరవుక ఉచరెదె. ⁶ ప్రార్దనల్ చి రిసా గడియ అంక తంక జయెదె మెన కిచ్చొక సంగితసి మెలె, ఆడ్ర నెంజె, గని దస్సి కెరుక చెంగిల్ జయెదె. ⁷ అన్నె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ అంచి రితి పెండ్లి నెంతె తత్తుదు జలె, 'చెంగిలి' మెన్ తయ్, గని ఎత్తి మాన్సుక దేముడు దిలి వరుమ్ జోకయ్ తయెదె; ఎక్కిలోక ఏక్ వరుమ్, అన్నెక్ అన్నెక్ వరుమ్ దా అస్సె.

⁸ పెండ్లి నే జలసచి చి రండెల్ మాన్సుల్ క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, 'అంచి రితి జేవ్ దస్సి తిలె జోవయింక చెంగిలి'. ⁹ గని, జేవ్ ఓర్పుప జంక నెత్తిర్, పెండ్లి జతు. కిచ్చొక మెలె, బగ్గర్ ఆగ్ ఆసక వడ్డితి కంటు పెండ్లి జంక చెంగిలి.

¹⁰ పెండ్లి జలసచి కిచ్చొ ఆడ్ర దెతసి మెలె; ఆవ్ నాయ్, గని ప్రబుచి ఆడ్ర ఈంజ; తేర్ని మున్సున్ క ములుక నెంజె. ¹¹ గని ఏక్ వేల ముల దిలె, దస్సి తవున్, నెంజెలె మున్సున్ తెన్ అన్నె బెదున్. పడ్డొ మున్సుసి తేర్నిక ములవుక పోన.

¹² తుమ్ తె అన్నె సగుమ్ జిన్ క కిచ్చొ మెంతసి మెలె; ప్రబు సంగిలిసి నెంజె, గని అచ్చొ సంగితసి. ప్రబుక నంపజలొ కేన్ బావొచి తేర్ని ప్రబుక నంపనెంజెలిసి జయెదె గే, జా 'జో తెన్ జియిందె' మెన్ తయ్ జలె, జో జాక ములుక నెంజె. ¹³ దస్సి, కేన్ నంపజలి తేబోదచొ మున్సుసి నంపనెంజెలిసా జలె, 'జా తెన్ జియిందె' మెన జో సంగిలె, జా కి జోక ములుక నెంజె. ¹⁴ కిచ్చొక మెలె, నంపజలి తేర్నిచి సుద్దిచి రిసా, నంపనెంజెలి మున్సుసి కి సుద్ది జయెదె, చి నంపజలొ మున్సుసిచి సుద్దిచి రిసా నంపనెంజెలి తేర్ని కి సుద్ది జయెదె. నెంజెలె, తుమ్ చితె దస్సి జల కుటుంబల్ చ బోదల్ సుద్ది జత నాయ్. గని అప్పె సుద్ది జా అస్తి.

¹⁵ గని జేవ్ దొగుతెరతె నంపనెంజెలి మున్సుసి జలెకు నంపనెంజెలి తేర్ని జలెకు ములుక కోవ్ జతయ్ జలె, ములుసు. దస్సి జా తిలె, నంపతిలొసా జవున్ నంపతిలిసి జవున్ మున్సున్ తెన్ గే తెర్ని తెన్ గే తంక పూచి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'సేంతుమ్ తెన్ జితు' మెనయ్ ప్రబు అమ్ క బుకారా అస్సి. ¹⁶ నంపనెంజెలి మున్సుసి తుచి తెన్ తత్తి జలె, మున్సుది ప్రబుక నంపజా రచ్చించుప జతి రితి తుయి జోక సికడుక తెరితది గే నెత్తిర్ది గే నేన్సి. దస్సి, నంపనెంజెలి తేర్ని, మున్సుబోద తుచి తెన్ తత్తి జలె, జా నంపజా

రచ్చించుప జతి రితి సికడుక తెరితది గే నెత్తిర్ది గే, నెసి. జాకయ్ తుమ్ సిచ్చొ కెరన నాయ్.

ప్రబు బుకార్లి పొది కీసి తిలె, దస్సి తంక

¹⁷ ప్రబుచ సంగుమ్లు ఎత్తిచి రిసా కిచ్చొ ఆడ్ర కెర అస్సి మెలె, కేన్ మాన్సుక ప్రబు కిచ్చొ వరుమ్ దా అస్సి గే, జో మాన్సు జయ్యి వరుమ్ రితి జంక. కీసి జంక మెన దేముడు జోక బుకారా అస్సి గే, దస్సి జంక. ¹⁸ ప్రబు బుకార్లి పొది కో యూదుల్ చి గుర్తుచి సున్నతి కెరన తిల గే, జా గుర్తుచ మచ్చల్ గెచ్చవుక పోన. ప్రబు బుకార్లి పొది కో జా గుర్తు కెరన తతి నాయ్ గే, కెరనుక ఉచర్తు నాయ్. ¹⁹ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచ కొడొ రితి ఇండుకయ్ ముక్కిమ్. ²⁰ ప్రబు బుకార్లి పొది కీసి తిల గే, ఎత్తి మాన్సు దస్సి తంక. ²¹ ప్రబు బుకార్లి పొది గొతిమాన్సుల్ జా తిలదు గే, బాద నాయ్. విడ్డల్ జంక వాటు తిలె, విడ్డల్ జా. కీసి తిలె కి, బాద నాయ్. ²² కిచ్చొక మెలె, గొతిమాన్సు తిలి పొది ప్రబు బుకార్లిసా జలె, ప్రబుచి తెడి †విడ్డల్ జలొసా జతయ్. దస్సి కి, విడ్డల్ తిలి పొది కక్క ప్రబు బుకారా అస్సి గే, జో క్రిస్తుచొ గొతిమాన్సు జతయ్. ²³ క్రిస్తుచి లొయి తెన్ దేముడు †తుమ్ క గెన అస్సి. జాక, మాన్సుచి ఇస్టుమ్ రితి తుమ్ ఇండుక నాయ్. ²⁴ జాకయ్, బావుడ్డు, ప్రబు బుకార్లి పొది కీసి ఎత్తి మాన్సు తిలదు గే, దేముడుచి తెడి దస్సి తత్తు.

పెండ్లి నే జలసచి జలసచి రిసా సంగిలిసి

²⁵ పెండ్లి నే జలసచి రిసా, జలె, ప్రబు అంక కిచ్చొ ఆడ్ర దెయె నాయ్, గని ప్రబు అంక నంప అస్సి, జోవయింబి దయ అంచి ఉప్పిరి అస్సిచి రిసా నిదానుమ్ అస్సి, చి ఆవ్ ఉచర్తిసి ఆవ్ సంగిందె. ²⁶ కిచ్చొ ఆవ్ ఉచర్తిసి మెలె, అప్పె జెత అల్లచి రిసా దస్సి తంక చెంగిలి. ²⁷ కేన్ మున్సుబోద తెర్ని ఆన తిలె, విడ్డల్ జంక ఉచర్తు నాయ్. తెర్ని నే ఆన తిలె, పెండ్లి జంక ఆన జవున్ నాయ్. ²⁸ గని ఏక్ వేల పెండ్లి కెరన్లె పాపుమ్ నెంజె. దస్సి తేబోద కి పెండ్లి కెరన్లె పాపుమ్ నెంజె. గని పెండ్లి జలసచి ఈంజ లోకుమ్ చ బాదల్ తయెదె. దస బాదల్ తుమ్ సేడుక అంక ఇస్టుమ్ నాయ్.

²⁹ బావుడ్డు, కిచ్చొక ఇసి మెన ఆవ్ సంగితసి మెలె, అప్పె తెంతొ ఆకర్ దీసి ఎద తొక్కి సమయమ్ అస్సి. జాకయ్, తెర్ని ఆన్లస అప్పె తెంతొ తెర్ని నే ఆన్లి రితి ప్రబుచి కామ్ కయ్ నిదానుమ్ జితు.

³⁰ 'కిచ్చొ జలెకి, ప్రబుచి కామ్ ముక్కిమ్' మెనయ్, ఏడ్డస నే ఏడ్డిసి రితి జితు, సర్ల తెన్ తిలస సర్ల నెంజెలి రితి జితు. అస్తి గెన్లస కీసి జంక మెలె, కిచ్చొ నెంజెలి రితి జితు. ³¹ అన్నె, ఈంజ లోకుమ్ తె తిలిసి వాడిక కెర్తన కీసి జంక మెలె, దస్సిచి దెర్ను నే సేడ్డి రితి జితు. అప్పె సంగిలిసి ఎత్తి కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్ చి రితి తిలిసి ఎత్తి పూర్తి పాడ్ జా గెతిసి.

³² 'తుమ్ చి మెన్సుతె ఈంజ లోకుమ్ చ బాదల్ తత్తు నాయ్' మెనయ్ తుమ్ చి రిసా అంచి ఆస. పెండ్లి నే జలొ మున్సుబోద, జలె, ప్రబుచ కమెచి రిసా మెన్సు దెతయ్, ప్రబుచ ఆసల్ కెరుక ఆస జతయ్. ³³ పెండ్లి జలొ మున్సుబోద ఈంజయ్ లోకుమ్ చ కమెచి రిసాచి తేర్నిచ ఆసల్ జర్లు కెరుక అల్లర్ జతయ్. ³⁴ చి జోవయింక దొన్ని మెన్సుల్ తత్తుయ్. దస్సి, పెండ్లి నే జలి తేబోద గే, ఉబెడి గే జలె, ప్రబుచ కమెచి రిసా మెన్సు దెతయ్, ఆగ్ క కి ఆత్తుక కి సుద్ది తంక, ప్రబుక ఎక్కి నిదానుమ్ తంక ఆస జతయ్. గని పెండ్లి జలి తేబోద, జలె, ఈంజ లోకుమ్ చ కమెచి రిసా కి, మున్సున్ చ ఆసల్ జర్లు కెరుక కి అల్లర్ జతయ్. ³⁵ ఈంజ ఎత్తి తుమ్ క కిచ్చొక ఆవ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ క 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్ సంగితసి. తుమ్ క

† మెలె, జోవయింబి లొయి సువ జోవయింబి పాపుమ్ పుంచ సయతాన్ చి రాజిమ్ తెంతొ జోవయింక నెత్తివన అస్సి. †† ఆగ్ క ఆసక ఓర్పుప జంక నెత్తిర్

‡ సయతాన్ చి రాజిమ్ తెంతొ విడ్డల్ జలొసా. †† నెంజెలి, 'సయతాన్ చి రాజిమ్ తెంతొ తుమ్ క నెత్తివన అస్సి'.

జాడు వయస్థి రిసా నాయ్, గని బుద్ధివాటు దెకయ్తి రిసాయి.

తుమ్క 'ప్రబుక ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ జతు' మెన అంచి ఆస.

³⁶ జోక దెంక సంగ తిలి నాడిక ఎక్కిలో నే ఆన్లె, ఆసక ఓర్పుప జంక నెత్తిర్లె, రకనుక నెత్తిర్లె, పెండ్లి జతి జోచి ఇస్టుమ్ కెరన్పు, పెండ్లి జంక పాపుమ్ నెంజె. ³⁷ గని, కక్క మెన్సు డిట్టుమ్ తిలె, జో ఓర్పుప జంక తెర జోచి ఆస రకనుక తెర్లె, జా దుయిన్క మింతున్ జా, నే ఆనుక దయిరిమ్ తిలె, దస్సె తాఁ గెలె, చెంగిలి. ³⁸ జాక, జో సంగ తిలి దుయిన్క కో పెండ్లి జలె చెంగిలి, గని కో పెండ్లి జయె నాయ్ గే, జోక ఒగ్గర్ చెంగిలి.

³⁹ మున్సుసి జీవు తిలె ఎద, తేర్ని జోకయ్ తంక. గని మున్సుసి మొర గెలె, జా ఇస్టుమ్ జలొసాక పెండ్లి జంక జయెదె; గని ప్రబుచి సెలవ్ రితి జలెకయ్. ⁴⁰ జా దస్సె తాఁ గెలె, జాకయ్ చెంగిలి, మెన ఆవ్ ఉచర్తసి. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కి దస్సె మెన అంచి పెట్టి సికడ్డయ్ మెన ఆవ్ ఉచర్తసి.

బొమ్మల్క దిలిసి కతిన్చి రిసాచి కోడు

8 జలె, బొమ్మల్క దిలి అన్నిమ్చి రిసా ఉచరుమ్. తుమ్ తుమ్చి ఉత్తుమ్తె రెగిడ్లి రితి 'అమ్ ఎత్తిజిన్క గ్యానుమ్ అస్సె' మెన జానుమ్. గని 'గ్యానుమ్ మాన్సుక పులయ్తయ్' మెన కి జానుమ్. ప్రేమయ్, మాత్తుమ్, మాన్సుక డిట్టుమ్ కెర్తయ్. ² "అంక గ్యానుమ్ అస్సె" మెన కో ఉచరంతయ్ గే, జో జానుక ముక్కిమ్ తిలిసి జో అప్పెక నేనె. ³ గని, దేముడుక కో ప్రేమ కెర్తయ్ గే, జో దేముడు జోకయ్ జానె.

⁴ జాకయ్, బొమ్మల్క అన్నిమ్ దిలిన్చి రిసా ఉచర్లె, ఈంజ లోకుమ్చ 'బొమ్మల్క కిచ్చో జీవు నాయ్' మెన జానుమ్, అన్సె, 'జీవ్ తిలొ దేముడు ఎక్కిలొయి అస్సె. అన్సె కోయి నాయ్' మెన కి జానుమ్. ⁵ మెలె, అన్సెక్ లోకుమ్తె కి బూలోకుమ్తె కి ఒగ్గర్ వేర వేర వస్తువల్క 'దేముడ్లు జతతి' మెన మాన్సుల్ సంగితతి. నిజామి మాన్సుల్క కిచ్చో కిచ్చో 'దేముడ్లు' 'ప్రబులు' ఒగ్గర్ జతతి. ⁶ మాన్సుల్ దస్సె సంగిలె కి, అమ్క ఎక్కిలొయి దేముడు. కొన్సొ మెలె, ఎత్తికయ్ అబ్బొ జలొ దేముడు. జో ఎత్తి జెర్మయిలొసా, చి జోచి రిసాయి అమ్ ఎత్తిజిన్ జితసుమ్. పడ్డొ అమ్క ఎక్కిలొ ప్రబు. కొన్సొ మెలె, యేసుక్రీస్తు. †జోచి అత్తి ఎత్తి జెర్మన్ జలి, జోయ్యి అంక జెర్మయ్లన్ చి రిసా అమ్ జితసుమ్.

⁷ జలెకి, 'బొమ్మల్క సెక్తి నాయ్' మెన సగుమ్జిన్ అప్పెక నేన్తి; జా గ్యానుమ్ జేవ్క నాయ్. సగుమ్జిన్ అగ్గె తెంతొ బొమ్మల్క జోకరుక అలవాట్ జా తిల, చి 'బొమ్మల్క దిలిసి అమ్ నంపజలస కయ్లె అమ్క పాడ్ కెరెదె' మెన బితతి, చి జోవయించి మెన్సుతె బమ్మ జవుల. కయ్లె, 'గార్ జలమ్, పొరపాట్ జలమ్' మెన 'మెన్సుక పాడ్ జలమ్' మెన నిస్సార్గుమ్ దెకనుల.

⁸ అమ్ కతిసి, జలె, దేముడుక పాసి ఆనె నాయ్, దూరి కెరె నాయ్. నే కయ్లె నస్టుమ్ నాయ్ కయ్లె లాబుమ్ నాయ్. ⁹ గని, కిచ్చోచి రిసా తుమ్ జాగర్ తంక మెలె, 'కంక జయెదె' మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి కెర్లె, ఏక్ వేల †మెన్సు డిట్టుమ్ నెంజిలొ అన్సెక్లొ నంపజలస తుక దెక, జో కి పడ్డొ కయ్లె, 'తప్పు కెర్తయ్' మెన ఉచరన ఉస్సర్ జయెదె, చి జోచి మెన్సుతె జో పొరపాట్ కెర్లి రితి జయెదె. ¹⁰ దస్సె తుమ్చితె కో జలెకు కేన్ జవున్ బొమ్మచి గుడితె వెన బలి దిలిసి కయ్లె, ఆత్మక డిట్టుమ్ నెంజిలొ నంపజలస కో జలెకు జోక ఒత్త దెకిలె, 'జో గ్యానుమ్ తిలొసా కతయ్, ఆవ్ కి కయ్లె బాద నాయ్, కిచ్చోగె' మెన దయిరిమ్ నెంజ, దయిరిమ్ జా జో కి కయ్లె, 'వేర దేముడ్లక దిలిసి కయ్లయ్. క్రీస్తుక ములిల్ రితి జతయ్' మెన జో

† యోహాను 1:1-4 దెక. †† రోమియల్ 14 అధ్యాయమ్, ముక్కిమ్క 14:13-23 దెక.

పడ్డొ బమ్మ జయెదె. ¹¹ దస్సె జలె, జో మాన్సుక 'పాపుమ్ తెంతొ రచ్చించుప జవున్' మెనయ్ క్రీస్తు మొర తిలె కి, తుమ్చి 'గ్యానుమ్' చి రిసాయి ఆత్మక డిట్టుమ్ నెంజిలొ జో మాన్సు జోచి ఆత్మతె పాడ్ జలి రితి జయెదె. ¹² దస్సె, జేవ్ ఆత్మక డిట్టుమ్ నెంజిలసచి ఆత్మ పాడ్ కెర తుమ్ పాపుమ్ కెర, క్రీస్తుక కి పాపుమ్ కెర్లి రితి జతసు.

¹³ జాకయ్, ఆవ్ ముక్కుల్ జవున్ కతిసి జలెకు బావొ జలొ కేన్ జవున్ నంపజలసక పాపుమ్ కెరయెదె జలె, ఆవ్ ముక్కుల్ కయి నాయ్!

ప్రబు నిసాన్లొచి రిసా పవులు రుజ్జా జలిన్

9 అంక పరిచ్చ కెర్తసు జలె, క్రీస్తుచి తెడి ఆవ్ విడ్డల్ జలొసా నెంజి గే? జోచి చి రిసా జోచొ బారికి ఆవ్ జయి నాయ్ గే? అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక ఆవ్ సొంత దెకుక నాయ్ గే? తుమ్ ప్రబుచి తెడి ఆవ్ మార్పుప కెర్తసచి పలితుమ్ తుమ్ నెంజాన్ గే? ² ఆవ్, 'ప్రబుచొ బారికి నెంజె' మెన వేర మాన్సుల్ అంచి రిసా ఉచర్లె కి, దసాచొ ఆవ్ తిలిన్క తుమ్ సాచుల్ జస్తె. ప్రబుచి బారికి కామ్క జో అంక నిసాన్సి. కిచ్చొతె రుజ్జా జతయ్ మెలె, తుమ్ ప్రబుచి తెడి తిలిసి, అంచి అత్తి జోచి రిసా సూన నంపజలదు, అంక జో దిలి కామ్ తుమ్చితెయ్ జెయిమ్ జలి.

³ అంక పరిచ్చ కెర్తసక అంచి జబాబ్ ఈంజయి. ⁴ ప్రబుచి ఈంజ కామ్ కెర్తస, కంక పింక విలువ నాయ్ గే, నాయిమ్ నాయ్ గే, బెదె నాయ్ గే? ⁵ ప్రబుచ బావుడ్డివొ చి †కేపా చి ప్రబుచ అన్నె బారికుల్చి రితి అమ్ తెర్ని ఆస అమ్చి పట్టి కడ నెంక అమ్క విలువ నాయ్ గే? ⁶ ప్రబుచ బారికుల్ మొత్తుమ్తె ఎక్కి బర్బుబా చి ఆవ్, జలె, అత్తో తెన్ కామ్ కెర కెరయ్ జింక ములుక విలువ నాయ్ గే? ఎక్కి అమ్మి కామ్ కెర కెరయ్ జింక ములుక విలువ నాయ్ గే? ⁷ జమాను సుదొ సొంత గెచి డబ్బుల్ ఆసన జమాన్లుచ కామ్ కెరెదె గే? కో ధ్రాసతోట గల కెర ఒత్తచ కాయల్ జో కంక నెంజె గే? మంద రకితొ గొవుడు మందచి దూదు నే పితె కో తవుల? ⁸ ఆవ్ మాన్సు అచ్చి కెరయ్ ఇసి సంగితసి గే? దేముడుచ †మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగ్గయ్ల దేముడుచ ఆగ్గల్ కి ఇసి సంగితతి. ⁹ ††† "గిడ్డల్ కెల్నె సుదయ్తె పొది సుదయ్తె బెయిలుచి మూంతి బందుక పోన్" మెన మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచి ఆగ్గల్తె ఇసి రెగ్గ అస్సె. జలె, ఎక్కి బెయిలల్ చి రిసా జో ఉచర్తయ్ గే? ¹⁰ కచితుమ్ అమ్చి రిసాయ్ ఈంజ కోడు సంగితయ్ మెన ఆవ్ నంపజతసి. కిచ్చొక మెలె, కేస్తొసా కేసిలె, పంటొ లాయిలొసా పంటొ లాయిలె, జో కి ఈంజొ కి 'పంటొచి వాట నజనుక జయెదె' మెన ఆస తెన్ తవుల, నజనుక విలువ జవుల. ¹¹ అమ్, జలె, తుమ్చితె ఆత్మచి బిఁ గల అస్సుమ్ మెలె, అమ్క తుమ్ కిచ్చొ జవున్ దెంక నెంజె గే? అమ్క కిచ్చొ జవున్ వాట జెంక బెదె నాయ్ గే? ¹² ప్రబుచి కామ్ కెర్ల వేర మాన్సుల్ తుమ్చితె వాట నజనుక విలువ తిలె, అమ్ అన్నె విలువ జము నాయ్ గే? అమ్మి తొలితొ తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లమ్, గెద. జలె, జా నజనుక అమ్ విలువ జలెకి, జా అమ్ నజనుక నాయిమ్ తిలె కి, అమ్క జెతిసి నజనుమ్ నాయ్. ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ సూన్తిన్క కిచ్చొ అడ్డు కెరుక నెన కెర, కిచ్చొ కష్టమ్ కి ఓర్పుప జమ్దె.

¹³ దేముడుచి గుడిచి కామ్ కెర్ల సేవ కెర్తస, జలె, దేముడుచి గుడిచి జేవ్చి వాట నజ కతతి. బలిచి కామ్ కెర్ల సేవ కెర్తస జా బలి దిలి టాన్తె దెతిసి జోవయించి వాట నజ కతతి మెన నేన్సు గే? ¹⁴ దస్సె,

† 8:9 దెక, చి రోమియల్ 14:23. †† మెలె, 'పేతురు'. ††† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్ల ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన రగ్గ అస్సె. ††† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 25:4.

“సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తన జోవయించి జా కామ్చి రిసాచి వాటక జితు కతు” మెన ప్రబు ఆడ్ర దిలన్.

15 జలెకి దస్సి ఆవ్ కిచ్చొ జలెకి నజనుక నాయిమ్ తిలె కి, ఆవ్ నజనుక నాయ్. చి ‘దస్సి తోడు దొర్కు, కెరనుక ఉచరయ్ ఉత్తల్ రెగిడ్డయ్’ మెన తుమ్ అంచి రిసా ఉచర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ‘ఆవ్ నజీ నాయ్’ మెన ఆవ్ గవురుమ్ సంగితిన్క కో అడ్డు కెర్తి కంటు మొరుక కి సర్త జయిందె.

16 సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా కిచ్చొ గవురుమ్ నజనుక బెదె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా సుబుమ్ కబుర్ నే సూనయ్లె నెంజె, అయ్యొ! ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ నే సూనయ్లె, అంక నస్తుమ్! 17 ఎక్కి అంచి సొంత ఇస్తుమ్కయ్ ఈంజ కామ్ కెర్తయ్ జలె, ‘జో కెర్తి రిసా జోవయింక బవుమానుమ్ దెంక అస్సి’ మెనుక జతి. గని ఆవ్ ఈంజ కామ్ కెర్తిసి ఎక్కి ఆవ్ ఇస్తుమ్ జలిసి నెంజె. ఆవ్ ఈంజ కామ్ కెరుక మెన ప్రబు అంక పూచి కెర అస్సి. కిచ్చొ దొర్కు జలెకి, నే దొర్కు జలెకి, ఈంజ కామ్ కెరుకయ్ అంచి పూచి. 18 జలె, అంచి బవుమానుమ్ కిచ్చొ మెలె, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ఆవ్ నజనుక విలువ తిలిన్క ఆవ్ ఆస నే జతి, ‘తుమ్క ఆరి దొర్కు జవున్’ మెనయ్ ఆవ్ కిచ్చొ నే నజెతి, తుమ్క జాడు వయడుక నెస కెర, డబ్బుల్ గట్ర నే నజెతి ఆరి బోదన కెర్తిసి.

ఎత్తి రగల్ మాన్యుల్క సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక

19 దస్సి, ఆవ్ కేన్ మాన్యుచొ గొతిమాన్యు నెంజెలి కి, ఒగ్గజిన్క ‘ప్రబుక నంపజా రచ్చించువ జతు’ మెనయ్ అంచి సర్తక ఎత్తిజిన్క గొతిమాన్యు రితి జా అస్సి. 20 ‘యూదుల్ నంపజతు’ మెన, యూదుడు రితి జలయ్. మెలె, పూర్ము మోసిచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్క బితనక ‘నంపజతు’ మెనయ్, దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్క బితోసా రితి జలయ్. ఆవ్ జా అలవాట్ తెంతో ఆత్మక విడ్డల్ జా తిలె కి. 21 దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ రితి నే కెర్తనక, మెలె యూదుల్ నెంజెలనక, జలె, ‘జేవ్ కి ప్రబుక నంపజా రచ్చించువ జతు’ మెనయ్, యూదుడు నెంజెలి రితి జలయ్. మెలె, దేముడుక నిదానుమ్ తా, జోచి కోడ్ రితి నిదానుమ్ ఇండిత తిలయ్, గని క్రిస్తు సంగిలి ఆగ్గుల్చి రితి, ‘ప్రేమయ్ ముక్కిమ్’ మెనయ్, జోచి ప్రేమ తెడి అమ్చ యూదుల్చ ముక్కిమ్ నెంజెల దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి జాడు యూదుల్ నెంజెలనక వయడి నాయ్. 22 ఆత్మక డిట్టుమ్ నెంజెలనక ‘జేవ్ కి ప్రబుక నంపజా రచ్చించువ జతు’ మెనయ్, ‘బమ్మ కెర్తె అన్మానుమ్ జవుల’ మెనయ్, జోవయింక బమ్మ నే కెర్తి రిసా జోవయించొ రితి జలయ్. ‘కిసి జలె సగుమ్జిన్కయ్ జవున్ రచ్చించువ కెరిందె’ మెనయ్ జోవయింక విడ్డల్క, ఆత్మల్క నిస్కారుమ్ నే దెకితె, ఎత్తిజిన్క మరియాద దెక అస్సి. 23 ‘ఎత్తిజిన్ సుబుమ్ కబుర్ సూన్తు, నంపజా రచ్చించువ జతి అవ్కాసుమ్ నజన్తు’ మెనయ్, పడ్డొ, ‘నంపజలన ఎత్తిజిన్ తెన్ ఆవ్ కి సుబుమ్ కబుర్ తెచ వరల్తె బెదిందె’ మెనయ్.

పరలోకుమ్చి బవుమానుమ్

24 కేన్ జవున్ నిగితి కెల్తెతె ఒగ్గర్ జిని నిగుల, గని ఎత్తిచి కంట బే బేగి నిగితోసా ఎక్కిలో జినెదె, చి జోకయ్ బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె మెన తుమ్ నెసు గే. పరలోకుమ్చి బవుమానుమ్ దొర్కు కెరంతి రిసా తుమ్చితె ఎత్తి మాన్యుకి నిదానుమ్ నిగ జిన్. 25 నిగిత కెర్తయ్తె బెదితన, జలె, జోవయింక ఆగ్ డిట్టుమ్ జతి రితి, ఆగ్గుక ఎత్తి రగల్ కచితుమ్ ముడ్డొ కెరుక సికనుల. జేవ్ దస్సి సిచ్చ రితి కెరంతిసి కిచ్చొక మెలె, ఆరి పాడ్ జతి ఈంజయ్ లోకుమ్తె బెదితి బవుమానుమ్ దొర్కు కెరనుక. ఆమ్, మాత్తుమ్, కిచ్చొక కచితుమ్

ముడ్డొ కెరంతనుమ్ మెలె, పాడ్ నే జతి పరలోకుమ్చి బవుమానుమ్కయ్. 26 ఆవ్ కేనె గెతసి గే పాచ్చిల్ రితి నిగి నాయ్. వాడు తెన్ పొరాటుమ్ జలి రితి నే జయి, దెబ్బ కేనె నే లయతి రితి కెర్తి నాయ్. 27 అంచి ఆగ్గుక ఆవ్ ముడ్డొచి బుద్ది సికయ్తసి కెర్తిసి, అంచ ఆసల్క ముడ్డొ కెరంతసి. నెంజెలి, తోలితో వేర మాన్యుల్క బోద కెర సికడ తిలె కి, ఏక్ వేల అవ్వి ఓడువ జలె, కెర్తి తప్పు జయిందె. అంక జెతికయ్ జా బవుమానుమ్ నజన్తి అవ్కాసుమ్ ఆవ్వి పిట్టవనై, కెర్తి పాపుమ్!

యూదుల్చి రితి పొరపాట్ జతిన్తె తుమ్ కెరుక నాయ్

10 తుమ్ కిచ్చొక జాగర్త తెన్ తంక మెలె, బావుడ్డు, అమ్చ పూర్ముచ కిసి జల గే, ఉచరుమ. తుమ్ పచ్చ నాయ్.

ఉచరై, కామ్క జెయెదె. దేముడు జోవయింక పుర్తె ఇండయ్లి †మబ్బుచి ఎట్టొ జేవ్ ఎత్తిజిన్ వెల్లి బయిలె బుల్లె తిల, ‡సముద్రుమ్చి బుయి వాట్ జేవ్ ఎత్తిజిన్ సముద్రుమ్తె ఇండ గెల. 2 దస్సి, మబ్బుచి పట్టి ఇండ, సముద్రుమ్ దస్సి డేవ, మోసి తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తి రితి జల. 3 ఎత్తి ఎక్కి †ఆత్మ అన్నిమ్ కయ్ల, 4 ఒండిజిన్ †ఆత్మ సమ్మందుమ్ జలి పాని పిల. ఆత్మ సమ్మందుమ్ జలి రంగ్వి తెంతో సుచి జలిసి పాని జేవ్ పిల. జో ఆత్మ రెంగ్వి కొన్సొ మెలె, †క్రిస్తు. 5 దస్సి జలెకి, జోవయింక ఒగ్గజిన్చి ఇండిలిసి రిసా అమ్చొ దేముడుక సర్త తయె నాయ్. అన్నె, జా వెల్లి బయిలె జేవ్ †పాపుమ్తె గెతికయ్, దేముడు సంగ తిలి దేసిమి జేవ్ నే పాచితె మొరుక మెన జో సిచ్చ దిలన్.

6 జలె, జేవ్ ఆస జలి రితి ఆమ్ ఆస జంక నాయ్ మెల, అమ్క బుద్ది సికితి రితి జా ఎత్తి అమ్క కిచ్చొ కామ్క జెయెదె మెలె, అమ్క జాగర్త దెకయ్తయ్.

7 §“ప్రైజల్ కంక పింక వెస, నచుక ఉట్టిల” మెన జేవ్ సగుమ్జిన్ పాపుమ్ జా బొమ్మక జొకర్తిన్చి రిసా దేముడుచి కొడొతె రెగ్గవ అస్సి. జా పాపుమ్ తుమ్ కెరుక పొన. 8 పడ్డొ, జోవయింక †ఒగ్గర్ జిని లంజె జా ఎక్కి దీసి విస్సిక్ తిన్ని వెయిల్ జిని మొర గెల. అమ్ నంపజలన్ జా పాపుమ్ కెరుక నాయ్. 9 పడ్డొ, జోవయింక సగుమ్జిన్ దేముడు ప్రబుక కొకడ్డి రితి పాపుమ్ కెర్త, చి జో †అయివొ తెర్తయ్తికయ్, చడ్డ, చి జయ్యి సిచ్చ జల. ప్రబుక అమ్ నంపజలన్ పరిచ్చ కెర్తి రితి కొకడుక నాయ్. 10 పడ్డొ, జో దేముడు ప్రబు తోడు తిలె కి, జోవయింక రిసా కోపుమ్ జతి తిల, చి మొరయ్తోసా దేముడుదూతచి అత్తి జేవ్ మొర గెల.

11 జోవయింక మాన్యుల్క జేవ్ సిచ్చల్ కిచ్చొక కామ్క అయ్లి మెలె, జోవయింక ‘జాగర్త తెన్ తత్తు’ మెన రుజ్జుల్ దెకయ్లి. పడ్డొ, జో దేముడు కిచ్చొక జా ఎత్తిచి రిసా దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లో మెలె, ఆమ్ ఉగుమ్చి ఆకతె జత మాన్యుల్క ‘సిక్కుతు’ మెనయ్ రెగ్గవ అస్సి. 12 జాకయ్ కో ‘ఆవ్ చెంగిల్ అస్సి’ మెన ఉచరంతయ్ గే, పాపుమ్తె దెర్పు నే సేడ్డి రితి జాగర్త దెకన్పు. 13 తుమ్క దెరుక జెత పాపల్ అగ్గయ్ తెంతో మాన్యుల్క దెర్తె, కిచ్చొ నొవచ నెంజెలి, గని దసచతె తుమ్ దెర్పు నే సేడ్డి రితి తుమ్ కిచ్చొ దయిరిమ్ తంక జయెదె మెలె, దేముడు నిదానుమ్ తతోసా, చి సత్తిమ్ ఇండుక తుమ్క ఇస్తుమ్ తిలె, సయ్తాన్ తుమ్క పాపుమ్ కెరయ్తి రితి దేముడు సెలవ్ దెయె నాయ్. తుమ్ జా పాపుమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్క దొర్కు జలి సెక్తి దెయెదె, కేన్ సమయుమ్క సయ్తాన్ దస్సి అల్లర్

†† నిర్మమకాండుమ్ 13:21, 14:19. ‡ నిర్మమకాండుమ్ 14:16. ††† నిర్మమకాండుమ్ 16 అధ్యయిమ్. †††† నిర్మమకాండుమ్ 15:22-25, 17:5-6. ††††† యోహాను 4:10-14. †††††† నిర్మమకాండుమ్ 14:20-24, 28-35, ద్వితీయోపదేశ కాండుము 1:34-40. § నిర్మమకాండుమ్ 32 అధ్యయిమ్. ముక్కిమ్క 32:2-6. §† సంక్యాకాండుము 25:1-9. §†† సంక్యాకాండుము 21:4-9.

† మత్తుయ 22:37-40, యోహాను 13:34-35, 15:12, 17.

కెరుక జెయెదె గే, తుమ్ ఓర్పువ జా జీనుక తెరితి రిసా విడ్డల్ జతి నాటు జో దేముడు దెకయెదె.

బొమ్మల్క జొకర్తినచి రిసా జాగర్త సంగిలిసి

14 ప్రేమ తిల బావుడ్లు, బొమ్మల్క జొకర్తినక దూరి తా, దసితె బెద నాయ్. 15 తుమ్క 'బుద్ది తిలస' మెన ఆవ్ తుమ్క ఇసి సంగితసి. ఆవ్ అప్పె సంగితిసిచి రిసా తుమ్ సొంత చెంగిల్ ఉచర. 16 'తుయి దిలిసి ఈంజ' మెన ప్రబుచి నావ్ తెన్ అమ్ జొబర కెర ద్రాచ రన్నుమ్ పిలె, జోచి సూయి జలి లొయిచి రిసా దొర్కు జలి రచ్చునతె అమ్ బెదిలిన్చి గుర్తు జయెదె. జోచి నావ్ తెన్ అమ్ పోడి గండల్ కెర కయ్లె, జోచి ఆగ్ మొర అమ్చి పాపుమ్ జో వయ్లిన్తె అమ్ బెదితి గుర్తు జతయ్. 17 జా ఎక్కి పోడి కతి ఎక్కి గుర్తు అమ్ ఎత్తిజిన్ నంపజలన్క తనుమ్చి రిసా, అమ్ ఒగ్గజిన్ జలెకి, జా ఎక్కి పోడి కయ్లి రిసా, అమ్ క్రీస్తు తెన్, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఎక్కి ఆగ్ జా అస్సుమ్.

18 పూర్గుమ్చి రితి దేముడుక బలి దెత అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చి రిసా ఉచర. జా బలి దిలిసి కయ్లె, జా కతస ఎత్తిజిన్ జా బలి దిలిన్తె బెదిలి గుర్తు జతయ్. 19 జలె, బొమ్మక దిలి కిచ్చొ బలిక కిచ్చొ సెక్తి అస్సె గే? బొమ్మక కిచ్చొ సెక్తి తయెదె గే? కిచ్చొ నాయ్. 20 కిచ్చొ మెంతసి మెలె, దేముడుక నేన్ల మాన్యుల్ బలి దెతిసి కక్క దెతతి మెలె, దేముడుక నాయ్, గని బూతల్కయ్. తుమ్ బూతల్క జొకర, జోవయింతెన్ బెదుక అంక ఇస్సుమ్ నాయ్! 21 కిచ్చొక మెలె, ప్రబు తెన్ బెద పిలి పడ్డొ, బూతల్ తెన్ బెద పింక ఎద్గరె బెదె నాయ్. ప్రబుచి అన్నిమ్ చి బూతల్చి అన్నిమ్ ఎక్కిలో మాన్యు కో జలెకు కంక బెదె నాయ్. దొన్ని బెదితి నాయ్. 22 దస్సి జలె, ప్రబుక అమ్ కొంకడ కొప్పుమ్ కెరుక జయెదె గే? నెంజె, గెద. జోచి కంట అమ్క సెక్తి గే? నాయ్ గెద.

నంపజలనక అక్కు

23 జలె, "కిచ్చొచి రిసా కి 'గార్' మెనుక నెంజె" మెన సంగితసుమ్. జా నిజామ్, గని అమ్ సగుమ్ కమొ కెర్లె, అన్నె మాన్యుల్క చెంగిల్ తయె నాయ్. "కిచ్చొచి రిసా కి 'గార్' మెనుక నెంజె" మెన అమ్ నంపజలన సంగితసుమ్ గని సగుమ్ కమొ కెర్లె, మాన్యుచి నముకుమ్క చెంగిల్ కెరె నాయ్. 24 కో నంపజలన సొంత లాబుమ్క ఆస జతు నాయ్, గని అన్నె మాన్యుల్కయ్ 'చెంగిల్ జతు' మెనయ్, ఆస తెన్ తంక.

25 తుమ్చి మెన్యు నే కెరతె, నే పుసితె కటికి సుదొతెచి ముక్కల్ గెనుక జలె, 'బలి దిలిసి జయెదె గే నెంజె గే?' మెన నే బితె, లాజ్ నెంతె గెన్న కంక జయెదె. 26 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి, "లోకుమ్ కి, లోకుమ్తె తిలిసి కి, ఎత్తి ప్రబుచి" మెన రెగ్గిసి సత్తిమ్.

27 పడ్డొ, ప్రబుక నంపనెంజిలో కేన్ మాన్యు తుమ్క అన్నిమ్క బుకార్లె, ఇస్సుమ్ తిలె, గెచ్చు, చి కిచ్చొ లాజ్ నెంతె కిచ్చొ నే పుసితె, జో కిచ్చొ దెయెదె గే, కా. 28 గని "ఈంజ బొమ్మక బలి దిలిసి" మెన తుమ్క కో జాకు సంగిలె, 'జేవ్ జా కయ్లె జోక పాపుమ్ కెరవ తయిందె చి అంక పాపుమ్ లయెదె' మెనయ్ జో మాన్యు సత్తిమ్క తుమ్క జాగర్త సంగిలిన్చి, సత్తిమ్ జోక పిట్టున్ నాయ్ మెన, జో అన్యానుమ్ నే జతి రిసా జా కా నాయ్. 29 తుమ్చి పెట్టిచి సత్తిమ్ తతి రిసా నాయ్, గని సత్తిమ్కయ్ జో మాన్యు తుమ్క సంగ తయెదె, చి జో అన్యానుమ్ నే జతి రిసాయి తుమ్ కా నాయ్. 'కంక నెంజె' మెన వేర మాన్యుల్చి మెన్యు తెన్ అంక కిచ్చొక తీర్పు జగ్గు జయెదె. 30 'ప్రబు దిలొ' మెన ఆవ్ సర్ల తెన్ జా కయ్లె, కో మాన్యుల్ అంక నింద కెరుక తెరితి గే? నెత్తిరి. ప్రబుచి నావ్ తెన్ జొబర సంగ కెర ఆవ్ కయ్లె, జాచి రిసా

అంక కో నింద కెరుల? 31 గని కంక జలెకి, పింక జలెకి, కిచ్చొ కామ్ కెరుక జలెకి, దేముడుచి గవురుమ్ దెకయ్తి రితి కెర. 32 యూదుల్ జవున్, గ్రీసు దేసిమ్చ జవున్, దేముడుచి ఆగ్ జతి సంగుమ్ జత నంపజలన్ పొరపాట్ నే జతి రితి తుమ్ కిచ్చొ అడ్డు కెర నాయ్. 33 అంచి సొంత లాబుమ్ పోని, గని ఎత్తిజిన్క 'జేవ్ రచ్చించుప జా చెంగిల్ జతు' మెనయ్, కిచ్చొ కామ్ తిలె కి ఆవ్ ఎత్తిజిన్క మరియాద కెర్లె రితి ఇండితసి.

సంగుమ్లుతె కీన్ తంక గే

11 ఆవ్ క్రీస్తుక దెక కీసి ఇండితసి గే, తుమ్ కి అంక దెక దస్సి ఇండ.

2 అంక తుమ్ కెర్లెడి తెదొడి ఉచార కెర్లెసు, చి రిసా బావుడ్లు, ఆవ్ సూనయ్లి రితి, అమ్ నంపజలనక దిలిసి తుమ్ కెర్లెసు, చి రిసా అంక సర్ల. 3 అమ్చ మున్యుబోదల్ ఎత్తిజిన్క బోడి కొన్సొ మెలె, క్రీస్తు. పడ్డొ, ఎత్తి తేబోదక బోడి కొన్సొ మెలె, మున్యుసి. పడ్డొ క్రీస్తుక బోడి కొన్సొ మెలె, దేముడు మెన తుమ్ జాననుక అస్సి.

4 కేన్ మున్యుబోద బోడి డంకనయ్ ప్రార్దన కెర్లె జవున్, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలె జవున్, జోచి బోడిక నిస్కారుమ్ కెరంతయ్. 5 కేన్ తేబోద బోడి నే డంకింతె ప్రార్దన కెర్లె జవున్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలె జవున్, జాచి బోడి నిస్కారుమ్ కెరంతయ్; జాచి బోడి బోడన్చి రితి జతయ్. 6 కీసి మెలె, తేబోద బోడి డంకనుక నెసిలె, జాచి సెండి కత్రవన్లెకయ్ చెంగిలి, గని సెండి బోడనుక జవున్ కత్రవనుక జవున్ నెంజె మెలె, బోడి డంకనయ్ తంక.

7 కిచ్చొక ఇసి సంగితసి మెలె, మున్యుబోదక జెర్మయ్లి పొది, "అంచి పొలిక అంచి గవురుమ్ ఇన్నెతె డీసున్" మెన, దేముడు జెర్మయ్లిన్. గని తేబోద జలె మున్యుబోదచి గవురుమ్ దెకయ్తయ్. 8 కిచ్చొక మెలె, మొదొల్క మున్యుబోద తేబోద తెంతొ జెర్మన్ జయె నాయ్. మున్యుబోద తెంతొ తేబోద జెర్మన్ జలి. 9 తేబోదక తోడు తతి రిసా మున్యుబోద జెర్మయ్ జయె నాయ్, గని మున్యుబోదక తేబోద తోడ తతి రిసాయి తేబోదక జెర్మన్ అస్సి. 10 జాకయ్, దూతల్ కి దెకితతి రిసా, తేబోదచి ఉప్పిచ్చొ మున్యుచి అదికారుమ్చి గుర్తు దెకయ్తి రిసాయి జా తేబోద బోడి డంకనుక అస్సి.

11 జలె ప్రబుతె మున్యున్క అంగ తేబోద నాయ్, తేబోదక అంగ మున్యుబోద నాయ్. క్రీస్తుచి తెడి తేర్నిక మున్యుసి తోడు, మున్యున్క తేర్ని తోడు అస్సి. 12 తొలితొ తేబోద మున్యుబోదచి తెంతొ జెర్మన్ జలెకి, అప్పె తేబోదచి పెట్టి మున్యుబోద జెర్మితయ్. మున్యుబోదల్ కి, తేబోదల్ కి, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కి దేముడు జెర్మయ్లొ. ఎత్తిచి మొదొల్ దేముడు. 13 తుమ్ సొంత తీర్పు ఉచర. బోడి నే డంకింతె తేబోద దేముడుక ప్రార్దన కెరుక సూటి గే? 14 ఒండి లోకుమ్క దెకిలె, 'మున్యుబోదచి సెండి దీగు జా తిలె సూటి నాయ్' మెన నేనుమ్ గే? 15 'తేబోదక సెండి దీగు తిలె జాక గవురుమ్' మెన నేనుమ్ గే? కిచ్చొక మెలె, జాక మరియాద తెన్ డంకితయ్. దస్సికయ్ దేముడు జాక దిగిల్ సెండి దా అస్సి. 16 ఈంజ కోడుచి రిసా కో జలెకు వేర సికడుక ఉచర్తయ్ గే, తుమ్ కిచ్చొ జానుక మెలె, కిచ్చొ వేర రిత కెరుక నెంజె మెన ఒప్పున్, పడ్డొ ప్రబుచ సంగుమ్లు ఎత్తితె ఇసి కెర్లెతి.

ప్రబుచి ఆగ్చి లొయిచి గుర్తు తిలి పోడి, ద్రాచ రన్నుమ్

17 వేరచి రిసా తుమ్క మెన్యుక జతయ్ జలెకి, ఏక్ కోడుచి రిసా అంచి విసారుమ్ ఆవ్ సంగుక అస్సి. కిచ్చొచి రిసా మెలె, ప్రబుచి నావ్ తెన్ తుమ్ సంగుమ్తె సబ కెరుక బెదిలె, కామ్క జెతికయ్ బుద్ది తెన్ నాయ్, గని కామ్క నెంజిలి బుద్ది తెన్ బెదితసు. 18 కిచ్చొ బుద్దిచి రిసా

† ఎవెసు 1:22-23, 4:15-16, 5:23. కొలోస్సియల్ 1:18, 2:10.

ఆవ్ సంగితసి మెలె, ఎక్కి, 'సంగుమ్' మెన తుమ్ బెదితి పొది ఎక్కి మెన్సు తెన్ నాయ్. జట్టు జలి రితి జతసు, మెన తుమ్చి రిసా ఆవ్ సూన అస్సి. జా కోడు ఇదిల్ నంప కెరుక జతయ్. ¹⁹ తుమ్తె కో సత్తిమ్ అస్తి గే, కో నాయ్ గే చినితి రిసా దస జట్టు తంకయ్ మెన ఏక్ వేల తుమ్ ఉచర్తసు గే? దస్సి ఉచరుక పిట్టి నాయ్.

²⁰ తుమ్ బెద సబ కెర్రి పొది పోడి చి ద్రాచ రస్సుమ్ కయ్లె పిట్టె, 'యేసుప్రబు దిలి అన్నిమ్ ఈంజ' మెన తుమ్ సంగిలే కి, దస్సి మెనుక నెంజె. ²¹ కిచ్చొక మెలె, తుమ్ సొంత అస్తిసి కక్క నే దెతె, సొంత జాయ్ గెతసు, చి సగుమ్జిన్క నెంజె తా జోవయింక పెట్టి బెరె నాయ్. చి సగుమ్జిన్క మచ్చ గెతతి! ²² అబ్బువోమ్మ! తుమ్క గెరల్ నాయ్ గే, చి నే జెతె అగ్గి చూ తాన్ గెచ్చవంతి రితి గెరి కంక పింక నెంజె గే? నెంజెలె, ప్రబుచి సంగుమ్తె బెదిలసక నిస్కారుమ్ ఉచర, జోవయింతె నెంజెలసక నిస్కారుమ్ కెరుకయ్ మెన దస్సి కెర్తసు గే? తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగిలె జయెదె? దస్సి కామ్చి రిసా తుమ్క 'చెంగిల్ కెర్తతి' మెన ఆవ్ సంగుక బెదెదె గే? నాయ్, గెద, బెదె నాయ్! నెంజె!

²³ ప్రబుతె అంక దొర్కు జలిన్చి రిసా, ఆవ్ తుమ్కయ్ సార్పు కెర దిలిసి కిచ్చొ మెలె, జోక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్పు కెర దిలి జా రాతి, యేసుప్రబు పోడి దెర, ²⁴ దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ ప్రార్దన కెర, మోడ కెర, "ఈంజ, తుమ్చి రిసా బలి జతి అంచి ఆగెరుక గుర్తు. ఈంజ కెర అంక ఉచార కెర కెయెక కంక, అంచి రిసాయి ఉచర్తె తా" మెన ప్రబు సిస్సుల్క దిలన్. ²⁵ జా అన్నిమ్ కయ్లె పట్టె, ద్రాచ రస్సుమ్చి గలన్ దెర ప్రార్దన కెర, "ఈంజ గలన్చి రస్సుమ్ కిచ్చొ గుర్తుచి రిసా మెలె, అంక నంపజతసచి పాపుమ్ పుంచితె అంచి లొయిచి గుర్తు ఈంజ. ఈంజ, అంచి నొవి ప్రమానుమ్ జర్గు జతిన్చి గుర్తు. ఈంజ కెర అంక ఉచార కెర కెయెక పిలెకి, అంచి రిసాయి ఉచర్తె తా" మెన సంగ పియడ్లన్. ²⁶ కిచ్చొక మెలె, జా పోడియొ కెయెక కయ్లె, జా ద్రాచ రస్సుమ్ కెయెక పిలె, ప్రబు మొర అర్చితుమ్ జలిన్చి గుర్తు దెకయ్తసు, సాడుప కెర్రి రితి జతసు. జో ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతె ఎదక జయ్యి గుర్తు దెకయ్తె తా.

²⁷ జాలె, కిచ్చొ వేర బుద్ది తెన్ కో జా పోడియొ కయ్లె, జా ద్రాచ రస్సుమ్ పిలె, ప్రబుచి ఆగెరుక జోచి లొయిక దూసుప కెర్రి రితి, విలువ నే దిలి రితి, పాపుమ్ వయుల. ²⁸ జాకయ్, కేన్ మాన్సు జా పోడి కయెదె గే, జా లొయి పియెదె గే, తొలితొ జోక జొయ్యి పరిచ్చ కెరన, సిలువతె ప్రబు జర్గు కెర్రి కామ్ ఉచరయ్ కవున్ పివుసు. ²⁹ కిచ్చొక మెలె, 'ప్రబుచి ఆగెరుచి గుర్తు, జోచి లొయిచి గుర్తు ఈంజ' మెన సరిగా నే ఒప్పన్తె కో ఈంజ కవుల గే, పివుల గే, జో సిచ్చకయ జాక పియ జా పాపుమ్ వయనుల. ³⁰ దస్సికయ్ తుమ్చితె ఒగ్గజిన్ చెంగిల్ నెంతె జబ్బుల్ జా అస్సున్, చి సగుమ్జిన్ కి మొర గచ్చ అస్తి.

³¹ అమ్ సొంత పరిచ్చ కెరన బుద్ది కెరంతె తత్తమ్ జలె, ఇస సిచ్చల్ జతె తత్తమ్ నాయ్. ³² గని ప్రబు అమ్క అప్పె సిచ్చ కెర్రి, కిచ్చొక జా సిచ్చ కెర్తయ్ మెలె, అమ్క "అప్పె సిక్కుత్, చి ఈంజ లోకుమ్చి రితి కెర్తసక లయితి జా ఆకర్ దీసిచి జా వెల్లి సిచ్చ జతు నాయ్." మెనయ్, ప్రబు అమ్క రచ్చించుప కెర్తయ్.

³³ జాకయ్, బావుడ్లు, జా పోడి కంక, జా రస్సుమ్ పింక తుమ్ బెదిలె, బమ్మ నే జతె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో రక. ³⁴ నెంజెలె, కిచ్చొ ఆస బుద్ది తెన్ కయ్లె పిట్టె, తీర్పు జా ప్రబుచి సిచ్చ జస్తె. కక్క చూ తిలె, గెరి అన్నిమ్ కెర్పు. వేర ఇస ఆడ్రల్, జలె, తుమ్చితె అయ్లె సంగిమ్దె.

ప్రబు దెత సెక్తివరల్

12 అన్నె మాన్సులచి పెట్టి ప్రబు దిల జోచి ఆత్మ దా సెక్తి వరల్చి రిసా తుమ్ నేన తంక, అంక ఇస్టుమ్ నాయ్. ² తుమ్ ప్రబుక నేన్లి పొది మోసిమ్ జా, సయ్తాన్ ఉదడ్డి రితి ఇత్తల్ ఒత్తల్ గెతె తా, జివ్ నెంజెల బొమ్మల్క జొకర్తె తిలదు. ³ తుమ్ అన్నె దస్సి మోసిమ్ నే జతి రిసా తుమ్ కిచ్చొ అర్దుమ్ కెరనుక అంచి ఆస మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కచి పెట్టి తిలె, జో మాన్సు యేసుక దూసుప కెరుక జోచి పెట్టి తయె నాయ్. జోక సాపెచి కోడు జో సంగుక నెత్తె. పట్టె, జో ప్రబుచి ఆత్మ మాన్సుచి పెట్టి తిలెకయ్ "యేసు దేముడు ప్రబుయి" మెన జో మాన్సు ఒప్పనుక తెరె.

⁴ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఎక్కిలొయి, వేర వేర సెక్తివరల్ దెయెదె. వేర వేర సెక్తివరల్, వేర వేర మాన్సుల్క జో దిలెకి, జో ఎక్కిలొచి ఆత్మయి జేవ్ ఎత్తి సెక్తివరల్ దెతొసా. ⁵ దేముడు జోచి ఆత్మవాటు వేర వేర సేవల్ వేర వేర మాన్సుల్క జో దెయెదె, గని జా సేవ ఎక్కిలొ ప్రబుచి రిసాయి. ⁶ దేముడు రగల్ రగల్ కమొ కెరెదె, ఎక్కిలొ ఇసి కెరెదె, అన్నెకో దస్సి కెరెదె, గని జేవ్ కమొ కెర్రి సెక్తివరల్ ఎత్తి దెతొసా ఎక్కి దేముడు.

⁷ దేముడు ఎత్తి మాన్సుక జోచి ఆత్మసెక్తి వరుమ్ దా అస్సి, ఈంజ అమ్ దెకితసుమ్, జోక నంపజల మాన్సుల్ మొత్తుమ్ 'చెంగిల్ తత్తు' మెన, ఎత్తి మాన్సుక ఆత్మసెక్తి వరుమ్ దేముడు దెయెదె. ⁸ కిచ్చొ మెలె, సుద్ది తిలి జోచి ఆత్మ ఎక్కిలొచి పెట్టి తా, జో మాన్సు ఒగ్గర్ బుద్ది తెన్ ప్రబుచి బోదన కెరుక జో సెక్తి దెతయ్. అన్నెకోచి పెట్టి ప్రబుచి జయ్యి ఆత్మ తా, ఆత్మతె గ్యానుమ్ జో మాన్సు సంగుక ప్రబు సెక్తివరుమ్ దెతయ్. ⁹ అన్నెకోచి పెట్టి జయ్యి ఆత్మ తా నముకుమ్, సెక్తివరుమ్ దెతయ్. అన్నెకోచి అత్తి వేర వేర జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కమొ జర్గు జతు మెన ఒగ్గర్ కెర్రి సెక్తివో జో దెతయ్.

¹⁰ అన్నెకోక జోవయింబి అదికారుమ్ దెకయ్త రకుములు అద్దుతుమ్ కమొ కెర్రి సెక్తి, అన్నెకోచి చోడి పుట్టన ప్రబు జోచ కబుర్లు సంగెదె, అన్నెకోక వేర వేర బుద్దివొక 'ప్రబు సికడ్లన్ గే నెంజెలి గే' చినితి సెక్తివరుమ్ దెయెదె. అన్నెకో వేర రగల్ జో అగ్గె నే సికిల బాసల్ తెన్ లట్టబుక సెక్తివరుమ్ దెతయ్. అన్నెకోక బాసల్చి అర్దుమ్ సంగుక సెక్తివరుమ్ దా అస్సి. ¹¹ ఈంజేవ్ సెక్తివరల్ ఎత్తి కేనె తెంతొ జెతయ్ మెలె, ప్రబుచి ఎక్కి ఆత్మయి, జేవ్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి జేవ్ వేర వేర కమొ కెర్తయ్. కేన్ మాన్సుక కేన్ సెక్తివరుమ్ జో దెయెదె గే, జోచి ఇస్టుమ్.

ఎక్కి ఆగ్ ఒగ్గర్ వాటల్

¹² కేన్ జవున్ ఆగ్గె కిసి ఒగ్గర్ వాటల్ తవుల గే, జేవ్ వాటల్ ఒగ్గర్ జలెకి బెద ఎక్కి ఆగ్ కిసి జయెదె గే, దస్సి, క్రిస్తుచి ఎక్కి ఆగ్ జా నంపజలస మొత్తుమ్ బెదిలిసి. ¹³ అమ్ యూదుల్ జలెకి, †గ్రీసు దేసిమ్చ జలెకి, గొత్తి మాన్సుల్ జలెకి, గొత్తి మాన్సుల్ నెంజెలె కి, ఎక్కి ఆగ్తె ఎక్కి ఆత్మతె అమ్ నంపజలస జా బాప్తిసుమ్తె బెదిలమ్; అమ్ ఎత్తిజిన్క ప్రబు జోచి ఎక్కి ఆత్మతెయి పియడ్లన్ జలమ్, అమ్క ఒండెక ఎక్కి ఆత్మయి దా అస్సి.

¹⁴ అమ్చి ఆగ్గె ఎక్కి వాట తయె నాయ్. అమ్చి ఆగ్తె ఒగ్గర్ వాటల్ తవుల. ¹⁵ "ఏక్ వేల చాటు ఆవ్ ఆతు నెంజె, జలె ఆవ్ ఈంజ ఆగ్గెక వాట నెంజె" మెన సంగిలే కి, ఆగ్గెక జా చాటు కచితుమ్ ఏక్ వాట జా తత్తయ్. ¹⁶ "ఆవ్ అంకి నెంజెచి రిసా ఆగ్గెక వాట నెంజె" మెన కంర్గొ జవున్ ఏక్ వేల సంగిలే కి, జా ఆగ్గెక జా కంర్గొ

† నెంజెలె, 'గండల్ జలి' బలి జలి

†† గ్రీసు దేసిమ్చ మాన్సుల్క సంగుల, గని ఇన్నె 'గ్రీసు దేసిమ్చ' మెన సంగిలె, యూదుల్ నెంజెలస మొత్తుమ్కయ్ సంగితయ్.

కచితుమ్ వాట జా తత్తయ్. 17 జలె ఆగ్ ఒండి అంకి జలె, కీసి సూనుక జలె? ఆగ్ ఒండి కండ్లొ జలె, కీసి జాంగుక జలె!

18 ప్రబు జాన జానయ్ ఆగ్తె కిచ్చొ కిచ్చొ వాటల్ జో ఉచర్లి రితి బెదవ అస్సె. 19 జేవ్ ఎత్తి ఎక్కి వాట జత జలె, ఆగ్ ఒండి కేనె తత్తి? 20 నిజమి ఆగ్ ఒగ్గర్ వాటల్ తిలె కి ఎక్కి ఆగ్ జతతి.

21 జాకయ్, “తుయి తంక అంక నాయ్” మెన ఆతుక అంకి సంగుక బెదె నాయ్. “తుయి తంక అంక నాయ్” మెన చట్టొక బోడి సంగుక బెదె నాయ్. 22 జలె, నాయ్, ఆగుతెచ అప్పు డీస్త వాటల్ నెంజిలె, జింక నెంజె, 23 చి ఆగ్తె గవురుమ్ నెంజిల వాటల్క ‘డిసిలె లాజా’ మెన, గవురుమ్ కెర్త పాలల్ గలంతసుమ్. దెకుక సూటి నెంజిల అమ్చి ఆగుతె వాటల్ ఒగ్గర్ సూటి దెకయ్త. 24 ‘డిసుక సూటి’ మెన, తిల వాటల్క లుంకడుక నాయ్.

25 జలె దేముడు, ఒండి ఆగ్ ఎక్కి సేంతుమ్ తతి రితి, ఆగ్చి వాటల్ ఎత్తి అన్నె ఆగ్ వాటల్క గవురుమ్ దెకిత్ రితి, తొక్కి గవురుమ్చ ఆగ్ వాటల్క ప్రబు ఒగ్గర్ గవురుమ్ దెతి రితి బెదవ అస్సె. 26 ఒండి ఆగ్చి ఏక్ వాటక నొప్పి అయ్లె, తిల వాటల్ ఎత్తిక బాద. ఒండి ఆగ్తెచి ఏక్ వాటక గవురుమ్ అయ్లె, తిలి ఎత్తి వాటల్క సర్త.

27 జలె, తుమ్ జోక నంపజలస మొత్తుమ్ క్రీస్తుచి ఆగ్ జా అస్సెన్, చి తుమ్చితెచొ ఎత్తి మాన్సు క్రీస్తుచి ఆగ్క వాట జయెదె. 28 పడ్డొ, దేముడు మొత్తుమ్ సంగుమ్తె వేర కమెచి రిసా, ప్రబు వేర వేర మాన్సుల్క నిసాన అస్సె. తొలితొ జోచి నావ్ తెన్ బుల బుల సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్త బారికుల్, పడ్డొ జోచ కబుర్లు సంగితసక, పడ్డొ బోదన కెర్తస, పడ్డొ జోచి సెక్తి జోచి అదికారుమ్ దెకయ్త వెల్లెల కమె కెర్తస, పడ్డొ జబ్బు తెన్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తస, పడ్డొ బాదల్ తిల మాన్సుల్క తోడు కెర్తస, పడ్డొ సంగుమ్చ కిచ్చొ కిచ్చొ కమెక ఏలుచ కెర్తస, పడ్డొ వేర వేర బాసల్ తెన్ ప్రబుచ కొడొ సంగితసక తిలన్. 29 ఎత్తిజిన్ ప్రబుచ బారికుల్ జవుల గే? ఎత్తిజిన్ జోచ కబుర్లు సంగితస జవుల గే? ఎత్తిజిన్ బోదన కెర్తస జవుల గే? ఎత్తిజిన్ వెల్లెల వెల్లెల కమె కెర్తస జవుల గే? 30 ఒండి జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తె సెక్తి ఎత్తిజిన్క తయెదె గే? వేర వేర బాసల్ తెన్ ప్రబుచ కొడొ సంగితి వరుమ్ ఎత్తిజిన్క తయెదె గే? జేవ్ వేర బాసల్ తెన్ కొడొచ అర్లల్ సంగుక ఎత్తిజిన్క సెక్తి తయెదె గే? 31 జలె తుమ్చి పెట్టి ముక్కిమ్చయ్ ఆత్మవరల్క తుమ్ ఆస జా. ఈంజయి నెంజె, అన్నె చెంగిలి వాట దెకయిందె.

ఎత్తిచి కంట ప్రేమయ్ ముక్కిమ్

13 మాన్సుల్చ బాసల్ తెన్ కి, దూతల్చ బాసల్ తెన్ కి ఆవ్ లట్టల్లె కి, అంచి పెట్టి ప్రేమ నెంజిలె, రితి టమ్ము జవున్, కంచు గంటొ బజయ్లి అవాడ్ రితి జతయ్. 2 పడ్డొ, ఏక్ వేల ప్రబుచ కబుర్లు సంగుక అంక సెక్తి తిలె కి, ప్రబుచ గుట్టల్ ఎత్తి జోచి రిసాచి గ్యానుమ్ ఎత్తి ఆవ్ జాన్లె కి, డొగ్గల్ ఉట్కువ ఎదిలి నముకుమ్ అంక తిలె కి, అంచి పెట్టి ప్రేమ నెంజిలె, కామక నెంజిలొసా జయిందె. 3 అంక కలుగు జలిసి ఎత్తి ఏక్ వేల బీద సుదల్క పూర్తి వంట దిలెకి, ‘పున్నుమ్’ మెన బలి జతి రితి ఆవ్ ఏక్ వేల అంచి ఆగ్ ఆగితె డయాడ్లెకి. అంచి పెట్టి ప్రేమ నెంజిలె, అంక ఎగ్గరె కామక నెంజె.

4 ప్రేమ, జలె, అమ్చి పెట్టి తిలె, బాదల్ ఓర్పుప జా జీనుమ్దె. మెత్తన తా మాన్సుల్క కన్యారుమ్ దెకుమ్దె. ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తిలె, గోసల్ జము నాయ్. అమ్చి సొంత గవురుమ్ సంగనుమ్ నాయ్. సొంత గవురుమ్ ఉచరనుమ్ నాయ్. 5 అన్నె మాన్సుల్చి మరియాద కడుమ్ నాయ్. ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తిలె, అమ్చి సొంత ఇష్టుమ్ జర్గువ కెరుక ఆస జము నాయ్. కోపుమ్ దెకవుమ్ నాయ్. పెట్టి కోపుమ్ తియనుమ్ నాయ్. 6 అమ్చి పెట్టి ప్రేమ తిలె, పాపుమ్ దెకిలె సర్త

జము నాయ్, గని సత్తిమ్ తిలి కిచ్చొ జవున్ కామ్ దెకిలె, సర్తయ్ జమ్దె. 7 అమ్చి పెట్టి ప్రేమ తిలె, అన్నెక్ మాన్సుల్చ తప్పుల్క ఓర్పుప జమ్దె. నముకుమ్ తెన్ తమ్దె. ‘ఎత్తి చెంగిల్ జయెదె’ మెన దయిరమ్ తెన్ తమ్దె. ఎత్తి బాదల్ ఓర్పుప జా నిదానుమ్ తమ్దె.

8 ప్రేమ, జలె, కెయక కి కేడె నాయ్. గని ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి కాలుమ్, మాత్తుమ్, కేడెదె. వేర వేర బాసల్ తెన్ ప్రబుచ కొడొ లట్టల్లెసి కి కేడెదె. గ్యానుమ్ సికడ్డిసి కేడెదె. 9 కిచ్చొక మెలె, అప్పె ఆవ్ గ్యానుమ్ ఇదిలిన్ జానుమ్. ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిసి కి ఇదిలిదిల్ సంగితసుమ్. 10 గని పూర్తి జతిన్చి కాలుమ్ అయ్లె, అమ్ ఇదిలిదిల్ జాన్సి కేడెదె. 11 ఆవ్ బాల తిలి పొది బాలబోదచి రితి లట్టల్లె తిలయ్, బాలబోదచి బుద్ది తెన్ తిలయ్, బాలబోదచి రితి ఉచర్లె తిలయ్. గని వడ్డిలి తెంతొ, బాలబోదచి రితి ఇండుక ములిలయ్.

12 అప్పెచి మట్టుక ప్రబుచి ఎత్తి కీసి చినితసుమ్ మెలె, గాండు డంకిల్ రితి సొస్తుమ్ డీసి నాయ్; అర్దుమ్తె దెకిలి రితి. గని తెదొడకయ్, కిచ్చొ అడ్డు నెంతె, సొస్తుమ్ దెకుమ్దె, అర్దుమ్ కెరనుమ్దె. ఆవ్, జలె, అప్పె ఇదిలిదిల్ జాని. తెదొడకయ్ పూర్తి అర్దుమ్ జెయెదె. ప్రబు అప్పె కి అగ్గె తెంతొ అంకయ్ కీసి పూర్తి జానె గే, దస్సి, తెదొడకయ్ జోక ఆవ్ పూర్తి జానిందె, అంక పూర్తి అర్దుమ్ జెయెదె.

13 జలె, తిన్ని పాడ్ నే జతె కెయక తెయక తాఁ గెచ్చుల. కిచ్చొ కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి రిసాచి నముకుమ్, పడ్డొ ప్రబుచి తెడిచి ఆస, పడ్డొ ప్రబు దెతి ప్రేమయి. గని, జేవ్ తిన్నితె ప్రబు దెతి ప్రేమయి గొప్పచి.

ఎత్తిజిన్ జాన్సి బాస తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిసి

14 ప్రబుచి ప్రేమ తెన్ తంక తుమ్ ఆస జా, పడ్డొ, జోవయింబి ఆత్మచ సెక్తివరల్క ఆస జా. జేవ్ వరల్తె ముక్కిమ్క దేముడుచ కబుర్లు సంగితి సెక్తివరుమ్కయ్ ఆస జా. 2 కిచ్చొక మెలె, కేన్ జవున్ వేర బాస తెన్ ఎక్కిలొ లట్టల్లె, ప్రబు తెన్ని లట్టల్లెతయ్, గని మాన్సు తెన్ నాయ్. మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి తెడి ప్రబుచ గుట్టల్ జో మాన్సు సంగితయ్, గని సూన్తో కేన్ మాన్సుక అర్దుమ్ జెయె నాయ్. 3 గని, తిలస ఎత్తిజిన్ జాన్తి బాస తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు కో సంగిలె, సూన్తసక జోవయింబి ఆత్మతె డిట్టుమ్ కెరెదె. జేవ్ నేన్సి జేవ్ సికుక జయెదె, చి నెతిర్లిన్క దయిరమ్ జంక జయెదె. 4 తిలస నేన్సి బాస తెన్ కో లట్టల్లె, జో లట్టల్లెసొకయ్ లాబుమ్, గని తిలస జాన్సి బాస తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు కో సంగిలె, నంపజల సంగుమ్ మొత్తుమ్కయ్ లాబుమ్.

5 జలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ ప్రబు దెత వేర బాసల్ తెన్ లట్టల్లె అంక సర్త గని అన్నె కిచ్చొ ఆస జతసి మెలె, తుమ్క ‘మాన్సుల్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి ప్రబుచ కబుర్లు సంగుతు’ మెనయ్ అంచి ఇష్టుమ్. సంగుమ్చ మాన్సుల్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి సొంత బాస తెన్ కో జలెకు అర్దుమ్ సంగిలెకయ్, సూన్తసక లాబుమ్, ఆత్మతె వడ్డుల తిలస నేన్సి బాస తెన్ ప్రబుచి కిచ్చొ జవున్ కోడు సంగితి కంట, తిలస జాన్సి బాస తెన్ ప్రబుచి కబుర్ సంగిలె చెంగిలి.

6 బావుడ్లు, ఆవ్ తుమ్చితె జా కెర తుమ్ నేన్సి బాస తెన్ లట్టల్లె, తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి ప్రబు దెకయ్లిసి కిచ్చొ జలెకు నే సంగిలె తుమ్క కిచ్చొ లాబుమ్? ఆవ్ తుమ్చి పాసి జా దేముడుచి సత్తిమ్ సూనవుక నెంజిలె, దేముడుచి రిసా తుమ్క నొచి గ్యానుమ్చి సికడ్లె జలెకు, జో సంగిలి కబుర్ నే సూనయ్లె జలెకు, జోచి బోద నే సంగిలె జలెకు, అవ్ దస్సి నే కెర్లె తుమ్క కిచ్చొ లాబుమ్! కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్. 7 మూరి జలెకు, వీన జలెకు జీవ్ నెంజిల రితయ్ బజింత్రలు, కి అవాడ్ జయెదె. బజెనక ఉచర్లె సొస్తుమ్ నే బజెలె, మాన్సుల్ రాగుమ్ కీసి చినుల? 8 పడ్డొ, జమాన్లుచి నప్పిమూరి జవున్ సొస్తుమ్ నే బజెలె, యుద్దుమ్ కెరుక మెన జేవ్ జమాన్లుతె కో తెయార్

జవుల? ⁹ తుమ్చి తెన్ కి దస్సి, తుమ్ సొస్టుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి తుమ్చి జేవ్ తెన్ నే లట్టబ్బె, లట్టబ్బె బాస తెన్ తుమ్ కిచ్చో సంగిలిసి కీసి జాననుమ్దె? తుమ్ మాన్సుల్క నాయ్, గని ఆరి వాడు తెన్ లట్టబ్బె రితి తస్సె.

¹⁰ నిజామి, ఈంజి లోకుమ్తె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ బాసల్ తవుల, చి జేవ్ బాసల్ ఎత్తితె అర్దుమ్ నెంజిల కొణ్ణా తయె నాయ్. ¹¹ గని, కేన్ బాస ఆవ్ నేన్జె, జా బాస తెన్ ఎక్కిలో లట్టబ్బె, జో అంక వేరయ్ దేసిమ్చ మాన్సు జయెదె, ఆవ్ కి జోక వేరయ్ దేసిమ్చ మాన్సు జయెదె.

¹² తుమ్చి తెన్ కి దస్సి. ప్రబుచ ఆత్మవరల్క తుమ్క ఆస అస్సిచి రిసా, ముక్కిమ్క నంపజలస మొత్తుమ్ ఆత్మక వడ్డితి రితి ప్రబు దిల వరల్ బుద్ది తెన్, నిదానుమ్ తెన్ దెరనుక అస్సి.

వేర బాస తెన్ లట్టబ్బె కీన్ తంక

¹³ ఎత్తిజిన్క కామ్క జెతి, ప్రబుచి కోడు కో వేర బాస తెన్ లట్టబ్బె, 'జా అర్దుమ్ సంగితి సెక్తి దొర్కు జవున్' మెనయ్ తుమ్ ప్రార్దన కెర. ¹⁴ అమ్ నేన్జె బాస తెన్ ఆవ్ జవున్ ప్రార్దన కెరె, అంచి ఆత్మయి ప్రార్దన కెరయ్, గని అర్దుమ్ నెంజిలి రిసా అంచి బుద్దితె పలితుమ్ దెరి నాయ్. ¹⁵ జాకయ్, ఆవ్ కిచ్చో కెరుక? ఆత్మ తెన్ కి ప్రార్దన కెరిందె, మెన్సు తెన్ కి ప్రార్దన కెరిందె. ప్రబుచ గనుమ్లు ఆత్మ తెన్ గాయిందె, చి మెన్సుతె అర్దుమ్ తెన్ కి గాయిందె. ¹⁶ నెంజిలె, ఏక్ ఆత్మ తెన్ని తుమ్చితె ఎక్కిలో ప్రబుక కిచ్చో జవున్ సర్ద తెన్ జోబర సంగిలె, జా సెక్తివరుమ్ నెంజిలస జో సంగిలిసిచి కోడుచి అర్దుమ్ నేన కెర, జో మాన్సుచి సర్దచి జా ప్రార్దనతె కీసి జోచి మెన్సు బెదవ 'తెద్దిలి' మెన ఒప్పునుల? నెతిర్రి! ¹⁷ నిజామి జో మాన్సు జోచి సర్ద సంగ తయెదె, గని సూన్తో మాన్సుక కిచ్చో లాబుమ్ నాయ్.

¹⁸ తుమ్ ఎత్తిజిన్చి కంట ఆవ్ వేర బాసల్ తెన్ ఒగ్గర్ లట్టబ్బెసిచి రిసా ప్రబుక అంచి సర్ద ఆవ్ సంగితసి. ¹⁹ గని, సంగుమ్తె ఆవ్ తిలి పొది అన్నెక్కో అర్దుమ్ నే కెరంతి, జేవ్ నేన్జె బాస తెన్ దెస్సు వెయిలు కొణ్ణా లట్టబ్బె కంట, జేవ్ అర్దుమ్ కెరంత బాసచ పావ్ కొణ్ణా జోవయింక బోదన కెర్తి రితి లట్టబుక అంక ఇస్టుమ్.

నంపజలస ఆత్మక వడ్డిత్ రితి సంగుమ్తె కిచ్చో కెరుక

²⁰ బావుడ్డు, బాలబోదల్చి బుద్ది తెన్ తుమ్ తా నాయ్. పాపుమ్చి కామ్క జలె, నేన్జ బాలబోదల్ రిత తా, గని బుద్దిచి కామ్క జలె వడ్డిల రిత జా. ²¹ †† మోసే పూర్గుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్తె రెగ్గయ్లి కోడు కిచ్చో మెలె,

†† "వేర బాసల్ తెన్ వేర దేసిమ్లుచ మాన్సుల్చి చోడివాట్ ఈంజి దేసిమ్చక బోద కెరిందె.

కెరె కి, సూన్తి నాయ్' మెన ప్రబు సిచ్చచి తీర్పు సంగితయ్."

²² జా కోడు నడు కెరె, నంపతిలసక నాయ్, గని నంపనెంజిలసకయ్ జేవ్క అన్యానుమ్చి పాపుమ్ లయితి గుర్తుకయ్ జేవ్ నేన్జ బాసల్ తెన్ లట్టబ్బెన్క ప్రబు సెలవ్ దెతయ్. జాన్లి బాస తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిసి, మాత్తుమ్, నంపనెంజిలసచి రిసా నాయ్, గని నంపజతసకయ్ 'అర్దుమ్ కెరంతు' మెనయ్ ప్రబు సెలవ్ దెతయ్.

²³ జలె, నంపజలస మొత్తుమ్ సంగుమ్తె బెదితి పొది ఎత్తిజిన్ జేవ్ వేర వేర బాసల్ తెన్ లట్టబ్బె తిలె, వేర మాన్సుల్ జలెకు, ఎగ్గరె నంప నెంజిలస జలెకు తెడి అయ్లె, తుమ్ ఎత్తిజిన్క 'వెర్రి జా అస్సి' మెనుల. ²⁴ జాన్లి బాస తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు ఎత్తిజిన్ సంగిలె,

† తెద్దిలి మెలె ఆమెన్. †† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లె ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజి కొణ్ణా ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పున్కుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజి దెకవుక మెన కుమియ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చోచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సి. ‡ యెనయా 28:11-12, ద్వితియాపదేశ కాండుము 28:49.

నంపనెంజిలోసా జవున్, వేర మాన్సు జవున్ తెడి అయ్లె, ఎత్తిజిన్ సంగితిసి సూన, జోవయించి పాపుమ్ చినన, జేవ్ ఎత్తిజిన్చి అత్తి సంగిలిన్క జో మాన్సు పరిచ్చ జలి రితి జతయ్. దేముడు దెతి తీర్పుల్ సూన్తయ్, చి ²⁵ జోవయించి పెట్టి తిల గుట్టుల్ జోవయింక సొస్టుమ్ డీసుల, చి జోవయించి మొక్కె సెర్ను నేడ, ప్రబుక బక్తి కెరెదె, చి దేముడు తుమ్చి తెన్ తిలిసి జో ఒప్పునెదె.

²⁶ జలె, అన్నె కిచ్చో తుమ్క సంగుక, బావుడ్డు? తుమ్ సంగుమ్తె బెద వెసితి పొది తుమ్చితె ఎత్తి మాన్సుక కిచ్చో జవున్ ఆత్మసెక్తి తయెదె. ఎక్కిలోక ఏక్ గనుమ్ గయిందె మెన తయెదె, అన్నెక్కోక కిచ్చో జవున్ బోదన కెరుక మెన తయెదె, అన్నెక్కోక ప్రబు కిచ్చో జవున్ దెకవ తిలిసి సంగుక మెన తయెదె, అన్నెక్కో కేన్ జవున్ ఆత్మబాస తెన్ కిచ్చో జవున్ సంగెదె మెన తయెదె, అన్నెక్కోక జా కోడుచి అర్దుమ్ సంగెదె మెన తయెదె. సంగుమ్తె కిచ్చో కెరె కి ఎత్తిజిన్క కామ్క జెతి రితి తుమ్ కెర. ²⁷ కో ఆత్మబాసల్ తెన్ లట్టబ్బన తిలె, ఎక్కి, దొగుల గే తీర్గ వర్న తెన్ జేవ్ బాసల్ తెన్ లట్టబ్బు, చి ఎక్కిలో జా అర్దుమ్ సంగును. ²⁸ గని, అర్దుమ్ సంగిలోసా ఒత్త నెంజిలె, వేర వేర బాసల్ తెన్ లట్టబ్బోసా సంగుమ్తె తుక్లె తా. జోక జోయ్యి బాసల్ ప్రబు తెన్ లట్టబుక, గని కో సూన్తి రితి నాయ్. ²⁹ పడ్డె, ప్రబుచ కబుర్లు సంగితస దొగుల తీర్గ జోచ కబుర్లు సంగుతు, చి తిల మాన్సుల్ జేవ్ సంగితిన్చి అర్దుమ్ ఉచరంతు. ³⁰ అన్నెక్కోక ఒత్త వెన తిలొసాక ప్రబు కిచ్చో దెకయ్లె, అగ్గెచో తుక్లె తంక. ³¹ కిచ్చోక మెలె, ఎత్తిజిన్ వర్న తెన్ని ఎక్కిలోచి పడ్డె అన్నెక్కో ప్రబుచ కబుర్లు సంగుక జయెదె. దస్సి వర్న తెన్ లట్టబ్బె, ఎత్తి మాన్సు కిచ్చో జవున్ సికుక జయెదె, ఎత్తి మాన్సు కిచ్చో జవున్ అర్దుమ్ సూనుక జయెదె; జాగర్ద సంగితిన్ జలెకి, దయిరిమ్ సంగితిన్ జలెకి. ³² ప్రబుచి కబుర్ జో సంగితి సెక్తి ముద్దో కెర్తి సెక్తి జోచి అత్తి అస్సి. తుక్లె తంక సూటి తిలె, తెరె.

³³ దేముడు జోచి సంగుమ్తె సెంతుమ్ దెతోసా గని జో అల్లలుర కెర్టోసా నెంజె. ³⁴ ప్రబుచ మాన్సుల్చ సంగుమ్లు ఎత్తితె కెర్తి రితి, ఒత్తచి సంగుమ్తె కి తేబోదల్ తుక్లె తంక. జేవ్ లట్టబుక సెలవ్ నాయ్, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగ్గి రితి మున్గుర్లుల్చి తెడి జేవ్ తంక. ³⁵ జేవ్ కిచ్చో జవున్ పుసుక మెలె, మున్గుర్లుల్క గెరి పుస తంక. తేబోద సంగుమ్తె లట్టబుక చెంగిల్ నాయ్. ³⁶ తుమ్ వేర ఉచర్దను జలె, దేముడుచి కోడు తుమ్చితెయ్ మొదోల్ జలి గే? నెంజిలె, ఎక్కి తూమ్ సూన అస్సున్ గే? ³⁷ 'ప్రబుచ కబుర్లు సంగిలోసా ఆవ్' మెన అన్నె కో ఉచర్లె, 'ప్రబుచి ఆత్మసెక్తి తతోసా ఆవ్' మెన అన్నె కో ఉచర్లె, ఆవ్ తుమ్క రెగ్గిన్క 'ప్రబుయి దిలిసి ఆడ్ర' మెన జో ఒప్పునుక. ³⁸ జో ఈంజి ఒప్పునె నాయ్ గే, జో మాన్సుక 'ప్రబుచి ఆత్మసెక్తి తిలొసా' మెన ఆమ్ ఒప్పునుమ్ నాయ్.

³⁹ జలె, బావుడ్డు, ప్రబుచ కబుర్లు సంగిమ్దె మెన తుమ్ ఆస జా, చి జోచి ఆత్మసెక్తిక వేర బాసల్ తెన్ లట్టబ్బెన్క అడ్డు కెర నాయ్, ⁴⁰ గని కిచ్చో కెరె కి, బుద్ది తెన్ మరియాద్ తెన్ సెంతుమ్ తెన్ కెరన.

యెసుక్రీస్తు మొర కచితుమ్ అన్నె జివ్ జలిన్

15 జలె, అస్సి బావుడ్డు, సుబుమ్ కబుర్ సంగితి రిసాచి తుమ్క ఉచార కెరయిందె. ఈంజి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్క సూనయ్లి పొది కిచ్చో కిచ్చో సంగిలమ్ గే, తుమ్ ఉచర. జా ఎత్తి, తుమ్ సూన నంపజలదు. ² ఆవ్ సంగిలి సుబుమ్ కబుర్చి తుమ్ నే పచ్చితె నిదానుమ్ జా అస్సున్ జలె, జాచి రిసా రచ్చించుప జతె అస్సున్. గని నంపజలస తెన్ తుమ్ బెదిలిసి ఆరిచి జలె, తుమ్క నముకుమ్ నాయ్.

³ జలె, అంక దిలిన్ కంట ముక్కిమచి, జా' మెనయ్ తుమ్క ఆవ్ అన్నె తిలయ్. కిచ్చొ కోడు మెలె, 'జర్గు జయెదె' మెన పూర్గుమ్ దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయలి రితి, అమ్చ పాపల్ గెచ్చయ్తి బలి జతి రిసా క్రీస్తు మొర, ⁴ రోయి జా, 'జర్గు జయెదె' మెన దేముడుచి కొడొతె అగ్గె రెగ్గి రితి తిర్తత్క అబ్బొసి జోక అన్నె జియడ ఉట్టయ్లన్. ⁵ కేపాక, పడ్డొ బారజన్ సిస్సుల్ మొత్తుమ్క డీసిలన్. ⁶ పడ్డొ పాచ్ పుంజొ జిన్చి కంట ఒగ్గజిన్ నంపజలసక ఎక్కె సుటు డీసిలన్. జోవయింతె అప్పక ఒగ్గజిన్ జిచ్చి అస్తి, గని సగుమ్జిన్ మొర గెల.

⁷ పడ్డొ, యాకోబుక డీసిలన్. పడ్డొ సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక మెన జో నిసాన్ల బారికుల్ ఎత్తిజిన్క డీసిలన్. ⁸ పడ్డొ, ఆవ్ అగ్గె జోచొ సిస్సుడు నెంజ తా, ఆవ్ సరి జతి సమయమ్క నే జెర్లిలోసా జలె కి, ఆకకక అంక కి డీసిలన్. ⁹ జోచొ బారికుల్ ఎత్తిచి కంట ఆవ్ దాక్ జయిందె. 'జోచొ బారికి' మెననుక ఆవ్ విలువ కి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జో దేముడుచ బక్తుల్ జల నంపజలసక ఆవ్ అగ్గె అల్లర్ కెర్తె తిలయ్. ¹⁰ గని జో దేముడుచి దయచి రిసా రచ్చించుప జా జోచొ బారికి ఆవ్ జా అస్సి, చి అంక కెర్తి దయ ఆరిచి నెంజె. జేవ్ ఎత్తిజిన్చి కంట ఆవ్ ఒగ్గె కామ్ కెర అస్సి, జా అంచి సొంత సెక్తి తెన్ నాయ్, గని అంచి పెట్టి తిలి దేముడుచి దయయ్ అన్నె ఈంజ కామ్ కెరవ అస్సి. ¹¹ ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లె కి, జేవ్ సూనయ్లె కి, అమ్ ఒండి ఈంజయ్ ఎక్కి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తసుమచి, తుమ్ నంపజలదు.

క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిసి మాన్సుల్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక

¹² జలె, క్రీస్తు 'మొర్తికయ్, దేముడు జోక అన్నె జియడ ఉట్టయ్లన్' మెన సుబుమ్ కబుర్ తిలె, 'మొర్తస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్' మెన తుమ్చితె సగుమ్జిన్ కీసి సంగుక జయెదె? ¹³ మొర, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక నెంజె మెలె, క్రీస్తు కి 'జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్' మెనుక జయెదె. ¹⁴ క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్ జలె, ఆవ్ బోద కెర్తిసి, తుమ్చి నముకుమ్ ఎత్తి, ఆరి. ¹⁵ అన్నె దస్సి తిలె, దేముడుచి రిసాచి అమ్చి సాచి అబద్ధుమ్చి జా తయెదె. కిచ్చొక మెలె, జోక 'క్రీస్తుక అన్నె జీవ్ కెర ఉట్టయ్లన్' మెన సాచి సంగిలమ్. గని 'మొర్తస జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్' మెలిన్ ఏక వేల నిజామ్ జలె, యేసుక కి జో దేముడు జియడ ఉట్టవ తయె నాయ్. ¹⁶ కిచ్చొక మెలె, మొర్తస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్ మెలె, 'క్రీస్తు కి అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్.' ¹⁷ క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్ మెలె, తుమ్చి నముకుమ్ ఆరి అస్సి మెనుక జతి, చి అప్పక తుమ్చ పాపల్ తెన్ని అస్సున్ మెనుక జయెదె. ¹⁸ జా నిజామ్ జలె, క్రీస్తుక నంపజలస మొర్తస కి సాసనుమ్తె గెచ్చ తవుల. ¹⁹ ఎక్కి ఈంజ లోకుమ్తెచి అమ్చి జివితుమ్చి రిసా క్రీస్తు అమ్క కామ్క జయెదె మెన అమ్చి నముకుమ్ తిలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తిచి కంట, అమ్మి నిస్కారుమ్ తిలస జమ్దె.

²⁰ గని నిజామి క్రీస్తు మొర్తు తెంతొ జీవ్ జా ఉట్ట కెర, మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక తిలసకతె తొల్పుర్ జా అస్సి. ²¹ తొలితొచొ మాన్సు ఆదాము పాపుమ్ కెర్గిన్చి రిసా మొర్తు మొదొల్ జా అయ్లి. గని మొర్తు తెంతొ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అన్నెక్లొ మాన్సు తెంతొ అయ్లి. ²² ఆదాముచి తెడి ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్ మొర గెతతి, దస్సి క్రీస్తుచి తెడి తిలస ఎత్తిజిన్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుల.

²³ గని ఎత్తిజిన్ సరిగా వర్న తెన్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సి. తొలితొ తొల్పుర్ జలొ క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట అస్సి. పడ్డొ, జో ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి దీసిక జోచయ్ జల మాన్సుల్ కి జీవ్ జా ఉట్టుల. ²⁴ జా జర్గు జలి పడ్డొక, ఆకకక, అదికారుమ్ తిలిన్ ఎత్తిచి

ఉప్పిరి, అదికారుమ్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి, సెక్తివొ ఎత్తిచి ఉప్పిరి జో జీన గెచ్చ కెర, యేసు జోచి రాజిమ్ దేముడు అబ్బొన్చి అత్తి అన్నె సార్పు కెర దెయెదె. తెదొడి ఆకర్ జయెదె. ²⁵ మదెనె, జోచ విరోదుమ్ సుదల్ ఎత్తిక, జో జీనతె ఎదక, క్రీస్తు సొంత ఏలుప కెరుక అస్సి.

²⁶ జా ఆకకక నాసెనుమ్ జలి విరోది, మొర్తు. ²⁷ జో ఏలుప కెర్తి రిసా, దేముడు ఎత్తి జోచి అత్తి సార్పు కెర దా అస్సి" మెన రెగ్గ అస్సి. మదెనె క్రీస్తుచి అత్తి ఎత్తి సార్పు కెర దిలోసా అబ్బొసి. జో అబ్బొన్కయ్ పిట్టవ, ఎత్తి క్రీస్తుచి అదికారుమ్ తెంతొ అస్సి. ²⁸ క్రీస్తు ఎత్తిక జీన కేడయ్లె, ఈంజ మదెనె జోచి అత్తి జా ఎత్తి సార్పు కెర తిలో అబ్బొన్చి అత్తి తెదొడ్కయ్ జొయ్యి అన్నె సార్పు కెర దా, జొయ్యి అబ్బొన్చి తెడి కి తయెదె. దస్సి దేముడు అబ్బొసి ఎత్తిక పూర్తి సొంత ఏలుప కెరెదె.

అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుమ్దెచి రిసా బుద్ది ఇండ

²⁹ మొర్తస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్ మెలె, సగుమ్జిన్ కిచ్చొక మొర్తసచి రిసా బాప్తిసుమ్ నజన్తతి? మొర్తస ఎద్దెర అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్ జలె, జోవయించి రిసా సగుమ్జిన్ కిచ్చొక బాప్తిసుమ్ నజన్తతి? ³⁰ మొర్తస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్ జలె, 'మొర్తిసి జీవ్ జా ఉట్టుల' మెన ఆవ్ కిచ్చొక కెర్డొడె తెదొడ్ మొర్తి ప్రమాదుమ్ ఆనయ్తసి? జీవ్ జా ఉట్టుక నెంజె మెలె, ఇసి జతె తత్తయ్ గే?

³¹ నాయ్, బావుడ్డు, తుమ్ నంపజలి రిసా ఆవ్ ప్రబుచి తెడి కెర్తి గవురుమ్ ఉచరంతసి గే, తెద్ది కచితుమ్ ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, రోజాక ఆవ్ మొర్తసి. ³² ఎపెసు పట్టుమ్తె, జేవ్ కెల్క కెర్తి రితి ఆవ్ జంతువుల్ తెన్ జాజ్జిల్ రితి జలయ్. ఆవ్ దస్సి జతిన్తె ఈంజయ్ లోకుమ్తె అంక కిచ్చొ లాబుమ్! కిచ్చొయ్ లాబుమ్ నాయ్. మొర్తస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి నాయ్ జలె, ప్రబుచి రిసా కిచ్చొ అల్లర్ సేడ్లె కక్క లాబుమ్ నాయ్, చి

కలిక ఆవ్ మొరిందె చి రిసా ఆజి కంక, పియ కెర, ఎదిల్ సర్గ కెరుమ్!" మెనుక జతి. ³³ తుమ్ మోసిమ్ జా నాయ్! "పాపుమ్బుద్దిచ మాన్సుల్ తెన్ బెదిలె, చెంగిల్ బుద్ది తిలోసా కి పాచ్ జయెదె" మెన సంగితి కోడు నిజామ్. ³⁴ అల్లె, ఉట్ట! బుద్ది జా పాపుమ్ ముల! సగుమ్జిన్ దేముడుక ఎద్దెరె నేన్తి, చి జోవయించ రుజ్జుల్ దెకవుక అస్సి! తుమ్క 'లాజ్ జా జతు' మెనయ్ ఆవ్ ఇసి సంగితసి.

మొర, నొచి పోలిక జా పరలోకుమ్తె జెర్మితిన్

³⁵ గని తుమ్చితె కో గే కిచ్చొ పుసెదె మెలె, "మొర గెలస కీసి జా అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుల? ఉట్టె, కిచ్చొ రగుమ్ ఆగ్ తెన్ తవుల?" మెన పుసెదె. ³⁶ ఓ బుద్ది నెంజొలోసా, తుక వెర్రి! కిచ్చొ జవున్ బి గలిలె, ఉప్పిచి చామ్ మొర్తికయ్ జియ మొక్క జయెదె! ³⁷ బి గలితోసా గోదుమ్ గే, కిచ్చొ జవున్ వేర గిడ్డల్ గే పంట్ జంక జలె, జేవ్చి రూపుమ్ జా గలిలి బీక వేర జతయ్. జా గలిలి బి ఎత్తి గిడ్డయ్, జా ఉట్టితిసి మొక్కయ్. ³⁸ గని జా బి జీవ్ జా ఉట్ట గజ్జల్ జంక జలె, జో నిసాన్ని రూపుమ్ దేముడు దెయెదె. ఏక రగుమ్ గిడ్డల్చ మొక్కల్క ఏక రూపుమ్, అన్నెక్ రగుమ్ గిడ్డల్చ మొక్కల్క అన్నెక్ రూపుమ్ జో దెయెదె. ³⁹ ఆగ్ తిలసక జలె, వేర వేర రగల్ రూపుమ్లు తవుల.

తిన్ని కొడొ సంగిలె, దూతల్ బూతల్ గల్చి రిసా సంగితె తిల. కొలోస్సియల్ 1:16 కి దెక. ††† ఎపెసు 1:21 దెక. జేవ్ పాదులె ఈంజేవ్ తిన్ని కొడొ సంగిలె, దూతల్ బూతల్ గల్చి రిసా సంగితె తిల. కొలోస్సియల్ 1:16 కి దెక. †††† ఎపెసు 1:21 దెక. జేవ్ పాదులె ఈంజేవ్ తిన్ని కొడొ సంగిలె, దూతల్ బూతల్ గల్చి రిసా సంగితె తిల. కొలోస్సియల్ 1:16 కి దెక. § కీర్తనలు 8:6. §† మెలె, జో దస్సి మెన సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తత్తయ్, చి జా కొడు సూనుక నెసిలస కొప్పుమ్ జా జోవయింక మారుక ఉచర కిచ్చొ కిచ్చొ సిచ్చల్ కెర్తితి. §†† యెనయా 22:13.

† మెలె 'పేతురుక. †† బారికుల్ 9:1-3. ‡ బారికుల్ 9:4-6. †† రోమియల్ 5:14-21, అదికాండుమ్ 3 అద్యయమ్. ††† ఎపెసు 1:21 దెక. జేవ్ పాదులె ఈంజేవ్

మాన్యుల్ క ఏక్ రగుమ్, జంతువుల్ క అన్నెక్ రగుమ్, పిట్టల్ క అన్నెక్ రగుమ్, మొస్క అన్నెక్ రగుమ్. ⁴⁰ పడ్డో వేర లోకుమ్ చ జీవుల్ క ఏక్ రగుమ్ రూపుమ్లు తవుల, గని ఈంజ లోకుమ్ చ జీవుల్ క వేర రగుమ్ రూపుమ్లు తవుల. వేర లోకుమ్ తె తిలిసి చి ఉజిడి ఏక్ రగుమ్ డీసెదె, ఈంజ లోకుమ్ తె తిలిసి చి ఉజిడి అన్నెక్ రగుమ్ డీసెదె. ⁴¹ పొద్దుక ఏక్ రగుమ్ ఉజిడి తయెదె, సుక్కల్ క ఏక్ రగుమ్ ఉజిడి తయెదె, జోనుక అన్నెక్ రగుమ్ ఉజిడి తయెదె. అన్నె ఏక్ సుక్కో చి ఉజిడి ఏక్ రగుమ్, అన్నెక్ సుక్కో చి ఉజిడి అన్నెక్ రగుమ్ తవుల.

⁴² మొర్లస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితిన్ తెన్ కి దస్సి. బి గలిలి ఈంజ ఆగ్ జలె, మొర్లిసి. అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితిసి, జలె, మొర్లిసి నెంజె. ⁴³ బి గలిలి ఈంజ ఆగ్ గవురుమ్ నాయ్. అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి మాత్తుమ్, అమ్ చి ఆగ్ పరలోకుమ్ చి ఉజిడి తెన్ గవురుమ్ తెన్ తయెదె. బి గలిలి ఈంజ ఆగ్ సెక్తి నాయ్, గని అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి, అమ్ చి ఆగ్ పరలోకుమ్ చి సెక్తి తెన్ తయెదె. ⁴⁴ బి గలిలి ఈంజ ఆగ్ ఈంజ లోకుమ్ చి ఆగ్ చి జయెదె, గని అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి, పరలోకుమ్ చి ఆగ్ రగుమ్ తయెదె. ఈంజ లోకుమ్ చి ఆగ్ రగుమ్ చ ఆగ్ చి అస్తి జలె, పరలోకుమ్ చి ఆగ్ చ రగుమ్ చ ఆగ్ లు కి తవుల. ⁴⁵ దేముడు చి కొడొతె రెగ్గయ్ లి రితి;

†“దేముడు తొలితొ జెర్మయ్ లో మాన్యు ఆదాము జీవ్ తిలి ప్రానుమ్ జలన్”

క్రీస్తు జలొ ఆకర్వో ఆదాము, మాత్తుమ్, జీవ్ దెతో ఆత్మయ్ జలన్.

⁴⁶ ఆత్మతె జెర్మన్ జలసి తొలితొ జయె నాయ్. తొలితొ ఆగ్ గయ్ జెర్మన్ జయెదె. పడ్డోకయ్ ఆత్మతె జెర్మన్ జయెదె. ⁴⁷ తొలితొచొ మాన్యు బుయి చి మత్తి తెంతొ జెర్మయ్ జలన్. పడ్డోచొ మాన్యు, మాత్తుమ్, పరలోకుమ్ తెంతొ జెర్మయ్. ⁴⁸ మత్తి తిలొసా కీసా తిలొ గే, జో చి పడ్డో జెర్మయ్ మత్తి తెన్ తిల సె ఎత్తిజిన్ దస్సయ్. పరలోకుమ్ తిలొసా కీసా గే, పరలోకుమ్ చి జెర్మయ్ జల సె ఎత్తిజిన్ కి దస్సయ్ జవుల. ⁴⁹ అప్పె మత్తి తె తిలొసా చి పోలిక తెన్ అస్సుమ్. దస్సి, పరలోకుమ్ తిలొసా చి పోలిక కి జమ్ దె. ⁵⁰ బావుడ్లు, ముక్కిమ్ క తుమ్ క ఆన్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్ చి ఆగ్ ఈంజ లోకుమ్ చి లొయి దేముడు చి రాజిమ్ తె బెదుక నెత్తె. మొర్లిసి నే మొర్లిసె తె గెచ్చుక నెత్తె. మొర్లిసె క ఒత్తయ్ వాట తయె నాయ్. జాకయ్, ఒత్తయ్ గెచ్చుక జలె, మొర్లిసె జతిక నే మొర్లిసె పాయె నాయ్.

⁵¹ ఈందె, దేముడు దెకయ్ లి గుట్టు తుమ్ క సంగితసి. ఆమ్ ఎత్తిజిన్ మొరుమ్ నాయ్, అమ్ నంపజల స ఎత్తిజిన్ మార్పు జమ్ దె. ⁵² ఈంజ ఉగుమ్ చి ఆకర్వ ప్రబు నప్పిమూరి పుజెలె, అంకి రెప్ప నే పెడ్డె బేగి మార్పు జమ్ దె. జో నప్పిమూరి పుజెలె, మొర్లస పరలోకుమ్ తె బెదితి నే మొర్లి పోలిక జా అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుల కి, జీవ్ తిల సయ్ కి దస్సి పోలిక జా మార్పు జవుల. ⁵³ కిచ్చొక మెలె, పాడ్ జతి ఈంజ ఆగ్ పాడ్ నే జతి రగుమ్ జా మార్పు జంక అస్సి. మొర్లి ఈంజ ఆగ్ నే మొర్లి రగుమ్ జా మార్పు జంక అస్సి. ⁵⁴ పాడ్ జతిసి పాడ్ నే జతిసి జా మార్పు జతి మెలె, దేముడు చి కొడొతె రెగ్గయ్ లి కోడు తెదొడెకయ్ నెరవెర్పు జయెదె.

†“మొర్లుక పాడ్ కెర గెల కెర, పరలోకుమ్ చొ దేముడు జీన అస్సి”

⁵⁵ †“ఓ మొర్లు, కేతె జీన్ ది?”

ఓ మొర్లు, కేతె తు చి విస్సుమ్?!”

మెన అన్నెక్ కోడు నెరవెర్పు జయెదె.

⁵⁶ జలె, మొర్లు చి విస్సుమ్ కేతె మెలె, పాపుమ్ తె. †దేముడు తొలితొ దా తిలి ఆగ్ గల్ పాపుమ్ చి సెక్తి. ⁵⁷ గని, జో దేముడుక జెయ్యి! అమ్ చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు చి అత్తి జో అమ్ క జీనవ అస్సి!

⁵⁸ జాకయ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, డిట్టుమ్ తా అన్యానుమ్ నే జతె, ప్రబు చి తెడి తుమ్ సైమ నేడ కెర్తి కామ్ ఆరి కామ్ క నెంజిలిసి నెంజె మెన జానయ్, జో చి కామ్ తుమ్ నిదానుమ్ తెన్ కెర్తి తా.

బీదల్ చి రిసా డబ్బుల్ ఉక్కుల్ క

16 జలె, యెరూసలేమ్ తెచ యూదుల్ తెచ బీద జల నంపజల స చి రిసా డబ్బుల్ ఉక్కుతిలిన్ చి రిసా కిచ్చొ మెంతసి మెలె, గలతీయ ప్రాంతుమ్ చ సంగుమ్ లోక ఆన్ సంగిలి రితి, తుమ్ కయ్ కి “దస్సి కెర” మెన ఆన్ సంగితసి. ² మెలె, ఎత్తి అయ్ తరి తుమ్ చి తె ఎత్తి మాన్యు, గలి సత్తరెక్క ప్రబు కెర్తి లాబుమ్ జోవయింక దొర్లు కెర తయెదె గే జేవ్ దెక, జాక ఏక్ వాట తియ తంక, చి సత్తరెక్క సత్తరెక్క సర్దు కెర్తి, ఒగ్గర్ జా తయెదె. చి ఆన్ జెతి పొదిక ఉక్కుల్ క తుమ్ బమ్మ జంక నాయ్. ³ పడ్డో, ఆన్ అయ్ లె, ‘నిదానుమ్ కెరుల’ మెన తుమ్ కక్క కక్క నిసానె తె గే, జా గుర్తుక ఆన్ ఉత్తల్ రెగ్గ దెయిందె, చి తుమ్ ఉక్కుల దెతి డబ్బుల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తె జోవయింక అత్తి తెద్రయిందె. ⁴ ఆన్ కి గెలె చెంగిల్ మెన డీసిలె, అంచి తెన్ జేవ్ జెవుల.

కొరిందిల్ తె పవులు గోత్ గెచ్చుక ఉచర్లిన్

⁵ ఆన్ మాసిదోనియ వాట్ గెచ్చుక ఉచర అస్సి, చి ఒత్త గెలయ్ మెలె, తుమ్ తె గోత్ జెయిందె, ⁶ చి ఏక్ వేల ఇదిల్ ఒగ్గర్ సేంపు తుమ్ చి తెన్ తయిందె, నెంజిలె ఒండి చల్లి పొది కి ఒత్త తంక జయెదె, చి ఒత్త తెంతొ ఆన్ కేన్ ప్రయానుమ్ గెలె కి, తుమ్ అంక బార్ కెర తెద్రవుక జయెదె. ⁷ ఆన్ అప్పె వాట్ గెతి పొది తుమ్ క గడియ దెక ఉట్ట గెచ్చుక నెసి, గని ప్రబు సెలవ్ దిలె, పడ్డో గెలె, తుమ్ చి తెన్ సగుమ్ సేంపు తాఁ గెచ్చుక జయెదె. జయ్యి అంచి ఆస. ⁸ గని మదెనె, పెంతెకోస్తు పండుగు ఎద ఇన్నె ఎపెనుతె తయిందె. ⁹ కిచ్చొక మెలె, అప్పె ఇన్నె సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఒగ్గర్ కెరుక అంక వాటు దొర్లు జా అస్సి. గని విరోదుమ్ సుదల్ ఒగ్గజిన్ పిట్టవుక ఉచర అస్తి, చి ఆన్ తిలెకయ్ చెంగిలి.

తిమోతి కొరింద్ తె గెచ్చుక తిలిసి

¹⁰ తిమోతి తుమ్ తె అయ్ లె, తుమ్ సర్త తెన్ బెదవన. ఆన్ కెర్తి రితి, జో కి ప్రబు చి కామ్ కెర్తయ్. ¹¹ జాకయ్, జో దాకు జతికి కో జోక నిస్కారుమ్ దెక నాయ్. జో అంచితె అన్నె ఉట్ట జెంక మెన బార్ జతి పొదిక సర్త తెన్ తుమ్ జోక అన్నె తెద్రవ. ఆన్ తెద్రయ్ ల అన్నె బావుడ్లు తెన్ జో ఉట్ట జెతిన్ క ఆన్ రకితసి.

¹² అన్నె బావుడ్లు తెన్ తుమ్ తె గోత్ గెస్సు మెన, అమ్ చొ బావొ జలొ అపొల్లోక బలవంతుమ్ కెర్తయ్, గని అప్పె గెచ్చుక జోక సెలవ్ నాయ్. జోక వాటు తిలె, పడ్డోకయ్ తుమ్ తె జెయిందె.

¹³ తుమ్ తెలిచి తెన్ జాగర్త తెన్ తా, తుమ్ చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, దయిరిమ్ తెన్ ఇండ, డిట్టుమ్ తా. ¹⁴ తుమ్ కిచ్చొ కెరుక జలెకి, ప్రేమయ్ తెన్ కెర.

¹⁵ జలె, బావుడ్లు, ఒండి అకయ ప్రాంతుమ్ తె సైపను చి గెచ్ తొలితొ ప్రబుక నంపజల, చి ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ నంపజలన్ క దెక తోడు తా అస్తి. ¹⁶ దస మాన్యుల్ క చి అమ్ చి తెన్ సైమ నేడ ప్రబు చి కామ్ నిదానుమ్ కెర్త ఎత్తిజిన్ క తుమ్ మరియాద దెక.

¹⁷ సైపను, పొర్మానాతు, చి అకయక ఇన్నె ఉట్ట అయ్ లిన్ చి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్త. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ ఇన్నె నెంజిలె కి, జేవ్ అయ్ లిన్

తెన్ తుమ్ అంచి తెన్ తిలి రితి జతయ్. ¹⁸ తుమ్చి ఆత్మక జేవ్ కిసి అన్నె డిట్టుమ్ కెర్ల గే, దస్సి అంకయ్ కి సర్ల కెర అస్తి. దస మాన్సుల్క తుమ్ మరియాద దెక.

కచి కచి ముద్దు సంగ తెద్రయ్లిసి

¹⁹ ఆసియా ప్రదేశిమ్చ సంగుమ్లు ఎత్తి తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి. పడ్డొ అకుల ప్రీస్కిల్ల జోవయించి గెరి సబ కెర్తి సంగుమ్చ ఎత్తిజిన్ తెన్ ప్రబుచి నావ్ తెన్ చి జోవయించి ప్రేమ కి సంగ తెద్రయ్తతి. ²⁰ నంపజల ఇన్నెచ బావుడ్లు ఎత్తిజిన్ జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి. ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్తి రితి ప్రబుచి నావ్ తెన్ సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జొకర.

ఆకర్ కోడు

²¹ ఆవ్ పవులు సొంత ఆతు తెన్ ఈంజ ఆకర్ కోడు రెగిడ్డసి. ఆవ్ రెగ్గయ్లిసి తుమ్ జాన్సు. ²² తుమ్చితె కో ప్రబుక ప్రేమ కెరె నాయ్ గే, ప్రబు జోక సిచ్చతె తెద్రవున్. అమ్చొ ప్రబు, తుయి జె!

²³ ప్రబుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవున్. ²⁴ యేసుక్రీస్తుచి తెడి అమ్చి ప్రేమ కి తుమ్చి తెన్ తవున్. †తెద్దిలి.

---

† తెద్దిలి మెలె ఆమేన్.

2 కొరింది

మొదొల్ కోడు

1 దేముడుచి సెలవ్చి రిసా, క్రీస్తు జలో యేసుచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తో జోచొ బారికి జా అస్సి పవులు రెగిడ్డసి. కొరింద్ పట్టుమ్తెచి దేముడుచి సంగుమ్చక, చి ఒండి అకయ ప్రదేసిమ్తెచి జోచయ్ జల అన్నె మాన్సుల్క ఆవ్ పవులు తిమోతి తెన్ రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

2 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్. 3 ఎత్తి దయక అబ్బొ జలో, అమ్చి ఆత్మతె అమ్క డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్టొ దేముడు జలో, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుచొ దేముడు అబ్బొన్కయ్ జొఒర. 4 అమ్చ బాదల్ ఎత్తితె జో అమ్క డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్టయ్, చి జో అమ్కయ్ కెర్తి డిట్టుమ్ దయిరిమ్చి రిసా, అన్నె కీస బాదల్ సేడ్డనక ఆమ్ కి డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెరుక జతయ్. 5 కిసి మెలె, క్రీస్తు సేడ్డ సైమల్తె ఆమ్ కిసి బెదితసుమ్ గే, దస్సి, జోచి తెడి తా, జో దెతి డిట్టుమ్తె దయిరిమ్తె కి అమ్ బెదితసుమ్. 6 తుమ్క 'డిట్టుమ్ దయిరిమ్ జతు, రచ్చించుప జతు' మెనయ్ అమ్ సైమల్ సేడ్డసుమ్. తుమ్కయ్ 'డిట్టుమ్ దయిరిమ్ జతు' మెనయ్ ప్రబుయి అమ్కయ్ డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్టయ్. ఆమ్ సేడ్డ అల్లర్ తూమ్ కి సేడ్డ బమ్మ నే జతె ఓర్నుప జలె, జోచి డిట్టుమ్ దయిరిమ్ తూమ్ కి జెస్సె. 7 తుమ్చి రిసాచి అమ్చి నముకుమ్ పిట్టె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆమ్ సేడ్డ సైమల్ తూమ్ కి సేడ్డె, అమ్కయ్ దొర్కు జతి డిట్టుమ్ ఆస దయిరిమ్ తుమ్కయ్ కి దొర్కు జయదె.

8 ఓ బావుడ్లు, ఆసియా ప్రదేసిమ్తె అమ్ సేడ్డి బాద కెర్తి గే తుమ్ నే జాన్తి రితి జలె, చెంగిల్ నాయ్ మెన అమ్ ఉచర్తసుమ్. జా బాద కెర్తి మెలె, అమ్క కెర్తి పిల్లితె తిలి మెలె, 'ఓర్నుప జంక నెత్తుమ్ ఒగ్గర్ మొరుమ్దె గె కిచ్చొగే' మెలి రితి అన్మానుమ్ అమ్క పిలిత్ తిలి. 9 నిజామి, మొర్తి సిచ్చ అమ్ వయిలి రితి అమ్క పెట్టి డీసిలి; తెడ్డి బాద తిలి. గని అమ్ తెడ్డి బాద సేడుక ప్రబు కిచ్చొక సెలవ్ దిలన్ మెలె, అమ్చి సొంత సెక్తిక అమ్ నే నంప కెర్తె. మొర్తసక అన్నె జియడ్డ దేముడుకయ్ అమ్ నంప కెరుకయ్ అస్సిచి రిసాయి జో జా సెలవ్ దిలన్. సొంత సెక్తిక కిచ్చొ నెత్తుమ్. 10 తెడ్డి ప్రమాదుమ్ తెంతో జో అమ్క రచ్చించుప కెర్టన్, చి అన్నె దస్సి అల్లర్ సేడ్డె, అన్నె అమ్క రచ్చించుప కెరెదె మెన అమ్క దయిరిమ్. 'జొయ్యి అమ్క అన్నె రచ్చించుప కెరెదె' మెన, జోచి ఉప్పిరి అమ్ పూర్తి నముకుమ్ తియ అస్సుమ్. 11 అమ్చి రిసా తూమ్ కి ప్రార్దన కెర కెర అమ్క తోడు తా, చి ఒగ్గజిన్ ప్రార్దన కెర్తి రిసా ప్రబు అమ్క రచ్చించుప కెర్టొ మెనయ్, ఒగ్గజిన్ జోచి సర్ద సంగుల.

కొరిందిల్క పవులు నిదానుమ్ కెర్లిసి

12 జలె, సర్ద తెన్ కిచ్చొ సాచి సంగితసుమ్ మెలె, ప్రబుచి సుద్ది తెన్ జోచి ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె, ముక్కిమ్క తుమ్చితెయ్ ఇండ అస్సుమ్; మాన్సుచి సెక్తి గ్యానుమ్క నాయ్, గని దేముడుచి దయచి సెక్తిక. 13 దస్సి, కిచ్చొ లుంకడ్డి రితి నాయ్, గని ఎత్తి తుమ్ సొస్టుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి జయ్యి అర్దుమ్ అమ్

రెగితసుమ్. 14 ప్రబు జలో యేసు ఈంజ లోకుమ్చక తీర్పు కెర్తి వెల్లి దీసిక 'చెంగిల్ అస్సి' మెన తుమ్చి రిసా ఆమ్ కీసి సర్ద జమ్దె గే, అమ్చి రిసా తుమ్క దస్సి సర్ద తంక జయెదె మెన తుమ్ అప్పె ఇదిల్ అర్దుమ్ కెరన అస్సున్. తుమ్క 'జా కోడు పూర్తి అర్దుమ్ కెరంత' మెనయ్ అంచి ఆస.

15 అంచి ఈంజ దయిరిమ్చి రిసా తుమ్తె తొలితొ జెంక ఉచర తిలయ్. గెచ్చుక జతి జలె, తుమ్క దొవ్వెర్ దెకితయ్, తివ్వెర్ సర్ద జతయ్. 16 తొలితొ మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెతె తిలి వట్టె తుమ్తె గోత్ గెచ్చుక చి జా మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ తెంతో అన్నె వట్టె ఉట్ట అయ్లె పొది కి తుమ్తె జెంక ఉచర తిలయ్. దస్సి, ఆవ్ అన్నె యూదయ్ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చుక బార్ జలె పొది తుమి అంక బార్ కెర తెర్తయ్తదు.

17 జలె, దొన్ని మెన్సుల్ తా 'జెయిందె' మెలయ్ గే? మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తెన్ 'జెయిందె' జవున్ మెన దొన్ని మెన్సుల్ తా ఆరి సంగిమ్దె గే? జెంక ఉడ్డెసుమ్ నెంజిలె 'జెయిందె' మెనిందె గే? 18 ఆవ్ దసా మాన్సు నెంజి. కచితుమ్ దేముడు నముకుమ్చొ, జాకయ్ ఆమ్ తుమ్క సంగితి దేముడుచి కొడొ ఆరి నెంజె గని కెయ్యక కి నిజామి. 19 దేముడుచొ పుత్తుసి జలో యేసుక్రీస్తు; †సిల్వనా తిమోతి చి ఆవ్ తుమ్తె బోదన కెర్టొ క్రీస్తు; దసాచొ నెంజె. సంగిల్ రితి జో కెరెదె. ఆమ్ కి దస్సి. 20 దేముడు అబ్బొసి సంగ తిలి ఎత్తి కోడు, ఎత్తి ప్రమానుమ్ క్రీస్తుతయ్ కచితుమ్ నెరవెర్నుప జతయ్. దస్సికయ్, క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ని ††తెడ్డిలి మెన సంగితసుమ్. ఇసి ఒప్పనై, దేముడుక గవురుమ్ దెతసుమ్; 'క్రీస్తుతయ్ ఎత్తి నెరవెర్నుప కెర్టయ్' మెనయ్. 21 అన్నె, దేముడు అబ్బొసి సొంత అమ్క తుమ్క క్రీస్తుచి తెడి డిట్టుమ్ కెర్టయ్, చి జోచి కామ్ కెరుక మెన అమ్క నిసాన అదికారుమ్ దా అస్సి. 22 జొయ్యి అమ్క 'అంచయ్ మాన్సుల్' మెన జోచి ముద్ద గల అస్సి, చి జోతె అమ్క దొర్కు జతి వాటక 'కచితుమ్ దెయిందె' మెన అమ్క అప్పె కి రుజ్జా తతి రిసా, అమ్చి పెట్టి జోచి ఆత్మ దా అస్సి.

కొరిందిల్క పవులు దుకుమ్ కెరుక నెసిలిన్చి కోడు

23 గని దేముడు అంచి రిసా సాచి జవున్! తుమ్తె కొరింద్తె ఆవ్ కిచ్చొక అన్నె జెంక నేతయ్ మెలె, తుమ్క సిచ్చ కెరుక నెసి. 24 తుమ్చి నముకుమ్చి ఉప్పిరి ముద్దొ కెరుక అమ్క అదికారుమ్ నాయ్, తుమ్క ఏలుప కెరుక అమ్క ఇస్టుమ్ నాయ్. నముకుమ్క జలె, డిట్టుమ్ అస్సున్. గని, తుమ్క 'సర్దసంతోసుమ్ తెన్ తత్తు' మెనయ్, తుమ్క తోడే తంకయ్ అమ్చి ఉడ్డెసుమ్.

2 జాకయ్, జా సుట్టుచి రితి ఆవ్ తుమ్తె జా తుమ్క దుకుమ్ కెరుక నెసి. 2 ఆవ్ తుమ్క దుకుమ్ కెర్తె, తుమ్చి దుకుమ్క ఆవ్ దుకుమ్ జతిసి అన్నె కో అంక సర్ద కెర్టొసా తయెదె? తూమ్ కి దుకుమ్ జా తస్సె, ఆవ్ కి దుకుమ్ జా తయిందె.

3 జా ఉత్తుమ్తె కిచ్చొక జా ఏక్ కోడు రెగిడ్డయ్ మెలె, ఆవ్ తుమ్తె దస్సి అయ్లె తుమ్ అంక సర్ద తెన్ బెదవంతస అంక దుకుమ్ కెర్తదు.

† జోపయింబి అన్నెక్ నావ్ సీలయ్. బారికల్ 15:27. †† గ్రీకు బాస తెన్ 'ఆమెన్' మెనుల.

జా ఓర్పున జంక నెతిర్తయ్. అగ్గె తెంతో తుమ్క ఆవ్ నంప కెర తిలయ్, చి 'అంక సర్గ తిలె తుమ్కయ్ కి సర్గ తయెదె' మెన ఉచర తిలయ్. ⁴ జా సుట్టు తుమ్క ఉత్తుమ్ రెగిడ్డిసి, జలె, తుమ్క దుకుమ్ కెరయ్తి ఇస్తుమ్ తెన్ రెగ్గి నాయ్, గని తుమ్క అంచి ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకయ్తి రిసాయి దస్సి రెగిడ్డయ్. పెట్టి ఒగ్గర్ బాద సేడ ఏడ, ఏడయ్ రెగిడ్డయ్.

⁵ జో మాన్సు అంక దుకుమ్ కెరయ్లిసి, జలె, ఎక్కి అంకయ్ దుకుమ్ కెరయ్లిసి నెంజె. దస్సి కెర తుమ్ ఎత్తిజిన్క కి ఇదిల్ జవున్ దుకుమ్ కెర తయెదె. గని జోక జా పూచి ఒగ్గర్ వయడుక నెసి.

⁶ ఎత్తిజిన్ జోక సిచ్చ రితి కెర్లిసి సరి జలి. ⁷ జాకయ్, ఒగ్గర్ దుకుమ్క జో పాడ నే జతి రిసా తుమ్ అప్పె జోక చెమించుప కెర బెదవన డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర. ⁸ 'జోచి రిసాచి తుమ్చి ప్రేమ జోక దెకవ' మెన ఆవ్ బతిమాల్ప జా సంగిత్సి. ⁹ అంచి కోడు సూన కెరుల గే నాయ్ గే మెన రుజ్జా దెకు 'జోక తుమ్ సిచ్చ కెర' మెన జా తుమ్క ఉత్తుమ్తె రెగిడ్డయ్. ¹⁰ తుమ్ కక్క చెమించుప కెర్లె, ఆవ్ కి జోక చెమించుప కెర్లెసి. ఆవ్ కిచ్చో చెమించుప కెరుక తిలి మెలె, తుమ్చి రిసాయి చెమించుప కెర్లయ్ మెలె, క్రీస్తుచి మొక్కె ఆవ్ సంగిత్సి.

¹¹ కిచ్చోక మెలె, సయ్తాన్ అమ్చి ప్రేమ పిట్టవుక ఉచరెదె. జోచి కుట్టల్ జానుమ్చి రిసా 'జో అమ్చి ఉప్పిరి జీనున్ నాయ్' మెనయ్ ఆవ్ ఇసి తీర్పు కెర అస్సి.

పవులు మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్తె గెలిన్

¹² జలె, క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసా ఆవ్ త్రోయ్ పట్టుమ్తె గెచ్చు పావెలయ్. సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయ్తి రిసా ప్రబు అగ్గెచి అవ్కాసుమ్ దిలన్. ¹³ గని, బావో జలొ తీతు తుమ్చితె తెంతో ఒత్త బుల జెంక నేతయ్చి రిసా బాద సేడ జా పట్టుమ్చితె సెలవ్ నజన, అన్నె బార్ జా సముద్దుమ్ జీన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమి ఉట్ట గెలయ్.

సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసాచి సర్గ

¹⁴ గని దేముడుక జోబర, సయ్తాన్ అల్లర్ కెర్లె కి, క్రీస్తుచి తెడి జో దేముడు అమ్క జీనయ్తయ్, చి జిస్టో క్రీస్తుచి పట్టి అమ్ కేనె గెలె కి, కెయ్క తెయ్క జోక జాన్తిన్చి వాసిన అమ్చి అత్తి జో ఒండి దెకయ్తయ్. ¹⁵ కిసి మెలె, రచ్చన జతసక కి, నాసెనుమ్ జతసక కి దేముడు అబ్బొన్క డయిలి దూపుమ్ వాసిన రితి క్రీస్తుచి వాసిన ఆమ్. ¹⁶ జా వాసినక దెక, జలె, నాసెనుమ్ జతసక కి అమ్ మొర్నుచి వాసిన, గని రచ్చించుప జతసక కి జీవుమ్చి వాసిన జా అస్సుమ్. దస్సి జలె, ఇసి ప్రబుచి కామ్ కెరుక కేన్ మాన్సు విలువ జవుల? ¹⁷ ఆమ్, జలె, జేవ్ వేర మాన్సుల్చి రితి లాబుమ్క ప్రబుచి కోడు సికయ్తన నెంజామ్. అమ్ విలువ నెంజెలె కి, ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ తిలిసి తిలి రితి, నెంజెలిసి నే తిలి రితి దేముడుచి మొక్కె జోచి అదికారుమ్ తెన్ క్రీస్తుచి తెడి తా జోచి కోడు సూనయ్తనుమ్.

అమ్చి సత్తిమ్చి రుజ్జాక ప్రబు సాచి

3 అమ్ అన్నె అమ్చి సొంత గవురుమ్ నజనుక దెర అస్సుమ్ గే? నెంజెలె, అమ్చి సత్తిమ్చి రుజ్జాక తుమ్తె సాచి ఉత్తల్ నజనుమ్దె గే? సగుమ్జిన్క దస సాచి రుజ్జాల్ తంక, గని అమ్క నాయ్. ² తుమ్కయ్ దెకిలె, అమ్చి సత్తిమ్క రుజ్జా దెకయ్తి ఉత్తుమ్ రితి తుమి జతసు; తుమ్చి పెట్టి రెగిడ్డి జా ఉత్తుమ్ ఎత్తిజిన్ సదు కెర అర్దుమ్ కెరనుక జయెదె. ³ పడ్డో, అన్నె కిచ్చో సొస్తుమ్ డీస్తయ్ మెలె, క్రీస్తు సొంత రెగిడ్డి అమ్చి అత్తి వేర మాన్సుల్తె తెర్లయ్లి ఉత్తుమ్, తూమ్ జస్తె మెన డీస్తయ్. సిర్త తెన్ రెగిడ్డిసి నెంజె, గని జీవ్ తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుయి రెగిడ్డిసి జా, పత్తె రెగిడ్డిసి నెంజె,

గని మాన్సుచి పెట్టి రెగిడ్డిసి. ⁴ క్రీస్తుచి తెడి, దేముడు అబ్బొన్చి మొక్కె దస్సి మెన అమ్క దయిరిమ్.

దేముడు దిలి అగ్గెచి ప్రమానుమ్

⁵ అమ్చి సొంత సెక్కి కిచ్చో కెరుక తెరుమ్ మెన ఉచరుమ్ నాయ్, నెత్తుమ్. అమ్చి సెక్కి కేనె తెంతో జెతయ్ మెలె, దేముడు తెంతోయ్. ⁶ యేసుక నంపజత మాన్సుల్క జో దిలి నొవి ప్రమానుమ్చి రిసా అమ్ సూనవుక మెన జొయ్యి అమ్క సెక్కి దా అస్సి. ఈంజ నొవి ప్రమానుమ్ తిలిసి కిచ్చో పత్తె గే, పుస్తకుమ్తె గే రెగిడ్డి కిచ్చో కిచ్చో అగ్గుల్చి నెంజె, గని జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు మాన్సుచి పెట్టి రెగిల్లిసి. †పత్తెతె జవున్, కార్గల్తె జవున్, రెగిడ్డి అగ్గుల్ అమ్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ దెకవయ్ అమ్క నింద కెర మార్గ, గని మాన్సుచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు రెగిడ్డిసి మాన్సుక ††జయ్డయ్.

⁷ జలె, పత్తె రెగిడ్డి అగ్గుల్చి మాన్సుల్క మార్గి సేవ దేముడు మోసే పూర్దుమ్చొచి అత్తి దిలి పొది, జో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఒగ్గర్ ఉజిడి తెన్ గవురుమ్ తెన్ దొర్కు జలి. కెర్లె ఉజిడి కెర్లె గవురుమ్ మెలె, దేముడు తెన్ జో దస్సుల్ జా తిలిన్చి ఉజిడ్క గవురుమ్క ఇస్రాయేలు ప్రజల్ మోసేచి మొక్కె దెకుక నెతిర్ల. పూర్దుమ్చి జా అగ్గుల్ తెన్ చి ప్రమానుమ్చి ఉజిడి గవురుమ్, మాత్తుమ్, తొక్కి జా జా, కేడ గెలి. ⁸ దస్సి కేడయ్ గెతి గవురుమ్ ఉజిడిచి కంట, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుచి సెక్కిచి సేవచి గవురుమ్ ఉజిడి ఒగ్గర్ జయె నాయ్ గే? జయెదె. ⁹ కిచ్చోక మెలె, మాన్సుక నింద కెర్లె అగ్గుల్ సేవచి గవురుమ్ ఉజిడి ఒగ్గర్ తిలె, మాన్సుచి పాపుమ్ పుంచ జోవయంక పున్నిమ్ దెతి సేవక అన్నె ఒగ్గర్ గవురుమ్ ఒగ్గర్ విలువ తయెదె. ¹⁰ ఇన్నెచి రిసా కిచ్చో మెనుక జయెదె మెలె, జాచి కంట జిన్చి గవురుమ్ జిన్చి విలువ తిలిన్చి రిసా, అగ్గెయ్ గవురుమ్చి విలువ తిలిన్క అప్పయి కిచ్చో గవురుమ్ కిచ్చో విలువ నాయ్. ¹¹ కేడయ్ గెలిన్క గవురుమ్ విలువ తిలి జలె, కెర్లెడ తెదొడ్ తాఁ గెతిన్క అన్నె ఒగ్గర్ గవురుమ్ ఒగ్గర్ విలువ తయెదె.

¹² ఇసి మెన అమ్క దయిరిమ్చి రిసా, దయిరిమ్ తెన్ ఈంజ నొవి ప్రమానుమ్చి రిసాచి సత్తిమ్ సూనయ్తనుమ్. ¹³ మోసేచి రితి అమ్ జము నాయ్. జో, జలె, 'కేడ గెతి జా ఉజిడి కేడ గెతిసి ఇస్రాయేలుల్ మెల అమ్చ పైజల్ దెకుత్ నాయ్,' మెనయ్, దేముడుతె తెంతో ఉట్ట అయ్లి పొది లాజ్ జా మొక్కోమ్ డంకన్లొ.

¹⁴ జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ కీన జల మెలె, జోవయంచి పెట్టి బేడు బందిల్ రితి జల, చి ఆజి ఎద కి అగ్గెచి ప్రమానుమ్చి వాట జేవ్ సదు కెర్లె పొది, మొక్కోమ్ డంకన తతి రితి పెట్టి సత్తిమ్ చినితి నాయ్. కిచ్చోక మెలె, క్రీస్తుచి తెడి మాన్సు తిలెకయ్ జా డంకిలిసి దేముడు కడ వెంట గెలెదె. ¹⁵ నిజామి, ఆజి ఎద మోసేచి అత్తి రెగిడ్డిసి దేముడుచ కొడో జేవ్ కెయ్య సదు కెర్లె కి, జోవయంచి పెట్టి యేసుక్రీస్తుచి రిసాచి సత్తిమ్ చినుక నెతిర్లి. ¹⁶ గని, మాన్సు మార్పున జా ప్రబుతె అయ్లె, జా డంక అడ్డు జలిసి కడి జతయ్, చి జో ప్రబుచి సత్తిమ్ చినుల.

¹⁷ అన్నె, ప్రబు ఆత్తుయి జయెదె, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు కేనె తయెదె గే, ఒత్తయ్ రచ్చన తయెదె. ప్రబుచి ఆత్తు అమ్చి పెట్టి తిలె, అగ్గుల్చి సేవక గొతిమాన్సుల్ తము నాయ్, విడ్డల్ జా తమ్దె.

¹⁸ అన్నె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జెర్నున్ జల అమ్ ఎత్తిజిని, కిచ్చో డంకిలిసి అడ్డు నెంతె ప్రబుచి ఉజిడి జోచి గవురుమ్ దెకితె తా, జోచి ఉజిడ్తె గవురుమ్తె బెద, జోచి పొలిక జతి రితి తిర్మ్ తిర్మ్ మార్పున జతె అస్సుమ్, చి జోచి ఉజిడి జోచి గవురుమ్ తిర్మ్ తిర్మ్ అగ్గెచి కంట అమ్ ఇండితిన్తె అన్నె డీస్తయ్. ఈంజ ఉజిడి ఈంజ గవురుమ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుయి జలొ ప్రబు తెంతోయ్ జెతయ్. జొయ్యి జా కామ్ జర్గు కెర్లయ్.

† రోమీయల్ 7:5, 8-11, నిర్గమకాండుమ్ 24:12, 31:18. †† రోమీయల్ 6:6.

సుబుమ్ కబుర్ కామ్ నిదానుమ్ తెన్ కెర

4 జలె, దేముడుచి దయక చి సేవ అమ్క జో సొంత తియార్ అస్సిచి రిసొ, అమ్చి నిదానుమ్ దయిరిమ్ పిట్టె నాయ్. ² కిచ్చొ పాపుమ్ తెన్ మాయ తెన్ బోదన కెరుక నెసిలమ్, నెసుమ్. కిచ్చొ మోసిమ్ కెరుమ్ నాయ్, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్తె కిచ్చొ వేరచి బెదవుమ్ నాయ్, గని సొస్టుమ్ సత్తిమ్ సంగితసుమ్. దస్సికయ్ కో సూన్లె కి 'సత్తిమ్' మెన అమ్చి రిసొ ఒప్పునుక జయెదె. 'సత్తిమ్' మెన దేముడు కి ఒప్పునెదె.

³ అమ్ బోదన కెర్తినె సుబుమ్ కబుర్చి అర్దుమ్ ఇదిల్ లుంకిల్ రితి జలె, కక్కయ్ లుంక తయెదె మెలె, నాసెనుమ్ జతసకయ్.

⁴ జోవయింకయ్, జలె, జేవ్ నంప నే జతసకయ్, ఈంజ లోకుమ్క ఏలుప కెర్లొ సయ్తాన్; నాసెనుమ్ జతస జోక 'దేముడు' మెనుల; జొయ్యి జోవయించి మెన్నుక గుడ్డి కెర అస్సి. కిచ్చొక మెలె, 'దేముడుచి పోలిక పూర్తి తిలొ క్రిస్టుచి గవురుమ్ దెకయ్తి సుబుమ్ కబుర్చి ఉజిడె జతి సత్తిమ్ దెకుత్ నాయ్' మెనయ్ జేవ్ మాన్సుల్క జో సయ్తాన్ జోవయించి మెన్నుతె గుడ్డి కెర అస్సి.

⁵ అమ్ బోదన కెర్తినె, జలె, అమ్చి రిసొచి నెంజె, గని యేసుక్రీస్తుక 'ఎత్తిక ఏలుప కెర్పు' మెన దేముడు అబ్బొసి జోక ప్రబు కెరయ్ అస్సి మెనయ్ అమ్ బోదన కెర్తసుమ్. జో యేసుచి సేవ చి ప్రేమచి రిసొ తుమ్చ 'సేవ కెర్తన రిత జా అస్సుమ్. ⁶ కిచ్చొక మెలె,

†† "అందర్ తెంతొ ఉజిడె జవున్" మెన సంగిలొ దేముడు అమ్చి పెట్టి జోచి ఉజిడి దా అస్సి. కిచ్చొక మెలె, క్రిస్టుచి మొక్కె డీస్తి ఆవ్ దేముడుచి గ్యానుమ్ ఉజిడి మాన్సుల్ దెక చిన అంక జాన్తు అంచి ఉజిడెతె జెతు మెనయ్, జో దేముడు ఈంజ సేవతె అమ్క బెదవ అస్సి.

ప్రబుచ కామ్ జోచి అత్తి జో జోచి సెక్తి తెన్ కెర్తయ్

⁷ దేముడు జోచి ఈంజ ఉజిడె సొమ్మారుమ్ రితయ్ గేడివొతె బెరవ అస్సి. కిచ్చొక మెలె, అమ్ గేడివొక సెక్తి నాయ్, విలువ నాయ్ చి రిసొ అమ్ సెక్తి నెంజిలసచి అత్తి జో జోచి కామ్ కెర్లె, 'దేముడుచియి, మాన్సుచి నెంజె' మెన జా సెక్తిక మాన్సు చినుక జయెదె. ⁸ రగరగాల్చ బాదల్ అమ్క పెలికెకి, పెల్లి జా బీడె గెచ్చుమ్ నాయ్; జోచి సెక్తిచి రిసొ, సగుమ్ బాదల్ కిచ్చొక సేడ్డునుమ్ గే అమ్ అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తిర్లె కి, జో దిలి కామ్చి రిసొ ఆస నెంజిలస జము నాయ్.

⁹ విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి అమ్ అల్లర్ జలెకి ప్రబు అమ్క ములె నాయ్. అమ్చ విరోదుమ్ సుదల్ అమ్క బూసిల్ రితి కెర్లె కి, మొరుమ్ నాయ్. ¹⁰ యేసు కీసి మొర్తి రితి జతె తా బాదల్ సేడ్డె తిలన్ గే, ఆమ్ కి ఈంజ జీవితముక మొర్తె తతి రితి అస్సుమ్. గని ఆమ్ మొర్తి రితి జా సెక్తి నెంజిలిన్తెయి యేసుచి సెక్తి డీస్తయ్. యేసు అన్నె జీవ్ జా పరలోకుమ్తె ఏలుప కెర్తి సెక్తి, అమ్ సెక్తి నెంజిలస రచ్చన జతిన్తె డీస్తయ్. ¹¹ కిచ్చొక మెలె, యేసుచి జీవ్ అమ్చి మొర్తి ఆగ్తె డీసున్ మెనయ్, అమ్చి ఈంజ జీవితముతె యేసుక్రీస్తుచి నావ్చి రిసొ అమ్ మొర్తుక దెర్పు సేడ్డునుమ్.

¹² జలె, ఆమ్ మొర్తునుమ్, తూమ్ జితసు!

¹³ గని

‡ "నంప జలయ్ చి సంగిలయ్"

మెన పూర్థుమ్ సంగిలొ రితి ఆమ్ కి నంపజా అస్సుమ్చి రిసొ ఆమ్ కి అమ్చి నముకుమ్ తిలిసి సంగితసుమ్. ¹⁴ ఇసి దయిరిమ్ తెన్ అమ్ నంపజలిసి కిచ్చొక సంగితె తత్తునుమ్ మెలె, ప్రబు జలొ యేసుక అన్నె జియడ ఉట్టయ్లొసొ జోవయించి నావ్ తెన్ అమ్కయ్ కి అన్నె

† నెంజెలె, 'గొతిమాన్సుల్, గొత్తి మాన్సుల్'. †† ఆదికాండుమ్ 1:3. ‡ కీర్తనలు 116:10.

జియడ ఉట్టవ, తుమ్క అమ్క జోతె కడ నెయెదె మెన జానుమ్.

¹⁵ కిచ్చొ కిచ్చొ బాదల్ కిచ్చొక ఒర్పుప జతసుమ్ మెలె, తుమ్చి రిసొయి. మెలె, ప్రబుచి రచ్చన అన్నె ఒగ్గజిన్క పాచెలె, ప్రబుచి దయచి రిసొ అన్నె ఒగ్గజిన్ జోక జోచి సర్త తెన్ జోబర సంగ జోక గవురుమ్ కెరుల.

¹⁶ జాకయ్ అమ్చి దయిరిమ్ పిట్టె నాయ్. అమ్చి ఈంజ లోకుమ్చి ఆగ్ పాడ్ జతె తిలె కి కుచితె తిలె కి, రోజాక అమ్చి ఆత్మ అన్నె నొవర్ జెర్లిల్ రితి జా సెక్తి జతయ్. ¹⁷ ఈంజ మదెనె చి ఇదిలిదిల్ అల్లర్ కిచ్చొ కామ్క జతయ్ మెలె, పరలోకుమ్తెచి నే కేడ్డి ఒగ్గర్ ఉజిడెతె గవురుమ్తె అమ్ బెదితి రిసొ అమ్క దొర్పు జయెదె.

¹⁸ అప్పె డీస్తిన్చి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిము నాయ్; పరలోకుమ్తెచి నే డీస్తిన్కయ్ నంప కెర్తసుమ్. కిచ్చొక మెలె, డీస్తిసి పాడ్ జతిసి, నే డీస్తిసి పరలోకుమ్తెచి జలె, తాఁ గెచ్చెదె.

పరలోకుమ్తె అమ్ తతిసి

5 అన్నె కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె అమ్ జితి కుడియ్ జతి అమ్చి ఆగ్ పాడ్ జలెకి, పరలోకుమ్తె అమ్క కెయక తెయక తాఁ గెతి గేర్ అమ్చొ దేముడు అమ్క దా అస్సి. కేన్ మాన్సు తెయార్ కెర్తినె నెంజె, దేముడు తెయార్ కెర్తినె, జా. ² నిజామి, ఈంజ లోకుమ్తె తిలె పొది దుకుమ్ జతసుమ్, చి పరలోకుమ్చి అమ్చి గేర్ నజనుక ఆస జతసుమ్. ³ జా గేర్ మెలిసి నజన్లె, పాలుమ్ గలన్లి రితి జయెదె, చి ఆమ్ డుమ్డి తయె నాయ్. ⁴ ఈంజ అప్పెచి కుడియతె అమ్ తతి పొది, అమ్చ బాదల్ చి రిసొ దుకుమ్ తెన్ అస్సుమ్. ఈంజ కుడియ, ఈంజయ్ పాలుమ్, గెస్సు మేనుమ్ నాయ్, గని అన్నె చెంగిల్ గేర్ చెంగిల్ పాలుమ్ గలన్తి రిసొ, పరలోకుమ్చి జా గేర్ జయి పాలుమ్ గలన్లమ్ మెలె, అమ్చి ఈంజ లోకుమ్చి మొర్తుక పరలోకుమ్చి నే కేడ్డి జీవు తతిసి జీన గెచ్చెదె.

⁵ పరలోకుమ్తె జితి రిసొ అమ్క తెయార్ కెర్లొసొ దేముడుయి, చి 'జర్గు జయెదె' మెన అమ్క కిచ్చొ గుర్తు జో దా అస్సి మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి జో దా అస్సి. ⁶ జాకయ్, కిచ్చొ జలెకి అమ్క దయిరిమ్. ఈంజయ్ ఆగ్తె, ఈంజయ్ లోకుమ్తె అమ్ జితి పొది, ప్రబుక దూరి అస్సుమ్ మెన జానుమ్. ⁷ పరలోకుమ్తెచి ప్రబు అమ్క దిలి అప్పె దస్సి డీసె నాయ్, గని జాక 'అస్సి' మెలి నముకుమ్ తెన్ని ఇండితసుమ్. ⁸ 'అమ్ పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దే' మెన దయిరిమ్ తెన్ అస్సుమ్, చి 'ఈంజ ఆగ్కుక ముల ప్రబుతె గెచ్చ జిలె చెంగిలి' మెన జానుమ్.

ప్రబుచి ఇష్టుమ్ రితి కెర్తి ప్రేమ

⁹ జలె, ఇన్నె ఈంజ అగ్ అమ్ జింక తిలె కి, ఒత్త పరలోకుమ్తె గెచ్చుక తిలె కి, అమ్చి ఆస కిచ్చొ మెలె, ప్రబుక సర్త కెర జోచి ఇష్టుమ్ రితి కెరుకయ్. ¹⁰ ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ అగ్ తిలె పొది అమ్చితె కో సత్తిమ్తె ఇండిల గే పాపుమ్తె ఇండిల గే, క్రిస్టుచి అత్తి అమ్ తీర్పు జంక, అమ్ జోచి మొక్కె టీవొ జతి జా దీసిక జలె, ఈంజ జీవితముతె కో సత్తిమ్ ఇండ తవుల గే, జోక బవుమానుమ్, కో పాపుమ్తె ఇండ తవుల గే, జోవయింకయ్ సిచ్చ ప్రబు దెయెదె.

¹¹ ప్రబు లోకుమ్చక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరెదె మెన జానయ్, జా బయిమ్ తెన్ మాన్సుల్క సికడ్డునుమ్. అమ్చి సత్తిమ్ జో దేముడు జానె, చి తుమ్చి పెట్టి తూమ్ కి చినితసు, కిచ్చొగె. తుమ్క 'చినుత్' మెనయ్ అమ్చి ఆస. ¹² తుమ్తె అమ్క గవురుమ్ దొర్పు జెయెదె మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. గని, మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి నే చినితె మాన్సు ముక్కిమ్చొ రితి డీసిలెకయ్ గవురుమ్ కెర్తన సగుమ్జిన్ అమ్చి రిసొ తుమ్క అన్మానుమ్ సికడ్డతి. తుమ్క 'జేవ్ అన్మానుమ్ సికడ్డనక కీసి జబాబ్ దెంక గే జాన్తు' మెనయ్ అమ్ ఇసి సొంతచి

రిసాచి సాచి రెగిడ్డునుమ్. అమ్చి సత్తిమ్ జాన్లె, తుమ్ జబాబ్ దెంక జాన్తె, జాకయ్ తుమ్క సంగితనుమ్. గవురుమ్ ఆననుక ఉచర కిచ్చోయ్ కెరుమ్ నాయ్. ¹³ జలె, అమ్క 'వెర్రి జలె' మెన తుమ్ తీర్పు ఉచర్లె జలె, 'అమ్ వెర్రి రితి డీస్తనతె దేముడుక లాబుమ్ తిలె దస్సి డీసుమ్' మెంతనుమ్. జోచి కామ్ కెర్రి ఆసకయ్ ఇసి జతనుమ్.

నాయ్ మెలె, 'బుద్ధికయ్ దస్సి సంగితతి' మెన అమ్చి రిసా తుమ్ ఒప్పులె, చెంగిలి. తుమ్కయ్ 'చెంగిల్ జతు' మెనయ్ ఇసి జతనుమ్.

¹⁴ క్రీస్తు ప్రేమచి రిసా అమ్ తుక్లె తంక నెత్తుమ్. అమ్క జోచి ప్రేమ పెలయ్తయ్. క్రీస్తు ఎక్కిలో అమ్ ఎత్తిజిన్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా మొర్లన్ మెన అమ్ దెకితనుమ్. జో మొర్లన్ తెన్ అమ్ ఎత్తిజిన్ మొర్లె రిత జా జోక నంపజలి తెంతో సొంత ఇస్తుమ్ జర్గు కెర్రి రితి ఇండుమ్ నాయ్. ¹⁵ కిచ్చోక మొర్లన్ మెలె, అమ్ జితన ఎత్తిజిన్క 'సొంత ఇస్తుమ్ అయ్లి రితి నాయ్, గని జోచి రిసా మొర అన్నె జితోసాక గవురుమ్ కెర్రి రితి జతు' మెనయ్ జో మొర్లన్.

క్రీస్తుచి తెడి నొవ మాన్సుల్

¹⁶ అప్పె తెంతో మాములుమ్ జోచి ఈంజ లోకుమ్చి జెర్మన్క కక్కయ్ దెకుమ్ నాయ్. అగ్గయ్ క్రీస్తుచి మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చి జెర్మన్కయి కీసి తిలో గే, దస్సి జోక దెకిత్ తిలమ్, గని అప్పెయి జోక దస్సి దెకుమ్ నాయ్. జో దేముడు జలిన్ రుజ్జా జలిన్కయ్ జోక దెకితనుమ్. ¹⁷ గని, కో క్రీస్తుచి తెడి తవుల గే, జోచి అగ్గెచి జెర్మన్క మొర్లి రితి జా తా జోచి ఆత్మతె జెర్మన్క జా నొవర్ రగుమ్ జా అస్తి. నొవర్ జెర్మన్క జలి రితి జా అస్తి. అగ్గెచి గెచ్చ, నొవిచి బార్ జా అస్సి, చి నొవిచికయ్ దెకితనుమ్.

¹⁸ మాన్సు నొవర్ జతి ఈంజ వరుమ్ కేనె తెంతో జెతయ్ మెలె, దేముడు తెంతో. జో క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ అమ్చి పాపుమ్ పుంచ కెర అమ్క జోక అడ్డు తిలి పాపుమ్ గెచ్చవ గెల కెర అమ్క అన్నె బెదవన్లన్, చి 'వేర మాన్సుల్ కి అమ్చో క్రీస్తుక నంపజలె జోవయింక కి దస్సి అన్నె బెదవనిందె' మెనయ్ జోచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి సేవ జో దేముడు అమ్క తియార అస్సి.

¹⁹ మెలె, క్రీస్తు బలి జలిన్ తెన్ జోవయించి పాపుమ్ పుంచ నే వయడ్లె, దేముడు లోకుమ్చక బెదవంతె అస్సి, చి జో బెదవంతిన్చి కబుర్ సూనయ్తిసి అమ్చి అత్తి జో సార్వ కెర దా అస్సి. ²⁰ జాకయ్, క్రీస్తుచ బారికుల్ జా అస్సుమ్. 'క్రీస్తుక నంపజతు' మెనయ్ దేముడు అబ్బొసి అమ్చి అత్తి మాన్సుల్క బుకార్తయ్. జాకయ్, 'దేముడు తెన్ బెదితి వరుమ్ తుమ్ నజనా' మెనయ్, క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుమ్క అమ్ బతిమాల్పా జా సంగితనుమ్.

²¹ అమ్క 'అంచి పున్నిమ్ జతు' మెనయ్ పాపుమ్ నెంజిలో పాపుమ్ నేన్లొ జోచో పుత్తుసి అమ్చి పాపుమ్ రితి దేముడు అబ్బొసి జోక టీచణ్ణో.

రచ్చన నజనతి సమయుమ్ నిజామి జా అస్సి

6 జలె, "దేముడుచి రచ్చన నజనా" మెన సంగితనుమ్, గని జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కిచ్చో మెంతనుమ్ మెలె, జోచి దయ ఆరి నజన తా నాయ్. ² కిచ్చోక మెలె,

"చెంగిల్ సమయుమ్క తుమ్చ ప్రార్దన సూన అస్సి, చి ఆవ్ రచ్చన కెర్రి కాలుమ్క తుమ్క తోడు జా అస్సి" మెన పూర్ణమ్ తెంతో దేముడుచి కొణ్ణతె రెగ్గవ అస్సి. అల్లె! 'చెంగిల్' మెలి జా సమయుమ్ అప్పెయి. రచ్చన జతి జా కాలుమ్ అప్పెయి.

సుబుమ్ కబుర్ రిసా పవులు అల్లర్ జలిసి

³ అమ్ ప్రబుచి సేవ కెర్రిన్తె కేన్ నింద నే జెతె, కో కిచ్చో సంగుక నెత్తి రితి, కచి నముకుమ్ పిట్టయ్తి కిచ్చోయ్ అడ్డు కెరుమ్ నాయ్.

⁴ ప్రబుచి సేవ పూర్తి నిదానుమ్ కెర్తనుమ్ మెన సాచి సంగనతనుమ్. ఇన్నెచి రుజ్జా కిచ్చో మెలె, కిచ్చో కిచ్చో ఒగ్గర్ అల్లర్ ఒర్పువ జా నిదానుమ్ తెన్ అస్సుమ్. కిచ్చో అల్లర్ మెలె, బాదల్, సైమల్, కస్టల్, ఇర్కులు, ⁵ కొర్డల్చ దెబ్బలు, జేలి జలిసి, జట్టు తెన్ నిగ జా మాన్సుల్ అమ్క అల్లర్ కెర్రిసి, ఒగ్గర్ కామ్ కెర టక్కిలిన్, గూన్ నెంజిలిసి అందర్లు, చువ్వె తిలిసి; దసచ ఎత్తి నిదానుమ్ తెన్ ఒర్పువ జా అస్సుమ్.

⁶ పడ్డో జోచి సేవచి అమ్చి నిదానుమ్ అమ్ ఇండిలి బుద్ధితె కి డీస్తయ్. వేర బుద్ధుల్ అమ్ నే జలిన్తె, ప్రబుచి ఎత్తి అమ్ జాన్తిన్తె, మాన్సుల్చ తప్పుల్ అమ్ ఒర్పువ జతిన్తె, మాన్సుల్క అమ్ మరియాద దెకితినతె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి తిలిన్తె, మాయ నెంజిలి అమ్చి ప్రేమతె. ⁷ సత్తిమ్చి బోదన అమ్ కెర్రిన్తె, దేముడుచి సెక్తి అమ్చ కమెతె డీస్తిన్తె, ఈంజ ఎత్తితె అమ్చి నిదానుమ్ డీస్తయ్. డెల్లి పక్క కి, ఉజెతో పక్క కి, కామ్క జెత పున్నిమ్చి అయ్దల్ వాడిక కెరన నిదానుమ్ తత్తునుమ్. ⁸ జాకయ్, గవురుమ్ జలెకి, నిస్కారుమ్ జలెకి, మాన్సుల్ అమ్క 'చెంగిల్చ' మెలె కి, 'గార్వ' మెలె కి, నిదానుమ్ తత్తునుమ్. సగుమ్జిన్ అమ్క 'మాయచ' మెంతతి, గని సత్తిమ్ కెర్తనుమ్. ⁹ సగుమ్జిన్ అమ్క విలువ దెకిత్ నాయ్, గని సగుమ్జిన్ విలువ దెకితతి. 'బే బేగి మొరుల' మెన అమ్క సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి, గని జితనుమ్. దెబ్బల్ కతనుమ్ గని మొరుమ్ నాయ్. ¹⁰ అమ్చ బాదల్క దుకుమ్ జంక జతయ్, గని సర్దనతోసుమ్ తెన్ అస్సుమ్. ఈంజ లోకుమ్చి ఆస్తిక ఉచర్లె బీద అస్సుమ్, గని ఒగ్గజిన్క సొమ్నారుమ్ కెర్తనుమ్. అమ్క కిచ్చో నెంజిలి కి, ఎత్తి కలుగు జలి రితి జా అస్సుమ్.

అమ్క కి తుమ్ ఎదిలి ప్రేమ కెర

¹¹ ఓ తుమ్ కొరిందిలు, కిచ్చో నే లుంకడె ఈంజ ఎత్తి, తుమ్క ఎదార్దుమ్ సొస్తుమ్ సంగ అస్సుమ్. అమ్చి పెట్టితె తుమ్క ఒగ్గర్ ప్రేమయ్ అస్సుమ్. ¹² అమ్చి రిసాచి తుమ్చి ప్రేమక ఆమి కిచ్చో ఇర్కు కెరుమ్ నాయ్. తుమ్చి సొంత పెట్టి తుమ్ ఇర్కు కెరంతసు. ¹³ అంచ బోదల్ జల రిత ఓ తుమ్ కొరిందిల్, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, ఆమ్ తుమ్కయ్ కీసి ప్రేమ అస్సుమ్ గే, తూమ్ కి దస్సి అమ్కయ్ ప్రేమ కెర మెన ఆవ్ బతిమాల్పా జా సంగితసి.

¹⁴ ప్రబుక నంప నెంజిలన తెన్ తుమ్ లంకె జా నాయ్. పాపుమ్తె పున్నిమ్ తిలిసి కీసి బెదెదె?! నెంజిలె, అందబుద్ధి తెన్ ఉజిడ్ బుద్ధి కీసి బెదెదె? బెదె నాయ్! ¹⁵ 'బెలియాలో' మెలొ సయ్తాన్ తెన్ క్రీస్తు కీసి బెదెదె? బెదె నాయ్! నంపనెంజిలోసా తెన్ నంపజలిసాక కీసి వాట తియిందె? తయె నాయ్! ¹⁶ దేముడుచి గుడి, జలె, బొమ్మల్క జొకర్రిన్ తెన్ కీసి బెదెదె? నెంజె! కిచ్చోక ఆవ్ ఇసి సంగితసి మెలె, జీవ్ తిలో దేముడుచి గుడి ఆము. పూర్ణమ్ దేముడుచి కొణ్ణతె రెగ్గయ్లి రితి,

"జోచి పెట్టి ఆవ్ జియిందె, జోచి తెన్ ఆవ్ బులిందె, ఆవ్ జోవయించో దేముడు జియిందె. జెచ్చి అంచ ప్రెజల్ జవుల"

మెన అన్నె,

¹⁷ "జాకయ్ 'అంక నంప నెంజిలన తెంతో తుమ్ బార్ జా' మెన

† యెసయా 49:8.

†† లేవీయకాండుమ్ 26:12, యిర్మీయా 32:38, యెహెజ్కేలు 37:27.

‡ యెసయా 52:11, యెహెజ్కేలు 20:34, 41.

‘సుద్ది నెంజిలిసి తుమ్ చడ నాయ్.
దస్సి ఎక్కి నిదానుమ్ జలదు మెలె,
తుమ్క బెదవనిందె’ మెన ప్రబు సంగితయ్”

మెన అస్సె,
18 † అంచ బోదల్ మెనయ్ తుమ్కయ్ అబ్బొది జయిందె,
చి అంక ‘అబ్బొ మెనయ్ అంచ పుత్తర్లు దువొ జస్సె’
మెన ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలొ ప్రబు సంగితయ్.”
మెన రెగ్ల అస్సె.

సుద్ది జతిన్

7 జాకయ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, దేముడు అమ్క ఈంజేవ్ ప్రమానల్ సంగ అస్సెచి రిసా, అమ్చి ఆగ్క, అమ్చి ఆత్మక కిచ్చొ గార్ కెరెదె గె, జా గెచ్చవన గెల కెరయ్, దేముడు ప్రబుక బియఁ కెర, అమ్ సుద్ది జంక †దెర్లిసి పూర్తి జతి రితి జోచి సుద్ది ఆననుమ. 2 అమ్క తుమ్చి పెట్టితె బెదవన. అమ్ కక్క తప్పు కెరుమ్ నాయ్, కక్కయ్ పాడె కెరుమ్ నాయ్, కక్కయ్ మోసిమ్ కెర లాబుమ్ కెరనుమ్ నాయ్. 3 తుమ్క నింద కెర్తి రిసా ఇసి సంగి నాయ్, అగ్గె కిచ్చొ మెన రెగిల్లయ్ మెలె, ‘అమ్చ జివుతె తుమ్చి రిసా ప్రేమయ్ అస్సుమ్’ బెద మెరుమ్దె, బెద జిమ్దె. 4 తుమ్చి రిసా అంక నముకుమ్ ఒగ్గర్ అస్సె, తుమ్ అంచి అత్తి సూన నంపజలదు చి రిసా ఆవ్ గవురుమ్ సంగితసి, తుమ్చి రిసా అంచి పెట్టి పూర్తి దయిరిమ్ అస్సె. అమ్చ బాదల్ ఒగ్గర్ జలెకి, అంచి పెట్టి సంతోసుమ్ బెరయ్ అస్సె.

5 †మాసిదోనియ ప్రదేసిమి అమ్ ఉట్టు అయ్లి పొది అమ్చి ఆగ్క సుక్కుమ్ నాయ్, గని ఎత్తి రగల్ బాదల్ సెడ్డయ్ తిలమ్; విరోదుమ్ సుదల్ కెర్ల అల్లచి రిసా కి, అమ్చి పెట్టిచి బయిమ్చి రిసా కి, 6 గని ముసుర్లు జలసక డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్ల దేముడు, జలె, తీతుక అమ్తె తెర్తవ అమ్క దయిరిమ్ కెర్ల. 7 ఎక్కి తీతు అయ్లిసి తెన్ దయిరిమ్ జము నాయ్, గని తుమ్చి నిదానుమ్ దెక జొయ్యి దయిరిమ్ జలిన్క అమ్కయ్ కి జో దయిరిమ్ కెర్ల. మెలె, అంక అస్సె దస్సుల్ జంక చి తుమ్చి ఆస, అంక తుమ్ దుకుమ్ కెర తిలిన్చి రిసాచి తుమ్చి దుకుమ్, అంచి రిసాచి తుమ్చి ప్రేమ నిదానుమ్చి రిసా అమ్క సంగిలన్, చి అస్సె ఒగ్గర్ సర్ల జలయ్.

8 అంచి ఉత్తుమ్తె ఆవ్ రెగిల్లిన్ తెన్ తుమ్క ఆవ్ దుకుమ్ కెర్ల కి, ఆవ్ ఉచక నాయ్. నిసారుమ్ జా తిలయ్, గని తప్పు కెరి నాయ్ మెన జాని. జా ఉత్తుమ్ తుమ్క దుకుమ్ కెర్ల, గని గడియకయ్ మెన ఆవ్ దెకితసి. 9 జలె, అంక సర్ల. తుమ్క దుకుమ్ కెర్ల రిసా నాయ్, గని తుమ్ దుకుమ్ జా తప్పు ఒప్పన చెంగిల్ జలదు చి రిసాయి. మెలె, తుమ్చి దుకుమ్ ప్రబుచి సత్తిమ్ తుమ్క ఉచరవడ్డిన్చి రిసాయి తుమ్క అమ్ కెర్లిసి కిచ్చొ సంతోసుమ్ కెరె నాయ్. 10 కిచ్చొ మెలె, ప్రబు ఉచర్లిసి దుకుమ్ అమ్ మాన్సుల్చి పెట్టి అయ్లె, అమ్ కెర్ల పాపల్ ఒప్పన బుద్ది జంక ఇస్టుమ్ జిమ్దె, చి ప్రబుచి రచ్చన నజనుమ్దె. జా రచ్చనచి రిసా ‘చెంగిల్ జలమ్’ మెనయ్, అస్సె దుకుమ్ తయె నాయ్. గని ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచి దుకుమ్ అమ్ పెట్టి తియ్లె, అమ్క మొర్లు జెయెదె.

11 ఈందె, దేముడు తెర్తయ్లి దుకుమ్ తుమ్చి పెట్టి కెర్లి నిదానుమ్ ఉట్టవ అస్సె! నిజామ్, తుమ్చి సత్తిమ్ దెకయ్తి ఆస ఉట్టవ అస్సె! జా తప్పుచి రిసా లాజ్ జా తుమ్చి ఉప్పిరి తుమి కోపుమ్ జలదు, దేముడుచి తీర్పుక బిలదు, అమ్చి తెన్ అస్సె బెదుక ఆస జలదు, సత్తిమ్ జంక ఆస జలదు. జా తప్పుచి రిసా సరిగా తీర్పు కెర్లదు. జా ఎత్తితెయి తుమ్ అస్సె సత్తిమ్ జలిసి డీస్తయ్. 12 జాకయ్, ఆవ్ తుమ్క రెగిల్లిసి దుకుమ్చి తిలె కి, ఒత్త కిచ్చొ లాబుమ్ మెలె,

ముక్కిమ్క తప్పు కెర్లొసాక ఉచరి నాయ్, ముక్కిమ్క అల్లర్ సేడ్డొసాక ఉచరి నాయ్, గని జా ఉత్తుమ్చి రిసా ముక్కిమ్క కిచ్చొచి రిసా ఉచర్లిసి మెలె, అమ్చి రిసాచి తుమ్చి ఒగ్గర్ ఆస, ప్రబుచి మొక్కె తుమ్ అస్సె చినన అస్సున్. 13 తుమ్ చెంగిల్ జలిన్చి రిసా అమ్క సర్ల, అమ్క అస్సె డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్ల. అమ్ సొంత సర్ల జలిన్చి కంట కిచ్చొక అస్సెయ్ సంతోసుమ్ జా అస్సుమ్ మెలె, తీతు తుమ్తె జా దెకిలి తెంతో, తుమ్చి రిసాచి జోచి అగ్గెచి అన్మానుమ్ నాయ్, చి సర్లసంతోసుమ్ జో జా అస్సె. 14 తుమ్చి రిసా అంచి సర్ల. ఆవ్ గవురుమ్ ఉచరంతిసి, జోక అగ్గె తెంతో సంగితె తిలయ్, చి జో తుమ్తె గెలి పొది జోచి మొక్కె కిచ్చొ తప్పుల్ కెర అంక లాజ్ కెరయ్సు నాయ్, అంచి మరియాద కడ్సు నాయ్. అమ్ తుమ్కయ్ సంగిలిసి ఎత్తిచి సత్తిమ్ కీసి రుజ్జా జలి గే, దస్సి తుమ్చి రిసా ఆమ్ తీతుక సంగిలిసి నిజామ్ జలి. 15 అస్సె జో తుమ్క అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ ప్రేమ ఉచర్తయ్. ప్రబుచి ఇస్టుమ్ తుమ్ ఎత్తిజిన్ కెర్లిన్చి రిసా కి, తుమ్ ఎత్తిజిన్ బియఁ అద్దుర్ తెన్ జోక బెదవన్చిచి రిసా కి జో ఉచార కెర్తయ్. 16 జలె, తుమ్చి రిసా ఆవ్ పూర్తి దయిరిమ్ జా అస్సిచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్.

యెరూసలేమ్చి సంగుమ్చ తోడు దెతిన్చి రిసా

8 అస్సె, బావుడ్లు, తుమ్క కిచ్చొ సంగితసుమ్ మెలె, మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చ ప్రబుచ సంగుమ్లుచ మాన్సుల్చి పెట్టి దేముడు ప్రేమ సికడ్లసి రుజ్జా జా అస్సె. 2 కీసి మెలె, జోవయించి నిదానుమ్ పరిచ్చ జలి రితి జా జేవ్ ఒగ్గర్ కస్టల్ సేడ్డె తిలె కి, జేవ్ ఒగ్గర్ బీద జలెకి, ప్రబుచి, జోవయించి ఎదివాట్ సర్లచి రిసా ఒగ్గర్ దర్ముమ్ తెన్ అస్సె జేవ్ †తోడు దా అస్సి. 3 జేవ్చి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ సాచి సంగితసి మెలె, జోవయించి సెక్తి తిలి ఎదిలి, నాయ్, గని జోవయించి సొంత ఇస్టుమ్క తెర్లె ఎదిలి కంటయ్ అస్సె జేవ్ ఒగ్గర్ దా అస్సి. 4 †యెరూసలేమ్చ నంపజలసక తోడె దెతిన్తె ఆవ్ కి బెదుమ్దె’ మెనయ్ అమ్క బలవంతుమ్ కెర్ల. 5 ‘ఇసి దస్సి కెరుల’ మెన మాములుమ్ అమ్ ఉచర్లి రితి నాయ్, గని ‘అమ్చి అత్తి ప్రబు జోవయించి ఇస్టుమ్ పూర్తి కెర్లు’ మెన, తొలితొ ప్రబుచి అత్తి జోవయించి జీవ్ సార్లు కెర, పడ్డా జోవయించి తెడి అమ్చి అత్తి దిల.

6 జాకయ్ తుమ్ కొరిందిల్చి రిసా కి అమ్ ఉచర్లమ్, చి బీద సుదల్క దెతి దర్ముమ్ †తుమ్ ఉక్కిల్తిసి, తీతు మొదొల్ కెర్లిన్క ‘పూర్తి జర్లు జవున్’ మెన, తీతుక బలవంతుమ్ కెర అస్సుమ్. 7 జలె, నముకుమ్క, ప్రబుచి గ్యానుమ్క, జోచి గ్యానుమ్ సొస్తుమ్ బోదన కెర్లిన్క, నిదానుమ్క, చి అమ్చి ఉప్పిచి తుమ్చి ప్రేమక, దస్సిచి ఎత్తిక తుమ్ కీసి నిదానుమ్ జా అస్సున్ గే, దస్సి ఈంజ దర్ముమ్ దెతిన్క కి దయ ఒగ్గర్ జతి రితి తుమ్ దెకన.

8 ఆవ్ ఇసి సంగిలిసి ఆర్త దెతిసి నెంజె, గని మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చ జేవ్ అస్సె మాన్సుల్ తోడు దా సత్తిమ్ కెర్లిన్క తుమ్ దెక తుమి పరిచ్చ కెరెన్లె, బీద సుదల్క తోడు కెర్లి తుమ్చి ఉద్దెసుమ్క ‘నిజామ్చి’ మెన తుమ్ రుజ్జా దెకయ్తి అమ్కానుమ్ తుమ్క దొర్కు జవున్ మెనయ్ ఆవ్ తుమ్క ఉచరయ్తసి. 9 ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు సొంత కి జోచి దయక కిచ్చొ కెర్లన్ గే జానుమ్. మెలె, పరలోకుమ్చి సొమ్నారుమ్ జోక తిలె కి, తుమ్చి రిసా బీద కెరెన్లె; తుమ్క సొమ్నారుమ్ కెరుక మెనయ్ జో బీద జలన్.

10 జలె, ఈంజ డబ్బుల్ ఉక్కిల్లి కామ్చి రిసా కిచ్చొ ఉచర తుమ్క ఆవ్ సంగితసి మెలె, వెర్నెక్ అగ్గె తుమ్ ఇస్టుమ్ జా మొదొల్ కెర్లిసి తుమ్ అస్సె పూర్తి జర్లు కెర్లె చెంగిలి. 11 తుమ్క జా ఇస్టుమ్ అస్సె. జలె, జా జర్లు కెర్లెయ్ జా ఇస్టుమ్ నెరవెర్లుచ జయెదె. తుమ్ తెర్లి

† నమాయెలు దొస్సిచి పుస్తకుమ్ 7:14, 7:8. †† కొరిందిల్క రెగిల్లి దొస్సి నంబర్ ఉత్తుమ్ 3:18, దెస్సెలొసికుల్క రెగిల్లి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 5:23. ‡ జేవ్ కొరిందిల్ తిలి అకయ ప్రదేసిమ్క మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ ఉత్తర పక్క అస్సె.

†† రోమియల్ 15:25-27. ††† యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి యాదయ ప్రదేసిమ్ కారు జా తతికయ, వేర తెంతొచ నంపజలస తోడు తెర్తయ్లె. బారికుల్ 1:28-30. †††† కొరిందిల్క రెగిల్లి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 16:1-4.

ఎదిలకయ్ జగ్గు కెర. ¹² ఎక్కిలో దెంక మెన తెయార్ మెన్సు తెన్ తిలె, జాక సెక్కి జీస్టిన్ నెంజె గని తిలిసైయ్ సర్ల తెన్ దిలె ఇస్టుమ్ జయెదె. నెతిర్లిసి నే కెర్లె, మాన్సుక నింద నాయ్.

¹³ వేర మాన్సుల్ క జేవ్ చి పూచి వయడ నాయ్, తుమ్ కయ్ జా జాడు ఎత్తి వయతు మెని నాయ్, ¹⁴ గని, 'ఎత్తిక సమానుమ్ జతిసి తవున్' మెన జోవయింక నెంజిలిసి రిసా తుమ్ చి సామ్నారుమ్ క తుమ్ అప్పి దాస. ఏక్ వేల పడ్డొక తుమ్ కయ్ కొత్తు తిలె, జేవ్ తుమ్ కయ్ తోడు కెరుక జయెదె, చి ఎత్తిజిన్ క సమానుమ్ జతిసి తయెదె. ¹⁵ పూర్ణమ్ దేముడు చి కొడొతె రెగ్డయ్ లి ఏక్ కోడు చి అర్దుమ్ తుమ్ ఉచర.

¹⁶ "ఒగ్గర్ కుడవన్లొసాక కిచ్చొ సేసె నాయ్, గని తొక్కి కుడవన్లొసాక కిచ్చొ కొత్తు తయె నాయ్" మెన రెగిడ్డి కోడు.

తీతుక కొరిండ్ పట్టుమ్ తె అన్నె తెద్రయ్ లి

¹⁶ దేముడుక జోబర! తుమ్ చి రిసా జో తీతు చి పెట్టి కి జోవయిం చి ప్రేమ దా అస్సి. ¹⁷ "కొరిండ్ తె ఈంజ కామ్ క గో" మెన అమ్ బతిమాల్పు జా సంగితికయ్, "గెచ్చిందె" మెలన్. గని ఎక్కి ఆమి సంగిల్ రిసా నాయ్, గని అన్నెయ్, తుమ్ చి రిసా చి జో చి ప్రేమకయ్ జో చి సాంత ఇస్టుమ్ కయ్ జెతయ్.

¹⁸ జో తెన్ అన్నె కక్క తెద్రయ్ తసుమ్ మెలె, జో సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తన్ చి రిసా ఎత్తి సంగుమ్ లుతె, ఎత్తిజిన్ మెన్సి తొ బావొక తెద్రయ్ తసుమ్. ¹⁹ పడ్డొ, 'ప్రబు చి గవురుమ్ దెకయ్ తి అమ్ చి ప్రేమ దెకయ్ తి ఈంజ తోడు దెతి కామ్ తె అమ్ చి తెన్ బులున్' మెనయ్ సంగుమ్ లుచ జోక నిసాన అస్సి. జో, జలె, తీతు తెన్ గెతయ్. ²⁰ అమ్ డబ్బుల్ ఉక్కుల వంట దెతి ఈంజ దర్దుమ్ చి సేవ చి రిసా కో అమ్ క నింద నే కెర్లి రితి, ఈంజ కామ్ తె కిచ్చొ పొరపాట్ బెదవుమ్ నాయ్, కిచ్చొ పొరపాట్ బెదయ్ లి రితి డీసుక కి నెసుమ్, ²¹ చి ప్రబు చి మొక్కె కి, మాన్సు చి మొక్కె కి, కీసి సత్తిమ్ కెరుక గే సరిగా ఉచర అస్సుమ్. జాకయ్, సంగుమ్ లుచ నిసాన మాన్సుక కి అమ్ చి తెన్ ఈంజ తోడు దెతిన్ తె బెదవన అస్సుమ్.

²² అన్నె, జేవ్ దొగుల తెన్ అన్నెక్టొ బావొక తెద్రయ్ తసుమ్. ఇన్నెక అగ్గె తెంతొ కిచ్చొ కిచ్చొ కమె దా అస్సుమ్ చి కిచ్చొ కామ్ తె కి నిదానుమ్ కెర్లయ్ మెన రుజ్జుల్ దెక అస్సుమ్. తుమ్ చి రిసా చి జోవయిం చి ఒగ్గర్ నముకుమ్ చి రిసా, వేర కమె చి కంట తుమ్ తెయ్ గెచ్చుక అన్నె ఒగ్గర్ ప్రేమ ఈంజొ జా అస్సి.

²³ తీతు, జలె, తుమ్ చి రిసా చి అం చి సేవ తె జో అం చి తెన్ ఎక్కి రితి బెద అస్సి. జేవ్ అన్నె దొగుల బావుడ్లు, జలె, సంగుమ్ లుచి నావ్ తెన్ జోవయిం చ బారికుల్ జల రిత జా గెతతి, క్రీస్తు చి గవురుమ్ దెకయ్ తతి. ²⁴ జాకయ్, తుమ్ చి ప్రేమక, చి ఈంజేవ్ క ఆవ్ తుమ్ చి రిసా నముకుమ్ సంగిలిన్ క, 'నిజామి జో సంగిల్ రితి జా అస్తి' మెనయ్ సంగుమ్ లు రుజ్జు దెకిత్ రితి కెర.

దర్దుమ్ ఉక్కుల దెతిన్ చి రిసా అన్నె సంగిలిసి

9 జలె, †† యెరూసలేమ్ తెచ నంపజలసక దెతి తుమ్ ఉక్కిల్లి డబ్బుల్ చి రిసా అమ్ అన్నె రెగుడుక కిచ్చొక? ² జా ఉక్కుల దెంక తుమ్ కోర్ఫ జలిసి ఆవ్ జాని, చి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ చ నంపజలసక తుమ్ చి రిసా ఆవ్ సంగితిసి. కిచ్చొ సంగితిసి మెలె, " †† అకయ ప్రదేసిమ్ చ నంపజలస పూర్ణమ్ తెంతొ జోవయిం చి డబ్బుల్

† నిర్ణయకాండుమ్ 16:18. †† క్రీస్తు యెరూసలేమ్ తె మొర జీవ్ జలన్, గెద, చి తొలితొ ఒత్తయ్ మాన్సుల్, క్రీస్తు చ సిస్టుల్ తెన్, జోవయింక నంపజల. యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ చి యూదయ ప్రదేసిమ్ కారు జా తతికయ్, వేర తెంతొచ నంపజలస తోడు తెద్రయ్ ల; అకయ ప్రదేసిమ్ చ కి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ చ కి; బారికుల్ 1:28-30. ‡ ఆజి కాలి అకయ ప్రదేసిమ్ చి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ క 'గ్రీకు ప్రదేసిమ్' మెంతతి.

దెంక తెయార్ జా అస్తి" మెన ఆవ్ సంగితిసి. జా దర్దుమ్ ఉక్కుల దెతి తుమ్ చి సర్ల చి రిసా సూన్లి రిసాయి జేవ్ మాసిదోనియ చ ఒగ్గర్ జిని జా కామ్ తె బెదుక కోర్ఫ జా అస్తి.

³ జలె, ఈంజేవ్ బావుడ్లుక కిచ్చొక తుమ్ తె తెద్రయ్ తసి మెలె, 'జా డబ్బుల్ ఉక్కుల తెయార్ జా అస్తి' మెన తుమ్ చి రిసా అమ్ సర్ల సంగిలిసి అబద్దుమ్ నే జతి రితి తుమ్ క 'నిజామి తెయార్ జా తత్తు' మెన 'తుమ్ దెక' మెనయ్ ఆవ్ జేవ్ క తెద్రయ్ తసి. ⁴ నెంజిలె, పడ్డొ అం చి తెన్ ఈంజ మాసిదోనియ చ నంపజలస సగుమ్ జిన్ తుమ్ తె అయ్ లె, తుమ్ తెయార్ నే జా తిలె, అమ్ చి మరియాద గెచ్చెదె; అమ్ చి కి తుమ్ చి కి. 'సత్తిమ్ కెరుల' మెన అమ్ దయిరిమ్ క సంగిలిసి పిట్ట తయెదె చి రిసా. ⁵ జాకయ్, 'అం చి కంట జేవ్ అగ్గె గెచ్చ తుమ్ సంగిలి దర్దుమ్ దెతిన్ కయ్ తుమ్ క తెయార్ కెర తత్తు' మెనయ్ జేవ్ క బలవంతుమ్ కెర్లయ్. దస్సి, తుమ్ అగ్గెయి జా డబ్బుల్ తెయార్ కెర తిలె, సర్ల తెన్ దెతె, ఆరి ఇస్టుమ్ నెంజిల్ రితి నాయ్.

ముస్సి బుద్ది చి రిసా చి దర్దుమ్ బుద్ది చి రిసా చి కోడు

⁶ ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో ముస్సి తెన్ బి గలెదె గే, తొక్కి పలితుమ్ చి పంటొ లాయెదె. కో దర్దుమ్ తెన్ బి గలెదె గే, ఒగ్గర్ పంటొ లాయెదె. ⁷ ఎత్తి మాన్సు సరిగా ఉచర, 'దెంక చెంగిలి' మెన కెదిలి చి రిసా ఉచరె గే, తెద్దిలి దెంకయ్. గని కో బలవంతుమ్ కెర్లి రితి దుకుమ్ తెన్ పొన, సర్ల తెన్సి. సర్ల తెన్ దెతొసాక దేముడు ప్రేమయ్ దెకెదె.

⁸ చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి దయ తుమ్ క మొచ్చు తెన్ దెంక దేముడు చి అత్తి అస్సి, చి తుమ్ క సరిపుచుప జతిసి కి, పడ్డొ కిచ్చొ కిచ్చొ చెంగిల్ క మొక తుమ్ మొచ్చు తెన్ దెంక తెరితి రిసా కి, సరిపుచుప జతిసి తుమ్ క దెంక జో చి ఇస్టుమ్. ⁹ దేముడు చ కొడొతె పూర్ణమ్ రెగ్డయ్ లి అస్సి.

†† "జోవయింక తిలిసి జో వంట దెతయ్, బీద సుదల్ క జో దర్దుమ్ తెన్ దెతయ్, జోవయిం చి జా సత్తిమ్ కెయ్ క తెయ్ క తాఁ గెచ్చెదె."

¹⁰ తుమ్ బి గల్లి రిసా బి దెతొ ప్రబు, తుమ్ కతి రిసా అన్నిమ్ దెతొ ప్రబు, సరిపుచుప జతిసి తుమ్ క దెయెదె, పలితుమ్ దెయెదె, చి తూమ్ దర్దుమ్ తెన్ బెదయ్ తిన్ చి సత్తిమ్ చి పలితుమ్ జో ఒగ్గర్ తయెదె. ¹¹ తుమ్ దర్దుమ్ తెన్ దెతి రిసా ఎత్తి తె సామ్నారుమ్ రితి జస్తి. అమ్ చి అత్తి తుమ్ జా దిలె, అమ్ బీద సుదల్ క దెమ్ దె, చి దేముడుక జేవ్ జో చి సర్ల దెకవ జోక గవురుమ్ కెరుల. ¹² దస్సి, ఈంజ దర్దుమ్ చి సేవ కెర్లె, బీద జల నంపజలసక కామ్ క జెతిసి దొర్కు జలిసి దా తస్తి, పడ్డొ అన్నె, "దేముడు దొర్కు కెరయ్ లొ" మెన జోక జోకర జేవ్ ఒగ్గర్ గవురుమ్ కెరుల.

¹³ ఈంజ కామ్ తుమ్ క ఏక్ పరిచ్చ రితి జయెదె. ఈంజ సేవ తుమ్ చెంగిల్ కెర్లె, తుమ్ చి సత్తిమ్ క రుజ్జు జయెదె. చి క్రీస్తు చి సుబుమ్ కబుర్ ఒప్పున జోక బియ్ తుమ్ ఈంజ సత్తిమ్ కెర్లిన్ చి రిసా, దేముడుక గవురుమ్ జయెదె. పడ్డొ, జేవ్ బీద జల నంపజలసక చి అన్నె బావుడ్లు ఎత్తిక తుమ్ కోడ్ దిలిన్ చి దర్దుమ్ చి రిసా గే దేముడుక గవురుమ్ జయెదె. ¹⁴ అన్నె, తుమ్ చి పెట్టి దేముడు జో చి దయక దర్దుమ్ బుద్ది దిలి రిసా జేవ్ మాన్సుల్ తుమ్ క ఒగ్గర్ ప్రేమ జా, తుమ్ క దెకుక మెన ఆస తెన్, తుమ్ చి రిసా కి జేవ్ ప్రార్దన కెరుల.

¹⁵ క్రీస్తు చి అత్తి దేముడు అమ్ క దిలి వరుమ్ కెర్లి గే కో సంగుక నెతిర్లి. జో చి ఎదివాట్ దర్దుమ్ చి రిసా జోక జోబర.

†† కీర్తనలు 112:9.

బుద్ధి నే జా తిలె సిచ్చ కెరుక తయెదె

10 క్రీస్తు కీసి మెత్తన తా మాన్యుల్ క కన్యారుమ్ దెకితె తిలన్ గే తుమ్ జాన్సు. జలె, ఆవ్ వపులు, క్రీస్తుచి కన్యారుమ్ దెకితి దస్సి బుద్ధి తెన్ సొంత తుమ్క బతిమాల్ప జతిసి. అమ్చి రిసా సగుమ్జిన్ మాన్యుల్ సంగితిన్ కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి మొక్కె మెత్తన అస్సి, గని ఉట్ట గెలె పడ్డొ దయిరిమ్ తెన్ ఆవ్ గోల కెర్తసి, బెర్తె! 2 జలె, కిచ్చొ అప్పె బతిమాల్ప జా ఆవ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ తుమ్తె అన్నె అయిలె పొదిక ఆవ్ ఇసి దయిరిమ్ తెన్ గోల కెరుక నెంజితి రితి, జేవ్ అల్లచ మాన్యుల్ బుద్ధి జా తత్తు, నెంజిలె అప్పె కీసి డీస్తయ్ మెలె, అయిలె కచితుమ్ జోవయింక గోల కెరుక తయెదె. అమ్క 'మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చ ఆసల్ ఇండితతి' మెన జేవ్ మాన్యుల్ అమ్క నింద కెర్తతి, గెద.

3 జలె, అమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్తె జలె కి, ఆవ్ కెర్తి యుద్దుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చి రగుమ్చి యుద్దుమ్ నెంజె. ఆత్మయుద్దుమ్ ఈంజ. 4 పాపుమ్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్త అమ్చ అయ్దల్ ఈంజయ్ లోకుమ్చ నెంజితి. అమ్చయ్ అయ్దల్ దేముడుచి సెక్తిచ అయ్దల్, చి సయ్తాన్చి సెక్తి తిలిన్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి; కేన్ ఒగ్గర్ సెక్తిచ జలెకి; ఈంజేవ్ అయ్దల్ జీనుల. 5 దేముడు దిల ఆత్మఅయ్దల్ తెన్ని జోవయించి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జత కొడొచి ఉప్పిరి జిన్తనుమ్, జోవయింక మాన్యుల్ జాన్తిన్క పిట్టయ్తి బడాయ్ తిల కొడొ ఎత్తిచి ఉప్పిరి జిన్తనుమ్, చి మాన్యుచి మెన్సు తిలి ఎత్తి ఉచరన మార్పుప జా క్రీస్తుక బితి రితి, జోవయించ జేవ్ ఉచరన మార్పుప కెర్తనుమ్. 6 అన్నె, దేముడుచి ఇస్తుమ్ రితి ఇండితి రితి తుమ్ కొరిందిల్ బుద్ధి జలదు మెలె, అమ్ అయిలె కో సేసిల మాన్యుల్ బుద్ధి నే జా తిలె, జోవయించ తప్పిల్క ప్రబుచ అయ్దల్ తెన్ సిచ్చ కెరుక బిము నాయ్.

7 తుమ్చి మొక్కె తిలిన్కయ్ తుమ్ దెకితె తత్తును. 'క్రీస్తుచ ఆము' మెన తుమ్చితె కో ఉచరంతతి గే, జేవ్ కీసి క్రీస్తుచ జా అస్సి గే, అమ్క 'జేవ్ కి క్రీస్తుచ' మెనయ్ ఒప్పన్తు. 8 తుమ్క పాడ్ కెరుక నాయ్ గని క్రీస్తుచి తెడి డిట్టుమ్ కెరుకయ్ మెనయ్ జోవయించి కామ్చి రిసా ప్రబు అంక అదికారుమ్ దా అస్సి. జా అదికారుమ్చి రిసా ఆవ్ ఏక్ వేల ఇదిల్ ఒగ్గర్ సంగిలె కి, అంచి మరియాద గెచ్చుక జో సెలవ్ దెయె నాయ్.

9 ఆరి బియ్డె రిసా ఇన ఉత్తల్ రెగ్గి నాయ్. దస్సి ఉచర నాయ్. 10 "జోవయించ ఉత్తల్తె డిట్టుమ్ డీస్తయ్, గట్టిజ సంగితయ్, గని ఇన్నె తిలె పొది జో బియ్ కెర జా కిచ్చొ గట్టిజ సంగె నాయ్" మెన అంచి ఉప్పిరి గోస జలస సంగితతి. 11 జలె, జేవ్ మాన్యుల్ కిచ్చొ అర్దుమ్ కెరంతు మెలె, అమ్ నెంజిలె పొది ఉత్తుమ్తె కిచ్చొ రెగుడుమదె గే, అయిలె పొది కచితుమ్ జర్గు కెరుమదె. 12 జోవయించి సొంత గవురుమ్ సంగన్త జేవ్ సగుమ్జిన్క దెకిలె, 'జోవయింతెన్ సమ్మందుమ్ జలస ఆము' మెననుక నెనుమ్, జోవయింక దెక పరిచ్చ కెరనుక నెనుమ్. బెదె నాయ్. జేవ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దెక దస తీర్పుల్ కెరంతిసి వెల్లొ మెనంతిసి సూటి నాయ్. దస్సి జా జా, బుద్ధి నెంజిల రిత జతతి.

పావులీంసి సొంత గవురుమ్ సంగస్సి రితి జలిన్

13 సత్తిమ్ జతి కంట అన్నె గవురుమ్ సంగనుమ్ నాయ్. గని దేముడు అమ్క వంట దిలి ఎదిలి గవురుమ్ సంగనుమ్దె; సుబుమ్ కబుర్ తెన్ తుమ్చి ఎద అమ్ పావుక మెన జో అమ్క దా అస్సి. చి జాచి రిసా సంగనుమ్దె. 14 తుమ్తెయ్ గెతి రితి అమ్క దిలి సేవ పాచితి నాయ్ జలె, అమ్ తుమ్కయ్ కిచ్చొ సంగుక బెదితి నాయ్. గని దూరి జలెకి, క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసాయి ఎత్తిచి

కంట ఆమి తొలితొ తుమ్తె అయ్లమ్. 15 సత్తిమ్చి కంట అన్నెయ్ గవురుమ్ సంగనుమ్ నాయ్. వేర మాన్యు సైమల్ సేడ కామ్ కెర్లన్క 'ఆమ్ కెర్లమ్' మెనుమ్ నాయ్. గని అమ్చి ఆస కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి నముకుమ్ వడ్డిలె, తుమ్చి ప్రాంతుమ్తె అన్నె ఒగ్గర్ గవ్విలె ప్రబుచి కామ్ అమ్ కెర్తి వాట్ దొర్కు జయెదె, 16 చి తుమ్చి ఒత్తల్తోచ ప్రాంతుమ్లతె కి అమ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక జయెదె; వేర మాన్యుల్ కెర్లన్క 'ఆమ్ కెర్లమ్' మెన నే సంగితె.

17 జలె,

"కో కచి గవురుమ్ సంగుక జలె,

ప్రబుచి గవురుమ్ సంగుతు"

మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్గె అస్సి, గెద. 18 కిచ్చొ మెలె, సొంత గవురుమ్ సంగనై కిచ్చొ గవురుమ్ నెంజె, గని ప్రబు కక్కయ్ గవురుమ్ కెరెదె గే, జో మాన్యు నిజామి గవురుమ్ జయెదె.

తప్పిచి బోద సూన మోసిమ్ జతు నాయ్

11 ఆవ్ అప్పె ఇదిల్ తెలివి నెంజిల్ రితి లట్టబ్బె, దయ కెర ఓర్పుప జా! అంచి రిసా కీసి జలెకి తుమ్ దస్సి కెర్తను.

2 తుమ్క 'ప్రబుతె పూర్తి నిదానుమ్ జతు' మెనయ్ అంక ఆస. ఎక్కి మున్సున్క నిదానుమ్ తిలి తేర్ని తుమ్ జతి రితి, పెండ్లిక క్రీస్తుక తుమ్క నావ్ కెర సార్పు దిలయ్. 3 గని పూర్గుమ్ అయి రూపుమ్ జా తిలొ సయ్తాన్ జోచి మాయక కీసి హావ్వుక మోసిమ్ కెర్లొ గే, దస్సి తుమ్క 'క్రీస్తుక ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ తత్తు నాయ్' మెన, తుమ్చి చెంగిల్ బుద్ధి జో సయ్తాన్ మార్పుప కెరెదె మెన అమ్క బయిమ్.

4 ఆవ్ కిచ్చొ ఇసి ఉచర్తసి మెలె, కో జలెకు తుమ్తె జా కెర, యేసుచి రిసా అమ్ బోదన కెర్లసి నాయ్, గని వేరచి సికడ్లె, తుమ్ బే బేగి జో మాన్యుక నంప కెర్తను. నెంజిలె, తుమ్క దిలి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ నాయ్ గని వేరయ్ ఆత్మ తుమ్క దొర్కు జలె, నెంజిలె తుమ్ నంపజిలె సుబుమ్ కబుర్ నాయ్ గని వేరయ్ కోడు సూన్లె, తుమ్ జా వేరచిక నంపజా తుమ్ బే బేగి మార్పుప జతను. 5 వేర సికడ్లె 'ఒగ్గర్ వెల్లొ బారికులె' మెన తుమ్ సంగిత జేవ్ వేర మాన్యుల్చి కంట ఆవ్ ఎద్దికి దాక్ జయి నాయ్ మెన ఆవ్ జాని. 6 లట్టబుక ఆవ్ తెలివి నెంజిలె కి, ప్రబుచి గ్యానుమ్ అంక అస్సి. కెయ్క కి కీసి జలె కి ఈంజ గ్యానుమ్ తుమ్క సొస్తుమ్ జానవ అస్సి.

7 తుమ్క 'చెంగిల్ జతు' మెన, తుమ్తె కిచ్చొ తోడు నే నజితె దాక్ కెరనయి దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సికడ్లిసి పాపుమ్ గే? 8 వేర సంగుమ్లచి డబ్బుల్ ఆవ్ నజన చోర్తి రితి జా అస్సి. ప్రబుచి నావ్ తెన్ తుమ్కయ్ సేవ కెర్తి అంచి ఆసచి రిసా జా డబ్బుల్ జోవయింతె నజెలయ్. 9 పడ్డొ, తుమ్చి తెన్ ఆవ్ తిలి పొది అంక కొత్తు తిలె, తుమ్చితె కక్కయ్ కి జా జాడు వయడి నాయ్. మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ తెంతొ అయిల బావుడ్లు అంక కొత్తు తిలిసి ఎత్తి దిల. జాకయ్ తెడిడి తుమ్క జా జాడు వయడి నాయ్, చి అప్పె తెంతొ కి కిచ్చొ జాడు కి తుమ్క వయడుక నెసి. 10 క్రీస్తుచి సత్తిమ్ అంచి పెట్టి కీసి అస్సి గే, ఈంజ ఒండి అకయ ప్రదేసిమ్తె ఆవ్ డబ్బుల్ గల్ల నే నజితెన్చి రిసా కో వేరయ్ సంగుత్ నాయ్. జేవ్ వేర సంగుక వాట్ దెయి నాయ్. ఆవ్ అప్పెక కెర్తి రితి దస్సి కెర్తె తయిందె. 11 కిచ్చొ? తుమ్క ప్రేమ కెరి నాయ్ గే? తుమ్క ఆవ్ ప్రేమ కెర్లసి 'నిజామి' మెన దేముడు జానె.

మోసిమ్ కెర్త బారికుల్

12 'సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసా డబ్బుల్ నజనయ్ అమ్చి రితి జేవ్ కి కెర్తతి' మెన, డబ్బుల్ ఆసక సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె జేవ్ అన్నె మాన్యుల్ అమ్చి రిసా సంగితతి. ఈంజ కామ్ జేవ్ కెరుక

అధికారుమ్ నాయ్. పడ్డో, జోవయించి రితి అమ్ నే కెర్తినక రుజ్జు తతి రితి, ఆవ్ అప్పె ఎద డబ్బుల్ గెట్ట నే నజీతె సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఆరి కెర్తె తయిందె. ¹³ దస మాన్సుల్ అబద్దుమ్కయ్ "ప్రబు అమ్క ఈంజ కామ్ తియార అస్సె. జోవ బారికుల్ ఆమ్" మెనన ఆరి సంగితతి. మోసిమ్ కెర్తస, జేవ్. ఆరిక క్రీస్తుచ బారికుల్ ఆమ్ మెనంతతి. ¹⁴ దస్సి కెర్తతి మెన తుమ్ ఆచారిమ్ జంక నాయ్. సయ్తాన్ కి మోసిమ్ కెర పరలోకుమ్చి ఉజిడచొ దూత రితొ డీసుక జానె. ¹⁵ జాకయ్ జోవ సేవ కెర్తస కి 'పరలోకుమ్చి సత్తిమ్చ సేవ కెర్తస అమ్' మెన ఆరి సంగనుల ఆచారిమ్ నెంజె. గని జేవ్ కెర్ల కమొ కొల్లి ఆకకక సిచ్చయ్ జవుల.

¹⁶ జలె, అన్యెక్ సుట్టు ఆవ్ సంగితసి. కిచ్చొ మెలె, అంక వెర్రి మెన కో ఉచర నాయ్. గని 'వెర్రి' మెన ఉచరై, అంక బెదవన జా, చి అంక ఇదిల్ జవున్ గవురుమ్ తయెదె. ¹⁷ ఆవ్ అప్పె సంగితిసి ప్రబు సంగిలిసి మెన నెంజె, గని దయిరిమ్ తెన్ ఇసి గవురుమ్ సంగుక తెలివి నెంజిల్ రితొ జతసి. ¹⁸ ఒగ్గజిన్ ఈంజ లోకుమ్చ కమొచి రిసా గవురుమ్ సంగనుల. ఆవ్ కి గవురుమ్ సంగనిందె. ¹⁹ తుమ్క బుద్ది అస్సిచి రిసా బుద్ది నెంజిలసక సర్ల తెన్ ఓర్నువ జతసు! ²⁰ మెలె, ఎక్కిలో తుమ్క దెర్ను సేడయెలె, నెంజిలె మోసిమ్ కెర తుమ్చి అత్తి లాబుమ్ కెరనై, నెంజిలె బడాయ్ జా వెల్లో మెననై, నెంజిలె తుమ్క మొక్కె పెట్టె, తుమ్ ఓర్నువ జతసు! ²¹ దస అల్లర్ కమొ కెరుక ఆమ్ నెత్తిర్లమ్ మెన లాజ్ తెన్ ఆవ్ ఒప్పునుక, ఏక్! గని జోవయింతె కో కిచ్చొచి రిసా గవురుమ్ సంగనై; ఆవ్ అప్పె తెలివి నెంజిల్ రితి లట్టబ్బసి; ఆవ్ కి దస్సిచి రిసా గవురుమ్ నజనుక దయిరిమ్ అస్సి. ఆవ్ తెలివి నెంజిల్ రితి కొడ్డె జతసి. ²² జేవ్ ఎబ్రియల్ జవుల గే? ఆవ్ కి ఎబ్రియలు! జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ జవుల గే? ఆవ్ కి ఇస్రాయేలుడు. జేవ్ అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిల గే? ఆవ్ కి జోచి సెకుమ్తె జెర్మిలయ్. ²³ జేవ్ క్రీస్తుచ సేవ కెర్తస గే? జలె, జోవయించి కంట ఆవ్ చెంగిల్చి. ఆవ్ అప్పె వెర్రి రితి లట్టబ్బె తుమ్ చెమించుప కెర. జోవయించి కంట ఆవ్ కీసి చెంగిల్చి జోచొ సేవ కెర్తొసా జయిందె మెలె, జోచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా జోవయించి కంట ఆవ్ అన్నె ఒగ్గర్ కామ్ కెర అస్సి, ఈంజ కామ్చి రిసా అన్నె ఒగ్గర్ సుట్టు జేలి జా అస్సి, ఒగ్గర్ సుట్టు దెబ్బల్క సిచ్చ జా అస్సి, ఒగ్గర్ సుట్టు మొర్తి రితి జా తిలయ్. ²⁴ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పాచ్ సుట్టు కొర్ల తెన్ ముప్పుయ్నొప్పు దెబ్బల్చి సిచ్చ అంక పెట అస్సి. ²⁵ తివ్వెరి డండల్ తెన్ అంక పెట అస్సి, ఏక్ సుట్టు పత్రల్ గల అంక మారిత, తివ్వెరి ఓడతె గెలి పొది ఓడ పత్రె లయితయిక్యం డుజ గెతయ్, ఏక్ సుట్టు ఒండి మెద్దెనె ఒండి సరారాతి సముద్రుమ్తె సేడ తిలయ్. ²⁶ ఒగ్గర్ సుట్టు దూరి ప్రయానుమ్ గెచ్చ అస్సి. దసితె గడ్డె జీన్తి ప్రమాదుమ్, చోర్లుచి రిసాచి ప్రమాదుమ్, అంచి సొంత దేసిమ్చ మాన్సుల్చి రిసాచి ప్రమాదుమ్, యూదుల్ నెంజిలసచి అత్తి ప్రమాదుమ్ కి జా అస్సి. పట్టుల్తె, బయిలు దేసిమ్లుతె, సముద్రుమ్తె కి ప్రమాదల్ జా అస్సి. మోసిమ్క 'నంపజలస ఆమ్' మెనన్లసచి అత్తి కి ప్రమాదల్ జా అస్సి. ²⁷ ఒగ్గర్ కామ్ కెర కెర సైమల్ సేడ అస్సి. ఒగ్గర్ రాతివొ నిజె నాయ్, ఒగ్గర్ సుట్టు చువ్వె తన్నె తా అస్సి, ఒగ్గర్ సుట్టు అంక అన్నిమ్ దొర్కు జయె నాయ్, ఒగ్గర్ సుట్టు చల్లిక, పాలల్ నెంజిలిన్క బాద సేడ అస్సి. ²⁸ జేవ్ ఆవ్ సేడ్ల బాదల్ ఎత్తిక పిట్టచ అన్నె కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచ సంగుమ్లు ఎత్తిక 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్ ఉచరై తతిసి అంక పెల్లితయ్, కామ్ రితి జతయ్. ²⁹ కో డిట్టుమ్ నెంజిలె, ఆవ్ కి డిట్టుమ్ నెంజిలి రితి దుకుమ్ జతసి; జోవయించి జాడు వయిలి రితి. కో పాపుమ్తె దెర్ను సేడ్లె, అంక ఒగ్గర్ దుకుమ్ తయె నాయ్ గే? ఒగ్గర్ దుకుమ్ జతసి.

† బారికుల్ 9:1-31, 11:24-30, చి 13 అధ్యయిమ్ తెంతొ 28 అధ్యయిమ్ ఎద సదు కెర.

³⁰ జలె, ఆవ్ గవురుమ్ నజనుక జలె, కిచ్చొచి రిసా గవురుమ్ సంగనిందె మెలె, ఆవ్ అప్పె తిలిన్చి రిసాయి గవురుమ్ సంగనిందె. ³¹ ఆవ్ సంగిలిన్ ఎత్తిక 'అబద్దుమ్ నెంజె' మెన ప్రబు జలొ యేసుక అబ్బొన్ జలొ కెయ్క తెయ్క మెచుప జతొసా మెన దేముడు జానె. ³² పడ్డో, అన్నె ఏక్ బాద ఆవ్ సేడ్లిన్చి రిసా గవురుమ్ నజనుక పచ్చ గెలయ్. కిచ్చొచి మెలె, దమస్కు పట్టుమ్తె అంక 'దెర్ను' మెన జా సుట్టు అరతె రానొచి తెడిచొ అదికారి జా పట్టుమ్చ సయ్న్యుమ్ సుదల్క రకడ్లన్, ³³ గని నంపజలస అంక గంపతె వెసడ పట్టుమ్చి కోటచి ఉప్పిచి గదితె వెగడ దా, కిట్టివాట్ వాలివొ తెన్ కోటచి ఒత్తల్తొ ఉత్తవ దిల, చి జో అధికారితె దెర్ను నే సేడ్లె ఉట్ట అయ్లయ్.

పవులు చి సిమ్మ

12 జలె, ఆవ్ గవురుమ్ నజనుక అస్సి. గవురుమ్ సంగనై అంక లాబుమ్ నాయ్, గని ప్రబు దెకయ్ల సిమ్మల్చి రిసా, జో దెకయ్ల రుజ్జుల్చి రిసా ఆవ్ సంగిందె. ² క్రీస్తుచొ మాన్సు ఎక్కిలోక జాని. అప్పె చొవ్ వెర్నుల్ జలి, ఈంజొ మాన్సు పరలోకుమ్తె ప్రబు తిలిన్తె ఉక్కిల్ జలొ. ఈంజొ మాన్సు ఇన్నెచి ఆగ్ తెన్ని ఒత్త ఉక్కిల్ జలొ గే ఎక్కి ఇన్నెచి ఆత్మయి ఉక్కిల్ జలి గే నేని, దేముడు జానె. ³ గని పరలోకుమ్చి ఒత్తచి పరదీసుతె నిజామ్ ఉక్కిల్ జలొ మెన జాని. ఇన్నెచి ఆగ్ తెన్ని ఒత్త ఉక్కిల్ జలొ గే ఎక్కి ఇన్నెచి ఆత్మయి ఒత్త గెలి గే నేని, గని దేముడు జానె. ⁴ ఒత్త కిచ్చొ సూన్లొ గే కేన్ మాన్సుకి అన్నె సంగుక నెత్తె, సంగుక నెంజె. ⁵ ఈంజొ మాన్సుచి రిసా ఆవ్ గవురుమ్ సంగిందె, గని అంచి నావ్ తెన్, జలె, ఎక్కి ఆవ్ అప్పె తిలిన్చి రిసాయి సంగనిందె. గని వేరచి రిసా, జలె, గవురుమ్ సంగి నాయ్.

⁶ ఆవ్ గవురుమ్ నజనుక ఉచరై, అంక వెర్రి మెనుక, బుద్ది నెంజిలొసా మెనుక నెంజె. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ సంగితిసి సత్తిమ్ గని అంచితె దెకితి కంట సూన్తి కంట కో అంక అన్నె గవురుమ్ ఉచరుక అంక ఆస నాయ్ చి రిసా తుక్లె తయిందె. ⁷ పడ్డో, ప్రబు అంక ఒగ్గర్ రుజ్జుల్ దెకయ్లిన్చి రిసా ఆవ్ నే పులితి రితి, అంక ఏక్ బాద తంక జో నెలవ్ దా అస్సి. కిచ్చొ మెలె, సయ్తాన్ అంక అల్లర్ కెర్తి రితి అంచి అగి కంటొ బూస్తి రితి ఏక్ బాద దా అస్సి; అంక 'పులున్ నాయ్' మెన. ⁸ జలె, 'ఈంజ బాద అంక ములున్' మెన, తివ్వెరి ప్రబుక బతిమాల్నా జా ప్రార్తన కెర్లయ్, ⁹ గని జో అంక, "అంచి దయ తుక సరిపుచుప జయెదె. తుయి అప్పె తిలె, తుచి అత్తి ఆవ్ కెర్తినతె అంచి సెక్తి పూర్తి డీసెదె" మెనయ్, ప్రబు సంగిలన్. జాకయ్ ఆవ్ అప్పె తిలిసి అన్నె సర్ల తెన్ ఒప్పునిందె, చి క్రీస్తుచి సెక్తి అంచితె కామ్ కెరెదె. ¹⁰ జాకయ్, క్రీస్తు గవురుమ్ జతి రిసా ఆవ్ అప్పె తిలె, మాన్సుల్ అంక నిస్కారుమ్ కెర్లె, ఆవ్ సైమల్ సేడ్లె, విరోదుమ్ సుదల్ అంక అల్లర్ కెర్లె. ఆవ్ కస్టల్ సేడ్లె, అంక సర్ల. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ అప్పె తిలె పొది, ఆవ్ అప్పె తిలిన్తె ప్రబుచి సెక్తి బార్ జా జోచి గవురుమ్ దెకయ్తయ్.

సత్తిమ్ నెంజిల 'బారికుల్'

¹¹ ఆవ్ ఈంజ ఎత్తి, సంగిలిసి తెలివి నెంజిల్ రితి, గని ఆవ్ సంగిత రితి తుమి పెలయ్లదు. తుమి అంచి రిసా 'సత్తిమ్చొ' మెన సాచి సంగితదు జలె, జతి. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ వేరయ్ మాన్సుల్; 'ఒగ్గర్ వెల్లొ బారికుల్' మెన తూమ్ సంగితస; కిచ్చొ నెంజిలె కి ఆవ్ జోవయించి కంట ఇద్దికి దాక్ నెంజె. ¹² క్రీస్తుక సత్తిమ్చొ బారికి ఆవ్ జలిన్క రుజ్జుల్ దెకయ్త కమొ తుమ్చి మొక్కె జర్లు జలె. మెలె, ఒగ్గర్ బాదల్ సేంతుమ్ తెన్ ఓర్నువ జలయ్, చి ప్రబు జోవయించి సెక్తిచ

†† బారికుల్ 9:23-25.

రుజ్జుల్ దెకయ్లో, ఈంజ లోకుమ్తె నెంజిల కమె దెకయ్లో, వెల్లెల వెల్లెల కమె జర్గు కెర్లో.

¹³ జలె, ప్రబుచ అన్నె సంగుమ్లుచి కంట తుమ్క కిచ్చొ పిట్టి? ఎక్కి పిట్టి మెలె, ఆవ్ జితి డబ్బుల్ తుమ్తె నజీ నాయ్. ఈంజ తప్పు అంక చెమించుప కెర, 'తప్పు' మెంతసు జలె!

అమ్తె లాబుమ్ కెరన్దది, అమ్క మోసిమ్ కెర్దది

¹⁴ ఈందె, అన్నెక్ సుట్టు తుమ్తె జెంక తెయార్ జా అస్సి. ఇన్నెతెన్ ఆవ్ అయ్లిసి తివ్వెరి జయెదె. అయ్లె, తుమ్క కిచ్చొ జాడు వయడి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి అస్తి ఆవ్ నెసి, గని తుమ్చి ప్రేమకయ్ అంచి ఆస. 'అయ్యన్క అబ్బొన్క పోస్తి రితి బోదలి కుడవ్క కెరనుక పూచి నాయ్, గని జోవయింబ బోదల్క పోస్తి రిసా అయ్యసి అబ్బొన్ కుడవ్క కెర అస్సి. ¹⁵ తుమ్చి ఆత్మల్క 'చెంగిల్ జతు' మెన ఆవ్ సర్ద తెన్ నస్టుమ్ జయిందె, అంచి జీవు దెయిందె. ఆవ్ తుమ్క ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లె, తుమి అంక తొక్కి ప్రేమ కెర్లె చెంగిల్ గే? తుమ్ ఉచర.

¹⁶ నాయ్, ఆవ్ జితిన్చి జాడు తుమ్క వయడి నాయ్, గని 'జో మోసిమ్చొ, తెలివి తెన్ అమ్క మోసిమ్ కెర్లో' మెన తుమ్ అంక సంగితసు. ¹⁷ జలె, తుమ్తె ఆవ్ తెర్దయ్లస చి అత్తి తుమ్తె కెయ్ కిచ్చొ లాబుమ్ కెరన్దయ్ గే? నాయ్, గెద. ¹⁸ 'గో' మెన తీతుక బలవంతుమ్ కెర్దయ్, చి జో తెన్ జో అన్నెక్ బావొక తెర్దయ్లయ్. తీతు జవున్ తుమ్క మోసిమ్ కెర్లో గే? నాయ్, గెద. ఆమ్ కి జోచి బుద్ది తెన్ ఇండుమ్ నాయ్ గే? ఆమ్ కి జోచి రితి జిము నాయ్ గే?

తుమ్తె జెతి పొదిక తుమ్ సత్తిమ్ జా తా

¹⁹ అమ్చి సత్తిమ్ సంగితిన్క 'ఎక్కి జోవయింబి సొంత నావ్ తతి రిసాయి అమ్చి మొక్కె సంగితతి' మెన ఉచర్తె తిలదు గే? నాయ్, అమ్చి ఉడ్డెసుమ్ దస్సి నాయ్. క్రీస్తుచి తెడి దేముడుచి మొక్కె సంగిలమ్, సంగితసుమ్. ²⁰ కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ తుమ్తె తిలె, తుమ్ వేర మార్పుప జా తస్సె మెన, పడ్డొ తుమ్ అంకయ్ దెకిలె, 'జో దస్సి అస్సి, చి అమ్క ఇస్తుమ్ నాయ్' మెన తుమ్ సంగితె మెనయ్ అంక బయిమ్. అన్నె కిచ్చొ మెలె, తుమ్ జట్టు తెన్, గోసల్ తెన్, కోపల్ తెన్, 'అన్నె మాన్సుల్ కీన్ జలె జతు గని అమ్మి చెంగిల్ కెరనుమ్' మెలి రితి బుద్ది తెన్ ఏక్ వేల తస్సె. ఎక్కిలోచి రిసా ఎక్కిలో ఆరిచ నిందల్, సొండల్ కొడొ సంగితె తస్సె, పుల తస్సె, ముద్దొ నెంతె తస్సె మెన ఆవ్ బితసి.

²¹ అన్నె కిచ్చొచి రిసా ఆవ్ బితసి మెలె, ఆవ్ తుమ్తె అన్నె అయ్లె, తుమ్చి రిసా దేముడుచి మొక్కె లాజ్ జయిందె, చి తుమ్చి తెచ పాపుమ్ కెర అప్పక పాపుమ్ నే ఒప్పన్లసచి రిసా ఆవ్ ఏడుక తయెదె. కేన్ పాపల్ మెలె, లంజెబుద్ది, లంజెకమె, ఆగ్గెచ ఆసల్ ముద్దొ నే కెరంతిసి, దసచ జేవ్ ఇండితిసి.

ప్రబుచి సెక్తి తెన్ తీర్పు కెరుక తయెదె

13 ఆవ్ తుమ్తె అన్నె అయ్లె ఇన్నెతెన్ తివ్వెరి జయెదె. అయ్లె, కక్క తీర్పు కెరుక జలె, దొగుల తీర్గ సాచుల్చి సాచి

† పవులు జేవ్ కొరిందిల్క అయ్యన్ అబ్బొన్ రితి జయెదె, గెద. జొయ్య జోవయింక తొలితొ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లో, గెద.

బెద, రుజ్జు జంక. ² అగ్గె పాపుమ్ కెర్లసక చి జేవ్ అన్నె ఎత్తిజిన్క అగ్గె జాగర్ల సంగిలయ్; సిచ్చ కెరుక జయెదె, మెన. ఆవ్ అప్పె ఒత్త నెంజిలె కి, జా సుట్టు ఆవ్ ఒత్త గెచ్చ తిలి పొది; తెదొడి ఆవ్ తివ్వెరి తుమ్తె జా తిలయ్, గెద. జలె, తెదొడి సంగిలి రితి, అప్పె కి కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ఆవ్ అయ్లె పొది జేవ్ చెంగిల్ నే జా తిలె, కచితుమ్ తీర్పు కెర సిచ్చ దెయిందె.

³ "తుయి సంగితిన్క 'క్రీస్తు సంగిలిసి' మెన అమ్ చినితి రిసా రుజ్జు దెకవు" మెన అంక తుమ్ కొంకడ్డసు. ఆవ్ అయ్లె, రుజ్జు దెకితె. తుమ్చి రిసా క్రీస్తు అప్పు జయె నాయ్. తుమ్తె జోచి సెక్తి దెకయ్తయ్! ⁴ నిజమి, జో మాన్సు జెర్నున్ జలిన్క అప్పు, తతికయ్, సిలువతె జోక మార్ల, గని దేముడుచి సెక్తిక జో జీవ్ జా ఉట్ట జితయ్. అన్నె, జో తెన్ ఆమ్ కి అప్పు అస్సుమ్, గని తుమ్క 'చెంగిల్ జతు' మెనయ్ అమ్ తుమ్క బుద్ది సంగుక సిచ్చ కెరుక మెలె, యేసుక జియడ్లొ దేముడుచి సెక్తికయ్ జర్గు కెరుమ్దె. క్రీస్తు తెన్ జయి సెక్తిక జితసుమ్.

⁵ తుమ్, తుచి నముకుమ్తె నిదానుమ్ జా అస్సున్ గే నాయ్ గే, తుమ్క తుమి పరిచ్చ కెరన. రుజ్జుల్ దెకన. యేసుక్రీస్తు తుమ్చి పెట్టి అస్సి మెన తుమ్క తుమి నేన్ను గే? గని ఏక్ వేల జో తుమ్చి పెట్టి నాయ్ జలె, చి పరిచ్చతె తుమ్ ఓడుప జా అస్సున్. ⁶ జా పరిచ్చతె ఆమ్, జలె, ఓడుప నే జలిసి తుమ్క రుజ్జు డీసున్ మెన అంచి ఆస.

⁷ అమ్చి సత్తిమ్ రుజ్జు జతి రిసా నాయ్, గని ఆమ్ ఓడుప జలి రితి డీసిలెకి నే డీసిలెకి, 'చెంగిల్ తిలిన్ కెర్లొ' మెన, 'పాపుమ్ కెర్లొ నాయ్' మెన, తుమ్చి రిసా దేముడుక అమ్ ప్రార్దన కెర్లొసుమ్. ⁸ సత్తిమ్ పిట్టవుక నెత్తుమ్, సత్తిమ్ పిట్టవుక అమ్క ఇస్తుమ్ నాయ్. సత్తిమ్ కెర్తి రిసాయి అమ్చి ఆస. ⁹ అమ్ అప్పు తిలె, తూమ్ డిట్టుమ్ తిలె, అమ్క సర్ద. అమ్ కిచ్చొచి రిసా ప్రార్దన కెర్లొసుమ్ మెలె, తుమ్క 'అప్పెచి కంట ఆత్మక అన్నె చెంగిల్ జతు' మెనయ్ ప్రార్దన కెర్లొసుమ్.

¹⁰ తుమ్క ఆవ్ దూరి తిలి పొది ఆవ్ కిచ్చొక ఇసి రెగిడ్చి మెలె, ఆవ్ అయ్లె పొదిక ప్రబు దిలి అంచి అదికారుమ్క తుమ్క సిచ్చ కెరుక నెంజిలె, అంక సర్దయ్ తయెదె. జా అదికారుమ్ ముక్కిమ్క అంక కిచ్చొక ప్రబు దా అస్సి మెలె, నంపజలసక పాడ్ కెరుక నాయ్, గని జోవయింబి ఆత్మక డిట్టుమ్ కెరుకయ్ దా అస్సి.

ఆకర్ కోడు

¹¹ జలె, బావుడ్లు, తుమ్ చెంగిల్ తా, పూర్తి బుద్ది తెన్ ఇండుక ఆస జా మార్పుప కెరన మెన ఆవ్ బతిమాల్పు జా సంగిలిసి దెరన, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ప్రేమ తెన్ తా. సేంతుమ్ తెన్ బెద కట్టు తెన్ జియ, చి ప్రేమ తిలొ సేంతుమ్ తిలొ దేముడు తుమ్చి తెన్ తయెదె.

¹² ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్తి రితి ప్రబుచి నావ్ తెన్ సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జొకర. ¹³ ఇన్నెచ నంపజల బావుడ్లు ఎత్తిజిన్ తుమ్క జోవయింబి ప్రేమ సంగ తెర్దయ్తతి.

¹⁴ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ, దేముడుచి ప్రేమ, అన్నె జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దెతి కట్టు తుమ్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి తవున్, తుమ్చి నెడిమి తవున్.

గలతీ

మొదటి కోడు

1¹⁻² కేన్ మాన్యు నిసాన తెద్రయలిసి నెంజె, కేన్ మాన్యు తెంతో జలిసి నెంజె, యేసుక్రీస్తు, జోక అన్నె జియణ్ణో దేముడు అబ్బొసి తెన్ని, సొంత అంక నిసాన 'అమ్చో బారికి' మెన యేసుక్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్రి రిసా జో దిలి అదికారుమ్ తెన్ బులితో జోక బారికి జలో పవులు, చి అంచి తెన్ తిల బావుడ్లు, గలతీయ ప్రదేసిమ్చ సంగుమ్లక రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

3 దేముడు అబ్బొస్చి అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్! 4 అమ్చ పాపల్ వయన గెచ్చయతి రిసా, ఈంజ పాపుమ్చి ఉగుమ్చి నయతాన్చి తెంతో అమ్క ములవుక మెన మెనయ, అమ్చో అబ్బొ జలో దేముడుచి ఇస్తుమ్క, జో క్రీస్తు జోచి సొంత జీవు దా మొర గెలన్. 5 జా కామ్చి రిసా కెయక తెయక దేముడు అమ్చో అబ్బొక జోబర! †ఆమేన్.

సత్తిమ్ బోద సంగితిన్చి రిసాచి కోడు

6 'అంచ మాన్యుల్ జతు' మెన క్రీస్తు కెర్రి దయ వాట్ తుమ్క బుక్కార్లో దేముడుక తుమ్ గడియ నంపజలిన్ తెంతో, తెద్ది బే బేగి ముల 'సుబుమ్ కబుర్' మెన వేర మాన్యుల్ సికడ్డిసి తుమ్ సూన్తసుచి రిసా అంక ఆచారిమ్! 7 జా వేర కోడుక 'సుబుమ్ కబుర్' మెనుక నెంజె, గని సగుమ్జిన్ క్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ †మార్పువ కెరుక ఇస్తుమ్ జా, తుమ్క సిక్కు కెర్రితి. 8 జలె, ఆమ్ కి, పరలోకుమ్చో కేన్ జవున్ దూత కి, ఆమ్ సూనయేలి కంట వేరచి 'సుబుమ్ కబుర్' కో సికడ్డి, జోచి సిచ్చ వయన నాసెనుమ్తె గెతు. 9 అమ్ అగ్గె సంగిల్ రితి, అప్పె ఆవ్ అన్నె దస్సి సంగితసి. తుమ్ తెదొడి నంపజలి చి కంట 'సుబుమ్ కబుర్' మెన కో తుమ్క కిచ్చో వేరచి సికడ్డి, దేముడు దెతి జోచి సిచ్చ వయన నాసెనుమ్తె గెతు!

సుబుమ్ కబుర్ క్రీస్తుతయ్ సికిలిసి

10 జలె, 'వేరచి పోన. ఆవ్ సికడ్డిసి దె' మెన, మాన్యుతె జవున్, దేముడుతె జవున్ గవురుమ్ ఆనన్తి రిసాయి ఆవ్ సంగితసి గే? మాన్యుల్క మెన్న వడంతి రిసా ఇసి జతసి గే? నాయ్, మాన్యుల్క మెన్న వడనుక అప్పెక అంక ఆన తత్తి జలె, క్రీస్తుక †గొత్తి సుదొ రితి జతయ్ నాయ్.

11 ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చో జానుక అస్సి మెలె, అంచి అత్తి సికడ్డి సుబుమ్ కబుర్ మాన్యు అచ్చి ఉచర్రిసి నెంజె. 12 'అమ్క దిలిసి' మెన కేన్ మాన్యు సంగిలి బోదన సూన్లి వాట్ నాయ్, కేన్ మాన్యు అంక సికడ్డి వాట్ నాయ్, గని సుబుమ్ కబుర్ అంక కేన్ వాట్ అయేలి మెలె, యేసుక్రీస్తు సొంతయ్ అంక డీన దెకయ్లన్.

† తెద్దిలి మెన ఆమేన్ †† బారికుల్ 15:1, 5, 24 'అమ్చో మోసె పూర్గుమ్చోచి రితి కెర యూదుల్ జతి గుర్చిచి సున్నతి కెర్లెకయ్ పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చన తుమ్క దొర్కు జయెదె' మెన సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె కీసి సికడ తిల గే గలతీయల్క కి మాన్యుల్ దస్సి సికడ తిల. ‡ నెంజెలె 'గొతిమాన్యు రితి' నెంజెలె 'గొతి జలి రితి'.

13 అమ్చ యూదుల్చి రితి ఆవ్ అగ్గె కెర్రి తిలిసి, సంగుమ్లు ఎత్తిక ఆవ్ అగ్గె †గట్టిజ సిచ్చల్ కెర్రి తిలిసి సూన అస్సున్. దేముడుచ జేవ్ సంగుమ్లు మొత్తుమ్క పూర్తి పాడ్ కెరుక ఆవ్ ఉచర్రి తిలయ్. 14 అన్నె, అమ్చ పూర్గుమ్చ దిలి రితి నెరవెర్పువ కెరుకయ్ మెన అంక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ ఆస తిలి, చి అమ్ యూదుల్చి గ్యానుమ్ అమ్ యూదుల్చ అలవాట్క దెకిలె, అమ్చ ప్రెజల్తెచ అంచి జతచ ఉబెడల్తె అచ్చి ఒగ్గర్ సిక తిలయ్.

15 గని కిచ్చో జలి మెలె, ఆవ్ నే జెర్రితె అగ్గె తెంతో అంక నిసాన్లో జోచి దయక అంక బుక్కార్లో దేముడు 16 అంక జోచో దేముడు పుత్తున్క †డీనయ్లన్; యూదుల్ నెంజెలసతె ఆవ్ గెచ్చ జో యేసుచి రిసా సూనయేతి రిసాయి మెన, జో అంక బుక్కార్కయ్, మాన్యుక పుసి నాయ్. 17 అన్నె, అంచి కంట అగ్గె యేసు ప్రబుచ బారికుల్ జలసక పుసుక మెన యెరూసలేమ్తె గెచ్చి నాయ్, గని అరేబియ దేసిమ్చి బయిలు దేసిమి ††ఉట్ట గెలయ్, చి ††పడ్డో దమస్కు పట్టుమ్తె అన్నె ఉట్ట అయేలయ్.

యెరూసలేమ్తె పవులు గెచ్చ తిలిన్

18 ఒత్త తెంతో, అగ్గె నాయ్, గని తిన్ని వెర్పుల్ గెతికయ్, ప్రబుక బారికి జలో †పేతురు తెన్ దస్సుల్ జంక మెన, ††యెరూసలేమ్తె గెలయ్, చి జో తెన్ పనర పాదుల్ తిలయ్. 19 గని ఒత్త తిలి పొది ప్రబుక బావోన్ జలో యాకోబుక దెకిలయ్, గని ప్రబుచ అన్నె బారికుల్ తెన్ తెదొడి దస్సుల్ జయ్యి నాయ్. 20 ఈంజేవ్ ఆవ్ రెగిడ్డి కొడొక 'కిచ్చో అబద్దుమ్ నెంజెతి' మెన, దేముడు సాచి జతయ్.

21 ఒత్త తెంతో కేనె గెలయ్ మెలె, సిరియ చి ††కిలికియ ప్రాంతుమ్లుతె గెలయ్. 22 తెదొడి ఎద కి యెరూసలేమ్తె నాయ్, గని ††యూదయ ప్రదేసిమ్తెచ అన్నె సంగుమ్లుచ నంపజలన్క అంక దెకిలె, అంక 'జొయ్యి' మెన నేన్తి. 23 తెదొడి ఎద అంక జేవ్ దెకుక నేతయ్, గని 'అమ్క అగ్గె అల్లర్ కెర్రి తిలొసా జో. అగ్గె పాడ్ కెరుక జో ఆస తిలి ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ జొయ్యి ఆజి బోదన కెర్రియ' మెన అంచి రిసా సూన్ల, 24 అన్నె, అంచి రిసా దేముడుక గవురుమ్ సంగితె తిల.

యూదుల్ జతి గుర్చుచి తగు

2 ఒత్త తెంతో అన్నెక్ చొద్ద వెర్పుల్ గెతికయ్, ఆవ్ తీతుక కడన బర్బూ తెన్ ††యెరూసలేమ్తె అన్నె గెలమ్. 2 'గో' మెన ప్రబుయి అంక జోచి ఇస్తుమ్ దెకయేతికయ్ గెలయ్, చి 'సుబుమ్ కబుర్' మెన యూదుల్ నెంజెలసతె ఆవ్ కిచ్చో ఎత్తి బోదన కెర్రి

†† బారికుల్ 9:1-2. †† దమస్కు పట్టుమ్తె పవులు గెతె తిలి వట్టి డీనయ్లన్. బారికుల్ 9:3-9. ††† ఏక్ వేల ప్రార్థన కెరుక చి జో మార్పువ జలిన్చి రిసా చెంగిల్ ఉచరుక మెన ఒత్త గెలన్. 'బారికుల్' పుస్తకుమ్తె జో ఒత్త గెలిన్చి రిసా సంగి నాయ్. ††† బారికుల్ 9:22, 23 మొదోల్. § నెంజెలె 'కేపా' మెన, పేతురుక అరమయ్ బాన తెన్ సంగుల. ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్డి తొలితొచ పుస్తకుమ్ సగుమ్తె 'కేపా' మెన రెగ్గ అస్సి. §† బారికుల్ 9:26-29. §†† జో జెర్రిలి పట్టుమ్ తాయ్ కిలికియ ప్రదేసిమి తిలి. తాయ్తె గెలిన్క బారికుల్ 9:30 దెక. జా ప్రాంతుమ్ జేవ్ అన్నె బారికుల్ తిలి యెరూసలేమ్క ఒగ్గర్ దూరి తయెదె. §†† యెరూసలేమ్ యూదయ ప్రదేసిమ్తె అన్నె. §†† బారికుల్ 15:1-4.

తత్సని గే, యెరూసలేమ్‌తెచ సగుమ్‌జిన్ వెల్లొ మాన్సుల్‌చి మొక్కె †నాచి సంగిలయ్. కచి కచి మొక్కె మెలె, 'సత్తిమ్‌చ' మెన తుమ్ నంపజలస జాన్‌తసచి మొక్కె. కిచ్చొక జోవయించి మొక్కె సంగిలయ్ మెలె, ఆవ్ సూనయ్‌తి సుబుమ్ కబుక 'తప్పు నెంజె' మెన జేవ్ రుజ్జు సంగుత్ మెన. నెంజెలి, జేవ్ రుజ్జు నే సంగిలె, సగుమ్‌జిన్ ఏక్ వేల అన్మానుమ్ తెన్ తత్త, చి అంచి కామ్ పాడ్ కెరుక ఉచర్త.

3 జలె, అంచి తెన్ తీతు ఒత్త తిలొ. గని, జో గ్రీసు దేసిమ్‌చొ జలెకి, యూదుడు జతి గుర్తుచి సున్నతి జో కెరనుక మెన జేవ్ సత్తిమ్‌చ వెల్లెల మాన్సుల్ బలవంతుమ్ కెర్తి నాయ్.

4 సత్తిమ్ నెంజిల నంపజలసక మాత్తుమ్, కో గే లుంకచోరు ఒత్త కడ ఆన తిల. జేవ్ కిచ్చొక ఒత్త పెసిల మెలె, అమ్‌చ యూదుల్‌చ పూర్తుల్‌చ ఆగ్గుల్‌చి జా సున్నతి కెరంతి జాడు అమ్ నంపజలస నే వయితిసి దెకిలె, జేవ్ †జాడ్లు అమ్ వయితి రితి అమ్‌క సికడుక మెన ఉచర తిల. జెవ్వి అమ్‌క అల్లర్ కెర్ల. 5 గని, దేముడుచి దయచి రిసాచి క్రీస్తుచి తెడిచి రచ్చనచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్‌తె కిచ్చొ కారిమ్‌లు, యూదుల్‌చ ఆగ్గుల్‌చి నే బెదయ్‌తె తుమ్‌క దస్సి దొర్కు జస్సె తప్పన్ మెనయ్, ఎక్కి నిమ్ముమ్ కి జేవ్ సంగిలి కోడుక బియ, అమ్ సంగిలి సుబుమ్ కబుర్ మార్పుప కెరుమ్ నాయ్.

6 పడ్డొ 'వెల్లెల మాన్సుల్' మెన ఎత్తిజిన్ సంగితస కి ఆవ్ సంగితి సుబుమ్ కబుర్‌తె కిచ్చొ వేరచి బెదయ్‌తి నాయ్. జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జలెకి నెంజెలి కి అంక తేడ నాయ్; దేముడు తేడల్ దెకె నాయ్. జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ మెలసతె కిచ్చొ నోవిచి సిక్కి నాయ్. 7 †యూదుల్‌తె జో గెచ్చుక సుబుమ్ కబుర్ సాట్టు కెరుక మెన ప్రబు పేతురుక కీసి అదికారుమ్ దా అస్సి గే, దస్సి, †యూదుల్ నెంజిలసతె ఆవ్ గెచ్చుక మెనయ్, ప్రబు తెద్రవ అస్సి మెన జేవ్ యెరూసలేమ్‌తెచ వెల్లెల మాన్సుల్ దెక ఒప్పన్ల. 8 †యూదుల్ జలసతె పేతురుక తెద్రవ జోచి అత్తి కామ్ కెర్లొ ప్రబు, అంచి అత్తి యూదుల్ నెంజిలసతె కామ్ కెర్లయ్. 9 జలె, జోచొ బారికి జతి ప్రబు అంక దిలి వరుమ్ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ చిన కెర, యూదుల్‌చ నంపజలసక ముక్కిమ్ జలొ యాకోబు, †పేతురు అన్నె యోహాను కిచ్చొ కెర్ల మెలె, †బర్నబాక చి అంక ప్రేమ తెన్ ఆతు దెర జోకర, యూదుల్ నెంజిలసతె ఆవ్ గెచ్చుక మెన, †యూదుల్‌తె జేవ్ గెచ్చుక మెన, ఒప్పన్ల. 10 అమ్‌క ఎక్కి కామ్‌చి రిసా బలవంతుమ్ కెర్ల. కిచ్చొ మెలె, యూదుల్‌తెచ బీద జల నంపజలసక ఆము చి యూదుల్ నెంజిల నంపజలసక నే పచ్చితె తోడు దెంక. జా కోడు, సర్ల తెన్ ఒప్పన్లయ్, దస్సి కెర్లసుమ్.

పేతురు తెన్ తేడల్ దెకిలిన్

11 గని †పేతురు జా సుట్టు అంతియొకయతె ఉట్టు అయ్‌లి పొది, జోక అడ్డు నెంతె ఎదార్డుమ్ తీర్పు సంగిలయ్. కిచ్చొక మెలె, జో పొరపాట్ జా తిలన్. 12 కీసి మెలె, 'సున్నతి కెరనుక ముక్కిమ్' మెంతస సగుమ్‌జిన్ యాకోబు తెంతొ నే ఉట్టు జెతె అగ్గ, యూదుల్ నెంజిలసతె జో పేతురు కంక అలవాట్ జా తిలన్. గని జేవ్ జెతికయ్, 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లెకయ్ రచ్చించుప జంక జయెదె' మెంతి కోడు బియ, కెర, గుంచ యూదుల్ నెంజిలసతె కంక ములిలన్. 13 ఒత్తచ యూదుల్ జల నంపజల ఎత్తిజిన్ కి జో తెన్ దస్సి గుంచ

† బారికుల్ 15:4, 12. ముక్కిమ్‌క పేతురుచి మొక్కె చి యాకోబుచి మొక్కె సంగిలన్. బారికుల్ 15:7, 13. †† యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతిచి రిసాచి కోడు. బారికుల్ 15:1, 5 దెక. జా సున్నతి కెరన్లె, యూదుల్‌చ ఆగ్గుల్ ఎత్తి కి జేవ్ నిదానుమ్ కెరుక మెన బలవంతుమ్ కెరుక ఉచరుల. † నెంజెలి, 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లె' †† 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి నే కెరన్లె' †† నెంజెలి, 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లె' ††† సగుమ్‌తె 'కేపా' మెన అరమయ్ బాస తెన్ చి జోవయించి నావ్ రెగ్ల అస్సి. ††† బారికుల్ 15:22-35. § నెంజెలి 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్లె' §† సగుమ్‌తె పేతురుక 'కేపా' మెన జోవయించి అన్నెక్ నావ్ రెగ్ల అస్సి.

దొన్ని మెన్సుల్ ఇండిల, చి బర్నబా కి జోవయించి ఉప్రమెన్సుతె ఇదిల్ బెదిల్ రితి జలొ. 14 దస్సి కెర, 'దేముడుచి దయకయ్ యేసుక్రీస్తు పాపుమ్ గెచ్చయ్‌లిన్‌చి రిసాయి రచ్చించుప జమ్‌దె' మెన జోవయించి పెట్టి జాన్లె కి, 'యూదుల్‌చ ఆగ్గు కారిమ్‌లు ముక్కిమ్‌చి' రితి జేవ్ ఇండిలె, సుబుమ్ కబుర్‌తె ముక్కిమ్ తిలిన్‌క అడ్డు కెర్తి రితి జతయ్. దస్సి జతతి మెన దెక కెర, జేవ్ ఎత్తిజిన్‌చి మొక్కె ††పేతురుక కిచ్చొ మెలయ్ మెలె, "తుయి యూదుడు జెర్మ యూదుడు నెంజెలొ రిజొ జియ ఎత్తిజిన్ తెన్ బెదితసి జలె, యూదుల్ జతి రితి జేవ్ జంక మెన యూదుల్ నెంజిలసక తుయి కిచ్చొక బలవంతుమ్ కెర్లసు!" మెన గోల కెర్లయ్.

యేసుకయ్ నంపజలిన్‌తెయి అమ్‌చి రచ్చన

15 జెర్మన్‌తె యూదుల్ జల ఆమ్, ఆగ్గుల్ నేన్ల పాపుమ్ కెర్లస జల యూదుల్ నెంజిలస నెంజెలి కి, 16 యేసుక్రీస్తుక నంపజలెకయ్ అమ్‌చి పాపుమ్ పుంచి 'జయెదె' మెన జానుమ్. 'పున్నిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి ప్రబు దెకితి వరుమ్ ఆగ్గుల్ రితి ఇండితిన్‌తె కక్కయ్ దొర్కు జయె నాయ్ మెన అమ్ జాన, ఆగ్గుల్‌చి ఉప్పిరి నముకుమ్ నే తితె, క్రీస్తుకయ్ అమ్ నంపజలె అమ్‌చి పాపుమ్ పుంచ అమ్‌క 'పున్నిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి దేముడు దెకెదె మెన జానయ్, ఆమ్ కి క్రీస్తు జలొ యేసుక నంపజా అస్సుమ్. 17 యూదుల్ నెంజిలసక 'అమ్‌చి ఆగ్గుల్ రితి కెర్తి నాయ్ చి పాపుమ్ కెర్లస, జేవ్' మెన అమ్‌చ యూదుల్ సంగితతి, గెద. జలె, ఎక్కి క్రీస్తుకయ్ అమ్ నంపజలె అమ్‌చి పాపుమ్ పుంచ అమ్‌క 'పున్నిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి దేముడు దెకెదె, మెలె అమ్ యూదుల్‌చ నంపజలస ఆగ్గుల్ రితి ములిలి రిసా యూదుల్ నెంజిలస తెన్ ఆమ్ కి పాపుమ్ కెర్లస జతసుమ్ మెనుక జలె, క్రీస్తుక 'జొయ్యి పాపుమ్ కెరయ్‌లొ' మెనుక జతి. దస్సి మెన జోచి విలువ కడ్డిసి ఉచరుక పోన!

18 జలె, సీడ గెలిసి అన్నె ఆవ్ బందిలె అంక అవ్ పాపుమ్ కెర్లొసా జయిందె గెద? 19 కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ ఆగ్గుల్ రితి అగ్గ ఇండ తా, 'రచ్చనక కామ్‌క నెంజె' మెన, ఆగ్గుల్‌క నంప కెర్తి రితిచి తెడి జంక ములిలయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రిసా జితసుమ్. 20 క్రీస్తు సిలువతె మొర్రిన్‌తె ఆవ్ బెద మొర అస్సి. ††అప్పె అంచి సొంత జీవు జియి నాయ్. క్రీస్తుచి రిసా ఆవ్ జితసి, అన్నె, ఈంజ అగి ఆవ్ అప్పె జితిసి కిచ్చొ సెక్కిచి మెలె, అంక ప్రేమ కెర అంచి రిసా జోక జొయ్యి అర్పితుమ్ జా జోచి జీవు దా రచ్చించుప కెర్లొ దేముడు పుత్తున్‌చి ఉప్పిచి నముకుమ్‌కయ్ ఆవ్ జితసి. 21 దేముడు దయ కెర్లిన్‌క 'సరిపుచుప జయె నాయ్' మెలి రితి ఇండి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆగ్గుల్ వాట్ తుమ్‌చి పాపుమ్ పుంచి జా పున్నిమ్ జంక జతి జలె, క్రీస్తు ఆరికయ్ మొర గెలన్.

యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ సాలు

3 బుద్ది పిట్టవన్ల ఓ తుమ్ గలతీయల్, తుమ్‌క కో ఇసి మోసిమ్ కెర అస్సి? యేసుక్రీస్తు సిలువతె మొర్రిసి తుమ్ సొంత దెకిల్ రితి జతి రితి తుమ్‌క సొస్తుమ్ దెకవ తిలయ్. మదెనె కీసి జా మోసిమ్ జలదు! 2 తుమ్‌క ఎక్కి పుసిందె; దేముడుచి యేసుచి ఆత్మ తుమ్‌చి పెట్టి అయ్‌లిసి కిచ్చొచి రిసా? ఆగ్గుల్‌చ కమొచి రిసా గే, యేసుక్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన జోక నంపజలిన్‌చి రిసాయి గే? సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజలిన్‌చి రిసాయి గెద. 3 తుమ్‌క ఎదిలి బుద్ది కి నాయ్ గే? ప్రబుచి ఆత్మకయ్ చెంగిల్ జంక దెర, మాన్సుచి సెక్కిచ కమొ తెన్ పూర్తి కెరనుక ఉచర్లసు గే? 4 ప్రబు తుమ్‌చితె జర్ల కెర్తిసి ఎత్తి

††† సగుమ్‌తె పేతురుక 'కేపా' మెన జోచి అన్నెక్ నావ్ రెగ్ల అస్సి. §† నెంజెలి, 'అప్పె అచ్చి జియి నాయ్, గని క్రీస్తుయి అంచి పెట్టి జితయ్‌చి రిసా ఆవ్ జితసి', అన్నె....

ఆరి గే? ఏక వేల జా ఆరి జర్గు జంక జతి జలె. ⁵ జోచి ఆత్మ దా తుమ్తె జోచి అదికారుమ్ దెకయత వెల్లో కము కెర్తొనా, జలె, ఆగ్గుల్చి రిసా జెయమ్ కెర్తయ గే, మాన్సుల్ జోవయింది సుబుమ్ కబుర్ సూన నంప కెర్తి రిసాయి జర్గు కెర్తయ గే, తుమ్ చెంగిల్ ఉచర. జోవయింది సుబుమ్ కబుర్ మాన్సు సూన నంప కెర్తి రిసాయి.

నముకుమ్ తితసకయ్ దేముడు 'పున్నిమ్' మెన దెకితయ్

⁶ దస్సి అమ్చొ పూర్గుమ్చొ అబ్రాహామ్చి రిసా రెగ్గ అస్సె. కిచ్చొ మెన మెలె, "దేముడు ప్రబుచి కోడు జో నంప కెర్లన్చి రిసా జోక 'పున్నిమ్ జా అస్సె' మెలి రితి జోచి దయక జో దెకిలో" మెన రెగ్గిసి. ⁷ జా కోడుతె కిచ్చొ రుజ్జు డీస్తయ్ మెలె, ప్రబుక నంపజతసయ్ అబ్రాహామ్చ పుత్తర్లు జవుల. ⁸ దస్సికయ్, జోవయింది నముకుమ్చి రిసా యూదుల్ నెంజలసక దేముడు జోక 'పున్నిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి దెకె మెనయ్ 'మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్గుల్తె అగ్గె తెంతొ రెగ్గ అస్సె. అగ్గెయ తెంతొ అబ్రాహామ్క సుబుమ్ కబుర్ సంగిలి కోడుతె,

† "తుచి వంసుమ్ వాట్ దేసిమ్లు ఎత్కిక చెంగిల్ వరుమ్ దొర్కు కెరింద"

మెన జో దేముడు రెగ్గి కోడు. ⁹ జలె, ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ రుజ్జు జతయ్ మెలె, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తితస కో జవుల గే, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలో అబ్రాహామ్ తెన్ జోవయింక కి ప్రబుచి దీవెన దొర్కు జతయ్.

క్రీస్తు జా సిచ్చ తెంతొ అమ్క విడ్డల్ కెర అస్సె

¹⁰ 'ఆగ్గుల్ రితితె అమ్చి రచ్చన' మెన ఉచరంతస జలె, నాసెనుమ్ జతి, సిచ్చచి సాపెనతె దెర్ను సేడ అస్సి. కిచ్చొక మెలె, మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గుల్ రెగ్గి రితి,

‡ "మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గుల్తె రెగ్గయలి ఎత్కి ఆగ్గు కో పూర్తి నిదానుమ్ నే కెర్తె, నాసెనుమ్ జతి ఆవ్ దిలి సిచ్చతె గెచ్చుల"

మెన సెలవ్ రెగ్గ అస్సె. ¹¹ జలె, కిచ్చొ రుజ్జు డీస్తయ్ మెలె, ఆగ్గుల్ రితి కెర్తిసి జో దేముడుచి మొక్కె కేన్ మాన్సుచి పాపుమ్ పుంచె నాయ్, జోవయింక పున్నిమ్ దెయె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడతె

‡ అన్నాకెత్తి కిచ్చొ రెగ్గ అస్సె మెలె,

‡ "కో పున్నిమ్ మాన్సుల్ జవుల గే, జెవ్వి నముకుమ్ జా జవుల"

మెన రెగ్గ అస్సె. ¹² దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ తిలి నముకుమ్చి రిసా నాయ్, గని జా ఆగ్గుల్చి కో ఇండుల గే జేవ్ జవుల.

‡ "జా ఆగ్గుల్ రితి కో జలె పూర్తి నిదానుమ్ కెరుల గే,

జెవ్వి జేవ్ ఆగ్గుల్చి సెక్కిక జవుల"

మెన రెగ్గ అస్సె. గని కోయి పూర్తి నిదానుమ్ కెరుక నెత్తిర్తి.

¹³ జలె, క్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ వయన, ఆగ్గుల్ రితిచి జా సిచ్చచి సాపెన తెంతొ అమ్క నెత్తివ కెర విడ్డల్ కెర అస్సె. అమ్చి పాపుమ్ జో వయిలి కోడుక కిచ్చొ రుజ్జు మెలె,

‡ "సిలువతె ఒడయ్ జా మొర్తి సిచ్చ జతో ఎత్కి మాన్సుచి సాపెన వయెద"

† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కోడొ ఎత్కి బైబిల్తె అగేచి పాచే పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుసీయ బానతె నాయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రెగ్గవ అస్సె. † ఆదికాండుమ్ 12:3, 18:18, 22:18.

‡ ద్వితియోపదేశ కాండుము 27:26. †† హబక్కుక్కు 2:4. †† ఈంజ కోడుచి అరుమ్ దీగు తెన్ సంగిలె, ఇసి జయెదె: ప్రబుచి ఉప్పిరి కో నముకుమ్ తివుల గే, జోవయింది నముకుమ్చి రిసా జోవయింది పాపుమ్ పుంచ జోవయింకయ్ 'పున్నిమ్' మెలి రితి జో దెకె, చి రచ్చించుప జా జవుల. ††† లేవీయకాండుమ్ 18:5.

††† ద్వితియోపదేశ కాండుము 21:23.

మెన దేముడుచి కొడతె రెగ్గ అస్సె. ¹⁴ జో అమ్చి పాపుమ్ కిచ్చొక వయిలన్ మెలె, అమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్గుమ్చొక దిలి రచ్చన వరుమ్ జో క్రీస్తు జలొ యేసుచి తెడి నముకుమ్ తెన్ యూదుల్ నెంజలసక కి దొర్కు జవున్ మెన, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ నెరవెర్చుప జవున్ మెనయ్.

ఆగ్గుల్ వాట్ నాయ్, గని దేముడుచి ప్రమానుమ్ వాట్ రచ్చన

¹⁵ ఓ బావుడ్లు, మాముల్ మాన్సుల్ తెన్ జర్గు జతిన్చి ఏక టాలి ఉచరుమ్. కేన్ జవున్ మాన్సుచి అత్తి దెత్తిసి 'ప్రమానుమ్, సాచుల్చి మొక్కె జలి పిమ్మటి, కోయి వేర మాన్సు జా మార్పుప కెరుక జయె నాయ్. 'కామ్క నెంజె' మెనుక జయె నాయ్, కిచ్చొ వేరచి బెదవుక జయె నాయ్. ¹⁶ జలె, అబ్రాహామ్క చి జోచి సెకుమ్తె పడ్డొ జెర్కుక తిలోసాకయ్ దేముడు ప్రమానుమ్ కెర సంగిలన్. బుగ్గెన్క సంగితి రితి, "తుచి సెకుమ్తె జెర్కుక తిలసక" మెన జో రెగ్గిన్తె నాయ్. ఎక్కిలొయిచి రిసా సంగితి రితి; "తుచి సెకుమ్తె జెర్కుక తిలోసాక" మెన రెగ్గ అస్సె. కచి రిసా మెలె, క్రీస్తుచి రిసాయి.

¹⁷ జలె, ఆవ్ సంగితి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, అగ్గె అబ్రాహామ్చి మొక్కె దేముడు జేవ్ ప్రమానల్చి కోడు సంగ ముద్ద దిలన్. ఒత్త తెంతొ, చెత్తర్ పుంజొ ముప్పుయ్ వెర్చుల్ గెలెకయ్ జో ఆగ్గుల్ రితి దిలన్. జో అగ్గె సంగ తిలి ప్రమానుమ్క, కామ్క నెంజె రితి పడ్డొ అయల ఆగ్గుల్ మార్పుప కెరుక నెత్తిర్తి. ¹⁸ జలె, దేముడు దెతి వాట దొర్కు జతి వరుమ్ ఆగ్గుల్ వాట్ జెతి జలె, జోచి ప్రమానుమ్ కామ్క నెంజెతి, గని ప్రమానుమ్ వాట్కయ్ అబ్రాహామ్క జోచి దయ తెన్ వరుమ్ దిలన్.

¹⁹ దస్సి జలె, ఆగ్గుల్ రితి కిచ్చొ కామ్క జెతయ్? కిచ్చొ మెలె, రచ్చన వరుమ్చి దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ నెరవెర్చుప కెర్తొ జెర్కుక తిలోసా నే అయలి మదెనె కామ్క అయలి; మాన్సుల్చి బుద్దిక 'పాపుమ్చి' మెన రుజ్జుల్ దెకయ్తె తతి రిసా అయలి. పడ్డొ, మదెనె జతో మాన్సు జలొ మోసేచి అత్తి దూతల్ జేవ్ ఆగ్గుల్ దిల. ²⁰ జలె, ఆగ్గుల్ దిలిన్తె దూతల్, మోసే, మదెనె జల, గని అగ్గె తెంతొ చి ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జలె, దేముడు, సాంత, కోయి మదెనె నే జెతె జా ప్రమానుమ్ దిలొ, దేముడు ఎక్కిలొ.

²¹ జలె, దేముడుచ ప్రమానల్క జో దిల జేవ్ ఆగ్గుల్ విరోదుమ్ అస్సి గే? నాయ్. ‡ పరలోకుమ్తె అమ్ బెదితి రచ్చన దెతి సెక్కిచి ఆగ్గు జో దెతో జలె, అమ్ పున్నిమ్ జతి రచ్చన నిజామి ఆగ్గుల్ వాటి దొర్కు జతి. ²² గని దేముడుచి కొడొ సదు కెర్తె కిచ్చొ రుజ్జు డీస్తయ్ మెలె, ఎత్కి కి పాపుమ్తె దెర్ను సేడయి అస్సి; జేలి జలి రితి; చి ఎత్కి జోవయింది సిచ్చ వయుక అస్సె. కో యేసుక్రీస్తుక నంపజవుల గే, జా పాపుమ్ జా సిచ్చ తెంతొ జెవ్వి రచ్చించుప జా మెన దేముడు ప్రమానుమ్ సంగ తిలొ.

²³ జలె, యేసుక నంపజతి వాటు నే జెతె అగ్గె, ఆగ్గుల్ అమ్క ముద్దొ కెర్తె తిల. యేసుక నంపజా రచ్చించుప జతి జా వాట్ డీసీల్ ఎదక ఆగ్గుల్ అమ్క జేలి కెర తిల. ²⁴ దస్సి, క్రీస్తు అయలి నమయ్యమ్ ఎద ఆగ్గుల్ అమ్క ఇండయ్తొసా జలి రితి జా, అమ్క ముద్దొ కెర్తె తిల; జో అయలె, జోచి ఉప్పిరి అమ్చి నముకుమ్ తిల, దేముడుచి ఆసచి రిసా జా నముకుమ్ వాట్కయ్ అమ్క పున్నిమ్ దొర్కు జవున్. ²⁵ గని, యేసుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్ వాటు దొర్కు జలి తెంతొ, జా ఇండయ్తొసా జతి ఆగ్గుల్చి ముద్దొతె అమ్ నాయ్. ²⁶ కిచ్చొక మెలె, ‡† క్రీస్తు జలొ యేసుచి ఉప్పిర్చి తుమ్చి నముకుమ్చి రిసాయి, జోవయింది తెడి తుమ్ ఎత్కిజన్ దేముడుచ పుత్తర్లులు జలదు. ²⁷ మెలె, క్రీస్తుచ సాంత మాన్సుల్ జతి గుర్తుక తుమ్తె కో బాప్తిసుమ్ నజన అస్సున్ గే, నొవ పాలల్ గలన్లి రితి క్రీస్తుక గలన అస్సున్.

‡ అప్త ‡† నెంజెలె జివు దెతి సెక్కిచి ఆగ్గు... ‡†† 'క్రీస్తు' మెలె, పూర్గుమ్ తెంతొ 'తెర్తయందె' మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలొ దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా.

28 దస్సికయ్, తుమ్చితే 'యూదుడు' మెన, 'గ్రీసుడు' మెన, 'గొతిమాన్సు' మెన, 'గొతి నెంజిలో మాన్సు' మెన, 'మున్సుబోద' మెన, 'తేబోద' మెన, తేడల్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి ఎక్కి జా అస్సున్. 29 తుమ్ క్రీస్తుచ మాన్సుల్ జలదు మెలె, 'బగ్గజిన్ తుచ పుత్తర్లు రిత జవుల' మెన దేముడు అబ్రాహామ్క సంగిలన్ తుమ్ జా అస్సున్, జో అబ్రాహామ్చి వాట తుమ్కయ్ కి సేడ్తయ్.

దేముడుచి దయచి రిసా జోచ పుత్తర్లు

4 జలె, ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఎజొమానిచొ పుత్తుసి బాల తతె, గొతిమాన్సుచి రితి దాకు జా అబ్బొన్చి తెడి తయెదె; అబ్బొన్చి ఆస్తి ఎత్తి జోచి ఆస్తి జయెదె మెలె కి. 2 జా మదెనె, అబ్బొసి అగ్గె తెంతో రెగిడ్డి దీసి ఎద, జో ఉబెడొ జోక దెకిత వెల్లెల మాన్సుల్చి, ఇండయ్తోసాచి, ముద్దొచి తెడి తయెదె. 3 అమ్చి తెన్ కి దస్సి, ఆత్మక అమ్ బాలబోదల్ రిత తిలె పొది, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి, బాలబోదల్ అర్దుమ్ కెరంతి ఎదిలి గ్యానుమ్క గొతిమాన్సుల్ రిత జా తిలమ్. 4 గని కాలుమ్ బెర్దు జా అయ్లి పొది, దేముడు జోచొ సొంత పుత్తున్క తేబోదచి పెట్టి జెర్దుయ్లి రితి, ఆగ్గుల్ రిత యూదుల్తె జెర్దుయ్లి రితి ఈంజ లోకుమ్తె తెద్రయ్లన్. 5 కిచ్చొక మెలె, ఆగ్గుల్చి తెడి అమ్ తిలసక జా ఆగ్గుల్ రితి పాపుమ్ వయడ్డిసి తెంతో నెంతోవ గెల ములయ్లో మెనయ్, అమ్ ఎత్తిజిన్ నంపజలసక 'అంచ పుత్తర్లు జతు' మెనయ్, జో దేముడు అబ్బొసి జోచొ పుత్తున్క తెద్రయ్లన్. 6 పడ్తొ తుమ్క 'జేవ్ కి నిజామి జోవయింప పుత్తర్లు జల' మెన అమ్ జాన్లి రిసా, దేముడు జోచొ పుత్తున్చి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి తెద్రవ అస్సి, చి జా కోడు ఒప్పన్తి సర్దక 'ఓ బ, ఓ బ' మెన అమ్ జోక ఉంక్రయ్తనుమ్. 7 దస్సి, దేముడుచి దయచి రిసా, తుమ్ అప్పె తెంతో అగ్గెచి రితి గొతిమాన్సుల్ నెంజాసు. జోచ పుత్తర్లు జా అస్సున్, చి జోచ పుత్తర్లు జలదు మెలె, జోచి రాజిమ్తె తుమ్క వాట అస్సి.

గలతీయల్క జాగర్త సంగిలిసి

8 అగ్గెయి, దేముడుక తుమ్ నేన్లి పొది, 'దేముడ్లు' మెన దేముడ్లు నెంజలసక గొతిమాన్సుల్ రిత జా తిలదు. 9 గని, అప్పె, తుమ్ దేముడు తెన్ బెదిలి తెంతో, మెలె, జో తుమ్క కి బెదవన్లి తెంతో, తుమ్ జోచ గొతిమాన్సుల్ రిత అన్నె జంక ఇస్టుమ్ జలి రితి జా, కిచ్చొక దస ఎద్దెరె సెక్తి నెంజిల కమెతె అన్నె బెదిల్ రితి జంక దెద్రసు? 10 దీసిక, జోనుక, కాలుమ్క, వెర్దుక కిచ్చొ కారిమ్లు కెర్తొ కామ్క జెయెదె మెన 'జాడ్లు వయడ్డ ఆగ్గుల్తె తుమ్ అన్నె దెర్దు సేడ్తసు! 11 జాకయ్, 'దస అల్లర్ తెంతో విడ్డల్ జతు' మెన తుమ్చి రిసా ఆవ్ సైమ సేడ్డిసి ఎత్తి ఆరి పాడ్ జా గెతయ్ మెన ఆవ్ బితసి.

పవులుచి రిసా గలతీయల్ అన్యానుమ్

12 ఓ బావుడ్లు, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె, తుమ్ అంచ రితి జా. ఆవ్ కి తుమ్చొ రితి జా అస్సి. †† ఆవ్ తుమ్చి తెన్ తిలి పొది, తుమ్ అంక కిచ్చొ పొరపాట్ కెర్దు నాయ్. 13 అంచ అగ్గె ఏక బాద తిలి రిసాయ్, తుమ్తె తెదొడి తా సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అంక వాట్ అయ్లి మెన జాన్సు. 14 తెదొడి అంచ బాద తుమ్క అల్లర్ కెర్తొ కి, అంక ఆసున్ నాయ్, నిస్కారుమ్

దెకున్ నాయ్, గని దేముడుచొ దూత ఎక్కిలో జో, నెంజిలె 'క్రీస్తుయేసు రితో' మెలి రితి అంక దెక, మరియాద కెర్తదు. 15 జలె, అంచ రిసాచి తుమ్చి తెదొడిచి సర్ద అప్పె కేతె? తెదొడి అంచ బాద చి రిసా, తెర్తొ తుమ్చ సొంత అంకివొ కడ కెర అంక దెతదు మెన ఆవ్ సాచి సంగితసి. 16 దస్సి జలె, మదెనె "ఆగ్గుల్ వయడ్డి జాడు వయ్తెన్తె తుమ్ అన్నె గెచ్చు పొరపాట్ జతు" మెన తుమ్క ఆవ్ సత్తిమ్ సంగిలి రిసా 'తుమ్క విరోదుమ్ జా అస్సి' మెన అంచ రిసా ఉచర్తసు గే?

17 ఆగ్గుల్క నంపజా బలవంతుమ్ కెర్తస, జలె, తుమ్క పులయ్తతి; గని బుద్ది నెంజిలి కామ్ ఉచరయ్ దస్సి కెర్తతి. మెలె, జోవయింకయ్ తుమ్ వెల్లొ మెన దెకుక జోవయించి ఆస, చి అంక తుమ్క దూరి కెరుక ఉచర అస్సి. 18 చెంగిల్ కామ్క, జలె, మాన్సు అమ్క మెన్సిలె చెంగిలి. అంక, జలె, ఎక్కి ఆవ్ తుమ్చి తెన్ తిలె పొది నాయ్, గని ఆవ్ ఉట్ట అయ్లి పొది కి సర్ద తెన్ దెకితదు, జలె, సర్ద జతయ్. 19 ఓ పుత్తర్లు, క్రీస్తు తుమ్ ఇండితి రితితె సరిగా డీస్తె ఎదక అన్నె అంక బోద పాయితి తేబోదచి రితి నొప్పి! 20 తుమ్చి తెన్ ఆవ్ అప్పె తంక జతి, జలె, తుమ్క 'నాయ్, నిదానుమ్ అస్సి' మెన ఆవ్ రుజ్జు దెకుక జతి, జలె, సర్ద జతయ్. మదెనె, తుమ్చి రిసా కిచ్చొ కెరుక గే ఆవ్ నేన్ గెచ్చు అస్సి.

గొతిమాన్సు గొతి నెంజిల్ మాన్సు

21 దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి రితిచి తెడి తంక తుమ్ ఇస్టుమ్ జలస అంక జబాబ్ సంగ. దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె తిలిసి సూన్సు నాయ్ గే? 22 ఒత్త రెగిడ్డిసి ఏక కిచ్చొ మెలె, అబ్రాహామ్క దొగు పుత్తర్లు తిల. ఎక్కిలో హాగరు మెలి గొతిమాన్సుచి పెట్టి జెర్లిలన్. అన్నెక్కో, జలె, తేర్సి జలి సారాచి పెట్టి జెర్లిలన్. 23 జా గొతిమాన్సు జలి హాగరు చి పెట్టి జెర్లిలోసా, జలె, మాన్సుచి ఇస్టుమ్కయ్ జెర్లిలన్. గని, తేర్సి జలి సారాచి పెట్టి జెర్లిలోసా, జలె, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్చి రిసా జెర్లిలన్.

24 ఈంజ మత్తెలి, జలె, అమ్క టాలి దెకయ్తయ్. ఈంజేవ్ దొగుల తెబోదల్క దెకిలె, దేముడు సంగిల దొన్ని ప్రమానుమ్చి రితి జతయ్. ఏక ప్రమానుమ్ జో సీనాయి డొగుత్తె ఆగ్గుల్ దిలిన్చి ప్రమానుమ్. అన్నెక్ ప్రమానుమ్, హాగరు మెలి జా గొతిమాన్సుచి రితి జా, గొతి జత మాన్సుల్ పాయితయ్. 25 అరేబియ దేసిమ్చి సీనాయి డొగుత్తె దిలి ఆగ్గుల్క టాలి జతయ్. జలె, అప్పె ఈంజ లోకుమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క కి టాలి జయెదె. కీసి మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, యూదుల్ జల జేవ్చ బోదల్ తెన్, ఆగ్గుల్క గొతి జా అస్సి. 26 గని సారా టాలి జలి పరలోకుమ్ తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, జలె, గొతి జలిసి నెంజె. యెసుప్రబుక నంపజలసక జయ్యి అయ్య. 27 సారాక చి హాగరుక జర్గు జలిన్చి రిసా దేముడుచి కొడెతె రెగిడ్డి రితి, ††† ††† ††† జలి తెబోద, తుయి సర్ద జా!

††† ††† ††† నే జలి తెబోద, తుచి సర్దక కేక్ గలు! కిచ్చొక మెలె, †మున్సున్ తెన్ అగ్గె తెంతో బోద పాయిలి గొతిమాన్సుచి కంట, జా గొతిమాన్సు నిస్కారుమ్ దెకిలి అగ్గె బోదల్ నెంజిలి ††† ††† ††† దక అన్నె ఒగ్గజిన్ ††† పుత్తర్లు జెర్లి అస్సి. 28 అబ్రాహామ్చి తేర్సి జతి సారాక "తుచి పెట్టి అబ్రాహామ్క సంతానుమ్ దెయిందె" మెన దేముడు సంగ తిలన్. జా ప్రమానుమ్క

† జేవ్ యూదుల్ నెంజలసచ స్పిస్టల్తె దస ఆగ్గుల్ తవుల, యూదుల్చి అలవాట్తె కి దస ఆగ్గుల్ తిల మెనుక జయెదె. జేవ్, జేవ్ గలతీయల్చ నంపజలస యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరంతిసి గల్తవ ఆగ్గుల్క బిలె, జోవయించి అగ్గెచి రితవ ఆగ్గుల్తె, మెలె, ఈంజ జా కెర్తొ గార్ మెంత ఈంజ జా కెర్తొ పున్సిమ్ మెంత ఆగ్గుల్తె అన్నె దెర్దు సేడ్డి రితి జతయ్. †† జో యూదుడు జెర్లిలెకి, జోవయింక బెద జోవయించి రితి జా తిలన్. జేవ్, జేవ్ జోవయింక దెక జోతె ఇదిల్ సికుక జయెదె.

† ఆదికాండుమ్ 16:1-5. సంతానుమ్ నెంజిలికయ్, 'అంచ గొతిమాన్సు హాగరు తెన్ సంతానుమ్ పాయి' మెన సారా మున్సున్ జలె అబ్రాహామ్క సికడ్డన్, చి హాగరు పుత్తు పాయి సారాక నిస్కారుమ్ దెకుక దెద్రన్. †† ఆదికాండుమ్ 17:15-19. ††† యెసుయా పుస్తకుమ్ 54:1. ††† సారా. ††† సారా. § హాగరు. §† సారా. §†† యెసుక్రీస్తుక నంపజలె ఎత్తి మాన్సు ఆత్మక అబ్రాహామ్చి గొతి నెంజిలి సంతానుమ్ జవుల. జోవయించి రిసా 'ఒగ్గజిన్ పుత్తర్లు' మెన పవులు ఇన్నె సంగితయ్.

జెర్మిలోనూ ఇస్సాకు. జలె, బావుడ్లు, ఇస్సాకుచి రితి, అమ్ యేసుక నంపజలన ప్రమానుమచి రిసాచ బోదల్ జలమ్. ²⁹ జలె, జా పొది, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి ఇస్టుమ్క జో జెర్మయ్లో ఇస్సాకుక, మాన్సుచి ఇస్టుమ్క జెర్మిలో హాగరు చి పెట్టిచో ఇస్సాయేల్ అల్లర్ కెర్తె తిలన్. అప్పె కి, ఆగ్నల్ రితి గొతి జలి రితి జా ఆగ్నల్చి రితి సేవ కెర్తన జా గొతి ప్రమానుమ తెంతో విడ్డల్ జల నంపజలనక అల్లర్ కెర్తతి.

³⁰ గని, దేముడుచి కొణ్ణాతె రెగ్గయ్లిసి కిచ్చొ మెలె,
 †“గొతిమాన్సుక చి జేవ్ తెన్ జేవ్చో పుత్తున్క ఉదడ గెలు.
 కిచ్చొక మెలె, గొతి నెంజిలి మాన్సుచో ††పుత్తున్క దొర్కు జతి వరుమ్తె

గొతి తిలి మాన్సుచో ††పుత్తున్క వాట నాయ్”
 మెన రెగిడ్డి కోడు. ³¹ జలె, బావుడ్లు, అమ్ యేసుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలన గొతిమాన్సుల్చ బోదల్ నెంజామ్. గొతి నెంజిలి మాన్సుల్చ ఆము.

యాదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి రిసా పవులు తీర్పు సంగిలిసి

5 అమ్క ‘ఆగ్నల్ ప్రమానుమచి గొతి సేవ తెంతో విడ్డల్ జలి రితి ఇండుత్’ మెనయ్, క్రీస్తు అమ్క విడ్డల్ కెర అస్సి. జాకయ్, తుమ్ జోవయింబి తెడి డిట్టుమ్ తా, ఆగ్నల్ గొతిమాన్సుల్ రిత జతిన్తె అన్నె దెర్పు సేడ నాయ్.

² జలె, ఆవ్ పవులు తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, యాదుల్ జతి గుర్తుచి జా సున్నతి తుమ్ కెరన్లె, క్రీస్తుక విరోదుమ్ జలి రితి, చి క్రీస్తు ఆరి దొర్కు కెర్ల రచ్చనక తుమ్ నే విలువ దిలి రితి జయెదె. ³ జా సున్నతి కెరనుక ఉచర్తొ ఎత్తి మాన్సుక ఆవ్ కిచ్చొ రుజ్జు సంగితసి మెలె, యాదుల్చ ఆగ్నల్చి ఎత్తి కోడు జో మాన్సు నిదానుమ్ కెరుక అస్సి, కెరుక ఒప్పన అస్సి. ⁴ ‘యాదుల్చ ఆగ్నల్ వాట్ అమ్క పున్సిమ్ దొర్కు జయెదె, అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చెదె’ మెన కో ఉచర్తసు జలె, తుమ్ క్రీస్తుక విరోదుమ్ జలి రితి జా ముల అస్సున్. మెలె, జోచి దయ వాటు దొర్కు జలి రచ్చనచి తెడి తెంతో ఎట్టో సేడ అస్సున్.

⁵ అమ్ ఎక్కి ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తియ, అమ్చి పెట్టి దిలి జోచి ఆత్మ తెన్, జొయ్యి అమ్చి పాపుమ్ పుంచ అస్సి, చి జోచి పున్సిమ్చి రిసా దయిరమ్ తెన్ రకితసుమ్. ⁶ క్రీస్తుచి తెడి తిలె, యాదుల్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరన తిలె లాబుమ్ నాయ్, నే కెరన్లె నస్తుమ్ నాయ్. జా కెరంతిన్తె నే కెరంతిన్తె కిచ్చొ నాయ్. గని కిచ్చొ కామ్క జెతయ్ మెలె, ఎక్కి క్రీస్తుకయ్ నంపజతిసి, చి ప్రేమ ఇండితిన్తె జా నముకుమ్ దెకయ్తిసి.

⁷ తుమ్ అగ్గెయి నముకుమ్తె ఇండితె తిలదు. ప్రబుచి దయ వాటుచి రచ్చనచి సత్తిమ్ తెన్ బెదితి రితి తుమ్ ఇండితిసి కో అడ్డు కెర్ల? ⁸ జా సున్నతి కెరంతి ఆగ్నల్చి రితి అప్పె ఉచర్తి కామ్ తుమ్క బుకార్లొ క్రీస్తు సికడ్లిసి నెంజె. ⁹ జాగర్ల, పాకుమ్తె ఇదిలిదిల్ పులయ్తి పీట్ సేడ తిలె, ఒండి పాకుమ్ పుల గెచ్చెదె, గెద.

¹⁰ జలె, తుమ్క ‘అంచి కంట వేర ఉచర్తి నాయ్’ మెన, ప్రబుచి తెడి అంక దయిరమ్. అన్నె, తుమ్క సిక్కు కెర్లొసా, జో కొన్సొ జలెకి, జోచి పాపుమ్చి సిచ్చొ జో వయెదె.

¹¹ బావుడ్లు, ఆవ్ అప్పెక ‘యాదుల్చి గుర్తుచి సున్నతితె, యాదుల్ జతిన్తె రచ్చన’ మెన సికడ్లొసా ఆవ్ జతయ్ జలె, కిచ్చొక జేవ్ అంక అల్లర్ కెర్తతి? ఆవ్ అప్పెక దస్సి సికడ్లయ్ జలె, ‘యేసు సిలువతె మొర్లిసి అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తిన్క సాలు’ మెన ఆవ్ సంగుక నెంజితి, చి జోవయింక నొప్పి దెతయ్ నాయ్. ¹² జలె, తుమ్క సిక్కు కెర్తన జోవయింక జెచ్చి ఒండి కుటవన గార్ కెరంతు, మెన అవ్ ఉచర్తసి!

యేసుక నంపజలన ప్రబుచి ఆత్మక ప్రేమతె ఇండుక

¹³ ‘ఆగ్నల్చి ప్రమానుమ్క గొతి సేవ తెంతో విడ్డల్ జలి రితి ఇండుత్’ మెన ప్రబు తుమ్క బుకార్లన్, బావుడ్లు. గని ‘ఆగ్నల్చ గొతిమాన్సుల్ నెంజామ్, చి ఆగ్నక ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండుక జయెదె’ మెన తుమ్ ఉచర నాయ్, గని ప్రబుచి ప్రేమ తెన్ తా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్తె తా. ¹⁴ కిచ్చొక మెలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్ ఎత్తి ఎక్కి ఈంజ కోడుతె బెదితయ్. కేన్ కోడుతె మెలె,
 †“తుమ్కయ్ తుమ్ కెర్తి ప్రేమ కెరంతసు గే,
 పక్కయ్చోక తుమ్ తెర్తి ప్రేమ కెరుకయ్”
 మెన రెగిడ్డి కోడు. ¹⁵ గని తుమ్ కుస్సిదుమ్ తెన్ తా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చప్ప చుప్పి రితి జతసు జలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కిలోచి అత్తి ఎక్కిలో ఆత్మక నాసెనుమ్ నే జతి రితి జాగర్ల తెన్ తా.

¹⁶ జలె, ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తిక ఇండ, తుమ్చి ఆగ్నచ ఆసల్ జర్గు కెర్తి రితి ఇండుక పోన.

¹⁷ కిచ్చొక మెలె, అమ్ మాన్సుల్చి ఆగుచ ఆసల్, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక విరోదుమ్ జతయ్, అన్నె, మాన్సుచి ఆగ్నచ ఆసల్క జోచి ఆత్మచి ఇస్టుమ్క విరోదుమ్ జతయ్, చి రిసా జేవ్ దొన్ని యుద్దుమ్ రితి కెరంతిన్తె తుమ్ నెడిమి సేడ, తుమ్ ఇస్టుమ్ జలిసి జర్గు కెరుక నెతుర్పు. ¹⁸ గని తుమ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తిక ఇండితసు జలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్ తెడిచ మాన్సుల్ నెంజాన్.

¹⁹ జలె, మాన్సుచి ఆగ్నచ ఆసల్ రితి ఇండితిన్తె ఇనచ తయెదె మెన కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా ఎత్తిజిన్ చినుక జయెదె మెలె, లంజెకమె, లంజెబుద్ది, ఆగ్నచి ఆస ముద్దొ నే కెరంతిసి, ²⁰ బొమ్మల్క జొకర్తసి. అన్నెక కిచ్చొ మెలె, మెంగిర్తిసి, దోసుమ్ గట్ల కెర్తిసి, గుర్మయ్ గట్ల వెసితిసి, దస్సిచి. పడ్డొ, విరోదుమ్, కొణ్ణా జాజవ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో గగ్గొల్ జతిసి, గోసబుద్ది, కోపుమ్, గార్ ఆసల్, జట్టు జతిసి, ఎక్కిలో ఉచర్తిన్చి ఉప్పిరి అన్నెకొ నిస్కారుమ్ ఉచర్తిసి, ²¹ గోసల్ కెర్తిసి, మచ్చితిసి, ‘సర్ల కెర్తసుమ్’ మెన వెట్కారుమ్ జతిసి, దస్సు కమె. దసచ పోన. ఆవ్ అగ్గె తెంతో జాగర్ల సంగిల్ రితి, అప్పె కి తుమ్క కిచ్చొ జాగర్ల సంగితసి మెలె, దస కమె కెర్తన జలె, దేముడుచి రాజిమ్తె జోవయింక కిచ్చొ వాట తయె నాయ్.

ప్రబుచి ఆత్మపలితుమ్ దెర్ల కమె

²² గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి తిలె, కిచ్చొ పలితుమ్ దెరెదె మెలె, ప్రేమ, సంతోసుమ్, సేతుమ్, ఒగ్గర్ సేతుమ్, దయ దర్ముమ్, చెంగిల్ బుద్ది, నముకుమ్, ఓర్పుచ జా మెత్తన తతిబుద్ది, దర్ముమ్ నిదానుమ్ బుద్ది, ²³ గవురుమ్ నే దెకన్తె అన్నె మాన్సుల్క మరియాద దెకితిసి, ముద్దొ కెరంతిసి. ఇనచక కేన్ ఆగ్న కి పోన మెనె నాయ్. ²⁴ అన్నె, క్రీస్తు జలె యేసుక నంపజా సొంత జల మాన్సుల్, జోవయింక ఆగ్నచ పాపుమ్చి బుద్దిచి సొంత ఆసల్ క్రీస్తు మొర్లి సిలువతె గల ముల దా అస్సి.

²⁵ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ జీవ్ జా అస్సుమ్ జలె, జోచి ఆత్మసెక్తిక దస్సి ఇండుమ. ²⁶ దస్సి, అమ్చి పెట్టి కిచ్చొ గవురుమ్ ఉచరనుక పోన. ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కోపల్ కెరవుక పోన, ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో గోసల్ జంక పోన.

ఎత్తిక చెంగిల్ కెర్తిన్చి

6 బావుడ్లు, తుమ్తె కేన్ మాన్సు కిచ్చొ పాపుమ్తె దెర్పు సేడ అస్సి జలె, జో అన్నె బుద్ది జతి రితి, తుమ్ ఆత్మ వడ్డిలన జోవయింక బమ్మ నే కెర్తి బుద్ది తెన్ జోవయింక చెంగిల్ వాటు దెకవ. పడ్డొ, తుమ్ సొంత పాపుమ్ నే సేడ్డి రితి, జాగర్ల దెకన. ² ఎక్కిలోచ

† ఆదికాండుమ్ 21:10. †† యేసుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలనకచి టాలి.

‡ ఆగ్నల్చి ఉప్పిరి నముకుమ్ తియ ఆగ్నల్ గొతిమాన్సుల్క చి టాలి.

‡† లేవీయకాండుమ్ 19:18, మత్తయి 19:19.

జాడలు అన్నెళ్ల వయతి రితి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు తా. దస్సి కెర్లె, ప్రేమచి రిసాచి క్రీస్తు దిలి †ముక్కిమ్ ఆగ్గు నెరవెర్సుప కెర్లె. ³ కిచ్చొక మెలె, కో జలెకు ఆరిచొ జా తా, జోక జొయ్యి నిసాన్లొ మాన్సు మెన ఉచరంతయే గే, జోక జొయ్యి మోసిమ్ కెరంతయే. ⁴ జాకయే, ఎత్తి మాన్సు జోవయించి సొంత కామ్ పరిచ్చ కెరన్సు, చి అన్నె మాన్సుల్చ కమొచి రిసా తీర్పు నే కెర్లె, సొంతయే కామ్ దెకన జాక 'చెంగిల్' గే 'గార్' గే చిననుక జయెదె, చి 'చెంగిల్' మెలె, జో సర్ల జంక జయెదె.

⁵ కిచ్చొక మెలె, సొంత కామ్చి రిసా ఎత్తి మాన్సుక జోచి పూచి.

⁶ ప్రబుచి కోడు సంగితొసాక సికితస, జోక తిలిస్ ఎత్తితె సికడ్డసక చెంగిల్ వాట దెంక అస్సి.

⁷ తుమ్ మోసిమ్ కెరన నాయ్. దేముడుక కొకడ్డి రితి కెర్లె జీనుక నెంజె. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి మాన్సు కిచ్చొ రగుమ్ బి గలెదె గే, దస్సిచి పంటొ లాయెదె. ⁸ సొంత ఆగ్గెచ ఆసల్ జర్గు కెరంతి రితి బి కో గలుల గే, జా దెర్లి పంటొ కిచ్చొ లాయిల మెలె, జోవయించి సొంత నాసెనుమ్. గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక చి బి కో గలుల గే, జా దెర్లి పంటొ కిచ్చొ లాయిల మెలె, పరలోకుమ్తె బెద కెయెక తెయెక చెంగిల్ జితిసి. ⁹ అన్నె, చెంగిల్ కమొ కెరుక బద్దుకుమ్ జమ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, చెంగిల్ కమొ కెరుక మదెనె అమ్చి మెన్సు నే బగిలె, జా చెంగిల్ పంటొ లాయుమ్దె. ¹⁰ జాకయే, కేన్ వాటు అయ్లె, ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్క చెంగిల్చి కెరుమ, తోడు కెర్లె తమ; ముక్కిమ్క, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలి రిసా జోవయించి కుటుంబుమ్ జలసకయ్.

సున్నతిచి రిసా బలవంతుమ్ కెర్లిసిచి రిసా

¹¹ కెర్లి వెల్లొ అలవాట్లు తెన్ ఆచ్ సొంత ఆతు తెన్ తుమ్క రెగిడ్డసి గే చిన.

† మత్తయి 22:37-40, మార్కు 12:28-31.

¹² 'యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి తుమ్ కెరన' మెన తుమ్క బలవంతుమ్ కెర్తన కిచ్చొక దస్సి జతతి మెలె, జేచి గవురుమ్కయ్ కెర్తతి. 'ఎక్కి క్రీస్తు సిలువతె మొర్లిన్తెయి అమ్చి రచ్చన' మెన ఒప్పన్లెగిన, అన్నె మాన్సుల్ జేచి అల్లర్ కెరుల మెనయ్ బియె కెర, జేచ్ దస్సి కెర్తతి. ¹³ పడ్డొ, జేచ్ జా సున్నతి కెరన్లసయ్ కి యూదుల్చ ఆగ్గుల్క నిదానుమ్ కెర్లి నాయ్, గని 'జోవయింక కి అమ్మి మార్సుప కెర్లమ్' మెన గవురుమ్ ఆననుక ఉచరయ్, తుమ్క 'సున్నతి కెరంతు' మెన బలవంతుమ్ కెర్తతి.

¹⁴ ఆచ్, జలె, ఎక్కిక పిట్టవ, కిచ్చొ వేరచిచి ఉప్పిరి గవురుమ్ ఉచరనుక నెసి. ఎక్కి అమ్చొ ప్రబు జలొ క్రీస్తు సిలువతె మొర్లిన్కయ్ గవురుమ్ ఉచర్లసి. జో మొర అంక పాపుమ్ తెంతొ రచ్చించుప కెర్లి రిసా, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి అంక మొర్లి రితి జా అస్సి. ఆచ్ కి ఈంజ లోకుమ్తె తిలిన్కయ్ సిలువ గెలన అస్సి, చి అంచి ఉప్పిరి జా ఎత్తిక కిచ్చొ సెక్తి నాయ్, దస్సిచి అంక ఆస నాయ్.

¹⁵ యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరన తిలె కి లాబుమ్ నాయ్. నే కెరన తిలె కి నస్టుమ్ నాయ్. కిచ్చొ ముక్కిమ్ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ నొవర్ జెర్మిలిసి. ¹⁶ యేసుక నంపజా నిజుమ్చ ఇస్రాయేలులు జల దేముడు నిసాన్ల జోచయ్ మాన్సుల్క, జోచి ఆత్మక జెర్మ జోచి ఆత్మ నే సెక్తిక ఇండిత మాన్సుల్కయ్ జో సెంతుమ్, కన్కారుమ్ దెకున్.

¹⁷ జలె, ఈంజ తగుచి రిసా అప్పె తెంతొ అన్నె కో అంక అల్లర్ కెర్తు నాయ్. అంచి సత్తిమ్క రుజ్జు కావలె మెలె, యేసుచి నాచ్చి రిసా ఆచ్ సైమల్ సేడ్ల మచ్చల్ అంచి అగి అస్సి.

¹⁸ తుమ్చి ఆత్మ తెన్ ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుక్రీస్తుచి దయ తా తుమ్క తోడు తవుసు, బావుడ్లు. ఆమేన్ ††.

†† తెద్దిలి

ఎపెసి

మొదొల్ కోడు

1 దేముడుచి సెలవ్చి రిసా క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జలో యేసుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా, జో దిలి అదికారుమ్ తెన్ జోక బారికి జలో ఆవ్ పవులు, †ఎపెసు పట్టుమ్తెచ †క్రీస్తు జలో యేసుక నంపజా, సుద్ది జా జోచయ్ మాన్సుల్ జా, జోచి తెడి తా నిదానుమ్ జలసక, రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

అగ్గె తెంతో దేముడు ఉచర్తి రచ్చన

2 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ, సేంతుమ్, తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

3 అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక దేముడు జలో అబ్బొస్ జలో దేముడుక జెయ్యి! క్రీస్తుచి అత్తి జో అమ్క దయ కెర, †జోచి రాజిమ్తె అమ్క బెదవ, ఆత్మవరల్ ఎత్తి అమ్క జో దా అస్సె. 4 దస్సి, అమ్క, 'క్రీస్తుచి తెడి జోచి పరలోకుమ్చి సుద్ది జా అంచి మొక్కె పున్నిమ్ జతు' మెన, లోకుమ్ నే జెర్తితె అగ్గె తెంతో జో అమ్క నిసాన్లన్.

5 అగ్గె తెంతో, జోచి ప్రేమక ఉచర, జోచి సొంత ఇస్తుమ్క, 'అంచొ పుత్తు జలో యేసుక్రీస్తుచి తెడి జేవ్ కి అంచ పుత్తుర్లు జవుల' మెన, అమ్క వరుమ్ దిలన్. 6 పూర్తి ప్రేమ జలో పుత్తున్చి అత్తి గవురుమ్ జలి జోచి ఎదివాట్ †దయ అమ్చి ఉప్పిరి జో తిలన్; జోచి నావ్ గవురుమ్ జవున్!

7 జో యేసుయి సెలవతె జోచి లోయి గేడవ అమ్చి పాపుమ్ పుంచ, అమ్ కెర్ల పాపల్ చెమించుప కెర, అమ్క †నెతోవ గెల అస్సె;

8 జోచి ఎదివాట్ దయ అమ్చి ఉప్పిరి దేముడు అబ్బొసి తిలి రిసా అమ్క †నెతోవ గెల అస్సె. 9 ఎత్తి అర్దుమ్ చినుత్ బుద్ది తెన్ జో దేముడు అబ్బొసి అగ్గె తెంతో ఉచర్తిసి మదెనె గుట్టు తిలి రితి జా తిలె కి, అమ్ సూన్తి రితి, జో అప్పె బార్ కెర అస్సె. 10 మెలె, క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక తెద్రవుక మెన, దేముడు ఉచర్ల దీసల్ బెర్తి కాలుమ్క జెయిమ్ కెరిందె మెన జో అగ్గె తెంతో ఉచర్తిసి. కిచ్చొక క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక జో తెద్రవుక తిలి మెలె, పరలోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కి, బూలోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కి ఎత్తి కి జో క్రీస్తుచి తెడి ఎక్కి కట్టు జతి రితి బెదవుక.

11 జోచి సొంత ఇస్తుమ్క ఎత్తి జర్లు కెర్తొ దేముడు 'చెంగిల్' మెన కిచ్చొ ఉచర్తయ్ గే, జా ఎత్తి కచితుమ్ జర్లు జయెదె. 'జర్లు జవున్' మెన అమ్చి రిసా జో ఉచర్తిసి కి జో క్రీస్తుచి అత్తి జర్లు జలి. 12 కిచ్చొ మెలె, జో దేముడుచి గవురుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె డీస్తి రితి అమ్ ఇండుక మెన, క్రీస్తుక నంపజా జోవయించి తెడి దయిరిమ్ జలసక అగ్గెయి తెంతో జోవయించి సెలవ్, అగ్గెయి తెంతో జా వరుమ్ దా అమ్క జొయ్యి నిసాన అస్సె.

13 సత్తిమ్ తిలి †కోడు, మెలె తుమ్ యూదుల్ నెంజిలస కి రచ్చించుప జతి వరుమ్ దొర్కు జతి సుబుమ్ కబుర్ తూమ్ కి సూన నంపజా అయ్చి రిసా, 'జా వరుమ్ దిలి రుజ్జుక అంచ మాన్సుల్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ దెయిందె' మెన దేముడు ప్రమానుమ్ కెర తిలి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి కి దా తుమ్క 'అంచయ్' మెన జోచి ముద్ర దా అస్సె. 14 అమ్ నంపజలసక †నెతోవ గెల అస్సి, చి పరలోకుమ్తె బెదితి వాట తుమ్క కచితుమ్ దొర్కు కెర అస్సి మెనయ్ జో ప్రమానుమ్ కెర్తిసి పూర్తి జర్లు జతె ఎదక ఈంజ బజాన్ జయెదె. ఈంజ ఎత్తిచి రిసా జోచి గవురుమ్ డీసెదె.

పవులు ప్రార్దన కెర్తిసి

15 ఈంజ తుమ్క జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దిలి వరుమ్చి రిసా, ప్రబు జలో యేసుచి ఉప్పిరి తుమ్ నముకుమ్ తిలి రిసా, పడ్డా జోచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క తుమ్ ప్రేమ కెర్తిసిచి రిసా అమ్ సూన్లి రిసా,

16 ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తి పొది తుమ్చి రిసా అమ్చొ దేముడుక అంచి సర్ల సంగుక ములి నాయ్. 17 తుమ్చి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ ఆస జా ప్రార్దన కెర్తిసి మెలె, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక దేముడు జలో, పరలోకుమ్చి ఉజిడ్ జలో అబ్బొస్ జలో, గవురుమ్ తిలొ దేముడు, తుమ్చి పెట్టి జోచి ఆత్మ తా కామ్ కెర కెర, జోక తుమ్ పూర్తి జాన్తి రితి తుమ్క బుద్ది గ్యానుమ్ దెవుసు, దొర్కు జలిసి దెకవును.

18 తుమ్చ ఆత్మ అంకివో దస్సి చెంగిల్ దెకిత్ రితి జలె, తుమ్ †కిచ్చొ దయిరిమ్ జతి రితి జో తుమ్క నిసాన, దేముడుక నంపజలస తెన్ 'తుమ్క దెయిందె' మెన జో ప్రమానుమ్ కెర్తి పరలోకుమ్చి ఎదివాట్ సొమ్నూరుమ్ వాట కీసిచి గే, కెర్తి విలువచి గే, 19 పడ్డా, అమ్ నంపజలసచి పెట్టి జోచి కామ్ కెర్తి ఆత్మసక్తి కెర్తి సెక్తి గే, జా ఎత్తి తుమ్ సెక్తి, జయ్యి అంచి ఆస.

యేసుక దేముడు అబ్బొసి అదికారుమ్ దిలిన్

20 క్రీస్తుతెయ్ జోచి జా ఎదివాట్ సెక్తి తిలిసి ముక్కిమ్క కత్తె నెరవెర్చుప కెర్తన్. జోచి సెక్తిచి రిసాచి జా కామ్ ఎత్తి కిసి ముక్కిమ్క జెయిమ్ కెర్తన్ మెలె, క్రీస్తుక అన్నె జియడ ఉట్టవ, పరలోకుమ్తె కడ నా, ఒత్త జోచి సొంత ఉజిల్ పక్కయ్ గవురుమ్ తెన్ వెసవాన అస్సి.

21 ఒత్త జోక అబ్బొసి కెర్తి గవురుమ్ దిలన్ మెలె, †కిచ్చొ అదికారుమ్ తిలిసి ఎత్తిచి ఉప్పిరి, ఎత్తి †అదికారుల్చి ఉప్పిరి, †సెక్తివొచి ఉప్పిరి, †విలుప కెర్తి ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలసచి ఉప్పిరి, జేవ్ మాయలోకుమ్చ జలెకి, కేన్ లోకుమ్చ జలెకి, కిచ్చొ నావ్ తిలిసి నే పిట్టె ఎత్తిచి ఉప్పిరి, ఈంజ ఉగుమ్తె జర్లు జతిన్చి ఉప్పిరి కి, జెతి ఉగుమ్తె జర్లు జతిన్చి ఉప్పిరి కి, జోక అబ్బొసి ఎత్తిచి ఉప్పిరి వెల్లొ కెర అస్సె. 22 జెర్లయ్లి ఎత్తి క్రీస్తుచి చట్టె అబ్బొసి తియ,

††† నెంజిలె 'కబుర్'. § 7 నంబచి ఎట్టొచి కోడు దెక. §† రోమియులు 8:18-25, కొలోస్సియల్ 1:5 దెక. §†† జేవ్ పొదులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడా ఎత్తి సగుమ్ సుట్లు దూతల్, బూతల్ ఆత్మల్ గల్లక సంగుల. §‡ జేవ్ పొదులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడా ఎత్తి సగుమ్ సుట్లు దూతల్, బూతల్ ఆత్మల్ గల్లక సంగుల. §†† జేవ్ పొదులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడా ఎత్తి సగుమ్ సుట్లు దూతల్, బూతల్ ఆత్మల్ గల్లక సంగుల. §† జేవ్ పొదులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడా ఎత్తి సగుమ్ సుట్లు దూతల్, బూతల్ ఆత్మల్ గల్లక సంగుల.

† బయ్బిల్ తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ఈంజ కోడుతె ఎపెసు పట్టుమ్తెచి కోడు తయె నాయ్. †† 'క్రీస్తు' మెలె 'తెద్రయిందె' మెన పూర్లుమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు యూదుల్క సంగిల్ దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా. ‡ పరలోకుమ్తె అమ్క బెదితి కోడు, ఈంజ. †† అమ్క ఎద్దె పున్నిమ్ నెంజిలె కి జోచి ఎదివాట్ దయ, ఆరి, అమ్క దిలన్; †† నెంజిలె 'విడ్డల్ కెర అస్సె', నెంజిలె 'రచ్చించుప కెర అస్సె'. ††† నెంజిలె 'విడ్డల్ కెర అస్సె', నెంజిలె 'రచ్చించుప కెర అస్సె'.

నంపజలసక కిచ్చొ కామ్చి రిసా జలె కి, క్రీస్తు బోడి జతి రితి జో కెర అస్సె. ²³ నంపజలస మొత్తుమ్ క్రీస్తుచి ఆగ్ మెనుక జయెదె. జోచి ఆగ్ పూర్తి జంక ఎత్తి పూర్తి కెర్తొసా జొయ్యి.

దేముడుచి దయకయ్ క్రీస్తు తెన్ ఏలుప కెర్తిసి

2 తుమ్ కెర్ల తప్పల్ పాపల్చి రిసా తుమ్ మొర తతికయ్, తుమ్క జో, క్రీస్తు తెన్ జీవ్ కెర దిలన్. ² అగ్ పాపుమ్ ఇండితె తా, ఈంజ లోకుమ్చి బుద్దిచ, ఈంజ ఉగుమ్చ కమొతె తుమ్ గెతె తిలదు. పాడ్ జల ఆత్మల్ బూతల్ గట్ట ఎత్తిక ఏలుప కెర్తొ సయ్తాన్చి పట్టి గెతె తిలదు. దేముడుచి కోడు కెరుక నెసిత ఎత్తిజిన్చి పెట్టి జో సయ్తాన్చి ఆత్మ జోవయించి కామ్ కెర్తయ్.

³ దేముడుచి కోడు కెరుక నెసిత ఎత్తిజిన్చి రితి ఆమ్ కి అగ్ మొర తా, పాపుమ్చ అసల్ జితె తా, అమ్చి ఆగ్చి అసల్, అమ్చ సొంత వేర వేర బుద్దుల్చ అసల్ రితి ఇండితె తిలమ్చి రిసా, లోకుమ్చ మాములుమ్ ఎత్తిజిన్ కీసి సొంత సెక్తిక దేముడు దెతి సిచ్చతె గెతి జెర్మున్ తెన్ అస్తి గే, ఆమ్ కి దస్సి తిలమ్. ⁴ గని, దేముడు ఎదివాట్ కన్కారుమ్ దెకితోసాచి రిసా, జోచి ఎదివాట్ ప్రేమ అమ్చి ఉప్పిరి తియ, ⁵ అమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా, అమ్ ఆత్మక మొర్లస జలెకి, క్రీస్తు అన్నె జిలిన్ తెన్ అమ్క జియడ్లన్. పూర్తి జోచి దయచి రిసా తుమ్ †రచ్చించుప జలదు.

⁶ జలె, దేముడు అబ్బొసి క్రీస్తు యేసుక జియడ్లిన్ తెన్ అమ్క జియడ, జోచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె కీసి వెగడ ఒత్త వెసడ్లన్. ఆమ్ జోచయ్ జలి రిసా, అమ్క కి జా రాజిమ్తె వెగడ, అమ్క కి ఒత్త వెసడ్లి రితి కెర అస్సె. మెలె, ఆమ్ కి జో తెన్ జోచి †రాజిమ్తె ఏలుప కెర్తయ్. ⁷ జో దేముడు కిచ్చొక అమ్క దస్సి దయ కెర అస్సి మెలె, యేసుక్రీస్తు కెర్లిన్ ఎత్తి తెన్ జో అమ్క ఎదివాటు దయ కెర్లిసి. పడ్డొ జెత ఉగల్తె పలితుమ్ దెర, జోవయించి దయ కెర్లి మొచ్చుచి గే రుజ్జా దెకయెదె. జోచి దయ కెర్లి గే కో మీనుక నెత్తిర్తి.

⁸ ముక్కిమ్క కిచ్చొ అర్దుమ్ తుమ్ కెరన మెలె, తుమ్ సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతో రచ్చించుప జలిసి తుమ్ కిచ్చొ కెర్లిన్చి రిసాచి నెంజె; పూర్తి దేముడుచి దయచి రిసాచి కామ్ జా. పడ్డొ, జో దయ కెర్లిసి తుమ్ నంపజా నజన్తికయ్, తుమ్క దొర్కు జలి. ⁹ కేన్ మాన్సు కెర్ల కిచ్చొ కమొచి సెక్తిక జో మాన్సు రచ్చించుప జంక నెత్త. నెంజెలె, జోవయించ సొంత కమొచి సెక్తిక రచ్చించుప జంక జతి జలె, మాన్సుల్ పులుక జతి. గని జోవయించి సొంత సెక్తిక కో నెత్తిర్తి, చి పులుక నెంజె. ¹⁰ అమ్ ఆత్మక జిలిసి జొయ్యి అమ్క నొవర్ జెర్మయ్లిసి. యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దేముడు ఆత్మక అమ్క కిచ్చొక నొవర్ జెర్మయ్లొ మెలె, అమ్క 'సత్తిమ్ ఇండుతు' మెన, జో అగ్ తెంతో ఉచర్ల కమొ అమ్ నిదానుమ్ కెరుకయ్ మెనయ్ దస్సి కెర్తొ.

యాదుల్ నెంజిలస అప్పె పాసి జా అస్తి

¹¹ జాకయ్, తుమ్ పచ్చ నాయ్. కిచ్చొ మెలె, ఆగుక దెకిలె తుమ్ యాదుల్ నెంజిలస జస్తి. తుమ్ యాదుల్ నెంజిలసక యాదుల్ తిలస అగ్, 'దేముడు దిలి అమ్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరంతి నాయ్, చి ఆత్మక సుద్ది జతి నాయ్' మెన, రితి ఆగి మాన్సులి కెర్లి జా గుర్తు కెర్పు నాయ్ చి రిసా తుమ్క నిస్కారుమ్ దెకిత్ తిల. ¹² జలె, తుమ్ కిచ్చొ పచ్చ నాయ్. మెలె, జా పొది క్రీస్తుక దూరి తిలదు, పడ్డొ 'అమ్చి ఇస్రాయేల్చ పైజల్' మెలి దేముడుచి రాజిమ్తె తుమ్ బెదుక నెంజిలిసి, అన్నె, జో దేముడు ప్రమానుమ్ కెర్ల తెదొడ్చ నే పెట్ట

† నెంజెలె, పాపుమ్ తెంతో, తుమ్చి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ తెంతో, అత్తిమొర్పు తెంతో. †† ఆకక పరలోకుమ్తె జోవయింతెన్ ఏలుప కెరుమ్దే. పరలోకుమ్ జోవయించి ఆత్మరాజిమ్, చి జా రాజిమ్తె అమ్ బెదయ్ జలి రితి జా బెద అస్సుమ్, చి అప్పె తెంతో కి జోవయింతెన్ ఏలుప కెరుక దెర అస్సుమ్ మెనుక జయెదె. డీసయ్లిసి 5:10, 20:6 కి దెక.

సరిగిచి కోడ్చ వరల్తె తుమ్క వాట తిలి నాయ్, చి జోచి రచ్చన తుమ్క నే దొర్కు జలి రిసా, ఈంజ లోకుమ్తె దేముడు నెంజిలస జా తిల. ¹³ గని అప్పె, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్చ చి పాపుమ్ వయ జోచి లొయి సువ దా జా పాపుమ్ పుంచిలిన్చి రిసా, తుమ్ అగ్ జోవయింక దూరి తిలసక దేముడుక జో యేసు పాసి కెర అస్సె.

యాదుల్క యాదుల్ నెంజిలసక కి ఎక్కి రాజిమ్తె బెదయ్లిసి

¹⁴ 'అమ్ యాదుల్' మెన, 'తుమ్ యాదుల్ నెంజిలస' మెన, అమ్ యాదుల్చి దేముడుచి గుడితె అమ్క తుమ్క †అడ్డు కెర్లి ఆగ్గల్ తయెదె. జలె, క్రీస్తుయి మొర అమ్ దొన్ని జట్టుచక మదెనె జా అమ్క దొర్కు జలి సేంతుమ్ జొయ్యి జా, అమ్క తుమ్క అడ్డు తిలి విరోదుమ్ జొయ్యి సేడవ అస్సె. జలె, జో దస్సి సేంతుమ్ కెరవ, ఆము తూమ్ ఎక్కి జట్టుచ జతి రితి కెర అస్సె. ¹⁵ కీసి మెలె, పూర్ణుమ్చ ఆగ్గల్క ఆడ్రల్క నంప కెర్లి రితి పొన, అప్పె తెంతో కామ్క నెంజిలి, అగ్ దొన్ని జట్టు జల అమ్ మాన్సుల్క సేంతుమ్ కెరయ్లి రితి, 'అంచ తెడి ఎక్కి జట్టు జతు' మెన, ఈంజ లోకుమ్చ చి పాపుమ్ జొయ్యి జోచి అగి వయన, అర్పితుమ్ జలన్. ¹⁶ 'జేవ్ దొన్ని జట్టు తెంతోచ మాన్సుల్ అంక నంపజా ఎక్కి ఆగ్ జతి రితి దేముడు అబ్బొ తెన్ అన్నె బెదయ్ జతు' మెన యేసు సిలువతె మొర్లి కామ్ తెన్ అమ్చి తుమ్చి అగ్చి విరోదుమ్ గెచ్చవ గెలన్. ¹⁷ అన్నె, తుమ్ దేముడుక దూరి తిలసక కి, దేముడుక పాసి రిత జల అమ్ యాదుల్క కి, జో సేంతుమ్ దెతిన్చి రిసా బోదన కెరుక కి అయ్లన్. ¹⁸ మెలె, యేసుచి అత్తి తుమ్క కి అమ్క కి జోచి అబ్బొన్చి ఎక్కి ఆత్మ దొర్కు జా అస్సిచి రిసా, తూమ్ కి ఆమ్ కి దేముడు అబ్బొన్ తెన్ బెద ఎక్కి జట్టు జంక వాట్ అయ్లి.

¹⁹ జలె, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా తుమ్ అప్పె వేర మాన్సుల్ నెంజాన్. తూమ్ కి దేముడుచి గేతె బెద, అమ్ నంపజలన్ తెన్ జోచయ్ మాన్సుల్ జా, తూమ్ కి దేముడుచి రాజిమ్చ జా అస్సున్. ²⁰ జోచి గేక పునాది కిచ్చొ జయెదె మెలె, సుబుమ్ కబుర్ సంగిత జోచ బారికుల్, చి జోచి ఆత్మసెక్తిక జోచ కబుర్లు సంగితన. జా కెర ఎత్తిక బోడిపత్తుర్ కొన్నొ మెలె, యేసుక్రీస్తు. ²¹ జా గేరు మొత్తుమ్ జోచి సెక్తిక బెద, ప్రబు తెన్ టీచ, దేముడుచి సుద్ది తిలి గుడి జతి రితి వడ్డితయ్. ²² దేముడు జతి జా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ గుడి జతిన్తె తూమ్ కి క్రీస్తుచి తెడి తా వాటల్ జా బెద బండుక అస్సున్.

యాదుల్ నెంజిలసతె సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక ప్రబు పవులుక తెద్రయ్లిసి

3 జలె, తుమ్ యాదుల్ నెంజిలసకయ్ సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనవుక మెన యేసుక్రీస్తు అంక తెద్రయ్లొ. తుమ్క సూనయ్లి రిసా, అంక, అమ్చ యాదుల్ †జేలి కెరన అస్సి. ² తుమ్కయ్ 'సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా అంచి ఆత్మగేతె జేవ్ కి బెదుత్' మెనయ్. దేముడు జోచి దయచి రిసా అంచి అత్తి జా సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి కామ్ సార్పు కెర్లిన్చి రిసా తుమ్ సూన అస్సున్. ³ పడ్డొ, జోచి జా గుట్టు జా తిలిసి ప్రబు సొంతయ్ అంక †దెకయ్లన్ మెన కి, సూన అస్సున్. ††ఈంజ గుట్టుచి రిసా ఇదిల్ కొట్టు సంగ ఈంజ ఉత్తుమ్తె అగ్ రెగ్ అస్సి. ⁴ ఈంజ తుమ్ సదు కెర్లె, క్రీస్తుచి గుట్టు తిలిసిచి రిసా ఆవ్ జాన్లిసి తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతె.

‡ యాదుల్చి దేముడుచి గుడితె నిజామి దస్సి అడ్డు కెర్ల కోట తిలి. †† రోమ్ పట్టుమ్తె జో జేలి జా తిలి పొది ఈంజ ఉత్తుమ్ పవులు రెగ్లె, మెన ఒగ్గజన్ ఉచర్తె. బారికుల్ 28:16, 30, 31 దెక. కైసరియతె కి జేలి జా తిలొ; బారికుల్ 23:25, పిలిప్పీతె కి; బారికుల్ 16:23, చి యెరూసలేమ్తె కి; బారికుల్ 21:33 జేలి జా తిలొ. ఎవెసుతె కి మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తె, గని రుజ్జా నాయ్. పిలిప్పీతె చి యెరూసలేమ్తె జేలి జలిసి తొక్క దీసలేచి. †† బారికుల్ 9:3-6, 15, గలతియల్ 2:9 దెక. ††† 1:9, 10 చి 2:11-22 దెక.

⁵ జా గుట్టు, జలె, అగైచ ఉగల్తె ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క జాన్తి నాయ్. గని జోచి సుద్ది తిలి ఆత్ తెన్ దేముడుచి సుద్ది జల కబుర్లు సంగితసక, జోచి రిసాచ బారికుల్క, క్రీస్తు జా గుట్టు అప్పె జానవ అస్సె. ⁶ జా గుట్టు కిచ్చొ మెలె, క్రీస్తుక నంపజల యూదుల్ నెంజిలస కి అమ్చి తెన్ దేముడు దెతి రచ్చన వాట నజన్తి వాటు అయ్లిసి. సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లి తెంతో, జేవ్ కి క్రీస్తుక నంపజా దేముడుచ పుత్తర్లు జా క్రీస్తుచి †ఆగ్ జతిన్తె బెద, క్రీస్తు జలొ యేసుచి తెడి జేవ్ తిలి రిసా, దేముడు ప్రమానుమ్ కెర్లిసి ఎత్తితె జోవయింక కి వాట దొర్కు జా అస్సె.

⁷ అంచి పెట్టి కమె కెర్లి జోచి ఆత్మసెక్తిచి రిసా, దేముడు అంక దిలి జోచి దయక వరుమ్చి రిసా ఆవ్ ఈంజయ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తో సేవ కెర్తొసా జలయ్. ⁸ జోచయ్ జల మాన్సుల్ మొత్తుమ్తె తొక్కి విలువచచి కంట ఆవ్ అన్నె తొక్కి విలువచొ జలెకి, జోచి దయక జో అంకయ్ దిలన్. క్రీస్తుతె దొర్కు జతి పరలోకుమ్చ సామ్సూరుమ్ కెర్లి గే, కేన్ మాన్సు పూర్తి అర్దుమ్ జంక నెత్తిర్ కి, తుమ్ యూదుల్ నెంజిలసక ఆవ్ బోదన కెరుక మెనయ్, జో అంక నిసాన్. ⁹ అన్నె, తుమ్ యూదుల్ నెంజిలసక కి జో రచ్చన దొర్కు కెర్లిన్చి రిసాచి ఎత్తి, జెర్లయ్లో దేముడు అగైచ ఉగల్తె లుంకడ్లి గుట్టు ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ అర్దుమ్ కెరంతి రితి ఆవ్ సూనవుక నిసాన్. ¹⁰ కేన్ లోకుమ్చ †ఆత్మల్ దూతల్ బూతల్, ఎత్తి కి, యేసుప్రబుక నంపజలస బెదిలిసి మొత్తుమ్క దెకిలె, దేముడుచి ఎదివాట్ సత్తిమ్ కెర్లి గే, కీసి నెరవెర్పువ జతయ్ గే, చినుతు మెనయ్, జొయ్యి అంక ఈంజ కామ్ దా అస్సె.

¹¹ తుమ్ యూదుల్ నెంజిల నంపజలస కి జోచి ఆత్మగేతె బెదితిన్క 'జర్గు కెరిందె' మెన దేముడు అగ్గయి తెంతో ఉచర్లిసి అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి అత్తి †జర్గు కెర్లొ. ¹² 'ఈంజొ యేసుక్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి అర్పితుమ్ జలి రిసా, అమ్ జోక నంపజలి రిసా, లాజ్ నెంజితె దేముడుతె గెచ్చుమ్దే' మెన అమ్క పూర్తి దయిరిమ్ అస్సె. ¹³ జాకయ్, తుమ్క ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లి రిసా ఆవ్ అప్పె జేలి జా సైమల్ సేక్తిన్చి రిసా తుమ్ బమ్మ జా అన్సానుమ్ జా నాయ్. తుమ్ యూదుల్ నెంజిలసకయ్ 'చెంగిల్ జతు' మెనయ్ ఇసి జలయ్. జాకయ్ తుమ్ సర్ల తెన్ తా.

పవులు ప్రార్థన కెర్లిసి

¹⁴ జలె, పరలోకుమ్తె కి బూలోకుమ్తె కి కేన్ కుటుంబుమ్చ జలెకి, దేముడు అబ్బొన్చి రిసాయి జేవ్ ఎత్తిక నావ్ అస్సె. ¹⁵ మొగ్రల్ టెక జోవయింక ఆవ్ కిచ్చొ మెన ప్రార్థన కెర్లిసి మెలె, ¹⁶ జోచి †ఎదివాట్ సత్తిమ్క, తుమ్చ ఆత్మల్తె జోచి ఆత్మ తా, తుమ్క పూర్తి డిట్టుమ్ కెర్పు మెన, ¹⁷ అన్నె, తుమ్చి నముకుమ్ తెన్ చి జోచి ఆత్మ తెన్ తుమ్చి పెట్టి క్రీస్తు జివున్ మెన, ఆవ్ ప్రార్థన కెర్లిసి. దస్సి, జోచి ప్రేమతె చెర్తొ గలిల్ రితి జస్తె, జోచి ప్రేమతె తుమ్ డిట్టుమ్ జస్తె, ¹⁸ చి ప్రబుచొ సుద్ది జలస ఎత్తిజిన్ తెన్ తుమ్క కిచ్చొ సెక్తి జెయెదె మెలె, జోచి ప్రేమ కెర్లి రూండు కెర్లి దీగు గే, తుమ్క అర్దుమ్ జెయెదె. ¹⁹ జలె కో జానుక నెతిరి క్రీస్తుచి ఎదివాట్ ప్రేమ తుమ్ జాన్తె, చి దేముడు తుమ్చి పెట్టి బెర, తుమ్క పూర్తి కెరెదె. జయ్యి ఎత్తి అంచి ఆస.

²⁰ అప్పె, జలె, అమ్చొ దేముడుక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ గవురుమ్ కలుగు జవున్! అమ్ నజిల్ కంట, అమ్ ఉచర్లి కంట, ఒగ్గర్ చెంగిల్ కెరుక

† రోమియల్ 12:4, 5, కొరింధిల్ 1 నంబర్ ఉత్తుమ్ 12 అద్యయమ్, ముక్కిమ్క 12:12, చి ఎపెసు 1:23 దెక. †† నెంజలె, 'అదికారుమ్ తిలస, అదికారుల్ ఎత్తి కి'. ఇన్నె 'అదికారుమ్ తిలస', 'అదికారుల్ మెలె, ఆత్మల్ దూతల్ బూతల్చి అర్దుమ్ కెరసుక జయెదె. 1:21 దెక చి 1:21చి ఎట్టెచి కోడు దెక. † మెలె, యేసు అమ్చి పాపుమ్ వయ గెచ్చవ జేవ్ జా జోవయించి ఆత్మ దొర్కు కెర్లిన్ తెన్నె జర్గు కెర్లొ. †† నెంజలె 'ఎదివాట్ సామ్సూరుమ్క'.

తెరితొసా జో. కీసి మెలె, జోవయించి ఆత్మసెక్తి అమ్చి పెట్టి కామ్ కెర కెరయ్ అమ్క చెంగిల్ కెరెదె! ²¹ జాక, ఉగుమ్చి ఉప్పిరి ఉగుమ్క, కెయెక తెయెక నే పిట్టె, †క్రీస్తు జలొ యేసుతె, చి జోచి ఆగ్ జల జోక నంపజలస మొత్తుమ్ ఇండితిన్తె దేముడుచి గవురుమ్ డీస్సె తవుసు! ఆమేన్.

తుమ్ ఎక్కి ప్రేమతె ఇండ

4 జలె, ఆవ్ పవులు, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లి రిసా †జేలి జలొసా, తుమ్క కిచ్చొ బలవంతుమ్ జా సంగితస మెలె, ప్రబు తుమ్క నిసాన తుమ్ జోచయ్ జా సత్తిమ్ ఇండితి రిసా తుమ్క బుకారా అస్సె. జో తుమ్క బుకార్లి వరుమ్క విలువ దెకితి ఎదిలి సత్తిమ్తె తుమ్ జేవ. ² కీసి మెలె, తుమ్క తూమ్ గవురుమ్ నే ఉచరంతె మెత్తన తా, సేంతుమ్ తెన్ అల్లర్ ఓర్పువ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తెన్ తుమ్ జోవయింక ఓర్పువ జా, ³ ఎక్కి ఆత్మ, ప్రబుచి ఆత్మ తా, కట్టు తెన్ తతి ఆస తెన్ తా, దస్సి కట్టు తెన్ తతి రితి తుమ్ దెకన. ప్రబుచి సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి తిలె, దస్సి ఎక్కి కట్టు తెన్ తస్తె. ⁴ కిచ్చొక మెలె, ప్రబుక నంపజల అమ్ ఎత్తిజిన్ జోచి ఎక్కి ఆగ్ జా అస్సుమ్, అమ్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి జోచి ఎక్కి ఆత్మ అస్సె, చి అమ్చి తెన్ పరలోకుమ్తె గెతి వరుమ్ తుమ్క దొర్కు జవున్ మెన దేముడు తుమ్క బుకార్లి రిసా అమ్ ఎత్తిక ఎక్కి ఆస. ⁵ పడ్డొ, అమ్ నంపజలస ఎత్తిజిన్క అన్నె కిచ్చొ మెలె, అమ్క ఎక్కిలో ప్రబు, ఎక్కి నముకుమ్, ఎక్కి బాప్తిసుమ్. ⁶ అమ్ ఎత్తిజిన్క ఎక్కిలో దేముడు, ఎక్కిలో అబ్బొ. ఎత్తిచి కంట వెల్లొ జలొసా, జో. జో ఎత్తితెయి అస్సె, జోచ ప్రజల్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి జో జతయ్.

ప్రబుచి ఆత్మ జోచ మాన్సుల్చి పెట్టి తా

⁷ పడ్డొ క్రీస్తుచి దయచి రిసా జో అమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కిక్లక జోచి ఆత్మసెక్తి వరుమ్ దా అస్సె. కెర్లి సెక్తి దెయెదె గే, కీసి సెక్తి దెయెదె గే, జోచి దయ. ⁸ జాకయ్, పూర్గుమ్ దేముడుచి కొణతె రెర్లయ్లి రితి, ††† జోవయింక విరోదుమ్ సుదల్క జిన జేలి కెర్లి రితి జా, జో పరలోకుమ్తె గెచ్చ జోవయింక మాన్సుల్క ఆత్మవరల్ దిలన్"

మెన అస్సె. ⁹ జోక 'ఒత్త వెగ గెలన్' మెలె, కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, జో తొలితొ జోచి గవురుమ్ ముల పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జా, బూలోకుమ్చి కంట ఎట్టాక మెలి రితి ఉట్ట జా అయ్లో. ¹⁰ ఉత్త జా అయ్లోసా అన్నె ఎత్తిచి కంట ఉప్పిర్ వెగిల్ రితి జా, పరలోకుమ్తె అన్నె వెగ గెలన్; జో తిలిన్క జోచి సెక్తిక ఎత్తిక పూర్తి కెర్లి రిసా.

¹¹ జో దిల ఆత్మసెక్తి వరల్ కిచ్చొ కిచ్చొ మెలె, జోచ మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ బారికుల్ జంక మెన జో నిసాన, పడ్డొ †జోచి ఆత్మసెక్తిక జోచ కబుర్లు సూన సంగితి రిసా అన్నె సగుమ్జిన్క నిసాన్. పడ్డొ జోక నేన్ల మాన్సుల్క జోచి రిసా సికడ్డి రిసా, అన్నె సగుమ్జిన్క నిసాన్. పడ్డొ, జోక నంపజలసక గొవుడు జా సికడ్డి రిసా అన్నె సగుమ్జిన్క నిసాన్. ¹² జేవ్ వేర వేర సెక్తిమ్ జోచయ్ జల మాన్సుల్క కిచ్చొక జో దా అస్సె మెలె, జోచి జేవ్ కెర్లి సేవక సెక్తి తంక, పడ్డొ, క్రీస్తుచి ఆగ్ పూర్తి జతి రితి నంపజలస మొత్తుమ్ బెదితిసి పూర్తి జంక, చి ¹³ అమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కి నముకుమ్ జా దేముడు పుత్తున్చి రిసా ఎక్కి రితి జాన, అమ్ పూర్తి ఆత్మపలితుమ్ దెర్లి రితి ఆత్మక పూర్తి వడ్డిల్ రితి జా, క్రీస్తు కీసి సత్తిమ్క పూర్తి జా అస్సె గే, అమ్ కి దస్సి పూర్తి జంక. ¹⁴ ఆత్మక దస్సి వడ్డిలమ్ మెలె,

†† 1:1చి ఎట్టెచి కోడు దెక. ††† 3:1చి ఎట్టెచి కోడు దెక. ††† కీర్తనలు పుస్తకుమ్ 68:18. § జోవయించి ఆత్మ జోవయించి చొడి పుట్టయ్లె జోవయింక కబుర్లు సంగుల.

బాలబోదల్చి రితి అమ్ పొరపాట్ జత తంక నాయ్. కో నొవి కోడు సంగిలె నంప కెర, కో వేర కోడు సంగిలె నంప కెరుక జత తా, మాన్సుల్ అచ్చి ఉచర్ల మోసిమ్ కొడొ సూన్త తా, జోవయించ మాయకమొక నంపజా, వాడుక ఇత్తల్ ఒత్తల్ గెతె కెర్తల్ రితి జంక నాయ్. గని, ప్రబుచి తెడి ఆత్తుక పూర్తి వడ్డెలమ్ మెలె, ఇత్తల్ ఒత్తల్ గెతె తము నాయ్, గని ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ తమ్దె.

15 అమ్ దస్సి ఇత్తల్ ఒత్తల్ నే గెతి రితి జంక మెలె, పూర్తి జంక మెలె, పూర్తి ప్రేమ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ఎక్కి సత్తిమ్ సంగితె తంక, చి బోడి జలో క్రీస్తుచి ఆత్తుతె బెద, ఎత్తితె బుద్ది జతి రితి ఆత్తుక అమ్ వడ్డుక. 16 క్రీస్తు అమ్క బోడి జయెదె, చి జోచి ఆగ్గెచ వాటల్ కిచ్చొ జవుల మెలె, అమ్ జోచి ఆగ్గెచ వాటల్ మొత్తుమ్ జోచి తెడి తా జోచి సెక్తి తెన్ చెంగిల్ కట్టు తెన్ తా అమ్ ఎక్వెక్ల వాట, అమ్క దిల కమొ నిదానుమ్ కెర్తె తిలె, ఈంజ ఆగ్గె ప్రేమ తెన్ వడ్డె తా, పూర్తి డిట్టుమ్ జయెదె.

అగ్గెచ బుద్దివో తుమ్ పూర్తి ముల

17 జలె, ప్రబుచి నావ్ తెన్ ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ ముక్కిమ్క బలవంతుమ్ కెర సంగితసి మెలె, దేముడుక నేన్ల యూదుల్ నెంజిలస కీసి జోవయించి మెన్సు చి వెర్రి ఉద్దెసుమ్లొక ఇండితతి గే, తూమ్ దస్సి ఇండ నాయ్. 18 జేవచి ఆత్తుతె గుడ్డి జా జోవయించి పెట్టి బుద్ది నెంజిలి రిసా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుజీవ్ జతిన్క దూరి అస్తి, జోవయింక వేరయ్ మాన్సుల్ జా అస్తి. కిచ్చొక మెలె, జోవయించి సత్తిమ్ జేవ్ నెస, రాడ్ జివ్చ జా అస్తి. 19 రాడ్ జివ్చ జా, కన్యారుమ్ పచ్చ, ఎద్దెరె ముద్దొ నే కెరంతె లంజె ఆసల్చ కమొతె పూర్తి గచ్చ, గర్చ కమొ ఎత్తితె ఆస జా గచ్చ అస్తి. 20 తుమ్ క్రీస్తుచి తెడి సికిలిసి దస్సి నాయ్; 21 తుమ్ జోచి కోడు సూన్లదు మెలె, జోచి తెడి తా జోతయ్ సికిలదు మెలె. నాయ్, గెద, యేసుతె సత్తిమ్ అస్సి. 22 జలె, జోచి కోడు సూన్లదు మెలె, జోతె సికిలదు మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్చి బుద్ది తుమ్ అగ్గె ఇండితె తిలిసి పోన. ముర్కి పాలుమ్ తుమ్ కడ వెంట గెలి రితి జా, అగ్గెచి బుద్ది ముల. జా ఎత్తి బెర్తు ఆసల్చ మోసిమ్లు జా, పూర్తి నాసినుమ్ కెర్తెసి. 23 జా గర్చి ఎత్తి ముల, తుమ్చి పెట్టి తుమ్చి ఆత్తు తుమ్చి మెన్సుతె నొవర్ జా బుద్ది జా. 24 దేముడు దెతి నొవర్ ఆత్తుతె జెర్మన్ గలన జయ్యి రితి ఇండ. జో ఆత్తుతె జెర్మన్ మెలె, దేముడుచి రితి జతి రితి జోచి సత్తిమ్క జోచి సుద్దిక తుమ్చి ఆత్తుతె నొవర్ జెర్మన్ జలి రితి జతిసి.

కీస బుద్దివో ముల, కీసి బుద్ది జంక

25 తుమ్ సత్తిమ్ జంక మెన జో తుమ్క నొవర్ జెర్మయ్లో, తుమ్ అబద్దుమ్ ముల ఎత్తిజిన్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో సత్తిమ్ కొడొ జా. కిచ్చొక మెలె, అమ్ ఎత్తిజిన్ యేసుప్రబుచి ఎక్కి ఆగ్గెచ వాటల్ జా అస్సుమ్. 26 తుమ్ కోపుమ్ జంక జలె, పాపుమ్ జతి రితి నెరవెర్చున కెర నాయ్. కోపుమ్ జలె, పొద్దు నే గెతె సేంతుమ్ జా, 27 నెంజిలె తుమ్చి కోపుమ్ నెరవెర్చున కెర తుమ్క పాపుమ్ కెరయ్తి రితి సయ్తానుక వాట్ దా తస్తి, పోన. 28 అగ్గె చొర్తె తిలస అస్సి తెంతొ చొర్తు నాయ్, గని బాద సేడ్లసక తోడు నెంజిలసక తోడు దెతి రిసా, జోచ అత్తో సత్తిమ్ కమొ కెర కెర, మాములుమ్ కామ్ కెర కెర జియ కతు.

29 తుమ్ లట్టబ్బిన్తె కిచ్చొ గర్చి బెదవ నాయ్, గని కిచ్చొ కామ్ తిలె, ఒత్త చెంగిల్క కామ్క జెతిసి కిచ్చొ జలె జయ్యి లట్టబ, చి తుమ్ లట్టబ్బిసి సూన్తసతె బుద్ది పలితుమ్ దెరెదె. 30 పడ్డొ, 'సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతొ తుమ్క ఆవ్ నెతోవ గెలిసి కచితుమ్ జెయిమ్ జయెదె' మెన జా రుజ్జుక దేముడు తుమ్చి పెట్టి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్తు దా

† నెంజిలె ప్రబుచి తెడి తా'.

జోవయించి ముద్ద దా అస్సి. జాకయ్, జా ఆరి తిలి రితి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక దుకుమ్ కెర నాయ్. 31 పెట్టి విస్సుమ్ తతిసి, కోపుమ్ దెకయ్తిసి, కోపుమ్ దెరన్తిసి, గగ్గోల్, దూసిసల్, కుస్సిదుమ్ ఎత్తి తుమ్క దూరి కెర. 32 చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో మెత్తన తా, కన్యారుమ్ దెక, యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దేముడు అబ్బొసి తుమ్క కీసి చెమించుప కెర అస్సి గే, తూమ్ కి దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించుప కెర.

ప్రబుచి ప్రేమతె తుమ్ ఇండ

5 దేముడుచ ప్రేమ తిల బోదల్ తుమ్ అస్సి జలి రిసా, జో కీసి కెర్తయ్ గే దెక, తూమ్ కి దస్సి కెర, 2 చి క్రీస్తు కీసి అమ్క ప్రేమ తా దేముడు అబ్బొన్క దెతి దొర్కు జలి చెంగిల్ వాసెన తిలి అర్చితుమ్ జా, అమ్చి పాపుమ్ పుంచితి రిసా జోచి సాంత జీవ్ దా మొర గెలన్ గే, తూమ్ కి దస్సి ప్రేమతె ఇండ.

3 లంజెకమొచి రిసాచ కొడొ జలెకు, లంజెబుద్దిచి రిసాచ కొడొ జలెకు, అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జత కమొచి రిసాచ కొడొ జలెకు తుమ్ లట్టబా కి నాయ్. దసచచి రిసా ప్రబుచ సుద్ది జల మాన్సుల్ లట్టబుక కి బెదె నాయ్. 4 తుమ్ లట్టబ్బిన్తె వెట్టారుమ్చ కొడొ పోన, కామ్క నెంజిత కొడొ పోన, వెర్రి కొడొ పోన; దసచ సూటి నాయ్. దసచ ఎత్తి పోన, గని దేముడు కెర్తి దయచి రిసా జోక తుమ్చి సర్ల సంగిత కొడొయ్ లట్టబ. 5 కేన్ కోడు ఏక్ తుమ్ కచితుమ్ దెరన మెలె, కేన్ లంజె ఇండితోసా, లంజెబుద్ది సికడ్తోసా, అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిచి ఆసక జితోసా కో జలెకు, జోవయించి ఆస జోవయింక దేముడు రితి జా, దేముడుక 'జో అమ్క నాయ్' మెలి రితి విరోదుమ్ కెర్తి రితి జతయ్, గెద; కో దస బుద్దివొచ జలె, క్రీస్తుచి దేముడు అబ్బొన్చి రాజిమ్తె జోవయింక కేన్ వాట కి దొర్కు జయె నాయ్.

ఉజిడ్బుద్దితె తుమ్ ఇండ

6 కామ్క నెంజిత కొడొ లట్టబ దస పాపుమ్ కమొచి రిసా కో తుమ్క మోసిమ్ కెర్తి రితి తుమ్ దెర్చు సేడ నాయ్. దస పాపల్చి రిసా జోచి కోడు నే సూన్త మాన్సుల్క దేముడు జోచి కోపుమ్చి సిచ్చ దెయెదె. 7 జాకయ్ దస కమొతె తుమ్ బెదె నాయ్. 8 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అగ్గె అందబుద్దితె ఇండిలదు, గని అస్సి ప్రబుచి తెడి ఉజిడ్ జా అస్సున్. ఉజిడ్చ బోదల్ రితి ఇండ. 9 కిచ్చొక మెలె, ఉజిడ్చి పలితుమ్ దెర్చిసి కిచ్చొతె చినుక జయెదె మెలె, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తితె, పొరపాట్ నెంతె తిలిన్ ఎత్తితె, సత్తిమ్ తిలిన్ ఎత్తితె. 10 పడ్డొ, కిచ్చొ ఎత్తిక చెంగిల్ మెన ప్రబు మెనెదె గే, తుమ్ అజ్జ కెరన.

11 అందబుద్దిచ కమొతె తుమ్ ఎద్దెరె బెదె నాయ్. దస్స కమొ కిచ్చొ చెంగిల్ పలితుమ్ దెర్చి నాయ్. అన్నె మాన్సుల్ దస్సచతె దెర్చు నే సేడ్డి రితి, ఉజిడ్చి పాసిక దస్స కమొ ఆన, జోవయింక 'పాపుమ్చ' మెన రుజ్జుల్ దెకవ. 12 జేవ్ మాన్సుల్ గుట్టు తెన్ కెర్తి కమొచి రిసా సంగుక కి లాజా. 13 గని, కిచ్చొ జలెకు అందర్ తిలిసి ఉజిడ్క పాసి అయ్లె, జాక 'జా పాపుమ్చి' మెన, రుజ్జు డీన్తయ్. కిచ్చొక మెలె, జా ఉజిడి ఒత్తయ్ దెకయ్ జా దెకయ్తయ్. 14 అమ్ ఒప్పన్తి కోడు ఏక్ ఇన్నె బెదితయ్. కేన్ కోడు మెలె, "ఓ నిజిలోసా, తెలివి జా ఉట్టు! మొర తిలోసా, జీవ్ జా ఉట్టు, చి క్రీస్తు తుక జోచి ఉజిడి దెకయెదె" మెలిసి.

15 తుమ్ కీసి ఇండితె గే చెంగిల్ ఉచర, జాగర్త తెన్ తా. బుద్ది నెంజిలసచి రితి తుమ్ ఇండ నాయ్, గని చెంగిల్ బుద్దితె ఇండ.

16 కిచ్చొ కిచ్చొ చెంగిల కమొ కెరుక వాట్ అయ్లె, తెలివి తెన్, జా

†† నెంజిలె ప్రబుచి తెడి అస్సున్ చి జోవయించి ఉజిడి జా అస్సున్.

వాట్ అడ్డు నే కెర్తి రితి, నే పెట్టయ్యతె, చెంగిల్ పలితుమ్ దెర్తి రితి జేవ్ కమె తుమ్ కెర. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ కాలుమ్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చి, చి చెంగిల కమొక కెర్తి సమయ్యుమ్ తయెదె గే, నేనుమ్. ¹⁷ జాకయ్, బుద్ది నేన్ల మాన్సుల్ రిత తుమ్ జా నాయ్, గని కిచ్చొ బుద్ది తుమ్ ఇండుక ప్రబుచి ఇస్టుమ్ అస్సె గే, తుమ్ అర్దుమ్ కెరన.

¹⁸ తుమ్ సూరు పియ మచ్చ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా చెంగిల్చిక పాడ్ కెర నాసెనుమ్ కెర్తిసి. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి వేర జతయ్. ¹⁹ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ప్రబుచి గవురుమ్ సంగిత కిచ్చొ కిచ్చొ రగల్ గనుమ్లు గాయితె తా. జేవ్ గనుమ్లుతె కిచ్చొ ఏక్ రగుమ్ తుమ్ గాయ మెలె, కీర్తనలు. తుమ్చి పెట్టి పూర్తి సర్ల తెన్ ప్రబుచి గవురుమ్ సంగిత గనుమ్లు, బజెన తెన్ కి గాయితె తా, ²⁰ కెయ్చ కి, కిచ్చొ జలె కి, కిచ్చొచి రిసా కి 'జొయ్యి దిలో' మెన, అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ అబ్బొస్ జలొ దేముడుక తుమ్చి సర్ల తుమ్ సంగితె తా.

తెర్తిమున్ను ప్రేమ దెకితిన్

²¹ క్రీస్తుక మరియాద దెకితి రితి, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పోటి నే కెర్తి, ఎక్కిలోతె ఎక్కిలో దాక్ కెరన, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్తి తా. ²² తుమ్ తేబోదల్ తుమ్చ మున్నులుచి తెడి తా, దాక్ కెరన జోవయిచి కోడు సూన, ప్రబుకయ్ గవురుమ్ కెర్తి రితి అంపా జా తంక. ²³ కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుక నంపజలస మొత్తుమ్ జోచి ఆగ్ జతసుమ్. జా ఆగ్ జో క్రీస్తు బోడి. జా ఆగ్ జో సొంత రచ్చించుప కెర్తొనా జయెదె. దస్సి కి, తేర్తిక మున్నుసి బోడి జయెదె. ²⁴ జోచి ఆగ్ జత నంపజలస మొత్తుమ్ క్రీస్తుచి తెడి అస్సుమ్, గెద. దస్సి, ఎత్తిచి రిసా తేర్తి మున్నుచి తెడి అస్సె, జోవయిచి కోడు సూనుక అస్సె.

²⁵ తుమ్ మున్నుబోదల్ తుమ్చ తెర్తివొక ప్రేమ కెర్తి తా. కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుచి ఆగ్ జత నంపజలస సంగుమ్క 'చెంగిల్ జతు' మెన, బోడి జలొ క్రీస్తు జోచి జీవ్ దిలన్. ²⁶ కిచ్చొక మెలె, పాని సువ సుద్ది కెర్తి రితి, జా ఆగ్ జోచి కోడు తెన్ దోవతి రితి కెర, జా ఆగ్ జోచి జా గెతి రితి, పూర్తి సుద్ది కెర్తి రిసా దస్సి కెర్తన్. ²⁷ కిచ్చొక మెలె, జోచి ఆగ్ జత అమ్, నంపజలస మొత్తుమ్ జోక పూర్తి సూటి తిలి తెర్తి జతి రితి, జొయ్యి గవురుమ్ తెన్ ఆనన్తి రిసా, జా పూర్తి సూటి జతిసి కీసి మెలె, కిచ్చొ ఆత్మ మచ్చల్ సర్లల్, దస్సుచ కిచ్చొయ్ నెంతె, జా పూర్తి ప్రబుచి, పూర్తి పొరపాట్ నెంజ, సుద్ది సూటి జతిసి.

²⁸ జలె, జోచి ఆగ్ జల నంపజలస సంగుమ్క ప్రబు కీసి ప్రేమ కెర సుద్ది కెర్తయ్ గే, మున్నుసి కీసి జోవయిచి ఆగ్ జొయ్యి కీసి ప్రేమ కెరెదె గే, జో దస్సి జోవయిచి తేర్తిక ప్రేమ దెకుకయ్. కో తేర్తిక ప్రేమ కెర్తయ్ గే, జోకయ్ జొయ్యి ప్రేమ కెరన్ల రితి జతయ్. ²⁹ కేన్ మాన్సుల్ కి జోచి సొంత ఆగ్ కెయ్ విరోదుమ్ జతి నాయ్. నాయ్, గెద. పొసనుల, చెంగిల్ దెకునుల. దస్సి, క్రీస్తు జోచి ఆగ్ జత నంపజలస మొత్తుమ్ బెదిలిన్క పోస్తయ్, దెకితయ్. ³⁰ అమ్ జోచి సొంత ఆగ్ జలి రిసా. ³¹ దేముడుచి కోడుతె రెగ్గయ్లిన్ కీసి అస్సె మెలె,

“జాకయ్, మున్నుబోద, అయ్యన్అబ్బొస్క ముల, తెర్తి ఆన, జా తెన్ ఎక్కి నిదానుమ్ జయెదె, చి జేవ్ దొగుతెర ఎక్కి ఆగ్ జా గెచ్చుల” మెన రెగ్గ అస్సె.

³² క్రీస్తుక నంపజలస మొత్తుమ్ బెద జోచి ఆగ్ జతిన్క పెండ్లి జా చెంగిల్ దెకితి ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ వెల్లి. ³³ గని మాములుమ్ తెర్తిమున్ను చి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. మెలె, తుమ్చి తెచ మున్నుబోదల్ కో జలెకి, తేర్తివొక ప్రేమ దెకుత్. పడ్డొ, తేర్తి మున్నున్క మరియాద దెకుక అస్సె.

† 1:23, 4:4 దెక. †† నెంజలె, 'బాప్తిస్ముక చి జోవయిచి కోడుక జేక పూర్తి సుద్ది కెర జా జోచి జా గెతి రితి కెర్తి రిసా'. † † ఆదికాండుమ్ 2:24.

బోదల్ అయ్యన్ అబ్బొస్

⁶ తుమ్ బాలబోదలు, #ప్రబుచి తెడి అయ్యన్అబ్బొస్చి కోడు సూన. ఈంజ ప్రబుచి ఇస్టుమ్. ² పూర్గుమ్ దేముడు రెగ్గయ్లి జా కోడు కిచ్చొ మెలె,

##“అయ్యన్అబ్బొస్క గవురుమ్ కెర.

ప్రమానుమ్ తెన్ ఆగ్గల్క ఈంజ తొలితొ చి.

³ మెలె, అయ్యన్అబ్బొస్క గవురుమ్ కెర్తి, తుమ్క చెంగిల్ తయెదె, చి ఈంజ లోకుమ్తె ఒగ్గర్ దీసల్ జిస్తె”

మెన రెగ్గ అస్సె.

⁴ తుమ్ అబ్బొదింసి, జలె, ఆరి తుమ్చ బోదల్క కోపుమ్ కెరవ నాయ్, గని ప్రబు దెతి బుద్ది తెన్ జోవయింక ముద్దొ కెర, ప్రబుచి ఎత్తి సికడ పొన.

సేవ కెర్తస ఎజొమాన్లు

⁵ గొతిమాన్సుల్ జలె, క్రీస్తుక గవురుమ్ కెర్తి రితి తుమ్చ పెట్టితె ఎజొమాన్లుక బియ, ఎక్కి నిదానుమ్ తా, జోవయిచి కోడు రితి కెర.

⁶ మాములుమ్ మాన్సుల్చి గవురుమ్ ఆనన్తి బుద్ది తిలి రితి, ఆరి డీసుకయ్ నిదానుమ్ తిలి రితి తుమ్ జా నాయ్. గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి కెర్తి రిసాయి తుమ్ ##క్రీస్తుచ సేవ కెర్తస తిలి రిసా, తుమ్చి పెట్టిచి ప్రేమ తెన్ కెర. ⁷ మెలె, మాన్సుల్క మెన్న వడంతి రిసా నాయ్, గని ప్రబుక సర్ల తెన్ సేవ కెర్తి రితి, తుమ్చ ఎజొమాన్లుచి సేవ తుమ్ సర్ల తెన్ కెర. ⁸ కేన్ మాన్సు, గొతిమాన్సు జలెకి నెంజలె కి, కిచ్చొ చెంగిల్చి కెర్తి కి, ప్రబు జోవయింక చెంగిల్ దెక బవుమానుమ్ దెయెదె మెన జాన్సు.

⁹ తుమ్ ఎజొమాన్లు, తుమ్చ గొతిమాన్సుల్క దస్సి ప్రేమ దెక, జోవయింక బియడె నాయ్. జోవయింక తుమ్క ఎజొమాని జతొ దేముడు పరలోకుమ్తె అస్సె, చి జో కక్క మొకమాటుమ్ దెకె నాయ్.

సయ్తానుక జీన్తి రిసా ఆత్మ డిట్టుమ్ కెరనుక అస్సె

¹⁰ జలె, ఆకకక కిచ్చొ మెన ఆవ్ రెగ్గెడిసి మెలె, ప్రబుచి తెడి డిట్టుమ్ తా, జోచి ఆత్మసెక్తి దెరన ఇండ. ¹¹ సయ్తానుక తుమ్ జీన్తి రితి, దేముడు దెతి కిచ్చొ నే లయితి ఇనుము సొక్క తుమ్ గలన. ¹² కిచ్చొక మెలె, మాన్సుల్క మాన్సుల్ కెర్తి యుద్దుమ్ నెంజె, ఈంజ, గని కో కో యుద్దుమ్ కెర్తసచి ఉప్పిరి అమ్ జీనుక అస్సె మెలె, ##ఏలుప కెర్తి గర్చ ఆత్మల్చి ఉప్పిరి, జోవయిచి తెడి ఏలుప కెర్తి ఆత్మల్చి ఉప్పిరి, ఈంజ ఉగుమ్చి అందర్ తిలి సయ్తాన్చి రాజిమ్తె ఏలుప కెర్తి ఒగ్గర్ గాచి సెక్తిచి ఉప్పిరి, మాన్సుల్క పాడ్ కెర్తి బూతల్చి ఉప్పిరి, మాయలోకుమ్చ సెక్తివొ ఎత్తిచి ఉప్పిరి అమ్ జీనుక అస్సె.

¹³ జాకయ్, కేన్ సమయ్యుమ్క సయ్తాన్చ జేవ్ సెక్తివొ అల్లర్ కెరుక ఉచరుల గే, దేముడు జా యుద్దుమ్క దిలి కిచ్చొ నే లయితి 'ఇనుము సొక్క' మెన టాలిక సంగితిన్ ఎత్తి తుమ్ గలన తెయార్ జా తా, చి జా యుద్దుమ్క టీవ్క తుమ్క సెక్తి తయెదె, చి జీన టీవ్కె. ¹⁴ కిచ్చొ నే లయితి జా కిచ్చొ కిచ్చొ తుమ్ గలన మెలె, సత్తిమ్ తుమ్క పట్టె రితి జయెదె. ప్రబు దిలి పున్నిమ్ తుమ్క ఇనుము సొక్క జయెదె, ¹⁵ మాన్సుల్క దేముడు తెన్ బెదయ్తి సేతుమ్ దెలిన్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా తెయార్ జతిసి తుమ్క డిట్టుమ్చ జోడ్లు జయెదె. ¹⁶ పడ్డొ అస్సె, ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ తుమ్క డాలు జయెదె. జో గలన్లె, ఆగి లగిత సయ్తాన్ విందిత కండొ నే

†† మెలె 'ప్రబుచి తెడి అస్సున్చి జోవయిచి ప్రేమబుద్ది తుమ్చి పెట్టి తిలె జోవయిచి ప్రేమకయ్ అయ్యన్అబ్బొస్చి కోడు సూనె'. †† ద్వితీయోపదేశ కాండుము 5:16. ††† నెంజలె 'క్రీస్తుక గొత్తి మాన్సుల్ రిత తిలి రిసా', నెంజలె 'క్రీస్తుక గొత్తి రితి జలి రిసా'. ††† నెంజలె, 'అదికారుమ్ తిలిసి ఎత్తిచ ఉప్పిరి'. § నెంజలె, 'అదికారుల్ ఎత్తిచ ఉప్పిరి'.

లయితి రితి నెతోవ విజయతె. ¹⁷ పడ్డొ, ప్రబు దెతి రచ్చన తుమ్చి బోడిక ఇనుము బోపి జయెదె. పడ్డొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు రెగ్గయల కొణొ జోచి ఆత్మచి కండా దస్సి తుమ్ గలన.

¹⁸ అన్నె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి తుమ్చి పెట్టి తోడు తా, కెడ్డొడ్ కి ప్రార్దన కెర, ప్రబుచి తోడు నజన్తె తా. ప్రార్దన కెరై తతి రిసా తెలివి తెన్ తా, ఎక్కి నిదానుమ్ తా, దేముడుచి సుద్ది సుదల్ ఎత్కిచి రిసా 'చెంగిల్ తత్తు' మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర. ¹⁹ పడ్డొ, †చి గుట్టు ఆవ్ దయిరిమ్ తెన్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రితి ప్రబు అంక సెక్తి దెవున్ మెన, అంచి రిసా కి తుమ్ ప్రార్దన కెరై తా. ²⁰ జా సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లి రిసా ప్రబుచి అదికారుమ్ తెన్ తిలో బారికి రితో జా ఆవ్ ఇసి జేల్తె తా గొల్పుల్ తెన్ బందయ్ జా అస్సి. జలెకి, ప్రబుచి ఇస్తుమ్ కీసి తిలె ఆవ్ దయిరిమ్ తెన్ ఈంజ సుబుమ్ కబుర్

† చి రిసాయి 'చి గుట్టు' మెన సంగితయ్, నెంజిలె, యూదుల్ నెంజిలన కి సాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జతి, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెన్ జేవ్ బెదితి వాటు అయలన్చి రిసా సంగితయ్. 1:9-10, 3:1-6.

సూనయ్తి రితి జో ప్రబు సెక్తి దెవున్ మెన, అంచి రిసా తుమ్ ప్రార్దన కెర.

²¹ జలె, ఆవ్ కీసి అస్సి గే కిచ్చొ కెర్తసి గే తుమ్ జాన్తి రిసా, ప్రేమ జలొ అమ్క బావొ జతొ, ప్రబుచి తెడి అంక తుమ్క సేవ నిదానుమ్ కెర్తొ తుకికు తుమ్క సంగెదె. ²² జాకయ్ జోక ఆవ్ తెర్దవ అస్సి. అమ్ కీసి సంతోసుమ్ గే తుమ్క జానవుక మెన, తుమ్చి పెట్టి తుమ్ దయిరిమ్ జతి రితి జో తుమ్క దయిరిమ్ సంగెదె.

ఆకర్ కోడు

²³ దేముడు అబ్బొసి దెతి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు దెతి సేంతుమ్, ప్రేమ, నముకుమ్ ప్రబుచి తెడి తిల ఒత్తచ బావుడ్లు ఎత్కిక కలుగు జవున్! ²⁴ అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుక కో పూర్తి నే మొర్తి ప్రేమ కెర్తసు గే, జోచి దయ తుమ్చి ఉప్పిరి తవును!

పిలిప్పి

మొదోల్ కోడు

1 పిలిప్పి పట్టుమతచ క్రీస్తు జలో యేసుక నంపజా జోచి సుద్ది జా జోచయ్ జా, జోచి తెడి తిల మాన్సుల్క, పడ్డా తుమ్చ సేవ కెర్టాన్క చి జోచి తెడి సంగుమ్చి సేవ కెర్త అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్క, యేసుక్రీస్తుచి సేవ కెర్త జోచ **†**గొత్తి మాన్సుల్ జల పవులు, అన్నె తిమోతి రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

2 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడు అన్నె ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

పిలిప్పియుల్ ది సొ పవులుచి సర్ద

3 తుమ్చి రిసొ ఆవ్ కెయ్క ఉచర్లె కి, తుమ్చి రిసొ అంచి సర్ద ఆవ్ దేముడుక సంగితసి. 4 తుమ్చి రిసొచి ఎత్తి అంచి ప్రార్దన పూర్తి సర్ద తెన్ కెర్తసి. 5 కిచ్చొక ఒగ్గర్ సర్ద జతసి మెలె, తుమ్ నంపజలి **†**మొదోల్ తెంతో, అప్పె ఎద కి తుమ్ అంచి తెన్ బెద, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తినె అంక **†**తోడు అస్సున్. 6 దేముడు తుమ్చి పెట్టి మొదోల్ కెర్లి చెంగిల్ కామ్, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి దీసి ఎదక, జో దేముడు అబ్బొసి జా కామ్ సొంత పూర్తి జర్గు కెరెదె మెన, అంక దయిరిమ్ అస్సి. 7 తుమ్ ఎత్తిజిన్చి రిసొ ఆవ్ ఇసి ఉచరుక చెంగిల్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి రిసొ అంక ఒగ్గర్ ప్రేమ, అంక దిలి దేముడుచి దయ తెన్ అంచి తెన్ తూమ్ బెద అస్సున్. సుబుమ్ కబుర్చి రిసొ ఆవ్ **†**జేలి జలి సైమతె కి, చి రిసొ జబాబుల్ దెత్తినె కి, రుజ్జుల్ దెకయ్తినె కె కి, తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఆత్తుతె అంచి తెన్ బెద తోడు అస్సున్. 8 క్రీస్తు జలో యేసు అమ్క కెర్లి ప్రేమ దెకితయ్ గే, దస్సి ప్రేమ తెన్ తుమ్క ఆవ్ తెద్ది ఉచర్తె తత్తసి మెన, దేముడు సాచి అస్సి.

9 తుమ్చి అప్పెచి ప్రేమ అన్నె ఒగ్గర్ జవున్ మెన అంచి ప్రార్దన. ప్రబుచి రిసొచి గ్యానుమ్చి కిచ్చొ కిచ్చొ ఎత్తి అర్దుమ్ కెరంతి కిచ్చొ కిచ్చొ ఎత్తి చినితి బుద్ది జా ప్రేమతె ఒగ్గర్ జవున్ మెన ప్రార్దన కెర్తసి. 10 ఆత్తుక దస్సి వడ్డెలదు మెలె, చెంగిల్ తిలిన్క గార్ తిలిన్క నినుక జాన, చెంగిల్చిక మెన ఇస్టుమ్ జస్సె, చి క్రీస్తు అన్నె ఉత్త జా తీర్పు కెర్లి జా వెల్లి దీసి ఎదక తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ జస్సె, చి తుమ్క 'పొరపాట్ జల' మెన కో సంగుక నెత్తిర్తి. 11 తుమ్ దస్సి ప్రేమ, ఆత్తుచి గ్యానుమ్ జలె, యేసుక్రీస్తుతె దొర్కు జతి పున్నిమ్చి పూర్తి పలితుమ్ తుమ్చి పెట్టి దెర్తి తయెదె, చి దేముడుచి నావ్, జోచి గవురుమ్ టీచెదె.

† 'క్రీస్తు' మెలె, 'తెద్రయిందె' మెన పూర్దుమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు యూదుల్క సంగ తిలొ దొర్కు జలొ రచ్చింఛుప కెర్తొసా. †† నెంజిలె 'గొత్తిమాన్సుల్ రిశ'. ‡ బారికుల్ 16:12-40. †† పిలిప్పియుల్ 1:19 ప్రార్దన కెర తిల. 2:25-30 ఎవప్రాదితుక పవులుతె తోడు తెద్రవ తిల, చి 4:10-11 చి 14-18 డబ్బుల్ తెద్రవ తిల. †† పవులు రోమ్తె జేలి జలి పొది ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్డొ మెన ఒగ్గర్జిన్ ఉచర్తె. బారికుల్ 28:16, 30, 31 దెక. పిలిప్పియుల్ 4:22 దెక. క్రైసర్ రానో రోమ్ పట్టుమతె తయెదె. పిలిప్పియుల్ 1:13 దెక. ప్రేతోరియచ అదికార్లు కి రోమ్తె తవుల. క్రైసరియ పట్టుమతె కి పవులు జేలి జా తిలొ; బారికుల్ 23:23-24:27. పిలిప్పితె కి; బారికుల్ 16:23, అన్నె యెరూసలేమ్తె; బారికుల్ 21:33..., గని పిలిప్పితె చి యెరూసలేమ్తె ఒగ్గర్ దీసల్ జేలి తయె నాయ్. ఎవెసుతె కి జేలి జా తిలన్ మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తె, గని రుజ్జా నాయ్.

పవులు జేలి జా చెంగిల్ పలితుమ్ దిలిసి

12 బావుడ్లు, తుమ్ కిచ్చొ జాననుక మెన అవ్ ఆన జతసి మెలె, అంక జర్గు జలి కస్తుమ్ ఆరి తయె నాయ్, గని సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తినెక కామ్క జా అస్సి. 13 కీసి మెలె, క్రీస్తుక ఆవ్ నిదానుమ్ తిలి రిసొయి ఆవ్ జేలి జలిసి మెన వెల్లొ అదికారిచి గేర్ జలి అదికారుల్క, అన్నె ఎత్తిజిన్ జాన అస్సి. 14 పడ్డా అన్నె, ఆవ్ జేలి జలి తెంతో ఇన్నెచ నంపజలస **††**ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర్ దయిరిమ్ జా, బయిమ్ నెంతె దేముడుచి **††**కోడు ఒగ్గర్ దయిరిమ్ తెన్ సూనయ్తతి.

15 సగుమ్జిన్ జోవయింబి పెట్టిచి అంచి ఉప్పిచి గోసక, కుస్సిదుమ్ ఉచర సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తతి, గని అన్నె సగుమ్జిన్ అమ్చి తెన్ సర్ద తెన్ తా సూనయ్తతి. 16 ఈంజేవ్ జలె, ప్రేమకయ సూనయ్తతి. చి సత్తిమ్ ఆవ్ రుజ్జా దెకయ్తె రిసొయి ఆవ్ ఇన్నె జేలి తెన్ తంక దేముడుచి సెలవ్ మెన ఈంజేవ్ జాన్తి. 17 జేవ్ గోసచ, జలె, వెల్లొ కెరనుక ఉచర గార్ ఆస తెన్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తతి. జోవయింబి పెట్టి నిదానుమ్ తతి నాయ్, గని ఆవ్ జేలి జలొసొక అంక నొప్పి దెంక ఉచరయ్ సూనయ్తతి. 18 జలె, కిచ్చొ? జోవయింబి పెట్టిచి బుద్ది మాయచి జలెకి, సత్తిమ్చి జలెకి, క్రీస్తుచి రిసొయి జేవ్ సాడుప కెర్తతి. జాచి రిసొ అంక ఒగ్గర్ సర్ద.

మొర్లె చెంగిల్ గే జిలె చెంగిల్ గే

19 పడ్డా, అన్నె కిచ్చొ సర్ద కచితుమ్ జయిందె మెలె, తుమ్ ప్రార్దన కెర్లి రిసొ, యేసుక్రీస్తుచి ఆత్తు అంక తోడు తిలి రిసొ, ఈంజేవ్ బాదల్ ఎత్తితె రచ్చింఛుప జయిందె మెన జాని. 20 కీసి మెలె, ఆవ్ ఓడుప జయి నాయ్, గని ఆవ్ పూర్తి దయిరిమ్ తయిందె, చి అప్పె కి కెయ్క కి, ఆవ్ జలె కి మొర్లె కి, అంచి అగి క్రీస్తుచి గవురుమ్ డీసెదె మెన అంచి ఆస, అంచి దయిరిమ్. 21 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ అగి ఆవ్ జలె, క్రీస్తుచి రిసొయి జిత్సి, జోచి కామ్ కెర్లి రిసొయి జిత్సి. ఆవ్ మొర్లె, జోతె గెచ్చిందె, చి అంకయ్ లాబుమ్. 22 ఆవ్ ఈంజయ్ అగి జింక జలె, క్రీస్తుచి కామ్క జెయిందె. గని జిత్సినె మొర్లిన్తె కేన్ నిసాన్దె గే, నేని. 23 ఈంజేవ్ దొన్ని మెన్సుల్ తా ఆవ్ అల్లర్ జిత్సి. అంచి సొంత ఇస్టుమ్ కేన్ మెలె, మొర క్రీస్తుతయ్ గెచ్చుక; ఈంజ లోకుమ్తె ఆవ్ తతి కంట అంక జయ్యి లాబుమ్. 24 గని తుమ్చి రిసొ ఆవ్ ఈంజ అగి జిలె చెంగిలి. జాకయ్ జయ్యి ముక్కిమ్. 25 ఈంజ కోడు నిజామ్ మెనయ్, తుమ్ ఆత్తుక అన్నె వడ్డితి రితి క్రీస్తుచి తెడి నముకుమ్ తెన్ తుమ్ సర్దసంతోసుమ్ తతి రితి, ఇసి తా తుమ్చి తెన్ తయిందె మెన ఆవ్ కచితుమ్ జాని. 26 దస్సి, తుమ్చితె ఆవ్ అన్నె అయ్లె, యేసుక్రీస్తుచి తెడి అంచి రిసొ తుమ్క ఒగ్గర్ సర్ద జస్సె.

†† మెలె, 'పవులు జేలి జలెకి ప్రబు జోవయింక తోడు అస్సి మెన రుజ్జుల్ దెక దయిరిమ్ జా....' ††† నెంజిలె 'సుబుమ్ కబుర్', నెంజిలె 'కబుర్'.

క్రీస్తుచి తెడి ఎక్కి నిదానుమ్ తా

27 క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్క గవురుమ్ కెర్తి రితి ముక్కిమ్క బుద్ది ఇండ, చి తుమ్క సొంత దెకిత్ రితి ఆవ్ తుమ్తె అయిలె కి, నాయ్ మెలె నెత్త వేరతె తిలె కి, తుమ్క 'ఎక్కి ఆత్మ నిదానుమ్ తా డిట్టుమ్ టీచ, సుబుమ్ కబుర్చి సత్తిమ్ వేర మాన్సు నంప కెర్తి రితి ఎక్కి మెన్సు, ఎక్కి కట్టు తెన్ బెద, 28 కిచ్చొచి రిసా కి విరోదుమ్ సుదల్క నే బితె క్రీస్తుచి పచ్చెనచి కామ్ కెర్తతి' మెన తుమ్చి రిసా సూనిందె. తుమ్చి నిదానుమ్ తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క కిచ్చొ రుజ్జు దెకయెదె మెలె, జేవ్ నాసెనుమ్ జతిసి, అన్నె తూమ్ రచ్చన జతిసి. కిచ్చొక మెలె, దేముడు సొంత ఇసి జర్గు కెర్తయ్. 29 మెలె, క్రీస్తుచి నావ్ గవురుమ్ జతి రిసా తుమ్ జోక నంప కెరుక మెన, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, అల్లర్ సేడ ఓర్పువ జా జీనుక మెన, దేముడు తుమ్క వరుమ్ దా అస్సె. 30 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అంచితె దెకిలి రితి, అంక తిలిసి మెన అప్పె తుమ్ సూన్లి రితి అల్లర్ తుమ్క కి అస్సె.

క్రీస్తుచి రితి, దాక్ కెరన

2 జలె, క్రీస్తుతె తిలి పొది తుమ్క దయిరిమ్ దొర్కు జతయ్ మెలె, ప్రేమ తుమ్క పెల్లితయ్ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అస్సె మెలె, తుమ్చి పెట్టి ముద్దుచి కన్కారుమ్ అస్సె జలె, 2 ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ తెన్, ఎక్కి ప్రేమ తెన్, పూర్తి ఎక్కి కట్టు తెన్, ఎక్కి మెన్సు తా, చి అంక పూర్తి సర్దసంతోసుమ్ కెర్తె. 3 సొంత గార్ ఆసక, సొంత గవురుమ్క, తుమ్ కిచ్చొ కెర నాయ్, గని దాక్ కెరన, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోచి కంటె వేర మాన్సుల్క గవురుమ్ దెకిత్ తా. 4 తుమ్తె ఎత్తి మాన్సు ఎక్కి సొంత దెకన నాయ్, గని, ఎక్కిలోచి రిసా ఎక్కిలో 'చెంగిల్ జతు' మెన తుమ్ వేర మాన్సుల్క కి చెంగిల్ దెక.

5 క్రీస్తుక తిలి జోచి తెడి దొర్కు జతి బుద్ది తుమ్చి పెట్టి తుమ్ తియన.

6 కిచ్చొ నే జెర్మయ్లి అగ్గె తెంతో కి దేముడు తెన్ జో ఎక్కి జలెకి, 'దేముడు' మెనన గవురుమ్ ఆననుక ఉచరె నాయ్,

7 గని, జొయ్యి దాకు కెరన, మాన్సు జా జెర్మన్ జా, గొత్తి సుదొ రితి జలన్.

8 దస్సి, మాన్సు జా జెర్మన్ జా జో జోకయి దాకు కెరన దేముడు అబ్బొన్చి సెలవ్ కోడు జర్గు కెర, మాన్సు సేడ్డి మొర్పుతె సేడ్డన్; సిలువతె మొర గెలొ.

జలె, 9 దేముడు అబ్బొన్చి సెలవ్ కోడు జర్గు కెర జో మొర్లి రిసా, దేముడు అబ్బొన్చి జోక ఎత్తిచి కంట వెల్లొ కెర జోక ఎత్తి నవ్వొచి కంట వెల్లి నావ్ తియ అస్సె.

10 'జో యేసుచి నావ్ సూన ఎత్తి మాన్సు మొగ్రల్ టెక జోవయింక జోకర' మెనయ్. జేవ్ పరలోకుమ్తె తిలె కి, బూలోకుమ్తె తిలె కి, పాతలలోకుమ్తె తిలె కి, కేనె తిలె కి జోక జోకర్తు మెనయ్

దస్సి కెర అస్సె; 11 చి 'యేసుక్రీస్తు ప్రబుయి' మెన ఎత్తి చోడి తెనె బప్పన్తు మెనయ్, చి జోకయ్ గవురుమ్ జవున్ దేముడు అబ్బొన్చి గవురుమ్ జెయెదె, దస్సి కెర అస్సె.

బుద్ది ఇండితినతె ప్రబుచి సత్తిమ్చి రుజ్జు తుమ్ దెకవ

12 జలె, బావుడ్డు, అగ్గె తెంతో ఆవ్ తుమ్చి తెన్ తిలి పొది అంచి కోడు సూన్లుదు. దస్సి అప్పె, ఆవ్ నెంజిలి పొది ఒగ్గర్ బియ: దేముడు దిలి 'రచ్చన తెన్ బెదితి బుద్ది తుమ్ ఇండితె తా. 13 కిచ్చొక మెలె, జోచి ఇస్టుమ్ రితి కెర్తినక తుమ్ ఏక ఇస్టుమి జతి రితి నాయ్, గని తుమ్ జర్గు కెరుకయ్ మెన, తుమ్చి పెట్టి జో కామ్ కెర తుమ్క దేముడు సెక్తి దెతయ్. 14 తుమ్ మూర్కుమ్ జల వంక్టొ జల మాన్సుచి నెడెమె పాపుమ్ నెంజిలస రిత, మచ్చల్ నెంజిలస, అన్నె నింద నే గల్లి రితి దేముడుచి పుత్తర్పులు జతి రితి తంక, ఆగాసుమ్తె జోచి ఉజిడి దెకయత సుక్కల్ రిత తుమ్ జస్సె. 15 కిచ్చొ కామ్ తిలె కి, తెడి తెడి నే బాద సేడ, నే అన్కానల్ జా ఎత్తి కమె తుమ్ కెర. 16 పడ్డొ, జీవు దెతి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, చి క్రీస్తు అన్నె ఉత్త జా ఈంజ లోకుమ్చక తీర్పు కెర్తి వెల్లి దీసిక, 'అంచి సైమ, అంచి కామ్ ఆరి కామ్క జెతిసి నెంజె' మెన దెక కెర, ఆవ్ సర్ద జయిందె. 17 తుమ్క క్రీస్తు ప్రబుక నంపజా నిదానుమ్ తెన్ జోచి సేవ కెర్తసి చి రిసా ఆవ్ ఏక వేల సుచ దిలి బలి జతి రితి జంక జలెకి, తుమ్ ఎత్తిజిన్చి సర్దతె ఆవ్ బెదితసి. 18 తూమ్ కి ఇసి సర్ద తెన్ తా, అంచి సర్దతె బెద.

తిమోతిక జోవయింతె తెర్దవుక

19 తుమ్చి రిసాచి కబుర్ సూన్లె సర్ద జయిందె మెన, ప్రబు జలొ యేసు సెలవ్ దిలె తిమోతిక తుమ్తె బే బేగి తెర్దవుక మెన అవ్ ఆస జతసి. 20 తిమోతిక ముల అన్నె కో దస మాన్సుల్ అంక తోడు నాయ్. తుమ్క చెంగిల్ జతు మెన జొయ్యి పూర్తి నిదానుమ్ తయెదె. 21 జేవ్ తిల మాన్సుల్ జలె, యేసుక్రీస్తుచి కామ్ కెరుక పచ్చితె తా, ఎత్తిజిన్ జోవయించి సొంతయ్ లాబుమ్ దెకన్తతి. 22 గని తిమోతి చి నిదానుమ్ జాన్సు. అంక జో అబ్బొ మెన దెకిల్ రితి జా, పుత్తు రితొ జా, సుబుమ్ కబుర్చి రిసా అంచి తెడి జో ప్రబుచి సేవ కెర్తసి జాన్సు. 23 జాకయ్, ఆవ్ కీసి జయిందె గే తుమ్ సూన్లె, బేగి జోక తుమ్తె తెర్దయిందె. 24 అన్నె, ప్రబుచి తెడి అంక కిచ్చొ నమకుమ్ మెలె, జో సెలవ్ దిలె, ఆవ్ కి సొంత జెంక వాట్ తయెదె మెన అవ్ ఉచర్తసి.

ఎపస్త్రొదితుక జోతె తెర్దయ్లిన్చి

25 ఎపస్త్రొదితుక తుమ్తె తెర్దయ్లె చెంగిలి మెన ఆవ్ తెర్దయ్తసి. అంక జో బావొ జా అస్సె, అంచి తెన్ బెద సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర అస్సె, అంచి తెన్ జా కామ్చి రిసా బాదల్ ఓర్పువ జా అస్సె, తూమ్ జోచి అత్తి అంక తోడు కెర్లి రితి, తుమ్చి తెంతో కబుర్ జా అంక తోడు కెర అస్సె. 26 కిచ్చొక జోవయింక తుమ్తె అన్నె తెర్దయ్తసి మెలె, ఒగ్గర్ దీసల్ జలి తుమ్క దెకె నాయ్ చి ఒగ్గర్ ఉచర్తయ్. పడ్డొ, జో జొర్జొ సేడ్డిన్చి రిసా తుమ్ సూన్లిన్చి రిసా చింత గలన తవుల మెన జో దుకుమ్ సేడ అస్సె. 27 నిజామి, జో మొర్తి రితి జలె, గని దేముడు జోక కన్కారుమ్ రచ్చించుప కెర్తన్. జోకయ్ నాయ్ అంక దుకుమ్చి ఉప్పిరి దుకుమ్ నే కలుగు జతి రితి కన్కారుమ్ దెకయ్లొ. 28 జాకయ్, జోక అన్నె దెక తుమ్ సర్ద జతి రిసా, జోక తుమ్తె బే బేగి తెర్దవుక ఆవ్ ఆస జా అస్సి. దస్సి, గెలొ మెలె తుమ్చి రిసా ఆవ్ ఇసి బాద సేడుక నాయ్. 29 జాకయ్, ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర్ సర్ద తెన్ జోక తుమ్ అన్నె బెదవన. అన్నె దస మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క తుమ్ గవురుమ్ దెక. 30 కిచ్చొక మెలె, అంచి రిసా తుమ్ ఉచర కెరుక నెత్తిర్తి

† 'రచ్చన', 'రచ్చించుప జతిసి' మెన ఇన్నె సంగిలె, పాపుమ్ తెంతో చి రచ్చనక సంగితసుమ్. అమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా లయితి సీచ్చ తెంతో నయ్తాన్చి రాజుమ్ తెంతో అమ్క ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు యేసుచి అత్తి రచ్చించుప కెర్తసి. †† నెంజిలె 'సూనయ్తె తా'. ‡ ఏక వేల జోజేలి బలిన్క రకుమలు జతిన్క ఉచర్తయ్. †† మెలె 'ప్రబుచి తెడి ఆవ్ తిలి రిసా' అన్నె 'ప్రబుచి ఒగ్గర్ సెక్తిచి రిసా'. †† మెలె, 'ప్రబుచి తెడి తుమ్ తిలి రిసా, అన్నె ప్రబు సొంత జోవయింక బెదవన అస్సెచి రిసా పూర్తి....'

తోడు పూర్తి జర్గు కెరుకయ్ మెన, క్రీస్తుచి కామ్చి రిసా తెదొడి జో మొర గెతో.

ప్రబుచి తెడి సర్ద తతిన్

3 అన్నె, ముక్కిమ్మక బావుడ్లు, †ప్రబుచి తెడి తుమ్ సర్దసంతోసుమ్ తా. తుమ్మక ఈంజ ఎత్తి అన్నె రెగుడుక అంక బాద నాయ్, చి ఆత్మక తుమ్మక చెంగిల్ జర్గు జయెదె.
 2 సూనర్లు రిత ప్రబుక విరోదుమ్ జలసచి, చెంగిల్ కెర్దుసుమ్ మెన, గార్ కెర్దుతి రిసా తుమ్ జాగర్ద తెన్ తా. మాన్సుచి అగి చి జోవయించి గుర్తుచి †సున్నతిచి రిసా జేవ్ బలవంతుమ్ కెర్దుసచి రిసా తుమ్ జాగర్ద తెన్ తా. 3 ముక్కిమ్మక ప్రబుకయి కెర్తి సున్నతి కెర్దున్ కొన్న మెలె, ఆము. కీసి మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్కిక జోచి సేవ కెర్తె తా, ఆగ్రుక కమెచి నంప నే కెర్తె, రచ్చించుప జంక జలె క్రీస్తుయి సాలు మెనయ్ ఎక్కి క్రీస్తు జలొ యేసుచి ఉప్పిరి అమ్చి నముకుమ్ తియ, జోచి రిసాయి దయిరిమ్ తెన్ సర్ద తెన్ అస్సుమ్.
 4 ఆగ్రుక నంప కెర్తినచి రిసా ఉచర్లె జలె, దస్సిచిక నంప కెరుక కామ్క జెతి జలె, అవ్వి పవులు ఒగ్గర్ దయిరిమ్ తంక జతి. †అగి జర్గు కెర్తినచి రిసా అంక చెంగిలి మెన కో ఉచరంతతి గే, జోవయించి కంట అంకయ్ చెంగిల్ మెనుక జతి. 5 మెలె, యూదుల్చ ఆగ్గుల్ రితికయ్, ఆవ్ జెర్గు అట్టు పొదుల్చ అంక జా గుర్తుచి సున్నతి కెర్ల. ఆవ్ †ఇస్రాయేలుడు, బెన్యామీను చి సెకుమ్తె జెర్లియయ్, †వల్లియల్తె జెర్లు ఎల్లియయ్ జా జియ అస్సి. యూదుల్చ ఆగ్గుల్ రితి కెర్తినక దెకిలె, †పరిసయ్యుడు జయిందె. అమ్ పరిసయ్యుల్ చి నిదానుమ్ రితి ఆవ్ కెర్తె తిలయ్. 6 జా రితి అంచి ఒగ్గర్ నిదానుమ్ ఆవ్ కీసి నెరవెర్చుప కెర్తె తిలయ్ మెలె, నంపజలసక సిచ్చల్ కెర్తె తిలయ్. చి అమ్చ ఆగ్గుల్చి పున్నిమ్చి రితి ఆవ్ కెర్తె తిలిన్క దెకిలె. పొరపాట్ నెంతె తిలయ్.
 7 గని, జా ఎత్తితె అంక కిచ్చొ లాబుమ్ తిలి గే, క్రీస్తుకయ్ పూర్తి నిదానుమ్ జంక మెన, ఎక్కి జోచి ఉప్పిరి అంచి నముకుమ్ పూర్తి తింక మెనయ్, జా వేరచి ఎత్తిక 'సంతోసుమ్' మెన దెక, ముల అస్సి.
 8 నిజామి 'అంచొ ప్రబు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలొ క్రీస్తు జలొ యేసుక జాన జో తెన్ ఇండితినె ఎత్తిచి కంట చెంగిలి' మెనయ్, వేరచి ఎత్తిక నస్తుమ్ మెన దెకితసి, క్రీస్తుచి రిసాచి అంచి ప్రేమచి రిసా వేరచి ఎత్తి, పిట్టవన అస్సి, వేరచి ఎత్తిక ఉస్టా మెన దెకితసి. కిచ్చొక మెలె, ముక్కిమ్మక క్రీస్తుయి అంక కావలె, జొయ్యి అంక లాబుమ్, 9 చి జోచి తెడి తా, అంచి సొంత సెక్కిచి పున్నిమ్, మెలె ఆగ్గుల్ రితి కెర్తి పున్నిమ్ తెన్ తయె నాయ్; కక్క దస్సిచి పున్నిమ్ దెయె నాయ్, గని అంక కిచ్చొ పున్నిమ్ తయెదె మెలె, క్రీస్తుక నంపజలి వాట్క దొర్కు జతి పున్నిమ్. మెలె, జోక కో నంపజా గెలె, 'అంచొ క్రీస్తుచి పున్నిమ్ జోక' మెన దేముడు జోచి సర్దక అమ్క దెకితయ్. 10 వేరచి ఎత్తి ముల ఆవ్ అన్నె కిచ్చొ ఆస జతసి మెలె, జోవయింక జానయ్ జో అన్నె జీవ్ జలి సెక్కిచి వరుమ్ నజన, జా సెక్కిక జోవయింతెన్ ఇండుక పూర్తి అలవాట్ జా, జో సేడ్ల సైమల్తె బెద, జో మొర్లి పొది కీసి తిలొ గే, ఆవ్ కి దస్సి బుద్ది జంక, 11 చి దేముడు అబ్బొన్చి దయ తిలె, ఆవ్ మొర్లె, పరలోకుమ్తె గెచ్చిందె.

† మెలె, 'తుమ్ జోవయించి తెడి అస్సున్ చి జో తెయి సర్దసంతోసుమ్ అస్సుచి రిసా, సర్ద...' †† సగుమ్జిన నంపజలస జల యూదుల్, చి యూదుల్ నెంజల నంపజలసతె గెతె తా, జోవయించి సున్నతిచి రిసా బలవంతుమ్ కెర్తె తిల; జా సున్నతి కెర్తెకయ్ పాపుమ్ తెంతొ రచ్చించుప జంక జయెదె, పరలోకుమ్తె గెచ్చొక జయెదె; మెన సెక్కి రితి † 'ఇస్రాయేలుడు' మెలె, యూదుడు, 'వల్లియల్ మెలె' యూదుల్.
 †† 'ఇస్రాయేలుడు' మెలె, యూదుడు, 'వల్లియల్ మెలె' యూదుల్.
 †† 'పరిసయ్యుడు' మెలె, యూదుల్తె పరిసయ్యుల్కయ్ ఒగ్గర్ గ్యానుమ్ తయెదె, యూదుల్చ ఆగ్గుల్ జెచ్చొ ఒగ్గర్ నిదానుమ్ కెరుల, జేవ్ ఆగ్గుల్చి రిసా బలవంతుమ్ కెరుల, చి దూతల్, బూతల్, డుంబల్, ఆత్మల్క 'అస్సి' మెన నంప కెరుల, చి 'మొర్లె అస్సెక్ లోకుమ్తె గెచ్చొమ్దే' మెన నంప కెరుల.

ప్రబు దెతి బవుమానుమ్ నజన్తి రితి నిదానుమ్ నిగుక మెలి టాలి

12 'ప్రబు దెతి బవుమానుమ్ నజన్తి రితి జీస్టయ్' మెని నాయ్, 'ఆవ్ పూర్తి పున్నిమ్ జా అస్సి' మెని నాయ్, గని జోచొ సొంత మాన్సు జంక మెన క్రీస్తుయేసు అంక బెదవన అస్సు చి రిసా, జా బవుమానుమ్ నజనుక మెన ఆవ్ ఒగ్గర్ సెక్కి తెన్ నిగితసి. 13 బావుడ్లు, అంచి సెక్కికయ్ జీన అస్సి మెని నాయ్, గని ఎక్కి కిచ్చొ కెర్తసి మెలె, అగ్గెచి ఎత్తి పచ్చ గెల కెర, పుర్తెతో తిలి గురితె దొర్కు జతిసి నజనుక మెన ఎక్కి ఆస జా, 14 యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ దేముడు దెతి బవుమానుమ్ నజనుక మెన, గురి దెక నిగితసి. 15 అమ్తె ఆత్మక కో వడ్ల అస్సి జలె, ఇసి బుద్ది తెన్ తమ. 'పూర్తి పున్నిమ్ జలమ్' మెన జవున్, 'జా గురితె నిగితి ఆస రితిసి నాయ్' మెన జవున్ తుమ్చితె కో ఏక వేల వేర ఉచర్లె, తుమ్క దేముడు దెకవ సికడెదె. 16 గని ముక్కిమ్మక అప్పొక కిచ్చొ బుద్ది జో అమ్క సికడ అస్సి గే, జయ్యి నిదానుమ్ ఇండుమ.
 17 బావుడ్లు, ఆవ్ కీసి ఇండితసి గే దెక తుమ్ కి ఇసి ఇండ, చి ఆమ్ ఇండితి రితి కో ఇండితతి గే దెక. 18 కిచ్చొ జాగర్ద ఆవ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ అగ్గె తెంతొ తుమ్క సగుమ్జినచి రిసా ఒగ్గర్ సంగ అస్సి, చి అప్పొ కి ఏడ ఏడయ్ సంగితసి. కిచ్చొక మెలె, 'పరలోకుమ్చి సుద్ది జా, జా సుద్ది రితి ఇండుతు' మెనయ్, క్రీస్తు సిలువతె మొర జోవయింక రచ్చించుప కెర్తెన్, గని జాచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్తి రితి జేవ్ ఒగ్గజ్జిన్ తప్పు బుద్దితె ఇండితతి. 19 జేవ్ నాసెనుమ్తె గెచ్చుల, జోవయించి పెట్టి జోవయింక దేముడు, జోవయించి పాపుమ్చి రిసా జోవయింక సర్ద, ఈంజయ్ లోకుమ్తె తతిసి ఎత్తికయ్ జోవయింక ఆస.
 20 గని, ఆమ్ జతి రాజిమ్ పరలోకుమ్, చి ఒత్త తెంతొ అన్నె జెతో రచ్చించుప కెర్తొసాక, ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుకయ్ అమ్ రకితసుమ్.
 21 కీసి మెలె, ఎత్తి జోచి తెడి తియ ఏలుప కెర్తి జోచి సెక్కికయ్ జో అమ్చి ఈంజ మాములుమ్ ఆగ్గే మార్చుప కెర, పరలోకుమ్చి ఉజిడ్ తెన్ చి జోచి ఆగ్గే ఈంజ జతి రితి తెదొడ్క మార్చుప కెరెదె.

ప్రబుచి తెడి తుమ్ డిట్టుమ్ టీచ

4 అంక, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ††ప్రబుచి తెడి తుమ్ డిట్టుమ్ టీచ. తుమ్క ఆవ్ ప్రేమ అస్సి, తుమ్తె గెచ్చొక ఒగ్గర్ ఇస్టుమ్ జా అస్సి. తుమ్ అంచి సర్ద, అంచి బవుమానుమ్.
 2 తుమ్ జట్టి జలిసి ముల ††ప్రబుచి తెడి ఎక్కి కట్టు తా మెన, యువొదియక చి సుంటుకేక ఆవ్ బతిమాల్పా జా మెన సంగితసి.
 3 వడ్ల తూయి, అంచి తెన్ ప్రబుచి కామ్తె బెద అంక సత్తిమ్ కెర్తొ బావొ, ఈంజేవ్ తేబొద్దల్క సేంతుమ్ కెరవు. అగ్గె తెంతొ అంచి తెన్ బెద ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్చి కామ్ కెరుక మెన సైమల్ సేడ అస్సి. అన్నె కచి తెన్ మెలె, క్లెమెంతు తెన్, చి 'పరలోకుమ్తె గెచ్చుల' మెన దేముడు కచ కచ నవ్వొ రెగిడ్లి జోచి పుస్తకుమ్తె నవ్వొ తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ తెన్ కి తోడు కెరవు.

కెర్తొడి కి సర్దసంతోసుమ్ తెన్ ప్రార్దన కెర

4 కెర్తొడ్ తెదొడి †ప్రబుచి తెడి తుమ్ సర్దసంతోసుమ్ తా. అన్నె సంగితసి. 'సర్దసంతోసుమ్ తా' మెంతసి. 5 తుమ్ ఇసి మెత్తన తతిసి ఎత్తిజిన్ దెక చినితి రితి తుమ్ ఇండ. ప్రబు ††పాసి జా అస్సి.
 6 కిచ్చొచి రిసా కి తుమ్ చింత గలన నాయ్, గని కిచ్చొచి రిసా కి ప్రార్దన కెర్తె తా తుమ్క కోర్ఫ జలిసి సంగ, జో దిలిసి ఎత్తిచ రిసా
 ††† మెలె, ప్రబుచి తెడి తా, జోచి డిట్టుమ్క తుమ్ డిట్టుమ్ టీచ. ††† మెలె, 'జోవయించి తెడి అస్సున్, చి జో కట్టు దెతోసా. జాచి రిసా తుమ్క కి జా కట్టు బుద్ది తంకయ్'. § మెలె, ప్రబుచి తెడి అస్సున్. జో సర్దసంతోసుమ్ దెతోసా. జేక, జోవయించి సర్దసంతోసుమ్ నజన జోవయించి సర్దసంతోసుమ్ తెంతొ! జోవయించి తెడి తిలె, దస్సి బుద్ది తంక తయెదె. §† నెంజలె, 'అన్నె జెత్తిసి పాసి జా అస్సి'.

తుమ్చి సర్ద సంగ, తుమ్చ ఆసల్ దేముడుకయ్ తుమ్ సంగ. ⁷ దస్సి, అమ్ మాన్సుల్ మీనుక నెత్తిర్లి దేముడుచి ఎదివాట్ సేంతుమ్, చి క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి తా, జా సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి తుమ్చి మెన్సుతె రకితె తయెదె.

⁸ ఆకకర్, బావుడ్లు, కిచ్చొ మెంతసి మెలె, సత్తిమ్ తిలిసి ఎత్తి, మరియాద తిల కమె ఎత్తి, నాయిమ్ తిలిసి ఎత్తి, సుద్ది తిలిసి ఎత్తి, సూటి తిలిసి ఎత్తి, 'చెంగిల్' మెన ఎత్తిజన్ సర్ద జతిసి ఎత్తి, కిచ్చొ జలెకి చెంగిల్చి, 'చెంగిల్' మెన దేముడు ఒప్పున్తిసి ఎత్తి, దసచయ్ ఎత్తిక ఉచర్తె తా, దస్సయ్ కమె తుమ్ కెర్తె తా. ⁹ అంచితె తుమ్ సికిలిసి, దెకిలిసి, సూన్సి, 'సత్తిమ్' మెన ఒప్పున్సి, జా ఎత్తి కెర, చి సేంతుమ్ దెతో అమ్చొ దేముడు తుమ్చి తెన్ తయెదె.

తిలె కి నెంజిలె కి ప్రబు సేంతుమ్ దెతిసి

¹⁰ తుమ్ అప్పె అన్నెక్ సుట్టు అంచి రిసా ఉచర్తసు మెన సూన తా ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర్ సర్ద తెన్ అస్సి. అగ్గె తెంతో కి అంచి రిసా ఉచర్తె తిలదు, గని అంక తోడు దెంక తుమ్క అగ్గె వాటు తయె నాయ్.

¹¹ అంక నెంజిలిన్చి రిసా ఏడుక మెన సంగి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ కీసి జలెకి, అంక కిచ్చొ జలెకి, చింత నే గలంతె సేంతుమ్ తెన్ ఓర్పుప జంక మెన సిక అస్సి. ¹² ఎక్కెక్ సుట్టు కొత్తుచి రిసా బాదల్ సేడ అస్సి, ఇదిల్ ఒగ్గర్ తిలిన్చి రిసా కి సర్ద జా అస్సి. దొన్ని కి జాని. కిచ్చొచి రిసా కి, కిచ్చొ జలెకి, తిలె కంక నెంజిలె చువ్వె తంక, సామ్సారుమ్ తిలె కి, కొత్తు తిలె కి, కీసి ఓర్పుప జంక గే ఆవ్ సిక అస్సి. ¹³ మెలె, క్రీస్తు అంక సెక్తి దెతె తత్తయ్చి రిసా కిచ్చొ జలెకి కెరుక తెరి.

¹⁴ జలెకి, అంచి అప్పెచి బాదతె తుమ్ బెద తోడు దిలిసి చెంగిలి.

¹⁵ ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక దెర్లి మొదొల్క, ఆవ్ తుమ్చి

† నెంజిలె 'అధుమ్ కెరనుక నెత్తిర్లి...'

మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ ములిలి పొది, ఎక్కి తుమి గని వేర సంగుమ్లుతె ఎక్కి కి తోడ్ దెతి నాయ్, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడ్ దెతిన్తె అమ్చి తెన్ ఎక్కి తుమి బెదిలదు. ¹⁶ ఆవ్ దెస్సలోనీక పట్టుమ్తె తిలి పొది కి అన్నె అన్నె తోడు తెద్రయ్లదు. ¹⁷ జలె, తోడుకయ్ అంక ఆస నాయ్, గని అంచి ఆస కిచ్చొ మెలె, కిచ్చొచి రిసా ఆవ్ సర్ద జతసి మెలె, తుమ్ తోడు దిలిసి తుమ్కయ్ లాబుమ్ దెతయ్.

¹⁸ నాయ్, గెద, అంక పూర్తి తోడు దా అస్సున్. నాయ్, దొర్కు జలి కంట అన్నెయ్ తోడు ఈంజ. తుమ్ తెద్రయ్లి తోడు ఎత్తి ఎపప్రాదితు అంక దా అస్సి. జా తోడు దిలిసి కీసి జయెదె మెలె, దేముడుక చెంగిల్ దూపుమ్ డయిలి రితి, బలి దిలి రితి, జోక సర్ద కెరెదె. ¹⁹ జలె, తుమ్క కిచ్చొ కొత్తు గే, బాద గే అయ్లె కి, జోచి పరలోకుమ్చి సామ్సారుమ్క దేముడు కవలుసుప జలిసి ఎత్తి క్రీస్తు జలో ††యేసుచి తెడి తుమ్క దొర్కు కెరెదె. ²⁰ ఉగుమ్చి ఉప్పిరి ఉగుమ్క అమ్చొ దేముడు అమ్చొ అబ్బొక జెయ్యి! †అమేన్.

²¹ క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి తిలె జోవయింబి సుద్ది జలో ఒత్తచొ ఎత్తి మాన్సుక తుమ్ అంచి ప్రేమ సంగ. అంచి తెన్ తిల బావుడ్లు కి తుమ్క జోవయింబి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి. ²² జో ప్రబుచి సుద్ది జా జోచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్తి తుమ్ పిలిప్పి పట్టుమ్చక జోవయింబి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి. ముక్కిమ్క కొన్న మెలె, †క్రైసర్ రానొతె కామ్ కెర్తె నంపజలసక సంగ.

²³ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్చి ఆత్మ తెన్ తవున్.

†† యేసుచి తెడి జేవ్ నంపజలన అస్తిచి రిసా, చి జోవయింబ వరల్ ఎత్తి యేసుచి అత్తి దెతయ్చి రిసా 'యేసుచి తెడి' మెన రెగ్ అస్సి. † ఈంజేవ్ పుస్తకుమ్ తొలితొ రెగ్గి గ్రీకు బాస తెన్ 'తెద్దిలి' మెలిన్క 'అమేన్' మెనుల. †† నెంజిలె 'వెల్లొ రానొతె'.

కొలోస్సి

మొదొల్ కోడు

1 కొలోస్సి పట్టుమతచ క్రీస్తుక నంపజా జోచి సుద్ది జా జోచయ్ జల జోచి తెడి తా నిదానుమ్ జల బావుడ్లుక, 2 దేముడుచి సెలవ్చి రిసా క్రీస్తు జలొ యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా జో దిలి అదికారుమ్ తెన్ జోచొ బారికి జలొ ఆవ్ పవులు, బావొ జలొ తిమోతి తెన్, రెగిడ్లి ఉత్తుమ్.

అమ్క అబ్బొ జలొ దేముడుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవుసు!

జేవ్ కొలోస్సి పట్టుమచచి రిసా పవులు జోవయించి సర్ద సంగ ప్రార్దన కెర్తి తిలినచి కోడు

3 తుమ్చి రిసా కెయ ప్రార్దన కెర్తి కి, అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచొ అబ్బొన్ జలొ దేముడుక తుమ్చి రిసా అమ్చి సర్ద సంగితసుమ్. 4 కిచ్చొక మెలె, జో క్రీస్తు యేసుచి ఉప్పిరి తుమ్ నంపతిలిన్చి రిసా, పడ్డా జోచయ్ జల నంపజలన ఎత్తిజిన్క తుమ్ ప్రేమ కెర్తినచి రిసా, అమ్ సూన అస్సుమ్. 5 పరలోకుమ్తె తుమ్చి రిసా తియఁ తిలిసి ఆసతె దెకితె తిలి రిసా, తుమ్క పెట్టి తిలి నముకుమ్చి ప్రేమచి, రిసా తుమ్ ఇసి జా అస్సున్. జా ఆసతె దెకితె తిలినచి రిసా తుమ్ సత్తిమ్చి †కబుర్తె, మెలె సుబుమ్ కబుర్తె, అగ్గె సూన్దదు. 6 సుబుమ్ కబుర్ తుమ్క దొర్కు జా అయ్లి తెంతొ, ఎక్కి తుమ్కయ్ దొర్కు జలి మెన నాయ్. ఒండి లోకుమ్తె సూనయ్ జతయ్, చి కేనె సూనయ్ జలెకి, ఆత్మపలితుమ్ జెతయ్. దస్సి, తుమ్ తొలితొ సూన ప్రబుచి దయచి వరుమ్చి రిసా పూర్తి అర్దుమ్ కెరన్ల దీసి తెంతొ, తుమ్తె కి సుబుమ్ కబుర్ ఆత్మపలితుమ్ జెతయ్. 7 ప్రేమ జలొ అమ్చి తెన్ ప్రబుచొ సేవ కెర్తొసా జలొ ఎపప్రా, జలె, ప్రబుచి ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ సరిగా, కిచ్చొ వేరచి నే బెదయ్తె సికడ్డికయ్, పూర్తి అర్దుమ్ కెరన్లదు. అమ్ ఒత్త గెచ్చుక నెత్తిర్తి రిసా జొయ్యి అమ్చి నావ్ తెన్ మెలి రితి, క్రీస్తుక నిదానుమ్ తిలొ సేవ కెర్తొసా జా ఒత్త తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ సూనవ సికడ అస్సి. 8 పడ్డా, ప్రబుచి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి దెతి తుమ్చి ప్రేమచి రిసా జో ఎపప్రా అమ్క సంగ అస్సి.

9 జాకయ్, తుమ్చి నముకుమ్చి అన్నె నంపజలనక చి ఉప్పిచి తుమ్చి ప్రేమచి రిసా, అమ్ సూన్ల దీసి తెంతొ, తుమ్చి రిసా ప్రార్దన కెరుక ములుమ్ నాయ్. ఆత్మచి బుద్ది, ఆత్మతె గ్యానుమ్ ఎత్తి దేముడు తుమ్చి పెట్టి బెరవుసు, చి అమ్ జోచ మాన్సుల్ జా ఇండుక మెన జోచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ జతయ్ గే, తుమ్ పూర్తి జాన్తు మెనయ్ తుమ్చి రిసా ప్రార్దన కెర్తసుమ్. 10 జోచి ఇస్టుమ్ జాన్లె, జోచి బుద్ది గ్యానుమ్ తెన్ తిలె, ప్రబుచి విలువ దెకయ్తి రితి తుమ్ ఇండితె. దస్సి, చెంగిల్ కమొ ఎత్తితె ఇండ పలితుమ్ దెర దెర, అగ్గెచి కంట దేముడుక రోజాక ఒగ్గర్ జాన జాన, జోచి ఇస్టుమ్ రితి ఇండ ఇండ, జోక పూర్తి సర్దసంతోసుమ్ కెర్తె. 11 అన్నె కిచ్చొ మెన అమ్ ప్రార్దన కెర్తసుమ్ మెలె, జోచి పరలోకుమ్చి సెక్తి తుమ్చి పెట్టి జోచి సెక్తి బెరవ డిట్టుమ్ కెర్కు, చి తుమ్చి పెట్టి జో దెతి సంతోసుమ్క

† 'క్రీస్తు' మెలె, 'తెర్తయిందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు పూర్ణుమ్ సంగిలొ దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తొసా. †† నెంజిలె 'కోడుతె'.

తుమ్ ఎత్తి బాదల్ సేంతుమ్ తెన్ ఓర్గుప జా నిదానుమ్ తా. 12 ఎత్తిక అబ్బొ జలొ దేముడుక తుమ్చి సర్ద సంగితె. కిచ్చొక మెలె, జోచయ్ సుద్ది జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ తెన్ జోచి ఉజిడ్ రాజిమ్తెచి సామాన్రుమ్తె అమ్క వాట సేడ్డి రితి జోవయించి దయక అమ్క విలువ దెక అస్సి. 13 మెలె, సయ్తాన్ ఏలుప కెర్తి అందరాజిమ్ తెంతొ అమ్క విడ్డల్ కెర, ప్రేమ తిలొ జోచొ సొంత పుత్తున్చి రాజిమ్తె అమ్క జో అబ్బొన్ బెదవ అస్సి. 14 మెలె, జో పుత్తున్తెయి అమ్చి రచ్చన. †అమ్ కెర్ల పాపల్ జొయ్యి చెమించువ కెర, నెతోవ గెల అస్సి.

ఎత్తిక ఆదారుమ్ జలొసా యేసుయి

15 యేసుతె అమ్, నే డీస్తా దేముడుచి పోలిక డీస్తయ్. †జెర్మున్ ఎత్తిక జో తొల్సుర్, జో వెల్లొ. 16 కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి కి యేసు తెన్ జెర్మున్ జలి. కేనె తిలె కి, పరలోకుమ్తె తిలె కి, బూలోకుమ్తె తిలె కి, కేన్ లోకుమ్తె తిలె కి, నే డీస్తిసి జలెకి, డీస్తిసి జలెకి, కేన్ లోకుమ్చ సిజాననల్తె తిలె కి, ఏలుప కెర్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలె కి, అదికారుమ్ తిలిసి ఎత్తి, అదికారుల్ ఎత్తి, పరలోకుమ్చ జలెకి, బూలోకుమ్చ జలెకి, ఎత్తి కి జోచి అత్తి జెర్మయ్ జలి. జోచి రిసాయి జెర్మయ్ జలి. 17 ††ఎత్తిచి కంట తొలితొ తిలొ సుదొ జొయ్యి, ఎత్తిక ఆదారుమ్ జలొసా జొయ్యి. జో నెంజిలె, జేవ్ తత్త నాయ్.

18 పడ్డా, జోచి ††ఆగ్ జల నంపజలన బెదితిన్ మొత్తుమ్క జో బోడి, జో మొదొల్. మొర్కు జిన్ జతసక జో తొల్సుర్. కిచ్చొక మెలె, కిచ్చొచి రిసా కి జో వెల్లొ తంక. 19 క్రీస్తుచి పెట్టి పూర్తి తంక మెన, దేముడుచి ఇస్టుమ్ జలి. 20 పడ్డా యేసుక్రీస్తు సిలువతె అర్పితుమ్ జా జోచి లోయి సుచిలి వాటు పాపుమ్ పుంచితినచి సెక్తిక ††బూలోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి, పరలోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి, కేన్ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి క్రీస్తుచి తెడి జేవ్ ఎత్తి జో తెన్ సేంతుమ్ జతి రితి అన్నె బెదవనుక మెన దేముడుచి సర్ద జలి.

యేసుచి అత్తి దేముడు బెదవన్లన

21 తుమ్ కొలోస్సియుల్కి అగ్గె జోక వేరయ్ మాన్సుల్ జా, తుమ్చ ఆత్మల్తె జోక విరోదుమ్ జా తిలి రిసా వెర్తి వెర్తి కమొ కెర్తె తిలదు. 22 గని, జోచి ఆగ్ మొర్గిన్ తెన్ తుమ్చి పాపుమ్ వయ తుమ్క కి జో బెదవన అస్సి. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ జోచి సుద్ది జా, జోచయ్ జా, తప్పు నెంతె, కిచ్చొ గర్చికి నెంతె జా, దేముడు అబ్బొన్చి మొక్కె జో తుమ్క టీచొ కెరెదె. 23 గని జా జర్ల జంక మెలె, తుమ్ ఆత్మక డిట్టుమ్ జా జొయ్యి పునాది జతిన్తె టీచ, ††పరలోకుమ్తె గెతి వాటు అమ్క దొర్కు జలి' మెంతి దయిరిమ్ దెతి తుమ్ సూన్ల సుబుమ్ కబుర్ నే ములై అన్మానుమ్ నే జతె, వేరతె నే గెతె, ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ తుమ్ నిదానుమ్ తంక. జెర్మయ్లిసి ఎత్తిక ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ ఈంజ ఒండి లోకుమ్తె సూనయ్ జా అస్సి.

‡ ఈంజ ఉత్తుమ్ తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పున్కల్తె కిచ్చొ అస్సి మెలె, జోచి లోయి సువ, అమ్క నెతోవ గెల అస్సి, మెలె, అమ్చి పాపుమ్ చెమించువ కెర అస్సి. †† నెంజిలె, 'జెర్మయ్లిసి ఎత్తిక'. గని జెర్మయ్లిసి జయె నాయ్, జో. దేముడి జా జో ఎత్తిచి కంట అగ్గయ్ తిలొ. యోహాను 1:1-2, 14. †† 'తొలితొ' మెలె, జో తొలితొ తెంతొ అస్సి, చి జొయ్యి ముక్కిమ్చొ. ††† ఎపెసు 1:22-23, 4:16. ††† రోమియుల్ 8:20-23. § ఎపెసు 1:9-10. §† 27చి కోడు, చి 1:5చి కోడు దెక.

ఆవ్ పవులు కి ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా, ప్రబుచో సేవ కెర్తొసా జా అస్సి.

²⁴ ఆవ్ జలె, 'తుమ్క లాబుమ్ దొర్కు జవున్' మెన ఆవ్ †అల్లర్ సేడ్లె కి, అంక సర్ద. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ ఇస అల్లర్ సేడ్లిసి కిసి జతయ్ మెలె, క్రీస్తు సేడ్లె అల్లెఆవ్ ఆవ్ బెద ఒత్త సేంసిలిసి ఆవ్ ఓర్పుప జా కుట్టయ్లి రితి జతయ్. కిచ్చొక మెలె, జోచి ఆగ్ జల జోచయ్ సంగుమ్క 'జోచి కబుర్ సూన్తు' మెనయ్, ఆవ్ ఈంజేవ్ సైమల్ సేడ్లిసి. ²⁵ జోచయ్ జల మాన్సుల్ మొత్తుమ్క ఆవ్ ఈంజ †సేవ కెర్తి రిసా ప్రబు అంక తెద్రవ అస్సి. దస్సి, తుమ్చి రిసా కి, అంచి కోడు పూర్తి తుమ్ జానుక మెనయ్, జొయ్యి అంక తెద్రవ అస్సి. ²⁶ జా కోడు కిచ్చొ జయెదె మెలె, ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్చి మాన్సుల్ నే సూన్తి రితి జో †లుంకడ తిలి గుట్టు. జా అగ్గె లుంకడ తిలె కి, అప్పియి జోక నంపజల జోచయ్ జల మాన్సుల్క జో సూనవ అస్సి. ²⁷ తుమ్తె తెద్రయిందె మెన యూదుల్క దేముడు సంగ తిలొ దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలొ క్రీస్తు, ఉజిడ్ తిలి గవురుమ్చి ఆస తుమ్ యూదుల్ నెంజిలసచి పెట్టి కి అస్సి. పరలోకుమ్తె గెతి వరుమ్చి దయిరిమ్ తుమ్కయ్ కి దొర్కు కెర అస్సి. జయ్యి కోడు జోచి గుట్టు జా తిలి. జా రచ్చన కెత్తిజిన్ యూదుల్ నెంజిలసక కెద్ది సామ్మారుమ్ కెర్తయ్! కెద్ది వెల్లి కోడు, ఈంజ. జయ్యి గుట్టు జోచయ్ జల మాన్సుల్కయ్ జో జానవుక ఇష్టుమ్ జలొ!

²⁸ జలె, ఆకకర్ తీర్పు జంక మెన ఎత్తిజిన్ దేముడుచి మొక్కె టీవొ కెరుక మెన, క్రీస్తుక నంపజల మాన్సుల్ ఆత్మ తెన్ పూర్తి వడ్డిల మెలె, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సు పూర్తి జా జోవయింది మొక్కె టీవొ జలె, అమ్ జోవయింక బవుమానుమ్ దిలి రితి జయెదె. జాకయ్, †† ఆత్మ తెన్ పూర్తి వడ్డుతు' మెనయ్, క్రీస్తుచి రిసా బాల వెల్లొ ఎత్తిజిన్క అమ్ సూనయ్తె తా, వేర బుద్దివొచి రిసా జాగర్త సంగితసుమ్, జోచి రిసాచి గ్యానుమ్ ఎత్తి జోవయింక సికడ్డుసుమ్. ²⁹ జోక ఆత్మక పూర్తి వడ్డుత్! మెనయ్, అంచి పెట్టి జో మొచ్చు తెన్ దెతి జోచి ఎదివాట్ సెక్తి ఎత్తి తెన్సి, పూర్తి మెన్సు దా, జోచి కామ్ ఆవ్ కెర్తె తత్తసి.

2 తుమ్చి రిసా కి, లవొదికయ పట్టుమ్చి నంపజలసచి రిసా కి, అన్నె, అంక నే దెకిల అన్నె నంపజలసక ఎత్తిజిన్చి రిసా కి, 'ఆత్మతె వడ్డుత్' మెన ఆవ్ కెద్ది ఆస తెన్ ఉచర్తసి గే ప్రార్దన కెర్తసి గే తుమ్ జానుక మెన అంచి ఆస. ² తుమ్ జేవ్ ఎత్తిజిన్చి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ మెన ఆస జతసి మెలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్ మొత్తుమ్ ఎక్కి ప్రేమ ఎక్కి కట్టు జా జోవయింది పెట్టి దయిరిమ్ డిట్టుమ్ జతు, చి జోవయింక పూర్తి అర్దుమ్ జయెదె, చి క్రీస్తుచి తెడి అస్సుమ్చి చెంగిల్ తమ్దె మెన పూర్తి దయిరిమ్ జవుల, చి దేముడుచి గుట్టు జానుల, మెలె క్రీస్తుకయ్ జానుల మెన తుమ్చి రిసా ఆవ్ ఆస జతసి. ³ జో క్రీస్తుచి పెట్టి బుద్ది గ్యానుమ్చి సామ్మారుమ్ ఎత్తి ఒత్తయ్ లుంకిల్ రితి అస్సి. ⁴ తుమ్క కిచ్చొక ఆవ్ ఇసి సంగితసి మెలె, సూటి డీస్త తెలివి కొడొ తెన్ కా తుమ్క మోసిమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్త తా. ⁵ ఆగ్క మెలె, ఆవ్ తుమ్క దూరి అస్సి, గని ఆత్మక తుమ్చి పాసి తా, తుమ్ అన్నె సుద్ది ఇండితిసి, క్రీస్తుచి ఉప్పిచి తుమ్చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ తిలిన్చి రిసా ఆవ్ సూన్లి రిసా, సర్ద తెన్ అస్సి.

⁶ జలె, ప్రబు జలొ క్రీస్తు యేసుక తుమ్ నంపజా తిలదు. ⁷ జలె, జోచిత్తె †చెర్లొ గల డిట్టుమ్ టీవొ జా తిలి రితి, చెంగిల్ గేర్ జా తంక మెన కిసి డిట్టుమ్ పునాదితె జా తంక ముక్కిమ్ మెలె, దస్సి, జో క్రీస్తు పునాది జతిన్చి ఉప్పిరి తుమ్ టీవొ డిట్టుమ్ జా, చి జోచి తెడి ఆత్మతె వడ్డు, క్రీస్తుచి ఉప్పిచి నముకుమ్చి రిసా ఎపస్తా తుమ్క సికడ్లిసి ఎత్తి దెరన, అన్నె డిట్టుమ్ జతె తా. జో ప్రబు కెర్తి దయ ఎత్తిచి రిసా జోక తుమ్చి సర్ద దెకయ్తె తా, జోచి తెడి జియ జో దెతి బుద్దితె తుమ్ ఇండ.

⁸ తెలివి తెన్ కొడొ బెదవ వేర బోదన కెర్తిసి తెన్ రితయ్ కొడొ తెన్ మాన్సుల్ అచ్చొ ఉచర్త అలవాట్ కమె, †† ఆగ్గల్క, ఆత్మల్క, దూతల్క బూతల్క, బిత అలవాట్ కమె మాన్సుల్ సికడ తుమ్క మోసిమ్ కెరుక ఉచరుల. దసితె తుమ్ దెర్కు నే సేడ్లి రితి తుమ్ జాగర్త తా. జా క్రీస్తు సికడ్లిసి నెంజి ఈంజ లోకుమ్తె బెదితిసి. ⁹ దేముడు కిచ్చొ నే పిట్టె, జొయ్యి పూర్తి ఆగ్ రూపుమ్ తెన్ క్రీస్తుచి పెట్టి జితయ్.

¹⁰ చి †† అదికారుమ్ తిలిన్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి, † అదికారుల్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ క్రీస్తుచి తెడి తుమ్ ఆత్మక పూర్తి దా అస్సున్.

¹¹ పూర్తుమ్చి అలవాట్ తెన్ అమ్చి యూదుల్ 'దేముడుచ మాన్సుల్ ఆము' మెనన, జోచి సుద్ది కారిమ్చి సున్నతి కెరనుల. జా, జలె, ఎక్కి అగి జర్దు జతిసి. తుమ్, మాత్తుమ్, అప్పె క్రీస్తుచి తెడి కిసి జా అస్సున్ మెలె, క్రీస్తుచి తెడి సుద్ది కెర్తి సున్నతి కెరన్లి రితి జా అస్సున్. మాన్సు అగి కెరన్లి సున్నతి నెంజె, గని ఈంజ ఆగ్క ఆసల్ బుద్దుల్ సింద వెంట గెలిసి. ¹² క్రీస్తు మొర్లిన్ తెన్ తుమ్చి ఈంజ ఆగ్క ఆసల్చి జీవ్ మొర గెలన్, ఈంజ ఆత్మజీవ్ తుమ్క కిసి దొర్కు జలి మెలె, క్రీస్తుక మొర్దన తెంతొ జియణ్ణో దేముడుక సెక్తిక తుమ్ నంపజలదు. చి జో అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్ తెన్ జోచి ఆత్మక తుమ్ ఆత్మజీవ్ జా ఉట్టదు. ఇన్నెచి గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన్లదు.

¹³ వడ్డొ, తుమ్ పాపుమ్ కెర్తె తా అగ్గె ఆత్మక మొర్దనయ్ జా తిలదు, ఆగ్క యూదుల్చి సుద్ది సున్నతి నెంతె తిలదు, తుమ్ దస్సి మొర్దనయ్ జా తతికయ్, దేముడు అబ్బొసి క్రీస్తుక అన్నె జియడ, జో తెన్ కి తుమ్క జియడ్డన్. కిసి మెలె, జోక నంపజల ఎత్తిజిన్చి పాపల్ ఎత్తి అమ్క చెమించుప కెర్తన్. ¹⁴ మెలె, పూర్తుమ్ తెంతొచ ఆగ్గల్ అమ్చి ఉప్పిరి దావ రెగిడ్లి రితి జతయ్. గని, జా ఆగ్గల్చి నిందల్ ఎత్తి జో దేముడు అబ్బొసి పుంచ గెలన్. కిసి మెలె, క్రీస్తు మొర్లి సిలవతె జా ఆగ్గల్క మేకుల్ తెన్ పెట ముల దిలి రితి పుంచ గెలన్. ¹⁵ దస్సి కెర, దస ఆగ్గల్చి నిందల్చి కోడ్లు వయడ్డ అమ్క పాపుమ్ సికడ్ల ఆత్మల్, దూతల్, బూతల్, గట్టచి సెక్తి పాడ్ కెర గెల కెర, ఎత్తిచి మొక్కె జోవయింక లాజ్ కెరవ, క్రీస్తు జోవయింది ఉప్పిరి జిన్లన్. అమ్ క్రీస్తుక నంపజలసచి ఉప్పిరి దసచక కి కిచ్చొ సెక్తి నాయ్.

¹⁶ జాకయ్, కతిసిచి రిసా పితిసిచి రిసా 'ఈంజ గార్, జా గార్' మెన జవున్, నెంజిలె, 'పండుగు దీసి, ఆమన్ దీసిచి రిసా, నెంజిలె బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ్లన్ దీసి రిసా, కిచ్చొ కిచ్చొ కెర్తె గార్' మెన తుమ్క కో సంగుత్ అవ్కాసుమ్ దాస నాయ్, సికడ్ల సూన నాయ్. ¹⁷ వడ్డొ జర్దు జతిన్క దసచ ఎత్తి ఎక్కి నీడ. జా నీడ గల్తొసా క్రీస్తు. ¹⁸ జాకయ్, "చువ్వె తా దూతల్ గల్తు తుమ్ జోకర" మెన కో సికడ్లె, తుమ్ దెర్కు సేడ నాయ్. "దసచక నే జోకర్లె కిచ్చొగె పిట్టెదె" మెన బియడ్డసక తుమ్ బియఁ నాయ్. దస కమె సికడ్లొసా కో జలెకు కిచ్చొక నంప కెర్తయ్ మెలె, రిత సివ్వుల్క, దస్సి జోచి సాంత మెన్సు తిలిన్క 'వెల్లిచి' మెన పుల.

¹⁹ క్రీస్తుక, మెలె బోడిక, జో మాన్సు అజ జా ముల అస్సి. జో బోడి తెన్ బెద తిలెకయ్ ఆగ్క పుస్తి తా, అత్తుల్ నరల్ ఎత్తి తమ్మున కట్టు తెన్ తా, దేముడు దెతి జివుకయ్ వడ్డితె తయెదె.

²⁰ క్రీస్తు తెన్ తుమ్ బెద, జో మొర్లిన్ తెన్ బెదిల్ రితి జా, తుమ్చి ఈంజ లోకుమ్చి పాపుమ్చి మొర్లి ఆత్మ మొర, †† మాయలోకుమ్చి బూతల్, దూతల్, ఆత్మల్, గట్టచి సేవ కెరుక ముల విడ్డల్ జలదు జలె, కిచ్చొక జా పాపుమ్చి ఆత్మ తెన్ అప్పిక తిలి రితి ఇండితను? ²¹ మెలె, మాన్సుల్ వాడిక కెర కేడయత రిత ఆగ్గల్చి రిసా, అలవాట్చి కమెచి రిసా 'దెరుక గారు, కంక గారు' నెంజిలె, 'చడుక గారు' మెల వెర్తి ఆగ్గల్క కిచ్చొక బితను? ²² దసచ ఒండి మాన్సుల్ ఆరి ఉచర

†† నెంజిలె, 'బాలబోదల్ అర్దుమ్ కెరంతి ఎదిలి గ్యానుమ్చి సస్టలు'.
 ††† ఆత్మల్, దూతల్, బూతల్చి అర్దుమ్ కి ఈంజేవ్ కొడొతె ఉచరుక జయెదె.
 కొలొస్సియుల్ క్రీస్తుక నే నంపజతె అగ్గె, ఆత్మల్ దూతల్ బూతల్ ఎత్తిక బితె తిల.
 § ఆత్మల్, దూతల్, బూతల్చి అర్దుమ్ కి ఈంజేవ్ కొడొతె ఉచరుక జయెదె.
 కొలొస్సియుల్ క్రీస్తుక నే నంపజతె అగ్గె, ఆత్మల్ దూతల్ బూతల్ ఎత్తిక బితె తిల.
 §† నెంజిలె, 'బాలబోదల్చి ఎదిలి గ్యానుమ్చి అలవాట్ ముల...'

† జో జేలి జా తిలన్. 4:3, 10 దెక. †† ఎపెసు 3:1-13. ‡ ఎపెసు 1:9, 3:3-4.
 †† ఎపెసు 4:12-14. †† ఎపెసు 3:17 దెక.

సికయ్యలసి. ²³ మాన్యుల్ అచ్చి కెర్ల దస జాడ్లు రిత వయన్లె, సిచ్చల్ కెరన్లె, ఆగ్గేక సిచ్చల్ కెరన్లె, గ్యానుమ్ రితి పున్నిమ్ రితి డీసెదె, గని అమ్చి పట్టిచి పాపుమ్బుద్దిచ ఆసల్క దస ఆగ్గుల్ ముద్దో కెరుక నెతిరి, గెచ్చవుక నెతిర్తి.

పరలోకుమ్ తిలినక ఆస జంక

3 క్రీస్తు తెన్ తుమ్ బెద జో తెన్ జీవ్ జా ఉట్ట, జోచి ఆత్మతె తుమ్ జీవ్ జలదు. జలె, జో జీవ్ జా ఉట్ట, ఉప్పిరి, దేముడు అబ్బొస్చిచి ఉజెతో పక్క పరలోకుమ్తె వెస అస్సె. జాకయ్, జో ఉప్పిర్ వెస తిలినతెచి ఎత్తిక తుమ్ ఆస జా. ² ఈంజ లోకుమ్తె తిలినక ఆస జా నాయ్. పరలోకుమ్చిక ఆస జా. ³ కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తుమ్ మొరయి అస్సున్, చి దేముడుచి తెడి క్రీస్తుతెయ్ తుమ్చి జీవు క్రీస్తుతె దేముడుచి తెడి లుంకడ అస్సె. ⁴ అమ్చి జీవు తిలొ క్రీస్తు కెయ్క అన్నె ఉత్త జా డీసెదె గే, తుమ్ కి తెదొడక జో తెన్ పరలోకుమ్చి గవురుమ్ తెన్ జతినతె డీస్సె.

⁵ జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి ఈంజ లోకుమ్చి బుద్దిచి కిచ్చొ జలెకు తయెదె గే, జాక తుమ్ గెచ్చవ గెల; జాక మార. కీన బుద్దిమ్ మెలె, లంజెకమొ, లంజెబుద్ది, ఆగ్గేచి ఆస ముద్దో నే కెరంతిసి, గార్చిచి ఉప్పిచి ఆస, పడ్డో అన్నె మాన్యుల్చి అస్తి దొర్కు కెరంతి ఆస; ఇసిచి జలె, సత్తిమ్ తిలొ దేముడుక ముల వేర దేముడ్లు మెలొసాక ప్రేమ కెర్లి రితి జతయ్, జాక 'దేముడు' మెలి రితి కెర్లి బొమ్మక జొబర కెర్లి రితి జతయ్. ⁶ దస కమెచి రిసా జోచి కోడు రితి కెరుక నెసిల మాన్యుల్క దేముడుచి కోపుమ్చి సిచ్చ లయెదె.

⁷ అగ్గె తుమ్ జేవ్చి నెడెమె జతి పొది దసచ ఎత్తి కెర ఇండితె తిలదు. ⁸ గని అప్పె దసచ ఎత్తి కి తుమ్క దూరి కెర. కీనచ మెలె, కోపుమ్ దెకయ్తెసి, కోపుమ్ దెరన్తెసి, కుస్సిదుమ్, దూసినల్, వెట్టూరుమ్చ క్కొడ. ⁹ పడ్డో, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అబద్దుమ్ సంగ నాయ్, కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె ఈంజ లోకుమ్చి పాడ్ జలి ఆగ్గేచి జెర్మూన్ ఇండితెసి కడ వెంఠ గెల కెర, ¹⁰ తుమ్ జేవ్క ముల, నొవి మాన్యుక గలన అస్సున్. ఈంజ గ్యానుమ్ తెన్ జా జెర్మయ్లొ దేముడుచి రూపుమ్ తెన్ నొవి బుద్ది దెరన అస్సున్.

¹¹ ఈంజ నొవి ఆత్మతె జెర్మూన్ జల మాన్యుల్తె కిచ్చొ తేడల్ నాయ్. 'గ్రీసు దేసిమ్చ' మెన దేముడు సంగె నాయ్, 'యూదుల్' మెన నాయ్. 'యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నతిచ' మెనె నాయ్, 'జా సున్నతిచ గుర్తు నెంజిలన' మెనె నాయ్, 'నేన్ల మాన్యుల్' మెనె నాయ్, 'డొంగుర్ దేసిమ్చ' మెనె నాయ్, 'గొతిమాన్యుల్' మెనె నాయ్, 'గొతి నెంజిలన' మెనె నాయ్. జోచి మొక్కె దస తేడల్ నాయ్, గని ఎత్తిజిన్క క్రీస్తుయి ముక్కిమ్, అన్నె కేన్ రగుమ్చ మాన్యుల్ జలెకి, జోచ మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి జో అస్సె.

¹² జలె, దేముడు నిసాన్ల తుమ్ జోచయ్ సుద్ది జల జో ప్రేమ కెర్లన, తుమ్ ఎత్తిజిన్ కిచ్చొ కిచ్చొ బుద్దివొ గలన మెలె, కన్యారుమ్ దెకితెసి, మెత్తన తతిసి, గవురుమ్ నే ఉచరంతె, అన్నె మాన్యుల్క మరియాద దెకితెసి, సేంతుమ్ తెన్ బాదల్ ఓర్పుప జా ¹³ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ఓర్పుప జతిసి. పడ్డో, కిచ్చొ జవున్ తప్పుచి రిసా ఎక్కిలో అన్నెక్కోక నింద కెరుక జతి జలె, చెమించుప కెర. ప్రబు తుమ్క కీసి చెమించుప కెర అస్సె గే, తుమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించుప కెరుక అస్సె.

¹⁴ ఎత్తిచి కంట ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొ బుద్ది గలన మెలె, ప్రేమయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి ఎక్కి కట్టు తెన్ తతి రిసా ప్రేమ ఆదారుమ్ జతయ్, జయ్యి బెదపెదె. ¹⁵ పడ్డో, క్రీస్తు దెతి సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి ఏలుప కెర్లి రిసా వాల్ దాస. ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో సేంతుమ్ తత్తి రిసాయి జోచి ఎక్కి ఆగ్గేతె తుమ్ బెదుక మెన జో

† 'జోవయిచి' తెంతో 'మాన్యుల్క' ఎదచి కోడు ఈంజ ఉత్తుమ్ తొలితొ రెగ్గె సగుమ్ పుస్తకల్తె తయ్ నాయ్.

బుకార్లన్. పడ్డో, జో కెర్లి దయచి రిసా జోక తుమ్చి సర్ద తుమ్ దెకవ.

¹⁶ పడ్డో, క్రీస్తుచ క్కొడో తుమ్చి పెట్టి బస జా కామ్ కెర్తె తతి రితి తుమ్ టాన్ దాస, చి జో దెతి బుద్ది తెన్ నిదానుమ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోచి సత్తిమ్ సికడ్డె తా. తుమ్తె కో పొరపాల్ నే జతి రితి బుద్ది సంగ జాగర్ల సంగితె తా, చి దేముడు కెర్లి దయ ఎత్తిచి రిసా తుమ్చి సర్ద జోక దెకయ్తి రితి, జోచి గవురుమ్ సంగిత గనుమ్లు గాయితె తా. జేవ్ గనుమ్లుతె కిచ్చొ ఏక్ రగుమ్ తుమ్ గాయ మెలె, కీర్లనల్ గెట్ట. ¹⁷ తుమ్ కిచ్చొ లట్టబుక జలెకి, కిచ్చొ కెరుక జలెకి, ప్రబు జలొ యేసుచి నావ్ తెడి లట్టబ జవున్, జర్గు కెర జవున్, చి జోచి నావ్ తెన్ దేముడు జలొ జోచొ అబ్బొస్చిక తుమ్చి సర్ద తుమ్ సంగ.

కేన్ గేరుచ జలెకి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దెకితెసి

¹⁸ తేబోదలు, జలె, తుమ్చ మున్నులు తెడి దాక్ కెరన, జోవయిచి కోడు సూన్తె తా. ప్రబుచి తెడి అస్సున్చి ఇసి కెర్లె సూటి, ¹⁹ మున్నుర్లు, జలె, తెర్లివొక ప్రేమ కెర, జోవయింక కుస్సిదుమ్ దెక నాయ్. ²⁰ బోదల్ జలె, కేన్ కామ్చి రిసా జలెకి, అయ్యన్లొ అబ్బొస్చిచి కోడు సూన. 'దస్సి కెర్లెకయ్ తుమ్క చెంగిలి' మెన ప్రబుచి కోడు.

²¹ తుమ్ అబ్బొదింసి ఆరి తుమ్చ బోదల్క కోపుమ్ కెరవ నాయ్, నెంజిలె అన్మానుమ్ జా సిక్కు జవుల.

²² గొతిమాన్యుల్ జలె, కేన్ కామ్చి రిసా కి, ఈంజ లోకుమ్చ తుమ్చ ఎజొమాన్లుచి కోడు సూన, జేవ్ సంగిల్ రితి కెర. ఆరి డీసుక, మాన్యుల్క మెన్న వడంతి రిసా నాయ్, గని ఎక్కి మెన్ను ప్రబుకయ్ గవురుమ్ కెర్లి రితి తుమ్చ ఎజొమాన్లుక నిదానుమ్ సేవ కెర. ²³ కేన్ కామ్ కెరుక మెలె కి, ఎక్కి మాన్యుచి సేవ కెర్లి రితి పొన, గని ప్రబుచి సేవ కెర్లి బుద్ది తెన్ని, సర్ద తెన్ కెర. ²⁴ కిచ్చొక మెలె, తుమ్ నిదానుమ్ కెర్లి రిసాచి బావుమానుమ్క ప్రబు సొంత జోచి రాజిమ్తె వాటల్ తుమ్క దెయెదె మెన జాన్సు, గెద. దస్సి నిదానుమ్ కెర్లిసి జలె, ప్రబు జలొ క్రీస్తుచి సేవ కెర్లిసి జయెదె. ²⁵ కో పాపుమ్ కెర్లె, జోచి సిచ్చ జోక లయెదె. జో దాక్ జలెకి, వెల్లొ జలెకి, అన్నె, సిచ్చ దెతిన్తె కి దేముడు కక్క మొకమాటుమ్ దెకె నాయ్, ఎజొమాన్లుక చి గొతిమాన్యుల్క జవున్ తేడల్ దెకె నాయ్.

'ప్రార్దన కెర్లె తా'

4 ఎజొమాన్లు, తుమ్చ గొతిమాన్యుల్క సరిగా చెంగిల్ దెకితె తా, జోవయింక దెతిసి దాస. తుమ్క కి పరలోకుమ్తె ఎజొమాని అస్సె.

² నిదానుమ్ తెన్ బద్దుకుమ్ నే జతె దేముడుచి దయ ఎత్తిచి రిసా జోవయింక తుమ్చి సర్ద సంగ ప్రార్దన కెర్లె తా. ³ అమ్చి రిసా కి ప్రార్దన కెర. కిచ్చొక మెలె, అమ్ కీసి గే జోవయిచి సుబుమ్ కబుర్ కోడు, మెలె క్రీస్తుచి రిసాచి గుట్టు, అమ్ సూనయ్తె తతి రిసా, జో అమ్క వాల్ దెవుసు మెన ప్రార్దన కెర. జా సుబుమ్ కబుర్ జా గుట్టు ఆవ్ సూనయ్లి రిసా ఆవ్ జేలి జా అస్సి. ⁴ జా సుబుమ్ కబుర్ జా గుట్టు అన్నె సూనవుక అస్సి, చి ఆవ్ కీసి సంగిలె సొస్టుమ్ జయెదె గే జో అంక సికడ్డు మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర.

†† మెలె, ప్రబుచి తెడి అస్సి, చి మున్నుర్లుక గవురుమ్ దెకితె, ప్రబుక గవురుమ్ దెకిల్ రితి జయెదె. కొరిందిల్క రెగ్గె ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 11:3, ఎవెసు 5:22-24.
‡ 'క్రీస్తుచి రిసాచి గుట్టు' మెన సంగిలె, క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా జలిన్చి రిసా సంగితయ్, కొలాస్సియులు 2:2. నెంజిలె క్రీస్తుతెచి రచ్చన యూదుల్ నెంజిలనక కి దొర్కు జలిన్చి రిసా సంగితయ్, కొలాస్సియులు 1:26-27, ఎవెసు 3:3-6. నెంజిలె ఎత్తి కి క్రీస్తుచి తెడి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు బెదవంతిన్చి రిసా, ఎవెసు 1:9-10. †† రొమ్ వట్టుమ్తె జో జేలి జా తిలి పొది ఈంజ ఉత్తుమ్ వవులు రెగ్గె, మెన బర్జెజ్ ఉచర్తతి. బారికుల్ 28:16, 30, 31 దెక. క్రైస్తవియతె కి జేలి జా తిలొ; బారికుల్ 23:25, పిలిప్పీతె కి; బారికుల్ 16:23, చి యెరూసలేమ్తె; బారికుల్ 21:33. ఎవెసుతె కి మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి, గని రుజ్జు నాయ్. పిలిప్పీతె చి యెరూసలేమ్తె జేలి జలిసి తొక్క దీసల్చి.

మరియాద తెన్ ఇండ, లట్టబా

⁵ తుమ్క దిలి సమయుమ్ పాడ్ నే కెరంతి రితి, దేముడుచి క్రీస్తుచి గవురుమ్ దెకయ్త అవ్కాసుమ్ గెనన్లి రితి, వేర మాన్సుల్క తుమ్ మరియాద దెకితె తా. ⁶ తుమ్ లట్టబ్బిసి సూటి తవున్. బమ్మ తెన్ లట్టబా నాయ్, గని సరిగా ఉచర, చెంగిల్ బెదవ, కామ్క జెతిసి లట్టబ, చి కక్క కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే, అజ్జ తయెదె.

⁷ ఆవ్ ఇన్నె కీస్ అస్సి గే, తుకికు తుమ్క జానయెదె. ప్రబుచి తెడి అమ్క జో ప్రేమ జలో బావో జయెదె, చి నిదానుమ్ సేవ కెర్తొసా జా, అమ్చి తెన్ ప్రబుచొ గొతిమాన్సు రితో జో జయెదె. ⁸ తుమ్తె ఆవ్ జోక కిచ్చొక తెద్రవ అస్సి మెలె, ఇన్నె అమ్ కీసి అస్సుమ్ గే తుమ్క జో ఒత్త సంగితి రిసా, చి తుమ్క మెన్సుతె జో దయిరిమ్ కెర్తి రిసా, ⁹ పడ్డొ, నిదానుమ్ తిలో ప్రేమ తిలో బావో జలో తుమ్చొ సొంత మాన్సు ఒనేసిముక కి తెద్రయ్తసి. ఇన్నె జర్గు జలిసి ఎత్తి తుమ్క జేవ్ దొగుల సంగుల.

పవులు తెన్ తిలసచి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్లిసి

¹⁰ ఇన్నె కో కో తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి మెలె, అంచి తెన్ †జేలితె తిలో అరిస్తార్కుక, పడ్డొ బర్బబాచొ సల్లొసి మార్కు ఇన్నెచి రిసా అగ్గె తుమ్క కబుర్ తెద్రవ అస్సి. జో తుమ్తె అయ్లె, టాన్ దాస. ¹¹ పడ్డొ యూస్తు మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో యేసు మెలొసా

† జో అరిస్తార్కుక నిజామి జేలి జా తిలో గే ఎక్కి. జో పవులు తెన్ బెద జా బాద ఓర్పువ జలి రిసా దస్సి మెన్తయ్ గే నేనుమ్.

కి జోచి ప్రేమ తుమ్క సంగ తెద్రయ్తయ్. దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఆవ్ కెర్తిన్తె, ఎక్కి ఈంజేవ్ తీగ్గయ్ యూదుల్ బెద అస్తి. ఈంజేవ్ అంక ఒగ్గర్ తోడు జా అస్తి.

¹² పడ్డొ, క్రీస్తు జలో ††యేసుక సేవ కెర్తొసా జలో తుమ్చొ సొంత మాన్సు ఎపవ్రా కి తుమ్క జోచి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తయ్. తుమ్క 'ఆత్మక పూర్తి వడ్డ డిట్టుమ్ టీచ, పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ ప్రబుచి ఇష్టుమ్ రితి ఇండితె తత్తు' మెన, తుమ్చి రిసా కెర్తొడ్ తెదొడి జో ప్రార్దన కెర్తె తత్తయ్. ¹³ జోచి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ సాచి సంగితసి మెలె, తుమ్చి రిసా కి, లవొదికయ పట్టుమ్చచి రిసా కి, చి హియోరాపాలి పట్టుమ్చచి రిసా కి, జో ఒగ్గర్ కామ్ కెర్తయ్. ¹⁴ పడ్డొ, ప్రేమ జలో డాక్టర్ జలో లూకా చి దేమా తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి.

¹⁵ లవొదికయ పట్టుమ్తెచ బావుడ్లు జల నంపజలసక చి నుమ్పాక, చి జేవ్చి గెరి సబ కెర్తి సంగుమ్చక అంచి ప్రేమ సంగ.

¹⁶ పడ్డొ, తుమ్తె ఈంజ ఉత్తుమ్ సదు కెర సూనయ్లదు మెలె, లవొదికయ పట్టుమ్తెచ సంగుమ్తె కి సదు కెరవ సూనవ. పడ్డొ, జా లవొదికయ పట్టుమ్తె సంగుమ్తె ఆవ్ తెద్రయ్లి ఉత్తుమ్ తూమ్ కి సదు కెర. ¹⁷ పడ్డొ, 'ప్రబు తుక దిలి కామ్ తుయి నిదానుమ్ తెన్ పూర్తి కెర కుట్టవ' మెన అర్కిప్పుక కి తుమ్ సంగ.

¹⁸ ఆవ్ పవులు సొంత ఆతు తెన్ ఈంజ ముద్దు సంగితి ఆకర్ కోడు రెగ్గితసి. ఆవ్ జేలి జలిస్చి రిసా తుమ్ ప్రార్దన కెరుక పచ్చ నాయ్. ప్రబుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవును!

†† నెంజిలె 'యేసుక గొత్తి సుదొ రితో జలో', నెంజిలె 'యేసుక గొత్తి రితో జలో'.

1 దెస్సలొనీ

మొదొల్ కోడు

1 దేముడు అబ్బొనీక చి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుక నంపజా జోచి తెడి తిల దెస్సలొనీక పట్టుమచి సంగుమ్చక [†]సిల్వానస్ చి తిమోతి, పవులు రెగిడ్డి ఉత్త్రుమ్.

^{††}దేముడు అబ్బొనీచి యేసుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్.

జేవ్ దెస్సలొనీకుల్ చి రిసాచి సర్ద

² అమ్ కెయ ప్రార్దన కెర్లె కి, కెయక తెయక దెస్సలొనీకచ తుమ్ ఎత్తిజిన్చి రిసా దేముడుక అమ్చి సర్ద అమ్ సంగితసుమ్. ³ జో అమ్క అబ్బొ జలొ దేముడుక అమ్చి సర్ద సూనయ్తె తత్తసుమ్. ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిచి తుమ్చి నముకుమ్, తుమ్చ కమొతె బార్ జతయ్చి రిసా; సైమల్ సేడుక జలెకి, జోవయింబి ఉప్పిచి తుమ్చి ప్రేమచి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ కామ్ కెర్తసు; పడ్డా, [†]జోవయింబి ఉప్పిచి తుమ్చి దయిరిమ్చి రిసా తుమ్ ఎత్తి బాదల్ ఓర్పుప జా నిదానుమ్ తత్తసు. ఈంజేవ్ రిసా అమ్చి సర్ద జోవయింక సంగితసుమ్.

దెస్సలొనీకచ దేముడు నిసాస్లిచి రుజ్జు

⁴ జలె, దేముడు ప్రేమ కెర్లె ఓ బావుడ్లు, జోవయింబి సేవ తుమ్. కెర్లె రిసా తుమ్క జో నిసాన అస్సి మెన జానుమ్. ⁵ అమ్చి అత్తి తుమ్తె అయ్లి సుబుమ్ కబుర్ రిత కొడొయ్ సూనయ్లిసి నెంజె. నాయ్, గెద, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుచి సెక్తి జా సుబుమ్ కబుర్తె [†]తతికయ్, 'పలితుమ్ దెరెదె' మెన అమ్చి పెట్టి దయిరిమ్ తిలి, అన్నె, ప్రబుచి జా ఆత్తు తుమ్చి పెట్టి సికడ్డికయ్ తుమ్చి పెట్టి ఈంజ చి సత్తిమ్ తుమ్ చిన, పూర్తి దయిరిమ్ జా నంపజలదు. తుమ్చి తెన్ అమ్ తిలి పొది, తుమ్క 'ప్రబుచి సత్తిమ్ దెకుత్' మెన కిచ్చొ బుద్ది ఇండితె తిలమ్ గే తుమ్ దెక అమ్చి సత్తిమ్ రుజ్జుల్ దెకిలదు గెద.

⁶ దస్సి, అమ్క దెక సిక తుమ్ అమ్చి రితి జలదు, ప్రబుచి బుద్ది దెరన్దదు. మెలె, సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ సర్ద తెన్ సూన్తికయ్ మాన్సుల్ ^{††}పిట్టవుక ఉచర అల్లర్ కెర్లె కి, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు తుమ్చి పెట్టి సికడ్డికయ్, జో దెతి సర్ద తెన్ తుమ్ నంపజలదు.

⁷ దస్సి, తుమ్ నంపజలి సర్ద నిదానుమ్ దెకయ్, తుమ్చి ఒండి ^{†††}మాసిదొనియ ప్రదేసిమ్తె కి, ^{††††}అమ్ అప్పె తతి ఒండి అకయ ప్రదేసిమ్తె కి, ప్రబుక నంపజలన సికితతి.

⁸ ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ మొదొల్క తుమ్తె, పడ్డా తుమ్చి ఒండి మాసిదొనియతె కి ఈంజ ఒండి అకయతె కి సూనయ్ జా అస్సి, అన్నె దూరితె కి. గని అన్నెయ్ కిచ్చొ సర్ద జతసుమ్ మెలె, ప్రబుక తుమ్

† నెంజెలె, సిల్వానస్ 'సీలయ' కి మెనుల. †† 'ఎత్తి...యేసుచి' ఎదచి కోడు ఒత్త తయె నాయ్, గని జా అర్దుమ్ తయెదె. † 10 నంబచి కోడుతె దెకిలె, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెయెదె మెనయ్ దయిరిమ్ తెన్ అస్సి, జోవయింక రకితతి. †† రోమియల్ 1:16 దెక. †† బారికుల్ 17:1-8 దెక. ††† ఆజి కాలి ఈంజేవ్ దొన్నె ప్రదేసిమ్లు మొత్తుమ్క గ్రేకు దేసిమ్' మెనుల. ††† పాపులింసి అకయ ప్రదేసిమ్చి కొరిండ్ పట్టుమ్తె తిలి పొది బెర్లె ఈంజ ఉత్త్రుమ్ రెగిడ్డి.

నంపజలిసి కేన్ పక్క కి జాన్సుప జా అస్సి, చి తుమ్క నంపజా అస్సి మెన అమ్ కక్కయ్ సాచి సంగుక నాయ్. ⁹ ఎత్తిజిన్ రుజ్జుల్ దెక తా జెవ్వి అమ్కయ్ సాచి సంగితతి. కిచ్చొ సాచి మెలె, అమ్ తుమ్తె గెలిసి తుమ్తె పలితుమ్ దెర్లిసి సంగితతి. మెలె, బొమ్మల్క జోకరుక ముల, నిజామ్ తిలొ జీవ్ తిలొ దేముడుచి సేవ కెరుమ్దె మెన తుమ్ మార్పుప జలదు. ¹⁰ జో దేముడుచొ పుత్తుసి యేసు అమ్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ వయన సిలువతె మొర, అమ్చి పాపుమ్చి రిసా అమ్ ఆకర్ దీసి జంక తిలి సిచ్చ అమ్క పిట్టయ్లన్. జో యేసుక దేముడు అబ్బొసి అన్నె జయడ్లన్. చి జో పరలోకుమ్తె గెలిన్ తెంతొ బూలోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెంక అస్సి. జో అన్నె ఉత్త జెతిన్క తుమ్ దెస్సలొనీకుల్ నిదానుమ్ తెన్ రకితిన్చి రిసా కి జేవ్ ఎత్తిజిన్ సాచి సంగితతి.

⁹ 'అమ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లిసి కిచ్చొ వేర బుద్దిక కెర్లిసి నెంజె' మెన పవులు జబాబ్ దిలి రితి సంగిలిసి.

2 బావుడ్లు, అమ్ తుమ్తె గెలిన్క 'ఆరిచి నెంజె' మెన తుమ్ సొంత కి జాన్సు. ² అమ్ తుమ్చి దెస్సలొనీకతె నే గెతె అగ్గె పిలిప్పి పట్టుమ్తె ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నెతికయ్. అమ్క ఒత్తచ మాన్సుల్ కెర్లె అల్లర్ కెర తిలి, కెర్లి నిస్కారుమ్ కెర తిల, తుమ్ జాన్సు. ఒత్త దన అల్లర్ జలెకి, 'దేముడు అమ్క తోడు తయెదె' మెన దయిరిమ్ తా, తుమ్తె గెచ్చ జో తెర్దయ్లి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లమ్, ఒత్త కి [†]మాన్సుల్ పిట్టవుక ఉచర అల్లర్ కెర్లె కి.

³ అమ్ బోదన కెర్లిసి తప్పుచి నెంజె, కిచ్చొ లంజెబుద్ది ఉచర బోదన కెర్లిన్ నెంజె, చి కక్క మోసిమ్ కెరుక ఉచర్లిన్ నెంజె. ⁴ దేముడు అమ్క నంప కెర, జోచి సుబుమ్ కబుర్ అమ్ జాన్సుప కెర్లి రిసా అమ్క నిసాన బులయ్తయ్చి రిసా, 'సికడ్' మెన జో అమ్క కిచ్చొ సికడెదె, జయ్యి అమ్ బోదన కెర్తసుమ్. మాన్సుల్క మెన్చ వడనుక అమ్చి ఆస నాయ్. దేముడు సొంత తియార్లి కామ్ కెరుకయ్ అమ్చి ఆస. అమ్చి పెట్టిచి బుద్ది జోకయ్ ఎర్కె.

⁵ కెయ కిచ్చొ పులయ్త కొడొ లట్టబుమ్ నాయ్. పడ్డా డబ్బుల్ ఆసక కి, కిచ్చొయ్ ఆసక కి, కిచ్చొయ్ మాయ కెరుమ్ కి నాయ్, తుమ్ జాన్సు. దేముడు కి అమ్చి సత్తిమ్క సాచి జతయ్. ⁶ పడ్డా, తుమ్తె కి కత్తె కి మాన్సుల్తె గవురుమ్ ఆననుక ఉచరుమి నాయ్. క్రీస్తుచ బారికుల్ జా అస్సుమ్చి రిసాచి అమ్చి అదికారుమ్చి రిసా తుమ్ అమ్క విలువ దెకుక కి బెదెదె, గని అమ్క జా ఆస కి నాయ్.

తుమ్క బాద నే సేడయ్తి రితి మెత్తన తా సొంత కామ్ కెర కెరయ్ జిలమ్

⁷ తుమ్తె గెచ్చ తా తుమ్క మెత్తన తిలమ్, బోదల్క అయ్యసి కిసి ముద్దు కెర్లె తా పోసిదె గే, ఆము తుమ్కయ్ దస్సి దెకితె తిలమ్.

⁸ అన్నె, తుమ్క దస్సి ముద్దు తా, 'జేవ్ కి దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ సూన ^{†††}రచ్చించువ జతు' మెన ఆస జా సుబుమ్ కబుర్

§ సగమ్జిన్ విరోడుమ్ సుదల్ బెర్లె, 'కిచ్చొ గె మాయకాయ్ బోదన కెర్లయ్' మెన గోస సికడ్ తిల. §† బారికుల్ 7:1-8 దెక. §†† మెలె, పాపుమ్ తెంతొ, నయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతొ.

సూనయలమ్. గని, తుమ్క 'జతు' మెనయ్ అమ్చి జీవు కి దెతమ్; తుమ్క తెద్ది ప్రేమ జా తిలమ్. ⁹ అమ్ ఒత్త కష్టుమ్ సేడ సేడ 'టంబుగుడ్డల్ తెయార కెర కెరయ్ జితె తిలిసి తుమ్ ఏద కెర్తె. రాతి మెద్దెనె జా †కామ్ కెర్తె తిలమ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తి రిసా తుమ్తె తిలి పొది అమ్క పోస్తి రిసా కక్క స్రెమ సేడవుక నెన కెర, దస్సి కామ్ కెర కెరయ్ జితె తిలమ్.

పవులొసి అబ్బుదింసి రిత జా బోదన కెర్తె తిలిచి

¹⁰ తుమ్తె అమ్ సుద్ది ఇండిలిసి, సత్తిమ్ ఇండిలిసి, వేర వాట్ నెంతె సరిగా ఇండిలిసి తుమ్ ప్రబుక నంపజలస దెక సాచుల్ జా అస్సున్. దేముడు కి సొంత సాచి అస్సు. ¹¹ బోదల్క అబ్బొసి కో జలెకు దొర్కు జలిసి ఎత్తి కీసి ప్రేమ తెన్ జోవయింక సికడెదె, దస్సి తుమ్క ఎక్కెక్క కి కీసి నిదానుమ్ ఇండుక గే సికడ సికడ దయిరిమ్ సంగితె తిలమ్. ¹² అన్నె, జోవయించి సొంత రాజిమ్తె తుమ్ బెదితి రితి జోవయింతెన్ తుమ్ గవురుమ్ జతి రితి జోవయించి దయక దేముడు తుమ్క నిసాన అస్సు. 'జోవయింక గవురుమ్ కెర్తి రితి తుమ్ ఇండ' మెన బతిమాల్ప జా సంగితె తిలమ్, తుమ్ జాన్సు.

సుబుమ్ కబుర్క దెస్సలొసికుల్ నంపజలిన్చి

¹³ జలె, అన్నె కిచ్చొచి రిసా దేముడుక రోజాక అమ్చి సర్ద సంగితసుమ్ మెలె, జోవయించి అమ్ సూనయ్లి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ సూన, జాక 'మాన్సు కచి ఉచర్లిసి నెంజె, గని దేముడు సొంతయ్చి కోడు ఈంజ' మెన తుమ్ సత్తిమ్ చిన నంపజలదు. జయ్యి సుబుమ్ కబుర్ అప్పె తుమ్ నంపజలస్ చి పెట్టి కామ్ కెర్తయ్. ¹⁴ క్రీస్తు జలొ యేసుక నంపజల దేముడుచి తెడిచ యూదయ ప్రదేసిమ్చ సంగుమ్లచక కీసి జలె గే, తూమ్ కి, బావుడ్లు, దస్సి జలదు. మెలె, తూమ్ తుమ్చి దేసిమ్చచి అత్తి సేడ్డ అల్లలు జేవ్ కి జోవయించ సొంత యూదుల్చి అత్తి జేవ్ సేడ్డ. ¹⁵ జేవ్ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ అన్నె అగ్గె ప్రబు జలొ యేసుక మార్ల. చి అన్నె అగ్గె, దేముడు అబ్బొస్చ కబుర్లు సంగిల పూర్లుల్క కి మార్ల. అమ్కయ్ కి జేవ్ అల్లర్ కెర †ఉదడ్ల. ¹⁶ యూదుల్ నెంజలసక 'ప్రబుక నంపజా ‡రచ్చించుప జతు' మెన అమ్ బోదన కెరుమ్దే మెలె, జేవ్ అడ్డు కెరుక ఉచర్తతి. దస్సి కెర, దేముడుక కి ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తిక కి విరోదుమ్ సుదల్ రిత జతతి. దస్సి కెర, జోవయించి పాపుమ్ పూర్తి బెరవంతతి. గని దేముడు దెతి సిచ్చ కచితుమ్ జోవయింక ఎదిలి కి పిట్టి నాయ్. మొదొల్ జా అస్సు.

దెస్సలొసికతె గెచ్చుక పవులు ఆస జలిసి

¹⁷ ఓ బావుడ్లు, తుమ్చి తెన్ అమ్ అప్పె సగుమ్ దీసల్ నెంజిల్ రిసా, పొరబోదల్ రిత అమ్ జా అస్సుమ్. గని అప్పె దూరి జా తిలె కి, ఆత్తుక పాసి అస్సుమ్ మెలి కోడు. తుమ్తె అన్నె బే బేగి గెచ్చ తుమ్క సొంత అన్నె దెకుక జలె ఆస తెన్ అస్సుమ్. ¹⁸ గెతమ్, ఆవ్ పవులు సర్ద తెన్ 'బార్ జా గెచ్చిందె' మెన ఒగ్గర్ సుట్లు ఉచర్లయ్, గని సయ్తాన్ అమ్క పిట్టయ్లో. ¹⁹ తుమ్ అన్మానుమ్ జా నాయ్. అమ్చి దయిరిమ్, అమ్చి సర్ద, అమ్చి గవురుమ్ కిచ్చొ మెలె, ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతికయ్ దీసిక ఆమ్ జోవయించి మొక్కె టీచిలె, తుమి కి అమ్చి తెన్ ఒత్త టీచిలె. ²⁰ తుమ్ అమ్చి బవుమానుమ్ జలి రితి జా అస్సున్, తుమ్ అమ్చి సర్ద.

† బారికుల్ 18:3 దెక. †† కిచ్చొగి లాబుమ్ దొర్కు కెరంతి రిసా సుబుమ్ కబుర్క కెర్తయ్ మెన విరోదుమ్ సుదల్ గోసక సంగ తిల. ‡ బారికుల్ 17:1-13. †† మెలె పాపుమ్ తెంతొ, సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతొ.

తిమోతిక దెస్సలొసికతె తెద్రయ్లిన్చి

³ జలె, తుమ్క అమ్ దూరి తిలిసి అమ్ అన్నె ఓర్పుప జంక నెత్త కెర, 'అమ్ †ఏదెన్నుతె మాలజ్ జా తంక జలె తమ, గని తిమోతిక జవున్ దెస్సలొసికతెచ బావుడ్లుతె తెద్రవుమ' మెన, ² జోవయింక తుమ్తె తెద్రయ్లమ్. జో బావొ కి క్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా దేముడుచొ సేవ కెర్తొసా జా అస్సు, చి ప్రబుచి ఉప్పిచి తుమ్చి నముకుమ్ అన్నె డిట్టుమ్ కెర్పు, చి కిచ్చొయ్ అల్లర్ తుమ్తె కచి నిదానుమ్ పిట్టయ్తు నాయ్ మెన తుమ్క బుద్ది దయిరిమ్ సంగున్ మెనయ్ తెద్రయ్లమ్. ³ తుమ్చి నముకుమ్చి రిసా కో కో తుమ్క అల్లర్ కెర్తతి. అమ్ ప్రబుక నంపజలస దస సైమల్ సేడుక అస్సు మెన తూమ్ కి జాన్సు. ⁴ తుమ్చి తెన్ అమ్ తిలి పొది కి "అమ్ ఇస సైమల్ సేడుక అస్సు" మెన సంగితె తిలమ్, దస్సి జర్లు జలి జాన్సు. ⁵ జలె, తుమ్క అమ్ దూరి తిలె, తుమ్క 'కీసి జా అస్తి గ' నేన్లిన్కచి దుకుమ్ ఓర్పుప జంక నెత్తిర్లయ్చి రిసా 'ఏక వేల సయ్తాన్ కీసిగె జోవయింక అల్లర్ కెర, జోవయించి నిదానుమ్ పిట్టవ తయెదె. పిట్టవ తిలె, ఆరి ఒత్త స్రెమ సేడ తమ్దే' మెన, 'నంప తెన్ అస్తి గే నాయ్ గే సూనిందె' మెనయ్, తిమోతిక తుమ్తె తెద్రయ్లయ్.

తిమోతి అన్నె ఉట్ట జా సర్ద కోడు సంగిలిసి

⁶ దస్సి అప్పె తుమ్తె తెంతొ తిమోతి అమ్తె అన్నె ఉట్ట జా, ప్రబుచి ఉప్పిచి తుమ్చి నముకుమ్చి రిసా, తుమ్చి ప్రేమచి రిసా, సర్దచి కోడు ఆస అస్సు. పడ్డొ, అప్పెక అమ్క తుమ్ ప్రేమ తిలిసి, అమ్క నే పచ్చ తిలిసి, ఆము తుమ్కయ్ దెకుక కెద్ది ఆస తెన్ అస్సుమ్ గే తూమ్ అమ్కయ్ దెకుక తెద్ది ఆస తెన్ అస్సున్ మెనయ్ జో అప్పె అమ్క సంగ అస్సు. ⁷ బావుడ్లు, ఈంజ మదెనె అమ్ ఒగ్గర్ సైమల్ బాదల్ సేడ్డె తిలె కి, తుమ్క నిదానుమ్ అస్తి మెన తుమ్చి నముకుమ్చి రిసాచి కోడు అమ్ సూన్లి రిసా, అన్నె దయిరిమ్ జా అస్సుమ్. ⁸ తుమ్ ప్రబుచి తెడి నిదానుమ్ తిలె, అమ్క సరి జతయ్. జా కోడు సూన అన్నె జలి రితి జా అస్సుమ్. ⁹ తుమ్చి రిసా దేముడు అమ్చి పెట్టి దిలి సర్ద సంతోసుమ్చి రిసా, అమ్చి సర్ద జోవయింక దెకయ్తి రిసా జోవయింక కిచ్చొ దిలె జయెదె? ¹⁰ తుమ్తె గెచ్చ తుమ్క సొంత దెకుక కి, అన్నె, తుమ్ పూర్తి సికితిన్తె కిచ్చొ జలెకు నముకుమ్తె ఇదిల్ పెట తిలె జా చెంగిల్ కెరుక కి, బలె ఆస జా అస్సుమ్ చి రాతి మెద్దెనె ప్రార్దన కెర్తె తత్తసుమ్.

దెస్సలొసికుల్క పవులు ప్రార్దన కెర్లిసి

¹¹ అమ్ తుమ్తె జెతికయ్ రితి అమ్క అబ్బొ జలొ అమ్చొ దేముడు సొంత, అన్నె పుత్తున్ జలొ ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసు అమ్క వాట్ దెకయ్ దె. ¹² పడ్డొ, ఆము తుమ్కయ్ కీసి ప్రేమ అస్సుమ్ గే, దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, అన్నె ఎత్తిజిన్క, తూమ్ రోజాక అన్నె ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్తి రితి తుమ్చి పెట్టి ప్రబు సికడ్డు. ¹³ అన్నె, తుమ్చి పెట్టి పూర్తి నిదానుమ్ దెవుసు, చి ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసు పరలోకుమ్ తెంతొ జోవయించయ్ జలస ఎత్తిజిన్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతికయ్ దీసిక, తుమ్క 'పొరపాట్ నెంతె పూర్తి సుద్ది జా, అంచయ్ జా అస్తి' మెన, అమ్క అబ్బొ జలొ అమ్చొ దేముడు ఒప్పనుక జయెదె.

†† పవులు ఎక్కిలో ఏదెన్నుతె గెలన్; బారికుల్ 17:14-15. గని ఒత్త తెంతొ తిమోతి ఉట్ట అయ్లో కిచ్చొగె, చి ఒత్త తెంతొ పవులు జోవయింక దెస్సలొసికతె అన్నె తెద్రయ్లన్. ఒత్త తెంతొ పవులు కొరింద్ పట్టుమ్తె గెలన్; బారికుల్ 18:1. జో కొరింద్తె తిలి పొది; బారికుల్ 18:5; తిమోతి ఉట్ట అయ్లన్, చి తెదొడి, జెతె, పవులు ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగ్డన్; తిమోతి చి సిల్వాన్స్ తెన్.

తుమ్ దేముడుక సర్ద కెర్తి రితి ఇండ

4 జలె, తుమ్క అన్నె కిచ్చొ సంగుక మెలె, బావుడ్లు, దేముడుక సర్ద కెర్తి రిసా కిచ్చొ బుద్ది రితి ఇండుక గే అమ్తె తుమ్ సికిలదు. దస్సి సత్తిమ్ ఇండుక దెర అస్సునచి రిసా అమ్క సర్ద, జలె. "సత్తిమ్ ఇండుక అన్నె రోజాక సికితె తా" మెన అమ్క ప్రబు జలొ యేసు దిలి అదికారుమ్క అమ్ తుమ్క ముక్కిమ్క బతిమాల్పా జా సంగితసుమ్. 2 ప్రబు జలొ యేసుచి నావ్ తెన్ తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ ఆడ్రల్ దిలమ్ గే జాన్సు, గెద.

3 దేముడుచి ఇస్టుమ్ ఏక్ కిచ్చొ మెలె, తుమ్ అగ్గెచ బుద్దుల్ ముల, జోచి సుద్ది జా పూర్తి జోచయ్ మాన్సుల్ తుమ్ జా గెచ్చుక.

జలె, దస్సి పూర్తి చెంగిల్ సుదల్ జంకయ్ జాఁ కెర, కిచ్చొ మెలె, లంజె కమొతె నే కెరై, పూర్తి దన బుద్దుల్ ములుక ఈంజ దేముడచి ఉద్దెనుమ్. 4 లంజె పాపుమ్ నే జతి రితి, తుమ్ ఎత్తిజిన్ తుమ్చి ఆగ్గెచ ఆసల్ ముద్దొ కెరన, సుద్ది తెన్ తా మరియాద తెన్ తా, చి పెండ్లి జలె, తెర్నిమున్సు జా సత్తిమ్ తా. 5 దేముడుక నేన్ల మాన్సుల్, జలె, జోవయించి ఆగ్గెచ ఆసల్ జోవయింక ఇండయెదె, తుమ్ దస్సి జా నాయ్. 6 తుమ్చితె కో కి కక్క కి దస్సి పాపుమ్ కెర నాయ్, దస్సి మోసిమ్ తుమ్చి బావుడ్లి కి కెర నాయ్. దస్సి పాపుమ్ కెర్దదు మెలె, ప్రబు పచ్చు నాయ్. కచితుమ్ సిచ్చు దెయెదె. అగ్గె తుమ్క గట్టిజ సంగిలమ్.

7 దేముడు కిచ్చొచి రిసా అమ్క నిసాన అస్సె మెలె, అమ్క 'లంజె జతు' మెన నాయ్, గని అమ్ జోవయించి పరలోకుమ్చి సుద్ది జా జోచయ్ జతి రిసాయి. 8 దస్సి రిసా, లంజె నే జతిసచి ఈంజ ఆగ్గు తుమ్తె కో పిట్టయ్లె, మాన్సుచి మరియాద కడ్డయ్. గని అన్నె, ముక్కిమ్క, దేముడుచి మరియాద కడ్లి రితి జతయ్. తుమ్క 'సుద్ది జతు' మెనయ్ దేముడు జోచి సుద్ది తిలి ఆత్తు తుమ్చి పెట్టి దెతయ్. †

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ దెకితిసి

9 ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తినచి రిసా తుమ్ కో కిచ్చొ కబుర్ రెగుడుక నాయ్. ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తిన దేముడు సొంతయ్ తుమ్చి పెట్టి సికడ అస్సె. 10 అన్నె, 'ఒండి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్తెచ బావుడ్లుక ప్రేమ కెర్తతి' మెన, నిజామి తుమ్చి రిసా సంగుక జతయ్. గని, 'రోజాక అన్నెయ్ ప్రేమ కెరుక తుమ్ సిక్క, బావుడ్లు' మెన, తుమ్క బతిమాల్పా జా సంగితసుమ్.

11 పడ్డొ బమ్మ నెంతె జింక ఆస జా, అన్నె మాన్సుల్క పోటి నే కెరై, సొంత కామ్ తుమ్ దెకన్తె తా, అన్నె, అమ్ అగ్గె ఆడ్ర దిలి రితి, బద్దుకుమ్ నే జతె తుమ్ జితి కామ్ నిదానుమ్ కెర కెర కతె జితె తా. 12 దస్సి సొంత కామ్ కెర కెర జితె తిలె, తుమ్ కత్తె కత్తె నజీత్ తంక నాయ్, చి అన్నె మాన్సుల్చి మొక్కె నిస్కారుమ్ జసు నాయ్, గని తుమ్క 'సత్తిమ్ మాన్సుల్' మెన గవురుమ్ దెకుల.

ప్రబు ఉత్త జెతిసి

13 ప్రబుక నంపజా మొర గెలసచి రిసా, బావుడ్లు, తుమ్ ††అన్యాయుమ్ జా నాయ్. కిసి జవుల గే తుమ్ నేన తంక అమ్క ఇస్టుమ్ నాయ్.

యేసుప్రబుక నేన్లసచ మాన్సుల్ కో జలె మొరై, ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా ఏడుకుడు జవుల, 'యేసుప్రబుక నంపజలె పరలోకుమ్తె గతి వాటు

† కొరింథిల్క రెగిడ్లి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 6:15-20 దెక. అమ్చి ఆగ్గె ప్రబుచి దేముడుచి గుడి. జోవయించి దేముడుచి గుడి లంజెతె బెదయ్లె, జోచి మరియాద కడ్లి రితి జతయ్. †† 'ప్రబు బే బేగి అన్నె ఉత్త జెయెదె, చి అమ్క జోతె కడ నెయెదె' మెలి రితి సూన తిల, కిచ్చొగె, చి మదెనె జోవయింకె తిలస సగుమ్జిన మూర తిల కిచ్చొగె, చి 'జేవ్ కిసి జవుల గే' మెన బియఁ తిల. కిచ్చొగె.

తయెదె' మెన నేన్తి చి రిసా జోవయించి ఉప్పిచి నముకుమ్చి దయిరిమ్ జోవయింక నాయ్. జలె, తుమ్ దస్సి దుకుమ్ జంక నాయ్. 14 కిచ్చొక మెలె, యేసు మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్టన్ మెన అమ్ నంపజతసుమ్. దస్సి, యేసుక నంపజా మొర్ల మాన్సుల్ జోవయించి తెడి అస్తిచి రిసా, దేముడు యేసుక ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె తెద్రయ్తె పొదిక, జోవయింతెన్ జోవయింకయ్ కి కడ ఆనెదె.

15 ప్రబు సొంత జాన కెర ఏక్ కోడు కిచ్చొ మెన తుమ్క అమ్ సంగితసుమ్ మెలె, యేసుప్రబు అన్నె ఉత్త జెతి ఎద ఈంజ లోకుమ్తె కో నంపజలస జితె తమ్దె గే, నంపజా మొర్లసచి కంట అగ్గె జము నాయ్, జోవయించి కంట తొలితో జోవయింతెన్ బెదుమ్ నాయ్.

16 తెదెడ్క కిచ్చొ జర్దు జయెదె మెలె, పరలోకుమ్చి దూతల్తె చొ, వెల్లొ దూత ఎక్కిలో కేక్ గల సాడుప కెరై, పరలోకుమ్చి బజెన చి దేముడు బజన నప్పిమూఱి అవాడ్ తెన్, చి యేసుప్రబు అదికారుమ్ తెన్ పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెయెదె. నంపజా మొర్లస తొలితో జీవ్ జా ఉట్టుల. 17 పడ్డొ, ఆగాసుమ్తె ప్రబు తెన్ దస్సుల్ జతి రిసాయి అమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జితస కి, జేవ్ మొర జీవ్ జా అన్నె ఉట్టన తెన్ మబ్బుతె ఎక్కితె ఉక్కిల్ జమ్దె. ఒత్త తెంతో కెయఁక తెయఁక జో తెన్ తమ్దె. 18 జాకయ్, ప్రబుక నంపజా తుమ్చితె కచగె మాన్సుల్ మొర తిలె, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ఈంజేవ్ కొడొ ఉచరవడ దయిరిమ్ సంగితె తా.

ప్రబు కెయఁక అన్నె జెయెదె గే కో మాన్సు నేస్తిచి

5 గని, బావుడ్లు, ప్రబు కెయఁక కిసి కాలుమ్క అన్నె జెయెదె గే, జా, జాచి రిసా తుమ్క అమ్ కో అన్నె కిచ్చొ రెర్ల సికడుక నాయ్.

2 ప్రబు అన్నె ఉత్త జా ఈంజ లోకుమ్చక పరిచ్చు కెర తీర్పు కెర్తి జా వెల్లి దిసి చోరు అందరె అయ్లి రితి జెయెదె. కో †నేన్లె పొది జెయెదె.

3 జేవ్ దినాల్క, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిసి జతె తవుల మెలె, " †ఈంజ లోకుమ్క బాదల్ నాయ్, సింతుమ్ సుక్కుమ్ తెన్ అస్సుమ్" మెన జేవ్ ఉచరన ప్రబుక పచ్చు తిలె పొది జా దీసిచి జేవ్ నే ఉచర్లి వెల్లి సిచ్చు, నాసినుమ్ జతిసి, జోవయింక చట్టున లయెదె. తెబోదక కంట్లు పాచ అయ్లె పొది జేవ్ నొప్పుల్ కిసి పిట్టవనుక నెంజె గే, దస్సి. జా సిచ్చు అయ్లె, పిట్టవనుక నెతిరి.

ప్రబుక నంపజలసక దయిరిమ్ జాగర్ల సంగ రెగిడ్లిసి

4 తూమ్, బావుడ్లు, నంపజలస, అందబుఱ్డిచ సయ్తాన్చి రాజిమ్చ మాన్సుల్ నెంజాన్చి రిసా, జా దీసి కెయఁక జెయెదె గే ఆమ్ నేన్లె కి, అయ్లె, చోరు అయ్లి రితి తుమ్క జా బమ్మ కెరుక నాయ్.

5 కిచ్చొక మెలె, తూమ్ ఆము ప్రబుక నంపజలస ఎత్తిజిన్ జోచి ఉజిడ్ తిలి ఆత్తుక నొవర్ జెర్లిలస జా, మెద్దెన్చి తెలివి తిలి రితి జోవయింక రకుక అస్సె. జోచి ఇస్టుమ్ రితి ఇండుక అస్సె. అందబుఱ్డిచ, సయ్తాన్చి రాజిమ్చ నెంజామ్. 6 జాకయ్, నిదానుమ్ నెంజిల జామ నిజిల్ రిత జల జేవ్ వేర మాన్సుల్చ రిత అమ్ జంక పోని. ఆము, నే జామిల రిత తా, నే మచ్చిల రిత తా, బుద్ది తంక. 7 కిచ్చొక మెలె, నిజితిసి, జలె, అందతె బెదితిసి. మచ్చితిసి అందతె బెదితిసి.

8 గని జోచి ఉజిడ్చి ఆత్తు తెన్ అమ్ జెర్లు అస్సుమ్చి రిసా అమ్చి ఆత్తు నే మచ్చిల్ రితి తా అమ్ బుద్ది తంక అస్సె. ప్రబుచి ఉప్పిరి పూర్తి నముకుమ్ తియ, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తి తా. యుద్దుమ్తె గుండెచి పురైతో ఇనుము డాలు దెర తిలె కిసి ఈంటె గట్ట లయె నాయ్, దస్సి ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తిసి అందబుఱ్డిచి ఉప్పిచి యుద్దుమ్తె అమ్క కామ్క

† మత్తుయ 24:42-44చి కొడొ దెకితె, యేసు సొంత కి ఇసి సంగిలన్. †† అన్నె ఒగ్గర్ పూర్తుమ్ రెగిడ్లిసి ఏక్ దెక. యిర్మీయా 6:14-15, 8:11-12.

జెయెదె. పడ్డొ, యేసుప్రబు తుమ్క తుమ్చి పాపుమ్చి సిచ్చ తెంతొ రచ్చించుప కెర్తయచి రిసాచి దయిరిమ్ తెన్ తా. అందబుర్దొచి ఉప్పిచి యుద్దుమ్తె అమ్క బోడి కిచ్చొ నే లయితి రిసా గలంతి ఇనుము టోపిచి రితి జా దయిరిమ్ జయెదె. ⁹ కిచ్చొక మెలె, ప్రబుక నంపనెంజిల మాన్సుల్ సిచ్చ జతిసి ఆమ్ సేడుక దేముడు సెలవ్ దెయె నాయ్. గని ప్రబు జలో అమ్చొ యేసుక్రీస్తుక అమ్ నంప కెర్తయ్, అమ్చి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ అమ్క నే లయితి రితి జో యేసుచి అత్తి అమ్ రచ్చించుప జంక మెనయ్ జోచి సెలవ్. ¹⁰ జో యేసు అన్నె ఉత్త్ర జెతికయ్ పొదిక, అమ్ జీవ్ తిలె కి మొర తిలె కి, జోవయింతెన్ అమ్ బెద జితి రిసాయి జో యేసు మొర అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్లిసి. ¹¹ ఈంజేవ్ కొడొచి రిసా తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దయిరిమ్ కెరంతసు. అన్నె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ పూర్తి కిచ్చొయ్ అన్మానుమ్ నెంతె డిట్టుమ్ జతి రితి, ఈంజ ఎత్కిచి రిసా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దయిరిమ్ కెర్తె తా.

బుద్ధి ఇండెతన్చి రిసా ఆకర్ కొడొ

¹² ఆకర్చి, బావడ్లు, తుమ్క అన్నె కిచ్చొ ముక్కిమ్క బతిమాల్పా జా సంగితసుమ్ మెలె, ప్రబుచి కామ్ తుమ్తె కెర్తె తా జోచి అదికారుమ్చి తెడి తుమ్క దెకిత బుద్ధి సికడ్డసక తుమ్ మరియాద దెకితె తా. ¹³ జోవయించి కామ్చి రిసా జోవయింక ఒగ్గర్ ప్రేమ గవురుమ్ దెకితె తా. పడ్డొ, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో తుమ్ కట్టు తెన్ తా. ¹⁴ పడ్డొ అన్నె కిచ్చొ బుద్ధి సంగితసుమ్ మెలె, బావుడ్లు, బద్దుకుమ్ జలసక బుద్ధి సికడ్, దయిరిమ్ నెంజిలసక దయిరిమ్ కెర, ఆత్మక తొక్కి సెక్తి తిలసక తోడు తా, చి జోవయింతె కక్క జోవయించ తప్పుల్క కోపుమ్ నే దెకయ్తె, జేవ్ సికితిసి, డిట్టుమ్ జతిసి పాడ్ నే కెర్తి రితి ఓర్పుప జా. ¹⁵ కో తుమ్క అల్లర్ కెర్తె, జోవయింక తుమి అల్లర్ కెర నాయ్. తుమ్ దస్సి తప్పు నే జతి రితి జాగర్త దెకన. కెర్తొడి కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో

కామ్క జెతికయ్ రితి తోడు కెర్తె తంక ఆస జా. ఎక్కి ప్రబుక నంపజలసకయ్ మెన నాయ్, కక్కయ్ కి.

¹⁶ కిచ్చొ జర్గు జలెకి, సర్ద తెన్ తా. ¹⁷ బద్దుకుమ్ నే జెతె ప్రార్దన కెర్తె తా. ¹⁸ కిచ్చొ జర్గు జలెకి 'ఈంజ జర్గు జంక తుయి సెలవ్ దిలద' మెన, దేముడుక సర్ద తెన్ని ఒప్పన, సర్ద తెన్ తా. ¹⁹ క్రీస్తు జలొ యేసుచి తెడి అస్సుచి రిసా కిచ్చొ జలెకి తుమ్ దస్సి బుద్ధి తంక దేముడుచి ఇష్టుమ్.

¹⁹ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జర్గు కెర్తిసి పిట్టవుక పోన.

²⁰ మాన్సుచి అత్తి ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిన్క నిస్కారుమ్ కెర నాయ్.

²¹ గని, 'ప్రబుచి కబుర్ ఈంజ' మెన కో జవున్ కిచ్చొ జవున్ కోడు సంగిలె, 'ప్రబు సికడ్డిన్ తెన్ బెదితయ్ గే నాయ్ గే' మెన అజ్జ కెరంతి రిసా జా కోడు తుమ్ పరిచ్చ కెర. ప్రబు సికడ్డిన్ తెన్ బెదితయ్ మెలె, దెరన. ²² గని బెదె నాయ్ జలె, 'గర్చి' మెన దూరి కెర; కిచ్చొ గర్చి కామ్ జలెకి.

²³ తుమ్ జోచయ్ జా పూర్తి సుద్ది జతి రితి, మాన్సుల్క సేంతుమ్ ఆన్తొ దేముడు సొంత తుమ్క మార్పుప కెర్తె తవుసు, చి ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త్ర జెతికయ్ ఎద తుమ్ ఎత్తిజిన్క తుమ్చి ఆత్మ జేవు ఆగ్ పూర్తి పొరపాట్ నెంతె తవుసు.

²⁴ తుమ్క బుకార్లొ కెర్లొ అమ్చొ దేముడు నముకుమ్ జలొసా. ఈంజ ఎత్తి జొయ్యి జర్గు కెరెదె.

²⁵ బావుడ్లు, అమ్చి రిసా తుమ్ ప్రార్దన కెర్తె తా. ²⁶ ప్రబుచి ప్రేమచి రిసాచి అమ్చి ముద్దు ఒత్త నంపజల బావుడ్లు ఎత్తిజిన్క దెకయ్లి రితి తుమ్ జోవయింక సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జొకర.

²⁷ ఒత్త నంపజలస ఎత్తిజిన్ నూన్తి రితి ఈంజ ఉత్తుమ్ తుమ్ సదు కెర మెన ప్రబుచి నావ్ తెన్ తుమ్క ఆడ సంగితసి.

²⁸ ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవున్!

† నెంజిలె, కిచ్చొ జలెకి తుమ్ దస్సి బుద్ధి తంక మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి ఇష్టుమ్, క్రీస్తుచి అత్తి అమ్క జోదెకయ్లి రితి.

2 దెస్సలొసి

మొదొల్ కోడు

1 అమ్క అబ్బొ జలొ దేముడుక చి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుక సంపజా జోచి తెడి తిల దెస్సలొసిక పట్టుమచ సంగుమ్చక సిల్వానన్ చి తిమోతి, పవులు రెగిడ్డి ఉత్తమ్.

2 దేముడు అబ్బొన్చి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

3 తుమ్చి నముకుమ్ అన్నె ఒగ్గర్ జా గెతయ్, చి తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో రోజుక అన్నె ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్తసుచి రిసా, దేముడుక అమ్చి సర్ద నే సంగిలె నెంజె. తుమ్చి రిసా రోజుక అమ్చి సర్ద జోవయింక సంగితసుమ్. 4 అన్నె ప్రబుక విరోదుమ్ జలస, తుమ్క ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తె తిలె కి, తుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ ఒగ్గర్ బాదల్ సేడ్తె తిలె కి, తుమ్ నిదానుమ్ తా ఓర్పువ జతసు, చి తుమ్చి నముకుమ్ పిట్టె నాయ్. జాకయ్ దేముడుచ కేన్ సంగుమ్లతె గెలె జవున్, కబుర్ తెద్రయ్లె జవున్, తుమ్చి రిసాయి దయిరిమ్ తెన్ అమ్చి సర్ద అన్నె సంపజలసక అమ్ సంగితసుమ్.

5 జోచి రాజిమ్తె తుమ్ బెదిల్ రిసా తుమ్ †అల్లర్ సేడుక మెన దేముడు తుమ్క విలువ మెలి రితి దెక అస్సె. 'దస్సి తీర్పు కెర అస్సె' మెన, అన్నె జా తీర్పుక 'సత్తిమ్చి' మెన కిచ్చొతె రుజ్జు జతయ్ మెలె, తుమ్ ఈంజేవ్ బాదల్ ఓర్పువ జా నిదానుమ్ తిలిసెయి రుజ్జు జతయ్; ‡జోచి రాజిమ్తె తుమ్ బెదిల్ రిసా తుమ్ జేవ్ అల్లర్ సేడ్తసు.

6 దేముడు సత్తిమ్ తీర్పు కెర్తొసా జలిన్చి రుజ్జు కిచ్చొతె డీస్తయ్ మెలె, తుమ్క అల్లర్ కెర్తసుక జో సిచ్చ కెరెదె. 7 చి జోచి కామ్క బాదల్ సేడ అమ్ ఎత్తిజిన్క జో సుక్కుమ్ దెతి పొదిక తుమ్ కి దన బాదల్ సేడ్తసుక కి జా సుక్కుమ్ దెయెదె. కెయెక మెలె, ప్రబు జలొ యేసు †జోచి అదికారుమ్ దెకయ్త పరలోకుమ్చ దూతల్ తెన్, సుట్టునంత ఆగి లగితి రితి జా జో ఉత్త జా జోవయించి గవురుమ్ రుజ్జు జతి పొదిక ఈంజ ఎత్తి జర్గు జయెదె. 8 చి దేముడుక నేన్లసక, ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుచి సుబుమ్ కబుర్ రితి నే కెర్తసుక సిచ్చ కెరెదె.

9 జోవయించి సిచ్చ కిచ్చొ మెలె, ‡నాసెనుమ్తె గెచ్చ నాసెనుమ్తెయి కెయెక తెయెక తా గెచ్చుల, చి ప్రబుతె జేవ్ గెచ్చుక నెత్తిర్తి, జోవయించి ఒగ్గర్ సెక్తిచి రిసాచి జోచి ఒగ్గర్ ఉజిడెచి రిసా జేవ్ జోవయింక దెకుక నెత్తిర్తి. 10 జా కెయెక జర్గు జయెదె మెలె, జో అన్నె ఉత్త జెతికయ్ దీసిక. జో జెతిసి కిచ్చొచి రిసా మెలె, జోక సంపజా జోచి సుద్ది జా జోచయ్ జలస జో తెన్ బెద గవురుమ్ జతిసెతె గవురుమ్ జతి రిసా, చి జేవ్ జోక దెక ఆచారిమ్ చి సర్ద జతి రిసా.

† నెంజెలె 'సీలయ్' బారికుల్ 15:22, 16:19, 17:4, వడ్డా కొందిల్క రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 1:19, చి పేతురు రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 5:12 దెక. †† బారికుల్ 5:41క దెకిలె, జోవయించి నావ్ జోవయించి కామ్చి రిసా, అమ్ అల్లర్ బాదల్ సేడుక జో సెలవ్ దిలె కిచ్చొ రుజ్జు దెకయ్తయ్ మెలె, జోవయింకెన్ బెదుక జో అమ్క విలువ మెలి రితి దెకిలిసి. ‡ నెంజెలె, 'అన్నె తుమ్ పరలోకుమ్తె గెతెచి రిసా మదెన ఈంజేవ్ బాదల్ వాట్ తుమ్క అత్తుక డిట్టుమ్ పూర్తి కెర తెయార్ కెర్తయ్.' యాకోబు 1:2-4 దెక. †† నెంజెలె 'జోవయించ ఒగ్గర్ సెక్తిచ పరలోకుమ్చ దూతల్ తెన్ ఉత్త జా....' ‡ నెంజెలె, 'మొర్పుతె'. మెలె, ఆత్మమొర్పుతె, ఆకర్వి మొర్పుతె. డీసయ్లిసి 2:11, 20:6, 20:14, 21:8.

జోచి రిసా అమ్ తుమ్క సంగిలి సాచి తుమ్ నంపజలదు, చి తుమ్ కి ఒత్త బెదితె.

దెస్సలొసికవ పవులొసి ప్రార్దన కెర్లిసి

11 జెంక తుమ్చి రిసా రోజుక ప్రార్దన కెర్తసుమ్. కిచ్చొ మెన మెలె, తుమ్ జోచయ్ జా, జోచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె తుమ్ బెదుక మెన దేముడు తుమ్క బుకార అస్సె, చి జో తుమ్క బుకార్తి కెర్లిన్క తుమ్ విలువ జతి రితి కెర్పు. తుమ్ ఉచర్లి కేన్ చెంగిల్ కామ్ కి, తుమ్చి నముకుమ్చి రిసాచి ఎత్తి కామ్ కి జోవయించి ఆత్మసెక్తిక జెయ్యిమి కెర్పు. 12 తుమ్ ఇండితిసెతె అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుచి నావ్ గవురుమ్ జయెదె, జోవయించి తెడి తుమ్ కి గవురుమ్ జన్నె. దేముడుచి ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయయ్ ఈంజ ఎత్తి జర్గు జతి రిసా ప్రార్దన కెర్తసుమ్.

2 బావుడ్లు, అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తు అన్నె ఉత్త జెతిసెచి రిసా, జోక సంపజలస ఎత్తిజిన్ జోతె గెచ్చ జో తెన్ ఎక్కితె బెదితిసెచి రిసా, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెన అప్పె బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె, 2 జా దీసి నే జెతె అగ్గె, అబద్దుమ్క, "దీసి పాచ అయ్లి గె. సివ్న దెకిలయ్, ప్రబుచి కోడు, ఈంజ" మెన కో జవున్ కిచ్చొ జవున్ ఆత్మచి సెక్తిక సంగిలె, నెంజెలె "దీసి పాచ అయ్లి గె" మెన కేన్ జవున్ మాన్సు సాంత సెక్తిక ఉచర సంగిలె, నెంజెలె "దీసి పాచ అయ్లి మెన అమ్చి తెన్ ఉత్తమ్తె అయ్లి" మెన కో జవున్ సంగిలె, తుమ్చి మెన్సు తుమ్ బమ్మ జా నాయ్, సంప కెర నాయ్. 3 కోయి దన కొడొ సంగిలె, తుమ్ మోసిమ్ సేడ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ప్రబు అన్నె జెతికయ్ జా దీసి నే జెతె అగ్గె, తొలితో, ఒండి లోకుమ్చ ఎతివాట్జెన్ మాన్సుల్ దేముడుక విరోదుమ్ జతి వెల్లి బాద జర్గు జంక అస్సె. దేముడు సంగిలిన్ ఎత్తిక విరోదుమ్ జలొ †పూర్తి వెల్లి మూర్కుమ్ బుద్ది జలొసా ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జంక అస్సె, జో పూర్తి నాసెనుమ్ జా గెతొసా.

4 జో వెల్లి మూర్కుడు కీసి జయెదె మెలె, కేన్ దేముడు మెలొసాక కి కేన్ జొకర్తి వస్తువక కి జో విరోదుమ్ కెర, "ఆవ్ వెల్లి" మెనన, దేముడుచి గుడితెచి ముక్కిమ్ జలి టాన్తె వెస కెర, "ఆవ్ దేముడు" మెనన సంగెదె. 5 తుమ్చి తెన్ ఆవ్ తిలి పొది కి తుమ్క ఈంజ ఎత్తి సంగిలయ్. ఏద కెర్పు నాయ్ గె?

6 జలె, దేముడు సెలవ్ దిలి కాలుమ్కయ్ జో మూర్కుడు బార్ జంక జయెదె. గని అప్పె నే బార్ జంక కిచ్చొ అడ్డు తయెదె గె తుమ్ జాన్సు. 7 మదెనె జో మూర్కుడుచి బుద్ది ఈంజ లోకుమ్తె జేవ్చి పాపుమ్ లుంక, చోరు తిరిమ్ తిరిమ్ కెర్తయ్, గని జోక అడ్డు కెర్తొసా అడ్డు కెరుక ములిలెకయ్, జా బాద ఎదార్దుమ్ జా పూర్తి అల్లర్ కెరెదె. 8 తెదొడెకయ్ జో మూర్కుడు బార్ జా జోవయించి కామ్ ఎదార్దుమ్ కెరెదె. గని ప్రబు జలొ యేసు అన్నె ఉత్త జా డీస్తిన్కయ్ జొయ్యి జో మూర్కుడుచి సెక్తి

†† డీసయ్లిసెచి పుస్తకుమ్తె దసా మాన్సుచి రిసాచ కొడొతె 'జంతు' మెన టాలి తెన్ సంగితయ్. డీసయ్లిసి 12:9, చి 13 అద్యయమ్ తెంతొ 17 అద్యయమ్ ఏద, చి 19, 20 అద్యయల్ దెక.

గెచ్చవయ్ గెలెదె. చి రితి జోచి చోడి తెంతో జెతికయ్ వాడుకయ్ జోవయింక మారయ్ గెలెదె.

⁹ జో మూర్కుడు జలొసా కేనె తెంతో జా తయెదె మెలె, సయ్తాన్చి సెక్తి తెంతో బార్ జా తయెదె. అయ్లె, జో సయ్తాన్చి ఒగ్గర్ సెక్తి తెన్ అబద్దుమ్చ [†]మాయల్ జత వెల్లో వెల్లో కమె గట్టిజ కెర కెర, ¹⁰ నాసెనుమ్తె గెచ్చుక తిలసక మోసిమ్ కెరెదె. కిచ్చొక మెలె, సత్తిమ్ తిలిసి జేవ్ ప్రేమ కెరుక నెసిలచి రిసా రచ్చన జతి నాయ్. ¹¹ సత్తిమ్ జేవ్ నెసిలి రిసా, 'అబద్దుమ్, జలె, నంప కెర్త' మెన, 'జేవ్ ఆత్మ గుడ్డి జతి రితి జా మోసిమ్తె దెర్ను సేడ్డు' మెన దేముడు సార్చు కెర తయెదె. ¹² దస్సి, కో సత్తిమ్ నంప కెర్తి నాయ్, గని పాపుమ్క ఆస జవుల గే, సిచ్చతె గెచ్చుల.

ప్రబుక నంపజలన రచ్చనతె గెతిన్చి

¹³ ప్రబు ప్రేమ కెర్త ఓ బావుడ్లు, తుమ్చి రిసా దేముడుక అమ్చి సర్త నే సంగిలె నెంజె. రోజాక తుమ్చి రిసా జోవయింక అమ్చి సర్త సంగితనుమ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ [‡]రచ్చించుప జంక మెన మొదొల్ తెంతో జో నిసాన్లన్. కీసి రచ్చించుప జంక మెలె, తుమ్ జోవయించయ్ జతి రితి జోవయించి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క సుద్ది కెర్తి వాటు, చి సత్తిమ్ తుమ్ నంప కెర్తి వాటు. ¹⁴ ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుచి గవురుమ్తె తుమ్ బెదితి రిసా, తుమ్ ఇసి సుద్ది జంక సత్తిమ్ నంప కెరుక మెన దేముడు తుమ్క బుకార్లన్. కేన్ వాటు బుకార్లన్ మెలె, అమ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లి వాటు. ¹⁵ జాకయ్, బావుడ్లు, తుమ్ డిట్టుమ్ టీచ, చి అమ్చి అత్తి దిలిసి ఎత్తి, మెలె, అమ్ ఒత్త తిలి పొది సెకడ్డిసి కి ఇన్నె తెంతో ఉత్తుమ్ రెగ్గ సెకడ్డిసి కి, తుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, జయి రితి ఇండ.

దెస్సలొసికచ రిసా పవులొసి ప్రార్దన

¹⁶ ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుక్రీస్తు, అన్నె అమ్క అబ్బొ జలొ దేముడు జోవయించి దయక అమ్క ప్రేమ తా, కెయ్క తెయ్క తిలి దయిర్మ్ దెతి పరలోకుమ్తె గెచ్చ జతి దయిర్మ్ కి అమ్ ఎత్తిజిన్క దా అస్తి. ¹⁷ జలె, 'తుమ్చి పెట్టి తుమ్క జోవయించి ఆత్మకచి దయిర్మ్ కెర్తె తా తుమ్ కెయ్క తెయ్క సత్తిమ్ ఇండితి రితి సత్తిమ్ లట్టబ్బి రితి తుమ్క డిట్టుమ్ నిదానుమ్ కెర్తె తత్తు' మెన అమ్ ప్రార్దన కెర్తనుమ్.

అమ్చి రిసా కి ప్రార్దన కెర

3 పడ్డొ అన్నె కిచ్చొ మెలె, బావుడ్లు. ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్తె సూనయ్తికయ్ జా కీసి తుమ్తె పలితుమ్ దెర్తి గే, అమ్ ఇన్నె సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తిసి కి అడ్డు నెంతె జీన

† నెంజెలె 'కోడుక'. డీసయ్లిన్ 19:21తె సయ్తాన్చి సేవ కెర్తె తిలనచ సయ్న్యుముల్క ప్రబు జోవయించి చోడితెచి కడ్డుమ్క మారెదె. జా కండా జోవయించి కోడుకయ్ టాలె జతయ్. ఇన్నె కోడుచి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. †† డీసయ్లిన్ 12:9, చి 13 అద్యయిమ్ దెక. 13:13తె మాయచ వెల్లో వెల్లో కమెచి కోడు అస్సి. ‡ నెంజెలె, ప్రబుక నంపజతన మొత్తుమ్తె తూమ్ నొవొ జతి రితి తొలితొ నంపజంక మెనయ్ జో నిసాన్ల మెన ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె అస్సి. †† మెలె, పాపుమ్తె తెంతో, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి సిచ్చ తెంతో, చి సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతో రచ్చించుప జంక.

పలితుమ్ దెర్తె తవున్ మెన అమ్చి రిసా తూమ్ ప్రార్దన కెర. ² బుద్ది నెంజెల కుస్సిదుమ్చ మాన్సుల్ కెర్తె అల్లర్ తెంతో అమ్ రచ్చించుప జతి రితి తుమ్ ప్రార్దన కెర. సగుమ్జిన్ ప్రబుక నంప కెర్తి నాయ్, గెద. ³ ప్రబు, నముకుమ్ జలొసా, చి తుమ్ ఆత్మక డిట్టుమ్ తతి రితి జో సెక్తి దెయెదె, చి సయ్తాన్ కెరయ్త అల్లర్ తుమ్క నే లయితి రితి జోయ్య అడ్డు దెయెదె. ⁴ తుమ్చి రిసా 'అమ్ సంగిల్ రితి నిదానుమ్ కెర్తె, నిదానుమ్ కెర్తె తవుల' మెన ప్రబుచి తెడి దయిర్మ్ తెన్ అస్సుమ్. ⁵ జోవయించి ఇస్టుమ్ రితి తుమ్ కెర్తి రితి, దేముడుచి ప్రేమ క్రీస్తు పుత్తున్చి నిదానుమ్, తుమ్చి పెట్టి ప్రబు దెవును.

కామ్ కెర కెర జెతిన్చి రిసా

⁶ బావుడ్లు, ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుమ్క కిచ్చొ ఆర్త దెతనుమ్ మెలె, ప్రబుక నంపజలొ కేన్ బావొ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్తె బద్దుకుమ్ జా జితయ్ గే, 'నిదానుమ్ తెన్ కామ్ కెర కెర జియ' మెన అమ్ సంగిలిసి పిట్టవన్తయ్. దసాచొక తుమ్ దూరి తా. ⁷ ఆమ్ కెర్తి రితి తుమ్ దెక సికిలె చెంగిలి మెన తుమ్ సొంత జాన్సు. తుమ్చి తెన్ అమ్ తిలి పొది బద్దుకుమ్ జము నాయ్. ⁸ చి డబ్బుల్ నే దెతె కచి అన్నిమ్ కమె నాయ్, గని కక్క బోద నే కెర్తి రిసా, సైమ సేడ సేడ రాతి మెద్దెనె [‡]సొంత కామ్ కెర కెరయ్ జెతె తిలమ్. ⁹ జితిసి గట్ట తుమ్తె ఆరి నబుక జతి, చి అమ్చి కామ్చి రిసా, గని 'అమ్క దెక జేవ్ కి బుద్ది సిక్కుత్' మెన, దస్సి సొంత కామ్ కెర కెరయ్ జిలమ్. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, "కో కామ్ కెరె నాయ్ గే, కవున్ కి నాయ్" మెన ఆర్త దిలమ్. ¹¹ తుమ్క కిచ్చొక సంగితనుమ్ మెలె, తుమ్తె సగుమ్జిన్ బద్దుకుమ్ జా కామ్ నే కెర్తె, ఆరి బుల బుల వేర మాన్సుల్చి కామ్ పిట్టయ్తతి మెన సూన అస్సుమ్. ¹² దస మాన్సుల్చి రిసా ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ కిచ్చొ ఆర్త దెతనుమ్, కిచ్చొ బతిమాల్చు జా సంగితనుమ్ మెలె, "బమ్మ నెంతె పూచి తెన్ తుమ్ సొంత కామ్ కెరనయి జియ" మెంతనుమ్. ¹³ బావుడ్లు, చెంగిల్ కామ్క జెతిసి ఎత్తి కెరుక తుమ్ బద్దుకుమ్ జా నాయ్. ¹⁴ ఈంజ ఉత్తుమ్తె అమ్ సంగిల్ రితి కో కెరె నాయ్ గే, 'జోవయింక బుద్ది జెతికయ్ రితి గడియ లాజ్ జవున్' మెన, జో కొన్నొ గే తుమ్ దెక చి జోవయింక జా మదెనె తుమ్తె బెదవన నాయ్. ¹⁵ జోవయింక విరోదుమ్ దెక నాయ్, గని జోవయింక 'క్రీస్తుచి తెడి బావొ జయెదె' మెన, జోవయింక బుద్ది జెతె ఎదక జోవయించి పూచి జో కెర్తి రితి జోవయింక సికడ.

ఆకచి ప్రార్దన

¹⁶ సేతుమ్ దెతొ ప్రబు సొంత తుమ్చి పెట్టి జోవయించి సేతుమ్ పూర్తి దెతె తవున్. తుమ్ ఎత్తిజిన్క ప్రబు తోడు తవున్. ¹⁷ ఆవ్ పవులు సొంత ఆతు తెన్ ఈంజ ఆకర్ కోడు రెగిడ్డిసి. అంచి ఎత్తి ఉత్తుమ్క 'అంచి' మెన ఆవ్ ఇసి రెగిడ్డిసి గుర్తు జవున్. అంచి రెగ్గక ఇసి తయెదె. ¹⁸ అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్క ఎత్తిజిన్ తెన్ తవున్!

‡ పవులు టంబుగుడ్డల్ తున తెయార్ కెరెదె.

1 తిమోతి

మొదటి కోడు

1¹⁻² యేసుక్రీస్తుచి రిసా అంచితె సిక నంపజా నిదానుమ్ జా అంచొ పుత్తు జలో రితో ప్రేమ తిలో తిమోతిక జో క్రీస్తు జలో యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా జోచొ బారికి జలో ఆవ్ పవులు రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

† సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ఆవ్ బులుక మెన అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలో †దేముడు, పరలోకుమ్తె అమ్ బెదితి దయిరిమ్ దిలో క్రీస్తు జలో యేసు ఆడ్ర దా అస్తి.

‡ అబ్బొన్ జలో దేముడుచి అమ్చొ ప్రబు జలో క్రీస్తుచి దయ కన్యారుమ్ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

సగుమ్జిన్ వేర కోడు సికడ్డిన్చి రిసా

3 ఆవ్ మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెతె తిలి పొది తుక ఆవ్ బలవంతుమ్ కెర్తిసి కిచ్చొగె జాన్చి. జా కోడు తుయి నిదానుమ్ కెరు. కిచ్చొ మెలె, “ఒత్తచ అమ్చ నంపజలసతెచ జేవ్ సగుమ్జిన్ వేర కోడు నే సికయ్తి రితి తుయి ఎపెసు పట్టుమ్తె తా జోవయింక ఆడ్ర దా కెరు” మెలయ్. ఆవ్ అన్నె దస్సి సంగితసి. 4 మాన్సుల్ కచి ఉచర్ల రితయ్ మత్తలివొ, ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్చ, పూర్గుల్చ సెకుమ్లుతె జెర్మిలసచి రిసాచ మత్తలివొచ, కొడొచి ఉప్పిరి కొడొచ తగులు ఉచర్తె తత్తతి. జా కామ్క నెంజె. దనచచి రిసా ఉచర్తె తిలె, ఆరి సత్తిమ్ నెంజిలిన్ కి ఒత్త బెద తయెదె, చి ఆరి లట్టబై తవుల, చి ముక్కిమ్క దేముడు దిలి కామ్క అడ్డు కెరెదె. జోవయింక కామ్ జర్గు కెర్తిన్క కిచ్చొ ముక్కిమ్ మెలె, యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరిచి నముకుమ్.

5 ఈంజ ఆడ్ర అమ్ కిచ్చొక దెతసుమ్ మెలె, జేవ్ మాన్సుల్ కెర్తి రితి తగుల్ కెరయ్తి రితి నాయ్, గని తుమ్చి ఉప్పిరిచి ప్రేమయ్చి రిసా. ఈంజ అమ్చి ప్రేమ కిచ్చొ మాయచి నెంజె. అంచి పెట్టిచి సత్తిమ్కయ్, ‘సత్తిమ్ కెర్తసుమ్’ మెన జాన్తి దయిరిమ్ జయి, చి కిచ్చొ మాయ నెంజిలి అమ్చి నముకుమ్కయ్చి ప్రేమయ్ ఈంజ. 6 సగుమ్జిన్ మాన్సుల్, వేర బుద్దుల్తె బెదిత కామ్క నెంజిల కొడొ లట్టబ్బిన్తె అలవాల్ జా దసితె గెచ్చ మార్పుప జా అస్తి. 7 ‘దేముడుచ ఆగ్గుల్ సికడ్డస ఆమ్’ మెనంతతి, గని జేవ్ సాంత సంగితిన్చి అర్దుమ్ నేన్తి, చి ‘ఈంజేవ్ జేవ్ కొడొచ ఆగ్గుల్చ అర్దల్ ఇసి దస్సి’ మెన జేవ్ సంగిలే కి, జేవ్ అర్దల్ జేవ్ కి నేన్తి.

8 దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి అర్దుమ్ సరిగా నాయిమ్ తెన్ సికడ్డ తిలె చెంగిలి మెన అమ్ జానుమ్. 9 గని తుమ్ ముక్కిమ్క కిచ్చొ ఉచర మెలె, సత్తిమ్ ఇండిత మాన్సుల్చి రిసా నాయ్, గని దేముడు

పూర్గుమ్ తెంతో ఆగ్గుల్ దా అస్సి మెలె, ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి బుద్ది నెంజిల చి సాంత ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితసచి రిసా, దేముడుక విరోదుమ్ జలి రితి ఇండితస చి పాపుమ్ సుదల్చి రిసా, దేముడుచి సుద్ది బుద్ది నెంజిల చి జోవయింక ఆడ్రసచి రిసా ఆగ్గుల్ దా అస్సి. అన్నె కచి రిసా మెలె, అబ్బుదింసిక జవున్, అయ్యుఅబ్బొ అత్య కెర్తసచి రిసా, కేన్ మాన్సుక జవున్ అత్య కెర్తసచి రిసా, 10 లంజెబుద్ది ఇండితసచి రిసా, మున్సుబోదల్ తెన్ మున్సుబోదల్ లంజెకమొ కెర్తసచి రిసా, మాన్సుల్క దెర లాబుమ్ కెరంతసచి రిసా కి, అబద్దుమ్బుద్ది ఇండితస చి అబద్దుమ్ సాచి సంగితసచి రిసా కి, మెనయ్ దేముడు ఆగ్గుల్ దా అస్సి. అన్నె, జో దేముడు సికడ్డిన్తె కిచ్చొ బుద్ది జలికి బెదె నాయ్ గే, జా ఎత్కిచి రిసా జో ఆగ్గుల్ దా అస్సి. 11 దేముడు సికడ్డిసి కేనె ముక్కిమ్క డీస్తయ్ మెలె, అంక ‘సూనపు’ మెన పరలోకుమ్చి సంతోసుమ్ తిలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి పరలోకుమ్చి గవురుమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ తెయి డీస్తయ్.

దేముడు పవులుక దయ కెర్లన్

12 ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ కామ్తె అంక బుకార్తో అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. అంక ‘నిదానుమ్ కెరెదె’ మెన అంక నంప కెర్తి రితి, ఆవ్ జోవయింక సేవ కెరుక ఆవ్ విలువ తిలి రితి జో దెక, అంక నిసాన ఈంజ సేవక దొర్కు జలి సెక్తి ఎత్కి జో దా అస్సి. 13 అగ్గె, జలి, జోవయింక ‘దేముడు నెంజె’ మెన ఆవ్ దూసుప కెర్తి తిలయ్, జోవయింక విరోదుమ్ జా జోవయింక మాన్సుల్క అల్లర్ కెర్తి తిలయ్, జోవయింక నిస్కారుమ్ దెకితె తిలయ్. గని ఆవ్ నేన కెర అన్యాయుమ్ జా దస్సి కెర్లయ్, చి జోవయింక దయక జో అంక చెమించుప కెర్లన్, 14 అన్నె, అమ్చొ దేముడు ప్రబుచి ఎదివాల్ దయక యేసుక్రీస్తుక నంపజతసకయ్ దొర్కు జతి నముకుమ్ ప్రేమయ్ అంచి పెట్టి జెర్మయ్లన్. 15 కేన్ కోడుచి సత్తిమ్ కచితుమ్ జో దస్సి కెర్తిసి దెకయ్తయ్ మెలె, ‘పాపుమ్ సుదల్చయ్ రచ్చించుప కెర్తి రిసాయి యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జలన్’ మెలిసి. ఆవ్ కి పూర్తి పాపుమ్చొ, ఎత్కిజిన్చి కంట ఆవ్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చొ. 16 గని జో దేముడు కిచ్చొచి రిసా అంచి ఉప్పిరి జోవయింక దయ తిలన్ మెలె, ఆవ్ పూర్తి పాపుమ్చొ కెర్ల అల్లర్ జో ఓర్పుప జా చెమించుప కెర్తిన్ తెన్ జోవయింక ప్రేమ పూర్తి రుజ్జా జంకయ్. దస్సి, జో నిసాన్లసతె కో అంక దెకిలె, అమ్ కి రచ్చించుప జా పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దే మెన దయిరిమ్ జా నంపజవుల. 17 ఎత్కి ఉగలు ఏలుప కెర్తొ రానొ జలో నే మొర్తొ, నే డీస్తొ ఎక్కి దేముడుక ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్క పరలోకుమ్చి గవురుమ్, మరియాద కలుగు జవున్! ఆమేన్.

తిమోతిక పవులు దిలిసి ఆడ్ర

18 తిమోతి, అంచొ పుత్తున్, కిచ్చొ ఆడ్ర తుక దెతసి మెలె, కిచ్చొ కామ్ తుచి అత్తి సార్వ కెర దెతసి మెలె, తుక ‘అంచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసా బుల్లు’ మెన జా దీసి జోవయింక కబుర్లు సంగితసచి అత్తి దేముడు సంగిలిసి తుయి జర్గు కెరు. పాపుమ్చి ఉప్పిరిచి ఆత్మయుద్దుమ్తె జా దీన్చ జో సంగిల కొడొ తుక ఆత్మాయ్దల్

† ‘క్రీస్తు’ మెలె, ‘దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక తెద్రయిందె చి అంచయ్ జల మాన్సుల్క జో విలువ కెరెదె’ మెన ఎత్కి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్గుమ్ తెంతో సంగ తిలో. జలి, యూదుల్ తెన్ ‘క్రీస్తు’ మెలె, జో రచ్చించుప కెర్తొసాచి అర్దుమ్ తయెదె. †† ‘సుబుమ్ కబుర్’ మెలె, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె జా అమ్చి పాపుమ్ వయ అమ్క నయ్తాన్చి రాజుమ్ తెంతో విడ్డల్ కెర పరలోకుమ్చి రాజుమ్తె బెదయ్లిన్చి రిసాచి కబుర్. ‡ నెంజిలె, ‘దేముడు, పరలోకుమ్తె అమ్ బెదితి వాటు జలో క్రీస్తుయేసు; యోహాను 14:4, 6; ఆడ్ర దా అస్తి. పరలోకుమ్తె అమ్ బెదితి వాటు క్రీస్తుచి రిసా జోచి ఉప్పిరి అమ్చి దయిరిమ్ అస్సి, జొయ్యి అమ్క దొర్కు, జలి దయిరిమ్.’ †† నెంజిలె ‘అమ్క అబ్బొ జలో....’

జతు; జోవయించి సుబుమ్ కబుర్ వేర బుద్ధుల్ చి ఉప్పిరి జీనతి రితి
 19 చి సత్తిమక నిదానుమ్ తా, పాపుమ్ నే ఇండితె, 'చెంగిల్' మెన
 తుయి జాన్లిసి పూర్తి మెన్సు నిదానుమ్ కెరయ్ దయిరిమ్ తెన్ ప్రబుచి
 కామ్ కెరు. సగుమ్జిన, జలె, 'చెంగిల్' మెన జేవ్ జాన్లిసి నెన ముల
 కెర, జేవ్ అగ్గె ఒప్పున తిలి నముకుమ్ జెవ్వి పాడ్ కెరన గెల అస్సి.
 20 జోవయింతె కొన్సు మెలె, హుమెనైయసు చి అలెక్కుండు. దస్సి కెర,
 దేముడుచి మరియాద కడ అస్సి. 'దస్సి పాపుమ్ ముల సిక్కుతు'
 మెనయ్, జేవ్ సిచ్చ జతి రితి జోవయింక క్రీస్తుచి నావ్ తెన్
 సయ్తాన్చి అత్తి ఆవ్ సార్పు కెర దా అస్సి.

డాక్వెల్లో చి రిసా సంగుమ్చ ప్రార్దన కెర్తినచి రిసాచి కోడు

2 తొలితో తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్ ప్రార్దన కెర్తినచి
 రిసా కిచ్చొ ఏక్ కోడు ఆవ్ బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె,
 దాకువెల్లో ఎత్తిజినచి రిసా, జోవయింక కామ్క జెతిసి దొర్కు జతి
 రితి తుమ్ ప్రార్దనల్ కెర. జోవయింక ప్రబు తోడు తతి రితి ప్రార్దనల్
 కెర, చి ప్రబు కెర్ల దయ కమెచి రిసా కి జోవయింక తుమ్చి సర్ల సంగ.
 2 అన్నె కిచ్చొ మెలె, దేసిమ్క ఏలుప కెర్ల అదికారుల్ ఎత్తిజినచి రిసా
 అమ్క చెంగిల్ దెకుత్ మెనయ్ తుమ్ ప్రార్దన కెర. అమ్ ఎత్తిజిన్
 అల్లర్ నెంతె సెంతుమ్ తెన్ జింక జయెదె, అడ్డు నెంతె ప్రబుక బక్తి
 కెరుక జయెదె, చి మరియాద తెన్ జిమ్దె.

ఎత్తిజిన్ నంపజా రచ్చించుప జతు మెన ప్రబుచి ఉద్దెనుమ్

3 దస్సి ప్రార్దన కెర్లె చెంగిలి, అన్నె 'చెంగిలి' మెన అమ్చొ రచ్చించుప
 కెర్లొసా జలొ దేముడు ఒప్పన్తయ్. 4 కిచ్చొ మెలె, 'సత్తిమ్ జాన్తు!
 రచ్చించుప జతు' మెనయ్ మాన్సుల్ ఎత్తిజినచి రిసా జోవయించి
 ఉద్దెనుమ్. 5 కిచ్చొ సత్తిమ్ జాన్తు మెన ఇస్టుమ్ జతయ్ మెలె, జో
 ఎక్కిలొయి దేముడు జలిసి, చి జోవయింక చి మాన్సుల్క మదెనె
 జతొసా ఎక్కిలొయి తిలిసి, మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొ రచ్చించుప
 కెర్లొసా జలొ క్రీస్తు జలొ యేసుయి. అన్నెయ్ కిచ్చొ సత్తిమ్ జేవ్
 జానుక జోవయించి ఇస్టుమ్ మెలె, 6 జో కెర్లి ముక్కిమ్ కామ్. మెలె,
 'సయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతొ రచ్చించుప జతి వరుమ్ ఒండి
 లోకుమ్చ మాన్సుల్ సంగితి అవ్కాసుమ్ తవున్' మెనయ్
 జోవయించి సొంత జివ్ దా మొర గెచ్చు, అమ్క సయ్తాన్ తెంతొ జో
 నెత్తొవ గెలిసి. ఈంజయ్ కోడుచి సత్తిమ్ సరిగా సమయ్యమ్ దేముడు
 అమ్క రుజ్జా దెకయ్లొ.

7 దస్సి, "తుయి అంచొ బారికి జా అంచి అదికారుమ్ తెన్
 యూదుల్ నెంజిల ఎత్తిజినక, మాన్సుల్తె గో, చి జోవయింక
 సుబుమ్ కబుర్ సూనవ బోదన కెరు" మెనయ్ ప్రబు అదికారుమ్ దా
 అంక తెద్రవ అస్సి. కో జవున్ వేర సంగిలె, తుమ్ నంప కెర నాయ్.
 ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితసి.

ప్రబుక కీసి మరియాద దెంక గే

8 ప్రార్దనల్చి రిసా జలె, అంచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ మెలె, తుమ్ కేన్ బెద
 జెతి పొది మున్సుబోదలి ప్రార్దన కెర్లు. దేముడుక పూర్తి సత్తిమ్ తా,
 పెట్టి కిచ్చొ కోపుమ్ నెంతె, కిచ్చొ జట్టి జతిసి నెంతె. సుద్ది తిలి అత్తొ
 ఉక్కుల ప్రార్దన కెర్లు. 9 దస్సి, కి, తేబోదలు కక్కయ్ లాజ్ నే కెర్లి రితి,
 బుద్ది తెన్ బడాయ్ నెంతె, చెంగిల్ బందన తంక. సెండి తెన్
 బడాయ్చి పొని. బజార్ గే వెండి గే ముత్త్యల్ గే తియనుక పొని.
 బడాయ్చ పాలల్ కి పొని. మరియాద తెన్ని తంక. 10 దేముడుక బక్తి
 కెర్లె కేన్ తేబోదక కి సూటి కెర్తిన కిచ్చొ ముక్కిమ్ మెలె, మాన్సుల్క
 కన్కారుమ్ దెకిత జేవ్చ కమె.

11 తేబోదల్, జలె, ప్రార్దనక బెద జెతన, తుక్లె తా వెన కిచ్చొ
 గవురుమ్ నే ఉచరంతె, సూన సూన సికితె తత్తు. 12 ప్రార్దనక బెద

జెతన కేన్ తేబోద కి బోదన కెరుక ఆవ్ ఒప్పి నాయ్,
 మున్సుబోదల్చి ఉప్పిరి అదికారుమ్ జేవ్ ఆననుక ఆవ్ ఒప్పి
 నాయ్, తుక్లె తంకయ్. 13 ఆదాము మెలొ మున్సుబోదక దేముడు
 తొలితొ జెర్మయ్లన్. పడ్డొకయ్ తేర్ని జలి హువ్వక జెర్మయ్లన్.
 14 పడ్డొ, సయ్తాన్చి అత్తి తొలితొ మోసిమ్ జలొసా ఆదాము నెంజె,
 హువ్వ మెలి జా తేబోద సయ్తాన్చి కోడు సూన పూర్తి మోసిమ్ జా
 గెచ్చు, దేముడుచి సెలవ్కోడు పిట్టవ తొలితొ పొరపాట్ జలి. 15 ఒత్త
 తెంతొ, కస్టల్ నొప్పుల్ తెన్ తేబోదల్, బోదల్ పాయిక మెన దేముడు
 దా అస్సి. గని జేవ్ కస్టల్ జలెకి, కేన్ తేబోద ప్రబుక నంపజా
 నిదానుమ్ తా ప్రేమ్ తెన్ ఇండ, వేర బుద్ధుల్ నెంతె, ప్రబుచి సుద్ది తెన్
 సత్తిమ్ తెన్ ఇండెదె, జయ్యి రచ్చించుప జయెదె.

కీసా మాన్సు సంగుమ్చొ పాస్టర్ జంక

3 'ప్రబుచి కోడు' మెన ఏక్ కిచ్చొ కచితుమ్ తుమ్ దెరనుక మెలె,
 సంగుమ్క పాస్టర్ జంక కో ఉచర్తయ్, చెంగిల్ కామ్ ఉచర్తయ్.

2 జలె, పాస్టర్ జతొసా కీసా మాన్సు తంక మెలె, జోవయింక
 'సత్తిమ్చొ మాన్సు' మెన ఎత్తిజిన చినితి రితి జో తంక. జోవయింక
 ఎక్కిలి తేర్ని తంక, †కిచ్చొతె కి నిదానుమ్ బుద్ది ఇండితొసా జో తంక,
 బుద్ది సుదొ జో జంక, ††జో ఇండితినక వేర మాన్సుల్చి మరియాద నే
 కడ్డొసా, వేర తెంతొ జెత మాన్సుల్క మరియాద కెర్లొసా జా,
 జోవయింక అన్నిమ్ గే టాన్ గే దెంక, చి తెలివి తెన్ బోదన కెర్లొసా జో
 తంక. 3 సూర్ పితొసా, బేగి కోపుమ్ జతొసా పొని, మెత్తన మాన్సు
 కావలె. గగ్గొల్ జతొసా పొని, డబ్బుల్ ఆస జతొసా పొని.

4 జోవయించి సొంత గేరుక జో బుద్ది తెన్ ఏలుప కెరుక, చి జో
 సంగిలి కోడు జేవ్ సూన్తి రితి, జోవయించి అన్నె మాన్సుల్క జేవ్
 మరియాద దెకిత రితి, జోవయించ బోదల్క జో సికడుక. 5 కిచ్చొక
 మెలె, జోవయించి సొంత గేక బుద్ది తెన్ ఏలుప కెరుక జో నేన్లె,
 దేముడుచి సంగుమ్చ మాన్సుల్క కీసి దెకెదె!

6 నొవక నంపజలొసా పాస్టర్ జంక బెదె నాయ్. దస్సి అదికారుమ్
 నొవక నంపజలొసాక దిలె, గవురుమ్క పులెదె. †సయ్తాన్ మొదొల్క
 దస్సి పులిలన్, చి జో సిచ్చ జంక అస్సి. జలె, జో మాన్సు దస్సి
 పులిలె, జో కి జా సిచ్చ సేడుక జయెదె. 7 పాస్టర్ జతొసాక వేర
 మాన్సుల్ 'సత్తిమ్చొ మాన్సు' మెన చినితి రితి జో ఇండుక. నెంజిలె,
 ††జోవయించి మరియాద గెలె, 'జిన్లయ్' మెన సయ్తాన్ సర్ల జయెదె.

సంగుమ్చి వెల్లెల మాన్సుల్ కీన్ తంక

8 సంగుమ్చి సేవ కెర్ల అన్నె వెల్లొ జతన కి దస్సి మరియాద ఆనన్తి
 సుద్ది ఇండితన తంక. కిచ్చొ మాయబుద్ది నెంజిలన జేవ్ తంక.
 మాయకొడొ లట్టబ్బన పొని. సూర్ నే పితొసా, డబ్బుల్ ఆస తిలన
 పొని. 9 జోవయించి పెట్టి కిచ్చొ మాయ నెంతె ప్రబు సికడ్డిసి, చి ప్రబుక
 నంప కెర్ల ఎత్తిజినక రచ్చన దొర్కు జతయ్చి రిసాచి జో బార్ కెర్లి
 గుట్టు, పూర్తి నిదానుమ్ జేవ్ నంపజా తంక. 10 జా సేవక జోవయింక
 నే నిసాన్లె, జా కామ్ నే దెతె అగ్గె, జేవ్ నంపజా నిదానుమ్ తతిసి
 జేవ్ ఇండితసి సరిగా పరిచ్చ జా రుజ్జా డీసుక. జోవయింక 'నిజామి
 నంపజా సత్తిమ్ ఇండితతి' మెన రుజ్జా అయ్లె, జా సేవతె బెదవుక
 జయెదె.

11 దస్సి కి, దస్సి కామ్తె బెదిత తేబోదలు కి మరియాద ఆనన్తి
 సుద్ది ఇండితన తంక. సొండెలివొ పొని. కిచ్చొతె కి నిదానుమ్ కెరన

† గ్రీకు బాస చి జా కోడుతె సూరు గల్ల పితిన్ ముద్దొ కెరంతిన్చి అర్దుమ్ కి, వేర
 కమె ఎత్తితె ముద్దొ కెరంతిన్చి అర్దుమ్ కి, తయెదె. †† నెంజిలె 'ప్రబుచి గవురుమ్
 దెకయ్తి సుద్ది తెన్ తతొసా తంక'. ‡ తొలితొ సయ్తాన్ దూత జా తిలన్.

†† అన్నెయ్ సంగుమ్చి మరియాద కి గెచ్చెదె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి
 మరియాద కి గెలి రితి డీసిదె.

బుద్ధి ఇండుతు. కిచ్చొ రగుమ్ కామ్ జేవ్ కెర్లె కి, నముకుమ్ జల మాన్సుల్ జతు.

12 జలె, జా సేవ కెర్ల మున్సుబోదల్ అన్నె కీస మాన్సుల్ తంక మెలె, ఎక్కి తెర్ని తెన్ తంక, పడ్డా జోవయించ బోదల్క జోవయించి గేకఁ చెంగిల్ ఏలుప కెర్లస జా తత్తు. 13 కిచ్చొక మెలె, కో దస్స వెల్లెల మాన్సుల్ రిత జా సంగుమచి సేవ నముకుమ్ తెన్ నిదానుమ్ కెరుల గే, మాన్సుల్ జోవయింక గవురుమ్ దెకుల, అన్నె యేసుక్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ జేవ్ లాజ్ నెంతె కెరుక ఒగ్గర్ దయిరిమ్ జవుల, అన్నె, జా సుబుమ్ కబుకఁ 'సత్తిమ్' మెన మాన్సుల్ దయిరిమ్ జవుల.

ప్రార్థనక బెద జెతి పొది కీసి తంక

14¹⁵ తుమ్చితె బే బేగి గెచ్చుక అంక ఇస్తుమ్, గని 'ఏక్ వేల ఆవ్ ఆల్నిమ్ జా గెలె, ప్రబుచి కుటుంబుమ్ జల రిత సంగుమచ కీసి ఇండుక గే, సంగుమతె కీసి నిదానుమ్ తెన్ తంక గే మదెనె సిక తత్తు' మెనయ్ ఈంజేవ్ కొడొ ఆవ్ రెగిడ్డసి. ప్రబుక నంపజలస మొత్తుమ్ జీవ్ తిలో ఎక్కిలో దేముడుకయ్ కుటుంబుమ్ రితి గేర్ రితి జయెదె. జా కుటుంబుమ్క గేకఁ దెకిలె, దేముడుచి బోదనచి సత్తిమ్క డిట్టుమ్ టీవడ్డి స్తంబుమ్ రితి జయెదె.

16 దేముడుచి గుట్టు కో అగ్గె నేన్లె కి, అప్పె జానయ్ జా గుట్టు కెద్ది ముక్కిమ్చి మెలె, "జో ఈంజ లోకుమ్తె మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లన్, చి జోవయింక 'అస్సె' మెన మాన్సుల్క రుజ్జా అయ్లి. జోవయించి ఆత్మసెక్తిక 'నిజామి దేముడుచొ పుత్తుసి జయెదె' మెనయ్ రుజ్జా అయ్లి. పరలోకుమ్చ దూతల్ కి జోవయింక దెకితె తిల. ఒండ్ లోకుమ్చ దేసిమ్లుతె జోవయించి రిసా సూనయ్ జతయ్. ఈంజ లోకుమ్తెచ మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ జోవయింక నంపజయి అస్తి.

ఉక్కిల్ జా పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చ గవురుమ్ జయి అస్సె" మెన ఒప్పన అస్సుమ్ గెద. జా నిజామ్.

తిమోతిక దెతి బోదన

4 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ ఏక్ కోడు కచితుమ్ సంగితయ్ మెలె, పడ్డాక సగుమ్జిన్ క్రీస్తుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ పిట్టన, మోసిమ్ కెర్ల ఆత్మల్క చి బూతల్ సికడ్డన్క సూనుల. 2 కీసి దస్సి మోసిమ్ జవుల మెలె, కిచ్చొ చెంగిల్ గే పాపుమ్ గే చినితి సెక్తి పిట్టవల్ల మాన్సుల్ 'సత్తిమ్' మెన జోవయింక అబద్దుమ్ సంగుల. 3 'పెండ్లి జంక గారు' మెనుల, అన్నె, కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా 'జా కంక గారు' మెన దస అబద్దుమ్చ మాన్సుల్ సికడుల; 'సర్ల తెన్ కతు' మెనయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జెర్మచ జోవయింక నంపజా సత్తిమ్ జాన్తసక జేవ్ వస్తువల్ దా తిలె కి.

4 నాయ్, గెద, దేముడు జెర్మయ్లిసి ఎత్తి చెంగిలి, చి "తుయి దిలది" మెన సర్ల తెన్ జోవయింక ఒప్పునై, కిచ్చొయ్ కి కంక జయెదె. 5 కిచ్చొక మెలె, "కంక జయెదె" మెన దేముడు సంగిలి కోడుచి రిసా గే, పడ్డా కతోసా జోవయింక ప్రార్థన కెర్ల రిసా కి జా వస్తువ సుద్ది అస్సె.

6 జలె, ఒత్తచ నంపజలసక తుయి ఈంజ ఎత్తి సికడ్డ, క్రీస్తు జతొ యేసుక చెంగిలో సేవ కెర్లొసా జస్తె. అన్నె, క్రీస్తుచి ఉప్పిచి నముకుమ్చి బోదన, సరిగచి బోదన, తుయి అప్పక నిదానుమ్ ఇండిలి సత్తిమి తుచి పెట్టి పలితుమ్ దెరెదె. 7 మాన్సుల్ అవ్వి ఉచర్లి దేముడుక విరోదుమ్ జతిసి చి మంతిరివొచ వెర్లి వెర్లి కొడొ చి జోవయించ మత్తెలివొక తుక దూరి కెరు.

ప్రబుచి సేవ ఎక్కి నిదానుమ్ కెరుక పూచి తెన్ అలవాట్ కెరను. 8 కిచ్చొక మెలె, కామ్ కెర కెర ఆగ్ డిట్టుమ్ కెరంతి అలవాట్ చెంగిలి, గని ప్రబుచి సేవ కెర్లినతె †ఆత్మక నిదానుమ్ కెరనై, ఆత్మకయ్ డిట్టుమ్ జలె, మాన్సుక ఒగ్గర్ చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె కి కామ్క జెతయ్, పరలోకుమ్తె గెలె కి కామ్క జయెదె. 9 'ప్రబుచి కోడు, ఈంజ' మెన కచితుమ్ దెరను. 10 కిచ్చొక మెలె, అమ్ ఆత్మక ప్రబుక పూర్తి నిదానుమ్ జా ఆత్మక డిట్టుమ్ జతి రిసా కిచ్చొక బద్దుకుమ్ నే జతె సైమల్ కెరన్లి రితి ఒత్త అస్సుమ్ మెలె, జీవ్ తిలో ఎక్కిలో దేముడుచి ఉప్పిరి అమ్చి దయిరిమ్ తియ అస్సుమ్. జొయ్యి ఎత్తిజిన్క రచ్చించుప కెర్లొసా, అన్నె ముక్కిమ్క జోవయింక నంపజలసకయ్.

11 ఈంజ బోదన ఎత్తిచ కొడొ తుయి అదికారుమ్ తెన్ సికడ్డె తా. 12 తుయి ఉబెడె రిత్ దాక్ జలెకి, తుక జేవ్ నిస్కారుమ్ నే దెకితె తుక దెక సికిత్ రితి తుయి ప్రేమ తా, ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్క డిట్టుమ్ నిదానుమ్ తా, ప్రబుచి సుద్ది తా, చెంగిల్ లట్టబై తా, సత్తిమ్ ఇండితె తా. తుయి దస్సి జలె, తుక దెక జేవ్ కి సికుల.

13 ఆవ్ జెతె ఎదక సంగుమ్తె దేముడుచి కొడొ సదు కెర్లె తా, బుద్ధి సికడ్డె తా, చి బోదన కెర్లె తా. 14 పడ్డా, జా సుట్టు, ప్రబుచి సంగుమ్చ వెల్లి మాన్సుల్చి సబతె తిలస తుక ††బోడి చడ ప్రార్థన కెర్లికయ్, జోవయించ కబుర్లు సంగితో ఎక్కిలోచి అత్తి దేముడు తుచి రిసా కోడు సంగిలన్. జో దేముడు తెదొడి దిలి వరుమ్ తుయి పాడ్ కెరు నాయ్; నిదానుమ్ వాడిక కెర్లె తా.

15 జలె, తుచి పూచి తిలి ఈంజ ఎత్తి తుయి ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ కెర్లె తా, చి తుక 'ఆత్మక వడ్డ అస్సె, డిట్టుమ్ అస్సె, జోవయింక నంప కెరుక జయెదె' మెన ఎత్తిజిన్ చినుల. 16 తుయి జాగర్ల దెకను. తుయి కిచ్చొ సికడ్డె గే సరిగా ఉచర, సిక్కడు. జా బోదన సరిగా నిదానుమ్ సికడ్డె తా. కిచ్చొక మెలె, జా సుబుమ్ కబుర్ తెయి తుచి రచ్చన కి, సూన్తసచి రచ్చన కి.

వేర వేర మాన్సుల్క కీసి దెకుక గే సంగిలిసి

5 కేన్ జవున్ మంత్రొ మాన్సుల్క కిచ్చొ జవున్ కెర తిలె సరి కెర గని, జోవయింక గోల కెర నాయ్. గని అబ్బొద్క కీసి మరియాద తెన్ సంగుక జయెదె, ప్రేమ తెన్ జో మాన్సుల్క సంగు. ఉబెడల్క 'అన్సొబావో' మెలి రితి దెక. 2 మంత్రివొ తేబోదల్క 'అయ్య' మెలి రితి దెక, ఉబెడివొక 'బేని' మెలి రితి పూర్తి సుద్ది తిలి మెన్సు తెన్ దెక. 3 మాలజ్ జా నిజామ్ రండెల్ జల తేబోదల్క గవురుమ్ దెక తోడ్ కెర చెంగిల్ దెకితె తా. 4 గని, కేన్ రండెల్ మాన్సుక పుత్తర్లు జవున్, దువిసివొ జవున్, నత్తుర్నివొ జవున్, నత్తిన్సివొ జవున్ అస్తి జలె, జెవ్వి ముక్కిమ్క జోవయించి సొంత మాన్సుల్క దెకితి పూచి కెరనుక సిక్కుతు, అయ్యసిని పాయిలి సైమ నెతొయిలి రితి. 'దస్సి కెరుక చెంగిలి' మెన దేముడు సంగితయ్. 5 గని కో నిజామ్ రండెలి జా, జాక కోయి మాన్సు తోడు నెంజిలె, దేముడుక 'జొయ్యి రచ్చించుప కెర్లు' మెన, జా మాన్సు రాతి మెద్దెనె జోవయింక ప్రార్థన కెర్లె తయెదె. జో తెన్ తోడ్ నజెతె తయెదె. 6 గని వేర బుద్దుల్ చి జలె, జేవ్చి ఆసల్కయ్ సుకుమ్ తెన్ జలె కి, దస్సి జలె జితె పొది ఆత్మక మొర్లి రితి జా తయెదె. 7 జలె, రండెల్ మాన్సుల్చి మరియాద నే గెతి రితి జేవ్ జితి రిసా, ఇసి ఆడ్ర దేసు. 8 కో జలెకు జోవయించ సొంత మాన్సుల్క, అన్నె ముక్కిమ్క సొంత కుటుంబుమ్క చెంగిల్ దెకె నాయ్ గే, పోసి నాయ్ గే, జో మాన్సు ప్రబుక నే నంపజలి రితి జా, నంపనెంజిలోసాచి కంట పాపుమ్చొ జయెదె.

9 కేన్ రండెల్ మాన్సుచి వయసు అరవయ్ వెర్లుల్క తొక్కి నెంజిలె, జా ఎక్కిలోక పెండ్లి జా తిలిసి జలె, సంగుమ్చి సేవ కెర్లసతె జాక

† కొరిందల్క రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 9:24-27 దెక. †† 1:8, చి తిమోతిక రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 1:6 దెక.

టీచడడుక జయెదె. ¹⁰ గని జాక కీసి మాన్సు మెన ఎత్కిజన్ జానుక మెలె, కన్యారుమ్ దెకితి మాన్సు జా తంక, జేవ్చి బోదల్క చెంగిల్ పోస తంక, వేర తెంతో అయల మాన్సుల్క మరియాద కెర తతె తంక, గోత్ అయల నముకుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్క చట్టో దోవ తంక, బాదల్ తిలసక తోడు కెర తంక. కిచ్చో జలెకి చెంగిల కమె కెర్తె మాన్సు జా తంక.

¹¹ గని తొక్కి వయసుచ రండెల్ మాన్సుల్క సంగుమ్చి సేవతె తుమ్ టీచడ నాయ్. వేర ఆసల్ జా ప్రబుక పచ్చిల్ రితి జలె, అన్నె పెండ్లి జంక ఆస జవుల. ¹² జేవ్ "ప్రబుచి సేవ కెర్తె తయిందె, అన్నె పెండ్లి జంక నెసి" మెన తొలితో సంగ తా, జా సేవతె బెదిలె వడ్డో అన్నె పెండ్లి జా ములిలె, అబద్దుమ్ జలి నింద సేడుల. ¹³ వడ్డో, రండెల్ జల ఉబెడిబ రితసక ఎత్కి తోడు దిలె, బద్దుకుమ్ జా పేడివో పేడివో బుల బుల, సొండెల్ కొడొ సికుల. వేర మాన్సుల్చి కామ్చి నెడిమి జా జోవయింబి కామ్ పిట్టవుల, నెంజిల కొడొ లట్టబుల. ¹⁴ జాకయ్, తొక్కి వయసుచ రండెలివో అన్నె పెండ్లి బోదల్ పాయ్ జోవయింబి గేర్ తిలిసి ఎత్కి చెంగిల్ దెకుత్, చి జోవయింబి రిసా అమ్ కో నయ్తాన్చ మాన్సుల్ అమ్క నింద కెరుక వాట్ తయె నాయ్. ¹⁵ రండెల్ జల ఉబెడిబ సగుమ్జిన్ ప్రబుచి సేవ ముల దా నయ్తాన్ సికడ్డి బుద్ధితె గెచ్చు అస్తి.

రండెల్ మాన్సుల్క కో దెకుక

¹⁶ జలె, ప్రబుక సంపజలి కేన్ మాన్సుచ మాన్సుల్తె రండెల్ మాన్సుల్ అస్తి జలె, జా సంపజలి మాన్సు జోవయింక దెకితె తవున్. జేవ్చయ్ రండెలివొక సంగుమ్ పోసుక పోసి. చి ఎద్దెరె తోడ్ నెంజిల రండెలివొక తోడు కెర్తె డబ్బుల్ సేనడ జోవయింకయ్ తోడ్ దెతె. ¹⁷ ప్రబుచి సంగుమ్చి సేవ కెర్తె వెల్లొ మాన్సుతె కో చెంగిల్ ఏలువ కెర్తె, ముక్కిమ్క జోవయింకె కో నిదానుమ్ బోదన కెర్తె బుద్ధి సికడ్డతి, వేర వెల్లొ మాన్సుల్క చి కంట జోవయింక ప్రెజల్ ఒగ్గర్ ఏలువ దెక అన్నెయ్ తోడు దెతు. ¹⁸ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కోడు మోసేచి అత్తి రెగిడ్డిన్తె కిచ్చొ మెన ఏక్ టాలి ఉచరుక జయెదె మెలె, "కెల్లె గిడ్డల్ దాన్ సుదయ్తె పొది సుదయ్తె బెయిలల్క మూంత్తి బందుక నెంజె. పోన" వడ్డో, "కామ్ కెర్తొసా జోవయింబి జతమ్ నజనుక నాయిమ్" మెన సంగిలి కోడుచి అర్దుమ్ తుమ్ కెరన.

¹⁹ సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్తె కక్క జవున్ కో జలెకు కిచ్చొ జవున్ నింద కెర తిలె, దొగుల తీగ్గ సాచుల్చి సాచి సూన్లెకయ్, జా సాచి బెదిలెకయ్, జా నింద సూన్తి రితి ఏలువ దెకు. ²⁰ గని కో సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పొరపాట్ జస్టె తత్తతి గే, సంగుమ్చ ఎత్కిజన్చి మొక్కె జోవయింక తీర్పు సంగు, చి దెక తా తిల మాన్సుల్ దస తప్పుల్ కెరుక బియుల.

²¹ దేముడుచి మొక్కె యేసుక్రీస్తుచి మొక్కె పరలోకుమ్చ దూతల్చి మొక్కె తుక ఆవ్ ముక్కిమ్క సంగితసి మెలె, రుజ్జుల్ సరిగా నే సూన్తె తీర్పుల్ కెరు నాయ్ అన్నె కక్క మొకమాటుమ్ నే దెకితె తీర్పు కెరు.

²² వడ్డో, బమ్మ తెన్ కక్క బోడి చడ ప్రబుచి కామ్క అదికారుమ్ దేసు నాయ్. చెంగిలో నెంజిలో మాన్సుక దస్సి అదికారుమ్ దిలె, జోవయింబి పాపుమ్తె తుయి బెదిల్ రితి జయెదె. అన్నె మాన్సుల్చి పాపుమ్తె తుయి బెదు నాయ్. దసితె దెర్ను నే సేడ్డె, ప్రబుచి సుద్ది తెన్ తా.

²³ వడ్డో, సుద్ది కావలె మెన తుయి రితి పాచి పితసి, కిచ్చొగే. గని అప్పె తెంతో తుచి పెట్టిచి బాద చి తుచి ఆగ్చ అన్నె బాదల్ చి రిసా ఓస్తు మెన ఇదిల్ ద్రాచ రస్సుమ్ పి.

²⁴ జలె, తీర్పు కెర్తెన్చి రిసా అన్నె కిచ్చొ మెలె, బమ్మ తెన్ తీర్పు కెరు నాయ్. సగుమ్జిన్ పాపుమ్ కెర్తిసి సొస్తుమ్ డీస్తుయ్, చి రుజ్జు కెరుక జతయ్. గని అన్నె సగుమ్జిన్ కెర్తి పాపుమ్ లుంక తా, ఎక్కి పడ్డొకయ్ డీసిదె. ²⁵ దస్సి కి, సత్తిమ్ కమె సొస్తుమ్ డీసుల, గని మొదొల్కయ్ నే డీసిలెకి, ఎల్లకాలుమ్ లుంకడుక నెంజె.

ఎజొమాన్సుక గొతిమాన్సుల్, గొతిమాన్సుల్క ఎజొమాన్సు కీసి దెకుక గే సంగిలిసి

6 కో సంపజల గొతిమాన్సుల్ జా అస్తి గే, జోవయింబి ఎజొమాన్సుక గవురుమ్ దెకితె తత్తు, చి జేవ్ ఇండితి బుద్ధిచి రిసా ప్రబుచి నావ్క జవున్ జోవయింబి సుబుమ్ కబుర్ జవున్ కో నిస్కారుమ్ ఉచరుక నాయ్. ² జేవ్ గొతి మాన్సుల్తె కచ ఎజొమాన్సు సంపజల జవుల గే, *అమ్చ ఎజొమాన్సు ఆము ఎక్కి రిత జలమ్ గే మెన ఉచరుక జలెకి, జేవ్ గొతిమాన్సుల్ జోవయింబి ఎజొమాన్సుక గవురుమ్ దెకుక ముల్తు నాయ్. 'జేవ్ ఎజొమాన్సు కి ప్రబుక సంపజల' మెనయ్ జయి ప్రేమకయ్ అగ్చి కంట అన్నె నిదానుమ్ జోవయింబి సేవ కెరుక. ఇస నిదానుమ్ బుద్ధుల్ తుయి సికడు.

డబ్బుల్ ఆసక వేర బుద్ధుల్ చి రిసా సంగిలిసి

³ జలె, ప్రబు జలొ యేసుక్రీస్తుచ చెంగిల్ కెర్తె బుద్ధి కొడొక చి జోవయింబె బెదితి సుద్దిబోదనక కో నెస కెర వేర సికడ్డె, ⁴ గవురుమ్క జాని మెనన్లె కి, జో కిచ్చొయ్ నేనె. ప్రబుచి సర్దబుద్ధి జోవయింబి పెట్టి నెంజిలి రిసా, ఆరిచ కొడొచి ఉప్పిరి కొడొ తెలివి తెన్ బెదవ జాజయ్తి ఆసయి తెన్ జో మాన్సు తయెదె. కొడొ తెన్ దస్సి జాజయ్తిసి, చి దస్సిచి జట్లు జతిసి, జలె, కిచ్చొ పలితుమ్ దెర్దుయ్ మెలె, గోసల్, టంటల్లు, దూసినల్, ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి అన్నెక్లొ అన్యూనల్ జతిసి, ⁵ నే కుట్టిత తగులు, దసయ్ బాదల్. దసయ్ బుద్ధుల్ జత మాన్సుల్చ ఆత్మల్ పాడ్ జా అస్తి, జోవయింబి పెట్టి కిచ్చొయ్ సత్తిమ్ నాయ్. 'దేముడుచి కామ్ కెర్తి రితి అమ్ డీసిలె, డబ్బుల్ లాబుమ్ జయెదె' మెన ఉచర నాయ్ దేముడుచి రిసా దస తెలివి కొడొ మాన్సుల్క సికడ్డతి.

⁶ నిజామి దేముడుచి కామ్ కెర్తె లాబుమ్ తయెదె. గని డబ్బుల్చి లాబుమ్ నెంజె, అన్నె 'జో దిలిసి సాలు' మెలి రితి సేంతుమ్ అమ్చి పెట్టి తిలెకయ్ అమ్క జా లాబుమ్, ఆత్మయి రగుమ్ లాబుమ్ తయెదె. ⁷ 'జో దిలిసి సాలు' మెలి బుద్ధి తెన్ అమ్ కిచ్చొక తంక మెలె, అమ్ జెర్దు ఈంజ లోకుమ్తె కిచ్చొ ఆనుమ్ నాయ్, చి మొర్తి కచితుమ్ ఈంజ లోకుమ్ తెంతో కిచ్చొయ్ నెము నాయ్. ⁸ గని అమ్క కతిసి గలంత్తిసి తిలె, సాలు. ⁹ గని ఈంజ లోకుమ్చి సొమ్నూరుమ్ జంక ఆస జలన సయ్తాన్చ కమె కెరయ్తెనె దెర్ను సేడ్డతి, బోనుతె సేడ్డి రితి. దస్సి ఆస తిల మాన్సుల్ బుద్ధి నెంజిల పాడ్ కెర్తె ఆసల్తె దెర్ను సేడ్డతి. దస ఆసల్ మాన్సుల్క పూర్తి పాడ్ కెర నాసనుమ్ కెర్తె. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, పాపల్ ఎత్కిక డబ్బుల్ ఆస చేరు రితి జా ఆదారుమ్ జయెదె. దస్సి ఆస జలి రిసా, సగుమ్జిన్ సంపజల ప్రబుక ముల, ఒగ్గర్ బాదల్ జా జోవయింబి పాపుమ్ కతతి.

నిదానుమ్ తా మెన తిమోతిక పవులు రెగిడ్డిసి

¹¹ తుయి, మాత్తుమ్, దేముడుచొ మాన్సు. దస్సి పాపుమ్చి ఎత్కిక తుయి దూరి తా. కిచ్చొచి రిసా తుయి ఆస జంక మెలె, సత్తిమ్ ఇండితిసి, ప్రబుక పూర్తి నిదానుమ్ తతిసి. నముకుమ్ తతిసి, ప్రేమ, బాదల్ ఓర్పువ జతి సెక్తి, గగ్గోల్ నే జతి సేంతుమ్ బుద్ధి మెత్తన బుద్ధి తతిసి, దసచకయ్ తుయి ఆస జా. ¹² తుచి నముకుమ్చి బవుమానుమ్ దొర్కు జతె ఎదక తుయి పూర్తి నిదానుమ్ ప్రబుచి

కామ్ కెర్తె తా. ఒగ్గజ్జిన్ సాచుల్చి మొక్కె ప్రబుక తుయి నంపజలిసి తుయి ఒప్పన్లి తెంతో, పరలోకుమతె గెచ్చ కెయక తెయక తా గెతి చి జోవయింతెన్ అప్పి ఇండితి వరుమ్ తుక ప్రబు దిలన్, గెద. జా వరుమ్ దెరను. ¹³ యేసుక్రీస్తు †పొంతి పిలాతు అదికారిచి మొక్కె సాచి సంగ ఒప్పన్లి, గెద. జలె, ఎత్తిక జీవ్ దెతో జీవ్ తిలో దేముడుచి మొక్కె పడ్డో జోక్రీస్తుచి మొక్కె ¹⁴ తుక కిచ్చో ఆడ్ర ఆవ్ దెతసి మెలె, ప్రబు జలొ అమ్చో యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె అన్నె ఉత్ర జెతి ఎదక, ప్రబుచి సుద్దిచి రుజ్జు తతి రితి, జోవయిం చి గవురుమ్ నే కడ్డ రిసా, ప్రబు తుక తియార్లి కామ్ తుక దిల ఆడ్రల్ ఎత్తి తుయి నిదానుమ్ కెర్తె తా. ¹⁵ యేసుప్రబు కెయక అన్నె ఉత్ర జెయెదె మెలె, దేముడు అబ్బొసి కెయక జర్లు కెరెదె గే, తెదొడ్కయ్. జో దేముడు అబ్బొసి ఎత్తిచి కంట వెల్లో తిలో ఎక్కిలో దేముడు, రానల్క రానొ జలొ, ఎజొమాన్లుక ఎజొమాని జలొసా. ¹⁶ జో దేముడు అబ్బొసి ఎక్కిలో నే మొర్తె ఎల్లకాలుమ్ తతొసా. జో జెతి పరలోకుమచి ఉజిడి కెర్తి మెలె, కోయి ఇదిల్ పాసి కి గెచ్చుక నెతిరి. కో మాన్సు కెయ్య కి జోవయింక దెకితి నాయ్, దెకుక నెతిర్తి. జోవయింక గవురుమ్ అదికారుమ్ కెయక తెయక తవున్! ఆమేన్.

సామ్సార్లుక సంగిలి కొణ్ణ

¹⁷ జలె, ఈంజ లోకుమచి ఆస్తి కలుగు జల సామ్సార్లు జల నంపజలన్క తుయి కిచ్చో ఆడ్ర దేసు మెలె, గవురుమ్ ఉచరంతు

† మత్తయి 27:11, మార్కు 15:2, లూకా 23:3, యోహాను 18:33-37.

నాయ్, పడ్డో, సామ్సారుమ్క నంప కెర్తు నాయ్. జా ఎత్తి పాడ్ జెతిసి. గని దేముడుచి ఉప్పిరి జోవయిం చి నముకుమ్ పూర్తి తిత్తు. అమ్ మాన్సుల్ సంతోసుమ్ తెన్ వాడిక కెర్తి రితి అమ్క దొర్కు. జలిసి ఎత్తి దెతోసా జొయ్యి, గెద.

¹⁸ జేవ్ సామ్సార్లు, జలె, కీసి తంక మెలె, అన్నె మాన్సుల్క కన్సారుమ్ దెకిత ఒగ్గర్ కమొ కెర్తు. దస్సి తిలె, ఆత్మక సామ్సారుమ్ జవుల. జేవ్ ముస్క నే జతె, నెంజిలసక సర్ల తెన్ దర్ముమ్ తెన్ దెతు. ¹⁹ దస్సి ఇండిలె, జోవయింక కలుగు జతి ఆత్మ సామ్సారుమ్ పడ్డొక కి జోవయింక కామ్క జెయెదె, మొర్తె పరలోకుమతె గెచ్చ కెయక తెయక చెంగిల్ జెతి వరుమ్ ప్రబు దిలిసి జోవయింక జెయిమ్ జయెదె.

ఆకర్ కోడు

²⁰ ఓ తిమోతి, ప్రబు తుచి అత్తి సార్వ కెర దిలి, జోవయిం చి కామ్ తుయి కెర్తి వరుమ్ దెర నాయ్, జోవయిం చి సత్తిమ్ సికడ్డె తా. సుద్ది నెంజిల ఆరిక ఆరిచ కొణ్ణ, దేముడుక దస కొణ్ణ విరోదుమ్ జతతి, గెద, దస కొణ్ణక, చి 'గ్యానుమ్' మెన గ్యానుమ్ నెంజిలిన్క, చి మాన్సుల్ కొణ్ణ జాజయ్తిన్క తుయి దూరి కెరు. ²¹ కిచ్చొక మెలె, 'గ్యానుమ్' మెన గ్యానుమ్ నెంజిలిన్క 'జయ్యి సత్తిమ్' మెన సగుమ్జిన్ సంగ సికడ, నంపజల సుబుమ్ కబుర్తె ముక్కిమ్ తిలిసి పిట్టవన, పొరపాట్ జా అస్తి.

ప్రబుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవున్.

2 తిమోతి

మొదటి కోడు

1 ¹⁻² ప్రేమ తిలో అంక పుత్రు జలో రితో తిమోతిక, దేముడుచి సెలవచి రిసా యేసుక్రీస్తుచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా జోచో బారికి జలో ఆవ్ పవులు రెగిడ్లి ఉత్తుమ్.

“అంచో పుత్రు జలో యేసుక్రీస్తుక కో నంపజవుల గే, జేవ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెద, మొర్లె అంచి తెన్ జింక ఆవ్ వరుమ్ దెతసి” మెన ప్రమానుమ్ కెలో దేముడు అంక జోవయించి కామ్క నిసాన అదికారుమ్ దా అస్సి.

జలె, దేముడు అబ్బొనచి అమ్క ప్రబు జలో క్రీస్తు జలో యేసుచి దయ కన్యారుమ్ సేంతుమ్ తుచి ఉప్పిరి తవున్!

తిమోతి చి నముకుమ్చి రిసా పవులు సర్ల జలిసి

³ దేముడుచి సేవ పొరపాట్ నెంతె సత్తిమ్ తెన్ ఆవ్ కెర్తిసి మెన అంక దయిరిమ్. అంచ పూర్నుమ్చి కి జోకయ్ జొకర్తె తిల. ఆవ్ కెయ్య ప్రార్దన కెర్తె కి, తుక నే పచ్చితె, తుచి రిసా జో దేముడుక అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. ⁴ తుక అన్నె దెకుక కోపజా, రాతి మెద్దెనె ఉచర్తె తత్తసి. తుక అన్నె దెకిలె, పూర్తి సర్ల జయిందె. తుయి ఏడ్డిసి ఆవ్ ఏద కెర్తిసి, ⁵ చి మాయ నెంజిలి తుచి నిదానుమ్చి నముకుమ్చి రిసా ఉచర్తె, మంతిఅప్పది జలి లోయి చి అయ్యద్ జలి యునీకే చి అగ్గె తెంతో చి నముకుమ్ తిలిసి ఆవ్ ఏద కెర్తిసి. జోవయించి ఎదిలి నముకుమ్ తుచి పెట్టి కి తయెదె. ⁶ జాకయ్ తుక ఆవ్ అప్పి కిచ్చి ఉచరవడ్డిసి మెలె, జా సుట్టు ఆవ్ తుక బోడి చడ ప్రార్దన కెర్తిన్ తెన్ దేముడు తుచి పెట్టి దిలి వరుమ్ అన్నె ఒగ్గర్ పలితుమ్ దెర్తి రితి తుయి వాడిక కెర్తె తా. ⁷ కిచ్చిక మెలె, జోవయించి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి దిలిసి అమ్క బియ్యారల్ తత్తు మెన నాయ్, గని “అంచి పరలోకుమ్చి ఆత్మసెక్తి, అంచి ప్రేమ, అంచి తిరించి బుద్ది జోవయించి పెట్టి కామ్ కెర్తె తా పలితుమ్ దెర్చు”.

⁸ జాకయ్, పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ తా, అమ్చో యేసుప్రబుచి రిసాచి సాచి సంగుక తుయి లాజ్ జా నాయ్, గని తుచి పెట్టి తిలి దేముడుచి సెక్తిక సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసాచి అల్లర్ తుయి కి ఓర్పుప జా. పడ్డో, జోవయించి రిసా ఆవ్ జేల్తె తిలిన్క లాజ్ జా నాయ్. ⁹ ఈంజో దేముడు అమ్క నిసాన సయ్తానచి రాజిమ్ తెంతో రచ్చించుప కెర, జోవయించి సుద్ది అమ్ ఇండిత్ రితి అమ్క బుకారా అస్సి. అమ్క కిచ్చి పున్నిమ్ అమ్ కెర్తిన్చి రిసా నాయ్, గని “క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జతో యేసుచి అత్తి జోవయించి ఉప్పిరి అంచి దయ తియిదె” మెనయ్, కిచ్చి నే జెర్మయ్లి అగ్గె తెంతో సొంత [†]ఇస్సుమ్ జా అమ్క జా వరుమ్ దిలన్. ¹⁰ అమ్చో రచ్చించుప కెర్తొసా జలో యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జలిసి తెన్ ఈంజ జో దిలి వరుమ్ రుజ్జు జా అస్సి. యేసుప్రబు మొర్చుచి ఉప్పిరి జిన పాడ్ కెర గెల కెర, పరలోకుమ్తె గెతి జివ్, ‘పరలోకుమ్తె గెతి అవ్కాసుమ్ దొర్చు జయెదె’, ‘నాసెనుమ్తె గెచ్చుక పిట్టుక జయెదె’ మెన రుజ్జు దెకవ, జా రుజ్జు జలిన్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ అమ్క దొర్చు కెర అస్సి.

† రోమియల్ 8:29-30, ఎపెసు 1:5.

¹¹ జలె, ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనవ బోదన కెర్తి రిసా జోవయించి బారికి జా బులుక మెన, ప్రబు అంక నిసాన అదికారుమ్ దిలన్. ¹² ఈంజయి కామ్ ఆవ్ కెర్తి రిసా ఆవ్ ఇన సైమల్ సేడ్డిసి. గని అంక లాజ్ నాయ్. కిచ్చిక మెలె, ఆవ్ నంపజలోసాక జాని, చి ^{††}జోచి అత్తి ఆవ్ సార్చ కెర్తిసి కిచ్చి పాడ్ నే జతి రితి, లోకుమ్చి మాన్యుల్క తీర్పు కెర ఏలుప కెరుక మెన ప్రబు గవురుమ్ తెన్ అన్నె జెతికయ్ జా వెల్లి దీసి ఎదక జో దెకుక జోక సెక్తి అస్సి మెన అంక పూర్తి దయిరిమ్ అస్సి.

¹³ జలె, అంచితె తుయి సూన్ల బోదన కొడొ రితి యేసుక్రీస్తుచి తెడిచి నముకుమ్చి ప్రేమ తెన్ తుయి నంపజలన్క సికడుక ములు నాయ్.

¹⁴ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి సికడ్డో ప్రబు తుచి అత్తి సార్చ కెర దిలి సత్తిమ్ కిచ్చి పాడ్ నే జతి రితి తుయి జాగర్త దెకితె తా.

¹⁵ ఆసియా ప్రదేసిమ్చి ఎత్తిజిన్ అంక ములిల మెన జాన్సి. జోవయింతె పుగెల్ల చి హెర్మొగెనే, గెద. ¹⁶ గని ఒనేసిపారుక, జలె, జోవయించి గెచా ఎత్తిజిన్క ప్రబు కన్యారుమ్ దెకితె తవున్. జో ఒగ్గర్ సుట్టు అంక ప్రేమ దెకవయ్ దయిరిమ్ కెర్తెన్. ఆవ్ జేల్తె తిలిన్చి రిసా జో లాజ్ జయె నాయ్. ¹⁷ జో ఇత్తల్ ఈంజ రోమ్ పట్టుమ్తె జా, సర్ల తెన్ అంక చజ జా తోడు దిలన్. ¹⁸ ‘యేసుప్రబు అన్నె ఉత్త జా లోకుమ్చి తీర్పు కెర్తి జా వెల్లి దీసిక ఒనేసిపారుచి ఉప్పిరి జో కన్యారుమ్ తితి రితి దేముడు వరుమ్ దెవున్’ మెనయ్ అంచి ప్రార్దన ఎపెసుతె జో తోడ్ కెర్తిన్ ఎత్తి తుయి పూర్తి జాన్సి.

తిమోతిక పవులు అన్నె నిదానుమ్ సంగిలిసి

2 అంచో పుత్రు, క్రీస్తు జలో యేసుచి దయక తుక జో దిలి సెక్తిక తుయి డిట్టుమ్ తా. ² చి ఒగ్గర్ సాచుల్చి మొక్కె తుయి అంచితె సూన్లిసి ఎత్తి జేవ్ కి అన్నె మాన్యుల్క సికడ్డి రితి, నిదానుమ్ తిల అన్నె మాన్యుల్క తుయి సికడు. ³ పడ్డో, చెంగిలో తిలో కేన్ జమాను కీసి బాదల్ ఓర్పుప జా నిదానుమ్ కెరెదె గే, తుయి కి ప్రబుచి కామ్చి రిసా బాదల్ సేడ్డిసి తుయి కి ఓర్పుప జా నిదానుమ్ తా. ⁴ పడ్డో, జమాన్లుతె బెదితోసా చెంగిలోచో జలె, కామ్తె తిలె, వేర మాములుమ్ మాన్యుల్చి కమెతె జో బెదె నాయ్, నెంజిలె వేరచితె బెదిలె, సిక్కు జా జోవయింక దిలి కామ్ పిట్టయెదె. జోచో ఎజొమాని మెన్నితి రితి జో తియొర్లి కామ్ చెంగిల్ కుట్టువుక మెన మెన్ను దా ఎక్కి నిదానుమ్ కెరెదె. ⁵ పడ్డో, నిగితి కెల్క జవున్ బెదితోసా జలె, జేవ్ కెర్లయ్చి బెదితి రితి కెర్లకయ్ జో జీన గురి నజనుక జయెదె. ⁶ పడ్డో, పంటో లాయిలె పొది, కో తొలితో జోవయించి వాట నజనుక విలువ మెలె, నిదానుమ్ కామ్ కెర్తొ తిలోసా విలువ, బద్దుకుమ్చో నాయ్, గని నిదానుమ్ కెర్తొసా. ⁷ ఆవ్ ఇన్నె రెగిడ్ల టాలివొచి రిసా చెంగిల్ ఉచరు. తుయి పూర్తి అర్దుమ్ కెరెంతి రితి ప్రబు తుక సికడెదె.

†† నెంజిలె, ‘అంచి అత్తి జో సార్చ కెర్తిసి కిచ్చి....’

చి సెక్కి

⁸ యేసుక్రీస్తు దావీదు పూర్ణమవించి సెకుమతె జెర్మ మొర అన్నె జిలిసి ముక్కిమ్ కతుయి ఉచార కెరంతె తా. జోచి రిసా ముక్కిమ్ క ఆచ సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుక మెన ప్రబు అంచి అత్తి కామ్ సార్లు కెర దా అస్సి, గెద. ⁹ జయ్య సుబుమ్ కబుర్ ఆచ సూనయతె తిలి రిసా ఇన సైమల్ సేడ అస్సి, కిచ్చో జవున్ నేరిమ్ కెర్లొసా మెన దెకిల్ రితి అంక ఈంజేవ్ గొల్లుల్ బంద అస్సి. గని అంక కిచ్చో దయిరిమ్ మెలె, దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ కోడు బందుక నెత్తిర్. ¹⁰ జాకయ్ దేముడు నిసాన్లక 'సూన నంపజా క్రీస్తు జలో యేసుచి నావ్ తెన్ పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జా పరలోకుమతె గెచ్చ కెయెక తెయెక చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్, కిచ్చో సైమల్ జలెకి ఆచ ఓర్నుప జతసి.

¹¹ 'దేముడుచి కోడు ఈంజ' మెన ఏక్ కిచ్చో కచితుమ్ దెరన్తనుమ్ మెలె,

"జోవయింతెన్ మొర్లమ్ మెలె,
కచితుమ్ జోవయింతెన్ జిమ్దె.

¹² జోవయించి నావ్చి రిసా బాదల్ ఓర్నుప జలమ్ మెలె,
కచితుమ్ జోవయింతెన్ పలుప కెరుమ్దె.

'జోవయింక నేనుమ్' మెలి రితి ఇండిలె,
జో కి అమ్క 'జోవయింకయ్ నేని' మెన జో అమ్క తియనె నాయ్.

¹³ ఆమ్ నిదానుమ్ నెంజెలి కి,
జో ఎక్కి నిదానుమ్ తా గెతయ్."

జోవయించి సత్తిమ్చి రిసా జో అబద్దుమ్ కెరుక నెత్తె, జోవయించి కోడు పిట్టవుక నెత్తె.

కామ్క నెంజెలి కొడొ జాజయ్తిసిచి రిసా జాగర్త సంగిలిసి

¹⁴ ఈంజ ఉప్పిచి కోడుచి రిసా ఒత్తచ నంపజలన్క తుయి ఏద కెరవు, చి 'కామ్క నెంజెలి రిత్తయ్ కొడొ జాజయ్తిసి ముల' మెన ప్రబుచి నావ్ తెన్ జోవయింక జాగర్త సంగు. ¹⁵ తుచి కామ్క 'చెంగిల్ కెర్తయ్' మెన దేముడు ఒప్పునతి రితి జోవయింక ఎక్కి నిదానుమ్ జంక తుయి ఎక్కి ఆస జా, డొగై సోగ వాటు గగ్గడ్డి రితి, సూన్తన పూర్తి అర్దుమ్ కెరంతి రితి, దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ సరిగా సిక్కడు. దస్సి నిదానుమ్ తిలె, తుక జో దిలి కామ్క 'నిదానుమ్ కెర్తయ్' మెనయ్ తుయి లాజే జంక నాయ్. ¹⁶ జలె, దేముడుచి మరియాద కడ రితి కామ్క నెంజెలి కొడొ లట్టబ్బిసి, కొడొ జాజయ్తిసిక దూరి తా. దస కొడొతె బెదిలె, మాన్సుల్ అన్నె ఒగ్గర్ పాడ్ జతి రితి దేముడుక జోవయింక దూరి కెర్తి రితి జయెదె. ¹⁷ కిచ్చో జలి గావు ఒగ్గర్ జలె, ఒండొయి మాన్సుక కా గెల కీసి పాడ్ కెరెదె గే, దస్సి, దస కామ్క నెంజెలి కొడొ లట్టబ్బిసి మాన్సుచి ఆత్తుక పాడ్ కెరెదె. దస్సి జల మాన్సుల్, హుమెనైయును చి పిలెతును. ¹⁸ జేవ్ కిచ్చో ఏక్ తప్పు సికడ్డతి మెలె, "మొర్ల మాన్సుల్ దేముడు జయెదె మెలిసి పడ్డొకయ్ జర్గు జయెదె మెలిసి అబద్దుమ్. అగ్గెయి తెంతో ఆత్తు రగుమ్క జర్గు జా అస్సి. ఆగ్గె రగుమ్క జర్గు జంక నెంజె" మెన జేవ్ సికడ, సగుమ్జిచి నముకుమ్ పాడ్ కెర్తి. ¹⁹ గని దేముడుచి రాజిమ్క 'గేరు' మెన దెకిలె, జా గేరుచి పునాదితె కిచ్చో రెగ్గ అస్సి మెలె,

"†కొ జోవయింక నిదానుమ్ తా జోచయ్ జా అస్తి గే ప్రబు జానె" పడ్డొ, "ప్రబుచి నావ్ కో దెర్తతి గే,

పాపుమతె బెదుత్ నాయ్, గని ముల దెతు!" మెన రెగ్గ అస్సి.

²⁰ జలె, కేన్ జవున్ వెల్లో గెరి ఎత్తి రగల్ గెచి కామ్క సామన్లు తవుల. సగుమ్ బజచె, సగుమ్ వెండిచ, గని దారు తెన్ కి మత్తి తెన్

† కొరింథిల్క రెగ్గి 1 నంబర్ ఉత్తుమ్ 4:8, డీనయ్లిసి 5:10, 20:4, 6 చి 22:5.

†† సంక్యాకాండుము 16:5, 26.

తెయార్ కెర్తన కి తవుల. జేవ్ సామన్లుతె సగుమ్, జలె, మాములుమ్ మరియాదచ కమొక వాడిక కెర్తన. సగుమ్, జలె, నిస్కారుమ్ కమొక వాడిక కెర్తన. ²¹ జలె కేన్ మాన్సు ఆత్తు నిస్కారుమ్ కెర్తి పాపుమ్ గెచ్చవన గెలె, జలె, మరియాద కామ్ కెర్తి సామన్చి రితి జయెదె. జో దస్సి సుద్ది జలె, కేన్ చెంగిల్ కామ్చి రిసా కి జో గేచొ ఎజొమానిక జో కామ్క జయెదె. ప్రబుచి కామ్క తుయి దస్సి సుద్ది తిలి కామ్క జెతికయ్ వస్తు జా.

²² జాకయ్, బుద్ది నెంజెలి ఉబెడల్ జత ఆసల్క తుయి దూరి తా, సుద్ది ఆత్తు తెన్ ప్రబుక ఎక్కి నిదానుమ్ తా జోవయించి నావ్ దెర్తన ఎత్తిజిన్ తెన్, సత్తిమ్బుద్ది, నిదానుమ్చి నముకుమ్, ప్రేమ, సేతుమ్కయ్, జేవ్ తుయి కోర్ప జతె తా.

²³ బుద్ది నెంజెలి కామ్క నెంజెలి కొడొ జాజయ్తిసిక దూరి తా.

దసచతె బెదిలె మాన్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో గగ్గోల్ జా జట్టి జతతి.

²⁴ పడ్డొ, ప్రబుచి సేవ కెర్తొ కేన్ మాన్సు జలెకి, గగ్గోల్ జతొసా జంక జయె నాయ్. జో కీసా తంక మెలె, మెత్తన తా ఎత్తిజిన్క చెంగిల్ దెకితొసా, తెలివి తెన్ చెంగిల్ బోదన కెర్తొసా, కుస్సిదుమ్ నే జతె బాదల్ ఓర్నుప జతొసా జంక. ²⁵ పడ్డొ, చి బోదనక వేరయ్ సంగిత మాన్సుల్చి ఉప్పిరి గగ్గోల్ నే జతె జో మాన్సు మరియాద తెన్ సరిగా అర్దుమ్ సంగుక సికక. దస్సి మరియాద తెన్, 'జో మాన్సు తప్పు ఒప్పున విసారుమ్ జా సత్తిమ్ దెరన్ను' మెన ఏక్ వేల దేముడు సెలవ్ దెయెదె, ²⁶ చి నయ్తాన్తె దెర్ను సేడ్డిన్ తెంతో, జోవయించి ఇష్టుమ్ రితి కెర్తి తిలిన్తె తెంతో జో మాన్సు విడ్డల్ జయెదె, చి బుద్ది జా ప్రబుచి ఇష్టుమ్ రితి కెరుక దెరెదె.

ఆకర్ దినాల్క మాన్సుల్చ బుద్ది

3

అస్సి, మాత్తుమ్, కిచ్చో మెన తుయి చిను మెలె, ఈంజ ఉగుమ్చ ఆకర్ దినాల్క నెంజెలి బాదల్ జెవుల. ² తెదొడ్క మాన్సుల్ కీసి జవుల మెలె, వేర మాన్సుల్చ బాదల్క నే ఉచరె, 'అమ్మి చెంగిల్ తమ్' మెనయ్ ఎక్కి జోవయింకయ్ జెచ్చి ఉచరంతె తవుల, డబ్బుల్ ఆస జయె గెచ్చుల, సొంత గవురుమ్ సంగితె తవుల, బడాయ్ జతె తవుల, మాన్సుల్క చి దేముడుక దూసుప కెర్తి తవుల, అయ్యసిసిచి కోడు నే సూన్తె, జేవ్ పాయ పోసిలి సైమ సేడ్డిన్ నేన్చి రితి జేవ్ అయ్యసిసిక తోడ్ కెరుక ములుల, దేముడుచి సుద్ది నెంజెలిస జవుల, ³ కన్యారుమ్ నేన్తె తవుల, మాన్సుల్ కట్టు తెన్ తంక నెసుల, కుస్సిదుమ్క అన్నె మాన్సుల్చి ఉప్పిరి ఆరిచ నిందల్ సంగితె తవుల, నే నేన్లన జవుల, మాన్సుల్క బియడ్డన జవుల, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తిక విరోదుమ్ సుదల్ జవుల, ⁴ ఉప్రమెన్ను తెన్ తవుల, 'వేర మాన్సుల్క బాద కెర్తసుమ్' మెన నే దెకితె ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి కెరుల, పుల తా బులుల, దేముడుక పచ్చ ఇష్టుమ్ అయ్లి సర్త కెరంతె తవుల, ⁵ చి 'దేముడుక జొకర్తసుమ్' మెనన మాన్సుల్చి మొక్కె కిచ్చో కిచ్చో కమొ కెర్తి కి, జేవ్ ఇండితిసి దెకిలె, జోవయించి ఆత్తుసెక్కిక జతి నాయ్, చి జేవ్ సంగితిన్ తెన్ జేవ్ ఇండితిసి బెదె నాయ్, జోవయించి సెక్కిచి రుజ్జా దెకయ్తి నాయ్. దస మాన్సుల్క తుమ్ బెదవన నాయ్, జోవయింక దూరి తా.

⁶ ఉప్రమెన్నుక "దేముడుచి కామ్ కెర్తసుమ్" మెన, దస మున్నుబోదల్తె సగుమ్జిన్ కిచ్చో కెర్తి మెలె, కచ కచ గెరలె సిసేతుమ్ కెరన, తకు బుద్దిచ తేబోదల్క దెర్ను సేడవ, ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి సికడ్డతి. దస తేబోదల్ తవుల. జేవ్ కిచ్చో కిచ్చో పాపల్ కెర కెర పాపుమ్ వయన తా విడ్డల్ జంక నెత్తె కిచ్చో కిచ్చో ఆసల్క దెర్ను సేడ. ⁷ కేన్ వెర్తి కోడు సికడ్డకి సూన, సత్తిమ్ చినుక ఎగ్గెరె నెత్తిర్.

⁸ పూర్ణమ, మోసిచి కోడు ఒప్పునుక యన్నేన్ చి యంబ్రే నెన కెర కీసి వేరయ్ సికడ్డ గే, దస్సి ఈంజేవ్ అప్పెచ మాన్సుల్ సత్తిమ్ నెన కెర,

వేరయ్ సికడ్డతి. ఈంజేవ్ ఆత్మక పాడ్ జలస, సత్తిమ్చి నముకుమ్ నెంజిలస. ⁹ గని జీనుక నెత్తి. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ పూర్మువ దొగులచి పొరపాట్ బుద్ది కీసి రుజ్జా జలి గే, దస్సి ఈంజేవ్ అప్పెచ మాన్సుల్చి బుద్దిక కి 'పాపుమ్చి' మెన ఎత్తిజిన్ చినుల.

పవులు తిమోతిక సికడ్డిసి

¹⁰ అప్పె, మాత్ముమ్, తుక కిచ్చొ రెగిడ్డసి మెలె, అంచి బోదన, ఆవ్ ఇండితి బుద్ది, ప్రబుచి కామ్ కెర్రి ఆస తెన్ ఆవ్ జితిసి, అంచి నముకుమ్, బాదల్ ఓర్పువ జా ఆవ్ సేంతుమ్ తతిసి, అంచి ప్రేమ, అంచి నిదానుమ్, ¹¹ మాన్సుల్ అంక కెర్ల అల్లలు, ఆవ్ సేడ్ల బాదల్, పడ్డో †అంతియొకయ పట్టుమ్తె ఈకొనియ పట్టుమ్తె, చి లుస్త్ర పట్టుమ్తె విరోదుమ్ సుదల్ కెర్ల అల్లర్ ఓర్పువ జలయ్ గే, తుయి దెక అస్సిన్. గని జేవ్ కెత్తి అల్లర్ కెర్రి కి, ఎత్తి తెంతో ప్రబు అంక రచ్చించుప కెర్రి. ¹² గని ఆవ్వి మెను నాయ్. కో జలెకి యేసుక్రీస్తుచి తెడి సత్తిమ్ ఇండుక మెన్సు దా అస్సి గే, కచితుమ్ విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సైమల్ సేడుల. ¹³ పాపుమ్ ఇండితన, ఉప్రమెన్సుచి మాన్సుల్, మాత్ముమ్, వేర మాన్సుల్క మోసిమ్ కెర్రి తా, జెవ్వి కి మోసిమ్తె దెర్పు సేడ్ అన్నె అన్నెయ్ పాడ్ జతె తవుల. ¹⁴ తుయి, మాత్ముమ్, తుయి సికిలిసి తుయి దయిరిమ్ జా డిట్టుమ్ నంపజలిసి ఎద్దరె నే ములితె, పూర్తి నిదానుమ్ తా. కత్తె కత్తె తొలితో సికిలిది గే పచ్చు నాయ్. ¹⁵ పడ్డో, దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయల కొడె బాల తెంతో పూర్తి అలవాట్ జా అస్సి. క్రీస్తు జలొ యేసుక నంపజా రచ్చించుప జతిసి జేవ్ కొడెతెయి జానయ్ జతయ్. ¹⁶ దేముడుచి కొడె ఎత్తి జోచి ఆత్మ మాన్సుల్చి అత్తి రెగ్గయ్లొ. ఇసి రెగ్గయ్లి కొడె ఎత్తి, జో సికడ్డిసి అమ్ ఒత్తయ్ సికుక జయెదె. పాపుమ్చి రిసా జాగర్ల సంగితిసి ఒత్తయ్ తయెదె, పాపుమ్ ముల కీసి బుద్ది జంక గే సికడ్డిసి ఒత్తయ్ తయెదె, చి సత్తిమ్ ఇండుక సికయ్తిసి ఎత్తి ఒత్తయ్ తయెదె. ¹⁷ దేముడుచి సేవ కెర్రి కేన్ మాన్సుకి జేవ్ కొడె పట్టి నిదానుమ్ తియ్నె, జా కామ్ నిదానుమ్ కెర్రి రితి దొర్కు జలి గ్యానుమ్ ఎత్తి సెక్కి ఎత్తి దేముడుచి కోడు సదు కెర్రిసెతయ్ దొర్కు జయెదె.

పవులు తిమోతిక నిదానుమ్ సంగిలిసి

4 మొర్లసక జితసక 'నంపజల గే నాయ్ గే' మెన బవుమానల్ గే సిచ్చల్ గే దెంక మెన క్రీస్తు ఆకర్ దీసిక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరుక అస్సి. పడ్డో జో తెదొడ్క అన్నె ఉత్త్ర జా అయ్లె, జోవయించి అదికారుమ్ నజన ఏలుప కెరుక అస్సి. జలె, దేముడుచి మొక్కె క్రీస్తు జలొ యేసుచి మొక్కె జోవయించి నాన్ తెన్ తుక ఆవ్ జాగర్ల సంగితసి మెలె, ² క్రీస్తుచి రిసా తుయి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తా. కెయ్చ కి, ఇస్టుమ్ తిలె కి నెంజిలె కి, కెర్రిడ్ తెదొడ్ నిదానుమ్ తెన్ జా సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తా. పాపుమ్చి రిసా తీర్పుల్ సంగు, పాపుమ్ కెర్రిసెచి రిసా జాగర్లల్ సంగు, బుద్ది సికడ నంపజలస్క డిట్టుమ్ కెరు, చి అల్లర్ జలెకి, బద్దుకుమ్ నే జతె, బమ్మ నే జతె, బోదన కెర్రి తా.

³ ఏక్ కాలుమ్ జెతయ్. జా కాలుమ్క ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ కీసి జవుల మెలె, బుద్ది కొడె సూనుక నెస కెర, జోవయించ కంర్లల్క కజ్జర్ తిలి రితి కిచ్చొ కిచ్చొ వేర వేర నొవ కొడె సూనుక ఆస జా, కో జేవ్ సూనుక ఇస్టుమ్ జలిసి సికడుల గే, దస మాన్సుల్క ఎక్కిలొచి పడ్డో అన్నెక్లొక ఆసవ. ⁴ సత్తిమ్ సూనుక ముల, మాన్సుల్ జెవ్వి ఉచర్ల మత్తెలివొ నంప కెరుల. ⁵ తుయి, మాత్ముమ్, మచ్చిల్ రితి బుద్ది నే జతె, తెలిచి నిదానుమ్ తెన్ తా, బమ్మ నే జతె బాదల్ ఓర్పువ జా,

క్రీస్తుచి రిసాచి దేముడు సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తా, జో దేముడు తియార్తి కామ్ పూర్తి కెరు.

⁶ ఆవ్, జలె, †ప్రబుచి అత్తి అంచి ప్రానుమ్ ఆవ్ సార్పు కెర్రి సమయ్యమ్, ఆవ్ ఉట్ట గెతి పొది, పాసి జా అస్సి. ⁷ చెంగిలొ జమాను యుద్దుమ్తె కీసి నిదానుమ్ కెరెదె గే, కెర్లయ్తె నిగితొసా కీసి ఎక్కి మెన్సు తెన్ నిగెదె గే, ఆవ్ దస్సి నముకుమ్తె నిదానుమ్ కెర అస్సి. ⁸ జాకయ్, ఆవ్ సత్తిమ్ కెర్రిసెచి బవుమానుమ్ అంక రకితయ్. కేన్ బవుమానుమ్ మెలె, సత్తిమ్ తీర్పు కెర్రి తీర్పు కెర్రిసా జతొ ప్రబుయి ఉత్త్ర జా జో తీర్పు కెర్రి వెల్లి దీసిక దెతిసి. ఎక్కి అంకయ్ బవుమానుమ్ తయెదె మెను నాయ్, గని జేవ్ ఎత్తిజిన్కయ్ కో జో అన్నె ఉత్త్ర జెతిస్క రక నిదానుమ్ కెర తవుల గే.

పవులు మాలజ్ జా తిమోతిక బుకార్దిసి

⁹ తెర్రి, అంచితె బే బేగి జే. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, దేమా, జలె, ఈంజ లొకుమ్తె తతిస్క ప్రేమ తా, అంక మోసిమ్ కెర ముల దా దెస్సలొసిక పట్టుమ్తె ఉట్ట గెచ్చ అస్సి. క్రేస్సె, జలె, గలతీయ ప్రదేసిమ్తె, తీతు, జలె, దల్లితీయ ప్రదేసిమ్తె ఉట్ట గెచ్చ అస్సి. ¹¹ ఎక్కి లూకా అంచి తెన్ అస్సి. తుయి జెతి పొది మార్కుక కడ ఆను. జో అంచి కామ్తె అంక జలె తోడ్ తయెదె, చెంగిల్ సేవ కెరెదె. అగ్గ తెంతో దస్సి అస్సి. ¹² తుకికుక ఎపెసుతె తెద్రవ అస్సి. ¹³ తుయి జెతి పొది, త్రోయ పట్టుమ్తె కర్పుచి గెరి ఆవ్ ములిలి గొంగైల, పడ్డో అంచ పుస్తకల్, చి ముక్కిమ్క ఆవ్ రెగిడ్ల పుస్తకుమ్ ఆను.

¹⁴ సరాబు జలొ అలెక్సంద్రు, జలె, అంక ఒగ్గర్ సైమ సేడయ్లొ. ప్రబుయి తీర్పు కెర జోవయించ కమొచి రిసాచి సిచ్చ జోవయింక దెయెదె. ¹⁵ తుయి, మాత్ముమ్, జోవయించి రిసా జాగర్ల తా. కిచ్చొక మెలె, అమ్ సంగిలి చి ఉప్పిరి జో బలే విరోదుమ్ కెర్రి.

¹⁶ †అదికారుల్చి మొక్కె అంక తొలితో పరిచ్చ కెర్రిసెతె కోయి అంక తోడు సంగితి నాయ్. మాయబుద్ది తిలి రితి జేవ్ ఎత్తిజిన్ తుక్లె తా అంక ములిల రితి జల. జోవయించి జా పాపుమ్ జేవ్ నే వయతి రితి ప్రబు చెమించుప కెర్పు! ¹⁷ గని తెదొడి జా అదికారుల్చి మొక్కె ప్రబుయి అంక తోడు తా, ఒత్త బెర తిల యూదుల్ నెంజిలస సూన్తి రితి సుబుమ్ కబుర్ పూర్తి ఆవ్ సూనయ్తి రితి అంక సెక్కి దిలన్. చి జొయ్యి తోడు తతికయ్, ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి రచ్చించుప జలయ్ †, వాగుచి చోడి తెంతో రచ్చించుప జలి రితి. ¹⁸ కచితుమ్, సయ్తాన్ కెరయ్తె ప్రమాదల్ ఎత్తి తెంతో ప్రబు అంక రచ్చించుప కెర, పరలోకుమ్తె అంక తియనెదె. జోవయింక కెయ్చక తెయ్చక ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్క గవురుమ్ కెర్రి తత్తు! ఆమేన్.

ఆకర్ కోడు

¹⁹ ప్రిస్కిల్లక చి అకులక పడ్డో ఒనేసిపారుచి గెచా ఎత్తిజిన్క అంచి ముద్దు సంగు. ²⁰ ఎరస్తును కొరింది పట్టుమ్తె తా గెలొ. త్రోపిముక, జోక జీవ్ చెంగిల్ నాయ్ చి రిసా మిలేతు పట్టుమ్తె ముల దిలయ్.

²¹ తెర్రి, చల్లి పొది నే జతె జే. యుబూలస్, పుదెన్స్, లీను, క్లొదియ చి ఇన్నెచ నంపజల బావుడ్లు జల రితి ఎత్తిజిన్ తుక జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి.

²² ప్రబు తుచి ఆత్మ తెన్ తవున్! జోవయించి దయ తుమ్ ఎత్తిజిన్చి ఉప్పిరి తవున్!

† నెంజిలె, 'ఆవ్ బలి జతి సమయ్యమ్...'. జో నిజామి బలి జయె నాయ్, గని జో మొరుక తిలిన్చి టాలికయ్ దస్సి సంగితయ్. ‡ ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్లి పొది పవులు రోమ్తె జేలి జా తిలొ, బెర్రి. బారికుల్ 28:16-31 దొన్సి వెర్పుల్ ఒత్త ఒగ్గర్ అల్లర్ నెంతె తిలన్, చి పడ్డో, బెర్రి, జోవయించి తగు సూస్త. †† జా సుట్టు పవులుచి తగు సూస్తిసి విడ్డల్ కెర్రి, బెర్రి, గని పడ్డో అన్నెక్ సుట్టు దెర, తగు కెర, బోడి గండల్ కెర మార్ల మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్లతి.

† బారికుల్ 13:50-14:20 దెక.

తీతు

సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా పవులుక ప్రబు నిసాస్లిసి

1 దేముడు నిసాస్లసచి నముకుమ్చి రిసా, ² నే మొర్తె కెయెడ తెయెడ జతి బత్తుచి రిసా, ఆస తెన్ బక్తిక మూలుమ్ జతి నిజామ్తి రిసా, “పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ బెదితి వాటు ఆవ్ దొర్కు కెరిందె” మెన, అబద్దుమ్ కెయ్య నే జతో దేముడు కిచ్చో నే జెర్మయ్తె అగ్గె తెంతో ప్రమానుమ్ సంగ దిలో. జోయ్య జా ప్రమానుమ్ సంగిలి రిసా అమ్క పూర్తి దయిరిమ్. ³ “పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ బెదితి రచ్చునచి వాటు ఆవ్ దొర్కు కెర్లిన్చి కోడు పలాన్ సమయుమ్క బార్ కెరిందె” మెన జో అమ్చో రచ్చించుప కెర్టొసా జలో దేముడు అగ్గె తెంతో ఉచరయ్ తిలన్, చి “తుయి సూనవు” మెన ఆడ్ర దా అంచి అత్తి సార్ప కెర దిలి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయ్లీన్ తెన్ అప్పె జా కోడు బార్ కెర అస్సె.

⁴ సొంత పుత్తు జలో రితో తీతుక, అమ్చి ఎక్కి నముకుమ్చి రిసా అబ్బొసి జలో రితో ఆవ్ పవులు రెగిడ్డి ఉత్తుమ్. దేముడు అబ్బొస్చి అమ్చో రచ్చించుప కెర్టొసా జలో క్రీస్తు యేసుచి దయ సెంతుమ్ తుచి తెన్ తవున్.

⁵ ఒత్త క్రేతు డిబ్బుతె తుక కిచ్చొక ములిలయ్ మెలె, ఒత్తచ సంగుమ్లుతె కిచ్చొ కిచ్చొ పిట్ట అస్సె గే, తుయి చెంగిల్ నెరవెర్చుప కెర్తి రిసా. జేవ్ కముతె కిచ్చొ ఏకచి రిసా సంగిలయ్ మెలె, జాన్సి, గెద. “ఒత్తచ ఎత్తి పట్టుమ్తెచ సంగుమ్లక జేవ్ దెకిత్ రిసా †వెల్లెల మాన్సుల్క నిసాస్లో, చి జోవయింక అదికారుమ్ దేసు” మెలయ్. దస్సి కెరు.

⁶ కీస మాన్సుల్క జా అదికారుమ్ దెంక మెలె, ‘జేవ్ పొరపాట్ ఇండితన నెంజితి’ మెన ఎత్తిజిన్ జానుక. ఎక్కి తెర్నితెన్చో మాన్సు, చి జోచ బోదల్, యేసుప్రబుక నంపజా తా, ఆరి సొంత ఇస్టుమ్ కెర్తి రితి డబ్బుల్ గల్ల పాడ్ నే కెర్తన జా తంక, చి జోవయించ †అయ్యసాఅబ్బొస్చి కోడు సూన్తన జేవ్ బోదల్ తంక. ⁷ కిచ్చొక మెలె, సంగుమ్క పాస్టర్ జతో కేన్ వెల్లొ మాన్సు దేముడుచి గేచి కామ్ దెకితోసా జయెదె. జాకయ్ జో సత్తిమ్ ఇండితోసా తంక, పొరపాట్ ఇండితోసా తంక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క నే సూన్తె సొంత ఇస్టుమ్ అయిలి రితి కెర్టొసా జో తంక నాయ్, బేగి కోపుమ్ సేడ్టొసా నే జా జంక, మత్తిలోన్ జవున్, పెట్టొసా బియడ్టొసా జవున్, గార్ వాట్తె డబ్బుల్ ఆస జతోసా జవున్ జో తంక నాయ్. ⁸ వేర తెంతో అయిలసక మరియాద దెకితోసా, చెంగిల్ తిలీన్ ఎత్తిక ప్రిమ కెర్టొసా, చెంగిల్ బుద్ది సుదో, సుద్ది తెన్ సత్తిమ్ నాయిమ్ ఇండితోసా, ప్రబుచి సేవ ఎక్కి సత్తిమ్ తెన్ కెర్టొసా, ముద్దొ కెరంతోసా జా తంక. ⁹ పడ్డొ, దేముడు అమ్క దిలి జోచి నిదానుమ్ తెన్ చి యేసుచి రిసాచి చి బోదన అమ్ జోచ బారికుల్క సికడ అస్సుమ్. జయ్య బోదన జో ఎక్కి నిదానుమ్ దెరనుక అస్సె. కల్తి నెంజితిసి సరి జతి బోద కెరుక జోక సెక్తి

† ‘క్రీస్తు’ మెలె, దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్టొసాక పడ్డొక తెర్తయిందె; మెన పూర్తుమ్ తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు యూదుల్క ప్రమానుమ్ సంగ తిలో గ్రేకు బాస తెన్ జో రచ్చించుప కెర్టొసాక ‘క్రీస్తు’ మెనుల, ఎల్లి బాస తెన్ జోవయింక ‘మస్సీయన్’ మెనుల. †† జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జతిన్తె వయసు ముక్కిమ్ నాయ్, గని ప్రబుచి బుద్ది జోవయింక తిలీన్ ముక్కిమ్. ‡ జా బుద్ది తిలె, అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్చి కోడు కి సూనుల, గెద.

తయెదె, చి జా సుబుమ్ కబుర్ నెన వేర సికడ్తనక సరిగా జబాబ్ దెంక జోక సెక్తి తయెదె.

¹⁰ సరిగా జబాబ్ దెంక పాస్టర్క సెక్తి తంక ముక్కిమ్. కిచ్చొక మెలె, కోడు నే సూన్త బుద్ది నెసిత మాన్సుల్ ఒగ్గజిన్ అస్సి. ఆరిచ కొడొ జేవ్ లట్టబై తవుల. మోసిమ్చి బోదన కెర్తె తవుల. దస్సి కెర కో కో ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తెతి మెలె, ‘యూదుల్చి సుద్ది గుర్తుచి సున్నతి నే కెరల్లె సత్తిమ్ నాయ్’ మెన సికడ్తన. ¹¹ జోవయింక ముద్దొ కెరుక అస్సి. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ సికడుక నాయిమ్ నెంజిలి అబద్దుమ్ జేవ్ లాబుమ్ ఆననుక ఉచర సికడ, పూర్తి సగుమ్ కుటుంబల్క సిక్కు కెర, జోవయించి †నముకుమ్ పాడ్ కెర్తెతి. జెవ్వి చోడి డంకవుక అస్సి. ¹² జేవ్ మోసిమ్ కెర్తెసతెచో సొంత ఎక్కిలో సొంత కిచ్చొ ఏక్ మెన అస్సి మెలె, “అమ్చ †క్రేతియులు అగ్గె తెంతో అబద్దుమ్చి, మూర్కుడ్లు, బద్దుకుమ్చ, జోవయించి పెట్టి బెరవంతి ఆసక జితసయ్” మెన సంగ అస్సి. ¹³ జా సాచి సత్తిమ్. జాకయ్, జోవయించి తప్పు జేవ్ పూర్తి అర్దుమ్ జతి రితి సొస్తుమ్ గట్టిజ సంగు, చి ¹⁴ అమ్చ యూదుల్చ పూర్తుల్ తెంతోచ మాన్సుల్ అవ్వి ఉచర్ల మత్తెలివో కి, సత్తిమ్ నెసిత మాన్సుల్ సికడ్ †కొడొ కి బింక పిట్టవన, యేసుప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ తెన్ బెదితి బోద జేవ్ ఎక్కి నిదానుమ్ నంప కెర, ఆత్తుక చెంగిల్ జంక జయెదె.

¹⁵ ఆత్తుక సుద్ది జలస, జలె, కతిసి పితిసి చడితిసి చెంగిల్ మెనుల. కిచ్చొ వస్తువ కి జోక †సుద్ది తయెదె. గని, జోవయించి పాపుమ్క ఆత్తు పాడ్ జా ప్రబుచి ఉప్పిరి అన్యాయమ్ జలస, జలె, జోవయింక కిచ్చొ వస్తువ సుద్ది తయె నాయ్. జోవయించి సొంత మెన్ను కి పూర్తి గార్ జా అస్సి, చి కిచ్చొ కెర్తె చెంగిల్ మెన జాన్లె కి, చెంగిల్ ఇండుక పిట్టవన, జోవయించి బుద్ది గార్ జా జోవయించి ఆత్తు పాడ్ కెరన అస్సి. ¹⁶ “దేముడుక జానుమ్” మెనంతతి, గని జోవయించ కమొక దెకిలె, “దేముడుక నేన్తి” మెన పూర్తి రుజ్జు జతయ్. జేవ్ † వెట్టారుమ్ జా అస్సి, ప్రబుచి కోడు సూన్తి నాయ్, జేవ్చి కిచ్చొ చెంగిల్ కామ్క నెంజితన.

తీతు కిచ్చొ కిచ్చొ బుద్దుల్ సికడుక గే పవులు రెగిడ్డిసి

2 తుయి, మాత్తుమ్, తీతు, ముక్కిమ్క తుయి కిచ్చొ కెరుక మెలె, సరి జతి బోదనతె బెదితిసి ఎత్తి సికడ్డె తా ² మంత్రమాన్సుల్క తుయి కిచ్చొ బుద్ది సికడు మెలె, కిచ్చొతె కి †ముద్దొ కెరన బుద్ది ఇండుతు, మరియాద బుద్ది ఇండుతు, బుద్ది సుదల్ తత్తు, చి ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్క, ప్రిమక, చి నిదానుమ్క జోవయించి ఆత్తుతె చెంగిల్ దెరనుక జా తత్తు.

³ పడ్డొ మంతిర్ మాన్సుల్క కిచ్చొ సిక్కుడు మెలె, జేవ్ కి దేముడుక గవురుమ్ దెతి రితి జోచి సుద్ది మరియాద ఇండుతు, †సొండెల్ జతు నాయ్, చి సూరు గల్లక దెర్ను సేడ్డు నాయ్. జేవ్ కిచ్చొ ముక్కిమ్క

†† మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి దయ వాటు, యేసుక్రీస్తుక నంపజతి వాటుయి రచ్చించుప జంక జయెదె చి నముకుమ్. రోమీయల్ 3:23, 24, 28, 30, చి 4 అద్దయిమ్, చి గలతీయల్ 2:16. †† మెలె, క్రేతు డిబ్బుచ మాన్సుల్. ††† తిమోతిక రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 4:3-4. ††† తిమోతిక రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 1:4-5. § తిమోతిక రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 4:2. §† ప్రబుచి మొక్కె చి మాన్సుల్చి మొక్కె. §†† గ్రేకు బాస చి జా కోడుతె సూర్ గల్ల పితిసి ముద్దొ కెరంతిచి

కెరుక మెలె, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి సికడ. ⁴ జోవయించ ఉబెడివొక బుద్ది ఆనవుక. కీస బుద్దుల్ జోవయింక జేవ్ సికడుక మెలె, జోవయించ మున్నుర్పుల్క చి బోదల్క జేవ్ ప్రేమ దెకితె తంక, ⁵ జేవ్ బమ్మబుద్ది ముద్దొ కెరన బుద్ది ఇండుక, లంజె కెర్తినెతె ఉచర్తినెతె ఎద్దర నే బెదుక, గెచిఫ కామ్ చెంగిల్ నిదానుమ్ కెరుక, మాన్సుల్క చెంగిల్ దెకితె తంక, చి జోవయించ మున్నుర్పుల్చి తెడి తా దాక్ కెరన, జోవయించి కోడు సూనుక. సంగుమ్చ తెబోదల్ కిచ్చొక ఇన బుద్దుల్ ఇండుక మెలె, ఇసి ఇండిలె, 'నాయ్ గెద, పొరహాట్ జతి నాయ్' మెన దెక, దేముడు దిలి తుమ్ సూనయ్తి యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుక ఒత్తచ కేన్ మాన్సుల్ నిస్సారుమ్ ఉచరుక నెతిర్తి.

⁶ దస్సి, ఉబెడల్క కిచ్చొ సిక్కుడు మెలె, "ఆసల్ రకన తుమ్ బుద్ది ఇండ" మెన తుయి బలవంతుమ్ కెరు. ⁷ అన్నె, జేవ్ తుచ కమొ దెక సికిత్ రితి చెంగిల కమొ కిచ్చొ జలెకి నిదానుమ్ కెర్తె తా. అన్నె, తుయి బోదన కెర్తినెతె సత్తిమ్బుద్ది చి మరియాద దెకవు. ⁸ అన్నె, జా బోదనతె కీస కొడొ కావలె మెలె, నిజుమతె వడితె కొడొయ్, 'తప్పు' మెన కో సంగుక నెతిర కొడొయ్. దస్సి తిలె, కో వేర సంగిలొసా జలె, కిచ్చొ తప్పుచి రిసా అమ్క సంగుక నెత్త, లాజ్ జా, జోచి తప్పు చినెదె.

⁹ పడ్డొ గొతిమాన్సుల్క తుయి కిచ్చొ బుద్ది సిక్కుడు మెలె, [†] అమ్ కి నంపజలస జా అస్సుమ్ చి వెల్లొ జలమ్' మెన నే ఉచరంతె పోటి నే కెర్తె జోవయించ ఎజొమాన్సుచి తెడి తా జోవయించి కోడు సూన, కిచ్చొ కామ్చి రిసా జలెకి, జోవయింక సత్తిమ్ కెర్తె తత్తు. జా కామ్ జేవ్ కీసి కెరుక ఎజొమానిచి ఇష్టుమ్ తయెదె గే, దస్సి కెరుక. పడ్డొ, జోవయించ ఎజొమాన్సుచి కోడు నెత్తివుక నాయ్. ¹⁰ పడ్డొ చోరుక నాయ్. గని పూర్తి సత్తిమ్ నిదానుమ్ తత్తు. కిచ్చొక మెలె, దస్సి సత్తిమ్ ఇండిలె, దేముడు అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా దిలి చి బోదనచి సత్తిమ్ జేవ్ ఇండితినెతె రుజ్జా డీసెదె, చి జాకయ్ 'సత్తిమ్' మెన అన్నె మాన్సుల్ దెక ఒప్పనుల.

¹¹ దస్సి, 'బూలోకుమ్చ †కేన్ రగుమ్చ మాన్సుల్క కి రచ్చించుప జతి వాటు దొర్కు కెరిందె' మెన దేముడు కెర్తె దయ అస్సె, డీస అస్సె.

¹² జా దయ అమ్క కిచ్చొ సికడ్డయ్ మెలె, దేముడుక విరోదుమ్ జల వెర్తి కమొ వెర్తి ఆసల్ ముల మార్పుస జా, బుద్ది జా, సత్తిమ్ ఇండ, జో దేముడుచి గవురుమ్ రుజ్జా జతి రితి ఈంజ లోకుమ్తె జియ.

¹³ 'జర్గు జయెదె' మెన అమ్ పూర్తి దయిరిమ్ నముకుమ్ తిలి జో దెతి సర్వవరుమ్ జెయిమ్ జతిన్క అమ్ నిదానుమ్ రకితె తంక. మెలె, ఎత్తిచి కంట వెల్లొ జలొ పరలోకుమ్చొ దేముడు అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలొ యేసుక్రీస్తు ఉత్త జెతిన్క చి జో అన్నె ఉత్త జెతిన్ తెన్ పరలోకుమ్చి గవురుమ్ డీస్సిన్క అమ్ ప్రేమ తెన్ రకితె తంక.

¹⁴ పాపుమ్ ఎత్తి తెంతొ అమ్క నెత్తివెతి రిసా, చి 'అంచ సొంత మాన్సుల్ జా సత్తిమ్ కమొ కెర్తి ఆస తెన్ ఇండుత్' మెన అమ్క సుద్ది కెర్తి రిసా, అమ్చి రిసా యేసు జోచి జీవ్ దా మొర గెలన్.

¹⁵ జలె, తీతు, ఈంజ ఎత్తి తుయి సికడ్డె తా. ఒత్తచ నంపజలస సత్తిమ్ ఇండుక అన్నె నిదానుమ్ సికిత్ రితి, ప్రబు తుక దిలి అదికారుమ్ తెన్ జోవయించ తప్పుల్ జోవయింక దెకవు, చి జేవ్ బుద్ది జతి రితి జోవయింక సత్తిమ్ దెకవ దయిరిమ్ నిదానుమ్ సంగు. జా ఎత్తితె తుక కో నిస్సారుమ్ నే దెకిత్ రితి గని తుక మరియాద దెకిత్ రితి తుచి కామ్ కెరు ఇండు.

చెంగిల్ కమొ కెరుక

3 ఒత్తచ నంపజలొసక తుయి కిచ్చొ ఉచార కెరవు మెలె, దేసిమ్ ఏలుప కెర్తసచి అదికారుల్చి కోడు సూన, జోవయింక మరియాద కెరుక. ప్రబుతుమ్చ ఆడ్రచి రితి జేవ్ ఇండుక. †కేన్ చెంగిల్ కామ్ అయ్లె కి, తోడు కెర్తి బుద్ది తెన్ జా కామ్ కెర్తు. ² పడ్డొ, కక్క దూసుప కెర్తు నాయ్, చి జట్టు జతిసి దూరి కెరంతు, మెత్తన తత్తు, కేన్ మాన్సుల్క కి పూర్తి మరియాద కెర్తె తత్తు.

³ అమ్ కి సొంత అగ్గె బుద్ది నెంతె తిలమ్, కోడు నే సూన్తన తిలమ్, మోసిమ్ జా పాపుమ్తె గెతె తిలమ్, వేర వేర ఆసల్ ఊసిల్క దెర్పు సేడ తిలమ్, కుస్సిదుమ్ తెన్ గోసల్ తెన్ జతి తిలమ్, అమ్ ఇండిత్ తిలి బుద్ది దెకిలె అన్నె మాన్సుల్ అమ్క 'వెట్కారుమ్చ' మెంతె తిల, చి ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ విరోదుమ్ కెర్తె తిలమ్. ⁴ గని దేముడు అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసాచి దయ ప్రేమ †రుజ్జా జా అమ్క డీసిల్ తెంతొ, ⁵ జో అమ్క రచ్చించుప కెర్తొ, అమ్ కిచ్చొ పున్నిమ్ కెర్తి రిసా నాయ్, గని పూర్తి జోచి పెట్టిచి కన్కారుమ్చి రిసా అమ్క నొవర్ జెర్మయ్లి రితి కెర, జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మక అమ్చి పెట్టి దా అమ్క దోవ, సుద్ది కెర, అమ్క మార్పుప కెర్తన్. ⁶ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి ఎదివాట్ దర్ముమ్ తెన్ అమ్చి ఉప్పిరి సుచ దిలన్.

అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలొ ††యేసుక్రీస్తుచి అత్తి సుచ దిలన్. ⁷ కిచ్చొ దొన్నిచి రిసా మెలె, అమ్ అగ్గె తెంతొ పూర్తి పాపుమ్ సుదల్ జలెకి అమ్ పున్నిమ్ జలి రితి జో దెకుక జోచి సర్త. జోచి దయ వాటు అమ్ జోచి పుత్తర్లు జా పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ దొర్కు జలి దయిరిమ్ అమ్క తంక మెనయ్ ఈంజ ఎత్తి జర్గు కెర్తన్.

⁸ "ప్రబుచి కోడు ఈంజ" మెన కచితుమ్ దెరను. అమ్చొ దేముడుక నంపజలస బుద్ది జా ††చెంగిల కమొ నిదానుమ్ ఇండుక ఎక్కి ఆస జంక సిక్కుత్ మెన ఈంజేవ్ కొడొ తుయి దయిరిమ్ తెన్ గట్టిజ సంగితె తా మెన అంచి ఆస. చెంగిల కమొ ఇండిలె, ఎత్తిజిన్క కామ్క జెయెదె. ⁹ గని తెలివి డీసుక ఉచర సగుమ్జిన్ కిచ్చొ కిచ్చొ కొడొ పుసితె తత్తతి. దస బుద్ది నెంజిల తగుల్ పోన, పూర్తుల్చ సెకుమ్లుతె జెర్మిలసచి రిసాచ ఆరిచ మత్తెలివొ పోన, కొడొ జాజవ జట్టి జతిసి పోన, అమ్ యూదుల్చ ఆగ్గుల్చి రిసాచ కొడొచ తగుల్ పోన. దసచతె లాబుమ్ నాయ్, కామ్క నెంజిలి, కిచ్చొ చెంగిల్ దెర్తి నాయ్ చి రిసా దసచ దూరి కెరు.

¹⁰ కేన్ మాన్సు జలెకు కొడొ జాజయ్తిన్ గట్టక ఒత్తచ నంపజలసక జట్టు జట్టు కెరయ్లి రితి జలె, తొలితొ చి సుట్టు జవున్, తివ్వెరి జవున్, జోక జాగర్త సంగ తా, చి ఒత్త తెంతొ జో అన్నె అల్లర్ కెర్తె, జో తెన్ బెద నాయ్. ¹¹ దసా మాన్సు మార్పుస జా గార్ జా అస్సె, పాపుమ్ జా అస్సె మెన తుయి జాస్సి. జోచి పాపుమ్ జోచ కమొతె రుజ్జా జతయ్. జోచి పాపుమ్ జో వయ జోచి సొంత సిచ్చ ఆసన అస్సె.

తీతుక పవులు బుకార్లసి

¹² అర్తెమాక గే, తుకికుక గే తుచితె ఆవ్ తెద్రయ్లె, నికొపొలి పట్టుమ్తె అంచితె బే బేగి జెంక చజా. చల్లి పొది ఒత్తయ్ తంక ఉచర అస్సి. ¹³ పడ్డొ, ఆగ్గుల్చ తీర్పుల్ రుజ్జల్ సంగితొ జేనాను చి అపొల్లో ప్రయానుమ్క అన్నె బార్ జతి పొదిక ప్రయానుమ్క జోక కిచ్చొ కొత్తు. నే తతి రితి, కామ్క జెతిసి ఎత్తి దొర్కు కెరు. ¹⁴ పడ్డొ, అమ్చ నంపజలొసక ఆరి పలితుమ్ నే దెర్తి రితి కామ్క నెంజిలి రితి నే జితె,

అర్దుమ్ కి వేర కమొ ఎత్తితె ముద్దొ కెరంతినెచి అర్దుమ్ కి తయెదె. †† నెంజిలె, 'జట్టి కెరయ్త ఆరిచ నిందల్ కెర్తు నాయ్'. † తిమోతిక రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 6:1-2 దెక. †† మెలె, మున్నుబోదల్క, తెబోదల్క బాల వెల్లొక, గొతిమాన్సుల్క, గొతి నెంజిల మాన్సుల్క, ఎత్తి జాతుల్చక, దేసిమ్లు ఎత్తిక, బాసల్ ఎత్తిక. కొరిందిల్క రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 12:13, గలతియల్ 3:28, కొలోస్సియల్ 3:11, డీసయ్లిసి 5:9. † నెంజిలె 'అమ్క అన్నె గెనన విడ్డల్ కెర్తి రిసా....'

†† నెంజిలె, 'దేసిమ్క తోడు కెర్తి కేన్ కామ్....' †† యేసు అయ్లిన్ తెన్ జో అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి అర్దితుమ్ జలిన్ తెన్. ††† జో మొర పరలోకుమ్తె ఉట్ట గెలిన్క చి జో ప్రార్తన కెర్తినెక యేసు అబ్బొనెచి జోవయించి సుద్ది తిలి ఆత్మ జెతికయ్ వాటు దొర్కు కెర్తన్. యోహాను 14:16, 16:17. ††† నెంజిలె 'చెంగిల్ కామ్ దొర్కు కెరసుక దెకసుక సిక్కుత్' మెన....

బాద తిల తోడు నెంజిల మాన్సుల్క తోడు దెతి రిసా †చెంగిల్ కమొతె బెద కమొతె నిదానుమ్ కెరుక జేవ్ అలవాబ్ జతు.

† నెంజిలె 'చెంగిల్ కామ్ దొర్కు కెరసుక దెకసుక సిక్కుత్'.

¹⁵ అంచి తెన్ తిలస ఎత్తిజిన్ తుక జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయతతి. అమ్చి తెన్ ప్రబుచి ఉప్పిచి ఎక్కి నముకుమ్ తా ఒత్త తిల అమ్క ప్రేమ కెర్తసక అమ్చి ప్రేమ సంగు. తుమ్ ఒత్త తిలస ఎత్తిజిన్చి ఉప్పిరి ప్రబుచి దయ తవున్!

పిలేమోను

మొదోల్ కోడు

1 ¹⁻² ప్రేమ తిలో అమచి తెన్ ప్రబుచి కామ్తె బెదిలో †పిలేమోనుక, పడ్డా అమచి బేని జలి అప్పియక, చి అమచి తెన్ చి కామ్ కెర్తా ††అర్కిప్పుక కి, పడ్డా తుచి గెరి సబ కెర్తి సంగుమ్చ ఎత్కిక, క్రీస్తు జలో యేసుచి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయలి రిసా ఆవ్ †జేలి జలో పవులు అమచో బావో జలో తిమోతి తెన్ రెగిడ్లి ఉత్తుమ్.
³ అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

పిలేమోనుచి రిసా పవులు సర్ద రెగిడ్లిసి

⁴ ఓ పిలేమోను, ప్రార్దన కెర్తె పొది తుక కెయ్ఁక ఉచర్లె కి, అంచో దేముడుక తుచి రిసా అంచి సర్ద ఆవ్ సంగితసి. ⁵ కిచ్చోక మెలె, ప్రబు జలో యేసుక తుయి నంపజలిన్చి రిసా, చి జోవయింక నంపజా సుద్ది జా జోచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్క తుయి ప్రేమ కెర్తె తతిన్చి రిసా ఆవ్ సూన్తె తత్తిసి. ⁶ అన్నె మాన్సుల్ క్రీస్తుక నంపజతి రితి, జోచి ఉప్పిచి తుచి నముకుమ్తె తుయి జోవయింక బెదవంతసి. తుయి దస్సి జతిసి పలితుమ్ దెర్పు చి క్రీస్తుచి తెడి అమ్క దొర్కు జతి చెంగిల్ తిలిసి ఎత్కిచి రిసా అర్దుమ్ కెరన జేవ్ అన్నె మాన్సుల్ కి దెరన్తు మెన కి ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తెసి.
⁷ అన్నె కిచ్చోచి రిసా ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తెన్తె అంచి సర్ద సంగితసి మెలె, బావో, తుచి ప్రేమచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జా అస్సి. కిచ్చోక మెలె తుచి ప్రేమచి రిసా ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్చి పెట్టిచి దయిరిమ్ తుయి అన్నె జియర్లె రితి కెర అస్సిసి.

ఒనేసిముక పిలేమోనుతె అన్నె తెద్రయ్లిసి

⁸ జాకయ్, ఏక్ కామ్చి రిసా తుక సంగుక అంక దయిరిమ్. జా కామ్ తుయి జర్గు కెరుక ముక్కిమ్చి రిసా తుక ఆడ్ర దెంక కి క్రీస్తుచి తెడి అంక దయిరిమ్ అస్సి, ⁹ గని అంచి ప్రేమక తుక ఆడ్ర దెయి నాయ్, గని ఆవ్, మంత్రో మాన్సు, క్రీస్తు జలో యేసుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయలి రిసా జేలి జలో పవులు, తుక ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తి రితి బతిమాల్పా జా ¹⁰ కిచ్చోచి నజితసి మెలె, అన్నె పుత్తు రితి జలో ఒనేసిముచి రిసా తుక ఆవ్ బతిమాల్పా జతసి. ఆవ్ జేలి జలి తెంతో జోవయింక ††అబ్బొసి రితి జా అస్సి.

¹¹ అగ్గె, మాత్తుమ్, జో ††ఒనేసిము తుక గొతిమాన్సు జలెకి, తుక ††కామ్క నెంజిలో. గని అప్పె, జలె, తుక కి అంక కి కచితుమ్ కామ్క

† జో సామూరి జా తిలో, కిచ్చోగె, జోవయింక గొతిమాన్సు తిలో; 10-16చి కొజో అన్నె, మాన్సుల్ గోత్ అయ్లె, జేవ్ తతా గదివో జోవయింక గెరి తిల, బెర్తె; 22చి కొడు దెక. †† కొలోస్సియల్ 4:17 దెక. కొలోస్సియల్ సంగుమ్తె జో అర్కిప్పుక కి ప్రబుచి కామ్ కెరెదె, కిచ్చోగె. † రిమ్ పట్టుమ్తె జో జేలి జా తిలి పొది ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్లి, మెన ఒగ్గర్జిన్ ఉచర్లె. బారికుల్ 28:16 దెక. నెంజిలె, కైసరియ పట్టుమ్తె, బారికుల్ 23:23-24:27, నెంజిలె ఎపెసు పట్టుమ్తె, గని ఎపెసుతె జో జేలి జలిన్క రుజ్జా నాయ్. పిలిప్పీతె; బారికుల్ 16:23; చి యెరూసలేమ్తె; బారికుల్ 21:33; కి జేలి జా తిలన్, గని ఒగ్గర్ దీసల్ నాయ్. †† పవులు జోవయింక సికడ్డికయ్, కిచ్చోగె, జో ఒనేసిము క్రీస్తుక నంపజలో, చి దస్సికయ్, చి జోవయింక ప్రేమకయ్, దస్సి సంగితయ్. †† కొలోస్సి పట్టుమ్చో మాన్సు జయెదె. కొలోస్సియల్ 4:8-9 దెక. †† † ఒనేసిము మెలి నావ్ కిచ్చో అర్దుమ్ తయెదె మెలె, కామ్క జెతొసా. ఒగ్గర్జిన్

జయెదె. ¹² జలె, అంచి సొంత జీవు తెద్రయ్లి రితి; తుచితె జోవయింక ఆవ్ అన్నె తెద్రయ్తసి. ¹³ సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయలి రిసా ఆవ్ జేలి జలిన్తె జో అంక అన్నె తోడు తతి రితి, జోచి అత్తి తుయి అంక తోడు దిలి రితి, జోక ఇన్నె అన్నె సేంపు తియంతయ్, ¹⁴ గని, తుచి సెలవ్ నెంతె అన్నె తియంతయ్ జలె, తుక బలవంతుమ్ కెర్తి రితి జయెదె మెన, నెసిలయ్. తుచి ఇష్టుమ్క తుయి సొంత తెద్రయ్లె జలె, బాద తయె నాయ్.

¹⁵ తుచితె తెంతో జో ఉట్ట నిగ గడియ వేరతె తిలిసి కిచ్చోక గే జర్గు జలి మెన ఆవ్ ఉచర్లిసి కిచ్చో మెలె, జో అప్పె తెంతో అగ్గెచి బుద్ది నెంతె తుక నిదానుమ్ తా ఒగ్గర్ దీసల్చి చెంగిల్ సేవ కెర్తి రిసాయి ఇసి జర్గు జంక ప్రబు సెలవ్ దిలన్. ¹⁶ అప్పె తెంతో జో తుక రితియి గొతిమాన్సు నెంజె. ††అంక తుక జో గొతిమాన్సు జయెదె, గని అన్నె జో ప్రబుక నంపజా, బుద్ది మార్పుప జా ఆత్మక తుక ప్రేమ తిలో బావో కి జా అస్సిచి, పూర్తి నిదానుమ్ తయెదె. ఇన్నె అంక దస్సి నిదానుమ్ తిలో. అన్నె తుకయ్ కి దస్సి నిదానుమ్ తయెదె.

¹⁷ జాకయ్, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్తె జో అంచి తెన్ బెద అస్సి మెన తుయి అంక ప్రేమ అస్సిన్ జలె, తుయి అంకయ్ కీసి బెదవంతె గే, జో ఒనేసిముక కి దస్సి బెదవను. ¹⁸ జో తుక కిచ్చో నష్టుమ్ కెర తయెదె గే, జో తుక కిచ్చో రునుమ్ జా అస్సి మెలె, ఆచ్చి పూచి జా తుక దెయిందె.

¹⁹ ఆవ్ పవులు, సొంత ఆతు తెన్ ఇసి మెన రెగిడ్లిసి. ఆవ్ సొంత పూచి జా, ఒనేసిము తుక దెంక తిలిసి ఆచ్చి దా గెలిందె. తూయి, మాత్తుమ్, తుచి ఆత్మ తెన్ జెర్కున్చి రిసా అంకయ్ రునుమ్ జలి రితి జా అస్సిసి, గని తుక సంగుక నెసి. ²⁰ గని, బావో, ††ప్రబుచి తెడి అంక ఇదిల్ జవున్ లాబుమ్ తుచితె దొర్కు జతి రితి, దయ కెర, అంచి పెట్టి ఆవ్ సర్ద జతి రితి, ప్రేమచి రిసా జో మాన్సుక తుయి చెమించుప కెరు. ²¹ సంగిలి కోడు సూనెదె. నాయ్, అన్నెయ్ చెంగిల్ కెరెదె మెన తుచి రిసా అంక దయిరిమ్చి రిసా, ఆవ్ ఇసి మెన తుక కబుర్ రెగిడ్లిసి.

²² మదెనె, అంచి రిసా ఒత్త ఏక్ గది తెయోర్ కెర. అంక ఏడ్జల్ జా అమ్తె గోత్ జెవున్ మెన అంచి రిసా ప్రార్దన కెర్తెసు. జలె, తుమ్చ ప్రార్దనల్చి రిసా ప్రబు అంక వాట్ దెవున్ మెన అంచి ఆస.

ఆకర్ కోడు

²³ క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి అంచి తెన్ ††జేలి రితి జలో ††ఎవప్తా తుక జోచి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తయ్. ²⁴ అన్నె కొన్న మెలె, అంచి తెన్ ప్రబుచి కామ్ కెర్తెన మార్కు, అరిస్తార్కు, దేమా, చి లూకా, జోవయింక ప్రేమ కి సంగ తెద్రయ్తతి.

గొతిమాన్సుల్క, బెర్తె, జా నావ్ తిలి. జో అగ్గె కిచ్చోక కామ్క నెంజిలో మెలె, జో ఉట్ట నిగ తిలి రిసా; 15చి కొడు, చి ఏక్ వేల చోర తిలో, 18-19చి కొడు. †† నెంజిలె 'తుయి కి జో కి కొలోస్సియల్చి రిసా ఆగ్క తుక బావో జయెదె, గని అన్నె.....' † నెంజిలె ప్రబుచి తెడి తుక ప్రేమ తిలో.....' †† నెంజిలె ప్రబుచి తెడి తుయి కి ఆవ్ కి అన్నుమ్, చి.....' †† జో ఎవప్తా నిజాచి జేలి జా తిలో గే ఎక్కి జో పవులు తెన్ బెద జా బాద ఓర్పుప జలి రిసా దస్సి మెన్తయ్ గే నేనుమ్. †† జో ఎవప్తా కి కొలోస్సియల్; కొలోస్సియల్ 4:12; చి కొలోస్సియల్ సంగుమ్ మొదోల్ కెర తిలో; కొలోస్సియల్ 1:7.

²⁵ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ తిలిసి ఎత్కి తుమ్చి ఆత్మతె తవున్.

ఎబ్రియూల్

యేసుక్రీస్తు ఒగ్గర్ ముక్కిమ్

1 ఒగ్గర్ వేర వేర రగల్ తెన్ జోచ కబుర్లు సంగిలసచి అత్తి దేముడు అమ్చ పూర్ణుల్క జా పొది జోచ కొడొ లట్టబ్బన్. 2 గని, ఈంజ ఉగుమ్చి ఆకచ పొదులె, జోచొ సొంత పుత్తున్చి అత్తి అమ్క జోచి †కొడు లట్టబ అస్సె. 'జోచి ఈంజ ఎత్తి' మెనయ్, ఎత్తి కి జోక అక్కుసుదొ మెనయ్, దేముడు జో పుత్తున్క నిసాన అదికారుమ్ దా అస్సె. జో పుత్తున్చి అత్తి ఎత్తి లోకుమ్క జెర్మయ్లన్. 3 జో పుత్తున్తె దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి గవురుమ్ పూర్తి డీస్తయ్, చి నిజామ్ దేముడు కీసా అస్సె గే, పుత్తుసి కిచ్చొ నే పిట్ట †దస్సాయి అస్సె. జో పుత్తుసి జోచి సెక్తి కొడుకయ్ లోకుమ్లు ఎత్తి కి జోయ్యి ఏలువ కెర్తయ్. అన్నె, పాపల్ వుంచి జతి మాన్యుల్ సుద్ది జతి వాటు జో తెయార్ కెర తా, పరలోకుమ్తె దేముడుచి ఉజితొ పక్క వెసిలన్. 4 జో ఒత్త నే వెసితె అగ్గె, దూతల్చి కంట జోచి విలువ ఒగ్గర్ తిలిసచి రుజ్జు అయ్లి. జోచి నావ్ జోవయింబి నావ్చి కంట కెద్ది విలువ జతయ్ గే, తెద్ది వెల్లో జో జా అస్సె.

5 కిచ్చొక జో ఇదిలి వెల్లో జా అస్సె మెన జానుమ్ మెలె, దేముడుచి కొడుతె రెగ్డయ్లి రితి, కేన్ దూతక; †"తుయి అంచొ సొంత పుత్తు, తుక ఆజి ఆవ్ జెర్మయ్లయ్ అస్సె."

మెన దేముడు కెయ్య సంగిలన్ గె? నాయ్ గెద, కేన్ దూతక జో దస్సి సంగి నాయ్. నెంజిలె,

†"జోక అబ్బొసి జయిందె, చి జో అంక పుత్తు జయెదె"

మెన కేన్ దూతక కెయ్య సంగిలన్ గె? జోవయింక దస్సి సంగి నాయ్.

6 పడ్డొ, అన్నె, జో తొల్పర్ జతొ క్రీస్తుక ఈంజ లోకుమ్తె దేముడు జెర్మయ్లి పొది,

†"ఆవ్ దేముడుచ దూతల్ ఎత్తి, జోకయ్ బక్తి కెర్తు."

మెలన్. 7 పడ్డొ దూతల్చి రిసా కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె,

†"జో జోచ దూతల్క వాదుల్ రిత, జోచ సేవ కెర్తసక ఆగివొ లగితి రిత జో జర్గు కెర్తయ్."

మెన సంగితయ్. 8 గని జోచొ సొంత పుత్తుసి రిసా కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె,

9 "ఓ దేముడు, తుచి సిజాసనుమ్ కెయ్క తెయ్క తతిసి, నీతి మెలొ రానొచి డండొ తెన్ తుయి ఏలువ కెర్తసి.

9 నీతిచి ఉప్పిరి ప్రేమ తా, గని అబద్దుమ్ ఎద్దరె నెన అస్సిన్.

† దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస మెలె, జా కామ్క కక్క జో నిసాన తయెదె గే, జోవయింబి అత్తక జోవయింబి చొడి పుట్టవ జోవయింబ కబుర్లు సంగిదె. జోవయింతె సగుమ్జిన్చి అత్తి కి జోవయింబ కొడొ రెగ్డయ్లన్, పూర్ణుమ్ పొది. † క్రీస్తు సంగిలిసి, జో బోదన కెర్తసి, జో కెర్త కమె, జో ఇండలి బుద్ది, జో మొర అన్నె జలిసి, జా ఎత్తితయి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జోవయింబి అత్తి అమ్క జోవయింబి కొడు సంగిల్ రితి జతయ్; జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి కొడు జో యేసుక్రీస్తుయి, మెలి రితి. యోహాను 1:1-4, 14 దెక. ‡ కొలోస్సియల్ 1:15-17, 19, చి 2:19 దెక. †† కీర్తనలు 2:7 †† సమూయేలు దొస్సిచి పుస్తకుమ్ 7:14. ††† ద్విత్తియోవదేశ కాండుము 32:43, కీర్తనలు 97:7. ††† కీర్తనలు 104:4. § కీర్తనలు 45:6-7.

జాకయ్ తుయి అన్నె తుచి తెన్ తిలి ఎత్తి జీవుల్చి కంట వెల్లో జంక మెన

దేముడు, తుచొ దేముడు, తుచి ఉప్పిరి పూర్తి సర్దసంతోసుమ్ జా తుక నిసాన అదికారుమ్ దా, తుచి బోడితె జోచి తేల్ సువ దా అస్సె."

10 దేముడు అన్నె కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె, †"తుయి, ప్రబు, కిచ్చొ నెంజిలి పొది బూలోకుమ్ జెర్మయ్లది, చి ఆగాసుమ్ తిలిసి ఎత్తి, తుచి అత్తిచి కమె.

11 బూలోకుమ్ ఆగాసుమ్ జలె, పాడ్ జయెదె గని తుయి తియెం జా తస్సె.

పాలల్చ రిత జేవ్ పొర్న జా పాడ్ జవుల,

12 చి డుప్పటిక కీసి మడ్డ కెరుక జయెదె గే, దస్సి జాక తుయి మడ్డ కెర్తె, చి మార్పువ జయెదె.

గని తుయి కీసి అస్సిన్ గే, దస్సి తా జస్సె, కెయ్క తెయ్క తా జస్సె"

మెన దేముడు పుత్తున్క సంగితయ్, గని,

13 †"జలె తుచ విరోదుమ్ సుదల్క

తుచి సుదితి పొర్నొ జేవ్ జతి రితి ఆవ్ జర్గు కెర్తె ఎదక, అంచి ఉజిల్ పక్క తుయి వెస తా" మెన

కేన్ దూతక కెయ్య జవుకు సంగిలయ్ గె? 14 జేవ్ దూతల్ కిచ్చొ జవుల మెలె, రచ్చన దొర్కు జత ప్రబుచ మాన్యుల్క 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్ జోవయింక దెకిత దేముడుచి సేవ కెర్త జీవుల్ మెన దేముడు జోవయింక జా సేవ దా అస్సె. జేవ్ జోచి సేవ కెర్తసయ్.

యేసు మాన్యుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్లిసి

2 జలె, అమ్ జేవ్చి సత్తిమ్ నే పచ్చితి రితి, నే ముల్తి రితి ఆమ్ పెట నే దెర గెతె సూస్లిన్చి చి రిసా చెంగిల్ ఉచర, అమ్ ఏదాస్ట కెరుక. 2 మెలె పూర్ణుమ్చి †ఆగ్గల్చి ప్రమానుమ్చి రిసా దూతల్ జానవ కెర ఎత్తి కొడు నిజామ్చి జలె, అన్నె, మాన్యుల్ ఆగ్గల్చి కొడు పిట్టయ్లె, దేముడుచి కేన్ జవున్ కొడు నే కెర్తె, కీసి జేవ్ దూతల్చి అత్తి జో సంగిలి ఎదిలి సరిగా సిచ్చ జవుల జలె, 3 అప్పెచి ప్రబు దెతి ఈంజ వెల్లి రచ్చనక ఆమ్ విలువ నే దెకిలె, విలువ నే కెర్తె, అమ్చి సిచ్చ కీసి పిట్టెదె? పిట్టె నాయ్. ఈంజ రచ్చన, జలె, యేసుప్రబు తొలితొ సొంతయ్ జానయ్లి రిసా, జోక తొలితొ సూన్లస అమ్కయ్ సాచి సంగిల. 4 పడ్డొ, అన్నె, జో యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జో దెతి రచ్చనచి రిసా దేముడు సొంత వేర వేరతె రుజ్జుల్ దెకయ్లన్. కిచ్చొ కిచ్చొతె జా రచ్చనచ రుజ్జుల్ దెకయ్లన్ మెలె, జోచి అదికారుమ్ దెకయ్త వెల్లో కమె కెర్తినె, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి జోచి ఆత్మవరల్ జోచి ఇస్తుమ్క కక్క కక్క వంట దిలిసెతయి ఈంజ రచ్చనచి రిసా జోచి సాచి దా అస్సె.

§† కీర్తనలు 102:25-27. §†† కీర్తనలు 110:1, మత్తయ 22:44, ఎబ్రియూల్ 10:13. §‡ నిర్గుమకాండుమ్ 20 అద్యయమ్, 31:18 చి ద్విత్తియోవదేశ కాండుము 5:6 దెక.

⁵ అమ్ సంగితి †జెతికయ్ లోకుమ్ ఏలుప కెరుక దూతల్చి అత్తి దేముడు సార్చ కెర దెయె నాయ్. ⁶ కేనె గే రెగిడ్డి ఇసి సాచి అస్సు. ఇసి మెలిసి;

†“మాన్సుక తుయి ఉచరన్క జో కిచ్చొ విలువసా? నెంజెలి, మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక కిచ్చొక తుయి విలువ దెకితసి?

⁷ దూతల్చి కంట జోక ఇదిలి దాక్ తతి రితి తుయి జర్గు కెర్తది, గని అప్పె జోక గవురుమ్ కెర అదికారుమ్ దా, జోక ఏలుప కెరవ అస్సిసి.

⁸ జోచి చాటు సుదితి రితి ఎత్తి జోచి అత్తి తుయి సార్చ కెర దా అస్సిసి”

మెన రెగ్గె అస్సు. జలె, దేముడు ఎత్తి జోచి అత్తి సార్చ కెర దా అస్సిచి రిసా జో ఏలుప నే కెర్సిసి కిచ్చొ కి నాయ్. ఎత్తి జోచి అత్తి తతిన్చి రుజ్జు అప్పెచి మట్టుక అమ్క సరిగా డీసె నాయ్. ⁹ గని ఇన్నె ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా’ మెన యేసుకయ్ సంగితసుమ్. యేసుకయ్ దెకితసుమ్. జో గడియయ్ దూతల్చి కంట దాకు జలె, గని దేముడు అబ్బొన్చి దయచి రిసా ఎత్తి మాన్సుచి నావ్ తెన్ అమ్చి సిచ్చ వయంతి రిసా జో బాదల్ సేడ మొర్లిన్చి రిసా జో అప్పె ఎత్తి అదికారుమ్ గవురుమ్ జా కిరీటుమ్ గలన ఏలుప కెర్తయ్.

¹⁰ కిచ్చొక ఇసి జర్గు జలి మెలె, ఒగ్గజెన్ మాన్సుల్క జోచి పరలోకుమ్చి ఉజెడతె గవురుమ్తె బెదవంతి రిసా మాన్సుల్క రచ్చన దొర్కు కెర్తొసా †బాదల్ ఓర్పువ జతి వాటుయి జీన సరి జలె రచ్చించుప కెర్తొసా పూర్తి జంక ఎత్తిక ఆదారుమ్ తిలె, ఎత్తి ఏలుప కెర్తొ దేముడు జర్గు కెర్సిసి చెంగిలి, పూర్తి బెదితయ్. ¹¹ నిజామి, సుద్ది కెర్తొ యేసుక చి జో యేసు సుద్ది కెర్తొక ఎక్కి మొదొల్; దేముడు అబ్బొసి. జాకయ్, జోవయింక ‘అంచ బావుడ్లు’ మెనుక యేసుక లాజ్ నాయ్.

¹² †“అంచ బావుడ్లుతె తుచి నావ్ తుచి గవురుమ్ సూనయిందె, సంగుమ్చి నెడమె తుచి గవురుమ్ గాయిందె”

మెలి కోడుతె, అన్నె,

¹³ †“జోచి ఉప్పిరి అంచి నముకుమ్ తియిందె”

చి అన్నె,

†“ఇన్నె ఆవ్ అస్సి, చి దేముడు

అంక దిల జోచ బోదల్ అంచి తెన్ అస్సి”

మెన యేసు సంగిల్ రితి రెగిడ్డి కోడుతె ఇసి ఒప్పన్లొ.

¹⁴ జలె, ఎక్కి ఆగ్, ఎక్కి లోయి బోదల్ ఎత్తిక తయెదె చి రిసా, సొంత కి ఈంజయ్ అమ్ మాన్సుల్చి ఆగుతె, ఈంజయ్ లోయితె జో యేసు మాన్సు జా జెర్మన్ జా బెదిలన్. కిచ్చొక మెలె, మాన్సు సేడ్డి మొర్ను జో సేడ జీన, మొర్నుచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలె సయ్తాన్చి ఉప్పిరి జీనుక మెనయ్ అమ్చి అగు అమ్చి లోయి జో దెరన్లన్.

¹⁵ జోవయించి ఒండి జీవితముక మొర్నుచి ఉప్పిర్చి బయిమ్క దెర్ను సేడ్ల ఎత్తిజీన్క విడ్డల్ కెరుక మెనయ్ దస్సి జా జీనుక ఒప్పన, దస్సి జా జీన్లన్. ¹⁶ కీసి మెలె, ఈంజ ఎత్తి కక్కయ్ రచ్చించుప కెరుక మెలె, దూతల్క రచ్చించుప కెరుక నాయ్ గని †అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలసక ‘రచ్చించుప జతు’ మెనయ్. ¹⁷ జాకయ్, దేముడుచి సేవ కెర్తొ కన్యారుమ్ దెకితో నిదానుమ్చొ పూజరి జా, ప్రెజల్చ పాపల్ పుంచ దా జోవయింక దేముడు తెన్ అన్నె బెదయ్తి రితిచి అర్పితుమ్ జతి రిసాయి, ఎత్తి రగల్క ఎత్తి బాదల్తె ప్రెజల్ జల జోవయించ బావుడ్లుచి రితి జో జంక తిలి. జో మాన్సుల్చి రితి జా

జోవయింక జెత రగల్ బాదల్ జో ఓర్పువ జలెకయ్ జో చెంగిలె పూజరి జా కన్యారుమ్ దెకెదె మెనయ్. ¹⁸ దస్సి, జో సొంత బాదల్ సేడ పరిచ్చ జా జీన్సి రిసా, జేవ్ బాదల్ సేడ పరిచ్చ జత అన్నె మాన్సుల్క జో తోడు తంక తెరె.

మోసే కంట దేముడుచొ పుత్తుసి వెల్లొ

3 జాకయ్, ప్రబుచి సుద్ది జా జోచయ్ జల ఓ బావుడ్లు, పరలోకుమ్తె బెదుక తుమ్ నిసాన జా జో బుకార్లన, దేముడుచొ బారికి జలె, చి జోచొ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జలె మెన యేసుచి రిసా అమ్ ఒప్పన అస్సుమ్. జలె, జోచి రిసా ఉచరుమ్. ² దేముడుచి గేర్ జల యూదుల్తె తా మోసే కిసి జో దేముడుచి కామ్ నిదానుమ్ కెర్తె తిలె గే, దస్సి ఈంజ బారికి జతి రితి కామ్ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి కెర్తి రితి, కామ్క నిసాన్లొ దేముడుక యేసుయి నిదానుమ్ తిలన్. ³ గని గేరుచి కంట అన్నె గేర్ బందిలోసాక కీసి ఒగ్గర్ ఏలువ తయెదె గే, దస్సి, దేముడుచి గేచ్తె తిలె మోసేచి కంట యేసుయి జా గేర్ బందితోసా జా తా, అన్నె ఒగ్గర్ గవురుమ్క విలువ జతయ్. ⁴ ఎత్తి గేరు, కచి అత్తి గే బందిలిసి, గని ఎత్తి బందితోసా దేముడుయి. ⁵ జలె, దేముడు పడ్డొక సంగిత కొడెచి రిసా సాచి గుర్తు సంగితి రిసా, జో దేముడుచి గేర్ ఎత్తిక మోసే నిదానుమ్చొ సేవ కెర్తొసా జలె. ⁶ గని క్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె జా కెర, జో పుత్తుసి జలి రిసా, దేముడుచి గేరు నిదానుమ్ ఏలుప కెర్తె తిలన్. ఆకర్ ఎద జోచి ఉప్పిర్చి అమ్చి డిట్టుమ్ దెరన్లె, జో రచ్చన దా అమ్క పరలోకుమ్తె బెదయ్లిన్చి అమ్చి దయిరిమ్, ఆస అమ్ దెరన్లె, జోచి గెచయ్ ఆము జా అస్సుమ్.

యేసు దెతి విస్తాంతి రచ్చన తుమ్ పిట్టవన నాయ్

⁷ “జాకయ్, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సంగిలి రితి; ⁸ జేవ్ అగ్గవ ప్రెజల్చి పెట్టి బేడు బందిల్ రితి జా, జోచి కోడు నే సూన్లి రితి జలె. తూమ్, జలె, ఆజి జోచి అవాడ్ తుమ్ సూన్లె, దస్సి నే జతి రితి, జాగర్త దెకన. ⁹ పూర్గుమ్, †జోచి కోడు సూనుక నెన జా బయిలు దేసిమి బుల్తె తిలి పొది ప్రెజల్ జోక పరిచ్చ కెర్తి రితి, రాడ్ జీవు జతె తిలె. ¹⁰ జో దేముడు సంగిలి రితి; అంచి ఉప్పిరి అన్యారుమ్ జా పరిచ్చ కెర్తి రితి జా జేవ్ జా దొన్ని విస్సా వెర్పుల్ అంచ కమె దెకిలెకి కిసి జల గే, తుమ్ దస్సి జా నాయ్. ¹¹ జేవ్ దస్సి అన్యారుమ్ జతికయ్, జా ఉగుమ్చచి రిసా ఆవ్ కోపుమ్ జా, జోవయించి పెట్టి, కెయ్క తెయ్క అంచి వాటు ముల పిట గెతతి. అంచి ఇస్టుమ్ నేన్లి రితి ఇండితతి మెలయ్, చి ¹² ‘అంచి †నుక్కుమ్తె జేవ్ కెయ్క బెదుక ఆవ్ ఒప్పి నాయ్’ మెన ఒట్టు గలన అంచి కోపుమ్క ఒప్పన్లయ్” మెన, సంగితయ్. ¹³ జలె, బావుడ్లు, జీవ్ తిలె జీవ్ దెతి దేముడుక తుమ్ దూరి నే జతి రితి, తుమ్తె కిచ్చొ పెట్టి గర్వి జోచి ఉప్పిర్ అన్యారుమ్చి ఆత్మ నే తతి రితి, తుమ్ జాగర్త దెకన. ¹⁴ గని ‘ఆజి’ మెన ఈంజ కాలుమ్క

† యెసయా 65:17, 66:22, లూకా 21:33, డీసయ్లిసి 5:10, 21:1, తిమోతిక రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:12. †† కీర్తనలు 8:4-6. ‡ 18చూ కోడు దెక. ††† కీర్తనలు 22:22. †††† యెసయా 8:17. ††††† యెసయా 8:18. †††††† గలతియల్ 3:6-9, చి రోమియల్ 4 అద్యయిమ్ దెక. ‘ఆత్మక అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలస’ మెలె, అబ్రాహామ్చి రితి నముకుమ్ తిలస.

§ కీర్తనలు 95:7-11. §† నిర్గమకాండుమ్ 13-40 అద్యయల్, లేవీయకాండుమ్, సంక్యాకాండుము, ద్వితియోపదేశ కాండుము. ముక్కిమ్క నిర్గమకాండుమ్ 32 అద్యయమ్, చి సంక్యాకాండుము 14 అద్యయమ్ దెక. §†† తెదొడెచి జో దెంక ఉచర తిలి విస్తాంతి కిచ్చొ మెలె, కనాను దేసిమ్ జోవయించి తా గెతి రితి దెతిసి. జా దేసిమ్ అప్పె పరలోకుమ్కయ్, జా విస్తాంతి పరలోకుమ్చి విస్తాంతికయ్, టాలి జయెదె.

కెత్తి పొదుల్ సేచతయ్ గే, రోజాక తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జాగర్త సంగ, దయిరిమ్ సంగ; పాపుమచి మోసిమక తుమ్తె కో దెర్పు నే సేడ్డి రితి, తుమ్చి పెట్టి బేడు నే బందితి రితి, ¹⁴ అమ్ నంపజలి మొదోల్ తెంతో చి జోవయింది రిసాచి దయిరిమ్ అమ్ ఆకర్ ఎద దెరన్లెకయ్ క్రీస్తు తెన్ వాట నజన తమ్దె.

¹⁵ †“అజి, జోచి అవాడ్ తుమ్ సూన్లె, జోచి కోడు నెసిల జేవ్ అగ్గెచ ప్రజలచి రితి జా నాయ్. తుమ్చి పెట్టి జోచి రితి బేడు నే బందిత్ రితి జాగర్త దెకన్.” మెన రెగిడ్డిసి తుమ్ పచ్చ నాయ్. ¹⁶ జలె, జేవ్ సూన నెసిలన కొన్న మెలె, మోసే పూర్ణమచోచి తెడి ఐగుప్తు దేసిమ్ తెంతో, జేవ్ గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతో, బార్ జా ముల విడ్డల్ జల అమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజిని. ¹⁷ అన్నె, జేవ్ దొన్ని విస్సా వెర్పుల్ పూర్తి కచి రిసా దేముడు కోపుమ్ జలొ మెలె, †పాపుమ్ కెర్లసచి రిసా జా బయిలు దేసిమి జేవ్ మొర్తి రితి జో దేముడు సిచ్చ దిలన్. ¹⁸ పడ్డా, జోచి సుక్కుమ్తె నే బెదుక మెన కచి రిసా జో ఒట్టు గలన్లొ మెలె, జోచి కోడు నే కెర్లసచి రిసాయి గెద?. ¹⁹ జాకయ్ కిచ్చొ అమ్క జానుక జతయ్ మెలె, జోవయింది అన్యానుమచి రిసా జా సుక్కుమ్తె జేవ్ బెదుక వాటు నే దిలొ.

ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్క దొర్పు జతి విస్రాంతి

4 జలె, జో ప్రమానుమ్ సంగిలి రితి, జోచి *సుక్కుమ్తె బెదితి వాల్ తతె ఎద, తుమ్తె కో జా సుక్కుమ్తె పాచుక నే పిట్టవన్తి రితి జిమ. ² కిచ్చొక మెలె, పూర్ణమచ మాన్సుల్కయ్ కెయెక కి తత్తిసి సుక్కుమ్చి అవ్కాసుమచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ దొర్పు జలి. దస్సి, అమ్క కి సుక్కుమ్చి అవ్కాసుమచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ దొర్పు జా అస్సి. గని జేవ్ సూన్లె జా కోడు జోవయింక కామ్క నెంజలి. కిచ్చొక మెలె, నిజామ్కయ్ సూన్లసచి పెట్టిచి రితిచి నముకుమ్ తిల తెన్ బెదిత్ నాయ్. జాకయ్ సూన్ల కొడె జోవయింక కామ్క నెంజల్ రితి జలి. ³ అమ్ యేసుక్రీస్తు ప్రబుక నంపజలన, మాత్రుమ్, జా సుక్కుమ్తె బెదితసమ్. జేవ్ పూర్ణమచచి పాపుమచి రిసా దేముడు సంగిలి తీర్పు అగ్గె రెగిడ్డయ్. †

‡“అంచి సుక్కుమ్తె జేవ్ కెయెక బెదుక ఆవ్ ఒప్పి నాయ్, మెన ఒట్టు గలన అంచి కోపుమ్క ఒప్పున్లయ్” మెన రెగిడ్డి కోడు. జో దేముడు, మాత్రుమ్, లోకుమ్ జెర్మయలి పొది జో సాంత జోచయ్ కమె కేడవన జో తెదొడి సెలవ్ కడన తిలె కి, జోవయింక దస్సి మెన ఒప్పున్లన్. ⁴ ‘సెలవ్ కడన్లన్’ మెన సంగిలె, ‡సాన్సు పొదుల్ ఆగాసుమ్, బూలోకుమ్, లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి జెర్మయలి పడ్డా, అన్నెక్ దీసి ‡‘సెలవ్ కడన్ల దీసి’ మెనయ్ జోచి జా సెలవ్ కడన్ల దీసిచి రిసా కేనె గే కిచ్చొ సంగ అస్సి మెలె, ⁵ “అంచ కమె సాన్సు పొదుల్ కెర కేడవ, అన్నెక్ దీసి సెలవ్ కడన్లయ్” మెన సంగ అస్సి. ⁵ జేవ్ పూర్ణల్, జలె, అమ్ అగ్గె రెగిడ్డి రితి: ‡“అంచి సుక్కుమ్తె జేవ్ కెయెక బెదుక ఆవ్ ఒప్పి నాయ్” మెన జోవయింది రిసా జో సంగ అస్సి.

⁶ జలె, అన్నె సగుమ్జిన్ దేముడుచి సుక్కుమ్తె బెదుక జలన బెదుక నేతయ్. జా ఏక్, పడ్డా అన్నెక్ కిచ్చొ మెలె, జా సుక్కుమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ అగ్గె సూన్లన జో దేముడుచి కోడు కెరుక నెసిలి రిసా జోచి జా సుక్కుమ్తె బెదితి నాయ్. ⁷ అన్నెక్ దీసి మెలి కోడు జో

నిసాన, జోచి సుక్కుమ్తె బెదుక అమ్క అన్నెక్ అవ్కాసుమ్ దా కెర, ఈంజ అవ్కాసుమ్క ‘అజి’ మెన, అమ్ అగ్గె రెగిడ్డిన్తె సంగిల్ రితి, ⁸ ‡“అజి జోచి అవాడ్ తుమ్ సూన్లె, తుమ్చి పెట్టి బేడు నే బందిత్ రితి

తుమ్ జాగర్త దెకన్” మెన్తయ్. ⁸ మెలె, దేముడు సంగిలి కనాను దేసిమి జేవ్ పాచ పెసితి రితి యెహోసువ కడ నిలన్, గని జా తెన్ జా కోడు పూర్తి నెరవెర్పుప జతి జలె, అన్నెక్ దీసిచి రిసా ‘తెదొడ్కయ్ సుక్కుమ్ దొర్పు కెరిందె’ మెన దేముడు సంగితో నాయ్, సంగుక జతి నాయ్. ⁹ జాకయ్, దేముడుచి సెలవ్ కడన్ల దీసితె బెదితి వాటు మాన్సుల్క అప్పెక దొర్పు జతయ్. ¹⁰ మెలె, దేముడు జోచి కామ్ కేడవ కిసి సెలవ్ కడన్ల గే, దస్సి జో దెతి సుక్కుమ్తె కో బెదెదె గే, జో మాన్సుకి జోచి కామ్ కెర కేడవ సెలవ్ కడనెదె. ¹¹ జాకయ్, జా సుక్కుమ్తె అమ్ కి బెదితి రితి నిదానుమ్ కెరుమ; జేవ్ పూర్ణల్చి రితి జోచి కోడు నెస అమ్తె కో దస్సి పాపుమ్తె నే సేడ్డి రితి. ¹² కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కోడు దొన్ని పక్కలె వాండి తిలి ఎత్తి కత్తిచి కంట ‡లగున్ అస్సి, చి జా కోడు జిప్పి తా కామ్ కెర కెరయ్ మాన్సుచి ఆత్మ చి జీపు అత్తు జతిన్తె, అత్తుల్ చి ఆడుచి ములువ బెదితిన్తె బెర, మాన్సుల్చి పెట్టిచ ఉడ్డెనుములు పరిచ్చ కెర, జోవయింక ‘చెంగిల్ అస్తి’ గే నాయ్ గే మెన తీర్పు కెర్తయ్. ¹³ అన్నె, జెర్మయలిన్ ఎత్తి కి జోచి మొక్కె లుంకుక నెత్తె, గని అమ్క పరిచ్చ కెర్తొసాచి మొక్కె ఎత్తి డుమ్డి తా ఎదార్దుమ్ డీస్యయ్; అమ్చ ఉడ్డెనుములు కి ఆకకయ్ జోచి మొక్కె అమ్ ఎత్తిజిన్ సాచి నజనుక తయెదె.

యేసు అమ్చి రిసా ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా అస్సి

¹⁴ జలె, యేసు దేముడుచొ సాంత పుత్తుసి జా తా, పరలోకుమ్తె తెడిక తెడి దేముడు అబ్బొన్తెయి పెస గెచ్చ తా, అమ్చి రిసాచొ వెల్లొ ‡ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా అస్సిచి రిసా, జోచి రిసా అమ్ ఒప్పన్తిసి డిట్టుమ్ పోసనుమ. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, అమ్చొ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జతో జో యేసు అమ్చి సెక్తి నెంజిలిసి నేన్లొసా అమ్చి సెక్తి నెంజిలిన్చి ఉప్పిచి కన్యారుమ్ నేన్లొసా నెంజె, గని అమ్చ బాదల్ ఎత్తి జొయ్యి కి సేడ, అమ్చి రితి పరిచ్చ జా అస్సి. గని జో పాపుమ్ నే కెర్తె జీన అస్సి. ¹⁶ జలె, కామ్క జెతికయ్ సమయమ్క జోచి తోడు తతి రితి జో అమ్క కన్యారుమ్ దెకితి వరుమ్ అమ్ నజనుక, జోచి దయ అమ్ చజనుక మెన, దయిరిమ్ తెన్ జోచి దయ దెతి సిజాసనుమ్క పాసి జెమ.

5 మాన్సుల్ తెంతో దేముడు నిసాన ఎత్తి ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి కామ్ కిచ్చొ మెలె, ‘మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెస్సు’ మెనయ్ దేముడుచి మొక్కె జేవ్ మాన్సుల్చి నావ్ తెన్ బలివొ దెంక అస్సి. ² జో పూజరి కి మాములుమ్ మాన్సు జా సాంత సెక్తి నెంజిలొసాచి రిసా నేన్లసక చి తప్పు జలసక మెత్తన దెకెదె. ³ జోవయింది సాంత సెక్తి నెంజిలిన్చి రిసా, ఎక్కి అన్నె మాన్సుల్చ పాపల్చి రిసా నాయ్, గని సాంత పాపల్చి రిసా కి జో బలివొ దెంక అస్సి. ⁴ అన్నె, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి ఎక్కిలో జతిసి జో మాన్సుచి సాంత ఇస్టుమ్క జర్గు జతిన్ నెంజె. ‘అవ్ పూజరి’ మెన జో మాన్సు సాంత ఇస్టుమ్క టీవ్క నాయ్. దేముడు సాంత నిసాన జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జంక జోక అదికారుమ్ తయెదె. దేముడు టీచడ్డెకయ్, యూదుల్చొ పూర్ణమచొ

† కీర్తనలు 95:7-8. †† నిర్ణయకాండుమ్ 32 అద్యయమ్, సంక్యాకాండుము 14, ముక్కిమ్క 14:27-30. ‡ పూర్ణమచ యూదుల్క జలె, తెదొడిచి ప్రమానుమ్క చెంగిలి ఈంజయ్ లోకుమ్చి కనాను దేసిమి జేవ్ గెచ్చుక అవ్కాసుమ్ తిలి, గని పిట్టవన్. అమ్క, జలె, అప్పెచి అవ్కాసుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి నెంతుమ్తె బెదితిసి చి పరలోకుమ్తె గెతిసి. †† 3:11 దెక ‡† కీర్తనలు 95:11. ‡‡ అదికాండుమ్ 1 అద్యయమ్. ‡‡‡ అదికాండుమ్ 2:1-3. § అదికాండుమ్ 2:2. §† కీర్తనలు 95:11.

§†† 3:7-8 దెక. §‡ డీసయలిసి 1:16. §‡‡ మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చి దేముడుచి గుడితె జర్గు జతిసి ఉచర్తె, యూదుల్క ఎక్కిలోయి యెరూసలేమ్చి జోవయింది ఎక్కి దేముడుచి గుడితె తెడిక తెడిచి గదితె గెచ్చ అర్పితుమ్ దెంక జయెదె. వెర్సికక ఎక్కి సుట్టు జా గదిక అడ్డు కెర్తె తొరక జీన ఒత్త పెస జా కామ్ కెరెదె. జొయ్యి మాన్సుక ‘ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి’ మెనుల. ఎబ్రియూల్ 9:1-7 దెక. ఈంజయ్ లోకుమ్చి దేముడుచి గుడితె జర్గు జతిసి, జలె, యేసు పరలోకుమ్తె జర్గు కెర్తెన్క టాలి జతయ్.

తొలితొచో ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జలో అహరోనుక కీసి దేముడు బుకార్లో గే, దస్సి, జో దేముడు సొంత జో మాన్సుక బుకారుక.

⁵ దస్సి కి క్రీస్తు ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జతిసి సొంత ఇస్సుమక గవురుమ్ కెరన్లసి నెంజె, గని జోచి రిసా:

†“తుయి అంచో సొంత పుత్తు,

ఆజి తుక పాయ అస్సి”

మెన సంగిలో దేముడు సొంత జోక నిసాన అదికారుమ్ దిలన్.

⁶ దేముడు అన్నెక్తె సంగ రెగ్గయ్లి రితి;

††“మెల్మీసెదెక్ కీసా పూజరి తిలో గే,

తుయి దసా పూజరి జా కెయక తెయక తా జా కామ్ కెర్తె”
మెన జోచి రిసా రెగ్గ అస్సి.

⁷ యేసు మాన్సు జా జెర్మున్ జా ఈంజ లోకుమ్తె బుల్తె తిలి పొది, జలె, గట్టిజ కేకుల్ గల ఏడ ఏడ, జోక మొర్ను తెంతో పిట్టవుక సెక్తి తిలో దేముడుక ప్రార్దనల్ కెర్తె తిలన్, చి దేముడు అబ్బొన్క జో బిలోసాచి రిసా, జో దేముడు అబ్బొసి జోచ ఆసల్ సూన్తె తిలన్.

⁸ జలె, జో జోచో పుత్తున్ జలెకి, దేముడుచి కోడు పూర్తి నిదానుమ్ కెర్తె కీసి తయెదె గే, కిచ్చొ సైమల్ దుకుమ్ నొప్పుల్ జంక జయెదె గే, జొయ్యి దస్సి పూర్తి ఓర్పుప జా అజ్జయ్ జలె, చి జో జేవ్ బాదల్ ఓర్పుప జలిన్ తెన్ జో దేముడు అబ్బొన్చి కోడు పూర్తి కెర్లిన్ రుజ్జు అయిలి. ⁹ అన్నె, జేవ్ బాదల్ సేడ ఓర్పుప జలిన్తె జోచి సెక్తి జోచి సత్తిమ్ పూర్తి రుజ్జు జతికయ్, పరలోకుమ్తె బెద కెయక తెయక తతి రచ్చన జోచి కోడు సూన కెర్తె ఎత్కి మాన్సుకయ్ జొయ్యి దొర్కు కెర్లన్. ¹⁰ కీసి మెలె, ‘మెల్మీసెదెక్ రితో జో జంక’ మెన దేముడు జోక ‘ఎత్కిక వెల్లో పూజరి’ మెనయ్ నావ్ తిలి.

ఆత్మక నే వడ్డితె నేన్ల బాలబోదల్ రిత తా

¹¹ ఈంజ ఎత్కిచి రిసా అమ్ ఒగ్గర్ సంగుక జతి, గని తుమ్చ కంగ్లల్ బోయ్దర జల రిత జలి రిసా జా అర్దుమ్ సంగుక అల్లర్ జతసుమ్.

¹² కిచ్చొక మెలె, తుమ్ ఎదిలి ఎద అన్నె మాన్సుల్క సేకడ్డన జంక జతి, గని దేముడుచి కోడుతె ముక్కిమ్ తిలిసి ఎత్కి మొదోల్ తెంతో తుమ్క సేకడుక అవ్సురుమ్ జలి. తుమ్క అప్పక కి దూదు అవ్సురుమ్, మాములుమ్ అన్నిమ్ కతి రితి తుమ్ వడ్డుక నేతయ్.

¹³ కో రితి దూదుక జితయ్ గే, బాలబోదల్ రితో తా, సత్తిమ్చి రిసాచి బోదన అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తె, సత్తిమ్ ఇండితిన్చి రిసాచి బోదన నెరవెర్పుప కెరుక నెత్తె. ¹⁴ గని మాములుమ్ సెక్తిచి అన్నిమ్ కక్క కవడుక జయెదె మెలె, కిచ్చొ కిచ్చొక ‘గర్చి’ గే ‘చెంగిల్చి’ గే నిసితి రితి అలవాట్ కెరన సత్తిమ్ ఇండితి వాట్ సేక కెర అగ్గ ఇండితసకయ్.

ప్రబుక నంప కెర పడ్డో అన్నె ముల్లిన్చి రిసా

6 జాకయ్, క్రీస్తుచి రిసా మొదోల్క ఇదిలిదిల్ సేకితిన్తె నే టీవు తతె, ఆత్మతె వడ్డుమ. ఎక్కి మొదోల్ తెంతో చి ఇదిలి నముకుమ్తె తంక నాయ్. కీసచతె మెలె, కామ్క నెంజిత కమొక దుకుమ్ జా ముల దేముడుక నంపజంక దెర్లిసి, ² సుద్ది కెరంతి †దోవన్తినచి రిసాచి బోదన, బోడిలె చడితిన్చి రిసాచి బోదన, మొర్లస అన్నె జీవ్ జంక తిలిన్చి రిసాచి బోదన, ఆకర్ దీసిక చి వెల్లి పరిచ్చు చి జేవ్చ తీర్పుల్చి రిసాచి బోదన. ³ ఇసి దసచ ఎత్కి కి మొదోల్, చి ప్రబు సెలవ్ దిలె, ఎక్కి దసచక ఉచరుక ముల దా, ఆత్మతె వడ్డుమదె. ⁴ కిచ్చొక మెలె, కేన్ జవుస్ మాన్సు తొలితో నంపజా ప్రబుచి ఉజిడతె జా, పరలోకుమ్చి రచ్చన వరుమ్ చక దెక,

† కీర్తనలు 2:7. †† కీర్తనలు 110:4, చి ఎబ్రియల్ 7:7 దెక. ‡ జో మెల్మీసెదెక్ రానొ కి పూజరి కి జా తిలో. ఆదికాండుమ్ 14:18. జో యెరూసలేమ్తె ఏలుప కెర్తె తిలో, ఒగ్గర్ పూర్ను పొది, యూదుల్ ఒత్త నే బస జతె అగ్గె. క్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె బుల్తె తిలి పొది, యూదుల్చి దేముడుచి గుడి యెరూసలేమ్తె తిలి. 7:1-3 కి దెక. †† నెంజిత ‘బాప్తిసుమ్ నజన్తినచి రిసాచి....’

దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె వాట దొర్కు జలి, ⁵ దేముడుచి కోడుచి రుసి చక తా, జెతికయ్ ఉగుమ్చి సెక్తి చక తిలె, పట్టో జేవ్ పొరపాట్ జా క్రీస్తుక ములిలె, జోవయించి పాపుమ్చి రిసా జేవ్ దుకుమ్ జతి రితి జేవ్క చెంగిల్ వాట్తె అన్నె కడ ఆనుక నెంజె. కో నెత్తిర్. ⁶ కిచ్చొక మెలె, జేవ్ జోక ములిలిసి జేవ్ సొంత, దేముడుచి పుత్తుక అన్నె సిలువతె గల మార్లి రితి జతయ్, చి అన్నె మాన్సుల్ జోక నిస్కారుమ్ కెర జొకర్లి రితి జోచి నావ్ కడ్డి రితి జతయ్. ⁷ కీసి మెలె, జేవ్తె ఒగ్గర్ సుట్టు పెట్టి పాని కేన్ బుయి పియ తా, జా బుయ్యె పంటో పికడ్డసక చెంగిల్ కామ్క జెతికయ్ పంటో దిలె, దేముడు తెంతో జేవ్చి వాటచి వరుమ్ జా బుయి నజన్తయ్. ⁸ గని, జా బుయి రితయ్ కంట రూకుల్ గట్ట దిలె, కామ్క నెంజిలిసి, చి జాక సాపెనల్ దెంక జయెదె. ఆకక జేవ్క డయ గెలుకయ్ తయెదె.

దయిరిమ్ కొడో సంగిలిసి

⁹ అమ్ ఇసి జాగర్ల సంగిలే కి, తుమ్చి రిసా, బావుడ్లు, కిచ్చొ ఉవర్తసుమ్ మెలె, ఈంజ రచ్చనతె బెదిత అన్నె చెంగిలి వరల్ తుమ్క దొర్కు జవుస్ మెన అమ్క దయిరిమ్. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రిసాచి తుమ్చి కామ్, అగ్గె కి అప్పె కి జోచయ్ జల మాన్సుల్క తుమ్ తోడు కెర, జోచి ఉప్పిచి తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్లిసి జో పచ్చె నాయ్ మెన, దస్సి పొరపాట్ తీర్పుచో నెంజె మెన, అమ్క దయిరిమ్. ¹¹ తుమ్చి రిసా అన్నె కిచ్చొ ఆస జా అస్సుమ్ మెలె ‘జర్లు జయెదె’ మెన తుమ్ నంపజలిసి పూర్తి నెరవెర్పుప జతి రితి తుమ్ ఎక్కి నిదానుమ్ ఎక్కి ఆస తంక. ¹² తుమ్ దస్సి నిదానుమ్ తాఁ గెలె, బద్దుకుమ్ నే జతె, దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలిన్చి వాట జోవయించి నముకుమ్చి జోవయించి నిదానుమ్చి రిసా కలుగు జత అన్నె మాన్సుల్చి రితి తుమ్ ఇండితె, జయ్యి అమ్చి ఆస.

అబ్రాహామ్ నంపజా నిదానుమ్ తతికయ్ జెయిమ్ జలిన్

¹³ అబ్రాహామ్ పూర్నుచోక దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలి పొది, జో దేముడు సొంతచి కంట కెయ కో వెల్లో తతి నాయ్ చి రిసా, అన్నె వెల్లో సుదొచి నావ్ దెర ఒట్టు గలుక అవ్కాసుమ్ నాయ్ చి రిసా, జోచి సొంతయ్ నావ్ తెన్ ఒట్టు గలన, ¹⁴ కిచ్చొ ప్రమానుమ్ సంగిలన్ మెలె, †“తుక కచితుమ్ దీవెన దా జెయిమ్ కెర తుమ్చి సెకుమ్చ ఒగ్గజిన్ జతి రితి జర్లు కెరిందె” ¹⁵ దస్సికయ్, అబ్రాహామ్ నిదానుమ్ తా ఎత్కి ఓర్పుప జతికయ్, జా ప్రమానుమ్ తిలిసి జోక దొర్కు జలి.

¹⁶ మాన్సుల్, జోవయించి కంట కేన్ జవుస్ వెల్లో సుదొచి నావ్ దెర ఒట్టు గల్తె, చి జోవయించ తగుల్ ఎత్కితె ఒట్టు గలిలె, ‘నిజామ్’ మెంతతి. ¹⁷ దస్సి జో సంగిలి ప్రమానుమ్తె వాట నజన్తసక జోచి కోడు పిట్టె నాయ్ మెన, జోచి ప్రమానుమ్చి సత్తిమ్చి రుజ్జు దెకవుక మెన, జో ప్రమానుమ్ కెర్లిన్క ‘నిజామ్ జర్లు జయెదె’ మెలి గుర్తుక దేముడు ఒట్టు గలన్లన్. ¹⁸ దస్సి, దొన్ని నే పిట్టె కమొచి రిసా, మెలె ప్రమానుమ్చి రిసా కి జో ఒట్టు గలన్లన్చి రిసా కి, జో దేముడు అబద్దుమ్ జంక నెత్తెచి రిసా, అమ్ పరలోకుమ్తె పాచితి వరుమ్చి ప్రమానుమ్చి ఉప్పిచి దయిరిమ్, అమ్ డెట్టుమ్ దెరన్తి రితి, అమ్ జోచి రచ్చనతె నిగ అయ్లన దయిరిమ్ తంక జయెదె. ¹⁹ కేన్ జవుస్ దొన్ని, జలె, వేరతె నే గెతి రితి లంగరు కీసి జాక డెట్టుమ్ టీవడెదె గే, దస్సి, పరలోకుమ్తె జో అమ్క పాచడ్డి వరుమ్చి ఈంజ అమ్చి దయిరిమ్ అమ్చి ఆత్మక అమ్క డెట్టుమ్ టీవడ్డయ్. అమ్క జో దిలి ఈంజ వరుమ్, జలె, అమ్క అడ్డు తిలి తెర ఒత్తల్తో అమ్ జీన తెడిక తెడిచి గదితె పెసితి రితి, పరలోకుమ్తెయి పాచడ జీనయ్తయ్.

²⁰ ఒత్త జా ††తెర ఒత్తల్తో మెలి కోడు యేసు అమ్చి నావ్ తెన్,

†† ఆదికాండుమ్ 22:17.

అమ్క రచ్చన దొర్కు కెర్తి రిసాయి పురైతో నిగ గెచ్చ పాడ అస్సె గెద, చి రానో జలో మెల్కీసెదెక్చో రితో ఎత్కి వెల్లో పూజరి జో జా, కెయక తెయక అమ్క దేముడు అబ్బోనచి మొక్కె తోడు తయెదె.

మెల్కీసెదెకు కెయక తెయక పూజరి

7 ఈంజో మెల్కీసెదెకు, జలె, ఒగ్గర్ పూర్ము పొది సాలేమ్క రానో జలోసా, ఎత్కిచి ఉప్పిరి వెల్లో జలో దేముడుచి సేవ కెర్తొ పూజరి జలోసా, జలె. రానల్క జీన మార్గిన తెంతో అబ్రాహామ్ పూర్ముచో బుల జెతె తిలి పొది, జో మెల్కీసెదెక్ జోవయంక దస్సుల్ జా జోక చెంగిల్ వరుమ్ దిలన్. 2 వరుమ్ దెతికయ్, జో మెల్కీసెదెక్క మరియాద కెర్తి రితి అబ్రాహామ్ జోక కలుగు జలిసి ఎత్కితె దెస్సు వాటల్క ఏక్ వాట దిలన్. జో మెల్కీసెదెక్, జలె, ముక్కిమ్క జోచి నావచి అర్దుమ్ తిలి రితి †పున్ముక రానో జలోసా, పడ్డొ సాలేమ్ పట్టుమ్క కి జో రానో. †సాలేమ్క జో రానో జయెదె మెలె, సాంతిక సేంతుమ్క జో రానో జయెదె. 3 జోవయంక కేన్ అబ్బోన అయ్యన్ పాయితి నాయ్, జో కేన్ సెకుమ్చో నెంజె, చి జోచి జీవతుమ్క 'మొదోల్ జలి' జవున్ 'కేడ గెలి' జవున్ మెనుక నెంజె. దసచ జోక నాయ్, చి దేముడుచో పుత్తున్ రితో జా, కెయక తెయక జోచో పూజరి జా తత్తయ్.

4 జో మెల్కీసెదెక్ కెర్తొ వెల్లో సుదో జయెదె గే, అస్సె ఆవ్ రెగిడ్డ కొడొతె తుమ్ అర్దుమ్ కెరన. అమ్చో పూర్ముచో జలో అబ్రాహామ్ కి జోక కలుగు జలిసి ఎత్కితె దెస్సు వాటల్క ఏక్ వాట దా గెలన్. జో దస్సి కెర్లిన్ తెన్ మెల్కీసెదెక్క 'ఒగ్గర్ వెల్లో' మెన ముక్కిమ్చో అమ్చో పూర్ముచో అబ్రాహామ్ ఒప్పన్లన్ మెన రుజ్జా జతయ్. 5 అహారోనుచి తెడి పైజల్ ఎత్కిక †లేవీ పూర్ముచోచి తెగచ మున్నుబోదల్ పూజర్లు జా, దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్డి రితి, పైజల్ ఎత్కిక కలుగు జలిసిచి దెస్సు వాటల్క ఏక్ వాట నజనుక దేముడుచి అగ్గు జా అస్సె. కత్తెయ్ జేవ్ సంగుక మెలె, జోచ బావుడ్లు జల అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ అన్నె తెగల్చతె; జేవ్ కి అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ జలెకి.

6 పడ్డొ, కేన్ సెకుమ్ నెంజెలో ఈంజో మాన్సు జలో మెల్కీసెదెక్, మాత్తుమ్, అబ్రాహామ్చి అత్తి దెస్సు వాటల్క ఏక్ వాట నజన్లొ. పడ్డొ, దేముడు ప్రమానల్ దిలో జో అబ్రాహామ్క మెల్కీసెదెకు చెంగిల్ వరుమ్ దిలన్. 7 దాకు సుదోక వెల్లో సుదో దీవెన కెరెదె మెన ఎత్కిజిన్ జాన వేర సంగితి నాయ్.

8 పడ్డొ, ఈంజ లోకుమ్తె దెస్సు వాటల్క ఏక్ వాట నజీనతన మొర్తయ్ మాన్సుల్ జవుల, గని పరలోకుమ్తె నజన్తోసా, జలె, జోవయంక 'జివ్వి అస్సె' మెన దేముడుచి కొడొతె పూర్తి రుజ్జా జా అస్సె.

9 పడ్డొ అన్నె కిచ్చో మెనుక జయెదె మెలె, దెస్సు వాటల్క ఏక్ వాట నజేతె తిలో లేవీ పూర్ముచో, జోచి సెకుమ్తె జెర్తిల పడ్డొచ పూజర్లు తెన్ సాంత అబ్రాహామ్చి అత్తి మెల్కీసెదెక్క దెతి వాట దిలన్, దెతతి, మెనుక జయెదె. 10 కిసి మెలె, అబ్రాహామ్ తెన్ మెల్కీసెదెక్ దస్సుల్ జలి పొది, జో †లేవీ తెదెడి కి అబ్రాహామ్చి పెట్టి తిలన్ మెనుక జయెదె. అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె పడ్డొ జెర్తిలన్.

†† యూదుల్చి దేముడుచి గుడితె తెడిక తెడిచి గదితె ఎక్కి ఎత్కిక వెల్లో పూజరి గని అన్నె లొయ నే గెతి రితి తెర అడ్డు తయెదె. పరలోకుమ్తెచో ఎత్కిక వెల్లో పూజరి, జలె, యేసుయ. జొయ్యి ఒత్త అడ్డు తిలిన్క జీన అస్సె, చి జోవయంక నంపజలనకయ్ కి జీనయతయ్. యేసు మొర్గిన తెన్నె యెరూసలేమ్తె యూదుల్చి దేముడుచి గుడితెచి తెర ఉప్పిల్ తెంతో ఎట్టో ఎద పూర్తి చిరి జా గండల్ జలి. దస్సి జర్లు జలిసి టాలి జా అమ్క కిచ్చో రుజ్జా దెకయతయ్ మెలె, జో మొర్గిన తెన్నె అమ్క చి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక అడ్డు తిలి పాపుమ్ గెచ్చయలిసి. మత్తయ 27:51, మార్కు 15:38, లూకా 23:45, ఎబ్రీయుల్ 9:1-3, 10:19-20. † అదికాండుమ్ 14:17-20.

†† జోవయించి నావచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, 'పున్ము అంచో రానో'. † 'సాలేమ్' మెలి నావచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, 'సేంతుమ్' 'సాంతి'. †† నిర్ణయకాండుమ్ 32:25-29, 38:21. †† లేవీచి సెకుమ్తె పూజర్లు పడ్డొ జెర్తిల. జయ్యి సెకుమ్తె జెర్తిల.

మెల్కీసెదెక్ జలో రితో క్రీస్తు పూజరి

11 పడ్డొ, 'లేవీచి తెగతె జెర్తిలన పూజర్లు జేవ్ కెర్తి కమొతె మాన్సుల్చి పాపుమ్ జా వాట్ గెలి చి పున్ము పూర్తి జా అస్సి' మెనుక జతి జలె; జయ్యి ప్రమానుమ్చి తెడి పైజల్క ఆగ్నల్ దొర్కు జలి, గెద; జలె, ఒత్త సుద్ది జతిసి పూర్తి జతిసి దొర్కు జతి జలె, అహారోనుచి రితి, మెలె, లేవీయుల్చి రితి ముల, 'మెల్కీసెదెక్చో రితో పూజరి జంక' మెన కిచ్చొక యేసుక దేముడు టీచో కెలాన్? 12 వేర రగుమ్ పూజరి జతి రితి మార్పుప కెర్తె, వేర రగుమ్ ఆగ్నల్ కి మార్పుప జెతయ్.

13 ఈంజేవ్ కొడొక చి రిసా గే, జో అగ్గెచ పూజర్లు జెర్తిలి తెగచో నెంజె. ఇన్నెచి తెగతెచ కోయి అగ్గె పూజర్లు జతి నాయ్. 14 మెలె, లేవీచి తెగతె నాయ్, గని యూదాచి తెగతెయి అమ్చో యేసుప్రమ జెర్తిలన్ మెన ఎత్కిజిన్ జాన్ల, చి ఈంజ తెగచి రిసా పూజర్లు జతి కేన్ కోడు కి అమ్క ఆగ్నల్ దిలో మోసే పూర్ముచో సంగ నాయ్.

15 అగ్గెచి ప్రమానుమ్చి, అప్పెచి ప్రమానుమ్చి తెడ కీసి అన్నె సొస్టుమ్ డీస్తయ్ మెలె, మెల్కీసెదెక్చో రితోచో ఈంజో అన్నెక్లొ పూజరి అయిలిన్ తెన్ని డీస్తయ్. 16 మెలె, ఈంజో పూజరి జలిసి కిసిచి మెలె, ఆగ్నల్చి మొక్కె నాయిమ్ తిలి రితి కేన్ జవున్ తెగతె జెర్తిలి రిసా ఎక్కిలో పూజరి జతిన్చి రితి నెంజె, గని కెయక తెయక నే మొర్తె చెంగిల్ తతి జివ్వి జో యేసు తిలిన్చి సెక్కియ్ జో పూజరి జా అస్సె.

17 మెలె జోచి రిసా దేముడుచి కోడు సాచి సంగిలి రితి; ††† 'మెల్కీసెదెక్ కీసా పూజరి జా తిలో గే, తుయి దసా పూజరి జా కెయక తెయక తా జా కామ్ కెర్తొ' మెన రెగిడ్డిసి.

18 జలె, అగ్గెచ ఆగ్నల్క దెకిలె, జేవ్చి సెక్కి నెంజిలిన్చి రిసా జా కామ్క నెంజిలి రిసా "జా పోని" మెన దేముడు సంగితయ్.

19 †††కిచ్చోయ్ పూర్తి జతి రితి జా ఆగ్న రితి కో జర్లుప కెరుక నెత్తిర్తి. గని నోచి కోడు బార్ జలి తెంతో, అన్నె వెల్లి వరుమ్చి రిసాచి దయిరిమ్ అమ్క దొర్కు జా అస్సె. మెలె, ఈంజ వరుమ్చి రిసా, ఈంజయ్ వరుమ్చి ఉప్పిచి దయిరిమ్చి రిసా, ఆమ్ దేముడుక పాసి జా జెతయ్.

20 అన్నె యేసు పూజరి జతి ఈంజ నోచి వరుమ్ ఒట్టు నెంజిలిసి నెంజె. ఒట్టు తెన్ చి జతయ్, చి అన్నె విలువ అస్సె. 21 అగ్గెచి ప్రమానుమ్క పూజర్లు జలన, జలె, ఒట్టు నెంతె పూజర్లు జల, గని ఈంజ నోచి వరుమ్ జలె, ఒట్టు గలిలిసి. కిచ్చొ ఒట్టు గలిలిన్ మెలె, †† "తుయి కెయక తెయక తతో పూజరి, మెన ఆవ్ దేముడు ఒట్టు గలన అస్సి, చి అంచి మెన్ను ఆవ్ మార్పుప కెరనీ నాయ్"

మెన దేముడు యేసుచి రిసా ఒట్టు గలన అస్సె. 22 దస్సి, అగ్గెచి ప్రమానుమ్ కోడుచి కంట యేసు మదెనె జతి ప్రమానుమ్ కోడు కచితుమ్ జెయిమ్ జతిసి మెనయ్ ఈంజ కోడుతె రుజ్జా జతయ్.

23 అగ్గెచ పూజర్లు ఒగ్గజిన్ జల. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ మొర్తయ్ జవులచి రిసా కెయక తెయక పూజర్లు జా తంక నెత్తిర్తి. ఎక్కిలో మొర్తె, ††† అన్నెక్లొ పూజరి జంక, మెలి రితి జతతి. 24 గని ఈంజో యేసు కెయక తెయక తాఁ గెలోసా జా అస్సిచి రిసా ఈంజోయి పూజరి జలిసి కెయక తెయక తాఁ గెలిసి. 25 జాకయ్, ఇన్నెచి తెడి కో ఎద్దికి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక పాసి మెలి రితి జెతతి గే, జేవ్ కెయక తెయక రచ్చనతెయి తతి రితి పూర్తి రచ్చన దెంక ఈంజోయి తెరి; దేముడుక చి అమ్క ఈంజోయ్ మదెనె జా అమ్ నంపజల మాన్సుల్చి రిసా దేముడుచి మొక్కె టీచ ప్రార్దనల్ కెర్తతి రితి కెయక తెయక జివ్వి అస్సె.

††† కీర్తనలు 110:4 చి ఎబ్రీయుల్ 5:6 దెక. ††† రోమీయల్ 3:20-22, 8:3-4. § కీర్తనలు 110:4. §† ఎక్కి దడి మొత్తుమ్ విస్సిక చెత్తజిన్ మాములుమ్ పూజర్లు తవుల, పడ్డొ ఎత్కిక వెల్లో పూజరి కి తయెదె.

26 పరలోకుమచి సుద్ది తిలో కిచ్చొ పొరపాట్ నెంజిలో, కిచ్చొ గర్చి నెంజిలో, ఎర్దరె పాపుమ్ నెంజిలో, ఆగాసుమచి ఉప్పిరి వెగ వెల్లో పూజరి అమక దొర్కు జంక దొర్కు జలో. 27 జేవ్ అన్నె ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లుచి రితి జో రోజాక అర్చితల్ దెంక నాయ్. జెవ్వి పూజర్లు, జలె, తొలితో జోవయించ సొంత పాపల్చి రిసా, పడ్డొ ప్రెజల్చ పాపల్చి రిసా, అర్చితల్ దెతతి. జో, జలె, పాపుమ్ సుదొ నెంజె, చి సొంతచి రిసా అర్చితుమ్ దెంక, నాయ్, చి ప్రెజల్చి రిసా ఎక్కి సుట్టు జోచి సొంత జీవ్ దా, కెయక తెయక కామక జెతిన్ జలి అర్చితుమ్ జలన్. 28 దస్సి, కిచ్చొ దెకితసుమ్ మెలె, సెక్తి నెంజిల మాన్సుల్ పూజర్లు జతిసి ఆగ్చిచి ప్రమానుమతె తయెదె, గని ఆగ్చిచి కంట పడ్డొ అయ్లి జో ఒట్టు గలన్లి కోడుకయ్ దేముడు కిచ్చొ సెలవ్ దిలో మెలె, పూర్తి జలో జోవొ పుత్తున్కయ్ 'కెయక తెయక తతో పూజరి జవున్' మెనయ్ జో దేముడు జోక టీచడ అస్సె.

యేసు పరలోకుమతె అబ్బొనచి ఉజెతో పక్క వెస అస్సె

8 జలె, అమ్ సంగితిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, దసా కెయక తెయక తతో పూజరి అమక అస్సె. జో పరలోకుమచొ వెల్లో రానొ జలో దేముడు అబ్బొనచి ఉజెతో పక్క వెస తా, 2 మాన్సుచి అత్తి నాయ్ గని దేముడు ప్రబుచి అత్తి తెయార్ జలి పరలోకుమచి నిజామ్ జలి టంబుగుడితె, పరలోకుమచి ఒగ్గర్ సుద్దిచి, తెడిక తెడిచి గదితె, జోచి సేవ కెర్తయ్.

3 జలె, బలివొ అర్చితల్ దెంక మెన ఎత్తి పూజరి నిసాన అస్సి. జాకయ్, ఈంజొ పూజరి కి కిచ్చొగె బలి దెంక జోచి అత్తి కిచ్చొ జకు తంక అస్సె. 4 జలె, బూలోకుమతె అప్పె తత్తో జలె, ఈంజొ పూజరి జా తత్తో నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆగ్గల్ రితి తెన్ బలివొ దెత పూజర్లు లేవచి సెకుమచ అస్సి. ఈంజొ, మాత్తుమ్, జా సెకుమచొ నెంజె. 5 అమ్ యూదుల్చ ఈంజొయ్ లోకుమచ జేవ్ పూజర్లు, జలె, జోవయించి కామ్ కిసిచి మెలె, పరలోకుమచి దేముడుచి గుడితె జర్లు జతిన్క టాలి రితి నీడ రితి జా, ఒత్తచి టంబుగుడ్డ ఒత్తచి దేముడుచి గుడితె జర్లు జతిన్క ఇదిల్ అర్దుమ్ జవున్ దెకయ్తయ్. కీసి మెలె, జా టంబుగుడ్డ పూర్లుమ్ మోసే బందవుక దేముడు సంగిలి పొది, జో దేముడు ప్రబు కిచ్చొ మెన జోక ఆడ్డ దిలన్ మెలె, 11 జా డొంగురుతె తుక ఆవ్ దెకయ్లి రూపుమకయ్ ఎత్తి తెయార్ కెరుక దెకను. జయ్యి రూపుమచి బందవు" మెలన్.

నొవి ప్రమానుమచి రిసాచి కోడు

6 ఈంజొ యేసు అప్పె అన్నె ఒగ్గర్ ప్రమానల్క కి నిసాన జా, అన్నె ఒగ్గర్ ఆగ్గల్క నెడిమిచొ జా తంక మెన, అన్నె ఎత్తిక వెల్లో కామ్ కెర్తసా జలో. కిచ్చొక మెలె, అన్నె ఈంజ చెంగిల్ ప్రమానల్ జర్లు జతిసి. 7 తొలితో చి ప్రమానుమ్ కిచ్చొ పిట్టిన్ నెంజిలిసి జతి, జలె, అన్నెక్ ప్రమానుమ్ దొర్కు జతి నాయ్. 8 జా ప్రమానుమ్ దొర్కు జలనక 'జా ప్రమానుమతె పిట్ట, పిట్టవన్ల' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఒప్పన్తిసి కిచ్చొ కోడుతె రుజ్జా జతయ్ మెలె, 11 "ఇస్రాయేలుచి గేచక చి 11 యూదాచి గేచక ఆవ్ నొవి ప్రమానుమ్ దెత దీసల్ జెవుల"

మెన ప్రబు సంగితయ్. 9 "జా నొవి ప్రమానుమ్, జలె, జోవయించ పూర్లుల్క ఆవ్ దిలి ప్రమానుమచి రితిచి నెంజె. జోవయించి ఆతు దెర జోవయింక ఐగుప్తు దేసిమ్ తెంతొ విడ్డల్ కెర కడ దెర నిలి దీసి జా ప్రమానుమ్ దిలయ్.

† నిర్గమకాండుమ్ 25:40. †† యిర్మీయా 31:31-32. ‡ యూదుల్క 'ఇస్రాయేలుచి గెచ' మెనల కి. †† 'యూదా' మెలె, ఇస్రాయేల్ మెలొ యాకోబుచొ పుత్తున్ జలొ యూదా.

గని, అంచి జా ప్రమానుమక సత్తిమ్ కెర్తి నాయ్, సత్తిమ్ ఇండితి నాయ్ చి రిసా ఆవ్ పసుల జోవయింక ములిల్ రితి జా దెకి నాయ్, మెన ప్రబు సంగితయ్."

మెన జో దేముడు రెగ్డయ్లి కోడు అస్సె. గని ఒత్త తెంతొ కిచ్చొ దయిరిమ్ దెతి కోడు సంగితయ్ మెలె,

10 "గని, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ మెలి గేచక పడ్డొచ దీసల్క నొవి ప్రమానుమ్ దెయిందె మెన ప్రబు కిచ్చొ సంగితయ్ మెలె, జోవయించ ఆత్తుల్తె అంచ ఆగ్గల్ ఆవ్ తియిదె, జోవయించి పెట్టి అంచ ఆగ్గల్ రెగిడిందె, చి అవ్ జోవయించొ దేముడు జయిందె, చి జేవ్ అంచయ్ ప్రెజల్ జా తవుల.

11 అన్నె, జేవ్ దీసల్క జేవ్ ఎక్కిలో ఎక్కిలో బుద్ది సెకడుక తయె నాయ్.

జోవయించ బావుడ్డివొక ప్రబు తెన్ తుమ్ బెద, మెన ఎత్తి మాన్సు సెకడుక తయె నాయ్.

కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దీసల్క జేవ్ బాల వెల్లో కి ఎత్తిజిన్ అంక జానుల.

12 కిచ్చొక మెలె, జోవయించ పాపల్ ఆవ్ చెమించుప కెరిందె, జోవయించ తప్పుల్ ఆవ్ పచ్చ గెలిందె"

మెన దేముడు ప్రబు సంగితయ్. 13 దస్సి నొవి ప్రమానుమచి రిసా సంగ, అగ్గెచి 'కామక నెంజె' మెన ఒప్పన్తయ్. అన్నె, కామక నెంజిలి రితి జతిసి పొర్ని జా పూర్తి కేడయ్ గెచ్చెదె.

దేముడుచి గుడితె కిచ్చొ కిచ్చొ తిలిసి

9 జలె, అగ్గెచి ప్రమానుమతె కిసి బక్తి కెరుక గే ఆగ్గల్ తిలి, చి ఈంజ లోకుమచి రగుమచి ప్రబుక బక్తి కెర్తి టాన్ తిలి. 2 మెలె, టంబుగుడ్డ తెయార్ కెర్ల, చి యూదుల్చ ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ పెసితి పురైతోచి టంబుగుడ్డ గదితె దీవుకంబుమచి పొడియె బలి దెతి బల్ల తిల. జా గదిక దేముడుక సుద్ది తతి టాన్ మెనుల. 3 పడ్డొ, జా వెల్లి గదిచి గుమ్ముమె తెర ఒడొవ తిల, అన్నె తెడిక, జా గది జిన్నె, అన్నెక్ టంబుగుడ్డ గది తిలి. జాక 'దేముడుక ఒగ్గర్ సుద్ది తతి టాన్' మెనుల. జాక అన్నెక్ తెర గూడు తిలి. 4 జా తెడిక తెడిచి గదితె దూపుమ్ డయితి బజచి పీటుమ్ తిలి, చి దేముడుచి తెదొడిచి ప్రమానుమక గుర్తు జతి పెట్టె తిలి. జా పెట్టెతె ఎత్తి పక్కలె ఉప్పిరి బజార్ పుజడ తిల. జా పెట్టెచి తెడి 11 మన్నా మెన పరలోకుమ్ తెంతొ దేముడు పూర్లుమ్ సువ తిలి అన్నిమ్ ఇదిల్ దెర్లి బజచి మర్గముంత తిలి. పడ్డొ అన్నె అగ్గె ఐగుప్తు దేసిమి జేవ్ అమ్చ యూదుల్ తిలి పొది గజ్జల్ జా తిలి అహారోనుచి 11 టెక్ని డండొ, పడ్డొ జా పొర్ని ప్రమానుమచ ఆగ్గల్ రెగిడ్డ 11 పత్తల్ తిల. 5 జా పెట్టెచి ఉప్పిరి, మెలె, దేముడు పాపల్ చెమించుప కెర్తి గుర్తుచి జా పెట్టెచి ఉప్పిరి దొన్ని బజచి దూతల్చ బొమ్మల్ టీచ, జా పెట్టెక దెకిల్ రితి వంపా జా తిల. ఈంజ ఎత్తిచి రిసా అన్నె ఒగ్గర్ సంగుక నెత్తుమ్.

6 జా ఎత్తి తెయార్ జలి తెంతొ, జా టంబుగుడ్డచి పురైతోచి గదితె పూజర్లు గెచ్చుక జెంక జతె తా జోవయించి సేవచ నీతికమొ కెర్తె తత్తతి. 7 గని తెడిక తెడిచి గదితె ఎక్కి, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, వెర్నెక్ ఎక్కి సుట్టు గెతయ్. గెలె, లోయి నెంజతె బెరుక నాయ్. నే జాన్తి రితి కెర్ల జోచ పాపల్చి రిసాచి, ప్రెజల్చ పాపల్చి రిసా బలి దెతి లొయ్ తెన్ బెరుక అస్సె. 8 ఈంజ టాలి దెకవ దేముడుచి సుద్ది తిలి

11 యిర్మీయా 31:33-34. 11† నిర్గమకాండుమ్ 16:1-35. 11†† నిర్గమకాండుమ్ 7:8-13. § నిర్గమకాండుమ్ 32:15-16.

ఆత్మ కిచ్చొ అర్దుమ్ దెకయ్తయ్ మెలె, జా పుర్రెతోచి గదిచి తెడిచి తెర అడ్డు టీవ్తి ఎదిలి సేంపు, దేముడుక ఒగ్గర్ సుద్ది తిలి తెడిక తెడిచి గదితె పెసుక మాన్సుల్క వాటు నాయ్. ⁹ జా పుర్రెతోచి గదితె ఒడొయ్ జలి జేవ్చి జా తెర కిచ్చొచి రిసా టాలి జయెదె మెలె, ఈంజయి ఉగుమ్కయ్ టాలి జతయ్. దేముడుక ఈంజ ఉగుమ్తె కో నంపజా గెచ్చుల గే, ఉగుమ్ కేడ్డె జోతె గెచ్చుక అడ్డు తయె నాయ్. జా రితితె, జలె, బక్తి కెర్తొసాచి ఆత్మక సుద్ది కెరుక నెత్తెర బలివొ అర్పితల్ దెతతి. ¹⁰ దసచ రితి అన్నిమ్, పితిసి, ఆగ్ దొవన్తిసి, ఎక్కి ఆగ్కయ్ కామ్క జత ఆగ్గల్ జతతి. నొవి ఆగ్గల్, నొవి వరుమ్ జర్గు నే జతె అగ్గె రకితె తిలిసి, జా.

క్రీస్తు పూజరి జా అర్పితుమ్ జలిసి

¹¹ గని చెంగిల్ ప్రమానుమ్ అయ్లిన్క క్రీస్తు ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా అయ్లిన్ తెన్, మాన్సు తెయార్ నే కెర్తి, ఈంజయ్ రగుమ్ జెర్మున్ నే జలి, అన్నె వెల్లి అన్నె పూర్తి జలి రగుమ్చి టంబుగుడ్డతె, మెలె పరలోకుమ్తె దేముడు అబ్బొస్ తిలిన్తెయి పెన, ¹² దేముడుక ఒగ్గర్ సుద్ది తతి టాన్తె కెయక తెయక కామ్క జెతికయ్, ఎక్కి సుట్టుయి యేసు పెసిలన్. పెన, గొర్రెల్చి, వస్సా పిల్లల్చి లోయి నాయ్, గని జోచి సొంత లోయి దా కెర, అమ్ అన్నె కెయక విడ్డల్ నే జతి రితి అమ్క అన్నె నెతోవన అమ్క జత బెదయ్లన్. ¹³ మెలె, గార్ జల మాన్సుల్చి ఉప్పిరి గొర్రెల్చి జవున్, వస్సా పిల్లల్చి జవున్ లోయి చించితిసి, నెంజిలె వస్సి పిల్లక డయిలిన్చి సార్ వించితిసి, ఎక్కి జోవయించి ఆగుచి కీడు గెచ్చయ్తి రితి జతయ్. ¹⁴ గని అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి అర్పితుమ్ జంక మెనయ్ క్రీస్తు జోచి పరలోకుమ్చి తా గెతి ఆత్మసెక్తిక జోచి జీవ్ దా మొర్లన్. జా అగ్గెచి ప్రమానుమ్చి ఆర్పితుమ్లు మాన్సుచి ఆగుక సుద్ది కెర్తయ్ జలె, జోవయించి ఆత్మక యేసు దిలి సొంత లోయి అన్నె కెర్తి కామ్ కెరెదె! జాకయ్, జీవ్ తిలొ జీవ్ దెతి దేముడుచి సేవ ఆమ్ కెర్తి రితి, కామ్క నెంజిల మొర్తి రిత అమ్చి కమె జో పుంచ గెల కెర, అమ్ లాజ్ జంక నెంజితి రితి, అమ్చి ఆత్మ జో సుద్ది కెరెదె, ¹⁵ దస్సి, ఈంజ నొవి ప్రమానుమ్క ఈంజొయి దేముడు అబ్బొస్క చి అమ్క మదెనె జతొనా జా అస్సి. దస్సి, ఈంజొ మొర దొర్కు జలి అర్పితుమ్ జలిన్ తెన్ అగ్గెచి ప్రమానుమ్చి కొడొ అమ్ పిట్టవన పాపుమ్ జలిన్చి సిచ్చ తెంతో అమ్క విడ్డల్ కెర నెతోవ గెల అస్సి. కిచ్చొక ఇసి జర్గు కెర అస్సి మెలె, కక్క జో బుకారా తయెదె గే, ప్రమానుమ్ జలి కెయక తెయక చెంగిల్ తతి వాట్ జోవయంక దొర్కు కెరుక మెనయ్.

¹⁶ అన్నె కిచ్చొ ఉచరుక జయెదె మెలె, 'ఆవ్ మొర్లె అంచి ఆస్తి ఇసి దస్సి వంట దెతు' మెన మాన్సు ఏక్ కాగ్దుమ్ రెగ్గె తిలె, జేవ్ వాటల్ వంట దెంక జలె, తొలితో జో మాన్సు మొర్లిన్చి రిసా రుజ్జా జంక. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, మాన్సు మొర్లెకయ్ జో రెగిడ్డి దస్సి కాగ్దుమ్ కామ్క జెయెదె, గని జా రెగ్గయ్లోసా జీవ్ తిలి పొది కామ్క జెయె నాయ్. దస్సికయ్ జోచి ఆస్తిచి వాట జోచ మాన్సుల్క దొర్కు జవున్ మెనయ్ యేసు మొర గెలన్.

¹⁸ ఇసి, తొలితో చి ప్రమానుమ్ కి లోయి సూయి జలిన్చి జలి. ¹⁹ మెలె, ప్రెజల్ ఎత్తిక దేముడుచ ఆగ్గల్చి ఎత్తి ఆగ్గు మోసే పూర్గుమ్చొ సూనవ కేడయ్లి పడ్డె వస్సా పిల్లల్క చి, గొర్రెల్క కండ జోవయించి లోయి దెరన, పాని, ఎరన ఊలు, హిసోస్సు మొక్కచ రొడ్డల్ తెన్ జేవ్ ఆగ్గల్ రెగిడ్డిన్చి ఉప్పిరి కి, ప్రెజల్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి కి చించ దా, ²⁰ "ఇసి కెర మెన దేముడు తుమ్క ఆడ్ర దిలి ప్రమానుమ్చి గుర్తుచి లోయి ఈంజ" మెన సంగిలన్. ²¹ దస్సి కి, జా టంబుగుడ్డతెచి బక్తి కెర్తిన్తె వాడిక కెర్తి సామన్ ఎత్తితె జా లోయి చించ దిలన్. ²² నిజమి, ఆగ్గల్ రితి తెన్, కేన్గె ఏకక ముల, ఎత్తి వస్తువక

లోయికయ్ సుద్ది కెరుల, చి లోయి నే సూయి జలె, పాపల్ చెమించుప జయె నాయ్.

యేసు అమ్చి పాపుమ్ పుంచ దా

²³ దస్సి పరలోకుమ్తె జతిన్క టాలి జతిసి ఎత్తి లోయి సూయి జతిన్ తెన్ దస కమొకయ్ సుద్ది జంక అగ్గెయి దొర్కు జా తిలి, గని పరలోకుమ్తె బెదితిసి ఎత్తి అన్నె చెంగిలి బలి జతిన్కయ్ సుద్ది జంక దొర్కు జలి. మెలె, క్రీస్తు బలి జలిన్కయ్. ²⁴ మెలె, దేముడుక సుద్ది తతి టాన్తె క్రీస్తు పెన అస్సి. జా టాన్ మాన్సు తెయార్ కెర్లిన్ నెంజె, గని పరలోకుమ్, చి దేముడుచి సొంతచి మొక్కె క్రీస్తు టీవ్ అమ్చి పచ్చెన జతయ్.

²⁵ పడ్డె అన్నె జోచి సొంత నెంజిలి లోయి దెరన, మాములుమ్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి కో జలెకు వెర్సెక్ ఏక్ సుట్టు ఈంజయ్ లోకుమ్తె తిలి దేముడుచి గుడితెచి, ఒగ్గర్ సుద్ది తిలి టాన్తె పెసుక జతయ్. గని ఒగ్గర్ సుట్టు క్రీస్తు అర్పితుమ్ జంక నాయ్, కెయక తెయక అర్పితుమ్ జతె తంక నాయ్. ²⁶ దస్సి జతి జలె, లోకుమ్ జెర్మయ్ జలి మొదొల్ తెంతో ఒగ్గర్ సుట్టు జో జా స్రెమ సేడుక తత్తి. గని, ఉగుమ్చి ఆకర్ పొది జోచి సొంత జీవ్ దా, మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి అర్పితుమ్ జా, పాపుమ్ గెచ్చవుక మెన ఎక్కి సుట్టు జో టీవిలిన్ సరి జా అస్సి. ²⁷ అన్నె, మాన్సుల్ కీసి ఎక్కి సుట్టు మొరుక అస్సి గే, చి పడ్డె దేముడుచి పరిచ్చ జవుల గే, ²⁸ దస్సి, క్రీస్తు, ఒగ్గెజ్జిన్చ పాపల్ వయన గెచ్చవ గెలుక మెన సరిపుచుప జతి జా, ఎక్కి సుట్టు మొర గెలన్. చి అన్నెక సుట్టు డీసెదె; పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా నాయ్ గని సర్ద తెన్ జోవయంక రకితన రచ్చన జతిసి పూర్తి నెరవెర్చుప జతి రితి జర్గు కెరుకయ్ మెన జో అన్నె డీసెదె.

యేసు ఎక్కి సుట్టు మొర్లిన్కయ్ అమ్ సుద్ది జలిన్

10 జలె, వెర్సెక్ వెర్సెక్ దేముడుక బలివొ దెతతి అన్నె 'ఇసి కెర్లె దేముడుక పాసి జెమదె' మెన ఉచర్తతి, గని వెర్సెక్ వెర్సెక్, జేవ్ బలివొ దిలెకి జోవయించి పాపుమ్ గెచ్చె నాయ్. జేవ్ బలివొ దెతి ఆగ్గల్ రితి సొంతయ్ రచ్చన దొర్కు కెర్లిన్ నెంజె, గని జా రచ్చన జర్గు జతిన్క ఎక్కి టాలి ఎక్కి నీడయ్ జతయ్. ² జేవ్ బలివొ పాపుమ్ గెచ్చవుక తెరితి జలె, 'జెయిమ్ జలి' మెన అమ్చి యూదుల్ దసచ ములిత. నాయ్ గె? మెలె, బక్తి కెర్లన ఎక్కి సుట్టుకయ్ సుద్ది జతె జలె, బలి దిలి పడ్డె 'పాపుమ్ తెన్ అస్సుమ్' మెన అన్నె ఉచర్త నాయ్. ³ గని ఈంజేవ్ బలివొ దెతిన్ తెన్ వెర్సెక్ వెర్సెక్ మాన్సుల్ జోవయించి పాపుమ్చి రిసా ఉచరుక జతయ్. అమ్క ఏదాస్ట కెరయ్తయ్. ⁴ కిచ్చొక మెలె. వస్సా పిల్లల్చి గొర్రెల్చి లోయి అమ్చి పాపుమ్బుద్ది గెచ్చవుక ఎద్దరె నెత్తె.

⁵ జాకయ్, క్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లి పొది దేముడు అబ్బొస్ తెన్ జో లట్టల్లి రితి కిచ్చొ అస్సి మెలె, [†]"బలివొ అర్పితల్ తుయి నెసిలది, గని 'దొర్కు జలి బలి' మెన అంక తుయి ఆగ్ తెయార్ కెర అస్సిసి. ⁶ డయిత అర్పితల్చి రిసా, పాపల్ గెచ్చయ్తి గుర్తుచ అప్పెకచ అర్పితల్చి రిసా తుక కిచ్చొ ఇస్టుమ్ నాయ్. ⁷ తెదొడి, దేముడుచి కొడొతె అంచి రిసా తుయి రెగ్గయ్లి రితి, ఆవ్ కిచ్చొ మెలయ్ మెలె, ఈందె, దేముడు ఓ బా, తుచి ఇస్టుమ్ జెయిమ్ కెరుక మెన

† కీర్తనలు 40:6-8.

ఆవ్ జా అస్సి" మెలయ్.

⁸ జలె, జా కోడు దెకిలె, "బలివో, అర్పితల్, డయిల బలివో, అప్పెకవ పాపుమ్ గెచ్చయతి గుర్తుచ బలివోచి రిసా తుక కిచ్చొ ఇస్టుమ్ నాయ్, దసచ నెసిలది" మెన జో సంగ కెర; ఆగ్గుల్ రితి దసచ దెతతి, జలె, జో దస్సి సంగ కెర ⁹ అన్నె కిచ్చొ కోడు ఒత్త బెదయలో మెలె, "ఈందె తుచి ఇస్టుమ్ జెయమ్ కెరుక మెనయ్ ఆవ్ జా అస్సి" మెలన్. జో దస్సి సంగిలిన తెన్ పొర్ని ప్రమానుమ్క 'జా పోన. కామ్క నెంజె' మెన్తయ్. 'నొవిచి ప్రమానుమ్ అవ్సురుమ్. ఈంజయి దొర్కు జలిసి' మెన నొవిచిక టీచడ్డి రిసా పొర్నిచి ముల దిల. ¹⁰ జోచి ఈంజయ్ సెలవ్క, యేసుక్రీస్తుచి ఆగ్ జా ఎక్కి సుట్టు మొర్నిస్కయ్, కెయ్క తెయ్క చెంగిల్ తతి రితి జోచి సుద్ది అమ్ జా జోచయ్ జా అస్సుమ్.

¹¹ పడ్డో యూదుల్చొ ఎత్తి పూజరి రోజాక జో సేవ కెర్నితె టీచ ఏకిచి ఉప్పిరి అన్నెక్, జాచి ఉప్పిరి అన్నెక్ ఒగ్గర్ బలివో దెతె తత్తయ్; పాపుమ్ గెచ్చవుక నెత్తిర్ బలివో దెతె తత్తయ్. ¹² గని ఈంజొ క్రీస్తు, కెయ్క తెయ్క కామ్క జెతి రితి ఎక్కి సుట్టు పాపుమ్ గెచ్చయతి దొర్కు జలి అర్పితుమ్ దా కెర, దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెసిలన్. ¹³ ఒత్త వెన తా జోక విరోదుమ్ సుదల్ జలస జోచ చట్టో సుడితి పొడ్డో జతె ఎదక రకితయ్.

¹⁴ దస్సి ఎక్కి సుట్టు జో సొంత అర్పితుమ్ జా, సుద్ది జా, జోచయ్ జల మాన్సుల్క పూర్తి కెర్నిసి కెయ్క తెయ్క కామ్క జెతి రితి జో జర్గు కెర అస్సి. ¹⁵ అమ్క జో పూర్తి కెర్నిచి రిసా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇసి మెన సాచి సంగ అస్సి.

¹⁶ † ప్రబు సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, జేవ్ దీసల్కచి పడ్డోక జోవయింక కిచ్చొ ప్రమానుమ్ దెయిందె మెలె, జోవయింక పెట్టి అంచ ఆగ్గుల్ తియిదె, జోవయింక ఆత్మల్తె అంచ ఆగ్గుల్ రెగిడిందె" మెన సంగ అన్నె కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె,

¹⁷ †† తెదొడ్ తెంతో జోవయింక పాపల్, జోవయింక తప్పుల్ ఆవ్ ఏదాస్ట నే కెర్తె వచ్చయ్ గెలిందె" మెన దేముడు సంగితయ్. ¹⁸ జలె, పాపల్ చెమించుప జా అస్సి మెలె, పాపుమ్ గెచ్చయత అన్నె అర్పితల్ నాయ్.

దేముడుక పాసి గెచ్చ సత్తిమ్ ఇండుమ

¹⁹ జాకయ్, బావుడ్లు, అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి రిసా యేసుక్రీస్తు జోచి లోయి సువ దిలి రిసా, దేముడుచి పరలోకుమ్చి జోచి గుడితె, జోచి సుద్ది టాన్తె అమ్ పెసుక అమ్క దయిరిమ్చి రిసా, ²⁰ మెలె, జోవయింక దేముడుచి గుడి అగ్గె డంక తిలి తెరచి తెడి పెసితి నొవి, జీవ్ తిలి జీవ్ దెతి వాటు, మెలె, †జోచి ఆగ్ వాట్ గెచ్చుక మెలి కోడుచి దయిరిమ్ దా అస్సి. ²¹ అన్నె, దేముడుచి గెరి అమ్క వెల్లో పూజరి జో జా కెర తోడు అస్సి. ²² అమ్చి పెట్టి నిదానుమ్ తా జోవయింక ఉప్పిచి నముకుమ్చి రిసా పూర్తి దయిరిమ్ తా, అమ్చి ఆత్మతె 'అమ్క పాపుమ్ నాయ్, జో అమ్క సుద్ది కెర అస్సి' మెలి దయిరిమ్ అమ్ జతి రితి, అమ్చి ఆత్మక సుద్ది కెర్తి పానిక జో అమ్క చించ దిలి రితి కెర అస్సి, అమ్చి ఆగ్ ††దోవిలి రితి కెర అస్సి మెన, జోక పాసి జెమ. ²³ అమ్చి దయిరిమ్ ఒప్పన్తిసి అన్యాయుమ్ నే జతె దెరనుమ. కిచ్చొక మెలె, 'ఆవ్ దెతి రచ్చన వరుమ్ కో నజనుల గే, కచితుమ్ రచ్చించుప జవుల' మెన అమ్క ప్రమానుమ్ సంగిలోసా నిదానుమ్చొ. ²⁴ అన్నె, ప్రేమ కెరయ్తి రితి, చెంగిల కమె కెరయ్తి రితి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కీసి చెంగిల్ కెరుక గే, ప్రేమ దెకవుక గే ఉచర్తె తమ. ²⁵ సంగుమ్చ సబతె బెదుక నే పిట్టె, సగుమ్జిన్ జెంక

† యిర్మీయా 31:33. †† యిర్మీయా 31:34. † మెలె, జోవయింక ఆగ్ మొర అర్పితుమ్ జలి రిసా పరలోకుమ్తె బెదితి వాటు అయిలి. †† బాప్తిసుమ్చి రిసా సంగితయ్ మెన సగుమ్జిన్ సంగితతి.

ములితతి గెద, జలె, సబతె బెదుక నే పిట్టె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్తె తమ. ముక్కిమ్క కిచ్చొక ఇసి జమ మెలె, ప్రబుచి వెల్లి దీసి పాసి జా జెతయ్.

సత్తిమ్ జాన జానయ్ ముల్తినచి రిసా జాగర్

²⁶ జలె, సత్తిమ్ చిన నంప కెర్లమ్ మెలె, జాచి పడ్డో జాన జానయ్ పాపుమ్ ఇండితె తిలె, పాపల్ గెచ్చయతి రిసా జో అర్పితుమ్ జలిసి అమ్క అన్నె బలివో నాయ్. ²⁷ దస్సి జలె అమ్క కిచ్చొ రకితయ్ మెలె, ప్రబు పరిచ్చ కెర సిచ్చ కెర్నిసి, చి జోక విరోదుమ్ సుదల్ జలస ఎత్తిక గల్లి వెల్లి ఆగి గోయ్తె గలి జతిసి.

²⁸ మోసి పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్ కో పిట్టవ తప్పు కెర్తె గే, జోవయింక పరిచ్చ కెర్నితె 'జో నిజామ్ తప్పు కెర్తె' మెన దొగుల తీర్చి సాచి రుజ్జా దెయ్లె, కన్యారుమ్ నెంతె జోక మొర్తి సిచ్చ దెవుల. ²⁹ జలె, దేముడుచొ పుత్తున్క నంప కెరుక నిదానుమ్ కెరుక నెన, సుద్ది కెర్తి జా నొవి ప్రమానుమ్చి రిసా సువ దిలి యేసుచి లోయి దూసుప కెర, ప్రబుచి దయ కెర్తి జోచి రచ్చన దెతి జోచి పరలోకుమ్చి ఆత్మక కో కోపుమ్ కెరవ తవుల గే, జోక అన్నెయ్ కెర్తి సిచ్చ లయెదె. ³⁰ కిచ్చొక మెలె,

‡ "సిచ్చ కెర్తి కామ్ అంచి.
 దెంక తిలి సిచ్చ ఆవ్ కచితుమ్ దెయిందె"
 మెన సంగిలో దేముడుక జానుమ్. పడ్డో, జో అన్నె సంగిలిసి కిచ్చొ జానుమ్ మెలె,
 ‡‡ "జోచ పైజల్క ప్రబు తీర్పు కెర సిచ్చల్ గే, బవుమానల్ గే దెయెదె" మెలిసి. ³¹ సిచ్చ జంక మెన జీవ్ తిలో జీవ్ దెతో దేముడుచి అత్తి మాన్సు దెర్ను సేడ్డె బింకయ్ జయెదె!

ప్రబు అన్నె ఉత్త జెతిన్క రకితె తా

³² గని, అగ్గెచ దీసల్ తుమ్ ఏదాస్ట కెర. తెదొడ్ క్రీస్తుచి రిసాచి సత్తిమ్ తుమ్ తొలితో సూన చినిలి పొది ఒగ్గర్ సైమల్ బాదల్ సేడ్డె కి ఒర్పుప జలదు. ³³ సగుమ్ సుట్టు కి ఏదార్తుమ్ ఎత్తిజిన్చి మొక్కె దూసుప జలదు, కస్టల్ సేడ్డె, చి అన్నె దస బాదల్ సేడ్డెచి జాడు బెద వయిలి రితి జలదు. ³⁴ కీసి మెలె, జేలి జలసక కన్యారుమ్ జలొ, చి విరోదుమ్ సుదల్ తుమ్చి ఆస్తి దెర గెతికయ్, పరలోకుమ్తె అన్నె చెంగిల్చి, అన్నె తా ఆస్తి గెతిసి దొర్కు జా అస్సి మెన జాన కెర, సర్గ తెన్ తిలదు. ³⁵ జాకయ్, తుమ్చి డిట్టుమ్ తుమ్చి దయిరిమ్ తుమ్ వెంట గెల నాయ్. జేవ్తె వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జతయ్.

³⁶ జాకయ్, దేముడుచి ఇస్టుమ్చి రితి ఇండ. జో ప్రమానుమ్ సంగిలిసి తుమ్ నజన్తి రిసా తుమ్క ఒగ్గర్ నిదానుమ్ తంక. ³⁷ కిచ్చొక మెలె, జో సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె,
 ‡‡ "అన్నె గడియయ్ గెలె జెతె తిలోసా జయెదె, ఆల్సిమ్ నే కెర్తె జయెదె.

³⁸ గని, ఆవ్ దిలి రచ్చన అంచి పున్నిమ్ కో జా తవుల గే, జోవయింక నముకుమ్చి నిదానుమ్క జివుల, గని జోవయింతె కో పడ్డో గుంచెలె, జోవయింక రిసా అంక ఆత్మతె కిచ్చొ సర్గ తయె నాయ్" మెన దేముడు సంగితయ్. ³⁹ గని జలె ఆమ్ పడ్డో గుంచ నాసెనుమ్తె గెతన నెంజామ్. నిదానుమ్ నముకుమ్ తా అమ్చి ఆత్మ చెంగిల్ తతి రితి దెకన్తన ఆము.

‡‡ ద్వితియోపదేశ కాండుము 32:35. ‡‡‡ ద్వితియోపదేశ కాండుము 32:36, కీర్తనలు 135:14. ‡‡‡ హాబక్కుకు 2:3-4.

పూర్ణమచ నముకుమ్ తెన్ డిట్టుమ్ తిలిసి

11 జలె, నముకుమ్ కిచ్చొ మెలె, అమ్ ఆస జలి కిచ్చొ జవున్ కామ్క 'కచితుమ్ జర్గు జయెదె' మెలి ఆస, నే డిసిలిన్క 'అస్స' మెన అమ్చి పెట్టి కచితుమ్ జాన్తిసి. 2 జా నముకుమ్ కామ్క జెతయ్ మెన కిసి జానుమ్ మెలె, జోవయించి నముకుమ్చి రిసాయి అమ్చ కో కో పూర్ణులచి రిసా దేముడు సర్ల జా 'జేవ్ అంచయ్ మాన్సుల్' మెన ఒప్పున్. 3 అన్నె, దేముడుచి 'కోడుకయ్ లోకుమ్ జెర్మిలి మెన నముకుమ్కయ్ ఆమ్ చినితసుమ్. దస్సి, ఈంజ డిస్తి లోకుమ్, డిస్తిన్ తెనె నే తెయార్ జలి మెన ఆమ్ నముకుమ్ తెన్ జాన అస్సుమ్.

4 హేబెలు †జోచి నముకుమ్చి రిసా అన్నొన్ జలి కయానుచి కంట చెంగిల్ అర్పితుమ్ దిలిసి దేముడు మెన్సిలన్. జోచి జా నముకుమ్చి రిసాయి 'జోక పున్మిమ్' మెలి రితి దేముడు హేబెలుక దెకిలో. కిసి జానుమ్ మెలె, జో హేబెలు దిలిసి రిసా దేముడు సర్ల తెన్ సంగిలో మెన ఆమ్ జానుమ్. జో హేబెలు, జలె, మొర్లన్, గని జోచి నముకుమ్ అప్పెక అమ్క లట్టబ్తయ్.

5 జోచి నముకుమ్చి రిసా †హానోకు నే మొర్లె పరలోకుమ్తె ఉక్కిల్ జలన్. అన్నె, దేముడు సొంతయ్ జోక కడ నిలి రిసా ఒత్త తెంతో కో జోక చజాక నెత్తిర్. జో నే గెతె అగ్గె కి 'ఆవ్ మెన్సిత్తొసా' మెన దేముడు రుజ్జుల్ దెకవ తిలో. 6 నముకుమ్ నెంజెలి, దేముడుక సర్ల కెరుక నెత్తుమ్. మెలె, కో దేముడుక పాసి జెంక ఇస్టుమ్ జలె, దేముడు 'అస్స' మెన, చి 'జోక ఇస్టుమ్ జా చజెతసక దెకితయ్' మెన జో మాన్సుక నముకుమ్ తంకయ్.

7 తెదొడి అన్నె, నే జర్గు జలిన్క 'జర్గు జయెదె' మెన దేముడు †నోవహుక సంగితికయ్, జోచి నముకుమ్చి రిసాయి 'నిజామ్ జర్గు జయెదె' మెన దేముడుక బియ: నోవహు దయిరిమ్ జా దేముడు సంగిలి రితి కెర, జోచి కుటుంబుమ్చక ఉగుమ్ గెడ్డుప కెర్లన్ తెంతో రచ్చించుప కెర్లి రిసా, జా వెల్లి ఓడ రితిసి బందిలో. దస్సి కెర, లోకుమ్చ ఎత్తి నంపనెంజెలసక జోవయించి పాపుమ్చి సిచ్చుచి రుజ్జు దెకయ్లో, చి నముకుమ్ వాట్ జెతికయ్ పున్మిమ్తె జోయ్యి వాట నజ్జొ.

8 'జోక పడ్డొ ఆవ్ దొర్కు కెరుక తిలి కానాను దేసిమ్తె గెస్సు' మెన, "బార్ జా" మెన దేముడు †అబ్రాహామ్క బుకార్తికయ్, జో కేనె గెచ్చెదె గే వాట్ నేన్లె కి, జోచి నముకుమ్చి రిసా అబ్రాహామ్ సూన కెర బార్ జలన్; 9 దస్సి, జోచి నముకుమ్చి రిసా, జా జోచి సొంత దేసిమ్ నెంజెలె కి, "తుక చి తుచి సెకుమ్చక దెయిందె" మెన దేముడు ప్రమానుమ్ కెర తిలి కానాను దేసిమి బులై తిలో, అన్నె జో, జా ప్రమానుమ్తె జో తెన్ వాట నజెత జోచి పెట్టిచొ ఇస్సాకు కి, ఇస్సాకుచి పెట్టిచొ యాకోబు కి టంబుగుడ్డలతె జియ బులై తిల. 10 కిచ్చొక మెలె, చెంగిల్ పునాది తిలి †పట్టుమ్క 'జెయెదె' మెన అబ్రాహామ్ నంప తెన్ తిలన్. కేన్ పట్టుమ్ మెలె, దేముడు సొంత బందితిసి, జెర్మయ్లి పట్టుమ్.

11 దస్సి, జాచి నముకుమ్చి రిసా అబ్రాహామ్చి తేర్పి †సారా, జా మంతిరి జా గెచ్చు, బోదల్ పాయితి వయసు జిన తిలె కి, జా ప్రమానుమ్ సంగిలో దేముడుక 'జో సంగిల్ రితి జర్గు కెరెదె' మెన నంపజలి రిసా, అంగి జతి సెక్కి జాక దొర్కు జలి. 12 జలె, ఎక్కిలో మాన్సు అబ్రాహామ్చి పెట్టి జో మొర్లొ రితి మంత్రొ జా తిలె కి, ఆగాసుమ్చ సుక్కల్చ రిత, సముద్రుమ్చి ఒడ్డుచి ఇస్కుచ గిడ్డల్ రిత,

కిసి కో లెక్క కెరుక నెత్తిర్, దస్సి ఎతివాట్జిన్ మాన్సుల్ జోచి సెకుమ్తె జెర్మన్ జల.

ఈంజ బూలోకుమ్తె టాన్ నెంజెలన ఆము

13 అమ్ ఉప్పిరి సంగిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిని, జోవయింక ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జర్గు నే జతె అగ్గె, జాకయ్ 'కచితుమ్ జర్గు జయెదె' మెన నముకుమ్ తెన్ని మొర గెల. దూరి తెంతో దెకిల్ రితి జా, జా ప్రమానుమ్ సంగిలిసి నజన్లి రితి జాయ మొర్ల. 'ఈంజ బూలోకుమ్తె టాన్ నెంజెలన ఆము, అమ్క ముక్కిమ్ జలి లోకుమ్ వేరచి' మెన చిన కెర మొర్ల. 14 జలె, ఇసి లట్టబ్లె, జేవ్ సొంత దేసిమ్ చజెతె మెన రుజ్జు దెకయ్లి రితి జతయ్. 15 జేవ్ ముల దా బార్ జలి దేసిమ్క అన్నె గెచ్చుక మెన ఆస తిలి పొది, జేవ్ ఒత్త అన్నె గెచ్చుక వాటు తత్తి. 16 అన్నె చెంగిలి దేసిమ్క ఆస జా అస్సి; కేన్ మెలె, పరలోకుమ్చి. జో జేవ్చొ దేముడు జా తంక దేముడు లాజ్ జయెక నాయ్. జోవయింక ఏక్ పట్టుమ్ జో తెయార్ కెర్లన్ తెన్ రుజ్జు జతయ్.

17 అబ్రాహామ్ దేముడుచి అత్తి పరిచ్చు జలి పొది, 'తుక సంతానుమ్ దెయిందె' మెన ప్రమానుమ్ సంగ తిలో దేముడుక జోచొ ఎక్కిలో పుత్తున్ ఇస్సాకుక నముకుమ్ తెన్ †అర్పితుమ్ దెంక కి తెయార్ జలన్. 18 మెలె, జో పుత్తున్చి రిసా

†"ఇస్సాకుచి తెడి తుచి సెకుమ్తె ఒగ్గజిన్ జెర్మల" మెన దేముడు సంగ తిలె కి. 19 దస్సి 'మొర గెలసక దేముడు జియడుక తెర' మెన కి అబ్రాహామ్ నముకుమ్ తెన్ తిలో. జాకయ్, జో మొరుక తిలో ఇస్సాకుక అన్నె జియడ, దేముడు జోక అబ్రాహామ్ అబ్బొన్క అన్నె దొర్కు కెర్లన్.

20 దేముడుక 'చెంగిల్ వరల్ దెత్తొసా జో' మెనయ్, జోచి నముకుమ్చి రిసా, †ఇస్సాకు జోచ పుత్తర్లు జల యాకోబుక చి ఏసాపుక దయిరిమ్ తెన్ చెంగిల్ వరుమ్లు సంగిలన్. 21 దస్సి కి, జోవయించి నముకుమ్చి రిసా †యాకోబు, జోచి మొర్లు పురె జా అయ్లి పొది, జోచి టెక్కి డండొచి ఉప్పిరి బోడి వంపా కెర దేముడుక ఉచర, జోచొ పుత్తుసి యోసేపుచ దొగుల పుత్తర్లు ఎక్కిక చెంగిల్ వరల్ సంగిలన్.

22 జోచి నముకుమ్చి రిసా †యోసేపు, జో మొర్లి సమయుమ్ జా అయ్లి పొది, జోచ ఇస్సాయెలుల్ పడ్డొక ఐగుప్తు దేసిమ్ తెంతో బార్ జంక తిలిన్చి రిసా, చోడి పుట్టవ సంగ కెర, జోచి పీనుమ్ ఐగుప్తు తెంతో దెర గెచ్చు జేవ్ కేనె నా రోవుక గే సంగిలన్.

23 †మోసే జెర్మిలి పొది, జోక 'సూటిచొ' మెన దెక కెర, జోచి నముకుమ్చి రిసా 'జోక మార్తసతె జో దెర్పు సేడ్పు నాయ్' మెనయ్, అయ్యసి అబ్బొసి తిన్ని జొన్నొ పూర్తి జోక లుంకడ తిల; జో రానొ "ఇదుర్ల నాడ్లు ఎత్తి మొరుక" మెన ఆడ్ర దిలిన్క నే బితె. 24 పడ్డొ, జో మోసే వెల్లి మాన్సు జలి పొది, జోచి నముకుమ్చి రిసా †మోసే జో రానొచి దువిన్చి పుత్తున్ నే బుకారవన్క, 25 జా రాజిమ్చితె నే బెదితె, దసచి సర్ల నెస పిట్టవన, దేముడుచ జోచయ్ మాన్సుల్చ కస్టల్తె బెదుక సర్ల జలి. 26 జలె, 'దేముడు అబ్బొన్చి ఇస్టుమ్ తిలిన్ జర్గు కెరుకయ్ ముక్కిమ్' మెన యెసుక్కిస్తుచి రిసా కిసి సైమల్ సేడ్ల, 'ఐగుప్తు దేసిమ్చి సొమ్నూరుమ్ కలుగు కెరంతి కంట దేముడుచి కామ్ జర్గు కెరుకయ్ ముక్కిమ్' మెనయ్ ఒప్పున్. కిచ్చొక మెలె, 'దేముడు దెతి బవుమానుమ్ ముక్కిమ్' మెన దెకితె తిలన్. 27 జోచి నముకుమ్క, జో పరో రానొచి కోపుమ్క నే బితె ఐగుప్తు దేసిమ్ ముల దిలో. కిసి మెలె, నే డిస్టా దేముడుక దెకితె తిలి రితి జా, నిదానుమ్ తెన్ ఎత్తి ఓర్పుప జలన్. 28 జోచి నముకుమ్చి రిసా, †ఐగుప్తు

† ఆదికాండుమ్ 1:1-2. †† ఆదికాండుమ్ 4:1-7. ‡ ఆదికాండుమ్ 5:24. ††† ఆదికాండుమ్ 6:5-8:22. †††† ఆదికాండుమ్ 11:31-12:9. ††††† పరలోకుమ్క, పరలోకుమ్చి 'సొచి యెరూసలెమ్' మెలిన్క టాలి జయెదె. డిన్యలిసి 21:2 దెక. †††††† ఆదికాండుమ్ 18:1-15.

§ ఆదికాండుమ్ 22:1-18. §† ఆదికాండుమ్ 21:12. §†† ఆదికాండుమ్ 27:1-41. §††† ఆదికాండుమ్ 48:8-20. §†††† ఆదికాండుమ్ 50:24-25. §††††† నిర్గమకాండుమ్ 1:22:2:2. §†††††† నిర్గమకాండుమ్ 2:11-16. §††††††† నిర్గమకాండుమ్ 12:1-36.

దేసిమ్చ తొల్పుర్ బోదల్క మార్టో దేముడుచి దూత జోవయించ ఇస్రాయేలుల్చ బోదల్క నే చడితి రితి, 'పస్కా పండుగు' మెన దేముడు సంగిలి రితి మొదోల్ కెర్లన్, చి జేవ్ ఇస్రాయేలుల్చ గెరల్ ఎత్కిచ దాబ్బంద్రల్తె మెండపిల్లచి లోయి చించ దిల.

29 "తుమ్క ఐగుప్తు దేసిమ్ తెంతో రచ్చించుప కెరిందె" మెన దేముడు సంగిలినచి ఉప్పిచి జోచి నముకుమ్చి రిసా, మాములు వాట్ ఇండిలి రితి జా, "ఎరన" మెలి సముద్దుమ్ ఇస్రాయేలుల్చ పైజల్ ఇండ జీన్ల. గని ఐగుప్తు దేసిమ్చ "అమ్ కి దస్సి జీనుమ్దె" మెన ఉచర కెర్లె పొది బుడ్ల గెల.

30 "దేముడు అమ్క తోడు తయెదె" మెన జోవయించి నముకుమ్చి రిసా జేవ్ పూర్ముచ ఇస్రాయేలులు సత్తు పొదుల్ రోజుక యెరికో పట్టుమ్చి వెల్లి కోటచి సుట్టునంత ఇండ బుల్లికయ్, జా కోట సేడయ్ గెలి.

31 లంజె జియ తిలి *రాహాబు, అమ్ యూదుల్క వేరయ్ మాన్సు జలెకి, దేముడుక 'జొయ్యి వెల్లొ, జొయ్యి పరలోకుమ్చో దేముడు' మెలి జాచి నముకుమ్చి రిసా, దేముడుక నంపనెంజిల జా పట్టుమ్చి అన్నె మాన్సుల్ తెన్ తెదొడి మొరె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి నావ్ తెన్ లుంకచోరె పట్టుమ్ దెకుక అయ్ల ఇస్రాయేలుల్క మరియాద కెర తిలి.

నముకుమ్చి రిసా దేముడు జర్గు కెర్లిసి

32 అన్నె కిచ్చొ మెనుమ? గిద్యోను, బారాకు, సమోను, యెష్టా, దావీదు, సమూయేలు, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల మాన్సుల్ ఎత్కిచి రిసా సంగుక సమయుమ్ నాయ్. 33 జోవయించి నముకుమ్చి రిసా రాజిమ్లుక జీన్ల, సత్తిమ్చ తీర్పుల్చ రుజ్జుల్ దెకవ, తప్పుల్ కెర్లసక సిచ్చ దా, పైజల్క బుద్ది సికడ్ల, దేముడు జోక ప్రమానల్ దా జెయిమ్ కెర్లికయ్ సర్ల జల. సింపుమ్లు జేవ్క కంక మెన మొక్కె అయ్లి పొది జేయ్చి చోడివొ డంకిల. 34 వెల్లొ ఆగివొ విజయ్ల, యుద్దుమ్తె కత్తివొ తెనె కండితిన్ పిట్టవన్న, అమ్క తిలి పొది సెక్తి జల, యుద్దుమ్తె జోవయించ విరోదుమ్ సుదల్చి ఉప్పిరి జీన ఉదడ్ల. 35 జేవ్తె మొర్లసక దేముడు అన్నె జియడ్డికయ్, జోవయించ తేబోదల్క అన్నె దొర్కు జల. దేముడుక నిదానుమ్ తిల అన్నె సగుమ్జిన్, 'అన్నె చెంగిలి లోకుమ్తె పడ్డొక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుమ్దె' మెనయ్, సిచ్చల్ తెంతో విడ్డల్ నే కెరంతె, జేవ్ సిచ్చల్తె మొర్ల. 36 అన్నె, విరోదుమ్ సుదల్ దూసుప కెర్లిసి, కొర్లల్చ దెబ్బల్ అదికారుల్ పెట్టిసి, గొల్పుల్ తెన్ బందితిసి, జేవ్తె గల్లిసి అన్నె సగుమ్జిన్ ఓర్పువ జల.

37 సగుమ్జిన్ మాన్సుల్క పత్తల్ తెన్ పెట మార్ల, సగుమ్జిన్ మాన్సుల్క రంపుమ్ తెన్ సింద దొన్ని గండల్ కెర గెల. సగుమ్జిన్ కత్తిచ దెబ్బల్క మొర్ల, సగుమ్జిన్ మెండల్చ గొర్రెల్చ చమె గలన బులిల, మాలజ్ జా, సైమల్ సేడ, మాన్సుల్చి అత్తి నిస్కారుమ్ జల. 38 బయిలె, డొగ్రలె, పత్రాలె పారతె, బుయి గొయితె నిద్ర తా బుల్లె తిల. జేవ్ చెంగిల మాన్సుల్ ఈంజ లోకుమ్తె తంక ఈంజ పాపుమ్చి లోకుమ్క జేవ్ విలువ కెర్లి నాయ్.

39 అన్నె, జేవ్ ఎత్కిజిన్ జోవయించి నముకుమ్ డిట్టుమ్ తిలినచి రిసా దేముడు జోవయించి రిసా చెంగిల్ సాచి దెకయ్లెకి రుజ్జుల్ దెకయ్లెకి, జో దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జోవయించయ్ పొదుల్ జర్గు జంక నాయ్. 40 కిచ్చొక మెలె, అమ్కయ్ కి జోవయింతెన్ బెదవనుక మెనయ్ జో దేముడు అన్నె చెంగిల్చి జర్గు కెరుక ఉచర తిలొ. మెలె, ఆమ్ నెంతె జేవ్ కి పూర్లి నే జతి రితి జా జో సంగిలి ప్రమానుమ్ జర్గు కెర్లిసి వాయిద కెర్లన్; అమ్ పడ్డొ జెర్లిలన కి జోవయింతెన్ జా ప్రమానుమ్తె బెదుకయ్ మెన వాయిద కెర్లన్.

† నిర్గమకాండుమ్ 14:1-31. †† యెహోసువ 2:1-24. ‡ యెహోసువ 6:1-25.

క్రీస్తుచి రితి అమ్ కి బాదల్ ఓర్పువ జంక

12 జాకయ్ పూర్ము తెంతో దేముడుచి ఉప్పిచి నముకుమ్తె ఇండిలస ఈంజేవ్ ఎతివాట్జిన్ సాచి జతన మబ్బుల్ రితి అమ్చి సుట్టునంత తా, అమ్క వాట్ దెకయ్లి రితి జా అస్సిచి రిసా, అమ్క అడ్డు కెర్లి ఎత్కి జాడు, అమ్క లంబితి ఎత్కి పాపుమ్ ముల దా, ప్రబు అమ్క నిగయ్తి పందెమ్తె నిగుమ. 2 కిచ్చొ సెక్తి అమ్ నిగుక మెలె, అమ్చి నముకుమ్ మొదోల్ కెర్లొ చి పూర్లి కెర్లొ యేసుక దెక, దెకయ్ నిగుమ. జో, జలె, జోక తియ తిలి సర్ల సంతోసుమ్క ఉచర, సిలువతె గల్లి సిచ్చ ఓర్పువ కెర్లన్. దస్సి నిస్కారుమ్ జతిసి నే బితె, చి అప్పె దేముడు అబ్బొనచి సిజాసనుమ్చి ఉజెతొ పక్కయ్ జో వెస అస్సి. 3 తుమ్ అల్లుప నే జతి రిసా అన్మానుమ్ నే జతి రిసా, జలె, పాపుమ్ కెర్లసచి అత్తి, జోచి ఉప్పిచి విరోదుమ్చి రిసాచ సిచ్చల్ ఓర్పువ జలొ, జో కెర్లి బాద సేడ్లె కి నిదానుమ్ తిలొ యేసుచి రిసా తుమ్ ఉచర. 4 తూమ్, జలె, పాపుమ్చి ఉప్పిచి ఈంజ యుద్దుమ్ కెర్లిసె, తుమ్ జోచి నావ్చి రిసా అల్లర్ల సేడ అస్సున్, గని అప్పొక తుమ్చి లోయి సూయి జతి రితి, మెలె, మొర్లి రితి ఎదిలి సైమ తుమ్ సేడుక నేతయ్. తుమ్ అన్మానుమ్ నే జతి ఎత్కి ఓర్పువ జా.

కక్కయ్ దేముడు ప్రేమ తయెదె గే, జోకయ్ సిచ్చల్ దా సికడెదె

5 అన్నె, తుమ్ జోచ పుత్తర్లు జలిన్చి రుజ్జు దెకయ్తి తీర్పు దేముడుచి కొడతె రెగ్లయ్లిసి తుమ్ పచ్చ గెలదు గె? కిచ్చొ తీర్పు సంగిలిసి మెలె,

‡"ఓ అంచొ పూత్తు, దేముడు తుక బుద్ది సికడ్ల సిచ్చల్క 'కిచ్చొ నెంజితి' మెలి రితి తుయి ఉచరు నాయ్.

అన్నె, జో తుక దస్సి సిచ్చ కెర్లె, తుయి దయిరిమ్ పిట్టవన అన్మానుమ్ జా నాయ్.

6 కిచ్చొక మెలె, కక్క జో ప్రేమ తయెదె గే, 'సిక్కుత్' మెనయ్ జోకయ్ సిచ్చ కెరెదె, చి జో బెదవన్లొ ఎత్కి పుత్తున్క 'బుద్ది జవున్' మెనయ్ సిచ్చల్ దెయెదె"

మెన సంగ రెగ్లవ అస్సి.

7 జలె, ఇన బాదల్ తుమ్ ఓర్పువ జంక తిలిసి కిచ్చొక మెలె, తుమ్ దేముడు అబ్బొనెతె సిక డిట్టుమ్ జతి రిసాయి జో దేముడు తుమ్క "అంచ పుత్తర్లుయి" మెన దెకితయ్. మెలె, కేన్ పుత్తున్క అబ్బొసి కిచ్చొ సిచ్చ దా సికడె నాయ్ గె? మాన్సుచొ అబ్బొసి జలె, సిచ్చ దా సికడెదె. 8 అబ్బొదింసిచి అత్తి ఎత్కిజిన్ జత బుద్ది సికడ్ల కిచ్చొ సిచ్చల్ తుమ్ నే జలె, లంజెపెట్టి జెర్లిల రిత జా, జో ప్రబుచ సొంత పుత్తర్లు నెంజిల రిత జతదు. 9 అన్నె, ఈంజ లోకుమ్చ అమ్ ఎత్కిజిన్చ అబ్బొసింసి అమ్క సిచ్చల్ దా బుద్ది సికడ అస్సి, చి జాకయ్ జేవ్క మరియాద దెక అస్సుమ్. దసి జలె, అమ్చ ఆత్మల్క అబ్బొ జతొ దేముడుచి తెడి తా, జోచి కోడు సూన అమ్ బుద్ది జలె, ఆత్మక జిమ్దె, అన్నె చెంగిల్ జమ్దె.

10 అమ్చ ఈంజ లోకుమ్చ అబ్బొసింసి గడియ జోవయించి ఇస్సుమ్ అయ్లి రితి సిచ్చల్ దిల, గని అమ్క 'చెంగిల్ జతు. అంచి సుద్దితె బెదుతు' మెనయ్ అమ్క బుద్ది సికడ్ల సిచ్చల్ దేముడు అమ్చొ అబ్బొయి దెతయ్. 11 జా సిచ్చ జతి గడియయ్ ఎత్కి సిచ్చ సర్ల నే దెయె, గని నొప్పి దెతయ్. జలె పడ్డొ జేవ్చి రిసాచి ముద్దొ జలసక జా సిచ్చ పాయితి రిసా కిచ్చొ లాబుమ్, మెలె, జో దెతి పున్నిమ్ అన్నె సేతుమ్ దొర్కు జయెదె.

‡† సామెతల్ 3:11-12.

దేముడు దిలి వరుమ్ కెడ్డిచి గే ఏదాన్లు కెరన డిట్టుమ్ జా

12 జాకయ్, కొర్న జల తుమ్చ అత్తో, సెక్తి నెంజెల తుమ్చ మొగ్రల్ తుమ్ నే ముచ్చిల్తె దెకన. 13 ఇదిల్ సొట్టి జలిసి అన్నె సొట్టి నే జతె పూర్తి చెంగిల్ జతి రిసా తుమ్చ చట్టో చెంగిల్ ఇండిత్ రితి, సొగ వాటు తుమ్ తెయార్ కెర. 14 అన్నె, ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్ తెన్ సేంతుమ్ కట్టు తెన్ తతి రితి తుమ్ దెకన. అన్నె, ప్రబు దెతి సుద్ది జంక తుమ్ ఆస జా. జయ్యి సుద్ది నెంజెలె, కో కి దేముడుక దెకుక నెత్తిర్. 15 తుమ్చితె కక్క కి ప్రబుచి రచ్చన నే పిట్టి రితి తుమ్ దెకన. కోడ్ దెతి కేన్ చెరో తుమ్చితె నే ఉట్టితి రితి తుమ్ దెకన. దన్నె కోడ్చి చేర్ కేన్ జలెకి ఉట్టి, జాచి రిసా గలిబిలి జా కెర ఒగ్గజ్జిన్ ఆత్తుక పాడ్ జంక జయెదె, జా పోన. 16 పడ్డొక, తుమ్చితె కో లంజె నే జతి రితి దెకన. పడ్డొ ఏసావు పూర్నుచో జలి రితి తుమ్ జా నాయ్. జో ఎక్కి పూటచి అన్నిమ్ దొర్కు, కెరంతి ఆసకయ్ అబ్బొన్ దెంక తిలి జో తొల్పుర్ జెర్లిలిసిచి రిసాచి దొర్కు జతి అక్కు బావొనెతె విక గెలో. 17 పడ్డొ జా వాట దొర్కు జతి అక్కు నజనుక ఉచర్లో, గని అబ్బొసి నే దిలో, చి జో కెడ్డి ఏడ్డెకి, జో జర్గు కెరన్లిసి మార్పుప జంక వాటు తిలి నాయ్.

18 తుమ్ పాచ అయ్లి టాన్, సీయోసు డొగ్గు నెంజె. జా డొగ్గు ఈంజయ్ లోకుమ్చి. చడితిసి, జా. పూర్నుచ అమ్చ ఇస్రాయేలులు జా డొగ్గుతె జా కెర కిచ్చొ దెకిల సూన్లు మెలె, ††వెల్లి ఆగి, అందర్, చిమ్మున జలిసి, తుపాన్ జతిసి. 19 నప్పిమ్మూరి బజితిన్చి అవాడ్, బింక జతి వెల్లి †అవాడ్. తెదొడి పూర్నుమ్ జా వెల్లి అవాడ్క బియఁ కెర, “అప్పె తెంతో జా వెల్లి అవాడ్ జలొసా అమ్క కోడ్ లట్టబ కబుర్లు సంగుక నాయ్” మెన ప్రజెల్ బతిమాల్పు జా సంగ తిల. 20 కిచ్చొక మెలె,

‡“కేన్ జంతు కి ఈంజ డొంగుర్ చడిలె, జాక పత్తల్ గల మారుక అస్స” మెన దేముడుచి జా అవాడ్ ఆడ్ర దిలన్. జా ఆడ్ర సంగిలిసి ఓర్పుప జంక అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ నెత్తిర్. 21 అన్నె, తెదొడి జర్గు జలిసి దెకుక కి కెడ్డి బయిమ్చి మెలె, జేవ్ ప్రజెల్క ఏలుప కెర్తె తిలో వాట్ దెకయ్తె తిలో మోసి కి “బియ అర్దుర్ జా గెలో” మెన సంగిలన్.

22 జేవ్ పూర్నుచ తెదొడి పాచిలి సీయోసు డొగ్గు, జలె, ‡బయిమ్చి, గని తూమ్ కేన్ పాచ అస్సున్ మెలె, పరలోకుమ్చి ‡‡సీయోసు డొగ్గుతె, జేవ్ తిలో, జేవ్ దెతో దేముడుచి పట్టుమ్తె, ‡‡‡పరలోకుమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె, పడ్డొ కో లెక్క కెరుక నెత్తిర్ ఎతివాట్జిన్ దూతల్ పండుగు కెర్తి రితి సర్ద తిల బెర్లిన్తె, జా అస్సున్. 23 అన్నె కిచ్చొతె జా అస్సున్ బెద అస్సున్ మెలె, ‡తొల్పుర్ జెర్లిలి రిత పరలోకుమ్తె బెదిలసచి ‡‡పదుతె తిలసతె, అన్నె, ఎత్తిచి ఉప్పిరి దేముడు జలొ మాన్సుల్ ఎత్తిక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్తొసా ‡‡‡ తిలిన్తె, అన్నె, దేముడుక సత్తిమ్ ఇండిల ప్రబుచి సుద్ది జా పూర్తి జల మాన్సుల్చ ఆత్తుల్ తిలిన్తె జా అస్సున్, 24 అన్నె ముక్కిమ్క కత్తె మెలె, దేముడు దిలి నొచి ప్రమానుమ్క, జోక చి మాన్సుల్క నెడ్మె

† ఆదికాండుమ్ 25:27-34. †† నిర్మకాండుమ్ 19:16-19, 20:18-21. ‡ నిర్మకాండుమ్ 19:8-9. ‡‡ నిర్మకాండుమ్ 19:12, 13. ‡‡‡ ‘బయిమ్చి’ మెలె, ఒత్త ‘సీనాయి’ డొగ్గుతె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు మోసెక ఆగ్గుల్ దిలన్. జేవ్ ఆగ్గుల్ తెన్ సిచ్చల్ కి దిలన్, పడ్డొ తెదొడి ప్రజెల్ జో ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడుక పాసి గెబ్బుక ప్రమాదుమ్. గని ఈంజ 22 నంబెచి కోడుతె సంగితి ‘సీయోసు’ డొగ్గుతె, మెలె పరలోకుమ్తె, దన్నె బయిమ్ తంక నాయ్. యేసుక నంపజల మాన్సుల్చి పాపుమ్ గలి రిసా అడ్డు నెంతె బయిమ్ నెంతె జోతె గెబ్బుక జయెదె. జా తేడ ఇన్నె దెకయ్తయ్. ‡‡‡ డీసయ్లిసి 14:1 దెక. ‡‡‡ డీసయ్లిసి 21:2. § రోమియల్ 8:29, కొలోస్సియల్ 1:15, 18, డీసయ్లిసి 1:5, చి ఎబ్రియూల్ 2:11-14 దెక. §† లూకా 10:20, పీల్పియల్ 4:3, డీసయ్లిసి 13:18, 17:8, 20:15, 21:27 దెక. §†† ఆదికాండుమ్ 18:5, ఎబ్రియూల్ 4:13, 10:30.

జతో యేసుతె, చి పూర్నుచో ‡‡‡హేబెలు చి లోయిచి కంట చెంగిల్ లట్టబ్బి, చించ గెలి యేసుచి లోయితె పాచ జా అస్సున్.

25 తుమ్చి తెన్ లట్టబ్బొ దేముడుక తుమ్ నే సూన్తి రితి, నంప నే జతి రితి తంక నాయ్ మెన తుమ్ జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ బూలోకుమ్తె తిలో మోసే పూర్నుచో జోక జాగర్త సంగిలిసి జేవ్ నే సూన్లి రిసా జేవ్ పూర్నుచ సచ్చి పిట్టవనుక నెత్తిర్. జలె, పరలోకుమ్ తెంతో అమ్క జాగర్త సంగిలో దేముడుక ఆమ్ నే సూన్లె, అన్నె కిసి సచ్చి పిట్టవనుక జయెదె?! జయె నాయ్! 26 ‡‡‡జా దీసి జోచి అవాడ్ ఒండి బూలోకుమ్క కదుల్ కెర్తి. గని అప్పె ‘కచితుమ్ జర్గు కెరిందె’ మెన కిచ్చొ ప్రమానుమ్ జో సంగ అస్సి మెలె,

‡‡‡“అన్నెక్ సుట్టుక ఎక్కి బూలోకుమ్కయ్ నాయ్, గని అన్నె, ఆగాసుమ్క కి కదుల్ కెరిందె” మెన్తయ్. 27 ‘అన్నె అన్నెక్ సుట్టుక’ మెన సంగిలిసి అమ్క కిచ్చొ అర్దుమ్ దెకయ్తయ్ మెలె, జెర్మయ్ జలిన్ కదుల్ కెర్లిన్క జాక గెచ్చవ గెల్లి సమయుమ్. జయి గెచ్చవుక కిచ్చొక మెలె, కదుల్ కెర్లి కి పాడ్ జంక నెత్తిర్లిన్క ‘తాఁ గెస్సు’ మెనయ్.

28 జాకయ్, కో కదుల్ కెర పాడ్ కెరుక నెత్తిరి పరలోకుమ్చి రాజిమ్ అమ్క దొర్కు జా అస్సిచి రిసా, దేముడు దిలి జా వరుమ్చి ఉప్పిరి సర్ద జా, సరి జతి బక్తి కెర జోక మరియాద కెర, బియఁ ఇండుమ్.

29 కిచ్చొక మెలె, అమ్చో దేముడు డయితో ఆగిచో రిలో అస్సి.

ప్రేమ, సత్తిమ్, సేంతుమ్ తెన్ ఇండుక

13 ‘అమ్చ బావుడ్లు’ మెన దెకిల్ రితి తుమ్ నంపజలసక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తె తా. 2 వేర తెంతో జత మాన్సుల్క మరియాద దెకుక తుమ్ పచ్చ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ‘దూతల్ మెన నేన్లె కి, గోత్ అయ్ల దూతల్క కి సగుమ్జిన్ మరియాద కెర అస్సి. 3 జేలితె గలిలసక కన్యారుమ్ ఉచర దెక, జోవయింతెన్ తుమ్ జేలితె తిలి రితి ఉచరన, జోవయింబి జాడు వయన. పడ్డొ, తుమ్ జోవయింతెన్ ఎక్కి ఆగేతె బెదిలస మెన, అన్నె మాన్సుల్చి అత్తి వేర వేర అల్లలు సేడ్ల నంపజలసక దన్నె తోడు తా.

4 పెండ్లి మెలిన్క చెంగిలి మెన ఎత్తి విలువ దెక గవురుమ్ కెరుక అస్సి. పెండ్లితె తెర్నిమున్ను చి నెడ్మె సత్తిమ్ తంక మెన తుమ్తె కో లంజె జా నాయ్. లంజె ఉచర్తసక చి లంజె జతసక దేముడు తీర్పు కెర సిచ్చ దెయెదె.

5 తుమ్చి జేవితుమ్తె డబ్బుల్ ఆస దూరి కెరన, తుమ్క తిలిన్క ‘జయెదె’ మెన సేంతుమ్ తెన్ జియ.

‡‡“తుమ్క కెయక కి ములి నాయ్, పవ్సి నాయ్.” మెన దేముడు ప్రమానుమ్ కెర సంగ అస్సి. 6 జాకయ్,

‡‡‡ప్రబు అమ్క తోడు అస్సి, ఆవ్ బియఁ నాయ్. అంక పాడ్ కెర్తి రితి మాన్సుల్ అంక కిచ్చొ కెరుక నెత్తిర్” మెన అమ్ దయిరిమ్ తెన్ సంగుక జతయ్.

తుమ్క దెకయ్ల వెల్లో సుదల్క నే పచ్చితె, చెంగిల్ ఇండ్

7 దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్క సూనయ్ల, తుమ్క వాట్ దెకయ్లసక తుమ్ పచ్చ నాయ్. జేవ్ జోవయింబి జేవితుమ్క ఇండిలిన్క కిచ్చొ పలితుమ్ దెర్ల గే తుమ్ ఉచర. జోవయింబి నముకుమ్చి ఎదిలి నముకుమ్ తూమ్ జోవయింబి పట్టి ఇండ్.

8 యేసుక్రీస్తు కాలి కీసా తిలో గే, ఆజి కి దస్సాయి తా, కెయక తెయక కి దస్సాయి తయెదె. 9 వేర వేర నముకుమ్చి బోదన సూన తుమ్ మోసిమ్ జా సత్తిమ్ తిలిసి తుమ్ ముల నాయ్. మెలె, జేవ్చ

§† ఆదికాండుమ్ 4:2-16, ముక్కిమ్క 4:10. హేబెలు చి లోయి ‘సిచ్చ దేన్, సిచ్చ దేను!’ మెలి రితి కేక్ గల్లయ్. యేసుచి లోయి ‘చెమించుప కెరు, చెమించుప కెరు!’ మెన కేక్ గల్లయ్. §†† నిర్మకాండుమ్ 19:18. §† హాగ్గుయ 2:6. §‡ ద్వితియోపదేశ కాండుము 31:6. §‡‡ కీర్తనలు 118:6

కమొచ పండుగ్ అన్నిమ్ జవున్, కిచ్చొ కిచ్చొ కతిన్ నే కతిసి జవున్, జోవయింక నంప కెర్ల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెరె నాయ్. ముక్కిమ్క ప్రబుచి దయ జో అమ్క దెతిన్కయ్ అమ్చి పెట్టిచి ఆత్మ డిట్టుమ్ జంక అస్సె.

10 అమ్ నంపజలసక వేర బలి దెతి టాన్ మెలి కోడు దొర్కు జా అస్సె. యేసు మొర్లిసి. ఈంజయ్ బలి దెతి టాన్తె దిలి బలి అగ్గెచి రితిచి టంబుగుడ్డచి సేవ కెర్ల, ఆగ్గుల్క నంప కెర్లి రితిచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తితస కంక నాయిమ్ నాయ్. 11 జయ్యి రితి ఎత్కిక వెల్లెల పూజర్లు గొర్లెల్క దేముడుచి గుడితె ఆన 'ప్రెజల్చి పాపుమ్ గెస్సు' మెన గొర్లెల్చి లొయి తెడిచి ఒగ్గర్ సుద్ది తిలి గదితె ఆన, సువ తా, జేవ్ గొర్లెల్చ పీనుమ్లక బయిలె కడన కెర, జా బయిలె డయ గెల్తె. 12 కిచ్చొక మెలె, దస్సి, దేముడు అబ్బొన్తె అన్నె బెదవుక మెన, జోచి సాంత లొయి తెన్ ప్రెజల్క సుద్ది కెరుక మెన, యేసు కి పట్టుమ్చి కోట ఒత్తల్తొచి బయిలె మొర్లన్.

యేసు సైమల్ సేడ్డిసెతె అమ్ కి బెదుమ

13 జాకయ్, ఆమ్ కి, గావ్ ఒత్తల్తొచి బయిలె జోతె గెచ్చ, జో సేడ్ల సైమల్ అమ్ కి సేడుమ. 14 కిచ్చొక మెలె, కెయెక తెయెక తాఁ గెతి పట్టుమ్ ఇన్నె అమ్క నాయ్, గని దస్సిచి తిలి †చెంగిల్ పట్టుమ్చి రిసా రకితనుమ్. 15 రోజుక దేముడుక బలి దిలి రితి, జో అమ్క దిలి ఆత్మసెక్కిక జోక గవురుమ్ కెరుమ. కిసి బలి మెలె, జోచి నావ్చి విలువ ఒప్పున గవురుమ్ సంగితిసి. 16 అన్నె, మాన్సుల్క చెంగిల్ దెకుక, చి తుమ్క కలుగు జలిన్క అన్నె మాన్సుల్క తోడు దెంక ముల నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దసచక 'బలివొ' మెనయ్ దేముడుక సర్ల. ‡

తుమ్క సికడ్డసక మరియాద కెర

17 తుమ్క సికడ్డసచి కోడు తుమ్ సూన, దాక్ కెరన, తుమ్చి సాంత ఇస్టుమ్ కెరుక ముల దా, జోవయించి కోడుక మరియాద కెర. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ ఆత్మల్క 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్ సికడ్డతి, అన్నె క్రిస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త్ర జా ఎత్కిజిన్క పరిచ్చ కెర్లి దీసి జెయెదె. అయ్లె, "దేముడు అమ్క దిలి కామ్క 'చెంగిల్ కెర్లమ్' గే 'గార్ కెర్లమ్' "

† యెరూసలేమ్ ఒత్తల్తొ. లూకా 23:32-33, యోహాను 19:17-18, మార్కు 15:20-22, మత్తయి 27:31-33. †† మెలె, పరలోకుమ్. డీనయ్లిసి 21:2 దెక. ‡ కొరిందిల్క రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 10:31 దెక.

గే జో దేముడుచి మొక్కె అమ్ సాచి నజనుక తయెదె" మెన జానయ్ తుమ్క జేవ్ సికడ్డతి, దెకితతి. జేవ్ తుమ్క సికడ్డస దుకుమ్ నెంతె సర్ల తెన్ ఏలుప కెర్లి రితి తుమ్ జోవయించి తెడి తా. జోవయింక అల్లర్ కెర్లె, దుకుమ్ జవుల చి తుమ్క లాబుమ్ తయె నాయ్.

అమ్చి రిసా ప్రార్దన కెర

18 అమ్చి రిసా తుమ్ ప్రార్దన కెర్లె తా. 'అమ్ పొరపాట్ల జము నాయ్ గని ఎత్కిక సత్తిమ్ కెరుక ఆస తెన్ అస్సుమ్' మెన అమ్చి పెట్టి అమ్ జానుమ్. 19 అన్నె కిచ్చొక 'ప్రార్దన కెర్లె తా' మెన తుమ్క ఆవ్ బతిమాల్ప జా సంగితసి మెలె, ఆవ్ అన్నె బే బేగి తుమ్తె అన్నె జెంక దేముడు వాటు దెవున్ మెనయ్ తుమ్ ప్రార్దన కెర.

20 జలె, జోచ మెండల్ జల అమ్ నంపజలసక ముక్కిమ్ జలొ గొవుడు జలొ అమ్చొ ప్రబు జలొ యేసుక అన్నె జియడ్లొ సేంతుమ్ దెతో దేముడు, కెయెక తెయెక కామ్క జెతికయ్ జోచి ప్రమానుమ్చి రిసాచి సూయి జలి లొయిచి సెక్తి తుమ్క తోడు తవున్. 21 జోచి ఇస్టుమ్ రితి తుమ్ ఇండితి రితి తుమ్క దొర్కు జలిసి ఎత్కి దెవున్, చి జో మెన్సితి బుద్ది తుమ్చి పెట్టి తతి రితి తుమ్చి పెట్టి కామ్ కెర్లె తవున్. యేసుక్రిస్తుచి అత్తి ఈంజ ఎత్కి జర్లు కెరెదె. జోక కెయెక తెయెక పరలోకుమ్చి గవురుమ్ తవును! ఆమేన్.

ఆకర్ కోడు

22 జలె, బావుడ్లు, ఇదిల్ కొట్టు తెన్ ఆవ్ రెగిడ్డి ఈంజ జాగర్ల సంగితి దయిరిమ్ సంగితి ఉత్తుమ్ తుమ్ ఓర్పుప జా.

23 అమ్చొ బావొ జలొ తిమోతిక ††విడ్డల్ కెర అస్తి మెన తుమ్ జాన్క మెన ఆవ్ ఆస జతసి. జో బే బేగి ఉట్ట అయ్లె, అంచి తెన్ జో జెయెదె, చి బెద తుమ్తె జా తుమ్క దెకుమ్దె.

24 తుమ్క బోదన కెర్లె ఎత్కిజిన్క చి ప్రబుచయ్ జల అన్నె ఎత్కిజిన్క అమ్చి ప్రేమ తుమ్ సంగ. ఇటలీ దేసిమ్ తెంతొచ నంపజలస్ ఎత్కిజిన్ తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెర్లయతతి.

25 తుమ్ ఎత్కిజిన్ తెన్ ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి దయ తవున్! ఆమేన్ ††.

†† జెయిల్తె తెంతొ, కిచ్చొగె. †† తెద్దిలి

యాకోబు

1 దేముడుచి, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి సేవ కెర్తొ జోచొ గొత్తి సుదొ జలో యాకోబు, వేర వేర దేసిమ్లుతె చెతుర్చు జల బార తెగల్చ యూదుల్క, జోబర సంగ కెర రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

అల్లర్ సేడ్డినచి రిసా దయిరిమ్ కోడు

2 బావుడ్లు, తుమ్ వేర వేర అల్లర్ సేడ పరిచ్చ రితి జలె, 'చెంగిల్' మెన పూర్తి సర్ల తెన్ తా 3 కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి నముకుమ్ అల్లలు వాట్ పరిచ్చ జలె, జీన్లె, తుమ్చి పెట్టి పూర్తి నిదానుమ్ జస్సె. 4 ప్రబుచి ఆత్మక తుమ్ పూర్తి జతి రితి, తప్పు నే జతి రితి, తుమ్చి ఆత్మకె కిచ్చొ చెంగిల్చి నే పిట్టి రితి, జేవచి కామ్ పూర్తి జర్గు కెర్తి రితి తుమ్ నిదానుమ్ కెరన.

5 జన అల్లర్ పరిచ్చల్తె కీసి ఇండుక గే తుమ్తె కో జలెకు నేన్లెగిన, దేముడుక పుస. కో పుసిలె, నే గోల కెర్తె, దర్ముమ్ తెన్ జో బుద్ది తయెదె. 6 గని ముక్కిమ్క ఎక్కి నముకుమ్ తెన్, కిచ్చొ అన్మానుమ్ నెంతె, పుస. కిచ్చొక మెలె, కక్క అన్మానుమ్ తయెదె గే, గట్టిజ వాదు వీర్లె సముద్రుమ్చ కెర్లల్ కీసి ఇత్తల్ ఒత్తల్ లయెదె గే, జో మాన్సు దస్సి జయెదె. 7 నిజామి, దసా మాన్సుక దొన్ని మెన్సుల్ తయెదె. కిచ్చొ కామ్తె కి జోక ఎక్కి నిదానుమ్ తయె నాయ్. 8 దసా మాన్సు, జలె, కీసి ప్రబుతె నజన్లె కి కిచ్చొ కి దొర్కు జయెదె మెన ఉచరుక జయె నాయ్!

అల్లర్ సేడ్డిసి ఓర్పువ జతిన్చి కొడొ

9 గోకేన్ జవున్ బావొ దాక్ జలె, బీద సుదొ జలె, దేముడు జోక గవురుమ్ రితి కెర అస్సి, జోక ఆత్మ సామ్నారుమ్ కెర అస్సిచి రిసా సర్ల జవున్. 10 దస్సి, సామ్నారి జలొ బావొ కో జలెకు ప్రబుచి తెడి దాక్ జంక జలెకి, ఏక్ వేల బీద జంక జలెకి, జో కి జోచి పెట్టి సర్ల తియన్సు. కిచ్చొక మెలె, బయిలుచి చివ్వచా పుల్లొ కీసి పొర్న జా సుకులగె, జో మాన్సుకి ఆకకా మొరెదె. 11 బయిలుచి చివ్వర్ జలె, పొద్దు బార్ జా గట్టిజ వాదు ఒప్పుడె కెర్తె, జేవచ పుల్లొ సుకిల్ రితి పాడ్ కెర్తయ్. దస్సి సుకా గెచ్చ గెప్ర గెతతి. జోవయించి సూటి గెతయ్. దస్సి, జోవ కమొ కెర్తె కెర్తె సామ్నారి కి మొరెదె.

12 ప్రబుచి రిసా కో నిదానుమ్ తెన్ కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ ఓర్పువ జవుల గే, జోక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పాపుమ్తె దెర్ను నే సేడ్డె జేవ అల్లర్ సేడ్డి పరిచ్చతె జీన్లె, దేముడు దెతి పరలోకుమ్తె జేవ గెతి కిరిటుమ్ జోక దొర్కు జయెదె. దేముడు ప్రమానుమ్ కెర్తి కోడు 'కో అంక ప్రేమ కెర్తి రితి ఇండుల గే, జోవయింకయ్ బెదవనిందె'.

13 గని అల్లర్ సేడ్డ పరిచ్చల్ జతె పొది, కో పాపుమ్ కెరుక ఉచర్లె జవున్, పాపుమ్ కెరుక దెర్లె జవున్, "దేముడు అంక పాపుమ్ కెరయ్తయ్" మెనున్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు పాపుమ్తె బెదితొసా నెంజె, పాపుమ్తె ఎద్దెర బెదె నాయ్, కో కి, కిచ్చొ కి జోక

పాపుమ్ కెరవుక నెతిర్తి, చి 'పాపుమ్ కెర్చు' మెన కిచ్చొ రిసా ఉచరె నాయ్, కేన్ పాపుమ్ కెరె నాయ్. 14 మాన్సుక పాపుమ్ సికయ్తిసి కిచ్చొ మెలె, జోచి సొంత పెట్టిచ గార్ ఆసలి జోక సికయ్తయ్, పెలయ్తయ్. 15 మాన్సుచి పెట్టి ఆస మొదొల్ జా జెర్చు, గజ్జల్ జా వడ్డ, పాపుమ్ వీరయిత్తయ్. ఒత్త తెంతొ, జా పాపుమ్ వడ్డ వడ్డ పూర్తి జా, మొర్ను వీరయిత్తయ్.

చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి దేముడు తెంతొ జెతిసి

16 నాయ్, బావుడ్లు, తుమ్ మోసిమ్ సేడ నాయ్. 17 చెంగిల్ తిలిన్ ఎత్తి, సత్తిమ్ తిలిన్ ఎత్తి పరలోకుమ్ తెంతొ జెతయ్. ఉజిడ్ ఎత్తిక అబ్బొసి జలొ దేముడు తెంతొ జెతయ్. జో మార్పువ జతొసా నెంజె, జోచి ఉజిడి కెయ్యి నీడ జయె నాయ్. 18 జోచి సొంత ఇష్టుమ్క, జోచి సత్తిమ్ కోడుచి సెక్కికయ్ అమ్క జో జెర్తయ్లన్. కిచ్చొక మెలె, జో జెర్తయ్లన కెర్లస ఎత్తికె అమ్ జోక దిలి ##నొవొ జతి రితి అమ్క నొవర్ జెర్తయ్లన్.

19 ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొ దెరన మెలె, తుమ్తె ఎత్తి మాన్సు బుద్ది కొడొ సరిగా సూన్తస జా, బమ్మ తెన్ లట్టబ్బస నే జతె, బే బేగి కోపుమ్ జా నాయ్. 20 కిచ్చొక మెలె, మాన్సుచి కోపుమ్ దేముడుచి పున్నిమ్క వాట్ దెయె నాయ్, జోచ పున్నిమ్ కమొ జర్గు కెరె నాయ్. 21 జాకయ్, మర్కుటుమ్ బుద్ది ఎత్తి, తుమ్చి పెట్టి గుడియయ్ జలి కుస్సిదుమ్ ఎత్తి తుమ్చి పెట్టి తెంతొ వెంట గెల కెర, దాక్ కెరన, కోపుమ్ నే జతె, దేముడు తుమ్చి పెట్టి రోవిలి జోచి కోడు సెంతుమ్ తెన్ తుమ్ సూన సూన జాక పోసన. జా కోడు తుమ్చ ఆత్మల్క రచ్చించువ కెరుక తెరె.

22 గని దేముడుచి కోడు ఎక్కి సూన్తసయ్ తుమ్ జా నాయ్. ఎక్కి సూన్తసయ్ గని జోచి కోడు నే కెర్లస జలె, తుమ్ మోసిమ్ కెరన తస్సె. జోచి కోడ్ రితి ఇండ, చి తుమ్చి ఆత్మకె పలితుమ్ దెరెదె. 23 జోచి కోడు ఎక్కి సూనయ్ కో దస్సి ఇండె నాయ్ గే, కీసి జతయ్ మెలె, అర్దుమ్తె మాములుమ్ మొకోమ్ దెకన్తొసాచి రితి జతయ్. 24 జో మాన్సు అర్దుమ్తె దెకన పస్ల ఉట్ట గెచ్చ, కీసి డీసిలొ గే బేగి పచ్చ గెల్తయ్. 25 గని, ఎత్తిక ##అదారుమ్ తిలి ఆగ్గు కో చెంగిల్ అర్దుమ్ కెరన పోసన జా ఆగ్గుచి ఉప్పిరి నిదానుమ్ జయెదె గే, జోచి రితి సూన పచన్తొసా నే జతె, జా ఆగ్గు కెర్తొసాయి జయెదె, చి జా ఆగ్గు రితి జో ఇండితిసి పాపల్, తప్పుల్, ఇండితిన్ తెంతొ జో మాన్సుక విడ్డల్ కెరెదె, చి జా ఆగ్గు రితి ఇండితిన్తె జోక చెంగిల్ జయెదె, ఆత్మపలితుమ్ దెరెదె.

దేముడుచి నిజామ్చి బక్తి

26 "దేముడుచి బక్తి ఆవ్ కెర్తసి" మెన కో ఉచరంతయ్ గే, జోచి చోడి తెన్ ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి లట్టబ్తయ్ గే, జోవయించి పెట్టి జోక జొయ్యి మోసిమ్ కెరంతయ్. జోవయించి బక్తి ఆరి జతయ్. 27 అమ్క అబ్బొ జలొ దేముడుచి మొక్కె మాన్సు కెర్తి కిచ్చొ బక్తి సత్తిమ్చి నిజామ్చి జయెదె మెలె, అమ్ జోచి సేవ కెర్తినక్ 'సత్తిమ్చి నిజామ్చి'

† నెంజెలె 'గొతిమాన్సు' నెంజెలె 'సేవ కెర్తొసా'. †† ఈజొ యాకోబు యేసుచొ బావొన్ జా తిలొ, బెర్తె మరియ చి యోసేపుచి పెట్టిచొ యెరూసలేమ్చ నంపజలసచి సబక వెల్లొ తిలొ. బారికుల్ 15:6-29, 21:18, గలతి 1:19, 2:9, 12. † 'బార తెగల్' మెలె, ఒగ్గర్ పూర్నుమ్ తెంతొ, యాకోబుచ బార పుత్తర్లు తెంతొ యూదుల్తె బార తెగల్ అస్సి. ఎత్తి పుత్తన్ తెంతొ ఏక్ తెగ. †† 1 కొరింది 7:22 దెక.

3:15 దెక. ## సన్యా 15:19-21, ద్వితి 18:3-4, రోమి 11:16. ## 2:18 దెక.

మెన కీస కమొ రుజ్జు దెకవుల మెలె, పొర బోదల్చ, రండెల్ మాన్సుల్చ బాదల్ దెక అమ్ తోడె కెర్తిసి, పడ్డా ఈంజ లోకుమ్చ పాపుమ్ కమొతె అమ్ నే బెదితె ఆత్మ సుద్ది తతిసి.

సొమ్నార్లుక బీద సుదల్ తేడల్ నే దెకుత్

2 బావుడ్లు, పరలోకుమ్చి ఉజడి తిలో అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక తుమ్ నంపజలి రిసా, తిలసక నెంజిలసక తేడల్ దెక నాయ్. 2 మెలె, దొగుల సబతె అయ్లె, ఎక్కిలో జలె, బజచా ముద్దివొ ఉంగారల్ తియన చెంగిల్ పాలల్ గలన అయ్లె, గని అన్నెక్లో బీద తా పొర్న పాలల్ గలన తా జో కి అయ్లె, 3 చెంగిల పాలల్ తిలోసాక తుమ్ చెంగిల్ దెక, "ఈందె, ఇన్నె చెంగిల్తె వెసు" మెన పుర్తె బుకార్లె, గని బీద సుదొక "ఒత్త బీచ" జవున్, "అంచి చట్టె వెసు" మెన జవున్ సంగిలె, 4 తుమ్ దొన్ని మెన్సుల్ జా తప్పుచ తీర్పుల్ కెర్తస జా తస్సె.

5 తుమ్ సూన, ప్రేమ తిల బావుడ్లు. ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క దెకిలె, ఒగ్గజ్జెన్ బీద సుదల్ అస్తి. జలె, †జోవయింతె ఒగ్గజ్జెన్క దేముడు నిసాన, జోచి నముకుమ్ జతు మెనయ్, జోక ప్రేమ కెర్తసక జో దెతి వాటత బెదుత్ మెనయ్, మెలె, పరలోకుమ్తె బెదుత్ మెనయ్. 6 తూమ్, బీద సుదల్క నిస్కారుమ్ దెక అస్సున్. తుమ్క కో నస్టల్చ మోసిమిలు కెర్తతి గే తుమ్ ఉచర. బీద సుదల్ నాయ్, గని సొమ్నార్లుయి దస్సి కెర్తతి. జెచ్చి తుమ్క తీర్పు కెర్తి గెరితె పెలన తగుల్ కెర్తతి. 7 పడ్డా, తుమ్ క్రీస్తుక నంప కెర్తికయ్, జోచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్లదు, గెద. జలె, జోచి నావ్, గవురుమ్చి నావ్, కో దూసుప కెర్తతి మెలె, బీద సుదల్ నాయ్, గని సొమ్నార్లుయి.

8 దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్డి రితి, ††"తుమ్క తూమ్ కెర్తి ప్రేమ కెరంతసు గే, తుచి పాసిచొ మాన్సుక కి తెడ్డి ప్రేమ కెర్తె తా" మెన పరలోకుమ్చొ రాసొ జలో దేముడు దిలి ముక్కిమ్చి ఆగ్గు తుమ్ ఇండితిన్తె నెరవెర్చుప కెర్తె, తుమ్క చెంగిలి. 9 గని, జా ఆగ్గు నెరవెర్చుప నే కెర్తి రితి తుమ్ తేడల్ దెకిలె, పాపుమ్ ఇండితసు, చి ఆగ్గుల్చి మొక్కె పాపుమ్ సుదల్చి సిచ్చక విలువ జా అస్సున్. 10 కిచ్చొక మెలె, ఆగ్గుల్ ఎత్తి నిదానుమ్ కో కెర్తె, గని మొత్తుమ్తె ఎక్కి జవున్ పిట్టయ్లె, మొత్తుమి పిట్టయ్లొసా జతయ్, చి మొత్తుమ్చి సిచ్చక జో మాన్సు విలువ జా అస్సె. 11 కిచ్చొక మెలె, †"లంజెకమొ కెర నాయ్"

మెన సంగిలొసా, ††"నరు అత్త్య కెర నాయ్" మెన సంగిలొసా ఎక్కిలొయి. జలె, తుమ్ లంజెకమొ నే కెర్తె కి నరు అత్త్య కెర్తిగిన, జో దేముడు దిల ఆగ్గుల్ మొత్తుమ్చి మొక్కె పాపుమ్ కెర్తస జా అస్సున్.

12 జలె, అమ్చ పాపుమ్చ ఆసల్, తప్పుల్ తెంతొ అమ్క విడ్డల్ కెర్తి †మాన్సుల్క ప్రేమ కెర్తి కన్కారుమ్ దెకితి ఆగ్గుక దెకయ్ దేముడు తుమ్క తీర్పు కెరెదె. అమ్క 'జయ్యి ఆగ్గు రితి ఇండిల గే నాయ్ గే' మెన జో తీర్పు కెరెదె. జయి కోడు నే పచ్చితె తుమ్ లట్టబా, ఇండ.

13 కిచ్చొక మెలె, కో అన్నె మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెకె నాయ్ గే, దేముడు జోకయ్ తీర్పు కెర్తిన్తె జోకయ్ కన్కారుమ్ దెకుక బెదె నాయ్. గని, కో అన్నె మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెకితయ్ గే, జోక తీర్పు కెర్తి పొదిక జో ప్రబు జోకయ్ కన్కారుమ్ దెకెదె.

14 బావుడ్లు, "ప్రబుక నంప కెర్తసి" మెన ఎక్కిలో సంగిలె కి, జో బుల్తి బుద్ది దస్సి నముకుమ్ తెన్ నే బెదిలె, కిచ్చొయ్ లాబుమ్!

† కొరింథిల్క రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 1:27-29. †† లేవీయకాండుమ్ 19:18 మత్తయి 22:39, చి యోహాను 13:34 దెక. † నిర్గమకాండుమ్ 20:14, ద్వితియోపదేశ కాండుము 5:18. †† నిర్గమకాండుమ్ 20:13, ద్వితియోపదేశ కాండుము 5:17. †† 1:25, చి 2:8 అన్నె దెక.

'నముకుమ్' మెన జో మాన్సు రితి సంగితిసి జోక రచ్చించుప కెరుక తెరె గే? తుమ్ ఉచర. 15 నంపజలొన్తె కేన్ జవున్ బావొక గే, బేనిక గే, సరిపుచుప జత పాలల్ నెంజిలె జవున్, సరిపుచుప జతి రోజుకచి అన్నిమ్ దొర్కు కెరంతి సెక్తి జవున్ నెంజిలె, 16 కో జలెకు జోక "చెంగిల్ తా. తుమ్క పాలల్ చి అన్నిమ్ దొర్కు జవున్" మెన సంగిలె, గని సరి జతి తోడు నే దిలె, కిచ్చొ లాబుమ్! కామ్క నెంజె. 17 దస్సి, రితి నముకుమ్ సంగల్లె, గని కామ్క జెతికయ్ కామ్ నే కెర్తె, జా నముకుమ్ ఆరిచి.

18 "తుకయ్ నముకుమ్, గని అంకయ్ కమొ" మెన కో జలెకు అన్నెక్లోక సంగిలె, జో అన్నెక్లోక ఆవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దెయిందె మెలె, "తుచ కమొ నెంతె తుచి నముకుమ్ అంక రుజ్జు జయె నాయ్. కేన్ జవున్ కామ్ కెర్తికయ్ నముకుమ్ చినుక జయెదె. ఆవ్, జలె, అంచ కమొకయ్ అంచి నముకుమ్ దెకయిందె" మెనయ్ జబాబ్ దెయిందె. 19 ††"ఎక్కిలో దేముడు ఎక్కిలొయి అస్సె" మెన తుమ్ నంప కెర్తసు. జా సరిగా, గని దస్సి మెన బూతల్ కి ఒప్పన్తతి. గని ఒప్పన జేవ్ జంక బియ్యం అద్దుర్ జా గెతతి.

20 చెంగిలి నే ఉచర్తొ ఓ మాన్సు, తుయి కో జలెకు, కమొతె నే రుజ్జు జతి నముకుమ్క 'ఆరిచి' మెన, ఆవ్ తుక రుజ్జు దెకవుక తుక కావలె గే? 21 జలె, ††"బలి" మెన పుత్తుద్క కండ దె" మెన దేముడు సంగిలి రితి పుత్తున్ జలొ ఇస్సాకుక అబ్రాహామ్ బలి దెతి టాన్తె బంద తెయార్ కెర్తిన్ తెన్, జో కెర్తి జా కామ్చి రిసాయి, "నిజామి అన్నె పూర్తి నంప కెర్తయ్, సత్తిమ్ తెన్ అస్సె" మెన, దేముడు 'జోక పున్నిమ్' మెలి రితి అబ్రాహామ్క తీర్పు దెకె నాయ్ గే? 22 మెలె, జో అబ్రాహామ్చ కమొతె జోచి నముకుమ్ బెద కామ్ కెర్తి తిలి, చి జోవయింప కమొతె జోచి నముకుమ్ బార్ జా నెరవెర్చుప జలి. 23 దస్సి, జా కామ్తె జోచి నముకుమ్ రుజ్జు జలి రిసా,

§"అబ్రాహామ్ దేముడు సంగిలి కోడు నంప కెర్తి రిసాయి 'జోక పున్నిమ్' మెలి రితి ప్రబు దెకిలన్" మెన రెగిడ్డిన్క 'నిజామ్' జతయ్. §†"దేముడుచొ మింతున్" మెన కి అబ్రాహామ్చి రిసా దేముడుచి కొడొతె రెగ్గ అస్సె. 24 దస్సి, ఎక్కి సంగల్లి నముకుమ్చి రిసా నాయ్, గని జా నముకుమ్ జోచి కమొతె బార్ జా రుజ్జు జలి రిసాయి, దసా మాన్సుక 'సత్తిమ్చొ. పున్నిమ్చొ' మెలి రితి దేముడు దెకితయ్.

25 అగ్గె లంజె జియ తిలి రాహాబు తెన్ కి దస్సి. జేవ్చి §††విక్ కామ్చి రిసా, మెలె, జా సుట్టు కబుర్ అయ్ల పూర్ణల్క జా మరియాద కెర, జోచ విరోదుమ్ సుదల్తె జేవ్ దెర్చు నే సేడ్డి రితి లుంకడ, వేర వాట్ తెద్రవ దిలి రిసా, 'జాక పున్నిమ్' మెలి రితి దేముడు దెకిలన్. 26 జలె, జీవ్ నెంజిలె ఆగ్ కిసి మొర తయెదె గే, దస్సి, మాన్సు ఇండిత కమొతె నే బార్ జలె, జో సంగితి నముకుమ్ కామ్క నెంజె, మొర అస్సె.

కొడొ లట్టబ్బిన్తె జాగర్త దెకనుక

3 బావుడ్లు, తుమ్తె ఒగ్గజ్జెన్ బోదన కెర్తస జతు నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అమ్ బోదన కెర్తసచి పూచి ఒగ్గరి, చి ఆకర్ దీసల్క ప్రబు అమ్క పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్తి పొదిక, అమ్క జో తియార్లె జా కామ్చి రిసా ముక్కిమ్క అమ్కయ్ తీర్పు కెరెదె. 2 అమ్తె కో కి తప్పుల్ సంగుక జయెదె, చి కొడొ లట్టబ్బిన్తె కో కిచ్చొ తప్పుల్ నే సంగుక తెల్లె, జో మాన్సుక 'జోచి ఆగుచి ఉప్పిరి జో పూర్తి ఏలుప కెర్తయ్, జో మాన్సుతె కిచ్చొయ్ పొరపాట్ నాయ్' మెనుక జతయ్.

3 జేవ్ కేన్ దిక్కు ఇండుక అమ్చి ఇస్టుమ్ తయెదె గే, ఒత్తయ్ ఇండుత్ మెన, గొడల్చ చొండిలె కలెమ్ చప్లయ్లె జోచి బండి ఆగుక

†† గలతీయల్ 3:20, రోమీయల్ 3:30, మార్కు 12:29. ††† ఆదికాండుమ్ 22:1-18. § ఆదికాండుమ్ 15:6, రోమీయల్ 4:3, 5, 9. §† 2 దిన: 20:7. §†† యోహానువ 2:1-24, 6:1-25.

బులవుక జయెదె. ⁴ ఓడల్ తెన్ కి దస్సి. ఓడ వెల్లి జలెకి, దిక్కు దెకయ్తి జాచి చట్టు జాచి కంట ఇదిలిసి జయెదె. జలె, జా ఓడక గట్టిజ నారు పెలిలెకి, ఓడచి కంటో దిక్కు దెకయ్తి జా చట్టు ఇదిలిసి జలెకి, ఇండయ్తొసా జా చట్టు బుడ్డవ కేన్ పక్క దెకయెదె గే, జయ్యి పక్క ఓడ గెచ్చెదె. ⁵ దస్సి, ఒండి ఆగుక జీబు ఇదిలిసి జలెకి, లట్టబ్బె జాక కెడ్డి సెక్కి! అన్నె, కెడ్డో డొంగుచు రూకుల్ క ఏక్ ఇదిలిసి ఆగి డయ గెలెదె! ⁶ దస్సి, జీబు ఆగిచి రితి జయెదె. అమ్చి ఒండి ఆగుతె జీబు కెడ్డి పాపుమ్ కెరయెదె! అమ్చి ఒండి ఆగుక గార్ కెరెదె. అమ్ జెర్మిల్ తెంతో మొర్తె ఎదక ఈంజ లోకుమ్తెచి అమ్చి బత్తుతె జర్గు జతిసి ఎత్తిక జీబు ఏలుప కెర్తయ్. మాన్సు జాగర్త నెంజెలె, అమ్చి చోడితె వెల్లి ఆగి సేక్కి రితి జయెదె.

⁷ మెలె, ఎత్తి రగుమ్ జంతువుల్క, పిట్టల్క, అయివో గట్టక, మొస్సు గట్టక మాన్సు ముద్దో కెరుక జయెదె. జేవేక మాన్సుల్ ముద్దో కెర అస్తి, గని ⁸ జీబుక కేన్ మాన్సు ముద్దో కెరుక నెతిర్తి. జీబు తుక్లె తంక నెత్త, ఒగ్గర్ ప్రమాదుమ్ దెకయ్తయ్, జాచితె మొర్తి విస్సుమ్ బెర్తు తయెదె. ⁹ జీబు తెన్ అబ్బొ జలొ దేముడు ప్రబుక గవురుమ్ సంగితినుమ్, గని మాన్సుల్క దూసుప కెర్తసుమ్, జోచి పోలిక జేవ్ జెర్మన్ జలెకి. దస్సి, కెడ్డి తప్ప కెర్తసుమ్! ¹⁰ ఎక్కి చోడి తెంతో గవురుమ్ సంగితిసి, దూసుప కెర్తిసి బార్ జతయ్. బావుడ్లు, ఈంజ తప్పు. ఇసిచి పోన. ¹¹ ఎక్కి గొయి తెంతో ఊంట పుట్టె, చెంగిలో పానిచి కారు జలి గర్చి పాని దెయెదె గే? నాయ్ గెద. ¹² పడ్డా, బావుడ్లు, అంజూరుమ్ రూక్తె ఒలీప పండ్లు దెరుల గే? నెంజెలె, ద్రాచ చెట్టె బొడ్డ పండ్లు దెరుల గే? నాయ్, గెద. దస్సి, కారు జలి పానిచి ఊంట చెంగిలో పాని దెయె నాయ్.

పరలోకుమ్ తెంతో చి గ్యానుమ్ కిసి తయెదె

¹³ తుమ్తె కక్కయ్ బుద్ది గ్యానుమ్? 'అంకయ్ గ్యానుమ్' మెన కో ఉచరనై, జా గ్యానుమ్తె బెదితి బుద్ది తెన్, గవురుమ్ నే ఉచరంతె, జా గ్యానుమ్తె బెదిత కమె ఇండ రుజ్జు దెకవును. ¹⁴ గని తుమ్చి పెట్టి గోసచి విస్సుమ్ తిలె, సొంత గవురుమ్ ఆనన్తి ఆన తిలె, 'ఆమ్ సత్తిమ్చ' మెన తుమ్ ఉచరన నాయ్, అబద్దుమ్ జస్సె. ¹⁵ తుమ్చి పెట్టి దస్సి బుద్దుల్ తిలె, తుమ్చి గ్యానుమ్ కేనె తెంతో జెతయ్ మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో నాయ్, గని ఈంజయ్ లోకుమ్చి తెంతోయ్, మాములుమ్ †ఆగ్ రగుమ్, బూతల్ తెంతో చి రగుమ్ జతయ్. ¹⁶ గోసలు, సొంత గవురుమ్ ఆనన్త ఆసల్ కేనె తవుల గే, ఒత్తయ్ కిచ్చొ ముద్దో తయె నాయ్, గొడ్డల్ తయెదె, చి మాన్సుల్ ఎత్తి పాపుమ్ ఇండుక అలవాట్ జవుల.

¹⁷ గని పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లి గ్యానుమ్, ప్రబుచి సుద్ది తెన్, సేంతుమ్ బుద్ది తెన్, మెత్తన బుద్ది తెన్, సొంత ఇష్టుమ్ జర్గు కెరుక ఒగ్గర్ నే తతె, వేర మాన్సుల్చి కోడు మరియాద తెన్ సూన్తి బుద్ది తెన్ తా, కిచ్చొయ్ ఉప్రమెన్సు నెంతె తయెదె. ¹⁸ అన్నె, పున్నిమ్ కేనె పలితుమ్ దెరెదె మెలె, సేంతుమ్ కెరయ్త మాన్సుల్చి అత్తి సేంతుమ్చి బీ గలిలిన్తయ్ పలితుమ్ దెరెదె.

దేముడు సంగిలి రితి ఇండుక

4 తుమ్చితె తగుల్ జతిసి, జట్టి జతిసి కేనె తెంతో జెతయ్ గే తుమ్ ఉచర. కేనె తెంతో మెలె, తుమ్చి ఆగుతె జట్టి జత ఆసల్ తెంతోయ్. ² కిచ్చొ జలెకి ఆన జతను, చి జా దొర్కు నే జలె, అన్నెకోక మార్తసు. దన గోసల్ తెన్ తత్తసు, గని తుమ్ ఆన జలిసి దొర్కు నెంజె, చి గొడ్డల్ తగుల్ జత తత్తసు. కిచ్చొక తుమ్క దొర్కు జలిసి దొర్కు నెంజె మెలె, దేముడుక పుసున్ నాయ్. ³ నెంజెలె, పుసిలెకి, దొర్కు నెంజె. కిచ్చొక మెలె, గర్చి బుద్ది తెన్ పుసితసు. మెలె,

† అంజూరుమ్ రూకు బొడ్డ రూకు రితి తయెదె. †† 1:14 దెక.

తుమ్చి పెట్టిచ ఆసల్ జర్గు కెరన్కయ్ ఉచర పుసితసు. ⁴ కేన్ జవున్ తెబోద మున్సున్క ముల దా లంజె జలి రితి, తుమ్ దేముడుక ముల, ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దితె గెచ్చ అన్నున్! ఈంజయ్ లోకుమ్చి దనుమ్క ఆన జతిసి దేముడుక విరోదుమ్ జతయ్ మెన నేన్ను గే? జాకయ్, ఈంజయ్ లోకుమ్చి పచ్చెన కో గెతయ్ గే, దేముడుక విరోదుమ్ సుదో జతయ్.

⁵ †"అమ్ మాన్సుల్చి పెట్టి జో దిలి ఆత్మ జోకయ్ నిదానుమ్ తవున్ మెన జోచి ఆస"

మెన అగ్గె తెంతో దేముడుచి కొడొతె రెగ్గ అస్సి. జా కోడు ఆరి ఒత్త అస్సి మెన ఉచర్తసు గే?

⁶ అన్నె, అమ్ వేర ఆసల్ నే జతి రితి ప్రబు అమ్క దయ కెర దొర్కు జలి తోడు తయెదె. జాకయ్, దేముడుచి కొడొతె అన్నె కిచ్చొ రెగ్గ అస్సి మెలె,

‡"గవురుమ్ ఉచరంతసక దేముడు

దూరి కెర్తయ్,

గని కో దాక్ కెరనుల గే,

జోపయింకయ్ జోచి దయచి తోడు దెయెదె"

మెన రెగ్గ అస్సి. ⁷ జాకయ్, దేముడుచి తెడి జా, దాక్ కెరన జోపయించి ఇష్టుమ్ రితి ఇండుక తుమ్ కోపా జా. దస్సి జలదు మెలె, సయ్తాన్ పాసి అయ్లి రితి జా జోచి బుద్ది సికడుక జవున్ కిచ్చొ వేర అల్లర్ కెరుక జవున్ ఉచర్తె, జోక "ఉట్ట గో!" మెలె, జో ఉట్ట నిగెదె.

⁸ దేముడుక పాసి జా, చి జో తుమ్కయ్ పాసి జెయెదె. తుమ్ పాపుమ్ కెర్తన తుమ్చి ఆత్మచ అత్తో సుద్ది కెరన. తుమ్ దొన్ని మెన్సుల్ తిలన, తుమ్చి పెట్టి ఎక్కి ప్రబుచయ్ జా జోచి సుద్ది జా, జోక ఎక్కి నిదానుమ్ జా. ⁹ తుమ్చ కమెచి పాపుమ్ ఉచరన పెట్టి బాద సేడ, లాజ్ జా దుకుమ్ జా ఏడ, దన కమె ముల. పాపుమ్ కమెచి ఆసుక ముల్లి బుద్ది జా తుమ్ ఏడ. పాపుమ్ కమెచి సర్గ ముల్లి బుద్ది జా తుమ్ దుకుమ్ జా. ¹⁰ దేముడుచి మొక్కె దాక్ కెరన, చి జో తుమ్క టీచడెదె. ‡

మాన్సుల్క తీర్పు నే కెరుక

¹¹ బావుడ్లు, ఎక్కిలోచి రిసా అన్నెకో దూసుప కెర్త తీర్పు కొడొ లట్టబా నాయ్. అన్నెకోచి రిసా దూసుప కెర్త తీర్పు కొడొ కో లట్టబుల గే, దేముడు దిలి ‡‡ఆగ్గక కి దూసుప కెర తీర్పు కెర్తయ్. దేముడుచి ఆగ్గచి ఉప్పిరి తుమ్ తీర్పు కెర్తసు జలె, జోచి ఆగ్గ రితి ఇండున్ నాయ్, గని జోచి ఆగ్గచి కంట వెల్లో కెరనుక ఉచర్తి రితి జతసు.

¹² ‡‡మోసె పూర్ముచోచి అత్తి ఆగ్గల్ దెతొసా తీర్పు కెర్తొసా ఎక్కిలోయి. అన్నె కోయి నాయ్. రచ్చించుప కెరుక నాసెనుమ్ కెరుక అదికారుమ్ తిలొసా. ఎక్కిలోక అన్నెకో తీర్పు కెరుక తూమ్ కొన్న!

అమ్చి బత్తు దేముడుచి అత్తి అస్సి

¹³ అల్లె, "ఆజి గే కలిక గే పలాన్ పట్టుమ్తె గెచ్చ వెర్నెక్ రోజాక బియ్యార్ కెర కెర లాబుమ్ కెరనుమ్దె" మెన జవున్ తుమ్ దయిరిమ్ ఉచర్తన జాగర్త ఉచర. ¹⁴ కలిక కిచ్చొ జర్గు జయెదె గే నేన్ను. తుమ్చి బత్తు కిసిచి? తుమ్ కిసి జస్సె మెలె, గాండుచి రితి జా, కెయ గే డీన, గడియయ్ తా, అన్నె డీసున్ నాయ్. ¹⁵ నాయ్, సొంత సెక్కి దస్సి దయిరిమ్ నే జతె, తుమ్ కిచ్చొ ఉచరుక చెంగిల్ మెలె, "ప్రబు సెలవ్

‡ నిర్దుకాండుమ్ 20:5-6. †† సామెతల్ 3:34. ‡ పేతురు రెగిడ్లి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 5:5-10. ††† ముక్కిమ్ జలి ఆగ్గ జలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక చి అన్నె మాన్సుల్క ప్రేమయ్ కెర్తిసి. మత్తయి 22:37-40, మార్కు 12:30, 31, 33 చి లూకా 10:27. యాకోబు 2:8 కీ దెక. ††† తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్లి ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్సుకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ముచోచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన రగ్గవ అస్సి.

దిలె జిమ్మదె, చి ఈంజ జా కామ్ కెరుమ్దే" మెన. ¹⁶ అప్పె తుమ్ కిసి జతను మెలె, తుమ్చి సొంత సెక్కిక నంపజా, దయిరిమ్ గవురుమ్ ఉచరంతను. దస్సి సొంత సెక్కిక దయిరిమ్ గవురుమ్ ఉచరంతిసి తప్పు. ¹⁷ జలె, కిచ్చొ కెర్లె కిసి ఇండిలె చెంగిల్ గే కో జాన జానయ్ దస్సి నే కెర్లె నే ఇండిలె, జో మాన్సుక జా తప్పు పాపుమ్ జతయ్.

మాన్సుల్క మోసిమ్ కెర్లెన్చి రిసా తీర్పు

5 అల్లె, తుమ్ సొమ్మార్లు కో జలెకు, పాసి జెత తుమ్క లాయిత కస్టల్చి రిసా తుమ్ ఏడుక దెర. ² తుమ్చి సొమ్మార్లుమ్ కువ గెచ్చ అస్సి, తుమ్చ పాలల్క నుస్సి కా గెల అస్సి, ³ తుమ్చి బజార్ సామన్, వెండి సామన్క చెద్ద కా గెల అస్సి. తుమ్ కి పాడ్ జతిన్క ఈంజ సామన్ ఎత్తి కువిలిసి చెద్ద కా గెలిసి రుజ్జా జయెదె. కిచ్చొ రుజ్జా మెలె, ఈంజ నాసెనుమ్ ఆగి డడ్డిల్ రితి తుమ్చి ఆగ్క కి కా గెలెదె. దస్సి, ఆకర్ దీసల్చి రిసా ఈంజ సిచ్చ సంపాదన కెరన అస్సున్. ఆకర్క దస్సి సిచ్చ జస్తి.

⁴ ఆదె, తుమ్చి బుయిచి పంటో లాయిల కూలి మాన్సుల్చి కూలి డబ్బుల్ తుమ్ మోసిమ్ కెర తియన్లదు. జా కూలి డబ్బుల్ కేక్ గల తుమ్క నింద సంగితయ్. జా పంటో లాయిలసచి ఏడుక ఎత్తిక ఏలువ కెర్లె పరలోకుమ్చొ ప్రబు సూన అస్సి. ⁵ ఈంజయ్ లోకుమ్తె సుక్కుమ్ తెన్ తుమ్చి పెట్టి ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి జియ అస్సున్. 'కండుక' మెన తుమ్ బెయిలల్ గొరెల్ గట్రిక కిసి బలుమ్ కెర్లెను గే, దస్సి, మొర్తి సిచ్చ కతి రిసా తుమ్క తుమి బలుమ్ కెరన అస్సున్! ⁶ పాపుమ్, సత్తిమ్చ మాన్సుల్క నిందల్ కెర మార అస్సున్. తుమ్క జేవ్ జబాబ్ నే దెతె తుక్లె అస్సి.

యేసు అన్నె జెతె ఎదక నిదానుమ్ తెన్ రకుక

⁷ జలె, బావుడ్లు, ప్రబు అన్నె జెతె ఎదక తుమ్ నిదానుమ్ తా రక. ఈందె, రయ్తు బి గల తిలె, తొలి పాని ఆకర్ పాని పెట పంటో పికిత్ ఎదక, ఈంజ లోకుమ్చి జా విలువచి పంటో లాయితి సమయమ్ జెతె ఎదక బమ్మ నెంతె, జో రయ్తు రకెదె. ⁸ తుమ్ కి దస్సి నిదానుమ్ తెన్ రక. నిజామి, తుమ్చి ఆత్మతె డిట్టుమ్ జా. కిచ్చొక మెలె, ప్రబు అన్నె జెతికయ్ సమయమ్ పాసి జా అస్సి.

⁹ ఎక్కిలోచి రిసా అన్నెక్లో నిందల్ ఉచర నాయ్, చి ప్రబు తుమ్కయ్ నిందల్ కెరుక తయె నాయ్. ఓదె, ఈంజ లోకుమ్చి గుమ్ముమ్ ఒత్తల్తో మెలి రితి తీర్పు కెర్లెసా జతో జో ప్రబు టీవ, మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరుక మెనయ్ రకితయ్.

¹⁰ బావుడ్లు, బాదల్ ఓర్పుస జతిన్చి నిదానుమ్చి రిసా తుమ్క రుజ్జా తంక మెలె, దేముడు ప్రబుచి నావ్ తెన్ జోచ కబుర్లు సూనయ్ల

పూర్లుల్చి రిసా తుమ్ ఉచర. జోవయిచి నిదానుమ్ దెక, తుమ్ కి దస్సి నిదానుమ్ జా. ¹¹ ఈందె, జోవయితె కో నిదానుమ్ తా గెల గే, 'జోవయింకయ్ చెంగిలి' మెన సంగితనుమ్. †యోబు పూర్లుమ్చొ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ సేడ్లె కి, జో నిదానుమ్ తా గెలిన్చి రిసా సూన అస్సున్. జో యోబు నిదానుమ్ తతికయ్, దేముడు జర్లు కెర్లెసి, కన్కారుమ్ దెకిలిసి, రచ్చించుప కెర్లెన్చి రిసా సూన అస్సున్, గెద. దస్సి, తుమ్ కి దేముడుచి దయ దెక అస్సున్.

ఒట్టు నే గలనుక

¹² ముక్కిమ్క, బావో, పరలోకుమ్చి సాచి జవున్, బుయిచి సాచి జవున్, కిచ్చొచి సాచి జలెకి ఒట్టు గలన నాయ్. 'నాయ్' మెనుక జలె, 'నాయ్' మెన. 'ఎఁ ఎఁ' మెనుక జలె, 'ఎఁ ఎఁ' మెన. దస్సి, ఒట్టు నే గలంతె రితి సత్తిమి సంగ.

¹³ తుమ్తె కో కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ సేడ అస్సి జలె, ప్రార్దన కెర్లు. తుమ్చితె కక్క సర్ద అస్సి గే, ప్రబుచి గవురుమ్ గాయును.

¹⁴ తుమ్చితె కక్క జొర్లొ గే జబ్బు గే అస్సి జలె, ప్రబుక నంపజలసచి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్క బుకార్లు, చి జేవ్, ప్రబుచి నావ్ తెన్, జా బాద తిలోసాచి తేల్ సువ, జోచి రిసా ప్రార్దన కెర్లు. ¹⁵ ప్రబుచి ఉప్పిచి నముకుమ్ తిలి ప్రార్దన, జా బాద తిలోసాక రచ్చించుప కెరెదె, చి ప్రబు జోక చెంగిల్ కెరెదె. అన్నె, జో బాద సేడ్లిసి కిచ్చొ జవున్ జో కెర్లె పాపుమ్చి రిసాచి జలె, జా పాపుమ్ కి జోక చెమించుప జయెదె.

¹⁶ జాకయ్, తుమ్ కెర్లె పాపల్ ఎక్కిలోచి మొక్కె అన్నెక్లో ఒప్పున, ఎక్కిలోచి రిసా అన్నెక్లో ప్రార్దన కెర, తుమ్చ బాదల్ ప్రబు చెంగిల్ కెర్లె రితి, తుమ్క జో చెంగిల్ దెతి రితి. ప్రబుక సత్తిమ్ నిదానుమ్ తిలో మాన్సు ప్రార్దన కెర్లె, జా ప్రార్దన జలె కామ్ కెర్లయ్. ¹⁷ †పీలియా

పూర్లుమ్చొ జలె, అమ్చొ రితో మాములుమ్ మాన్సు, చి "పాని పెటున్ నాయ్" మెన జా సుట్టు ఎక్కి మెన్ను తెన్ ప్రార్దన కెర్లికయ్, తిన్ని వెర్సుల్ సావ్వు జొన్సొ పూర్తి జా దేసిమి పాని పెటె నాయ్.

¹⁸ తెదోడి అన్నె ప్రార్దన కెర్లెన్, చి ఆగాసుమ్ తెంతో పాని పెట్టి, చి ఈంజ బూలోకుమ్తె పలితుమ్ అన్నె దెర్లి.

¹⁹ బావుడ్లు, సత్తిమ్ ముల కో జలెకు పాపుమ్త ఉట్ట గెచ్చ తయెదె జలె, జోక కో సత్తిమ్ వాట్ అన్నె దెకవ ఆనుల గే, ²⁰ జో కిచ్చొ జానున్ మెలె, జో పాపుమ్ కెర్లెసా పాపుమ్ వాటు అన్నె నే గెతి రితి జోక కో సత్తిమ్తె అన్నె కడ ఆనుల గే, మొర్లుతె జో మాన్సు నే గెతి రితి జోక రచ్చించుప కెర తయెదె, చి జోచ ఒగ్గర్ పాపల్ చెమించుప జతి రితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు కెర తయెదె.

† యోబు పుస్తకమ్ దెక. †† రాసల్ మొదోల్ పుస్తకమ్ 17:1, 18:41-45.

1 పేతురు

1 యేసుక్రీస్తు బారికి జలో పేతురు, పొంతు, గలతీయ, కప్పదొకియ, ఆసియా చి బితునియ ప్రదేసిమ్లుతె సొంత టాన్ నెంజిల వేర వేరతెచ తిల సంపజలన్క, రెగిడ్లి ఉత్తుమ్. ² యేసుక్రీస్తుచి ఇస్తుమ్ రితి తుమ్ ఇండుక మెన, జోచి సుచి జలి లోయిక తుమ్చి పాపుమ్ పుంచి జంక మెన, అబ్బొన్ జలో దేముడు †అగ్గె తెంతో ఉచర తుమ్క నిసాన అస్సి, చి దస్సి జతి సెక్తి తుమ్క తంక మెన, తుమ్ జోచయ్ మాన్సుల్ జంక మెన, తుమ్క దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సుద్ది కెర అస్సి. జలె, ప్రబుచి దయ, జోచి సేంతుమ్ తుమ్క కొత్తు నెంజితె తవున్.

దేముడు దిలి రచ్చనచి రిసాచి దయిరిమ్

³ అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచొ దేముడు అబ్బొన్క జొబర! జోచి ఎదివాట్ దయక, అమ్క నొవర్ జెర్లవ అస్సి. యేసుక్రీస్తు మొర్ను తెంతో అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్చి రిసా ఆమ్ కి అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దే మెన ⁴ జీవుమ్ తెన్ బెద తిలి ఆసతె అమ్క నొవి జెర్లున్చి రిసా, నే గార్ జతి, కల్లి నెంజిలిసి పరలోకుమ్తె తుమ్క దేముడు దిలి వాట తుమ్క రకితయ్. ⁵ ఆకర్ దీసల్క పూర్తి డీసుక తెయార్ తిలి రచ్చన తుమ్క నే పిట్టుక మెన, దేముడు ప్రబు జోచి సెక్తిక తుమ్చి నముకుమ్ వాట్ తుమ్క తోడ్ అస్సి.

⁶ ఆకర్ దీసల్చి రచ్చనచి రిసా తుమ్ సర్ద తెన్ జతసు. గని రకుమ్ రకుమ్చ కస్తుమ్ తెన్ అస్సి ఇదిల్ కాలుమ్క తుమ్క దుకుమ్ జయెదె. ⁷ జేవ్ అర్ల సేడ్డిన్తె కిచ్చొ లాబుమ్ మెలె, తుమ్చి నముకుమ్క సత్తిమ్చి గే నెంజె గె తుమ్ జేవ్ అర్ల సేడ్డిన్తె డీసెదె. బజక 'సత్తిమ్చి గే నెంజె గే' మెన రుజ్జు తంక మెలె, జేవ్క ఆగితె పరిచ్చ కెరుల. బజార్ జలె, విలువ జలెకి పాడ్ జతి వస్తువ. జలె, తుమ్చి నముకుమ్ బజర్చి కంట బగ్గర్ విలువ, చి జా పరిచ్చ జలె, జీనె, యేసుక్రీస్తుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి గవురుమ్ పూర్తి డీస్తి ఆకర్ దీస్క జా తుమ్చి నముకుమ్క 'సత్తిమ్చి' మెన, జోచి పరలోకుమ్చి ఉజిడితె గవురుమ్తె తుమ్క జో వాట దెయెదె. ⁸ జోక తుమ్ సొంత అంకివొ తెన్ నే దెకిలెకి, జోక ప్రేమయ్ అస్సున్. జోక అప్పె దెకుక నెంజిలె కి, జోక సంపజా అస్సున్, చి మాన్సు అర్లుమ్ కెరుక నెతిర్తి పరలోకుమ్చి ఎదివాట్ సర్దసంతోసుమ్ తుమ్చి పెట్టి బెరయ్ అస్సి. ⁹ తుమ్చి జా నముకుమ్చి రిసా, తుమ్చ ప్రానుమ్క రచ్చన తుమ్క దొర్కు జా అస్సి.

¹⁰ తుమ్క దొర్కు జతి ఈంజ రచ్చనచి రిసాచ దేముడుచ కబుర్లు పూర్లుమ్ సంగిలస, ఈంజయి రచ్చనచి రిసా బగ్గర్ పుసితె తిల. ¹¹ కిచ్చొ పుసెల మెలె, "అమ్చి పెట్టి క్రీస్తుచి ఆత్మ సంగిల జో సేడుక తిల బాదల్ జో పడ్డొక గవురుమ్ జంక తిలిసి కేన్ సమయుమ్క జర్లు జంక, కీసి సమయుమ్క జర్లు జంక అస్సి?" మెన పుసెల. ¹² దేముడు జోవయింక దెకయ్లన్. కిచ్చొ దెకయ్లన్ మెలె, జేవ్ జా కబుర్ సంగితి సేవ కెర్తిక జోవయింక రిసా నాయ్, గని తుమ్చి రిసాయి మెన దేముడు జోక దెకయ్లన్ †. జా సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ రచ్చించుప

† రోమియల్ 8:29-30, ఎపెసు 1:5, 11-12 చి తీతు 1:1 దెక. †† మెలె, జేవ్ పూర్లుల్చి కాలుమ్ నాయ్, గని పడ్డొ అయ్లసచి కాలుమ్ యేసు బార్ జంక తిలి, చి ఎక్కి యూదుల్ నాయ్, గని యూదుల్ నెంజిలస కి యేసుచి తెడిచి రచ్చన నజనుక

జతిన్చి రిసా, పరలోకుమ్ తెంతో తెద్రయ్లి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి తెడి, తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్ల మాన్సుల్చి అత్తి జానయ్తెయ్. జా సుబుమ్ కబుర్తె తిలిసి ఎత్తి పూర్తి అర్లుమ్ కెరనుక పరలోకుమ్చ దూతల్ కి బగ్గర్ ఆస తెన్ అస్సి.

దేముడుచి సుద్దిచి రితి ఇండ

¹³ జలె, ప్రబు జలో యేసుతెచి రచ్చన తుమ్కయ్ దొర్కు జలి రిసా, తుమ్చ మెన్సు తుమ్ డిట్టుమ్ కెరన, నే మచ్చిల్ రితి, ముడ్డొ కెరన, తెలివి తా, జో అన్నె ఉత్త జా జోచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి గవురుమ్ పూర్తి డీస్తి ఆకర్ దీసిచి రిసా ఆస తా, తుమ్క దెతి దయచి రిసా ఉచర, జా రచ్చన కచితుమ్ దొర్కు జతి రితి పూర్తి దయిరిమ్ జా, జయ్యి నముకుమ్ పూర్తి డిట్టుమ్ దెరన. ¹⁴ జో ప్రబుచి ఇస్తుమ్ నిదానుమ్ కెర్ల బోదల్ జా, తుమ్ అగ్గె నేన్సి పొదిచ తిల ఆగేచి గార్ ఆసల్ రితి తుమ్ ఇండ నాయ్. ¹⁵ తుమ్క నిసాన బుకార్లొసా కీసి పూర్తి సుద్ది అస్సి గే, తూమ్ కి కిచ్చొ కామ్తె కి కెయక తెయక దస్సి సుద్ది తెన్ ఇండ. ¹⁶ దేముడుచి కొడతె,

"ఆవ్ కీసి సుద్ది అస్సి గే,
తుమ్ కి ఇసి సుద్ది తంకయ్"
మెన రెగిడ్లన్.

¹⁷ కక్కయ్ మొకమాటుమ్ నే దెకితో, ఎత్తి మాన్సుక జేవ్ కెర్ల కమొ కొల్లి తీర్పు కెర 'చెంగిల్' గే 'గార్' గే సంగితొసాక 'అబ్బొ' మెన ఉంక్తయ్తసు జలె, ఈంజ తుమ్చి †సొంత టాన్ నెంజిలిన్తె తుమ్ గడియ జితె పొది జోవయింక మరియాద దెకయ్తి రితి జాగర్ల తెన్ నిదానుమ్ ఇండ.

¹⁸ తుమ్చ పూర్లుల్ దిలి అగ్గెచి కామ్క నెంజిలి ఇండుక తెంతో, తుమ్ విడ్డల్ జంక మెనయ్ దేముడు ప్రబు తుమ్క నెత్తివల్లొ మెన జాన్సు. కీసి నెత్తివల్లొ మెలె, వెండి గే బజార్ గే దస పాడ్ జత పస్తువల్ దా గెనె నాయ్, ¹⁹ గని కిచ్చొ గార్ నెంజిలి కిచ్చొ మచ్చల్ సర్లల్ నెంజిలి గొరెక బలి దిలి రితి జోచొ పుత్తున్ జలో క్రీస్తుచి లోయి †సుచ దిలన్. ²⁰ ఈంజ లోకుమ్ జెర్లిన్ నే జతె అగ్గె తెంతో దేముడు అబ్బొసి "క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసాక తెద్రయిందె" మెన నిసాన్ల తిలన్, గని కెయ క్రీస్తు బార్ జలన్ మెలె, తుమ్చి రిసాయి 'రచ్చించుప జతు' మెనయ్ ఈంజ ఆకర్ సమయుమ్తెయ్ బార్ జలన్. ²¹ క్రీస్తుచి రచ్చన నజన తా జోచి తెడి దేముడుచి ఉప్పిరి తుమ్చి నముకుమ్ తియ అస్సున్. "జో రచ్చించుప కెరెదె" మెన, జోచి ఉప్పిరి దయిరిమ్ జా అస్సున్. మెలె, క్రీస్తుక జో మొర్ను తెంతో జియడ గవురుమ్ కెర్లొచి రిసా, తుమ్చి నముకుమ్ తుమ్చి దయిరిమ్ దేముడుచి ఉప్పిరి అస్సి.

ఈంజయి కాలుమ్ అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలి. రోమియల్ 11:11, 25, గలతీయల్ 3:8, 9, 14, ఎపెసు 3:6, చి పేతురు రెగిడ్లి ఏక నంబర్ ఉత్తుమ్ 1:20 దెక.

† లేవీయకాండుమ్ 11:44-45, 19:2, 20:7. †† జేవ్ సంపజలన వేర వేరతె సంపజలన నెంజిలసతె జితె తిల, పడ్డొ 'సొంత టాన్ నెంజిలిసి' మెలన్క అన్నె కిచ్చొ అర్లుమ్ తయెదె మెలె, పరలోకుమ్ సంపజలసచి సొంత టాన్ జయెదె, చి రిసా బూలోకుమ్క 'అమ్చి సొంత టాన్ నెంజె' మెనుక జయెదె. కొరింధిల్క పవులు రెగిడ్లి దొన్సి నంబర్ ఉత్తుమ్ 5:1-2, వీలిప్పియల్ 3:20, ఎత్రియల్ 11:9, 10, 13.

‡ యోహాను 19:17-37, ముక్కిమ్క 34, 37. లూకా 22:44, మత్తయి 26:28, లూకా 22:30, యోహాను 6:53-56.

22 జలె, దేముడుచి సత్తిమ్ కోడు దెరన జా కోడ్ రితి ఇండుక ఒప్పున తుమ్చి ఆత్మక సుద్ది కెరన అస్సున్, చి దస్సి జా తిలె, కిచ్చో మాయ నెంతె తుమ్ ఏక్ బావొక అస్సున్ ప్రేమ కెరుక జయెదె. జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి పూర్తి నిదానుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమయ్ కెర.

23 తుమ్ నొవర్ జెర్మ అస్సున్. జా నొవర్ జెర్మన్ జలిసి నాసెనుమ్ జతి బి గలిలిసి నెంజె, గని జీవ్ తిలి, కెయడ కి తా గెతి దేముడుచి కోడు తెన్ ఈంజ జెర్మన్ తుమ్ జెర్మన్ జలదు. 24 దేముడుచి కోడుతె జో రెగ్లవ తిలి రితి,

14 ఈంజ లోకుమ్చ మాన్యుల్ ఎత్తి చివ్వుచి రితి జతతి, జోవయిం చివ్వుచి చివ్వుచి పుల్లొచి రితి జతయ్. జా చివ్వుర్ వాడుప జతయ్, జేవ్చ పుల్లొ సుకా గెచ్చ గెస్త గెతతి.

25 దేముడుచి కోడు, మాత్తుమ్, కెయడ తెయడ తాఁ గెచ్చెదె”

జలె, జీవ్ దెతి తాఁ గెతి జోవయిం చి కోడు కిచ్చో మెలె, తుమ్క బోదన కెర్రి సుబుమ్ కబుర్.

2 జాకయ్, దేముడు చెంగిల్ సుదొ మెన తుమ్ చక దెక తిలె, కుస్సిదుమ్ ఎత్తి, మోసిమ్బుద్ది ఎత్తి, మాయబుద్ది ఎత్తి, గోస జతిసి ఎత్తి, దూసుప కెర్రిసి, గోస లట్టబ్బిసి ఎత్తి తుమ్తె తెంతొ వెంట గెల. 2 తుమ్చి రచ్చనతె వడ్డితి రిసా, నొవర్ జెర్మిల బోదల్ రిత జా, కిచ్చో వేరచి నే బెదిలి సత్తిమ్ తిలి దేముడుచి కోడు జలి ఆత్మయి దూదుక తుమ్ ఆన జా తంక. 3 జాకయ్, జా దయచి రచ్చనతె తుమ్ డిట్టుమ్ జా తా.

4 మాన్యుల్ నెసిలో గని దేముడుచి మొక్కె గవురుమ్ తిలొ విలువ జలొ జీవ్ తిలొ, జీవ్ దెతి ††పత్రె తుమ్ జా. 5 జోతె అయ్లె, తుమ్ కి జీవ్ తిల పత్రల్ రిత జా, ప్రబుచి ఆత్మతె గేర్ బెద బందితి రితి సుద్ది తిల పూజర్లు జా, దేముడుచి సేవతె బెద, జో యేసుక్రీస్తుచి తెడిచ దేముడు మెన్చితె ఆత్మ బలుల్ దెతన జస్సె. 6 దేముడుచి కొడొతె

14 ఈంజె, సీయోసు డొగ్రుతె, ఏక్ పత్తుక టీచడ్డసి. అంచి గేరుక బోడిపత్తుర్ జో జా, ఎత్తిక ఆదారుమ్ జయెదె. జో ఆవ్ నిసాన్లొ గవురుమ్ కెర్రి, అంక ఒగ్గర్ విలువ జలొసా జయెదె. జోవయింక కో నంపజవుల గే, కచితుమ్ జేవ్ అంచి మొక్కె లాజ్ జంక నాయ్”

మెన రెగ్ల అస్సె. 7 జాకయ్, తుమ్ నంపజలసక జో విలువ జతయ్. గని నంపనెంజలసక జో కిసి జతయ్ మెలె, దేముడుచి అన్వెక్ కోడుతె అస్సె. కేన్ కోడు మెలె,

14 “కామ్క నెంజె” మెన ††బందిలన జో ఏక్ పత్తురు పిట్టవుక మెన ఉచర్లె కి, జొయ్య పత్తురు బోడిపత్తుర్ జయి అస్సె”

మెన రెగిడ్డిసి. 8 అన్వెక్ కి,

14 “నంప నెంజలన పిసిర్తొ పత్తురు జో జయెదె, జోవయింక సేడయ్తొ సాప్త జో జయెదె”

మెన రెగిడ్డిసి. ఈంజ కోడు కిసి నెరవెర్లుప జతయ్ మెలె, ‘జర్లు జయెదె’ మెన అగ్గె తెంతొ దేముడు సంగిలి రితి, జోవయిం చి కోడు నే సూన్లి రిసా జేవ్ నే కెర్రి రిసా వాట్ పిట్టవన్తతి. జయి జోవయిం చి తీర్పు.

9 గని తుమ్క, దేముడు కిసి దెకితయ్ మెలె, ‘ఆవ్ నిసాన్లి సెకుమ్చ’ మెన, ‘అంచి రాజిమ్చ ††పూజర్లు’ మెన, ‘అంచి సుద్ది తిల

† యెసయా 40:6-8. †† యేసుక్రీస్తుచి రిసా సంగితయ్. లూకా 20:17-18, మత్తుయ 21:42-44, మార్కు 12:10, రోమీయుల్ 9:32-33. † యెసయా 28:16. †† కీర్తనలు 118:22. †† ‘దేముడుచి గుడి బందిలన’ మెలె, జోవయింక నంప నే కెర్రి యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్. ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక బక్తి కెర్రి యూదుల్చ సేకడ్డన, జేవ్, గని యేసుక ‘జొయ్యి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెర్లయ్లో క్రీస్తు రచ్చింపచ కెర్రిసా’ మెన ఒప్పునుక నెసిలె, మార్గ. మత్తుయ 21:42-46 దెక. ††† యెసయా 8:14. ††† డీసయ్లిసి 1:6 దెక.

జాతి’ మెన, ‘అంచ సొంత ప్రెజల్’ మెనయ్ జో దెకితయ్. అందర్ తెంతొ తుమ్క బుకారా కెర, జోచి పరలోకుమ్చి ఉజిడతె గవురుమ్తె బెదయ్లో యేసు ప్రబుచ ఒగ్గర్ వెల్లొ కమొచి రిసా తుమ్ సాచి సూనవుక మెనయ్ తుమ్క దస్సి నిసాన అస్సె. 10 అగ్గె తుమ్ ‘దేముడుచ మాన్యుల్ ఆము’ మెననుక నెత్తిర్లు, గని అప్పె దేముడుచ ప్రెజల్ జా అస్సున్. అగ్గెయి తుమ్క కన్యారుమ్ దొర్కు. జయె నాయ్, గని అప్పె దేముడు తుమ్క కన్యారుమ్ దెక రచ్చింపచ కెర అస్సె.

11 ప్రేమ తిల బావుడ్లు, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో బతిమాల్లు జా సంగితసి మెలె, తుమ్ గడియ తుమ్చి సొంత టాన్ నెంజిలిన్తె అస్సున్. జలె, ఈంజ తుమ్చి సొంత టాన్ నెంజిలిన్తె తుమ్ జెతి తా, తుమ్చి ఆత్మచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్రి ఈంజ లోకుమ్చి ఆఁగుచ ఆనల్ జర్లు నే కెర్రి రితి, తుమ్ ముద్దొ కెరన. 12 దేముడుక నేన్య యూదుల్ నెంజిల ఒత్తచ మాన్యుల్తె తా తుమ్ చెంగిల్ బుద్ది తెన్ ఇండ, చి జోవయింతె ఏక్ వేల కో గే తుమ్క ‘తప్పుల్ కెర్రి’ మెన దూసుప కెర్రి, తుమ్ సత్తిమ్ ఇండితిన్చి రుజ్జా జేవ్ దెకిలె, ప్రబు తీర్పు కెరుక జెతి దీసిక తుమ్చి రిసా దేముడుక గవురుమ్ కెరుల.

అదికారుల్క మరియాద దెకుల్

13 ప్రబుచి మరియాద టీచడ్డి రిసా, ఈంజ లోకుమ్చొ ఎత్తి, అదికారిక తుమ్ మరియాద దెక. దేసిమ్క వెల్లొ జా ఏలుప కెర్రిసాక కి, 14 ‘నేరిమ్ కెర్రిసక సిచ్చ కెర్రి’ మెన జవున్ ‘చెంగిల్ కెర్రి మాన్యుల్క బవుమానుమ్ దెతు’ మెన జవున్ దేసిమ్క ఏలుప కెర్రిసా తెర్లయల అదికారుల్క కి తుమ్ మరియాద దెక. 15 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ సత్తిమ్ ఇండితిన్ తెన్, నేన్య మాన్యుల్చి వెర్రిక, తప్పు మెన తుమ్ రుజ్జా దెకవ ముద్దొ కెరుక దేముడుచి ఇష్టుమ్. 16 ††ఆగ్గుల్క గొతిమాన్యుల్ జల రిత తుమ్ జయి నాయ్. దసచ నెంజున్. గని ‘ఆగ్గుల్చ గొతిమాన్యుల్ నెంజుమ్, చి ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి జంక జయెదె’ మెన తుమ్ ఉచర నాయ్, దస్సి పాపుమ్తె గెచ్చ నాయ్. గని, దేముడుచ కామ్ కెర్రిస, జోచయ్ గొతిమాన్యుల్ రిత జా, జోచి ఇష్టుమ్ రితి తుమ్ ఇండ. 17 ఎత్తిజిన్ మాన్యుల్క తుమ్ మరియాద దెక. బావుడ్లు జల నంపజలన్క ప్రేమ దెక. దేముడుక తుమ్ బియ. దేసిమ్క వెల్లొ రానొక గవురుమ్ కెర.

18 గొతిమాన్యుల్ కి జలెకి, తుమ్చ ఎజొమాన్లుక మరియాద దెక. †††మెత్తన తా కన్యారుమ్ దెకిత ఎజొమాన్లు జేవ్ జలెకి, కన్యారుమ్ నేన్యన జేవ్ జలెకి జేవ్ సంగిలి కోడు కెర. 19 కిచ్చొక మెలె, తప్పు నే కెర్రి కి, కచి గే అత్తి తుమ్చితె కో అర్ల సేడ దేముడుచి గవురుమ్ టీచడ్డి రితి ఓర్పుప జలె, జో దేముడు జో మాన్యుక ‘చెంగిలొసా చొ’ మెనెదె. 20 తుమ్ తప్పు కెర్రి రిసా దెబ్బల్ కయ్లె పొది సేంతుమ్ తెన్ ఓర్పుప జలె, కిచ్చొ పున్నిమ్ నాయ్! గని, తుమ్ సత్తిమ్ కెర్రి కి సిచ్చ సేడ్లె సేంతుమ్ తెన్ ఓర్పుప జలె, దేముడు తుమ్క ‘చెంగిలచ’ మెన్తయ్. 21 దస్సి సేంతుమ్ తెన్ తుమ్ తంక మెనయ్ దేముడు తుమ్క బుకారయ్ అస్సె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి పాపుమ్ గెన్సు మెనయ్ క్రీస్తు బాదల్ ఓర్పుప జా, తుమ్ కి జోచ అజ్జాలెత ఇండుక మెలి కోడు తుమ్క జో వాట్ దెకవ అస్సె. 22 జో, జలె, కెయ్యి కిచ్చొయ్ పాపుమ్ కెరె నాయ్. కిచ్చొయ్ మోసిమ్ కోడు లట్టబె నాయ్. 23 మాన్యుల్ జోక దూసుప కెర్రి, జోవయింక జో దూసుప నే కెర్రి తుక్కి తిలొ. జోక జేవ్ అర్ల కెర్రి కి, జోవయింక జో బియడె నాయ్, గని

§ జేవ్ నంపజలన వేర వేరతె నంపజలన నెంజిలనతె జెతె తిల, పడ్డొ ‘సొంత టాన్ నెంజిలిన్’ మెలిన్క అన్వె కిచ్చొ అర్లుమ్ తయెదె మెలె, పరలోకుమ్ నంపజలనచి సొంత టాన్ జయెదె, చి రిసా బూలోకుమ్క ‘అమ్చి సొంత టాన్ నెంజె’ మెనుక జయెదె. కొరిందిల్క పవులు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 5:1-2, వేలిప్పీయుల్ 3:20, ఎల్లియుల్ 11:9, 10, 13. †† గలతీయుల్ 5:1. ††† ఎపెసు 6:5-10, కొలొస్సియుల్ 3:22-4:1.

సత్తిమ్ తీర్పు కెర్తా దేముడు అబ్బొనచి అత్తి జోచి జీవ్ జో సార్పు కెర దిలన్. ²⁴ జో యేసు సొంత ఆమ్ కెర్ల పాపల్ జోచి ఆగి వయన, సిలువతె మొర్లన్. పాపుమ్ ముల అమ్చి సొంత ఆత్మక మొర్ల రిత జా సత్తిమ్ ఇండితి రితి అమ్ జింక మెనయ్. జో యేసు కయల దెబ్బలు తుమ్క చెంగిల్ కెర అస్సె. ²⁵ తుమ్ అగ్గెయి వాట్ పిట్టవన చెదుర్పు జల మెండల్చ రిత జా తిలదు, గని అప్పె తుమ్చ ఆత్మల్ రకితో చెంగిలో గొవుడుతె అన్నె బుల జా అస్సెన్.

తేబోదల్ బుద్ది ఇండుక

3 తుమ్ తేబోదల్ కి, దాక్ కెరన తుమ్చ మున్సులుచి అదికారుమ్క మరియాద దెక. తుమ్ దస్సి ఇండిలె, జోవయింతె సగుమ్జిన్ అప్పెచి ఎదక ప్రబుచి కొడొ రితి నే ఇండిలెకి, జోవయించ తుమ్ తేర్చివో ప్రబుచి కొడు నే సికడ్లకి, ² తుమ్చి సత్తిమ్చి ఇండుక, మరియాదచి ఇండుక, జేవ్ దెక దెక, ప్రబుక నంపజా, మార్పుప జవుల. ³ తుమ్ తేబోదలు " సూటి కెరనుమ్దె" మెలె, మాములుమ్ డిస్టిన్క ముక్కిమ్ నే ఉచర్తె, సెండి సూటి కెరంతిన్ జవున్, బజార్ గట్ట తియంతిన్ జవున్, చెంగిల చెంగిల పాలల్ బందంతిసి గలంతిసి జవున్ తుమ్ విలువ దెక నాయ్. ⁴ గని, తుమ్క కిచ్చొ సూటి కెర్పు మెలె, దేముడుచి మొక్కె ఒగ్గర్ విలువ జతి, కెయక నాసెనుమ్ నే జతి పేట్చి తెడిచొ మాన్సు ప్రబుచి మెత్తన బుద్ది, సేంతుమ్ బుద్ది జా తుమ్చి పెట్టి తవున్. ⁵ అగ్గెచ పొదులె దేముడుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల తేబోదల్ జోవయించి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సూటికె తెయార్ జా మున్సుర్పులచి అదికారుమ్క మరియాద దెకితె తిల. ⁶ పూర్గుమ్చి సారా దస్సి మున్సున్ జిలో అబ్రాహామ్క 'ఎజోమాని' మెన, జోచి అదికారుమ్క మరియాద దెకితె తిలి. జోచి కొడు సూన్తె తిలి. తుమ్ కి సత్తిమ్ ఇండిలె, తుమ్ కిచ్చొ కి బమ్మ జింక నాయ్, చి జా సారాచ బోదల్ రిత జస్సె.

మున్సుబోదల్ తేర్చివోక కిసి దెకుక

⁷ దస్సి, తుమ్ మున్సుబోదల్, తుమ్చ తెర్చివోక బమ్మ నే కెర్తి బుద్ది తెన్ పోస. జోవయింతెన్ జియ తేబోదక తొక్కి సెక్తి తయెదె మెన చిన, తుమ్తె ఎత్తి మున్సుబోద తేర్చిక మరియాద్ దెక. జోవయింక జాకయ్ కిచ్చొక దొగుతెర ఇసి ప్రేమ దెకుక మెలె, తుమ్ ఎత్తి దొగుతెరకయ్ దేముడు జోవయించి దయక జోవయించి రచ్చన వరుమ్చి వాట దా అస్సె. తుమ్ మున్సుబోదల్ తుమ్చ తెర్చివోక ఇసి ప్రేమ దెకిలె, అడ్డు నెంతె దేముడు తుమ్చ ప్రార్దనల్ సూనెదె. తుమ్చ ప్రార్దనల్క అడ్డు నే జతి రితి జోవయింక ఇసి ప్రేమ దెకుత్.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తెన్ తంక

⁸ జలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కి ప్రేమయ్ తా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కన్యారుమ్ దెక, నంపజలస ఎత్తిజిన్క బాబేన్ దెకితి ప్రేమ దెక, ముద్దు కెర, సొంత గవురుమ్ నే ఉచరంతె, ఎక్కి మెన్సు తెన్ తా. ⁹ ఎక్కిలోక అన్నెక్టో అర్ల కెర తిలె, జో అర్ల సేడ్డొసా అర్ల కెర్లొసాక అన్నె అర్ల కెరుక పోని. ఎక్కిలోక అన్నెక్టో దూసుప కెర తిలె, దూసుప జిలోసా, దూసుప కెర్లొసాక అన్నె దూసుప కెరుక పోని. జో ఎక్కిలోక జో అన్నెక్టో 'చెంగిల్ తవున్' మెన దెకున్. తుమ్క దేముడుచి దయ దొర్పు జవున్ మెనయ్ తుమ్ ఇసి ప్రేమయ్ ఇండుక మెనయ్, తుమ్క జో నిసాన అస్సె. ¹⁰ పూర్గుమ్ దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి, ^{††} "స్ద్ర తెన్ జింక చి చెంగిలి సమయుమ్ దెకుక మెన కో జిలెకు ఇష్టుమ్ జయెదె గి, జోవయించి చోడి కిచ్చొ గర్చి నే లట్టబ్బి రితి, జోవయించ ఒట్టొ కిచ్చొ మోసిమ్ నే లట్టబ్బి రితి దెకన్సు.

† ఎపెసు 6:5-10, కొలొస్సియల్ 3:22-4:1. †† కీర్తనలు 34:12-16.

¹¹ దసా మాన్సు పాపుమ్ దూరి కెరన సత్తిమ్ ఇండును, సేంతుమ్ చజ సేంతుమ్ ఇండును. ¹² కిచ్చొక మెలె, పున్సిమ్ ఇండితసక ప్రబు దెకెదె, జోవయించ ప్రార్దనల్ జో సూనెదె, గని పాపుమ్ ఇండితసక జో దెకె నాయ్, సూనె నాయ్."

¹³ చెంగిల్ కమె కెర ఇండితి ఆస రితి తుమ్ ఇండిలె తుమ్క కో అర్ల కెరుల? కోయి నాయ్! ¹⁴ గని, సత్తిమ్ తుమ్ ఇండిలి రిసా ఏక్ వేల కో జిలెకు అర్ల కెర్లె, దేముడు తుమ్క 'చెంగిల్' మెనెదె. దస అర్ల కెర్తసక తుమ్ బియక నాయ్. జోవయించి రిసా బమ్మ నే జతె, ¹⁵ "పరలోకుమ్చొ ప్రబుయి జో" మెన, తుమ్చి పెట్టి నిదానుమ్ క్రీస్తుక దెతి గవురుమ్ దాస. జో ప్రబుచి రిసాచి తుమ్చి పెట్టిచి దయిరిమ్చి రిసా కో "జేవ్చి సత్తిమ్క తుమ్ రుజ్జు దెకవ" మెన కెయక జవున్ తుమ్క పుసిలె, సరి జతి జబాబ్ దెంక తెయార్ జా తా. గని, †జబాబ్ దెంక జిలె, బడాయ్ నెంతె మరియాద తెన్ లట్టబా. ¹⁶ అన్నె, 'సత్తిమ్' మెన తుమ్చి పెట్టి జాన్తిసి జర్గు కెర్తి రితి తుమ్ ఇండ, చి క్రీస్తుచి తెడి తుమ్ సత్తిమ్ ఇండితిన్చి రిసా తుమ్క బియడ్డన దూసుప కెర్లె, జేవ్ కెర్లె నిందల్క 'ఆరిచ' మెన జేవ్ చినన, లాజ్ జవుల.

¹⁷ తప్ప కెర్తి రిసా సిచ్చ జతి కంట, సత్తిమ్ కెర్తి రిసా సిచ్చ జింక చెంగిలి. తుమ్ సత్తిమ్ కెర్తి రిసా సిచ్చ జింక ఏక్ వేల దేముడుచి సెలవ్ తయెదె. ¹⁸ మెలె, క్రీస్తుక దెకిలె, క్రీస్తు కి దస్సి, జో పూర్తి సత్తిమ్ తిలె కి, పాపుమ్ జిలోసక 'జోవయించి పాపుమ్ గెస్సు' మెన జో మొర్లిన్ తెన్ అమ్చి పాపుమ్ పూర్తి గెచ్చవయ్ గెలన్. జా †ఎక్కి సుట్టు జో బలి జలిసి సరిపుచ్చుప జెయెదె. అమ్క దేముడు అబ్బొనతె అన్నె కడ ఆన్తి రిసా మొర అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్లన్. ఈంజ లోకుమ్చి ఆగ్ రగుమ్క జోక మార్ల, గని జోచి ఆత్మక దేముడు అబ్బొసి జోక అన్నె †జియడ్లన్.

¹⁹ జో మొర్లి పొది యేసు కేనె గెలన్ మెలె, బూలోకుమ్క ఎట్టొ లోకుమ్తె జేలి జల, ఆకర్ దీసిచి పరిచ్చక సిచ్చక రకిత ఆత్మల్ తిలిన్తె జోవయించి ఆత్మక జో ఉత్త గెచ్చ, దేముడు అబ్బొనచి కొడు సాడుప కెర్లన్. ²⁰ అగ్గెయి, పూర్గుమ్ పొది, ††నోవహుచి కాలుమ్తె "అంక నంపజా రచ్చించుప జతు" మెన దేముడు సిచ్చ వాయిద కెర రకిలెకి, జో నోవహు, జా ఓడ బందితె తిలి పొది జోచి కొడు సూనుక నెసిలసచ ఆత్మల్క సుబుమ్ కబుర్ కొడు సాడుప కెర్లన్. జలె, జా ఓడతె తొక్కిజిని, మెలె, ఎక్కి అట్టు జిన్ మాన్సుల్ పానితె రచ్చించుప జల.

²¹ జా సమయుమ్తె జేవ్ దస్సి పానితె రచ్చించుప జలిసి, జలె, బాప్తిసుమ్క టాలి జతయ్. మెలె, పానితె బాప్తిసుమ్ జితిసి తుమ్క రచ్చించుప కెర్తి గుర్తు జతయ్. కీసి మెలె, తుమ్చి ఆగచి ముర్కి, దొవన్తిన్చి రిసా నాయ్, గని యేసుక్రీస్తు అన్నె జివ్ జా ఉట్టి రిసా దేముడుచి మొక్కె తుమ్చి పాపుమ్ గెలి గుర్తుయి బాప్తిసుమ్ దెకయ్తయ్. ప్రబుక నంపజలస జోవయించి బుద్ది మార్పుప జా ప్రబుకయ్ గవురుమ్ కెర్తి రితి ఇండుక ఇష్టుమ్ జలిన్చి గుర్తు బాప్తిసుమ్తెయి దెకయ్తతి. ²² జలె, జో క్రీస్తు జివ్ జా ఉట్ట కెర పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చ, దేముడు అబ్బొనచి ఉజెతో పక్క వెస తా, ††దూతల్చి ఉప్పిరి, అదికారుల్చి ఉప్పిరి, సక్టల్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తయ్.

† మత్తుయి 10:19, మార్కు 13:11, లూకా 12:12. †† రోమీయల్ 6:10, ఎబ్రీయల్ 7:27, 9:12, 28 చి 10:10 దెక. †† లూకా 24:39 దెక. ఆత్మ రగుమ్చి ఆగ్ తెన్ యేసు అన్నె జిలన్. కొరిందిల్క పవులు రెగ్గి ఏక్ నంబర్ ఉత్తుమ్ 15:44, వెలిప్పియల్ 3:21. చి ఎబ్రీయల్ 10:5 దెక. ††† అదికాండుమ్ 6-9 అద్యయల్. ††† ఎపెసు 1:21, 6:12, కొలొస్సియల్ 1:16, 2:10, 15, చి తితు 3:1 దెక.

ఆగ్నేక బాదల్ సేడ్లె బుద్ది చెంగిల్ జతిన్చి కోడు

4 ¹⁻² క్రీస్తు, జలె, మాన్సుచి జోచి ఆగుతె బాదల్ సేడ్లెన్. జాకయ్, †ఆమ్ కి జోచి రితి బాదల్ సేడ్లె ఓర్పువ జమ మెన తుమ్ డిట్టుమ్ కెరన. కిచ్చొక మెలె, జో తెన్ మెలి రితి ఆగుక కో బాదల్ సేడ్లె తయెదె గే, ఒత్త తెంతో ఈంజ అగి జితె ఎదిలి సేంపుక మాన్సుచ ఆసల్ రితి నాయ్, గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ కీసి అస్సె గే, దస్సి ఇండుక మెన, జో మాన్సు పాపుమ్ ముల అస్సె.

³ దేముడుక నేన్సచి రితిచి తుమ్చి అగ్గెచి ఇండుక అగ్గెయ్చి మెన, తుమ్ దసితె అన్నె గెచ్చు నాయ్. దేముడుక నేన్స జోవయింబి ఆగ్గెచి ఆస ముద్దో నే కెరంతి రితి, ఆసల్ రితి, మచ్చితి రితి, 'సర్ల కెర్తసుమ్' మెన వెట్కారుమ్ జతి రితి, 'సర్ల కెర్తసుమ్' మెన సూర్లు పితి రితి, వెట్కారుమ్ జా బొమ్మల్క జొక్కర్తి రితి జితతి. ⁴ తుమ్ అస్సె జోవయింతెన్ దస బుద్ది నెంజిల అలవాట్లతె బెదున్ నాయ్ చి రిసా జేవ్ ఆచారిమ్ జా తుమ్క దూసుప కెర్తతి. ⁵ గని ఆకకర్, మొర్లసక జీవ్ తిలసక తీర్పు కెరుక తెయార్ జలో ప్రబుచి మొక్కె జేవ్ జోవయింబి పాపుమ్ ఒప్పున సిచ్చు జంక అస్సె. ⁶ దస్సికయ్, ††మొర్లసక కి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లో కిచ్చొక మెలె, మాన్సుచి జోవయింబి ఆగ్గె మాన్సుల్ సేడ్లె జోవయింబి పాపుమ్చి సిచ్చు జేవ్ జలెకి, దేముడు జోవయింబి ఆత్మక కీసి జితయ్ గే, జేవ్ కి దస్సి జింక అవ్కాసుమ్ తంక.

⁷ ఈంజ ఎత్తిక ఆకర్ దీసి పాసి జా జెతయ్. జాకయ్, ప్రార్దనల్ కెర్తె తతి రిసా తుమ్ మచ్చిల్ రితి నే జతె తెలివి తా ముద్దో కెరన, బుద్ది ఇండుక జాగర్త తా. ⁸ ముక్కిమ్క, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పూర్తి ప్రేమయ్ ఇండ దెకితె తా. దస్సి ప్రేమ దెరన. కిచ్చొక మెలె, †బగ్గర్ తప్పుల్క ప్రేమయ్ ఓర్పువ జా చెమించుప కెర్తయ్. ⁹ అన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోతె అన్నెక్లొ అయ్లె, కోపుమ్ నెంతె గడ్పు నెంతె, సర్ల తెన్ జోవయింక మరియాద కెర. ¹⁰ దేముడు తుమ్క కిచ్చొ సెక్తి దా తిలె, జోచి దయచ, జో దెత వేర వేర †సెక్తివరల్ పారపాట్ నెంతె జోచి బుద్ది రితి, అన్నె మాన్సుల్ చెంగిల్ తతి రితి తుమ్ వాడిక కెర దాసా. ¹¹ దస్సి, బోదన కెర్తొసా జలె, దేముడుచి తెడి తా జొయ్యి దిల కొణొ లట్టబ్బు. దస్సి కి, కో అన్నె మాన్సుల్క తోడ్ కెర్తొసా జలె, దేముడు దెతి సెక్తికయ్ జో జా తోడ్ కామ్ కెర్పు. తుమ్ దస్సి ఇండిలెగిన, యేసుక్రీస్తుచి రిసా దేముడుచి గవురుమ్ ఎత్తితె రుజ్జు డీసెదె. కెయ్క తెయ్క జోవయింక గవురుమ్ అదికారుమ్ తవును!

జెత బాదల్ చి రిసా దయిరిమ్ సంగితిసి, జాగర్త సంగితిసి

¹² అన్నె, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, తుమ్క అప్పె జెతికయ్ ఆగి మెలి రితిచి పరిచ్చుచి రిసా తుమ్ ఆచారిమ్ జా నాయ్. 'అమ్క దస్సిచి కిచ్చొక లయక?' మెన తుమ్ ఉచర్లె, జా జర్గు జతిసి కిచ్చొ ఆచారిమ్చి నెంజె. కిచ్చొక తుమ్క జర్గు జతయ్ మెలె, తుమ్చి నిదానుమ్ పరిచ్చు జా రుజ్జు జంక. ¹³ 'క్రీస్తు సేడ్లె బాదల్తె ఆమ్ కి బెదితసుమ్' మెన తుమ్ సర్లసంతోసుమ్ జా, చి జోచి గవురుమ్ పూర్తి డీస్తి దీసిక ఒత్తయ్ కి జో తెన్ సర్లసంతోసుమ్ జస్సె. ¹⁴ "అమ్ నంపజలస" మెన తుమ్ ఒప్పున్సి రిసా మాన్సుల్ తుమ్క దూసుప కెర్లె, తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి ఉజెడిచి ఆత్మ తుమ్చి తెన్ తా గెచ్చు తుమ్క తోడు తా సెక్తి దెతె తత్తయ్.

† రోమియల్ 8:17, వేలిప్పియల్ 1:29-30, తిమోతిక పవుల రెగ్గి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 2:12. †† 3:19 దెక. ‡ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమ్చ బగ్గర్ తప్పుల్ జోవయింబి ప్రేమయ్చి రిసా ఓర్పువ జా చెమించుప కెర్తయ్. దస్సి ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తా, ఆమ్ కి దస్సి అన్నె మాన్సుల్క తప్పుల్ ఓర్పువ జా చెమించుప కెరుక. పడ్డొ, అమ్ దస్సి ప్రేమ కెర్లె, జయి కి జో దెక అమ్క కన్కారుమ్ దెకెదె. మత్తయ్ 6:12, 14, 15 దెక. †† రోమియల్ 12:6-8 దెక.

¹⁵ గని, మార్టోస్ జలెకి, 'చోర్టాస్' జలెకి, 'నేరిమ్ కెర్లొసా' జలెకి, 'వేర మాన్సుల్చి కామచి నెడిమి జా పోటి కెర్లొసా' జలెకి, మెన తుమ్చితె కక్క కో నిండ కెర్తి రితి వాట్ దాస నాయ్. దస కము కెర బాద సేడ్లె తుమ్క చెంగిల్ నాయ్. ¹⁶ గని, 'నంపజలస' మెన తుమ్ ఒప్పున్సి రిసాయి తుమ్చితె కో కచి అత్తి బాదల్ సేడ్లె, లాజె జంక నాయ్. 'నంపజలస' మెన జా నావ్ దెరస్సిసి చెంగిల్ మెన, జో నంపజలస దేముడుక గవురుమ్ దెవును! ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, దేముడు మాన్సుల్క పరిచ్చు కెర్తి సిచ్చు కెర్తి సమయుమ్ పాసి జా అస్సె. జలె, జో పరిచ్చు కెర్తిసి తీర్పు కెర్తిసి అమ్ నంపజలసతయ్ మొదొల్ జతయ్ జలె, దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ రితి ఇండుక నెసిత మాన్సుల్ ఆకకర్ కెర్తి సిచ్చు జవుల! ¹⁸ జో దేముడు పూర్లుమ్ రెగ్గయ్లి రితి; ††"సత్తిమ్ జలొ మాన్సు ††కన్వనె రచ్చించుప జతయ్ జలె, దేముడుక నే బితస, పాపుమ్ కెర్లస, కీసి రచ్చించుప జవుల! రచ్చించుప జంక నెత్తిర్తి!"

¹⁹ జాకయ్, దేముడుక నిదానుమ్ తా జోవయింబి సెలవ్క కో ఈంజ లోకుమెత్ సిచ్చల్ అర్ల సేడ్లెతి గే, ఎత్తిక జెర్కున్ కెర్లొ నిదానుమ్ తిలో జో దేముడుచి అత్తి జోవయింబి ఆత్మల్ సార్పు కెర దా, చెంగిల్ కము కెర్తె తత్తు!

సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ కీసి ఇండుక

5 తుమ్చి తెచ సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్క, జలె, ఆవ్ ఏక్ కోడు సంగిదె. తుమ్చి తెన్ కి నంపజలసక ఆవ్ వెల్లొ జలొసా తా, క్రీస్తు సేడ్లె బాదల్ సొంత దెకిలోసా జా, పడ్డొ తెదొడ్క రుజ్జు జా డీసుక తిలి పరలోకుమ్చి ఉజెడితె గవురుమ్చె బెదితోసా జా, ఆవ్ తుమ్చెచ వెల్లొ మాన్సుక కిచ్చొ బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె, ² తుమ్ దెకితి వాట దేముడుచ మెండల్ జల నంపజలసక తుమ్ నిదానుమ్ దెకితె తా, తుమ్క కో బలవంతుమ్ కెర్తి రితి నాయ్, గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి పూర్తి మెన్ను దా జోవయింక సర్ల తెన్ దెకితె తా. డబ్బుల్ ఆసక నాయ్, గని సర్లబుద్ది తెన్ కెర్తె తా. ³ పడ్డొ, జా మందతెచ మాన్సుల్క బియడ్డి రగుమ్ ఏలుప కెర నాయ్, గని జేవ్ కీసి సత్తిమ్ ఇండుక గే దెకిత్ రితి తుమ్ దస్సి సత్తిమ్ ఇండ దెకవ. ⁴ తుమ్ దస్సి ఇండ వాట్ దెకయ్లదు మెలె, ఎత్తిచి కంట వెల్లొ గొవుడు జతో క్రీస్తు ఆకర్ దీసిక ఎత్తిజిన్క డీస్తి పొదిక ప్రబుచి గవురుమ్ నే గెతి బవుమానుమ్ తుమ్ ఎత్తిజిన్క దొర్కు జయెదె. ⁵ పడ్డొ, సంగుమ్క దెకిత వెల్లెల మాన్సుల్చి తెడి తుమ్ అన్నె నంపజలస దాక్ కెరన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్చి కోడుక మరియాద కెర. తుమ్ ఎత్తిజిన్ సొంత గవురుమ్ నే ఉచరంతె, ఎక్కిలోచి మొక్కె ఎక్కిలో దాక్ కెరన, ఎక్కిలోచి సేవ ఎక్కిలో కెర. పూర్లుమ్ దేముడుచి కొణొతె రెగ్గయ్లి రితి, ††"సొంత గవురుమ్ ఉచరంతసక దేముడు దూరి కెర్తయ్, గని కో దాక్ కెరనుల గే, జోవయింకయ్ జోచి దయచి తోడు జో దెయెదె" మెన రెగ్గి కోడు.

⁶ జాకయ్, ఎత్తిచి కంట సెక్తి తిలో దేముడుచి అత్తి తుమ్చి బత్తు సార్పు కెర దా జోచి తెడి దాక్ కెరన, చి జో ఒప్పున్సి సమయుమ్క గవురుమ్ తెన్ తుమ్క టీచడెదె. ⁷ బాదల్ సేడ్లె తుమ్చి బయిమ్ ఎత్తి జో వయితి రితి తుమ్ సార్పు కెర దాస. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క 'చెంగిల్ తత్తు' మెన, తుమ్చ బాదల్ వయిక జో ఇస్టుమ్ జతయ్. ⁸ మచ్చిల్ రితి బుద్ది నే జతె తుమ్ ముద్దొ కెరన, తెలివి తా జాగర్త తా. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క నేరిమ్ వయడుక ఇస్టుమ్ జలొ సయ్తాన్ కక్క జలెక గిడుక కోవ్ జా, బర్నితో సింపుమ్చి రితి బులితె తత్తయ్.

†† సామెతల్ 11:31. ††† కన్వనె మెలె, రచ్చించుప నే జలి రితి జా కీసి గే రచ్చించుప జతయ్. ††† సామెతల్ 3:34, యాకోబు 4:6.

⁹ ఒండి లోకుమ్చ బావుడ్లు జల నంపజలన్క కి ఇస బాదల్ సేడుక అస్సె మెన జాన, తుమ్చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ తా జో సయ్తాన్చి ఉప్పిరి జీనుక తుమ్ టీవ. ¹⁰ అన్నె, గడియ బాదల్ సేడ ఓర్పువ జలదు మెలె, క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుమ్ జోచి కెయ్క తెయ్క తతి పరలోకుమ్చి ఉజిడతె గవురుమ్తె బెదుక మెన తుమ్క నిసాన బుకార్లో ఎత్తి దయ కెర్తొ దేముడు సొంత తుమ్క పూర్తి కెర, డిట్టుమ్ కెర, జీన్తి సెక్తి దెయెదె. ¹¹ జో కెయ్క తెయ్క ఏలుప కెర్పు! ఏలుప కెరెదె. జోక జోబర! ఆమేన్.

ఆకర్ కోడు

¹² 'ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ నిజుమి దేముడు దిలిసి' మెన సాచి సంగ తుమ్క డిట్టుమ్ కెరుక మెన, జోక 'నిదానుమ్ తిలో బావో' మెన

సిల్వానస్క నంపజా జోచి అత్తి తుమ్క ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగ్గవ అస్సి. ప్రబు దిలి ఈంజ నిజుమ్ జలి దయతె తుమ్ డిట్టుమ్ టీవ.

¹³ దేముడు అమ్క తుమ్క కిసి నిసాన అస్సి గే, దస్సి 'అంచయ్ మాన్సుల్ జతు' మెనయ్ ఈంజ †బబులోను పట్టుమ్తె కి మాన్సుల్క నిసాన అస్సి. జో నిసాన్లిసి ఈంజ సంగుమ్చ కి తుమ్క జోవయించి జోబర సంగితతి. అంక పుత్తు జలో రితో మార్కు జోచి జోబర సంగితయ్. ¹⁴ ప్రబుచి ప్రేమక తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోకర. క్రీస్తుచి తెడిచ తుమ్ ఎత్తిజిన్క జోచి సేంతుమ్ తవుస్!

† 'బబులోను' మెలె, ఏక్ వేల రోమ్ పట్టుమ్క టాలి జతయ్. డీసయ్లిసి 17 అధ్యాయుమ్చి జా అధ్యాయుమ్తెచ కొడెచ ఎట్టెచ కొడా దెక.

2 పేతురు

మొదటి కోడు

1 అమ్చో దేముడు అమ్క రచ్చించుప కెర్తొసా జలో యేసుక్రీస్తుచి పున్నిమ్చి రిసా, జోచి దయక అమ్ నంపజలన తెన్ ఎక్కి విలువచి నముకుమ్ తిల నంపజలనక, యేసుక్రీస్తుక †సిన కెర్తొసా జా జోచి బారికి జలో ††సీమోను పేత్తు రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

2 దేముడుచి ప్రబు జలో అమ్చో యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పియ గ్యానుమ్ తుమ్చి పెట్టి జాన్సుప జా, జోక తుమ్ రోజాక అన్నెయ్ జాన్తిన్చి రిసా తుమ్క జోచి దయ జోచి సేతుమ్ అన్నె ఒగ్గర్ జవున్!

3 దేముడు జోచి పరలోకుమ్చి సెక్కి అదికారుమ్కయ్ తెన్, జోచి సొంత పరలోకుమ్చి గవురుమ్చి ఉజ్జిడతె, జోచి చెంగిల్చి రిసా అమ్క నిసాన బుకర్లొసాక అమ్ జాన్తి వాటు పరలోకుమ్తె బెదితి జీవ్, పరలోకుమ్చి సత్తిమ్ సుద్ది ఇండితి సెక్కి అమ్క దొర్కు జతి రితి, ఎత్తి అమ్క దా అస్సె. 4 దస్సి, ఎత్తిచి కంట విలువ తిల జోచ ప్రమానల్ అమ్క దా అస్సె. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ ప్రమానల్చి సెక్కిక ఈంజ ఆగ్చ గార్ ఆసల్చి రిసాచి ఈంజ లోకుమ్చి పాపుమ్ తెంతో తుమ్ పిటవన్క, చి అన్నె, జోచి ఆత్తు తుమ్చి పెట్టి జా, దేముడుచి రితి తుమ్ మార్పుప జా జోచి తెన్ పాపుక మెన తుమ్క దా అస్సె.

5 జాకయ్, తుమ్ నిదానుమ్ చజ దెరన తుమ్చి నముకుమ్తె చెంగిల్ గునుమ్ బెదవుక అస్సె. జా చెంగిల్ గునుమ్తె గ్యానుమ్, 6 జా గ్యానుమ్తె ఆస ముద్దొ కెరంతిసి బెదవ, ఆస ముద్దొ కెరంతిన్తె నిదానుమ్ బెదవ, జా నిదానుమ్తె దేముడుక బితిసి బెదవ, 7 జా దేముడుక బితిసి తెన్ నంపజలనక ముద్దు కెర్తి ప్రేమయ్ బెదవ, చి ప్రేమయ్ తెన్ కన్యారుమ్ బెదవ తంక. 8 ఇన బుద్దుల్ తుమ్ ఇండుక దెర అన్నె అలవాట్ జలె, అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక జాన్తిన్తె తుమ్ కామ్క నే అయ్లన్ నే జస్సె, జోచి రిసా పలితుమ్ దెర్తె. 9 ఇన బుద్దుల్ కక్క తయె నాయ్ గే, జో మాన్సు గుడ్డి జలి రితి జా, జోచ ఆత్తు అంకివో సరిగా డీస్తి నాయ్, జోక దూరి తిలిసి నే డీసిల్ రితి జతయ్, చి జో అగ్గ పాపుమ్ ఇండిలిన్తె జో అన్నె నే ఇండిత్ రితి దేముడు జోక విడ్డల్ కెర్తిసి, చెమించుప కెర్తిసి, జో పచ్చ అస్సె.

10 జాకయ్, బావుడ్లు, తుమ్క దేముడు నిసాన బుకార్లి వాట్ ఇండుక ఆస జా అన్నె నిదానుమ్ జతి రితి తుమ్ దెకన. తుమ్ ఇసి నిదానుమ్ జలె, వెర్రి బుద్దితె అన్నె సేడ్సు నాయ్. 11 దస్సి కి అమ్చో ప్రబు అమ్చ రచ్చించుప కెర్తొసా జలో యేసుక్రీస్తుచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె తుమ్ బెదుక మెన జో పూర్తి సర్ల తెన్ తుమ్క వాట్ దెయెదె.

12 తుమ్క దిలి సత్తిమ్తె తుమ్ డిట్టుమ్ జలెకి, ఈంజ ఎత్తి తుమ్ జాన్లా కి, కెయొక కి తుమ్క ఆవ్ ఉచార కెరయ్తె తయిందె. 13 ఆవ్ ఈంజ కుడియ జలి రితి మొర్తి ఆగ్తె తతి ఎద తుమ్క ఉచార కెరవుక అంచి పూచి మెన జాని. 14 అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు అంక †దెకయ్లి రితి, ఆవ్ ఈంజ కుడియ జలి రితి మొర్తి ఆగ్

ముల్లి సమయుమ్ పాసి జెతయ్ మెన జాని. 15 జాకయ్, అన్నె, ఆవ్ ఉట్ట గెలి పడ్డొ కి ఈంజ ఎత్తి తుమ్ ఉచార కెర్తి రితి †దెకిన్దె.

16 అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి సెక్కి తిలిన్చి రిసాచి జో అన్నె ఉత్త జెతిన్చి రిసా తుమ్క అమ్ జానవ కెర, కో తెలివి మాన్సు అచ్చి ఉచర్తిసి నెంజె. జోచి ††పరలోకుమ్చి గవురుమ్ తిలి ఉజ్జిడి జో జతిసి అమ్ సొంత దెక అస్సుమ్. 17 కెయ మెలె, కీసి మెలె, దేముడు అబ్బొసి జోక గవురుమ్ ఉజ్జిడి కెర్తిన్తె, చి †††ఈందె, ఈంజొయి అంచో ప్రేమ తిలో పూత్తు.

ఇన్నెచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్" మెన పరలోకుమ్చో దేముడు అబ్బొసి జోచి అవాడ్ సూనయ్లి పొది, 18 పరలోకుమ్ తెంతో చి జా అవాడ్ అమ్ సొంత సూన్లమ్. కీసి మెలె, అమ్ కి సొంత జో తెన్ జా సుద్ది తిలి డొగ్గె తిలమ్.

19 పూర్ణమ్ దేముడు జోచ కబుర్లు సంగిలసచి అత్తి సంగిలిసి ఎత్తి కచితుమ్ జర్లు జయెదె, మెన అమ్ తెదొడి దెకిలిన్చి రిసా అమ్క రుజ్జా అయ్లి. జాకయ్, దేముడు సంగిలి ఈంజ కబుర్ తుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, రాత్ పాయితి పెందాలె దీస్తి సుక్కొ తుమ్చి పెట్టి ఉజ్జిడి జతి రితి ప్రబు అన్నె జెతికయ్ జా వెల్లి దీసి జెతె ఎదక అందర్తె ఉజ్జిడి దీస్తి దీవు రగుమ్ జా అస్సె. జాకయ్ తుమ్ జాగర్ల తెన్ దెకన్లె తుమ్క చెంగిల్ తయెదె. 20 ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొ అర్దుమ్ కెరన మెలె, దేముడుచి కొడుతె రెగ్గయ్లిన్తె జోచి కేన్ కోడు కి కీసి అర్దుమ్ కెరనుక జలె, మాన్సు సొంత జొయ్యి అర్దుమ్ ఉచరన్తి రితి జయె నాయ్. జో దేముడు సొంత దిలి అర్దుమ్ అమ్ కెరనుక అస్సె. 21 కిచ్చొక మెలె, దస కబుర్లుతె కేన్ కి కెయక కి మాన్సుచి సొంత పెట్టిచి ఉచరన్తతి తెంతో చి నెంజె. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు కేన్ కేన్ మాన్సుల్క దెర్లి గే, దేముడుచి సొంత కొడా జేవ్ మాన్సుల్ లట్టల్ల, రెగిడ్ల. జేవ్ జోచయ్ కొడా.

అబద్ధుమ్క సంగితన సికడ్డి రిసా

2 "దేముడుచ కబుర్లు సంగితనుమ్" మెన అగ్గచ పొదులె, పూర్ణమ్, అబద్ధుమ్క కి అమ్చ ప్రజెల్తె, అమ్చ ఇస్రాయెలుల్తె, సగుమ్జిన్ బార్ జల. దస్సి, తుమ్తె కి అబద్ధుమ్చి బోదన కెర్తన తవుల. జేవ్ మాన్సుల్ కిచ్చొ కెరుల మెలె, నాసెనుమ్ కెర్ ఇస్టుమ్ అయ్ల జోవయింప అబద్ధుమ్ తిరీమ్ తిరీమ్ సికడ, 'పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జతు' మెన జోచి జీవ్ దా జోవయింక గెనన్లొ ప్రబుక 'దేముడు నెంజె' మెన సంగిల్ రితి జా, జోచి మరియాద కడ్డి రితి ఇండుల. జేవ్ దస్సి కెర, జోవయింక జెచ్చి చట్కున పూర్తి నాసినుమ్ ఆననుల.

2 జేవ్ లాజ్ నెంతె కెర్ల పాపల్ దెక దెక, అన్నె ఒగ్గజిన్ జోవయింపి పట్టి గెచ్చుల, చి "ఒహో, సత్తిమ్ తిలో దేముడుక జొకర్తతి, గని దసయ్ కమె కెర్తతి" మెన, అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ సంగుల, చి జోవయింపి ఇండుకతె ప్రబుచి సత్తిమ్ వాటు నిస్కారుమ్ డీసిదె.

† నెంజెలె, 'గొలిమాన్సు', నెంజెలె 'గొల్లి సుదా'. †† నెంజెలె 'సీమోను'. జోవయింపి అన్నెక్ నావ్ 'పేతురు'. బారికుల్ 15:7, 14 దెక. † కొరిందిల్క పవులు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 5:1, 4 దెక. †† యోహాను 21:18-19 దెక.

† నెంజెలె, 'గొలిమాన్సు', నెంజెలె 'గొల్లి సుదా'. †† నెంజెలె 'సీమోను'. జోవయింపి అన్నెక్ నావ్ 'పేతురు'. బారికుల్ 15:7, 14 దెక. † కొరిందిల్క పవులు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 5:1, 4 దెక. †† యోహాను 21:18-19 దెక.

†† వేతురు బోదన కెర కెర సంగిలిన్ ఎత్తి మార్కు రెగ్గ చి రిసాచి జోవయింపి సాచి రెగిడ్లన్, మెన మాన్సుల్ సంగితతి. జేక, ఇన్నె జా మార్కుచి రిసా ఏక్ వేల సంగితయ్ మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి. ††† మత్తయి 17:1-5, మార్కు 9:2-7, లూకా 9:28-35 దెక. ††† మత్తయి 17:5. § యూదా, చెత్తర్ నంబరిన్ కోడు దెక.

3 జోవయించి పెట్టిన ఆసలక తెలివి కొఱా బెదవ బెదవ, తుమ్ కి అబద్ధుమ్ సంపజతి రితి తుమ్క మోసిమ్ కెర లాబుమ్ కెరనుల. జలె, అగ్గె తెంతో జోవయించి సిచ్చ దేముడు సంగ అస్సె, జోవయించి సిచ్చ రకితె అస్సె, చి జోవయించి నాసెనుమ్ కచితుమ్ జోవయింక లయెదె.

4 అగ్గెయి పరలోకుమ్చ దూతల్ సగుమ్జెన్ పాపుమ్ కెర పాపుమ్తె సెడ్డి రిసా, దేముడు జోవయింక సిచ్చ కెరుక నే పిట్టయ్తె, వెల్లి ఆగిచి గొయిచితె ఎత్తిచి కంట ఎట్టో తిలిన్తె జోవయింక గల దా, ఎత్తిక తీర్పు కెర్రి ఆకర్ దీసిచి వెల్లి సిచ్చ జతె ఎదక జేవ్ రకితి రిసా, జోవయింక ఎత్తిచి కంట అందర్ తిల బోన్తుతె గలయ్ అస్సె.

5 పడ్డో, పూర్ణుమ్చ మాన్సుల్చి రిసా ఉచర్లె, జోవయించి పాపుమ్చి సిచ్చ జోవయింక నే పిట్టయ్తె, జేవ్ పాదులె సత్తిమ్ సాడుప కెర్రి తిలో ఎక్కి నోవపసుక చి జో తెన్ అస్సె సత్తుజెన్ జోచి కుటుంబుమ్చ మాన్సుల్క రచ్చించుప కెర, ఒండి లోకుమ్చ పాపుమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తిజెన్ మొర్రి రితి, దేముడు వెల్లి పాని పెటవ బూరుమ్తె డుజడ గెల్న్.

6 పడ్డో, పూర్ణుమ్ పొదిచ #సాదోమ చి, గొమొరా మెల పట్టల్ సార్ జతి రితి దేముడు సిచ్చ దా, కిచ్చో జేవ్ నే తతి రితి పూర్తి నాసెనుమ్ కెర పుంచ దా, పడ్డోక పాపుమ్ ఇండిత మాన్సుల్క 'పాపుమ్తె గెలె, సిచ్చ జంక అస్సె' మెన రుజ్జా తతి రితి దేముడు జగ్గు కెర్రి. 7 గని, ఒత్తచ పాపుమ్ సుదల్ ముద్దో నే కెరంతిసి, జోవయించ ఆసలక కమొ దెక దెక బాద సేడ్డో సత్తిమ్ ఇండిలో లోతుక రచ్చించుప కెర్రి. 8 జో సత్తిమ్చో మాన్సు జేవ్ పాపుమ్చ మాన్సుల్తె జెతె తా దెకిలిన్ సూన్సిన్చి రిసా, జేవ్ కెర్రి తిల జోవయించ ఆసల్ ముద్దో నే కెరంత పాపల్చి రిసా, రోజుక జోచి పెట్టి దుకుమ్ సేడ్డె తిలో.

9 జలె, ఈంజ ఎత్తి బెదయ్లె కిచ్చో దెకితసుమ్ మెలె, జోవయింక నిదానుమ్ తిలసక బాదల్ తెంతో రచ్చించుప కెరుక కి, పడ్డో వెల్లి తీర్పు కెర్రి ఆకర్ దీసిచి సిచ్చ జతె ఎదక సత్తిమ్ నెంజిలసక సిచ్చతె రకుక కి దేముడు జానె. 10 ముక్కిమ్క కక్క సిచ్చ దెంక మెలె, మరియాద గెత ఆసల్ రితి ఇండితసక చి అదికారుమ్క నే బితసక. జోవయించ వెట్కారుమ్చ ఆసల్క ఇండిత, అదికారుమ్క నే బిత మాన్సుల్, జలె, సొంత సెక్తిక సంపజా తా దయిరిమ్ తెన్ ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితస జా, దేముడు కబుర్ తెద్రయ్త పరలోకుమ్చి ఉజిడెచి గవురుమ్ తిల దూతల్ గట్రక దూసుప కెరుక కి బితి నాయ్. 11 పరలోకుమ్చ దూతల్, మాత్రుమ్, జేవ్ మాన్సుల్చి కంట జోవయింక ఒగ్గర్ సెక్తి అదికారుమ్ తిలె కి, ప్రబుచి మొక్కె జేవ్ తిలె కి, జేవ్ మాన్సుల్క దూసుప కెర్రి తీర్పు నే సంగితె తుక్కె తత్తితి. 12 జేవ్ మాన్సుల్, మాత్రుమ్, కీస జతతి మెలె, జంతువుల్చ రిత, జంతువుల్ రిత గునుమ్ తా, జోవయించి పెట్టి అయ్లిసి అర్దుమ్ నెంతె దన్సి జగ్గు కెర్రి, చి బోనుతె దెర్పు సేడ మొర్రి రిసాయి జెర్క తవుల. జలె, జేవ్ మాన్సుల్, దస్సి, జేవ్ నేస్సెన్చి రిసా దూసుప కెర్రి తీర్పుల్ సంగ సంగ, జంతువుల్చి రితి జోవయించి నాసెనుమ్ జెచ్చి జవుల.

13 జోవయించి పాపుమ్ జెచ్చి కవుల. కీస కమొతె జేవ్ మాన్సుల్ సర్ల జతతి మెలె, లాజ్ నెంతె మెద్దెన్చి ఉజిడెతె కి ఇస్టుమ్ అయ్ల కమొ కెర్రితి. ముర్రిచ మర్కల్ రిత జా, ప్రబుచి ప్రేమ దెకయ్త తుమ్చ

† అదికాండుమ్ 6:1-7. †† నెంజిలె, 'గొల్బుల్ తెన్ బంద అస్సె, గెద'. యూదాతె 6 నంబర్ కోడు కి దెక. ‡ అదికాండుమ్ 6, 7 అద్యయల్. †† అదికాండుమ్ 18:20-29. యూదాతె 7 నంబర్ కోడు కి దెక. †† అదికాండుమ్ 19:12. ††† యూదా 8 నంబర్ కోడు దెక. ††† పూర్ణుమ్, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెతి సిచ్చ జగ్గు కెరుక మెన మాన్సు రూపుమ్ జల దొగుల దూతల్ ఏక్ సుట్టు సాదోమ పట్టుమ్తె గెతికయ్, జా పట్టుమ్చ మున్సుబోదల్ జేవ్ దూతల్క లంజె కెర జోవయించి మరియాద కడుక ఉచర్లె. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక అడ్డు కెర గుడ్డి కెర్రి. అదికాండుమ్ 18:20, 22, చి 19:1-11. పేతురు ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగ్గె పొదులె కి ప్రబుచ కబుర్ల సంగిల మాన్సుల్క పాపుమ్చ మాన్సుల్ దూసుప కెర్రి తిల. చి అగ్గెచి ఇన్నెక టాలి జతయ్. § యూదా 9 నంబర్ కోడు దెక. §† యూదా 10 నంబర్ కోడు దెక. §†† యూదా 12 నంబర్ కోడు దెక.

అన్నిమ్తె బెద కతె తా, జా సుద్దిచిక వెట్కారుమ్ కెర్రి రితి, జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్ల జోవయించి పెట్టిన ఆసల్ లాజ్ నెంతె జగ్గు కెరంతతి. 14 జోవయించ అంకివో బెర్లు లంజె దెకుక. జేవ్ జా పాపుమ్ కెరుక కెయ్ల ముల్లి నాయ్. డిట్టుమ్ నెంజిల సంపజలసక సికడ పాపుమ్ కెరయ్తతి. ఆసచి అలవాట్ కెరనయి అస్సి, రితి పాపుమ్చ బోదల్, జేవ్. 15 సత్తిమ్చి వాటు ముల దా, ఇస్టుమ్ అయ్లి వేర వాట్ బుల, బెయోరుచో పుత్తున్ బిలామ్చి పట్టి గెచ్చ, జో గెలి వాట్ గెచ్చ అస్సి. పాపుమ్తె లాబుమ్ కెరనుక జోవయించి అలవాట్, జోచి సర్ల! 16 జో బిలామ్చి సొంత పాపుమ్చి రిసా, దేముడు జోక తీర్పు కెర్రి. మెలె, నే లట్టబ్బి గాడ్డె మాన్సుచి అవాడ్క లట్టబ, బిలామ్క కోడు సంగ, జో ఉచర్లె వెర్రి కామ్ అడ్డు కెర్రి.

17 జలె, పాపుమ్చ జేవ్ మాన్సుల్ కీస జతతి మెలె, పాని నెంజిల ఊటల్చి రిత, వాదు పెట్టనిలి పాని నెంజిల్ మబ్బుల్చ రిత జా అసున్. ఆకర్ దీసిచి రిసా కిచ్చో వాట జోవయింక రకితయ్ మెలె, అందర్చి ఉప్పిరి అందర్. 18 కిచ్చో మెలె, వెర్రి కమొచి రిసా గవురుమ్ లట్టబన, పాపుమ్ తెంతో నొవర్ విడ్డల్ జల నొవ సంపజలసక సికడ సికడ, ఆగిచ ఆసల్ జగ్గు కెరంతిన్తె జోవయింక అలవాట్ కెర్రితి. 19 అగ్గల్చ గొతిమాన్సుల్ నెంజున్, అగ్గల్ తెంతో విడ్డల్ జా అస్సున్. తుమ్ కిచ్చో కెర్రి కి బాద నాయ్" మెన సికడ, వేర అర్దుమ్ బెదవ పాపుమ్ సికయ్తతి. గని జేవ్ దన్సి సికడ్డన కిచ్చోచ గొతిమాన్సుల్ జా అస్సి మెలె, మొర్లు దెత ఆసల్చ గొతిమాన్సుల్ జా అస్సి. కిచ్చో మెలె, కేన్ అలవాట్ మాన్సుక ఏలుప కెర్రియ్ గే, జా అలవాట్తె జో మాన్సు గొతిమాన్సు జా అస్సి. 20 దస్సి అమ్చో ప్రబు అమ్చో రచ్చించుప కెర్రిసా జలొ యేసుక్రీస్తుక జాన్సి సెక్తి ఈంజయ్ లోకుమ్చి పాపుమ్ ఇండుక తెంతో విడ్డల్ జా తా, జేవ్ జా పాపుమ్ వాట్ అస్సె గెచ్చ సిక్కు జా దెర్పు సేడ్డె, జేవ్ అగ్గెయి తిలి పాపుమ్చి కంట అన్యాయ్ నాసెనుమ్ జా గెచ్చ అస్సి. 21 దేముడు దిలి పరలోకుమ్చి సుద్ది సెలవ్ జేవ్ జాన జానయ్ ములిలి కంట, జా సత్తిమ్ వాట్ జేవ్ కెయ్య నే జాన్లె చెంగిల్ తత్తి. 22 సత్తిమ్ తిలి టాలితె సంగిల్ రితి, జోవయింక జగ్గు జా అస్సి. మెలె, సొంత ఒక్కన్సి అస్సె కతయ్ సూనో, చి అండ్రి దోయి జా తిలె, బుర్లతె ఎంగ్ల జా అస్సె ముర్రి కలొయ్ జతయ్.

క్రీస్తు ప్రబు అస్సె ఉత్త జెతి దీసి

3 ఈది తుమ్క ఆవ్ రెగ్గిలి దొన్నిచి ఉత్తుమ్. ప్రేమ తిల బావుడ్లు, చి దొన్నితె కి అంచి ఉడ్డెసుమ్ కిచ్చో మెలె, సత్తిమ్చి నిదానుమ్చి తుమ్చి మెన్సుతె తుమ్క ఏక్ కోడు ఉచర్లెసి రిసా, తుమ్క ఆత్మ డిట్టుమ్ కెర్రి రిసా. 2 కిచ్చో కోడు మెలె, జగ్గు జయెదె' మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస సంగిలిసి ఎత్తి, పడ్డో ప్రబు జలొ రచ్చించుప కెర్రిసా జోవయించ బారికుల్చి అత్తి తుమ్క సంగిల సెలవ్ కొఱా ఎత్తి, తుమ్ కెర మెనయ్ ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగ్గెన్సి. 3 తొలితో ముక్కిమ్క కిచ్చో అర్దుమ్ తుమ్ కెరనుక మెలె, ఆకర్ దీసల్క అన్యాయ్చ మాన్సుల్ సత్తిమ్చి ఉప్పిరి ఆస్తన జా కెర, జోవయించి పెట్టెచి పాపుమ్చ ఆసల్ రితి ఇండ. 4 కీస కొఱా లట్టబుల మెలె. అస్సె జెయిందె, మెన జో క్రీస్తు సంగిలిసి కేతె జగ్గు జలి? అమ్చ పూర్ణుమ్చ జియ మొర్రి తెంతో కి, అస్సె అగ్గె తెంతో, లోకుమ్

§† యూదా 11 నంబర్ కోడు దెక. §†† యూదా 11 నంబర్ కోడు కి దెక. బిలామ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసా జలెకి, చెత్తర్ తవుల్ కెర్రి. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు మార్పుప కెరుక ఉచర్లె ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడుక విరోదుమ్ తిల మాన్సుల్ "డబ్బుల్ దెమ్చ" మెంతికయ్, జా డబ్బుల్ ఆసకయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు పట్టవుక ఉచర్లె, సంక్యాకాండుము 22:2-35, 31:16. పడ్డో, బొమ్మల్క బలి దిలిసి ప్రెజల్ కంక సెక్టో, చి ప్రెజల్ లంజె జతి రితి సెక్టో, డీసయ్లిసి 2:14. §† యూదా 12, 13 నంబర్ కోడు దెక. §† యూదా 4 నంబర్ కోడు దెక. §†† యూదా 17 నంబర్ కోడు దెక. §††† యూదా 18 నంబర్ కోడు దెక. §§§ యోహాను 14:3, 28 దెక.

జెర్మన్ జలి తెంతో కి, ఎత్తి మాములుమ్ అగ్గెచి రితి జర్గు జతయ్." మెన సంగుల. ⁵ దస్సి సంగితన జాన జానయ్ కిచ్చొ కోడు ఉచరుక నెసితి మెలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అగ్గెయ్ తెంతో 'జర్గు కెరిందె' మెన దేముడు ఒప్పునతికయ్, ఆగాసుమ్ అస్సె, చి †పాని తెంతో, పానితె జర్గు జలిన్చి రిసా, బూలోకుమ్ జెర్మన్ జలి. ⁶ అస్సె, బూలోకుమ్ తెదొడి తిలిసి వెల్లో పానిచి †బూరుమ్క సిచ్చ జా నాసెనుమ్ జలి. ⁷ జలె, దేముడుచి దస్సి సెలవ్క కి, జోచి కోడుకయ్, అప్పెచి ఈంజయ్ బూలోకుమ్ ఈంజయ్ ఆగాసుమ్ కి డడ్డ గెతి సమయుమ్క రకితె అస్సి. జో వెల్లి తీర్పు కెర్తి, జోక నెస పాపుమ్ ఇండిల మాన్సుల్క నాసెనుమ్ కెర్తి దీసి ఎదక దేముడు రకితె అస్సి.

⁸ గని, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ఏక్ కోడు తుమ్ పచ్చ నాయ్. కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి మొక్కె ఎక్కి దీసి వెయ వెర్పుల్చి రితి జతయ్, చి వెయ వెర్పులు ఎక్కి దీసిచి రితి జతయ్. ⁹ ప్రబు సంగిలి ప్రమానుమ్ జో నెరవెర్పువ కెరుక ఆల్పిమ్ కెర్తయ్ మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్లె కి, జో ఆరి ఆల్పిమ్ కెరె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, "జోవయింతెన్ కోయి నాసెనుమ్తె గెతు నాయ్, గని జేవ్ ఎత్తిజిన్ జోవయింబి పాపుమ్ చినన ముల్తు" మెన, తుమ్చి రిసాయి జో ఆల్పిమ్ కెర్తయ్. ¹⁰ గని, జా వెల్లి దీసి జెతిసి కీసి తయెదె మెలె, కో నేన్లె పొది చోరు అయ్లి రితి జెయెదె. తెదొడక వెల్లి అవాడ్ వీర్లి రితి కెర, ఆగాసుమ్తె తిలిసి డడ్డ గెచ్చ ఆగాసుమ్ కేడయ్ గెచ్చెదె, చి ఈంజ బూలోకుమ్ జేవ్చ కమొ తెన్ని †డడ్డయ్ గెచ్చెదె.

¹¹ అప్పె తిలిసి ఎత్తి దస్సి జా గెచ్చుక అస్సె. జలె, కీస మాన్సుల్ జా తుమ్ ఇండుక మెలె, మాన్సుల్చి మొక్కె సుద్ది తెన్ ఇండ, దేముడు తెన్ బెద నిదానుమ్ ఇండ, ¹² జోచి వెల్లి దీసి జెతె ఎదక ఎక్కి ఆస నిదానుమ్ †రకితె తా, జో †బే బేగి జెతిన్కయ్ రితి ప్రార్దన కెర,

† ఆదికాండుమ్ 1:2, 6, 7. †† ఆదికాండుమ్ 6-8 అధ్యాయల్. ‡ డీసయ్లిసి 8:7, 21:1, మత్తయి 5:18, 24:35, మార్కు 13:31, లూకా 21:33, యోహాను రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తమ్ 2:17. †† దస్సెలొనికుల్క రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 1:10,

సత్తిమ్ ఇండ. జా దీసిచి కామ్క ఆగాసుమ్ డడ్డ గెచ్చ కేడెదె, చి జా ఆగిక ఒత్త తిలిసి ఎత్తి జూర గెచ్చెదె. ¹³ జలెకి, జో ప్రమానుమ్ సంగిలిన్క రకితసుమ్. కిచ్చొక మెలె, ††నొవి ఆగాసుమ్క, చి సత్తిమ్ బెర్లి నొవి బూలోకుమ్క రకితసుమ్.

¹⁴ జాకయ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ఇన్నెక తుమ్ రకితసు చి రిసా, ప్రబు జా కెర తుమ్క చజలె, కిచ్చొ ముర్కి నెంతె కిచ్చొ పొరపాల్ నెంతె, జోచి సేతుమ్ తుమ్చి పెట్టి కామ్ కెర్తె తా, సుద్ది తంక తుమ్ దెకన. ¹⁵ అస్సె, అమ్చొ ప్రబు ఆల్పిమ్ కెర్తిన్క ఉచర్లె, తుమ్ కిచ్చొ చిన మెలె, జో వాయిద కెర్తిన్తె అన్నె మాన్సుల్ రచ్చించుప జంక జో అవ్కాసుమ్ దెతయ్. ప్రబు జోక దిలి గ్యానుమ్చి రిసా పవులు కి ఇన్నెచి రిసా ఇసి సంగ రెగిడ్డన్ †††¹⁶ జోచ ఉత్తల్ ఎత్తితె రెగిడ్డి రితి. జోచ ఉత్తల్తె తిలిసి సగుమ్ అర్దుమ్ కెరనుక ఇదిల్ అల్లర్ జంక జతయ్. జేవ్ కొణొ సగుమ్జిన్ నేన్ల మాన్సుల్, దొన్ని మెన్సుల్ తిల మాన్సుల్, జోవయింబి సొంతయ్ ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి మార్పువ కెర, వేరయ్ అర్దుమ్ సికడ్డతి. దేముడుచి కొణొతెచ అన్నె కొణొ కి దస్సి మార్పువ కెర్తతి. జలె, జోవయింక జెచ్చి నాసెనుమ్ కెరంతతి.

¹⁷ జలె, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ఈంజ ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె సూన జాన్సుచి రిసా, దేముడుచి కోడు నే సూన్త మాన్సుల్చి పట్టి తుమ్ నే గెతి రితి, తుమ్చి సొంత నిదానుమ్ తుమ్ నే పిట్టవన్తి రితి, తుమ్ జాగర్ద తెన్ తా. ¹⁸ అమ్చొ ప్రబు, అమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలొ యేసుక్రీస్తుచి దయతె ఇండ, జోచి గ్యానుమ్ పోసన, ఆత్మక తుమ్ వడ్డ. అప్పె, కి, జా ఆకర్ దీసి ఎద కి కెయ్క తెయ్క కి జోక జొబర! ఆమేన్.

రోమియల్ 8:19-25, కొరింథిల్క రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 1:7, గలతీయల్ 5:5, వెలిప్పియల్ 3:20, ఎబ్రియల్ 9:28. †† "జెవున్" మెన ప్రార్దన కెరుక జయెదె, మత్తయి 6:10, చి 'ఒండి లోకుమ్తె సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ జలె జా దీసి జెయెదె' మెన కేనె డీస్తయ్ మెలె, మత్తయి 24:14తె. ††† డీసయ్లిసి 21:1. ††† నంబర్ కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక. రోమియల్ 2:4, చి డీసయ్లిసి 2:21 కి దెక.

1 యోహాను

1 మొదోల్ తెంతో తిలిసి, అమ్ సూన్లిసి, అమ్చ సొంత అంకివో దెకిలిసి, దెక సొంత అత్తో చడ్డిసి చి రిసా తుమ్క సూనయ్తనుమ్, రెగ్గితనుమ్. † మెలె, †† ఎత్కిక దొర్కు జలి జీవ్ జలిసి, దొర్కు జలి జీవ్ జోతె దొర్కు జతిన్చి రిసాచి దేముడుచి కోడు జలి జీవ్ దెతి దేముడుచి కోడుతె తిలిన్చి రిసా రెగ్గితనుమ్. ² క్రీస్తు జలో దెకయ్ జలి జీవుక ఈంజ లోకుమ్తె జో జెర్మన్ జా అయ్లిన జిలిన్ తెన్ అమ్క రుజ్జు జా అస్సె. అమ్ దెకిలమ్, సాచి జా సంగితనుమ్, చి జో 'ఎత్కిచి కంట అగ్గె తెంతో దేముడు తెన్ తిలి కెయ్క తెయ్క తాఁ గెతి జీవు, చి జో ఈంజ లోకుమ్తె జెర్మన్ జా అమ్క డీన అస్సె' మెన ఒప్పున, తుమ్క సూనయ్తనుమ్. ³ అమ్ దెకిలిసి, అమ్ సూన్లిసి కిచ్చోక తుమ్కయ్ సూనయ్తనుమ్ రెగ్గితనుమ్ మెలె, తుమ్క ప్రబు దెతి రచ్చన, జో దెతి సర్దచి వాటతె అమ్చి తెన్ బెదుత్. అమ్చి తెన్ తుమ్చి తెన్ బెదితిన్చి కట్టు దేముడు అబ్బొన్ తెన్ చి జోచొ పుత్తున్ జలో యేసుక్రీస్తు తెన్ అమ్క బెదవ అస్సె. ⁴ అమ్చి సర్దసంతోసుమ్ పూర్తి జవున్ మెనయ్ ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగ్గితనుమ్.

దేముడుచి ఉజిడతె ఇండ

⁵ ప్రబుతె సూన తుమ్కయ్ అమ్ సూనయ్తి కబుర్ కిచ్చొ మెలె, దేముడు †† ఉజిడి జా అస్సె, చి జోతె కిచ్చొ అందర్ నాయ్. ⁶ జో తెన్ బెద జో తెన్ ఇండితనుమ్ మెనంతనుమ్, గని †† అందబుద్ధి తెన్ ఇండితనుమ్ జలె, అబద్దుమ్చ జా సత్తిమ్ ఇండుమ్ నాయ్. ⁷ గని, జో కీసి ఉజిడి అస్సె గే, అమ్ కి దస్సి †† ఉజిడ బుద్ధి తెన్ ఇండితనుమ్ జలె, ఎత్కిలో తెన్ ఎత్కిలో బెద ఎత్కి కట్టు తెన్ ఇండితనుమ్, చి జోచొ పుత్తున్ యేసు †† సిలువతె జో మొర అర్చితుమ్ జలిన్చి జోచి సూయి జలి లోయి అమ్చి పాపుమ్ ఎత్కి పుంచ అమ్క సుద్ది కెర్తె అస్సె.

పాపుమ్ ఒప్పున్ తిన్చి రిసా

⁸ 'అమ్క పాపుమ్ నాయ్' మెన అమ్ ఏక్ వేల సంగనై, అమ్క ఆవి మోసిమ్ కెరంతనుమ్, సత్తిమ్ అమ్చి పెట్టి నాయ్. ⁹ గని అమ్ కెర్ల పాపల్ దేముడుచి మొక్కె అమ్ ఒప్పునై, జో నిదానుమ్ సత్తిమ్ కెర్తొసా, చి అమ్చి పాపుమ్ చెమించుప కెర అమ్ పాపుమ్ తెన్ నే తతి రితి జో అమ్క సుబ్బుమ్ కెరెదె. ¹⁰ అమ్ కెర్లి పాపుమ్క 'పాపుమ్ కెరుమ్ నాయ్' మెన అమ్ సంగిలె, జోకయ్ 'అబద్దుమ్చొ' మెన సంగిల్ రితి జతనుమ్, చి జోచి కోడు అమ్చి పెట్టి నాయ్, 'పాపుమ్ సుదల్' మెన జో అమ్క సంగిలి † కోడు ఒప్పునుమ్ నాయ్.

† నెంజెలె, 'మెలె, దొర్కు జలో జీవ్ తిలి దొర్కు జలి జీవ్ దెతి కోడు జలో యేసుక్రీస్తుచి రిసా రెగ్గితనుమ్'. యోహాను 1:1-4, 14 దెక. †† యోహాను 1:4, బారికుల్ 5:20 దెక. † యోహాను 1:14. †† యోహాను 1:4, 5, 9, 14, 8:12, 9:5, 12:46, యాకోబు 1:17 దెక. †† యోహాను 3:19, 20, 11:9-10, 12:35, కొరిందిల్ కె రెగ్గి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 6:14. †† మత్తయి 5:14, 16, యోహాను 3:21, 12:36, బారికుల్ 13:47, రోమియల్ 13:12, ఎపెసు 5:8, దెస్సలొనీకుల్ కె రెగ్గి 1 నంబర్ ఉత్తుమ్ 5:5 దెక. †† కొలోస్సియల్ 1:20, 2:14, పేతురుక రెగ్గి 1 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:24, మత్తయి 27:32-54, మార్కు 15:21-39, లూకా 23:26-48, యోహాను 19:17-37 దెక. § రోమియల్ 3:10, 23, 5:12.

పాపుమ్ కెరుక పోన

2 అంచ ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, తుమ్క 'పాపుమ్ కెర్లు నాయ్' మెనయ్ తుమ్క ఆవ్ ఈంజ రెగ్గిసి. గని ఏక్ వేల అమ్ కో పాపుమ్ కెర్లె, ఎత్కిక అబ్బొ జలో దేముడు లోకుమ్ ఎత్కిచ మాన్సుల్క తీర్పు కెర్తెనై, అమ్క ఎత్కిలో తోడె సంగితొసా అస్సె. పూర్తి పున్నిమ్ తిలో యేసుక్రీస్తు. ² అమ్ కెర్ల పాపల్ గెచ్చయ్తి † బలి జో జా అస్సె. ఎత్కి అమ్మి కెర్ల పాపల్ మెన నాయ్, గని ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ కెర్ల పాపల్ గెచ్చయ్తొసా జో జా అస్సె. ³ 'జోక అమ్ జానుమ్' మెన అమ్ కీసి జాన దయిరిమ్ తంక జయెదె మెలె, జోచ అగ్గుల్ రితి ఇండితనుమ్ జలెకయ్. ⁴ 'జోక జాని' మెన కో జలెకు సంగితయ్ గని జోచ అగ్గుల్ నే సూన్లి రితి జా కెర్తయ్ నాయ్ జలె, జో మాన్సు అబద్దుమ్చొ, చి జోచి పెట్టి సత్తిమ్ నాయ్. ⁵ గని, ప్రబుచి కోడు కో కెర్తయ్ గే, జోచి పెట్టి దేముడుచి ఉప్పిచి ప్రేమ పూర్తి జా అస్సె. జలె, 'దేముడుచి రచ్చనచి తెడి అస్సుమ్' మెన అమ్ కీసి పూర్తి దయిరిమ్ జంక జయెదె మెలె, ⁶ †† జోచి తెడి అస్సుమ్. జో తెన్ బెద అస్సుమ్. జోచి జీవ్క జితనుమ్' మెన సంగనై, యేసుక్రీస్తుయి ఇండిలి రితి అమ్ కి ఇండుకయ్.

ఎత్కిలోక ఎత్కిలో ప్రేమ కెర

⁷ ప్రేమ తిల గోతుసుదల్, తుమ్క ఆవ్ రెగ్గిసి నొవి ఆగ్గు నెంజె, గని మొదోల్ తెంతో తుమ్క దొర్కు జలి ఆగ్గు. అగ్గె తెంతో చి జా ఆగ్గు తుమ్ సూన్లి కోడు. ⁸ జలెకి, యేసుక్రీస్తు దిలి † నొవి ఆగ్గు తుమ్క ఆవ్ రెగ్గిసి. తుమ్ ఎత్కిలోక ఎత్కిలో ప్రేమ కెరుకయ్. ఈంజ ఆగ్గు జో యేసుక్రీస్తుచి తెడి నెరవెర్లుప జతయ్, తుమ్చి తెడి కి నెరవెర్లుప జతయ్. కీసి మెలె, అందర్ కేడ గెతె అస్సె, చి నిజామ్చి ఉజిడి అప్పె కి లగుక దెర అస్సె. ⁹ 'ఉజిడచి తెడి అస్సి' మెన కో సంగనై కి జోచొ కేన్ బావొక జో విరోదుమ్ అస్సె జలె, జో అప్పెక అందచి తెడి అస్సె. ¹⁰ జోవయించ బావుడ్లు జల రితె అన్నె మాన్సుల్క కో ప్రేమ కెర్తయ్ గే, జొయ్యి ఉజిడచి తెడి జితయ్, చి ఈంజ ఉజిడతె కక్క తప్పు కెరయ్ తిసి కిచ్చొ కి తయె నాయ్. ¹¹ గని, బావొ జలో అన్నె కేన్ మాన్సుక కో విరోదుమ్ కెర్తయ్ గే, అందచి తెడి అస్సె. అందచి తెడి ఇండితయ్, చి జో కేనె గెతయ్ గే జో నేనె. కిచ్చొక మెలె, అందర్ జోక గుడ్డి కెర అస్సె.

¹² ప్రేమ తిల బోదల్, తుమ్క కిచ్చొక రెగ్గిసి మెలె, జో యేసుక్రీస్తుచి నావ్చి రిసా జోచి నావ్చి తెడి తుమ్ కెర్ల పాపల్ చెమించుప జా అస్తి. ¹³ తుమ్ అబ్బుదిని మొదోల్ తెంతో జోక తుమ్ జాన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితసి. తుమ్ ఉబెడల్, పాపుమ్ కెరయ్తో నయ్తాన్చి ఉప్పిరి తుమ్ జీన అస్సున్చి రిసా తుమ్క రెగ్గితసి. తుమ్ బాలబోదల్, ఎత్కిక అబ్బొ జలో దేముడుక తుమ్ జాన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితసి. ¹⁴ అబ్బుదినిక, తుమ్ మొదోల్ తెంతోచొక తుమ్ జోక జాన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితసి. ఉబెడల్, తుమ్ ఆత్మతె డిట్టుమ్ జా అస్సున్, చి

§† 1:7చి ఎత్కిచి చి కోడు దెక. §†† యోహాను 15:3-10 దెక. §‡ యోహాను 13:34 చి మత్తయి 22:37-40.

దేముడుచి కోడు తుమ్చి పెట్టి అస్సి, తుమ్చి పెట్టి కామ్ కెర్తయ్, చి సయ్తానుక తుమ్ జీన అస్సున్చి రిసా తుమ్క రెర్ల అస్సి.

15 ఈంజ లోకుమ్క చి ఈంజ లోకుమ్చి కిచ్చొ కి తుమ్ ప్రేమ జా నాయ్. ఈంజ లోకుమ్చి కో ప్రేమ అస్తి గే, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుచి ఉప్పిచి ప్రేమ జోచి పెట్టి నాయ్. 16 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిన్ ఎత్తి, ఆగ్ ఆన జతిసి, అంకివో ఆన జతిసి, ఆస్తిచి గవురుమ్ కి, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుచి తెంతో చి బుద్ది నెంజె, గని ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచి, జా. 17 అన్నె, ఈంజ లోకుమ్, ఈంజ లోకుమ్చి అస్తిచి ఉప్పిరి ఆన జతిసి ఎత్తి కేడయ్ గెతిసి, గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి కో ఇండుల గే, జెవ్వి కెయ్క తెయ్క తా గెచ్చుల.

క్రీస్తుక విరోదుమ్ తిలోసా

18 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, ఆకర్చి గడియ, ఈంజ. క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ తిలోసా బార్ జయెదె మెన సూన అస్సున్, గెద. దస్సి, అప్పె క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలన ఒగ్గజ్జిన్ బార్ జా అస్తి. జాకయ్, ఇన్నెక 'ఆకర్చి గడియ ఈంజ' మెన జానుమ్. 19 'జోచి ఉప్పిరి జేవ్ విరోదుమ్ జలన అమ్చితె తెంతో బార్ జా గెల' మెనుక జయెదె, గని జోవయింక 'అమ్చితె తెన్ ఎక్కి జా తిల' మెనుక నెంజె. కిచ్చొక మెలె, అమ్చితె తెన్ ఎక్కి జత జలె, అమ్చితె తెన్ తాఁ గెత. గని నాయ్, బార్ జా ముల దిల, చి అమ్చితె తెన్ ఎక్కి నెంజితి మెన రుజ్జు డిస్తయ్. జేవ్ ముల్లిన్ తెన్ జా రుజ్జు డిసుక మెన సెలవ్ తిలి.

20 తూమ్, మాత్తుమ్, పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలోసా జోచి ఆత్మక తుమ్క బోడి ఉప్పిర్ సువిల్ రితి జా, 'అంచయ్' మెలి రితి తుమ్క జోచి గుర్తు కెర అస్సి. జాకయ్, తుమ్ జోచయ్ జలన ఎత్తిజిన్ సత్తిమ్ జాన్సు. 21 జలె, తుమ్క 'సత్తిమ్ నేన్తి' మెన రెర్లి నాయ్, గని సత్తిమ్ జాన్సుచి రిసాయి రెగిడ్డిసి. కేన్ అబద్దుమ్ తిలె, సత్తిమ్ తెంతో జెయె నాయ్ మెన కి జాన్సు.

22 జలె, కొన్నొ జో అబద్దుమ్ జతోసా జయెదె మెలె, యేసుక 'జోచి రాజిమ్తె మాన్సుల్క బెదయ్తో రచ్చించువ కెర్టొసా జతి దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు జో నెంజె' మెన సంగితోసా సికడ్డాసా. క్రీస్తుచో దేముడు అబ్బొన్క 'అబ్బొన్ నెంజె', క్రీస్తు పుత్తున్క 'దేముడుచో పుత్తున్ నెంజె' మెన కో సంగితయ్ సికడ్డయ్ గే, జొయ్యి క్రీస్తుచి విరోదుమ్ జలోసా.

23 క్రీస్తు పుత్తున్క 'దేముడుచో పుత్తున్ నెంజె' మెన కో సంగితయ్ సికడ్డయ్, జోక ఎత్తిక అబ్బొ జలో జో దేముడుచో మాన్సు నెంజె, జో మాన్సుచి పెట్టి నాయ్. క్రీస్తు పుత్తున్క 'దేముడుచో పుత్తున్ నిజామి జొయ్యి జయెదె' మెన కో 'బప్పన్తయ్ గే, దేముడు అబ్బొన్చో మాన్సుకి జో జా అస్సి, జోవయించి పెట్టి ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు అస్సి. 24 క్రీస్తుచి రిసా తుమ్ మొదొల్ తెంతో సూన్సి తుమ్చి పెట్టి తాఁ గెస్సు. తుమ్ మొదొల్ తెంతో సూన్సి తుమ్చి పెట్టి తాఁ గెలె, కామ్ కెర్లె తిలె జలె, దేముడు పుత్తున్చి తెడి కి దేముడు అబ్బొన్చి తెడి కి తాఁ గెతె, జోచి తెన్ ఇండితె తస్సె. †25 జోచి రాజిమ్తె అప్పె కి బెదితి, పరలోకుమ్తె కెయ్క తెయ్క జితి చెంగిల్ తతి వాట అమ్క తుమ్క జో ప్రమానుమ్ సంగిలిసి కోడు.

26 తుమ్క మోసిమ్ కెరుక ఉచర్తసచి రిసా తుమ్క ఈంజ రెగ్గితసి.

27 గని ప్రబు జోచి ఆత్మ తేల్ తుమ్క బోడి ఉప్పిర్ సువిల్ రితి జలి గుర్తు తుమ్చి పెట్టి తత్తయ్ కామ్ కెర్తయ్. మెలె, జోచి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి తత్తయ్ తుమ్క సికడ్డయ్, చి తుమ్క కో మాన్సు సికడుక నాయ్. జలె, జోచి ఆత్మ తుమ్క కీసి ఎత్తిచి రిసా సికడ్డయ్ గే, చి జోచి ఆత్మ కీసి సత్తిమ్ తా కిచ్చొ అబద్దుమ్ జయె నాయ్ గే, జా ఆత్మ తుమ్క

సికడ్డి రిసా, యేసుప్రబుచి తెడి తుమ్ తా జోచి జీవ్క జోచి ఆత్మసక్తిక జో తెన్ ఇండితె.

28 అన్నె, అప్పె, ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, 'యేసుప్రబుచి తెడి తుమ్ తా. జోచి జీవ్కయ్ జోచి ఆత్మసక్తిక జియ జో తెన్ ఇండ' మెన అన్నె సంగితసి. ఇసి తాఁ గెలమ్ మెలె, జో అన్నె జెతి పొదిక, అన్నె డిస్తి పొదిక అమ్ లాజ్ నే బెట్టె, నే గుంచితె, దయిరిమ్ తెన్ తమ్దె. 29 జో 'పున్నిమ్చో' మెన జాన్సు జలె, అన్నె కో సత్తిమ్ ఇండితతి గే, జేవ్ కి జోచి ఆత్మ తెన్ జెర్మున్ జా అస్తి మెన తుమ్ జాన.

3 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు అమ్క †"అంచయ్ బోదల్, తూమ్" మెన అమ్క నావ్ తియ అమ్క కెర్లి ప్రేమ కెర అస్సి గే తుమ్ ఉచర! జో దస్సి కెర్లికయ్, నిజామి జోచ బోదల్ జలమ్! దస్సి మెన ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచ మాన్సుల్ కిచ్చొక తుమ్క చినితి నాయ్ మెలె, ††జోకయ్ నేన్తి. 2 ప్రేమ జల గోతుసుదల్, అమ్ అప్పె కి దేముడుచ బోదల్ జా అస్సుమ్. అమ్ తెదొడ్క కీసి జమ్దె గే అప్పె డిసి నాయ్, గని కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, యేసుప్రబు అన్నె డిసిలె, ††జోచి రితి పూర్తి జమ్దె. జో కీసి అస్సి గే, తెదొడ్కయ్ కిచ్చొ అడ్డు నెంతె జోక సొస్టుమ్ దెకుమ్దె. 3 అన్నె, మదెనె, జోచి ఉప్పిరి కో ఇసి దయిరిమ్ తత్తచి జోక రకితతి గే, జో కీసి సుద్ది అస్సి గే, జేవ్ కి జోచి రితి సుద్ది కెరంతి రితి దెకన్తె తవుల.

4 పాపుమ్ కెర్లె ఎత్తి మాన్సు ఆగ్నల్ పిట్టయ్తయ్. ఆగ్నల్ పిట్టయ్తసి ఎక్కి పాపుమ్. 5 పాపల్ గెచ్చువుక మెన యేసుప్రబు బార్ జలో మెనయ్, పడ్డా జోతె కిచ్చొయ్ పాపుమ్ కి నాయ్ మెనయ్, తుమ్ జాన్సు. 6 †జోచి తెడి తతో కేన్ మాన్సు పాపుమ్ ఇండె నాయ్. కో పాపుమ్ ఇండితయ్ గే, ప్రబుక ††దెకిలోసా నెంజె, జోక జాన్తోసా నెంజె.

7 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, తుమ్క కో మోసిమ్తె నేడవుక తుమ్ వాట్ దాన నాయ్. మెలె, కో సత్తిమ్ ఇండితయ్ గే, జో యేసుచి రితి జోచి తెన్ పున్నిమ్చో జతయ్. 8 కో పాపుమ్తె ఇండితయ్ గే, సయ్తాన్చో జయెదె. మొదొల్ తెంతో సయ్తాన్ పాపుమ్ కెర్టొసా. సయ్తాన్చ కమొ గెచ్చవ గెలుకయ్ దేముడుచో పుత్తుసి ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జలో. 9 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె జెర్మున్ జలో కేన్ మాన్సు పాపుమ్ ఇండె నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోచి పెట్టి అస్సి, చి జో జా ఆత్మక జెర్మిలి రిసా జో మాన్సు పాపుమ్ ఇండుక నెత్తె.

10 ఇసికయ్ కో దేముడుచ బోదల్ జవుల గే, కో సయ్తాన్చ బోదల్ జవుల గే, చినుక జయెదె. కో సత్తిమ్ ఇండె నాయ్ గే, పడ్డా ††జోచ బావుడ్లు జల అన్నె మాన్సుల్క ప్రేమ దెకె నాయ్ గే, జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జెర్మున్చో మాన్సు నెంజె.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరుక

11 తుమ్ మొదొల్ తెంతో సూన్సి కబుర్ ఈంజ, అమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో †ప్రేమయ్ తంక. 12 బావొన్క మాల్లో, ఎత్తిక పాపుమ్ సికడ్డా సయ్తాన్ తెన్ బెదిలో కయ్యానుచి రితి తంక నాయ్. అన్నె, జో కిచ్చొక బావొన్క మాల్లో మెలె, జోచ సొంత కమొ పాపుమ్చ, బావొన్చ కమొ పున్నిమ్చచి రిసా దెకుక నెత్త గోసక మాల్లో. 13 బావుడ్లు, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ తుమ్చి విరోదుమ్ జలిన్క తుమ్ ఆచారిమ్ జా నాయ్. 14 మొర్ముక ముల జీవ్ జతిన్తె పాచ జా అస్సుమ్ మెన జానుమ్. నంపజల బావుడ్లుక ప్రేమ కెర్తసమ్చి రిసా జానుమ్. కో ప్రేమ తెన్ తయె నాయ్ గే, మొర్ముతయ అస్సి మెన జానుమ్. 15 జోచో కేన్ బావొచి ఉప్పిరి కో విరోదుమ్ తత్తయ్ గే, అత్త కెర్టొసా జతయ్, చి

†† యోహాను 1:12-13. ††† యోహాను 1:10-11, 8:54-55, 14:7, 17, 16:2-3, 17:25. ††† రోమియల్ 8:19, 29, కొరిందిల్క రెగ్గి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 3:18, వేలిప్పియల్ 3:21, కొరిందిల్క రెగ్గి 1 నంబర్ ఉత్తుమ్ 15:49-50. § 2:6, 24, 27, 28 దెక, చి 3:24, 4:13, 16 దెక. §† యోహాను రెగ్గి 3 నంబర్ ఉత్తుమ్ 11 నంబర్ కోడు దెక. §†† 2:9, 10 దెక. §‡ 2:7-11 దెక.

† 3:23, 4:15, 5:1, 5, 13, 20 దెక. †† మత్తయ 10:32-33 చి రోమియల్ 10:9-10 దెక. ‡ 2:6 దెక. †† యోహాను 15:4-10.

అన్నె కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, అత్య కెర్తొ కేన్ మాన్సుచి పెట్టి పరలోకుమ్తె బెదితి కెయెక తెయెక చెంగిల్ తతి జీవ్ నాయ్.

16 కిచ్చొతె సత్తిమచి ప్రేమ చినుక సికిలమ్ మెలె, 'పాపుమ్ తెంతొ రచ్చించుప జతు' మెనయ్ యేసుప్రబు అమ్చి రిసా జోచి జీవ్ దా మొర్లన్. అన్నె, అమ్చ బావుడ్లక 'చెంగిల్ జతు' మెనయ్ అమ్ కి అమ్చి జీవ్ దిలె, చెంగిలి. 17 గని కక్క, ఈంజయ్ లోకుమ్చి అస్తి తత్తయ్ గే, చి జోచొ కేన్ బావుడ్లక కొత్తు, అస్సి మెన దెకిలె, గని జోక కన్యారుమ్ దెకె నాయ్ గే, దేముడుచి ప్రేమ జో మాన్సుచి పెట్టి అస్సి మెన కీసి సంగుక జయెదె! బెదె నాయ్. 18 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, రిత కొడొకయ్ అమ్ ప్రేమ కెరుక పోన, గని సత్తిమచి ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తా, అమ్చ కమొతెయి అమ్చి ప్రేమ దెకవుమ, అమ్చ కమొతెయి నెరవెర్చుప జవున్!

19 ఇసి, అమ్చి ప్రేమ అన్నె మాన్సుల్క తోడ్ కెర్తొ కమొతెయి బార్ కెర్లెకయ్ 'సత్తిమ్ జలమ్' మెన చినుమ్దె, చి కెయెక జవున్ 'సత్తిమ్చ నెంజామ్ సిచ్చుక విలువ జలన ఆము' మెన లాజ్ జా అమ్చి పెట్టి బాద సేడ్లె, 'జో దిలి ప్రేమ అమ్చ కమొతె నెరవెర్చుప కెర్తనుమ్' మెన ఉచార కెరన. 20 ప్రబుచి మొక్కె అన్నె దయిరిమ్ జమ్దె, 'లాజ్ నెంతె జోచి మొక్కె టీవ్క జయెదె' మెన అమ్చి పెట్టి అన్నె దయిరిమ్ జమ్దె. కిచ్చొక మెలె, †అమ్చి పెట్టి తిలిసచి కంట జో వెల్లొ, చి జో ఎత్తి జానె. 21 జలె, ప్రేమ తిల గోతుసుదల్, అమ్చ కమొచి రిసా అమ్చి పెట్టి అమ్ లాజ్ జంక నాయ్ జలె, దేముడుచి మొక్కె అమ్క దయిరిమ్ తయెదె. 22 అన్నె, జోవయించి మొక్కె అమ్ లాజ్ జంక నాయ్ జలె, జోచి ఇస్తుమ్ రితి ఇండితనుమ్చి రిసా జో మెన్నితిసి కెర్తనుమ్చి రిసా, జోతె అమ్ కిచ్చొ సంగిలె, జో అమ్క దొర్కు కెర్తయ్.

23 ఈంజయి జోచి అన్నె. జోచొ పుత్తున్ జలొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్చి ఉప్పిరి అమ్క నముకుమ్ తంక, యేసుక †నిజామి దేముడుచొ పుత్తుసి, నిజామి జోచొ పుత్తున్ జా జోచి అదికారుమ్ తిలొ తెద్రయిందె మెన జో సంగ తిలొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జొయ్యి మెనయ్ జోచి ఉప్పిరి అమ్ అమ్చి నముకుమ్ తింక, చి జో క్రీస్తు ప్రబు అమ్క ఆడ్ర దిలి రితి, ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ అమ్ ప్రేమయ్ కెరుక. 24 జోచ ఆగ్గల్ రితి ఇండితన ఎత్తిజిన్ †జోచి తెడి తత్తతి, జోచి జీవ్క జోచి ఆత్మసెక్కిక జితతి, చి జోవయించి పెట్టి జొయ్యి తత్తయ్, జోవయింక జొయ్యి తోడు తత్తయ్, అన్నె, అమ్చి పెట్టి జో తతిసి జో అమ్క తోడ్ తతిసి అమ్ కీసి జానుమ్ మెలె, అమ్చి పెట్టి జో దిలి జోచి ఆత్మ తతికయ్ జానుమ్.

ఆత్మల్క కీసి చినుక జయెదె

4 ప్రేమ తిల గోతుసుదల్, ఎత్తి ఆత్మ సంగితిన్క 'దేముడుచి కోడు ఈంజ' మెన నే పరిచ్చ కెర్తొ తుమ్ నంప కెర నాయ్. గని నిజామి దేముడుచ జతతి గే నాయ్ గే, తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ్డసచ ఆత్మల్ తుమ్ పరిచ్చ కెర. కిచ్చొక మెలె, 'దేముడుచ కబుర్లు అమ్మి సంగితనుమ్' మెన అబద్ధుమ్క ఒగ్గజిన్ ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జా అస్తి. 2 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెంతొ తిలిసి కీసి చినుక జయెదె మెలె, యేసుక 'జో నిజామి క్రీస్తు జలొ దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా, నిజామి దేముడుచొ పుత్తున్ జా, జో మాన్సు జా జెర్కున్ జా బార్

† డీసయ్లిసి 12:9-11 దెకిలె, సయ్తాన్ అమ్క 'ఇసి దస్సి కెర్ల' మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి మొక్కె అమ్క నేరిమ్లు వయడుక ఉచ్చయ్, గని క్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్ వయ గెచ్చయ్లి రిసా ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు అమ్క జా నేరిమ్ వయడె నాయ్, చి సయ్తాన్ ఓడువ జతయ్. † కిచ్చొ జవున్ అమ్ కెర్ల కామ్క 'తప్పు కెర్తమ్' నెంజెలె, 'ఏక్ వేల తప్పు కెర్లమ్. లాజా' మెన అమ్చి పెట్టి బాద సేడ్లె, జా కామ్క 'తప్పు గే నెంజె గే' జొయ్యి జానె, చి కిచ్చొక దస్సి కెర్లమ్ గే జొయ్యి జానె, చి తప్పు కెర్ల కి జో చెమించుప కెరుక జోవయింక సెక్కి అస్సి. చి అమ్చి ఉప్పిచొ అమ్చి అన్యాయుమ్ జో గెచ్చువుక తెరె. ‡ 2:23, 4:15, 5:1, 5, 13 చి 5:20 దెక. †† 2:6, 24, 27, 28, 4:13, 16, చి యోహాను 15:3-10 దెక.

జలన్' మెన కేన్ ఆత్మ ఒప్పునుల గే, జో ఆత్మ దేముడు తెంతొచ మెనయ్ చినుక జయెదె, 3 అన్నె, యేసుక 'జొయ్యి' మెన కేన్ ఆత్మల్ ఒప్పునతి నాయ్ గే, జేవ్ దేముడు తెంతొచ ఆత్మల్ నెంజెతి. 'బార్ జయెదె' మెన తుమ్ సూన్లి ఆత్మ, మెలె, క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలొసాచి ఆత్మ, అప్పెయి కి ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జయి అస్సి.

4 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, తుమ్ దేముడుచ మాన్సుల్ జా అస్సున్, జోచి ఆత్మతె జెర్కున్ జా అస్సున్, చి జేవ్ అబద్ధుమ్చచి ఉప్పిరి తుమ్ జీన అస్సున్. కీసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తతొసాచి కంట తుమ్చి పెట్టి తతొసా వెల్లొ. 5 జేవ్ అబద్ధుమ్చ ఆత్మల్చ మాన్సుల్ ఈంజయి లోకుమ్చ జవులచి రిసా, జేవ్ సంగితిసి ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచి, చి జోచి కోడు ఈంజయి లోకుమ్చ మాన్సుల్ సూన్తతి. 6 ఆమ్, మాత్తుమ్, దేముడుచ మాన్సుల్ జా అస్సుమ్, జోచి ఆత్మ తెన్ జెర్కున్ జా అస్సుమ్, చి జో దేముడుక కో జాన్తి గే, అమ్చి కోడు సూన్తతి, చి కో దేముడుచ మాన్సుల్ జతి నాయ్ గే, అమ్చి కోడు జేవ్ సూన్తి నాయ్. ఇసి, జలె కేన్ ఆత్మ సత్తిమచి గే కేన్ ఆత్మ తప్పుచి గే చినుక జయెదె.

దేముడు ప్రేమయ్

7 ప్రేమ తిల గోతుసుదల్, ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ ప్రేమ కెరుమ! ప్రేమ దేముడు తెంతొ చి, చి కో ప్రేమ ఇండితయ్ గే, జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ జెర్కున్ జా అస్సి, చి దేముడుక జో జానె. 8 గని కో ప్రేమ ఇండితి నాయ్ గే, దేముడుక నేన్తి. కిచ్చొక మెలె, దేముడు ప్రేమయి జా అస్సి. 9 కిచ్చొతె దేముడుచి ప్రేమ డీస అమ్క రుజ్జా జలి మెలె, జో దేముడు జోచొ సాంత పుత్తున్క ఈంజ లోకుమ్తె తెద్రయ్లన్. జో బలి జలిన్క అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చవ పరలోకుమ్తె బెదితి జీవ్ అమ్క దెతి రిసా. 10 ప్రేమ ముక్కిమ్క కిచ్చొతె డీస్తయ్ మెలె, అమ్ దేముడుక కిచ్చొ ప్రేమ కెర్లెన్తె నాయ్, మాన్సుల్చి అమ్చి ప్రేమ కిచ్చొ నెంజె, గని జొయ్యి అమ్క ప్రేమ కెర, అమ్ కెర్ల పాపల్ పుంచితె అర్పితుమ్ జో జతి రిసా, జోచొ పుత్తున్క ఈంజ లోకుమ్తె తెద్రయ్లొ. 11 జలె, ప్రేమ తిల గోతుసుదల్, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు అమ్క తెద్ది ప్రేమ కెర్లె జలె, ఆమ్ కి ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ తెద్ది ప్రేమ కెరుక. 12 కేన్ మాన్సు కెయ్ దేముడుక దెకుక నాయ్. గని అమ్ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ ప్రేమ కెర్తనుమ్ మెలె, దేముడు అమ్చి పెట్టి తత్తయ్, చి అమ్చితె జోచి ప్రేమ పూర్తి జా నెరవెర్చుప జతయ్, రుజ్జా జతయ్. జోచి ప్రేమక జయ్యి రుజ్జా మాన్సుల్ దెకుక జతయ్.

13 †ప్రబుచి తెడి తత్తనుమ్, జోచి జీవ్క జితనుమ్, చి జో అమ్చి పెట్టి తత్తయ్ మెన కీసి జానుమ్ మెలె, జోచి సాంత ఆత్మ అమ్చి పెట్టి జో దిలిసచి రిసా. 14 ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జో జంక మెన, జోచొ పుత్తున్క ఎత్తిక అబ్బొ జలొ దేముడు తెద్రవ అస్సి మెన అమ్ దెక కెర సాచి సంగితనుమ్.

15 యేసుక ††దేముడుచొ పుత్తుసి మెన కో ††ఒప్పునుల గే, జోవయించి పెట్టి దేముడు తత్తయ్, చి జేవ్ దేముడుచి తెడి అస్సి, జోచి జీవ్క జితతి. 16 దస్సి, దేముడు అమ్చి ఉప్పిరి ప్రేమ తిలిసి, అమ్చి ఉప్పిచొ జోచి ప్రేమ, జానుమ్ నంపజా అస్సుమ్. దేముడు ప్రేమయి, చి కో ప్రేమయ్చి తెడి తత్తయ్ ప్రేమ ఇండితయ్ గే, దేముడుచి తెడి తత్తయ్, జోచి జీవ్కయ్ జితయ్, చి దేముడు జో మాన్సుచి పెట్టి తత్తయ్.

17 కిచ్చొక దేముడుచి ప్రేమ అమ్చి తెన్ †పూర్తి జా నెరవెర్చుప జంక జోచి సెలవ్ మెలె, అమ్క ఎత్తిజిన్క పరిచ్చ కెర్లె వెల్లి దీసికయ్ 'సత్తిమ్ కెర్లమ్' మెన దయిరిమ్ తత్తు మెనయ్ జో జా సెలవ్ దెతయ్. జా దయిరిమ్ అమ్ కిచ్చొక జంక జయెదె మెలె, జో కీస్ జా అస్సి గే,

‡ 2:6, 24, 27, 28 చి 3:6, 24 చి 4:16 దెక, చి యోహాను 15:3-10 దెక. ††† 2:23, 3:23, 5:1, 5, 13 చి 5:20 దెక. ††† మత్తుయ 10:32-33 చి రోమయిల్ 10:9-10 దెక. § 12 నంబర్ కోడు దెక.

ఆమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్తె దసయ్ అసుమ్. జొయ్యి కీసి ప్రేమ అస్సె గే, ఆమ్ కి జోచి ప్రేమక మాన్యుల్క ప్రేమయ్ కెర్తసుమ్. ¹⁸ ప్రేమచి తెడి అమ్ తిలె, ప్రేమ అమ్ ఇండిలె, అమ్చి పెట్టి కిచ్చొ బయిమ్ తయె నాయ్. గని ప్రేమ పూర్తి తిలె, జా ప్రేమ బయిమ్ గెచ్చవ గెల్లయ్. బయిమ్ సిచ్చ జతిన్ తెన్ బెదితిసి, 'సిచ్చ జమ్దె' మెన అమ్ ఉచర్లె బిందె, చి కో బితయ్ గే, జోచి పెట్టి ప్రేమ పూర్తి జంక నెరవెర్చుప జంక నేతయ్ మెన రుజ్జు జతయ్. ¹⁹ దేముడు తొలితొ అమ్కయ్ ప్రేమ కెర్లొచి రిసాయి ఆమ్ జోక ప్రేమ కెర్తసుమ్.

²⁰ జలె, దేముడుక ఆమ్ ప్రేమ కెర్తన్ మెన కో సంగితయ్ గే, జో జోచి బావుడ్డిక ప్రేమ కెరె నాయ్ గే, జో అబద్దుమ్చొ. కిచ్చొక మెలె, కేన్ జవున్ దెకిలొ బావొక కో ప్రేమ కెర్తయ్ నాయ్ గే, జో నే దెకిలొ దేముడుక కీసి ప్రేమ కెరెదె! నెత్తె! ²¹ అన్నె, జో కిచ్చొ ఆగ్న అమ్క దా అస్సె మెలె, కో దేముడుక ప్రేమ అస్తి గే, జోచ బావుడ్డివొక ప్రేమ కెరుకయ్.

క్రీస్తుచి ఉప్పిచి నముకుమ్చి ప్రేమ

5 యేసుక తేద్రయిందె మెన దేముడు పూర్ణమ్ సంగిలొ దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్లొసా జలొ క్రీస్తు జొయ్యి మెన నంప కెర్లొ ఎత్తి మాన్యు దేముడుచొ బొద జయెదె, అన్నె, కో అబ్బొన్క ప్రేమ కెర్తయ్ గే, జో అబ్బొన్చ అన్నె బొదల్క కి ప్రేమయ్ కెర్తయ్.

² దేముడుచ బొదల్క అమ్ ప్రేమ కెర్తిసి కిచ్చొ రుజ్జుతె డీస్తయ్ మెలె, దేముడుకయ్ అమ్ ప్రేమ తా, అమ్ జోచి ఆగ్నల్ రితి †ఇండితిన్తె, ³ దేముడుచి ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తిలె, జోచ ఆగ్నల్ రితి ఇండుమ్దె. అన్నె, జోచ ఆగ్నల్ జాడు వయడ్డన నెంజితి. ⁴ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె జెర్మన్ కో జా తవుల గే, ఈంజ లోకుమ్చ బుద్దివొచి ఉప్పిరి జీన్తతి. ఈంజయ్ లోకుమ్చ బుద్దివొచి ఉప్పిరి జీన్తతిసి కిచ్చొ మెలె, యేసుచి ఉప్పిచి అమ్చి నముకుమ్.

⁵ మెలె, కో ఈంజ లోకుమ్చ బుద్దివొచి ఉప్పిరి జీన్తతి మెలె, యేసుకయ్ 'జొయ్యి దేముడుచొ పుత్తుసి' మెన కో నంపజా అస్తి గే, జెచ్చి. ⁶ పాని వాట్ లొయి వాట్ గెచ్చ అన్నె బార్ జా జో దేముడుచొ పుత్తున్ జలిన్ రుజ్జు జలొసా, జో రచ్చించుప కెర్లొసా జలొ, యేసుక్రీస్తు. జో ఎక్కి పాని వాట్ గెచ్చ బార్ జయె నాయ్ గని పాని తెన్ లొయి తెన్ బార్ జా అస్సె. అన్నె ఈంజ చి రిసా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సాచి సంగితయ్, కిచ్చొక మెలె దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సత్తిమ్ జా అస్సె. ⁷ అన్నె, యేసుక 'దేముడుచొ పుత్తుసి జొయ్యి', 'దేముడు తెద్రయ్లొ రచ్చించుప కెర్లొసా జలొ క్రీస్తు జొయ్యి' మెన పానితెచి సాచిచి జోవయించి సూయి జలి లొయిచి సాచి తెన్ బెదితి సాచి సంగితొసా కొన్సొ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మయి. జోవయించి ఆత్మచి సాచి ముక్కిమ్. కిచ్చొక మెలె, జోవయించి ఆత్మ సత్తిమ్చి. ⁸ జోక, †దొర్కు జల తిన్ని సాచుల్ అస్తి, చి జోవయించి సాచి బెదితయ్, కిచ్చొ కిచ్చొ సాచుల్ మెలె, జా పాని, జా లొయి, చి

⁹ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ. ⁹ ఆమ్ మాన్యుల్చి సాచి నంప కెర్తసుమ్ జలె, దేముడుచి సాచి అన్నెయ్ నంపజతిసి. అన్నె, దేముడుచి సాచి కిచ్చొ మెలె, యేసుక 'ఈంజొయి అంచొ పుత్తు' మెన జొయ్యి సాచి సంగ అస్సె. ¹⁰ పడ్డొ, దేముడుచొ పుత్తున్కయ్ 'నిజామి జోచొ పుత్తుసి' మెన కో నంపజవుల గే, జోవయించి పెట్టి దేముడుచి సాచి అస్సె. 'ఈంజొ అంచొ పుత్తు' మెన దేముడు సాచి సంగిలిన్చ ఉప్పిరి కో నముకుమ్ తితి నాయ్ గే, జోచి కోడు నంపజతి నాయ్ చి రిసా, జోక 'అబద్దుమ్చొ' మెన సంగిల్ రితి జతయ్.

¹¹ జలె, సత్తిమ్చి సాచి కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె జితి వాట, జాక దొర్కు జలి జీవు, దేముడు అమ్క దా అస్సె, చి ఈంజ జీవ్ కచి తెడి అస్సె. కత్తయ్ దొర్కు జతయ్ మెలె, జోచొ పుత్తున్చి తెడి అస్సె, జో తెయి దొర్కు జతయ్. ¹² కచి పెట్టి దేముడుచొ పుత్తున్ అస్సె గే, జోకయ్ జా జీవు. దేముడుచొ పుత్తుసి కచి పెట్టి తయె నాయ్ గే, పరలోకుమ్తె గెతి వాట, జాక దొర్కు జలి జీవు, జోకయ్ దొర్కు జయె నాయ్. ¹³ దేముడుచొ పుత్తున్చి నావ్క 'జయ్యి. జొయ్యి క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా' మెన తుమ్ జోక నంపజలసక 'పరలోకుమ్తె గెతి కెయ్క తెయ్క తాఁ గెతి వాటచి జాక దొర్కు జలి జీవు దొర్కు జలిన్చి రిసా తుమ్క దయిరిమ్ తవున్' మెనయ్ ఈంజ ఆమ్ రెగిడ్డసి.

¹⁴ అన్నె, జోచి తెడి అమ్క అన్నెయ్ కిచ్చొ దయిరిమ్ మెలె, జోచి ఇష్టుమ్ తెన్ బెదితిసి కిచ్చొ జవున్ జోతె అమ్ నజెలె, జో సూన్తయ్. ¹⁵ అన్నె, 'అమ్ కిచ్చొ నజెలె జో సూన్తయ్' మెన జానుమ్ జలె, జోతె అమ్ సంగిలిన్క 'దొర్కు జలి' మెన ఒప్పిన్చి రితి, 'కచితుమ్ దొర్కు జయెదె' మెన జానుమ్. ¹⁶ నంపజలొ కేన్ జవున్ బావొ మొర్నొ ఆన్తి పాపుమ్ కెర్లెగిన, అన్నెజొ బావొన్ దెకిలె, జా పాపుమ్ జోక మొర్తి సిచ్చ నే ఆన్తి రితి, "జోక చెమించుప కెరు మెన" జో అన్నెజొ దేముడుక ప్రార్దన కెర్లె, చి కచి పాపుమ్ మొర్తి సిచ్చ ఆన్తిన్ నెంజె జలె, జో అన్నెజొ ప్రార్దన కెర్లె రిసా, జో పాపుమ్ కెర్లొసాక దేముడు జీవ్ దెయెదె. గని మొర్తి సిచ్చ ఆన్తి పాపుమ్ కి తయెదె. కో దస్సి పాపుమ్ కెర్లె, జోచి రిసా ప్రార్దన కెర మెని నాయ్. ¹⁷ గాచి కిచ్చొ జలెకి పాపుమ్, గని సగుమ్ రగల్ పాపుమ్ మొర్తి సిచ్చ ఆన్తన నెంజితి.

¹⁸ 'కో దేముడుచి తెన్ జెర్మన్ జా అస్తి గే, పాపుమ్తె ఇండితి నాయ్' మెన జానుమ్. దేముడుచి పెట్టిచొ క్రీస్తు దస మాన్యుల్క రకితయ్చి రిసా, పాపుమ్ సికడ్డొ సయ్తాన్ జెచ్చి మాన్యుల్క చడె నాయ్. ¹⁹ అమ్మి జలె, 'దేముడుచ బొదల్ జా అస్సుమ్' మెన జానుమ్, అన్నె, అప్పెక ఒండి లోకుమ్ జో పాపుమ్ కెరయ్తొ సయ్తాన్చి అత్తి అస్సె మెన కి జానుమ్. ²⁰ అన్నెయ్ కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, నిజామ్చొ దేముడుక అమ్ జాన్తి రితి జో దేముడుచొ సొంత పుత్తుసి బార్ జా కెర, జోక చినితి జోక జాన్తి సిక్కి అమ్క దా అస్సె మెన జానుమ్. అన్నె, సత్తిమ్ తిలొ దేముడుచి తెడి, జోచొ పుత్తున్ యేసుక్రీస్తుచి తెడి అస్సుమ్. ఈంజొయి నిజామ్ తిలొ ఎక్కిలొ దేముడు. పరలోకుమ్తె బెదితి కెయ్క తెయ్క చెంగిల్ తతి వాట యేసుక్రీస్తుతయ్ దొర్కు జతయ్, జోక దొర్కు జలి జీవ్ జొయ్యి.

²¹ ప్రేమ తిల పుత్తర్ల, బొమ్మల్క జొకర్లిన్క తుమ్ దూరి తా.

† 2:23, 3:23, 4:15, 5:5, 13, 20 దెక. †† మెలె, అమ్ కీస కీస మాన్యుల్క ప్రేమ దెకవుక గే జోవయించ ఆగ్నల్తె, యేసుక్రీస్తుచ కొజొతె, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ ఎత్తితె జో దెకవ అస్సె. ‡ కీస బుద్దివొ మెలె, గోసల్, ఆసల్, చొబ్బొద్ది, కోపుమ్బుద్ది, దసవ ఎత్తి. †† యూదుల్చ ఆగ్నల్ తెన్ 'దొగుల తీర్ల సాచుల్ సంగిలిన్ బెదిలె సత్తిమ్' మెంతతి.

2 యోహాను

1 దేముడు నిసాన్లి †అమ్మక చి ఆవ్ చి సత్తిమ్ జాన్తన ఎత్తిజిన్ నిజామి ప్రేమ కెర్త తుచ బోదల్క ఆవ్ వెల్లో జలోసా రెగిడ్డి ఉత్తమ్. 2 కిచ్చొక ఇసి ప్రేమ తెన్ అస్సుమ్ మెలె, దొర్కు జలి ††సత్తిమ్ అమ్చి పెట్టి అస్సి, చి కెయక తెయక అమ్చి తెన్ తాఁ గెచ్చెదె.

3 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు తెంతో చి జో అబ్బొన్చొ పుత్తున్ జలో యేసుక్రీస్తు తెంతో జోచి దయ జోచి కన్యారుమ్ జోచి సేంతుమ్ అమ్చి తుమ్చి తెన్ తయెదె, చి జోచి సత్తిమ్ జోచి ప్రేమ తెన్ తమ్దె.

4 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు దిలి ఆగ్గు రితి తుచ బోదల్ జల నంపజలసతె సగుమ్జిన్ సుబుమ్ కబుర్తె తిలిన్చి సత్తిమ్ ఎత్తి నిదానుమ్ నంప తా, జా సుబుమ్ కబుర్తె తిలిన్ తెన్ బెదితి సత్తిమ్ ఇండితతి మెన సూన ఒగ్గర్ సర్ద జలయ్. 5 అన్నె, అప్పె, అమ్మ తుమ్క ఏక్ కోడు బతిమాల్పా జా రెగిడ్డిసి. తుమ్క నొచి ఆగ్గు రెగిడ్డిసి నెంజె, గని మొదొల్ తెంతో చి ఆగ్గు ఈంజ. కిచ్చొ మెలె, అమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమయ్ కెరుక. 6 అన్నె, ప్రేమ కిచ్చొ జతయ్ మెలె, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుచ ఆగ్గుల్ రితి అమ్ ఇండుక. మొదొల్ తెంతో తుమ్ సూన్లి ఆగ్గు కిచ్చొ మెలె, తుమ్ ప్రేమయ్ ఇండుక.

† 'అమ్మ' ఇన్నె సంగిలె, కేన్ జవున్ సంగుమ్క టాలి జతయ్ మెన, చి 'తుచ బోదల్' మెన సంగిలె, జా సంగుమ్తెచ మాన్యుల్కయ్ టాలి జతయ్ మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి. †† యోహాను 14:6, 16-17 దెకిలె, యేసుయి దొర్కు జలి సత్తిమి, చి జోవయించి పరలోకుమ్చి సుద్ది సత్తిమ్ తిలి ఆత్మ అమ్చి పెట్టి జో దా అస్సి. యోహాను 8:32, 36 కి దెక. వడ్డా యేసు సంగిలిసి, దేముడు అబ్బొసి సంగిలిసి, జోవయించి సుబుమ్ కబుర్ సత్తిమి; యోహాను 8:45-47, చి యోహాను రెగిడ్డి ఈంజ 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 9-10, గలతీయుల్ 2:5. కొలొస్సియుల్ 1:5 కి దెక. † యోహాను రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 2:8 దెక, చి యోహాను 13:34, చి మత్తయి 22:37-40.

మోసిమ్ బోదచి రిసా జాగర్త

7 అన్నె, ఒగ్గజిన్ మోసిమ్ సంగితన ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జా బుల్లతి, యేసుక ††దేముడుచొ పుత్తుసి జో, జో దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా జలో క్రీస్తు జా, మాన్యు జా జెర్కున్ జా అస్సి' మెన ఒప్పునుక నెసితన. దస మాన్యుల్ మోసిమ్చ, క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలస. 8 జలె, తుమ్ సైమ సేడ దొర్కు కెరన్లి బవుమానుమ్ నే పిట్టవన్తి రితి, గని తుమ్చి బవుమానుమ్ పూర్తి దొర్కు కెరంతి రితి జీన్తి రితి, తుమ్ దెకన. 9 కో పురె గతి రితి వెల్లో మెనన క్రీస్తుచి బోదనక నిదానుమ్ తయె నాయ్ గే, జో మాన్యు ††దేముడుచొ నెంజె. దేముడు అబ్బొన్ కి జోచి పెట్టి నాయ్. గని, క్రీస్తుచి బోదనకయ్ కో నిదానుమ్ అస్తి గే, అబ్బొన్ జలో దేముడుచ కి పుత్తున్ జలో యేసుచ కి జా అస్తి. అబ్బొన్ కి పుత్తున్ కి జోచి పెట్టి అస్సి. 10 ఈంజయ్ బోదన నే ఆన్తె కో తుమ్తె అయ్లె, గెరి టాన్ దాస నాయ్, జోక జోకర నాయ్. 11 కిచ్చొక మెలె, కో జోక జోకర్తయ్ బెదవంతయ్ గే, జో మాన్యుచి తప్పు కామ్తె బెదిల్ రితి జతయ్.

12 తుమ్క అన్నె ఒగ్గర్ రెగుడుక జతి, గని కాగ్గుమ్క సిర్క రెగుడుక నెసి. తుమ్క అమ్క పూర్తి సర్దసంతోసుమ్ కెర్తి రితి తుమ్తె సొంత జా దెకయి లట్టబుక ఇస్తుమ్ జతసి.

13 దేముడు నిసాన్లి తుచి ఇన్నెచి ††బయ్దిచ ††బోదల్ రితె జలస తుమ్క జోచి జొబర సంగితతి.

†† యోహాను రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 2:23, 3:23, 4:15, 5:1, 5, 13, 20 దెక.

‡‡ యోహాను రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 2:23, 5:12 దెక. ‡‡‡ 1 నంబర్ కోడుతె తిలి రితి, 'బేన్ది' మెలిసి ఏక్ వేల అన్నెక్ సంగుమ్క టాలి జతయ్. చి 'బేన్దిచ బోదల్' మెన సంగిలె, జా అన్నెక్ సంగుమ్తెచ మాన్యుల్కయ్ టాలి సంగితయ్. ‡‡‡ 1 నంబర్ కోడుతె తిలి రితి, 'బేన్ది' మెలిసి ఏక్ వేల అన్నెక్ సంగుమ్క టాలి జతయ్. చి 'బేన్దిచ బోదల్' మెన సంగిలె, జా అన్నెక్ సంగుమ్తెచ మాన్యుల్కయ్ టాలి సంగితయ్.

3 యోహాను

- 1 సత్తిమ్మక ఆవ్ ప్రేమ తిలో గాయుక ఆవ్ వెల్లో జలోసా రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.
- 2 ప్రేమ తిలో మింత, తుక చెంగిల్ తవున్, మెన ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తసి. తుచి ఆత్తుతె చెంగిల్ అస్సిన్ మెన జాని.
- 3 కీసి మెలె, బావుడ్లు జల సగుమ్జిన్ అయ్లి పొది, తుయి సత్తిమ్ ఇండితిన్చి రిసా సాచి సంగిల, చి ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జలయ్.
- 4 ఎత్కిచి కంట అంక కిచ్చొ కోడు ఒగ్గర్ సర్ద కెర్తయ్ మెలె, అంచ బోదల్ సత్తిమ్ ఇండితిసి ఆవ్ సూన్లె, జయ్యి అంక ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ కెర్తయ్. జాచి కంట అంక జీన్లె సర్ద నాయ్.
- 5 ప్రేమ తిలో మింత, బావుడ్లుక తుయి కిచ్చొ తోడు కెర్లె, నిదానుమ్చి కామ్, జా, ముక్కిమ్క వేర తెంతో అయ్లసక, జలె,
- 6 ఇన్నెచి సంగుమ్చి మొక్కె తుచి ప్రేమచి రిసా, ఇన్నె అయ్ల బావుడ్లు సంగ అస్సి. దేముడుచి సేవక బెదితి ప్రేమ తెన్ దస మాన్సుల్క మరియాద దెక జేవ్ గెతి వాట్క సరి జతి తోడ్ దాయ అన్నె తెర్తయ్లె, చెంగిలి. దస్సి కెర్లె తా. 7 కిచ్చొక మెలె, 'ప్రబుచి సేవకయ్' మెన జేవ్ బార్ జా అస్సి, చి ఎత్కి అదికారుమ్ దేముడుక నంప నే జలసతె కిచ్చొయ్ తోడు నజీతి నాయ్. 8 జాకయ్, అమ్ నంపజలసక కి దస మాన్సుల్క తోడు దెంక చెంగిలి. దస్సి కెర్లె, సత్తిమ్చి రిసాచి జోవయించి సేవతె ఆమ్ కి జోవయింతెన్ బెద తమ్దె.
- 9 తుమ్తెచి సంగుమ్క కిచ్చొగె రెగ్గి అస్సి గని దియెత్తెపె సొంత గవురుమ్ ఉచరన వెల్లో మెనన, అంచి అదికారుమ్క 'అస్సి' మెన

ఒప్పునె నాయ్. 10 జాకయ్, ఆవ్ తుమ్తె అయ్లె, జో అంచి రిసా గర్చ కొడొ, ఆరిచ నిందల్చ కొడొ సంగితె తతిన్చి రిసాచి తీర్పు సంగుమ్దె. జా తప్పుచి కంట అన్నె కిచ్చొ తప్పు జో కెర్తయ్ మెలె, సత్తిమ్చ వేర తెంతోచ బావుడ్లుక మరియాద దెకె నాయ్, చి 'మరియాద దెకుమ్దె' మెన ఇస్టుమ్ జత అన్నె మాన్సుల్క పిట్టవ, సంగుమ్ తెంతో ములయ్తయ్.

11 ప్రేమ తిలో మింత, గర్చిక దెక తుయి సిక్కు నాయ్, గని చెంగిల్చిక దెక దస్సి ఇండు. కో సత్తిమ్ ఇండితయ్ గే, దేముడుచొ మాన్సు జతయ్. కో గర్చి బుద్ది ఇండితయ్ గే, దేముడుక నే దెకిలోసా మెలి రితి జతయ్. 12 దేమేత్తి చి రిసా ఎత్కిజిన్ 'చెంగిలోసా' మెన సాచి సంగితతి, జోచి సత్తిమ్ కి జోచి రిసా సాచి జతయ్. ఆవ్ కి జోచి రిసా 'చెంగిలోచొ' మెన సాచి సంగితసి, అన్నె, అంచి సాచిక 'సత్తిమ్చి' మెన తుయి జాన్సి.

13 తుక అన్నె ఒగ్గర్ రెగుడుక జతి, గని పుస్తకుమ్చి సిర్త తెన్ రెగుడుక నెసి. 14 బే బేగి తుమ్తె జెంక ఉచర్తసి, చి అయ్లె, ఆవ్ తుయి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దెక సొంత లట్టబుమ్దె.

15 తుక సేంతుమ్ తవున్. తుచ అమ్చ గోతుసుదల్ తుక జోవయించి జోబర సంగితతి. ఒత్తచ గోతుసుదల్ ఎత్కిజిన్క అంచి జోబర సంగు.

† యోహాను రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తుమ్ 3:6 దెక.

యూదా

1 దేముడు అబ్బొనీచి తెడి ప్రేమ తిల, †యేసుక్రీస్తుచి రచ్చనచి తెడి తిల, జేవ్ నిసాన బుకార్లసక యేసుక్రీస్తుక ††సేవ కెర్తొసా జలో, యాకోబుచొ బావొస్ జలో, యూదా రెగిడ్డి ఉత్తుమ్.

2 ప్రబుచి కన్నారుమ్, సేంతుమ్చి ప్రేమ అన్నె తుమ్క ఒగ్గర్ కలుగు జవున్!

దేముడుక విరోదుమ్ జలిన్చి రిసా జాగర్త తత్తి కోడు

3 ప్రేమ తిల బావుడ్లు, అంచి తుమ్చి రచ్చనచి రిసా తుమ్క ఉత్తుమ్ రెగుడుక ఒగ్గర్ ఇష్టుమ్ జలయ్. గని, కిచ్చొచి రిసా ముక్కిమ్క అప్పెయి రెగుడుక మెన అంక జానయ్ జలి మెలె, ఆము తూమ్ ప్రబుచి సుద్ది జా జోచయ్ జల మాన్సుల్క ముక్కిమ్క దిలి సుబుమ్ కబుర్ మొత్తుమ్చి నముకుమ్ పాడ్ నే జతి రితి తుమ్ దెక, వేర మాన్సుల్ వేర సికడ్ల ప్రబు అమ్క దిలి జా బోదచి రిసా చెంగిల జబాబుల్ తుమ్ దాస. 4 కిచ్చొక మెలె, “ఈంజ బోదనక జేవ్ నిదానుమ్ నెంజిలి రిసా సిచ్చ జతు” మెన దేముడు ఒగ్గర్ అగ్గె తెంతొ రెగిడ్లస సగుమ్జిన్ తుమ్చి సంగుమ్తె ఉప్రమెన్నుక లుంకచోరు †బెద అస్తి. దేముడుక నేన్ల జోవయింబి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జల జేవ్ మాన్సుల్ కిచ్చొ కెర్తొతి మెలె, ††దేముడు అమ్క ఆగ్గుల్ రితి తెంతొ విడ్లల్ కెర అస్సె, చి ఆమ్ కిసి ఇండిలెకి బాద నాయ్. అమ్ కిచ్చొ కెర్తొ కి, జోచి దయక అమ్క రచ్చించువ కెరెదె మెన సంగ, దేముడుచి కోడు మార్పువ కెర్తొతి, చి జోవయింబి ఆగ్చవ ఆసల్ ముడ్తో నే కెరంతె “దస్సి ముడ్తో కెరనుక నాయ్” మెన అన్నె మాన్సుల్క కి సికడ్లతి, చి అమ్చొ ఎత్తి ఎజొమాని, ఎక్కి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక ††దేముడు నెంజె మెన సంగిల్ రితి జా, జోచి మరియూద కడ్డి రితి ఇండితతి.

5 బలె, తుమ్క “కెయ్చ పచ్చుత్ నాయ్” మెన తుమ్క అమ్ అగ్గె పూర్తి సూనయ్లమ్. తెడిడి సూన్తదు జలె, జతి. గని తుమ్క అన్నె ఉచార కెరయిందె. ఐగుప్తు దేసిమ్ తెంతొ అమ్చ పైజల్ జల ఇస్రాయేలుల్క రచ్చించువ కెర్తొ దేముడు పడ్తో జేవ్ పైజల్తెవ జోవయింక నంపనెంజిలసక ††మొర్తి సిచ్చ దిలన్.

6 అన్నె, జోవయింక దిలి కామ్, జోవయింక దిలి టాన్ ములిల ††దేముడుచి దూతల్క దేముడు కిచ్చొ సిచ్చ దా అస్సె మెలె, ఎత్తిక తీర్పు కెర్తొ ఆకర్ దీన్క, ముక్కిమ్ జలి దీసిక జేవ్ సిచ్చ జతె ఎదక, ఎట్టొచి కంట ఎట్టొ తిలన్చి అందతె జేవ్ రకితి రితి, కో కెయ్చ యిప్పుక నెతిర గొల్పుల్ తెన్ జో బంద దా అస్సె.

7 దస్సియి కి, అమ్క అన్నెక్ కామ్ జాగర్త దెకయ్తయ్. కేన్ మెలె, †సాదొమ చి గొమొరా పట్టల్ చి జోవయింబి సుట్టునంతవ పట్టల్చ మాన్సుల్ కి దేముడు సెలవ్ నే దిలి రితి వేరయ్ ఆసల్ జా, మున్నుబోదల్ తెన్ మున్నుబోదల్ సాని జతె తిల. అమ్క జాగర్త

† నెంజిలె, యేసుక్రీస్తుచి సేవ కెర్తొ మెన తుమ్ నానినుమ్ నే జతి రితి ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెక తిల,.... †† నెంజిలె గొత్తిమాన్సు నెంజిలె గొత్తి సుదొ. † పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:1 చి కోడుతె ‘దస్సి జర్తు జయెదె’ మెన సంగిలన్. ఇన్నె, యూదా రెగిడ్డినతె ‘ఇర్లు జలి’ మెన దెకితసుమ్. †† పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:19 దెక. †† పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:1 దెక. ††† నిర్దుమాండుమ్ 32:1-28, 35, సంక్యాకాండుము 11:1, 14:29, 30, 35. †††† ఆదికాండుమ్ 6:1-7, పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:4. జేవ్ దూతల్ మాన్సుల్చ తెబోదల్ తెన్ లంజె జల. § ఆదికాండుమ్ 18:20-29 చి పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:6 దెక.

దెకయ్తి రిసా జోవయింబి సిచ్చ కిచ్చొ మెలె, ఆగితె సిచ్చ జల, చి కెయ్చ నే విజితి ఆగితె జేవ్ సిచ్చ జవుల.

8 దస్సి, ††తుమ్చి సంగుమ్తె బెదిల ఉప్రమెన్నుచి ఈంజేవ్ మాన్సుల్ కి, వెర్తి సిచ్చల్ దెకిల్ రిత జా, లంజెకమొ కెర జోవయింబి ఆగ్ గార్ కెరంతతి, దేముడుచి అదికారుమ్క బితి నాయ్, చి జో దేముడు కబుర్ తెర్తయ్ల పరలోకుమ్చి గవురుమ్చి ఉజిడ్చ దేముడుచ దూతల్క †††దూసుప కెర్తొతి. 9 ††గని మోసి పూర్తుమ్చొ ††మొర్తిన్తె జోచి ఆగ్చి రిసా వెల్తో దూత జలో మికాయేలుచి ఉప్పిరి సయ్తాన్ వాదన కెర్తి పొది, మికాయేలు సయ్తానుక దూసుప కెర్తి తీర్పు సంగుక అదికారుమ్ ఉచరనె నాయ్, గని ఎక్కి ఈంజ, “ప్రబుయి తుక తుచి తప్పుచి తీర్పు సంగున్” మెలన్.

10 ††అమ్ అప్పె సంగిత ఉప్రమెన్నుచ మాన్సుల్, మాత్తుమ్, జేవ్ అర్దుమ్ నే కెరన్సిసి కిచ్చొ జలెకి జేవ్క దూసుప కెర్తొతి, అన్నె, జంతువుల్ రిత అర్దుమ్ నెంతె జోవయింబి ఆగ్చివ ఆసల్ కిసి దస్సి జర్తు కెరంతతి గే మెన జేవ్ కి దస్సి, బుద్ది నెంతె, జోవయింబి ఆగ్చివ ఆసల్ కెర కెర పాడ్ కెరంతతి. జా ఆస జర్తు కెరంతిసి జోవయింక సొంత పాడ్ కెర్తయ్. 11 అయ్యె! జోవయింబి సిచ్చ కెర్తి సిచ్చ! కిచ్చొక మెలె, ††బావొస్క మాల్తో కయ్యాను పూర్తుమ్చొ గెలి వాల్ ఇండితతి, చి కిచ్చొ కిచ్చొ డబ్బుల్ లాబుమ్క ఆస జా, ††బిలామ్ పూర్తుమ్చొ కెర్తి తప్పుతె జేవ్ కి జోవయింబి బుద్ది వికంతతి, చి ††కోరహు పూర్తుమ్చొ కిసి మోసేచి దేముడు దిలి అదికారుమ్ పాడ్ కెరుక ఉచర్తొ గే, జేవ్ కి దస్సి, దేముడుచి కామ్ జోచి అదికారుమ్ పిట్టవుక ఉచర్తతి, చి కోరహు చి జోచి పచ్చెన గెల మాన్సుల్చి రితి నానినుమ్చి సిచ్చ జా ††మొరుల.

12 పడ్తో, ప్రబుచి తెడిచి తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్తి గుర్తుచి 18అన్నిమ్ కెర్తినతె జేవ్ ఉప్రమెన్నుచ మాన్సుల్ బెద, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్, గని జోవయింక జెచ్చి దెకన, ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి గమ్మత్ తెన్ కతిన్క, జేవ్ మరియూద నెంజిలిన్క ముర్కి మర్కుల్ రిత జా, జా ప్రేమ దెకయ్తి గుర్తుచి అన్నిమ్చి విలువ కడ్లతి. అన్నె జేవ్, 19వారు కెర్తొ మబ్బు తిలె కి పాని నే జతె కిసి ఉడ్ల గెతయ్, గే, జేవ్ కి దస్సి. జేవ్ కి జా మబ్బుచి రితి కామ్క నెంజితి. అన్నె, అంజూరుమ్ రూకు

§† పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:10 దెక. §†† పూర్తుమ్ ‘దేముడు దెతి సిచ్చ జర్తు కెరుక’ మెన మాన్సు రూపుమ్ జల దొగుల దూతల్ ఏక్ సుట్టు సాదొమ పట్టుమ్తె గెతికయ్, జా పట్టుమ్చ మున్నుబోదల్ జేవ్ దూతల్క లంజె కెర జోవయింబి మరియూద కడుక ఉచర్త. ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక అడ్లు కెర గుడ్డి కెర్తన్. ఆదికాండుమ్ 18:20, 22, చి 19:1-11. యూదా ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్ల పొదుల్ కి ప్రబుచ కబుర్లు సంగిల మాన్సుల్క పాపుమ్చ మాన్సుల్ దూసుప కెర్తొ తిల, చి అగ్చి ఇన్నెక టాలి జతయ్. §† పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:11 దెక. §†† ద్విత్తియోపదేశ కాండుము 34:1-8. §† పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:12. §†† ఆదికాండుమ్ 4:1-16. §§† పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:15 దెక. బిలామ్ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా జలెకి, చెత్తర్ తప్పుల్ కెర్తొ. ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు మార్పువ కెరుక ఉచర్తొ, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుక విరోదుమ్ తిల మాన్సుల్ “డబ్బుల్ దెమొదె” మెంతికయ్, జా డబ్బుల్ ఆసకయ్ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు పిట్టవుక ఉచర్తొ, సంక్యాకాండుము 22:2-35, 31:16. పడ్తో, బొమ్మల్క బలి దిలిసి ప్రెజల్ కంక సికడ్లొ, చి ప్రెజల్ లంజె జతి రితి సికడ్లొ, డీసయ్లిన్ 2:14. §§§ సంక్యాకాండుము 16:1-35. §§§§ కోరహుక చి జోవయింబ సగుమ్జిన్ మాన్సుల్క బుయి గిడ గెలన్, చి జోవయింబ అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ ఆగ్క డడ్లయ్ గెల. 18 పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:13. 19 పేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:17 దెక.

చెంగిల్ తిలె, చల్లి పొది పాసి అయ్లె పొది రూక్తె పండ్లు దెరుల, గని పంటో లాయితి పొది పాసి అయ్లె కి, జేవ్ మాన్యుల్ కామ్క నెంజితో రూకు రిత జా, చి †దొవ్వెర్ మొర్ల రిత జతతి. ¹³ అన్నె జేవ్, సముద్దుమ్తెచ వెర్రి కెర్లల్చ రిత జా, జోవయించి సొంత పాపుమ్చి పొగ్గుర్ ఉడ్డిత్ రితి కెర్తతి. అన్నె కీస జతతి మెలె, ఎక్కితె సొంత టాన్తె వాట్ పిట బులై తిల సుక్కల్చ రిత తవుల, చి దేముడు దిలి జోవయించి సిచ్చ కిచ్చొ మెలె, ††ఎత్కిచి కంట అందర్ తిలిన్తె గెచ్చుల.

¹⁴ తొలితొచొ మాన్యు ఆదాము ఎక్కిలో తెంతో హనోకు ఎద వర్చు తెన్ సత్తు కుటుంబల్ జలి. హనోకు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ ఇనాయంచి రిసా ఇనెయి మెన సంగిలన్.

“ఆదె, జోవయించ పరలోకుమ్చ ఎతివాట్జెన్ దూతల్ ఎత్కి తెన్

¹⁵ ‘ఎత్కిక తీర్పు కెరుక, చి దేముడుక నేన్లస నెసిలస ఎత్కిక, జోచి మరియాద కడ్డ జేవ్ కెర్ల పాపుమ్ కమొచి రిసా జోవయించి నేరిమ్ వయడుక, చి జోవయించి రిసా జేవ్ పాపుమ్లు సంగిల ఎత్కి కోపుమ్ కోడుచి నేరిమ్ వయడుక’ మెన ప్రబు ఉత్త అయ్లన్.”

¹⁶ ఉప్రమెన్చుచి అమ్ సంగిల మాన్యుల్ నిజామి తిరిమ్ తిరిమ్ గోసల్ లట్టబ్బస, దేముడుచి ఉప్పిరి సేంతుమ్ నెంజి వేర వేరచి ఒగ్గక ఆస జతస, జోవయించ ఆసల్ రితి ఇష్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితస, బడాయ్ లట్టబ్బస, లాబుమ్క అన్నె మాన్యుల్క పులయ్తస జవుల.

† మాములుమ్ మొర్లు కి తయెదె, ఆకచి మొర్లు కి తయెదె. ఆకచి మొర్లు మెలె, ప్రబుక విరోదుమ్ జలస వెల్లి ఆగి గొయ్తె సిచ్చ జతిసి, ఈంజ. డీసయ్లిసి 2:11, 20:6, 14 చి 21:8 దెక. మెలె, మొర్లొ రూకు రిత జా, పలితుమ్ దెర్రి నాయ్, చి జేవ్ పలితుమ్ దెర్రిన్చి రుజ్జు డీసిలి పడ్డొక ఉట్టి. జా పూర్తి మొరుల. †† వేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 2:17.

సత్తిమ్చ నంపజలసక అన్నె జాగర్ల సంగిలిసి

¹⁷ తూమ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, తుమ్ కిచ్చొ ఉచార కెర మెలె, †అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచ బారికుల్ జోచి సెక్కిక సంగిలిసి.

¹⁸ జేవ్ జోవయించ బారికుల్ తుమ్క, ††“ఆకర్ దినాల్క సత్తిమ్చి ఉప్పిరి ఆస్తన బార్ జవుల. దేముడుక విరోదుమ్ జల జోవయించి పాపుమ్చ ఆసల్ రితి ఇండుల”

మెన తుమ్క సంగిల. ¹⁹ జేవ్ సంగిల్ రితి ఈంజేవ్వి మాన్యుల్ నంపజలసతె జట్లు కెరయ్తతి, దేముడుచి సుద్ది జోవయించి పెట్టి తయె నాయ్, చి జోవయించి సొంత ఆగుచ ఆసల్ రితి ఇండితతి.

²⁰ గని తూమ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ప్రబుచి సత్తిమ్చి చి తుమ్చి నముకుమ్తె డిట్టుమ్ కెరన. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కిక ప్రార్దన కెర. ²¹ దేముడుచి ప్రేమ ఇండుక దెకన. పరలోకుమ్తె బెద కెయ్చ తెయ్చ జితి వరుమ్ అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు జర్గు కెర్లె ఎదక, జాక నిదానుమ్ రక. ²² పడ్డొ, సగుమ్జిన్ అన్మానుమ్ జా అస్తి. జోవయించి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా, సత్తిమ్ దెకవ. ²³ సగుమ్జిన్క ఆగి తెంతో ఉర్లిల్ రితి సయ్తాన్చి తెంతో రచ్చించుప కెర, పడ్డొ, సగుమ్జిన్క, జోవయించి పాపుమ్తె నే బెదితి రితి జాగర్ల తా, బియ్ జోవయింక కన్కారుమ్ దెక.

ఆకర్ కోడు

²⁴ జలె, తుమ్ పాపుమ్తె అన్నె నే సేడ్డి రితి తుమ్క రకుక తెర్లొ, జోవయించి పరలోకుమ్చి ఉజిడతె తుమ్ పొరపాట్ నెంతె సర్ల తెన్ జోచి మొక్కె టీవ్తి రితి దొర్కు జలిసి జెయిమ్ కెరుక తెర్లొ ²⁵ ఎక్కిలో దేముడు జలో, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి అత్తి అమ్క రచ్చించుప కెర్లొసా జలో దేముడుక పరలోకుమ్చి ఉజిడి, గవురుమ్, అదికారుమ్, సెక్కి, కిచ్చొ నెంజిలి అగ్గె తెంతో తా, అప్పె కి, కెయ్చ తెయ్చ కి నే పిట్టె తవున్! ఆమేన్!

‡ వేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 3:2 దెక. †† వేతురు రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తుమ్ 3:3 దెక.

ప్రకటన

మొదోల్ కోడు

1 యేసుక్రీస్తు, జోచ సేవ కెర్తనక దెకవుక మెన బే బేగి జర్గు జంక తిలిసి దేముడు అబ్బొసి జోక దిలన్. బే బేగి జర్గు జంక తిలిసి జా ఎత్తి, జోచో సేవ కెర్తొసా యోహానుక జోచో దూతచి అత్తి డీసవ దిలయ్. 2 జలె, దేముడుచి ఈంజ కబుర్చి రిసా, యేసుక్రీస్తు దెకయ్చి ఈంజ సాచిచి రిసా, జా ఎత్తి దెకిలిన్చి రిసా యోహాను ఇన్నె సాచి రెగిడ్డసి. 3 జర్గు జంక తిలిన్చి ఈంజ కబుర్ అన్నె కో సదు కెరుల గే, ఇన్నెక కో సూన ఇన్నె సంగిల్ రితి కెరుల గే, జోక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ జర్గు జంక దెర్రి సమయుమ్ పాసి జా జెతయ్.

4 ఆసియా ప్రదేసిమ్చ †సత్తు †సంగుమ్లచక ఆవ్ యోహాను కిచ్చొ కబుర్ రెగిడ్డసి మెలె, కెయ్చక తెయ్చక తిలొసా, తతొసా, జెంక తిలొసా తెంతొ, పడ్డొ జోచి సింగాసనుమ్చి పురెతొ తతా †సత్తు ఆత్తుల్ తెంతొ, 5 పడ్డొ నంపజలి సాచి నిదానుమ్తె ఇండ, మొర అన్నె జీవ్ జతనక తొల్పురి జతొ, ఒండి లోకుమ్చ రాసల్క ఏలుప కెర్తొ యేసుక్రీస్తు తెంతొ దయ, సేంతుమ్, తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్. యేసుక్రీస్తు అమ్క ప్రేమ కెర, జోచి మొర్నిచి అర్నితుమ్ జలి సాంత లోయి సువడ కెర, అమ్చ పాపల్చి సిచ్చ తెంతొ అమ్క విడ్డల్ కెర్తన్. 6 జో అమ్క జోచో దేముడు జలొ జోచో అబ్బొస్చి రాజిమ్, పూజర్గు జతి రితి, సేవ కెరుక మెన జో జర్గు కెర అస్సె, జా ఎత్తిచి రిసా జో యేసుక్రీస్తుక కెయ్చక తెయ్చక గవురుమ్ అదికారుమ్ తవున్! †ఆమేన్! 7 ఈండె, మబ్బుల్ తెన్ జో పరలోకుమ్ తెంతొ అన్నె ఉత్త జెయెదె, చి ఎత్తి అంకివో జోక దెకుల. జోక మార్గన ఎత్తిజిన్ కి. అన్నె జోక అగ్గె మార తిలన్ జలె 'బలె తప్పు కెర్తమ్' మెన ఒండి లోకుమ్చ సెకుమ్లుచ మాన్సుల్ ఏడుకుడు జవుల. దస్సి జర్గు జవున్! †ఆమేన్!

8 కెయ్చక తెయ్చక తిలొసా, తతొసా, జెంక తిలొసా, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ ప్రబు జలొ దేముడు, జొయ్యి మొదోల్ జొయ్యి ఆకర్ మెన అర్దుమ్ జలి, "ఆవ్ అల్పా, ఆవ్ ఓమెగ" మెన సంగితయ్.

పత్మాన్ డిబ్బుతె యోహాను తిలి పొది యేసుప్రబు డీసిలిసి

9 ఆవ్ తుమ్చో బావో జలొ యోహాను, జలె, యేసుచి తెడి తుమ్చి తెన్ ఈంజ కాలుమ్చ బాదల్ సేడ తుమ్చి తెన్ ఓర్చుప జతసుమ్. తుమ్చి తెన్ యేసుచి తెడి జోచి రాజిమ్తె, బెద ఏలుప కెర్తనుమ్. జలె, ఆవ్ యోహాను, దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్, యేసుచి రిసాచి

† యూదుల్ తెన్, 'సత్తు' మెలి నంబక కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, పూర్తి తిలిసి ఇన్నె దొప్పిచి తిన్ని నంబర్లు అద్యయల్తె ఏక్ సత్తు సంగుమ్లుచ నవ్వొ దెర జోచయింక ఎక్కెక్ కబుర్లు సంగెదె, గని ఏక్ వేల ఈంజ 'సత్తు' నంబర్ ఒండి లోకుమ్చ నంపజలసచ సంగుమ్లు మొత్తుమ్క కి ఏక్ టాలి జయెదె. †† 'సంగుమ్' మెలె, ఏక్తెచ నంపజలన మొత్తుమ్క 'సంగుమ్' మెనుక జతయ్. † సత్తు ఆత్తుల్ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక సంగితయ్. ఇన్నె సత్తు మెలె, పూర్తి తిలిన్చి అర్దుమ్ కి, పూర్తి సత్తిమ్ తిలిన్చి అర్దుమ్ కి తయెదె. పూర్తి సెక్తి తిలిన్చి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. పడ్డొ ఒండి లోకుమ్తె తిలిసి ప్రబుచి ఆత్తు దెకిలిన్చి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె; జెకర్కా 4:10. †† ఎల్లి బాస తెన్ ఇన్నె 'ఆమేన్' మెనుల. జా కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'తెర్దిలి!'. 'జర్గు జవున్!' †† ఎల్లి బాస తెన్ 'ఆమేన్!' మెనుల. కుపేయ బాస తెన్ తెదిలి మెన సవుల

సాచి, సూనయ్తె తిలి రిసా జేలి జా పత్మాన్ డిబ్బుతె తిలయ్. 10 ఒత్త తిలె, ప్రబుచి బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడన్లి దీసి, దేముడుచి జో యేసుప్రబుచి ఆత్తుతె అంచి ఆత్తు తెన్ ఆవ్ బెరవ తిలి పొది, అంచి పడ్డొ, నప్పిమూర్చి అవాడ్ కీసి గట్టిజ జయెదె గే, దస్సి ఏక్ ఒగ్గర్ అవాడ్ సూన్లయ్. 11 "తుయి అప్పె కిచ్చొ దెకితె గే, ఏక్ ††పుస్తకుమ్తె రెగ్గ, నంపజలసచ ఆవ్ సంగిత సత్తు సంగుమ్లుతె తెద్రవు. ఎపెసు, స్పూర్గు, పెర్గము, తుయత్తెర, సార్దీస్, పిలదెల్చియ, అన్నె లవొదికయ పట్టుమ్తెచి సత్తు సంగుమ్లుతె తెద్రవు" మెన జా అవాడ్ అంక సంగిలన్.

డీసన్ సేడ్డిసి

12 తెదెడి అంక జా కోడు సంగిలి అవాడ్ తిలొసాక దెకుక మెన, ఆవ్ పసిల్లె, సత్తు దివ్వొ తిత బజక తెయార్ కెర్ల తంబల్ దెకిలయ్. 13 జేవ్ తంబల్చి నెడెమె ఎక్కిలొ టీవోజ తిలొ. జో కీసా తిలొ మెలె, ††మాన్సు జా జెర్రిలొ రిలొ డీస, చట్టె పాచితి దిగిల్ లాల్చి గలన తా, గుండె బజచి పట్టె †బందన తిలొ. 14 జోచి ††బోడిచి సెండి, పూర్తి చొక్కిలి ఊలుచి ఎదిలి, మంచుచి ఎదిలి చొకు తయెదె. జోచ అంకివో, ఆగివో లగిలి రితి తిల. 15 జోచ చట్టొ, ఆగితె డడ్డ దగదగాల్లు మెర్చుప జతి కంచుచి రితి తిల. జోచి అవాడ్, వెల్లి బూరుమ్చి పాసి సూయి జతి అవాడ్చి రితి బడబడాల్లు జయెదె. 16 జోచో ఉజెల్ అత్తి సత్తు సుక్కల దెర తిలన్, చి జోచి చొండి తెంతొ దొన్ని పక్కలె వాండి తిలి కండా బారో జతె తిలి, చి జోచి మొకొమ్, పొర్దు పూర్తి సత్తు తెన్ ఉజెడి లగితె పొది కీసి తయెదె గే, దస్సి జలె. 17 జోక దెకిల్ బేగి, మొర్లో రిలొ జా జోచి చట్టె సేడ గెలయ్. గని జోచో ఉజెల్ ఆతు తెన్ అంక చడ, అంక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "తుయ్ బి నాయ్. ఆవ్ తొలిచొ కి ఆకచొ కి. 18 ఆవ్ జీవ్ తిలొసా జీవ్ దెతొసా. ఆవ్ మొర్లయ్, గని అన్నె జీవ్ జా కెయ్చక తెయ్చక జివ్వి తయిందె, అన్నె మొర్చుక చి మొర్లన్క రకితి టాన్కచి ††తాలుమ్ అంచి అత్తి అస్సె. 19 జాకయ్ తుయి కిచ్చొ అప్పె దెకితేసి గే, రెగుడు. అప్పెచి కి పడ్డొక జర్గు జంక తిలిసి కి. 20 పడ్డొ అంచో ఉజెల్ అత్తి తిల సత్తు సుక్కల్, చి బజక తెయార్ కెర్ల సత్తు దీవుకంబల్చి అర్దుమ్, సత్తు సుక్కల్ సత్తు సంగుమ్లుచ దూతల్ జవుల, చి సత్తు దీవుకంబల్, జేవ్ సత్తు సంగుమ్లుయి జవుల" మెలన్.

ఎపెసు పట్టుమ్తెచ సంగుమ్చక చి ఉత్తుమ్

2 "ఎపెసు పట్టుమ్చ సంగుమ్చో దూతక ఇసి మెన రెగుడు. ††సత్తు సుక్కల్ జోచి ఉజెల్ అత్తి దెరిలొ, దివ్వొ తిత సత్తు బజక తెంబల్చి నెడిమి బులితొసా తుమ్క సంగిలిన్ కిచ్చొ మెలె,

††† నెంజెలె 'వెల్లి పుస్తకుమ్'. జేవ్ పొదులె ఏక్ వెల్లి పుస్తకుమ్తె రెగ్గ, సదు కెర తియ తతి పొది, సుట్టువ కెర తియ తవుల. ††† దానియేలు 7:13, 14. † యూదుల్చి అలవాట్ తెన్ దసా దిగిల్ పాలుమ్ చి బజార్ రగుమ్ పట్టె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జలొ కేన్ జవున్ మాన్సు గలన బందన తయెదె. ఇన్నె, యేసుక 'జోముక్కిమ్ జలొ పూజరి' మెన ఈంజ టాలి రుజ్జా దెకయ్తయ్. †† దానియేలు 7:9. ††† మెలె, మాన్సు ఒత్త తంక, నెంజెలె విడ్డల్ జా పరలోకుమ్తె నెంజెలె ఆగి గొయితె గెచ్చుక సెలవ్ దెతి సెక్తి కచి మెలె, యేసుచి. †† 1:20 దెక.

2 †తుచి కమొ కీసచ గే, తుయి అంచి కామ్ కెర కెర ఓర్పుప జా నిదానుమ్ తతిసి ఆవ్ జాని. మెలె, పాపుమ్తె ఇండిత మాన్సుల్క తుయి సంగుమ్తె నే బెదవంతె, †క్రీస్తుచ బారికుల్ ఆమ్ మెన అబద్దుమ్క సంగిత గార్ మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర, †క్రీస్తుచ నెంజితి మెన తుమ్ రుజ్జు కెర్లిసి కి ఆవ్ జాని. 3 అంచి నావ్చి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ నిదానుమ్ తెన్ ఓర్పుప జా అన్మానుమ్ నే జలిసి ఆవ్ జాని.

4 †గని తుచి ఏక్ తప్పుచి రిసా అంక కిచ్చొ బాద అస్సె మెలె, కిచ్చొ తీర్పు సంగుక అస్సె మెలె, అంచి రిసాచి తుచితె తిలి తొలితొచి ప్రేమ పచ్చ ముల దిలదు. 5 జాకయ్, అగ్గె కీసి అంక ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్తె తిలదు, అప్పె కీసి అస్సున్ గే ఉచర. అప్పెచి తప్పు ఒప్పున పెట్టి దుకుమ్ జా, తుమ్ తొలితొ నంపజలి పొది ఇండిలి ప్రేమ కమొ అప్పె తెంతొ అన్నె ఇండ. నెంజిలె, జా తప్పు ఒప్పున చెంగిల్ జతి రితి తుమ్ మార్పుప నే జలె, తుమ్తె ఆవ్ జా కెర, తుమ్చి దీవుకంబుమ్ ఉర్ల వెంట గెలిందె.

6 జలె తుమ్తె చెంగిల్ కామ్ ఏక్ అప్పెక అస్సె. కిచ్చొ మెలె, జేవ్ †† †నీకొలాయితులు మెలసచ కమొ దూర్ కెర్తసు. ఆవ్ కి ఎర్దరె నెసిత కమొ తుమ్ కి నెసితను.

7 †జలె, సంగుమ్లక్ †దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కండ్లొ తిలొసా సూన్తు. కో అంచి పరిచ్చతె జీనుల గే, దేముడుచి పరలోకుమ్చి తోటతె తిలి జీవ్ దెతి రూక్చ పండ్లు కంక దెయిందె.

స్మర్తు పట్టుమ్చ సంగుమ్చక చి ఉత్తుమ్

8 †పడ్డొ స్మర్తు పట్టుమ్చ సంగుమ్చొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

†తొలితొ తిలొ, ఆకక తిలొ మొర అన్నె జీవ్ జలొసా తుమ్క సంగిలిన్ కిచ్చొ మెలె, 9 తుమ్ సేడ్డ అల్లర్, తుమ్ బీద తిలిసి ఆవ్ జాని. బీద జలె కి, ఆత్మక సామ్మారుమ్ జా అస్సున్. పడ్డొ †యాదుల్ ఆమ్ మెనన సత్తిమ్చ యూదుల్ నెంజిలస; సయ్తాన్చి సంగుమ్తె బెదితన జేవ్; జలె, తుమ్క దూసుప కెర్లిసి ఆవ్ జాని. 10 తుమ్ అప్పె సేడుక తిల అల్లచి రిసా తుమ్ బియఁ నాయ్. ఈందె, తుమ్తె సంగుమ్జిన్ పరిచ్చ జతి రితి, సయ్తాన్ జోక జేల్తె గలెదె, చి దెస్సు సాదుల్క అల్లర్ తెన్ తన్నె. మొరుక జలెకి తుమ్ నిదానుమ్ తా, చి తుమ్ జీన పరలోకుమ్తె తుమ్ కెయఁక తెయఁక జింక మెన బవుమానుమ్ దెయిందె.

11 †సంగుమ్లక్ అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కండ్లొ తిలొసా సూన్తు. ఈంజ లోకుమ్తెచ అల్లతె కో అంచి ఆత్మసిక్తి జీనుల గే, జా అన్నెక్ మొర్పు, సయ్తాన్తె సిచ్చ జతి మొర్పు, జోవయింక తయె నాయ్.

పెర్గము పట్టుమ్చ సంగుమ్చక చి ఉత్తుమ్

12 †పడ్డొ పెర్గము పట్టుమ్తెచ సంగుమ్చొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

†దొన్ని పక్కలె వాండి కెర్లి కండా దెర్లొసా తుమ్క సంగిలిన్ కిచ్చొ మెలె, 13 తుమ్ జితిసి కేనె గే జాని. కేనె మెలె, సయ్తాన్చి సింగాసనుమ్ తిలిన్తెయి. అంచి నావ్ డిట్టుమ్ దెరన్తను, పడ్డొ

† దొన్నిచి తిన్ని నంబర్లు అద్యయల్తె †సత్తు సంగుమ్లచ దూతలక్ మెన ఎక్కెక్ కబుర్లు జోవయింక రెర్ల అస్సె, ఎత్తి, సంగుమ్చొ దూతక ఏక్ కబుర్. గ్రెకు బాస తెన్ ఈంజ †డినయ్లిసి మెలి పుస్తకుమ్తె ఈంజేవ్ సత్తు కబుర్లు రెగిడ్డిన్తె ఎత్తి, కబుర్తె †తుయి, †తుచి, †తుక మెల కొడొ రెర్ల అస్సె. గని ఎత్తి, సంగుమ్చొ దూత జోవయించి సంగుమ్చ మాన్సుల్ మొత్తుమ్క టాలి రితి జయెదె మెన, తుక తుమ్, తుచి తుమ్చి, తుకక †తుమ్క మెన రెర్ల అస్సుమ్. దస్సి 2:2 కోడుతె తుచ కమొక †తుమ్చ కమొ మెన, 2:3 నంబర్ కోడుతె తుయి ఒగ్గర్ తెన్ నిదానుమ్ ఓర్పుప జా అన్మానుమ్ నే జలిసి మెన రెర్ల అస్సుమ్. దొన్నిచి తిన్ని నంబర్లు అద్యయల్ మొత్తుమ్తె ఈంజ సాస్సుమ్ కెర అస్సుమ్. †† ఏక్ వేల బిలామ్ సికడ్డిసి; మెలె, బొమ్మల్క దిలిసి కతిసిచి లంజె కమొతె బెదితిసి; జేవ్ నీకొలాయితులు సికడ్డ. 2:14, 15 దెక. † మెలె, దేముడు అబ్బొన్చి యేసుచి ఆత్మ.

అంక నిదానుమ్ నముకుమ్ తిలొ అంచి సాచి సంగితె తిలొ అంతిపయను బుల్లె తిలి పొది కి, తుమ్చి నెడిమి సయ్తాన్ జితిన్తె జో అంతిపయను జేవ్ మార్తె కి, అంచి రిసాచి తుమ్చి నముకుమ్ ఒప్పునుక ములున్ నాయ్. 14 గని, తుమ్ కెర్ల సంగుమ్ తప్పుల్చి రిసా అంక బాద, తీర్పు సంగుక అస్సె. కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి తెన్ బెదిలస సంగుమ్జిన్ బిలామ్ సికడ్డిసి సిక †చెంగిలి మెంతతి. అమ్చ ఇస్రాయేలులు దేముడుక సత్తిమ్ ఇండితిసి పిట్టయ్తి రితి, బొమ్మల్క దిలిసి కంక చి లంజె కమొతె బెదుక బాలాకుక †బిలామ్ సికడ్డన్.

15 దస్సి, †నీకొలాయితులు మెలస సికడ్డిసి నంప కెర్తస సంగుమ్జిన్ తుమ్తె అస్సి. 16 జాకయ్, తుమ్ తప్పు జలిసి ఒప్పున, పెట్టి దుకుమ్ జా, జా తప్పుల్ ముల. నెంజిలె, బే బేగి తుమ్తె జా కెర, అంచి చోడి తెంతొ బార్ జలి †కండా తెన్ జేవ్ మాన్సుల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరిందె.

17 †సంగుమ్లక్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కండ్లొ తిలొసా సూన్తు. ఈంజ లోకుమ్ సికడ్డిన్చి ఉప్పిరి కో జీనుల గే, లుంకిల్ రితి తిలి పరలోకుమ్ తెంతొ ఆవ్ సువిత †మన్నా మెలి అన్నిమ్ జోక దెయిందె, చి అన్నె కిచ్చొ దెయిందె మెలె, జోక ఎక్కెక్ల చొక్కెల పత్రల్ దెయిందె. జోతె ఎత్తి, మాన్సుక జోచి పత్ర, జోక నొచి నావ్ రెర్ల దెయిందె. కేన్ నావ్ కక్క దెయిందె గే, ఎక్కె జోకయ్ సాంత ఎర్కె జయెదె, గని అన్నె కక్కయ్ నాయ్.

తుయత్తెర పట్టుమ్తెచ సంగుమ్చక చి ఉత్తుమ్

18 †పడ్డొ తుయత్తెర పట్టుమ్చ సంగుమ్చొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

†ఆగి లగిత రిత అంకివొ తిలొ, దగదగాల్పు మెర్పుప జతి కంచు డీన్ల రిత చట్టొ తిలొ, దేముడుచొ పుత్తుసి తుమ్క సంగ తెర్తయ్త కొడొ ఈంజేవ్.

19 †తుమ్ కెర్ల కమొ, తుమ్చి ప్రేమ, తుమ్చి నిదానుమ్చి నముకుమ్, తుమ్చి సేవ, బాదల్ ఓర్పుప జతి తుమ్చి నిదానుమ్, పడ్డొ తుమ్ తొలితొ నంపజలి కంట, తుమ్ అప్పె అన్నె ఒగ్గర్ చెంగిల కమొతె ఇండితిసి ఆవ్ జాని. 20 గని తుమ్చి రిసా అంక కిచ్చొ బాద, కిచ్చొ తీర్పు సంగుక అస్సె మెలె, †దేముడుచ కబుర్లు సంగితిసి ఆవ్ మెన ఆరి సంగుమ్తె తేబోద యెజెబెలు అంచ సేవ కెర్తసక పాపుమ్ సికడ్డికి, తుమ్ తీర్పు నే సంగితె తుక్లె తత్తును. అమ్చ సేవ కెర్తస లంజెతె గెతి రితి, బొమ్మల్క దిలిసి కతి రితి, జా సికడ్డయ్. 21 జాక †తప్పు ఒప్పున పెట్టి దుకుమ్ జా, జా పాపుమ్ ముల్పు మెన అగ్గెయ్ తెంతొ జాక అవ్కాసుమ్ దా అస్సి, గని జాచి లంజెచి రిసా విసారుమ్ కి జయె నాయ్. 22 ఈందె, జాక జబ్బు తెర్తయిందె, చి జాచి తెన్ లంజె జతస ఎత్తిజిన్క గొప్ప అల్లర్ సేడయిందె. జాచ కమొ, జా కెర్లిన్చి రిసా, జాచి దుకుమ్ జా నే ములిలెగిన, 23 పడ్డొ, జాచ బోదల్ జల జాచ కోడు సూన్లసక మొర్పు లయడిందె. దస్సి సిచ్చ కెర్లె, ఎత్తి, సంగుమ్చ కిచ్చొ చినుల మెలె, ఎత్తి మాన్సుచి బుద్ది, ఎత్తి మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి ఆవ్ దెకితిసి సికుల, చి తుమ్తె ఎత్తి మాన్సుచ కమొ ఎద తుమ్క తీర్పు జర్లు కెరిందె మెన చినుల.

24 †గని, తుమ్ తుయత్తెరచి నంపజలసతె కో జా వెర్లి సికితిన్తె బెదున్ నాయ్, అన్నె †సయ్తాన్చి గుట్టు మెన జేవ్ సంగుమ్జిన్ సికయ్తిసి కో సికున్ నాయ్. తుమ్కయ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్క కిచ్చొ వేర జాడు వయడుక నెసి. 25 గని ఆవ్ అన్నె జెతె ఎదక తుమ్క తిలి ప్రేమ నిదానుమ్, ఆవ్ తుమ్క దిలి కిచ్చొ అస్సి జలెకి డిట్టుమ్ దెరన. 26 కో జీన ఆకర్ ఎద అంచ కమొ నిదానుమ్ ఇండుల గే, అంక నేన్ల మాన్సుల్చి ఉప్పిరి జోవయింక అదికారుమ్ దెయిందె. 27 జో

†† సంక్యాకాండుము 22:1-35, 25:1-2, 31:16. †† †యేసుచి చోడి దెర్లి కడ్డుమ్ మెలె, జో తీర్పు కెర్లి కోడు. ఎబ్రియల్ 4:12.

నిదానుమ్ తిలస గొవుడుచి ఇనుముడుండొ దెరస్లి రితి గేడివొ పుట్టయలి రితి కెర, అంక నేన్లసచి సెక్తి పాడ్ కెర్లి రితి కెర, జోవయింక ఏలువ కెరుల. దేముడు అబ్బొ కీసి అంకయ్ అదికారుమ్ దా అస్సె గే, దస్సి జో నిదానుమ్ తిలసకయ్ ఆవ్ అదికారుమ్ దెయిందె, ²⁸ చి ముక్కిమ్ జలి పెందలెచి ఒగ్గర్ ఉజిడి దిలి సుక్కో జోక దెయిందె.

²⁹ "సంగుమ్లక అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంగ్గొ తిలొసా సూన్తు.

సార్దీస్ పట్టుమ్చ సంగుమ్చక చి ఉత్తమ్

3 "సార్దీస్ పట్టుమ్చ సంగుమ్చొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

"దేముడుచ [†]సత్తు ఆత్మల్ తిలొ [‡]సత్తు సుక్కల్ దెర్లొసా తుమ్క సంగిలిన్ కిచ్చొ మెలె, తుమ్చ కమె ఆవ్ జాని. తుమ్క 'జివ్వి అస్తి' మెన మాన్సుల్ ఉచర్తతి, గని తుమ్ మొరయ్ అస్సున్. ² తుమ్ చెర్లొయ్ జా, చి మొర్లి రితి నే మొర ఇదిలిదిల్ సేసిలితె డిట్టుమ్ కెరన. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ కమె 'అంక దేముడుచి మొక్కె పూర్తి చెంగిల్చ నెంజిలి' మెన దెక అస్సి.

³ "జాకయ్, తుమ్క అగ్గ దిలిసి, తుమ్ సూన నంపజలిసి, గుర్తు కెరన, పొసన, తుమ్చి తప్పు ఒప్పున పెట్టి దుకుమ్ జా తప్పు ముల. తుమ్ ఇసి చెర్లొయ్ నే తిలె, జలె, అవ్ చోర్ రితి జా జెయిందె, చి కేన్ గడియక తుమ్తె జెయిందె గే, తుమ్ నేన్సు.

⁴ "జలె, ఒత్త సార్దీస్తె తుమ్తె, జోవయింక పాలల్ ముర్కి నే కెరన్లస సగుమ్జిన్ అప్పెక కి అస్తి. జేవ్, జలె, అంచి పరలోకుమ్చి ఉజిడతె బెదుక జేవ్ విలువ మెలి రితి ఆవ్ దెకితసి, చి చొక్కెల పాలల్ గలన అంచి తెన్ ఇండుల. ⁵ కో దస్సి జీనుల గే, దస్సి జోక చొక్కెల పాలల్ దెయిందె, చి గలనుల, చి పరలోకుమ్తె బెదితసచ నవ్వొ ఆవ్ రెగిడ్లి పుస్తకుమ్తె జోచి నావ్ ఆవ్ పుంచి నాయ్. అంచొ అబ్బొ జలొ దేముడుచి మొక్కె కి జోచ దూతల్చి మొక్కె కి 'జోచి నావ్ అస్సె' మెన ఒప్పన్దె.

⁶ "సంగుమ్లక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంగ్గొ తిలొసా సూన్తు.

పిలదెల్వయ పట్టుమ్చ సంగుమ్చక చి ఉత్తమ్

7 "పిలదెల్వయ పట్టుమ్చ సంగుమ్చొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలొ, సత్తిమ్ తిలొ, దావీదు రానొచి తాలల్ దెరితొ, జో ఉగిడ్లె కో డంకుక నెతిర్తి, జో డంకిలె కో ఉగుడుక నెతిర్తి, జో తుమ్క సంగిలిన్ కిచ్చొ మెలె, ⁸ తుమ్చ కమె ఆవ్ జాని. ఈందె, తుమ్క 'పెనుత్' మెన ఉగ్లి జలి కెల్లి తుమ్చి మొక్కె ఉగ్గ దా అస్సి. కో జాక డంకుక నెతిర్తి. తుమ్క సెక్తి ఒగ్గర్ నాయ్ మెన ఆవ్ జాని. జలెకి, అంచి కోడు నిదానుమ్తె ఇండ అస్సున్, చి అంచి నావ్చి మరియొద్ కడ్లి రితి కెర్చు నాయ్. ⁹ ఈందె, 'యూదుల్ అమ్' మెన అబద్దుమ్క సంగిత, నిజామ్చ యూదుల్ నెంజిల, సయ్తాన్చి సంగుమ్తె బెదితసక కిచ్చొ కెరిందె మెలె, తుమ్చి చట్టె జేవ్ సెర్చు సేడ్లి రితి జర్గు కెరిందె, చి తుమ్క ఆవ్ ప్రేమ అస్సి మెన జేవ్ జాన్లి రితి కెరిందె.

¹⁰ "ఆవ్ సంగిలి రితి తుమ్ నిదానుమ్క ఎత్తి ఒర్చుప జా అస్సున్చి రిసా, బూలోకుమ్తె జిత మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క పరిచ్చ కెర్తి కాలుమ్చి బాద తుమ్క పిట్టుయిందె. ¹¹ ఆవ్ బే బేగి అన్నె జెయిందె. తుమ్క తిలిన్ నిదానుమ్ తెన్, డిట్టుమ్ దెరన; తుమ్చి బవుమానుమ్ కో కి నే ఉర్లితి రితి తా. ¹² కో జీనుల గే, అంచొ దేముడుచి పరలోకుమ్చి గుడితెచ టీచొ కెల స్తంబుమ్ జేవ్ జతి రితి కెరిందె. జోచి జా దేముడుచి గుడిక జేవ్ కెయ్ ములితి నాయ్. అంచొ దేముడుచి నావ్, పడ్డొ జో అంచొ దేముడుచి పట్టుమ్చి నావ్;

† డీసయ్లిసి 22:16 దెక. †† 1:4 చి ఎట్టొచి కోడు దెక. ‡ 1:20 చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

మెలె, అంచొ దేముడు తెంతొ పరలోకుమ్ తెంతొ ఉత్త జెతికయ్ నొచి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి నావ్; పడ్డొ అంచి సొంత నొచి నావ్, జేవ్ జిన్తసచి ఉప్పిర్ రెగిడిందె.

¹³ "సంగుమ్లక అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంగ్గొ తిలొసా సూన్తు.

లవొదికయ పట్టుమ్చ సంగుమ్చక చి ఉత్తమ్

¹⁴ "లవొదికయ పట్టుమ్చొ సంగుమ్చొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

"ఆమేన్' మెలొ, నిదానుమ్ తిలొ, సత్తిమ్ సాచి జలొసా, దేముడు జెర్లొయ్లిసి ఎత్తిక ఆదారుమ్ తిలొసా తుమ్క సంగిలిన్ కిచ్చొ మెలె, ¹⁵ "తుమ్చ కమె ఆవ్ జాని. తుమ్ ఉసుమ్ రితి నాయ్, సీడొ రితి నాయ్! తుమ్ ఉసుమ్ తంక అంచి ఆస. నాయ్ మెలె, సీడొ జలె, సీడొ మెనుక జతి. ¹⁶ జలె, తుమ్క ఉసుమ్ మెనుక నెంజె, సీడొ మెనుక నెంజె, గని దొన్చిచి నెడిమి తా, 'చెంగిల్ అస్సుమ్' మెన దస్సి తత్తసుచి రిసా తుమ్క అంచి చోడి తెంతొ తుంక గెలిందె. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, 'సొమ్నారుమ్ జా అస్సుమ్, చెంగిల్ జా అస్సుమ్, చి అమ్క కిచ్చొ కొత్తు నాయ్' మెన తుమ్ ఉచరన్లెకి, ఆత్మక దెకిలె, తుమ్ బాద తెన్, నిస్కారుమ్ జా, బీద జా, గుడ్డి జా, డుమ్డయ్ జా అస్సున్ మెన నేన్సు.

¹⁸ "జాకయ్, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ బుద్ది సంగితసి మెలె, తుమ్ సొమ్నారుమ్ జతి రితి, అంచి ఆగితె డయ్ పూర్తి చెంగిల్ కెర్లి బజరి గెనన. తుమ్ డుమ్డయ్ తతిసి నే డీస్తి రితి గలనుక మెన ఆవ్ దెత చొక్కెల పాలల్ గెనన, చి తుమ్చ అంకివొ చెంగిల్ జా డీస్తి రితి, కాటిక అంచితె గెనన. ¹⁹ ఆవ్ కక్క ప్రేమ అస్సి గే, జోచి తప్పుల్చి రుజ్జా దెకవ, 'సమయుమ్ తెన్ని బుద్ది జతు' మెనయ్ సిచ్చ దెతసి. జాకయ్, చెంగిల్ జంక ఆస జా, తుమ్చ తప్పుల్ ఒప్పున, పెట్టి దుకుమ్ జా, జా తప్పుల్ ముల. ²⁰ ఈందె, తుమ్చి కెల్లి ఇత్తల్తో ఆవ్ టీచొజ పెట్టసి. తుమ్తె కో అంచి అవాడ్ సూన కెల్లి ఉగుడుల గే, జోచి తెడి జా పెన జెయిందె, చి జో తెన్ అన్నిమ్ కయిందె, చి జో అంచి తెన్ అన్నిమ్ కయెదె. ²¹ కో జీనుల గే, ఆవ్ కీసి జీన కెర అంచొ అబ్బొ జలొ దేముడుచి సింగాసనుమ్తె జో తెన్ బెద వెన అస్సి గే, దస్సి, జేవ్ అంచి తెన్ అంచి సింగాసనుమ్తె వెసుక మెన, వరుమ్ దెయిందె.

²² "సంగుమ్లక అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంగ్గొ తిలొసా సూన్తు."

పరలోకుమ్తె సిజాసనుమ్

4 ఇన్నెచి పడ్డొ ఆవ్ దెకిలయ్, పరలోకుమ్తె పెసితి కెల్లి ఉగ్లి జా అస్సె! అన్నె, అగ్గె తొలితో ఆవ్ సూన్లి ##అవాడ్ నప్పిమ్మూరిచి అవాడ్చి రితి ఎక్కిలొచి అవాడ్, అంక, "ఇత్తల్ వెగ జే, చి ఇన్నెచి పడ్డొక కిచ్చొ జర్గు జంక అస్సి గే, తుక దెకయిందె" మెన సంగిలన్. ² సంగిల్ బేగి, దేముడుచి యెసుచి ఆత్మసెక్తిక ఒత్త పరలోకుమ్తె తిలయ్, ఒత్త ఏక్ సిజాసనుమ్ అస్సి, చి సింగాసనుమ్తె ఎక్కిలొ వెన అస్సి! ³ జో ఒత్త వెసిలొసా కీసి డీసిలన్ మెలె, వజ్రుమ్చి రితి చొకు, చి రితి ఎరన ఉజిడి లగిలన్, చి సిజాసనుమ్చి సుట్టునంత పచ్చన రంగుచి దూన్చి ఉజిడి లగితె తిలి.

⁴ జా సింగాసనుమ్చి సుట్టునంత అన్నె విస్సెక్ చెత్తర్ సిజాసనల్ తిల, చి జేవ్ సిజాసనల్ ఎక్కికెతె విస్సెక్ చెత్తజిన్ చొక్కెల పాలల్ గలన్ల, బోడి బజచఫ కిరీటల్ గలన్ల, విస్సెక్ చెత్తజిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ వెన అస్సి. ⁵ జా సిజాసనుమ్ తెంతొ బిజిలి మొల్లితయ్, చి అవాడ్లచి ఉర్చుల్చి అవాడ్ జితయ్. సింగాసనుమ్చి పుర్రెతో వత్తివొచ సత్తు దివ్వొ లగితతి. జేవ్ దివ్వొ దేముడుచి ##సత్తు ఆత్మల్.

†† మెలె, సత్తిమ్ కెర్తి, నిజామ్ తిలొ, ఎత్తి, జర్గు కెర్తొసా. †† 1:10 దెక

6 పడ్డా సిజాసనుమచి పుర్రెతో గాజుచి రితి టేంటచి సముద్దుమ్ తిలి. పడ్డా సింగాసనుమచి సుట్టునంత, జేవ్చ చెత్తర్ పక్కలె, చెత్తర్ జీవుల్ తిల. ఏక్ పక్క ఏక్ జీవు. జోవయింత బెర్తు అంకివో, ముకోమ్ పక్క పడ్డా పక్క కి తిల. 7 తొలితొచో జీవు కీసాచో మెలె, సింపుమచో రితో. అన్నెక్ జీవు వసాన్ పిల్లచో రితో, అన్నెక్ జీవుక మాన్సుచి మొకోమ్ చి, అన్నెక్ జీవు ఉడ్డితో గిద్దుచో రితో డీసిలన్. 8 జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్ ఎత్కిక, ఏక్ ఏక్ జీవుక సావు రెప్పల్ తిల, అన్నె, ఉప్పిరి కి, జోవయించి రెప్పల్ తెడి కి బెర్తు అంకివో తిల, చి రాతి మెద్దెనె కిచ్చి గనుమ్ గాయుక ముల్లి నాయ్ మెలె,

“ఎత్కిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలో దేముడు, అగ్గె తిలోసా, అప్పె తతోసా, కెయక తెయక తంక తిలోసా, ఎత్కి సుద్ది తిలోసా, ఎత్కి సుద్ది తిలోసా, ఎత్కి సుద్ది తిలోసా!” మెన గాయితె తత్తతి. 9 పడ్డా, సింగాసనుమతె వెసిలో కెయక తెయక జితోసాక జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్ కెయక గవురుమ్, మరియాద దెతతి, కెయక జో కెర్లి దయక జోచి సర్ద సంగితె తతి పొది, 10 విస్సెక్ చెత్తజిన్ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ సింగాసనుమతె వెసిలోసాచి చట్టె సెర్పు సేడ, జేవ్ కెయక తెయక జితోసాక జోకర్తతి. సిజాసనుమచి పుర్రెతో జోవయించ కిరీటల్ తియ దా గనుమ్ గాయితతి.

11 “తుయి అమ్చో ప్రబు, అమ్చో దేముడు విలువతిలోసా గవురుమ్, మరియాద, అదికారుమ్ తుక కలుగు జంక. కిచ్చిక మెలె, ఎత్కిక కి తూయి జెర్ముయలది, చి ఇసి జర్గు జంక తుచి ఇస్టుమ్ జా, జేవ్చ జెర్ముయలది.” మెన గాయితె తత్తతి.

సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమ్ మెండపిల్ల సదు కెర్లిసి

5 పడ్డా కిచ్చి దెకిలయ్ మెలె, సిజాసనుమతె వెస తిలోసాచో ఉజిల్ అత్తి సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమ్ దెకిలయ్. జా పుస్తకుమచి తెడి, ఉప్పిరి కి రెగిడ్డిన్ తిలి. చి కో ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి జా సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమ్ నే ఉగుడుక మెన, సత్తు ముద్దల్ తెన్ ముద్ద గెల తిల. 2 తెదొడి కిచ్చి దెకిలయ్ మెలె, డిట్టుమచో దూత ఎక్కిలో గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చి మెన సాడుప కెర్లన్ మెలె, “ఈంజ సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమచ ముద్ద కడ ఉగుడుక తగుప జలోసా కో?” మెన కేక్ గల్లా. 3 గని సుట్టుప కెర్లి జా పుస్తకుమ్ ఉగుడుక జలెకు, ఒత్త తిలిసి దెకుక జలెకు, బూలోకుమతె కి పరలోకుమతె కి, బూలోకుమక ఎట్టో లోకుమతె కి తగుప జలోసా కో కి డీసె నాయ్ చి రిసా, 4 ఆవ్ ఏడ గెలయ్; జా సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమ్ ఉగుడుక కి ఒత్త తిలిసి దెకుక కి కో తగుప జలోసా డీసె నాయ్ చి రిసా. 5 తెదొడి, ఒత్తచ వెల్లెల మాన్సుల్తె ఎక్కిలో అంక, “ఏడు నాయ్. ఈందె, యూదా పూర్గుమచోచి సెకుమతె జెర్మిలో వెల్లొ సింపుమ్ జలో రితోసా, దావీదుచి సెకుమతెచి చేరుతె బార్ జలోసా, జీన అస్సె, చి సుట్టుప కెర్లి జా పుస్తకుమ్ ఉగుడుక, చి జేవ్ సత్తు ముద్దల్ కడుక జో తగుప జా తిలోసా” మెన సంగిలన్.

6 తెదొడి, జా సింగాసనుమక చి జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్క చి జేవ్ విస్సెక్ చెత్తజిన్ వెల్లెల మాన్సుల్చి నెడ్మె ఏక్ మెండపిల్ల టీవోజ తిలిన్ దెకిలయ్. కీసా తిలో మెలె, అర్పితుమ్క కండయ్ జలి రితి జా తిలన్, చి జోక సత్తు కొమ్ముల్చి సత్తు అంకివో తిల. ఈంజేవ్ కిచ్చి జవుల మెలె, దేముడు ఒండి బూలోకుమతె తెద్రయ్ల జోచ సత్తు ఆత్తుల్. 7 జా మెండపిల్ల, జలె, పుర్రె జా, జా సింగాసనుమతె వెస తిలోసాచి ఉజిల్ అత్తి తెంతో సుట్టుప జలి జా పుస్తకుమ్ నజీలన్. 8 సుట్టుప జలి జా పుస్తకుమ్ నజీతికయ్, జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్, జేవ్ విస్సెక్ చెత్తజిన్ వెల్లెల మాన్సుల్, జా మెండపిల్లచి మొక్కె సెర్పు సేడ్డ.

†† ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక ఈంజ టాలి జతయ్. 1:4చి ఎట్టోచి చి కొడా దెక. † 4:6-8 దెక. †† యోహాన్ 1:29, 36. ‡ 1:4చి ఎట్టోచి కొడా దెక.

జేవ్ ఎత్కిజీవితె ఎత్కి సుదల్ కిచ్చి దెర తిలో మెలె, ఎక్కెక్ వీనెల్, చి బజచా గిన్నలు. జేవ్ గిన్నల్తె కిచ్చి తిలి మెలె, బెర్తు దూపుమ్ తిలి. జా దూపుమచి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, ప్రబుచ సొంత జల మాన్సుల్చ ప్రార్దనల్. 9 తెదొడి జేవ్ ఏక్ నోచి గనుమ్ గాయిల.

“ఈంజ సుట్టుప జలి జా పుస్తకుమ్ నజ, జేవ్చి ముద్ద కడుక తూయి తగుప జలోసా!

కిచ్చిక మెలె, తూయి అర్పితుమ్ జా మొర, దేముడుచ జా గెతు మెన తుచి సూయి జలి లోయి తెన్ మాన్సుల్క అన్నె గెనన్ది. జేవ్ మాన్సుల్క ఎత్కి సెకుమ్ తెంతో, ఎత్కి బాసల్ తెంతో, ఎత్కి ప్రెజల్ తెంతో, ఎత్కి రాజిమ్ తెంతో గెనన, జోవయింక 10 ‘అమ్చో దేముడుచి రాజిమతెచ రానల్ జేవ్ జా జోవయించ పూజర్లు జత’ మెన, జర్గు కెర అస్సిసి, చి బూలోకుమచి ఉప్పిరి జేవ్ ఏలుప కెరుల.” మెన గనుమ్ గాయిల.

11 పడ్డా అన్నె దెకిలయ్, చి సింగాసనుమచి, జేవ్ జీవుల్చి, వెల్లొ మాన్సుల్చి సుట్టునంత కిచ్చి సూన్లయ్ మెలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూతల్చ, వెయిలుచి ఉప్పిరి వెయిలు, కోట్టుచి ఉప్పిరి కోట్టుచ దూతల్చ అవాడ్లు సూన్లయ్. 12 గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చి మెన కేక్ గెల్తె తిల మెలె,

“అర్పితుమ్ జలో ఈంజొ మెండపిల్ల జతోసా జలె, అదికారుమ్, సొమ్నూరుమ్, గ్యానుమ్, సెక్కి, మరియాద, గవురుమ్, చి మాన్సుల్ జోచి గవురుమ్ గాయితిసి జోకయ్ కలుగు జంక జొయ్యి తగుప జలోసా!”

మెన కేకుల్ గల్తె తిల. 13 పడ్డా పరలోకుమతెచ, బూలోకుమతెచ, చి బూలోకుమక ఎట్టో లోకుమతెచ, చి సముద్దుమతెచ, జేవ్ చెత్తతెచ ఎత్కి జీవు ఎత్కి వస్తువ కేక్ గలిసి కిచ్చి మెన సూన్లయ్ మెలె, “సింగాసనుమతె వెసిలోసాచి, చి మెండపిల్లచి గవురుమ్ ఎత్కి కెయక తెయక గాయుతు! మరియాద గవురుమ్, అదికారుమ్ ఎత్కి జోక కలుగు జవున్, జోక కెయక తెయక తవున్!” మెన కేక్ గల్తె తిలిసి సూన్లయ్. 14 తెదొడి, “#ఆమెన్!” మెన జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్ సంగిల, చి వెల్లెల మాన్సుల్ సెర్పు సేడ సింగాసనుమతె వెసిలోసాక చి మెండపిల్లక జోకర్త.

సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమచ సత్తు ముద్దల్

6 తెదొడి కిచ్చి దెకిలయ్ మెలె, మెండపిల్ల జేవ్ సత్తు ముద్దల్తె తొలితొ చి కడ్లన్, చి జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్తె ఎక్కిలో, ఉర్ముల్చి రితి అవాడ్ కెరన “ఇన్నె జే!” మెలన్. 2 ఆవ్ దెకిలె, ఆదె! చొక్కిలో గోడొ డీసిలి, చి జా గోడొతె వెగిలోసాక దూన్ తిలి, చి జోక ఏక్ కిరీటుమ్ ††దిల, చి బార్ జా, యుద్దుమ్ కెర జీన, ఒండి జీనుక మెన గెలో.

3 జలె, మెండపిల్ల దొన్నిచి ముద్ద కడ్డికయ్, కిచ్చి సూన్లయ్ మెలె, జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్తె అన్నెక్ జీవు “ఇన్నె జే!” మెన కేక్ గలన్, చి 4 అన్నెక్ గోడొ; ఒగ్గర్ ఎరనచో; బార్ జలన్. జా గోడొతె వెగిలోసాక కిచ్చి సెలవ్ తిలి మెలె, ఒండి బూలోకుమతెచి సేంతుమ్ పిట్టవుక; మాన్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో మార్చి రితి; చి వెల్లి కండా జోక ††దిల.

5 జలె మెండపిల్ల తిన్నిచి ముద్ద కడ్డికయ్, తిన్నిచో జీవు “ఇన్నె జే!” మెన కేక్ గలిసి సూన్లయ్. ఆవ్ దెకిలె, ఆదె! నీడొ గోడొ, చి జాతె

†† ఎత్తి బాస తెన్ ‘ఆమెన్’ మెనుల. †† 4:6-8 దెక. ††† జా కిరీటుమ్ ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సొంత జో గోడొతె వెగిలోసాక దిలన్ గే మెండపిల్ల జలో యేసు దిలన్ గే, కచిగె అత్తి జోవయింక దావడ్ల గే, గని జా జర్గు జంక ఎత్కి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు కచితుమ్ సెలవ్ దా తిలన్, నెంజిల్ జర్గు జతి నాయ్. ఈంజేవ్ కము ఎత్కి జొయ్యి జర్గు కెర్తయ్, గెద. ††† కో దిల గే నేనుమ్.

వెగిలోసాచి అత్తి తక్కిడి అస్సు. ⁶ అన్నె, జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్చి నెడమె తెంతో ఏక్ అవాడ్ కిచ్చో సంగిలిసి సూన్లయ్ మెలె, "ఏక్ దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్క ఎక్కి పాత్రేక్ గోదుమ్, చి ఏక్ దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్క తిని పొర్ని [†]బార్లి దాన్ దొర్కు జయెదె. గని తేలుక చి ద్రాచ రస్సుమ్క గార్ కెరుక నాయ్!" మెన జా అవాడ్ కేక్ గలన్.

⁷ మెండపిల్ల చెత్తర్చి ముద్ర కడ్డికయ్, "ఇన్నె జే!" మెన చెత్తర్చి జీవు కేక్ గలిలిసి సూన్లయ్. ⁸ అన్నె దెకిలయ్, చి ఆదె! కిచ్చో రంగుగి సంగుక నే బెదిలిసి రిత్తో ఏక్ గోడె. జాతె వెసిలోసాచి నావ్, 'మొర్చు', చి మొర్చున్క రకితి లోకుమ్ జోచి పట్టి గెతయ్. అన్నె, 'మొర్చు' మెలోసాక చి మొర్చున్ రకితి లోకుమ్క కిచ్చో సెలవ్ తిలి మెలె, యుద్దుమ్ వాట్, కకుర్చి వాట్, జబ్బుల్ వాట్ చి డొగ్గెచ జంతువుల్ గెతి వాట్ మాన్సుల్క మార్చి సెలవ్ తిలి. ఒండి లోకుమ్క చెత్తర్ వాటల్ తిలి, జేవ్ చెత్తర్ వాటల్తె ఏక్ వాటతె మాన్సుల్క దస్సి మారుక సెలవ్ జా తిలి.

⁹ మెండపిల్ల పాచేచి ముద్ర కడ్డికయ్, పరలోకుమ్తెచి బలి దెతి టాన్చి తెడి కిచ్చో దెకిలయ్ మెలె, విరోదుమ్ మాన్సుల్ మార్చున్చ జీవుల్క దెకిలయ్. దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ జేవ్ సూనయ్లి రిసా, చి యేసుచి రిసా జేవ్ సాచి సంగిలి రిసా, జేవ్ విరోదుమ్ మాన్సుల్ జోవయింక మార తిలి. ¹⁰ జేవ్ దస్సి మొర్చున్చ జీవుల్ గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చో మెన కేక్ గల మెలె, "ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలొ ప్రబువ, తుయి ఎత్తి సుద్ది తిలొసా, నిజామ్ తిలొసా, బూలోకుమ్తె జితన అమ్క మార అమ్చి లోయి సుచిలి రిసా కెయ్క జోవయింక సిచ్చ కెర్తె గే?" మెన కేక్ గలిల. ¹¹ తెదొడి జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుల్క చొక్కిలొ పాలల్ ^{††}దా, కిచ్చో మెల మెలె, "అన్నె ఇదిల్ రక. మాన్సుల్ తుమ్కయ్ కిసి మార్ల గే, దస్సి, తుమ్చ బావుడ్లు జత ప్రబువ అన్నె సేవ కెర్తెనక మారుల. జేవ్ దస్సి మొర్చున్ ఎత్తిజిన్చి లెక్క బెర్తె ఎదక రక, చి తుమ్క, జోవయింక మార్లసక సిచ్చ దెయెదె" మెన జబాబ్ దిలన్.

¹² మెండపిల్ల సొవ్వుచి ముద్ర కడ్డికయ్, ఆదె! వెల్లి బూకంపుమ్ జలి. పడ్డొ పొద్దు నీడిచి కంట నీడి జా గెలి, చి ఒండి జోను లోయి రంగు జా గెలి. ¹³ ఆగాసుమ్చ సుక్కలు బూలోకుమ్తె సేడ్ల. వెల్లి వాదు కెర్లె [‡]అంజూరుమ్ రూక్చ చల్లె పొదిచ కాయల్ కిసి జేడ గెచ్చుల గే, దస్సి జేవ్ సుక్కల్ జేడ గెల. ¹⁴ పడ్డొ, కేన్ జవున్ పుస్తకుమ్ ముద్దొ కెర్లె కిసి జయెదె గే, దస్సి, ఆగాసుమ్ ముద్దొ జా డీసె నాయ్, చి జోవయింక జోవయింక టాన్లు తెంతో ఎత్తి డొగ్గల్, ఎత్తి డిబ్బు ఒత్త తెంతో గెలి.

¹⁵ తెదొడి బూలోకుమ్చ రానలు, ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్, జమాన్లుచ అదికారుల్, సొమ్మార్లు, బలుమ్ సెక్తిచ మాన్సుల్, ఎత్తి మాన్సు, గొతిమాన్సు జలెకి, గొతి నెంజిలన జలెకి, డొగ్గెచ పరోతె, రంగ్చి బొరల్తె లుంక తవుల. ¹⁶ జేవ్ డొగ్గల్, జేవ్ రంగ్చి పత్తల్క కిచ్చో మెన కేకుల్ గలిల మెలె, "సింగాసనుమ్తె వెసిలోసా అమ్క నే దెకిత్ రితి, అమ్చి ఉప్పిరి సేడ. మెండపిల్లచి కోపుమ్చి సిచ్చ అమ్క నే లయితి రితి అమ్క లుంకడ. ¹⁷ జోచి కోపుమ్చి సిచ్చచి వెల్లి దీసి జా అస్సె, చి జా సిచ్చచి సెక్తి అమ్ టీవ్క నెత్తుమ్" మెన కేక్ గల సంగిల.

దేముడుచి సేవ కెర్తెనక తోడు తతి ముద్ర

7 ఇన్నెచి పడ్డొ కిచ్చో దెకిలయ్ మెలె, బూలోకుమ్చ చెత్తర్ పక్కల్ చెత్తర్ దూతల్ టీవోజ తా, చెత్తర్ దిక్కుల్చి వాదు దెర, కేన్

† ఈంజ దేసిమి కిసి ముక్కిమ్క చింబొ కవుల గే, జా దేసిమ్చ ముక్కిమ్క గేదుమ్క కెర్లె పోడియె గే పోడియె గే రెండ దనచక అన్నిమ్ కెరుల. గని కారు తిలె, ఎత్తి కరీదె జా గెలె, ఈంజ దేసిమి కిసి తండుదేచి కంట డేరో తొక్కి కరీదె జయెదె, చి చింబొ నెంజిలె కులర్ కవుల గే, దస్సి జా దేసిమి గారు తిలె, బార్లి దాన్క అన్నిమ్ రందుల; గెనుక నవుక ఒత్తచి రిసా. †† పాలల్ కో దిల గే, కో రక మెల గే నేనుమ్, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జర్లు కెరన తయెదె మెన జానుమ్. ‡ అంజూరుమ్ పండ్లు బొళ్ల పండ్లుచ రిత కాయల్ జవుల.

వాదు బుయ్యె కి సముద్రుమ్తె కి, కేన్ రూక్తె కి నే వీర్తి రితి అడ్డు కెర్తె. ² తెదొడి, పొద్దు బార్ జతి పక్క తెంతో అన్నెక్ దూత, ఉప్పిర్ జెంక, జీవ్ తతో జీవ్ దెతో దేముడుచి ముద్ర గల్లి బిల దెర తా వెగ గెతిసి దెకిలయ్. గట్టిజ అవాడ్ కెరన, బూలోకుమ్క సముద్రుమ్క అల్లర్ కెరుక మెన సెలవ్ తిల జేవ్ చెత్తర్ దిక్కుల్చి వాదు దెర్ల చెత్తర్ దూతల్క, ³ "అమ్చొ దేముడుచి సేవ కెర్తెన ఎత్తిజిన్చి నెర్తెలె జోచి ముద్ర గల్లె ఎదక, బుయ్యెక, సముద్రుమ్క, రుకాల కిచ్చో అల్లర్ కెర నాయ్!" మెన కేక్ గల్లొ.

⁴ పడ్డొ, జీవ్ తిలొ జీవ్ దెతో దేముడుచి ముద్ర జోవయింక నెర్తెలె గలంతన కెత్తిజిన్ జవుల గే, సూన్లయ్. కెత్తిజిన్ మెలె, పుంజెక్ దొన్ని విసా చెత్తర్ వెయిల్జిన్ జోచి ముద్ర గలంతన జవుల. కేనె కేనెచ మెలె, అమ్చ [†]ఇస్రాయేలులుచ ఎత్తి సెకుమ్లతె బెదిలన. ⁵ యూదాచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, రూబేనుచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, గాదుచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, ⁶ ఆసిరు సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, నస్తాలిచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, మనస్సిచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, ⁷ సిమోయానుచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, లేవీచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, ఇస్సాకారు సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, ⁸ జెబులూనుచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, యోసేపుచి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క, చి బెన్యామీను చి సెకుమ్తె బార వెయిల్ జిన్క జో జోచి ముద్ర గల తయెదె.

ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్ జోచి గవురుమ్ సంగిలిసి

⁹ ఇన్నెచి పడ్డొ అన్నె దెకితె తిలె, ఆదె! కేన్ మాన్సు లెక్క కెరుక నెతిరి జనాబ్ ఒత్త తిల. ఎత్తి రాజిమ్ తెంతో, ఎత్తి సెకుమ్ తెంతో, ఎత్తి పైజల్ తెంతో, ఎత్తి బాసల్ తెంతోచ జా తా, సింగాసనుమ్చి పుర్తెతో, చి మెండపిల్లచి పుర్తెతో టీవోజ తా, చొక్కిల పాలల్ గలన అస్సి, చి జోవయింక అత్తిలె కజారుమ్ రూక్చ మట్టల్ దెరన తా, ¹⁰ గట్టిజ అవాడ్ కెరన, "మాన్సుచి రచ్చన దేముడుతెయి చి మెండ పిల్లతెయి అస్సె!" మెన కేక్ గల్లె.

¹¹ అన్నె, సింగాసనుమ్చి సుట్టునంత, విస్సెక్ చెత్తర్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్చి సుట్టునంత, [‡]చెత్తర్ జీవుల్చి సుట్టునంత దూతల్ ఎత్తి టీవోజ తా, జోచి మొక్కె సెర్చు నేడ కిచ్చో మెన సంగ దేముడుక జొక్కర్ల మెలె,

¹² "ఆమేన్! ††† మాన్సుల్ జోచి గవురుమ్ గాయితిసి, గవురుమ్, గ్యానుమ్, జోచి దయచి రిసా, మాన్సుల్ జోచి సర్ల సంగితిసి, మరియాద దెకితిసి, సెక్తి అన్నె అదికారుమ్ ఎత్తి అమ్చొ దేముడుక కలుగు జవున్ కెయ్క తెయ్క నే పిట్టె జోక తవున్! ఆమేన్!" మెన కేక్ గల్లె.

బగ్గర్ బాదల్తె ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్ జిస్సిసి

¹³ తెదొడి వెల్లెల మాన్సుల్తె ఎక్కిలొ అంక పుసిలన్. "ఈంజేవ్ చొక్కిల పాలల్ గలన తిలస కొన్న? కేనె తెంతో జా అస్సి?" ¹⁴ జాకయ్ కిచ్చో మెలయ్ మెలె, "బాబు, తుయి జాన్సి" మెలయ్, చి జేవ్, "బగ్గర్ అల్లర్ జంక తిలి జా వెల్లి బాదతె తెంతో జీన అయ్లన.

†† బయబిల్తె 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, మాములుమ్ యూదుల్చి రిసా 'ఇస్రాయేలులు' మెనల, పడ్డొ యూదుల్ నెంజిలనతె కో యేసుక నంపజతతి గే, జోవయింక కి 'అమ్చ ఇస్రాయేలులు' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దెకితయ్. జేక ఇన్నె 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, ప్రబుక నంపజలన మొత్తుమ్క టాలి జతయ్. 'పుంజెక్ దొన్ని విసా చెత్తర్ వెయిల్జిన్' మెలి నంబచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, 'పూర్తి జలిసి', 'మొత్తుమ్ నంపజలనచి లెక్క పూర్తి జలిసి'; టాలి జతయ్. †† 4:6-8. ††† ఎల్లి బాస తెన్ 'ఆమేన్' మెనల.

ఈంజేవ్, మెండపిల్లలి లోయితె జోవయించ పాలల్ కేడన చోకు కెరస అస్తి. ¹⁵ జాకయ్,

జేవ్ దేముడుచి సింగాసనుమచి మొక్కె అస్తి, చి రాతి మెద్దెనె జోచి దేవులుమతె జోచి సేవ కెర్తె తత్తతి. అన్నె, సింగాసనుమతె వెసిలోసా జోవయింక జోతె రక రక, జేవ్ కిచ్చొ అల్లర్ నే జతి రితి జోచి నీడతె డంకెదె,

¹⁶ జోవయింక అప్పె తెంతో కెయక కి చూ కెరె నాయ్. తాన్ కెరె నాయ్.

ఒప్పుడక సుకా గెతి నాయ్, కేనెచి ఒగ్గర్ తాత్ లయె నాయ్.

¹⁷ కిచ్చొక మెలె, సింగాసనుమచి నెడిమి తెంతో

మెండపిల్ల జోవయింక గొవుడు జా రకెదె,

చి జీవ్ దెత పానివో దెకవ పియడెదె.

అన్నె, జోవయింక అంకివోతె ఆసునో పూర్తి పుంచ గెలెదె."

మెన జో వెల్లొ మాన్సు సంగిలన్.

సుట్టుప కెర్లి పుస్తకుమచి ఆకచి ముద్ర మెండపిల్ల కడ్డిసి

8 మెండపిల్ల సత్తుచి ముద్ర కడ్డికయ్, రమారమి అర గంట ఎద పరలోకుమతె కిచ్చొ అవాడ్ నాయ్. ² పడ్డొ, దేముడుచి మొక్కె టీవోజ తిల సత్తు దూతల్క దెకిలయ్. జోవయింక ఎక్కెక్ నప్పిమూరవో [†]దిల.

³ తెదొడి అన్నెక్లొ దూత జా కెర, బజచి గిన్న దెరన బలి దెతి టాన్చి పుర్రె టీవో జలన్. చి 'ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్చ ప్రార్దనల్ తెన్ బెదున్' మెన, సింగాసనుమచి పుర్రెతోచి బలి దెతి టాన్చి జేవ్చి దుమ్మొ ఉడ్డితి రిసా జో దూత డయక మెన, జోక ఒగ్గర్ దూపుమ్ ^{††}దిల. ⁴ చి దేముడుచి మొక్కె పాచితి రితి, జోవయించయ్ జల మాన్సుల్చ ప్రార్దనల్ తెన్ జా దూపుమ్చి దుమ్మొ బెద, జో దూతచి అత్తి తెంతో ఉడ్డ దేముడుచి మొక్కె గెలి.

⁵ తెదొడి జో దూత జా దూపుమ్ డయతి గిన్న దెరన, బలి దెతి టాన్చి ఉప్పిచి ఆగి ఇంగుడ్లు సగుమ్ ఒత్త బెరవ కెర, బూలోకుమచి ఉప్పిరి గల దిలన్, చి ఉర్దుల్ కెర్లి, అవాడ్లుచి అవాడ్ అయ్చి, బిజిలి మొల్కొ, చి బూకంపుమ్ జలి.

సత్తు నప్పిమూరవోతె ఏక్ చెత్తర్ వర్న తెన్ పుజిలిసి

⁶ తెదొడి సత్తు నప్పిమూరవో దెర్ల సత్తుజిన్ దూతల్ జేవ్ నప్పిమూరవో పుజుక తెయార్ జల. ⁷ తొలితొచొ దూత జోచి నప్పిమూరవి పుజిలన్, చి కిచ్చొ తెదొడి బార్ జలి మెలె, లోయి తెన్ కలొయ్ జలి కరపత్తల్ చి ఆగి సేడ, బుయ్యె సూయి జలి, చి ఒండి బూలోకుమతెచి తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట పూర్తి ఉడ్డ గెలి, చి రూక్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట పూర్తి ఉడ్డ గెల, చి చివ్వర్ ఎత్తి ఉడ్డ గెలి.

⁸ తెదొడి దొన్నిచొ దూత జోచి నప్పిమూరవి పుజిలన్, చి వెల్లి డొంగ్గు జతి రితిసి, ఆగిక ఉడ్డ కెర, సముద్రుమతె గలి జలి. ⁹ అన్నె, ఒండి సముద్రుమచి తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట లోయి జాఁ గెలి.

సముద్రుమతెచి జివుల్చ తిన్ని వాటల్క ఏక్ వాట మొర గెల, చి ఓడల్ మొత్తుమచి తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట నాసెనుమ్ జాఁ గెల.

¹⁰ తెదొడి తిన్నిచొ దూత జోచి నప్పిమూరవి పుజిలన్, చి పరలోకుమ్ తెంతో వెల్లొ సుక్కొ సేడ, వత్తిచి దీవు లగిలి రితి జా, ఒండి బూలోకుమచ గడ్డొచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట గడ్డొతె చి ఊటల్తె సేడ్లన్. ¹¹ జో సుక్కొచి నావ్ 'కోడు వాసెన', చి ఒండి

† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలన్ గే, మెండపిల్ల జలో యేసు దిలన్ గే, కచిగె అత్తి జోవయింక దొవడ్ల గే, గని జేవ్ నప్పిర్లు జోవయింక తంక కచితుమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్ జా తయెదె. †† కో దిల గే నేనుమ్. ‡ జా సుక్కొక మాచివత్తి మెన నావ్. జాచి అర్దుమ్ విస్సుమ్ అన్నె కోడు కి అన్నె. మాన్సుల్ కో కయ్లె మొర గెచ్చుల.

బూలోకుమచ పానివోక తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట కోడ్ జా గెల. జా కోడు తిలో పాని పిలి రిసా, ఒగ్గజిన్ మాన్సుల్ మొర గెల.

¹² తెదొడి చెత్తచొ దూత జోచి నప్పిమూరవి పుజిలన్, చి పొద్దుక తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక, జోనుచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక, చి సుక్కల్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక దెబ్బ లయిలి. జోవయించి ఉజిడి అందర్ జా గెలి. ఒండి మెద్దెనచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక పొద్దుచి ఉజిడి లగె నాయ్, చి ఒండి రాతిచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక జోనుచి సుక్కల్చి ఉజిడి లగె నాయ్.

¹³ తెదొడి ఆవ్ అన్నె దెకిలయ్, చి కిచ్చొ సూన్యయ్ మెలె, పొద్దు ఆగాసుమచి మదెన ఏక్ ఏక్ గిడ్డు ఉడ్డితె తా గట్టిజ ఒర్గు దా కిచ్చొ మెన ఒర్గుతె తిలి మెలె, "అయ్యొ! అయ్యొ! అయ్యొ! అన్నెక్ తిన్ని దూతల్ వర్న తెన్ జోవయించ నప్పిమూరవో అప్పె పుజుక తిలిన్క బూలోకుమతె జితస ఎత్తిజిన్క కెర్లి కస్టుమ్ కెర్లి నస్తుమ్!" మెన సంగ గిడ్డు ఉడ్డితె తిలన్.

పాచ్చొ దూత జోచి నప్పిమూరవి పుజిలిసి

9 తెదొడి పాచ్చొ దూత జోచి నప్పిమూరవి పుజిలన్, చి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో బూలోకుమ్ ఎద ఏక్ సుక్కొ సేడ్లన్, చి జో సుక్కొ జతొసాక ఏక్ తాలుమ్ [†]దిల. మట్టు నెంజిలి దిగిలి గొయితె సెడ్డి వాట్ ఉగిడ్డి తాలుమ్. ² మట్టు నెంజిలి జా గొయితె సెడ్డి వాట్ ఉగిడ్లన్, తెదొడి వెల్లి జా గొయి తెంతో వెల్లొ ఆగి గొయ్చి రితిచి ఆగిచి దుమ్మొ బార్ జలన్, చి జా గొయి తెంతో బార్ జతి దుమ్మొక పొద్దు కి ఆగాసుమ్ కి గాండు డంకిలి రితి జా అందర్ జల.

³ పడ్డొ, జా దుమ్మొ తెంతో చిట్కల్ బూలోకుమతె బార్ జా బెర్ల, చి విస్సుమ్ కుర్దుచి ఎదిలి సెక్తి జోవయింక [†]దిల. ⁴ జోవయింక కిచ్చొ ఆడ్ర దిలి మెలె, బుయ్యెచి చివ్వర్ గే కిచ్చొ మొక్కల్ గే, కేన్ రూకుక గే పాడ్ కెరుక జయె నాయ్. గని, కేన్ మాన్సుల్క దేముడుచి ముద్ర జోచి నిర్తి తయె నాయ్ గే, జోకయ్ సిచ్చ కెరుక. ⁵ పాచ్ జొన్నొ ఎద జోవయింక సిచ్చుచ నొప్పుల్ కెరుక మెన జేవ్ చిట్కల్క సెలవ్ తిలి.

గని కక్క మారుక సెలవ్ నాయ్. జేవ్ నొప్పి దెతిసి కిసిచి మెలె, మాన్సుక విస్సుమ్ కుర్దు చప్పిల్తె కిసి నొప్పి కెరెదె గే, తెద్ది నొప్పి జల. ⁶ జా పొదులె కిసి తయెదె మెలె, 'మొర్ను జెవున్' మెన మాన్సుల్ కోర్ఫ జవుల, గని మొరుక నెతిరి. మొరుక ఆసయి జవుల, గని మొర్ను జోవయింక కొంకడ ఉట్టు నిగెదె.

⁷ డీసుక జలె, జేవ్ చిట్కల్ కీస తిల మెలె, యుద్దుమ్క తెయార్ జల గోడల్చ రిత తిల. జోవయించ బోడిలె బజచర్ కిరీటల్ రిత తిల. జోవయించ మొకొమ్లు మాన్సుల్చ మొకొమ్లు రిత తిల.

⁸ జోవయించ రోమల్ తెబోదల్చి సెండిచి రితి, జోవయించ దంతో సింపుమ్లుచి దంతో రిత తిల. ⁹ ఇనుము డొల్లు రిత డీన్ల పొరల్ జోవయించి చామ్తె తవుల, చి ఉడ్డిలె జోవయించ రెప్పల్ కదుల్ జతి అవాడ్ కిసి మెలె, గోడలు జమాన్లుచి రదుమ్ కడన యుద్దుమ్తె నిగ గెతి రితి అవాడ్ జతె తవుల. ¹⁰ జోవయించ తోకల్ కీస మెలె, విస్సుమ్ కుర్దుచి తోకల్చి రితి బూసుల. జోవయించ తోకల్తె పాచ్ జొన్నొ ఎద మాన్సుల్క నొప్పి దెతి సెక్తి తయెదె. ¹¹ జోవయించి ఉప్పిచొ రానొ కొన్నొ జయెదె మెలె, మట్టు నెంజిలి గొయి రకితొ దూత. ఎల్లి బాస తెన్ జో దూతచి నావ్ 'అబద్దొను', చి జా నావ్క అర్దుమ్ 'నాసెనుమ్ కెర్లొసా'. గ్రీకు బాస తెన్ జా నావ్ 'అపొల్లయోను'

†† జా తాలల్ దేముడు సొంత జో సుక్కొ జతొసాక దిలన్ గే మెండపిల్ల జలో యేసు దిలన్ గే కచిగె అత్తి జోవయింక దావడ్ల గే, గని జా జర్గు జంక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కచితుమ్ సెలవ్ దా తిలన్, నెంజిలె జర్గు జతి నాయ్. ‡ జా తాలల్ దేముడు సొంత జో సుక్కొ జతొసాక దిలన్ గే మెండపిల్ల జలో యేసు దిలన్ గే కచిగె అత్తి జోవయింక దావడ్ల గే, గని జా జర్గు జంక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కచితుమ్ సెలవ్ దా తిలన్, నెంజిలె జర్గు జతి నాయ్.

మెనుల. ¹² జా సిచ్చుచి గండిమ్ తొలితో చి. ఒత్త తెంతో దస సిచ్చల్ అన్నె దొన్ని జర్గు జంక జయెదె.

సావ్యుచో దూత జోవయించి నప్పిమూరి పుజేలిసి

¹³ తెదొడి సావ్యుచో దూత జోచి నప్పిమూరి పుజేలన్, చి దేముడుచి మొక్కెచి బలి దెతి బజార్ టాన్చ చెత్తర్ కొమ్ముల్ తెంతో ఏక్ అవాడ్ అయ్లిసి సూన్లయ్. ¹⁴ జా అవాడ్ సావ్యుచి నప్పిమూరి దెరితో ఈంజో దూతక, "యూప్రటీసు మెలి వెల్లి గడ్డె బంద తిల చెత్తర్ దూతల్క విడ్డల్ కెరు" మెన జా అవాడ్ సంగిలన్. ¹⁵ జాకయ్ జేవ్ చెత్తర్ దూతల్క బందిలిసి ఈంజో దూత డీసిలన్. జేవ్ జయ్యి గడియ, జయ్యి దీసి, జయ్యి జొన్ని, జయ్యి వెర్ని విడ్డల్ జా ఒండి లోకుమ్చ పైజల్క తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట జినక మార్తి రిసా రకితి రితి తెయార్ జా తిల. ¹⁶ జేవ్ దూతల్చి తెడి జా సిచ్చు జర్గు కెర్ గోడల్తె వెగిల సయన్యములు కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, విస్సెక్ కోట్టు జీన, జా లెక్క ఆవ్ సూన్లయ్.

¹⁷ జలె, జా డీసిల్ సివ్నతె జేవ్ సయన్యమ్ వెగిల గోడలు అంక కీస డీసిల మెలె, జోవయింతె వెగిలసక గుండె ఆగి రంగు, నీలిమ్ రంగు చి ఎడ్డి రంగు బెదిల. ఎక్కెక్ డాలు జత రిత ఇనుము సాక్కల్ గలన తిల, చి జేవ్ గోడల్చ బోడివో కీస తిల మెలె, సింవుమ్లుచ బోడివో రిత డీసిల, చి జోవయించి చోడి తెంతో ఆగి, దుమ్ము చి ఎడ్డి రితి దుమ్ము బార్ జతె తిల. ¹⁸ జోవయించి చోడి తెంతో బార్ జతి ఆగి, దుమ్ము ఎడ్డి దుమ్ము బార్ జతె తిలిన్క ఒండి బూలోకుమ్చ మాన్సుల్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటజిన్ మెర్ల. ¹⁹ కిచ్చొక మెలె, జేవ్ గోడలు అల్లర్ కెర్తి సెక్తి కిచ్చొతె మెలె, జోవయించి చోడితె చి జోవయించ తోకల్తె తిల. జోవయించ తోకల్ కీస మెలె, అయివోచ రిత జా బోడివో తెన్ తవుల, చి జోవయించ తోకల్కయ్ మాన్సుల్క గాయిమ్ కెరుల.

²⁰ జలె, జా డీసిల్చితె అన్నె కిచ్చొ జలి మెలె, ఈంజేవ్ సిచ్చల్ నే మార్ల సేసిల మాన్సుల్ కీసి జల మెలె, జేవ్ కెర్త కమొక విసారుమ్ జతి నాయ్, ములితి నాయ్, చి బూతల్క, చి బజక, వెండిక, కంచుక, పత్తుక, దారుక తెయార్ కెర్ల బొమ్మల్క జోకరుక ములితి నాయ్. దస్సు బొమ్మల్ దెకుక గే సూనుక గే ఇండుక గే నెత్తిర్ కి.

²¹ అన్నె, జేవ్ మాన్సుల్ కెర్ల హత్యలు, మెంగుర్ కమ్మొ లంజెకమొ, చోర్ కమొక, విసారుమ్ జతి నాయ్, ములితి నాయ్.

బగ్గర్ సత్తుచో అన్నెక్ దూత

10 పడ్డొ, బగ్గర్ సత్తుచో అన్నెక్ దూత పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెంక దెకిలయ్. జో మబ్బు గలన్లి రితి జా, మబ్బుచి తెడి తా, జోచి బోడిచి ఉప్పిరి పచ్చన వయ్డూరుమ్ రంగుచి దూని లగిల్ రితి జా, జోచి మొకొమ్ పొద్దుచి రితి ఉజడి తా, జోచ చట్టొ ఆగి రిత తంబల్ రిత తా. ² ఏక్ ఇదిలిన్ పుస్తకుమ్ జోచి అత్తి తిలి. అగ్గె సుట్టుప జా తిలి, గని అప్పె ఉగ్గి జా అస్సె. జలె, జోచొ ఉజిల్ చాటు సముద్దుమ్తె తియ, డెబ్లి చాటు బుయ్యె తియ సుద, ³ సింవుమ్చి అవాడ్ రితి గట్టిజ అవాడ్ కెరన, ఒర్నిలన్. ఒర్నితికయ్, సత్తు ఉర్నుల్ కెర జబాబ్ దిల. ⁴ సత్తు ఉర్నుల్ కెర్తికయ్, ఆవ్ జేవ్ సంగిలిసి రెగిడ్డయ్, గని పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లి ఏక్ అవాడ్ సూన్లయ్. అంక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "జేవ్ సత్తు ఉర్నుల్ సంగితిసి గుట్టు తతి రితి కెరు, రెగిడ్డ నాయ్" మెన ఆడ్ర దిలన్.

⁵ తెదొడి సముద్దుమ్తె బుయ్యె టీవోజ, ఆవ్ దెకిలొ దూత జోచొ ఉజిల్ ఆతు పరలోకుమ్ పక్క ఉక్కుల. ⁶ "కెయక తెయక నే పిట్టి జితొ, పరలోకుమ్ చి ఒత్త తిలిసి ఎత్తి, బూలోకుమ్చి ఒత్త తిలిసి ఎత్తి, అన్నె సముద్దుమ్చి ఒత్త తిలిసి ఎత్తి, జెర్నున్ కెర్లొసా సాచి" మెన ఒట్టు గలన, కిచ్చొ సాడుప కెర్లన్ మెలె, "సమయమ్ జా అయ్లి. అన్నె వాయిద కెరుక నెంజె. ⁷ గని, సత్తు దూతల్తె ఆకచొ

దూత జోచి నప్పిమూరి పుజుక తిల దిసాల్క, దేముడు జోచ సేవ కెర్లన జల, జోచ కబుర్లు సంగిల పూర్తుల్క సంగిలి రితి, జోచి గుట్టు తిలిసి నెరవెర్నుప జంక అస్సె" మెన జో దూత ఒట్టు గలన సాడుప కెర్లన్.

⁸ ఆవ్ అగ్గె సూన్లి పరలోకుమ్ తెంతో చి అవాడ్ అంక అన్నె సంగిలిసి కిచ్చొ సూన్లయ్ మెలె, "అల్లె, తుయి గో! చి సముద్దుమ్తె బుయ్యె టీవోజ దూతచి అత్తి తిలి పుస్తకుమ్ నజు" మెలన్. ⁹ జో దూతతె ఆవ్ గెచ్చ, "అంక జా ఇదిలిన్ పుస్తకుమ్ దె" మెన సంగిలయ్, చి జో అంక, "నజన క్కా, ఈంజ తుచి పెట్టి తుక కోడు జయెదె, గని తుచి చోడితె ఒండల్ తేల్చి రితి తియనయ్ తయెదె." మెలన్. ¹⁰ జాకయ్ జా ఇదిలిన్ పుస్తకుమ్ జో దూతచి అత్తి తెంతో నజన కయ్లయ్. అంచి చోడితె ఒండల్ తేల్చి రితి తియన తిలి, గని, జా కతికయ్, అంచి పెట్టి కోడు జలి. ¹¹ తెదొడి అంక ఆడ్ర దిలిసి కిచ్చొ మెలె, "బగ్గర్ పైజల్చి రిసా, బగ్గర్ రాజిమ్లుచి రిసా, బగ్గర్ బాసల్చి రిసా, బగ్గర్ రానల్చి రిసా ఆవ్ తుక అన్నె దెకయ్తిసి రెర్ల మాన్సుల్క జానవుక" మెన అంక ఆడ్ర అయ్లి.

దొగుల సాచుల్

11 తెదొడి కట్టెక్ ఏక్ డండొ అంక †దిల, చి అంక కిచ్చొ ఆడ్ర అయ్లి మెలె, "ఉట్టు, దేముడుచి గుడిచి బలి దెతి టాన్చి ఒత్త ఒక్కి కెర్లసక కట్టడ దెకు. ² గని దేముడుచి గుడి ఒత్తల్తొచి బయ్లెచి డడ్డుక నే కట్టడతె ములు. కిచ్చొక మెలె, దేముడుక నేన్ల మాన్సుల్చి అత్తి జా టాన్ అప్పెచి మట్టుక తంక సెలవ్ అస్సె. †దొన్ని విస్సా దొన్ని జొన్నొ పూర్తి ఈంజ సుద్ది జలి పట్టుమ్ జేవ్ సుద గెల అల్లర్ కెరుల. ³ అన్నె, †బార పుంజొ తిన్ని విస్సా పొదులు అంచ దొగుల సాచులు †బస్సబట్టల్ గలన అంచ కబుర్లు సాడుప కెరుక మెన సెక్తి దెయిందె" మెన అంక ఆడ్ర అయ్లి.

⁴ ఈంజేవ్ దొగుల సాచుల్ కొన్న జవుల మెలె, బూలోకుమ్ ఏలుప కెర్తొ ప్రబుచి మొక్కె టీవోజ తిల, దొన్ని బలీవ రూక్లు చి దొన్ని దివుకంబల్, మెన †టాలి జయెదె. ⁵ అన్నె, కో ఇన్నెయింక కిచ్చొ అల్లర్ కెరుల గే, ఇన్నెయింక చోడి తెంతో ఆగి బార్ జా, ఇన్నెయింక విరోదుమ్ జలసక లయ గెలెదె. కో ఈంజేవ్ దొగులక అల్లర్ కెరుల గే, జేవ్ ఇసి మొరుకయ్. ⁶ ఈంజేవ్ దొగుల సాచుల్క అన్నె కిచ్చొ సెక్తి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు ఈంజేవ్ సంగితె ఎద పాని †నే పెట్టి రితి అడ్డు కెరుక. పడ్డొ అన్నె, †లొయి జతి రితి పానివొక మార్నుప కెరుక, చి కెత్తి సుట్టు ఇన్నెయింక ఇస్టుమ్ అయ్లె, ఎత్తి రగుమ్, అల్లక బూలోకుమ్చక సిచ్చల్ కెరుక సెక్తి అస్సె.

⁷ పడ్డొ, ఇన్నెయింక సాచి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, మట్టు నెంజిలి జా వెల్లి గొయ తెంతో వెగ జెతొ జంతు ఇన్నెయింక ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర జీన కెర, ఇన్నెయింక మారెదె. ⁸ ప్రబుక సిలువతె టీవో కెర మార్లి వెల్లి పట్టుమ్తె ఇన్నెయింక పీనుమ్లు సేడ తవుల. జా పట్టుమ్క టాలిక †"సాదొమ" చి "ఐగుప్టు" మెన సంగుక జయెదె. ⁹ తిన్ని నర పొదుల్ పూర్తి ఎత్తి ప్రజల్ తెంతో, ఎత్తి సెకుమ్ తెంతో, ఎత్తి బాస తెంతో,

† యెషాజ్కెలు 3:1-3. †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలన్ గే మెండప్పిల్ల జలొ యేసు దిలన్ గే అన్నె కచిగె అత్తి జోవయింక దావడ్ల గే, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సెలవ్ నెంజిలె, జోవయింక దొర్లు, జతి నాయ్. ³ నంబర్ కోడుక దెకిలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు, నెంజిలె మెండప్పిల్ల జలొ యేసు లట్టబేతయ్ మెన ఉచరుక జయెదె. గని గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ 'డీనయ్లిసి' తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ఆడ్ర దిలొసాక 'దూత' మెన. నంబర్ కోడుతె అస్సె. సగుమ్తె దస్సి సంగె నాయ్. † దొన్ని కి రమారమి తిన్ని నర వెర్నుల్ జయెదె. †† దొన్ని కి రమారమి తిన్ని నర వెర్నుల్ జయెదె. †† కిచ్చొ గుర్తు దెకవుక మెన యూదుల్ తెన్ బస్సబట్టల్ గలన బులుల మెలె, జోవయించి పెట్టిచి దుకుమ్ దెకవుక. ††† జెకర్తొ 4 అద్యయిమ్తె ఇసి టాలి అస్సె. ††† ఏలీయా పూర్తుమ్చొ దస్సి కెర తిలన్. రానల్ మొదొల్ పుస్తకుమ్ 17:1. § మోసి పూర్తుమ్చొ దస్సి కెర తిలన్. నిర్మమకాండుమ్ 7:14-18. §† సాదొమ పట్టుమ్చ మాన్సుల్చి ఐగుప్టు దేసిమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక చి జోవయించ మాన్సుల్క పూర్తుమ్ విరోదుమ్ కెర తిల. దస్సి, యెరూసలేమ్

ఎత్తి రాజిమ్ తెంతోచ మాన్యుల్ ఇన్నెయించ పీనుమ్లుక దెక దెక, ఇన్నెయింక మెస్సి రోవుక సెలవ్ నే దెతి. ¹⁰ ఈంజేవ్ దొగుల సాచుల్ సంగ తిల కబుర్లు, ఈంజేవ్ కెర్ల కము బూలోకుమ్తె జేవ్ జితనక అల్లర్ కెర్లి రిసా; లాజ్ కెరయ్లి రిసా, బూలోకుమ్తె జితన ఈంజేవ్ మొర్లిన్చి రిసా వెర్లి సర్ల జా, సర్ల కెరన, జోవయించి వెర్లి సర్లచి గుర్తుక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో బవుమానల్ దెతె తవుల.

¹¹ జలె, జేవ్ తిన్ని నర పొదుల్ గెలె, దేముడు పుజేలి ఆత్మ ఈంజేవ్ సాచుల్చి పెట్టి పెన జియడ్లన్, చి ఉట్ట సోగ టీవో జల, చి ఇన్నెయింక దెకిలస పూర్తి బియగెల. ¹² తెదొడి, ఈంజేవ్ జీవ్ జల సాచుల్ పరలోకుమ్ తెంతో చి ఏక్ అవాడ్ సూన్ల. కిచ్చొ మెన జా అవాడ్ సంగిలన్ మెలె, "ఇత్తల్ వెగ జా!" మెలన్, చి ఇన్నెయింక విరోదుమ్ జలసచి మొక్కె మబ్బు తెన్ పరలోకుమ్తె వెగ గెల.

¹³ జయ్యి గడియయ్ వెల్లి బూకంపుమ్ జలి. జా పట్టుమ్చ దెస్సు వాటల్తె ఏక్ వాట నాసెనుమ్ జా గెలి. జా బూకంపుమ్తె సత్తు వెయిల్జిన్ మాన్యుల్ మొర గెల. సేసిల మాన్యుల్ బియగెల, పరలోకుమ్తె తిలో దేముడుక గవురుమ్ దిల.

¹⁴ సిచ్చల్చ గండిమలు, కస్తుమ్లు ఇన్నెయెన్ దొన్ని జా గెలి. మొత్తుమ్ తిన్ని సిచ్చల్ జతి రితి అన్నెక్ దస్సి సిచ్చ కచితుమ్ జర్లు జంక అస్సి.

సత్తుజీన్ దూతల్తె ఆకచో జోచి నప్పిమూరి పుజేలిసి

¹⁵ సత్తుచో దూత జోచి నప్పిమూరి పుజేలన్, చి కిచ్చొ జలి మెలె, పరలోకుమ్తె గట్టిజ అవాడ్చ అవాడ్లు కిచ్చొ మెల మెలె, "బూలోకుమ్చి రాజిమ్ అమ్చో ప్రబుచి చి జోచో క్రిస్తు పుత్తున్చి రాజిమ్ జా మార్పువ జా అస్సి. కెయక తెయక జో ఏలుప కెరెదె" మెన సంగిల. ¹⁶ తెదొడి దేముడుచి పుర్తె జోచ సజాసనల్తె వెసిత విస్సిక్ చెత్తజిన్ వెల్లెల మాన్యుల్ దేముడుచి మొక్కె సెర్లు సేడ, జోక్ కిచ్చొ మెన బక్తి కెర్ల మెలె,

¹⁷ "ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో ఎత్తిక ఏలుప కెర్ల దేముడు ప్రబువ,

తుయి అప్పె తతోసా, అగ్గె తెంతో తిలోసా,
తుయి తుచి సెక్తి అదికారుమ్ దెరన, ఏలుప కెరుక దెర అస్సిసి మెన,
తుక అమ్చి సర్ల సంగితసుమ్.

¹⁸ తుక నేన్ల మాన్యుల్ మొత్తుమ్ తుచి ఉప్పిరి కోపుమ్ దెకయల,
గని తుచి కోపుమ్ తుయి దెకవ జోవయింక సిచ్చ కెర్లది.
మొర్లసక పరిచ్చ కెర తుచ సేవ కెర్లన జల తుచ కబుర్లు సంగితసక
చి తుచ సొంత జల అన్నె మాన్యుల్క, తుక బిత ఎత్తిజిన్క,
జేవ్ బాల వెల్లి జలె కి, జోవయింక బవుమానుమ్ దెంక,
పడ్డ బూలోకుమ్చక నాసెనుమ్ కెర్లసక నాసెనుమ్ కెరుక మెన,
నమయమ్ జా అయ్లి."

మెన జో దేముడుచి మొక్కె ఒప్పున్ల.

¹⁹ తెదొడి పరలోకుమ్చి దేముడుచి గుడిచి కెప్పి ఉగ్గి జలి, చి జోచి జా దేముడుచి గుడిచి తెడిక తెడిచి గదితె జోచి నే పిట్టి ప్రమానుమ్చి గుర్తుచి 'పెటె డీసిలి. అన్నె బిజిలి మొల్లిలి, అవాడ్లు అయ్లి, ఉర్ముల్ కెర్లి, చి బూకంపుమ్ కెర్లి, చి వెల్లెల కరపత్తల్ పెట్టె.

పట్టుమ్చ మాన్యుల్ యెసుక విరోదుమ్ కెర మార్ల, చి ఈంజేవ్ సాచుల్చ పీనుమ్లు ఒత్తయ్ సేడ్ల. † తెదొడిక ఎద, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడితె జా వెటె తిలి తెడిక తెడిచి గదితె ఎక్కి. ఎత్తిక వెల్లి పూజరి, గని అన్నె కోయి నాయ్ గెచ్చుక జయెదె, అన్నె వెర్లిక ఎక్కి. సుట్టు జో ఒత్త వెసుక జయెదె. ఇన్నె సంగిల్ రితి జా వెటె డీసిల్, కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, జా డీసిలి తెంతో ఎత్తిజిన్ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గవురుమ్, జో కీసా అస్సి గే, పూర్తి దెకుక జయెదె.

తేబోదచి వెల్లి అయిచి టాలి

12 తెదొడి ఆచారిమ్చి వెల్లి ఏక్ గుర్తు ఆగాసుమ్తె డీసిలన్.

కిచ్చొ మెలె, పాలుమ్ మెలి రితి పొద్దు గలన్లి రితి జలి తేబోద. జాచి చట్టె జోను, జాచి బోడి † బార సుక్కల్ తిలి కిరీటుమ్. ² జా అంగి జా తిలి, చి జాచి కంట్లు పాచ అయ్లి నొప్పుల్క, లడెన్ జంక మెన, ఒర్లితె తిలి. ³ తెదొడి, ఆగాసుమ్తె అన్నెక్ వెల్లి గుర్తు డీసిలి. ఆదె! వెల్లి అయి రితి ఆగి రితి ఎరన జంతు. జోక్ సత్తు బోడియె చి దెస్సు కొమ్ముల్, చి జోచ సత్తు బోడివోత ‡ సత్తు కిరీటల్ తిలి. ⁴ జోచి తోక తెన్ ఆగాసుమ్చ సుక్కల్ మొత్తుమ్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక కడ, బూలోకుమ్చి ఉప్పిరి సేడవ దిలన్. తెదొడి, జా తేబోద లడెన్ జతికయ్, జా లడెన్ జతో బోదక గీడ గెలుక మెన ఉచర, జాచి పుర్లె జో వెల్లి అయి టీవోజ తిలన్. ⁵ జలె, జా పూత్తుక లడెన్ జలి. కీసా పూత్తు మెలె, గవురుమ్చి ఇనుముడండొ రితిసి దెరన దేముడుక నేన్ల మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్క ఏలుప కెరుక దిలోసా. గని జో అయితె దెర్లు నే సేడ్లె జో బోద దేముడుతె జోచి సింగాసనుమ్తె ఉక్కిల్ జలో. ⁶ బయిలు దేసిమి జా తేబోద ఉట్ట నిగిలి. ఒత్త 'జాక' మెన దేముడు ఏక్ టాన్ తెయార్ కెర తిలన్. ఏక్ † వెయి దొన్ని పుంజో అరవయ్ పొదుల్ ఒత్త జా కంక జింక అస్సి.

సయ్తాన్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర జిన్నిసి

⁷ తెదొడి పరలోకుమ్తె యుద్దుమ్ జలి. ఒత్త మికాయేలు మెలొ వెల్లి దూత ఎక్కిలో, జోచి తెడిచ దూతల్ తెన్, జో వెల్లి అయి రితిసాచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్ల. జో అయిచి జాచి తెడిచ దూతల్ కి యుద్దుమ్ కెర్ల. ⁸ గని ఓడుప జల, చి ఒత్త తెంతో పరలోకుమ్తె జోక్ అన్నె టాన్ నాయ్. ⁹ జో వెల్లి అయి, జో పూర్గుమ్చో అయి; జోక్ 'సయ్తాన్' మెనుల, ఒండి లోకుమ్చక మోసిమ్ కెర్లెసా, బూలోకుమ్తె జేడ సేడ గెలొ, చి జో తెన్, జోచ దూతల్ ఎట్టో జేడ సేడ గెల.

సయ్తాన్ ఓడుప జలిసి

¹⁰ తెదొడి పరలోకుమ్తెచి గట్టిజ ఏక్ వెల్లి అవాడ్ సూన్లయ్. కిచ్చొ మెలి మెలె, "అమ్చో దేముడు దెతి రచ్చన, జోచి సెక్తి, జోచి రాజిమ్, పడ్డ జోచో క్రిస్తుచి అదికారుమ్, అప్పె నెరవెర్పువ జా పాచ జా అస్సి. కిచ్చొక మెలె, అమ్చ బావుడ్లక నిందల్ సంగితె తిలోసా ఎట్టో జేడ సేడ అస్సి. అగ్గె అమ్చ బావుడ్లక రోజాక రాతి మెద్దెన దేముడుచి మొక్కె జో నిందల్ సంగితె తిలో. ¹¹ గని జేవ్ అప్పె మెండ్పిల్లచి సూయి జలి † లోయిచి సెక్తిక, పడ్డ జేవ్ సాచి సంగిలిన్చి నిదానుమ్క, జేవ్ దొన్నిచి రిసా, జో సయ్తాన్చి ఉప్పిరి జేవ్ జీన అస్సి. 'జేవ్ సాచి సంగిలిన్చి నిదానుమ్' మెలె, జోవయించి సొంత జివుక విలువ నే దెకన్తె, జా మెండ్పిల్లచి నావ్క విలువ దెక, జోచి రిసాచి సాచి జేవ్ సంగిలి రిసా మాన్యుల్ మొర్ల. ¹² జలె, సయ్తానుక జీన అస్సి. జాకయ్, ఓ పరలోకుమ్, ఒత్త జితన ఎత్తిజిని,

† యూదుల్తె బార సెకుమ్లు తిల, గెద. యూదుల్క 'ఇస్రాయేలులు' మెనుల కి, పడ్డ యెసుక సంజలసక 'అమ్చ సత్తిమ్చ ఇస్రాయేలులు' మెన ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెకితయ్, జేవ్ యూదుల్ జలెకి నే జలెకి. జేక జేవ్ బార సుక్కల్ తిలి కిరీటుమ్క 'ప్రబుచయ్ జలస మొత్తుమ్' మెన అర్దుమ్ కెరసుక జయెదె. యూదుల్ తెంతో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్లెసా జెర్లిలో. సయ్తాన్ జోవయింక అల్లర్ కెర్లె, గని జీనె నాయ్. జా తేబోదక ఏక్ రగుమ్ ఉచర్లె, 'యెసుచి అయ్యసి మరియ' మెన ఉచరుక జయెదె. గని అన్నెక్ రగుమ్ ఉచర్లె, సంజలస మొత్తుమ్చి ఆత్మ సంగుమ్ మెనుక జయెదె. జా ఆత్మ సంగుమ్చ బోదల్ జల క్రిస్తుచ బావుడ్లు జల సంజలసక కి సయ్తాన్ అల్లర్ కెర్లయ్, 12:17, గని ఆకక జీనె నాయ్. 12:12 దెక. ‡ సత్తు బోడివో, దెస్సు కొమ్ముల్, చి సత్తు కిరీటల్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, అప్పెచి మట్టుక జో బూలోకుమ్తె ఏలుప కెరుక పూర్తి అదికారుమ్ తిలిసి. పడ్డక ఓడుప జయెదె, గెద. సత్తు సంబక 'పూర్' మెలిన్చి అర్దుమ్, గెద. † మెలె, తిన్ని నర వెర్లుల్. ‡ మెలె, జో అర్దితుమ్ జలిన్చి సెక్తిక.

సర్దసంతోసుమ్ జా! గని, ఓ బూలోకుమ్, ఓ సముద్రుమ్, అయ్యో! తుమ్క ఒగ్గర్ కప్పుమ్ నస్తుమ్! కిచ్చొక మెలె, సయతాన్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ తెన్ తుమ్కె ఉత్ర జా అస్సె. జోచి ఒగ్గర్ కోపుమ్ కిచ్చొక మెలె, జోక అప్పె ఒగ్గర్ సమయుమ్ సేసె నాయ్ మెన జో జాన అస్సె!" మెన పరలోకుమ్చి జా అవాడ్ సంగిలి.

13 'అంక ఒగ్గర్ సమయుమ్ నాయ్' మెన జో వెల్లో అయి దెక కెర, జో మున్నుబోదక లడెన్ జలి జా తేబోదక చజ అల్లర్ కెరుక మెన గెలన్. 14 గని జా తేబోదక దేముడు వెల్లి గిద్దురానొచ దొన్ని రెప్పల్ దిలన్. జా అయితె జా దెర్పు నే సేడ్డె బయలు దేసిమి జా ఉడ్డ గెచ్చుక మెన, జా దొన్ని రెప్పల్ దిలన్. జా కేనె ఉడ్డ గెచ్చుక మెలె, తిన్ని వెర్పుల్ నర కతె జితె చెంగిల్ తంక తిలి టాన్తె జా ఉడ్డ గెచ్చుక.

15 జలె, 'బూరుమ్ జాక గుడ్డ దెర గెస్సు' మెన, జా తేబోదచి పట్టి జో అయి జోచి చోడి తెంతో గాడు రితి పాని సువ దిలన్. 16 గని జా తేబోదక బుయి తోడు తా జాచి చోడి పాడ, జోచి చోడి తెంతో వెల్లో జో అయి సువ దిలి గాడుక బుయి గీడ గెలి.

17 తెదొడి జో వెల్లో అయి జా తేబోదచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జాచ అన్నె బోదల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక మెన ఉట్ట గెలన్. దేముడుచ కొడొ నిదానుమ్ ఇండ యేసుచి రిసా సాచి జతసయ్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక మెన గెలన్.

సముద్రుమ్ తెంతో సయతాన్చి సేవ కెర్తొ వెర్లి జంతు బార్ జలిసి

18 తెదొడి సముద్రుమ్చి ఒడ్డుచి ఇస్కతె జో వెల్లో అయి టీవో జలన్.

13 తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, సముద్రుమ్ తెంతో ఏక వెర్లి జంతు బార్ జతె తిలసిసి దెకిలయ్. జోక దెస్సు కొమ్ముల్ చి సత్తు బోడివో. జోచ ఎక్కె కొమ్ముల్తె ఎక్కె కిరీటల్, చి జోచి ఎత్తి బోడివోతె దేముడుక దూసుప కెర్తి ఏక నావోల్ తిల. 2 ఆవ్ దెకిలె జో జంతు కీసా డీసిలో మెలె, డుర్కొ వాగు రగుకమ్, చి జోచ చట్టొ వెలుగుచ చట్టొ రిత, జోచి మూతి సింవుమ్చి మూతిచి రితి తిల. జో జంతుకయ్ జో వెల్లో అయి జోచి సెక్తి, జోచి సిజాసనుమ్, ఒగ్గర్ అదికారుమ్ దిలన్. 3 జో జంతుచి సత్తు బోడివోతె ఏక బోడి మొర్తి రితి గాయిమ్ జా తిలి రితి తిలి. గని మొర్తి జా గాయిమ్ అన్నె చెంగిల్ జా తిలి, చి ఆచారిమ్ జా ఒండి బూలోకుమ్చ మాన్సుల్ జో జంతుచి పట్టి గెతె తిల. 4 జో వెల్లో అయి జోచి అదికారుమ్ జో జంతుక దిలి రిసా, మాన్సుల్ జో అయిక గవురుమ్ కెర జొకర్తె తిల. "జో జంతుచొ రితొ కోయి నాయ్. జో జంతుతె యుద్దుమ్ కెర జోచి ఉప్పిరి కో జీనుక నెత్తిర్" మెన జంతుక గవురుమ్ కెర జొకర్తె తిల.

5 జో జంతుక కీసి చోడి తిలి మెలె, గవురుమ్ సంగనత కొడొ, దేముడుక దూసుప కెర్త కొడొ సంగితి చోడి తిలి. ††దొన్ని విసా దొన్ని జొన్నొ జో ఏలుప కెర్తి రితి జోక సెలవ్ తిలన్. 6 దేముడుక, చి జోచి నావ్, చి జోచి టాన్క దూసుప కెర కెర చోడి పుట్టయ్తె తిలన్. దేముడుచి టాన్ మెలె, జోచి పరలోకుమ్తె జితస. 7 పడ్డొ అన్నె, జోక కిచ్చొ సెలవ్ తిలి మెలె, యేసు ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర జీనుక మెన సెలవ్ తిలి. జా పొది ఎత్తి సెకుమ్చి ఉప్పిరి, ఎత్తి ప్రజల్చి ఉప్పిరి, ఎత్తి బాసల్చి ఉప్పిరి, ఎత్తి రాజిమ్చి ఉప్పిరి, జా జంతుక అదికారుమ్ తంక సెలవ్ తిలి. 8 జా పొది ఒండి బూలోకుమ్తె జితస ఎత్తిజిన్ జోక ఒక్తి కెరుల. లోకుమ్ నే జెర్తుయ్తె అగ్గె తెంతో తిలో విరోదుమ్ సుదల్ మార్ల మెండపిల్లచి పుస్తకుమ్తె, కచ నవ్వొ తతి నాయ్ గే, జెవ్వి జో జంతుక ఒక్తి కెరుల.

9 కంర్తొ తిలోసా సూన్తు. కిచ్చొ మెలె,

10 "కక్క దెర గెచ్చుక మెన తిలె, జేవ్క దెర గెచ్చుక జయెదె.

† "ఏక కాలుమ్, దొన్ని కాలుమ్లు చి ఏక అర కాలుమ్" మెన రెగ్గ అస్సె. తిన్ని నర వెర్పుల్చి అర్దుమ్ జా కోడుక తయెదె. 11:2 దెక. †† మెలె, తిన్ని నర వెర్పుల్. 11:2, 3. 12:6, 14 దెక.

కో జలె కండాతె మొరవుక మెన తిలె, జేవ్ కండా తెన్ మొరవుక జయెదె." మెన రెగ్గె కోడు. ఈంజ కోడుతె కిచ్చొ జాగర్త బెదితయ్ మెలె, ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్ నిదానుమ్ తా బాదల్ ఓర్పుప జా నముకుమ్ తెన్ తంకయ్.

బుయి తెంతో వెర్లి జంతు బార్ జలిసి

11 తెదొడి అన్నె వెర్లి జంతు బుయి తెంతో బార్ జలిసి దెకిలయ్. మెండపిల్లచి రితి జోక దొన్ని కొమ్ముల్ తిల, గని వెల్లి అయిచి రితి జో లట్టట్టె. 12 జో తొలితొచొ జంతుచి నావ్ తెన్ జోచి కామ్ ఈంజొయ్ జర్గు కెర్తయ్, చి మొర్తి గాయిమ్ చెంగిల్ జా తిలో జో తొలితొచొ జంతుక ఒండి లోకుమ్, ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ జొకర్తె రితి, ఈంజొయి జంతు జేవ్క సికడ్తయ్. 13 ఆచారిమ్చ వెల్లె వెల్లె కమె ఈంజొ జర్గు కెర్తయ్. కిచ్చొ మెలె, 'మాన్సుల్ దెకుత్' మెన జోచి మొక్కె ఆగాసుమ్ పక్క తెంతో బుయిచి ఉప్పిరి ఆగి సూయి జతి రితి కెర్తయ్. 14 అన్నె, జో తొలితొచొ జంతుచి మొక్కె ఈంజొ జర్గు కెరుక సెలవ్ తిల ఆచారిమ్చ వెల్లె కమెచి సెక్తిక బూలోకుమ్తె జితసక ఈంజొ మోసిమ్ కెర్తయ్. దస్సి, కిచ్చొ ఏక మోసిమ్ కెర్తయ్ మెలె, కడ్డుమ్క మొర్తి సెక్తిచి గాయిమ్ జలెకి జీవ్ తిలో జో అన్నెక జంతుచి రిసా ఏక బొమ్మ జేవ్ తెయార్ కెర జొకరుక మెన, ఈంజొ జంతు బూలోకుమ్తె జితసక సికడ్తయ్. 15 జో తొలితొచొ జంతుచి బొమ్మ లట్టట్టి రితి జీవ్ దెక కి ఈంజొ జంతుక సెలవ్ తిలి, చి జో జంతుచి బొమ్మక నే జొకర్తసక మొరవుక కి ఈంజొ, జంతుక సెలవ్ తిలి.

16 పడ్డొ అన్నె కిచ్చొ ఏక అల్లర్ ఈంజొ అన్నెక జంతు, బుయి తెంతో బార్ జలొ జంతు, కెర్తయ్ మెలె, ఎత్తిజిని, బాల, వెల్లో, సొమ్మారి, బీద సుదె, గొతి నెంజిలో మాన్సు. గొతి జలొ మాన్సు, ఉజిల్ అత్తి నెంజిలె నిర్తి ఏక గుర్తు కెరవంతి రితి ఈంజొ పెలయ్తయ్. 17 అన్నె, జా గుర్తు నే కెరవంతె కో కిచ్చొ గెనుక గే వికుక గే సెలవ్ తయె నాయ్. జా గుర్తుతె కిచ్చొ తయెదె మెలె, జంతుచి నావ్, నెంజిలె జోచి నావ్చి గుర్తుచి అంకె. 18 ఇన్నెచి అర్దుమ్ కెరనుక జలె, ముక్కిమ్చి గ్యానుమ్ అవ్సరుమ్. కక్క దస్సి గ్యానుమ్ అస్సె మెలె, జో జంతుచి అంకె లెక్క కెర్త. †జేవ్చి అంకె ఏక మాన్సుచి నావ్ తెన్ బెదితి అంకె. జా అంకె కిచ్చొ మెలె, సొవ్వు పుంజొ తిన్ని విసా సొవ్వు (666).

మెండపిల్ల తెన్ జోచయ్ జల మాన్సుల్ టీవెలిసి

14 తెదొడి అన్నె దెకిలయ్, ఈంకె! ††సీయోసు డొగ్గె జో ††మెండపిల్ల టీచ తా, జో తెన్ అన్నె కొన్న టీవొజ తిల మెలె, ††పుంజెక్ దొన్ని విసా చెత్తర్ వెయిల్జిన్ జోవయిచి నావ్, దేముడుచి నావ్ జోవయిచ నెర్తిలె రెగ్గవన్న మాన్సుల్ తిల. 2 అన్నె, ఒగ్గర్ పానివో సూయి జతి అవాడ్ రితిచి, ఉర్తుల్ కెర్లి వెల్లి అవాడ్

‡ సముద్రుమ్ తెంతో బార్ జలొసా. †† గ్రీకు బాస చి ఎల్లి బాస రెగ్గె రితితె ఎత్తి అచ్చుమ్క ఏక ఏలుప తయెదె. జేక, ఏక మాన్సుచి నావ్చ అలవాట్లు చి లెక్క బెదవుక జయెదె. 'నీరో క్లెసర్' మెలొ రోమ్ దేసిమ్చొ అగ్గె వెల్లి రాసొ జలొసా ఎక్కిలోచి నావ్క సొవ్వు పుంజొ అరవయ్ సొవ్వు నంబచి లెక్క బెదవుక జయెదె, చి యోహాను ఈంజ పుస్తకుమ్ రెగ్గె దినాలక ఇదిల్ అగ్గె, జో నీరో క్లెసర్ నంబజలసక అల్లర్ కెర్తె తిలొ. గని పడ్డొ అయిల నంబజలసక అల్లర్ కెర్తె, మాన్సుల్చ నవ్వొక కి జయి లెక్క తయెదె. జేక, కచి రిసా సంగితయ్ గే నేనుమ్. †† 'సీయోసు డొగ్గె' చి 'యెరూసలేమ్ పట్టుమ్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జతి టాన్క, మెలె పరలోకుమ్క, టాలిచ నవ్వొ జవుల. ††† మెలె యేసుప్రబు. ††† ఈంజ నంబచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'పూర్తి జలిసి', 'ఒగ్గర్ జలిసి', చి ఇన్నె, 'యేసుక నంబజలస మొత్తుమ్చి లెక్క పూర్తి జలిసి'. ఈంజ నంబర్ జయి టాలిచి నంబర్. ఎక్కి, జయి నంబచి ఎత్తయి జవుల మేనుమ్ నాయ్, గని 'జోవయింక నంబజలస ఒగ్గర్ ఒగ్గెజన్ జవుల' మెలె అర్దుమ్ ఇన్నెతెన్ కెరనుమ్దె. పూర్తుమ్ తెంతో యూదుల్తె బార సెకుమ్లు తిల, చి యేసుక బారజిన్ సిస్సుల్ తిల. పడ్డొ జోవయింక బారజిన్ సిస్సుల్ జోవయింక బారజిన్ బారికుల్ జల. 144,000 మెలె, బార బార వెయిలు. మెలె 12వెయిలు x 12వెయిలు x 1000 = 144,000.

రితిచి, పరలోకుమ్ తెంతో చి, ఏక్ అవాడ్ సూన్లయ్. ఆవ్ సూన్లి అవాడ్ అన్నె కీసి తిలి మెలె, వీనెల్తె బజయ్తి అవాడ్చి రితి తిలి. ³ జలె, జేవ్ ఎతివాట్జీన్ మాన్సుల్ సింగాసనుమ్చి మొక్కె, సిజాసనుమ్చి సుట్టునంత టీవోజ తా †చెత్తర్ జీవుల్చి మొక్కె, చి ††విస్సెక్ చెత్తజ్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్చి మొక్కె, నొవి గనుమ్ గాయితె తిల. ఈంజ బూలోకుమ్చి రాజిమ్ తెంతో గెనన్ల, ఈంజేవ్ పుంజేక్ దొన్ని విసా చెత్తర్ వెయిల్జిన్ మాన్సుల్క పిట్టవ, జా గనుమ్ అన్నె కో సికుక నెత్తిర్. ⁴ ఈంజేవ్ మాన్సుల్ కీస మాన్సుల్ మెలె, సుద్ది తా, తేబోదల్ తెన్ నే బెదిల సుదల్, లంజె నే జలస. ఈంజేవ్ దేముడుక, మెండపిల్లక ముల్లి నాయ్, వేర 'దేముడ్లు' మెలసచి పట్టి గెతి నాయ్. ఈంజేవ్, జలె, మెండపిల్ల కేనె గెలె కి, జోచి పట్టి గెతతి. ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ తెంతో దేముడుచి మెండపిల్లక దిలి తొలి పండ్లు జతి రితి ఇన్నెయింక మెండపిల్ల అన్నె †గెననయ్ అన్నె. ⁵ జోచి పున్నిమ్ ఇన్నెయింకయ్ జొయ్యి దా అస్సెచి రిసా, ఇన్నెచి చోడితె కిచ్చో అబద్దుమ్ తయె నాయ్.

సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తో దూత ఉడ్డితె తిలిసి

⁶ తెదొడి, అన్నెక్ దూతక దెకిలయ్. పొద్దు ఆగాసుమ్చి మదెనె జో ఉడ్డితె తిలొ. కిచ్చోక మెలె, బూలోకుమ్తె జితనక, ఎత్తి రాజిమ్చక, ఎత్తి సెకుమ్చక, ఎత్తి బాసచక, కెయక తెయక తతి పాడ్ నే జతి సుబుమ్ కబుర్ ఎత్తి ప్రెజల్క సూనవుక మెన, జా సుబుమ్ కబుర్ దెరన గెతె తిలొ. ⁷ అన్నె, జో గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చో మెన కేక్ గలన్లొ మెలె, "దేముడుక బియ్యె కెర జోక గవురుమ్ కెర! కిచ్చోక మెలె, జో ఎత్తి మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర సిచ్చ కెరుక, బవుమానుమ్ దెతి గడియ పాచ జా అన్నె. అన్నె పరలోకుమ్, బూలోకుమ్, సముద్దుమ్, పానిచ ఊంటలు జెర్మయ్లో జోకయ్ నంపజా బక్తి కెర!" మెన సాడుప కెర్లన్.

⁸ అన్నెక్ దూత, జలె, ఇన్నెతెన్ దొన్నిచొ, జో అగెచొ చి పట్టి ఉడ్డ గెచ్చ, కిచ్చో మెలన్ మెలె, ††"వెల్లి బబులోను పట్టుమ్ సేడ అన్నె. ఎత్తి ప్రెజల్క జాచి లంజె ఆస, రగుమ్చి ద్రాచ రస్సుమ్ పియడ్డిసి జా." మెన సాడుప కెర్లన్.

⁹ పడ్డొ అన్నెక్ దూత, ఇన్నెతెన్ తిన్నిచొ; జేవ్ దొన్ని దూతల్చి పట్టి ఉడ్డితె తా కిచ్చో మెన సంగిలన్ మెలె, "కో జో జంతుక చి జోచి బొమ్మక బక్తి కెరుల గే, జోచి గుర్తు కచి నిరె గే అత్తి గే, గలవనుల గే, ¹⁰ జోవయించి తప్పుక దేముడుచి కోపుమ్చి సిచ్చచి ద్రాచ రస్సుమ్ కచితుమ్ కిచ్చో పాని గల్ల నే బెదయ్తె, జోచి ఒగ్గర్ కోపుమ్చి గిన్నతె పివులచి పరలోకుమ్చి సుద్దిచ జోచ దూతల్చి మొక్కె చి మెండపిల్లచి మొక్కె, ఎరన జతి ఎడ్డి జతి ఆగి లగితి వెల్లి ఆగి గొయ్తెచ బాదల్ సేడుల. ¹¹ జేవ్చి జా సిచ్చచి దుమ్మొ కెయక తెయక బార్ జతె తా వెగ గెతయ్. జో జంతుక చి జోచి బొమ్మక జోకర్లసక చి జోచి గుర్తు గలవన్లసక, రాతి మెద్దెనె కిచ్చో నే పుండితె తవుల." మెన దూత సాడుప కెర్లన్. ¹² ఈంజ కోడుతె కిచ్చో జాగర్ల బెదితయ్ మెలె, యేసు ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్, మెలె దేముడుచి కోడు రితి ఇండితన, యేసుచి ఉప్పిర్వి నముకుమ్తె ఇండితన, జేవ్ బాదల్ ఓర్పుప జా నిదానుమ్తె తంకయ్.

ప్రబుచి తెడిచి విస్తాంతిచి రిసా పరలోకుమ్ తెంతో అవాడ్

¹³ తెదొడి పరలోకుమ్ తెంతో చి ఏక్ అవాడ్ సంగిలిసి కిచ్చో సూన్లయ్ మెలె, "ఏక్ కోడు రెగుడు. అప్పె తెంతో యేసుప్రబుచి తెడి తా కో మొరుల గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి. మెలె, దేముడుచి సుద్ది

తిలి ఆత్మ కిచ్చో మెన్తయ్ మెలె, కిచ్చోక జోవయింక చెంగిలి మెలె, జేవ్ ఇండిలి బుద్ది జోవయింతెన్ బెదయ్ జెతయ్, చి జోవయింక కమొ కెర కేడయ్లిన్క అప్పె సెలవ్ తెన్ తవుల." మెన సంగితయ్ మెన పరలోకుమ్ తెంతో చి జా అవాడ్ సంగిలన్.

బూలోకుమ్చి పంటొ

¹⁴ అన్నె ఆవ్ దెకితికయ్, ఆదె! కిచ్చో మెలె, చొక్కిలి మబ్బు, చి జా మబ్బుతె కో వెన అస్సె మెలె, మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లి రగుమ్చొ ఎక్కిలో వెన అస్సె. జోచి బోడితె బజచిఫి కిరీటుమ్, జోచి అత్తి వాండి కెర్లొ కొడ్వెలి అస్సె.

¹⁵ తెదొడి అన్నెక్ దూత దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జా, గట్టిజ అవాడ్ కెరన, జా మబ్బుతె వెసిలోసాక కిచ్చో మెన కేక్ గలన్లొ మెలె, "బూలోకుమ్చి పంటొ పూర్తి పిక అస్సెచి రిసా, లాయితి సమయ్యుమ్ జా అయ్లి. జాకయ్, తుచి కొడ్వెలి దెరన లాయి!" మెన కేక్ గలొ.

¹⁶ తెదొడి మబ్బుతె వెసిలోసా బూలోకుమ్చి పంటొ పూర్తి జోచి కొడ్వెలి తెన్ †నప్ప కెర కేడయ్లన్.

బూలోకుమ్చి పంటొ దూత లాయిలిసి

¹⁷ తెదొడి అన్నెక్ దూత పరలోకుమ్చి దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జలన్. జో వాండి కెర్లొ కొడ్వెలి దెరన అస్సె. ¹⁸ తెదొడి, అన్నె, ఒత్తచి బలి దెతి టాన్ తెంతో అన్నెక్ దూత బార్ జలన్. ఈంజొ దూతక ఆగిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలి. వాండిచి కొడ్వెలి దెర్లొ దూతక కేక్ గల కిచ్చో మెన గట్టిజ అవాడ్ కెరన ఆగిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలొ దూత సంగిలన్ మెలె, "తుచి కొడ్వెలి దెరన, ద్రాచ గెలల్చ, గొచ్చల్చ పండ్లుచి పంటొ లాయి! జా పండ్లు పిక అస్సి!" మెన సంగిలన్.

¹⁹ జాకయ్, జో దూత బూలోకుమ్తె జోచి కొడ్వెలి తెన్ బూలోకుమ్ ఎత్తిచి ద్రాచ పంటొ లాయిలన్, చి దేముడుచి కోపుమ్చి సిచ్చ జతి జోచి గన్నతె గల దిలన్. ²⁰ పట్టుమ్చి కోట ఒత్తల్తోచి జా రస్సుమ్ గెచ్చయ్తి గన్నతె పండ్లు సుదిల, చి జా సుదిలిన్చి గన్న తెంతో లొయి సూయి జా గెలి. కెర్లొచి మెలె, ఏక్ గోడొక చప్పయతి కలెమ్చి ఎదిలి డోకుతె జా లొయి బెర కెర్లొ దూరిక పాచిలి మెలె, దొన్ పుంజొ మయిలుచి ఎదిలి దూరి పాచిలి.

ఆకర్క దెత సత్తు సిచ్చల్

15 పడ్డొ, పరలోకుమ్తె అన్నెక్ వెల్లి గుర్తు దెకిలయ్. జా వెల్లిచి, ఆచారిమ్చి గుర్తు కిచ్చో మెలె, దేముడుచ సత్తు సిచ్చల్ అత్తి దెర తిల సత్తు దూతల్క దెకిలయ్. ఈంజ ఆకర్క సిచ్చల్ జవుల. కిచ్చోక మెలె, ఇన్నెయింతెన్ దేముడుచి కోపుమ్చి సిచ్చల్ కుటుల.

² తెదొడి కిచ్చో దెకిలయ్ మెలె, సిన రితి టేంటుచి గాడు తెన్ ఆగి బెదిల్ రితి తిలిసి. అన్నె, జా సీస రితి టేంటు తిలి గాడు సాడి, దేముడు దిల వీనెలు దెరన, జో జంతుక జీన, జోచి బొమ్మచి ఉప్పిరి చి జోచి నావ్చి ఉప్పిరి జీన్ల మాన్సుల్ టీవోజ తిలిన్ దెకిలయ్. ³ జేవ్ దేముడుచొ సేవ కెర్లొసా జలొ మోసెచి గనుమ్ చి మెండపిల్లచి గనుమ్ గాయితె తిల,

"ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రబు, తుచ కమొ వెల్లెల, అన్నె ఆచారిమ్చ! ఎత్తి ఉగఉగల్క ఏలుప కెర్లొ వెల్లొ రానొ, తుచ కమొ సరి జతిక, సత్తిమ్చ!

⁴ ఓ ప్రబువ, తుచి నావ్ కో కి బియ: కెర, గవురుమ్ కెరుక! తుయి ఎక్కిలోయి పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలొసా,

† 4:6-8. †† 4:4. ‡ నెంజెల్ 'నెతోవ అన్నె'. 3 నంబర్తె కి అన్నె గెనన్లసక గెనన్లసక నెతోవలస మెనుక జయెదె. †† బాలిక రోమ్ పట్టుమ్క 'బబులోను' మెంతతి, ఈంజ 'డినయ్లిన్' చి పున్లకుమ్తె.

‡ మత్తయ 13:24-30 దెక. చెంగిల్చి తియ తయెదె, వెర్లిచి డయ గెలెదె. మత్తయ 13:36-43 దెక. జోవయించి పున్నిమ్ జలసక పరలోకుమ్తె తియ తయెదె, పాపుమ్ తెన్ తా: గెలసక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గెలెదె.

ఎత్తి రాజులుచ జా కెర, తుచ బక్తి కెరుక జా అస్తి;
తుచ తీర్పుల్క, తుచ సిచ్చల్క 'సత్తిమ్చ' నాయిమ్చ మెన
రుజ్జా అయ్లి రిసా"
మెన, గనుమ్ గాయిల.

⁵ ఇన్నెచి పడ్డో అన్నె ఆవ్ దెకితికయ్, పరలోకుమ్తె దేముడుచి
గుడి జలి టంబుగుడ్డతెచి ఆగ్గుల్ తిలి తెడిక తెడిచి గది ఉర్ది జలి.
⁶ జా దేవులుమ్చి తెడిక తెడిచి గది తెంతో ††సత్తు సిచ్చల్ దెర్ల సత్తు
దూతల్ బార్ జల. కిచ్చో గలన బార్ జల మెలె, †ఉజ్జిచ పూర్తి
సుబ్బుమ్చ బట్టల్చ పాలల్, చి జోవయించ గుండెల్తె ఎక్కెక్ బజార్
రగుమ్ పట్టల్ బందన తిల.

⁷ తెదొడి, †చెత్తర్ జీవుల్తె ఏక్ జేవ్, జేవ్ సత్తు దూతల్క ఎక్కెక్
సత్తు బజర్చ గిన్నల్ దిలన్. జేవ్ గిన్నల్తె కిచ్చో బెర తిలి మెలె,
కెయ్క తెయ్క జితో దేముడుచి కోపుమ్చి సిచ్చ. ⁸ జా దేముడుచి
గుడిచి తెడిక తెడిచి గదితె దేముడుచి ఉజ్జి తెంతో చి జోచి సక్తి
తెంతో చి దుమ్మో బెర తిలి, చి జేవ్ సత్తు దూతల్ దెర్ల సత్తు సిచ్చల్
కుట్టితె ఎదక, కోయి జా దేముడుచి గుడిచి తెడిక తెడిచి గదితె పెసుక
నెత్తిర్ది.

సత్తు సిచ్చల్ సత్తు దూతల్ బూలోకుమ్తె సువ దిలిసి

16 అన్నె కిచ్చో సూన్లయ్ మెలె, ఏక్ వెల్లి అనాడ్ పరలోకుమ్తెచి
జా దేముడుచి గుడి తెంతో సత్తు దూతల్క, "తుమ్ గెచ్చు,
దేముడుచ సత్తు గిన్నల్చి కోపుమ్చి సిచ్చ బూలోకుమ్తె సువ గెల."
మెన సంగిలన్.

² జాకయ్, తోలితొచో దూత గెచ్చు, బుయిచి ఉప్పిరి జోచి గిన్నచి
సిచ్చ సువ దిలన్. జో జంతుచి గుర్తు కెరవన జోచి బొమ్మక జోకర్ల
ఎత్తి మాన్చుచి అగి ఒగ్గర్ అల్లచ గవ్వో జల.

³ దొన్నిచో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ సముద్దుమ్తె సువ దిలన్, చి
మొర్లో మాన్చుచి లోయిచి రితి జలి, చి సముద్దుమ్తెచి ఎత్తి జీవుల్
మొర్ల.

⁴ తిన్నెచో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ గడ్డోచి ఉప్పిరి, ఊటల్చి ఉప్పిరి
సువ దిలన్, చి లోయి జా గెల. ⁵ పితి పాని లోయి జతి సిచ్చచో జో
దూత కిచ్చో సంగిలిసి సూన్లయ్ మెలె,

"తుయి అగ్గె తిలోసా, అప్పె తతోసా, పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలోసా,
తుచ తీర్పులు సిచ్చలు ఎత్తి, సరిగా అస్తి.

⁶ కిచ్చోక మెలె, తుచయ్ జల మాన్చుల్చి లోయి, చి తుచ కబుర్లు
సంగిల మాన్చుల్చి లోయి

విరోదుమ్ జల మాన్చుల్ సువెతికయ్,
జేవ్ తుచ మాన్చుల్చి లోయి సువెలసయ్ పింక మెన
జోవయింకయ్ లోయి దా అస్సిసి.

జోవయింక జెతి బట్వాడ్, జా!
జోవయింక పాపుమ్ జెవ్వి కతతి!"

మెన జో దూత సంగిలన్. ⁷ తెదొడి బలి దెతి టాన్ కిచ్చో మెన కేక్
గల్లీన్ సూన్లయ్ మెలె,

"నిజామి, ఎత్తి సక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు,
తుచ తీర్పులు సిచ్చలు సరిగచ, సత్తిమ్చ!"

మెన సంగితి సూన్లయ్.

⁸ తెదొడి, చెత్తర్చో దూత పొద్దుచి ఉప్పిరి జోచి గిన్నచి సిచ్చ సువ
దిలన్, చి జాచి ఆగిక మాన్చుల్క డయిక మెన, పొద్దుక సెలవ్

† పూర్వమ్, యూదుల్ బయిలు దేసిమి దొన్ని విసా వెర్పుల్ బుత్తి తిలి పొది, 'ఎత్తి
అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడి' మెన జోవయింక జో తెయార్ కెరయ్లి టంబుగుడ్డ
తిలి. జేవ్చి తెడిక తెడిచి గదితె జో ఆగ్గుల్ రెగిడ్ల పత్రల్ తిలి పెట తిలి. పడ్డో చెంగిల్
గేర్ బంద 'దేముడుచి గుడి' మెన ఒత్తిచి తెడిక తెడిచి గదితె జా ఆగ్గుల్ తిలి పెట తిలి.
†† 15:1. ‡ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడితె పూజర్లు దస పాలల్ గలన
దస పట్టల్ బందన తవుల. †† 4:6-8.

అయ్లి. ⁹ జేవ్చి ఒగ్గర్ వేడిక మాన్చుల్ డడ్డెల, చి దేముడుచి నావ్
దూసుప కెర్ల. కిచ్చోక మెలె, ఈంజేవ్ సిచ్చల్చి ఉప్పిరి జోక
అదికారుమ్ అస్సి, చి ఈంజేవ్ సిచ్చల్ జో దిలన్చి రిసా. అన్నె, జేవ్
కెర్ల పాపల్క విసారుమ్ జతి నాయ్, ముల్లి నాయ్, చి జోక గవురుమ్
దెతి నాయ్.

¹⁰ పాచోచో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ, జో వెర్రి జంతుచి
సిజాసనుమ్చి ఉప్పిరి సువెలన్, చి జంతుచి రాజిమ్ అందర్ జా గెలి.
మాన్చుల్, జలె, జేవ్క అయ్లి సైముల్చి రిసా, జోవయింక జీబుల్
చప్పన్తె తిల. ¹¹ జోవయింక నొప్పి జోవయింక గావ్వోచి రిసా
పరలోకుమ్ తిలో దేముడుక సాపెనల్ సంగిల, గని జేవ్ కెర్ల కమొక
విసారుమ్ జతి నాయ్, ములిత్ నాయ్.

సొవ్వుచో దూత సువ దిలి సిచ్చ

¹² సొవ్వుచో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ †యూప్రటీసు మెలి వెల్లి
గాడుచి ఉప్పిరి సువ దిలన్, చి తూర్పు పక్క తెంతో జెత రానల్
జెతికయ్ వాటు తెయార్ జతి రిసా జాచి పాని అట్ట గెలి. ¹³ పడ్డో
††వెల్లో జో అయిచి చోడి తెంతో, ††వెర్రి జో జంతుచి చోడి తెంతో
అన్నె ⁵ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలోసా ఆవ్ మెన అబద్దుమ్క
సంగిలోసాచి చోడి తెంతో మండుకుల్చ రిత తిన్ని బూతల్ బార్
జలిసి దెకిలయ్. ¹⁴ జేవ్, సయ్తాన్చి సేవ కెర్ల బూతల్ జవుల, చి
వెల్లెల వెల్లెల కమొ కెర కెర, ఒండి లోకుమ్చ రానల్తె గెతతి. కిచ్చోక
మెలె, ఎత్తి సక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి సక్తి అదికారుమ్
దెకయ్తి వెల్లి సిచ్చ కెర్లి దీసిచి యుద్దుమ్క తెయార్ జతి రిసా, జేవ్
రానల్క ఎక్కితె కుడవుక. ¹⁵ జలె, ఎల్లి బాస తెన్ ††'హామెగిడ్డోను'
మెలి టాన్తె జేవ్ రానల్క జేవ్ బూతల్ కుడయ్ల.

¹⁶ యేసుప్రబు సంగిలిసి ఏక్ కిచ్చో మెలె, "ఈందె, మాన్చుల్ నే
ఉచర్లె పొది కీసి చోరు జెయెదె గే, దస్సి ఆవ్ జెయిందె. అయ్లె, కో
తెలిచి తా, డుమ్డోయ్ నే జతె లాజ్ నే బెట్టిత్ రితి జోవయింక
పాలల్ సుద్ది తతి రితి దెకనుల గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి" మెన ప్రబు
సంగితయ్.

¹⁷ సత్తుచో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ ఆగాసుమ్చి వాదుచి ఉప్పిరి
సువ దిలన్, చి పరలోకుమ్చి దేముడుచి గుడి తెంతో, సిజాసనుమ్
తెంతో, గట్టిజ అనాడ్ తెన్ కిచ్చో సంగిలన్ మెలె, "జర్లు జలి!" మెలన్,
¹⁸ చి బిజిలి మొల్లిలి, అనాడ్ అయ్లి, ఉర్కుల్ కెర్లి, చి ఒగ్గర్ వెల్లి
బూకంపుమ్ అయ్లి. కెర్లి వెల్లిచి మెలె, మాన్చుల్ బూలోకుమ్తె
తోలితో తిలిసి తెంతో కెయ్య నే జర్లు జలి ఎదిలి బూకంపుమ్
అయ్లి. ¹⁹ జా బూకంపుమ్ జతికయ్, వెల్లి పట్టుమ్ తిన్ని వాటల్ జా
గెలి, చి దేముడుక నేన్ల మాన్చుల్చ రాజిమ్లచ పట్టల్ పాడ్ జల. చి
జోచి ఎదివాట్ కోపుమ్చి సిచ్చచి గిన్నయ్ తిలిసి జా ††వెల్లి
బబులోను పట్టుమ్చ మాన్చుల్ పూర్తి పియ గెల్లి రితి, దేముడు నే
పచ్చితె జర్లు కెర్లన్. ²⁰ పడ్డో ఎత్తి, డిబ్బి ఉట్ట నిగిల్ రితి జా డీస్తి
నాయ్, చి కేన్ డొగుర్లు డీస్తి నాయ్. ²¹ అన్నె, వెల్లి వెల్లెల కరపత్రల్
ఆగాసుమ్ తెంతో మాన్చుల్చి ఉప్పిరి సేడ్ల. ఏక్ ఏక్ కరపత్రల్ దొన్ని
విసా దెసు కేజల్ చి ఎదిలి జాడు తవుల, చి జా సిచ్చ కెర్లి అల్లర్ కెర్లి
మెలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లచి రిసా, జా సిచ్చచ దెబ్బల్క మాన్చుల్
దేముడుక సాపెనల్ కెర్ల.

†† యూదుల్చి దేసిమ్క జా గాడు తూర్పు పక్కయ్ తయెదె. ఇదిల్ దూరి తయెదె.
††† సయ్తాన్ జయెదె. 12:3, 9. ††† 13:1 దెక. § బుయి తెంతోచో జంతు;
13:14, 19:20. §† 'హామెగిడ్డోను' ఏక్ వేల యూదుల్చి దేసిమ్క ఉత్తర పక్కచి
'హామెగిడ్డోను' మెలి టాన్ జయెదె. జేవ్ రానలు సుకా గెలి యూప్రటీసు గాడ్ వాట్
జెవుల, గెద. జా యూప్రటీసు వెల్లి గాడు యూదుల్చి దేసిమ్క తూర్పు పక్క జయెదె.
§†† ఈంజ 'డీసయ్లిన్' చి పుస్తకుమ్తె కేన్ సుట్టు 'బబులోను పట్టుమ్' మెలె, రోమ్
పట్టుమ్క టాలి జతయ్, బెర్లె. గని పడ్డో తిల అన్నె దస అల్లచ పట్టల్ రాజిమ్లుచి
రిసా కి ఉచరుక జయెదె.

వెల్లి లంజెచి తేబోద మెన వెల్లి బబులోను

17 తెదొడి, సత్తు గిన్నల్ దెర తిల సత్తు దూతలతె ఏక్ దూత అందితె జా కెర కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "తుయి ఇన్నె వెగ జే! ఒగ్గర్ పానివొచి ఉప్పిరి వెస తిలి వెల్లి లంజె జలి తేబోద సిచ్చ జతిసి దెకయిందె. 2 జాచి తెన్ బూలోకుమ్చ రానల్ లంజె జా అస్తి, చి జాచి లంజెచి ద్రాచ రస్సుమ్ పియ పియ, బూలోకుమ్తె జితన మచ్చయి అస్తి" మెన సంగిలన్.

3 తెదొడి జో దూత అంక ఏక్ బయలె కడ నిలన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, ఒగ్గర్ ఎరన తిలి జంతుతె ఏక్ తేబోద వెస తిలి. జా జంతు కీసా తిలో మెలె, జాచి ఆగ్గ్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి దేముడుక దూసుప కెర్ల నవ్వొ, కొదొయని గలన తిలన్. జాక సత్తు బోడివొ, దెస్సు కొమ్మూల్ తిల. 4 జా తేబోద †ఊద రంగు చి ఎరన రంగుచ పాలల్ గలన తా, బజరి, రత్నాలు, ముత్యల్, తియన తిలి. జాచి అత్తి కిచ్చొ తిలి మెలె, జాచి లంజెచ వెట్కూరలు కీడ్లు బెర తిలి బజచి గిన్న దెర తిలి. 5 పడ్డొ జాచి నిర్దె గుట్టుచి ఏక్ నావ్ రెగ్గ తిలి. † †వెల్లి బబులోను పట్టుమ్, లంజె జల తేబోదల్క అయ్యస్సి, బూలోకుమ్చ వెట్కూరల్క అయ్యస్సి' మెలి నావ్ రెగ్గ తిలి. 6 అన్నె, జా తేబోద కీసి తిలిసి దెకిలయ్ మెలె, దేముడుచ జల మాన్సుల్చి లోయి, చి యేసుచి నావ్చి రిసా విరోదుమ్ సుదల్ మార్ల మాన్సుల్చి లోయి, జా తేబోద మచ్చ తిలి. జా తేబోదక దెక, బలె ఆచారిమ్ జలయ్. 7 గని దూత అంక, "కిచ్చొక ఆచారిమ్ జతసి? జా తేబోదచి రిసా, చి సత్తు బోడివొ దెస్సు కొమ్మూల్ తిలి, జా వెసిలో జంతుచి రిసాచి గుట్టుచి అర్దుమ్ తుక సంగిందె. 8 జలె, తుయి దెకిలో †జంతు అగ్గె తిలన్, గని అప్పె నాయ్, చి †మట్టు నెంజిలి జా వెల్లి గొయి తెంతో జో వెగ జా, నాసనుమ్ జా గెచ్చుక అస్సి. జలె, 'పరలోకుమ్తె జా జితు' మెన లోకుమ్ నే జెర్దుయి అగ్గె తెంతో మెండపిల్ల జలె యేసు ఏక్ †పుస్తకుమ్తె జోక నంపజతనచ నావ్వొ రెగ్గ అస్సి. జలె, బూలోకుమ్తె జితనతె కచ నవ్వొ జా పుస్తకుమ్తె తయె నాయ్ గే, జో జంతుక దెకుకయ్ ఆచారిమ్ జవుల. జో తిలో, అప్పె నాయ్, గని పడ్డొక అన్నె బార్ జయెదె.

9 "ఈంజ ఎత్తి అర్దుమ్ కెరనుక జలె, బుద్ది గాన్యనుమ్ అవ్సురుమ్. జంతుచ సత్తు బోడివొ కిచ్చొ జవుల మెలె, జా తేబోద వెస తిల ††సత్తు మెట్టల్. 10 అన్నె, సత్తు రానల్ జేవ్ జవుల. జేవ్ రానల్తె పాచ్జిన్ కేడ అస్తి, ఎక్కిలో అప్పె అస్సి, చి అన్నెక్కో జెంక నేతయ్, అన్నె, జో అయ్లె, ఎక్కి గడియకయ్ తయెదె. 11 అగ్గె తిలో అప్పె నెంజిలో జో జంతు, జలె, జో అట్టుచొ రానొ జయెదె, గని జేవ్ అన్నె సత్తుజిన్తె బెదితొసా జయెదె, చి జో నాసనుమ్ జా గెచ్చుక అస్సి.

12 "పడ్డొ తుయి దెకిల దెస్సు కొమ్మూల్ కిచ్చొ జవుల మెలె, ఏలుప కెర్లి అదికారుమ్ నేతయ్ గని అదికారుమ్ దొర్కు, జా దెస్సుజిన్ రానల్ జవుల. జేవ్చి సమయుమ్ జా అయ్లె, జో జంతు తెన్ ఎక్కి గడియకయ్ రానల్ జా ఏలుప కెర్లి సెక్కి జేవ్క దొర్కు, జయెదె.

13 ఈంజేవ్ ఎక్కి ఉడ్డెసుమ్ తా, జో జంతుచి అత్తి జోవయిం చి సెక్కి జోవయిం చి అదికారుమ్ సార్చ కెర దా, జోవయిం చి కామ్ జగ్గు కెర దెవుల. 14 ఈంజేవ్ జో మెండపిల్లచి ఉప్పిర్ యుర్దుమ్ కెరుల, చి

† ఊద రంగు మెలె, ఎరన చి నీలిమ్ రంగు బెదయ్లె ఊద రంగు జయెదె.
†† 'వెల్లి బబులోను' మెలె, రోమ్ పట్టుమ్క టాలి జతయ్. జా పట్టుమ్ జా రాజిమ్చ రానల్ నంపజలసక జేవ్ పొదులె ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్ల తిల. బత్త తెంతో ఒగ్గర్ రాజిమ్లుచ కి దన అల్లర్ కెర అస్తి. † ఏక్ వేల రోమ్ దేసిమ్చ నీరో కైసర్ రానొక; మెలె వెల్లొ రానొక; 'జంతు' మెన సంగితయ్ మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి. జో నీరో నంపజలసక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర తా అత్త్య కెరన్, గని జోవయిం చి బుద్ది తిలో దొమితియన్ మెలొసా సగుమ్ వెర్చుల్ గెలి పడ్డొ కైసర్ రానొ జలన్, చి జో కి నీరోచి రితి నంపజలసక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్లన్. జో కి 'ఆవ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు' మెన సంగితె తిలన్. అన్నె దన అల్లర్ కెర్లన పడ్డొ తిల. †† 11:7 దెక. †† 3:5, 13:8 దెక. ††† రోమ్ పట్టుమ్ సత్తు మెట్టల్చి ఉప్పిరి తిలి.

##మెండపిల్ల జోవయిం చి ఉప్పిరి జినెదె. కిచ్చొక మెలె, ప్రబుల్క ప్రబు, రానల్క రానొ జో, చి జో తెన్ తిలసక కిచ్చొ మెనుక జయెదె మెలె, జో నిసాన బుకార్లన, జోక నిదానుమ్ తిలన మెన జో దూత అంక అర్దుమ్ సంగిలన్.

15 "తెదొడి అన్నె, జా తేబోద వెస తిలి టాన్ తుయి దెకిల పానివొ కిచ్చొ జవుల మెలె, ప్రెజల్, జనాబ్, రాజిమ్లు అన్నె బాసల్ కొడొ జతసక. 16 పడ్డొ, తుయి దెకిల దెస్సు కొమ్మూల్ జల రానల్, జలె, జంతు తెన్ బెద, లంజె జా తిలి తేబోదక జేవ్ ఒగ్గర్ విరోదుమ్ జవుల. జేవ్ జాక †పాడ్ కెర, డుమ్డి కెర, జాచి ఆగ్గెచి సిద్ర కాఁ కెర, జాక ఆగితె డయ గెలుల. 17 కిచ్చొక మెలె, దేముడు సంగిల కొడొచి కామ్ పూర్తి నెరవెర్చున జతె ఎదక, జేవ్ ఎక్కి మెన్ను తా జోవయిం చి ఇస్తుమ్ జగ్గు కెరుక మెన, జో జంతుచి అత్తి జోవయిం చి రానల్చి సెక్కి అదికారుమ్ జేవ్ సార్చ కెర దా, జోచి కామ్ జగ్గు కెరుక మెన, దేముడుయి జగ్గు కెర అస్సి. 18 అన్నె, తుయి దెకిలి తేబోద కొన్ని మెలె, బూలోకుమ్చ రానల్చి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలి ††వెల్లి పట్టుమ్ జయెదె," మెన దూత అంక సంగిలన్.

బబులోను చి తీర్పు

18 ఇన్నెచి పడ్డొ కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, అన్నెక్ దూత పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయ్లిసి దెకిలయ్. జోక ఒగ్గర్ అదికారుమ్ తిలి. జోచి ఒగ్గర్ ఉజిడిక ఒండి బూలోకుమ్ ఉజిడ్ జా గెలి. 2 పడ్డొ గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చొ మెన ఒర్చ దిలో మెలె, "వెల్లి బబులోను సేడ గెచ్చు అస్సి, సేడ గెచ్చు అస్సి. జా బూతల్ జితి టాన్ జా అస్సి; ఎత్తి వెట్కూరుమ్చి బూతుమ్ రకితి టాన్, ఎత్తి గర్చి ప్పిట్ట రకితి టాన్ జా అస్సి. 3 కిచ్చొక మెలె, జేవ్చి లంజె ఆసచి రస్సుమ్ పియ రాజిమ్లు ఎత్తిచ మాన్సుల్ మచ్చ గెచ్చు అస్తి, చి జేవ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్చ రానలు లంజె జా అస్తి, చి జేవ్చి పాపుమ్చ ఆసల్చి సామ్మారుమ్క ఈంజ లోకుమ్చ సావుకర్లు సామ్మారుమ్ జా అస్సి." మెన జో దూత సంగిలన్.

4 తెదొడి, పరలోకుమ్ తెంతో చి అన్నెక్ అవాడ్ కిచ్చొ సంగిలిసి సూన్లయ్ మెలె, "జాచ పాపల్తె తూమ్ నే బెదితి రిసా, జాచ సిచ్చల్చ దెబ్బల్ తుమ్క నే జెతి రిసా అంచ ప్రెజల్, జాచి తెంతో తుమ్ బార్ జా.

5 జా కెర్ల పాపల్ కెత్తి మెలె, ఆగాసుమ్ ఎద పాచిత్ రితి కొట్టు జతతి, చి జా కెర్ల జాచ పాపల్ దేముడు నే పప్పితె ఏదస్ట కెర్తయ్.

6 జా దిలి ఎదిలి జాక దా, జా కెర్ల కమొచి కంట అన్నె జాక దొన్ని వాటల్ కెర, జా కయ్లి గిన్నచి విస్సుమ్చి జా పితి రితి అన్నె దొన్ని వాటల్ కలొవ దాస.

7 జాక జయ్యి కీసి గవురుమ్ ఉచరన పోకిరి కెర్లన్లొ కొల్లి జయ్యి నొప్పి జా ఏడ్డి రితి, సిచ్చ దాస. 'ఆవ్ రాని జా వెస అస్సి, రండెల్ మాన్సు నెంజి, ఆవ్ కెయ్క ఏడుకుడు జంక నాయ్' మెన జాచి పెట్టి ఉచరంతయ్.

యేసుప్రబు, గెద. § పడ్డొ రోమ్ పట్టుమ్చి రాజిమ్ దన అల్లర్ జలి. §† జేవ్ పొదులె రోమ్ పట్టుమ్క దస్సి సెక్కి తిలి. పడ్డొ అన్నె సగుమ్ దేసిమ్లు దన అల్లర్ కెర అస్సి.

8 జాక, ఎక్కి దీసి, జాక సిచ్చల్చ దెబ్బల్ లయుల.
 కిచ్చొ సిచ్చల్ మెలె, మొర్పు, దుకుమ్, చి కరు జతిసి, చి ఆగితె డడ్డ గెచ్చెదె.
 కిచ్చొక మెలె, జాక తీర్పు కెర సిచ్చ దెతో ప్రబు జలో దేముడు సత్తుచొ"
 మెన జా అవాడ్ సంగిలన్.

వెల్లి బబులోనుక నంపజల మాన్సుల్

9 దస్సి, వెల్లి బబులోను తెన్ లంజె జా పోకిరి జల బూలోకుమ్చ రానల్ జా డడ్డితి సిచ్చచి దుమ్మొ దెక, జాచి రిసా ఏడుకుడు జవుల.
 10 జా సిచ్చ జత బాదల్క బియఁ కెర, దూరి టీవొజ తా కిచ్చొ మెన ఏడుల మెలె,
 "అయ్యో! అయ్యో! తుయి వెల్లి పట్టుమ్, తుయి వెల్లి బబులోను పట్టుమ్!
 ఎక్కి గడియయ్ తుచి సిచ్చ జర్గు జలి!"
 మెన ఏడుల.

11 అన్నె బూలోకుమ్చ సావుకర్లు జాచి రిసా ఏడుకుడు జవుల. జా గెలె, జాచి సామన్ అన్నె కోయి గెంతి నాయ్ చి రిసా ఏడుకుడు జవుల. 12 కీస సామన్లు మెలె, బజార్ సామన్, వెండి సామన్, రత్నాలు, ముత్యల్, చెంగిలి బట్ట, బట్టతె దెరయ్తి ఊద రంగు, సిల్లు బట్ట, ఎరన బట్ట, ఎత్తి రగల్ వాసెనచి దారు, ఏనుగు కోరల్క తెయార్ కెర్ల వస్తుల్, ఒగ్గర్ విలువచి దారుక తెయార్ కెర్ల వస్తుల్, కంచు సామన్, ఇనుము సామన్, సూటి రగల్ పత్రల్క కెర్లి సామన్,
 13 †దాల్చిమ్ చెక్కల్, బోడి గాఁసంతి చెంగిల్ వాసెన తేలు, దూపుమ్, ††అత్తల్ తేలు, గందుమ్, ద్రాచ రస్సుమ్, ‡మాములుమ్ తేలు, మెత్తన పీట్టు, గోదుము, సొమ్మూల్, మెండల్, గోడలు, రదుమలు, గొతిమాన్సుల్; మెలె మాన్సుల్చ జీవుల్. 14 ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ ఏక్ కోడు బెదితయ్ మెలె,

"తుయి పెట్టి ఆస జలి పంట్లో తుక ముల దా అస్సె, అన్నె తుక కెయఁక అన్నె నే దొర్కు జతి రితి,
 తుచి సుక్కుమ్ తుచి బడాయ్ జలిన్ పూర్తి గెలి."
 15 జా లంజెచి పట్టుమ్తె జోవయించి సామన్ దొర్కు కెరన ఇస పుస్తకల్ వికిల సావుకర్లు కి దూరి టీవొజ, జాచి సిచ్చచ బాదల్క బియఁ కెర, ఇసి మెన ఎదార్దుమ్ ఏడుకుడు జవుల.

16 "అయ్యో! అయ్యో! చెంగిల చెంగిల బట్టల్, ఊద రంగుచ, ఎరన రంగుచ పాలల్ గలన,
 బజరి, రత్నాలు, ముత్యల్ తియన్లె వెల్లి పట్టుమ్ కెర్లి నస్తుమ్ జా అస్సె!

17 ఎక్కి గడియయ్ జాచి సొమ్మారుమ్ పూర్తి పాడ్ జా అస్సె!"
 మెన ఏడుకుడు జవుల.

పడ్డె, ఓడల్ ఇండయ్తె ఎజొమాన్లు, సముద్రుమ్తె గెతన, ఓడల్తె కూలి కామ్ కెర్తన, చి సముద్రుమ్ జీన బియ్యారి కెర్త ఎత్తిజిన్ దూరి టీవొజ, 18 జా లంజెచి పట్టుమ్ డడ్డితిన్చి దుమ్మొ దెక, కిచ్చొ మెన ఒర్పిల మెలె,
 "ఈంజ పట్టుమ్చి ఎదిలి కేన్ పట్టుమ్ అస్సె?"
 మెన దుకుమ్క కేక్ గల. 19 జోవయించ బోడిలె దూడి వించన ఏడుకుడు జా కిచ్చొ మెన అన్నె కేక్ గల మెలె,
 "అయ్యో! అయ్యో! సముద్రుమ్తె గెత ఓడల్ తిలన ఎత్తిజిన్ జేవ్చి
 సొమ్మారుమ్క సొమ్మారుమ్ జలి వెల్లి పట్టుమ్ కెర్లి నస్తుమ్ జా అస్సె!"

† తియన వస్తువల్తె రోసుల్తె గలుక జయెదె. †† ఏక్ రగుమ్ చెంగిల్ వాసెన తేలు. ‡ జా దస్సి బలివ పండ్లచి తేలు వాడిక కెరుల.

ఎక్కి గడియయ్ పూర్తి నాసెనుమ్ జా గెచ్చు అస్సె!
 20 ఓ పరలోకుమ్, దేముడుచ ఓ మాన్సుల్, జోచ బారికుల్ జలన, జోచ కబుర్లు సంగిలన, జాచి రిసా సర్ల జా!
 కిచ్చొక మెలె,
 జా తుమ్క అల్లర్ కెర్లి రిసా,
 దేముడు జాక తీర్పు కెర,
 సిచ్చ కెర అస్సె."
 మెన కేక్ గల్లె.

21 తెదొడి, సత్తుచొ ఏక్ దూత ఎక్కిలో తిర్వెలిచి ఎదిలి జాడుచి ఏక్ పత్తురు ఉక్కుల, సముద్రుమ్తె గల కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె,
 "ఓ బబులోను వెల్లి పట్టుమ్,
 తుయి ఇసి డీస గలి జా అన్నె కెయఁక కి డీసె నాయ్.
 22 అన్నె వీన బజాయ్తి అవాడ్, ఎత్తి బజెన బజాయ్తిసి, మూరి పుజితిసి, నప్పిమూఁరి పుజితిసి,
 అన్నె తెంతో కెయఁక కి తుచితె కో సూన్తి నాయ్.
 అన్నె, కిచ్చొ రగుమ్ కామ్ కెర్తన కి తుచితె కెయఁక అన్నె తతి నాయ్.
 అన్నె, తిర్వెలి బులితి అవాడ్
 తుచితె కెయఁక అన్నె కోయి సూన్తి నాయ్.

23 అన్నె, తుచితె కేన్ దీవుచి ఉజిడి అన్నె కెయఁక లగె నాయ్.
 అన్నె, పెండ్లి ఉబెడొ పెండ్లి ఉబేడ్చి అవాడ్లు తుచితె అన్నె కెయఁక కో సూన్తి నాయ్.
 కిచ్చొక మెలె, తుచ సావుకర్లు ఒండి లోకుమ్క వెల్లి జా తిల, చి తుచి మెంగుర్ కామ్క ఎత్తి రాజిమలుచ మాన్సుల్ మోసిమ్ జా గెలె.

24 అన్నె, జేవ్తెయి దేముడుచ కబుర్లు సంగితనచి, జోవయించయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్చి, అన్నె బూలోకుమ్తె మాన్సు మార్లన ఎత్తిజిన్చి లోయి జా పట్టుమ్తె డీసిలిచి సిచ్చ జలి"
 మెన సత్తుచొ జో దూత సంగ సముద్రుమ్తె వెల్లి పత్తురు గలిలన్.

జా లంజెచి పట్టుమ్క ప్రబు సిచ్చ కెర్లిసి

19 ఇన్నెచి పడ్డె, పరలోకుమ్తెచ ఒగ్గజిన్ జనాబ్ జట్టు తెన్ కేక్ గలిన్చ అవాడ్లు సూన్లయ్. కిచ్చొ మెన కేక్ గల మెలె,
 "దేముడుక జెయ్యి!
 రచ్చన, గవురుమ్, సెక్తి, అమ్చొ దేముడుతెయి అస్సె!
 2 "జోచ తీర్పులు సిచ్చలు సత్తిమ్చ, సరిగచ.
 జేవ్చ లంజె కమ్మక ఒండి లోకుమ్క నాసెనుమ్ కెర్లి జా వెల్లి లంజెక జో తీర్పు కెర సిచ్చతె గల అస్సె,
 చి జోచ సేవ కెర్తనచి లోయి జా సువ దిలి రిసాచి సిచ్చ జో నెరవెర్పుప కెర అస్సె."
 మెన కేక్ గల, 3 అన్నెక్ సుట్టు ఇసి మెన కేక్ గల,
 "దేముడుక జెయ్యి!
 జా లంజె జలి వెల్లి పట్టుమ్ డడ్డ గెలి దుమ్మొ నే కుట్టితె కెయఁక తెయఁక వెగ గెతయ్!"
 మెన కేక్ గలిల.

4 తెదొడి #విస్సిక్ చెత్తజిన్ వెల్లెల మాన్సుల్, చి #సింగాసనుమ్చి సుట్టునంత టీవొజ తా చెత్తర్ జివుల్ సెర్ను సీడ, సింగాసనుమ్తె వెస తిలో దేముడుక,

†† జోవయించి బాస తెన్ 'హల్లెలూయా!' మెన కేక్ గలుల, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక జెయ్యి!' మెలి అర్దుమ్ తెన్ †† 4:4 దెక. ††† 4:6-8 దెక.

“అమేన్! దేముడుక జోబర!”

మెన సంగ బక్తి కెర్ల. ⁵ అన్నె, కిచ్చొ మెన సంగ సిజాసనుమ్ తెంతో ఏక్ అవాడ్ అయ్యలి మెలె,

“తుమ్ జోచ సేవ కెర్లస, తుమ్ జోక బితస, బాల వెల్లో ఎత్తిజిని, అమ్చొ దేముడుచి గవురుమ్ గాయ!”

మెన అవాడ్ అయ్యలి.

మెండపిల్లచి పెండ్లి

⁶ తెదొడి ఒగ్గర్ పానివొ సూయె జతి అవాడ్ అయ్యలి రితి, ఒగ్గర్ ఉర్ముల్ కెర్లిసచి అవాడ్ అయ్యలి రితి, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్చ అవాడ్లు రితి సూన్లయ్. కిచ్చొ మెన కేక్ గల్ల మెలె,

“ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక జోబర!

ప్రబు జలో అమ్చొ దేముడు ఏలుప కెర్లయ్!

⁷ మెండపిల్లచి పెండ్లి జతి సమయమ్ జా అయ్యలి, చి

‘పెండ్లి ఉబేడ్ తెయార్ కెరన అస్సెచి రిసా

ఆవ్ సర్లసంతోసుమ్ జా, జోక గవురుమ్ కెరుమ!

⁸ పెండ్లి ఉబేడ్ చొక్కిలచి పూర్తి సుద్దిచి చెంగిలి బట్ట గలనుక మెన జాక దిల!”

మెన కేక్ గల్ల. జా చెంగిల్ బట్టక కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, ¹¹ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ జల మాన్సుల్చ పున్నిమ్చ కమె జవుల.

⁹ అన్నె జో దూత అంక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “ఇసి రెగుడు, ‘మెండపిల్లచి పెండ్లి విందుతె బుకార్లసక చెంగిలి’ మెన రెగుడు” మెలన్, చి అంక అన్నె, “ఈంజ కొడో దేముడుచి సత్తిమ్చ కొడోయ్” మెలన్. ¹⁰ తెదొడి, బక్తి కెరుక మెన, జో దూతచి చట్టె సెర్ను సేడ్లయ్, గని అంక జో, “దస్సి కెరుక నాయ్. తుచి రితి, యేసుక నంప కెర్ల తుచ బావుడ్లుచి రితి జయిందె. మెలె, దేముడుక సేవ కెర్లొసా జయిందె. అంక పొసి, గని దేముడుకయ్ జోకరు.” మెలన్. కిచ్చొక మెలె, యేసు సంగిలి జో దెకయ్యలి సాచి, దేముడు సంగిలో కబుర్లు ఎక్కి ఆత్మ తెంతోచ.

చొక్కిలో గోడతె వెగ జెతొసా

¹¹ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జా తిలిన్ దెకిలయ్, చి ఆదె! చొక్కిలో గోడ! జోతె వెసిలోసాచి నావ్ కిచ్చొ మెలె, ‘నిదాసుమ్చొ, సత్తిమ్చొ’. చి సత్తిమ్చ తీర్పుల్ కెర, ‘దేముడుచి సత్తిమ్ జినున్’ మెన, యుద్దుమ్ కెర్లయ్. ¹² జోచ అంకివొ కీస మెలె, ఆగి లగిల్ రితి, చి జోచి బోడితె ఒగ్గర్ కిరిటల్ అస్సి. జోచి అగి రెగిడ్లి నావ్ ఏక్ అస్సి. గని కిచ్చొ నావ్ గే ఎక్కి జోకయ్ ఎర్కొ, గని అన్నె కక్కయ్ నాయ్. ¹³ లోయితె బుడ్ల తిలో పాలుమ్ జో గలన అస్సి, చి జోక తిలి నావ్ కిచ్చొ మెలె, ‘దేముడుచి ‘కోడు’ మెలి నావ్ తిలన్.

¹⁴ అన్నె, పరలోకుమ్చ సయ్యన్యుములు కి, సుద్ది తిలి చొక్కిలి చెంగిలి బట్టచ పాలల్ గలన, చొక్కిల గోడల్తె జేవ్ కి వెగ, జోచి పట్టి గెతతి.

¹⁵ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక ¹¹నేన్ల మాన్సుల్క మార్తి వాండి తిలి కండా జోచి చోండి తెంతో బార్ జతయ్. గొవుడుచి ఇనుముండొ తెన్ జోవయింక ఏలుప కెరెదె. ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సిచ్చుచి కోపుమ్చి గిన్నతె జో సుద, జేవ్ మాన్సుల్క కెర్తి సిచ్చొ జో జర్లు కెరెదె. ¹⁶ జోచి పాలుమ్తె చి జోచి జంగయ్ చి ఉప్పిరి ఏక్ నావ్ అస్సి. ‘రానల్క రానొ, ప్రబుల్క ప్రబు’ మెలి నావ్.

† ‘మెండపిల్లక గెతి బూలి’ మెలె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, యేసుక్రీస్తుక నంపజలన మొత్తుమ్, నంపజలన మొత్తుమ్చి సంగుమ్, ఎపెసు కచి ఉత్తుమ్ 5:31-32, యిర్షీయా 2:1-3, యెసయా 49:18, 69:10. †† పడ్డో జేవ్ నంపజలన గెచ్చు జింక తిలి నాచి యెరూసలేమ్, మెలె పరలోకుమ్చి పట్టుమ్క కి ‘మెండపిల్లచి బూలి’ మెనుల. 21:9, 10. ††† నెంజిలె ‘ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్’ మెనుక జయెదె. ‡ యోహాను 1:1. ‡† నెంజిలె ‘నెసిల మాన్సుల్క’ మెనుక జయెదె.

ఆకచిఫ్ యుద్దుమ్

¹⁷ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పొద్దుచి ఉజిడతె టీవోజ తా ఏక్ దూత గట్టిజ అవాడ్ కెరన, పొద్దు ఆగాసుమ్చి మదెనె టీవోజ, పక్కయ్ ఉడ్డిత ఎత్తి పిట్టల్క కిచ్చొ మెన కేక్ గలో మెలె, “తుమ్ జా! చి దేముడు దొర్కు కెర్తి వెల్లి విందుక తెయార్ జా తా. ¹⁸ రానల్చి సిద్ద, వెయి జమాన్సుక వెల్లొచి సిద్ద, ఒగ్గర్ సెక్తిబలుమ్ మాన్సుల్చి సిద్ద, గోడల్చి సిద్ద, జోవయింతె వెగితసచి సిద్ద, ఎత్తి రగల్ మాన్సుల్చి సిద్ద; జేవ్ గొతి నెంజిలన జలెకి, గొతిమాన్సుల్ జలెకి; బాల వెల్లొచి సిద్ద కస్త” మెన, దూత పిట్టల్క సంగిలన్.

¹⁹ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, జో పాపుమ్చొ జంతు, చి ఒండి లోకుమ్చ రానలు, జోచ సయ్యన్యుముల్ తెన్ ఎక్కితె బెర్ల. కిచ్చొక మెలె, జో గోడతె వెసిలోసాచి ఉప్పిరిచి జోచ సయ్యన్యుముల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక మెన బెర్ల.

²⁰ తెదొడి ¹¹జంతు దెర్ను సేడ్లొ, చి జో తెన్, జోచి నావ్ తెన్ వెల్లొ మాయకమె కెర్లొ అన్నెక్ ¹¹జంతు కి దెర్ను సేడ్లొ. జో అబద్దుమ్క దేముడుచ కబుర్లు సంగిలోసా ఆవ్ మెన అగ్గ సంగ తిలన్. అన్నె, జో జంతుచి గుర్తు కెరవన, జోచి బొమ్మక బక్తి కెర తిలసక మోసిమ్ కెర తిలో. జో కి దెర్ను సేడ్లొ. జలె, జేవ్ దొగులక జీవ్ తత్తె, ఎడ్డి రంగు లగితి వెల్లొ ఆగి గొయ్చి గడ్డె గల దిల. ²¹ తెదొడి, గోడతె వెసిలోసా జోచి కండా తెన్ రానల్కచి జేవ్ సయ్యన్యుములు ఎత్తిక మారయ్ గెలన్. జోచి చోండి తెంతో బార్ జతి కండా తెన్ అన్నె, ఎత్తి పిట్టల్ జేవ్ మొర్లన ఎత్తిజిన్చి సిద్ద కా గెల కెర, పేట్ బెర్తె కయల.

సయ్తాన్ మట్టు నెంజిలి గొయితె వెయి వెర్పుల్ తతి సిచ్చొ జతిసి

20 అన్నె కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో దూత ఎక్కిలో ఉత్తె జెతె తిలిసి దెకిలయ్. జోచి అత్తి మట్టు నెంజిలి జా ¹¹వెల్లి గొయిచి తాలుమ్ కడి, చి జాడు తిలి ఏక్ ఇనుము గొల్పు తిల. ² తెదొడి వెల్లొచొ జో అయిక, జలె పూర్గుమ్ తెంతోచొ అయిక, మెలె, సయ్తాన్ జలో సయ్తానుక దూత దెర కెర, వెయి వెర్పుల్ జో దస్సి తతి రితి జోక బంద గెల కెర, ³ మట్టు నెంజిలి జా గొయితె గల దా, వెయి వెర్పుల్ గెతె ఎదక దేముడుక నేన్ల మాన్సుల్క జో అయి అన్నె నే మోసిమ్ కెర్తి రిసా, జోచి ఉప్పిరి డంక దిలన్. జా వెయి వెర్పుల్ గెలె, జోక గడియ విడ్డల్ కెరుక.

క్రీస్తు తెన్ వెయి వెర్పులు ఏలుప కెరుక

⁴ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, సిజాసనల్, చి జోవయించి ఉప్పిరి కో వెస తిల మెలె, బూలోకుమ్చ దేసిమ్లు ఎత్తిక ఏలుప కెర్తి రిసా దేముడు సెలవ్ దిలస. కొన్న మెలె, యేసుచి రిసా జేవ్ సాచి సంగ తిలి రిసా, చి దేముడుచి కోడు జేవ్ దెరన్లి రిసా, బోడి గండల్ జలన, చి అన్నె కొన్న మెలె, జో పాపుమ్చొ జంతుక చి జోచి బొమ్మక బక్తి నే కెర్లస, జోచ నిర్దెలె అత్తిలె జోచి గుర్తు నే కెరవన్లస. జేవ్ జలె, జేవ్ జా ఉట్టిల, చి వెయి వెర్పులు క్రీస్తు తెన్ ఏలుప కెర్ల. ⁵ ఈంజయ్ జీవ్ జా ఉట్టిన్క ‘తోలితో చి’ మెనుక జయెదె. తోలితోచి ఈంజ జీవ్ జా ఉట్టిన్తె బెదితసక చెంగిలి. ఎత్తి అదికారుమ్ దేముడుచ జేవ్ జవుల! కిచ్చొక మెలె, జోవయించి ఉప్పిరి ⁵పడ్డొకచి మొర్లుక కిచ్చొ అదికారుమ్ తయె నాయ్. ⁶ తోలితో చి జీవ్ జా ఉట్టిసి జతస దేముడుక చి క్రీస్తుక పూజర్లు రిత జవుల, చి వెయి వెర్పుల్ పూర్తి జో తెన్ ఏలుప కెరుల.

†† సముద్దుమ్ తెంతో బార్ జలోసా 13:1. ††† బుయె తెంతో బార్ జలోసా 13:11. †††† 9:1 దెక. § మెలె, వెల్లొ ఆగి గొయ్చి సిచ్చొతె గెతిసి. 20:14.

సయతాన్ అన్నె విడ్డల్ జా యుద్దుమ్ కెర్రిసి

7 జేవ్ వెయి వెర్నల్ కేడ్లె, జో జేలి జలిసి తెంతో సయతాన్ విడ్డల్ జా, 8 'గోగు' 'మాగోగు' మెన బూలోకుమ్చ చెత్తర్ పక్కలెచ దేముడుక నేన్ల మాన్యుల్ యుద్దుమ్క తెయార్ జతి రితి, జో సయతాన్ జోవయింక మోసిమ్ కెరెదె. జేవ్ మాన్యుల్చి లెక్క కెర్రి మెలె, సముద్దుమ్తెచి ఇస్కగిడ్డల్ కెత్తి జా లెక్క కెరుక నెంజె గే, తెదివాల్ జిన్ జవుల. 9 తెదొడి జేవ్ బూలోకుమ్చి రుందిలి టాన్తె వెగ జా, దేముడుచ జల మాన్యుల్చి సుట్టునంత, చి జో ప్రేమ తిలి పట్టుమ్చి సుట్టునంత బెర అయిల. గని పరలోకుమ్ తెంతో దేముడు తెంతో ఆగి సూయి జా జోవయింక డయ గెలి. 10 జోవయింక మోసిమ్ కెర్రి సయతాన్ సిచ్చ జతె తంక ఎడ్డి ఆగి లగితి వెల్లి ఆగి గోయ్తె గలి జలొ. జో పాపుమ్చొ జంతు, అన్నె అబద్దుమ్క 'దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా ఆవ్' మెనన్లొసా కి ఒత్తయ్ గలి జా అన్సి. జేవ్ రాతి మెద్దెనె కెయెక తెయెక నే ఏత్తి, ఒత్త సిచ్చల్ బాదల్ జతె తవుల.

మొర్లసక ఆకచి తీర్పు జతిసి

11 అన్నె కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, వెల్లి చొక్కెలి సిజాసనుమ్, చి జాచి ఉప్పిర్ వెసిలోసాక దెకిలయ్. జోతె తెంతో బూలోకుమ్ ఆగాసుమ్ నిగ గెల, చి జేవ్క అన్నె కేన్ టాన్ నాయ్. 12 తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, బాల వెల్లి మొర్లస ఎత్తిజిన్ సింగాసనుమ్చి పురె టీచ తతికయ్, పుస్తకల్ ఉగిడ్ల. పడ్డొ అన్నెక్ పుస్తకుమ్ ఉగిడ్ల; పరలోకుమ్తె జింక సెలవ్ తిలసచ నవ్వొ రెగిడ్లి పుస్తకుమ్. జలె, మొర్లస జేవ్ కెర్ల కమొచి రిసా జేవ్ పుస్తకల్తె రెగ్ల తిలి రితి తీర్పు జల.

13 తెదొడి, జేవ్తె మొర్లసక సముద్దుమ్ సార్ప కెర దిలి, అన్నె మొర్పు చి మొర్లస రకితి టాన్ ఒత్త తెంతో తిలసక సార్ప కెర దిల, చి సముద్దుమ్తె మొర్లస, చి మొర మొర్లస, రకితి టాన్తె తిలస ఎత్తిజిన్ జివ్ జా, సింగాసనుమ్చి పురె టీచ, జేవొజ, జేవ్క కమొచి రిసా తీర్పు జవుల. 14 తెదొడి మొర్పు చి మొర్లస రకితి టాన్ వెల్లి ఆగి గోయ్చి గడ్డె గలి జల. వెల్లి ఆగి గోయ్తె గల్లిసి దొన్సిచి మొర్పు జయెదె. 15 అన్నె, పరలోకుమ్తె జింక సెలవ్ తిలసచ నవ్వొ రెగిడ్లి పుస్తకుమ్తె కచి నావ్ తయె నాయ్ గే, జెవ్వి వెల్లి ఆగి గోయ్తె గలి జల.

నొవి ఆగాసుమ్, నొవి బుయి

21 తెదొడి ఆవ్ కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, నొవి ఆగాసుమ్, నొవి బుయి. అగ్గెచి ఆగాసుమ్ అగ్గెచి బుయి కేడ తిలి, చి సముద్దుమ్ కి నాయ్. 2 పడ్డొ, పరలోకుమ్చి సుద్దిచి పట్టుమ్, నొవి యెరూసలేమ్ పరలోకుమ్ తెంతో దేముడు తెంతో, మున్నుక జెతికయ్ పెండ్లి ఉబేడ్ రితి తెయార్ జా తా, ఉత్త జెతిసి దెకిలయ్. 3 అన్నె, సింగాసనుమ్ తెంతో చి గట్టిజ అవాడ్చి అవాడ్ కిచ్చొ సంగిలిసి సూన్లయ్ మెలె, "ఈందె, దేముడు జతి టాన్ మాన్యుల్తెయి అన్నె. జోవయింతెన్ జో జయెదె. జేవ్ జోచయ్ పైజల్ జా తవుల, చి జో సాంతయ్ జేవ్ తెన్ తయెదె, జేవ్క దేముడు జా తయెదె. 4 జోవయించ అంకివొతె ఆసునొ కెయెక అన్నె నే జెతి రితి, జోవయించ ఆసునొ జొయ్యి పుంచ గెలెదె, చి అప్పె తెంతో కిచ్చొ మొర్పు తయె నాయ్. ఏడుకుడు జతిసి, ఏడ్డిసి, నొప్పి కి తయె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, పొర్నిచి ఎత్తి ఉట్ట గెల." మెన జా అవాడ్ సంగిలన్.

† దొన్ని అర్థల్ ఉచరుక జయెదె. ఏక్ మెలె, మాములుమ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్. అన్నెక్ మెలె, కేనె ప్రబుచయ్ మాన్యుల్ తవుల గే, ఒత్తయ్ మెన ఉచరుక జయెదె. †† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ఒత్త గలయ్లొ, గెద. ‡ కో ఉగిడ్ల గే సంగి నాయ్. ††† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ఒత్త గలయ్లొ, గెద. †††† ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ఒత్త గలయ్లొ, గెద.

5 తెదొడి, సింగాసనుమ్తె వెసిలోసా, "ఈందె, ఎత్తి నొవి తెయార్ కెర్రిసి" మెన, అన్నె, "ఈంజ ఎత్తి రెగుడు. ఈంజేవ్ కొడొ సత్తిమ్చ, నంపజతస" మెన జో సంగిలన్. 6 తెదొడి అంక, "పూర్తి జర్పు జలి, 'అల్పా, ఓమెగ' మెన ఆవ్ మొదొలొచొ, ఆకచొ. కక్క తాన్ కెర్రి, డబ్బుల్ నే దెతె, జివ్ దెతో పాని అంచి ఊంట తెంతో ఆరి దెయిందె. 7 కో జినుల గే, అంచి రాజిమ్చి ఈంజ వాట జోక దెయిందె, చి ఆవ్ జోచొ దేముడు జయిందె, జో అంక పూత్తు జా తయెదె. 8 గని అంచి సాచి జంక బితస, నముకుమ్ నెంజిలస, నిదానుమ్ నెంజిలస, హత్తు కెర్రిస, లంజె జతస, మెంగ్ మాన్యుల్, బొమ్మల్క జొకర్రిస, అబద్దుమ్ జతస, అబద్దుమ్ కెర్రిస, సయతాన్చి వెట్కారుమ్ జలస, జేవ్క సిచ్చ, గండకము తెన్ ఆగి లగితి వెల్లి ఆగి గోయ్తె గలుల. ఈంజ దొన్సిచి మొర్పు."

మెండపిల్లక తేర్పి జతిసి నొవి యెరూసలేమ్

9 తెదొడి సత్తు ఆకచా సిచ్చల్ బెర్ల సత్తు గిన్నల్ అగ్గె దెర సువ తిల సత్తు దూతల్తె ఎక్కిలొ అంచితె జా కెర కిచ్చొ మెన అంక సంగిలన్ మెలె, "జో మెండపిల్లక తేర్పి జతి పెండ్లి ఉబేడ్క తుక దెకయిందె" మెలన్. 10 తెదొడి దేముడుచి యేసుచి ఆత్మసెక్తిక జో దూత అంక ఒగ్గర్ డోక్ తిలి డొంగుతె కడ నిలన్, చి జో అంక దెకయ్తెకయ్, ప్రబుచి జా ఆత్మసెక్తిక కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, జోచి సుద్ది తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ దెకిలయ్. 11 జా పట్టుమ్చి ఉజిడి కిసి తిలి మెలె, దేముడుచి ఉజిడ్ తెన్ తా, ఒగ్గర్ విలువచి రత్తుమ్చి రితి ఉజిడి లగిలి, వజ్రామ్చి రితి సీసచి రితి టేంటచి ఉజిడి లగిలి. 12 జా పట్టుమ్క వెల్లి కోట ఒగ్గర్ డోక్ తిలి. జా కోటతె బార గుమ్మల్ తిల. జేవ్ బార గుమ్మల్తె ఎక్ ఏక్ దేముడుచొ దూత తిలి. జేవ్ బార గుమ్మల్తె ఇస్రాయేలుచ బారజిన్ పుత్తర్పుల్చ సెకుమ్లుచ ఎక్కిక్ నవ్వొ, ఎక్కిక్ గుమ్మలె రెగ్ల తిల. 13 తూర్పు పక్క తిన్ని గుమ్ముమ్లు, ఉత్తర పక్క తిన్ని గుమ్ముమ్లు, దచ్చెన పక్క తిన్ని గుమ్ముమ్లు, చి వడమర పక్క తిన్ని గుమ్ముమ్లు తిల. 14 పడ్డొ పట్టుమ్చి కోటక బార పునాడ్లు, చి జేవ్ పునాడ్లుతె మెండపిల్లచి చి రిసాచ బారజిన్ బారికుల్చ నవ్వొ ఎక్కిక్ రెగ్ల తిల.

15 అంచి తెన్ లట్టబ్బొ జో దూతక, జా పట్టుమ్కచి జేవ్చ గుమ్ముమ్ల్కచి కోటక కటార్తి రిసా, బజర్క తెయార్ కెర్రి కటార్తి డండొ తిలి. 16 పట్టుమ్క చెత్తర్ కోనల్, చి జేవ్చ పక్కల్చ కొల్లల్ సమానుమ్ అన్సి, జేవ్చ కోనల్చ కొల్లల్ సమానుమ్ అన్సి. తెదొడి జోచి డండొ తెన్ పట్టుమ్క కటార్లన్. ††† దొన్సి వెయిల్ దొన్సి పుంజొ కిలోమీటర్లు దూరి జేవ్చి కొల్ల. చెత్తర్ పక్కల్ కి సమానుమ్; కెర్రి దీగు జయెదె గే, తెర్రి రూండు, తెర్రి డోంకు కి జయెదె.

17 జేవ్చి కోట కి కటార్లన్. ††† అరవయ్ చెత్తర్ మీటర్లు డోంకు, మాన్యు కటార్తి రితి, మెలె జో దూత కటార్లన్. 18 జా కోట వజ్రామ్చి వస్తుతె తెయార్ కెర్రిసి, చి పట్టుమ్ రితి బజరి తిలి, చి జేవ్చి ఉజిడి కిసి మెలె, అద్దుమ్ రితి టేంట లగిలి. 19 జా పట్టుమ్చి కోటచ పునాడ్లుతె ఎత్తి రగల్ రత్నాలు లగిల. తొలితొ చి వజ్రామ్, చొక్కెల్ లగిలి. అన్నెక్ రత్తుమ్ నీలిమ్ రగుమ్ లగిలి, అన్నెక్ రత్తుమ్ 'యమునా' మెంతిసి ఎరన లగిలి, అన్నెక్ రత్తుమ్ పచ్చన లగిలి. 20 అన్నెక్ రత్తుమ్ నారింజ రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్తుమ్ అన్నెక్ ఎరన రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్తుమ్ తామర్ పూల్చి ఎడ్డి రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్తుమ్ సముద్దుమ్చి పచ్చన రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్తుమ్

††† 15, 16 అధ్యాయల్. ††† 19:8 దెక. § జోవయింక అన్నెక్ నావ్ యాకోబు. 'ఇస్రాయేలు' మెలె, జో యాకోబుక అన్నెక్ నావ్ జయెదె, చి టాలిక 'యూదుల్', నెంజిలె 'సంపజలస మొత్తుమ్' చి అద్దుమ్ కెరసుక జయెదె. §† మీంతి §†† రమారమి 1,400 మైలు §† అరవయ్ చెత్తర్ మీటర్లు మెలె, డబ్బుయ్ దొన్సి గజాలు జయెదె, మెలె పుంజెక్ దొన్సి వినా చెత్తర్. పుంజెక్ దొన్సి వినా చెత్తర్ మెలె, బార బారలు, మెలె 144 = 12 x 12. బార సెకుమ్లుచ యూదుల్ తిల, యెసుక బార బారికుల్ కి తిల. జేక ఈంజ నంబర్ ఏక్ టాలి జయెదె.

అన్నెక్ రగుమ్ ఎడ్డి రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్నమ్ చీంచ్ అక్షల్ నొవర్ పలొయలి రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్నమ్ గులాప్ రంగు లగిలి, అన్నెక్ రత్నమ్ ఊద రంగు లగిలి. ²¹ పడ్డో బార గుమ్మల్చ టట్టల్ కిచ్చొ వస్తుతె తెయోర్ జా తిల మెలె, బార ముత్తల్క. ఎత్తి టట్ట ఏక్ ముత్తల్క తెయోర్ జలిసి, అన్నె, పట్టుమ్చి వీది రితి బజరి తా, అడ్డుమ్చి ఎదిలి టేంట లగిలి.

²² అన్నె, జా పట్టుమ్చె కిచ్చొ దేముడుచి గుడి డీసె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ప్రబు జలొ ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు అన్నె మెండపిల్ల సొంత జా పట్టుమ్చ దేముడుచి గుడి జవుల. ²³ అన్నె, జా పట్టుమ్చ ఉజిడి దెంక పొద్దు గే జోను గే నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి ఉజిడి జాక దొర్కు జలి ఉజిడి, చి మెండపిల్ల జాక దీవు.

²⁴ జాచి ఉజిడక ప్రెజల్ ఇండుల, చి ఒత్త కిచ్చొయ్ అందర్ తయె నాయ్. ²⁵ అన్నె, రాతి మెద్దెసి కెయక కి జా పట్టుమ్చ గుమ్మల్ డంకితి నాయ్, అన్నె, ఈంజ నొవి బూలోకుమ్చ రానలు ఒత్త జోవయించి గవురుమ్, జోవయింక గవురుమ్ దెతిసి ఎత్తి ఒత్త ఆనుల. ²⁶ ఎత్తి ప్రెజల్క దొర్కు జలి గవురుమ్, ఎత్తి ప్రెజల్క దొర్కు జలి సొమ్మారుమ్ ఒత్త ఆనుల. ²⁷ గని కిచ్చొ పాపుమ్చి ఒత్త పెసి నాయ్, చి మర్కటుమ్ గే, అబద్దుమ్ గే ఇండితన ఒత్త పెసితి నాయ్. కో ఒత్త పెసుల మెలె, 'పరలోకుమ్చె బెదుతు' మెన మెండపిల్లచి పుస్తకుమ్చె కచ నవ్వొ తవుల గే జెచ్చొ పెసుల.

జీవ్ దెతో పానిచి గాడు జీవ్ దెతి పలుమ్చొ రూకు

22 అన్నె జో దూత అంక కిచ్చొ దెకయల్ మెలె, పరలోకుమ్చి జీవ్ దెతో పానిచి గాడు. కిసి తిలి మెలె, అడ్డుమ్చి ఎదిలి టేంట తా, దేముడుచి అన్నె మెండపిల్లచి సింగాసనుమ్ తెంతో బార్ జా, ² పట్టుమ్చి వీదిచి నెడిమి ఉట్ట గెతయ్. పడ్డో అన్నె కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్చి జీవ్ దెతో రగుమ్ †రూకుల్ జా గాడుచ దొన్ని పక్కలె అస్తి. జేవ్ రుకాలె బార రగల్ పండ్లు, చి ఎత్తి జొన్ని పండ్లు పిక తత్తతి. జో రూక్చ అక్షల్ కిచ్చొక కామ్క జెతతి మెలె, ఒండి ప్రెజల్చక చెంగిల్ కెర్తయ్. ³ ఒత్త తెంతో, కిచ్చొచి రిసా గాచి సాపెనల్ తిలిసి తయె నాయ్. దస్సిచి కిచ్చొ కి తయె నాయ్, గని జా పట్టుమ్చె దేముడుచి జో మెండపిల్లచి సింగాసనుమ్ తయెదె, చి జోచ సేవ కెర్తన జోక బక్తి కెర్త తవుల. ⁴ జోచి మొకొమ్ జేవ్ దెకుల, చి జోవయించి నిర్దె జోచి నావ్ తయెదె. ⁵ పడ్డో, ఒత్త తెంతో అందర్ తయె నాయ్, చి ఒత్త తిలసక దీవుచి జవున్ పొద్దుచి జవున్ ఉజిడి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ప్రబు జలొ దేముడుచి ఉజిడి తయెదె, చి జేవ్ కెయక తెయక ఏలువ కెరుల.

⁶ అన్నె, "ఈంజేవ్ కొడొ సత్తిమ్చ, నంపజతన. అన్నె, ప్రబు జలొ, జోచ కబుర్లు సంగితసచి ఆత్మతె సికడ్డో దేముడు జోచొ దూతక తెద్రవ అస్సె; జర్గు జంక తిలిసి జోచ సేవ కెర్తనక దెకవుక మెన," అంక జో దూత సంగిలన్.

యేసుప్రబు బే బేగి అన్నె జెయిందె

⁷ "ఈందె, ఆవ్ బే బేగి అన్నె జెయిందె" మెన యేసు సంగితయ్. ఈంజ పుస్తకుమ్చె తిలి కబుర్చ కొడొ కో దెరసుల గే, జోవయింక చెంగిలి.

⁸ ఆవ్ యోహూను ఈంజ ఎత్తి స్వాస్థొసా దెకిలొసా. అన్నె, ఈంజ ఎత్తి సూన దెకిల్ బేగి, అంక ఈంజ ఎత్తి దెకయ్లొ దూతచి చట్టె

† యెహెజ్కలు 47:12.

సెర్ను సేడ జోక బక్తి కెర్తయ్, ⁹ గని జో అంక, "తుయి దస్సి కెరుక నాయ్! ఆవ్ తుచొ రితొ, దేముడుచ కబుర్లు సంగిత తుచ బావొదివొ తెన్ కి, తుచి రితొ సేవ కెర్తొసా జయిందె. దేముడుకయ్ జోకరు!" మెలన్.

¹⁰ తెదొడి జో అంక, "ఈంజ పుస్తకుమ్చి కబుర్చ కొడొ ముద్ర కెరు నాయ్, లుంకడు నాయ్; కిచ్చొక మెలె సమయమ్ పాసి జా అస్సె.

¹¹ పాపుమ్చె ఇండితన అప్పె కి పాపుమ్చె ఇండితె తత్తు, మర్కటుమ్చ అన్నె మర్కటుమ్ ఇండుతు, పున్నిమ్ జలస అన్నె పున్నిమ్చె ఇండితె తత్తు, సుద్దిచ అన్నె సుద్ది ఇండితె తత్తు." మెన దూత సంగిలన్.

¹² యేసుప్రబు సంగిలిసి అన్నె కిచ్చొ మెలె, "ఈందె, ఆవ్ బే బేగి జెయిందె. అయ్లె, ఎత్తి మాన్సు కెర్ల కమొ కొల్లి జోవయించి కూలి దెయిందె. ¹³ 'అల్పా' 'ఓమెగ' మెన, †తొలితొచొ, కర్వడ్చొ, మొదొల్చొ ఆకర్వొ ఆచ్చొ" మెన యేసు సంగిలన్.

¹⁴ పరలోకుమ్చి జీవ్ దెతో చెట్టచ పండ్లు కంక సెలవ్ దొర్కు కెరంతి రిసా, చి పరలోకుమ్చి గుమ్ముమ్ వాట్ పెసుక సెలవ్ దొర్కు కెరంతి రిసా, కో †జోవయించ పాలల్ కేడన తవుల గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి.

¹⁵ గని గుమ్ముమ్ ఒత్తల్తొచి బయిలె కో అస్తి మెలె, సూనర్లు రిత మాన్సుల్, మెంగ్ర మాన్సుల్, లంజె జతన, అత్య కెర్తన, బొమ్మల్క జోకర్తన, చి అబద్దుమ్క ప్రేమ తా, అబద్దుమ్ కెర్తన ఒండి అస్తి.

¹⁶ యేసు, "అంక నంపజలసచ సంగుమ్లు సూన్తు" మెన, ఈంజ సాచి తుక దెకయ్తి రిసా యేసు మెలొ ఆవ్ అంచొ దూతక తెద్రవ అస్సి. దావీదు పూర్లుమ్చొ జలొ రానొచి సెకుమ్క ఆవ్ చేరు జలొసా, జోచి సెకుమ్చె జెర్లిలొసా, దేముడుచి రాజమ్చి నొవి దీసిక దొర్కు జలి ఉజిడి దెతో సుక్కొ ఆవ్" మెన సంగిలన్.

నంపజా మెన మాన్సుల్క బుకార్లిసి

¹⁷ "తుమ్ జా" మెన దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అన్నె యేసుచి †తేర్ని జతిసి సంగితతి. అన్నె, ఈంజ కోడు కో సూనుల గే, జేవ్ కి జా మెన అన్నె మాన్సుల్క బుకార్లు. అన్నె, కక్క తాన్ తిలె, జో జెవున్, చి కో ఇస్టుమ్ జవుల గే, డబ్బుల్ నే దెతె ఆరి పరలోకుమ్చి జీవ్ దెతో పాని నజ పితు.

¹⁸ ఈంజ పుస్తకుమ్చి కబుర్చ కొడొ సూన్త ఎత్తిజిన్క ఆవ్ కిచ్చొ జాగర్ల సంగితసి మెలె, ఈంజేవ్ కొడొతె అన్నె కిచ్చొ వేరచి బెదయ్లె, ఈంజ పుస్తకుమ్చె సంగ దెకయ్ల సిచ్చ్యల్ జో మాన్సు సేడ్డి రితి దేముడు సిచ్చ కెరెదె. ¹⁹ అన్నె, ఈంజ జోచి కబుర్చి పుస్తకుమ్చ కొడొతె కో కిచ్చొ కడ గెలె, ఈంజ పుస్తకుమ్చె రెగ్ల దెకయ్లి జో జీవ్ దెతి రూక్చి, చి జోచి పరలోకుమ్చి సుద్దిచి పట్టుమ్చెచి జోచి వాట, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు కడ గెలెదె.

²⁰ "కచితుమ్, ఆవ్ బే బేగి జెయిందె" మెన ఈంజ ఎత్తిక సాచి జతొసా సంగితయ్. †ఆమేన్, జే, ప్రబు యేసు!

²¹ జోచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్చి ఉప్పిరి ప్రబు జలొ యేసుచి దయ తవున్. ఆమేన్.

†† నెంజిలె "తొలితొ మొదొల్ తెంతొ ఆకర్ ఎదచొ ఆచ్చొ" మెన యేసు సంగిలన్.
 † నెంజిలె 'ప్రబుచ కొడొ రితి ఇండితతి గే'. †† 19:7-8, 21:2. యేసుచి తేర్ని మెలె, నంపజలస మొత్తుమ్ గెతి జోవయించి సుద్ది పట్టుమ్, చి జా పట్టుమ్చె బెదితన, నంపజలసయ్ మొత్తుమ్. యెసయా 49:18, 61:10, యిర్మీయా 2:1-3, ఎఫెసు కచి ఉత్తుమ్ 5:31-32. †† తేద్దిలి